MEIE SIDE

1950–53

Tartu Kotaliale
kingiks
Toronto Kotalia Konvendilt
3. november 1990

MEIE SIDE

Nr. 1/2 1950

1- aastakäik Nr. 1/2

M e i e S i d e

Rotallaste kuukiri

E s i n e m i n e .

Siin ma olen - " meie side",
Kuulutan teil ainult tõde;
Kõigest mis on juhtund meile,
Tahan pajatada teile.

Poliitikast ja usust ma,
Tahan targu vaikida;
Kodusõda ma ei talu,
Võrijatel annan valu.

Kaklejaid ei mina toeta,
Kirikute tüli soeta;
Iseseisev olen ma,
Nii on ausam elada.

Kutsun üles kõiki teid,
See on minu sõjahüüd;
Materjaali kokku tooma,
Omavahel sidet looma.

Sidugu meie "meie side",
Olgu meie võitlus-pide;
Jäägu kaugele meist need,
Kes rikuvad me vendlusteed!

"Meiw Side".

Toimetuse üleskutse.

Armsad Rota used! Rotalia U.S.A. Koondise peakoosolekul 17. jaan. s. a. otsustati väljaanda omavahelist ajakirja, milline ilmuks igas kuus,. See tähendaks meie omavahelist sidet ja tooks informatsiooni kaasvendade elust ligidalt ja kaugelt.
Ka valiti selleks vastav toimetus.
Nüüd on siis toimetus materjaalide hankimisega ja muude eeltöödega niikaugele jõudnud, et esimene kaksiknumber võib ilmuda. Kü Küll oli mõeldud seda välja saata Vabariigi aastapäevaks, kuid mõningail takistusil pidi veidi hilinema.
Et "Meie SIde", nagu toimetus teda on ristinud, võiks edukalt enda ülesannet täita ning tugevaks sidemeks meie vahel kujuneda, on vajalik, et kõik Rotalused "Meie Sideme" kaastöölisteks hakkaksid ja pidevalt informatsiooni saadaksid toimetusele nii enda isiklikust elust kui ka kohalikkudest oludest ja tingimustest. Nõnda informeeriksime meie vastastikku ükstcist ja looksime omavahel tugeva kontakti.
Selleks soovib toimetus teile kõigile palju ja palju jõudu ja hea tahet ning saadab omi paremaid tervitusi.

Toimetus

Meie Lähematest ülesannetest.

Rotalused on praegu laiali paisatud üle kogu maakera ning meil puudub lähem omavaheline kontakt ja informatsioon.
Olevatel andmetel on U.S.A-s 58 Rotalust, kellcdest New Yorkis ja selle lähemas ümbruses 34.
Seega on New York kujunenud U.S.A-s olunevate Rotalusto keskuseks. Nüüd, kus meil peale suuri ja raskeid rännakuid jälle kord jalad maas, oleks meie esimeseks ülesandeks omavahel tihedamate sidemete loomine. Siin on teretulnud "Meie Side", kes selle ülesande tahabki täita. Teiseks ülesandeks oleks meil endi ridade võimalik koondamine. Selleks peaksime abiks olema neile Rotalustele, kes kaugematest osariikidest soovivad New Yorki

üle tulla. Kuigi oleme siin kõik väga seotud uue elu rajamisega ent hea tahtmisega saame kõigist raskustest üle. Kui oleme hästi organiseeritud, suudame ka tõhusamalt kaasalüüa rahvuslikes üritussis. Kuna meie võitleme rahvuslikku võitlust, mida ei ole mitte praeguse kirikute tüli, vaid on pastorite omavaheline positsooni jaganine, siis ei saa meie siin kaasa lüüa. Ka siin on äsja saavutatud kokkulepe ja loodame, et saavutatatakse ka koostöö. Kui mitte, siis on võimalik, et rahvuslikult mõtlejad eestlased kokkulöövad koostööks ilma pastoriteta, nagu seda tegid Kanada eestlased.

G.H.

T e a t e i d .

U.S.A. Rotalia Koondis

Koondise peakoosolekul 17. L. 50. juhatuse ettepanekul otsustati asutada vastastikune "abistamisfond", mille põhimääruste väljatöötamine jäi juhatuse hooleks.
Et tihendada omavahelist sidet ja tuua vastasikku informatsiooni, otsustati hakata väljaandma omavahelist ajakirja. Toimetusesse valiti vil! G. Härm ja confr! confr! A. Perandi ja Al. Rehepapp. Oma ülesanded jaotas toimetus järgmiselt: Peatoimetaja G. Härm, tegevtoimetaja - A. Perandi, vastutav toimetaja Al. Rehepapp. ning silmaspidades ajakirja otstarvet, ristis selle "Meie Side."
Järjekordne Referanttund ja sellele järgnev külalis- ja veinióhtu toimus konvendi korraldusel 28. jaan. algusega kell 19.00 Eesti Majas, New Yorkis. Refer cris Rob! Guston Lutter teemal New York City, andes põgusa ülevaate selle maailma suurima linna ajalcost ja tähtsusest, ehitustest, administratsioonist jne.
Oponeeris confr. Rehepapp.
Järgnes külalisõhtu ca 50 osavõtjaga. Mitmesuguste karastavate jookidega ja maitsvate suupistetega kaetud laudade ümber möödus õhtu ülevas meeleolus lauldes ja vesteldes. Keskööl lahkuti soovíga presiidiumile, et võimalikult sageli säärasaid koosviibimisi korraldataks.

\- . -

Vil! Herbert Rebassoo, kes on professoriks Luther College's, Decorah linnas, Iowa osariigis, on võitnud kohapeal laialdase populaarsuse. Temast on ilmunud pikki kirjeldusi ja pilte kohalikes ajalehtedes ja ajakirjades ning kiitvaid hinnanguid National Lutheran Council'i häälekandjas. Ppetöö kõrval on vil! Rebassoo koguduste, mitmesuguste organisatsioonide ja klubide kutsel teinud pikki automatku, tutvustades põgenike probleeme ja kommunismi hädaohtu oma auditooriumidele. Seoses sellega on ka Eesti ja eestlase nimi omanud kohapeal väga hea kõla ja vil! Rebassoo ning tema abikaasa ei suuda vastu võtta kõiki neid kutseidn.n. dinner-Party'idele, mis on kujunenud peaaegu igapäevasteks nähtusteks.

K.L.

Eesti Üliõpilaskond U.S.A-s.

Asutamine toimus 8.jaan. s.a. peamiselt meie confraterite algatusel. Abiesimeheks valiti confr! Ilmar Aasmaa (õpib Columbia Ülikoolis). Eesti üliõpilaste toetusfondi sekretäriks valiti Confr! Karl Laantee (Wagner College) ja Üliõpilaskonna revisjon komisjoni confr! Ragnar Mägi (N.Y. City College). K.L.

Kanada Rotalia Koondis.

Koondise liikmete arv oli 1. 2. 1950. - 24, nendest 9 Torontos, teised laiali pillatult üle maa. Koondise juhatuses on: esimees Abel Käbin, abiesimees Mihkel Bach ja kirjatoimetaja August Haabniit (Haabniidi aadress, mis on ka ühtlasi koondise aadressiks, on: 34 Leopold St., Toronto, Ont., Canada.)
On kavatsus vastu võtta reb! reb! ja l!l! kui leidub soovijaid Ter Toronto Ülikoolist, sest peetakse tarvilikuks Rotalia juurdekasvu ja et noortele võimalust anda leida tuge ja sõpruskonda.
Kavatsetakse korraldada kevadkommerss aprillis Torontos. Otsitakse ruume kooskäimiseks.

Rootsi Rotalia Koondis.

Uus aasta võeti vastu Rotalia pere poolt ühise perekonnaõhtuga. Osavõtjaid oli ca 60. Vil! J. Uluotsa 5-dal surma aastapäeval oli tema haual Stockholmis lühikene jumalateenistus ja mõned kõned. Rotaluseid ja muid külalisi oli haual umbes 50 isikut.

Isiklikke teateid

Detsembri kuus l.a. pühitsesid meie kaasvil! kaasvil! Martin Köstner ja Enn Terasmäe ning käesoleval aastal veebruaris Juhan Toomas oma 50 a. sünnipäeva.
Rotalia pere U.S.A. soovib tagant järele jubilaaridele palju, palju õnne ja edu.

Saksamaalt.

Vil! Johannes Pedakule, kes oli valitud D.P. Pressiliidu poolt esindajaks Londonis toimunud internatsionaalsele ajakirjanike konverentsile, ei antud sõjaväevõimude poolt Saksamaalt väljasõidu luba, kuigi viisa oli juba olemas . Lisaks Eesti Komitee Augsburgis esimehe kohale ja kümnekonnale muule kõrgetele positsioonidele, on vil! Joh. Pedak valitud hiljuti ka Eesti Gümnaasiumi Augsburgis direktoriks.
Confr! Jüri Hinno, kes lõpetas Marburgi ülikooli dr. med. kraadiga möödunud sügisel, on asunud elama Augsburgi ja tegutseb Hochfeldis laagriarstina.

Austraaliast.

Möödunud aasta juunis õnnetu surma läbi lahkunud confr! Heino Künnapuu surma kohta on ametivõimude poolt toimetatud juurdlus lõppenud 1. dets. l. a. ja antud luba põrmu tuhastamiseks. Tuhastamise ja ümbermatmise korraldas confr! Enn Raimet, kes on alustanud ka seltöödega confr! Künnapuu kalmule mälestusmärgi püstitamiseks Enfieldi kalmistule Adelaides, koos teiste Austraalias viibivate kaasvendade abiga.
Confr! Enn Raimet, kes asus koos perekonnaga Austraaliasse 1948.a. suvel, on jõudnud seal juba niivõrd heale majanduslikule järjele, et on alustanud endale maja ehitamisega Adelaide südalinnas.
Confr! Enn-Ensio Karell on koos oma tulevase abikaasaga ostnud auto ja kavatseb siirduda edasiõppima Melbourne Tehni-ka Ülikooli käesoleva aasta märtsis.
Confr! Jüri-Endel Arak töötab praegu Melbournes, kus ta on leidnud endale ka sobiva korteri.

K.L.

Saksamaalt on saabunud
vil! Maximilian Uriko üks p.rekonnaan, aadress: 328 71.st St. Jackson Heights, New York, N.Y.

Uued aadressid:
Lemming, Eduard - 59 Fifth Ave., Brooklyn, N.Y.
Pajur, Juhan - 20-75 Crescent St. Astoria, L.I., N.Y.
Uritam, Richard - 511 E. 81-st St. Apt. 1 A., New York, N.Y.
Telef, Bu 8-6572
Aadresside muudatustest palub toimetus kõiki Rotalusi endale teatada.

Vil! Sul v Kol'er'i uus aadress on: Cedar Hills Plantation, Rd 2, Ruthe:fordton, N. Carolina.

Töötung.
Tööotud on praegu nii New Yorkis kui ka mujal U.S.A-s võrdlemisi piiratud, riti maastiku. Kevade saabumisega, mil algavad mitmesugused hooaja tööd, on loota olukorra paranemist.
On loota, et siis ka korteri kitsikus j rgi annab, kuna suveks palju perekondi linnadest maale siirduvad.

Koondise maksud.

Kogu! Rotalia USA koondise peakogoleku otsuse kohaselt on määratud koondise liikmemaksuks S 1.- kuus, alates 1.okt. 1949 a. ja abistamisfondi maksuks samuti S 1.- kuus, alates 1.jaan.1950 a. Kuna paljud koondise liikmed ei ole seni veel nii liikme kui ka abistamisfondi makse tasunud, palub koondise juhatus neid vastuda koondise laekurile Juhan Pajurile, kelle aadr. on: 20-75 Crescent St. Astoria, L.I. N.Y.
Peale abistamisfondi liikmemaksu palub koondise juhatus võimaluse piires anda abistamisfondi kassutada n.ö. tagasi maksetavate summade arvele teatav summa, millega sundaksime osialgu aidata peamiselt meie kaasvilistlasi ja kes on hiljuti siia saabunud või lähemal ajal siia saabuvad. See summa ei ole mingi olla kellelegi ülejõu käiv, kuna iga S võetakse tähuga vastu. Abistamisfond on mõeldud meie endi abistamiseks ja mis ei tea keegi, millal seal abi võiksime vajada.
Praeguse juhatuse tegutsemise ajal on liikmemaksudena laekunud S 107.- ja abistamisfondi S 724.-. Laenudena on abistamisfondist antud S 280.- millest S 200.- kassvil. Veemile töö juures saadud vigastuste ravimiseks.

William Tomingas'e laulud.

(Kevadkommerssiks)

Oh vaesed vaesed tibukesed, õnnetud dipiid,
Neid ühtesoodu jälitamas aiva tüli-riid.
Nad hädavaevalt Saksamaalt ju siia pääsid valla,
Ja sttusivad vihma käest just otse rüästa alla.

Refr: Hõissa , Eestimaa, kallis kodumaa!
Kamaga, jonniga, ilmakuulus Sa.
Hõissa, Eestimaa, kallis kodumaa,
Kuulus oled Sa ... jonniga!

Kui Saksas arveid õiendada vahest oli vaja,
Siis naaber naabril tsipake lõi silma sinisoks.
Siin selle jaoks on öid ja päevad lahti Eesti Maja
Ja sõjariistaks kõigil tuntud eesti Keelepeks.

Pead murrab vahetpidamata meie ühiskond,
Kus kuramuse kohas on see Eesti Kullafond?
Sest kullaga sai Paides laadit ookeani laiv,
Kus jäänud see - nüüd andke aru härra konsul Kaiv.

Poliitikas kui jänni jääb lihtsureliku tarkus
Siis diplomaatlikult murrab pead minister Markus.
Kui tema aga ka ei oska lausu valget - musta,
Noh tühja ka - siis üle jääb ju eksellents Karl Pusta.
Oh äpardust oh õnnetust, ei seda keegi tea,
Kuis veidikene tukkuma jäi härra Boris Hea..
Nii näpsati talt võimukroon, see ilus mängukann,
ja Eesti Maja kuningaks sai lupsti Simmermann.

Nüüd ristirahvas hõisake kõik kooris Hosianna,
sest eestlastele kirikuid on järsku tekkind kaks.
Siin Võru pastor Hinno ja Missouri Kiviranna
Meil taevatee teind kergeks - aga õhk on liialt paks.

Veeklaasis hirmus torm on puhkend valla;
Rind-rinnus Roosaar Harknaga, kes teisest hullem koi.
Üks õiendab et eestlasi on saabunud kakskeist,
ja teine täpselt tosina saab ainult kokku neist.

Too jala taha panemist ja kaika vedamist,
Uustulnukad suu ammuli kõik imetlevad vist.
Ja seda saab üks aasta ilma liikmemaksuta,
Sest kauem keegi seda janti küll ei kannata.

Mis oleks, kui kord eestlased ükskeisel annaks kätt
Ja unustaksid ütlemast: ah Sina vana pätt.
Siis onu Stalin rabandusest ära kärvaks vist,
Meil kõigil lõppeks paguluse viletsus ja rist!

(Ettekantud Kuldsüdamete ballil,
Eesti Majas, New Yorkis, 10. 12. 49.)

Kurloo.

(Ettekantud Prossiballil, Beethoven Hall'is, N.Y.C., 28. 1. 50).

New Yorgist vantsin kiikrigo,
Kui kaugel on see Saaremaa.
Kes ütleb, et enam ma sinna ei saa
Sel vastan - ära valeta.

Refr: Ei paremat pole kuskil maal,
Kui suisel ajal Saaremaal!

Mu prrut oli valge nii kui tui,
Ma nägin teda mullu sui.
Nüüd aga räägib rahvasuu,
Ta polevat mul enam truu.

Kui onu Stalin kutsub - plaasa,
Sest Eestis olla paradiis.
Kuid kannatagem veel aastat paar,
Siis Stalinil on võllas klaar.

Näe Hiinas kommudel on võit,
ja liitlastel. tehtud sõit.
Ei puksa saa kommut liitlased,
kui abiks pole Lõstlased.

Me vennad Rootsis ägavad,
Ükskteisega maad jagavad.
Sestäandik meilgi käimas riid,
Kui Rootsist saabusid DP'iid.

Intriigi, riiu nimekaim
On eesti keeles Rootsi vaim
Too vaimu võtmed kukile,
Kes kipuvad meil pukile.

On teada, et Eesti Komitees,
On varsti jälle miiting ees.
Seal jalgadega kõneldaks,
Ükskteisel karvu katkutaks.
Et miiting muutuks tulusaks,
Tal olgu sissepääsumaks.
Sest igav olla laadata ...
Ei saa end pooglis vaadata.

Kes riiu kohta ütleb ei,
Saa asutagu uus partei.
Ja võtku liikmeks vastu mind,
Ma pole Rootsi paabulind.

Kuldrannake, kuldrannake,
Mil jõuab laev su kaldale?
Oh Saaremaa, ma sind ei näe
Siit praegu üle laintemäe.

K u u l u t u s .

Kellasepp A. R e h e p a p p

190 W. 100 st.

(Õhtuti peaaegu alati Eesti Majas!)

Meie Side toimetuse aadress: 102 E. 32-nd St. New York, N.Y.
Toimetus G. Härm, A. Perandi ja A. Rehepapp.
Väljaandja: Korp! Rotalia U.S.A. Koondis.

MEIE SIDE

3/50

Meie Side

Nr.3 Korporatsioon Rotalia USA koondise bülletään New-York, juuni 1950

KOOSTÖÖ MUUTUB SENISEST TIHEDAMAKS

Korp! Rotalia USA koondise ja konvendi 16.aprillil ja 7.mail k.a. toimunud koosolekuil vastu võetud seisukohtade kohaselt ilmub "Meie Side" käesolevast numbrist alates konvendi väljaandel, ilmumissagedusega kord kuus. Bülletääni tegevtoimetajaks samast ajast alates on Johannes Kaup.

"Meie Side" ülesanded ja eesmärgid jäävad samadeks, nagu need leidsid deklareerimist bülletääni esimumbris. Väljaandja tahab aga loota, e t pidev informatiivne kui ka põhimõttelisi küsimusi käsitav kaastöö kujuneb eriti väljaspool New-Yorki asuvailt rotalustelt tihedaks ja mitmekülgseks, võimaldades sel viisil tõsta bülletääni üldist sisukust, kuid kujundada ühtlasi nägusamaks ka paljundustehnilist ilmet, mis praegusel hetkel ilmagi jätab arusaadavalt veel väga palju soovida.

"Meie Side" on rotaluste väljaanne rotalustele, mida me kirjutame, loeme ja arvustame ise. Veel e nne, kui toimetus suutiski pöörduda sellesisulise soovida Kanada koondisele, saabus sealt vil! Käbina allkirja kandev kiri,milles mitte ainult tervitatakse bülletääni loomise mõtet, vaid avaldatakse ühtlasi ka soobi bülletääniga ühinemiseks. Nõnda on pind jällegi laienemas,kuigi see puudutab esialgu ainult levikut ja informatiivset sisuosa.

Kuid kahtlust pole selleski, et uute koondiste ja uute rotaluste liitumine bülletääni ümber tingib omakorda selle järjest laienevat sisulist kujundamist - tervikluse poole. See on tuleviku ülesanne, mis otseses seoses meie eneseavaldamistahte ulatusega.

Kuni senini teenib uue väljaandja kätegse läimud "Meie Side" kõiki rotalusi peaasjalikult informatsiooniga koondiste ja konvendi tegevusest ühelt,

iga rotaluse elu kujunemise jälgimisega teiselt poolt. Ulatades selles töös abistavad käed bülletäänile, [illegible] ehitada "[illegible] Side" aluseid ja kujundada selle ilmet nõnda, et bülletäänist võiks saada ühel päeval rikkaliku sisuga ajakiri.

Kuna käesoleva numbri ilmumine mitmetest asjaoludest tingitult tunduvalt hilines, siis ilmub järgmine number tõenäolikult juba käesoleva kuu lõpul. Edaspidi palutakse saata igasugune kaastöö toimetaja nimele aadressil: 240 East 34-th St., ap. 7, New York 16, N.Y. Kusjuures kaastöö tuleks saata kätte iga kuu 15-ndaks, mis võimaldaks bülletääni ilmumise umbes 20 paigu igal kuul.

Korporatsioon Rotalia USA-s sai uue näguga lipu

Kevadkommerss 7. mail kujunes oodatust pidulikumaks. - Lipu õnnistas praosti k.t.A.Hinno. - Et see lipp viiks meid ühise vendade perena jälle koju...

Korp! Rotalia traditsiooniline kevadkommerss USA-s toimus 7.mail New Yorgis, Eesti Majas, millest võttis osa üle 20 rotaluse. Sellele lisaks viibis kommerssil esindajaid teistest EKL-i korporatsioonidest. Pärast ametlikku osa järgnenud peolauas viibis kogusummas poolsada inimest.

Seekordne kommerss kujunes ootamatult suureks pidupäevaks, kuna paar päeva enne seda sai teatavaks, et vil! A. ja confr! Aado Perandi algatusel on tellitud Rotaliale USA-s uus esinduslik lipp, mille üleandmine toimub kommerssi päeval.

Sellele vastavalt toimuski kommerssi ametlikule osale järgnevalt samal päeval algusega kell 18.00 uue sini-must-rohelise lipu üleandmise ja õnnistamise talitus, millele elas kaasa ka koosviibimisele kogunenud arvukas daamide ja külaliste pere.

Hämara valgusega Eesti Maja väike või n.n. sinine saal jättis igati piduliku mulje. Sini-must-rohelise trikoolooriga kaetud laual põlesid üldist momendi pühalikkust tõstvalt küünlad, kui vil! ja confr! Perandi'd tõid sisse uue lipu, asetudes sellega õnnistamistalituse kestuseks laua ette, otse saali teises servas üles rivistunud konvendi praesidiumi vastu. Pühalikult kõlas sellele järgnevalt õp. A.Hinno poolt eriti selleks puhul luuletatud "Oh Issand, Sa meid isakäega..." Sellele järgneva kõne motoks oli praosti k.t. A.Hinno valimud lõigu Ms.13,21, milles õpetatakse: "Ja Jehoova käis nende eel päeva ajal pilvesambas, neile teed juhatamas, ja öö ajal tulesambas, neile valgust tegemas, et nemad ööd ja päevad võiksid käia." Käsitledes oma sõnavõtus korp! Rotalia linnulennulist ajalugu ja vaadeldes rotaluste osa vaba kodumaa juhtimisel kui ka pagulaste ridade koondamisel, õnnistas õp.A.Hinno korp! Rotalia uue lipu tee tähisena ja kokkukuuluvuse sümbolina kõikideks aegadeks, mitte viimases tähtsuse järjekorras ka selleks, nagu kinkijad seda ettenäinud - et see lipp viiks meid ühise vendade perena jälle tagasi koju, kui see on taas vaba Aasia tooretest võõrastest ja kodumaa kutsub igast maailmakaare s t oma poegi jätkama oma esiisade püha tööd.

Teise eriti selleks puhuks õp.Hinno poolt loodud ja Rotaliale pühen-

datud lauluna kõlas "Nüüd Issand, kanna palveväesse meid meie püha lipu all..." Pärast palvet ja õnnistamist järgnes ühislauluna "Jää ikka saatjaks, truu Jumal..."

Kinkijailt võttis lipu vastu senior K.Laantee, kes oma vastuses avaldas Rotalia USA konvendi nimel tänu ja töötas ühtlasi hoida korporatsioonis alati kõrgel neid värve, mis on juhtinud rotalusi läbi paljude raskuste mitmes riigis, olnud vanadele ja noortele kõrgeks teejuhatajaks ja mis jälle juhivad rotalusi - kuni võiks sõna saada lihaks ja kinkijate soovile vastavalt see lipp võiks lehvida uuesti vabas Taaralinnas.

Pidulik-pühaliku talituse lõpetas värvide-laul, mille järele lipp viidi auvalve saatel ruumist.

Rotalia USA-s oli astunud tubli sammu oma teekonnal edasi.

ROTALIALE PÜHENDATUD VAIMULIKKE LAULE

Nagu eespool juba märgitud, oli praosti k.t. Õp.A.Hinno, kes õnnistas 7.mail k.a. Rotaliale USA-s kingitud lipu, pühendanud korp!Rotaliale sel puhul eriti kaks vaimulikku laulu. Kuigi laulude algtekst säilitatakse konvendi arhiivis, avaldame kõigile rotalustele teadmiseks alamal mõlemad laulud. Need kõlavad:

(P.266.)

Oh Issand, Sa meid isakäega/ kord ühendasid vööral maal,/ ka kaitsnud oled oma väega/ meid kaugel kui ka kodura'al./ Kõik see on Sinu arm ja heldus,/ et oled päikest jagand meil',/ mis imeline Sinu valgus:/ meid vendi kandsid oma teil'.

Nüüd Sinu ette kummardame,/ täis tänu süda, meel ja rind,/ ja sinu ees ka tunnistame,/ et oled meil' see aluspind,/ kus tõele rajatud me vendlus,/ me kindel sõprus, armastus -/ Sa meie vennastuse kindlus,/ Su töö kroon me õnnistus.

(P.141.)

Nüüd, Issand, kanna palveväesse/ meid meie püha lipu all,/ kus s inimusta-rohelisse/ on põimitud me tugi, vall./ See annab jõudu,kaitse b meid/ ka siis, kui käia võõraid teid.

Me lippu ise pühitseda/ nüüd Issand, anna armust veel,/ meid võta elus juhatada,/ e t puhtaks jääks me süda, meel,/ ja teeniksime kodu sind/ niikaua, kui veel tuksub rind.

Referaatkoosolekud jätkuvad ka suvel

Konvendi korraldusel jätkatakse referaat-koosolekuid ka suvel ja sellele vaatamata, et osa tegevliikmeid on siirdumas New Yorgist kaugematesse keskustesse. Viimastel nädalatel toimunud referaat-koosolekuil refereeris confr! Johannes Kaup teemil "Saksamaal olija ja Saksamaalt tulnu silmaga nähtuna", kergitades üles rea meie oleviku- ja tulevikuprobleeme, 1!1! H. Kald kunstiajaloo valdkonnast võetud teemil ja confr! A.Rehepapp ning Joh. Kaup - välkteemidel. Kõik referaadid, eriti aga ühiskondlikke küsimusi haaravad, tekitasid elavaid osavõtte. Koosolekuil viibis ka külalisi.

Soodus võimalus "Meie laulude" tellimiseks

Vil! P.Kõlviku poolt välja antud "Meie laulud" on kirjastaja vastutulekul konvendi kaudu rotalustele saadaval hinnaga $ 2.- raamat. Villerich Pr iksi koostatuna ilmus hiljuti sisukas "Immigrandi käsiraamat", mille müügihinnaks $ 1.30.

TEATEID ROTALIA KOONDISTEST

Rootsi koondisel uus juhatus

Novembris 1949 valiti Rootsi koondisele uus juhatus, mille koosseisu kuuluvad: senior - confr! Osvald Timmas, asesenior - vil! Karl Lindma, laekur - vil! Eduard Pajuste, kirjatoimetaja - confr! Harald Tagepera, asekirjatoimetaja - confr! Armand Vatsel, olderman - vil! Kristjan Joost.

Koondisel on töötanud kogu aeg osakond Göteborgis. Nüüd on asutatud osakond ka Uppsalasse, et hoolitseda seal Uppsala ülikoolist võrsuva juurdekasvu eest. Uppsala osakonna senioriks on vil! E.Terasmäe, kirjatoimetajaks confr ! K.Kruus ja oldermaniks vil! E.Villvall.

Stokholmi rotalused käivad iga nädal koos, Göteborgis on kokkutulekud 1 kord kuus, samuti Uppsalas. Peetakse tihti referaate.

O.Timmase aadress on: Sweden, Stockholm 41 - Boreksvägen 8 I

EKL-i 35-nda aastapäeva kommerss Saksamaal

Viimaste andmete järele viibib Saksamaal veel 23 rotalust, kellest nelja kohta pole kindlamaid andmeid. USA-sse on tulemas lähematel kuudel sealt vist veel 5-6 meest. 15. juunil saabus Tübingenist New Yorki vil! V.Köressaar, kes asus Long Islandi. Kuuldavasti 12. juunil asus Vegesack-Grohne läbilägulaagrisse confr! H.Laupa, kes äsja Karlsruhes oma õpingud edukalt lõpetas. Samuti on lõpetanud olemasolevatel andmetel oma õpingud Münchenis confr! O.Ristmäe. Mitmel on õpingud lõpetamisel, kuid leidub ka neid, kelle lähem saatus veel teadmata.

Teisel lihavõtte-pühal toimus Augsburgis EKL-i 35-nda aastapäeva puhul ühine kommerss, mis hästi õnnestus. Osavõtjaid oli kõikidest EKVL-i korporatsioonidest, nende hulgas rida rotalusi.

Aprillikuu lõpul peeti Geislingenis 10-ndad Eesti Üliõpilaspäevad, millest samuti võttis osa arvukalt rotalusi, kogusummas 10 ümber. Mõide korralda sid rotalused sellega seoses kneip-õhtu, millest võttis osa ka hulk vööraid. Koosolijad saatsid südamlikke tervitusi rotalustele USA-s, eriti confr! O.Müllertile ja K.Laanteelé.

Inglismaal elatakse laialipaisatult

Inglismaal asuvad viimaste andmete järele järgmised rotalused: Artur Lossman, Eino Kuris, Ignas Tõrmaküla, A.Adosson ja Endel Aruja. Kuuldavasti olevat ka confr! Georg Klemmer Inglismaal, tema aadress pole aga teada. Kuna elatakse väga laialipaisatult, siis on kontakt võimalik ainult kirjade kaudu. S eniseks sidemeheks on olnud vil! E.Aruja, kelle aadress: 2 B e r c e - a u W a l k, Watford, Herts., England.

Argentiinas seni 6 rotalust

Olemasolevatel andmetel on asunud Argentiinasse 6 rotalust, nimelt: vil! Hugo Veem, vil! Gerhard Treuberg, confr! Leemets, Lindorg, Veldeman ja Jaago. Nendest elab 3 Buenos Airesis, teised provintsides.

Rotaluste arv Kanadas paisub

Rotaluste arv Kanada koondises, nagu nähtub värskemaist teateist, läheneb 30-le. Et nende olukord on hakanud pikkamööda paranema, võib järeldada sellest, et vil! Gustav Palo on asunud ehitama omale Torontos maja.

ROTALUSED RAHVUSLIKUS VÕITLUSES

Nagu nähtub Eesti Rahvusnõukogu bülletääni värskematest numbritest , on rotalused liitunud tuhedalt selle sageli avalikkusele nähtamatuks jääva võitlusega, mis praegu pidevalt käimas Eesti eluõiguste nimel, kuid sedamööda ka Vaba Eesti taastamiseks. Ühelajal sellega tuleb astuda endise püsivusega samme eesti söduri kaitseks Saksamaal.

Kanada ja teiste maade emigratsiooniküsimustega on ERN raames juba pikema aja jooksul tegelenud ERN pagulassektsiooni abiesimees ja emigratsiooniküsimuste referent - vil! J.Toomes. Vil! E.Aruja on võtnud osa arvukaist Vahe-Euroopa esindajate nõupidamistest ja oli muuseas üheks Eesti esindajaks ka 1949 a.detsembrikuul Londonid toimunud eksiilajakirjanike rahvusvahelisel konverentsil.

N.n.Peasant International Agency's, mille büroo asukohaks London, on eesti põllumeeste erakondade esindajatena Ühinenud Põllumeeste erak.Nõukogus tegevad teiste hulgas vil! T.Kint, vil! E.Terasmäe ja J.Toomes, kellest viimane tegutseb informatsiooni-sekretärina. P.I.A. on välja andnud oma bülletääni ja muid publikatsioone N.Liidu poolt okupeeritud riikide olukorra ja õiguste koh ta. Bülletäänis on leidnud käsitamist ka olukord Eestis, eriti on seal aga ära toodud ka siit poolt esitatav terav kolhoseerimise ja eesti põllumehe hävitamise vastane protest 1948 aastast.

International Peasant Union, asukohaga Washingtonis, jõudis organiseerimisstaadiumist üle alles 1949.a. kevadel. Eesti agraarerakondade alalise esindaja asetäitjaks I.P.U. nõukogus on vil! K.Kask.

Eeltoodule lisaks kuulub vil! T.Kint ERN-i n.n. taasülesehitamissektsioni põllumajanduskomisjoni selle esimehena, olles ühtlasi pagulassektsiooni esimeheks. Abiesimehena samas sektsioonis tegutseb vil! J.Toomes. ERN-u üldkogu koosseisu kuuluvad põllumeeste rühmas muuseas vil! J.Toomes, vil! E.Terasmäe ja vil! K.Joost, samuti vil! T.Kint, kes koos J.Toomesega kuulub ka ERN juhatusse.

—o—

Rotalia USA konvendi uus praesidium

Korp! Rotalia USA konvendi korraline koosolek toimus 16. aprillil Eesti Majas New Yorgis. K!K!K! valis uue praesidiumi järgmises koosseisus: s enior- confr! Karl Laantee, senior xx - confr! Ragnar Mägi, senior xxx - confr! Ilmar Aasmaa, olderman - confr! Johannes Kaup. Mag! colorumiks valiti confr! Aado Perandi, mag! refer! - confr! Tõnis Ööpik ja mag! can!-ks confr! Ilmar Aasmaa Konvendi esindajaks USA koondise juhatusse valiti confr! R.Mägi.

Muude küsimuste kõrval puudutati ka korp! Rotalia bülletääni "Meie Side" küsimust ja otsustati võtta selle toimetamine ja väljaandmine konvendile,kusjuures selle toimetajaks valiti äsja USA-sse saabunud confr! Johannes Kaup.

Lihtliikmena võeti korp! Rotaliasse vastu dipl.ing.Heino Kald, kes lõpe - tas hiljuti Müncheni ülikooli.

Samuti lihtliikmena võeti vastu 7. mail U no Kask, kes lõpetas hiljuti USA-s ülikooli keemia alal.

TEATEID ROTALUSTEST ÜHENDRIIKIDES

Olaf Mägis jätkab õpinguid

Confr! Olaf Mägisel on avanenud võimalusi alates käesolevast semestrist jätkata oma õpinguid Pacific Lutheran College's Parklandis, Washingtonis.Peale õppetöö on confr! Mägis olnud aktiivselt tegev ka kohaliku eesti koguduse ja seltskonnaelu organiseerimisel. Kuna kohapeal eesti pastor puudub,on tul - nud confr! O.Mägisel pidada kaasmaalastele mitmeid jumalateenistusi. Division

of American Missions of the National Lutheran Council'i poolt välja antav eestikeelne ajakiri "Usu Sõna" märgib muuseas, et usulise töö Parklandis ja selle ümbruskonnas, kus elab laialipaisatult ca 160 eestlast, on võtnud enda peale end. Pinnebergi ülikooli rektor, prof.A.Raun ja usuteaduse üliõpilane O. M ä g i s.

Lembit Kosenkranius paranemas

Confr! Lembit Kosenkranius, kes viibis pikemat aega raskelt haigena Ambergi haiglas Saksamaal, on nüüd Augsburgist saabunud andmetel täielikult tervenenud ja võib alustada varsti teekonda USA-sse.

Enn Tammaru "peenemate masinate korrastajaks"

Confr! Enn Tammaru on koos perekonnaga asunud kanafarmist linna ning elab nüüd 1326 East 53rd St. Chicago, Illinois. Nagu ta siinseid rotalusi informeerib, on tema uueks tööalaks nüüd "peenemate masinate töökorrastamine" kuulsas Kimbaeli klaverivabrikus. Selle koha olevat ta saanud pärast dokumentide esitamist, et on töötanud sel alal juba 7 aastat Saksamaal(!!!).

Sulev Ke lder asus Long Islandile

Toimetustöö lõpul saabunud andmete kohaselt on asunud vil! Sulev Kelder New Yorki ja leidnud töökoha Long Islandil. Momendil puudub toimetusel veel vil! Kelderi uus aadress.

Peeter Tamm oma erialale lähemale

Vil! V.Ojamaa uueks aadressiks nüüdsest alates on: Spring Hill Farms, Bordentown, New Jersey,R.F.D.# I, c/o G.H.Preidel. Oma alale lähemale on jõudnud vil! Peeter Tamm, kelle uueks aadressiks on - Associated Engineers Bismarck, Nobth Dakota. Vil! E.Lampson elab nüüd: 79 Rolling St.,L.I.N.Y. Lynbrook ja vil! ning confr! Perandid - 180 Christopher St, - Christopher Hotel, New York. Vil! N.Viilupi uueks aadressiks on 750 56-th St., Brooklyn, N.Y., c/o E.Leetaru.

Võimalus tellida värvitekleid

Kuna on väljavaateid taas tellida Saksamaalt värvitekleid, siis asus praesidium põhimõttelisele seisukohale astuda samme, et võimalikult kõik rotalused võiksid esineda sügisesel aastapäeva-kommerssil värvides.Vastavalt sellele palutakse kõiki soovijaid võimalikult kohe teatada oma tekli number mag! col!-mile ülaloleval aadressil ja saata ühtlasi ära tekli hinna katteks $ 4.-. Kuna tellimise täitmine Saksamaal ja teklile USA- s s e toimetamine nõuab aega, siis on ruttamine tellimise andmisel vajalik.

Uus rotaluste nimekiri USA-s koostamisel

Lähtudes tõsiasjast, et paljud rotalused on viimastel kuudel muutnud oma asukohti ja vastavalt sellele aadresse, on otsustatud koos "Meie Side" järgmise numbriga saata välja rotaluste uus nimekiri USA-s. Et nimekiri kujuneks võimalikult täielikuks ja aadressidelt täpseks, palutakse kõigil, kelle aadress ei vasta enam eelmises nimekirjas teatatule, saata uus täpne aadress vil! E.Metsa aadressil: 3999 3rd avenue New York.Nagu teisal juba märgitud, ilmub "Meie Side" järgmine number juba käesoleva kuu lõpul. Et teostada nimekirja täpset koostamist ja paljundamist,on vajalik andmete saatmisega rutata.

---oOo---

MEIE SIDE

4/50

Meie Side

Nr.4 // Korporatsioon Rotalia USA koondise bülletään // New York, juuni 1950

Meie tegevuse alused

Igal ühiskondlikul organisatsioonil (riik, suguharu, perekond, selts jne) peab olema vähemalt kolm kandvat elementi, millele ta on rajatud, mille alusel ta tegutseb ja mis teda kooshoiab. Need kolm elementi on: 1/ideoloogiline alus /siht, eesmär k, ideaalid, põhimõtted/, 2/ sisemine kord, traditsioonid, kombed ja 3/ majanduslik tagapõhi. Üliõpilasorganisatsioonide, eriti korporatsioonide eksistents ja areng peab olema rajatud nendele teguritele. Meie eesti üliõpilasorganisatsioonide ajalugu on toonud küllalt näiteid selle tõenduseks, kuivõrd tähtsad on nood tegurid, eriti kaks esimest. Omal ajal suur, üle 200-liik meline Peterburi EÜS, kellel seisis seljataga üle paarikümne-aastane ajalugu, varises jäljetult kokku, sest tal polnud neid aluseid. Teisest küljest väike Välis-Eesti korporatsioon Väinla vaatamata oma väiksusele ja erakordselt rasketele elutingimustele püsib senini kindlalt koos.

Rotalia on olnud üheks tüüpiliseks näiteks, kus omal ajal ülesseatud sihtidest, ideaalidest, maksmapandud sisekorrast ja siseelus valitsenud traditsioonidest, kommetest ja uusustest on järjekindlalt ja rangelt kinni peetud. See, ja a i n u l t s e e on aidanud Rotalia üle kõikidest rasketest aegadest ja on aluseks ka Rotalia praegusele elujõule. Kui meil ei oleks i d e o l o o g i l i s t alust, millele on ehitatud kogu korporatsioon, kui meil ei oleks kindlat sise mist korda ja distsipliini, ei olek s traditsioone ja kombeid, mis meid lähendavad ja seovad, - siis ei oleks meie iialgi suutnud seda olla, mis meie praegu oleme. Majanduslik alus ei ole olnud seejuures mitte kõige olulisem, kuigi temast oleneb kon! elu edu ja osalt ka liikmeskonna heaolu.

Rotalia kodukorras on fikseeritud kõik see, mis vajalik korporatsiooni kui kindla ja tugeva organisatsiooni eluks ja eduks. Meie peame kõigest jõust püüd ma oma siseelus kinnipidada oma kodukorrast. P raegu, e rakordsetes oludes me oleme mõnikord sunnitud kalduma kodukorrast k õrvale, kuid see peaks olema ainult ajutine nähe, mis tuleb võimalikult peatselt jälle korrigee rida, kui olud seda vähegi jälle võimaldavad.

Me ie tulevik ja tegevus on täiel määral sõltuv sellest, kuivõrd me jääme truuks nendele põhimõtetele ja alustele, mis 36 aastat on olnud Rotalia elu, töö ja tegevuse juhisteks ja ideaalideks. Küll me kosume aegamööda ka majanduslikult.

Välised tingimused muutuvad ajaga ja sedamööda, kuidas tegijail on tahet võidelda sihiteadlikult oma eesmärgi poole, kannatades ja oodates. Et ühe organisatsiooni liikmeskond võiks aga võidelda, võiks oodata ja töötada iseennast ja oma organisatsiooni kindlalt ülespoole, edu ja eesmärgi suunas - selleks on vaja sääraseid aluseid, nagu need on kandnud ja kannavad Rotaliat.

Paul M ä g i

Rotalia eesti kirjanduses

Kuigi korporatsioon Rotalia liikmeskonnast ei ole tõusnud seni ühtki kirjanikku, on rotaluste tegevus ja suhtlemine eesti kirjanduslike ringkondadega olnud puhuti väga elav. Teisest küljest on olnud rotaluste osa meie riigielus mitmelgi juhul sedavõrd kaaluva tähtsusega, et sellest ei saada vaikides mööduda.

Kasutada olevate materjalide vähesus ei võimalda siinkohal anda terviklikkusele pretendeerivat ülevaadet sellest, kuivõrd on leidnud korporatsioon Rotalia ja tema liikmeskond vastuköla eesti kirjanduses. Ometi ei ole sellega takistatud märkimast, et näiteks Aug.Mälk oma "Kodumaatas" püüab küll kirjeldada prof.Jüri Uluotsa matust Stokholmis, kuid teeb seda võimalikult pealiskaudselt. Isegi traditsioonilise leinalaulu "On vendadest üks lahkunud..." pehmendab ta korporatsioonide seisukohast võttes sellega, et muudab oma raamatus täis suurimat rahu söna "vendadest" - sõpradeks. Nõnda olevat ta kuulnud seal lauldavat!

Üks eesti kirjanikest, kellel eriti noorpõlves olid väga tihedad sidemed rotalustega, eriti Otto Tiefiga, on Artur Adson. Seda seika pole A.Adson muide kunagi ega kuski salanud. Oma memuaarteoses "Ise idas - silmad läänes" pühendab A. Adson koguni lühipeatükk Rotaliale.

Toimetus, andes alamal kõnealusele peatükile ruumi, tahaks meelsasti uskuda, et need kaasvendadest, kellel oli õnne elada siin vaadeldud aegu isiklikult kaasa, saadaksid siin tõstetatud seikade suhtes ka omapoolseid memuaarikatkendeid "Meie Sidele" kasutamiseks.

Peatükis Rotaliale pühenduva osa "Üheks lauluõhtuks Rotalias", alustab Artur Adson oma jutustust nendinguga, et Otto Tief oli oma maamõõtjatöö teinud ja jõudnud "kindla joone hakule". Siis jutustab Adson söna-sõnalt edasi:

"Oti viisid ta õpingud Peterburisse. Nii tõmbas meievaheline side mindki sinna, kuid ainult külaskäigule ja juba Tallinnast. See sündis vist 1913.aastal kevadel. Klas meie Ott Vassili saarel ja mina peatusin tema juures nädala või paar. Ott valmistus riigieksamite vastu ja mina püüdsin kogu suure Peterburi kunsti ära vaadata, käies kõik galeriid, näitused ja isegi ühe eelfuturistliku kah-piltide demonstreeringu läbi. Ühel õhtul löi Ott oma foliandid kinni, raputas enese eksamite koormast lahti ja ütles: lähme!

Läksime ja sõitsime värskeltasutatud "Rotalia" konventi. See asus kusagil õuepealses majas, madalas, ja evis kaht väga lihtsat tuba. Arusaadav: alguse asi ja korporatsioonis alles kõigest kaksteist liiget. Kuid nooruse tuju oli ehtinud neid lubjatud seinu salmide ja pliiatsijoonistustega otse niisama pal jale krohvile, ja õlut leidus kah piisavalt. Katmata laua ümber istusime, ja mis komfordist veel puudu jäi, seda asendas see aukartus, mis mul sees salatses. Viibisin ju esimest korda korporatsiooni ruumis, olengul, millise taolisest kunagi poisikesena olin Sõmerpalus Evald Mältenekilt pajatusi kuulanud, kui ta noore viromusena meile Egoniga meie suud ammuli jutustas.

Nüüd siis olin ise kaasas. Seltskond polnud suur, 4-5 meest, kuid sellest Jüri Uluotsa lauas istumine ise juba kaalus. Kui ma ei eksi, siis kandis ta oma laiapoolseil õlgadel magister cantandi ülesandeid. Igatahes ta laulis vaprasti. Ja magister paucandina esines seal pikk Mägi. Väike Ott naeris heledasti ja vältavate puhangute kaupa, mis mingit kahtlust ei jäta, et see naer tuleb südamest. Teinekord paistab see niisugusena, et seda ei ole kerge peatada. Seda siiram see on. (Tunnen inimesi, kes naeravad niisuguse itsitusega, et e i jää mingit kahtlust, e t see tuleb lausasest kahjurõõmust.) Jüri Uluots oli juba ülikooli lõpetanud ja jäetud Peterburi ülikooli juurde pr ofessuuri vastu valmistuma. See tunnustus ja usaldus eesti mehele oli samavõrra

haruldane toonases tihedas võitluses ja eestlasele takistusrikkas olustikus kui meile rõõmustav. Laulude seas, mis meie väikese seltskonna suust tõusid, ei domineerinud mitte tuntud saksa burshilaulud ega vene tudengite tundevääristused ning hingenõretused, vaid siin kõlasid eestipärasemad ja läbiseltki omade sõnadega. Neid kõiki tõmbas Jüri Uluots vaprasti eos laulda. Esimest korda kuulsin seal hiljem väga populaarseks saanud "Maailma loomist", mis oma vaimukuse ja värskete, paiguti toona päris tabavate riimidega toredasti meeldis. Kõnelusist on servapidi meelde kinnitunud ühe trikkfilmi arutamine, mis kujutanud valmi sipelgast ja rohutirtsust. Oli kena vaadata,kuis tulevased professorid ja muidu-imponeerivused päris nooruki õhinaga arutasid toda tehnika-leiutist ja putukate teatrit. Meie oleng lõppes niisama viisakasti, nagu oli alanud. Ja ülestõusnispüha laupäev oligi veedetud.

Hiljem olene veel mõned korrad Otiga vastastikku teinoteist külastanud, kuni igameos meist oma kodu rajas ja elu kulges Vabariigi varjus ja hea eduga mõlemal. Tolle aja lõpul ostis Ott enesele talu ja kulutas sellele kogu oma vaba aja ja hea sissetuleku otsitud advokaadina ja hinnatud juristina. Selle kohta kirjutab mulle Eduard Ahmani vend Arnold, insener,järgmist: "Ott toppis raha eesti mullasse - tegi otse rabast ja soost ühe eeskujuliku suur-talu, töötades varahommikust hilja õhtuni väljadel - see oli töeline maaparandaja - romantik, sest see töö oli kurnav ja mitte iialgi tasuv isikule, küll aga üldrahvamajanduslikult seisukohalt."

Viimast korda kohtasin Otto Tiefi paar päeva enne oma põgenemist Rootsi.

—oOo—

Püssimeeste ja kindrali kalessiga - burshivaimus...

Korp! Rotalia kevadkommerssil New-Yorgis, Eesti Majas, võttes korporatsioon Vironia esindajana tervituseks sõna ja rõhutades, et kui korp!Rotalia vajab sõbrakätt väljaspoolt, siis on Vironia esimesena valmis seda tegema, jutustas korp! Vironia esindaja E.Harkna muuhulgas ka loo, mis on õpetanud teda esmakordselt hindama korporatsioonide, kaasvendluse ja - eriti Rotalias valitsevat vaimu.

Juhus viib tagasi kodumaale, Emajõe kaldale ja tuttavatele teeradadele Värska ümbruses.

"Sõjaväeteenistuses olin ma koos rotaluse Toonekurega," jutustas külaline. Ühel laupäeva õhtupoolikul, kui olime saanud jälle millegagi hakkama, mida ei peetud võimalikuks korralikule Eesti Vabariigi sõdurile andestada, määrati meid Toonekurega karistuseks värvima WC-d. Töötasime muidugi, kuid süda kipitas natuke ja lõpuks arvasime, et nüüd oleme juba küllalt tööta - mud, nüüd aitab. Niisama nagu me olime ja töötasime, tööriides ja värvipritsmetega koos, muidugi ka luba küsimata, kadusime ja suundusime sadamasse - "lihalaevale" vastu.

Laev saabus ja kõik paistis olevat korras. Kes aga laevalt teiste eel esimesena maale marssis, oli - Rotalia vilistlane kindral Ree k. Ja muidugi ei jäänud me tema terava sõjamehepilgu eest varjatuks...

Toonekurg vana burshina püüdis päästa mis päästa annab - ikka kaasvenna ja burshi vaimus. Kuidas see tal õnnestus, seda on minul raske ütelda, kuid seal juhtus siis töepoolest seesugune vendluse akt, millest alates ma tunnen omavat tihedaid vendluse sidemeid rotalustega ja Rotalias valitseva vendluse vaimuga.

Tahtes ühelt poolt pealtvaatajate silmis olukorda sõjaväe seisukohalt päästa, pani kindral Reek meile viibimata kaks püssimeest kõrvale.Nõnda pidime siis alustama teekonda tagasi Värska laagrisse. Seal pidi siis järgnema kõik muu, nagu see sellistel puhkudel ikka tavaline. Kuid seal just ilmneski kindral Ree gi burshivaim, ja tema vendlusvaim Toonekurega:meil e i tarvitsenud teha oma reisi jala - kindral andis meile selleks tee konnaks kasutada oma kalessi... Ei usu, et Toonekurelgi olnuks hiljem sellest veel kindraliga kõnelust.

Rotaliast ja rotalistest

Vil! Viktor Köressaar - dr.phil.

Lühike aeg tagasi saabus New Yorki vil! Viktor Köressaar, kes Saksamaal elunes ja töötas Tübingenis. Kuigi vil! Köressaar oli oma elukohas seotud pingeliste tööülesannetega, millele lisaks ta võttis kauema aja kestel juhtivalt osa ka eestlaste keskorganisatsioonide tegevusest, jätkus tal ometi energiat ja tahet ka teadusliku töö jätkamiseks Tübingeni ülikoolis. Selle tulemusena öiendas Köressaar vahetult enne Saksamaalt lahkumist nõuetavad eksamid ja esitas doktoritöö muinasteaduse alal. V.Köressaar tunnistati dr. phil. kraadi väärilisesks.

Kogu Rotalia pere kasutab käesolevaga juhust, et õnnitleda Viktor Kö - ressaart tema edu ja USA-sse saabumise puhul.

Uno Kask töötab analüütilise keemikuna.

Nagu l!l! Uno Kask, kes lahkus mõni aeg tagasi New Yorgist Savannah-sse sealt niiid teatab, on tal õnnestunud saada suveks tööd analüütilise keemikuna. Suviste praktiliste kogemuste abil loodab U.Kask saada sügisel püsivamat tööd oma erialal ülikooli juures.

Nagu U.Kask lisandab, on Savannah ilus, kuid meile natuke kuum.

Kaks abiellumist Rotalia peres

Nädal tagasi abiellus Lindenhurstis vil! K.Kask preili Lehti Vooremaaga. Laulatustalitus, mille pidas õp.H.Saar, toimus kohalikus Ev.Lut. kirikus, koosviibimine, millest võttis osa ka konvendi praesidium, vil! K. Kase avaras korteris 174 Montauk Highway!.

Austraaliast saabunud andmetel on seal 27.märtsil abiellunud confr! Enn Ensio Karell prl.Aino Niilusega. Abielu on sõlmitud Melbournis.

Enn-Ensio Karell õpib praegu Melbourni ülikoolis majandusteadust, kuna tehnilistesse teaduskondadesse on mitte Briti kodanikel pääsemine takistatud.

"Meie Side" usub, e t tohib anda edasi mõlemale värskele abielupaarile rotaluste soojemad soovid uue kodu loomisel. Kandku neid kodusid väsimatu eesti ja kustumatu Rotalia vaim!

Vil! Tammelo Melbournis teaduslikul tööl?

Austraalia andmetel on vil! Tammelol õnnestunud rakenduda õppejõuna Melbourni ülikoolis. Kuna seal elunevatel rotalustel ei ole olnud viimastel aegadel vil! Tammeloga kukkopuutumisi, siis on andmed kontrollimata.

Aado Perandi lahkus mag! col! kohalt

Alates 21.juunist lahkus confr! Aado Perandi omal soovil,kuhjuvate tööülesannete tõttu, mag! col! kohalt. Kuni uute valimisteni täidab mag! col! ülesandeid senior Karl Laantee, kelle poole nimekirjas toodud aadressil tuleb pöörduda ka värviteklite soovijail.

Konvendi ametisikutest puudus USA-s senini mag! paucandi. Confr! Harald Laupa saabumisega lähemail päevil on ka see koht täidetud.

KANADA KOONDIS TEGUTSEB ELAVALT

Kommerss toimus 15.aprillil.

Korp! Rotalia Kanada koondise korraldusel toimus kevadkommerss 15.aprillil Torontos, millest võtsid osa kõik kohapeal elunevad rotalased. Nendele lisaks olid söitnud kommerssile ka vil! vil! E.Jaska ja O.Lepik Ottavast.

Abistamisfond ja väljasõit Niagara koscle.

Kevadkommerssiga üheaegselt toimunud korp! Rotalia Kanada koondise üld - koosolekul otsustati asutada Laenu- ja Abistamisfond kuumaksuga $1.-. Samal koosolekul täiendati juhatust vil! E.Kuutmaga - oldermani ülesannetes ning otsustati teostada mai- või juunikuul ühine väljasõit Niagara kosele.

Rotalia registreeritakse Toronto ülikooli juures.

Korp! Rotalia registreerimiseks Toronto ülikooli juures on astutud juba mõni aeg tagasi samme ja ühendus vastavate isikutega loodud. Suhtumine mõttesse on ülikooli vastavates ringkondades heatahtlik.

Ü hel hiljutisel üldkoosolekul, kus küsimus oli pikemalt arutusel, volitati vil! Bach jätkama vastavaid eeltöid ja korporatsiooni registreerima.

G.Palo omas majas.

Vil! G.Palo on asunud elama oma majja 11 Edgedale Rd. Nagu kuuldub, kavatseb lähemal ajal veel mõnigi rotalus Kanadas, eriti Torontos, lahendada korteriküsimust oma maja muretsemisega.

—x—

Uusi aadresse Austraalias

Confr! G.Klemmeri uueks aadressiks on: 151 Quarry Road Ryde, NSW, Australia. Confr! E.-E. Karellil, samuti Austraalias: Hotel Waverley, 649 Drummond Street, Melbourne N 3, Vic.

T e a t a t a g u u u e d a a d r e s s i d

Uute täpsete aadresside puudumisel osutub kahjuks ka seekordse "M o i e S i d e" numbriga kaasasolev Rotalia USA ja Kanada koondise nimekiri mõneti lünklikuks. Pideva kontakti loomiseks kõikide rotalustega tulevikus,mis võimaldab muide ka viivitamatut ja reeglipärast bülletääni saatmist, on tungivalt vajalik, et aadressi muudatustest teatatakse kohe kas vil!E.Metsa aadressil või "Meie Side" toimetusele. Täpsed aadressid on sellele lisaks vajalikud ka keskkartoteegi korrastamiseks.

Nimekirjad Austraalia, Saksamaa ja Inglismaa koondistest

Komendil on ettevalmistamisel nimekirjad korp! Rotalia Austraalia,Saksamaa, Inglismaa ja Argentiina koondistest resp.rotalustest. Juhul, kui kellelgi on lähemaid andmeid seal asuvatest kaasvendadest, palutakse need saata ühes aadressidega "Meie Side" toimetajale, et oleks võimalik teostada vajalikku andmete kontrolli. Võimaluse korral paljundatakse täiendav nimekiri Rotaliast paguluses juba 20-ndaks juuliks, mil ilmub "Meie Side"jooksev number.

Tänase numbriga lisandatud nimekirja osaliseks öiendamiseks olgu märgitud, et ekslikult on sattunud sellesse reb! Gusten Lutteri nimi kahekordselt Seetõttu palutakse lugeda confr! nimistus toodud nimi kustutatuks.

ROTALIA KROONIKAST JA PILDIMATERJALIST

Juba Saksamaal tõstatati konvendi praesidiumi ja s/a konvendi vanema vil! Joh.Pedaku algatusel üles Rotalia põhjaliku ajaloo koostamise küsimus,mis aga endastmõistetavalt vajab kõikkülgse kroonikalise materjali olemasolu alusmaterjalina. Kuhjumud tööülesannete tõttu Saksamaa-ajastu lõpujärgul ei suudetud teostada kahjuks kroonika lõplikku koostamist, kuigi saadi osaliselt väga väärtuslikke andmeid, näiteks vil! P.Lägilt Peterburi-ajastu kohta. Hiljem on veel mitmed teised, näit. vil! V.Allik, asunud koostama kroonikat teatavate semestrite kohta. EKL-i korporatsioonide ringkonnist on võimaldunud muretseda täiendavalt mõningaid pilte, mis omavad Rotalia ajaloo seisukohalt väärtust.

Nüüd küsimust taas kaalutledes on asunud vilistlaskogu esimees vil! Paul Lägi ja konvendi praesidium ühisele seisukohale, et tuleb jätkata energilisi eeltöid materjalide saamiseks korp! Rotalia ajaloost. On vajalik, et kaasvennad, kellel oli õnn elada kaasa Peterburi, Berliini ja Warssavi ajastuid,mõtleksid võimalikult esimesel võimalusel on mälestuste kroonikalaadsele kirjapanekule. Praesidium tagab, et kõik fotod, mida omanik tahab isikliku mälestusena säilitada, tagastatakse vigastamatult kohe pärast teisendi valmistamist. Kuna Rotalia arhiivi ei õnnestunud põgenemisel kodumaalt päästa,siis on hädavajalik selle igakülgne täiendamine nüüd. See on aga töö, mis võib areneda edukalt ainult siis, kui võimalikult kõik rotalused osutavad selleks oma kaasabi.

Ülevaade [illegible] Tartu ja Tallinna konventide tegevusest võib saada omakorda teoks ainult siis, kui kõik endised praesidiumi liikmed ja ametisikud ei keeldu nägemast vaeva kroonika kirjutamisel või asjale teisiti kaasaaitamisel.

Korp! Rotalia ajalugu on tükk eesti rahva elu ja võitlust, kuid ta on ka tükk meie eneste elu. Küsimusele, miks me tahame selle ajaloo kord kirjutada ja paljundada, ei tarvitse me hakata otsima siinkohal vastust. On ainult tarvis, et paneksime käed kilge.

Pildimaterjali vajab praesidium aga ka praegu arenevast tegevusest koondistes. Küsimust oleks vahest kõige lihtsam lahendada sel teel, et igast pildist, mis tehakse kokkutulekuil või väljasõitudel, saadetaks üks USA konvendi praesidiumile. Loomulikult puudutab pildimaterjal samuti ka iga üksiku rotaluse tähtpäevi, perekondlikke sündmusi, tegevust jne.

Suvepäev juuli keskel

Korp! Rotalia USA koondise juhatusel koos konvendi praesidiumiga on kavas korraldada suvepäeva mõnes looduslikult kaunis kohas New Yorgi vahetus läheduses. Koht on veel täpsemalt valimata, kuid tõenäolikult jääb selleks Staten Island. Suvepäev kavatsuste kohaselt toimub juulikuu keskel. Lähemalt sellest teatatakse ringkirjaliselt.

"MEIE SIDE"
saab kujuneda sisult mitmekülgseks ja huvipakkuvaks ainult siis, kui kõik

rotalused toetavad oma bülletääni

informatsiooni ja kaastööga

Lõtle sellele juba täna ja saada oma kaastöö järgnise numbri jaoks teele nõnda, et see oleks toimetusel käes 15. juuliks.

"MEIE SIDE" nr.4, juuni 1950. Ilmub iga kuu 20-ndal. Toimetuse aadress: Joh. Kaup, 240 E 34th Street, New York 16, N.Y. ++++++++++++++++++++++++++++++++

Juuni 1950

ROTALIA PAGULUSES

USA k o o n d i s

Vilistlased

Adams Ralf - c/o Koddu, 726 SW 14th Ave, M i a m i, Florida
Allik Villibald - 3 042 Park Ave, apt. B 5, Bronx 51, New York, N.Y.
Alver Eugen - 248 E 90th St. New York 28, N.Y.
Härm Gustav - 102 E 32 St., New York, N.Y.
Ise Rudolf - 2909 Northern Parkway, Baltimore 14, Md.
Kask Karl - 174 Montauk Hwwy, L i n d e n h u r s t, L.I.N.Y.
Kelder Sulev - New York, kirjad kuni edaspidiseni c/o Juhan Pajur
Kuuskvere Gustav - 3004-6 Hoover Village, Seabrook, N.J.
Kölvik Paul -
Köpp Peeter - Midwest Solvens Co.inc. 1300-10 Main St. Atchison, Kan.
Köpp Aleksander - aadress sama, mis eelmisel
Lampson Eduard - 79 Rolling St., L.I.N.Y. Lynbrook
Leetaru Edmund - 750 56th St., Brooklyn, N.Y.
Lemming Eduard - 59 5th Ave. B r o o k l y n, N.Y.
Liibant Juhan - c/o K.R.Pusta, Viking Road, Glenwood Landing, L.I.N.Y.
Lutter Ott -
Martin Kaarel - 248 E 90th St., New York, N.Y.
Mets Eduard - 3999 3rd Ave, New York 57, N.Y.
Mägi Paul - 427 E 147 St., New York, N.Y.
Ojamaa Voldemar - Spring Hill Farms, Bordentown, N.J. R.F.D.# 1,c/o Preidel
Pajur Juhan - 20 - 75 Crescent St., A s t o r i a, L.I.N.Y.
Perandi Adolf - 180 Christopher St., corn.West St., Christopher Hotel,N.York,
Priks Erich - 169 Spencer Ave., Lynbrook, L.I.N.Y.
Raidal Viktor - 152 North Wellwood Ave, Lindenhurst, L.I.N.Y.
Rebassoo Herbert - Luther College, Math.Dept, Decorah, Iowa.
Sirel August - Redlands Farm, Carters Bridge T.O. Albemarle C.
Sööt Ferdinand - 621 S.Rapolla St., Baltimore 24, Md.
Taagen Johannes - Rockfield Canninglo, Rockfield, Wisconsin
Tamm Peeter - Associated Engineers Bismaeck, North Dakota
Teder Richard - Swedish Coverant Hospital,5145 N.California Ave,Chicago III
Tiivel Jaan - Burke Foundation, White Plains, N.Y.
Tiru August - Randers Farm, Sutton, Vermont
Tomingas William - 6909 Third Ave, Brooklyn, N.Y.
Uriko Maximilian - 328 71 St, Jackson Heights, New York, N.Y.
Uritam Richard - 531 E 81 St., ap.1A New York, N.Y.
Viilup Nikolai - 750 56th St., c/o E.Leetaru, Brooklyn, N.Y.
Voore Nikolai - Hoover Village,Seabrook, N.J.
Köressaar Viktor - 249 E 32 St. New York, N.Y.
Laurits Osvald - 5115 8th Ave, Brooklyn, N.Y.

Tegevliikmed

Aasma Ilmar -427 E 147 St., New York, N.Y. c/o P.Mägi
Adov Hans - 56th E 98th St.,apt. 4 W, New York, N.Y.
Hölpus Ilo - 5115 8th Ave, Brooklyn, N.Y. c/o O. Laurits
Ambros Heino - Fort Worth, Texas, Box 21, T.C.U.
Kaup Johannes - 240 E 34th St., ap.7, New York 16, N.Y.
Kukk Jaak - 555 Clayton St., apt.36, San Francisco 17, California
Künnap Boris -

Laan Bruno - 20 Professors Row, Medford 55, Mass.
Laantee Karl - Wagner College, Staten Island 1, N.Y. Tel.GIbraltar 7-9877
Laupa Harald - 350 E 95 St.,ap.8, New York, N.Y.
Lehtmäe Aksel - 108 Paulison Ave.,Ridgefield Park, N.J.
Lutter Gusten -
Mällert Olaf - Augustana College, Sioux Falls, South Dakota
Mägi Ragnar - 427 E 147 St., New York, N.Y.
Mägis Olaf - Lutheran College, Parkland, Washington.
Perandi Aado - 180 Christopher St., Christopher Hotel New York 14, N.Y.
Pitea Harald - 372 2nd St., Brooklyn, N.Y.c/o Hilda Ponzo
Rohepapp Aleksander - 242 E 34th St., New York 16, N.Y.
Sootaru Armas - 1102 Masonic Ave, San Francisco 17, California
Tammaru Enn - 1326 East 53rd St., Chicago, Illinois.
Ööpik Tönis -

Lihtliikmed ja rebased

Horn Hans - E.M.C. College Station, Berrien Springs, Mich.
Kald Lembit - 427 E 147 St., New York, N.Y.
Kask Uno - 215 East Gaston St., Savannah, Georgia.
Kärt Endel - c/o William S.Savage, Doylestown, Pe nna.
Lutter Gusten -

K a n a d a k o o n d i s

Bach Mihkel - 152 Bloor St., W. apt.24, Toronto, Ont. Tel. MI 2883
Erleman Viktor - La Cave, c/o H.E.P.C., Mattawa, Ont.
Haabniit August - 34 Leopold St., Toronto, Ont. Tel. LO - 9084.
Hansen Juhan - 502 Central Ave, London, Ont.
Jaska Elmar - 328 Clemow Ave, Ottawa, Ont.
Jänes Lembit - Imporoyal, N.S.
Jürima Ülo - Barons, Alta., Box 16.
Krabi Felix - 513 Christie St., Toronto, Ont. Tel LL-6173
Kuutmaa Eduard - 43 Duggan Ave., Toronto, Ont. Tel. MA-0228
Käbin Abel - Wilton Farm, Oakville, Ont.
Lepik Osvald - 68 Wildwood O.E. Ottawa, Ont.
Lepson Albert - 251 Doran St., Pembroke, Ont.
Liideman Georg -
Maldre Elmar - 22 Havelock Ave., Toronto, Ont. Tel OL - 4565
Mandel Harald - Hulton P.O. Box 17, St.Vital, Man.
Nõmm Oskar - 4640 Clanranald Ave., Montreal, Que.
Palo Gustav - 11 Edgedale Rd, Toronto, Ont.
Paloots Gustav . c/o G.M.Fuller, R.R. No 1, Kingsville, Ont.
Raud Jaan - 269 7th Ave., A. South, Lethbrigge, Alta.
Suursööt Helmut - 15 Rosewell Ave., Toronto, Ont. Tel. BY - 7451
Thoen Erik - 340 George St., Toronto, Ont. Tel. RA . 3830
Toiger Endel - Murillo, Ont.
Töigast Helmut - 58 Fairholme Ave., Toronto, Ont.
Vaher Arved - 557 Lauder Ave., , Ont. Toronto.Tel.RE-1025
Vallner Johannes - 182 Biggings Ave., Sault Ste.Marie, Ont.
Hansen, Jüri - 361-4 Quecus Ave., London, Ont.

———ooXXXXXXoo———

MEIE SIDE

5/50

Meie Side

Nr.5 KORPORATSIOON ROTALIA BÜLLETÄÄN Juuli 1950

Korporatsioon ja ühiskond

Eesti üliõpilaskond USA-s väljaandel ilmuv bülletään "ALMA MATER" on avaldanud oma esimeses numbris muuhulgas üliõpilaskonna esimehe P.Eliase sulest tuleva kirjutise pealkirjaga " E e s t i ü l i õ p i l a s k o n d U S A-s", mille lõpuosa on pühendatud eraldi pealkirjastatult intiimorganisatsioonidele ning kõlab sõna-sõnalt järgmiselt:

"Intiimorganisatsioonidest peaks õigupoolest kirjutama eriartikli. Puudutan seda küsimust möödaminevalt, pooleldi vaidlusteemana, et seda tuua rambivalgusesse.

Viimasel ajal on USA-s oma tegevust elustamas mitmeid endiseid Tartu üliõpilaskondlikke intiimorganisatsioone. Värvatakse uusi liikmeid, käiakse koos ja kõneldakse intiimorgide liidu moodustamisest.

Isiklikult ei ole mul midagi tihedate sõprusringide vastu ja ajalooliselt on intiimorgid andnud väärtuslikku lisa meie eesti elu korraldamisel. Kui Eesti Üliõpilaskonna Esindus Saksamaal, Tübingeni Üliõpilaspäevadel võttis vastu resolutsiooni, millega tunnustati ebasoovitavaks intiimorgidesse astumine, siis selle resolutsiooni esitajad, kuuludes ise intiimorgidesse, nägid põgenik-olukorras ette üliõpilaskonna killunemist, kui väikearvuline üliõpilaspere veelgi jaguneb mitmete orgide vahel. VI Üliõpilaspäevadel moodustati vil- ja üliõpilasorgide vaheline komisjon, kes pidi välja töötama alused ühise akadeemilise pere moodustamiseks ülemaailmselt. Selle komisjoni töö jäi emigreerumiste tõttu soiku. Kui tähele panna olukorda USA-s, siis siinne üliõpilaspere on veel väiksearvulisem kui Saksamaal. Esialgu vahest üliõpilaspere veel kasvab, et siis, immigratsiooni lõppedes stabiliseeruda, kuid lõpulik arv ei tahaks paremagi kalkulatsiooni juures üle 150 tõusta. Siin peaks leiduma teid ja viise, mis meie kaasvõitlejaid koos hoiaks. Niikaua aga kui intiimorgid tegelevad poliitikaga (muidugi üldisemas mõttes) ja nende vahel leidub hõõrumisi, näib selline ühendus väga kaheldav. Viimistlased moodustavad küsimuse raskuse.

Huvitav oleks kuulda ksv!-te ettepanekuid ja arvamusi," lõpetab P. E l i a s, ilma et ta seega jõuakski õieti mingile kindlamale seisukohale või põhjendatud järelduseni.

See on aga ka ainuke asjaolu, mis seda kahetsusväärset kirjutist pisutki leevendab.

Muidugi, käesolev interne bülletään ei saa kirjutise autorit selles mõttes rahuldada, nagu see oma mõtteavalduse lõpulõigus soovib, kuid meie ei saa minna ka sõnavõtust täiesti vaikides mööda - esiteks sellepärast, et see tuleb Eesti Üliõpilas-

kond USA-s esimehe sulest, teiseks sellepärast, et seda bülletääni on levitatud ka korporatsioon Rotalia perre kuuluvatele confrateritele, lihtliikmetele ja rebastele, kolmandaks sellepärast, et kirjutis puudutab üsna otseselt Rotaliat ja lõpuks - tema avaldatud mõtete pärast.

Kirjutise autor jätab täiesti kõrvale nende tegurite vaatlemise, mis said kunagi tõukejõuks korporatiivsele organiseerumisvajadusele eesti akadeemilise nooruse hulgas, muidugi ka korporatsioonide ajaloolise arengu üksikasjad Eestis ja lõpuks nende põhijoonte vaatlemise, mis on andnud ja annab ka täna korporatsioonidele kui intiimorganisatsioonidele vaieldamatu eluõiguse. Selleasemel langeb küllaltki põhjendamatult või igal juhul ühekülgselt süüdistus üliõpilaskonna killustamises, poliitikaga tegelemises (?!) ja vilistlaste aadressil, ilma et kirjutise autor suvatseks jällegi oma väiteid lähemalt põhjendada.

Võib-olla tuleb ütelda tõesti peamist tänu selle eest vilist lastele, et eesti korporatsioonide tegevus rasketele olukordadele vaatamata on nagu visa umbrohi, mis iga terasäkke all ikka ja vitaalselt rühib elu poole. Kuid milles seisab selle põhjus?

Vastust sellele ei ole meil tarvis minnagi kaugelt otsima - see leidub korporatsioon Rotalia enese arhiivis, kus on säilinud veel mõned lehed omaaegse Eesti Üliõpilaskonna häälekandja "Üliõpilaslehe" 10.nov. 1938.a. (nr.9/10) numbrist, s.o. korporatsioon Rotaliale tema 25-ndaks aastapäevaks pühendatud numbrist.

Andes ülevaate korporatsioon Rotalia tegevusest Peterburis ja Berliinis, valgustab A.Perandi seal kujukalt ka neid tegureid mis andsid tõuke korporatsioon Rotalia sünniks - "...kuna Peterburi Eesti Üliõpilaste Abiandmise Selts ei loonud oma liikmete hulgas Peterburi oludes eriti vajalikku distsipliini ega ei andnud neile tarvilikul määral ka rahvuslikule põhimõttele rajanevat, liikmeid tihedalt ühiseks koguks liitvat kasvatust." Ei ole sellega seoses vist küll ülearune tsiteerida ka mõnd lõiku korporatsiooni kodukorrast, mis moodustab kogu tegevuse alused ning määrab, et "korporatsiooni sihiks on luua kindlat, vennalikku ühendust korporatsiooni liikmete vahel, vaatamata nende vanadu - sele, majanduslikule ja sotsiaalsele olukorrale ning nende polii tilistele ja muudele vaadetele. Korporatsiooni ülesandeks on kindla ja läheda ühenduse ning tugeva distsipliini abil kasvatada oma liikmeid nii vaimliselt ja kehaliselt kui ka seltskondlikult, arendades nendes autunnet, aidates neid oma edasiharimises ja kasvatades neid tublide, ausate Eesti poegadena, et nemad päfast oma stuudiumi lõppu, vennalikku ühendusse üksteisega jäädes oma kodumaale, oma rahvale ja riigile heade kodanikkudena kasulikud võiksid olla."

Kas tarvitseb veel ütelda, et need põhimõtted ei ole jäänud paberile, vaid et nad püsivad kõikumatult korporatsioon Rotalia tegevuse alustena?

Ent sirvime edasi t o l l e a e g s e Eesti Üliõpilaskonna häälekandja vana numbrit, et pisutki selgitada neid avalikke hin naguid, mis langesid korporatsioon Rotaliale osaks hetkel, millal tema tegevus terve veerand sajandit oli seisnud kõikide silmade ees ja Rotalia oli kasvamas üheks tugevamaks eesti korporatsiooniks! Sealtsamast leiame ka vastuse väitele, nagu oleks korporatsioon ainult "tihe sõprusring", ilma sügavamate ja vastutusrikkamate ülesanneteta, nagu seda kõnealuses kirjutises kergekäeliselt püütakse kinnitada.

Seal kirjutab (lk.351) Värdi Velner sõna-sõnalt:

"Organiseeritud ning distsiplineeritud ühikutena on korporatsioonid eestlaste ajaloo viimaste aastakümnete kestel aidanud kaasa omariikluse eest võitlemisele, ta loomisele ja arendamisele.

Korporatiivse mõtlemisviisi põhialuste ja ideoloogia arendamist ning rakendamist tegelikus ellu näeme meie viimastel aastatel väga mitmekesistel ühiskondlikel aladel.

See, mis on korporatiivse mõtlemise aluseks ja eelduseks - distsipliin, ühistunne ja organiseeritud tervik, kas ei ole need põhimõtted rakendamist leidnud kogu meie viimaste aastate riiklikus ülesehitamise töös!

See asjaolu kinnitab veel kord, et korporatiivne liikumine on rajatud õigetele ja kindlatele alustele. Korporatsioonid ei ole mingisugused ajaloolised rostid, kellel ei ole eluõigust moodsas ühiskonnas, vaid hädavajalised ning elulised organisatsioonid meie haritlaskonna kasvatamisel ja arendamisel. Ja kuna kasvav akadeemiline noor on see mets, kust arenevad ja kujunevad meie tulevased administraatorid ja riigi- ning avaliku-elu tegelased, siis on selge see mõju ja tähtsus, mida omavad akadeemilised organisatsioonid kogu meie avalikus elus."

"Rotalia ajalugu on osa meie vaimse elu arenemisloost ning selle kandjaist," konstateerib samas (lk.355) Villem Sõerd, millele Valter Toonekurg lisandab: "Kuna hariduslikku külje väljaarendamine oli ja on ka praegu ülikooli ülesandeks, siis organisatsiooni seesmise elu korraldamine ja tema üksikute liikmete isiksuse väljakujundamise rõhkpunkt langeb juba täiel määral organisatsiooni isetegevuse valda, kus on määrava tähtsusega valitud mõtteviis ja kasvatus-meetod."

Vaevalt on võimalik vastata vilistlaste osas autorile selgemini, kui teeb seda Vladimir Paavel, kui ta Rotalia raskete päevade suhtes nendib: "Mõõn ja jõud vaheldavad konvendi elus, konvendi asukoht rändab, ning lõpuks algab võimas korporatsioon kasv. Koga vaheldumisikka arenga kestel näeme vilistlaskonda tolle visa elemendina, kes ikka ja ikka sõõtab konvendi elu lõkkavaks leegiks, vaatamata kõigile ebasoodsatele oludele. Arusaadavalt tekib küsimus tolle vaimse jõu kohta, mis sepistab vilistlased selliseks sitkeks perooks, keda saatuse löögid kunagi ei suuda lõhestada, kelle tegevus ja eeskuju toob korporatsioonile ikka ja ikka uusi liikmeid juurde.

See vaimne jõud tekib meelsusest, mis valitseb liikmeskonnas, meelsusest, mis leiab väljendust korporatsiooni juhtsõnades ja tema sisemises korras. Need on igasuguse ühiskonna elu eeldusiks."

On huvitav küsida, mida kavatseb kõnealuse kirjutise autor kaubelda neist nendingutest mõõn ning kuidas näeb ta seesuguste ülesannete täitmist üliõpilaskonna kõrval. Või tohib ehk ees ni akadeemiline noor mets kasvada tänapäeval ja väljaspool kodumaad nii kuidas ta soovib, ilma sõsemise kujunemisega? Ja jul eksis küll jõnn ühuste võga ringasta, kui ta mainis ja kirjutas tõeks pidamist, et akadeemilise inimese on määratud täitma rahvuslikus ühiskonnas kõige kvalifitseeritumaid ülesandeid, kuid "ühiskond on olemises oleks ringalt rabatud, kui ta kvalifitseeritumad ülesanded jääksid oma vastava osa andekuse või ettevalmistuse puudulikkuse tõttu täitmata." J.K.

HOMSE NIMEL...

Järgides sätet tres faciant collegium oleme siin Vaikse ookeani kaldal San Franciscos Rotalia kombe ja korra kohaselt kokku astunud ning oma kolleegiumi asutamiskoosoleku maha pidanud, tuletanud sel puhul meelde möödunud kauneid päevi kodumaal ja eksiränna kuid võõrsil. Loeme oma meeldivaks ülesandeks ja kõigi aegade paratamatuks kohuseks südamlikult tervitada kõiki rotalusi nii vanas kui uues maailmas.

Olles huviga jälginud "Meie Side" kaudu teiste kaasvendade elukäiku ja nende tegutsemist kõikjal, peame heameelega märkima seda haaravat aktiivsust ja sihikindlust eesmärkide taotlemisel, mis sellest vastu peegeldub.

Kuigi praegu rotaluste pere San Franciscos on väiksearvuline, täpsemalt üteldes ainult kolmest koosnev, loodame, et see arv öähemas tulevikus kasvab, mis meile võimalusi looks veel väärikamalt seista kaasvendade ja kogu eesti rahva teenistuses.

Siit vaadatuna saadud muljetel on korp! Rotalial New-Yorgis õnnestunud jõuda püsivate organiteni - luua koondis ja asutada konvent, millised kindlasti peaksid tagama noortele akadeemilise kasvatuse ja säilitama nende sihid edasijõudmises õppetöös. Selle edukaks jätkumiseks olgu siinkohal avaldatud meie parimad soovid!

Kahjuks meil San Franciscos puuduvad need eelised, sest meid peamiseks probleemiks on praegugi veel jaht eluülalpidamisele, siiski püsib ka meis visalt kustumatu säde selle taotlemiseks, mis aja nõuetele vastavalt eriti nüüd on ja jääbki tähtsaimaks - rühkimine teaduste kõrguse poole.

Kätt südamele pannes on see küsimus tänapäeval hoopiski raskemaid ja keerulisemaid. Ei ole küllalt, kui tahame teadust studeerida ainult teaduse enese pärast. Siis kapselduk sime kitsale erialale ja meie saavutused teadmiste kogumisel võib-olla pakuksid küll rahuldust meile endile, üldsuse huvid jääksid aga seejuures tahaplaanile. Teiseks, jättes esialgu kõrvale eelpool mainitud eluülalpidamise vahendite hankimise, mis omakorda on määrava tähtsusega, ei saa jätta arvestamata asjaolu, et olenevalt aja käsust peame oma õpingud läbi viima minimaalse perioodi vältel maksimaalsete tulemustega. Ainult siis tohiks meie osa oma teadmiste rakendamisel olla samuti kasulik meie riigi taastamise ja eesti rahva tuleviku kujundamise seisukohalt. Meie kõik, kes meie kuulume akadeemilisse ühiskonda, ei taha ju seetõttu kaugeneda rahvast, vaid just vastupidi kogutud teadmiste kaudu - selle sõna parimas tähenduses - olla oma rahva lahutamatuks osaks.

Meie kõikide ainsaks ülesandeks paguluses on end ettevalmistada aegadeks, kus olukord nõuab meie teadmiste rakendamist oma rahva kultuuriliseks ja majanduslikuks hüvanguks. Eriti praegu, kus maailma poliitiline olukord on sattumas pingeteni, mis meid lubavad hellitada kõige paremaid lootusi meie kodumaa vabastamiseks praegusest orjastusest, peaksime oma mõtteid ja tegevust suunama uue energiaga neile vastutusrikkaile küsimusile, mis meid ühel päeval võivad vajada

konkreetselt. Oleme väikerahva liikmed ning võime end saavutusteni viia ja teiste tugevamate vastu kaitsta ainult - vaimsete relvadega. Meie kaotused möödunud sõjade jooksul on olnud rasked, mistõttu igaüks meist seda suurema vastutustundega ülesandeile peaks vastu vaatama. Terve rida meie kohalik noori on juba jõudnud tegeliku õppetöö[illegible], jääb üle neid võimalusi mööda ma terjaalselt ja ka moraalselt võimalikest tagasilöökidest õnnelikult üle aidata. Teine osa ei ole mitmetel põhjustel veel nen de tegelike sammudeni jõudnud, mis aga ei tähenda, et ei oleks enam tarvis kõike selleks rakendada, et sellega esimesel võimalusel alustada.

Heites pilgu tagasi Rotalia ajalukku leiame, et siin teadmiste omandamisele on osutatud alati pearõhk. Jääb üle soovida, et sellele eriti ka just praegu väärikat tähtsust omistataks.

Meie teadmised on meie relvaks ning meie kõigi vankumatuks nõudeks praegu tohiks küll olla: käsikäes võitlusse meie rahva ja Rotalia hüvanguks!

San Francisco, 23.juulil 1950.

Valter Männik
Armas Sootaru
Jaak Kukk

-x-x-x-000-x-x-x-

ROTALIAST PAGULUSES

KANADA KOONDISE LIIKMETELE

Rotalia Kanada Koondise juhatus otsustas koondise tegevuse alustamise puhul l.a. saata ringkirjaliselt jooksvat informatsiooni koondise tegevusest ja rotaluste elust Kanadas vähemalt neli korda aastas. Vahepeal alustas Rotalia USA koondis perioodilise informatsiooni-bülletääni "Meie Side" toimetamist ja väl jaandmist. Hiljuti andis USA koondis "Meie Side" toimetamise ja väljaandmise üle korp! Rotalia konvendile New Yorgis.

Kanada koondise liikmed on juba võinud tutvuneda "Meie Sidega" lähemalt.

Kanada koondise juhatus pööras järelepärimisega "M.S." toimetuse poole, kas ei oleks võimalik seda kujundada USA— Kanada koondiste ja konvendi ühiseks bülletääniks. Vastus tuli ettepanekut kõigiti pooldav. Seejuures ei ole aga konvent Kanada koon disele esitanud mingeid nõudmisi bülletääni väljaandmise kulude osas. On ometi selge, et siit maa koondis ei tohi soovida, nagu peaks konvent oma kulul paljundama ja levitama Kanada koondise informatsiooni. Koondise juhatus ei näe praegu vajadust kehtestada bülletääni tellimismaksu, küll aga näeks meeleldi liikmemaksude kiiret laekumist (kui see kellelgi veel õiendamata), et siis liikmemaksudest laekuvate summadega aidata kaasa bülletääni korrapärasele ilmumisele. Olid ju liikmemaksud eeskätt ettenähtud ringkirjade kulude katteks.

Arvestades käsitletuga otsustas Kanada koondise juhatus muuta oma otsuse ringkirjade saatmise osas neli korda aastas (vähemalt) ja avaldada kõik jooksvad informatsioonid "Meie Sides",

mille saavad jooksvalt kõik Rotalia Kanada koondise liikmed.Ainult erakorraliselt kiiretel juhtudel saadetakse otse ringkirjalisi teateid.

Mõnelt poolt on avaldatud kahtlust, kas informatsioonide ja teadete kättesaatmine bülletääni näol ei tee meie elu siseasju liiga avalikuks. Koondise juhatus leiab, et "Meie Side" on täpselt niisama intern-asi, nagu iga ringkirigi.

K a a s t ö ö. Kõik kaastöö informatsiooni osas koondise tegevusest läheb ainult Kanada koondise juhatuse kaudu.Igasugused sellelaadsed informatsioonid, mille avaldamist "Meie Sides"soovitakse, palume saata ksvil! A.Haabniit'i kätte. See ei kehti muidugi artiklite ja kirjutuste kohta, mis ei käsitle koondise elu ja tegevust. Sellelaadne kaastöö saadetagu otse toimetusele New-Yorki.

K o d u k o r d j a a u k o h t u k o r d.Korp! Rotalia kodukorra ärakiri on Rotalia Kanada Koondise liikmete jaoks olemas Torontos, ksvil! M.Bachi juures. Sealt saab kõike kodukorrasse puutuvat informatsiooni. Kodukorra üks osa on teatavasti auasjade ajamise kord, mis on sisuliselt ka EKL-i ja samuti EKVL-i aukohtu kord. Kasutame juhust siinkohal tähendada,et iga -sugune auasjade lahendamine nii oma liikmete vahel,EKL-l,EKVLi kui ka teiste eesti akadeemiliste organisatsioonide liikmetega ja kõikide teiste ausate inimestega toimugu rangelt auasjade ajamise korra kohaselt, sest meie käsitleme iga inimest ausa ja kofraliku inimesena, kuni ei ole tõendatud vastupidist.(NB!- Et ei juhtuks niisuguseid näotuid asju, nagu Rootsis - õnneks küll mitte Rotalia liikmeskonda kuuluvate meestega!)

S ü ü a s j a d e l a h e n d a m i n e. Vil! kohus praegu ei eksisteeri. Kui tekib vilistlastesse puutuvaid süüasju , siis kujundab koondise koosolek Rotalia Kanada Koondise d!k!, kes arutab ja otsustab vil! süüasju. (Alus: vil!kogu juhatuse seisukoht) T!l!, b!vil! ja l!l! süüasjad kuuluvad kodukorra kohaselt korp! Rotalia b!k! arutada ja otsustada. Sellekohaselt tulevad kõik vastavad kaebused ja materjalid saata kon!praesi - diumile New Yorki - otseselt. Senini pole Kanadas rotalustel küll süüasju tekkinud ja loodetavasti neid ka ei teki.

K o o n d i s e t e g e v u s e s t. Praegu on suvine vaikus ja ka koondise tegevusse on tekkinud vaheaeg. Pärast kavatsetud Niagarale sõitu, millest külma ilma tõttu osavõtt kujunes väikeseks, ei ole teostatud ühiseid üritusi.

E K L-i k o r p! - i d e e s i n d a j a t e nõupidamisest Torontos, millest meie poolt võttis osa vil! E.Kuutma, kavandati koostöö aluseid ja otsustati korraldada lähemal ajal üldine kokkutulek.

A a d r e s s i d e m u u d a t u s i. Eelmise "Meie Side numbri lisana avaldatud Rotalia Kanada koondise nimekirjas on toimunud vahepeal aadresside mõttes järgmised muudatused,millised palume kanda parandustena käsitletavasse nimekirja: Vil!Juh. Hansen on lahkunud senisest korterist ja elab nüüd: 361 Queens Ave., London, Ont. Samuti on muutunud Harald Mandeli aadress, mis nüüd on järgmine: 231 Young St, Winnipeg, Man.

Ekslikult on jäänud avaldatud nimekirjas toomata Gustav Palo telefoni number, milleks on RA-9113

Rotalia Kanada Koondise juhatus.

ROOTSI KOONDISE TEGEVUSEST

Viimase nimestiku alusel (juulikuu keskelt) on Rotalia Rootsi Koondise liikmeteks 50 vil!, 33 t!l' ja b!vil! ning 8 l!l! ja reb! - kokku 89. Käesoleva aasta jooksul on siirdunud USA-sse 2 ja Kanadasse 2 rotalust.

S u v e p ä e v a pidas Rootsi koondis 2.juulil, mis igati õnnestus. Koos oli 51 isikut. Suvepäev peeti Saltsjöbadenis,Erstaviku kaldal. Koosviibimine toimus vil! Jommi majas.

S t o k h o l m i s p e e t a k s e järjekindlalt, ka suvel, iganädalasi rokkutulekuid. On peetud terve rida väärtuslikke referaate nii vil! kui ka nooremate liikmete poolt.

R o o t s i k o o n d i s e k a u d u on saada värvilin te järgmiste hindadega: fraki lint - 3,70 kr., harilik - 4 krooni, kommerssi lint - 5,20 kr., laualipud - 2 kr. Nendes küsimustes pöörduda confr! A.Eistrati poole - Stockholm,Gubbängen,Sirapswäg 20 I.

Vil! T õ n i s K i n t võttis osa Eesti Põllumeeste Liidu esindajana 29.maist kuni 8.juunini Rootsis toimunud Põllumajanduslike Tootjate Rahvusvahelise Föderatsiooni neljandast konverentsist, kus oli esindatud 25 riiki 32 põllumajandusliku keskorganisatsiooniga ja 8 rahvusvahelist organisatsiooni kokku 215 esindajaga. Vil! Kintil oli rida kõnelusi paljude maade esindajatega kui ka nimetatud organisatsiooni presidendi,kanadalase dr H.H. Hannamiga, kellele anti üle Eesti Põllumajandusliidu memorandum ja muid selgitavaid materjale Eesti kohta, mida trükitult jagati ka kõigile delegaatidele.

Nagu nähtub Eesti Rahvusnõukogu bülletäänist, valiti vil! T. Kint Eesti Rahvusnõukogu II konverentsi juhatusse.Konverents toimus 11. juunil Stokholmis, sinna oli kogunenud 150 deleg. Stokholmist ja 15 teistest keskustest. Konverentsist võttis veel osa rida teisi rotalusi Rootsist. ERN-i esindajalt Londonis,vil.End. Arujalt oli saabunud konverentsile pikem tervitus.

USA KOONDISEST

Vil! A.Tiru, kes seni tegutses Vermontis, on asunud uuele teenistuskohale Chicagos. Tema esialgseks aadressiks on 1326 E. 53rd St, Chicago, Ill., c/o Enn Tammaru.

Samuti uuele teenistuskohale on asunud ka vil! August Sirel, kes elab nüüd New Jersey osariigis, ca 50 miili kaugusel New Yorgist. Ta töötab ühes aianduse farmis. Majanduslikud tingimused siin on märksa paremad, kui need olid endisel töökohal Virginias, kus pealegi kuumus mõjus äärmiselt kurnavalt.

L!l! Lembit Kald on leidnud tööd insenerina ühes ehitus-firmas, kus ta projekteerib nüüd maantee sildu. Tema uueks aadressiks on: Mount Vernon, N.Y. 33 S. 12th Ave.

Confr! Tönis Ööpik on lahkunud ajutiseks New Yorgist ja asunud Illinoisi. Tema uueks aadressiks on: 1625 - 35th Ave.,Melrose Park, Ill.

Rotalia perega USA-s on liitunud vil! Valter Männik,kes Sak samaalt saabudes asus elama Kaliforniasse. Tema aadress - 1102 Masonic Ave., apt.24, San-Francisco 17, California.

Vil! vil! Peeter ja Aleksander Köpp'ud elavad endiselt Kansases Atchisoni linnas. Aleksander, tegeledes raamatupidajana,on pidanud muide ameeriklastele mitukümmend referaati põgenikest ja

eestlastest. Sellega seoses on tal õnnestunud hankida mitmekümmend garantiid eestlastele-uustulnukatele, nii et eestlastest põgenike arv selles tähtsuskonnas kasvab kiiresti. Kõpp'ud muide olid seal esimesed DP-d. Võidupühal kogunesid kohalikud eestlased - ca 25 inimest - Kõppude majja, kus päeva tähistati.

Vil! Paul Kõlviku uueks aadressiks on: Berry Hill Rd., Oyster Bay, L.I.N.Y., c/o William H. Long.

Kaks edukat lõpetajat

11. juunil lõpetas confr! Bruno Laan Tufts College'i Massachussetsis kraadiga "Bachelor of Science in Civil Engineering". Bruno Laan kavatseb õpinguid jätkata.

Augustana College'i lõpetas hiilgavalt confr! Olaf Millert, omades kraadi "Bachelor of Arts". Sel puhul kon! praesidiumile läkitatud kirjas märgib confr! Millert muuseas: "Töötasin kõvasti aga tulemused olid rahuldavad. Lõpusemestri hinded - kõik A-d. Sellega oleksin diplomile "magna cum laude'gi" saanud, kui mitte kolledzhi statuudi põhjal poleks ette nähtud, et "honor student" peab olema vähemalt 2 aastat siin õppinud, minul on ju ainult 8 kuud... Palju tõsisem ja kibedam töö seisab ees - "Graduate Schoolis", kuhu kavatsen minna septembris magistri poole püüdmiseks. Mul oli õnne, et sain South - Dakota ülikooli assistendi koha filoloogia osakonnas prantsuse keele alal. Suvel töötan ühes suuremas kliinikus (Vaimuhaigla!) kliinilise psühholoogia praktikal. See on küllaltki pingutav ning vastutusrikas."

Heiki Leesment asub New Yorki

Nagu Rootsist äsja saabunud teadetest nähtub, on vil! Heiki Leesment suutnud nüüd kõik vajalikud formaalsused Rootsist lahkumiseks ja USA-sse asumiseks korraldada. Viimaste andmete kohaselt asub Heiki Leesment laevale juba 9. augustil - sõidusuunaga New York. H. Leesmenti saabumist USA-sse võib oodata umbes 18.-20. augusti paigu. New Yorgis asub H. Leesment esialgu kuuldavasti Bronxi, kus teda korter juba ootamas.

Väljasõit Staten Islandile lükkus edasi

16. juulil kavatsetud väljasõit New Yorgi lähedasele Staten Islandi saarele Clove Lake Park'i, millest ringkirjaliselt oli kõigile New Yorgis elunevatele rotalustele teatatud, tuli halva ilma tottu lükata määramata ajaks edasi. Kuigi uus väljasõit oli esialgu kavas juulikuu lõpul, tuli ka sellest mitmesugustel takistavatel asjaoludel loobuda. Uueks väljasõidu päevaks valitakse toenäolikult mõni augustikuu alguse pühapäev, millest ringkirjaliselt uuesti teatatakse. Ühenduses väljasõiduga toimub referaat ning peetakse vasavad koosolekud. On vajalik, et need rotalused, kes viimastel aegadel oma elukohti vahetanud, selleks ajaks tingimata aadressi muudatused praesidiumile teatavad, kuna vastasel korral ei ole kutse õigeaegne saabumine tagatud.

"MEIE SIDE" nr. 5, juuli 1950. Ilmub iga kuu 20-ndal korp! Rotalia bülletäänina konvendi väljaandel New Yorgis. Toimet. aadress: Johannes Kaup, 240 East 34th St. New York 16, N.Y.

MEIE SIDE

6/50

Meie Side

Nr.6. KORPORATSIOON ROTALIA BÜILETÄÄN AUGUST 1950

NAD KUULUVAD MEIE PERRE

OMAVAHELINE SÕBRALIK JA VENNALIK läbikäimine rotaluste vahel on nagu iseenesest liitnud ka Rotalia daamid, st. meie kaasvendade abikaasad, meie perre. Rääkimata perekondlisest läbikäimisest on Rotalia daamid alati sooja südamega kaasa tundnud ja kaasa aidanud meie korp! elule, rõõmudele ja muredele. Vähe on olnud suuremaid sündmusi, pidustusi või erakordseid juhuseid korp! elus, kus mitte daamid tegelikult poleks kaasa aidanud. Hulk väärtuslikke esemeid kingitusena korp!-ile olid selgeks tunnistuseks Rotalia daamide poolehoiust ja abist. Iseäranis väärtuslik on aga ideeline poolehoid ja toetus korp! põhimõtetele, sihtidele ja kavatsustele.

Ka paguluses on vahekorrad samadeks jäänud. Tänuga peab korp! selle moraalse ja ainelise toetuse peale mõtlema, mis ka rasketes oludes temale osaks sai. Tahaks kindlasti loota, et ka edaspidi meie daamid tunneks ennast liitununa Rotalia perega.

Aastate jooksul on surm ja poliitilised sündmused röövinud meilt palju kaasvendi. Mitmete abikaasad aga on jagamas pagulaselu raskusi ja lootusi ühes meiega. Aga abikaasa surm või eemalolek ei tohi neid daame meie perest lahutada. Nad on kuulunud enne meie hulka ja peaksid kuuluma siia ka edaspidi. Vahest on meil nende abi ja kaastöötd vaja, aga samuti peavad kõik korp! liikmed nendele jõuks ja nõuks olema, kus seda vaja läheb. Nendel peaks tunne jääma, et nad ikkagi Rotaliaga on vaimselt seotud.

Tegelikult ongi püütud sidet pidada nendega Rootsis, Saksamaal ja ka siin, USA-s. Kuid kahjuks on see sidepidamine olnud puudulik, peaasjalikult sel põhjusel, et ei olnud igaühe suhtes andmeid nende elukoha mõttes. Konvendi ja koondiste ülesandeks peaks olema otsekohe püüda selgitada ja kindlaks teha võimalikult kõik oma piirkonnas elavad lahkunud ja eemalviibivate rotallaste abikaasad ja neid paluda korp!-i elust endisel kujul osa võtta.
Sest need daamid kuuluvad meie perre!!

P.H.

A.K.J. ja Ü.

Arvestades tõsiasja, et ka äsja toimunud Eesti Üliõpilaspäevadel New Yorgis mõnelt poolt pooliti vägivaldselt kisti diskussiooniainena taas üles intiimorganisatsioonide probleem, olgu alamal avaldatud väljavõtteid vil. V.Paaveli 1938.a. "Üliõpilaslehes" ilmunud artiklist "Korp.Rotalia aated tegelikus elus." Nende mõtetega tutvumine osutub eriti vajalikuks korp.-i noortemaile liikmeile kui ka nendele, kes seisavad veel valiku ees, kas liituda mõne intiimorganisatsiooniga või mitte.

"Üllatavalt mitmekesine ja liikuv on Rotalia 25-a. ajalugu," nendib vil. V.Paavel ja jätkab: "Peale asutamist algab hõogne konvendielu. Maailmasõja tagajärjel jääb aga varsti vaikseks. Lõõb lõkkele uues kohas, et peagi uuesti vaibuda. Mõõn ja tõus vahelduvad konvendi elus, konvendi asukoht rändab, ning lõpuks algab võimas korporatsiooni kasv. Kogu vaheldusrikka arengu kestel näeme vilistlaskonda tolle visa elemendina, kes ikka ja ikka süütab konvendi elu lõkkavaks leegiks, vaatamata kõigile ebasoodsaile oludele. Arusaadavalt tekib küsimus tolle vaimse jõu kohta, mis sepistab vilistlased selliseks sitkeks pereks, keda saatuse löögid ei suuda lõhestada, kelle tegevus ja eeskuju toob korporatsioonile ikka ja ikka uusi liikmeid juurde.

See vaimline jõud tekib meelsusest, mis valitseb liikmeskonnas, meelsusest, mis leiab väljendust korporatsiooni juhtsõnades ja tema sisemises korras. Ausus, kindlus, iseteadvus, ühistunne - need sõnad, mis kaunistavad Rotalia vappi, ning tahe luua distsi-plineeritud, kindlat ja siduvat organisatsiooni, tahe, mis leidis oma kehastamist ja rakendamist korporatsiooni kodukorras, need tegurid sünnitavad selle raugematu vaimse jõu.

Vaadeldes korporatsiooni juhtsõnu lähemalt leiame, et neis peegelduvad tegurid, mis on igasuguse ühiskonna elu eeldusiks.

Ausus on alus, millele toetub kogu seltskondlik ja riiklik organisatsioon. Ausus teos ja mõttes on põhivoorus, mida vajab iga riigikodanik. Ausus võimaldab meile osutada oma kaaskodanikele ja riigile kasulikke teeneid, ausus on ühtlasi salavõti, mis avab meile teiste inimeste südamed. Rotalia seab aususe teistest voorustest esiplaanile.

Kui ausust võime lugeda riigikodaniku põhivooruseks, siis rõõbiti sellele peame seadma ühistunde. Mõlemad on üksteisega seotud. Esimese tagajärjena areneb viimane, esimeseta pole ta mõeldav.

Inimene on seltskondlik olend - ühiskonnata pole ta mõeldav, ning edendada seltskondlikku headkäiku, osutada ühiskonnale kasulikke teeneid peaks olema iga inimese suurimaks murekss. Sellist meelsust võimaldab ainuüksi ühistunne. Ta võimaldab inimesele avastada ja näha teiste vajadusi ning vastavalt suunata oma tegevust. Oma kasuliku tegevusega võidab ta üldise pooleholu ning satub üldise lugupidamise osaliseks. Kitsamais organisatsioones loob aga ühistunne tõile vaimse tule, mis sulatab liikmed ühiseks lahutamata pereks, tehes üksiku mured ja rõõmud iga liikme rõõmudeks ja muredeks.

Kui ühistunne võimaldab inimesile osutada kasulikke teeneid seltskonnale, siis osutub ta hoopis tulutoovamaks ka isikule endale, andes temale tegutsemiseks tegevusvälja, kus töövõimalu-

sed ei saa kunagi lõppeda. Osutada teistele kasulikke tee - neid - seda ne saame alati.

Ühistundele on rajatud kogu inimkonna riiklik elu. Ühistunde tähtsust sel alal näitab kujukalt nende riikide poliitiline ja majanduslik tõus, kus riiklik võim on suuteline tõstma seda esiplaanile, arendades seda oma riiklike võimuabinõudega.

Kindlus ja iseteadvus, need voorused on meile vajalikud selleks, et saada kasulikeks ühiskonnaliikmeiks. Omada elus oma kindlat kohta, kus on võimalik tegutseda kasulikult ja tulemusrikkalt, see on eesmärk, mille poole meie kõik püüme kas teadlikult või ebateadlikult, selline koht annab meile elu sisu ja elu sisemise töö. Selline koha saamiseks aga pole veel küllaldane omada sügavat ühistunnet ja austust, selleks kuuluvad veel nõuingud, nõnda üteldes tehnilised oskusomadused, ning nendeks tuleb lugeda kindlust ja iseteadvust.

Kindlus annab kogu meie tegevusele suuna ja sellega ellos võimaldab meie tegevusel kanda rikast vilja. Tegevus, millel pole kindlat suunda, võib osutuda tegajõrjetuks, vastamata parimale aatele, mis teda võiks kanda. Sihita tegutsemisel inimene killustab end. Kuid kindlusel on veel tähtsus ka töötamisviisi nõttes ja ninelt tuleb inimesel töötada oma eesmärkide saavutamiseks püsivalt ja järjekindlalt. Ning lõpuks - kindlust vajab inimene ka oma nõtete teostamiseks. Sel alal tuleb tal paratamatult võidelda teistega, isegi siis kui ta soovib ühiskonnale parimat. Tegutsemise juures tuleb tal paratamatult kokku põrgata teiste inimeste tahete, soovide ja tegudega, ning tal peab olema küllalt kindlust oma nõtete ja seisukohtade säilitamiseks ning võitmiseks ülesanetuniseks teiste vastu.

Selle kindluse kandvaks pinnaks on inimese iseteadvus. Võimatu on endale kujutella kindlat inimest ilma iseteadvuseta. See on ka arusaadav, sest et iseteadvus kasvab neil alalise töö tulemusena meie enda arendamise juures. Näheg oma nõttelennu tõusmist ja oskuste kasvamist, saame oma jõududest teadlikeks, ja see annabki meile iseteadvuse. Meie teame, mida me võime, meie teame, et meie nõtted on õiged, ja teame, et neid on tarvis ka teostada. See on loomulik, terve iseteadvus, mis võimaldab inimesele edukat tegevust. Kotalis ajaloos mängib iseteadvus eriti tähtsat osa, kuna korporatsiooni asutamise eesmärgiks oli rahvusliku kantsi loomine Vene riigi pealinnas, eestlase rahvusliku iseteadvuse säilitamiseks ja kasvatamiseks. See kants pidi kaitsma tema ümber koondunud eestlasi venestamise eest. See iseteadvus on ülalkirjeldatud iseteadvuse erilik.

On aga veel teist liiki iseteadvust, millel ei ole ühtki reaalset alust, mis resulteerub ainukesi enda ülehindamisest ja endaarmastusest. Sellist iseteadvust näeme me elus sageli ning ta mõju on esimesel pilgul väga suur - ja pinestab isegi seltskonda, kuid - varsti see mõju hajutub ja tulemusena selline iseteadvus võib kogu seltskonna tõugata eemale

Korporatsiooni kasvatuslikuks eesmärgiks on tõnja iseteadvuse väitimine ja ainult tõsise, reaalse iseteadvuse kasvatamine. Kasvatuse aetud ei tule Kotalis juhtõõrdes küll esile. Nad leiavad aga väljenduse kodukorras, ning siin näeme järgnisi iseloomustavamaid jooni: kindel distsipliin, t e a d l i k alistumine vanemale, tihe kontakt vilistlas-

konna ja tegevliikmete vahel. Kõik kokku annab noorile organisatsiooni liikmeile väärika seltskondliku kasvatuse. Loetletud kasvatusvahendid on nii-öelda tehnilised ettevalmistustegurid nende eesmärkide saavutamiseks, mis väljenduvad korporatsiooni juhtsõnas, soodsa pinna arendamiseks noorlikmeis, nii nende hingelised omadused kasvavad organisatsiooni poolt taotletavas suunas.

Tähtsaimaks kasvatustegurikс tuleb lugeda distsipliini. See õpetab noorele alistumist ja juhiste vastuvõtmisen, täitmist - võimete, mis osutuvad vajalikeks juhtivais ameteis. Sõnakuulmine ja käskude täitmine on vaimne treening, mida või-me võrrelda sportlase kehalise treninguga. Nagu igasugune sportlikki treening arendab inimese kindlat ja teadlikku valitsemist oma keha üle, samuti ka distsipliin arendab inimese teadlikku ja kindlat valitsemist oma vaimsete võimete üle. Nagu on võimatu kujutella edukat sportlast, kes ei harjuta järjekindlalt, samuti on meil võimatu kujutella ka vaimlise töö tegijat, kes ei harjuta alaliselt oma vaimlisi võimeid.

Rotalia taotleb lähendada oma liikmeid tugeva sisemise distsipliini abil, ent tegelikult seisis distsipliiniga kingib ta oma liikmeile hoopis enam.

Teine tähtis kasvatuselement, mis valitseb Rotalias, on tihe side vilistlaskonna ja tegevliikmete vahel. Selles tihedas peres noored puutuvad kokku isikutega, kes töötavad tegelikus elus, ja neil on võimalus nendega läbi käia kui omavõrdsete isikutega. Sellisel läbikäimisel on kahtlemata tähtis kasvatuslik väärtus, kuna siin noortele tähele pannakse suunatakse nende mõtlemisviis reaalsetele radadele. Sõbraliku läbikäimise käol tutvuvad nad juba tegelikkuse probleemidega.

Need kaks tegurit - distsipliin ja tihe side vilistlaskonnaga - annavad noorile hea seltskondliku kasvatuse. Märkamatult õpib siin noor iilge käid läbikäimisviise, õpib ka käitumist seltskonnas ning tema vaimne areng ei piirdu ainuüksi ülikooli õppeainetega, vaid ta avardub uutes suundades läbikäimisest vilistlastega.

Rotalia tegevust suunati algusest peale tõsistele eesmärgele. Siin võiks iga tegevuntavaks jooneks pidada igasuguse ülalduse põhimõttelist võõbinist, nõudukust ja karskust eluviisides, tagasihoidlikkust käitumises, lihtsust ja korralikkust riietuses. Seega Rotalia teadlikult võttis omaks korporatsioonide head ja kasvatavad põhimõtted, heites kõrvale nende võõrmõtused.

Kahtlemata on tugevaks kandepinnaks korporatsiooni arengule tuline rahvuslik tunne.

Nii näeme, et Rotalia juhtsõnad ja kodukord taotlevad liikmeskonna kasvatamist kasulikeks ja edukaiks riigikodanikeks. Korporatsiooni töötamise ja arengu suunad on rajatud õigesti. Nad langevad kokku ühe nõudega. Kui Rotalia vilistlastel on tulnud pidevalt tõsenda väga vastutusrikastel positsioonidel, siis pole see olnud mingi juhus. Neid isikuid ei ole viinud sinna mitte sõbrad, vaid ainuüksi töö tulemused, mis on ühiskonnale kasulikud. Sellist kasulikku töötamist ja tõsiskust kasvatab Rotalias valitsev kindel kord, kontakt vilistlaskonnaga ning ühine vilistlask. ausus ja mõtte suunduvus ühiskondlikele eesmärgele.

MÄLESTUSI "ESIMESEST KÜMNEST"

Otto Tief

OTTO TIEF'i NIMI ON AJALES väärtusliku asutatud meie rahva seas laialdalt tuttavaks saanud. Enegi meie rotallaste pere tunti teda võrdlemisi vähe, iseäranis keskmise ja noorema rotallaste generatsiooni hulgas. Selle tõttu lubatagu mul paari reaga oma isiklikke mälestusi varal teda iseloomustada.

Otto Tief on üks Kümnest Rotalia asutajast liikm.Peterburis. Sain Ottiga tuttavaks viis 1911 Peterburi Eesti Üliõpilaste Abiandmise Seltsis, kus olime mõlemad liikmeks.Tema võttis seltsi elust üsna aktiivselt osa ja kellus oma vanadete poolest meie, nooremate "maailmaparandajate" hulka, kes tahtsid seltsist luua kindla, distsiplineeritud rahvusliku üliõpil. seltsi. Kui seltsis tekkisid peetõttu suured lahkarvamised ja tülid, oli O.Tief see mees, kes ajal."Peterburi Teataja" veergudel meie seisukohti kaitses. Nagu teada, lõppes see tüli meie väljaastumisega seltsist 1913.a. ja varsti selle järele Rotalia asutamisega.

O.Tief oli meie hulgas. Ta oli meist kõige vanem, rahulik, tasakaalukas ja iseseisev. Tema kui elukutseline maamõõtja teenis suveti omale ilusa raha väliste"ödega,mille varal ta sai siis ka talvel muretult studeerida. Selles mõttes oli ta ka majanduslikult meist kõigist kõige paremini situeeritud.

Ott võttis Rotalia asutamise ee"tööst agaralt osa ning Rotalia asutamis-koosolek 10.nov.1913 peetigi tema korteris (suur, ilus tuba) Vassili saarel,Tutahkovi silla lähedal.Ott valiti korp! esimeseks seniorike. Ta oli seda aga ain. 1913. a. II semestril. Kuna ta oli tööga liiga ülekoormatud, siis keeldus ta edaspidi säärasteid ameteid vastu võtmast.Küll oli ta hulk aega mag! referendiks. Peale tuleva sõja ja töö tõttu ei õnnestunud tal Peterburis ülikooli lõpetada, lõpu tegi ta Tartus. Hiljem, juba Eesti iseseisvuse ajal, meie 1916.a. astus Ott Peterburi inseneriväegede liini"ude kooli ning pärast selle lõpetamist läks ta Riia rindele. Hiljem teenis Põhja-Eestis. Sõjaväes oli Ott väga lugupeetud ja kui pärast revolutsiooni võim aegamööda läks üle sõjaväelaste komiteedele, valiti Ott Põhja Rinde komiteesse. See oli asutus kellel oli tol ajal, iseäranis aga pärast enamlaste riigipööret, suur võim. Aegamööda muutus see komitee päris punaseks ja enamlaseks. Meie kõik arvasime, et Ottil ei sobinud enam säärases asutuses liige olla. Kes oli vajalik meie rahva aadetele ja elule. Kuid Ottil olid oma kaalutlused. Ainus eestlasena seal püüdis ta komitees näidata, et vene lagunevad väed tekitaksid Eesti maa-alal võimalikult vähem kahju. See õnnestus tal osaliselt. Räägiti, et kui väljendis asutati Eesti rahvapolk ja see hakkas väga "rahvuslikult" tegutsema, taheti väljapoolt öelda kuna vene väeosa ainus saata,et teda "likvideerida". See tähendanuks muidugi suurt verevalamist. Ott Tiefil õnnestus selle karistusvõe saatmist vältida. Aga meeleolu oli siis selline, et paljud eesti seltskonnas suhtusid Ottisse kui reeturisse, kes tegutseb enam-

laste juures. See oli siiski suur ülekohus Otti suhtes.

1918.a. novembris astus Otto Tief Kalevi Malevasse ning läks rindele Narva alla. Maleva juht kpt. Tõnson sai kohe sõ jakäigu algul haavata ning Otto Tief sai kalevlaste juhiks. Kogu Vabadussõja jooksul, kuni sellele lõpuni oli Ott selle me -ie olilütsuse komandör. Ametlikult oli aga kogu aja Tõnson juht, olgugi et ta hiljem üldse enam väeosas ei viibinud, ja kuna väeosa odu kandis alati ju tema nime, siis oli Tõnson see, kes osa kõrgemaid päris, milles temal ei olnudki osanik. Otto Tief tegi kogu tegelikku töö, tema nime nimetati aga väga harva. Ott oli sõnakas ja tusakaajukas, aga see juures julge juht. Ta viis Kalevlaste Maleva ühest võidust teise. Ma kõrvutan teda alati meie kuulsa kpt. Irvega - neil oli palju ühist.

Kuid sõjameheks Ott jääda ei tahtnud. Pärast demobilisatsiooni läks ta Tartu, lõpetas ülikooli ja asus hiljem tööle kohtu alal. Kuid tema igatsus ja nuvi oli maa! Autasuna sai ta Harjumaal Kiisipere vallas Jaanike karjamõisa südame. Nüüd oli tema huviks ja elusihiks - oma talu! Asunike erakonna liikmena võttis ta osa poliitilisest elust, olles mitmel korral Vabariigi Valitsuse liige. Hiljem tegutses ta Tallinnas Maapangas, samuti ka vandeadvokaadina, kuid oma iseloomu tõttu hoidus ta alati tahaplaanile. Kõik, mis ta teenis, mattis ta tallu, kõik oma vabad minutid viibis ta talus.

Ja kui tulid jällegi rasked ajad 1940-44, oli Ott osa võtmas põrandaalusest Eesti poliitilisest elust. Ta oli Jüri Uluotsa lähemaks kaastöölisecks. Kui meie riigi ja rahva katastroof jõudis oma haripunkti, määras Jüri Uluots O. Tiefi Vabar.Val. peaministriks. Võime ettekujutada, mida see tä -hendas! See tähendas täielikku eneseohverdamist oma maa ja rahva kasuks, see oli peagu minek kindlasse surma. Ott ohver -das kogu oma isikliku elu, saatis perekonna Rootsi ja jäi kohale. Vaevalt saab keegi suuremat ohvrit oma maale ja rahvale tuua! Tema saatus on meile praegu teadmata, aga ükskord näitab meile ajalugu, kuidas olukorrad kujunesid.

Rotalia elust võttis Ott Peterburis osa agaralt, hiljem Eestis aga võrdlemisi tagasihoidlikult. Ta oli alati töödega koormatud, alati oma talu kiljes kinni. Seetõttu nähti teda ka Rotalias harva. Kuid sooja südamega võttis ta alati Rotalia elust osa. Vaevalt on keegi teinud täitnud oma kohustusi Rotalia vastu nii täpselt, kui tema. Rotalia noorem generatsioon teab aga Otto Tiefist vähe.

Olgu need read kirjutatud nendele, kes Otto Tiefi isiklikult ei tundnud või kes temast on ainult kuulnud. Meie, rotallased võiksime olla Otto Tiefile uhked. Ta oli Rotalia esimene Rotix, ja tema oli Eesti Vabariigi viimane peaminister. Ta oli tõsine rotalus ja tõsine eestlane!

19. nov. 1915 kell 12.45 min. õhtul kirjutas Ott minu "piiblisse" (olime tol korral kõik koonvendi korteris koos, minu ärasõidu puhul veel sõjaväkke): "Armas Paul! Suudlen Sind. Elagu vaba sõprus! Tule pea tagasi. Sind oodates kaasvend Ott."

Mecloldi tahaks neidsamu sõnu nüüd Otti aadressile tagasi saata. Vahest ecal oskamide, maade, metsade ja mägede taga elab, loodab ja ootab ta oma isamaa vabanemist, kelle le ta kõik on andnud, mis tal anda oli!

P.M.

ÜLIÕPILASKONNA JUHTIMINE USA-s LANGES KÕRVALASTE ÜLGADELE

Uueks esimeheks Karl Laantee, abiesimeheks Olaf Millert, sekretäriks Hellar Grabbi

2.-3.sept. toimusid esimesed korralised Eesti Üliõpilaspäevad USA-s, mis peeti koos vastavate koosolekute ja seltskondliku osaga New Yorgi Eesti Majas ja Lakewoodi Eesti Majas. Päevadest võttis osa üle 60 eesti üliõpilase.

Pidulikul avakoosolekul tervitas kokkutulnuid korp! Rotalia nimel vil! Heikki Leesment, kes oli muide viimane iseseisvusaegne Tartu Üliõpilaskonna abiesimees. Õppejõudude nimel tervitas rotalustest vil! prof.A.Perandi.

Eesti Üliõpilaskond USA-s viielilikmelisse juhatusse valiti muide kolm rotalust: Karl Laantee - esimeheks, Olaf W.Millert - abiesimeheks, Hellar Grabbi - sekretäriks. Kolmeliikmelisse revisjoni-komisjoni valiti rotalustest Ragnar Mägi ja Bruno Laan.

Saksamaal jätkatakse pingutusi

Vil! Joh. Pedaku äsja saabunud informatsioonist selgub, et elu Saksamaal on muutunud viimastel aegadel tunduvalt raskemaks. See puudutab üldiselt kõiki seal viivijaid, nende hulgas ka rida rotalusi. Vil! Joh.Pedak, kendes raskeid tõökoormat, teeb praegu muu seas pingutusi eesti algkooli ja ogalise gümnaasiumi avamiseks Augsburgis. Rida õpilasi, nende hulgas vil! Toomese tütar Rootsist, taotleb praegu gümnaasiumi kursuse lõpetamist Augsburgis eksternina.

Vil! Kornev on suunatud saksa majandusse, säilitab siiski teoreetilise DP õigused ja võimalusc emigreeruda, kui isa tervislik olukord seda võimaldab.

Confr! J.Mandre on osaliselt võitnud emigratsiooni raskusi, tema paberid on aga nõutud tagasi CIC-sse, mistõttu võib oletada uusi hääke.

Confr! Kosenkranius viibib kogumisravil Hittenwaldis, kus ta on pühendunud muide uue kutse õppimisele raadio-mehaanika alal.

William Tomingas ehitab hõimusilda

Nagu nähtub New Yorgi Eesti Meeskoori väljaandel ilmuvast "Bülletäänist", on vil! W.Tomingas asunud tähelepandava edukusega viljelema suhteid kohaliku soome meeskoori juhtivate jõududega. Senised kokkusaamised, millle tulemuseks näib olevat soome-eesti meeskooride ühiskontsert, on jätnud veendumusliku mulje, et ei puudu võimalused mitmekülgseks ulatuslikuks suhtlemiseks vennasrahvaga tulevikus.

Uusi saabujaid USA-sse

Rootsist saabus USA-sse ja asus elama New Yorki vil! Heikki Leesment. Tema esialgseks aadressiks on: c/o Muni, 941 Washington Ave., Bronx, New York 56, N.Y. Confr! Jüri Hinno, kes saabus hiljuti Saksamaalt, esialgseks aadressiks on: c/o A.Perandi, 180 Christopher Str., Hotel Christopher, New York.

LÜHIDALT ROTALIAST JA ROTALUSTEST

E'.K'.K' poolt moodustatud d'.k'. liikmeteks valiti confr'. Adov, Lehtmäe ja Laupa, asemikuks confr'. Hinno.

E'.k'.k'. otsusega 9.aug.1950 määrati konvendi volinikuks Austraaliasse confr'. Enn-Ensio Karell.

Asja toimunud referaat-õhtul Eesti Majas N.-Yorgis kõneles vil'. Heikki Leesment "Eestlaste sisepoliitilistest probleemidest Rootsis". Erapooletult ja põhjalikult antud ülevaatele järgnesid elavad sõnavõtud nii vilistlastelt kui ka confrateritelt.

Uueks reb'. võeti vastu Hellar Grabbi, kes on lõpetanud kolledzhi USA-s B.A. kraadiga kirjanduse alal. Tema aadressiks on 152 W 84 St., New York. Telef. SC 4 - 4995, c/o Hesse.

Confr'. Bruno Laan, kes lõpetas käesoleval aastal USA-s kolledzhi, jätkab 18.sept. alates õpinguid Massachusetts Institute of Technology's (M.I.T.), et saavutada Master of Science'i kraadi. Tema uueks aadressiks on: 1158 Mass. Ave. Cambridge 38, Mass.

Tervitusi kõikidele rotalustele USA-s, eriti confr'. I. Hõlpusele, H.Piteale ja R.Mägile ning vil'. vil'. O. Lauritsale, E.Leetarule, E.Metsale, V.Raidalile läkitab confr'. Felix Laansoo. Eriline õnnitlus on lisatud vil'. K.Kasele - tema "perehaitmise" puhul.

Tervitusi, eriti vil'. P.Mägile, on saabunud ka vil'. Mihkel Lühi'ilt (trah-trah-bumm).

Vil'. J.Tiivel on vahetanud töö- ja elukohta. Tema aadressiks on nüüd: 122 E. 34th St., New York.

"MEIE SIDE" AASTAPÄEVA-NUMBER VAJAB KAASTÖÖD

Viimase kahe "Meie Side" numbri ilmumise hilinemine oli tingitud suurel määral sellest, et raskused bülletääni paljundamisega sundisid toimetust otsima võimalusi oma paljundusaparaadi saamiseks. Tänu koondise juhatuse energilisele kaasabile nii majanduslikul kui ka muul alal on see raskus nüüd võidetud ning bülletääni paljundatakse juba oma paljundusaparaadil. Järjekorras seisab kirjutusmasina muretsemine, mis osutub samuti vältimatuks, kui tahetakse viia väljaande ilmumist kindlatele kuupäevadele ja parandada ühtlasi bülletääni ilmet. Mõistagi on iga rotaluse kaasabi siin rohkem kui teretulnud.

Kuna ühtlasi läheneb Rotalia aastapäev, mispuhul toimetusel on kavas suurem päevakohane number, siis kasutatakse siinkohal võimalust ja läkitatakse kõikidele kaasvendadele igas maailma kaares palve, et nad sel puhul mitte ei unustaks teritamast sulge. Kuna aastapäeva-number peab ilmuma enne 10. novembrit, siis tahaks loota, et kaastöö jõuab toimetusse võimalikult 1.novembriks. Ei saa muide lahti ka tundest, et aastapäeva-numbrit on võimalik kirjutada juba oma ja läitmatult töötava kirjutusmasinaga. Kuid muidugi, nagu juba ülal märgitud, osutub see võimalikuks kõikide rotalus te seda vajadust mõistvat kaasabil.

"MEIE SIDE" nr.6, august 1950. Ilmub kord kuus korporatsioon Rotalia USA konvendi väljaandel. Toimetuse aadress: Johannes Kaup, 240 East 34th St., New York City 16, N.Y.xxxxxxxxxxxx

MEIE SIDE

7/50

Meie Sõna

Nr.7 KORP! ROTALIA BÜLLETÄÄN New-York, sept. 1950

EEMALVIIBIJATE MÄLESTAMINE

1940-41 AASTA RÖÖVIS meie rotallaste perest 34 kaasvenda, keda punased timukad vägivaldselt oma kodudest küüditasid ja kaugetele idalagendikele viisid. 1945. a. praeguseni on kindlasti kümned ja kümned meie meestest sama saatuse osaliseks saanud. Ainult üksikute kohta on see kahjuks teada, aga üldine barbaarne meie rahva hävitamise katse lasteb kindlasti oletada, et just esijoones meie haritlaskond pidi selle saatuse osaliseks langema.

Meie ei tea paljude oma kaasvendade saatusest midagi!

Võib-olla on neist nii mitmedki varisenud võõrasse mulda, iseäranis vanemad ja nõrgema tervisega mehed. Meie peame siiski oletama, et suur osa on elus, peab elama ja töötama ebainimlikes tingimustes.

Meie, kes saatuse tahtel samasugusest saatusest oleme pääsenud vabasse maailma, ei tohi hetkekski unustada neid; nende vaeva, nende piina ja nende ohvrit. Nende piina pigistused, nende mure muljutused kostku meile lakkamata...!"

Oma koosviibimistel on rotallased peagu alati mõtelnud nendele oma eemalviibivatele kaasvendadele. Seda peab tegema ka edaspidi. Et nende meeletulestamine muutuks aga traditsioonilseks ja järjekindlaks, otsustas viimne kogu juhatus paluda konventi ja kõiki Rotalia koondisi üle maailma meie ametliku kommersi kava täiendada ühe punktiga - eemalviibijate mälestamisega.

See oleks mõeldud nii, et kommersil viibijatest kõige vanem semester ütleks mõned sõnad eemalviibijate auks ja mälestamiseks, millele järgnevalt kõik kommersist osavõtjad püsti seistes sooritavad tseremoniaalse klaasi tühjendamise eemalviibijate auks (paljastatud peadega). See lühike tseremoniaal oleks demonstratsiooniks meie kaugete kaasvendade aadressil, avaldaks meie sügavaid vennalikke tundeid nende vastu ja väljendaks meie tugevat ühtekuulumise tunnet, vaatamata kõikidele saatuslöökidele, raskustele ja kaugustele.

Tahaks, et see uus tseremoniaal muutuks traditsiooniks, millest alati kinni peetakse, niikaua kui elab Rotalia.

Soovitav oleks kommersi kavas see punkt paigutada vahetult surnute mälestamise toimingu ette. Meie kommersside kavad ja traditsioonid on kestnud 37 aastat muutumatud. See stabiilsus on meie tugevuse tunnemärk. Aga elu ise diktteerib mõningaid täiendusi. Meil ei peaks olema põhjust jätta neid täiendusi aktsepteerimata.

P.M.

MEIE NOORED

Noori vajab organisatsioon järelkasvuks, kuid lisaks sellele veel mitmel muul põhjusel. Noored toovad enesega kaasa värskust ja uusi mõtteid. Vanad saavad organisatsiooni kaudu kontakti noortega, tutvuvad nende mentaliteediga, õpivad paremini tundma noori ja aru saama nende probleemidest ning mõtteviisidest. Seetõttu avardub ka vanade mõtte-maailm ja ajakohastub nende mõttelaad. Noorte juuresolek mõjub hästi vanade käitumisele, tõstes nende eneskontrolli ja väärikust.

Veelgi suuremaid paremusi annab intiimorganisatsiooni liikmeksolemine noortele endastele. Noored hoitakse oma rahvast võõrdumast ja sattumast liialt radikaalse maailmavaate võimusesse. Vanade elutarkus ja tasakaalukus tuleb siinjuures kasuks noortele tormajatele. Õhkkond ja tegevus organisatsioonis toob enam süsteemi noorte tegutsemisse, enam l o o g i k a t mõtlemisse ja enam tasakaalu käitumisse. Noored saavad omale tutvus- ja sõprusringi, mis on valmis toetama neid igas hädas nii moraalselt kui võimaluste piires ka aineliselt.

Jääb siiski selline mulje nagu ei sooviks enamik meie praegusest organiseerumata pagulasüliõpilaskonnast neist paremustest küllaldasel määral aru saada. Nad ei näita mingisugust entusiasmi astumiseks Eestis asutatud ja nüüd paguluses viibivatesse intiimorganisatsioonidesse.

Põhjuseid selleks võib olla mitmeid. Kartused kulude pärast, mis organiseerumisega ühenduses, on võib-olla üks küllaltki olulisi põhjusi, kuid mitte peamine põhjus. Üheks tähtsamaks teguriks tundub seejuures olevat asjaolu, et vanema põlve haritlaste, nende hulgas kõik Eestis hariduse saanute prestiizh on paguluses noorsoo silmis saanud teatava tagasilöögi. Nimetatud haritlastel on hoopis suuremaid raskusi pagulasolukorras oludega kohanemisel, keelega ja kohaliku rahva mentaliteediga harjumisel kui neil, kes siin pagulas-aastate kestel on oma erihariduse omandanud. Seetõttu tekib noortes teatud skepsis selle kohta, et kaaslased mingis intiimorganisatsioonis võiksid neile kuidagi abiks olla, olgu see nõu või jõuga. Meie praegusaegse akadeemilise nooruse kujunemisaastad on olnud rahutud ja tulvil põõrdelisi sündmusi täis. See on kaasa mõjunud, et pagulasnoored on varavalminud, iseseisvad, harjunud lootma ainult iseendsele ja ise valima oma teed ning nii vähe kui võimalik küsima selleks nõu vanemalt põlvelt. Aga selles seisnebki pagulasnoorte traagika. Sidemeid vanema põlve kaasmaalastega ei soovita eriti meeleldi ja assimilatsioon kohaliku rahvaga on vastumeelne. Selle tagajärjeks on, et noorus jääb üksi. Üksindus on aga seoses hingelise kõleduse, rahulolematusega ja tasakaalutusega.

Sild vanade ja noorte vahel jääb jälle ehitamata. Ei tohiks olla mingit kahtlust selles, et vanemal põlvel on noorsoole küllaldaselt anda ka paguluseski. Silla ehitamisel vanade ja noorte vahele on kõige suuremad võimalused intiimorganisatsioonidel, eriti korporatsioonidel. Noored p e a k s i d leidma suuremas ulatuses kui senini teed neisse organisatsioonidesse. Et vanema põlve sõnal pole enam seda kaalu

noorsoo juures, mis oli vanasti, siis tuleb seda selgitustööd teha noortel enestel. Seega on neil paçulasüliõpilastel, kes senini organiseerunud, täita vastutusrikkad ülesanded.

Kuid ka organisatsioonidel enestel tuleb kohaneda muutu - nud ajanõuetele. Erinevus tartuaegse noorliikme ja paçulas- aegse noorliikme vahel on tunduv. Esimene oli elukogenematu, harilikult veel mitte täiesti väljakujunenud nooruk, teine on aja vintsutustes küpsenud, vara mehaks saanud, iseseisva mõt- lemisvõimega noormees. Seega on päevaselçe, et kõik,mis kõl- bas ja oli hea esimesele, ei tarvitse alati olla sobiv teise suhtes.

K.J-t

JA VEEL KORD-NOORED

Eelmisena esitatud artikkel on saadetud meile avaldami- seks Rootsist. Selle autoriks on suurte konvendi-kogemustega vilistlane, kelle õlul lasuvad ka momendil rasked oldermani- kohustused. See asjaolu, ühendades endas rikkalikke probleem- lahenduse vajadusi kõrvuti heade kogemustega, annab nendele ridadele suurt väärtust. Seda enam, et nüüd on seega algata- tud diskussioon, mis antud - ja endisega võrreldes tõepoolest muutunud - olukorras ammuçi vajalik.

Ent ometi kätkeb küsimus sel kujul endas ka ühe olulise "aga", mille algjuured viivad tänapäeva eesti nooruse tuçeva erinevuse juurde Rootsis ja mujal vabas maailmas. Sellest oma -korda näib johtuvat teatud lokaalsuse moment ülaltoodus,mida tingimata peame arvestama, kui tahame saada üldse probleemist kui seesuçusest ülevaadet.

Eesti noorus Rootsis ja eesti noorus mujal vabas maailmas ei ole paraku nimelt mitte täpselt ühtedele möödupuudele al- lutatav. On üpris oluline nentida, et eesti noored, sattunud Rootsi - üsna ükskõik siis, kas tulles otse kodumaalt või üle Soome ja sealse söjatandri, on jäänud puutumata aastaid kest- nud kodutust oleskelust saksa DP-laaçreis ning möistagi pal- judel juhtumitel sellele eelnenud söjavàe- või vangi-põlvest ja üldse elust söjas laçuneval Saksamaal. See kokku on olnud küllalt tähtis tegur selle osa eesti nooruse varaküpsemises ja on andnud sellele oma erilised kindlad tunnused.

Kõigepealt ei ole eesti võrsuva nooruse kasvuaastad Root- sis sisaldanud endas ühelçi tingimusel niipalju koduõhkkon- nast irrutatust kui teise osa puhul, kes on tulnud vabasse maailma üle Saksamaa. Kodu tuli muiduçi loovutada nii ühel kui teisel, uus keskkond Rootsis oli äça rahulikum,tasakaalu- kam ja normaalsele elule lähedasem. Seal puudusid laibad,puu- dusid varemed ja nende ümber varjudena liikuvad nälginud ini- mesed. Seal puudus açàka tulnuka "välismaalasena" kohtlemine kõige sellele liituva halva ja alandavaga, kaasa arvatud tun- giv vajadus seista täiesti üksi ja rakendada enese füüsilise eksistentsi säilitamiseks tihti üsna robustseid meetodeid me- hise poosi ja hoolimatu, midagi arvestava jõuprintsiibi kaas-

abil. Saksamaal oli see paiguti paratamatu ka veel DP-laagrite ajastul, läbi mitme aasta, kui söda ise kõige sellega liituva laostumisega oli juba ammugi seljataga.

Ja see on kujuneva nooruse seisukohalt rohkem kui oluline, sest seal vormitud lapsehinge olemus kannab pahatihti edasi seda väär-iseteadvuse võõrastavat pitserit, mille puhul võib öelda: lapsest on saanud küll varakupsenud nooruk, kes suudab löhkuda enesele elus teed, aga igakord sugugi mitte kui tasakaalukas ja hästi kasvatatud noormees.

Väga sagedasti on tõstnud selles moodses self-made-man'is pead mina-kultuse ülbe kuldvasikas, kes oma noorte sarvede jõuga tahaks kujundada kogu möödunut trotsivat uut epohhi. Ei loe seal siis enam midagi viisaka tagasihoidlikkuse vana voorus, ei elukogenud ja hea kasvatusega aastatelt vanemate haritlaste eeskuju, ei ka tühjapraalimise inimese sisemist köledust paljastav enesealandus. Jälle ja üha tahetakse olla sõjapäevade üle lahingvaljadetormav ja tagalas võidutsev nooruk, kelle päralt on plikakeste imetlus ja selle varjus märkamatuks jääv vanemate inimeste muigav pearaputus. Enesele rinnale koputades, kuuehõlmade varesetiibadena lipendades, jukse d silmil sassis ja käed kuni küünarnukkideni püksitaskus tavatsetakse siis öelda umbes nönda, et vaadake, siin olen m i n a, arst (doktor!) või insener, keemik või füüsik, majandus- või minu pärast maailmateadlane, kes oli juba seitsmeteistkümneselt täismees ja kuulub nüüd sellena sinna ja tollena teisale. Aga mis olete teie?

Ei, jumal hoidku, mitte kõik, isegi mitte tähelepanuväratav osa ei ole niisugused. Aga mõned on, üks üsna tühine osa. Mõnes on nood omadused varjatud ja prahvatavad ainult ajuti nähtavale. Ja sellele ei tohi pigistada silmi kinni.

Vanal auväärsel Euroopal, kelle liikmeiks me endid tahame üha pidada, on sama auväärsed ja ranged kasvatusnormid, on ka range arusaamine mehe töelisest väärikusest. Intiimorganisatsiooni resp. korporatsiooni konvent omakorda on paik, kus erineva kasvatusega kodudest tulnud noored inimesed vormitakse ümber tasakaalukaiks, viisakaiks ja tagasihoidlikeks inimesteks.

Jah, töepoolest, mitte asjata ei ole kasvatus ja "noore kuke" ülbe poosi murdmine konvendi üks tähtsamaid, kui isegi mitte peamisi eesmärke. Mitte asjata ei ole nönda, et konvendis lakkavad olemast kõik tiitlid ja positsioonid ning püsib ainult konvendi vanus ühes vastavate tiitlitega - reb! l! l!, confr! (t!l!), noormaja, vanamaja, vilistlane jne. Teekond alt ülespoole käib igal juhul läbi karmi distsipliinitule, sinna ei ole midagi parata. Sest eesmärk on kindel - kasvatada heade kommetega, viisakat ja rahulikult kaalutlevat, ennast igas olukorras valitsevat haritlast, kes võiks normaalses olukorras esindada oma rahvast ükskõik kus ja kuitahes hästi kasvatatud seltskonnas.

Kas noorliikme kasvatus nende ühelt poolt muutunud , kuid põhiliselt ikka endiste tingimuste juures peaks nüüd kuidagi muutuma?

Jah, muidugi, juba eeltoodust on selge, et meie mööname teatavat erinevust noorliikme kasvatuse vahel Rootsis ja mu-

jal. Lõppsiht jääb aga kindlasti kõikjal samaks: kasvatada intiimorganisatsiooni kodukorra, kasvatusreeglite, traditsioonide ja tavade kaasabil distsipliinikindlaid noori harjutlasi, kes on vabad väärisetoadvuse eemalestõukavusest ja on karastunud nendes tõekspidamistes, mida nõuab ette korporatsiooni sisemine kord ühes devitsidega. Muutuvad ainult kasvatusmeetodid, olenevalt asjaolulise vanuseast. Tehutult raskemaks on muutunud kasvataja ülesanne, kelle vormida on nüüd ühekorraga mitmes erinevas vanuseastmes noorliikmeid. See teeb kasvataja töö eriti raskeks ja nõuab rangelt individuaalse kasvatusmeetodi kõrval ka tugevat psühholoogilist ja kaalukalt head käitumisoskust.

Et Rootsist saabunud seisukohti fikseerib rea ühiseid nendinguid tänase nooruse olemuses üldse, see kinnitab ainult seda, et noore inimese kujunemist halvab mitte ainult kodu puudumine, vaid kodu purunemine üldse. Selles suhtes on olnud eesti noorsoo viimase kümne aasta arengu tee ühtviisi roopaliselt ohtlik kõikjal. J.K.

ROTALIA PAGULUSES

Kirju Rootsi koondisest

Rootsi rotalused seisavad praegu valiku ees - kas reisida või jääda paigale. Kuna teatud osa nendest on juba valinud esimese mõõdu, siis püsib võimalus, et Rootsi peab oma arvulise esikoha loovutama mõnele teisele koondisele. Kui aga noort peret juurde tuleb sama arvukalt kui viimasel aastal (praegu on 7 noorliiget), ei ole seisukord veel nii kriitiline. Äraminejaid on mõnelt poolt nimetatud araveroolisteks. Teiselt poolt on aga sama nimetus antud siiajäämatele. Tõde on muidugi nende kahe äärmuse vahepeal. Äraminejad võtavad endale tunduva riisiko, siirdudes kohanetud ja sisseelatud tingimustest uutesse ja tundmatutesse. Kuid ka siiajäämate riisiko - kõik, mis tundmata tulevik võib eneses kanda - ei ole ju kuidagiviisi väiksem.

Kuulsad "Rootsi tülid" jätkuvad raugeva hooga. Neist on vähemalt niipalju kasu olnud, et nüüd on siinsetel eestlastel kergem kui varem hinnata mitmesuguste poliitikategelaste väärtust.

Nimetatud tülid on suurtes joontes jätnud Rootsi koondise puutumata. Koondise suvisest tegevusest võiks nimetada suvepäeva Saltsjöbadenis ümmarguselt 50 osavõtjaga, ksvil! Heikki Leesmenti ärasaatmisõhtut ja igapäevalasi kooskäimisi kogu suve kestel. Sügissemestri kavas on peale nimetatud kooskäimiste ja referaatide veel külalisõhtu korraldamine. -st

Göteborg - "lahkuvate rotaluste linn"

Rotalia koondis Göteborgis on vist oma sisemiste jõudude ja tulevaste plaanitsemiste tõttu alati olnud eriti huvitatud

kaasvendade elust teisel pool suurt ookeani. Loomulikult põhjusel, et kõik rotalused, kes kavatsevad Rootsist alustada reisi dollaritemaale, peavad alustama seda Göteborgist. Ei olo sugugi haruldane, et mõni rotalus ülemeremaale sõites teeb pikema peatuse enne seda Göteborgis ja sellega ühtlasi kuulub siis meie koondise perre.

Käesoleva aasta jooksul on lahkunud Kanadasse meie möödunud aasta senior confr! H.Karu, edasi confr! F.Krabi. Lähemail päevil asub Kanada poole teele vil! Taimo Leete. Tema esialgseks peatuskohaks on ettenähtud Montreal.

Uude praesidiumi valiti vil! Jüri Adila - Rot!x, vil! Karl Hölder - Rot!xx, vil! Juhan Lüto - Rot!xxx ja vil! Vitold Saretok - Rot! old!

19.okt. pühitses vil! Aksel Tomasson oma 50-a.sünnipäeva. Sünnipäeva koosviibimisest vil! A.Tomassoni kodus võtsid osa paljud Göteborgi koondise liikmed perekondadega. Juubilarile anti üle traditsioonilise auaadress koondise poolt. A. Tomasson on ametis "Välismaal rootslase alalhoiu ühingus" (vastab meil Välis-Eesti Ühingule), millise organisatsiooni poolt korraldati augustuõhtu, kus pidu- ja tervituskõnega esines Göteborgi ülikooli rektor prof.A.Boethius.

Aastapäeva kommerss ja perekonnaõhtu otsustati korraldada koos Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli aastapäevaga 1.dets.

Koondisel on praegu 17 liiget. J.A-la

INGLISKEEL...aastapäeva-napsid kahekesi...

Pikemas kirjas toimetusele mürgib vil! Endel Aruja:

"On juhtunud, et Rotalia aastapäeva-napsid peame nüüd tegema 'vana' Lossmanniga (panin vana meelega jutumärkides, sest tema rõõmus ilme ja elav osavõtt kõikidest eestlaste üritustest Londonis ei luba teisiti) kahekesi, perekonnaõhtuks saame aga ka proua Lossmanni seltsiks.

Hansen on ammugi Kanadas. Kuris pakib oma asju ja lubab jõulud juba Kanadas vastu võtta. Adosson on olnud pikemat aega haige (millest ta aga ei hinganud enne, kui napsidest juttu tegin), kuid kirjutab, et on juba tööl ja jalaluu hakkavat kokku kasvama. Törmaküla on püris kadunud. Kui ta Shotimaal oli, oli teisega paris kena kirju vahetada, ja isegi külas käis Londonis, kuid nii nagu alla suurele maale tuli, nii koho kadus. Georg Klemmeri nime nägin Australia rotalustes perres."

Veel rida lahkujaid

Confr! H.Karu, kelle aadressiks nüüd 86 Cartwright Str. London, Ont.Canada, töötab juba augustikuust alates vorstitööstuses ja on olukorraga üldiselt rahul. Temalt üsja saabunud kiri jutustab muuseas:

"Linn, kus elame, on ilus, sest eranditult peale peatänavate palistavad tänava kõri põlised vahtra-alleed ja suured pargid asetsevad õige lähestikku. Kanadalased kutsuvad seda linna siinse maa miljonäride vanadekodu-linnaks, mida ta tegelikult ka on, sest siin elab 54 vananenud miljonäri, kes oma

sissetulekud saavad pangaprotsentidest.

Mis puutub Rootsis olevatesse kaasvendadesse, siis minul olevatel andmetel sõidavad Göteborgi perest siia vil! Urvandi, vil! Leete ja confr! Muulep, kes taotleb viisat. Vil! Tomassonil on USA viisa käes, confr! Mettenberg kavatseb siirduda Austraaliasse."

USA KOONDISE TEGEVUSEST

Uus punkt kommerssi päevakorda

Vil! kogu juhatus oma koosolekul 24.sept. otsustas paluda korp! Rotalia USA koondise peakoosoleku päevakorda võtta kahe juhatusliikme valimine korp! Rotalia vil! kogu juhatusse ja vil! kogu juhatuse esimehe kandidaadi valimise.

Kõikidele koondistele otsustati teha ettepanek võtta uue punktina kommerssi päevakorda eemalolijate mälestamine. Punkti täitmiseks osineks kõige suurema semestrite arvuga kohalviibija lühikese sõnavõtuga millele järgneks tseremoniaalne tervisejoomine. Punkt tuleks asetada kommerssi päevakorras va -hetult lahkunute mälestamise ette.

Kõigi konventide ja koondiste tähelepanu otsustati juhtida asjaolule, et l!l! ja reb! ei tohiks võtta enne tegevliikmeiks, kuni nad põhjalikult tunnevad korp! Rotalia kodukorda ja uususcid.

Otsustati aidata kaasa, et "Meie Side" oleks hästi informeeritud Rotalia elust. Selles mõttes püütakse kaasa tõmmata kõiki koondisi ja anda üksikute numbrite sisu kordamööda eri koondiste hooleks.

Koosolek asus üksmeelsele seisukohale, et korp!ametikandjatel tuleb käituda võimalikult diplomaatlikult ja hoiduda igasugustest teravustest.

USA konvendi uus praesidium

Septembrikuu lõpul toimunud k!k!k!-l valiti USA konvendi uus praesidium järgmises koosseisus: confr! Ragnar Hügi -Rot! x, confr! Hans Adov - Rot!xx, confr! Jüri Hinno - Rot!xxx, oldcrman - confr! Johannes Laup. Mag! Col! valiti confr! Ilmar Aasma, mag!cant! - confr! Aksel Lehtmäe, mag! ref! confr! Ilmar Aasma.

Samal koosolekul valiti d!k! koosseisus confr! Karl Laantee, confr! A.Lehtmäe ja confr! H.Laupa. "Meie Side" toimetajaks kinnitati edasi confr! Johannes Laup.

Võeti vastu uus l!l!

Septembrikuul võeti vastu korp! Rotalia l!l!-ks arsti - teadlane Paul Oberschneider. Oberschneider on omandanud keskhariduse Treffneri gümn. Tartus ja alustanud arstitcadusc õpinguid kodumaal, lõpetanud Saksamaal. USA-sse siirdus Oberschneider käesoleva aasta märtsikuul, asudes töötama arstikandidaadina ühes ameerika haiglas Brooklynis. Paul O b e r s c h n e i d e r põlvneb Tartus tuntud arstiperekonnast.

USA koondise uus juhatus

Äsja toimunud korp! Rotalia USA koondise peakoosolekul valiti vil! kogu esimehe kandidaadiks vil! Paul Mägi, liikmeteks vil!H.Loesment ja E.Mets. USA koondise juhatusse valiti: osimõhoks vil! K.Martin, laekuriks vil! K.Lomming ja kirjatoimetajaks vil! A.Perandi.

LÜHITEATEID USA KOONDISEST

- Confr! Jaak Kukk, kes töötas Kalifornias, mobiliseeriti hiljuti USA sõjaväkke ja asus väljaõppelaagrisse, kuhu ta jääb veel umbes paariks kuuks. Nagu confr! J.Kukk teatab, on tal lootusi saada rakendamist tõlgina.

- Confr! Jüri Mandre, kellel tuli emigratsiooniks võitu riida takistusi, saabus hiljuti USA-sse ja asus esialgu Bostonisse. Tema lähem aadress ei ole veel teada.

- Confr! Johannes Kaup on saanud ülesande Kanadas ilmuvalt "Meie Elulõ"seal kord kuus ilmuva kirjandus-kunst-kultuurinurga toimetamiseks. Samal ajal õnnestus tal saavutada kokkulepe kirjastus Nordic Pressiga New Yorgis noorsoo-ajakirja "Noorte Sõna" väljaandmiseks. Kogu stensileeritud kuu kirja toimetamise ja väljaandmise tegelik koorem lasub Joh. Kaupi õlul.

- Korp! Rotalia USA koondise sügiskommerss toimub New-Yorgi Eesti Majas 9.detsembril. Koosolekute algus on ette nähtud kell 15, millele järgneb kommerss kell 17 ja perekon-naõhtu kell 20.

- USA koondises on toimunud viimaste kuude jooksul alljärgnevad aadressido muudatused: Heikki Loesment - 201 East 82 St., c/o Young, New York, N.Y.; Ed.Lampson - 96 Earle Av Lynbrook, L.I.N.Y.; A.Rehepapp - 501 E.78 St.,ap.14,N. York N.Y.; R.Teder - 5302 N.Sawyer Ave, Chicago 25, tel. JUniper 8-4436; P.Mägi, R.Mägi ja I.Aasmaa - 362 E.183 St., II Fl.; Jüri Hinno - Perth Amboy General Hospital, Perth Amboy,N.J; R.Adams - 145 Harbour Way, Bal Harbour, Miami Beach,Fla.;H. Pitea - 529 E.87 St., N.Y. Korterit on vahetanud ka E.Priks ja H.Laupa, kusjuures viimase uus aadress ei ole nomendil teada. E.Priksile võib kirjutada aadressil: Estonian Aid, 22 E.17 St.,New York, N.Y. P.Kõlvik saab oma posti elukoha vahetuse tõttu ajutiselt aadressil: "Vaba Eesti Sõna"243 E. 34th St., New York, N.Y. I.Hõlpuscle, kes on siirdunud laevale, võib kirjutada nii endisel kui ka järgmisel aadressil: s/s OTCO Bayway, 17 Battery Pl.New York, N.Y.

- Viimastel referaatkoosolekutel, mis toimuvad nüüdsest alates restoran Rheinlandi ruumides 86-ndal tänaval, käsitas vil! Heikki Loesment "Sisepoliitilisi probleeme Rootsis", confr! Johannes Kaup "Kultuuri-alalisi vaatlusi Ameerikas" ja vil! A.Perandi "Maailmapoliitilisi olevikuprobleeme". Ettekannetele järgnesid elavad sõnavõtud. Keskmiselt alates toimuvad referaat-õhtud reeglipäraselt 2 korda kuus.

"Meie Side" nr.7, sept.1960. Korp! Rotalia bülletään. Väljaandja: korp! Rotalia USA konvent. Toimetuse aadress: Joh. Kaup, 240 East 34th St., New York City 16, N.Y.

MEIE SIDE

Nr. 8/9 1950

Meie Side

Nr.8/9 Korp! Rotalia bülletään New York,okt.-nov. 1950

MEIE KOMMERSSID

Kommerssi mõiste ja sisu on pärit saksa üliõpilaskonnast kus kommersseerimise all mõisteti lõbusat, sundimata üliõpilaste koosviibimist, muidugi alkoholi saatel. Neid kommersse peeti siis seal igasuguste juhuste puhul, nagu teatavatel tähtpäevadel, teatavate sündmustega seoses, mensuuride järele või ka muidu, kui tuju ja võimalusi kokkutulekuks oli.Bal ti saksa korporatsioonid ja nende jälgedes ka eesti üliõpilaste korp-id võtsid kommerssi kui üliõpilaste peo üle, kuid siidusid neid pidusid alati mõne tähtpäevaga või mõne tähtsama sündmusega. Eesti korporatsioonides, kus kommerss ka lõbusaks koosviibimiseks oli, lisati kommerssile siiski teatav tõsine ülesanne juurde, kus tõsised kõned, tõsisemad laulud ja vandetõotuse andmine (juramentum) lõpuks domineerisid.Nii kujunesid kommerssid mingiks aktuste ja koosviibimiste vaheastmeks.

Rotalia võttis juba kohe asutamisel seisukoha, et kommerss on korp! elus suur ja tähtis sündmus, mis tuleb väärikalt, tõsiselt ja täielikus vennalikkuse vaimus pidada. Seetõttu on Rotalia kommerssid suuresti erinevad teiste korporatsioonide omadest. Nendele erinevustele tahakski juhtida siinkohal tähelepanu. Rotalias peetakse kommerssi säraseks ametlikuks toiminguks, et isegi kodukord kommersi kava, kombed ja käigu reguleerib ja fikseerib. Minu teada on teistes korporatsioonides kommerssid siiski ainult traditsiooni ja kombe küsimus.

Mis teistel korporatsioonidel täiesti puudub,see on kommerssi-päeva avamine ja vastuvõtmine. Rotalias tahetakse sel le päeva tähtsust eriti allakriipsutada. Korra kohaselt koguneb Rotalia pere, eriti konvendi liikmed,kommersi eelõhtul konvendi vapisaali, kus siis mõni minut enne 24 täielik vaikus kuulutatakse. See 3-minutiline vaikus on mõeldud vaikseks medieerimiseks ja mõtisklemiseks enne suurt päeva. Kell 24 kuulutatakse kommerssi-päev alanuks, tuuakse korp!-i lipp sisse (või heisatakse väljas) ja lauldakse ühiselt värvide laulu.

Teiseks kommerssi-päeva iseäralduseks Rotalias on see,et alates kommerssi-päeva algusest kuni ametliku kommerssi alguseni on keelatud liikmetele igasugune alkoholi tarvitamine. Mõte seisab siin selles, et igaüks peab ilmuma kommerssile kainelt ja korralikult.

Kommerss selle ametlikus osas on Rotalias sügavalt tõsine sündmus. Kava (kõnelejad ja laulud) määratakse kindlaks konvendi koosolekul ja sellest peetakse rangelt kinni. Juba 37 aastat on Rotalia kommerssi kavad peagu täpselt ühesugused ja see on muutunud kaljukindlaks traditsiooniks. Kavasse kuuluvad ainult tõsised kõned ja laulud. Et aga istumine laudade ääres mitte puiseks ja pingutavaks ei muutuks, siis on lubatud õlle ja muude nõrgemate jookide abil vabalt ja sundimatult koos istuda. Kommerssist osavõtjad peavad korralikult ja kohaselt riietatud olema, muidugi värve kandes, ja väärikalt esinema. Praesidium peab olema täies värvide dressis, samuti valitud vandevanemad. Kommerssil peab valitsema täiesti vennalik ja südamlik vahekord kõikide vahel.Sel päeval ei tohi tülisid ega lahkhelisid olla ning vanad tülid peavad olema selleks päevaks likvideeritud.- Need on põhilisemad erinevused, mis iseloomustavad Rotalia kommerssi.

Kõige tähtsam osa kommerssil - vandetõotuse andmine - on ka Rotalias teistest korporatsioonidest erinev. Kuna peagu kõikidel teistel konventidel on vandetõotuse andmine paarikaupa, s.t. oma vastas istuva vandevennaga, on Rotalias vande andmine individuaalne, s.t. igaüks torkab oma deklisse üksikult ja vandevanemate ees. Paaris vandetõotuse andmine on pärit kombest, kus tõotatakse truudust oma seekordsele kaasvennale, sõlmides temaga nagu kindlama sõpruslepingu,kuna individuaalne vandeandmine on aadresseeritud kogu konvendile ja isamaale. Rotalia juramentumi tekst ja laulu viis on algupäraltsaksa oma,samuti sellega kaasas käiv tseremoniaal Seega peaks ta olema ajalooliselt õigem. Sõnad ja mõte muidugi on modifitseeritud Eesti olude kohaselt ja oma korporatsiooni põhimõtetele vastavalt. Seega ka erinevus teistest korporatsioonidest.

Vandetõotuse andmine on pühalik toiming ja selle teostamine peab sündima igati väärikalt ning tõsiselt, sest kui keegi tõotab truudust oma isamaale, oma korporatsioonile ja oma kaasvendadele, siis on see vastuvaidlematult püha ja tõsine toiming. Muidugi suure hulga kommerssist osavõtjate puhul venib juramentum väga pikaks ja muutub veidi monotoonseks, kuid siin pole midagi parata.

Mäletan veel väga selgesti, kuidas enne esimest kommerssi 1.märtsil 1914 Peterburis tuli kogu see kord ja tseremoniaal välja töötada, laulud tõlkida, viisid pähe õppida, ja kui kõik valmis oli, siis tulid kõik mehed kokku, et teha nü "peaproovi". Tahtsime, et kõik läheks viperusteta. Ja läks.

Kommerssid on eksternsed ja internsed, s.t. külalistega ja ainult oma liikmete vahel. Esimesi on peetud rohkem, kuna tähtpäevade puhul on olnud ikka soov näha ka häid sõpru ja külalisi enda juures eriti aga lepinglasi kodu- ja välismaalt. Külalised kommerssil alluvad kõikidele kommerssi kommetele ja korrale ja peavad vastavasse õhkkonda sisse elama.

Pärast ametliku kommerssi lõppu ja pärast vägevat "Gaudeamust" järgneb mitteametlik osa - pidusöök, millest viimasel ajal ka daamid on osa võtnud. Mitteametlik osa on olnud muidugi puht seltskondlik, kus igaüks püüab olla lõbus ja rõõmus. See aga ei tähenda, et igaüks võib seal teha, mis ta

tahab. Koosviibimine allub siiski kindlale koosviibimise korrale, kus on ettenähtud nii sõnavõtud kui ka laulud, ja sellele peavad alluma kõik osavõtjad, ilma et esineks mingisuguseid "minna-laskmisi", vaatamata kasutatud "troppide" kvantumile. Tavaliselt oli kommerssi-päeva tagatipuks järgmisel hommikul kaatripäev ühes vastava koosviibimisega.Kaatrieine ajal oli lubatud teatava aja jooksul (pool tundi kuni tund) täitsa treneerimata kasutada laulu või sõna, ka seesugust, mis ei kannata trükimusta. Selle aja kestel ei tohtinud keegi tema aadressil üteldud pahaks panna ega sellest solvuda. Sel ajal toimunud ütlemised ei saanud olla auhaavamised ja nendele ei tohtinud järgneda väljakutset ka hiljem. Kaatri-eine lõpuga oli ka kommerssi-päev ametlikult lõppenud. Kellel siis veel tuju ja ettevõtlikkust oli, see võis omal kulul muidugi edasi pidutseda.

Rotalia on pidanud kaugelt üle 60 kommerssi ja peab neid edasi niikaua, kui rotallased veel elavad. Kommerssid on olnud helgemateks päevadeks korp! elus ja igaüks meist mõtleb heameelega tagasi neil veedetud tundidele. Kommerssid on olnud ühendajateks, sidujateks ja vennaliku ühtekuuluvuse tunde väljendajateks. Igaüks meist on võtnud sealt kaasa häid mälestusi ja uut kindlust halli argipäevasesse ellu. Meist igaüks on kindlasti osa võtnud paljudest pidudest, koosviibimistest ja loengutest, aga ükski neist ei ole andnud vist seda, mida on andnud kommerss.

Minul isiklikult on neist rohketest kommerssidest, millest olen osa võtnud, püsivalt meelde jäänud 2 - nimelt esimene kommerss 1914.a. Peterburis ja korp! 25.aastapäeva juubeli-kommerss Tartus 1938.a. Esimene kommerss oli meile noortele suureks sündmuseks ja elamuseks. Missugune südamlik,vennalik vahekord kõigi 14 mehe vahel valitses, seda on praegu endale raske kujutleda. Mäletan veel, et Jüri Uluots tol ööl tõotas, et tema ei puudu iialgi üheltki Rotalia kommerssilt oma elus. Ta oli kommerssist nii vaimustatud. Ma arvan,et Jüri peagu seda sõna suutis pidada. 25.a. juubelikommerss imponeeris oma suurusega ja mõjukusega. Kui üle 500 mehe koos on, vägev laul kõlab ja vaadatakse tagasi saavutustele... - siis oli meil, kes me 25 aasta eest seda tööd alustasime, ülev ja uhke tunne. Rotalia seisis siis oma senise arengu tipul, - ta oli suurim korp! Eestis, omas oma ilusat konvendihoonet,kindlat ja kvalifitseeritud liikmeskonda, head nime ja arvurikast noorte juurdekasvu. See oli vägev kommerss!

Tänavu pühitseme jälle oma aastapäeva kommerssiga. Peame neid USA-s, Rootsis, Kanadas, Saksamaal ja võib-olla kuskil maailmas enam-vähem ühel ajal. Kuid kindel on, et vana Rotalia vaim igal pool, kus sini-must-rohelise kandjad koos kommerssi peavad, ka kindlalt valitseb. See vaim, mis tuhandetele raskustele vaatamata endiseks on jäänud ja endiseks jääb.

Aastapäeva-kommerssi puhul siin, USA-s, hüüame kõikidele kaasvendadele üle maailma, ükskõik, kus maailma nurgas nad ka asuksid, üks mõjuv "Prosit kommerss!!!"

Paul Mägi

NOORED JA ORGANISATSIOON

Iga perekond, iga organisatsioon, iga riik vajab järelkasvu. Ühiskond mis ei kasva, jääb seisma oma arengus, muutub kiduraks ja lõpuks hääbub. See on eluseadus.

Sellest lihtsast ja rangest reeglist järeldub organisatsiooni huvi uute liikmete vastu, kes pärast teatavat kohanemisaega täisõiguslikena võtavad organisatsioonitöö oma õlule, astudes vanade asemele või täiendades nende koosseisu värske energiaga. Nii siis: uued juurdetulijad annavad organisatsioonile oma aja, energia, huvi ja tööpanuse. Ühesõnaga - viivad organisatsiooni edasi ja teostavad tema ideid.

Elus ei ole aga midagi ühepoolset, ainult ühe huvisid teenivat, vaid kõik suhted ja huvidevahekorrad on vastastikused muidugi eeldusel, et valitseb vabatahtlikkuse printsiip. Seega peab leiduma midagi, mis organisatsiooni huvitavaks teeb, millega ta uusi liikmeid n.ü. juurde tõmbab ja mida ta uutele juurdetulijatele omalt poolt pakub. See m i d a g i võib olla väga erinev, olenedes organisatsiooni sihtidest, ideoloogiast j.m. Tulles konkreetselt eesti üliõpilasorganisatsioonide - eriti korporatsioonide juurde, püüan anda ülevaadet sellest, mida pakkus korporatsioon noortele toona.

Et sellele täpsemat vastust anda, peame teadma, mida üks ülikooli-ikka jõudnud noor vajab enese arendamiseks. Minu arvates on siin peamiselt kolm asja: haridus, kasvatus ja sobiv ümbrus. Haridusliku külje eest hoolitses muidugi ülikool vastavate õppejõudude, kirjanduse, loengute, praktikumide jm. kaudu. Samuti rahuldas ta sobiva ümbruse nõuet neil tundidel päevast, mis veedeti tema teaduste allikail. Ülikool ei olnud aga mitte võimeline siduma noort oma rikastavasse miljöösse pärast otsest õppetegevust. Ammugi polnud tal vahendeid üliõpilase igakülgseks kasvatamiseks ja kujundamiseks. Neid lünki noore isiksuse kujundamisel püüdsid täita korporatsioonid. Ja ma julgen kinnitada, et nad tegid seda täie vastutustunde ja suure eduga.

Suur, sõbralik kaasvõitlejate pere erinevailt ajastuilt, igasuguseilt kutsealadelt ja mitmesuguste teaduslike kvalifikatsioonidega pakkus rikkalikke võimalusi selleks, et ennast hästi tunda, oma aega tulusalt veeta ja sisse elada eesti elu-jõulisse haritlaskonda. Seega juba korporatsiooni miljöö ise oma igapäevaseis eluavaldusis ja oma mitmekesiselt koosseisult oli noorele studiosusele kasvatavaks teguriks, mis teda muutis vastuvõtlikuks ja huvitatuks kõigele sellele, mis korporatsioon pakkus. Ja seda ei olnud vähe.

Kõigepealt õppis noor inimene kodukorrareeglite-kaudu aru saama iidselt vana korporatiivse ühiskonna distsiplineeri tud olemusest kui iga kasvatuse põhialusest. Samaaegselt õppis see noor ennast tundma võrdõiguslikuna ja vennana kõigi teiste sama suure pere liikmetega. Ta õppis aru saama ja hindama traditsioone kui ühendavaid, kaunistavaid ja seega meie elu rikastavaid tegureid. Ta õppis esinema, ennast väljendama, oma seisukohti kaitsma, debateerima. Ta harjus algusest peale läbi käima vanemate ja kõrgepositsiooniliste vilistlastega, mis

tekitas temas eneseusaldust. Aga ta õppis ka vanemaid austama ning tarbekorral kutsus konvent teda korrale - kasvõi tema isiklikes rahaasjadeski. Ta pidi lugema ja töötama, et esineda referaatidega. Ta pidi liikuma ka väljaspool korporatsiooni piire, et olla väärilliseks esindajaks oma organisatsioonile ja kujuneda kõigile vastuvõetavaks seltskonnainimeseks. Ta võis ennast arendada seltskondlikus laulus,vehklemises, laskmises, mitmesugustes spordialades jne. Ta sai võimetekohaseid ülesandeid ja auameteid konvendilt, mis õpetasid teda vastutust kandma ja teistelt korda nõudma. Ta õppis demokraatlikult osa võtma ühistest probleemidest ja asjaajamisest.Ta harjus oma korporatsiooni delegaadina parlamentaristliku tegevusega üliõpilaskonnas ja välismaade üliõpilaskondadega suhtlemises. Ta tõmmati kaasa rahvuslikele üritusile: automaatne kuulumine Kaitseliitu ja osavõtt muist üldrahvuslikest ettevõtteist.

Ta sai osa kõigest sellest, mida vajab täisealiseks saav akadeemiline noor: vallatut elurõõmu, stimuleerivat ümbrust, rikkalikke võimalusi isetegevuseks ja eneseavaldusiks,distsipliini ja vastutuse tunnet, seltskondlikku rutiini,eneseusaldust ja rahvuslikku hoiakut. See kõik moodustaski kasvatuse vastavas miljöös, mis ühendatult ülikooli poolt antava haridusega kujundasid meie noore haritlasgeneratsiooni.

See oli siis, toona. Aga kuidas on siis nüüd?

Olles närustatult ja laialipillatult endid võõrastel mandritel siiski jalule ajanud, küsime endilt: mis on meil veel säilinud väärtuslikku? Põhilised väärtused - kodumaa, rahvas ja iseseisvus on meilt momendil võetud. Omakultuur ja materjaalsed varad on tugevasti rüüstatud. Meil ei ole siin midagi muud järele jäänud kui hajutatud rahvusgrupid ja õigustatud lootused tulevikule. Järelikult moodustavad praegu suurima säilinud väärtuse meie inimesed. Et me ei hääbuks, selleks on meil tarvis järelkasvu. Seega peame katsuma siduda kindlalt iga eesti noore oma rahvusperre. Emakeelset haridust me neile pakkuda ei suuda. Omakultuuri tutvustamiseks on siiski vahendid olemas, ehkki puudulikud. Rahvuslikku kasvatust aga saame ja peame neile andma. Nooremad lapsed - ehkki võõrastes koolides käies - on oma vanemate kaudu meie rahvusterrikuga seotud. Peale selle teevad sel alal tõhusat tööd meie skaudid, eesti täienduskoolid jne. Meie akadeemilised noored on aga sageli perekondadest eemal ülikoolides, või on nad siia sattunud üksikuina. Ümbruse mõju on neile tugevam, sest tasakaalustavate tegurite (perekond, skautlus jne.) osatähtsus on väiksem. Nad on ühesõnaga suuremas hädaohutsoonis ja nende säilitamisele tuleb pühenduda täie energiaga. Aga kuidas?

Kuna meil on olemas pikaaegsed traditsioonid meie akadeemiliste noorte kasvatuse alal, siis ei pruugi me selleks hakata kaugelt vahendeid otsima. Meie elu on küll muutunud,meie olukorrad ja võimalused ka. Ent meie rahvuslikud põhimõtted, meie arusaamised noortest ja meie kindel elutahe mitte.Sellepärast olen kindel, et meie säilinud korporantide pere tahab, suudab ja peab oma vanade traditsioonide kohaselt jätkata seda suurima tähtsusega tööd meie akadeemilise järelkasvu koondamisel ja säilitamisel. Ning iga tulihingeline eesti noor,

kes oma rahvusele ei taha kaduma minna, peaks viivitamatult astuma kontakti meie vanema haritlaspere - korporantidega.Ainult sel teel - tihedas vennalikus ja vastastikku teineteist respekteerivas vaimus kindla distsiplineeritud rahvusliku organisatsioonina suudame säilida elujõulistena. Ainult sellisena saame täita oma kannatava kodumaa missiooni ja pöörduda ükskord tagasi oma isade maale vankumatute eestlastena - uue eesti haritlasgeneratsioonina.

Heikki Leesment

Üks nurgakivi rajajaid

Otto Mägi

1913.a. asutati Peterburis Rotalia. Asutamine oli tingitud ainuüksi noorte üliõpilaste soovist ja tungist luua kindlat, tugevat eesti rahvuslikku vennastust, mis vastaks nende ideaalidele ja arusaamistele. Tavalisti on igal pool sääraste uute seltskondliste rakukeste seljataga olnud teatavad toetavad jõud sellest ümbruskonnast, kus see asutamine toimub. Aga Rotalia asutajad seisid üksinda oma vastse ettevõttega keset võõrast pealinna, keset neile vaenulikku eesti üliõpilaskonda, osalt ka keset mitte heatahtlikku või ükskõikset eesti seltskonda Peterburis. Ja ometi oli noortel algul tarvis tugevat moraalset ja ka ainelist toetust. Ainult üksikud akadeemilise haridusega seltskonnategelased sümpatiseerisid meile, ja nendest said ka meie esimesed vilistlased (Lossman,Meyer,Lill). Tuli endal astutud sammu järkjärgult realiseerida ja oma enese töö, käitumise ja meelsusega endale eesti seltskonnas Peterburis ja ka kodumaal positsiooni kätte võidelda. Seda tehti. Kuid päris ilma sõpradeta meie ka ei olnud. Üks neist oli Otto Mägi.

O.Mägi oli sündinud Hallistes taluomaniku pojana.Juba noo-relt pidi ta endale ise leiba teenima. Lõpetades Viljandi kreiskooli oli ta mitmel pool vallavalitsustes ja kohalikkudes ametasutustes tööl, kuni siirdus Peterburgi ja asus seal väikese ametnikuna tööle pankades. Tulihingelise isamaalasena hakkas ta otsekohe töötama kaasa Peterburi eesti seltskonnas. Ei leidunud toonase Venemaa pealinnas vist ainustki eesti ettevõtet või organisatsiooni, kus O.Mägi ei oleks töötanud kaasa. Eriti suured oli O.Mägi teened aga Haridusseltsi ülesehitamisel ja Peterburi eesti rahaasutuste loomisel ning arendamisel. Nõnda muutus ta pikapeale Peterburi eesti seltskonnas üheks tuntumaks kujuks, omades kõikjal suurt lugupidamist. Tema eestvõttel muutus Peterburi Eesti Laenu-Hoiu Ühisus järjest suuremaks läbikäiguga rahaasutuseks ja ta sai selle juhatajaks. Eriti soojalt suhtus O.Mägi eesti üliõpilastesse; kus ta vähegi sai ja oskas, seal aitas ta eesti üliõpilasi, olles ka ise igati ärksa vaimuga ja laialdaste vaimsete huvidega. Eriti kiindunud oli ta aga muusikasse. Peter-

buri tulles oli ta õppinud paar aastat konservatooriumis flöö ti, jätnud aga majanduslike kitsikuste tõttu õpingud pooleli. Ka tõlkis ta kirjandust ja oli omajagu väikseid lugusid.

Otto Mägi oli, nagu juba märgitud, tuline rahvuslane ning kõik ettevõtted, mis aitasid tõsta eesti rahvustunnet ja puutusid Eesti tulevikku, leidsid temas alati sooja pooldaja ja toetaja. Rotalia asutamisel oli tema üks esimesi, kes rotallastele püüdis täie hingega kaasa aidata. Olgugi, et ise mitte akadeemilise haridusega, oli ta oma seltskondliku tegevuse tõttu väga tihedalt seotud eesti akadeemiliste ringkondadega ja seisis selletõttu nendega ühel vaimsel tasemel.

Kui Rotalia omale väikese konvendi korteri sai, siis oli O.Mägi see, kes annetas sinna esimesed mööblid - diivani, toole ja muid vähemaid asju. Hiljem annetas ta konvendile enda arhiivist kirjandust ja mitmed vanad manuskriptid (nende hulgas mitmed Kunderi ja Kreutzwaldi avaldamata tõlked üliõpilaste lauludest) ja ühe prof.Köleri lõpetamata maali (kujutas vist, nagu mäletan, Viljandi lossivaremeid), millel praegu oleks suur kultuuriline ja kultuur-ajalooline tähtsus. Kui minul omal ajal tuli mag! cant!-na luua meile eestikeelseid kom -mersi-laule, siis oli mu onu minule selle juures suureks abiks ja toeks. Ka mitmesuguseid noote eesti laulude jaoks saime temalt.

Aga väga oluline Rotaliale oli tema aineline abi. Et konvendi korterit sisustada, oli tarvis raha. Seda saime kohe O. Mägi kaudu Laenu-Hoiu ühisusest oma meeste vastutusel (muide seda nii kergesti ei antud). Ja kui rotallastel oli rahamuresid (või millal neid ei olnud!), siis mindi ikka O.Mägi poole panka, ja ilma ei jäänud keegi. See oli suureks abiks mõnelegi, kelle rahakott oli kehv, sest õppida taheti ja elada tuli. Zhirantideks olid alati oma kaasrotallased, sellest jätkus. Rahaasutuse seisukohast olid need küll nõrgad käemehed, kuid ükskord ütles O.Mägi mulle, et noh, kui poisid just ei saa maksa, oks ma siis ise õiendan. Aga olime siiski kõik nii korrektsed, et ükski võlg ei jäänud tasumata või pikendamata.

Säärane see suhtumine ja see vaimne ning aineline toetus O.Mägi poolt kestis kogu Rotalia Peterburi aja läbi. Tema abiga lõi Rotalia endale peatselt kindla positsiooni Peterburi seltskonnas ja meie püüdsime jõudumööda kõikidest seltskondlistest üritustest osa võtta. O.Mägil ei tarvitsenud meis pettuda.

Tuli sõda ja tulid revolutsioonid. A.1917 lakkas korporatsiooni tegevus Peterburis. Korpi varandused ja korteri rõõ -visid onnmlased, midagi ei jäänud järele. Meie pere valgus laialt. Otto Mägi jäi Peterburisse, kuni see osutus veel võimalikuks, - ta ei tahtnud jätta maha oma armastatud panka. Lõpuks otsustas ta hakata siirduma kodumaale. Vabadussõda oli lõppenud. Kes sai, katsus punasest põrgust pääseda kodumaale. Aga nälg ja võimatud elamistingimused sõja ajal olid ta tervise põhjalikult ruineerinud. Oodates Luugas edasipääsu Pihkva kaudu kodumaale ta haigestus tüüfusesse ja varises peatselt kokku. Tema abikaasa jõudis üksi kodumaale.

Kõik rotallased, kes pürit Peterburi ajastust, mäletavad sooja südamega seda suurt Rotalia sõpra, kes kõige raskematel

aegadel helde küe ja südamega nende kõrval seisis,ergutas,aitas ja nõu andis. Truud sõpra ei tohi ka siis unustada, kui aastakümned on möödunud ja sõbra hauda juba ammu on katnud unustuse tihe liinik.

Paul Mägi

Nõnda nad elavad ja töötavad

ROTALIISE SURM SAKSAMAAL

Vil! A.Pals, viibides riigimetsade korraldustöödel Lõuna-Rootsis, kirjutab, et "Meie Side" on jõudnud ka temani. Edasi märgib ta:

"On mulje, et meie inimesed pole teadlikud vil!Rob. Edermaa surmast, kes asus Saksamaal vene tsoonis. Ta asus Halle/Saales ja suri lastehalvatusse 12.9.1946. Leinama jäi abikaasa Elfriede 6-a. tütrega. Rootsi koondise poolt saadeti kevadel toetuspakk, mille kohalejõudmist abikaasa tänuga kinnitas. Nüüd on mõlemad, nii abik. kui ka tütar lüünes.

Rotalia arvukast metsameeste perest asun mina üksi vanast "kaadrist" siin. Rootsis on vastu võetud 2 metsandus-ülikooli meest, kes on nüüd lõpetanud.

Lühemal ajal saabub Saksamaalt, Geislingenist, külastusviisaga siia vil! Karl Aasa, kel abik. kopsude pürast tekkis USA-sse siirdumisel takistus. Võimalik, et vil! Aasa küsimus alalise peatusloa osas laseb ennast siin korraldada.

Saksas ootab mul vennas - confr! pikemat aega jürge USA-sse. Teine vennas Rootsist - vil! Ilmar - asub üle Saksamaa IRO kulul teekonda Kanadasse."

LEIN TABAS ROOTSI KAUDU ROTALIAT

Rotalia koondis Rootsis sai uue juhatuse. - Soome vennasosakond tervitab

Rootsist neil päevil saabunud informatsioon jutustab:

"Tuleb alata kõigepealt kurva sündmusega, mis tabas siin Rotaliat. 10.nov. kella 10 paigu suri oma kodus vil! Elm.Tammark, kes astus Rotalia 1!1! 11.veebr. 1948 ja lõpetas hiljem siinse metsandus-ülikooli. Käesoleva aasta kevadel teostati talle raske mao operatsioon ja sellest ei olnud abi. Matused toimusid 16.nov. Krematooriumis oli auvalves 6 confr!/vil! ta-valistes ülikondades, kuna oludest tingituna tulid frakid ära jätta. Leina tõttu jäi seniori korraldusel kommerss ja pe-rokonna-õhtu pidamata.

12.nov. aasta-peakoosolekul valiti koondisele uus praesidium koosseisus: Rot!x - vil! Kristjan Joost, abi - confr! G. Berggren, Rot!xx - vil! Artur Koller, Rot!xxx - vil! A.Pals , Rot!old! - confr! F. Laansoo. Vil!kogu juhatus jäi sel koosolekul valimata.

Aastapäeva puhul saabus rida tervitusi. Anname siinkohal

edasi need, mis puudutavad kogu Rotalia peret, nimelt:

"Helsinki, 10./ 11.1950, 10.40. Sydämellinen Onnittelu veljesosakunta korporatio Rotalialle sen vuosipäivanä - Varsinais-Suolalainen Osak. ja Maunu Tavastin Kilta."

"Elagu Rotalia!" Outeri Kallioniemi."

24.nov. asus Rootsist teele Kanadasse exsenior O.Timmas.

Kalifornia päikese all

Lafayette väikelinn Kalifornia keskpäevase päikese löömas Linnatänavail ei liigu peagu ühtegi inimhinge, välja arvatud linna läbistav maantee, kus vahetpidamata neljakordses reas voorivad autod. Linnas endas longib majade varjus vaid mõni tülpinud neegrinägu ja töttab kusakile kooliealine poiss,seljas lühipüksid ja poollahtine särk.

Seda kõike ma näen kõrgemalt mäevcorult, kus tammed ja pu -napuud annavad vaevalist varju. Päike ei halasta puulehtedele ja need langevad pisitasa maapinnale. Mu ümber on koltunud metsik kaer ja mürgiste tammede põõsad. Olen siin kõrgel üleval selleks, et maa seest - 7 jala sügavuselt - välja kaevata raudtorusid. Olen varustatud kirka ja labidaga, sest maapind on kaljune, nii et enne tuleb tugevasti töötada kirkaga ning alles selle järele lasta käiku labidas.

Pärast lõunat ma harilikult lõhun puid mäkke supelbasseini juurde viiva tee ääres. On sellised suured kahmakad pakud oukalüptuse tüvedest. Neid saab lõhkuda ainult raudkiiludega: ikka kiilud otsadesse ja siis keskele. Kilks ja kõlks käivad suure haamri löögid kiilu pihta, kui minust mööduvad supeltrikoodes prouad-preilid ja härrad, kihutades autodes supelbasseini poole. On niisugune halenaljakas pilt, nagu "Ristitegijates" laulab Kivilõhkuja Andres: "Uhked härrad, uhked prouad minust mööda sõidavad, ja siis kiirelt kaugenevad, kui mu kuju silmavad..."

Siin küll selle vahega, et prouad ja preilid mööda sõites naeratavad ja mulle lehvitavad. Teine kord peatatakse auto ja uudishimutsetakse, kas töö on raske. Tulge, ütlevad,meiega kaasa suplema, peremees lubab Teid niikuinii tunniks või paariks. No,thank you, vastan, I like to work...

Jah, ma olen teenistuses caretakerina juba kuu aega jõukas majapidamises. Minu tööpäev kestab kella 7 homm.kuni kella 7 õhtul. Teen igasuguseid töid. Õhtuti istun aga pererahvaga koos majaesisel rõdul, kuum kohv laual. Nõnda me mõnuleme, kui kunstlikust kosest voolab vesi prozhektori värvilises valguses. Ja siis seletan ma neile poliitikat...

Nõnda käib uustulnuka käsi Kalifornias, maal,mille nimi meenutab tulist päikest ja pruuni, alasti keha. Meie oleme siin ootajad. Meie ootame oma aega niikaua kui elame.

Valter Männik

Rebane, hei! Rebane!

Jaan Lattik (EÜS), kes oma põhilaadilt on suur korporatiivse kasvatuse pooldaja, pühendab oma teoses "Teekond läbi öö" I ilusaid lehekülgi ka konvendielule. Nõnda loeme sealt muuseas:

"Üliõpilase elu on esimesil päevil ja nädalail kui paksu, tiheda kullatolmuga üle tõmmatud. Oled - esimese klassi kodanik. Eriti veel, kui ei ole organiseerunud. Vanemad semestrid kohtlevad üht sellist härrat imeviisakalt. Kutsuvad konvendi korterisse ja ajavad kogu aeg õllekannu juures kõrmiselt asjalikku ja mõistlikku juttu... Sel hetkel aga, kui sa astud organisatsiooni, on igasugune lahkus, viisakus ja kenadus kui võilill närtsinud. "Rebane," lõikas valus kutse läbi konvendi ruumide kõrvu. "Kas sa kiiremini ei oska käia, kas sa ei kuule väikest häält," jne. lausus vanem semester. Vanemate tudengite eriharrastus oli noorematele naha vahele tikkuda. Mitte üksi need akadeemikud ei piinanud rebaseid oma käskude ja sõnadega, kelledel oli õlle juures hea olla, ka teised kained mehed pruukisid sama hästi suud, kui rebane neile parajasti ette juhtus.

Üks minu concoctoreid astus paha aimamata lugemistuppa, et vaadata, mis on ajalehtedes ka uudist. Laua ääres istus vana auväärne vilistlane, juuksed teisel juba hallid ja pea harjalt hõredaks jäänud. Rebane ütles viisakalt tere ja asus lugema. Vilistlane küsis, et kustpoolt see rebane ka pärit on. "Nõost," vastas küsitav. Silmi ajalehelt üles tõstmata lausus kõrgema haridusega vanem mees: "Jah, Nõo pool kandis on palju suure ninaga ja rumalaid mehi." Ma mõtlesin, et küll on aga sinder vedela ja resemata suuga.

Pärast lõunalauas olles ma panin kogemata kolm, neli tald -rikut toma tuliuue kaabu peale, mille ta oli asetanud söögituppa aknalauale. "Küll see on kindlasti ühe rebase töö," arutas suure suuga vilistlane, kui ta vaatas ja vahtis oma uut kübarat. Ei meie teadnud sellest midagi. Temale sai selgeks tehtud, et kaabu ei ole taldrikute all vähemalki asja kaotanud oma ilust ja noorusest. Tuleb kanda veidi rohkem ühe peapoole peal, siis ilmub terav ninaots ilusasti esile, kuna suu jääb jälle rohkem varju.

Juhtus mulle kui ka teistele kaasrebastele igasuguseid sekeldusi ja arusaamatusi, mis oli vaja klaarida ja lahendada aukohtus. Seesugune asi on möödapääsematu eluvõitlusos. Vehklemine ehk paukimine oli meil sunduslik. Mina ei kuulunud sel -les kunstis mitte just esimeste hulka. Sooprast sain ka tap -pa nii, et õlad ja küünarnukke olid vahel pajapõhja värvi ja valutasid, kui õhtul magama heitsid. Mul praegugi veel ka rinna peal väikene arm. Oma teada ma har -jutasin vehklemist päris hoolega, aga reeglid, sindrid, ei pü -sinud hästi meeles, et kuidas tuleb ennast hoida ja vastasele anda, nii et märkab. Muidu mul raskusi ei olnud. Värvid sain üsna lühikese ajaga. Vast siis oled ikka juba teisest puust mees, kui värvimüts on kõrs ja pael üle rinna. Olgugi, et

oled aasta lõpuni veel rebane ja pead sõna kuulma. Kuid jalad on juba pae peal.

Minuga juhtus kord niisugune lugu. Las ma kohe räägin.

Olime kontsertreisil. Meil oli kõva dopeltkvartett, mida juhatas Samuel Lindpere. Lauljad meie kooris olid: Peter Riives, Arnold Laur, Ants Simm, Christian Haho, Juhan Kõpp, August Hanko, Peeter Põld ja mina. Laulsime kord Narvas "Võitleja" saalis. Eesriie läks eest ära. Rahvast saalis nurdu ja kõik panid plaksutama. Lindpere astus taktipulgaga meie ette, nagu see on ettenähtud üldises korras. Tõstis mõlemad käed üles ja puudutas sellojuures tollo kepiga minu pead ikka päris löömise mõttes koho. Mu süda kihvatas. Suu pidi aga ikkagi laulma hakkama. Pärast näitelava taga tuli õiendamine. Ma olevat terve saalitäie rahva ees poolsalaja Peeter Põldu sõõrest näpistanud ja sellega korra vastu eksinud. Ning seepärast andnud tema minule taktikepiga pähe vähe märku,et seda -viisi ei maksa teha. Et mõne hääl mitte ei kõlaks roosteliselt, sellepärast oli ettevaatuse pärast natuke "algkooli"kaa -sa võetud. Pärast tänaval, kui olime juba teel jaama, hakati uurima, et kuhu jäid nood pudelid. Meie Arnold Lauriga olime rebased ja selgitasime avameelselt, et jätsime, kus nad viimati olid. Seda kisa, mis läks lahti! Karskusseltsi näitelava taga paar tühja pudelit. Jalamaid aeti meid kahekesi poolelt teelt tagasi, et olgu kõik esemed kõrvaldatud, mis silmale ei ole iluks ega nimele ei saa olla auks. Käsk on käsk, ega ta kellegi sõber ole. Läksime ja asetasime pudelid "Võitleja" maja trepile. Alles rongil andsime aru oma tegevusest, et on see meie mure või, kes pani pudelid sinna ja kelle omad need olid. Ega nimesilti küljes ei olnud. Ma pidasin Lindperega tüki aega viha löömise pärast.

Üks teine kord juhtus sekeldusi Kolga-Jaanis.Õpetaja Reimani majas harrastati juba aegsasti uuemat eesti keelt.Ma palusin ulatada mulle üle laua sousti liha kõrvale.Õpetaja küsis kohe, kas rebane ei tea, kuidas on soust eesti keeles. Ma kostsin, et võru keeles on tsurgatus, kuis Kolga-Jaanis öeldakse ja mõeldakse, seda ma ei tea. Ütoldi, et soust olevat kaste. Ma siis kuulsin esmakordselt, et peale hommikukaste on ka veel üks teissugune, paksem vedelik olemas.

########

Kanadas tähistati aastapäeva

Aastapäeva tähistamine Kanadas toimus 18. novembril Torontos F.Krabi ruumides. Koos oli 16 rotalust. Väljaspoolt Torontot olid tulnud H.Karu, G.Paloots ja A.Kübin. Koondise juhatusse valiti tagasi endised - A. Kübin, M.Bach ja E.Kuutma, kuna A.Haabniit'i asemele kirjatoimetajaks-laekuriks valiti E.Thoen. Liikmemaksuks määrati 3 dollarit aastas. Omavahelise Abistamisfondi maks jäi endiseks - 1 dollar kuus. Kõik Kanada koondisele määratud kirjad palutakse saata edaspidi otseselt Erik Thooni nimele aadressil: 16, Montague St., Toronto /Ont. Canada

Uusi lõpetajaid Saksamaal

Saksamaalt saabunud teadetel on lõpetanud Tübingenis ars titoaduskonna August Tomusk ja Göttingenis usuteaduskonna E. Kuusler. Confr! Tomusk on jõudnud ühtlasi emigratsiooniküsimuse korraldamisega USA-sse lõpule ja ootab momendil Bremenis transporti. Ta asub New Yorki.

Kaks rotalust saabus USA-sse

USA-sse saabusid Saksamaalt rotalused Jüri Mandre ja Rein Klaus. Esimene asus esialgu Bostonisse, teise peatuskoht on veel teadmata.

Kanadasse on asunud Saksamaalt confr! O.Ristmäe. Ka tema aadress ei ole veel selgunud.

Aadresside muudatusi USA-s

Seoses töö- või elukoha muutumisega on tekkinud viimastel päevadel järgmised aadresside muudatused: Heikki Leesment - 226-30, E 78 St., ap.21, New York 21,N.Y. Eug.Alveri kodune aadress püsib, uueks töökoha aadressiks on aga: 330 W 30 St. French Hospital, tel. LA - 43060. Jüri Mandrele võib kirjutada kuni edaspidiseni aadressil: c/o Ella Lukk, 16 South Park St., Bradfort, Mass. Harald Laupa uueks aadressiks on: 1172 Anderson Ave, ap.5 A, 5.Floor, c/o Herzog, Bronx, New-York,NY Tel. JE(rome) 8 - 8202. Kuni edaspidiseni on vil! ja confr. ! Perandi'te uueks aadressiks: Cortland Hotel, 90 Cortland St., Corn.West St. New York, N.Y. Tel. WO 2 - 9422.

Confr! A.Perandi abiellus

Möödunud kuul toimus vil! A.Perandi tookordses kodus Hotell Christopheris New Yorgis confr! A.Perandi ja prl.E. Usina laulatustalitus, mille teostas väiksema arvu sõprade juuresolekul praosti k.t. õp.A.Hinno. Laulatustalitusest ja sellele järgnenud koosviibimisest võttis osa ka konvendi praesidium, kes andis ühtlasi üle uue eesti kodu rajajaile võõrsil korp! Rotalia parimad soovid.

L ü h i d a l t

- Eesti Majas New Yorgis 2.dets. toimunud Tartu Ülikooli aastapäeva-aktusel esines päevakohase kõnega vil! dr.iur. A. Perandi./ Restor. "Rheinlandi" ruumides toimunud referaat-õhtul 1.dets. esinesid lühi-referaatidega confr! A.Lehtmäe ja A Rehepapp, kuna pikema sõnavõtu esitas 1!1! P.Oberschneider.

- Teadaolevatel andmetel viibivad väljaspool Saksamaad ja Euroopat vil! vil! Ed.Läte, Elm.Toonekurg, R.Rava (Brasiilias), H.Pödersoo (Lõuna-Aafrikas) ja P.Herzman. Kontakti loomiseks nende meie ühispere liikmetega oleks vajalik, et rotalused, kellel olemas nende aadresse, need teataks "M.Sidele".

"Meie Side" nr.8/9. Väljaandja:korp!Rotalia USA konvent. Toimetuse aadress: Johannes Kaup, 240 East 34th St.New York,N.Y.

MEIE SIDE

NR. 10

1950

Meie Side

Nr. 10 Korp! Rotalia bülletään New York, dets. 1950

Aastavahetusel

Iga aastavahetusel ühiskond ja avalik arvamine avaldab usku ja lootust, et tulev aasta toob elu, pareinusi ja ootuste ning lootuste realiseerimist. Tänavusel aastavahetusel aga valitseb üldine pessimistlik ja lootusetu meeleolu. Ka meie, rotallased, peame murega tulevikku vaatama. Ei ole võimata, et 1951 osutub pöördepunktiks seni kestnud olukorras. Silmapiirile kerkiv tulevane sõda ähvardab tõsiselt meie kaasvendi Euroopas. Saksamaal viibib praegu veel 18 rotallast, keda otsekohe ähvardab punane timukas. Rootsis on ligi 90 - kelle olukord on samuti ebakindel. Vaenutegevuse puhkemisel paljud meie noortest meestest peavad minema sõjavälkke, vastu tundmatule saatusele - ja ega ohvrid ka tulemata jää! Vaevalt jalgu alla saanud uued ümberasujad peavad jälle kibedat võitlust alustama oma majandusliise heaolu eest. - Ja oneti on sõda meie ainuke ootus ja lootus oma rahvuse vabastamiseks ja päästmiseks hävimise ja hukatuse eest! Ainult sõda võib meile meie kodumaa tagasi anda ja eestlasi kõige pimedamast orjaikkest päästa. Seda teame meie kõik ja selle tõttu peame segaste tunnetega tulevale aastale vastu minema. Ükski suur saavutus ei tule ohvriteta. Neid peab kandma, kui mängus on kõige kõrgem, kõige õilsam ja suurem siht, mis igale eestlasele südamelähedane on: meie Eesti kodumaa, rahva ja riigi olemasolu!

Meie, rotallased, ei tohi käsi rüppe panna ja tegevuseta pealt vaadata, kui suured sündmused lähenevad. Tarvis kõik teha, et aidata meie kaasvendi ja nende perekondi Euroopast välja. Paljud nendest kannatavad juba praegu majanduslisste raskuste all - ka siin on abi vajalik. Meie peame agaralt kaasa töötama kõigis ettevõtetes ja sammudes, mis meie eesti asjale kasuks on. Meie peame raskustesse sattunud kaasvendi nendes uutes ajutistes kodudes aitama, et ei korduks häda ja viletsus, mida oleme juba küllalt paguluses talunud. Aga peaasi - meil peab alles jääma kindel usk ja lootus, et ka tulevad raskused saavad võidetud. Iseseadvalt ja kindlalt peame aiasi rühkima! Meie peame rotallaste read veel enam koondama, olgugi et meie nii laiali pillatuna elame. Aated ja sihid, mida ole-

me omas korp! püstitanud, nõuavad täit jõudude kontsentratsiooni. Iga eestlase, eriti aga eesti haritlase kohuseks on nüüd kõik teha, mis temast võimuses, et raskete aegadele kindlalt vastu astuda. Ja Rotalia on alati sammunud eesti haritlaskonna esiridades. Meie ei tarvitse olla optimistid, kuid kõigile raskustele läheme kindlalt ja realistlikult vastu. Siis on nad võidetavad.

Jüri Uluots kirjutas kord mulle: "Olgu ilm täis kuradisi, nagu tilkasi meres - täied mehed elavad ikka edasi!" Nii siis - read koomale veel tihedamini, kui seni, üks kõigi eest - kõik ühe eest ja "seisame kindlasti"!

Selles mõttes kõigile kaasvendadele üle maade ja merede soovin südamest "Head uut aastat!"

New York, 1.1.51.

Paul Mägi
vil! kogu
esimees

- o - O - o -

Kalkendid Liis Tammsaarele

Oli mai 1925. Ilus päikesepaisteline pühapäeva varahommik. Olime öö läbi jalul olnud. Külalised vironused olid lahkunud, samuti ka hulk confratereid. Meie, viis "ärakurnatud rebasepoega" (Paul Varvar, Ludvig Hans, Vambola Vilnurm, Theodor Kaljo ja mina), ei saanud aga puhkusele veel mõelda, kuna kaks Rotalia vana kändu olderman Fred Tomingas ja mag! cant! Arved Rikmann olid jõudnud parajasse sõiduvette ja laul käis üle kõige.

Kneiptuba - ühes laua otsas olderman ja teises mag! cant!. Meie sagisime mõlema vahet. Ülemeelikult kõlasid Arvedilt: "Elagu buurid ja vikingi vaim" ja sinna vahele oldermanilt: "R...r..r.rebased juvvvva!" Olime kord laua ääres, kord seina ääres ja nii see vaheldus väsimuseni. Fred ja Arved olid hääd sõbrad, kuid kui tuju pilvedeni küünis, siis oli neil mõlemil uks viga. Kumbki tahtis füürerit mängida ja vaesed rebased, kes siis "kahe suure" sõnade mängu ristitulle sattusid. Tuli olla diplomaat ja reageerida meisterlikult, et kumbki pool ei haavuks. Aga mis tulema pidi - see tuli, väljakutse kahe suure partneri vahel. Arved tõusis ja marsis haavunult platoole, Fred jäi kuningana kneiptuppa rebaseid "õpetama". Juhtus aga nii, et Paul ja Lutt olid Arvedi pojad, ülejäänud kolm Fredi pojad. Arvedil läks pikapeale aias igaveks ja järsku kõlas tugev möire: "Pojad siia!" mille peale kaks meest sibasid aeda, kuid Fred kui olderman põrutas nad veel tugevama - rebased siia! - kärgatusega tagasi. Nii see siis kestis rapiiri löökidega vastu lauda ja soppeni põrutamisega vastu platoo pinki kui Hiina sõda. Jooksime, hingel-

dasime , tegime käsu peale laulu ja rüüpasime peina äärest vett kuni küllastuseni. Viimaks väsisid ega mõlemad vägevad. Üks uinus alaningile ja teine kneipitupsa laua äärde. Meie ülesandeks jäi nad sohvale magama paigutada.

Peatselt uinusidki mõlemad burši magusalt ühisel sohval teineteise kaenlas; kaetud valge paberi lehega, millele kirjutatud vaevaste tähtedega: Command suspendu.

- - - -

Mai 1925. Jalutan Emajõe ääres ja mõtlen vaesele rebase elule. Pennita, söögita - raske! Kohtan Arved Rikmanni. Ka tema tuju mitte kõige hiilgavam. Polevat raha isegi õppen õlle jaoks. Norutpäi mõõdame kaldaääreset parki. Korraga tuleb Arvedisse elu ja kui jahimees eeagi järele paneb sibama ühe pingi poole. Mina järele. Jõe ääres pingil istub lill Volli Nii, kes oma lopuksaanitega kurnatud peakest värske õhu kätte tuulutama tulnud. Minu tuju aga langes, sest tundsin Vollit kui kindlaloomulist ja õppenit pelgavat meest.

Mahedalt ja võluvalt kirjeldas Arvei talle ilusat purjekasõitu Emajõel ja Volli langecki lõksu. Varsti olimegi paadis ja purjekas liikus Kvistenthali poole. Meisterlikult meelitas Arved, ja pant suundus silla äärde. Istusime rõdule. Meile õlut, Vollile mõdu. Arved pajatas usinasti ning viimaks tõusid nad kahekesi ja suundusid einelaua poole. Kellie anti käsk "laud kinni pidada". Istun ja ootan, ootan ja istun, aga sõbrad tagasi ei tule. Viimaks lähen einelauda neid otsima. Ja vaata imet - leti taga napsu ja suupistete kallal on ametis punetav Arved ja tugevasti tutkuv Volli. Liitun kohe nendega ja saan ka oma jao. Volli, kes tugevast tuupimisest nõrk, ei jõua tempole vastu pidada ja rühib restorani ees ootavale voorimehele. Enne lahkumist aga ulatab Arvedile mõned suured rohelised paberid, mis tänuga vastu võetakse.

Peale Volli lahkumist asuvad üks rahakaks saanud burš ja tema truu rebane voorimehele ja tugeva laulu saatel tambib voorimehe hobune Tartu poole. Sõit on voorimehelik ja hobune sõrgib vaevu edasi. Arved manitseb pukis olevat kutsarit: "Waata, et su hobune lõhkuma ei hakka," mille päale uriseb voorimees hobusele piitsa andes meile kiiremat sõrki lubab. Haanduma Tiigi tänavale, kus "Rahvaalas" pritsimeeste pidu. Ja peatselt kõlabki kevadöös lõbusas näitsikute seltskonnas: "Hurraa buurid ja vikingi vaim!"

Villibald Allik

Toimetuse märkus:

Mitmesuguste takistavate asjaolude tõttu viibis käesoleva numbri väljaandmine, mida palume lahkesti vabandada. Järgmine number ilmub kaksiknumbrina märtsi alul. Toimetusele saadetav kaastöö palutakse edaspidi saata cofr! Aado Perandi aadressil: Cortlandt Hotel, 90 Cortlandt St. N.Y.C.

On vendadest...

Üksikasju vil! E.Tammarki matusest.

Vil! Tammark'i matusetalitus peeti 16.nov.1950 Stockholmi Metsakalmistu krematooriumis, kus seejärele põrm tuhastati. Enne matusetalituse algust asetus puusärgi ümber auvalve kuuest konvendi liikmest. Vaimuliku talituse pidas praost Jaan Lattik, kes omas südamlikus jutluses tõi esile kadunu truudust kuni surmani oma isamaale rindeohvitserina, oma õpingutele ülikoolis, seejärele oma erialatööle metsateadlasena ning omas perekondlikus elus.Kuna matusetalitusele oli kogunenud rohkesti kadunu rootsi ametivendi, pidas praost Lattik jutluse nii eesti kui ka rootsi keeles. Järelhüüdeid ütlesid kadunu ülemus Riigidomäänidevalitsusest büroojuhataja Malmgren,Metsandusülikooli üliõpilaskonna esindaja, eesti metsameeste poolt metsateadlane dr. Kohh ja Rotalia poolt Rootsi koondise senior Kr. Joost. Viimatinimetatu rõhutas seda kaotust, mis Rotaliale osaks on saanud, sest oma heade vaimuannete, ausa, õiglase ja omakasupüüdmatu iseloomu tõttu olid kadunul kõik eeldused üheks organisatsiooni juhtivaks ja ühendavaks isiksuseks kujunemiseks. Saatuse tahtel kujunes aga kadunu tegevus korporatsioonis lühikeseks, hõlmates ainult kolm aastat. Matusetalitusel viibis rohkearvuliselt rotaluseid, kes laulsid selle lõpul traditsioonilise "On vendadest üks lahkunud siit ilmast...", ning teiste leinaliste hulgas ka piiskop J. Kõpp abikaasaga.

Kr. Joost

Rotalia Rootsis...

- Rootsist valiti vilistlaskogu liikmeiks vil!A.Keller ja vil! Kr. Joost, asemikuks vil! A. Pals.
- Tartu Ülikooli aastapäeva puhul hindas Eesti Teaduslik Selts Rootsis confrater Hans Adila poolt esitatud töö "Masinaehitustoodete mõõtkontrollimismeetodeid" täie auhinna väärilliseks. Nimetatud auhind oli välja kuulutatud meie korporatsiooni poolt suurusega rKr. 300.oo.
- Esimene jõulupäha Stockholmis veedeti vil! A.Ventseli juures.
- Saksamaalt on Göteborgi asunud vil! Karl Aasa,elukoht Övre Hallegatan, Idelund 2.

Möödunud aastal võeti Rootsi Rotalia koondise poolt vastu kaks uut rebast - Hans Truusööt ja Vambola Kain.Mõlemad õpivad Göteborgis, Chalmersi Tehnika Ülikoolis laevaehitusinseneride'eks.

... ja mujal maailmas!

- vil! A. Lossmann viibib juba mõnda aega Londonis ühes haiglas, kus tal sooritati operatsioon.
- L!l! Lembit Kald võeti 4. dets. 1950 vastu Ameerika Ehitusinseneride ühingu (American Society of Civil Engineers) liikmeks.

ROTALIA PAGULUSES

U. S. A. KOONDIS

Vilistlased:

A d a m s, Ralf -
A l l i k, Villibald - 3042 Park Ave, Ap. 5B, Bronx 51,N.Y.
A l v e r, Eugen - French Hospital, 342 W 30 St, N.Y.C. N.Y., Tel.: LA 4-3060
H ä r m, Gustav - 102 E 32 St. Ap. 14, N.Y.C., N.Y.
5 I s e, Rudolf - 2909 Northern Parkway, Baltimore 14,Md.
K a s k, Karl - 174 Montauk Hywy, Lindenhurst, L.I.,N.Y.
K e l d e r, Sulev - 230 E 78 St., N.Y.C., N.Y.
K l a u s, Rein -
K u u s k v e r e, Gustav - 3004-6 Hoover Village,Seabrook,N.J.
10 K õ l v i k, Paul - 735 W 172 St., New York, N.Y., Tel.: WA 7-2091
K õ p p, Aleksander 500 Riley, Atchison, Kan.
K õ p p, Peeter - 500 Riley, Atchison, Kan.
K õ r e s s a a r, Viktor - 240 E 32 St., New York,N.Y.
L a m p s o n, Eduard - 96 Earle Ave,Lynbrook,L.I.,N.Y.
15 L a u r i t s, Osvald - 5115 8th Ave, Brooklyn,N.Y. Tel.: UL 4-5146
L e e s m e n t, Heiki - 226-30 E 78 St, A..21,New York 21 N.Y., Tel.: RE 4-5639
L e e t a r u, Edmund - 750 56 St. Brooklyn, N.Y. Tel.: HY 2-5039
L e m m i n g, Eduard - 59 5th Ave, Brooklyn,N.Y.
L i i b a n t, Juhan - 9 Viking Road,Glenwood Landing,L.I.N.Y.
20 L u t t e r, Ott - 1385 So.Marion St., Denver, Colo.
L ä t e, Eduard - 212 N. Fourth St. Sturgis, Mich.
M a r t i n, Kaarel - 248 E 90 St., New York, N.Y.
M e t s, Eduard - 3999 3rd Ave,New York 57, N.Y.
M ä g i, Paul - 362 E 183 St. II Fl., New York, N.Y.
25 M ä n n i k, Valter - c/o Dr.A.Powell, P.O.Box 279,Laffayette /Cal.
O j a m a a, Voldemar - c/o Preidel,R.F.D. No 1, Spring Hill Farms,Bordentown,N.J.
P a j u r, Juhan - 20-75 Crescent St., Astoria,L.I.,N.Y.
P e r a n d i, Adolf - 90 Cortlandt St,Cortlandt Hotel, New York 7,N.Y.,Tel.: BA 7-4729
P r i k s, Erich - (Posti aadress) c/o Estonian Aid, 22 E 17 St., New York,N.Y.,Tel. CR 5-0825
30 R a i d a l, Viktor - 152 North Wellwood Ave,Lindenhurst,L.I.N.Y.
R e b a s s o o, Herbert - Luther College,Math.Dept. Decorah, Iowa
S i r e l, August - Pottersville Rd. Gladstone, N.J.
S ö ö t, Ferdinand - 621 S. Rapolla St., Baltimore 24,Md.
T a a g e n, Johannes - Rockfield Canninglo, Rockfield,Wis.
35 T a m m, Peeter - Associated Engineers, Bismaeck,N.Dakota
T e d e r, Richard - 5302 N. Sawyer Ave, Chicago 25, Ill.

T i i v e l, Jaan - 122 E 34 St., New York, N.Y.
T i r u, August - c/o E. Tammaru, 1326 E 53 St,Chicago,Ill.
T o m i n g a s, Villiam - 6909 3rd Ave, Brooklyn,N.Y.
Tel.: TE 6-6747
U r i k o, Maximilian - 3328 71 St., Jackson Heights,N.Y.NY.
U r i t a m, Richard - 531 E 81 St., A. 1A,New York,N.Y.
V i i l u p, Nikolai - c/o Leetaru, 750 56 St, Brooklyn,N.Y.
V o o r e, Nikolai - 3004-6 Hoover Village, Seabrook,N.J.

Tegevliikmed:

A a s m a, Ilmar - c/o Mägi, 326 E 183 St,New York,N.Y.
A d o v, Hans - 56 E 98 St, Ap. 4W, New York, N.Y.
A m b r o s, Heino - Fort Worth, Texas, Box 21,T.C.U.
H i n n o, Jüri - Perth Amboy General Hospital, Perth Amboy N.J., Tel.: Perth Amboy 4-3700
H õ l p u s, Ilo -Laurits, 5115 8th Ave, Brooklyn, N.Y.
K a u p, Johannes - 1118 West 8th St, Wilmington,Del.
K u k k, Jaak - U.S. 56050045, Co."A", 20th Inf.Regt. Fort Ord, Calif.
K ü n n a p, Boris - 108 A 3rd St, N.W., Fairboult,Minn.
L a a n, Bruno - 290 Mass. Ave, Cambridge 39, Mass.
L a a n t e e, Karl - Wagner College, North Hall, S.T.,N.Y.
Tel.: GIbraltar 7-9877
L a u p a, Harald - 1172 Andersen Ave, Ap.5A, c/o Herzog, New York, N.Y., Tel.: JE 8-8202
L e h t m ä e, Aksel - 108 Paulison Ave, Ridgefield Park,N.J.
M a n d r e, Jüri - 16 South Park St., Dradford, Mass.
M i l l e r t, Olaf - 19 S University St., Vermillion,S.D.
M ä g i, Ragnar - 362 E 183 St, II Fl., New York, N.Y.
M ä g i s, Olaf - Pac. Lutheran College, Parkland, Wash.
P e r a n d i, Aado - 90 Cortlandt St, New York 7, N.Y.
Tel.: BA 7-4729
P i t e a, Harald - 529 E 87 St., New York, N.Y.
R e h e p a p p, Aleksander - 501 E 78 St., Ap. 14, N.Y.C.NY.
S o o t a r u, Armas - 1102 Masonic Ave, San Francisco,Cal.
T a m m a r u, Enn - 1326 East 53 St., Chicago, Ill.
Ö ö p i k, Tõnis - 2010 N 15th Ave, Melrose Park, Ill.

Lihtliikmed ja rebased:

G r a b b i, Hellar - 204 E 25 St., New York, N.Y.
H o r n, Hans - E.M.C. College Station,Berrien Springs,Mich.
K a l d, Lembit - 33 S. 12th Ave, Mount Vernon, N.Y.
K a s k, Uno - 215 East Gaston St., Savannah, Georgia
K ä r t, Endel - c/o William S. Savage, Doylestown, Penn.
L u t t e r, Gusten - 1385 So. Marion St., Denver, Col.
O b e r s c h n e i d e r, Paul - Lutheran Hospital,22 Junius St,Brooklyn,N.Y.
Tel.: DI 2-2100

K A N A D A K O O N D I S

B a c h, Mihkel - 152 Bloor St.W, Ap.24,Toronto, Ont.
Tel.: MI 2883
E r l e m a n, Viktor - La Cave, c/o H.E.P.C.,Hattawa,Ont.
H a a b n i i t, August - 424 Davenport Rd,Toronto,Ont.
Tel.: MI -3643
H a n s e n, Juhan - 42 Duke St., London, Ont.
H a n s e n, Jüri - 811 Elias St., London, Ont.
J a s k a, Elmar - 328 Clemow Ave, Ottawa, Ont.
J ä n e s, Lembit - Imperoyal, N.S.
K a r u, Heinrich - 86 Cartwright St, London, Ont.
K r a b i, Felix - 513 Christie St,Toronto,Ont.,Tel: LL-6173
K u r i s, Eino - 93 Gloucester St,Toronto,Ont.,Tel: KI-8139
K u u t m a,Eduard - 43 Duggan Ave,Toronto,Ont.,Tel: MA-0228
K ä b i n, Abel - Wilton Farm, Oakville, Ont.
L e e t e, Taimo - Montreal -
L e p i k, Osvald - 68 Wildwood Ave,O.E., Ottawa, Ont.
L e p s o n, Albert - 120 Robinson St., Hamilton, Ont.
L i i d e m a n, Georg - 35 34th St, Long Branch, Ont.
M a l d r e, Elmar - 11 Edgedale Rd.,Toronto, Ont.Tel:RA-9113
M a n d e l, Harald - 231 Young St., Winnipeg, Man.
N õ m m, Oskar - 4640 Clanranald Ave., Montreal, Que.
P a l o, Gustav - 11 Edgedale Rd, Toronto, Ont.,Tel: RA-9113
P a l o o t s, Gustav - c/o G.M.Fuller, R.R.No.1,Kingsville,Ont.
P a l s, Elmar - 9 Dingwall Ave., Toronto, Ont.
P r i n g i, Kaarel - Montreal -
R a u d, Jaan - Exp. Sta., Lethbridge, Alta.
R i s t m ä e, Oskar -
S u u r s õ õ t, Helmut - Rosewell Ave 15, Toronto, Ont.
MA-0933
T h o e n, Erik - 16 Montague St., Toronto, Ont.
T i m m a s, Osvald - 543 Lawrence Ave., Toronto, Ont.
Tel.: RE-9103
T e i g e r, Endel - Murillo, Ont. -
T õ i g a s t, Helmut - 58 Fairholme Ave, Toronto, Ont.
T o m i n g a s, Fred - Regina General Hospital,Regina,Sas.
V a h e r, Arved - 557 Lauder Ave, Toronto,Ont.Tel:RE-1025
V a l l n e r, Johannes,-182 Biggins Ave., Sault Ste.Marie
Ont.
Jürima, Ülo, Toronto

- o - O - o -

"Meie Side" nr. 10. Väljaandja:korp!Rotalia USA konvent,Tolmetuse aadress:Johannes Kaup,240 East 34th St.New York,N.Y.

MEIE SIDE

NR. 1/2

1951

Meie Side

KORP! ROTALIA BÜLLETÄÄN

Nr. 1/2 (II aastakäik) New York, jaan/veebr1951

Mõtteid Vabariigi aastapäeval

On jälle vabariigi aastapäev. Seekord juba 10-dat korda aastapäev ilma vabariigita. Jälle kostub miljoni vaikivalt huulilt küsimus: kui kaua? Ja juba jälle näib Saatus tahtvat näha hõõguvat ohvrituld lõkendamas. Kas jäävad seekordsed ohvrid viimasteks?

On päev ja aeg endale küsimusi seada ja vastuseid anda. Kas oleme ka sisemiselt valmis selleks kaheks suureks panuseks, mida meie rahva saatus meilt nõuab: võitluseks ja ootamiseks?

Vastuse leidmine esimesele küsimusele ei ole raske, sest seda kannab üleval meie viha ülekohtu tegijale. Vihata võitleja on halb võitleja: tal ei ole indu ja ta väsib kiiresti. Meil aga pole tarvis kuulata erilisi kihutuskõnesid. Tarvitseb vaid meenutada üksikuid momente enda elust, et seda, igapäevases elus võib-olla suikuma kippuvat viha uuesti ellu äratada. Meil kõigil on kindlasti olnud häid ja südamelähedasi sõpru, keda oleme jumalaga jätnud, et neid enam mitte kunagi näha. Võib olla mõni meist on võinud kuulda nende viimaseid sõnu. Need ei olnud pateetilised. Võib olla mõni meist on pidanud täitma nende viimaseid soove. Võib olla mõni meist on ulatanud vett läbi trellitatud vaguniakna janust nõrkevale. Kindlasti on igaühel meist meeles mõni taoline episood, mis ei saa äratada muid tundeid peale viha. Sellepärast võime uskuda, et oleme valmis võitluseks.

Teisiti on aga lugu ootamisega. See võib seada meid palju raskemate probleemide ette ja võib nõuda meilt sageli palju raskemaid ohvreid kui võitlus. Sest ootamine on rohkem seotud ajaga kui otsus alata võitlust. Ja aeg seob isiklikke heaolusid arvestavat mõistust rohkem kui üksik silmapilk, mis on kantud vaid tundeist. Meie võime alati loobuda ootamisest, mitte kunagi aga alanud võitlusest. Me võime tüdineda ootamisest, kaotades ootamise sisu ja mõtte.

Selle sisu ja mõte - Eesti säilitamine - on kõige ülevam kohustus, mida nõuab meilt Rotalia, Rotalialt aga meie kodumaa. Selle sihiga silmade ees oleme sidunud end sõpruses üksteisega. Meil on meie ridades suure eeskujusid. N e e d k o h u s t a v a d! Meie oleme usaldanud üksteisele oma kõige õrnemad tunded, ne võime tuge otsida üksteiselt nõrkadel silmapilkudel. Meie ei tohi väsida! On jälle päev meenutada, et meie sõpruse kõige suuremaks sihiks on teenida Eestit - rasketel aegadel, hädaohus ka!

Confr! August Tomusk

Mälestusi E K L asutamisest.

Kui 1913. aastal Peterburgis Rotalia asutati, seisime väikese koguna üksinda keset meile vaenulikku eesti seltskonda ja üliõpilaskonda. Loomulikult oli meil vajadus leida sõprust, poolehoidu ja tunnustust. Esijoones lootsime seda muidugi leida meie aatekaaslaste, eesti korporatsioonide poolt. Tol ajal oli olemas peale meie veel neli eesti korporatsiooni: Vironia - Riias, Frat! Estica, Sakala ja Ugala - Tartus. Üldiselt võeti meie ilmumine avalikkuse ette teiste eesti korp!-ide poolt heatahtlikult vastu. See toimus osalt küll leigelt, mis aga ei takistanud ametlikkude suhete arendamist. Vahetati liikmete nimestikke, saadeti tähtpäevadeks tervitusi, külastati üksteist jne.

Kuna saksa korporatsioonid olid tol ajal (ja juba ammu varem) hästi organiseeritud Chargierter Convent'ide kaudu, olid sidemed eesti korporatsioonide vahel võrdlemisi nõrgad. Vironia oli kartellis Frat! Estica ja Sakalaga, Frat! Estica ja Sakala olid omavahel ka lepingvahekorras, kuna Ugala ja Rotalia, kui uustulnukad, olid väljaspool lepingulisi vahekordi. Puhkenud maailmasõda ja üldine eesti rahvusluse tõus tingis aga suuremat ühtekuulumist üheaatelisto organisatsioonide vahel.

1915 a. alul tegi korp! Vironia algatuse ettepanekuga kõigile eesti korporatsioonidele ühineda korp!-liiduks. See algatus leidis otsekohest sooja vastuvõttu kõigis viies eesti korporatsioonis. Peale vastavate formaalsuste lahendamist kutsuti kokku EKL-u asutamise koosolek Tartus, 25. - 29. märtsini 1915.

Meie, rotallased, olime otsekohe selle mõtte pooldajad ja konvent otsustas saata koosolekule mind, kui Rot! x, Mihkel Luht'i kui Rot! xx ja confr! Nikolai Kurt'i.

Peale vaevarikast sõitu raudteel (seistes püsti kogu öö) jõudsime tähtpäevaks Tartu. Kohendasime ennast M. Luhti vanemate kodus ja olime täpselt koosoleku alguseks kohal. Tartus valitses sõjaolukord. Värvide kandmise keeld oli juba ammu välja antud. Konventide korterid olid rekvireeritud laatsarettide alla jne. Olukorra tõttu peeti koosolek Tartus Kastani tänava lõpus Neobaltic

konvendi majas, kus Sakala oli leidnud omale ajutise ulualuse. Korp!-ide esindajad olid kõik täies koosseisus kohal. Igalt ühelt kolm esindajat, eesotsaas esimeeste seenioridega. Vironiast olid: G. Groll, R. Kompus ja T. Hanson; Fr. Esticast: A. Kook, H. Perli ja V. Neggo; Sakalast: E. Leskit, E. Jaakson ja A. Tamberg; Ugalast H. Karro, A. Eilart ja J. Kotkas; Kolmeliast kolm eelpool mainitut. Tollenegsete Tartu olukordade kohta peab niipalju ütlema, et vahekorrad seltsete korporatsioonide vahel polnud kuigi head. Ugala asutamine 1913. a.kevadel, tema lahtilöömine Frat! Estica perest, oli jätnud oma sügavad jäljed ja olgugi et poolteist aastat oli möödunud, olid vahekorrad Frat! Estica ja Ugala vahel väga pingelised ja vaenulised. Ei mäleta enam, millised need vastastikused süüdistused tegelikult olid, aga tundus nii, et Vironia sümpateeris Frat! Esticale ja Sakala oli enam Ugala pooleholdja. Rotalia oli aga täiesti erapooletu ja see andis koosolekul meile mõnikord kaalukeele osa.

Kõikide korporatsioonide auks peab aga ütlema, et kogu koosoleku käik, omavaheline suhtlumine ja distsipliin oli eeskujulik. Kõik läks äärmiselt korrektselt ja ühtegi vahejuhtumist ei tekkinud, olgugi et siin ja seal oli märgata vimma ja varjatud vaenu. Siiski andis koosolek tunnustuse korporatsioonide kõrgele distsiplliinile, kus ühised aated ja ideed kõrgemale seati isiklikkudest tunnetest.

Koosolekut juhatas meisterlikult ja diplomaatlikult Vironua Kompus, kes kõikidest situatsioonidest oskas hästi välja tulla.

Koosolekud kestsid neli päeva: esimesel päeval avamine ja läbirääkimised, teisel päeval liidu põhikirja läbikavatsemine ja otsustamine, kolmandal päeval lõplikud otsused ja sõnavõtud, neljandal päeval protokollide kinnitamine ja päevapildistamine. Kõik lõppotsused tehti üksmeelel,olgugi et paljudes punktides oli toimunud ägedaid vaidlusi. Nii sai Eesti Korporatsioonide Liit asutatud, kuigi ajutiselt ametlikult "Eesti Korporatsioonide Leping" nime all, sest sõna "liit" oli tolleaegsetele Vene võimudele vastuvõtmatu. Võõrrahvaste "liitumine"oli ju siis kahtlane ja vahest ka riigivastane ettevõte tsaaririigio.

Sõitsime rahuldatult pealinna tagasi. Rotalia elus oli EKL siiski tähtis saavutus.Ta aitas meid moraalselt, lähendas meid võrdselt oma aatekaaslastele ja andis suuremat tegevuse hoogu. Meie polnud nüüd enam nii üksinda, meil oli tugev seljatagune.

Eesti omariikluse ajal tekkis EKL-ule ka EKVL - Eesti Korporatsioonide Vilistlaskogude Liit. Mõlemad liidud kasvasid ja suurenesid arvuliselt ja oma mõju poolest. Sidemed läksid järjest tugevamaks ja aegamööda koondusid liitudesse kõik nimekamad eesti korporatsioonid.

Ka nüüd paguluses ei ole EKL ja EKVL oma ühendavaid sidemeid kaotanud. Rootsis, Saksamaal ja ka siin USA-s on tegevus ja side olnud. On muutunud iseenesest mõistetavaks, et kus on olemas eesti korporatsioonid, seal on olemas ka nende liit.

Paul Mägi

EKVL-u tegevuse jätkamine New Yorgis

18.veebr. toimus New Yorgis Eesti Korporatsioonide Vilistlaskogude liitu kuuluvate korp! esindajate koosolek, kus oli kavatsusel EKVL-u tegevuse elustamine USA-s.

Koosolek oli kokku kutsutud Sakala (ja osalt ka meie initsiatiivil. Koos oli 12 esindajat kõikidest korp!-dest, välja arvatud Frat! Tartuensis, kelle esindajat New Yorgis ei ole. Kuna koosolek kandis informatiivset laadi, s.t. enamikul esindajaist polnud ametlikke volitusi otsuste tegemiseks, siis piirduti ainult sooviavaldustega.

Kõik korp! esindajad võtsid järjest sõna, et oma seisukohti avaldada. Korp! Vironia esindaja vil! Harkna asus seisukohal, et tema ei poolda siin EKVL-u tegevuse jätkamist. See ei sobivat USA-s valitseva mentaliteediga ja võivat äratada vastuolu kohaliku eesti seltskonna poolt. Kuigi järgnevates sõnavõttudes püüti talle selgitada, et tema seisukoht on väga ebamäärane,jäi ta siiski oma arvamuse juurde. Revelia esindaja Raudsepp tõi ette, et iga uus organisatsioon pidavat nõudma uusi jõupingutusi ja inimesi,kes peavad selle org-i tööd tegema.Praegu olevat aga New Yorgis äärmine põud tegevatest seltskonna inimestest. Sellepärast olevat ta antud küsimuses kahtleval seisukohal. Kõik teised korporatsioonid (Frat! Estica, Sakala, Rotalia, Frat! Liviensis ja Väinla)pooldasid täielikult EKVL-u tegevuse jätkamist. Nii kaua kui korporatsioonid elavad ja eksisteerivad, elab ja eksisteerib ka EKVL, sest aastate kestel on korp! juba iseenesest vaistuliselt liitunud. Seni kuni on olemas eesti korporatsioonid on iseenesest olemas ka Eesti Korporatsioonide Vilistlaskogude Liit.

Lõpuks koosolek võttis vastu järgmised sooviavaldused:

1. Tunnustada EKVL-u tegevuse jätkamine USA-s soovitavaks, kuid vormiliselt peaks iga korp! selles küsimuses otsuse tegema,

2. Esialgu moodustada asjaajamiseks n.n. "Senioride konvent", s.t. esinduskogu, kus iga korp! on esindatud ühe esindajaga,

3. Korraldada märtsi lõpul, EKL-u asutamise aastapäeval kõikide EKVLu kuuluvate korp!-ide ühine õlleõhtu, mille kavaks oleks kõned,iga korp! poolt üks cantus jne.

Kulud oleksid umbes $ 1.00 - $ 1.50 isikult.

Otsused neis küsimustes tehti ükskmeelselt, kusjuures korp! Vironia esindaja häältetas vastu esimesele kahele küsimusele.

USA-s arvatakse praegu olevat ligi 300 EKVL-u liiget, kelledest umbes 120 asuvad New Yorgis. Õlleõhtu osavõtjate arvu arvatakse ca 100-le.

Korp! Sakala USA Koondise esimees vil! Kurman näitas oma kodus suurt külalislahkust korporatsioonide esindajaid vastu võttes.

ÜLIÕPILASKOND ARUTAB KASVATUSKÜSIMUSI

Eesti Üliõpilaskond USA-s, mille esimeheks on praegu confr! Karl Laantee, korraldas hiljuti diskussiooni õhtu, kus arutati eesti üliõpilaste akadeemilise kasvatusega seoses olevaid probleeme. Koosolekule olid palutud kõikide eesti mees- ja naisintiimorganisatsioonide esindajad, kes andsid üliõpilaskonnale ülevaate oma organisatsioonide põhimõtetest, sihtidest ja tegevusest, väljendades ühtlasi oma seisukohti kasvatustöö jätkamise kohta paguluses. Confr! Ragnar Mägi andis lühikese ülevaate korp! Rotalia ajaloost ja sihtidest.

Ülevaadetest ja sõnavõttudest selgus, et suurem osa eesti akadeemilistest organisatsioonidest jatkavad ja pooldavad tegevuse jätkamist ka paguluses ning elujõulisemad nendest võtavad vastu uusi liikmeid üliõpilaskonna ridadest. Kuid oli ka vastupidiseid arvamusi. Korp! Vironia esindaja vil! H. Tekkel väljendas arvamust, et eesti akadeemilised organisatsioonid on mineviku jäänus, millede peale ei vaadata hea pilguga ja millede tegevust ei oleks soovitav elustada, kusjuures eesti akadeemilisse organisatsiooni kuulumine ainult on ebasoovitavaks takistuseks eesti üliõpilaste amerikaniseerumisele. Vil! Tekkel'i arvates võiks küll eesti akadeemiline pere kuuluda ühisesse n.n. akadeemilisse koondisse. Korp! Revelia esindaja vil! Harald Raudsepp ja Üliõpilasselts Liivika esindaja ksv! Evald Roosaare soovitasid eesti akadeemilise nooruse koondamist täiesti uude intiimorganisatsiooni, mille vilistlaskogu moodustuks akadeemilise haridusega eestlastest, kes soovivad org-iga ühineda.

Elav diskussioon vältas kaugelt üle keskööd tundide. Kuigi kindlakujulisi resolutsioone vastu ei võetud, pidas valdav enamus koosolijaist rahvuslikult tähtsaks eesti üliõpilaste kuulumist eesti akadeemilistesse intiimorganisatsioonidesse, et vältida ümberrahvustamist ja soodustada tublide eesti akadeemiliste kodanike võrsumist praegusest eesti akadeemilisest järelkasvust.

Koosolekule järgnes koosviibimine, kus muuseas sopran pr. Helvi Leesment (vil! Heikki Leesment'i abikaasa) esines soololauludega, saades tormiliste ovatsioonide osaliseks.

VÄLJAKUTSEST KAHEVÕITLUSEST

Kui ühe mittekorporandiga satud jutlema korporatsiooni elu-olu kohta, kuuled selle suust tihti ütlust, et teie korporatsioonid tahate moodsa eluga-kaasa sammuda, aga ometi herrastate omavahel veel keskaegseid, mõttetuid ja igamenuid kombeid, nagu seda on kahevõitlus. Teie saadate tülide puhul üksteisele väljakutseid kahevõitluseks, teie õpite vehklemist,peate kahevõitlusi veriste tagajärgedega ja koguni surmamisi tuleb ette. Ja Ja ometi on see igasuguste seadustega keelatud.

Püüad siis sellele küsijale selgeks teha, et kogu tema tiraad ei põhine tegeliku elu tõsiasjadele,vaid välised sõnad ja vorm on teda sellele arvamusele viinud.Sisuliselt on olukord hoopis teine.

On ju vana tõde, et kus inimesed iial koos on, võib kergesti tulla ütlusi, arusaamatusi, vastastikke süüdistusi ja auhaavamisi. Väljaspool seltskondlikke kombeid likvideeriti neid vastusõimuga, ehk kui mindi ägedaks, peeti üks kaklus maha. Kes siis nõrgem oli sai peksa ja sellega oli asi lahendatud, vähemalt seks korraks. Seltskondlikud kombed juba vanast ajast saadik panid siiski tõkkeid sarnasele "lihtsustatud" asja lahendamisele. Oldi veendunud, et igal inimesel on oma au, mis on temale endale püha ja mida ka teised respekteerima peavad. See aumõiste ja autunne on iga teadliku ja eriti haritud inimese juures niivarenenud, et ta sellega tõsiselt arvestama peab. Tõsi, mõni aeg tagasi mindi ka aumõiste defineerimises ja tunnetuses isegi äärmusteni , kuid sisuliselt ka praegune ühiskond tunnustab täiel määral iga inimese õigust oma au ja selle kaitsmise peale.

Tavalises kodanlikus elus lahendatakse raskemad auriivamised harilikus kohtu korras. Akadeemiliste kodanike vahel aga pandi maksma eriline kord, mis põhjenes seltskonna kommete ja arusaamiste peale.

Akadeemiline kodanik, kui haritud ja teadlik inimene, peab enam kui keegi teine valvel olema oma au, hea nime ja reputatsiooni eest, sest sellest võib oleneda ka tihti tema elusaatus. Ja selle tõttu ongi vajalik, et juba noored inimesed õpiksid kõige jõuga oma isikliku, oma perekonna, oma ühiskonna ja riigi au kaitsta ja kõrgel hoida.

Aga auhaavamisi tuleb tihti ette, ja mis ime siis, kui noorte inimeste "auasjade" ajamine väga tavaline on.

Kui auriivamine on aset leidnud, peab seda ometi kuidagi lahendama. Tõesti pole meeldiv sarnane inimene, kes ennast solvata laseb, ilma et sellele reageeriks.Haritud inimese prestiižile on see igatahes vastuvõtmatu. Üliõpilaste keeles nimetatakse sarnast mittereageerimist

solvamistele "ennast maltreteerida laskma".

Kui vanasti seltskonnas nuhaavamisi tekkis, siis nõudis seltskonna komme, et solvaja tuli kahevõitlusele kutsuda, s.t. sündigu Jumala kohus sõidelase üle. Kas Jumala kohus nüüd õige oli - on kahtlane, sest kahevõitluse juures võidab tihti see, kes oskab relva paremini käsitada. Aga seda ei peetud tähtsaks. Väljakutse aga pidi olema, muidu oli inimene oma au kaalule pannud.

Ja see sõna "väljakutse" on jäänud püsinud akadeemilistes ringkondades. Ainult, et ta siin tähendab väljakutset asuasja lahendamiseks vastasele. Sellega nagu oleks algus tehtud vahetalitusega ehk nagu kutse aukohtu ette asja lahendamiseks. Väljakutse on sisuliselt identne kohtukutsele, kus kohtunik, kui erapooletu, nõuab sinu ilmumist ja seletust asja lahendamiseks. Nii et akadeemiline väljakutse ei taha olla sugugi kutse verivaks kahevõitluseks vaid lihtsalt kutse auvahekohtu lahendamiseks.

Ja tavaliselt lahendatakse küsimus ka erapooletu vahetalitaja (kuramaatori) kaudu. On koguni moodus, et vastased võivad rahulikult ise oma vahel asja selgitada (command suspendu läbirääkimiseks). Kui aga uel teel ei saavutata tagajärgi, siis tuleb aukohus moodustada.

Toonitan, väljakutsel pole midagi ühist kahevõitlusega. Aga vanad kombed on visad edasi elama. Akadeemilistes ringkondades pole veel päris loobutud nn. kahevõitlustest. See akadeemiline kahevõitlus, mis peetakse pea eranditult noorte vahel, nimetatakse mensuuriks, s.t. vehklemine teravate rapiiridega. Esimeseks eelduseks on, et mõlemad vastased on põhimõttelised duellandid, s.t. pooldavad mensuuri. Kui üks pooltest on antiduellant, siis ei saa mensuurist juttu olla. Meil on terve rida korporatsioone kes on põhimõttelikult antiduellandid. Auasjad nendes ja nende liikmetega lahendatakse verbaalselt. Pole keegi sunnitud "duelleerima", kui ta seda põhimõttelikult ei poolda.

Aukohtu ja ainult aukohtu kompetentsi kuulub "mensuuri" määramine, kui mõlemad pooled sellega nõus on. Teisest küljest ei tohi aukohus ka mensuuri määrata, kui üks vastastest on ilmselt ettevalmistamata mensuurile, s.t. võrreldes vastasega on ta füüsiliselt liiga nõrk, ettevalmistamata vehklemiseks ehk mõnel muul põhjusel. Põhimõtteks on, et võitlus sündigu võrdsete vastaste vahel. Kõigil eesti korporatsioonidel on põhimõtteks, et ühe korporatsiooni liikmed ei tohi omavahel mensuure pidada. Ei sobi ju oma kaasvenna vastu relva tõsta.

Nii siis on "väljakutsest" aukohtuni ja aukohtust mensuurini võrdlemisi pikk ja keeruline tee ning lõpuks leidub õige väikene protsent auasju mida lahendatakse "relvadega".

Kahevõitluse ajalugu läheb vist õige halli minevikku tagasi. Esimene kirjapandud kahevõitlus oli vist küll Taaveti ja Koljati vahel. Ei saa ütelda et see kahevõit-

lus meie mõistete järele "fair" oleks olnud. Võideldi mitte ühesuguste relvadega. Taavet lõi päris salakavalalt pahaaimamatu Koljati kiviviskega viimaseks ja tappis ta siis ära. Kuid selles nähti Jumala kohut. Rooma ajal oli kahevõitlus juba täielikult arenenud. Gladiaatorid, kui elukutselised kahevõitlejad, demonstreerisid rahvale oma kunsti ja suremise oskust. Ja keskajal oli kahevõitlus ainuke abinõu, kuidas lahendada tülisid mitte ainult üksikute vahel vaid ka suuremate ühiskondlikkude üksuste vahel. Rüütlite turniirid olid jällegi nende kahevõitluste avalikud demonstratsioonid. Lõpuks uuemal ajal jäi kahevõitlus vahendiks, kus omavahelisi asjasid lahendati. Kuna kogu inimsoo arenemise ajal jõud ja füüsiline osavus alati domineeris õiguse mõiste üle, siis polnud ka vist suurt usku inimliku õigusemõistmise sisse. Leiti et inimlik kohtumõistmine pole mitte nii õige ja mõjuv, kui Jumala kohtumõistmine. Ja sellepärast valiti kahevõitlus sest küllap Jumal ikka võidu õiglasele annab, kuigi ta muidu nõrgem võis olla osavuses ja füüsilises jõus.

Ei saa muidugi oletada, et see vaade oleks kehtinud kuni viimase ajani, aga läbi aastatuhandete pärit olev komme ja traditsioon oli niivõrd sügavalt inimestesse sisse juurdunud, et vaatamata mõistuse kainele häälele kahevõitlus praeguseni veel püsima on jäänud, kuigi vähesel määral.

Üliõpilaste elu on alati olnud tugevalt mõjustatud mineviku traditsioonidest ja kommetest. Noorust on alati võlunud mineviku romantika, isiklik vabadus, julgus ja võitlus. Ei ole siis ime, et kahevõitlus üliõpilaskonnas pole põlu alla sattunud. Ka uuema aja sport on edendanud mitte ainult võistlust (kergejõustik), vaid ka individuaalset võitlust (poks, maadlemine, vehklemine jne.). Ning praegu on üliõpilaste kahevõitlused viidud sportliste sündmuste tasemele. Mensuuri pidajad eivõitle üksteisega mitte sugugi verejänu, suure viha ehk võitlusiha pärast, vaid võtacad seda sportliku avaldusena. Tihti on mensuuri ajaks tüli põhjus juba ununenud, ega olegi tahet vastasele suurt kurja teha. Tahetakse ainult proovile panna oma füüsilist osavust, oma julgust ja külma verd.

Paljudes korporatsioonides valitses komme, et vehklemiskunsti edendamiseks korraldati n.n. malitsiöösisid ja määratud mensuure.

Malitsiöösiks nimetatakse korrapärast mensuuri kõikide kommete kohaselt, kuid ainult nüridate mõõkadega. Siin muidugi ei saa juttu olla veristamistest. See on puht sportlik harjutus. Paar sinist plekki ihul võib olla kõige raskem"vigastus".

Määratud mensuurid on veidi tõsisemad. Need on tegelikud mensuurid, mis sünnivad mitte mõne tüli ehk auasja lahendamiseks, vaid määratakse harjutuse mõttes vehklemise juhi (magi paucandi) poolt. Siin võideldakse

võitluse enese pärast, ilma igasugu vihata üksteise vastu ka kõige paremate sõprade vahel nagu see poksi ehk maadluse juures sünnib. Et siin muidugi väikeselt veristamisi ette tuleb, on loomulik, kuid see kuulub juba selle spordi juurde. Ning ka tavalised mensuurid on praegu viidud tasemele, et võitlejate elu pole mingil määral ohustatud. Kõik keha õrnemad osad (pea, kael,käevarred, alakeha) on täiesti kaitstud, ainult rind, õlad ja selg on vabad tabamiseks. Ja võitluses saadud haavad lapitakse kohe arsti poolt kinni ja on paari nädala pärast juba täielikult paranenud. Ei ole kuulnud, et viimastel aastakümnetel eesti üliõpilaste mensuuridel midagi tõsisemat oleks juhtunud. Tõsi küll, umbes 40 - 50 aastat tagasi on juhuseid ette tulnud, kus kaenla all pea veresoon (v. axillavis) on läbi löödud ja tekkinud suur verejooks, mis surmaga võis lõppeda. Neid juhuseid on aga olnud sedavõrd harva ja sedagi veel ajal, kus arstid veel ei osanud selle vastu võidelda (vereülekanne jne.).

Praegune mensuur on igatahes võrdlemisi hädaohutu võitlus.

Tõsi küll, ka meie ajal, iseäranis saksa akadeemilistes ringkondades tuleb veel ette kahevõitlusi pistolitega (duell selle sõna endises mõttes). Kuid ka need on püütud nii korraldada, et võimalikke halbu tagajärgi ära hoida. Tavaliselt kehtib vaikne kokkulepe, et ei sihita vastase pähe ega kehasse vaid jalgadesse.Eesti akadeemiline noorus pole duelle harrastanud. On olnud vahest ainult mõni üksik juhus mõne muulasega.

Kokkuvõttes peab ütlema, et üliõpilaste kahevõitlus - mensuur on omandanud täielikult sportliku iseloomu,kus väliseks raamiks on veel endise aja romantiline tagapõhi, tseremoniaal ja väline lavastus.

Tervisele ja elule on mensuur igatahes palju vähem hädaohtlik, kui mõnigi teine kultuurrahvaste juures harrastatud spordiala. Kui palju verd valatakse poksivõistlustel, kui palju eluaegseid vigastusi ja ka surmajuhtumeid tekib poksi, maadluse jne. juures. Igal aastal saavad hulk sportlasi surma autovõiduajamistel, lennuki- ja ratsavõistlustel. Lugemata palju invaliide on tekkinud pingutustest kergejõustiku harrastamisel. Aga neid veristusi, vigastusi, ja surmajuhte loeb meie moodne ühiskond normaalseks, ja keegi ei mõtlegi häält tõsta. Mispärast mõistetakse siis üliõpilaste mensuure hukka, mis on palju vähem hädaohtlikud, kuid aitavad treenida keha, silmateravust, julgust ja külma verd. Moodne tsivilisatsioon on teinud inimese mugavaks, pehmeks, tahtejõuetuks ja araks. Ometi on praegu, veel enam kui enne, vaja mehisust, julgust, külma verd, vastupidavust ja võitlusvaimu. Saksamaa on aastasadade jooksul kasvatanud oma akadeemilist noorust "raua ja verega" - ja kuigi me võime sakslasi vihata, põlata ja alahinnata, peame ausad

olles tunnistama, et see on äärmiselt vitaalne, teguvõimas, kohusetruu ja vahva rahvas. Ja "vere ja rauaga"kasvatus pole tagajärjeta olnud.

Ja ka meil pole põhjust sellepärast oma üliõpilasi hukka mõista "keskaegsete" kommete ja viiside harrastuse eest! Elu on võitlus, mitte ainult vaimsel alal, vaid ka füüsilisel alal - ja ei ole halb, kui noorus õpib võitlema, omandab võitluse kasvatust, julgust ja vastupidavust. Ja veidi romantikat meie kallis, igapäevases prooosalises elus pole ka üleliigne. -

Paul Mägi

— Rotalia tegevusest New Yorgis —

SAADI SOBIV KORT KOOSKÄIMISEKS...

Korp! Rotalia pere New Yorgis on leidnud viimaks enamvähem sobivad ruumid igakordseks kokkutulekuks. Nimelt on võimalus kasutada New Yorgi saksa linnaosas asuva restorani "Rheinland'i" ühte kõrvalruumi, mis kannab kõlavat nime - Ratskeller. Ruum on võimeline mahutama hädakorral kuni 40-50 inimest ning ta asumise tõttu keldrikorral on ta meeldivalt eraldatud muust lokaali tegevusest ja on täielikult privaatne. Sakslasest peremehe lahkel kaasabil ja muidugi oma rahakoti toetusel on võimalik saada kõike, mida üks janune süda võib ihaldada. Eriti hea laseb ennast maitsta Saksamaalt importeeritud õlu - Münchener Löwenbräu - mis annab isegi kohalikkudele vabrikutele tublid silmad ette. Ka cantuse tegemine pole võimatu ning soovikorral võib saalis mängivalt orkestrilt saada tantsulugusid valjuhääldaja kaudu samuti südamesoovi järele.

...MILLIST VÕIMALUST EI JÄETA KASUTAMATA

Veebruaris toimunud viimasel konvendi koosviibimisel New Yorgis, restoran Rheinlandi ruumides vil! Adams, kes äsja saabus Floridast ja asus elama New Yorki, andis edasi oma muljeid Ühendriikide lõunapoolsetest osadest ja tema elust-olust Floridas. Samuti oli seal elavaid sõnavõtte mõttevahetuse korras korp! Rotalia poolt siinsetele eesti üliõpilastele kas stipendiumi fondi asutamise või auhinnatöö väljakuulutamise idee. Loomulikult ei osutunud võimalikuks veel mingisuguseid otsuseid teha kuid oli ilmne, et enamus koosviibijaid pooldas auhinnatöö väljakuulutamist rohkem.

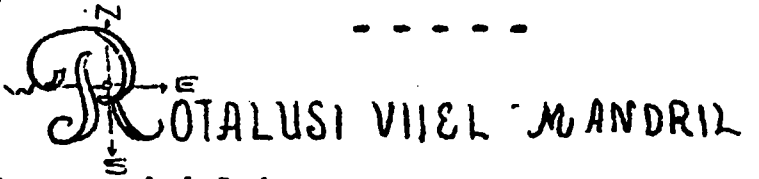
16. märtsil s.a. toimus korp! Rotalia USA Koondise poolt korraldatud referaatõhtu juba tuttavaks saanud kogunemiskohas. Refereeris vil! E. Priks Ida-Euroopa pagulaste keskorganisatsioonide ja nende poliitiliste kaskuste küsimuses. Referent käsitles huvitavalt meie naa-

berrahvaste ja teiste raudse eesriide taga asuvate rahvaste pagulaste püüdeid iseseisvuse saavutamiseks, nende sisepoliitilisi probleeme nis sealjuures üles kerkivad ja teid, kuidas ükski rahvusgrupp neid püüab lahendada. Üleskerkinud elavatel läbirääkimistel vil! Priks andis täiendavaid selgitusi ja kuulajate poolt avaldati kahetsust, et referent ei olnud selle referaadi raamides valgustanud ka meie endi sisemisi probleeme.

PILK LÄHEMASSE TULEVIKU KAVATSUSESSE

Rotalia kevadkommerš New Yorgis on kavatsusel pidada kas aprilli lõpus või mai alul.Lähemalt muidugi edaspidi. Avaldame aga tungivat soovi, et kõik New Yorgist eemalviibijat võimaluse piirides püüaksid kohale sõita. Võimalusi kokkusaamiseks leidub väga harva ning omavahelise sõpruse hoidmiseks ja vana sõpruse uuendamiseks on kommeršidel suur tähtsus. Seega tuleks meil varakult osavõtu võimalusi ette valmistada, et tulek kindlustatud oleks.

- - - - -

B r a s i i l i a s:

Vil! Rein Rava töötab juba hulk aega Brasiilias põlevkivi tööstuses. Ta on seega asunud oma erialale, kuna ta ka Eestis kogu aeg töötas Kohtla-Järve põlevkivi tööstuses. Tema enda andmetel olevat see tööstus ebatulutoovalt organiseeritud ja ta loodab, et tema näpunäidete kohaselt olukord seal varsti paranema hakkab.

Ta aadress: Rua dos Andradas 379, PINDAMONHANGABA/ Est de Sao Pauli, Brasil.

K a n a d a s:

Confr! Oskar Ristmäe, kes lõpetas Saksamaal Müncheni ülikooli metsandusteaduse alal on siirdunud nüüd Kanadasse, kus ta on kuuldavasti omal alal tööd leidnud.Ta aadress: c/o Great Lakes Paper Co., Woodlands Dept. Camp No. 27, Fort William, Ontario, Canada.

Austraalias:

Vil! Ilmar Tammelo Austraalias, kes sooritas seal hiljuti õigusteaduse doktori, on Sydneys jaanuari lõpul abiellunud prl. Hilda Uibopuuga. Pr. Tammelo kuulub sealsete vanade eestlaste perre, olles saabunud Austraaliasse koos vanematega 23 aastat tagasi. Anname siinjuures edasi hilinenud õnnesoovid noorele paarile uue elu lävel.

S a k s a m a a l:

Eesti Üliõpilaskond Saksamaal esimehena tegutseb alates möödunud sügisest confr! Kuno Alt, kes esindab

tõenäoliselt ka Eesti Üliõpilaskonda Välismaal käesoleva aasta märtsis toimuval rahvusvahelisel konverentsil, kus pannakse alus uuele anti-kommunistlikule rahvusvahelisele üliõpilaste organisatsioonile. Teatavasti võeti senine International Union of Students Prahas toimunud konverentsil kommunistide poolt üles.

Ameerika uudiseid

VIL! DR. EDMUND LEETARU AVAS ERAPRAKSISE

Vil! Edmund Leetaru sooritas hiljuti edukalt riigieksamid ja saavutas õiguse praktiseeriva arstina New Yorgis tegutsemiseks. Veebruari esimesel poolel avas ta värskelt sisustatud vastuvõtu ruumid Manhattani läänepoolses osas asuvas Benjamin Franklin hotellis, mille täpne aadress - 222 W 77 St., N.Y.C. Vil! Leetaru on esimene eesti arst pagulasperest, kes on saanud siin avaliku praktiseerimise loa. Sellega on ta jõudnud seljataha jätta üle kaheaastase pingerikka praktikaaja, mis on siinsete seaduste järele nõuetav ja loodab nüüd edukamalt oma kutseala teenida. Peale oma erapraksise on dr. Leetaru veel ühe New Yorgi suurima elukindlustusseltsi "Mutual Life Insurance Co." usaldusarstiks ja ühe ameerika hotelli kontserniie, kelle teenistuses meide leidub mitmeid eestlasi, kuuluvas St. Albans hotellis majaarstiks.

KAKS JUUBELIT!

Vil! vil! Gustav Kuuskvere ja Nikolai Voore pühitsesid veebruari kuus mõlemad oma 50 aastast sünnipäeva. Kõikide Rotaluste nimel mõlemale armsale kaasvennale tagantjärele oma südamlikumad õnnesoovid nende juubelite puhul. Soovime neile tervist, jõudu ja raugemata elutahet edaspidiseks tööks ja tegevuseks ning kõike head tulevikuks.

OLDERMAN LAHKUS

Confr! Johannes Kaup, konvendi olderman ja "Meie Side" senine toimetaja, lahkus neil päevil New Yorgist. Tema uus asukoht on Vilmington, Delaware osariigis, kus tal avanesid väljavaated sobiva töökoha leidmiseks. Aadressi muudatus oli märgitud juba eelmise "Meie Side" numbriga väljasaadetud rotallaste nimekirjas. Oldermani kohusetäitjaks kuni uute valimisteni on nimetatud confr! Ilmar Aasma.

PAREMALE JÄRJELE

Vil! Eduard Lätt, kellel aprillis täitub aasta siia jõudmisest, on peale viie kuuliet töötamist lukusepana ja elektrikuna õnnestunud saada kohta tehniliseks joonestajaks.

VABARIIGI AASTAPÄEVAL

- Olukordadest tingituna korp! Rotalia koondis USA- s vabariigi aastapäeva eriliselt ei tähistanud. Küll võttis aga rohkel arvul Rotalusi osa rahvusgrupi poolt korraldatud vabariigi aastapäeva aktusest.

- Denveris (Colorado) toimus vabariigi aastapäeva tähistamine kohalikus rahvusgrupis meie vil! O.Lutteri kodus. Koos oli ca. 20 inimest.

ROTALUSI ÜHISÜRITUSTEL

- Ameerika organisatsioon Common Cause, Inc., mille ülesandeks on kommunismivastane võitlus, korraldab aprilli lõpul rahvusvahelise antikommunistliku konverentsi, tuntumate maailma riigimeeste osavõtul.Seoses selle eeltöödega toimus hiljuti ülikoolide ja üliõpilasorganisatsioonide esindajate koosolek, millest võttis osa Rotalia perest Eesti Üliõpilaskond USA-s esimees confr! Karl Laantee.

- Hiljuti toimus üliõpilaskonna korraldusel EELK Pauluse koguduses New Yorgis kontsert-jumalateenistus,kaasmaalaste arvukal osavõtul, millel toimunud korjandusest laekunud summad saadeti eesti üliõpilaste abistamiseks Saksamaale. Nimetatud jumalateenistusel olid Rotalia perest aktiivselt kaastegevad confr! Karl Laantee,kes pidas jutluse ja pr. Helvi Leesment, esinedes kontsertosas soololauludega.

Õpingute radadelt kuuleme

Confr! Aasma lõpetas Columbia ülikooli

Confr! Ilmar Aasma lõpetas 31. jaanuaril s.a. Columbia ülikooli New Yorgis ehitustehnika alal väga heade tulemustega. Tema diplomitöö "Chemical Soil Solitification and Shaft Sinking by Freezing Method" sai samuti kõige

kõrgema hinnangu osaliseks. Järjekordne noor insener meie perest asus tööle veebruari alul elektri jõujaamade firma E.B.A.S.C.O. juurde noorema insenerina. Vastavalt siinsetele määrustele peab ta töötama kolm aastat omal alal, millise praktika aja möödudes on tal võimalik sooritada eksamid iseseisva insenerina tegutsemiseks.

Teisi lõpetajaid

Meie noortest kaasvendadest on sooritamas sellel kevadel oma masteri eksameid confr! Olaf Millert Vermillionis ja confr! Bruno Laan Bostoni ülikooli juures. Confr! Karl Laantee kavatseb sooritada katsed Wagner College juures Staten Islandil Bachelor of Arts kraadi saavutamiseks ajaloo ja poliitilise teaduse alal.

» LÜHIDALT «

- Vil! Ralf Adams on vahetanud elukohta ja on Miamist Floridas asunud elama New Yorki, kus tal on väljavaateid tehnilisel alal tööd leida. Tema New Yorgi aadress on järgmine: 359 East 68 St., New York 21, N.Y.

- Vil! Rudolf Ise, kes oli üks esimesi ümberasujaid meie pagulasperest Saksamaal, on hiljuti majaomanikuks saanud. Tema uus aadress on: 2009 Hillenwood Rd., Baltimore 14, Md.

- Vil! Voldemar Ojamaa on üle kolinud maalt farmist Seabrook'i tööstusesse, kus ta on tööstuse laboratooriumis ametis. Tema uus aadress: Hoover Village, Seabrook Farms, N.J.
Seabrookis viibib seega nüüd juba kolm Rotalust.

- Hiljuti jõudis Ameerikasse kaasrotalus Raimond Pals, kelle aadress on: c/o W.B. Baldwin Jr., Laurel Hollow, Syosset, L.I., N.Y. Tel.: OYster Bay 6-2699.

ELUKOHTI ON MUUTNUD:

==== Confr! Jaak Kukk'e, kes värvati Ameerika sõjaväkke möödunud aastal, uus postiaadress on järgmine:
U.S. 56050045, 4th Recon. Co., 4th Inf. Div., Fort Benning, Georgia.

==== Vil! Sulev Kelderi uus aadress on 201 E 93 St., Ap. B 2 S, New York, N.Y.

==== L!l! Lembit Kald'i uueks elukohaks on: 7 Willow Pl. Mount Vernon, N.Y.

==== Kanada koondisest on täiendavaid andmeid vil! Karl Pringi elukoha suhtes, milline on: 3365 Goyer Rd. Montreal, Ont., Kanada.

Õ i e n d u s:

Eelmises "Meie Side" numbris ilmunud Rotalused paguluses nimekirjast on eksikombel välja jäänud kahe confr! nimed:

T o m u s k, August - c/o Malloy, 20 E 100 St., Ap. 17, New York, N.Y.
J ü r i m a, Ülo - 9 Garden Ave., Toronto, Ont., Canada., Tel.: LO-8075

T E A D A A N N E

EKVL-u poolt korraldatav õlleõhtu toimub New Yorgis 24. märtsil s.a. Eesti Maja suures saalis, algusega kell 8.oo õhtul. Osavõtt värvides.Osavõtumaks S 1.5o isikult.

TOIMETUSE ÜLESKUTSE

Mitmetelt kaasvendadelt on saabunud märkusi ja kurinaid, et "Meie Side" ilmumine on palju hilinenud ja miks uus number juba nii pea välja ei tule. Toimetus tahab siinkohal meenutada, et "Meie Side" on meie kõikide ühine bülletään ja et tema ilmumine on ainult siis võimalik, kui kõik Rotalused sellest algatusest ühise hoo ja innuga osa võtavad. Toimetus paneb kõikidele Rotalustele südamele,et nad kaasa aitaksid ja mis veel tähtsam, üldse võimaldaksid "Meie Side" edaspidist ilmumist. Selleks on vaja iga Rotaluse kaastööd, kirju toimetusele Rotaluste elust jne. Ei tohiks vist küll palju olla paar tunnikest raisata oma väärtuslikust ajast ja sellega võimaldada "Meie Side" edaspidist korrapärasemat ilmumist. Keegi pole sündinud meistriks, sulepea pihus,kuid meistritööd ei ootagi keegi. Ei tohi vabandusena ette tuua, et ma pole kirjameheks sündinud. On konvendis referaate kirjutatud, siis ei saa ka üks väike sõnum või artikkel "Meie Side" jaoks üle jõu käia.—

"Meie Side" nr. 1/2 (II aastakäik). Väljaandja: korp! Rotalia USA konvent. Ajutise toimetuse aadress: Aado Perandi, Cortlandt Hotel,90 Cortlandt St,New York 7,N.Y.

Meie Side

3/4 1951

"Oo! burši hiilgus endine..."

KORP! ROTALIA BÜLLETÄÄN

Meie Side

KORP! ROTALIA BÜLLETÄÄN

Nr. 3/4 (II aastakäik) New York, märts/apr. 1951

KASVATUSKÜSIMUSEST

Viimasel konvendi koosolekul New Yorgis oli kõne all meie noorliikmete kasvatuse küsimus. Leiti, et nii noorliikmed kui ka väljaspool kodumaad vastu võetud tegevliikmed on konvendi kasvatuse seisukohast palju nõrgemal tasemel, kui seda olid konvendi liikmed kodumaal. Praegustel noortel puudub veel palju kodukorra ja traditsioonide tundmises. Kuigi tahtmine on hea, on siiski märgata tõelise buršivaimu ja innu vähesust. See avaldub just peamiselt meie kodukorra, traditsioonide, kommete ja tavade väheses tundmises. Meie noored bursid ei ole veel niivõrd konvendi elusse sisse kasvanud.

Meie ei saa aga ka sellele vastu vaielda. On tõsi, et meie noored kannatavad korporatiivse kasvatuse vähesuse all. Kuid seda ei saaks võtta neile erilise ettepeitena. Arvestame neid olukordi, milles Rotalia järelkasv kasv peale kodumaalt lahkumist on võrsunud. On puudunud võimalused, mis olid olemas Tartus. Seal asus enamik konvendi liikmetest ülikoolilinnas võrdlemisi väikesel maa-alal koos, mis võimaldas väga tihedat kooskäimist. Konvendil oli oma maja, kus liiguti iga päev. Igasugused kodukorra ja teised amettunnid toimusid palju tihedamini, kui see oli võimalik paguluses. Nii noor- kui ka tegevliikmed viibisid alaliselt konvendi õhkkonnas. Tihedam läbikäimine soodustas samuti omaltpoolt süvenemist korporatiivse kasvatuse sisusse ja aitas kaasa ka traditsioonide ja kommete süvenemisel. Teisiti on aga olukord paguluses. Esimeseks takistavaks asjaoluks on olnud konvendi liikmete laialipillatus. Saksamaal olid näiteks ainult Augsburg ja Geislingen kaheks suuremaks rotaluste keskuseks, kusjuures suhteliselt suurem osa noor- ja tegevliikmeid elas väljaspool neid keskusi. Maa-alaliste kauguste tõttu ei saadud korraldada ühiseid koosviibimi-

si, kodukorra ja cantuse tunde kui see oli võimalik Eestia. Koosviibimised toimusid tavaliselt nädalalõppudel, umbes kaks korda kuus. Püüti küll olukorda parandada ja pakuti noortele sellel ajal kõike, mida suudeti neile pakkuda. Kokkuvõttes oli seda aga siiski vähe. Vahest ehk ainult üks neljandik sellest, mida sama aja jooksul suudeti Tartus pakkuda.

Olukord Ameerikas on selles suhtes veelgi kurvem. Üldised koosviibimised toimuvad iga kahe-kolme nädala järele, Oldermanni tunde väga harva. Ja needki koosviibimised mis toimuvad järjekindlalt, on möödunud kõik kindla ettekavatsetud plaani järele. On olnud referaatõhtuid, koosolekuid. Harva aga on olnud lihtsalt õlleõhtuid, kus klaasi õlle juures võid sõpradega omavahel juttu ajada. Ühelgi ametlikul koosviibimisel ei ole see võimalik. Ja kas ei ole ka kneipõhtu üheks mooduseks noorliikme tutvustamisel tema organisatsiooni kommete ja traditsioonidega. See, mida ta oldermanni tundidest teoreetiliselt õppinud tuleb nüüd praktilisele kasutamisele. Siin näitavad rebased, kuivõrd nad on võimelised alluma konvendi distsipliinile ja korrale. Siin kerkivad üles küsimused traditsioonidest, kodukorrast, tavadest jne., mis sööbuvad mällu isikliku läbielamuste tõttu. See on koht rebasel esimest korda cantuse tegemisega õnne proovida ja ka confrateritel ehk ununenud laulusõnu värskendada. Referaat ja teised ametlikud tunnid ja koosolekud on hädavajalikud meie korporatsiooni elus. Kas maksab aga ära unustada vana kommet - kneipõhtut. Usun, et need aitaksid meid osaliselt jõuda ligemale ühele sihile - tutvustada ja sisendada noortele meie korporatsiooni siseeluga seoses olevaid küsimusi.

Loomulikult meie ei või rajada oma konvendi elu aga ka ainult õlleõhtule. See oleks vaid ainult üheks lüliks tegevuskavas.

Teine, samuti tähtis tegur noorliikme kujundamisel on akadeemilise isa instituut. See on esmajoones akadeemiline isa, kes oldermanni kõrval juhatab noort konvendis ja tutvustab teda kõigi uusustega. Kontakt akadeemiliseisa ja tema poja vahel peab püsima alaliselt väga tihe. Kardan, et ka see traditsioon on nüüd teataval määral unustuse hõlma vajunud. Siin on esijoones just poja kohus sidemeid oma akadeemilise isaga uuendada ja värskendada.

Ühe abinõuna noor- ja tegevliikmete sidemete süvendamiseks konvendiga on mainitud veel - külastada sagedamini meie vilistlasi nende kodudes, kuna ei leidu võimalusi nii tihedaks üldisteks kooskäimisteks. Olgugi et vilistlased ei asu enam sellel majanduslikul tasemel kui vanasti, usun et nad ei keelduks noori vastu võtmast ja nendega oisut juttu ajamast. Keegi ei nõua siinjuures majanduslikkude kulutuste tegemist. Siin on meie noortel enestel ülesanne - püüda ennast täiendada ja arendada .

Võimalus selleks on olemas.

Jäävad veel ametlikud tunnid. Ka neid tuleks korraldada jõudu mööda nii palju kui võimalik töö ja muu tegevuse kõrvalt. Iheks kergendavaks abinõuks siinjuures on nende tundide korraldamine ühisel ajal, s.t. üksteisele järgnevalt samal päeval. See säästab hulga aega ja võimaldab intensiivsemat tegevust ka neil aladel.

Meist, noortest, loodetakse palju. Meie peame olema tuleviku vaba Eesti ülesehitajad. Seda nõuab meilt meie kannatav koduma, eesti rahvas ja Rotalia. Meie oleme võimelised seda tegema ainult tublide akadeemiliste kodanikena. Me ei saa aga nõuda, et keegi meid selleks teeks. Selle sihi poole peame ise püüdma eriti mitmekordse innuga praegusel raskel ajastul. Peame püüdma teha kõik mis võimalik, et saada headeks eestlasteks ja veel paremateks rotalusteks, kui oleme senini olnud!

Aado Perandi, Rot!

- - - - - - - - -

EKL TÄNAPÄEVAL

Viimasel ajal on mitmelt poolt tõusetunud hääli Eesti Korporatsioonide Liidu - või õigem öelda küll Eesti Korporatsioonide Vilistlaskogude Liidu - elustamise vajaduse üle.

Olgugi sisuliselt enam tegemist EKVL-uga, kuna enamus tema perest oleksid vilistlased, lubatagu mul siiski alljärgnevalt tarvitada EKL-u nimetust. Sest enamuse korporatsioonide peres ei ole antud olukorras läbi viidud vilistlaskogu eraldamist korporatsiooni ulatuses koondiste kaupa. Ning sama tegevus laiendatult korporatsioonide liidule haaraks kõiki korporante, vahet tegemata tegevliikmete ja vilistlaste vahel. Ka on "korporatsiooni" nimetus laiema tähendusega kui "vilistlaskogu", seega saab iseenesestmõistetavalt esimese nimetuse alla paigutada ka ülikooli lõpetanuid. Pealegi on EKL vanem ja tema omaaegne laialdane tegevus enam vastav sellele, mida me ootame ja vajame siin elustada tahetavalt liidult.

Olles loogilised, ei saagi me asuda teisele kui heakskiitvale seisukohale EKL-u suhtes. Muidugi niivõrd, kui me üldse peame vajalikuks korporatsiooni kui akadeemilise intiimorganisatsiooni olemasolu tänapäeval. Et me seda teeme, näitab fakt, et me püsime, tegutseme ja- an-

tagu meile andeks teisitimõtlejate poolt - koguni kasvame!

Millised motiivid õigustavad ja minu arvates koguni teevad hädavajalikuks EKL-u tegevuse siin võõrsil? Kindlasti see sama vajadus mis 1915.a. aprillis viis Liidu loomiseni: tarvidus koondada omi üksikuina küllaltki nõrku jõude kaitseks mitmesuguste välismõjutuste vastu. Sel ajal olid niisugusteks välisjõududeks: šovinistlik vene ülikool, domineerivad saksa üliõpilasorganisatsioonid ja meie oma laiade rahvahulkade teadmatus eesti korporatsioonide suhtes. Eriti raske oli neil, kes seisid eelpostidena võõrsil (Vironia Riias ja Rotalia Peterburgis). Nad oskasid seda enam hinnata Liidu osatähtsust, kuigi see oli neile peamiselt vaid moraalne.

Ja kuidas on pilt tänapäeval? Seisame taas eelpostil võõra rahva seas. Ümberrahvustamise hädaoht on aktuaalne. Kuigi mitte šovinistlike survemeetoditega vaid ahvatlevate tulevikuperspektiivideganing üldiste üleujutavate tendentsidega nii elustandardis kui kohaliku rahva arvulistes proportsioonides ja maa hiiglaslikes dimensioonides. Edasi kohaliku - igas mõttes vaba - noorsoo kahjustav mõju meie rahvuslikele noortele võib olla suuremgi, kui omaaegsete võõrrahvuslaste korporantide otsene vaenutegevus värskete eesti organisatsioonide vastu. Ja kuigi meie oma rahvusliikmete perest on kadunud see esialgne umbusklik teadmatus meie suhtes (välja arvatud vast mõningate vanade siinolijate seas), on küllaltki kuulda hääli, mis peavad meid ühes meie organisatsioonidega ajalukku läinuks koos vaba romantilise Tartuga.

Nii-siis otse hämmastama-panevalt sarnased olukorrad ja seega ühtlasi loogiliselt samasugused motiivid taasliitumiseks. Milles peaks siis avalduma EKL-u tegevus tänapäeval?

Kõigepealt vastastikuses teineteise taas-tundmaõppimises ja seniste sidemete süvendamises. Selleks tuleb korraldada tihedaid perioodilisi kokkutulekuid. Neil kokkutulekuil on suur tähtsus eriti nooremaile kaasvõitlejaile, kes selliselt saavad elavalt täiendada oma kujutlust ning teadmisi korporatsiooni korrast ning siseelust. Seal selgub peatselt meie noorele järelkasvule, millised tegelikud väärtused on korporatiivsel kasvatusel ning mis on need elulised ja positiivsed alused, mis värvide ning osalt kommetegi erinevusele vaatamata ühendabarvukat EKL-u peret. Kõnelemata muidugi "vanematestsemestritest", kes endid alati hästi ja koduselt tunnevad omaaegsete kaasvõitlejate keskel.

Edasi oleks EKL-ul täita suur kasvatuslik funktsioon. Mitte ainult noorte, vaid suurel määral just vanade osas. Kui taas tekib autoriteet Liidu ja tema organite vastu, siis saab Liit palju kaasa aidata selleks, et ära hoida mitteaumehelikke võtteid tema üksikliikmete va-

hel. Olgu see siis poliitilise võitluse ägeduses või mõnes "tormist veeklaasis" tekkinud madallöökide sajus. Eelöeldu ei olnud mõeldud mingil määral Rotalia USA koondise või üldse siinse akadeemilise pere vahekordade iseloomustusena. Mõtlesin sellega kusagil teisal ilmnevaid mittekaasvennalikke vahekordi EKL-u peres,kuna Liit ei ole seal ennast suutnud autoriteediks kujundada. Olgu see vahemärkus ühtlasi hoiatavaks näiteks sellest milleni jõutakse, kui aumehelikkuse põhimõtted unustatakse.Samaaegselt olgu tähelepanu juhitud sellele, et siin Liitu organiseerima asudes seda tehakse täie innuga ning võimalikult kõiki korporante kaasa tõmmates. See tagab tunnustuse ja autoriteedi siinsele EKL-ule, milleta ta olemus oleks vaid paberlik.

Kasvatuse osas noorte alal ootavad ees laiad perspektiivid: tuleb korraldada referaate; ühiseid cantuse tunde; arendada seltskondlikku "lihvi" külaskäikude-, kella viie-teede, jne. kaudu; käsitada korporatiivset korda ja selle ajalugu neis põhilistes osades, mis on ühised kõigile korporatsioonidele jne. Eriline rõhk tuleb panna rahvusliku kasvatuse probleemidele.

Peale eelpool nimetatu on uued olukorrad toonud enestega kaasa ka uusi ülesandeid, nagu näiteks tarbekorral oma üksikliikmete toetamise jne. Tulevik võib meile panna veelgi uusi ja senisest erinevaid kohustusi, ja meie peame olema valmis ning suutelised neid kandma EKL-u tavade ja distsiplineeritud korporatiivse kasvatuse põhimõtete kohaselt.

Olen veendunud, et Rotalia pere USA-s asub huvi ning innuga EKL-u taasorganiseerimise tööle ja annab seal oma suurima panuse, vastavalt meie tõekspidamistele ja meie siinseile kättevõidetud positsioonidele.

Selleks edu ja jõudu, confratres!

Heikki Leesment

Järelkasv ja EKL

VAJAME ÜHIST EKL-u KONVENDI KORTERIT

Rohkem kui üks kord on "Meie Sides" arutatud konvendi liikmete järelkasvu probleeme. Sama küsimus on pidevalt üles kerkinud läbi aastate ka meie koosolekutel mitmel maal siin- ja sealpool suurt merd. Sama küsimusega on eriliste tulemusteta tegelanud ka teised EKL-u korporatsioonid.

Noorte järelkasvu on peetud vajalikuks, kuid pole leitud teid, kuidas seda rahuldavalt korraldada.

Mõned korporatsioonid on uute liikmete vastuvõtmisest hoidunud, või on vastuvõttu piiranud perekondliku ulatusega, võttes vastu vaid seniste liikmete poegi ja vendi.

EKL-u enda küsimuseski on seisukohad üpris lahkuminevad. New Yorgi ringides mõned pooldavad EKL-u regulaarset tegevusse rakendamist, teised on selle vastu. Nad väidavad, et Tartu traditsioonide laiemapinnaline elustamine "lõhkuvat" seltskonda, kellest mitmed vaatavat meile viltu. Kolmandate seisukohad püsivad kusagil kahe eelmise rühma vahel, toetades EKL-u mitteformaalset tegutsemist.

Käesolevaga esitame aga küsimuse: kas meie ei saaks neid kahte probleemi - järelkasvu ja EKL-u - ühendada? Ühendada nii, et EKL lahendaks suure hulga asjaolusid, mis on kõikides konventides takistanud noorte järelkasvu. See annaks muidugi EKL-ule paguluses täieliku eluõiguse ka kõige suuremate skeptikute silmis ja millega, eelkõige, korporatsioonide elu võiks võtta normaalse käigu.

Järgmised asjaolud on peamiselt takistanud korporantide järelkasvu: 1. oma ruumide puudumine ja 2. küllaldase lähedase sõprusringi puudumine. Vilistlastel ja teistel vanadel "kändudel" on lõpmata palju ühiseid armsaid mälestusi tudengipäevist, kuid noorel pagulasüliõpilasel, kes alles konventi sisse astub, on vajadus endasuguste järele, kellega koos elamusi läbi elada ning kui vaja, ühiseid tempe teha. Üks ehk kaks noorliiget vanade hulgas ei saa veel luua keskkonda, kellele maksaks anduda, kellele pühendada igat parimat hetke elu parimaist päevist. Noored tunnevad seda vaistlikult. Neid ei tõmba organisatsioonid, kellede liigete pühad mälestused võõral maal ning teissuguse mentaliteediga rahva hulgas neist mööda kõnnivad. Ja needki, kes on korporatsiooni astunud, elavad oma noorust mujal, väljaspool organisatsiooni ja sõpradega väljaspoolt värvivendi.

See on nõiaring. Noored ei tule korporatsiooni seepärast, et seal teisi noori ees ei ole. Teisi ei ole ees aga seepärast et organisatsioon ilma noorteta ei suuda noortele pakkuda, mis noorte päralt on. Või mis veelgi kurvem - meile tuleb noori liikmeid, kes tahavad olla lojaalsed meie sihtidele ning tahavad end tunda nõndanagu meie tunneme, kuid meie jätame nad nälga. Annud neile lõpuks küll värvid, oleme jätnud andmata peaasja, millele värvid on vaid ühendavaks sümboliks.

Kas meie ei saaks seda küsimust korraldada sellega et soetaksime EKL-u ühise konvendi korteri, kuhu leiaks tee suurem osa üliõpilasnoorust?

Niikuinii on paljud erinevate korporatsioonide üliõpilasliikmed omavahel tuttavad, isegi sõbrad. Siin ühises korteris, kuhu igal neist on oma võti, nad puutuksid sagedamini kokku ja neist kujuneks EKL-u raamides ühine pere, ühine coetuski, kui soovite. Iga korporatsioon

võiks siin pidada oma erikoosolekuid, kuid cantuse- ja paukimistunnid, referaatkoosolekud, klubi ja õlleõhtud võiksid ja isegi osaksid olema ühised. Nii meil jätkuks mehi sõpruseringiks, lauluks, eneseharimiseks ning suuremategi sihtide viljelemiseks. EKL-u vennalik side asendaks osagi sellest, mida iga korporatsioon üksikuna paratamatult on kaotanud.

Loomulikult oleks meil seal ka oma ühine vapisaal kõigi EKL-u vennasvappidega, oma jookidekapp aumehekassaga, ning igal konvendil oma aktikapp. Ning meil oleks kombeks ikka sealt läbi astuda, jalgu puhata ning tunda mõnu mõnusate meeste hulgas.

Mida te arvate sellest ideest, armsad vennad?

Erich Priks

Pagulasmõtted.

Viibin kaugel, kaugel võõrsil
Eestist eemal koduta
Saatus aitas tulla sulil
Kodumaale kärata.

Tuli hiilides ta külla,
Salakaval nägu eel,
Lubas tuua päiksekulda -
Eestil olgu rõõmus meel.

Saanud olla Eestis aasta
Näitas oma õiget tööd:
Võttis lüüa, puua, tappa,
Lahti pääsid silmavced.

Röövis kodud, raha, vara
Oma suures veretöös,
Ütles, ei ta teinud paha,
See käib vabaduse ees.

Meist siis "vabariigi" tegi
Meelepetteks teistele
Pättidest siis koosnes regi
Mis riigis lasti liikvele.

Joodi, lauldi, trallitati
Ballidel ka särgiväel
Purjuspäi ka vägistati .
Saaki võeti kahel käel.

Öeldi, see on vaba rahvas,
Kes idast teil kultuuri toob
Kes hävituses tubli, vahvas
See verest uue kodu loob.

Eesti rahva minevikku
Ajalehis võltsiti,
Olevikku, tulevikku
Reostati, kuid kiideti.

Stalin andis päikse kulda,
Kukla lasti lahkel käel,
Rahvapoegi matsid mulda
Politrukid võimuväel.

Päästis end, kel veidi jõudu;
Alles jäänud hirmuõõl,
Sattus saksalase lõugu
Jälle vaevles sunnitööl.

Siiski tuleb veel kord elu
Ära nuta, naine, mees.
Mõrtsukatel antaks tasu,
Parem tulevik meil ees!

Villibald Allik

Laulda viisil: "Mure mõtted mingem metsa..."

ROTALIA KOONDIS KANADAS

Rotalia Koondis Kanadas on asutamise ja organiseerimise ajajärgust välja jõudnud. Praegu võib juba öelda, et Rotalused Kanadas on endid kodukorra alusel ning uususte kohaselt organiseerinud.

Kodukord annab koondise elu korraldamiseks õieti vähe sõnaselgeid juhiseid. Rohkem tuleb silmas pidada traditsioone ja uususi. Peab tähendama, et ajajärk Saksamaal a.a. 1945 - 50 ei lisanud palju kogemusi koondise elu korraldamiseks sellele, mis oli omatud juba kogemustena kodumaal. Saksamaal oli vil! kogu juhatus alati võimeline kokku astuma ja olulisi küsimusi otsustama. Hiljem, kui alustas tegevust ka konvent, nihkus elu seega ka kodukorra-pärastele rööbastele. Faktiliselt avaldasid ju tegevust küll kaks koondist - Augsburgis ja Geislingenis - millel olid valitud ka oma juhatused. Kuid nende tegevus piirdus korporatsiooni algatuste ja tegevuse korraldamisega koha peal. Sellel - tõsi küll.- oli suur mõju kogu korporatsiooni elu arengule. Tarvitseb siin ainult meelde tuletada kas või juurdekasvu probleemi lahendamist, millega eeskätt tegeles Augsburgi Koondis ja millest võrsus üsna peagi konvent kõigi oma organitega ja ametliku asukohaga Erlangeni ülikooli juures.

Pikemaajalised kogemused ja traditsioonid koondiste elu korraldamiseks on kodumaalt, kus tegutsesid kaks koondist suurema arvu liikmetega - Tartus ja Tallinnas, ülikoolide asukohtades, hiljem aga ka Viljandis ja teistes kohtades, kus oli rohkem Rotalusi koos.

Nende koondiste erinevuseks võrreldes praeguse olukorraga oli aga see, et Tartu ja Tallinna koondised olid vilistlaste koondised ja l!m! maksid ainult vilistlased. Vähemates keskkohtades, Viljandis ja mujal, kuulusid koondistesse ka t!l!.

Koondiste tegevus piirdus niisuguste ettevõtmistega mis hõlmasid nii ütelda kultuurilist (referaadid, päevaküsimuste arutelud jne.) meelelahutuslikku (perekonnaõhtud, koosviibimised, jõulupuud jne.) ning muul moel omavahelist elavamat ja tihedamat kokkupuutumist ning ühiseks pereks kuuluvuse arendamist. Koondiste korraldatud algatustest võtsid osa alati ka t!l! ja reb!. Vil! kogu majanduslike ja korporatsiooni koosseisu küsimustega koondised ja nende juhatsed ei tegelenud.

Sarnasest korrast pidasid kinni ka koondised Saksamaal. Nii kaua kui ei olnud Saksamaal konventi, võttis l!l! ja reb! vastu vil! kogu juhatus. T!l! vastuvõtmisi otsustas vil! kogu ja bursside ühine üldkoosolek, kusjuures t!l! kandidaatidest teatati ka Rootsi, sealsel koosolekul otsustamiseks. Sellest ajast, kui alustas tege-

vust konvent oma organitega, toimus reb! ja t!l! vastuvõtmine konvendi organite poolt.

Allakirjutaja ei ole hästi tuttav koondiste tegevusega Rootsis. On tekkinud siiski mulje, et seal on koondised endile võtnud kõik, nii vil! kogu kui konvendi ühendatud funktsioonid. Ei ole mul ka teada, kas reb! vastuvõtmisel on keegi selleks konvendi praesidiumi poolt volitatud ning kas t!l! vastu võtmisel Rotalia konvent mis asub praegu New Yorgis, neid küsimusi hääletab või mitte.

Rootsis Rotalia koondiste tegevus on siiski mõningal määral lihtsam selle tõttu, et seal asuvad ka vil! kogu juhatuse liikmed.

Kanada Koondis, oma elu korraldamisel leidis eest järgmised olud, mis olid erinevad kõigist seni läbi proovitud oludest:

1. Korporatsiooni liikmed asuvad niivõrd laial maaalal üks siin, teine seal, et üheski keskuses pole koos nii palju Rotalusi, et nad kokku tulnult moodustaksid enamuse siin maal olijaist.

2. Kanadas pole ega ole väljavaadetki ellu rakendada konventi.

3. Korporatsiooni siin maal asuvate liikmete vähene arv ei õigustanud ega õigusta praegugi siit valima vil! kogu juhatuse liikmeid.

Koondise juhatus on asunud seisukohale, et kõik koondise liikmeid olulisel puudutavad otsused peavad olema siiski tehtud enamuse poolt, mispärast on tulnud toimetada olulistes küsimustes kirjalikku hääletamist. Tõenäoliselt tuleb seda teha veel edaspidigi, kui ei teki Torontosse - Rootsist siia saabujate arvel - koosolekute puhuks tarvilik enamus.

Koondise juhatus on algusest peale asunud seisukohale, et kodukorra sätted peavad koondise elu korraldamisel rakendamist leidma.

Kui Kanadas konventi või vennaskonventi pole, siis kuuluvad t!l! Rotalia konvendi koosseisu seal, kus konvent asub, antud juhul New Yorgis, nagu vilistlasedki kuuluvad Rotalia vil! kogu koosseisu. Olgugi, et nii t!l! kui vil! Kanadas siinse Koondise moodustavad, kus mõlemil on ühteviisi hääleõigus Koondise ellu puutuvate küsimuste otsustamisel.

Siit järgneb ka, et näiteks t!l! süüasju - kui neid peaks tekkima, mida senini pole veel juhtunud - arutavad konvendi vastavad organid, mitte Koondise juhatus ega üldkoosolek. Samuti kuuluvad vil! süüasjad arutamisele kodukorras määratud korra kohaselt, jällegi mitte koondise organites. Rotalia tegevuse praksises pole see ka mitte midagi uut: omal ajal on Tartu konvent küllalt arutanud välismail, näiteks Berliinis, asunute süüasju ja burside kohtuski karistusi määranud.

Peaks kerkima konkreetselt küsimus uute l!l! vastu

võtmiseks, peab iga konkreetse juhu kohta seisukoha saama Rotalia konvendi praesidiumilt, sest seda nõuab kodukord. Ka see pole midagi uut: mind ennastki võttis l!l! -ks vastu konvendi praesidium Berliinis, kuigi asusin Tartus. Sest kui iga koondis ilma konvendi praesidiumita vastu võtma l!l! ja t!l!, kaoks ühendav südamik ja - kas nii ei tekiks lõppude lõpuks mitu Rotaliat?

Vil! kogu juhatuse või juhatuse liikmete puudumine koha peal end eriti tunda ei anna, kuna side vil! kogu esimehega ja juhatuse kvoorumiga on küllalt kiire. Ka kodumaal asus vil! kogu juhatus ikka ühes linnas - alul Tartus, hiljem Tallinnas, ning ega see korporatsiooni elu midagi ei pidurdanud.

Kui nüüd küsida, millised tegevuse tulemused on umbes ühe aasta vanusel Rotalia Koondisel Kanadas, on siin vastus lühike: ei muud mingeid tulemusi, kui et Rotalused pole jäänud üksikuks vaimus ja meeles, vaid nende vaim on koondatud, nende meel ja mõtted liidetud. Mitte nagu üksikud virvatulukesed ei helgi Rotaluste südamete mõtlemised siin-sääl, millele pole vastust, vaid tarbe korral astuvad Rotalia meeste mõtted, vaated ja usk kokku konvendi laua ümber - olgu siis mehi endid seal või mitte - ja siis lööb leegitsema üks vaim, üks tuli.

Ja - see vana Rotalia vaim on sitke! Tuleb siia maale nüüd mehi "küll Soomest, küll Saarest", kui ütelda piltlikult. Aastaid pole mehi nähtud, vähe nendest kuuldudki. Ning on ka seitsmest surmast ja mitmest põrgu eeskojast või päris põrgustki läbi käinud. Aga mehed tulevad kui mehed muistegi - nagu oleks alles eile õhtul purgatooriumis pisut koos istunud ja - et, noh, kuhu meie jutt pooleli jäigi!

Nõnda siis: Rotalia vana, karastatud vaim, sellest vaimust tulenev kindel ühtekuuluvuse tunne, kodukorra sätted elu korraldamise alustena, traditsioonid ja uusused lähtekohtadena - nõnda on möödunud esimese tegevuse aasta jooksul Rotalia Koondis Kanadas asunud korraldama oma elu ja tegevust. Peaeesmärk seejuures ikka silme ees, mis mõtestab elu ja püüdlusi: eestlus ja Eesti!

Abel Käbin

- o - O - o -

PLURIBUS ANNUS!

Kuigi väga hilinenult, saadab Rotalia pere oma armsale kaasvil! Heinrich Kukkurile tagantjärele paremaid õnnesoove tema äsja möödunud 50 a. sünnipäeva puhul. Olgu õnn temaga ka uuel elukohal.

- - - - - - - - -
= = = = = = =

Mõtisklusi Rotalia majandamisest

Avaldan järgmised read n.ö. mõttevahetuse korras. Kui see üldjooneline kõigi Rotaluste hulgas laias maailmas leiaks vastuvõttu, eks seda siis hiljem võib lihvida ja täpsustada.

Mul on jäänud mulje, et meie konvendi kassa New Yorgis on peaaegu alati tühi. Vähemalt nii on mulle tihti vastanud laekur, kui ma tema poole olen pöördunud oma väikese laenusumma tagasisaamiseks, mille konvent minult sai ühe Argentiinas asuva confrateri abistamiseks. Tagasimaks lubati mulle teostada hiljemalt kahe kuni kolme kuu jooksul, kuid "lõpparve" on veel praegugi tegemata, kuigi sellest on möödunud juba ligemale poolteist aastat.

Ärge saage aga minust nii aru, et ma selle lehe ruumi kasutan oma isikliku laenukese tagasisaamiseks. Seda mitte. Ma tõin ta ette ainult illustreeriva näitena, et meie majanduslikud asjad ei näi olevat korras.

Meie konvendi USA osakonnas teatavasti kehtib kord, et iga Rotalus maksab liikmemaksu $ 1.oo kuus, arvates 1. okt. 1949 ja n.n. abistamisfondi arvel samuti $ 1.oo kuus arvates 1. jaan. 1950. Huvitaks nüüd küsimus, kas kõik asjaosalised on selle kohustuse täitnud? Olen erateel kuulnud, et meie peres on n.n. kaasvendi, kes seda majanduslikku koormust pole üldse kandnud või on seda teinud siis väga puudulikult. Minu isiklik arvamine sellis-te "kaasvendade" suhtes on järgmine - kui neil pole tarvis Rotaliat, siis veel vähem on Rotalial tarvis neid. Rotalia pole mitte mõni pops organisatsioon või "vallavaeste ametiühing" - ta kuulub suurima liikmena Eesti Korporatsioonide Liidu perre, kes omakorda haarab valdava enamuse Eesti orgsniseeritud haritlaskonnast. Kuusellesse võimsasse korporantide perekonda peaks igale distsiplineeritud akadeemilisele kodanikule olema avasjaks. Kui keegi aga arvab, et paljast "aust" ei saa veel kõhtu täis, siis ütlen neile realistina, et tulevases Eestis on see üks mõjurikkamaid komponente ka "leivaküna" juurde suunitlemisel.

Kontrolli majanduslike kohustuste täitmiseks konvendi vastu tuleb märksa tõhusamalt teostada. Vastavad ametorganid peavad siin leiutama meetodeid. Ühe sellisena soovitan omalt poolt pidevalt võlgnike "musta nimekirja" avaldamist selle lehe veergudel koos võla suurusega.

Edasi asudes asja juurde pole kahtlust, et Eesti vabanedes punasest katkust on meie konvendi hoonest Tartus Tähe tänaval järgi jäänud paremal juhul ainult rusuhunnik. Selle ülesehitamiseks majanduslikus mõttes esi-

tan praegu üldjoonelise kavandi või "Marshalli plaani". Huumori mõttes võiks seda nimetada ka "Tiiveli plaaniks".

Meie abistamisfond tuleb ümber nimetada "majafondiks". Sealt võib muidugi ka ajutisi laenusid teha abistamiseks. Iga Rotalus, ükskõik millisel maal ta asub, maksab "majafondi" $ 1.oo kuus (mitte ära segada liikmemaksuga, mis on iga konvendi osakonna ja koondise siseasi vastaval maal). USA-s elunevad Rotalused maksavad majafondi osamakse arvates 1. jaan. 1950., hiljem saabunud vastavalt saabumise ajast; teiste maade "mohhikaanlased" aga arvates selle plaaniga ühinemise momendist. Kuigi meid on "Vabas Läänes" rohkem kui sada Rotalust, teeme esialgse arvestuse saja peale. Tähendab, sada meest maksavad igaüks $ 1.oo kuus ehk $ 12.oo aastas. Kokku teeks see $ 1200.oo aastas. Mulle tundub, et optimistlikumagi kalkulatsiooni juures meie ei või loota kodumaale saamist enne kolme aastat. Sel juhul me omaksime siis juba $ 3600.oo. Kui meie võime loota üldjoontes sama rahakurssi, mis oli enne Teist Maailmasõda, siis tuleb viimast summat korrutada vähemalt neljaga, et saada arvu eesti kroonides. Ühe sõnaga, juba vähema kui kolme aastaga, oleksime Eesti mõiste järgi "sendimiljonärid". Keegi ei või aga garanteerida, et meil ei tule siin "istuda" veel viis aastat ja tolle ajaga, piltlikult öelduna, oleks meil Tähe tänava maja juba siin New Yorgis pangas. Eks?

Muidugi võidakse leida ka veel teisi menetlusi, kuidas seda majafondi arvet kiiremini tõsta saaks. Lihtsaim moodus selleks näiteks oleks osamaksu kõrgendada $ 2.oo kuus. Mina isiklikult olen nõus maksma seda kõrgendatud osamaksu heameelega. Või jälle teeb iga Rotalus $ 100 - $ 300 konvendile laenu ja avatakse mingi väikene ühine ettevõte jne.

Summa summarum - pangem mõtted liikuma, kuidas Rotaliale raha teha! Hea tahtmise ja energia puhul võimalused selleks igatahes ei puudu.

Jaan Tiivel

- - - - -

KORP! ROTALIA KARTOTEEGI ASJUS

Kartoteek asutati siin juba mõni aeg tagasi, kuid kahjuks sisaldab ta ainult andmeid USA ja Kanada liikmete kohta. Seega on ta täiesti poolik. On viimane aeg teda täiendada kõikide Rotaluste nimedega, ükskõik kus need ka ei elaks. Sest ainult siis on kartoteegil mõte ja sisu olemas, kui ta on varustatud võimalikult täielikult ja värskemate andmetega.

Vil! kogu juhatus oma viimasel koosolekul leidis

kartoteegi korraldamise kiireiseloomulise olevat,mis tuleb kiiresti läbi viia. Kartoteegi korraldamine pandi vil! kogu esimehe P. Mägi peale.

Et asjal aga edu oleks, on vaja kõikide Rotaalust e ühist kaastööd. Kõige esiteks peaks kõik koondised oma liikmete aadressid teatama. Seal, kus on olemas Rotalus-te grupid (Inglismaal, Argentiinas, Austraalias) peaks sealsete gruppide agaramad tegelased neid aadresse hankima ja lõppude lõpuks peaks iga Rotalus, kes kuskil maailmas teab meie mehi olevat, nende aadresse siia teatama. Ainult ühisel jõul saame võimalikult täielikke ja värskeid andmeid.

Tuleks igale ühele südamele panna, et kõik aadresside muutused, mis kusagil ette tulevad, tuleksid kohe teatada. Seda peaks muidugi igaüks tegema, aga ka need, kellel on andmeid sõprade aadressiide muutmistest, on palutud seda tegema.

Kuna ka "Meie Side" laiali saatmine sõltub aadressidest ja nimelt just värsketest aadressidest, siis on väga vajalik, et andmet koos oleksid. Tahaks ju ka et kõik Rotalused "Meie Sidet" kätte saaksid, sest meie bülletän on osutunud siiski tähtsamaks sidevahendiks meie vahel.

Palutakse kõik andmed kartoteegi jaoks saata võimalikult pea vil! Paul Mägi kätte (362 East 183 St., New York 57, N.Y., USA) ehk "Meie Side" toimetusele.

"""""""""""""""""""""

Kolm koosolekut

ROTALIA VILISTLASKOGU JUHATUSE KOOSOLEK -

Hiljuti pidas vil! kogu juhatus oma uues koosseisus oma esimese koosoleku.

Vil! kogu juhatusesse kuuluvad vil! kogu esimees Paul Mägi, liikmed USA koondisest: Eduard Mets ja Heikki Leesment, Rootsi koondisest Kristjan Joost ja Artur Keller. Väljakujunenud praksise järele peetakse koosolekuid New Yorgis, kuid kõik otsused lähevad Stockholmi liikmetele läbikavatsemiseks ja seisukoha võtmiseks.
Käesoleval koosolekul olid päevakorras muu seas järgmised küsimused.

1. Austraalia koondise loomine. Olgugi et Austraalias on ligi 15-16 Rotalust, pole seal senini korda läinud koondise organiseerimine. Olukord on seal sellepoolest halb, et inimesed elavad liiga laialipillatult kauge maa peal ja isiklikku kontakti leidub väga vähe. Teiseks polnud ka koha peal initsiaatorit, kes oleks asja liikuma pannud. Meie aga ei või nii suurt kogu Rotalusi organiseerimata jätta.

Juhatus otsustas pöörata vil! Ilmar Tammelo poole palvega, et tema koondise loomise algataks ja läbi viiks.

2. Peale pikemaid kavatsusi leiti, et "Meie Side" toimetus ja talitus tuleks laiemale ja kindlamale alusele viia. Oleks soovitav luua toimetuse kolleegium, mis koosneks vähemalt kolmest liikmest ja kes oleks kogu toimetuse töö eest vastutav ja kaastegev. Kolleegiumi oleks vaja üks esindaja konvendi poolt, üks USA koondise poolt ja üks vil! kogu juhatuse poolt. Kolleegium määrab ka tegevtoimetaja ja hakkab korraldama "Meie Side" talitust. Samuti jääks kolleegiumi ülesandeks luua laialdane kirjasaatjate võrk igal pool, kus Rotalusi asub.

3. Arutati USA-sse emigreerumise küsimusi, iseäranis Rootsist, kus see on viimasel ajal akuutseks muutunud. Kuna selles küsimuses pole selgunud veel täielikult asja seaduslik külg, siis otsustati selle kohta vastavat informatsiooni hankida. Siiski otsustati paluda Rootsi koondist teatada siia kõikide Rotaluste nimed ja samuti perekonnaliikmete nimed, kellel on soovi siia asuda.

Peale nimetatud tähtsamate küsimuste tuli kaalumisele terve rida vähemaid küsimusi.

K!K!K!
---

6. aprillil s.a. toimus New Yorgis kohvik Rheinlandi ruumides K!K!K! millel peamise päevakorra punktina seisis ülal uue praesidiumi valimine eelolevaks semestriks. Aruannete osas selgus kurvastava nähtena, et umbes 160 dollarilise läbikäigu juures on töötatud ligi kümne dollarilise puudujäägiga. Peamiselt on see tingitud liikmemaksude mittekorrapärasest laekumisest. Otsustati tarvitusele võtta abinõusid kindlaksmääratud põhjuseta hilinemise ja puudumise trahvi sisse kasseerimiseks.

Uus praesidium valiti koosseisus: confr! confr! Ilmar Aasma - Rot! x, August Tomusk - Rot! xx, Harald Pitea - Rot! xxx ja Ragnar Mägi - Rot! Old!. Lisaks valiti kirjatoimetaja abi confr! Harald Laupa. Konvendi ametnikkudest valiti confr! confr! Aado Perandi - mag! col! Karl Laantee - mag! ref!, Aksel Lehtmäe - mag!cant! ja Hans Adov - majanduseestseisja. Viimase abiks valiti confr! Harald Pitea.

Kohalalgatatud küsimuste all tehti otsus kommerssi pidamiseks sellel kevadel, kusjuures täpse aja ja koha määramine on praesidiumi ja koondise juhatuse ülesanne.

Manalasse varisenud korp! Sakala vil! Henrik Visnapuu'd mälestati üheminutilise leinaseisakuga. Võeti teatavaks otsus korp! Rotalia USA koondise poolt auhinnatöö avaldamise kohta eesti üliõpilastele. Koosolek pidas soovitavaks tulevastele koosviibimistele ilmuda värvides.

KORP! ROTALIA USA KOONDISE ÜLDKOOSOLEK -

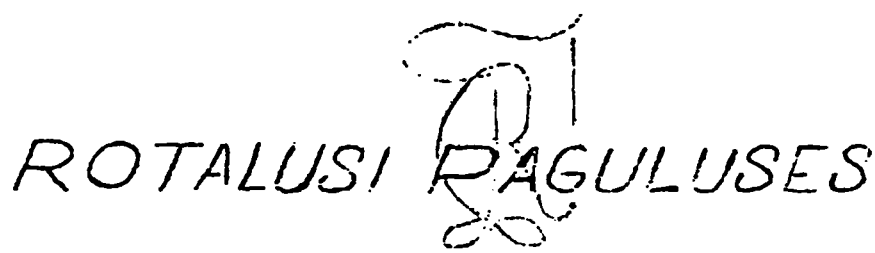
20. aprillil toimus kohvik Rheinlandi ruumes korp! Rotalia USA Koondise üldkoosolek, milles võttis osa arvukas kogu New Yorgis viibivaid Rotalusi.

Koosoleku esimese päevakorra punktina arutati küsimust EKVL-u tegevuse jätkamise kohta, milles üksmeelselt pooldati jatervitati EKVL-u tegevuse jätkamist.

Korp! Rotalia USA Koondise poolt kuulutati välja ühekordne auhind ühele USA-s tegelikult õppivale eesti üliõpilasele. Auhinnatöö väljakuulutamine toimub vastava komisjoni poolt, kuhu kuuluvad üks esindaja korp! Rotaliast, üks Eesti Üliõpilaskond USA-st, üks Eesti Akadeemilisest koondisest ja üks Eesti Teadlaste Ühingust. Auhinnatöö tegelik väljakuulutamine ja korraldamine lasub Eesti Üliõpilaskond USA-s õlgadel. Auhinnatöö auhinna suuruseks on $ 150.oo. Korp! Rotalia poolt valiti auhinnatöö komisjoni vil! prof. Adolf Perandi. Auhinnatöö täpse teemi määram komisjon, kuid eeldusel et see toimub kas üldrahvuslikul, üldpoliitilisel või üldmajanduslikul alal Eesti kohta.

Kevadkommerssi pidamises otsustati see pidada Eesti Majas väikeses saalis laupäeval, 19. mail s.a. internsena.

Sõna võeti veel rahalistes ja teistes vähem tähtsamates küsimustes.

A A F R I K A S T

Vist ainsa Rotalusena elab mustal mandril kaasvil! Harry Põdersoo Ida-Aafrikas, Tanganyika's. Ta siirdus sinna juba mõned aastad tagasi Saksamaalt, kuid kahjuks ei olnud tema täpne aadress senini teada. Mõõd loodame temaga vähemalt "Meie Side" kaudu ühenduses olla. H.Põdersool on kuuldavasti soovi siiapoole tulla, kuna tema abikaasa tervis ei suuda leppida sealse kliimaga. Ja on ka vist teisi põhjusi selleks olemas.

Tema aadress: H. Põdersoo, c/o Mr. A. D. Connell, P.O. Box 357, Tanga, Tanganyika, East Africa.

K A N A D A S T

Aidatakse kaasvendi Saksamaal.

Peame eriti heameelega alla kriipsutama Kanada Koondise hääd kaasvennalikku suhtumist meie kaasvendade vastu Saksamaal. On kavatsusel aidata kaasvil! Elmar Kuusler'i ja jõudu mööda ka teisi Saksamaal viibivaid Rotalusi. Ka varem on Kanada koondis alati kiirelt ja positiivselt reageerinud meie inimeste muredele ja hädadele Saksamaal. Selleks ka edaspidi indu, jõudu ja head tahet!

EKL-u õlleõhtu Torontos.

EKL tähistas oma 36. aastapäeva 31. märtsil s.a. Torontos omavahelise koosviibimisega, mis peeti õlleõhtuna. Osavõtjate arv ulatus 36-ni. Korp! Rotalia esindajana võttis sellest õhtust osa vil! E. Kuutma.

I N G L I S M A A L T

Vil! A. Lossman tervenemas.

Vil! A. Lossman'i tervis on paranemas, nagu kuuleme Kanadast. Ta on haiglast lahkunud ja viibib kodus abikaasa hoole all. Mis puutub vil! Lossman'i Kanadasse emigreerumisesse, siis lubab ta seda otsustada suve poole, kui tervis on täielikult käes.

P R A N T S U S M A A L T

Vil! Jäärats Pariisis.

Pariisis elab juba pikemat aega meie kaasvil! Jaak Jäärats. Kuna välismaalastel elu ja töötingimused Prantsusmaal pole kuigi roosilised siis kavatseb J.Jäärats ka üle mere tulema hakata. Kuidas ja kunas see teostuda saab pole praegu veel teada. Tema praegune aadress on:Mr.Jaak Geratz, 26 Rue de l'Etoile, Paris 17, France.

R O O T S I S T

Perekonnaõhtu Stockholmis.

Rootsi Rotalia Koondis pidas 26. märtsil s.a.Stockholmis perekonnaõhtu, millest osavõtt oli 50 inimese ümber. Kuna käesoleva õhtu korraldamist oli juba ammu kavatsetud, tuli aga mitmete asjaolude tõttu korduvalt edasi lükata, siis möödus õhtu nüüd hoogsalt ja õnnestus üle ootuste hästi.

Uusi värvikandjaid.

Stockholmis võeti Rootsi koondise poolt 26. märtsil vastu 3 reb! tegevliikmeks. Need olid: Jüri-Erik Uluots, René Paas ja Einar Kartus.

"Meie Side" soovib noortele värvikandjatele jõudu ja tervist ja ootab, et nad meile kõigile headeks kaasvendadeks saavad!

Ja uusi noorliikmeid.

Korp! Rotalia Rootsi Koondise poolt võeti hiljuti korp! Rotaliasse vastu 1!1! Artur Läänelaid-Laaman ja reb! Sepp.

Rotalusi siirdub Kanadasse.

Rootsist on viimasel ajal suurel arvul eestlasi üle mere tulema hakanud, peamiselt Kanadasse. Rotalia perest on juba ära sõitnud ja asuvad lähemal ajal teele Kanada poole Mihkel Luht, A. Jomm, Erik Jonsaar, Arn. Ahman, Heinr. Kukkur, Mart Joasaar, Laansoo, F., H. Riga, A.Läänelaid, Kalmet ja veel mõned teised.

Karmimad abinõud tarvitusele.

Rotalia Rootsi Koondis otsustas nendele koondise liikmetele, kes oma kohustusi koondise laeka vastu täiesti puudulikult ehk sugugi täitnud ei ole, edaspidi koondise informatsiooni mitte enam saata.

Nimekirjast kustutatud.

Rootsi koondise ja seega ka kogu korp! liikmete nimekirjast on kustutatud põhjuseta lahkununa 1!1! H.Teetlaus.

U S A - S T

Vil! K. Martin tervenemas.

Vil! Karl Martin, USA Koondise esimees, viibis hiljuti mõnda aega haiglas, kus tal teostati tõsine sapipõie operatsioon. Ta tervis on nüüd juba niivõrd paranenud, et viibib juba kodusel ravil. Tahaksime kõik südamest loota, et ta varsti paraneb ja jälle meie sekka tuleb oma sädeleva huumoriga ja raugemata elurõõmuga.

Pidulik sündmus ühe Rotaluse peres.

New Yorgi eesti ajaleht "Vaba Eesti Sõna" avaldas oma 28. aprilli, s.a. numbris pealkirja all "Härm ja Maiste abiellusid" järgmise teate: "New Yorgi Eesti kirikus laulatati laupäeval, 14. aprillil, õigusteadlane Gustav Härm ja Laine Maiste. Noorpaar asub elama New Jersey osariiki."

Tõenäoliselt on siin tegemist meie kaasvil! Gustav Härm'iga, kellele soovime omaltpoolt kõike õnne ja jõudu uue elu alguseks. Kahjuks pole aga nii konvendil kui ka "Meie Side" toimetusel vil! Härm'i käest mingit teadet tema perekonnaseisu muudatuse kohta, nii et on võimalik, et on tegemist valesti mõistetud teatega, mida palume sel juhul siinjuures lahkesti vabandada.

Kosseisust lahkunud.

L!l! Paul Oberschneider on korp! välja astunud ja seega Rotalia nimestikust kustutatud.

"Meie Side" toimetuse kolleegium.

Vastavalt Rotalia vil! kogu juhatuse otsusele on moodustatud New Yorgis "Meie Side" toimetuse kolleegium, kuhu kuuluvad vil! Paul Hägi - vil! kogu juhatuse poolt, vil! Adolf Perandi - USA Koondise poolt ja confr! Aado Perandi - ajutise liikmena konvendi poolt. Viimasel lasuvad ajutiselt ka toimetaja ülesanded kuni sobiva toimetaja leidmiseni.

Elurohti on vahetanud...

Toimetusel on teada järgmiste Rotaluste aadresside muudatused: Kanadas - E.Jaska - 261 Fifth Ave.,Ottawa/Ont. L.Jänes - 21 Victoria Rd.,Halifax/N.S.; A.Kalmet -48 Murjel Ave.E.,Toronto/Ont.; V.Erleman - Mattawa P.O./Ont.; M.Joasaare - c/o L.Pork,9 Albemarle Ave..Toronto/Ont.;G. Paloots - Experimental Farm, Delhi/Ont. -- USA-s - V.Ojamaa täiendav aadress: 2004 Hoover Village,Seabrook Farms, Seabrook, N.J.

CONFR! JAAK KUKK VIIBIS NEW YORGIS

Hiljuti viibis New Yorgis paaripäevasel puhkusel Ameerika sõjaväes teeniv confr! Jaak Kukk. Confr! Kukk oli teatavasti Saksamaal Erlangeni konvendi algpäevadel esimeseks senioriks. USA-sse jõudes asus ta elama San Fransiscosse oma sugulaste juurde, kus töötas ühe kohaliku kindlustusseltsi juures kuni mobiliseerimiseni sõjaväkke möödunud sügisel. Viibides praegu Georgia osariigis õppelaagris oli tal võimalus tulla New Yorki mõnepäevalisele puhkusele, kasutades ära üht väikest sõjaväe pommilennukit selleks, ja siirdus siis peatselt tagasi, et ühineda oma väeosaga Euroopasse sõiduks.

Üldiselt on confr! Kukk rahul Ameerika sõjaväe eluga. Ta on oma kuue kuulise karjäärі jooksul jõudnud juba esimeste paelteni ja kannab nüüd ametlikku nimetust PFC-Private First Class. Praegu asub ta rügemendi staabi juures eri luuresalgas tankistina. Saksamaale siirdumisest juttu tehes vastas ta, et sinna lähen päris hea meelega, kuna on ehk saksa keele oskuse tõttu võimalik kiiremini edasi jõuda. Kahjuks ei osutunud tal võimalik pääseda sõjaväe ohvitseride kooli, kuna tal puudus kodakondsus.

Confr! Kukk on esimene Rotalia perest, kes on siin mobiliseeritud. On rõõmustav näha, et ka seal meie mehed annavad oma parima ja püüavad eestlase ja hea Rotaluse nime kõrgel hoida. Soovime talle kõige paremat õnne ja jõudu tema uute ülesannete täitmisel.

MAIPIDU ...

Olukordadest tingituna pidas Eesti Üliõpilaskond USA-s oma seekordse maikoosviibimise 28. aprillil s.a. See peeti Eesti Majas all kohviku ruumis, millest võttis osa üle 60 üliõpilase ja vilistlase, nende seas ka rohkesti Rotalusi. Meelejääv õhtu algas referaatkoosolekuga, millele järgnes omavaheline koosviibimine teelauas mitmesuguste ettekannete, laulude ja tantsuga. Vil! Viktor Kõressaar esines pikema sõnavõtuga, milles ta tutvustas noori maiõhtu vastuvõtmise kommetega ja sündmustega kodumaal. Kõigiti õnnestunud ja heatujuline õhtu kestis kukuni hiliste hommikutundideni.

T e a d a a n n e

Korp! Rotalia konvent korraldab 4. mail s.a. New Yorgis kohvik Rheinlandi ruumides külalisõhtu, millest palutakse kõigi Rotaluste elavat osavõttu.

"Meie Side" nr. 3/4 (II aastakäik). Väljaandja: korp! Rotalia USA konvent. Ajutise toimetuse aadress: Aado Perandi, Cortlandt Hotel, 90 Cortlandt St, New York 7, N.Y.

MEIE SIDE

5 1951

Praesidium

KORP! ROTALIA BÜLLETÄÄN

Meie Sõle

KORP! ROTALIA BÜLLETÄÄN

Nr. 5 (II aastakäik) New York, mai 1951

MEIE EI UNUSTA

Tundsin ühte eestlast. Siis, kui Eesti Vabariik oli iseseisev, tegi ta kõik selleks, et jõuda ametastmel kõrgemale redelipulgale. Ega ta ei mõhitsenud ka selle eest, et võtetega, mille ausust ei tohtinud hakata liiga teravalt vaatlema, kõrvale tõrjuda teisi, kes oma võimetelt, võib olla, oleks sinna paremini sobinud. Kui kommunistlikud hordid esmakordselt ahastasid Eesti pinna, oli ta pesuehtsamaid kommuniste, et jõuda veel paar astet kõrgemale redelipulgal karjäärireedelil. Kuid sattunud järgneva sõja kestel sakslaste kätte, olid unustatud punased redelipulgad ning ta hakkas uuesti nühkima neid natside meelekohaselt. Ent ajalugu keeras kiiresti ette uue stseeni ja meie kõnealune leidis ennast Dii-Pii laagrist Saksamaal. Kuid siis oli ta kohe ainuke isik, kes oli võimeline, tahteline ja suuteline juhtima eesti rahvusgruppi Saksamaal ja teda välja tooma sealsest viletsusest. Üks minu häid sõpru nimetas seda "randade-tõveks". Ons nüüd see nimetus õnnestunud või mitte, kuid sama "randade-tõbe" nüüvad põdevat nii paljud eestlased. Neil puudub tahe, võime ja oskus lugu pidada eesti traditsioonidest ja arusaamine eesti vaimsetest väärtustest. Sest kõik need asjad on varjatud nende eest nende eneste ninaga.

Meie, Rotalused, oleme andnud v a n d e truuks jääda Eestile, meie isamaale. Ja veel teise - olla vennaks üksteisele. Saatus on meid pillutanud mööda mitmesuguseid randu. Oleme suunitud olnud kohanema mitmesuguste oludega, mis tihti on olnud meile rasked ja võõrad. Võitlus ja pingeline töö igapäevase ülalpidamise saamiseks sunnib sellele pöörama peamise tähelepanu ja kõik muu jätma nagu tahaplaanile. Seetõttu kipuvad tuhmuma meis elavad tõekspidamised, kipuvad nagu vajuma unaruse hõlma.

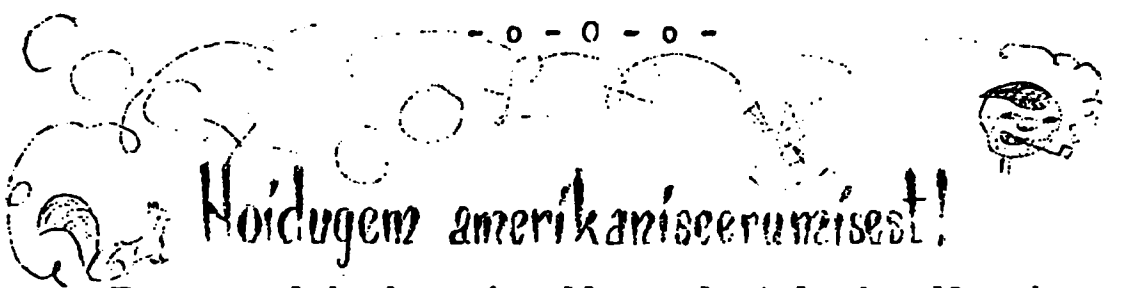
Ent meie ei tohi neid unustada! Need tõekspidamised on ju ainsad elemendid, ainsad väärtused meis, mis ei lase meid vajuda ühele tasemele nendega, kes peale eneseminna ei tunne midagi muud väärtuslikku. Meie vaimse väärtuse tunne seisnebki selles, et peame väärtusiks midagi suuremat ja kõrgemat kui ainult oma enese igapäevase elu elamise rahuldamist. Sest kui see poleks nii, siis ei jääks järele midagi inimväärset. Ei jääks järele midagi, mis tähistaks meid vaimsete väärtuste kandjana, vaimsete väärtuste loojana, rahvusliku kultuuri ja selle kaudu üldinimsoo kultuuri edasiarendajana.

Tuleme korraks kokku ja uuendame oma vande!

Meie ei saa iial unustada seda, mis meile püha!

Adolf Perandi

- o - O - o -

Ega ma poleks kunagi selle peale tulnud, selle sisulist hüüdlauset tarvitada - pealegi päälkirjaks. Aga asi on selles, et lugesin "Meie Side" nr. 1/2, et Eesti üliõpilaskond korraldanud diskussiooni õhtu akadeemilise kasvatuse küsimustes ja seal olevat Vironia vil! H. Tekkel avaldanud arvamist, et: "Eesti akadeemilisesse organisatsiooni kuulumine ainult on ebasoovitavaks takistuseks eesti üliõpilaste amerikaniseerumisele."

Järelikult: soovitav on amerikaniseerumine.

Oleks seda arvamist avaldanud üks härra H. Tekkel, siis ütleks: "Isa, anna talle andeks, sest ta ei tea, mis ta teeb!" Aga ta ju esines seal Vironia vilistlasena, nii siis Vironia esindaja. Ning Vironia on eesti korporatsioon ja kuulub Eesti Korporatsioonide Liitu. - See sunnib asja lähemalt vaatlema.

Mis on amerikaniseerumine? Eks see ju ole ameerika rahvastikule omase, lühidalt ameerikaliku mõttelaadi, hingeelu ja vaimse oleku omaks võtmine. Ja see pole teisiti võimalik, kui et senine, meie puhul e e s t i l i k, tuleb välja tõrjuda endast, oma vaimuelust, mõtteviisist ja hingelaadist ja asendatama ameerikalikuga.

Ainult sel teel on amerikaniseerumine võimalik.

Kui tahta amerikaniseeruda, siis peab olema teada, mis on ameerikalik. Sisemuses ja sügavuses. Sest ega heledavärvilise ruudulise ürbi selgaajamine ja pool-lohakas kõnnak ei tee veel kedagi amerikaniseerunuks.

Üks šveitsi professor, tulnud tagasi Euroopasse pikemaajaliselt Ameerikas viibimiselt, andis ameerikaliku

iseloomustamiseks järgmise lausendi: "Coca Cola ja Comics" Selle lausendi esimese poole - Coca Cola - juures võib pisut kahelda. Olen üle kahe aasta elanud Ameerikas (sest Ühendriikide ja Kanada elu- ja hingelaad on üks ja sama) aga ma ei tea veel, mis maitse on Coca Colal.

Comics - see on vaieldamatult sügavalt ameerikalik. Ta valitseb Ameerikat täie võimuga. Poeg igasse elamusse uksest ja aknast. Kui on lapsi majas, klammerdub kui puuk nende hinge ja vaimu külge, infitseerib, nagu teeb seda ka puuk, nende vaimu oma mürgiga, mis ruineerib inimlikke tundeid. Tõsi: õpetaja koolis küll laidab comics'eid ja keelab nende õgimist. Aga kui sama õpetaja saab kätte ajalehe, pöörab kohe lahti comics'ite külje.

Coca Cola šveitsi professori lausendis ma asendaksin pigemini skunkiga. Mitte sellepärast, et ameerikalikkuses oleks midagi nii täiuslikult ropult haisevat, vaid sellepärast, et kogu oma teaduse ja tehnika kõrge taseme juures pole leiutatud vahendit, millega tõhusalt võidelda selle haisueluka vastu ja temast ka jagu saada. Ta terroriseerib oma ropu lehaga nii maal kui ka linnas, jah, isegi miljoni elanikuga Toronto südalinnas ajab suure firma büroo ruumid oma rõvedat haisu täis, aga Ameerika on tema vastu võimetu. Või siis üks võitlusvahend: pane pütt piimaga skunki ootama ja kui tuleb piima limpsima, lase püssiga maha. (Mul omalgi on püss alati seks otstarbeks käepärast, padrun rauas ja kukk vinnas!)

Aga see tõrjemenetlus pole kuigivõrd originaalselt ameerikalik. Pigemini eestilik. Kui mina olin veel karjapoisi ealine, oli Eestimaal ussidel nihuke rumal komme, et kui heinaline heitis pärast sööki põõsa villu puhkama ja magades suu lahti unustas, ronis uss suust sisse ja kõri kaudu kõhtu. Magaja nägi seejuures und, et rüüpas suurte sõõmudega hääd jääkülma vett palaval päeval. - Pärast olid muidugi põrgulikud valud sisikonnas. Need valud ja see unenägu olidki kindlaks diagnoosiks, et uss on sees! Tolle ussi sai sisikonnast kätte kaunis kerge vaevaga: tuli heita päikese paistele magama ja piimakauss panna suu kõrvale. Uss tundis sisikonnas piima lõhna ja tuli seda limpsima. Nagu ameerika skunkki. Vahe ainult selles, et uss limpsis kõhu täis ja läks minema, sest ega magaja teda materdada ei saanud, skunk aga lastakse surnuks maiustamise pealt. (Surres levitab küll veel hirmsat haisu, mida jätkub paariks nädalaks).

Selles seisabki vahe eestiliku ussi- ja ameerikaliku skunkitõrjemenetluse vahel.

Nõnda olemegi jõudnud eestiliku ja ameerikaliku võrdlemiseni ning see ehk ongi meile parim tee ameerikaliku mõistmiseks ja amerikaniseerumise võtme avastamiseks.

Alustame köösse suhtumise vaatlusega, sest see on ju üks aluseist, mis määrab inimese vaimulaadi.

Kui töötada Ameerikas puht eestilise kohusetundega ja töödistsipliiniga, nõudes seda ise endalt, väidetakse,

et te teete häid edusamme saamiseks hääks ameeriklaseks. Ning kui jäite kindlaks omaks võetud suunale, kui lähtute ja rakendate oma eestist pärinevaid teadmisi ja kogemusi - (sest iga töö põhilised alused kogu maailmas ikka on ühed ja samad, juurde kuuluvad menetlused ja tehnilised võtted võivad olla olude ja võimaluste kohaselt teised) - siis leitakse peagi, et tunnete oma ala põhjalikult. See tähendab, muidugi, siit maa mõiste järgi; ameerikalikult põhjalikult.

Ma teen järelduse: hää eestilikkus suhtumises töösse kõlbab väga hästi hääks ameerikalikkuseks. Ses suhtes pole vaja oma eestilist olemust tühjendada ning amerikaniseeruda.

Ning kirik keset küla: jäägu ameeriklasele veendumus, et ollakse lühikese ajaga amerikaniseerunud ja saadud hääks ameeriklaseks, minule jääb teadmine, et ma pole oma eestlikkust kaotanud ja olen jäänud hääks eestlaseks. Küll ameeriklane märkab peagi, et uue ameeriklase töös ja suhtes tööga on midagi, mis temale on olnud võõras. Ta aksepteerib selle vaikides, liidab "ameerikalikule" lisaks ja - ameerikalikkus on jälle pisut rikastunud, millest mõlemal poolel rahulolu tunne. Andmine aga rikastab inimest rohkem kui saamine. Seepärast on minu, eestlase, rahulolu tunne suurem. Eestilikkus aga andmise läbi rohkem rikastunud kui ameerikalikkus saamise kaudu.

Töö ja suhted sellega pole veel aga terve elu. Suure osa elust kujundab mõtlemine ja teadmine, millele see baseerub.

Kui ma kodumaal läksin veskile, ning kui siis mehed korda oodates istusid kottide otstel, siis oli aega ja siis peeti parlamenti! Sisemaised küsimused arutati läbi, sõeluti ja arvustati, ka Inglise Ühendatud kuningriigi poliitikasse heideti pilku. Läbisegi elati kaasa Eduskunna valimistele Soomes. Argumenteeriti arvude ja faktidega. Resolutsioone vastu ei võetud ja otsusi ei tehtud. Aga kui jõudis kord terad kolusse lasta, olid küsimused küpsed niigi. Iga hommikune kiir-koosolek toimus piimatalituses või koorejaamas. Piim jooksis separaatoris kiiremini kui terad veskikivide vahel, tuli siis kiirestihaarata diskussioonist, öelda oma arvamine ja püüda teise vaateid. - Nõnda avaldus eestilik silmaring, teadmised ja mõtlemine. Avaldus, mitte ei kujunenud, sest kujunenud oli see juba aegade ja ajaloo sündmuste vältel. See võrsus otsekui Eestimaa pinnasest.

See oli ja on eestilik.

Kui mulle keegi juhataks Ameerikas niisuguse veski, kus ma nõnda saaksin, istudes koti otsas, arutada kõiksugu elu nähteid ja küsimusi ning sündmusi terves maailmast, kus ma leiaksin nii avara silmaringiga kaasvestlejaid - ma kohe viskaks terakoti istumise alla ja sõidaks sinna veskile ainult vestlemise pärast, olgu siis jahu kodus vaja või mitte.

Vestleks veskitagi. Kui oleks - kellega. Aga kui iga päev ajalehte lugev inimene vastab küsimusele, et Teie ometi teate, kes on Stalin, puhtsüdamlikult: "Miks ei tea, Stalin on hobune." - kuidas siis ikka vestled. Kusjuures Ameerika polegi nii väga võiduajamiste maa. Tõsi küll, ka meie täisvereliste inglissigade tõuraamatus esinesid nimed, nagu Hitler, Bolševik - kas mitte Stalingi? (Kevil! Jakob Velitaril tuli kaasa elada sellepärast veel diplomaatiline sekelduski ja Välisministeeriumist hoiatuski vastu võtta.) Aga iga eestlane teadis, et nendel eliitkultidel olid ka nimekaimud ja kes nad olid. Iga ajalehte lugev ameeriklane aga ei tea, et võidusõidu hobusel Stalinil on ka nimekaim.

See on ka - ameerikalik.

Kindlasti on "eesti akadeemilisse organisatsiooni kuulumine... t a k i s t u s e k s... amerikaniseerumisele" sellises suunas.

Kas aga - "ebasoovitavaks"?

Ameerika on aga demokraatia maa. Inimvabadused on siin vaieldamatult endastmõistetavad, mis inimesele sündides külge sünnivad ja temast surmani lahutamatuks jäävad. Siinjuures peame siiski tegema ühe reservatsiooni: teataval määral iga inimese vabadused on sõltuvad sellest, kui palju tal on raha. See pole aga mitte ainult ameerikalik, vaid ülemaailmlik ja üldinimlik. Raha teenimiseks on aga Ameerikas vabadused kindlustatud, mis pole mitte ülemaailmlik ja üldinimlik. Kuigi see oli ka eestilik.

Kaarel Eenpalu seadis kord ühes oma kõnes küsimuse: mis on demokraatia? Ega andnudki vastust, millest kõik oleksid mõistnud, mis on demokraatia.

K. Päts ei esitanud kunagi küsimust, mis on demokraatia, küll on aga korduvalt küsimatagi öelnud mis see on. Ma neid ütelusi tsiteerima ei hakka. Need on trükitult kättesaadavad kõigile. Siit aga järeldus, et ühtedele võib olla demokraatia ja selle olemus selge, sest see on temas endas, teine peab aga seda otsima, selle üle juurdlema. Mõlemad on ometi seejuures demokraadid.

Ma eelistan olla demokraat nõnda, et see on mul veres, et mul ei tarvitseks otsida enam teid selleni jõudmiseks. Ega ka kahelda selles, kas ja mil määral minu maailmavaade ja ellusuhtumine on demokraatlik.

Sellise sisemise tasakaalu saamiseks on eeldatavad kaks asja: see peab olema osalt hälli kaasa pandud, aga see vajab väljaarendamiseks ka - kooli.

Ameeriklasel on see hälli pandud. See on ameerikalik.

Eestlasel on see ka hälli pandud, sest see on ajaloo pärandus eestlasele.

Ameeriklase demokraatia taim on lopsaka kasvuga, tugev ja elujõuline. Aga ta on saanud väga vähe külmi tuuli ja pakast. Seepärast ei tea, kuidas ta päris tormide-

le vastu peab ning kuidas ta uusi võrseid ajab, kui tüvi peaks murduma.

Eestlase demokraatia taim on pisut jändrik, tuultest tugevasti sasitud ja pakasest näpistatud. Aga visa hingega ja vintske koega. Kui tormi käes otse kasvada ei saa, muudab end ronitaimeks ja väänkasvuks ja elab ikka. Pääseb aga häässe mulda ja hää ilma kätte, kasvab uhkesti.

Selle taime koolitamine teeb temast õige elulooma. Koolitust nõuab see ka akadeemiliste kodanike juures.

Oma omaaegse ameti ja töökoha tõttu on tulnud mul tundma õppida igasuguste organisatsioonide, nii noorte kui ka vanade, struktuuri, tegevust ja resultaate.

Ma olen veendunud, et eesti üliõpilaskorporatsioonid olid, ja kui nad seda suudavad, siis ka on üheks parimaks demokraatia kooliks. Ma ei tea nimetada ühtegi teist organisatsiooni tüüpi, olgu akadeemilist või mitteakadeemilist, kus selle liikmeskond kujundab nagu väikese omaette riigi oma põhiseadusega, oma parlamendiga, oma seadusandlusega, oma kohtukorraldusega. Kus iga liile aktiivselt võtab osa selle riigi valitsemisest ja tema asutuste tegevusest. Ning oli ka vastutav mitte ainult iseenda, vaid kogu oma organisatsiooni eest. Kus vähemus vaieldamatult alistub enamuse otsustele. Ning kusjuures noored, esimest päeva ülikoolis olejad, on pidevas kontaktis vanade, elukogenud sama organisatsiooni liikmetega. Kuid kusjuures otse täpselt on määratud, kui kaugele saab vanemate vahelesegamine minna noorte otsuste tegemisse. Sest noored ju peavad õppima käima oma jalgel, ise otsustama, ise vastutama. Nõnda läheb neile demokraatlik olemine verre, muutub lahutamatuks osaks nendest. Vabadusi, kohustusi, vastutust - seda andis ja peab andma korporatsioon oma liikmetele.

Aga veel midagi korporatsioon kandis ja peab andma kaasa: kohustuse ja vajaduse teenida - teenida oma maad ja rahvast. Rebase põlve esimestest päevadest imbub seda verre, seda kohustust ja vajadust. See on kogu selle väikese riigi elu juhtmõtteks, kuhu sa kuulud. - See on eestilik.

Kuis peaks see olema võimalik - seda oma sisemusest välja saada, et anda ruumi amerikaniseerumisele. Ning kui palju vaesemaks peaksid jääma need, kel puudub võimalus omada seda kohustuse ja vajaduse tunnet!

Amerikaniseerumine jätaks ses paigas tühja koha, sellel ei oleks midagi ses paigas asemele anda.

Aga ometi see ei sega kedagi olemast hää ameeriklane.

Ning tuleme järeldusele: jäädes igati hääks eestlaseks, elades ja töötades igati ainult eestilikult, hoidudes kindlasti amerikaniseerumisest, võime olla väga häädd ameeriklased. Me oleme suutelised siis rikastama ameerika elu palet oma omapäraga, eestilikuga. Ning Amee-

rika on väga valmis seda oma elupilti täiendavat eestilikkust vastu võtma, kuigi ütleb sääljuures, et see on hää ameerikalikkus.

Eesti akadeemilised organisatsioonidki täiendaksid Ameerika elupalet. Ning poleks midagi imestada, kui ka ameerika üliõpilased nendelt organisatsioonidelt laene tõeksid, kui neil ainult võimalus oleks nendega tutvuneda. Nagu võisime omal ajal tähele panna laenu kalduvusi oma sõpruslepinglaste juures.

Amerikaniseerumine orgaaniliselt tähendaks aga eesti üliõpilastele vaimselt plagiaadiks muutumist.

Kui ühes EKL-u korporatsioonis puhuvad teised tuuled ja kostavad teised kõned, siis peab EKL-u kohta küll ütlema, et "midagi on mäda Taani riigis!".

See kohustab aga Rotaliat ja Rotalusi seda suuremale tegevusele, et võidelda eestluse kao ja amerikaniseerumise vastu eesti üliõpilaskonnas ja eestlaskonnas.

Abel Käbin

Autori järelmärkus:

NB! Lugejad Rotalused nüüd muidugi muigavad, et va' Käbin on kord jälle sattunud jutu-hoogu. Vist on võtnud napsu.

Napsu võtmisega on nüüd niisugune lugu, et seda tuleb siin Ameerikas teha ka kodumaa kombe kohaselt. Whiskit mitte solkida vee ja jääga ega mitte nekutada poole klaasi kollaka vee juures tundide kaupa, vaid ikka pitsklaasiga, puhtalt ja tempoga. Ei tee tühi mehele midagi!

Confraterliku tervitustega

Teie A.K.

==========

Korporatsiooni põhikiri ja kodukord

- I -

Akadeemiliseks korporatsiooniks on harjutud nimetatama seda kogu tegelikult õppivaid üliõpilasi, kes on ühinenud tihedaks vennalikuks koguks ühiste eesmärkide saavutamiseks. Eesti üliõpilaste korporatsioonid (ka suurem osa ü.-seltse) on aga oma arenemise kestel ammu välja kasvanud nendest kitsastest piiridest. Praeguneakadeemiline korporatsioon koosneb: 1. vilistlastest (üli-kooli lõpetanud isikud), 2. üliõpilasvilistlased (õppi-

mise katkestanud liikmed), 3. tegelikud üliõpilased. Sellega on ka seletatav see, et iseäranis praegusel ajal, kus normaalne korp! tegevus on katkestatud, nad edasi eksisteerivad, kuigi neil paljudel juhtudel polegi tegelikke üliõpilasi, ehk ainult üksikuid. See näitab kõige selgemini praeguse korp! sisemist struktuuri ja koosseisu. Seega ei ole korporatsioon kaugeltki enam üliõpilaste koondis, vaid laiem akadeemilise haridusega isikute kogu. Vastavalt sellele on ka korporatsiooni sisemine elu, tema organisatsioon ja ta sihid hoopis teisele alusele seatud, kui see üliõpilaste organisatsiooni suhtes vajalik oleks.

Iga elujõulise seltskondliku organisatsiooni aluseks on tema põhikiri ja kodukord. Need kaks määravad kindlaks selle organisatsiooni struktuuri, tema eluavaldused ja tema tegevuse. Kuigi suuremal osal organisatsioonidel on põhikiri tema peamise legaalse tegevuse aluseks, ei suuda ükski põhikiri üksinda lahendada kõiki probleeme, mis ühes komplitseeritud ühiskondlises organisatsioonis ette tulevad. Ning abiks tuleb võtta kodukord. Korporatsioonid on oma koosseisus veel enam komplitseeritud, mitmekülgsed oma tegevuse laialdaste piiridega ja oma sihtides suurejoonelised. Selletõttu nende tegevust ei saa enam kuidagi reguleerida ainult põhikirjaga, vaid nende elus on juba määrava tähtsusega vajalik kodukorra olemasolu.

Tegelikult oli korporatsioonis kaks põhikirja: üks põhikiri konvendi tegevuse, teine vil! kogu tegevuse määramiseks. Sisemises elus aga ainult üks üldine kodukord.

Rotalial on olnud oma eluea kestel 4 konvendi põhikirja: 1 Peterburis, 1 Berliinis, 1 Tartus ja 1 Erlangenis; vil! kogul on olnud ainult üks - Tartus. Ametlik põhikiri on olnud alati oma asukoha maa seaduste, poliitiliste voolude ja riigiõiguslike normide produktiks. Peterburi Rotalia põhikiri ei tohtinud mainida, et Rotalia liikmed on ainult eestlased, ametlikult võisid liikmed olla ainult Peterburi Universiteedist. Berliini põhikiri arvestas tolleaegse Saksa seadusandlusega ja poliitilise mentaliteediga. Tartu põhikiri sobis kõige enam tegelikule olukorrale, olgugi et ta kaugeltki ei väljendanud korp! tegelikke organisatsiooni, struktuuri ja sihte. Erlangeni põhikiri oli trafaretne üliõpilasorganisatsiooni põhikiri, vahest ainult värvide loetelu eraldas teda teistest Studentenvereinidest. Vil! kogu põhikiri oli äärmiselt lühike, üldsõnaline ja sobis sisult igasugusele seltskondlikule organisatsioonile.

Selle tõttu tuli põhikirja peale vaadata ainult kui ühte vahendit oma tegevuse seaduslikuks kinnitamiseks, ilma et põhikiri mingisugust tegelikku abi andis korporatsiooni üleschituses, organiseerimises ja sisemises elus. Tihti olid korporatsiooni eesmärgid ja sihid otse vastupidised põhikirja nõuetele ja selle riigi poliitilistele

avaldustele, kus korporatsiooni põhikiri oli kinnitatud. Aga see oli paratamatu! Meie ei saanud ju oma sihte ja eesmärke kuidagi kokku viia ametlikkude seisukohtadega, mis muutlikud olid, kuna meie sihid ja taotlused olid algusest saadik praeguseni alati püsivad ja muutumatud. Kõik see viis selleni, et põhikirjad ei ole korporatsiooni elus kunagi mingit olulist osa mänginud, vaid on teeninud ainult legaliseerimise otstarvet. Ainult kodukord on ja jääb selleks aluseks, millele korp!-i elu on rajatud, millel ta püsib ja mis teda ka tulevikus edasi kannab.

Rotalia elus on küllalt ajajärke olnud, kus korp! on pidanud täiesti illegaalselt tegutsema, nii 1917-1923, 1940-1947 ja 1949 kuni praeguseni. Osalt on tegutsetud avalikult, kuigi legaalse aluseta, osalt aga põrandaall. Seega ei ole põhikirja puudumine, legaalsuse ärajäämine ehk koguni "seadusevastane" eksistents iialgi takistuseks olnud Rotalia tegevusele. Rotalia pole meile olnud kunagi mingisuguseks väliseks vormiks ehk kujuks, vaid ta on olnud meie südame asi, meie veendumuste objekt ja meie ideaalide ning sihtide taotlemise põld. Seda mentaliteeti ei suuda välised tegurid ja olukorrad muuta. Välised olukorrad võivad korporatsiooni juriidiliselt ja majanduslikult hävitada, aga nad ei suuda seda kõige olulisemat korporatsioonis: tema ideoloogiat, tema vaimu ja tema moraalset tugevust murda. Meie ammutame oma jõudu oma sisetundeist, oma veendumustest ja korraldame oma elu meie kodukorra alusel, mis meid seob, korraldab ja raskustest üle aitab. Rotalia pole mõeldav kodukorrata, selle puudumisel oleks kogu meie hoone varsti kokku varisemas. Selle tõttu on ka kõige raskematel aegadel Rotalia alati kinni hoidnud oma kodukorrast ja seda alati au sees hoidnud. See on meid siiani toonud ja viib meid ka tulevikus edasi. (Järgneb "Meie Side" Nr. 6)

Paul Mägi

Trahh! - Trahh! - Bumm!

Rotalia asutajaliige, vil! Mihkel Luht, on jõudnud oma pagulasteekonnal Saksamaalt Rootsi kaudu Kanadasse, kus ta sealt oma esimesi muljeid tahab jagada kõikide teiste kaasrotalustega. Teemegi seda alamal ja avaldame "Meie Side" veergudel tema kirja, mis on aadresseeritud järgmiselt: "Armas Rotaluste pere maailma suurlinnas!"

- Anna teada, et olen ümber kolinud vana maakera vähem tsiviliseeritud ja harvem asustatud mandri piirile.

Asukoht on Huroni järve lõuna serval, minu poolel Kanada segarahvas ja vastaspoolel jänkide segarahvaste

segu. Minu ümbruses on mitu tehast, igaüks nitme korstnaga, mõni neist valgustab pideva leegiga taevaalust, sest muidu ei saa Buna gummit. Parem juba leek, kui mürgitada oma päriselanikke. Linn on tekkinud koos viimase aja seente kasvuga, aastat 10 ei olnud teda, nüüd aga ca 20.000 elanikku. Majad nagu kusagil Pärnu või Viljandi linna uues linnaosas. Et aega vähe olnud ja rahva tihedus ei ole suur, siis pole ka pilvelõhkujaid, nagu teie maal. Mida muidugi külluses, see on söetolmu õhus; minu naabruses on veel raudteejaam traditsiooniliste söekütteveduritega.

Andes Teile pilti edasi, kuidas uus linn uuel mandril välja näeb, tohin siin teatada igaks juhuks oma aadressi, et mitte sattuda "Perekonna lehe" "kaotatud ja ülesleidmata asjade" osasse. (Toim. märkus: aadress on ära toodud tänase numbri aadresside muutmiste osas.).

Ma kasutan nüüd juhust paluda mulle muretseda "MEIE SIDE" (s.o. üleplanetaarne Rotaluste häälekandja ja igavese tähtsusega uudiste levitaja) Nr. 7, 10 ja järgnevad.

Nr. 8/9 oli mulle Stockholmis tasku pistetud, et ma ei unustaks seda kaasa võtta.

Et ma alles uurin om ümbrust ja vahest ka tegutsen kirjade kirjutamise alal, seega on teil hää võimalus mind küsimustega üle külvata ja minule võimalust anda ka vastata. Palun ainult mitte välja mõtelda selliseid küsimusi, mis teeksid vastamist üle jõu ja aru käivaiks, ropendamist ma aga ei poolda. Seda viimast oskavad Rotalused ainult kaatripäeval (see on aga imelühike!!).

Teile kõike paremat soovides, käsen Silentium! 1-2-3 ja .....

(ärge unustage mu varjunime!)

Teie

Mihkel (see Luht)

LÜHIDALT

- Aprilli kuus oli Rotalia Rootsi koondises 43 vil!, 33 b!vil! ja t!l! ning 3 l!l! ja reb! - kokku 79 meest. seega on seal veel teatav arvuline vähenemine sündinud, peaasjalikult Kanadasse väljarändanute arvel.

- Vil! kogu juhatus New Yorgis sai Rootsi koondiselt nende liikmete aadressid. Kes mõnest aadressist on huvitatud, palutakse järele pärida vil! kogu juhatuselt. Teatavasti ei ole hea neid praegu "Meie Sides" avaldada.

- Uued aadressid on: vil! Mihkel Luht, c/o C.Evans, 133 Alfred St., Sarnia, Ont., Canada. - vil! Gustav Härm c/o Mr. Villa, Peapack, N.J., USA.

- Korp! Rotalia Kanada Koondisel oli ette nähtud kevadkommerssi pidamine 5. mail s.a. vil! Grabbi korteris Torontos. Lähemalt selle kohta teatame järgmises numb -ris.

- vil! Gustav Härm teatab USA Koondise juhatusele,et on abiellunud 14. aprillil s.a. prl. Laine Kaistega, kes kuulub korp! Indla perre.

- vil! Adolf Perandi langes möödunud nädalal New Yorgis röövkallaletungi ohvriks, kusjuures röövliteks osu-tusid taksi juht, mida ta kasutas, koos ühe oma kaaslasega. Kallaletung ebaõnnestus gangsteritele, kuna neil ei õnnestunud saada ühtegi senti. Vil! Perandi kannatas kergemate peavigastuste all.

- Mai keskel külastas New Yorki vil! Eduard Kuutma koos abikaasaga. Viibides siin ametlalalistel põhjustel, oli tal siiski aega külastada mõningaid kaasrotalusi ja ette võtta veel lühike ringsõit Philadelphiasse ning USA pealinna Washingtoni.

- Confr! Karl Laantee lõpetab Wagner College Staten Islandil, mil puhul antakse talle kooli pidulikul lõpu-aktusel, 2. juunil s.a., vastav tunnistus.

Kõverpeegli Kilde Kanadast

Kanada Rotaluste pere kasvab pidevalt. Kahjuks aga leidub juurdetulijate seas selliseid vanu Rotalusi, kes ei võta vaevaks koondise juhatusele oma asukohta teatada ja jäävad pikemaks ajaks kadunuks. Koondise juhatuse arvates poleks mitte paha, kui koondise kassa võimaldaks saata postiga igale kadunud hingele pangitäis külma vett niipea, kui need heaks arvavad oma olemasolust teatada.

On lootus rõõmustaval kombel, et Kanada koondise elu hakkab ligemal ajal elavamaks muutuma. Nimelt on koondise scriba, kes kolib ligemal ajal laiema perekonna poolt muretsetud ühiselamusse, sunnitud omale soetama telefoni majja, kuna see maja asub väljaspool Torontot. Seega on tal nüüd võimalus ühendusesse astuda asjaomaste isikutega ka kiiremini kui senini - iga kahe nädala tagant, või on vähemalt teistel võimalus temaga kontakti astuda.

Eriti hiilgava näo on omale ette saanud Kanada Koondise üksik rüütel, olderman, - Rootsist on kohale saabunud ü k s mustatekli mees! Vaatamata et kõneall olev l!l! on aastatelt peaaegu sama vana kui olderman ja on ka ülikooli lõpetanud, on viimane üpris õnnelik, et ta suur ja ningerikas töö on vilja kandnud ning ta on pannud aluskivi esimesele Kanada coetusele. Edaspidise järelkasvu küsimus ei tohiks nüüd enam muret tekitada.

Kanada Koondise kõige tähtsam mees - vil! Kübin, kasvatab lilli ja vaatab suure hoolega, et kodukorda ja uususi täpselt täidetakse. Milline neist on ta peaülesanne ei tea kahjuks puudulike andmete tõttu veel öelda.

"Mele Side" nr. 5 (II aastakäik). Väljaandja korp! Rotalia konvent USA-s. Ajutise toimetuse aadress: Ando Perandi, ---Cortlandt Hotel, 90 Cortlandt St, New York 7, N.Y.---

MEIE SIDE

6/7 1951

"Vaigistagem..."

KORP! ROTALIA BÜLLETÄÄN

Meie Side

KORP! ROTALIA BÜLLETÄÄN

Nr. 6/7 (II aastakäik) New York, juuni/juuli 1951

Lugejatele!

Suvise puhkusehooaja ja New Yorgi ääretult kuumade ilmade tõttu viibis "Meie Side" suvenumbrite ilmumine. Palume lugejaid seda hilinemist lahkesti vabandada. Et aga meie bülletääni lugejaid mitte pettumuse ette seada, ilmub käesolev number eriti kõhuka kaksiknumbrina, mis on ühtlasi ka heaks kaaslaseks veel eesseisval suvepuhkuse nädalatel. Samuti kasutab "Meie Side" toimetus juhust, et kõigile Rotalustele soovida häid ja õnnelikke suvepäevi ning puhkust.

Toimetus.

VÄLIS-REPRESENTATSIOONIST

Iga organisatsiooni töös võime suures joones eritleda kahte suunda: sise- ja välis tegevust. Esimest ressoori teostavad vastavad ametnikud, kes selleks valitud üldkoosoleku poolt. Siia kuuluvad teatavasti kasvatuslikud-, administratiivsed- ning majanduslikud alad. Nende juures pole mõtet pikemalt peatuda, sest nende küsimuste otstarbekaks korraldamiseks on aastakümnete kestel välja kujunenud rutiin ise praktilised lahendused leidnud ja need kodukorra vormidesse valanud. Jääb vaid konstateerida, et sisetegevuse kõigile aladele on mõeldud ja neid teostatakse võimaluste piirides.

Aga kuidas on lood meie välistegevusega? Sel alal ei ole saanud nii kindlat korda välja kujuneda kui sisetegevuses, sest välistegevuse ülesanded muutuvad pidevalt ja seetõttu on ka tegevusvormid liikuvad. Kahtlemata on aga kõigil aegadel olnud välistegevuse osatähtsus määratu suur. Meie korra ja tavade kohaselt on välisülesannete - teostajaiks Vilistlaskogu esimees, Konvendi senior, olderman ja teised korporatsiooni juhtivad mehed. Selliste vä-

lisülesannetena nimetatagu osavõttu EKVL-u ja EKL-u ning nende allorganite tööst, jne. Alalisteks väljakujunenud eriülesanneteks valiti delegaadid ja funktsionärid. Näiteks mainitagu üliõpilaskondlikku ja Kaitseliidu tööd. Kuid kahtlemata ei ole nende " ex officio tegelaste" ning erivolinike võimalused kõigest välistegevuse mitmepalgelisusest osavõtuks kaugeltki piisavad. Seepärast on kõigil aegadel valitsenud põhimõte, et iga korporatsiooni liige on oma organisatsiooni representandiks kõikjal, kus ta liigub ning tegutseb. See on olnud tõsiselt kohustavaks printsiibiks tema kandjaile, andes samaaegselt koos suurema vastutusega ka tugevama kindluse tunde ja kaalu. Selliselt oma värvide esindajaina on meid harjunud eesti avalikkus kohtlema kõikjal. Ka siis, kui me neid värve momendil ei kannagi. Sest meie hoiakut ja kasvatust sümboliseeriyad värvid ei asu mitte meie lindil ainult, vaid nad on kõikjal meie isiku ja nime küljes. Meie üksikliikmete kvaliteedist tehakse järeldusi meie organisatsiooni kohta. Seepärast peab meil olema tugevaid mehi võimalikult kõigil kutse- ning tegevus aladel.

Teeksin lühikese tagasivaate ajalukku. Kuidas on esinenud Rotalia eesti avalikkuses varematel aastatel?

Peterburi ja Berliini ajul oli korporatsioon veel liialt noor selleks, et ta suutnuks enda ridadest avalikkusele üldtuntuid mehi anda. Puht üliõpilaskondlikus- ja teataval määral ka seltskondlikus tegevuses aga esineti aktiivselt ning üldist tunnustust leides. Iseseisvas Eestis on aga Rotalial olnud mõjuvõimas positsioon. Sirvides mälutoena viimast EKL-u nimestikku 1939/40 a. vahetuselt, leian sealt selleks arvukaid tõendeid. Meie perest on võrsunud 3 riigipead (millisel teisel üliõpilasorganisatsioonil on võrdset vastu panna?) ning rida Vabariigi Valitsuse juhtivaid mehi ja lähemaid kaastöölisi. Meil on olnud 7 meest kindrali aukraadis ja 6 üldtuntud koloneli. Meie panus teaduslikule tööle oli 6 professorit ja rida nooremiad õppejõude mitmekesiseis teaduskondades. Erialalise teadusliku kvalifikatsiooni tase meie vilistlaste peres oli üldiselt silmatorkavalt kõrge. Meil oli arvukalt tugevaid mehi tehnika-, õigusteaduse (2 dr. honoris causa't), põllumajanduse- jne. tegevuspõldudel.Kutsekogude (kodade) juhtivais ringkonnis, samuti poliitiliste rühmituste tippudes leidus ohtrasti rotalusi. Confraterid omalt poolt püüdsid kõigiti kaasa aidata meie üldise hea nime järjekindlale tõstmisele üliõpilaskonnas. Konvendi panusena võib nimetada meie esindajate tunnustatud kaastööd Tartu ja Tallinna üliõpilaskondade juhatustes, üliõpilaslehes, Kaitseliidus, mitmesugustes akadeemilistes - eriorganisatsioonides, nagu näiteks Akadeemilises Meeskooris, akadeemilises Hõimuklubis, jne. Meie noored tudengid tulid korduvalt võrk- ja korvpalli meistreiks, kõnelemata rohkeist laske auhindadest, jne.Teadusliku töö edukusest annavad tunnistust paljud auhinnatööd ja stipendiumid, mida saavutasid meie tegevüliõpilased.

Juba see lühike loetelu annab teatava pildi sellest laialdasest osatähtsusest, mis meie avalikus elus Rotaliale osaks sai. Ning nende Rotalia üksikliikmete suurte panuste tulemusena kujunes avalikkuse arvamus ja hinnang meie korporatsiooni kohta. Seega võime rahuldustundega - konstateerida, et meie pere üksikliikmed suutsid oma isikliku tublidusega tõsta neid värve, mis meid kõiki ühendavad ja mida me kanname mitte ainult oma lindil, vaid kõikjal meie isiku ja nime küljes. Need mehed olid meile headeks representantideks, mille tulemusena Rotalia oli oma kulminatsioonil ning teiste korporatsioonide seas esikohal.

Nagu öeldud, see o l i nii. Kuid meid puudutab olevik kahtlemata enam kui minevik. Seepärast ei saa jätta küsimata: kuidas o n siis nüüd?

Pole võimalik esitada eelnevale sarnast ülevaadet olevikust juba sel põhjusel, et meil puuduvad andmed meie laialipaisatud pere igakülgsest tegevusest. Sageli ei tea me kõigi täpset asukohtagi. Seepärast ei pretendeeri järgnevad read statistikalisele täpsusele ega kainele ajaloolisele objektiivsusele, vaid väljendavad isiklikel kogemusil tekkinud subjektiivset muljet, ning sellest tulenevaid järeldusi.

Noorte osas pole palju soovida: nad õpivad, tegelevad selle kõrval sageli kutsetööga ja leiavad üsna rõõmustaval määral aega konvendi tegevuseks. Selle kõrval aktiivselt ja rohkearvuliselt esinedes eri maade eesti üliõpilaskondades. Ei saa alla kriipsutamata jätta eriti Rotalia osatähtsust New Yorgis, Eesti Üliõpilaskond USA-s, kus ta tugevasti domineerib. Siin on meie noori näha kõigil üliõpilaskondlikel üritustel. Mis siiski suuremat energiat ja tähelepanu vajab, on meie järelkasvu probleem. Seal lasub pearaskus just meie nooremal generatsioonil - tegevüliõpilasil ja sel alal tahaks neilt loota senisest tunduvalt suuremat aktiivsust.

Meie vilistlaste küllaltki arvukale perele mõeldes, ei saa aga märkimata jätta tõde, mis mulle isiklikult ja arvatavasti kogu Rotaliale on valus. Võrreldes vabas Eestis olnud vilistlaste - avaliku elu tegelaste, seltskonna -töö juhtivate meeste ja üldtuntud "kujude" arvu meie tookordse kogusuurusega ja tõmmates samu paralleele tänapäeval, on märgata ilmne vahe tämase kahjuks. Kui meil 10-20 a. tagasi oli juhtivaid poliitikuid, mõjuvõimsaid isiksusi ja laialdaste hulkade lugupidamise võitnud mehi kõigil aladel olemas, siis tänapäeval ei saa seda enam kuidagi väita. Ka kõige tugevam arv-suhete painutamiskatse ei suuda seda kurba resultaati kaunistada. Järelikult oleme avaliku elu sfääris oma osatähtsuselt tagasi läinud ja meie ei valitse enam suhteliselt endist positsiooni eesti pagulaskonnas tänapäeval. Millest on see tingitud? Oleme olnud karmide saatuse-tormide tallata, oleme kaotanud suure hulga omi parimaid mehi, oleme paisatud laiali üle maailma raskesse eluvõitlusse, oleme vananenud.

Jah, see on ju õige. Aga - kas pole me kõik sama saatuse lapsed, kas pole türannide jõhkrus ühtviisi laialt pillutanud kõiki meie rahvusliikmeid, vaatamata nende akadeemilisele või muule kuuluvusele, ning kas pole kõik ühtviisi kaduvad inimolendid, sõltumata kõigist maapealseist formatsioonidest? Muidugi on see nii! Tähendab, ei ole põhjust oletada, et meie korporatsiooni pere oleks teistest enam kannatanud või teistega võrreldes kuidagi halvemasse olukorda asetatud. Sattusime samuti paljaste kätega võõrsile nagu teisedki ja meil tuli otsast peale hakata eluraskustega võitlema täpselt samuti kui tervel meie pagulaskillukesel. Meie relvadeks sealjuures olid meie teadmised, võimed ja isiklikud omadused. Meie rahvas paguluses on suutnud endile nende saastate jooksul suures enamuses majanduslikku eksistentsi kindlustada, paljud neist on jõudnud taas oma endisele kutsealale upituda. Kõikjal käib vilgas tegevus pagulaskonna rahvuslikuks tihendamiseks mitmesuguste seltside, parteide ja ühingute kaudu. Veel enam: tehakse suuri jõupingutusi Eesti saatuse ümberkujundamiseks vägivalla survest taas iseseisvumisele. Kõikjal liigub ja tegutseb aktiivseid, rahvuslikke ning ennastohverdavaid mehi-naisi. Aga kui paljud neist meestest on Rotalused? Vähesed, kahjuks väga vähesed!

Tahan olla õiglane, seepärast ei saa jätta märkimata, et meil tõesti oli juhtivaid mehi Saksamaal mõni aasta tagasi ja seal leidub veel üksikuid võitlejaid praegugi. Inglismaa osa on ülikehv: peale ühe ainsa tubli ja aktiivse mehe Londonis pole midagi nimetamisväärset. Rootsis on mitmeid visasid tegelasi ja seal ongi (ikka veel) Rotalia tugevaim välisvõitluse kants. Aga kui ma ütleksin, et seal meie pere esineb võimete ja võimaluste täispiirides, siis oleks see nonsens. Liiga palju on sealgi pealtvaatajaid - ja vahel sekka ehk koguni parastajaidki! Kanada on pidevalt kestva sisserännu tõttu praegu meie osas - nagu üldse kogu sealse seltskonnatöö mõttes - alles väljakujunemisel. Tahaksin siiski loota, et see on vaid lühinägelikkus, kui ütlen, et meie pere osas ei paista silma veel mingeid nimetamisväärseid aktiivsuse algeid. Austraaliat, Argentiinat ja teisi selliseid kaugeid maid ei maksa õieti nimetadagi juba nende perifeerse asukoha tõttu, samuti meie kaasmaalaste vähesuse tõttu neis mais. Seega jääb vabast maailmast järele veel vaid USA, mis üntlasi on me rahvusliku võitluse seisukohalt esmajärgulise tähtsusega. Siia kujuneb kahtlemata juba lähemas tulevikus meie vaba eestlaskonna isetegevuse raskuspunkt.

Rotaluste kogu on siin üks suuremaid ja nende hulgas küllaltki mehi, kelledel tugevaid eeldusi seltskondlikult juhtivaile positsioonidele pääsemiseks. Kas on siin tulemused eeldustele vastavad? Ei, kaugeltki mitte! Jah muidugi, meil on siingi mehi, kes ei kanna tiitlit ega istu juhatuse laua taga palja au pärast, vaid kes tegutsevad ja jatkavad endist traditsiooni. Meil on siingi mehi, keda

võime nimetada ühkusega. Aga neid on palju vähem kui neid võiks olla. Julgen seepärast olla: Rotalia panus USA eestlaskonna avalikkusele on nõrk.

Millest on see tingitud? Raske on siin kindlat vastust anda, pealegi kus põhjusi võib olla mitu. Ma usun siiski nägevat peamiselt kahte pahaendelist tegurit, mis oluliselt mõjuvad meie kahjuks. Esiteks ilmneb teatavaid väärarusaami meie ülesannetest tänapäeva olukorras. Tundub, nagu peetakse seda küllaldaseks, kui tullakse kokku perioodiliselt õlleõhtuks ja tasutakse oma liikmemaks. Vanade sõprussidemete säilitamine näikse olevat see ainukene siht ja otstarve. Elatakse ühesõnaga minevikus ja lastakse ajal enesest rahulikult mööda voolata selles veendes, et kõik on parimas korras, kuna "meie, sõbrad, hoiame omavahel ilusasti kokku ja moodustame tugeva rahvuslikku ning akadeemilise kantsi". Aga mis kindlus või bastioon see on, mis laseb vaenulised jõud enesest vabalt mööda minna (sest kaheldamatult on aeg meie suurimaid vaenlasi, kui meie teda ei kasuta otstarbekalt). Ollakse enesega rahulolevalt nagu kivistunud kord vabal kodumaal kättevõidetud "loorberitel", unustades ajahamba hävitavat tegurit enese söötijäänud võimetele, kogemustele, arusaamadele, kui ka teiselt poolt kaasmaalaste suhtumisele ja endisele lugupidamisele. Nagu ükski arst - nii kuulus kui tahes - ei saa püsida aja kõrgusel, kui ta ennast pidevalt ei täienda, nii on ka lugu kõigi teiste kutse- või huvialadega. On päris selge, et tulevases Eestis saavad juhtivalt kaasa tegutseda vaid mehed, kes on olnud pidevalt aktiivsed ja sellistena rahva silmis teenekad. Seepärast peavad need meie perest, kelledel selleks eeldusi, võimalusi ja küllaldaselt ambitsioone, aktiivselt kaasa lööma kõikjal organisatsioonides, parteides ja üldse avalikus elus, kus viibib ja tegutseb meie rahvas. Siin ei saa olla omavahel mingit "viltu vaatamist" kellegi maailmavaateliste-, usuliste või poliitiliste vaadete pärast. Kõik tegevusvormid ja huvialad on tunnustust väärivad, kui nad sünnivad Eesti või eestluse kasuks ja teostuvad meie eelpool juhtmõtteil: ausus, kindlus, iseteadvus ja ühistunne.

Kõikjal tahame ja peame kaasa lööma jõu kohaselt õige ja hea teenimisel, sest selleks ongi meid kasvatatud. Selleks ongi perekond ja riik pidanud majanduslikke koormusi kandma. Selleks on korporatsioon olulineit kaasa aidanud, et meist kujundada teovõimsaid eesti haritlasi, kes on suutelised oma tõekspidamiste eest võitlema ja rahvale osa andma meisse panustatud teadmistest ja oskustest. Meie kohustused on vaid poolikult täidetud, kui me piirdume oma igapäevase töö-tegevuse kõrval vaheteval[illegible] käimisega. Ärge unustage välistegevust korporatsiooni mõttes ning rahvuslikes huvides!

Teise kahjustava tegurina julgeksin nimetada raskelt defineeritavat ja põhjendamatut loidust meie seas. See ei

ole mitte seletatav aastate ladestumisega meie väsinud õlule, sest seda loidust esineb sageli just nooremate vilistlaste seas. Kui sageli on tekkinud tahe võtta mõnel - nooremal ja anõckal kaasvilistlasel kinni kuuenööbist ja küsida: "Kunas mõtled Sa ükskord ometi n.ö. ellu astuda ja ennast rahvale tutvustada?" Kuhu jääb selliselt meie vanema generatsiooni väärikas järelkasv!

On ju sageli kuulda olnud ütlusi, et vanad ei taha heal meelel näha nooremate esiletõusmist. Ning teataval määral on see kahjuks tõesti nii, eriti poliitilisel alal ning parteide siseelus. Aga tugevad isiksused on ometi mõjule pääsenud, ning mida taktilisemalt nad sealjuures on käitunud, seda kindlamini on nad tõusnud. Igasugused eemaletõrjumise või väljasõõmise katsed on osutunud ajaloo vältel kahjuks nende rakendajaile. Seega on kindlasti noorematel meestel võimalusi pääseda kaasa rääkima ka juhtivais asjus, kui vaid käituda kannatuse ning arusaamisega ja omada võimeid. Ning peetagu meeles, et ükski "suur mees" pole selleks saanud iseenese aktiivse panuseta ning ainult teiste upitamisel. Seepärast tuleb ise initsiatiivi näidata ja asuda kaasa lööma seal, kus selleks parimad võimalused ning sel alal, kus omatakse vastavaid eeldusi, kõigepealt huvi.

Tahaksin loota, et olen juba küllaldaselt ärritanud oma kalleid kaasvilistlasi nii vanemast kui ka nooremast generatsioonist, sest selleks olengi kirjutanud, et uusi tundepuhanguid tekitada, mis paneks liikuma uusi mõtteid ja sunniks revideerima seniseid seisukohti ning senist tegutsemist. Näidakem, et Rotalused teadlike rahvuslastena on võimelised mitte ainult rahvaga kaasa elama ja kannatama, vaid ka juhtivalt kaasa aitama rahva isetegevusele igas olukorras. Näidakem, et me pole kivinenud formatsioon, kellel on küll mineviku pärimust, kuid mitte kohanemise võimet ja initsiatiivi uutes olukordades tegutsemiseks. Pidagem meeles, et kõik eelpoolöeldu haarab Rotalia välis representatsiooni. Meie aktiivsus ja positiivsed teod väljaspool korporatsiooni on meie visiitkaardiks, on meile rekommendatsiooniks. Meie siseelu on aastakümnete kestel väljakujunenud traditsioonide ja tavade tugeval alusel seistes nagunii terve ja confraterlikult siiras. Loogem sama tugevad alused ka meie välistegevusele, et Rotalia oleks harmooniline, ajakõrgusel püsiv ja suuteline säilitama kord kätte võidetud positsiooni Eesti avalikkuses!

Heikki Leesment

STUDIOOSUS KÕVERPEEGLIS!

Heenus üks reisserei Tartus.

Tohko kindlaks, kes oli see Rotalane, kes hilastas kord Vironiat. Temale tutvustati Vironeseid: see ja see, tolle ja teile isa poeg. Kui see näis lõpuks edasi minevat, küsis ta äkki - kas teil Vironias ei ole täismehi?

- Väljakutse! ... Millega see lõppes? ... ML

Korporatsiooni põhikiri ja kodukord

- II -

Kui 1913. a. Rotalia asutamine küsil oli, oli juba enne selle ellukutsumist vajalik kodukorrale mõtelda. Oli ju selge, et oma siseelu tuli korraldada ja omad sihid üles seada. Ning põhikiri ei suutnud siin midagi anda. Minule langes tol koral see suur ülesanne - kodukord koostada. Peamiseks abiks ja väliseks eeskujuks oli mul tol korral EÜS-i kodukord, mida kasutada võisin. Teiste Eesti korporatsioonide kodukorrad olid ju saladuseks (nagu praegugi igas korporatsioonis on kodukord puht sisemine asi, mis võõrastele on suletud); sain ainult kord pilku heita Frat! Estica kodukorrale. Muide tuli kasutada ka siit-sealt saadud kodukordi teistelt seltskondlikelt organisatsioonidelt. Aga kõigest sellest oli siiski vähe kasu - lõviosa tuli omal teha, s.t. olude kohaselt Rotaliale kodukord koostada. Koostamine sündis peatükkide kaupa. Korporatsiooni asutamise ajaks oli juba terve rida peatükke koos. Järgmine samm oli kõik see toores materjal konvendi koosolekul ette kanda, seal läbi vaielda ja kinnitada lasta. Konvendil kulus mitu semestrit ära, enne kui sai kõik valmistöötatud materjal kord läbi töötatud, sest konvendi tegeliku elu arenemisega tekkisid ikka jälle uued alad ja vallad, mis nõudsid korraldamist kodukorra kaudu. Need konvendi koosolekud, kus kodukorda harutati, olid väga huvitavad - sõna võeti rohkelt, mõne küsimuse kohta vaieldi ägedalt, kuid lõpuks lepiti alati üksmeelselt kokku. Kõige enam võtsid vaidlustest osa J. Uluots, O. Tief, R. Treikelder ja J. Masik - seega meie juristid. 1916. a. oli kodukord juba enamvähem tolleaegse olukorra jaoks valmis. Ta kanti sisse nn. kodukorra raamatusse. Muidugi ei olnud tol korral elu veel kaugeltki neid küsimusi esile tõstnud, mis korporatsiooni arenemise, täienemise ja siseelu süvenemisega hiljem esile kerkisid. Puudusid pea täielikult kõik küsimused, mis puudutasid vilistlasi ja vilistlas kogu (seda siis tegelikult polnudki), auasjade ja kohtu kord oli väga puudulik, organisatsioonilised küsimused olid veel väga lihtsad, ametnikke oli korporatsioonis vähe, majavanema tagavus piiratud ning kombed ja traditsioonid polnud ka veel kodukorras fikseeritud, kuna need olid alles arenemise astmes. Oli muidugi ka erilisi määrusi, mida hiljem ei olnud enam vaja. Näiteks oli maksma pandud alkoholi tarvitamise kitsenduse kord, kus valge viina joomine konvendi korteris oli keelatud. Kaasamad joogid, mida võis kasutada, piidid vähemalt 1 tunni pudel maksma (valge viin loeti "paosta" joogiks). Nii suured ja teised ka muud kohalikkudest oludest tingitud kodukorra nõuded olid siis vajalikud, olgugi et tulevane elu nõudis nii mõnegi nendest muutmist.

Selle esimese kodukorraga elas Rotalia oma Peterburi ja Tallinna aja läbi.

Vene revolutsiooni keerises läks kodukorra raamat kaduma. Kuid kodukord oli peaaegu kõikidel peas, nii et esialgu temast nagu puudust ei tuntudki.

Asi läks muidugi raskemaks, kui tekkis Berliini konvent. Peale M. Grasbergi olid seal ju kõik uued inimesed, kel polnud teadmisi kodukorrast, pealegi oli M. Grasberg Tallinna aegsest coetusest, seega ei olnud ta kodukorra loomise juures olnud. Selle tõttu pidin ma peast kogu kodukorra restaureerima ja ta sel kujul peatükkide kaupa Berliini saatma. See oli suur töö ja halbus seisis selles, et ei olnud ju enam ka kõik peensused meeles, sest vahepeal oli ca -7 - 8 aastat möödunud. See restaureeritud kodukord võeti ka Tartu konvendi poolt üle. Tartus muidugi läks elu konvendis hoopis avaramale alusele ja tekkis hulk küsimusi ja alasid, mis nõudsid kodukorra täiendamist. Vastavate konvendi otsustega sai kodukord täiendatud ja rikastatud. Nii siis püüti edasi elada, kuigi hulk küsimusi oli veel fikseerimata ja need püüti lahendada olude kohaselt ehk kombe kohaselt. Ikka oli veel lahendamata vil! kogu küsimus, mis vahepeal ametlikult üles kerkis, selle vahekord konvendiga ja tema osa korporatsioonis. Veel raskemaks muutus küsimus, kui tekkisid osakonnad Varssavis ja Tallinnas. Siis oli vaja selgitada vahekorrad ja suhted.

Kõik see viis selleni, et tekkis möödapääsematu vajadus kogu kodukord ümber töötada, moderniseerida, täiendada ja olude kohaseks muuta. See oli suur töö, seda enam, et nüüd oli juba 3 instantsi, kellel kodukorra asjus kaasarääkimise õigus oli: vil! kogu, konvent ja Tallinna osakond. Ühisel nõul sai määratud uus kodukorra komisjon, kes selle tööga pidi valmis saama. Selle komisjoni esimeheks paluti mind. Komisjon töötas üle kahe aasta, enne kui uus kodukord valmis. Tegelikult tuli muidugi töö nii korraldada, et võimalikult vähema vaevaga ja aja kuluga toime tuldi. Ma töötasin kõik üksikud peatükid läbi ja esitasin nad komisjonile läbivaatamiseks. Peale selle saadeti materjal Tartu ja Tallinna konventidele seisukoha võtmiseks ja parandusto tegemiseks. Siis tuli materjal tagasi komisjoni, kes pidi arvestada tehtuid muudatusi ja parandusettepanekuid. Jäi siiski veel terve rida küsimusi, milles ei suudetud leida ühist seisukohta. Siis asus tööle segakomisjon, kus olid esindatud nii vil! kogu kui ka Tartu ja Tallinna konventide esindajad. See segakomisjon lahendas kõik lahkuminevad seisukohad ja sel teel sai kodukord oma lõpliku kuju. Valminud teks läks siis keeleteadlastele poleerimiseks ja siis sai uus kodukord valmis kujul esitatud vil! kogu peakoosolekule ja Tartu ning Tallinna konventide E!K!K! -dele. Need võtsid ta ühel häälel vastu ja seega oli uus kodukord maksma pandud.

Kogu nende aastate jooksul oli kodukorra tööga seotud nii palju inimesi, kõik küsimused sõeluti põhjalikult

läbi ja komisjonil oli kõikide poolt sedavõrd suur usaldus, et hiljem ei olnud enam vajadust kodukorra läbivaatamist sisuliselt peakoosoleku ja E!K!K! ette viia. See oleks olnud tehniliselt võimatu, kui sarnased suured kvoorumid seda suurt paragraafide kogu hakkavad üksikasjalistes detailides arutama ja häälestama. Võib olla, et uus kodukord omab puudusi ja selgusetusi mõnes punktis, kuid ükski asi pole kunagi täiuslik. Eks edaspidi jälle elu loob uusi parandusi ja muudatusi kodukorda.

Kodukord trükiti neljas eksemplaris, millest 1 eks. sai vil! kogule, 1 Tartu - ja 1 Tallinna konvendile ning 1 eks. vil! kogu kohtule.

Mul õnnestus viimast eksemplari pagulusse kaasa tuua. Kuhu need ülejäänud 3 eks. jäid - seda ei tea. Aga nüüd on kodukord jälle paljundatud ja pole enam karta, et ta meil kaduma läheb.

Lõpuks mõtlen veel tänumeelega nendele kaasvendadele, kes komisjonis ja mujal rohkelt kaasa aitasid uue kodukorra kujundamisel. Iseäranis suure töö tegi kaasvil! Karl Peiker, kes energilise, väga taibuka juristina väga palju selles töös kaasa aitas. Tema nimi peaks Rotalia kodukorraga ikka seotuks jääma!

Paul Mägi

Toimetusele saadetud kirjad

Armas talitus Aado!

Tänan Sind Meie Side numbrite eest. Saab veidi vaimutoitu ja uudishimule piksevarrast. Kas saab Meie Sidet ka mujale, peale Rootsi, Kanada ja USA saadetud. Palun võimaluse korral mulle teatada Uusna aadress Austraalias. Temale võin soovitada rebaseks Meipalu jr., kui Austraalia koondis vajab coetust. Kas on vahest teateid Jääratsilt. Ma olen leitud aadressil temale kirja saatnud.

Kas oled kontaktis Timmasega? Viimase kätte olen usaldanud mõnda materjali Perekonnalehele. Tingi veidi ja kasuta. Rootsis olen referaadi konspekti Piiteri aja üle Joost-Laansoo-Palsi triole. Lase ärakiri saata, kulub loodetavasti ära. Timmasele saatsin redigeerimiseks "Graafilise mehaanika rakendamine Rotalia dekli päälse juures.". (Täpselt ei tea, kuidas teha pealkirja). Lase kätte toimetada. Võiks trükki panna - aastapäeva numbrisse.

Kanada noorsugu armastab paugutamise heli. Empire Day'l kõik tänavad röögatasad "firecracker test". Oleks täielikum, kui nende asemel lastakse õhku küünlaid, rakette ja muud ilutulestikku.

Vaatlesin kohalikku raudteejaama. Pöörangaid seatakse käsitsi, peale väljasõidu sõlme, missuguse mehhaniseeri-

rimine on ka käsitsi, raudvarraste abil läbi viidud ühendus blokkposti ja pöörangute signaalide vahel. Piiri jaamas võiks toimetada mansheti süsteemi - varustada see eeskujulikult denbrifitseeritud tsentralisatiooniga, seda enam, et päevane liikumine ulatub 50 rongini. Iäästab vist olukorda, et blokkposti meeskond on viimud ja kohusetruu.

Palun tervitada ksv. - pilvelõhkujate elanikke (s.o. New Yorgis). Tänan veel kord saadetise eest. Kas tasumine käib Toronto koondise kaudu? või otseselt?

Sinu

Mihkel Luht

Kui vaadata kaarti, siis oleks huvitav näha koos N.Y. ja Toronto peret. Neutraalseks ribaks valida Niagara Falls, kuugem sõit on ca 5 - 6 tundi. Suureks takistuseks on mahajäetud vanaviisiline ajaarvamine - 0-12 ja jälle 0-12 tundi. Sõiduplaanid Euroopas on selgemad (0-24 tundi). Tuleb pidada aru aja, rahakoti ja muude takistuste üle. Koha leidmine on palju kergem. Et aga meie Rotalased alati ettevalmistustega hiljaks jääme, siis oleks kord põhjust aru abiks võtta ja otsustada mehe moodi. Mitte nii nagu kord vanaema arutas:

Kas tuleb vihma, või koguni lund;
Kas tuleb ikka, või tulemata jääb?

Viimaseks terminiks annan 10. nov. 1953, siis juba olen halastamatu.

===== Suurtes lehtedes on suured pealkirjad. M.S.-s võiks aga lühiteateis teha iga lühisõnumi ette kriipsu - see annaks parema ülevaatlikkuse, ja kergendaks sõnumite leidmisel. - Eks me vaata!!

M.L.

Mõtiskluri ühe probleemi üle

KAS "REBASEPOEGADE" JUURDEKASV ON ROTALIALE PAGULUSES PÄRATAMATULT VAJALIK?

Noorte järelkasvu küsimust meie konvendile on möödunud ligemale seitsme pagulasmaasta jooksul sõelutud, vaagitud ja kavastatud mitmel maal ja paljude kaasrotaluste poolt põhjalikult. Vaatamata erinevatele olukordadele ja meetoditele, on meie suunitlustes ja otsingutes ometi olnud üheks ühiseks nimetajaks järgmine tõik: "rebasepoegade" järelkasv on Rotaliale paguluses tungivalt vajalik!

Võib olla on see ka nii; Mina isiklikult aga ei taha siiski anda sellele mõttekäigule mingi matemaatilise aksioomi väärtust. Mul pole muidugi midagi selle vastu, kui

Rotalia pere ka paguluses suureneb, üsna vastupidi - see on muidugi väga soovitav! Ma tahan aga vaielda selle vastu, et see on "paratamatult vajalik".

Mul on olnud juhus oma elus pikki aastaid olla rindeteenistuses ja ma tean põhjaliku selgusega, et iga väiksemagi üksuse ülem, kui ka üksiksõdur, peab ka paremini ettevalmistatud ja suurimagi ülekaaluga rünnaku puhul omale taandumistee vabaks jätma. Seda karmi reeglit tuleb jälgida ka iga üksiku inimese ja organisatsiooni elus, temale mõeldava edu ja õnne saavutamiseks. Loomulikult ei saa Rotalia olla siin mingiks erandiks. Kui põhjuste mitmus paguluses on viinud Rotalia järelkasvu miinimumini, kas on see siis märguandeks, et sellele armsaks saanud traditsioonide rikkale organisatsioonile tuleb lüüa käega ja temast eemalduda kui põlevast majast? Kas on õige sõnumits pähe lüüa, närimiskumm suhu panna ja "amerikaniseeruda", nagu keegi Vironia vilistlane olevat soovitanud? Kas pole õigem meie vähestelgi tegelikult õppivatel üliõpilastel siirduda mõnda ameerika "fraternitasse " (naised "sororitasse"), kus tehakse ka umbes kord kuus üks "teeõhtu" ja tantsitakse kriiskava kolina saatel rumbat, sambat või lambat.

Rootsis on ka sellised Ameerikale analoogilised "Fraternitased". Seal elades ja töötades ühes jaoskonnakohtus (Aspelands och Standbörds Häradsrätt) arhiivitöölisena ma küsisin ühelt Upsala ülikooli lõpetanud kohtuameti kandidaadilt (tingsnotaren), et mis mõte oli sul kuuluda sellisesse vilistlaskoguta ja ainult tudengiaegsesse "ametiühingusse". Ta vastas, et tants ja nali olnud sääl odavam, kui muudes lokaalides.

Kes vähegi ligemalt tunneb Ameerika Ühendriikide ajalugu, see teab, et siin peeti möödunud sajandi kuuekümnendatel aastatel kodusõda. Kohe sellele sõjale järgnenud aastatel loodi sõjast osavõtnute (veteraanide) poolt üks "intiimorganisatsioon", mida rahvakeeles kutsutakse Grand Old Army`ks. Sellel organisatsioonil on olnud ilusaks kombeks vähemalt kord aastas koos käia oma ühiste minevikumälestuste värskendamiseks jne. (seda võiks laias laastus võrrelda meie sügiskommerssiga). Alul oli muidugi "kommersist" osavõtjate arv suur ja üksikliikmete keskmine vanus väike. Aja kulgedes on aga mainitud tegurid muutunud pöördvõrdeliselt. Osavõtjate arv on väike ja keskmine vanus suur. Mul oli liigutav mõni aeg tagasi lugeda ühte pikemat kirjeldust selle kohta, kus Grand Old Army pidas oma järjekordset "kommerssi" ühes Kesk-Lääne osariigi pealinnas ainult kolmeliikmelises koosseisus ja "noorim" liige oli ainult 101 aastat vana. Ja need kolm, vanuselt esimese sajandi oma elus ületanud mehed, kinnitasid ka veel sel koosviibimisel oma tõotust "eluaegseks" kohtumiseks oma aastapäeval.

Muidugi, Grand Old Army`sse pole uusi "rebaseid" enam üle kaheksakümne aasta vastu võetud, kuna keegi ei kannata vastavat kvalifikatsiooni välja, siis on paratamatu,

et see konvent peatselt välja sureb. Kas on otstarbekohane nüüd ka Rotaliale hakata umbes analoogilist väljasuremist ootama? Arvan, et seda siiski ligema "aastatuhande" jooksul ei juhtu.

Muidugi, maailmas pole midagi igavest; kaasa arvatud ka meie planeet, päikesesüsteem jne., liialgi siis veel mõni riik, organisatsioon või üksikisik. Elimineerides aga seda karmi teaduslikku tõde ja praktilises mõttes piirdudes enam-vähem "käegakatsutava" aja ja ruumiga, meie võime üht organisatsiooni nimetada juba igaveseks, kui ta kestab näit. tuhat aastat, mida ma vähe ülamal Rotalia eana ennustasin. Siit siis lihtne järeldus: Rotalia on igavene. Miks Rotalia on igavene ja teda ei taba lähedases tulevikus Grand Old Army saatus. Põhjusi selleks on peamiselt kolm: 1) vanad Rotalused "produtseerivad" uusi rotalusi, 2) Eesti vabanemine punesest katkest lööb uuesti lokkama ka meie noorte järelkasvu nurmed ja 3) mõni "eksinud poeg" tilgub Rotaliasse juurde ka paguluses väljastpoolt meie pere loomulikku juurdekasvu.

Ma ei hakka enam üksikasjalikumalt nende kolme mainitud järelekasvu punkti juures peatuma, igaüks, kes nende sisusse vähegi tähelepanelikumalt suhtub, see leiab, et nad pole ainult utoopia, vaid reaalsus. Mainin ainult vahest veel seda, et viimasel meie konvendi kevadkommersil tuletati ühes kõnes austavalt meelde neid isasid ja poegi, kes ühiselt meie perre kuuluvad ja "propaganda"mõttes panen igale vanale rotalusele südamele, et ta omaülikoolialist poega mitte ei saada mõnda pärismaalaste fraternitasse, vaid aitab tal ikka tee leida meie vanasse, austatud ja "aadlikku" Rotaliasse!

Summa summarum: järelkasv "väljastpoolt" meie konvendile paguluses on soovitav, kuid mitte paratamatult vajalik. Vana kaardiväe Rotalustel tuleb pidada oma tõotust ja surmani truuks jääda sini-must-rohelisele paelale ja kõik oma kõrgemat haridust taotlevad pojad saata oma isade konventi. Rotalia suregu vaid siis, kui sureb ka viimane Rotalus. Selllisel kurval võimalusel veel viimane Rotalus nagu Grand Old Army veteraan 101 aastasena, asetagu eelviimase Rotaluse kalmule meie värvilindisse punutud pärg ja laulgu: "On vendadest üks lahkunud siit ilmast..."

Vivat, crescat, floreat Rotalia!

Jaan Tiivel

MAGISTER COLORUM TEATAB

Rootsist saabunud informatsiooni kohaselt on sealt võimalik saada mõningaid värviatribuute. Teklid hinnaga - kr. 18.00 ja värvilindid - kr. 4.00. Kellarapatseid on samuti võimalik saada, kuid nende täpset hinda pole kahjuks praegu teada.

Saksamaalt tellitud värviteklite kohta ei ole mingit informatsiooni USA-sse veel jõudnud.

Tegevus Saksamaal jätkub hoogsalt

Laupäeval, 17. märtsil s.a. toimus Augsburgi Eesti Gümnaasiumi ruumides korp! Rotalia Saksamaa koondise korraline koosolek. Anname lugejatele väikese ülevaate sellest nii kokku kuivanud Rotalia grupi tegevusest.

Ülevaate Rotalia koondiste tegevusest USA-s, Kanadas, Rootsis ja Austraalias andis olemasoleva kirjavahetuse alusel Rotalia Saksamaa Koondise esimees vil! J. Pedak.

Rotalia Saksamaa Koondise edaspidise tegevuse alal seati üles järgmised sihtjooned:

1. Tiheda sideme alalhoidmine Saksamaal asuvate vilistlaste ja confraterite vahel kirja teel ja võimalikkude külastamiste näol. Aadressi muutmisest teatada koheselt vil! J. Pedak'ile aadressil Augsburg, Firnhaberstr. 33-3.

2. Majanduslikkude raskuste puhul koheselt informeerida koondise esimeest ja taotleda teine-teise majanduslist abistamist.

3. Ülikoolides õppivatel confrateritel pidada kontakti noorte ja veel mitte organiseerunud üliõpilastega ja juhul, kui confrater (resp. vilistlane) leiab olevat võimaliku, soovitada noorel üliõpilasel organiseeruda Rotaliasse. Soovitused on võimalikud, kui üliõpilane elab confrateriga või vilistlasega ühes keskuses ja võiks olla üliõpilasele (resp. korporatsiooni vastu võetud rebasele) alaliselt juhtijaks ja välja õpetajaks. Nimetatud otsuse tegemist pidas koondis vajalikuks vähese, kuid pideva juurdekasvu soetamiseks, et sel viisil edasi kanda korporatiivset kasvatust, isamaalist vaimsust ning tugevdada Rotalia ridu. Soovituste andmisel olla eriti ettevaatlik, et ainult korralikud ja akadeemilist tööd tegevad üliõpilased pääseksid Rotaliasse.

4. Jätkata Saksamaa Koondise tegevust liikmete arvule vaatamata.

5. Pidada tihedat kontakti kirja teel vilistlaskogu esimehega USA-s ja Rotalia praesidiumiga USA-s, kui ka kõikide teiste koondistega üle maailma.

6. Nõuda, ning anda informatsiooni majanduslikkude olukordade, kui ka sisse- ja väljarännu võimaluste üle erimaades.

Ülevaatega Ülesaksamaalise Eestlaste Esinduse ja USA-ala Eestlaste Keskesinduse tegevusest esines Keskesinduse abiesimees vil! J. Pedak. Saksa Liiduvalitsus Bonnis suhtub eestlastesse Saksamaal hästi, ning Keskesinduse algatusel ja min. K. Selteri kaasabil teostatud läbirääkimised Bonnis Saksamaa eestlastele kultuurautonoomia saamiseks on arenenud edukalt ning Saksa Liiduvalitsuse poolt on vastatud jaatavalt kultuurautonoomia suhtes, kusjuures on palutud eelarve esitamist. Mai kuu lõpul

Keskesinduse esindajad sõidavad järjekordselt Bonni läbirääkimisi pidama esitatud eelarve ja täiendavate kavade asjus. Asi on aetud salajaseks, et seega ära võtta võimalust teiste rahvaste (eriti juudid ja ameeriklased) vahelesegamiseks. On loodud juba kultuurnõukogu, kuna on valitud teiste hulgas ka vilj! prof. Vladimir Paavel ja vilj! Johannes Pedak. Üldse kuulub kultuurnõukogu koosseisu 32 isikut, kusjuures on esindatud võimalikult kõik akadeemilised ja ühiskondlikud kutsealad. Kultuur nõukogu asub tegevusse Festlaste Keskesinduse järglasena õiguslikus mõttes.

Kultuurnõukogu esindaks oma juhatuse kaudu seadusliku organina Saksa Liiduvalitsuse juures eestlasi Saksamaal.

Koostöö arendamise osas teiste EKL-u korporatsioonidega leiti, et seda tuleb jätkata. Koostöö arendamiseks luua side oma asukohale vastavalt teiste EKL-u liikmetega korraldada ühiselt EKL-u ja Tartu Ülikooli kui ka teiste akadeemiliste kui ka riiklike tähtpäevade puhul ühiseid kokkutulekuid või olla aktuse korraldamisel algatajaiks. Arendada seltskondlikku läbikäimist ja pidada kinni EKL-u kodukorra nõudeist. Jälgida pidevalt teiste EKL-u korporatsioonide tegevust, kavatsusi ja suhtumist üldrahvuslikesse üritustesse.

Peale korralise koosoleku toimus E!K!K!, kus oli üks päevakorra punkt - tegevliikmeks vastu võtmine. Otsustati tegevliikmeks vastu võtta rebane Lembit Kosenkranius (Vastav otsus oli juba varem tehtud aastapäeva kommersi koosolekul Geislingenis 1948. aastal, kuid reb! Kosenkrantuse pikaldase haiguse tõttu oli otsus aeni täitmata.). Confr! Lembit Kosenkranius on täiesti paranenud ja kosunud, ning oli koosoloku puhul sõitnud Augsburgi oma alalisest elukohast Mittenwald Luttensees, kus ta praegu tälendab oma teadmisi raadioehitamise alal.

EKL TÖÖTAB JA LÕBUTSEB

17. märtsil s.a. toimus Augsburgis Eesti Gümnaasiumi ruumes EKL-u aastapäeva tähistamiseks EKL-u töökoosolek ja õhtul EKL-u kommers. Nii koosolekust kui ka kommersist võttis osa Augsburgis asuv EKL-u pere täies koosseisus, kusjuures oli osavõtjaina sel puhul kohale sõitnud - vilistlast veel Fed Reichenhallist, Ulmist, Heidelbergist Tübingenist, Münchenist ja mujalt. Esindatud olid kõik EKL-u korporatsioonid peale Revalia. Kõige arvukamalt oli esindatud Rotalia ja Sakala. Koosoleku kokku kutsujaiks ja kommersi korraldajaiks olid Sakala vilj! Karl Gneu ja vilj! Johannes Pedak. Kommersi seniooriks valiti vilj! Karl Gneu ja oldermannaiks vilj! Jüri Penno. 18. märtsil toimus kaatripäev, mis lõppes alles hilisõhtul. Kaatripäevakand-

vamateks jõududeks olid eriti vanemad vilistlased - Sakalanus Karl Grau, Vironius Peeter Orlo, Sakalanus Lui Jakobsenn, Ugalensis August Kärner ja teised. Rotalused jätkasid "jutuajamisi" veel kolm päeva peale kommersi ja siin paistis eriti väsimatuna osavõtt Rotalust Alt Tübingenist. Ka August Sikk ei jäänud temast palju maha. Vapraid pidas nendega samu Sakala vilistlane, kolonel Lui Jakobsenn. Vilj. Johannes Pedakul oli juhus olla neile major domuseks.

EKL-u koosolekul andsid kõik korporatsioonid ülevaate oma tegevusest paguluses. Nagu ülevaadetest selgus, näitavad aktiivsemat tegutsemist Sakala ja Rotalia. Fraternitas Estica on end hästi organiseerinud Rootsis ja praegu on käsil Kanada koondise organiseerimine. Ükski korporatsioonidest ei ole olnud, ega ole ka praegu registreeritud kuskil ülikooli juures peale Rotalia. Samuti ei ole ühelgi korporatsioonil moodustatud konventi tegevliikmeist praesidiumiga esotsas. Rotalia on selles suhtes ainukesena teistest ees. Ka ei ole omavahelise sideme pidamiseks ükski välja andnud bülletääni. Rotalia sääti selles osas eeskujuks: ja bülletääni väljaandmine leiti olevat ainukene õige lahendus omavahelise sideme alalhoidmiseks korporatsiooni liikmeskonna vahel.

Rotalia K!K!K!-l vastu võetud otsused ja seisukohad EKL-u suhtes esitas koosolekul J. Pedak. Need seisukohad kiideti ühel häälel heaks ja otsustati, et EKL-u pere peab avaldama senisest intensiivsemat tegevust ning olema teeks nooremate EKL-u pere liikmete, vaatamata kuhu korporatsiooni üks või teine kuulub. Seda seisukohta esitas eriti vilj. K. Grau ja võttis korduvalt selles küsimuses sõna.

EKL-u kommers toimus EKL-u kodukorranõudeile vastavalt ühes vastavate kõnede, laulude ja vennastus peoga. Kommerssiel järgnev koosviibimine oli meeleolukõllane ja teravmeelsusest ei olnud puudu. Tuletati meelde ka auasjade ajamist ja koosviibijad tundsid end nagu omal ajal Tartus.

Rotalustest kuuldub

KANADAST

=== Korp! Rotalia Kanada Koondis pidas selleaastast kevadkommersi Torontos, on teada. Kommersioolasest koondise koosolekust ja kommersist võtsis osa 15 Rotalust.

=== Kanada Koondise ahtesivahe kohal! omal soovil lahkunud juhatuseliikme vilj. K. Jaaski asemele valiti senine olderman vilj. K. Kuusma, Oldermanniks valiti vilj. H. Suursööt.

=== Kanada Koondise poolt otsustati koondise kassast määrata toetust "Meie Side'le" $ 40,00 ja kanda üle nimetatud summa USA konvendile.

"Meie Side" kasutab siinkohal juhust, et avaldada Kanada Koondisele südamlikumat tänu tehtud annetuse ja osutatud tähelepanu eest.

=== Saksamaal viibivate Rotaluste majanduslikuks abistamiseks ei ole veel olnud võimalik midagi ette võtta, kuna puudub vastav nimekiri koos aadressidega. Koondise juhatusele on selles küsimuses vabad käed antud, kui kerkib esile eriti kiire abistamise vajadus.

=== Eesti pagulaspere Torontos kavatseb asuda oma "Eesti Maja" muretsemisele. Rotalia Kanada Koondis lööb sellele aktsioonile täie hooga kaasa. Kuna Rotalia Kanada Koondis ei oma juriidilise isiku õigusi, siis toimub "Eesti Maja" ostu toetamine individuaalselt ja suurem osa Rotalustest, kes võtsid osa kevadkommerssist, on andnud nõusoleku nende aktsiate ostmiseks.

R O O T S I S T

=== Rootsi Koondise peakoosolek peeti käesoleval aastal 6. juunil? Stockholmis.

=== Rotalia Rootsi koondise suvepäev toimus jaanipäeval, 24. juunil väljasõiduga Mälaris asuvale Björkö saarele.

=== Stockholmis jätkuvad ka suvel koondise iganädalasedkorrapärased kokkutulekud.

=== Suve jooksul on Rootsist lahkunud ja asunud Kanadasse vil!vil! Juhan Läte ja Ülo Ojamaa ning confr! confr!J.Kivestu ja F. Laansoo.

=== Korp! Rotalia Rootsi Koondise poolt esitati soov, et koostataks üldine Rotaluste nimekiri, kes asuvad väljaspool "raudset eesriiet".

=== Göteborgi koondise liikmete arv, mis seni oli 20, on kahanemas. Suve jooksul on mitmed Rotalused lahkunud Kanadasse ja juunis lahkus confr! Hans Uibopuu, kes oli seal Chalmersi tehnika ülikooli juures assistendiks ja kolis ümber koos oma professoriga Lundi ülikooli juurde. Seega viibib Göteborgis nüüd ainult 17 Rotalust.

=== Vil! Jüri Adila töötab Göteborgis ühes pangas väliskorrespondendina. Kavatseb esialgu Rootsi elama jääda.

S A K S A M A A L T

=== 1. mai vastuvõtu puhul toimus 30. aprillil õhtul ühine akadeemilise pere koosviibimine Augsburgi Eesti Gümnaasiumi ruumes. Selle koosviibimise korraldajaiks oli vil! J. Pedak. Osa võtsid kõik akadeemilise pere liikmed organisatsioonilise kuuluvuse peale vaatamata. Esindatud olid üle ootuste arvukas hulk osavõtjaid, nende seas kõik EKL-u korporatsioonid peale Revelia, EKL-u kartell lepingiane Väinla. Seltsidest - EÜS, Raimla, Põhjala ning organiseerimatud. Koosviibimine oli tujukülline, vaimukas ja kestis hommikuni, kusjuures osa jatkas pidutsemist veel kauemini. Purjus inimesi ei olnud.

=== 21. ja 22. aprillil toimusid Augsburgis 12-d Ülesaksamaalised Eesti Üliõpilaspäevad. Üliõpilaspäevi juhatas üliõpilaskonna esimees confr! Kuno Alt. Üliõpilaspäevade avamisest ja töökoosolekutest võtsid osa Eestlaste Keskesinduse, Eesti Rahvusfond Saksamaal liikmed ja palju teisi külalisi. Päevadest osavõtjad olid majutatud Augsburgi Eesti Gümnaasiumi ruumesse. Töökoosolekud toimusid Eesti Rahvaülikooli ruumes.

=== Laupäeval 5. mail toimus Augsburgis Fraternitas Estica aastapäev. Sel puhul toimus pidulik koosviibimine ilma vennastuspeota, (põhjus: Estica meestel puuduvad eranditult peakatted). Külalistena võtsid osa aastapäeva koosviibimisest vil! J. Pedak ja Sakala vil! K.Grau.Frat! Estica inimestest oli kohal kõige vanema vilistlasena auvil! Raimond Thar.

=== Kuna Saksamaa Koondise asjaajamine oli peamiselt J. Pedaku õlgadel, siis seoses tema ümberasumisega USA-sse pidi Saksamaal toimuma juuni lõpul koondise peakoosolek edaspidise juhatuse ehk asjaajaja valimiseks.

=== Saksamaa Koondise liikmete arv on väheseks jäänud. Teada on veel praegu seal olevatest Rotalustest järgmised: N. Kornev, V. Paavel, L. Kosenkranius, E. Mathiesen, A. Sikk, A. Kiss, P. Herzman, R. Mägi, J. Pedak ?.Andmeid ei ole teada E. Reinsaare ja A. Kaeramaa kohta,arvatavasti on nad välja rännanud, ainult teadmata kuhu.

=== Confr! Kuno Alt'i abikaasa lõpetas mai kuu algul Tübingeni ülikooli arstiteaduskonna. K. Alt katkestas õpingud Tübingeni ülikooli arstiteaduskonnas ja asus ettevalmistusi tegema emigratsiooniks Kanadasse. 20 mai paiku kavatses ta Tübingenist lahkuda ja asuda teele Bremeni sadama suunas, kust kavatseb purjetada Kanadasse.

Praeguste andmete järele peaksid nad juba päralolema.

=== Confr! Erich Mathiesen esitas oma doktoritöö põllumajanduse alal Müncheni Ülikoolile. Confr! E. Mathiesen töötab Münchenis IRO peakorteri teenistuses.

=== Confr! August Sikk jatkab teadusliku töö tegemist filosoofia teaduskonnas Heidelbergi ülikooli juures ja kavatseb lähemal ajal lõpule jõuda oma doktoritööga ning selle esitada ülikoolile.

=== Vil! Johannes Pedak loodab lähemal ajal Saksamaalt välja rännata ja siirduda USA-sse, kuna ta paberid, nagu ta ise ühes oma kirjas mainib, olevat nüüd viimaks lõplikult klaaritud.

Rõõmustava uudisena teatas vil! Pedak oma perekonna arvulisest suurenemisest uue perekonnaliikme näol. Just kodaniku nimeks on Jaak Pedak ja ta sündis 11. aprillil, anno 1951.

Meie Side annab siinjuures edasi südamlikumad õnnesoovid vil! Pedakule ja ta abikaasale tulevase rebase puhul.

=== Saksamaalt lahkus hiljuti ja jõudis USA-sse Rotalus Sergei Maripuu. Kahjuks on tema praegune aadress teadmata.

=== Vil! N. Kornev alustas doktoritöö tegemist Heidelbergi ülikooli juures.

U. S. A. - S T

=== Korp! Rotalia USA Koondis pidas kevadkommerssi mai alul New Yorgis Eesti Maja väikeses saalis. Kohal oli arvukalt New Yorgis viibivaid kaasrotalusi ja ka väljastpoolt oli üksikuid selle sündmuse puhul New Yorki sõitnud. Koosolekulele ja kommerssile järgnev omavaheline koosviibimine kestis mõnel kuni vara-valgete hommikutundideni.

=== Kevadkommerssi ajal võeti New Yorgis vastu tegevliikmeks l!l! Lembit Kald, Soovime värskele kaasvennale omalt poolt õnne ja jõudu uute kohustuste nasbumisel.

=== "Meie Side" nr. 5 tõi teate l!l! Paul Oberschneideri kustutamisest Rotalia nimestikust. Talendava teatena mainime, et konvendi E:K:K: otsusega on l!l! Paul Oberschneider arvatatud korp! Rotalia liikmeskonnast põhjuseta lahkunuks.

=== Maipuus peeti New Yorgis Rotalaste tavalises kokkukäimise korras hõlmalisõhtu, millest peale oma rahva võtsid osa mõned hõimlased ja vastasrotalased korporatsioonidest - Frat! ucucnale'e liikmeid. Õhtu möödus tujukõllaselt ja hoogsalt ning aeg möödus nagu lennates.

=== Sel suvel võeti korp! Rotaliasse vastu 1:1! Felix Link.

=== 9. juunil toimus New Yorgis USA Koordise korraldusel perekonnaõhtu Eesti Maja keldrikorral asuvas kohvikus. Õhtu möödus kõigiti õnnestunult ja lahkuti sealt heade mälestustega. Huvipakkuva ettekandena esitas seal confr! A. Rehepapp kitsasfilmi ülesvõtteid Vabariigiaegsest kodumaast.

=== Vil! Adolf Perandi asus juuni alul uuele teenistuskohale ning ta on nüüd Eesti Nõuandva Kogu liige Euroopa vabastamise Komitee (Free Europe) juures. Nimetatud kogu asutati üheaegsele vastavate teiste Balti rahvuste kogudega ja nende ülesandeks on võidelda raudse eesriide taga vaevlevate rahvaste vabaduse ja iseseisvuse eest.

=== Eesti Meeskoor New Yorgis, milles mitmedki Rotalused vapralt kaasa löövad, valis oma hiljutisel peakoosoleku l vil! William Tomingas'e oma juhatuse esimeheks.

=== New Yorgi kaasvennad kavatsevad augusti kuu alul korraldada ühist väljasõitu rohelisesse. Täpsema aja ja koha suhtes on läbirääkimised veel käimas, nii et ei ole võimalik andmeid selle kohta esitada.

Elmar Kuusler lõpetas usuteaduskonna

Confr! Elmar Kuusler lõpetas 11. novembril 1950. a. Göttingeni Ülikooli usuteaduskonna ja on seega esimene ecstlane, kes on lõpetanud välismaise ülikooli usuteaduskonna. Cand. theol. E. Kuusler kirjutas oma lõputöö kirikuajaloo alal prof. Hermann Dörries'i juures teemal "Luther s Stellung zur Kindertaufe" hindega "fast gut". Lõpujutluse pidas ta Göttingeni Ülikooli praeguse rektori prof. Trillhaas'i juures ning hinnati "fast gut". Confr! E. Kuusler töötas peale Tartu Ülikooli sulgemist enamlaste poolt oma isatalus ning oli kommunistliku terrori kasvades sirdunud metsa, kus võitles metsavennana. Kabiliseerituna Saksa okupatsioonivõimude poolt kuulus ta l. piirikaitse rügemendi koosseisu, mille ridades jätkas võitlust kodumaa kaitseks idast tuleva rnenlase vastu, saades septembrikuul raskesti haavata vasakust käest. Saabus haavatuna Saksamaale, kus viibis mitmes lasarettis rarii, kuni lõpuks aprillikuu alul 1945. aastal oma lõatsaretis Wattenlis ameerikaste käte vahele. Nõjavangina saadeti Prantsusmaale, kus tuli talvun raskest ja ka surnut hävitavat sõjavangi põlve. Täitis viimase sõjavangilaagris laagriõpetaja kohuseid. Peale sõjavangist vabanemist

1946. aastal asus jatkama oma stuudiumi Göttingeni ülikoolis, mille nüüd on viinud lõpule. E. Kuusler kinnitati Piiskopi poolt prooviaastale õpetaja Tomas Põllu juurde ja ta käis Briti tsoonis sealsetele keskustele jumalateenistusi pidamas. On naisemees ja perekonna isa.

Tema vend, confr! Hugo Kuusler, sai 1940. a. enne jõulupühi kurva autoõnnetuse tagajärjel surma.

Confr! Elmar Kuusler saabus hiljuti Saksamaalt New Yorki, kus peatub esialgu vil! Ed. Metsa korteris, 3999 Third Ave, New York 57, New York.

Korr! Rotalio
Hr. Rotalus
Elu aad. ess

Kanadasse on jõudnud järgmised Rotalused:

Mart Joasaare - 278 St. Clearens Ave., Toronto/Ont.
Tel. LL-8493
Eerik Joasaare - 10 Garnock Ave, Toronto/Ont. Tel. RI-2141
Artur Laman-Läänelaid - 15 Markdale Ave, Ap. 2, Toronto/Ont.
A. Jomm - Montreal.

Kanadas muutsid aadresse:

Ilmar Pals - 2130 Broad St., Regina/Sask.
Juhan Hansen - 194 Rathowen St., London/Ont. (omas majas).
Ülo Jürima - Box 16, Barons/Alberta
Eino Kuris - Ballymena Stables, R.R.2, Oakville/Ont.
Erik Thoen - 65 Joan Drive, Fairview Garden, Cocksville/Ont
Heino Riga - 5385 Coolbrook Ave, Montreal/Ont.

Korrektseid aadresse USA-st:

Nikolai Voore - 1003 Hoover Village, Seabrook, N.J.
Gustav Kuuskvere - 976 Roosevelt St., Seabrook, N.J.
Ilmar Aasma - 233 E 68 St., New York, N.Y., Tel. RE 7-6259
Uno Kask - Armstrong College, Georgia
August Tiru - 5408 S. Kenwood Ave, Chicago 15, Ill.
August Tomusk - Perth Amboy Hospital, Perth Amboy, N.J.
Hellar Grabbi - 413 E 68 St., New York, N.Y.
Felix Link - 212 E 26 St., New York, N. Y.
Valter Männik - c/o Aleksander Veske, 115 Southern Heights Blvd., San Francisco 10, Calif.
Karl Laantee - c/o P. Mägi, 362 E 183 St., New York, N.Y.

- o - O - o -

"MEIE SIDE" ON MEIE KÕIKIDE ÜHINE SAAVUTUS. TEDA ON MITMELGI KORRAL VÄÄRIKA EESKUJUNA TEISTE POOLT ESILE TÕSTETUD. AIDAKU IGA ROTALUS OMA PANUSEGA KAASA, ET MEIE SUUDAKSIME TA SISU SELLEL KÕRGUSEL HOIDA!

Veel Saksamaal viibijad Rotalused:

Paul Herzmann - Schweinfurt, Theodor-Fischerplatz 16 - 1
Lembit Kosenkranius - Mittenwald, Lutzensee, Heilanstalt
Nikolai Kornev - Augsburg (13b), Firnhaberstr. 37 - 4
Erich Mathiesen - München - Pasing, IRO Billeting - või München, Monteglasstr. 39 III, c/o Dr. Leo Kuus.
Vladimir Paavel - (20) Edemissen, 189, Kreis Peine.
Johannes Pedak - Augsburg (13b), Firnhaberstr. 33-3
August Sikk - Heidelberg, Bahnhofstr. 51, bei Rohrmann
August Kiss - Swetzingen bei Heidelberg, Lab. Serv. Co. 8745, Pauser Kaserne.

Vil! N. Kornev teaduslikku tööd tegemas.
==========

Vil! Nikolai Kornev on alustanud doktoritöö tegemisega õigusteaduse alal Heidelbergi ülikooli juures.

Emigratsiooni kilde

Vil! Johannes Pedak kirjutab ühes oma kirjas Saksamaalt oma emigratsiooni asjade käigust.küllaltki huvitavalt järgmist:

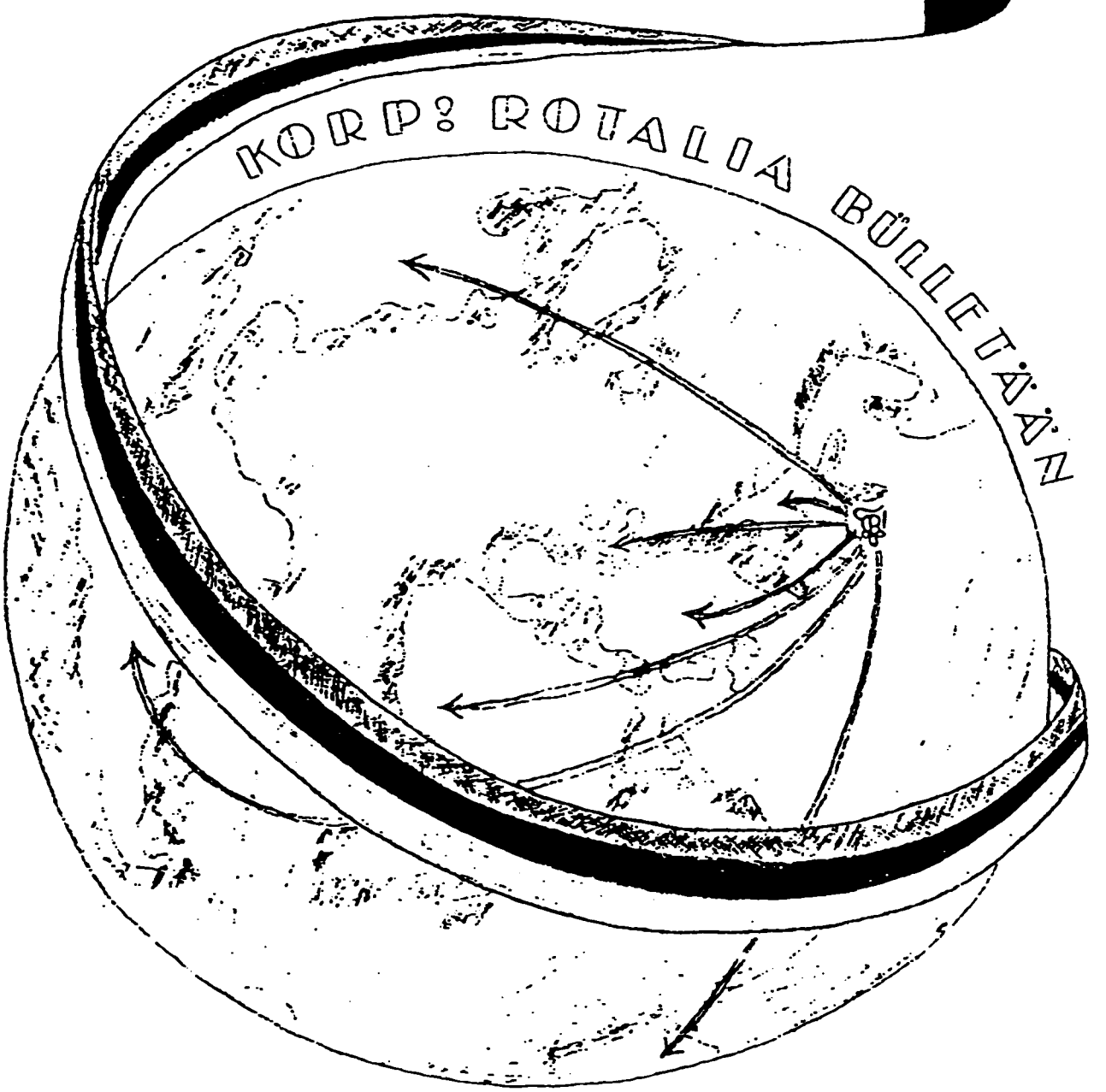
Minu emigratsiooniasjad on praegu käigus ja varsti alustan käiku IRO arstlikku komisjoni. Minu toimik, mis sõjaväe küsimuse pärast tagasi lükati, siis uuesti käiku lasti, saadeti Augsburgist Frankfurti, siis jälle tagasi uueks ülekuulamiseks, et seda siis veelkordselt Frankfurti saata, et sealtpoolt anda võimalust veel mitmeks täiendavaks ülekuulamiseks, memorandumi esitamiseks, on nüüd jälle Frankfurtist Augsburgi tagasi saabunud ja see andis aluse minu kutsumiseks uuesti CIC-sse, kus tuli käia 5 korda, on nüüd lõppude lõpuks siiski jõudnud siinse DP Komisjoni korralduse ruumi, kust saadetakse välja kutsed processingule ilmumiseks.!!

- o O o -

"Meie Side" nr. 6/7 (II aastakäik). Väljaandja korp! Rotalia konvent USA-s. Ajutise toimetuse aadress: Ando Perandi --- Cortlandt Hotel, 90 Cortlandt St, New York 7, N.Y.---

MEIE SIDE

8/9 1951

Meie Side

KORP! ROTALIA BÜLLETÄÄN

Nr. 8/9 (II aastakäik) New York, aug./sept. 1951

KSVIL! VALTER MÄNNIK

IN MEMORIAM

Meie pere harvaksjäänud read on taas hõrenenud ühe tugeva mehe ja hea sõbra võrra. Teade Sinu äkilisest lahkumisest meie hulgast, kesk parimat meheiga, tabas meid masendava hoobina. Sinuga kaotasime ühe oma parimaist kaasvendadest ja meie rahvas ühe oma parimaist juristidest ning administraatoreist.

Vaatamata sellele, et ühinesid Rotalia perega vaid mõni aasta enne meie rahva vabade õnneaegade lõppu, ei jäänud sa meile võõraks juurdetulijaks. Sinu kui juristi loogiline mõtlemisviis, isikupärane, soe ja mõnus huumor ning lakkamatu kõikemõistev huvi oma ümbruse vastu, tegid Sind meie kaasvennaks lühima ajaga. Sinu alati naervad silmad tumedate prilliraamide tagant ning Su asjalik ja soliidne käitumine tõid Sulle populaarsuse kõikjal, kus Sa viibisid ja tegutsesid. Sind respekteeriti ja Sinu seltskonnas oli kõigil hea olla.

Ent Sa polnud ainult vaikne, suurte võimetega töömees: Sa omasid otsustavatel momentidel palju julgust ning tegutsemiskiirust. See nähtub ilmekaimalt ühest pöördelisest episoodist Su võitlusrohkes elus. Kui saabusid esimese punase okupatsiooni saatusrasked päevad , olid Sa Tartu Maavalitsuse sekretärina üldtuntud ja tunnustatud nii oma kolleegide, kui ka maakonna elanike poolt. Seda teadsid uued isandad ning nad lootsid Sind rakendada oma teadete teenistusse Tartu Maakonnas. Vabanenud terroristide peastaabist lubadusega kaastööks, tegid Sa sinuõige resoluutse sammu ja kadusid momentaanselt. Sinu palit jäi Tartu Maavalitsuses seinale pikkadeks aegadeks, nagu hoiatava sümbolina uuele täitevkomi-

teele mehest, kes oma au ja kaasmaalaste mitteroetmise pärast võitles põgenikuraskustega meie hõimude maal, Sa olid esimene vagulane meie perestesimene julge teenitaja vägivalla nimeduseet demokraatia valgusse.

Kui varises punaste võim meie maal, asendudes teise raudse režiimiga, ei tulnud Sa tagasi tulemast, sest võimude vaheeusega näis kaasuvat teatavaid vabamaid tuuli meie rahvas-. Su tegevus jatkus alul Tartus, hiljem võitsid Sa Valga linnamaa vastutusrikkal ametkohal üldise lugupidamise oma energilise tegevusega elanikkonna raske olukorra kergendamiseks. Kuni pöördus järgmine ajaloo lehekülg ja algasid taas pagulaspõlve vintsutused läbi Saksamaa laagrite deprimeeriva õhkkonna. Ei olnud siis veel lääneraaailma silmad avanenud punase kolossi tõelisees olemuses, ei mõistetud siis veel Sinu ega Su kaaslaste põgenemist oma isade maalt. Sul tuli võidelda koos teiste saatusekaaslastega Eesti ja eestlaste traagilise olukorra selgitamiseks. Sind ähvardati korduvalt välja skriinida niigi kehvast laagri hoolõusest, sest Sa olid põgenenud ühe "liitlasvõimu" eest ja hiljem kaasa töötanud "vaenlasega"! Sa palusid abi ja tõendeid nende "argumentide" ümberlükkamiseks ja Sa said neid, sest Sul oli sõpru, kes tundsid Sind, Valter Männikut, ausat ja head eestlast!

Meil oli kõigil hea meel kuuldes, et oled lõpuks pääsenud Kalifornia vaba päikese alla, kus Sa tundsid end päast hästi. Sa nautisid seal set suurejoonelist loodust ja jälgisid selge pilguga maailma sündmuste arengut. Su kirjad olid sageli sügavalt filosoofilised, ning väljendatud tugeva kirjandusliku ilumeelega, kui Sa kirjeldasid iidseid tamme, sinetavaid avarusi ja massiivseid kaljumägesid. Neil kargeilt kõrgusilt saatsid Sa lootusrikkaid ja asjatundlikke pilke meie maa tulevikku, sest Sa jälgisid suurima tähelepanuga aegade käiku poliitilisel malelaual.

Pikema vaheaja järele saabus Su kiri teatega, et oled olnud tõsiselt haige, oled olnud sunnitud alistuma raskele operatsioonile k. a. juunikuul; Sul on tulnud kannatada õngistavat valu, oled majanduslikult ruineeritud. Ent siiski - oled paranemas, võid taas liikuda ja tunned ennast juba üsna hästi. Veidi hiljem kirjutasid Sa oma tulevikuplaanidest, täiesti korrastunud tervisest ja üldiseist maailma asjust vanas elujaatavas vaimus. Sul jatkus endiselt silma iluks ja meeli Issanda võimsa looduse imetlemiseks. Sa kirjutasid sellest oma eelviimases kirjas: "Tihtipeale istusin üleval mäe harjal pikas rohus põlistammede käharate kroonide all, silmitsedes sügavsinist taevast ja õhus tiirlevaid kotkaid, hingates pargist tulvavaid aromaatseid lõhnu. Vaatlesin kauguses reastuvaid metsaga kaetuid orgusid ja päikesekiirtest kullatuid mäetippe, kust neid kiiri pilluti ümbrusse mitmekesistes värvustes ja varjundeis ja ma laususin

Hurmavalt ilus oled Sa, Kalifornia loodus - aga miks oled Sa nii parnaditsevalt tõke ja tore, ebaeesti külm kaunitar, kes libiseb üle laia avaruse võõrasmaa inimlushüüete saatel."

Su käsi oli jäine kindel ja Sa [illegible] ning me rõõmustusime, et Rotalia üks tugisambaid [illegible] on hästi üle elanud selle [illegible]. Õige varsti peale seda tuli viimane lühike kiri: ei sõnagi tervisest enam, ega see oli ju nüüd korras, Sa ise ei vajanud midagi, kõik oli hästi. Sa andsid palusid mõningaid andmeid õppimisvõimaluste kohta New Yorgis oma tuttavate tarvis. Lühike kiri lõppes nii igapäevaselt, nagu kunagi toimingud meie elus, millede jätkumist mekindlasti ette nägime: "Sind ette tänades - Parimate tervitustega Valter."

Kuuendal päeval peale neid asjalikke ridu kustus äkitselt Sinu elukünnal ja lõppes Sinu visa eluvõitlus... Hardunult seisame Sinu mälestuse ees, tumm küsimus huulil: Miks, Suur Kohtunik, miks lõpetasid nii järsult ja nii vara selle sitke eesti mehe, selle hea kaasvenna ja suure inimese maise teekonna?! Üks küsimus miljoneist, millele me iialgi ei saa vastust ja mis meid täidab jäise pimedusega selle ängistava igavese vaikuse ees...

Su elurada, armas Valter, on lõppenud sinetavates kõrgustes. Su väsinud keha puhkab suurima maailmamere palmitatud kallastel. Sul ei õnnestunud enam näha oma koduranna, Peipsi mände, ega antud kuulata nende salapärast kohinat vabal Eesti rannaliival.

Pärinedes vaesest ja karmist ümbrusest, oled Sa pidanud ise oma eluvõitlust juhtima algusest peale. Sa ei saanud elus midagi kergelt ega kingitult, seepärast ei leidnud Sa ka suuri maiseid rikkusi. Kuid Sa lõikasid ohtrasti siirast sõpruse-kulda ja Sa ise rikastasid kõikjal oma ümbrust nende sisemiste väärtustega, millede poolest Sa olid rikas. Selle eest Sulle suurim tänu, kallis kaasvend Valter!

New Yorgis, 3.IX 1951.a.

Heikki Leesment

KATKEID MÄLESTUSIST 1.

See oli 1911.a. sügissemestri alul. Kui tolleaegne Peterburi Teedeinseneride Instituudi värske üliõpilane, olin kord ametis topograafiliste horizontaalidega, kui minu juurde astus Anton Parsman ja küsis vene keeles, kas ma olen Luht ja eestlane. Oli see selge, jutustas ta juba maakeeles, et mu koolivend Paul

veereti neil mäest alla, murti mõned suusad, luud aga jäid terveks. Kui väljas oli küllalt lumesõda tehtud, asuti tuppa võileibade ja õlle kallale. Lauldi kõiksuguseid laule. Viimaks sattus Uluots suurde hoogu ja tundis ennast igati hästi, nagu ka kogu seltskond, välja arvatud Aleks. Lepik. See ei kannatanud välja ja põrutas Jürile, et ära satu vasika vaimustusse. Seda andis Jüri aukohtu lahendada. Kujutage ette, missuguste raskustega tuleb tegeleda, kui puudub maksev kodukord. Ei mäleta, kas Uluots sai rahulduse.

Sama aasta märtsi kuul kutsusin oma poole umbes 15 noort ja mõistlikku meest õlleõhtule. See jättis häid mälestusi ning tõi kaasa esimese lähenemise ning mõistmise, mis meil seltsi elus puudus - nimelt läbikäimine.

Esimene üliõpilassuvi tõi mulle hea ehituspraktika Amuri raudtee ehitamisel. Oli maamõõdu, mulla ja metsa töö tunneli ehitus jne. Metsaelu muljeid - tee mis tahad, aga kui inimesed ei pea kinni tervishoiu nõuetest, siis levivad taudid. Tööliste seas tekkis tüüfus ja selle sain ka mina. Põdesin selle läbi ja tulin 6. oktoobril 1912. Piiteri tagasi.

Kui aga seltsi astusin leidsin ees ärritatud herilaste pesa. Seni varjusurmas elanud "vanad" tundsid ennast kaitseasendisse surutuina. Nad tõendasid, et nad on seltsi asutanud ja on selle peremehed. Nad ei luba seda muuta korporatsiooniks nagu seda noored linnasaksad tahavad. Nemad on saunadest tulnud, aga mis teie olete!

Oma hädas nende eestvõitlejad J.Part ja A.Schipai kocstasid ühe terava artikli ja avaldasid selle "Peterburi Teatajas". Sisu oli - kes meiega nõus ei ole - see seltsist välja. Olevat ju tagurlus ja kadakluse teod. Selge oli, et lõhe oli juba tekkinud. Et "vanad" end organiseerivad, oli ka mulle kõrvu puutunud. Ma kutsusin oma poole P.Mägi, J.Uluotsa, R.Treikelderi ja C.Tiefi, et korraldada ja ühtlustada oma joont. Panime aluse c! grupile - convendi grupile. Kui vajadust ja materjali oli, tulime telefoni ehk postkaardi kutsel kokku minu korterisse. Nii c! grupp kasvas umbes 15 meheliseks. Oli ka kaasteadjaid väljaspoolt. Peakoosolek saabus. Eeskava oli maha hääletada kooskäimise sund ja noorliikmete instituut. Vanad tegid agitatsiooni kogu kättesaadavas vilistlaste peres, toodi välja neid, kes kunagi ega kusagil ei käinud. Peakoosolekut juhatas advokaat Erjapea. Uuenduste poolt oli 16, vastu veidi üle selle. See näitas, et siin pole mõistlikku arusaamist ja et edaspidine koostöö on asjatu. Sel põhjusel astus seltsist välja 14 liiget.

Kui aktiivne noorus oli väljas, jäi Abiandmise Selts kiratsema. See kestis umbes kaks aastat kuni seltsi uued noored uut elusüdet sisse tõid, võttes uueks seltsi nimeks "Põhjala"

Mihkel Luht

=== Käesolev kirjutis on esimene mälestusteseeriast, Peterburi aegade kohta.

ROTALUSTE ÜHISTUNNE

Ühistunde mõiste vajab vaevalt mingisugust selgitust. See avaldub kõige tabavamalt hüüdsõnas: "Üks kõige eest, kõik ühe eest!" See hüüdlause maksab täiel määral ka meie organisatsiooni ja selle liikmete kohta, olgu siis ka tegemist organisatsiooni esinemises väljaspoole või selle sisemises elus. Organisatsiooni esinemises väljaspoole avaldub selle tugev ühistunne organisatsiooni liikmete sajaprotsendilises osavõtus esindusüritustest ja iga üksikliikme täielikus ja endastmõistetavas panuses selleks, et üritus hästi õnnestuks ja organisatsioon oleks väljaspoole väärikalt esindatud. Ühistunne avaldub edasi veel korporatsiooni hea nime eest valvelolekus ja selle kaitsemises igas olukorras, samuti ka oma kaasvendade hea nime ja au kaitsemises üldsuse ja kaasinimeste ees alati, kui olud ja tarvidused seda nõuavad. Organisatsiooni siseelus on tugev ühistunne üks org-i püsimise ja edenemise põhialuseid ja eelduseid. Organisatsioon peab üksikliikmete vastu üles näitama solidaarsust ja abivalmidust. Neid org-i liikmeid, kes on raskustesse sattunud õnnetuste ja haiguste tõttu või mõnedel muudel põhjustel, tuleb organisatsioonil võimalust mööda abistada, toetada noori nende stuudiumi kestel jne. Rotalia on seda põhimõtet järjekindlalt rakendanud, erilised abistamise- ja toetusfondid tegutsevad paguluses olevate kõikide koondiste juures. Oleks veel vaja asutada ka sisemisi stipendiume oma liikmete tarvis, kes abi vajavad õppimise juures. Neid stipendiume on mõned teised eesti üliõpilasintiimorganisatsioonid Rootsis juba asutanud. Samuti ei tohi organisatsioon unustada üksikliikmete tähtpäevi nagu sünnipäevi, juubeleid jne.

Organisatsiooni liikmed peavad omavahel üles näitama kõige suuremat sõbralikkust, vastutulelikkust, heatahtlikkust ja abivalmidust. Ühistunne rotalaste vahel peab olema nii tugev, et mingisugused isikliku prestiiži ja isegi kadeduse ning rivaliteedi tunded, mis mõnikord võiks esile tulla ei saaks meie pere ühtlust lõhkuda. Rääkimata veel erinevustest poliitilistes vaadetes ja teistes maailmavaatelistes küsimustes. Ka selles suhtes peab rotalaste ühistunne olema niivõrd tugev, et ilma pere ühtsust kahjustamata võivad erinevate poliitiliste vaadetega inimesed üksteisega vennalikult läbi saada. Seejuures ei kuulu iseenesestmõistetavalt kommunistlik maailmavaade nende õpetuste hulka, mida võib tolereerida Rotalia peres. Rotalia ei nõua oma liikmeilt mingisuguse täiesti ühesuguse poliitilise maailmavaate omaksvõtmist. Rotalia ühistunne ei avaldu poliitilises tasalülitamises.

Kuid teisest küljest ei tohiks ka ühistunde alalhoidmise mõttes hirmu ja ahastusega eemal hoida kõik diskussioonid ja arutlused Rotalia peres poliitilisel ainetel. See oleks vaesusetunnistuse andmine meie ühistundele kui see ei suudaks vastu panna oma liikmete vahel esiletulevatele erinevustele poliitilises maailmavaates. Rotalia, kelle ülesandeks on oma liikmete igakülgne arendamine nii kehaliselt kui vaimliselt, peab minu arvates ka hoolitsema selle eest, et tema liikmed ei oleks ka poliitiliste küsimuste osas võhikud ja kohmetud. Praegune pagulusaeg ja meie võitlus oma kodumaa vabaduse eest nõuab poliitiliselt ärksaid ja arenenud inimesi. Seetõttu tohiks küll olla väga teretulnud, kui Rotalias peetakse referaate, milles kõiki neid erilisi suunde ja teid meie poliitilises võitluses, mida on soovitatud pagulaskonna mitmesuguste erirühmituste poolt, erapooletult arutataks ja vaagitaks. Siis on rotalastel kergem teha valikut nende erisuundade seas.

Abivalmidus org-i üksikute liikmete vahel avaldub muuhulgas ka selles, et püütakse olla teineteisele abiks amet- ja töökohtade muretsemisel. Seda on eriti kodumaal olles väljaspoolsete poolt nimetatud onupojapoliitikaajamiseks ja on loetud intiimorganisatsioonide üheks suuremaks paheks. Senini ei ole küll ühistunne meie organisatsioonis sellist tõlgitsemist leidnud, et vanemad korp!-i liikmed oleksid surunud kedagi nooremat liiget sellisele ametkohale, millel töötamiseks sellel noorel oleksid puudunud igasugused eeldused ja anded. Kui aga on olnud valida suure hulga enamvähem sama kvalifikatsiooniga kandidaatide seast, on küll seda juhtunud, et rotalus on saanud eelistuse osaliseks mõne oma vilistlase tõttu. Sel juhusel on valik langenud selle põhimõtte alusel, et vastavast isikust on teada, et tema tubliduse kõrval ametalaliste küsimuste lahendamisel on omaks võtnud teatud kindlad eetilised normid ja reeglid. Sellist abivalmidust ei saaks küll keegi hukka mõista. Seevastu tuleb aga neid üksikuid nähteid, kus täiesti tublisid oma konvendi inimesi ei ole oma organisatsiooni vanemate liikmete poolt toetatud just selle hirmu tõttu, et väljaspool süüdistatud saada onupoja poliitika ajamises, pidada kahtlemata nõrga ühistunde väljenduseks. Pagulasaeg on pannud raske koormatise meie ühistundele ja pannud selle proovile. Meie ühtekuuluvustunne on selle proovi vastu pidanud auga. Igal mandril ja igal maal, kus asub rotaluseid on leida küllalt nähteid üksteise abistamisest,olgu see siis sissesõidu-viisade hankimisel või korteri ja töökoha muretsemisel. Rootsist teistele mandritele siirdujad on tihti meile tagasi kirjutanud sellest sõbralikust, heatahtlikust ja abivalmist suhtumisest, mis neile on osaks saanud juba varem nendesse mandesse siirdunud rotalaste poolt.

Tuleb tähelepanu juhtida ühele asjaolule,mis ei ole

küll esinenud meie organisatsiooni piirides, kuid seeeest mõnikord teistes üliõpilasintiimorganisatsioonides, kes ka on igal juhul alla kriipsutanud oma eriti tugevat ühistunnet. On juhtunud, et mõni nimetatud organisatsi - ooni liige on saanud hakkama mõne ebaausa teoga. Siis on organisatsioon püüdnud seda tegu kõigi võimaluste piirides maha salata ja õigeks keerata, et aga kaitsta ja päästa oma liiget. Selline organisatsioon unustab ilmselt, et ka ühistundel on oma kindlad piirid ja et ühistundest aetuna ei või kaitsta ebaausat käitumist.Rootsis tundub mõnel üliõpilasorganisatsioonil olevat see vaade, et ebaaus käitumine ühiskondlikude ja rahvuslikude asjade ajamisel ei tarvitse olla sugugi kuritegu.Kahtlematult ei saa midagi taolist toimuda Rotalia piirides,kuna meie esimeseks deviisiks on ausus.

Iga organisatsiooni **üksikliikme** ühistunne avaldub peale omavahelise abivalmiduse ja ühtehoidmise veel nende osavõtmises kõigist organisatsiooni ettevõtteist ja üritusist, olgu need siis esindus- või sisemised ettevõtted. Sama on kehtiv ka rahaliste kohustuste õiendamise suhtes org-i vastu. Pagulusolukord raskendab tunduvalt üksikliikmete võimalusi kõigist üritusist osavõtmiseks. Nende planeerimisel tuleb selle nähtega teatud määral arvestada. Tuleb hoolitseda, et üritused ja nendega seoses olevad rahalised kohustused ei muutuks liialt koormavaks või isegi ei ületaks pagulase kõhna kõhna kukru kandepinda. Kuid teisest küljest ei tohi langeda ka äärmusesse ja hirmu tõttu, et osavõtt üritusest võiks kujuneda väikeseks, neid täiel määral ära jätta. Arvesse võttes tihti esinevat ajapuudust pagulaste juures ja ka tavaliselt piiratud ainelisi võimalusi kujuneb osavõtt kõigist korporatsiooni üritusist pagulases tahestahtmata teatud ohvri toomiseks. Ohvrimeelsus selles osas, mis senini on ilmnenud, on kahtlemata tugeva ühistunde näitajaks.

Kokkuvõttes võiks kõigest eeltoodust järeldada, et meie senine tegevus on näidanud rotaluste tugevat ühistunnet ja et meie organisatsioon on võimeline läbi tegema selle raske katsumise aja, mis pagulus, õigemini küll meie kodumaa okupeerimine võõra võimu poolt, on kaasa toonud. Meie ei tea kui pikaks meie pagulusperiood võib kujuneda. Et organisatsioon võiks edasi kesta pikemat aega, tuleb ka uusi liikmeid vastu võtta. Kogu organisatsiooni tegevusele hakkab pikaneale mõju avaldama see kuivõrd need uued liikmed on kokku sulanud meie korporatsiooniga, s.t. kui tugev on nende ühistunne.

Noorte küsimusest ja nende kasvatamisest pagulusolukorras on "Meie Side" veergudel korduvalt ja asjalikult sõna võetud. Viimane põhjalikum sõnavõtt tõimus selle lehe nr. 3/4 k.a. confr! A. Perandi poolt. Seal esitatud ettepanekutega võib täiel määral ühineda ja need omavad kehtivuse ka Rootsi koondise olustikus ning

langevad tihiesti kokku nende kogemustega, millised oleme omandanud oma siinse tegevusaja kestel. Organisatsioon peab uutele liikmetele andma nii palju sanse kui igaues võimalik org-i palc, vaimsuse ja liikmetega tutvumiseks. Seda soovitatakse peamajalikult segedate kohtutelkutega ja tihedama isikliku kontakti loomise abil vanemate org-i liikmete ja uustulnukate vahel. Noorte sidumine org-iga paguluses on raske, kuid mitte lootusetu. See nõuab aga meilt kõigilt ohvrimeelt ja head tahet. Loodame, et meil seda jätkub!

-Kr. Joost

REISIMÄLESTUSI ROOTSIST

On üks neist haruldasist laupäeva õhtupoolikuist, kus mõike on sompas taevas, perajasti kuum, kus varblased ja teised taolised vaid segavad kaugusest kostva mootorliikluse monotoonsust. Võiks olla pühapäeva õhtupoolik tuttavail radadel. Ainult selle vahega, et siis poleks olnud lugeda "Meie Side" üleskutset: kirjuta; tee ridu, vend!

Nii siis, neli nädalat tagasi, Võidupüha hommikul lõõdi nu passile maabumise tempel Göteborgi sadamasse jõudnud uhiuue "Patricia" pardal. Tollikontroll kestis vaid pool minutit, ja nii algas nu kolmenädalaline Rootsi külastus, kus mulle osaks sai tõhelepanu nagu kohane sündmusele, kus tervelt pool (mõtteline osa, mitte kaaluline, sest kindral Lossmann on jälle vormis) Rotalia Inglismaa koondist külla tuleb.

Vastuvõtu toimkonnal juhtus küll äpardus, sest (viist varase aja tõttu) polnud neil kaasas rebast, ja nii pääsesin läbi nende piketist, õigemini üle, sest laevatrepp viis otse tollihoone teisele korrale.

Järgmine päevakorrapunkt oli tutvumine Saretoki isesõitjaga ehk automobiiliga ja sadamaringjooniga. Köstneri juhatusel.

Peale pisukest vahepaega, mis kulus telefoonimistele ja teistele elulistele interluudidele (millest sõõmine on Inglismaalt tulnule väga meeldiv kuid esialgu ka koormav), algas sõit maamõisasse, 50 km põhja poole. Auto töötas laitmatult (Made in England) ja kuna kompvekid, mida prouad Saretok ja K. lahkelt jagasid, ei sisaldanud likööri, siis polnud ka juhiga äpardusi.

Ucklumisse kohale jõudes oli esiteks tegu Tädiga, kes resoluutne, nagu omane sellele tõule, asus allakir-

jutanut rootsistama, s.o. kaalu suurendama. Kalapüük lähedases järves, paar sünnipäevapidu, Võidutuli noorte suvekoloniis (kuhu ka vilj Ennok oli sattunud) kõik see näitas, et eestlaste maa polegi nii väike.

Esmaspäeva õhtul oli jutuajamine Göteborgi koondisega. Kuigi seda näiliselt minult küsiti, ometi läks mul korda saada uusi teateid selle kohta, millal sõda algab, kuidas inglane saab läbi ilma Pärsia õlita ja kes võidab järgmised valimised Inglismaal. Sisepoliitilisel alal oli uudishimu ohjeldatud, vist kaastundest minu vastu, kuna ühelt poolt nimetatakse mind ERÜ'i usaldusmeheks ja teiselt poolt, olen valitud VEKO Inglismaa nõukokku. Seejuures tahaksin alla kriipsutada sõna I n g l i s m a a, ja et selle ja Rootsi vahel on üsna palju soolast merd. Ja nii möödus paar tundi sõprade ringis, sai kuulda ka värskeid uudisi Ameerika rotalustest.

Õhtu möödus Adila kohvi ja sinna juurde kuuluva Spirituaalse ahk vaimse ollusega.

Göteborgist Stockholmi sõit läks uniselt, ja seega kiiresti.

Kolmapäeva õhtul oli "Kjelsoni" kohvikus Stockholmi koondise koosolek, mille üheks päevakorrapunktiks oli see, millest Göteborgis juba juttu. Aga sisepoliitikasse laskuti siin ehtsa pealinlase uljusega. Kohal oli "mõlema" voolu pooldajaid, nimelt nii ERÜ'i kui ka VEKO mehi, ja nii oli allakirjutanu tõesti kahe tule vahel ja tal tuli kaitsta mõlemaid (niipalju kui nad kaitstavad on!).

Kuna ka koosolekul oli varem juttu hoiatavatest hüüdtest "poliitika" tunginisest konventi, siis pole ehk ülearune lisada, et kogu selle õhtu vältel, mil küsimused ja kostmised sadasid tihedalt mõlemalt poolt, siiski kordagi ei laskutud allapoole hea huumori tasapinda. Pealegi oli tunda, et "vastased" jäävad ka peale vaidlusi vendadeks. Nii see peabki olema. On kindel, et parteipoliitika toomine konvendi ellu on riskantne samm, kuid kui see jääb vaid vaidlusõhtu raamidesse, siis on sellest küll kasu loota nii konvendi liikmete kui ka kogu rahvusgrupi huvides.

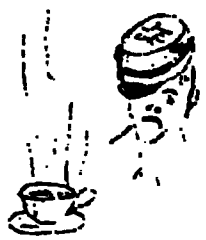
Paistab, et "Rootsi vaim" on pitser, mille paguluselu peagu paratamatult vajutab oma ohvritele. Isiklikud, eraviisilised tutvused ju piirduvad paralleelselt jooksvate eluteede ja mõttelõngade tallajate väga kitsa ringiga. Paguluses pole võimalusi ega õiget tõukejõudu laiemate gruppide sagedaseks kokkupuutumiseks mitmesuguste erihuvide sildi all, mispärast teatud tähisedki väited klanssistuvad ja koos üksikisiku osatähtsuse ülehindamisega ülendatakse need vaated "põhimõteteks" ja ideoloogiliseks platvormiks. See on naeruväärne, kuna ikka ja jälle kogeme, et poliitikutegi lahkumineku aluseks pole mitte erinevus nende suhtumises praegustesse probleemi-

desse, vaid see, mida üks või teine o l e v a t ütelnud mõnikümmend aastat tagasi.

Kui neid"suurpoliitikuid" saaks panna vastakuti üle lauа, mille ühes otsas istub senior ees nimekiri teatud krõbedatest sõnadest, mille tarvitamine toob "sissevõtmise", siis need vaidlejad on sunnitud kõvade sõnade asemel otsima kõvu argumente. Ja argumendid pikapeale suvatsevad veenda, kuna kõvad sõnad vaid vihastavad.

Rotalased Rootsis on mitmel puhul esindanud - võiks seda nimetada - kolmandat võimalust. Ja tahaks vaid soovida, et see vaba diskussiooni, otsiv, vaim ei kaoks Rotaliast, pigem leviks ka teistesse konventidesse laiemalegi.

oOo

=== O! burši hiilgus endine... Nii Stockholmis kui Göteborgis istuti kohvi ja morsiklaasi taga. Kah kainuse tundemärk!

=== Pr. Uluots - Wernstedt on endine, vaatamata, et märgiti tema 50 - dat aastapäeva.

=== Stockholm on ilus linn, isegi siis,kui pole paremat ettekäänet sinna minekuks kui rahvusvaheline (teaduslik)kongress, kus räägitakse suurest tarkusest ja veel suuremast umbsoost me eest. Kuningas käis meie kongressi avamas, kuid kahjuks ei läinud nii hästi kui ühel eesti professoril kuninga erialalt, kelle sinasõprus Tema majesteediga on kui moodne muinasjutt.

=== Ja nii, kolm nädalat hiljem, ring saab täis kalastusega samas järves. Jälle tempel passile ja kriidimärk kohvrile. Aitäh pr. Kalm, et loobusite oma istmest rongis, et sadamakail kinnitada rinda toda punast nelki. Aitäh kõigile rotalustele Rootsis.

Pool tundi peale Londoni saabumist juhtusin peale Inglismaa-Rotalia mahajäänud poolele. Ka Lossmann saadab tervitusi!

21. juulil 1951. Endel Aruja

=========

TOIMETUSE MÄRKUS:

Järgmises "Meie Side" numbris - 10/11 mis ilmub kommerssinumbrina, ilmub lisana korp! Rotalia USA Koondise liikmete nimekiri. Selle tõttu ei ole käesolevas numbris USA Koondise liikmete aadressimuudatusi.

OLED SEE SINA?

Ligi 7 aastat paguluses olles on Korp!Rotalia püüdnud kõiki oma liikmeid koondada, vanu sidemeid kõvendada korporatsiooni elu ka väljaspool Eestit alal hoida ja elustada, hoolitseda juurdekasvu eest ja abistada vastastikkuse nõu ja jõuga. Sellega on korporatsiooni liikmeks olemine ka paguluses olnud samal määral au- ja kohusekküsimuseks.

Tänu meie korporatsioonis valitsevale tervele vaimule on need püüded seni olnud häädе tagajärgedega. Valdav enamus vanu ja noori Rotalusi on truuks jäänud oma korporatsioonile ja tema põhimõtetele.

Kahjuks leidub aga ka erandeid.

On üksikuid, kes on nähtavasti otsusele jõudnud, et nüüd, kus korporatsioon ei saa oma liikmeile seda pakkuda, mis ta Eestis suutis, on korporatsioon nähtavasti oma otstarbe kaotanud. Ei tunta enam mingit huvi korporatsiooni elu vastu, ei leita enam vajalikuks alal hoida vanu sõprussidemeid ja ei leita mingil määral enam vajalikuks oma kohustusi korporatsiooni vastu täita.

On olemas sarnaseid korporatsiooni liikmeid,kes kogu paguluse aja jooksul on ennast igati püüdnud eemal hoida, igatpidi ignoreerides neile saadetavaid kirju ja järelpärimisi, kes kogu aeg ei ole heaks arvanud enda olemasolust korporatsioonile teatada, rääkimata kohustuste täitmisest.

On olemas sarnaseit korporatsiooni liikmeid, kes isegi samas elavad, kus on korporatsiooni Koondise asupaik, kes tihti kaasvendadega kokku puutuvad, aga kes mitte heaks ei arva ühelegi korporatsiooni ettevõttele ja üritusele tulla, samuti oma rahalisi kohustusi täita.

On veel sarnaseid, kes suhtuvad täiesti ükskõikselt korporatsiooni olemasolule ja tema sihtidele, neid ei huvita nähtavasti korporatsioon Rotalia enam.

Korporatsioon Rotalia pole mingisugune tavaline selts või heategev asutis. Rotalia liikmed on endid vandetõotusega sidunud korporatsiooni külge. Korp! Rotalia on ka praegu võitlusorganisatsioon oma sihtide ja tulevaste eesmärkide saavutamiseks. Siin peab iga liige kaasa tulema, kaasa võitlema ja kaasa aitama!

Kes seda ei soovi - selle koht pole Rotalias!

Korp! Rotalia ei vaja liikmeid, kes temasse suhtuvad täieliku ükskõiksusega, kes tundsid Rotalia vastu ainult häädel aegadel huvi. Kui keegi tunneb, et tema Rotaliat ja sedavennastust ei vaja praegu ega tulevikus, see võib rahulikult eemale jääda, sest ka korp! Rotalial pole huvi surnud hingede vastu.

Vilistlaskogu Juhatus pöördub Koondiste poole palvega esitada temale sarnaste korp! Rotalia liikmete ni-

med, kes sisuliselt pole enam Rotalased vaid ainult meie nimestikus figureerivad - et neid saaks korp! Rotalia liikmete hulgast kustutatud.

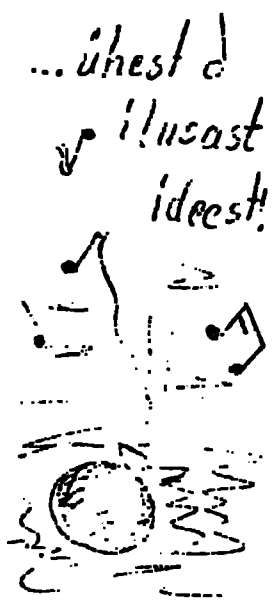
Ühtlasi palume ka iga ettepaneku juures anda võimalikult täielik motivatsioon ettepaneku põhjendamiseks.

Korp! Rotalia Vilistlaskogu Juhatus

Toim.:

Ülalavaldatud kiri, mis on saadetud korp! Rotalia Vilistlaskogu juhatuse poolt kõikidele Koondistele ja "Meie Sidele" üldiseks avaldamiseks on korp! Rotalia vilistlaskogu Juhatuse poolt otsusena vastu võetud tema koosolekul 13. augustil s.a.

Mõtisklusi...

Toimetusele saabus ühel ilusal päeval kolm kirja korraga ühe ümbriku sees. Üks nendest oli toimetuse perele, kuna kaks teist olid mõeldud edasisaatmiseks kahele kaasvennale. Kuna kahjuks ei olnud edasisaadetavatele kirjadele ligi lisatud marke nende postitamiseks ning "Meie Side" toimetus rahade pärast alati igasuguste konvendi asutustega võitleb suuremate kulude katmise võimaluse üle, siis kasutame nüüd võimalust ja avaldame nad mõlemad alljärgnevalt kõigile lugemiseks ja teadasaamiseks. Kuna toimetuse kiri oli sisult umbes samane kui need teised kaks, siis jätame selle avaldamata.

Armas W I L L I A M !

Toronto, 11. sept. 1951

Sa oled tuntud muusikamees ja compositor, kelle pähe tuleb vaim. Ma tahan Sind ergutada selleks, et Sa mõnel järelemõtlemise hetkel püüaksid oma inspiratsiooni leida teemale, panna kirja aegsasti mõni seik "Rotalia elu läbilõikes". Pane oma vahepalad, populaarsed cantused musikaalsed pildid järjekorda, nii et igal kuulajal veereksid mälestused vanult päevilt, orjamine paguluses ja kerkiks lootus tulevikku.

Tuleta meelde tagasihoidliku rebase meeleolu esimese shoppeni juures, kirjud studioosuste vembud, mõni aa-

simine, kuramaaž I ja II, Mäeotsa talu - tirallallaa, Ai makaroni, saabumist vilistlaste ridadesse, Gaudeamus, referaadi ja diskussiooni õhtut, sõjakära ja taganemist pagulusesse ja lõpuks jõudne marsikutse kodumaale (Alte Kameraden, Alte Jägermarsch). Veel Professori jutustamis viise, põrgutrelle purgatooriumis jne.

Töö tuleb teha tähtajaliselt, mitte hiljem kui 1. nov. 1953, et osalised, kui neid vaja, võiksid loo ära õppida. Võiks teha ka veel kahes variatsioonis - internseks ja eksternseks kasutamiseks.

Soovin saada Sinult kinnitust, et oled valmis "Pilte Rotaliast" või "Musikaalsed Pildid Rotaliast" esitetekandele valmistama.

Soovides Sulle häid edu ja aja edukalt kasutamist tervitab Sind

see

Mihkel Luht.

- - - - - -

Samal kuupäeval samas kohas

Ermas Georg Mann (Jerry)
rohkem tuntud Jüri Kandrena.

Sinule on antud jumalik säde - Sa võid kuulata helisid ja neid ritta seada uue palana. Kord kurtsid Sa teema puudumise üle ja siin tohiksin Sinus äratada mälestusi ja unistusihäädest päevadest, kui Sa kurja ilma tundmata laksid endale musta dekli kõrvadeni pähe suruda ja mis seal edasi arenes - noh! seda peaksid Sa ise hästi mäletama. Pane kirja "Musikaalsed pildid Rotaliast" oma vahepaladega, mis tuletavad meelde tudengielu muresid ja rõõme. Gaudeamus, "Rebane, tuld!!", tudengite vembud ja koerustükid, vallatu kuramaaž ja tõsine kuramaaž, referaadiõhtu diskussiooniga, professori jutlus ja pragamine (Mäeotsa talu, Ai makaroni, Oo bursi hiilgus endine)- kas märkasid vilistlase kaabu sulle pähelangemist sõjakära (aktiivne ja passiivne osavõtt), taganemine pagulaspõlvesse ja lõpuks rõõmus ja kuasakiskuv jalameeste marss kodumaale ja ei! ei! -le tagasi. (Meil olid populaarsed marssid "Alte Kameraden", "Alter Jägermarsch" ja "Porilaste marss"). Lõpuks praadimine purgatooriumis, kui seda vaja. (Särtsu!!)

Võiks mõtelda kahele variatsioonile - internseks ja eksternseks kasutamiseks. Aega ei taha Sulle palju lubada - nimelt 1. nov. 1953 olgu noodid ettekande osalistele pähetõpimiseks kätte antud.

Musikaalsed pildid Rotaliast võiksid ka väikese musikaalse komöödia kujul olla. Siis võiks seda ka reb!reb! teatris ette kanda, kus astuksid üles nii aktiivsed kui

ka pensioneerunud reb!reb!. Tegelaste hulka laval võiks praktiliste kaalutlustel piirata, orkester ja koor asuks pealtvaatajate poolel. See on ainult viibe ja õrritus loomingule.

Hääd edu soovib

Sinu

M. Luht.

P.S. Tee ettepanekuid libretto suhtes, samuti võid kopteerida kaastöölisi, nõuandjaid jne.

M.L.

ON VENDADEST...

27. augustil 1951. heitis San Franciscos hinge meie kaasvil! Valter M ä n n i k. Ta oli sel kevadel teinud läbi raske operatsiooni, kuid oli selle tulemustest juba paranemas, kui äkki saabus teade tema surmast.

Valter Männik oli sündinud 28. oktoobril 1899 Lohusuus. Eestis oli ta üldsusele tuntud hinnatud omavalitsuse tegelasena.

Teade tema surmast saabus New Yorki ajal, mil peeti konvendis külalisõhtut koos kutsutud külalistega. Samal ajal peetud K!K!K! -l otsustati lein välja kuulutada,mis tõttu külalisõhtu viimased tunnid möödusid vaid vaikses omavahelises jutuajamises ja lhakunud kaasvenna mälestamises.

9. septembril sa. toimunud jumalateenistusel New Yorgis Pauluse koguduse kirikus mälestati vil! Valter Männikut, millest osa võttis ka suuremal arvul rotalusi New Yorgist. Jumalateenistusel teenisid koguduse õpetaja praosti k.t. Aleksander Hinno ja kand. Elmar Kuusler,kes üks lahkunu kaasvendadest Rotaliast.

Confr! Kuusler oma mälestusjutluses rõhutas mitu korda selle kaotuse suurust, mis tema kaasvendi on tabanud. Kunstilises osas esines pr. Leesment paari lauluga.

=== ==

PALUME!

Vil! kogu juhatus palub kõikide Rotalia koondiste juhatusi ja üksikgruppide juhte:

Juhul, kui nende piirkonnast mõni lahkub ja mõne teise koondise piirkonda sõidab, sellest otsekohe vastava koondise (grupi) juhatusele teatada, et seal oleks võimalik teda oma nimestikku võtta ja tema olemasoluga arvestada. See hõlbustaks märksa meie laialipillatud liikmeskonda koondada ja sidet luua.

ROTALUSTE ST KUULEME

K A N A D A S T . . .

Kanadasse saabub konvendi liikmeid.

Viimasel ajal on Rootsist mitmed Rotalused juurde tulnud, nendega ka noori tegevliikmeid. Nii saabusid hiljuti Kanadasse confr! confr! Jaan ja Ilmar Terasmäe'd kes seni ni õppisid Rootsis, Uppsalas.

Kanada koondisega on ka liitunud 1942.a.coetuse reb! Hans Habicht, kelle elukoht on praegu Montrealis.

R O O T S I S T . . .

Vil! Artur Keller haigestunud.

Vil! kogu juhatuse liige, vil! Artur Keller lamab praegu haigena haiglas. Nagu kuulda, olevat temal üldine närvipõletik, mille ravimine kestvat pikemat aega.

Soovime omalt poolt oma vilistlasele jõudu ja peatset paranemist.

Rotalia pere suureneb.

Rootsis võeti vastu korp! Rotalia rebasteks Tarvo Toomes ja Oole Kint, kes mõlemad on meie vilistlaste:pojad. Soovime õnne ja edu värsketele rebastele korporandi okkalisel eluteel.

Lühidalt.

=== Korp! Tehnola on Rootsis soovi avaldanud, et teda vastu võetakse Eesti Korporatsioonide Liidu perre. Küsimus on seal alles kaalumisel.

=== Rootsist on lahkunud Kanadasse confr!A.Tarendi.

=== Rootsi koondis jätkab järjekindlalt kooskäimisi, peab referaatõhtuid ja korraldab külalisõhtuid ühe kohaliku restorani peoruumides.

=== Rootsis viibis sel suvel mõnenädalalisel külastusreisil vil! Endel Aruja Inglismaalt, külastades ka nii Göteborgi kui Stockholmi Koondisi. Tema lühimärkmeid reisi kohta leiate selle numbri veergudelt.

S A K S A M A A L T . . .

Saksamaa Koondis pidas peakoosoleku

Koondis pidas oma peakoosoleku 4.2ugustil s.a. Münqhenis. Peale terve rea informatiivset laadi küsimuste oleks sealt märkida järgmist:

1. Leitakse korp! Rotalia bülletään "Meie Side" väga tarvilikuks korp! Rotalia pere omavahelise sidepidamiseks, avaldatakse USA Koondisele tänu selle saatmise eest ning lubatakse võimalusel ka kaastööd saata.

2. Kuna senine koondise esimees vil! Joh.Pedak lähemal ajal emigreerub USA-sse, siis valiti uueks Saksamaa koondise esimeheks vil! Nikolai Kornev.

3. Üles tõstetakse küsimus Saksamaal surnud ja maetud rotaluste haudade korraldamise ja kaunistamise võimalust. Need hauad on kahjuks enamasti kõik unustuse ja hooletuse hõlma jäetud, kuna pole ju koha peal kedagi,kes nende eest hoolitseks. Rotalia kohus siin oleks selle eest hoolt kanda, et me surnud kaasvendade hauad peetakse korras.

Esimese sammuna otsustatakse järele pärida,kui palju see kulu nõuab ja leida mõni tee, kuidas seda oleks võimalik teostada.

=== Confr! Rairond Mägi viibib ikka veel Saksamaal kus ta praegune aadress on järgmine - Frankfurt, Hausen am Ind., Hof Str. 7 Bl.II, Haus 33-8

U. S. A. - s t . . .

Koondise tegevus on olnud elav.

=== 5. augustil s.a. peeti New Yorgis ja selle lähemas ümbruses viibivate rotaluste suvepäev. See korraldati ühise väljasõidu näol New Yorgi ligidal asuvale Staten Island'ile, kus veedeti terve päev vabas looduses Loomulikult võtsid väljasõidust osa ka daamid ja lapsed.

=== Nagu sügishooaja tähistamiseks, kuigi veel vana praesidiumi korraldusel, peeti 15. sept. Eesti Majas perekonnaõhtu, millest osa võttis ligi 50 isikut.

=== Varasügisesel ajal on konvendi poolt korraldatud kaks külalisõhtut tavalises kooskäimise kohas - kohvik Rheinlandi ruumides. Mõlemad õnnestusid hästi nii oma rahva, kui ka külaliste rohkuste tõttu. Kaugemalt viibis ühel külalisõhtul kohal confr! Olaf Millert, kes sõitis New Yorki, et osa võtta sügisetest üliõpilaspäevadest.

=== Korp! Rotalia Vilistlaskogu Juhatuse poolt valiti nende koosolekul, 18. augustil s.a. konvendi vanemaks vil! Heikki L e e s m e n t. Selle nimetamisega on täidetud lünk, mis valitses konvendi Saksamaalt USA-sse asumisest kuni tänapäevani.

=== Et säilitada konvendi tegevust USA-s ka tulevastele põlvedele ning et võimaldada kord Eestis vaadelda Rotalia tegevust Ameerikas, on confr! A. Perandi asunud tähtsamate korporatsiooni päevasündmuste filmimisele. Senini on valminud kas ca 15-minutilist filmi Rotaluste väljasõidust Staten Islandile ning sügisel peetud perekonnaõhtust. Järgmise kavatsusena seisab ees filmi valmistamine sügiskommersist.

Paralleelselt sellega tegutseb ka confr! A. Rehepapp jäädvustades samuti konvendi elu-olu.

Rotaluste osavõtt üliõpilaselust.

=== 25/26. augustil New Yorgis toimunud üliõpilaspäevadest võttis osa suur arv rotalusi. Eesti Üliõpilaskond USA-s valimistel valiti kohtadele järgmised rotalused: üliõpilaskonna juhatusesse - Karl Laantee - esimeheks, Olaf W. Millert - abiesimeheks, Viktor Puskar - abisekretäriks ning Felix Link - laekuriks.

revisjoni komisjoni liikmeteks Ragnar Mägi ning Ilmar Aasmaa.

Need valimised näitavad, et rotalused, ka noored rotalused, on valmis käsi külge panema igale poole, kus neid vajatakse

Lühidalt.

=== Confr! Olaf W. Millert on asunud elama Chicago ligidale, kus tal on avanenud väljavaated sobiva omaalalise töökoha leidmiseks.

=== Möödunud suvel tegi ringreisi Kanadasse confr! Ragnar Mägi, kus külastas ka sealviibijaid rotalusi.

=== Vil! Heikki Leesment on saanud tööle Ameerika Hääle (Voice of America) raadiosaadete juurde. Kuna nimetatud ametkoht ei ole täistööalaline, siis ei lahku ta oma seniselt töökohalt ühe ameerika tehnilise firma juures.

Järelkasv.

=== Selle sügise jooksul on USA-s konvendi poolt vastu võetud järgmised rebased ja liht-liikmed:

Ivo Mölter, Koit V. Paadre, Hugo Roomann, Kenno Sork, Egon Kapsi, Viktor Puskar ja Helmut Kilgast. "Meie Side" soovib neile kõigile südamest õnne ja jõudu uuel teel.

VILISTLASTEKS SAID

Vastavalt vilistlaskogu juhatuse otsusele, on järgmised bursvilistlased otsustatud üle viia vilistlaskokku:

Viktor Erlemann, Heinrich Karu (Karro), Feliks Krabi, Eino Kuris, Albert Lepson, Elmar Maldre, Harald Mandel, Oskar Nõmm, Erik Thoen, Osvald Timmas, Endel Toiger, Mart Jõesaare (kõik Kanada Koondisest), Theodor Kondradson (Rootsi Koondisest), Hans Adov, Ilo Hõlpus ja Haarand Pitea (USA Koondisest).

AADRESSIMUUTUSI

Kanadast on kuulda järgmisi aadresside muudatusi:

Joasaare, Erik - 37 Fairview Blvd., Toronto, Ont.
Joasaare, Mart - 91 Rose Ave., Toronto, Ont.
Läänelaid, Artur - 29 Mulholland Ave., Toronto, Ont.
Tõrmaküla, Ignes - 21 Treadway Blvd., Toronto, Ont.
Läte, Juhan - 395 Lake Shore Rd., Norris Cresent Buildings S - 3, Mimico, Ont.
Kukkur, Hindrek - 122 Walmer Rd., Toronto, Ont.
Terasmäe, Jaan - 140 Collier St., Toronto, Ont.
Terasmäe, Ilmar - 140 Collier St., Toronto, Ont.
Alt, Kuno - 3 Melwelle Ave., Toronto, Ont.
Leete, Taimo - 1452 Sherbrooke West, Montreal, Que.
Jomm, Aleksander - 3785 Dupuis St., Ap. 17, Montreal, Que.
Ojamaa, Ülo - 3785 Dupuis St., Ap. 17, Montreal, Que.
Kivestu, Johan - 4965 Maplewood, Ap. 14, Montreal, Que.
Laansoo, Felix - 6000 Souart Ave, Ap. 15, Montreal, Que.
Habicht, Hans - 6507 Ivans Island Ave, Ap. 2, Montreal, Que.
Luht, Mihkel - 6615 Des Ecores, Montreal, Que.

. - o - O - o - .

Kommerss! Korp! Rotalia selleaastane sügiskommersstuleb kavakohaselt New Yorgis 17. novembril s.a. pidamisele. Kommerss peetakse Eesti Majas (243 East 34 St.), kusjuures kasutada on Eesti Maja mõlemad saalid. Kommerssipäeva kavas on koosolekud- algusega kell 14.3o, kommerss - algusega kell 17.oo ja sellele järgnev perekonnaõhtu - algusega kell 20.oo. Kommerss otsustati pidada eksternne.

"Meie Side" nr. 8/9 (II aastakäik). Väljaandja Korporatsioon Rotalia konvent USA-s. Toimetuse aadress: Aado Perandi - Cortlandt Hotel, 90 Cortlandt St, New York 7, N.Y.

MEIE SIDE

10/11
1951

ZDRAVSTVUJ DRAGI DROK!

Meie Sõna

KORP! ROTALIA BÜLLETÄÄN

Nr. 10/11 (II aastakäik) New York, okt./nov. 1951

HOIAME KOKKU

1913. a. oli Peterburis, Venemaa pealinnas õppimas väike grupp eesti noormehi, kelle südames põles kustumatu armastustuli oma kodumaa ja oma rahva vastu. Nad ei tahtnud kaduda tolleaegsesse vene üliõpilase universaalilmelisse liberaalitsemisse, mis tasandas teed vene revolutsioonile ja viis lõpuks vene rahva kommunismi-mooloki täitmatusse kurku. Seepärast tulid nad kokku ja tõotasid üksteisele vandega jääda ausaiks, kindlaiks ja iseteadvaiks eestlasiks, kes on kantud sügavast ühistundest üksteise suhtes ja kannavad alati kõrgel loosungit: "Eestimaa mu isamaa!".

Need olid Korp! Rotalia asutajad liikmed.

Üksteisele vandetõotuses antud idee kehastus järjest kasvavas noorte koondumises väikese algraku ümber. ühistundest kantud tihe kokkuhoid võimaldas Rotalial anda täit panust noorele, kasvavale Eesti riigile ja tema rahvale.

Ent see aeg osutus üürikeseks!

Ei möödunud veel kolmekümmet aastat ja jälle seisis eesti rahvas ning koos temaga ka Rotalia pere sama vene ahne imperialismi hävitava laiutuse ees, kes seekord kommunistliku diktatuuri sildi all ujutas relvadega ja verega üle meie kodumaa pinna ning asus süsteemikindlalt massmõrvade ja massküüditamistega hävitama meie rahvast. Palju oli neid rotaluseid, kes pääsesid põgenema vabasse lääne? Pooled vahest!

Kummaliselt on kujunenud nüüd aeg analoogiliseks sellele, nagu ta oli Rotalia loomispäevil! Analoogiliseks selles mõttes, et vaenlaseks, kellle vastu võitlemiseks - meie Rotalia pere annab vandetõotuse vennastuspeol, on sama vene täitmatult näljane imperialism, erinevaks selle tõttu, et see imperialism on end nüüd üleni määrinud eesti verega ja et Rotalia pere liikmed on laiali paisatud üle kogu maailma.

Siit kasvavad ülesanded meie rotalustele. Nad on jäänud samaks, mis olid Rotalia asutamispäevil: ühendada ühistundes ausaid, kindlaid ja iseteadvaid rotaluseid võitluseks Eestimaa, meie isamaa eest. Aga ka erinevaks! Sest nüüdne vaenlane on palju julmem kui oli toonane.

Meie hoiame kokku! Ainult nii võib olla Rotalia jõuks. Nüüd me vajame jõudu.

Meie viime noorte hulka idee aususest, kindlusest, iseteadvusest ja ühistundest ja Eestimaast, meie kodumaast. Eesti noored vajavad seda ideed nüüd võib olla rohkem kui kunagi varem. Me kasvatame neist tublid rotalused - võitluseks meie kodumaa vabastamise eest.

Meie ei sulgu ainult oma kitsasse ringi! Aeg nõuab meilt nüüd rohkem kui kunagi varem anda oma panus üldises eestlaste võitluses Eesti vabastamise eest. Me ei keela seda panust!

Adolf Pérandi

- - - - - - -

ROTALIA TEKLI PÕHI

On juba lõppemas 100 semestrit kui olen civis academicus ja on tulemas 97-s semester sest ajast kui olen tegelik värvikandja. Ma oletan et see on küllalt pikk aeg, mil su eksimused iganeda võivad, nii et võin arvata et mu nooruse tembud on unustatud ja andestatud.

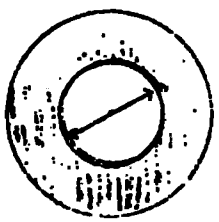
Praegu tahaks aga pihtida, et mul tuli mängida väike osa Rotalia tekli kujundamisel. Üldkujus oli see standard tüüp, milline tuli Stahlbergi töökojast Tartus. Ka värvide juures ei võinud olla parandamise ettepanekut - värvid olid fikseeritud ja hääks kiidetud.Jäi üle katta tekli põhi väljendusrikka ornamendiga. Ses asjas oli vähe tunda olemasolevaid eeskujusid. Korrata päikese pilvitatud nägu või kuu faase, taeva tähtede sära - oleks olnud igavust tekitav. Pidi ju mehe nägu väljendus rikas olema ja ise enda eest kõnelema, seega paigutada cirklit sinna ei olnud sobiv motiiv. Ka ei oleks vaja vahvuse ideid kanda väljaspool ajusid, kui muidu vahvust oli küllalt. Tahtsime midagi, mis oleks ilus ja millel oleks oma mõte! .

Mul isiklikult tuli seega mõtelda kahel frondil:tuli ette valmistada eksamitele ja mõtelda ka millise kattega tekkel oleks endale ära kulunud. Õppisin tol ajal parajasti tarkade seppade saladusi - mehhanismide liikumise seadusi. Nii sähvatas selle juures mõte anda teklile matemaatiliselt fikseeritud kurvornament, mis peegel-

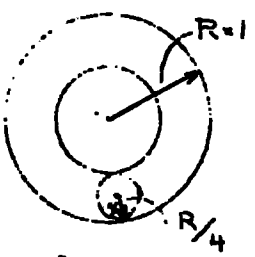
daks mehhanismide korrapärast liiklemist ja jõu ülekandmist, hammasrataste paar sümboliseeriks ühtlustunnet.

Seega on Rotalia tekli nöörornament teadusliku alusega ja seega ka uuesti ning täpselt konstrueeritav.

Parameetrite valikul kordus arv 4 - kombinatsioon, mis esineb deviisi vooruste loetlusel. Iga matemaatiliselt väljendatud tõde laseb ennast tõestada.

Kirjeldan geomeetrilisest lähtekohast: kui tekli põhi on ümarik, siis poolitame tema raadiuse ja selle abil joonistame välja ringi. Selle ringi raadiuse võtame ühikuks. Poolitan selle ja teen uue ringi, mille raadius on $\frac{R}{2}$. Nende kahe ringi vahele paigutan väikese liikuva ringi, mille raadius on $\frac{R}{4}$.

Asetame selle liikuva ringi suure ringi alumisele servale seisundis O_0 A_0 ja veeretame ilma libisemata paremale. Ringide kokkupuutumise punkti, võttes seda algpunktiks, paigutame jäljendit jätva pliiatsi tera. Ringi R = 1 ja ringi R = $\frac{1}{4}$ kaared on võrdse pikkusega, kui centraalne nurk väiksel ringil on 4 korda suurem kui suure ringi kaare nurk.

Ümbermõõdu pikkus ringil on $2\pi R$ (suurel ringil) ja $2\pi r$ (väiksel ringil. Et aga R = 4r, siis on $2\pi R = 4(2\pi r)$ kui arvestada 360° nurka.

Kaare valem: look = $2\pi R \frac{\alpha}{360}$ ja $2\pi r \frac{\beta}{360}$

Kui loogad on võrdsed, siis saame $2\pi R \frac{\alpha}{360} = 2\pi r \frac{\beta}{360}$

Koondades seda võrrandit arvestame, et R = 4r, saame:

$$4r\alpha = r\beta$$
$$4\alpha = \beta$$

Seega loogad on võrdpikad, kuid nurgad on kindlas vahekorras $(\frac{R}{r})$. Kui suure ringi look on 90° nurgaga, siis on väikse, liikuva ringi nurk 360°, s.t. väike ketas teeb terve tiiru ja kirjutav punkt A_0 ühtub jälle suure ringiga punktis A_4.

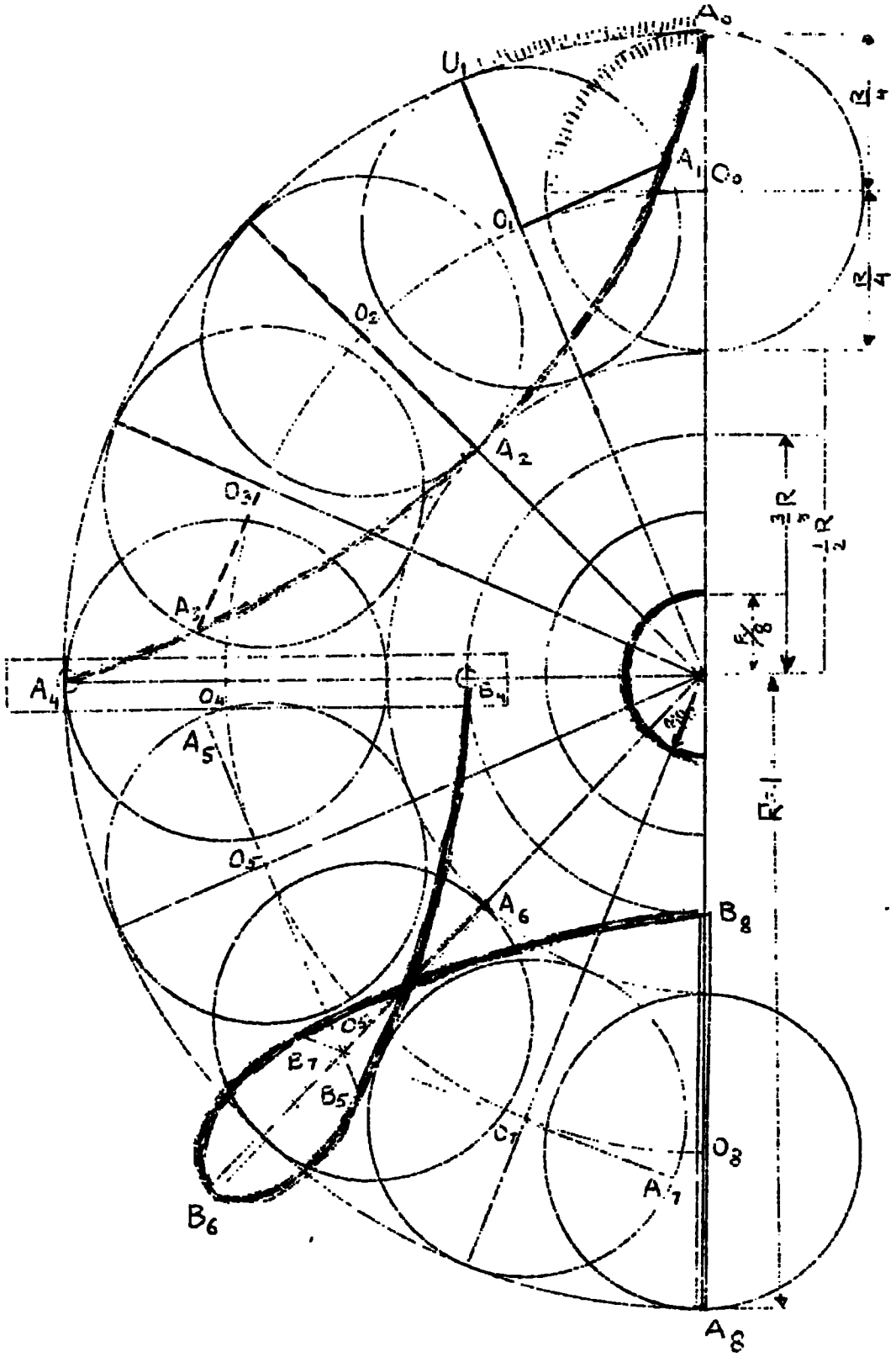
Teeb nüüd suure ringi kokkupuute punkt 45° nurga, siis on väike ketas teinud 180° nurga ja seega asub pliiatsi teravik siseringil punktis A_2.

Kui suurel ringil on tehtud nurk $22\frac{1}{2}$°, siis väike ketas peab pöörama kokkupuute punktini 90° nurga all. Vastav asend on A_1 O_1 U_1, raadius O_1 A_1 on risti riivamisraadiusega O_1 U_1 ja kirjutav pliiats on punktis A_1. Sel viisil konstrueerides vahepunkte, saame tulemusena looga

$$A_0\ A_1\ A_2\ A_3\ A_4,$$

mis kordub igas veerandis ja annab nelja kaarega kinnise looga (vt. joonis paremal).

A0
U1
A1
C0
O1
O2
A2
O31
A3
A4
O4
B4
A5
O5
A6
B8
C8
B7
B5
C7
O8
A7
B6
A8
R/2
3R/2
1/2R
R=1

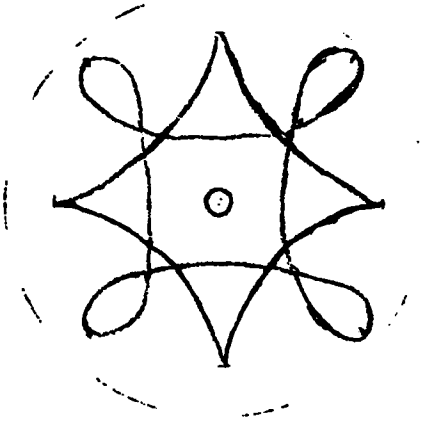
Võtame nüüd ketta kirjutava pliiatsi otsa aluseks punkti A_4.

Tõmbame suure ringi punkti A_4 läbi siduva joonlaua $A_4 B_4$, asetame kirjutava pliiatsi otsa punkti B_4, nii et $A_4 B_4 = 2\frac{1}{2}r$. Punkt B_4 on sünniviisiliselt ühendatud väikese kettaga $O_4 A_4$ ja joonistab joone $B_4 B_5 B_6 B_7 B_8$.

Seda tehakse lihtsalt lähtudes eelmise kurvi $A_0 A_1 A_2 A_3 A_4$ asenditest, mõõtes punktidest $A_1 A_2 A_3$ läbi vastava asendi tsentrist raadiuse pikendusega $A_4 B_4$ ja märkides need suurel ringil. Asendis $A_4 B_4$ on kirjutava pliiatsi ots punktis B_4 - joone $A_4 O_4 B_4$ otsas.

Kui väike ketas on teinud täis ringi ning punkt A_0 on jälle suurel ringil, siis leiame B_8 siseraadiusel.

Konstrueerides vahepealseid punkte saame tõmmata kurvi $B_4 B_5 B_6 B_7 B_8$, mis on $\frac{1}{4}$ meie ling kurvist.

Lõpuks leiab veel raadiusel $A_4 O_4 B_4$ viimane ots kasutamist. Võtame raadiuse B_8 ja joonestame sellega suure ringi keskpunktist väikese ringi.

Sellega oleme saanud kolm kurvjoont, mis moodustavad tekli põhja ornamendi. Pidades meeles neid mõõte ja suhteid, saame igavesest ajast igavesti üht muutumatut ja täpselt konstrueeritud kujundit joonestada.

Kasutan siinjuures iganemise mõistet, et päästa ununemisest Rotalustele pähe pandud ja muidu arusaamatut kurvestikku, millel on teaduslik alus, mis on alati täpselt uuesti konstrueeritav, sest temas on oma mõte!

Varjunimi: 1 2 3 . . Trah-trah-bumm

SILENTIUM? AD CANTUM?

Meie buršilaulude tagavara sellest ajast, kui loobuti laulmast võõrkeelseid laule C!Q! -l ehk koosviibimistel, on võrdlemisi kasinaks jäänud; kuigi neid on tõlgitud ja uuesti loodud - kipub vägisi rõõmsatest üliõpilaslauludest puudus tulevat. Praegu on ka tõlkijatest ja laululoojatest suur põud.

Rotalia nooruses oli asi teisiti - igaüks püüdis oma oskuste ja võimete kohaselt kaasa aidata, et oleks,

mida laulda - meeleolulisi, rõõmsaid ja ülemeelikke bursilaule. Üks agaramatest tõlkijatest oli meie vil! Jüri Uluots. Tema tõlgetest on üldtuntud "Krambambuli" ja mõned teised.

Minul on olemas üks tema tõlgetest, mida olen alal hoidnud ja millest ei tahaks, et ta unustusse vajuks. See on tõlge ilusast laulust "Ergo bibamus", mis oli vanasti väga populaarne üliõpilaste seas ja ka Rotalias nii Peterburis kui ka Tallinnas.

Jüri Uluots tõlkis selle laulu kaks salmi 19. nov. 1915 ex promtuna ning ta kõlab järgmiselt:

Kui armsamat nägin ja ligemal sain
Siis mõtlesin: ergo bibamus!
Ta põgenes minu eest; seisma siis jäin
Ja ütlesin tasa: bibamus.

Kui neiu sind suudleb ehk kaisutab ka
Või kulmusi kortsutes, taganeb ta
Mis muud, kuni paremat miskit ei saa
:,: Kui armsasti: ergo bibamus! :,:

Kui saatus mind kutsub mu sõprade seast
siis rõõmsasti: ergo bibamus!
Käes väikene kotike, lahkun te seast
Veel rõõmsamalt: ergo bibamus!

Suur olgu ja raske ka saatuse vaen,
Kuid rõõmsate elu ma õitsemas näen.
Sest rõõmsate abiks on rõõmsate laen
:,: Nii, vennad, siis: ergo bibamus! :,:

Vanadel Rotalustel on paljudel veel kindlasti ka laulu viis meeles - ta on väga meeleolurikas ja [illegible]kerge laulda!

Paul Mägi

o O o

SÕNA ON ROTALUSEL

Äriilmas ja viisakates ringkondades vastatakse asjalikult ja väärikalt küsimustele. Kui need tulevad kirja teel, siis vastatakse kohe ja ka kohe saadetakse esimese postiga teele. Kui aga vastamine on raskendatud, näiteks andmete puudumise tõttu, siis saadetakse teade, et vastus viibib ja et see järgneb arvatavasti mõne päeva pärast.

Meie Rotaluste ringkondades puudub tihti selline

arusaamine viisakusest. Sageli tuleb ette, et kirjad jäävad vastamata, või tuleb selline, et parem, kui ta oleks jäänud saatmata.

Kui keegi väljastpoolt harilikku kirjavahetust midagi kirjutab, siis on see mõni järelepärimine, mis tuleb kauge maa tagant ja millega muidu oleks tulnud ette võtta kulukas reis. Koha pääl viibiv rotalus on enamasti tuttav kohapealsete oludega. Võib-olla tuleb tal veidi ringi vaadata, võib-olla ka korraldada üht-teist, mis muidugi ei ole igapäevane tüli. Ma ei pea rotaluseid nii abituiks, et nad ei suudaks neid lihtsaid asju korraldada ja et need käiksid üle nende arust ja võimetest.

Praegu erakorralistes oludes oleks tähtis võtta oma kohuseks võimaldada kaasvendadele võimaliku informatsiooni andmist. Nurisemine ei aita siin midagi, sest meie kõik oleme siin võõrsil enam-vähem ühesugused hädavaresed.

Rotalustena peame vennalikult suhtuma oma kaasvendadesse. Seega rakendaksime tegelikkusesse oma vapi neljanda tähe "U" tõlgitsemist.

Praeguse kirjutise põhjustavad mitmeltpoolt saadud andmed et Rotalused muutuvad kirjaoskamatuteks (kiri jääb tulemata), või nad saadavad kirju, mille sisu on häbi tunnistada korporandi omaks.

Mihkel Luht

==========

MUSTADE MANDRIL

Toimetusele saabus mõne aja eest kiri Ida-Aafrikast vil! Harry Põdersoolt, kus ta kirjutab oma isiklikust elust ja ka üldisest olukorrast sellel mustade mandril. Kuna ta kiri on huvitav lugeda ka kõigil teistel rotalustel, siis avaldame väljavõtteid alljärgnevalt tema kirjast.

Paari aastat ma veel Aafrikas pole olnud, kuid okt. lõpul saab siiski kaks aastat täis (kiri oli kirjutatud sept. lõpul, toim.), kui maandusin siin mustade maale. Nagu igalpool tuleb võidelda raskustega, nii ka siin tuli mul läbi teha raske katsumise aeg. Olukorra tegi veel raskemaks siinne kuum kliima ja hoopis teissugune ümbrus mis mõjus kõik alul võõrastavalt. Ka oli alul raske leida tööd, sest siin maal valged kehalist tööd ei tee,vaid tegelevad ainult vaimsel alal, büroodes, mustade juhata-

jaina jne. Need alad nõuavad aga hääd inglise keelt ja veel enamasti swahili keelt (mustade keel). Ka puudub siin usaldus väljast sissetulija suhtes, sest see ei tunne kohalikke olusid, mis siin hoopis erinevad. Seep olin alul 2 kuud tööta, mille järele õnnestus mul saada, peale katse sooritamist, ühe arhitekti juurde joonestajaks. Kuna aga see ala polnud mu eriala, siis muidugi oli tasu alul väike. Neil põhjustel tahtsin siit kiiresti välja pääseda mujale ja peamiselt just USA-sse. See aga ei õnnestunud. Nüüd aja jooksul olen olukorraga juba enam-vähem kohanenud ning elukäik on võtnud parema pöörde. Olen arhitektuuri alal töötanud nüüd juba 17 kuud ning selle aja jooksul olen väga palju edusamme teinud. Õhtuti vabal ajal kodus olen lugenud arhitektuurilist kirjandust ning see on tõstnud mu teadmisi sel alal pidevalt. Selle tõttu on ka mu palk pidevalt tõusnud ja majanduslik olukord üsna rahuldavaks muutunud. Kuu aja eest sain parema koha ühe teise, itaallasest arhitekti juurde architectural assistant'ina. Esialgne palk on 60 naela kuus plus 6 naela korteri raha, mida tuleb lugeda ka siinseis oludes päris rahuldavaks tasuks. Elu on siin üldiselt tunduvalt odavam kui paljudes teistes maades, seda eriti riietuse osas. Nii kannavad siin mehed aasta läbi lühikesi valgeid pükse pikkade põlvsukkadega, lahtist triiksärki ja pruune kingi. Naistel ainult sitsi kleit ja kingad (mõnel ka rinnahoidja ja püksid all).

Maja ja autot küll ei ole veel jõudnud omale muretseda, kuid loodan, et mõne aja järele viimase riista puu ikka ka muretsen. Kui Jumal tervist ja jõudu annab, muidugi ka püsivust, ning Eestisse veel niipea ei saa, siis mõne aasta järele kavatsen siinses arhitektide koja kutseeksami komisjonis arhitekti kutseeksamit ära anda.

Ka seltskonna puudust siin pole, sest oleme aja jooksul häid tutvusi saanud. Kuid kõige suuremat igatsust tunnen kaasmaalaste järele ja see igatsus on nii suur, et teeb kohe meele nukraks, kui meenutad vanu aegu koos sõprade seltsis. Siin peale mu perekonna on vaid veel üks eestlane, minu lelletütar, kes on ühe inglasega abielus. Sõja ajal oli end eestlaseks "tembeldanud" ka krahv von Ungern Sternberg, et pääseda interneerimisest. (Kõik sakslased siin interneeriti). Ta on ka tegelikult Eestis sündinud ja oskab ka paar sõna eesti keelt, kuid vaimult on ikka puht sakslane.

Just igatsus oma rahva järele sunnib mind veel praegugi mõtlema USA peale, kuid sõiduraha kalliduse tõttu jääb see vaid vaikseks unistuseks.

Tervitan südamest kõiki rotaluseid.

Harry Põdersoo

Tangas, 30. septembril 1951.

ARVE ROTALUSTEST!

Kui 1945. a. juba võimalikuks osutus onam-vähem selgitada, kui palju rotalusi sai põgeneda vabasse maailma, siis selgus, et Eestist pääses tolleaegsest Rotalia liikmete üldarvust, mis oli umbes 520, vabasse maailma 188 inimest. Nendest olid 3 juba enne vabas maailmas. Rootsi oli tulnud 87 ja Saksamaale 98.

Aastate jooksul kuni praeguseni on sellest vanast kaadrist lahkunud, nimelt: surma läbi 12, nimestikust kustutatud 2 ja repatrieerunud 1 - kokku 15. Seega on vana kaader praegu 174 meest suur.

Rotalia on aga järjekindlalt oma juurdekasvu eest hoolitsenud. Nimelt on juurde tulnud:

Saksamaal	34,	nendest	suri	1,	lahkusid	3,	jäi	30
Rootsis	35	- " -	"	1	- " -	1	"	32
USA-s	10	- " -	"	-	- " -	1	"	9
Kokku	79			2		5		72

Seega on praegune liikmete arv 246. Sellest arvust asuvad:

USA-s	vil!	44	confr!	29	l!l!,reb!	11	kokku	84
Rootsis		42		30		3		75
Kanadas		38		9		1		48
Austraalias		11		7		-		18
Saksamaal		5		4		-		9
Argentiinas		4		2		-		6
Inglismaal		2		-		-		2
Prantsusmaal		1		-		-		1
Norras		1		-		-		1
Brasiilias		1		-		-		1
Ida Aafrikas		1		-		-		1
Kokku		150		81		15		246

Aastate jooksul on olnud suuri ümberpaigutusi - on vahetatud elukohti, mitte ainult üks kord vaid tihti paar korda. Nii on Saksamaalt läbi käinud 142 ja Rootsist 119 rotalust ja see protsess on praegu järjest käimas.

Protsentuaalselt võttes on vabas maailmas ca 36% vanu rotalusi, sellele arvule on aga juurde tulnud 36% uusi. Keskmiselt on igaaastane Rotalia juurdekasv olnud ca 12 inimest.

Elu läheb edasi, ka Rotalia elab edasi, ning vaatamata kaotustele meie pere suureneb siiski.

(Tingituna elukohtade vahetamistest ning juurdekasvust jne. esineb käesolevas ülevaates mõningaid vähemaid ebatäpsusi, mida palume lahkesti vabandada. Toim.)

KIRI KANADAST

"Meie Side" toimetust on viimasel ajal rohkelt varustatud kirjadega üksikutelt rotalustelt, kas siis adresseeritud toimetusele või mõnele teisele rotalusele. Püüame ja tahame neid jõudu mööda kõiki avaldada ja ka teistele võimaldada pilku heita meie rotaluste töösse ja tegevusse.

Käesoleval korral on toimetusele saabunud usaldatavatest agentuurandmetest teateid, et kusagil Kanadas lumelagendikkudega kaetud maastikul asuvad kolm rotalust, kes töötavad seal ühe raudtee ehitamise töödel. Nendelt kõigilt on isiklikud kirjad toimetusele kasutada antud (palume asjaosalisi selle üle mitte pahandada, kuna see on ainult hea kavatsusega sündinud). Kahjuks ei osutu aga võimalikuks kõike kolme kirja korraga avaldada, siis valisime neist ühe loosi teel ja teised kaks jäävad järgmiste numbrite jaoks.

Siin ta siis on: vil! Felix Laansoo'lt

Üle pika aja tulen Sind jälle tülitama - ilma silmaga nägemata ja näpuga katsumata.

Kirjutan Sulle. Kahel põhjusel: 1) Soovisin saata Sulle oma parimaid tervitusi. Juba kuu aja eest Ülo kirjas, mille ta lubas kirjutada - kord. Tundub aga, et temast niipea kirjameest ei saa. 2) Tahaksin teada, mida tähendab ameerikamaakeeles "bald"? Lugesin kuskil, tähendust ei tea. Eile õhtul võtsin küsida Ülolt. Oli teine oma toas. Tegi mugavat äraolemist. Oli kuskilt endale koju kannud suure torudega (neeon) lambi, ise oli ristseliti kois, poolest saadik paberi ja muu lugemise all, Silvet kõrval ja uuris ning puuris. Lehti ja Silvetit vaheldumisi. Küsisin, kas tema, või ta Silvet teab, mis tähendab ja kuidas häälda takse. Võttis minu väga sõbralikult vahele. Kastis sõrme märjaks ja otsis. Ballaad... Balalaika... Bald... Bald! Siin jäi tõsiseks, läks näost valgeks, punaseks, lillaks ja lõpuks üsna siniseks. Pani Silveti kõrvale ja hakkas koiku serva alt saabast kobama. Ja ütles mulle, et mine ära! Punnisin vastu, et kuidas - pidid ütlema mis tähendab ja kuidas häälda takse. Vastas, et see on vanainimese narritamine ja - mine ära! Kas on? Sul seal raamatukogud ja muuseumid käepärast. Palun lahkesti vastata.

Heikkit meie oma PKV ordusse vastu ei võta ka.(Laiuskraad ei anna välja!) Pealegi on tema "kommeti" tege-

mise oma esimeseks ülesandeks võtnud, omal kirjad vastamata.

Meil on siin ilus. Igal selgel õhtul, nüüd juba kella 6 alates - virmalised. Ainult pole, kellele näidata. Mõnikord on ka kuu, nagu hiigel apelsin. Meil on suuri kalu jõgedes, jultunud karusid ja lolle linde metsas. Ka indiaanlasi. Päris ehtsaid, ainult sulgedeta (s.t.Linnud mitte, indiaanlased). Täna oli esimene lumi ja hommikul aknad jääs. Nooremad meeskodanikud siin kannavad näo pääl karvu. Väga mitme (värvilisi) karvalisi ja mitmemoelisi. Vanema degeneratsiooni esindajad on siledad.Kah väga mitmemoeliselt. Olen i s e g i muutunud siin nooremaks. Ülo on sile. Viimasel ajal üsna mitmest küljest kohe. Üldse - tema teeb meile muret. On hakanud viimasel ajal m õ t l e m a!! S.t. targutab. Õhtuti seletab piiblit, ilmutamise raamatuid jne. jne. jne. (Aga valesti. Peame iga kord parandama) Mis on väga paha märk. Kunstidest üldse lugu ei pea (v.a. kulinaar-ala). Tegin temast maailma ilusaima pildi: Tuli rusikaga lööma . . . (Hiljem oli mütsi pähe maalinud - pildile muidugi.) K,K. põlgajaks (=Kaunite Kunstide) hakkas siis peale seda,kui kord üritas laulda srenaadi à la Karriiso ja pärast siis üks kaunitar küsis, et kes teil seal nii koledasti pasunat puhus. Vist haavus. Ta ju nii õrna hingega. Või mine tea mis. Võibolla ka - et kevad hakkab lähenema, et sellepärast. Kui Sa mulle vastad - õige pea, mitte aga nii nagu Heikki, siis palun lase mul ütelda temale ka tervisi. Heikkilt palun uuri välja, kas tema teab ühes ajalehest "Meie Side". Kas see ilmutab ennast veel või on ühinenud mõne muu sarnasega?

Yours very truly

Lix

VILJ KOGU TEATAB

Korp! Rotalia vilistlaskogu USA koondise üldkoosolekul New Yorgis, 12. oktoobril 1951. otsustas kustutada korp! Rotalia nimekirjast vil! Elmar T o o n e k u r g. Otsuse motiveeringuks olid asjaolud, et vil! Toonekurg viibides Saksamaal ja hiljem siin USA-s ei ole andnud endast mingit elumärki korporatsioonile, ei ole olnud huvitatud korp!-i tööst ja tegevusest ning on täielikult ignoreerinud korporatsiooni olemasolu.

Vil! kogu juhatus palus "Meie Sidet" avaldada ülaloleva teate ja ühtlasi märkida, et tulevikus kõik sellised korp! Rotalia liikmed, kes osutavad passiivsust organisatsiooni vastu huvi puudusel (kui see passiivsus ei ole vabandatav) kuuluvad peale vastavat otsustamist korp! Rotalia nimekirjast kustutamisele.

SEMESTRI ALUL

KONVENDI UUS PRAESIDIUM

Korp! Rotalia Konvent USA-s valis 12. oktoobril s.a. peetud K!K!K!-l uue konvendi praesidiumi järgmises koosseisus: confr! Ilmar Aasman - Rot! x, Raimond Pals - Rot! xx, Lembit Kosenkranius - Rot! xxx ja vil! Viktor Kõressaar - olderman. Teistest konvendi ametmeestest valiti: Confr! confr! Aleksander Rehepapp - mag! ref!, Aado Perandi - mag! col!, Elmar Kuusler - mag! cant!, Ragnar Pitea - majanduseestseisja ja Harald Laupa - mag! pauc!.

D!K! valiti koosseisus confr! confr! Hans Adov, Elmar Kuusler ja Ragnar Mägi, kusjuures valitud liikmed jagavad kohad omavahel. Kandidaadiks valiti confr!Harald Laupa.

VALIMISED USA KOONDISES JA VIL!-KOGUS

12. okt. s.a. kohvik Rheinlandi ruumides toimunud korp! Rotalia USA Koondise üldkoosolekul valiti uus USA Koondise juhatus järgmises koosseisus: vil! Heikki Leesment - Koondise esimees, vil! vil! Sulev Kelder ja Jaan Tiivel - juhatuse liikmed. Uus koondise juhatus oma koosolekul otsustas jaotada ametid järgnevalt:vil!Kelder - laekur ja vil! Tiivel - sekretär.

Samal koosolekul valiti lahkunud vil! kogu esimehe kohale kandidaadiks kuni kinnitamiseni teiste koondiste poolt vil! Adolf Perandi. Senine vil! kogu esimees korp! Rotalia asutajaliige vil! Paul Mägi keeldus kategooriliselt uuesti kandideerimast. USA-s asuvateks vil! kogu juhatuse liikmeteks valiti vil! vil! Eduard Lemming ja Paul Kõlvik.

KUIDAS NAD ELAVAD
••• UUDISED •••

K A N A D A S T

=== Korp! Rotalia Kanada Koondis otsustas pidada selleaastase sügiskommersi 10. novembril s.a. Torontos. Kommersile oodeti elavat osavõttu nii Torontos, kui ka kaugemal asuvate kaasvendade poolt.

=== Vilistlased A. Jorma, T. Ojamaa ja F. Leansoo töötavad praegu Kanadas Quebeck North Shore & Labrador Railway Co. juures raudtee ehitustöödel inseneride ja joonestajatena. Nagu kirjadest kuuldub, on nad oma töö ja eluga rahul.

R O O T S I S T

=== Rootsi saabus tagasi Kanadst vil! Alfred Kalmet,kes siirdus sinna umbes aasta tagasi. Samuti jõudis uuestitagasi ca. 2 aasta eest sealt Argentiinasse välja rännanud vil! Paul Leemets.

=== Göteborgi Koondises võeti vastu korp! Rotaliasse rel! Nils Olaf Inkapöö1. "Meie Side" kasutab juhust, et siinjuures soovida omalt poolt palju õnne ja jõudu uuele liikmele meie peres.

=== Stockholmis peeti sel aastal sügiskommerss kahepäevaliselt. 10 novembril toimus perekonnaõhtu ning 11.nov. s.a. K!K!K! ja kommerss. Kõik osavõtjad saatsid tervitusi USA Koondisele tema kommerssi puhul 17. nov.

=== 11. nov. toimunud K!K!K! võeti korp! Rotalia Rootsi koondise poolt vastu põhimõttelik otsus asuda korp! Rotalia tegevkonvendi loomisele Rootsi Koondise juures.Läbirääkimised seisukohavõtmiseks teiste koondistega on käimas.

A A F R I K A S T

=== Vil! Harry Põdersoo on hiljuti vahetanud oma töökohta, töötades siiski edasi arhitektuurilisel alal ning samuti ka oma elukohta. Tema uus aadress on järgmine:
Harry Põdersoo, c/o Architect Ugo Zanetti, P.O. Box 351, Tanga, Tanganyika, East Africa.

U. S. A. - st

=== Vil! Johannes Pedak saabus mõne aja eest Saksamaalt USA-sse, koos oma perega. Tõ. esialgseks sihtkohaks siin oli Baltimore, Md., kuhu ta nüüd on leidnud pidevama töökoha, kuuldavasti puutöö alal.

=== Confr! Aksel Lehtmäe abiellus sel sügisel. Noureks pr. Lehtmäe'ks sai ühe kauemat aega US.-s viibinud eestlase tütar, kelle majja ka noorpaar esialgu elama jääb. "Meie Side" soovib südamest õnne värskele noorpaarile uue kodu asutamise puhul.

=== Oktoobri alul toimus konvendi poolt korraldatud referaatõhtu New Yorgis, kohvik Rheinlandi ruumides. Refereeris reb! Hellar Grabbi teemil "Mõnda USA sisepoliitikast". Referaat oli huvitavalt koostatud ja samuti ka ette kantud. Järgneval elaval diskussioonil andis referent veel hulga selgitavaid näiteid ja seletusi.

=== 13. oktoobril 1951. toimus New Yorgis Eesti Maja s suures saalis Eesti Korporatsioonide Liidu klubiõhtu,millest võttis osa ka arvukalt rotalusi. Õhtul esines lühireferaadiga korp! Sakala vil! Juhan Vasar, käsitades sel ajal New Yorgis akuutset kallaletungi üliõpilasintiimorganisatsioonidele. Sõnavõtt tekitas elavaid läbirääkimisi. Järgneval õlleõhtul, kus muide presideeris korp! Sakala, tehti hoogsalt cantust ja koosviibimine kestis kuni varaste hommikutundideni.

=== Järjekordne konvendi külalisõhtu toimus 26. oktoobril, Rheinlandi ruumides. Kommerssiaelse aja tõttu oli osavõtt sellest vähene ning ka ühtegi külalist ei olnud kohale ilmunud. Aega kasutati lõbusalt vestluses, arutades äsja möödunud Inglise Parlamendi valimisi.

=== Vil! William Tomingas viibis mõni aeg tagasi külastusretkel Kanadas, kus kohtas ka mitmeid sealviibivaidrotalusi.

Nagu kuuleme, on vil! Tomingas asumas uuele ametkohale The National Committee for a Free Europe juures eestikeelsete raadiosaadete juhatajaks. Palume lugejaid siinjuures tähele panna, et ei ole tegemist Ameerika Hääle raadiosaadetega. Free Europe eestikeelsed raadiosaated, mis arvatavasti kantakse eetrisse käesoleva aasta detsembris, saab teiseks eestikeelseks raadiosaateks raudse eesriide taga viibivatele kaasmaalastele.

=== Vastavalt kuuldustele, olevat vil! Gustav Härm siirdunud elama Californiasse. Tema seniselt asukohalt tulevad temale saadetud kirjad tagasi. Neid kuuldusi ei ole aga kahjuks võimalik andmete puudumisel kinnitada.

=== Magister cantandiks valitud confr! Elmar Kuusler loobus oma kohast. Kuni uute valimisteni täidab magicant! kohuseid confr! Aksel Lehtmäe.

=== Korp! Rotalisse võeti vastu Chicagos kaks uut l!l! - Arnold Seitam ja Artur Jurs. Kuna ka varem oli vast u võetud Chicagos rebaseid, siis otsustas K!K!K! volitada confr! Olaf Hillertit hoolitsema nende kasvatusliku töö üle.

Südamlik käepigistus "Meie Sidelt" uutele lihtliigetele.

ROTALUSED PAGULUSES

KORP! ROTALIA USA KOONDISE NIMEKIRI

Vil!vil!

Adams, Ralf - 75 1/2 Laujer St., Brooklyn, N.Y.
Adov, Hans - 56 E 98 St., Ap. 4W, New York, N.Y.
Allik, Villibald - 3042 Park Ave, Ap.B5,Bronx 51,N.Y.
Alver, Eugen - 219 E 25 St., New York, N.Y.
Hõlpus, Ilo - c/o Laurits, 5115 8th Ave,Brooklyn,N.Y.
Härm, Gustav -
Ise, Rudolf - 2009 Hillenwood Rd., Baltimore 14, Md.
Kaeramaa, Artur - 1145 West 9th St., Des Moines, Iowa
Kask, Karl - 4025 Pittsburgh Ave., Seaford,L.I.,N.Y.
Kelder, Sulev - 1668 Second Ave, Ap.1, New York, N.Y.
Klaus, Rein - Shenectady, N.Y.
Kuuskvere, Gustav - 976 Roosevelt St., Seabrook, N.Y.
Kõlvik, Paul - 735 W 172 St., New York,N.Y. WA 7-2091
Kõpp, Aleksander - 1424 Kansas Ave, Atchison, Kan.
Kõpp, Peeter - c/o Mr. O.Caesar, S.R.Brinker Rd., Barrington, Ill.
Kõressaar, Viktor - 249 E 32 St., New York, N. Y.
Lampson, Eduard - 93 Earle Ave., Lynbrook, L.I., N.Y.
Laurits, Osvald - 5118 8th Ave.,Brooklyn,N.Y. UL 4-5146
Leesment, Heikki - 226 E 78 St,Ap. 21, New York 21,N. Y. / RE 4-5639
Leetaru, Edmund - 750 56 St., Brooklyn, N.Y. HY 2-5039
Lemming, Eduard - 59 5th Ave., Brooklyn, N.Y.
Liibant, Johannes - 9 Viking Rd., Glenwood Landing,L.I.NY
Lutter, Ott - 1385 So. Marion St., Denver, Col.
Läte, Eduard - 213 N. Fourth St., Sturgis, Mich.
Martin, Kaarel - 248 E 90 St., New York, N.Y.
Mets, Eduard - 3099 3rd Ave., New York 57, N.Y.
Mägi, Paul - 362 E 183 St., New York, N.Y.
Ojamaa, Voldemar - 2004 Hoover Village,Seabrook, N.J.
Pajur, Juhan - 11-51 51 St., Brooklyn, N.Y.
Pedak, Johannes - 2501 Brookfield Ave.,Baltimore, Md.
Perandi, Adolf - 90 Cortlandt St, New York 7, N.Y.
Pitea, Haarand - 529 E 87 St., New York, N. Y.
Priks, Erich - c/o Estonian Aid, Inc., 22 E 17 St,Rm.414 / New York, N.Y. OR 5-0825
Raidal, Viktor - 152 North Wellwood Ave,Lindenhurst,L.I. / N.Y.
Rebassoo, Herbert - Luther College,Math. Dept. Decorah, / Iowa
Sirel, August - Pottersville Rd., Gladstone, N. J.
Sõõt, Ferdinand - 105 S Highland Ave, Baltimore, Md.

Taagen, Johannes - Rockfield Canninglo, Rockfield, Wisc.
Tamm, Peeter - Associated Engineers, Bismaeck, N. D.
Teder, Richard - 5302 N Sawyer Ave.,Chicago 25, Illinois
/ JUniper 8-4436
Tiivel, Jaan - 122 E 34 St., New York 16, N.Y.
Tiru, August - 5408 S. Kenwood Ave., Chicago 15, Ill.
Tomingas, William - 6909 Third Ave., Brooklyn, N.Y.
Uriko, Maximilian - 3328 71 St. Jackson Hgts.,New York,NY
Uritam, Richard - 531 E 81 St., Ap. 1A, New York, N.Y.
Viilup, Nikolai - 152 North Wellwood Ave,Lindenhurst,L.NY
Voore, Nikolai - 1003 Hoover Village,Seabrook, N.J.

Confr! confr!
==========
Aasma, Ilmar - 233 E 68 St, New York, N.Y.
Ambros, Heino - Box 21, T.C.U., Fort Worth, Texas
Hinno, Jüri - Knickerbocker Hosp.,70 Convent Ave,New York
/ N.Y. AU 3-4900
Kald, Lembit - 7 Willow Place, Mount Vernon, N. Y.
Kaup, Johannes - 1118 West 8th St, Wilmington, Del.
Kosenkranius, Lembit - 141 Pauline Blvd.,Leonia,N.J.
Kuusler, Elmar - 239-41 E 109 St, Ap.7, New York,N.Y.
Künnap, Boris - 108 A 3rd St, N.W., Fairbault, Minn.
Laan, Bruno - 1009½ West 25 St, Los Angeles 7, Cal.
Laantee, Karl - Luth. Theol. Seminary, 7301 Germantown
/ Ave. Philadelphia 19, Pa.
Laupa, Harald - c/o Herzog, 1172 Andersen Ave, Ap. 5A,
/New York, N.Y. JE 8-8202
Lehtmäe, Aksel - 108 Paulison Ave, Ridgefield Park, N.J.
Mandre, Jüri - 2426 Linden Ave., Baltimore, Md.
Millert, Olaf W. - 933 S. Kenilworth, Oak Park, Ill.
Mägi, Ragnar - 362 E 183 St., New York, N. Y.
Mägis, Olaf - Pac. Luther College, Parkland, Wash.
Pals, Raimond - 1671-73 2nd Ave., Ap. 3S,New York, N.Y.
Perandi, Aado - 90 Cortlandt St, New York 7, N.Y.
/ BA 7-4729
Rehepapp, Aleksander - 501 E 78 St, Ap.14,New York, N.Y.
Sootaru, Armas - 1102 Masonic Ave.San Francisco 17, Cal.
Tammaru, Enn - 5219 Kimbark Ave, Chicago, Ill.
Tomusk, August - Perth Amboy Gen. Hosp.,Perth Amboy,N.J.
Ööpik, Tõnis - 2010 N 15th Ave, Melrose Park, Ill.

L!l! l!l! ja reb! reb!
==========
Grabbi, Hellar - 413 E 84 St., New York, N.Y.
Himma, Einar - 238 E Eric St., Chicago 11, Ill.
Horn, Hans - E.M.C. College Station,Berrien Springs,Mich
Jurs, Artur - 4537 N Winchester Ave, Chicago, Ill.
Kapsi, Egon - 153 E 26 St., New York, N.Y.
Kask, Uno -
Kilgast, Helmut - George St. & North Ave,Melrose Park,Ill

Kärt, Endel - c/o G, Kuuskvere, 976 Roosevelt St., Seabrook, N.J.
Link, Felix - 212 E 26 St., New York, N. Y.
Lutter, Guston - 1385 So. Marion St., Denver, Col.
Mölter, Ivo - 446 West 56 St., Kansas City, Mo.
Pandre, Koit V. - 409 E 84 St., New York, N.Y.
Puskar, Viktor - 300 W 107 St., New York, N.Y.
Roomann, Hugo - 136 Reid St., Elizabeth, N.J.
Seitam, Arnold - 6148 S Ingelside Ave., Chicago, Ill.
Sork, Henno - Western Illinois State College, Macomb, Ill.

- & - & - & - & -

Õiendus!

Käesoleva numbri 9 leheküljelo on kogemata üks eksitav trükiviga juhtunud artiklis "Arve Rotaliast". Nimelt peab olema juurdekasvu osas Rootsis 35, nendest suri 1, lahkunud 1, jäi 33 (mitte 32) ning samuti kokkuvõttes lõppsumma 72.

"Meie Side" nr. 9/9 (II aastakäik). Väljaandja: Korporatsioon Rotalia konvent USA-s. Toimetuse aadress: Aado Perandi - Cortlandt Hotel, 90 Cortlandt St, New York 7, N.Y.

MEIE SIDE

1Z 1951

KORP! RUTALIA BÜLLETÄÄN

Meie Side

KORP! ROTALIA BÜLLETÄÄN

Nr. 12 (II aastakäik) New York, dets. 1951

1951 - 1952

Oleme jälle jõudnud uue ajaliku kilomeetripostini, mis seisab mineviku ja tuleviku rajal. Sel puhul on kombeks saanud püüda ennustada tulevikku, teha tuleviku kavasid või lihtsalt laskuda sooviunelmate valda. Teisest küljest aga aastavahetusel tehakse ka bilanss möödunud aja suhtes. Oleme siiski sedavõrd realistlikud ja kainelt mõtlejad, et sukelduda tulevikku näib olevat asjata püüe. Iga aasta tehtud ennustused ja lootused on järjekindlalt ebaõnnestunud - ning vist ei ole mõtet seda uuesti korrata.

Heidame parem pilgu minevikku, et sealt leida head ja halba, kordaminekuid ja ebaõnnestumisi - et uuel aastal eelmise aasta kogemusi ratsionaalselt ära kasutada.

Rotalia elu 1951. aastal on olnud üldiselt stabiilne. Aasta tegevuse positiivsele küljele võiksime märkida järgmist: järjekindel korporatsiooni liikmete arvu suurenemine noorliikmete juurdetuleku näol; korporatsiooni sisemise elu enam-vähem korralik funktsioneerimine, püüe oma elu kohandada võimalikult kodukorra päraselt,arvesse võttes kohalikke olusid; meie liikmete järjekindel rakendumine Eesti rahvuslik-seltskondlikule tööle; teatav majanduslik tõus korporatsiooni elus ja tema tegevuses ; normaalsete sõbralikkude suhete taasloomine teiste eesti akadeemiliste organisatsioonidega ja,mis kõige tähtsam, endise Rotalia vaimu ja ideelise tasapinna alalhoidmine, säilitamine ja arendamine.

Kuid ka negatiivseid külgi on silma paistnud.Ei ole veel suudetud kogu Rotalia peret organiseerida hästi korraldatud tervikusse; näit. pole ikka veel 16 Austraalia rotalust suutnud ennast koondada. Kindlasti ei ole kõik korporatsiooni organid omas töös teinud ja saavutanud seda, mida oleks võinud hea tahte ja energiaga korda saata. On paljusid asju lihtsalt "minna lastud"! Meie omavahe-

line side ei ole tugevamaks läinud, vaid näitab tendentsi lõdvenemise poole, seda iseäranis siin "Uues Maailmas". Selleks on ja leidub palju põhjusi, kuid usun, et kurja juur peitub siiski selles kurikuulsas "mammona jahis", mis nagu masspsühhoos siin kõiki haarab. Selle põhimõte on ju lihtne: "Tee ainult seda, mis su rahakotile kasulik on!" Ning Rotalia tegevus siin paguluses pole praegu igakord rahakotile mitte tulus - pigemini kahjulik - ja sellest tekibki võõrdumine, leigus ja ükskõiksus. Sõpruse, rääkimata vennastuse, mõiste hakkab muutuma ilusaks sõnakõlksuks. Tihtigi otsitakse sõprust seal, kus ta jällegi kasulik on ja ka võõraste juures. Jah - käiakse pidudel, kinos, koosolekutel, kirikus, sünnipäevadel ja igasugustel teistel kokkutulekutel - aga Rotalia kooskäimiste, isegi kommersside jaoks "ei ole aega ega raha."!

Meil lonkab täielikult sidepidamine nende kaasvendadega, kes eraldatult elavad. Üksikud erakirjad ei loo veel sidet korporatiivses mõttes. Nii võõrduvad eemalolejad lõplikult ära. Iseäranis halb on see noorliikmete - s.t. reb! ja l!l! - suhtes. Nad pole veel suutnud korporatsiooni külge kasvada, kui juba hakkavad võõraks jääma sest nende eest hoolitsetakse liiga vähe. Tugevasti annab end tunda ka majanduslikkude kohustuste täitmine. Ca 50 - 60 % liikmetest on seda korralikult teinud, teise d ei leia, et see väga vajalik oleks olnud. Meil on olnud terve rida häid kavatsusi, millede läbiviimist on kaalutud ja sõelutud, kuid mis siiski on jäänud teostamata.Ma kardan, et vahest mõnigi seni loodud ja hädavajalik ettevõte võib variseda ja sellest oleks suur kahju Rotaliale.

Nii leiame, et negatiivsed järeldused möödunud aastast polegi nii väikesed. Nad ähvardavad seda, mis meile kõige väärtuslikum on - meie aateid, meie sihte,meie tulevikku. Rotalia on praegu kõige suurem ja kõige elujõulisem eesti korporatsioon paguluses. Tahaks loota ja uskuda, et see ka edaspidi nii püsima jääks. Meid ootab ees veel suur töö ja vastutus. Meie ei tohi sellest kõrvale jääda, kui me oleme eestlased ja tahame eestlasteks jääda. Ainult veidi rohkem huvi, ühistunnet, sõprustun - net ja armastust oma korporatsiooni vastu oleks vaja - siis saame jälle edasi!

Nende soovide ja lootustega katsume 1952 aastas edasi jõuda.

Paul Mägi

- o - O - o -

KATKEID MÄLESTUSIST 2.

Kuigi c! grupp oli vabanenud vanade eestkostmisest, oli ta ilma pesata ja kaitseta.

Nüüd kutsuhakse c! grupp kokku, et selgusele jõuda, mida peale hakata. Tuldi otsusele ennast organiseeruda, aga olles pettunud seltside ebastabiilsusest, pooldati korporatsiooni asutamist. Arutati võimalikku arengut ja oldi arvamusel et asjast saab asja, sest üliõpilasseltsi moorust. Vanu omese ette nohisejaid polnud oodata, nende aeg oli juba saljataga.

C! grupp organiseerus kindlamaks, määrati liikmemaksuks 2 rubla kuus, millest pidi saama asutamise kapital.

Varsti oli tal nimigi valmis, ilus "Rotalia", mis tähendas Eesti mandri Euroopapoolsemat tippu. Veidi raskem oli koostada värvide kooskõla. Minu poolt oli ette pandud kombinatsioon: sinine-must-roheline. Aga selles, nii tähtsas asjas leiti, et ühe mehe aru on nagu liiga väike garantii. Ka teised pidid midagi looma. Ka tõin oma värvide kasti, pintsleid, vett ja joonistuspaberit. Tegime mitmeid värve ribasid ja hakkasime neid kõrvuti laduma, silmas pidades ka eesti trikoloori. Kui värvidest ja nende nüanssidest puudus tuli, segasime neid jälle. Aga esimene proov oli siiski meeltmööda ja leidis ikka enam pooldajaid. Viimaks pühkis Jüri Uluots higi otsaesiselt ja ütles, et Mihkel on vastuvõetav.

Veidi keerulisem oli põhikirja koostamine. Seda pidid ette valmistama Uluots, Tief ja Treikelder. Uluots ja Tief tuhnisid välja paari korp!-i põhikirjad ning jätsid oma kavast kõik üleliigse välja, lähtudes põhimõttel, et see, millest polnud juttu, on lubatav.

Põhikiri valmis, kirjutasid sellele alla universiteedi kodanikud Tief, Treikelder ja Uluots ja andsid ta sisse kinnitamiseks. Ei mäleta, kas Siseasjade või Haridusministeeriumi, kuid igatahes sinna, kus neil oli ametkonnas tutvusi.

Kevadel sisseantud põhikirja edukäike käis vaatamas ja selgitamas Uluots, kes jäi suveks Peterburgi. Umbes pooleaastase ootamise järgi kinnitati põhikiri 26. okt. 1913. a. ja mõne päeva pärast oli teada, et tuleb asuda oma kava realiseerimisele.

Aga vahepeal ei olnud c! asi soigus. Paul Mägi ja mina töötasime koos ja ühel nõul esimese kodukorra välja, mis hiljem leidis täiendamist ja uuendamist. Kuid see põhi, mis on pärit 1913. aastast (siht, konvendi koosolek, praesidium, liikmete õigused, liikmeks vastuvõtmine, ametnikud) on seni puutumata.

Teised õ!lased tegid omalt poolt tutvusi teiste korp! liikmetega.

Kui põhikiri käes, siis muutusid õ! koosolekud sagedamaks, võeti kodukord läbi ja peatüki päeva küsimuste juures. Said tellitud värviteklid ja värvipaelad Stahlberg'ilt Tartust. Õmmeldi lipu kangad kokku. Kõige raskem oli leida konvendi korter. Üliõpilased olid majaperemeeste hirmuks, see suur pahandus politseiga, mis tulla võis, mine tea, mis ussisugu see on! Aga viimaks naeratas õnn.

Wassili saarel II joonel oli maja N43, majaomanik - A. Diederichs. Tema üüris oma teises majas korteri välja vene korp! Neo-Ruthenia'le (must-valge-oraanž).Kolmandas majas asus üks tühi korter, milles oli varemalt olnud hobuse tall ja hiljem ümber ehitatud eluruumideks, kus aga nähtavasti keegi ei tahtnud kaua püsida. See koosnes kahest ruumist, suurem 5 x 6 m, väiksem 4 x 6 m, millest kaks kolmandikku oli köök, eeskoda ja WC. Seda korterit üürisime 25 rubla eest kuus. Üür sai enamalt jaolt korralikult tasutud, kuigi jäi ka mõnikord tasumata. Ühel niisugusel juhtumil ütles Diederichs, et makske nagu saate, mull ei tee see mingisugust kurja.

Kui korter käes, tuli möbleerimine. Selleks tehti laenu 75 rubla P. E. Laenu-Hoiu Ühisuselt (vt. Otto Mägi "Meie Side" No. 8/9. 1950). Sõpradel oli kange usk täika teenistusesse ja ostsid sealt söögilaua ja raamatukapi. Mina võrdlesin täika hindu oma lieferandi omadega ja tellisin kaks tosinat priima viini toole Thonet'ilt (Peterburgi laost). Niisugusel robustsel seltskonnal, nagu tudengid, peab ka mööbel olema soliidne. Nagu kuulutasin olid varsti söögilaual koguni kaks jalga lahti. Hiljem tellisin Tartust tuttavalt laudsepalt korraliku kneiplaua, mille ümber oli ruumi kõigil.

Asutamise koosolek peeti ära 1o. okt. 1913.Otsustati üles astuda värvides 29. okt. 1913 ja sellest teatada kõikidele eesti üliõpilasorganisatsioonidele. Vahepeal tunda endid rebastena ning parandada oma kombeid. Sel koosolekul valiti ka esimene praesidium: I senior Ott Tief, II senior - laekur Mihkel Luht, III senior - scriba Daniel Tiks ja olderman Paul Mägi. Mag. referendi oli J. Uluots ja mag.cant. P. Mägi, mag. puuc. Leo Mägi.

Kohe peale esimest koosolekut liitusid meiega Nikolaus Hurt, Martin Jung ja Mihkel Mats. Varsti tuli esimese coetuse rebasena juurde Adolf Margevits.

Vilistlastena avaldasid soovi kaasa tulla Artur Lossmann, Konrad Meyer ja Julius Lill. Pidulik oli värvide saamine 29. okt. 1913, konvendi korteris. Esimesena andis vande Ott Tief, siis old!, xx ja xxx. Lõbus koosviibimine kestis kaua.

Järgneval päeval oli suurem Eesti Haridusseltsi pidu. Saalis läks sosin lahti: korporandid saabusid. Vaa-

deldi ja hinnati. Kui oleks olnud võimalik moodustada saba, siis oleks näitsikud selles oodanud oma järjekorda et tantsu proovida päevakangelastega. Kui pidu lõppes, siis voorisid Rotalused oma konvendi korterisse külalistega, kelledeks olid A. Lossmann, O. Mägi abikaasaga, J. Lill abikaasaga ja Karl Hollmann abikaasaga. Selle külaskäigu puhul tuli suuri laineid üle elada K.Hollmannil kes oli Põhjala vilistlane. Teda noomis põhjalikult läbi A. Shipai - kuidas sa vennas julgesid astuda sesse jumalakartmatusse kohta ja olgu see viimane kord. (Sellest jutustas mulle pr. Hollmann 35 aastat hiljem). - Varsti tuli kätte jõuluvaheaeg. Rotalia värve nähti Tallinnas, Tartus ja Riias. Tähelepanu sai äratatud.

Vaevalt saime avalikkuse ette ilmuda, kui Peterburi Teatajas ilmus väga mürgine artikkel, milles segati ja vassiti nime kallal (akadeemiline korp! - contra akademistid, mis olid sisuliselt vene marurahvuslaste üliõp. klubid). Pet. Teataja pidi siiski avaldama resoluutse ja korrektse O. Tiefi õienduse.

Vähehaaval hakkas koguma ka noori Rotaliasse. Tagasihoidlikkuse üheks põhjuseks oli vastuagitatsioon, teiseks sõda, mis juuli kuu lõpul 1914 algas, kolmandaks pidi ju noor organisatsioon endale kannuseid teenima.

Peterburi ajastus oli liikmete nimestik: W. Eukelberg, A. Madisson, Fr. Tomingas, K. Martin, Wm.Tomingas, K. Võhrmann, J. Tusti, F. Margevits, A. Riokman, vil! H. Liiv, H. Erler, J. Kurg, A. Kann.

1914. a. I sem. valiti uueks senioriks Robbi Treikelder. Tiefil ei jätkunud enam aega. Sellest semestrist on meelde jäänud 3 juhtu. Ajaliselt esimene oli üks visiidi proov Peterburi Eesti Üliõpilaste Seltsi (üks käremeelsemaid) just nende koosoleku ajaks. Kõlistasime ukse taga. Vaikus - ja siis sammude sahin. Läbi ukse prao küsitakse, kes seal on. Nimetame endid ja siis lastakse sisse. Seletame - tulime vaatama kuidas naaberrahvas elab ja on. Hakatakse meie ees vabandama: neil olevat referaat, mida kannab ette üks vabrikutööline. Selle oleva t Anvelt pannud üliõpilasi valgustama, olevat neil veidi piinlik kaasvõitlejate ees. Meie aga võiks ju ka pealt kuulata. Istusime veidi, vahtisime üliõpilastele näkku - need vastu, ja oli pisut õudne. Ma müksasin naabrile külge, meie eksitame siin, läheme parem tagasi C!Q!-le. Tänaval karastas värske õhk ja kui 8 mehelise salgana saime oma esikust läbi, võttis Humpa (Reindorf) hääle sisse ja tuli sulaselge "Pereat tristitis!".

See oli esimene puhang, kus meie pere tundis ennast ühiste huvidega ühise C!Q! külge seotud olevat.

Teine sündmus oli esimese kommerssi pidamine 1.märtsil 1914. See oli elamus omaette ja selle kava leiab alati kordamist kommerssidel muutmata järjestuses.

Kolmas sündmus oli 1. mai vastuvõtt koos külaliste-

ga, kelledeks olid eesti korporatsioonide Peterburis elavad vilistlased(Vironiast, Frat! Esticast ja Sakalast) . See tõi Rotalia lähemale korporantide orbiiti. Palju hiljem, põgenemisel Saksamaale, tuletas ins. Amberg seda juhtumit meelde umbes, et oli ilus õhtu.

Meie lähemateks naabriteks, ruumiliselt, oli venelastest, sakslestest ja poolakatest koosnev sega korp! Neo-Ruthenia. Kontakt nendega kujunes sõbralikuks. Ruthenlased olid jõukama rahva ja kõrgema ametkonna isade pojad. Nad olid hästi informeeritud meie õlle tagavaradest, või siis, kui meil olid suuremad külalistekogud - tulid nad ikka külla. Vahekord läks tülideta. Kus peaks nüüd kõik need Sokolow'id, Draguevitš'id, Fedike Essen (Doše moi!) olema?Nende seltsi oli ära eksinud ka üks saarlane, Loorentz. Oli seal kaua aega rebase seemneks.

Internatsionaalne;

Läbikäimine aga eesti üliõpilastega Peterburis ei võtnud vedu.

Mihkel Luht

==========

EESTI KULTUURIKOGUDUS JA ROTALIA

Vilistlase Adolf Perandi sõnavõtt "Meie Side" (nr. 10/11 - 1951) veergudel rotaluste ülesannetest momendi avalikuelu ja kultuurilise eneseteostamise olukorras sunnib oma konspektiivse, kuid tabava ideehaaravusega tähtmatult küsimust konkretiseerima, eriti seoses uue jõulise kultuuripooluse tekkimisega meie rahvusüliskonnas.Selleks pooluseks on mõni kuu tagasi loodud ja kohe ka jõuliselt startinud Eesti Kirjanike Kooperatiiv.

Küsimus on sedavõrd tähtis küll, et käesolevas väljaandes jälgida, missugused positiivsed sihitaotlused on õhutanud uue kirjastusettevõtte sündi. Tõsiasjadest üksi et äsja loodud Eesti Kirjanike Kooperatiiv on ühistegelik ettevõte, on vähe. Seda enam, et sõna "ühistegelik" seotuna kirjastusliku tegevusega on toonud meile pagulaskogemusist halva maigu suhu.

Ent kõnesoleval korral pole leidnudki rõhutamist see sõnavarjund ega mõiste, vaid palju enam tõsiasi, et uus kirjastuslik ettevõte seab oma sihiks vaimukultuuriliste toodete vahendamise ilma ärimehelike vaheltkuplejateta - loojalt otse vajajale. See asjaolu on tähtis , sest sellega on loodud juba ka võimalus juhtida vähest rahvuslikku kapitali, mis kulutatakse kirjandusele, ta-

gasi rahvusliku loomingu viljalemiseks. Kraanid ja hämarad kõrvalteed, mida mööda kirjandusele määratud summad võivad voolata üksikute vastutustundetute isikute rikastumiseks ja jätta asjaosalise, s.o. autori rahulduma oma loomingulise töö tasuna ainult almuslikest sentidest, on korraga suletud. Ja sedamööda muutub selgemaks lootust e taevas. Meie ei seisa enam kindla tõsiasja ees, et meie kirjandus sureb kirjastuslike väljakurnamisolude sunnil ka ise varem-hiljem välja. See on reaalsele olukorrale rajanev mõttearendus, mis leidnud õigustatud esiletõstmist ka kirjastuse esimeses apellis. Kui järgida seda rada, siis võib tabada suurema vaevata kirjastuse asjaajaja Bernard Kangro varjatud mõtte, mida ta väljendab "Meie Elule" antud jutuajamises, kui seab küsimuse: kas lugejaskond ei ole tulnud hetkekski mõttele, kuidas vabastada oma loovat kirjanikkonda ajutisekski muualalisest tapvast leivateenimise murest ja võimaldada talle paari kuudki aastas loomingulisek tegevuseks, mille kestel teab olevat oma eksistentsi tagatud? Honorar ei ole loovale inimesele äri, vaid abinõu, mis võimaldab talle loomingut ja tagab töösse süvenemist, võimaldades loomingu kunstilist kõrgust.

Sama saatuslikult söödis, nagu on seisnud seni meie kirjandusliku taseme viljelemine autorile tasutava töövääarse honorari kaudu, on olnud ka kirjanikkonna juurdekasvu probleem üldse. EKKO juhatusliige Valev Uibopuu tabab tõde kõige lähemalt, kui ta oma jutuajamises "Meie Elule" kõigepealt konstateerib, et ainult siis võib ühe rahva kirjandusest tõusta suurvaime, kui kirjanduslik põld ise on avar. Suurelt põllult võivad tõusta üksikud kõrged viljapead. Samas kriipsutab aga Uibopuu alla tõsiasja, et meie kirjastustegevuses pole nähtud seni käsikirjade taga autoreid, loojaid. "On puudunud suunav hoolitsus, mis traditsioonidega kirjanduslikus elus iseenesest mõistetav. Kirjanikes ei ole nähtud neis uinuvate tulevaste ideede ja teoste kandjaid, kellele vaja anda võimalusi nende teostamiseks.".

Käesoleva sõnavõtu ruum on liialt piiratud selleks, et teostada uue kirjastuse ideelistes põhialustes veelgi ulatuslikumaid vaatlusi. Väljatõstetud momendid üksi on aga juba niivõrd põhjapanevad, et puudub õieti vajaduski siirduda veel kaugemale. EKKO-st on tõusnud tegur, mille tähtsuse ulatust meie praegu veevalt suudamegi täies ulatuses hinnata. Tegudeks ja ideeteostamisteks vormitud aeg ise on parim asjaolude tõestaja. Meenutavalt olgu tsiteeritud veel ainult Visnapuu kindlat veendumust: "On olemas ainult üksainus üldeestiline kogudus, kuhu mahuvad kõik erinevate poliitiliste parteide ja usuliste ühingute liikmed peale kommunistlike rahvareeturite. See kogudus on Eesti kultuurikogudus."

Allakirjutaja ei kahtle, et Rotalia kaasvendade pe-

re üle kogu maailma näeb sellesse Eesti kultuurikogudusse liitumises, selle laiendamise eest võitlemises ja ideestiku selgitamises selle missiooni teostamist, mida rõhutab vil! Adolf Perandi eespool nimetatud "Meie Side"numbris. See on ülesanne mitte ühendada üksnes ausaid, kindlaid ja iseteadvaid rotaluseid võitluseks Eesti, meie isamaa eest, vaid ka ülesanne tõmmata Eesti kultuurikoguduse kõrge ideeteostamise malevasse kaasa kõiki eestlasi peale kommunistlike rahvareeturite. Arusaamine Rotalia peres sellest ainuteest küsimuse otstarbekal jahõdavajalikul korraldamisel on vanem, kui üldsus seda teab. See juhib meid tagasi 18. aprillile 1950 vil! William Tomingase korteris Brooklynis, kus nimetatud kuupäeva õhtul toimus kahe rotaluse - Adolf Perandi ja allakirjutaja - kokkukutsel umbes 15 isiku nõupidamine samalaadse ja samu ideid teostava kirjastuse loomiseks. Ideed, mis, sellel nõupidamisel heaks kiideti, arenesid kõigepealt kirjastus "Koguja" põhikirjaks ja realiseerusid siisveelgi ulatuslikumalt küpsedes kogu eesti kirjanikkonda koondavaks ja liitvaks Eesti Kirjanike Kooperatiiviks.

Kaine reaalväärtuse hindamine koos järgnenud tegelike sammudega on andnud Rotaliale algusest peale mõnemäärase osa ühes eesti rahvusliku olemasolu ja vaimse taastõusu tähtsaimas võitlussektoris. Kas tarvitseb nüüd märkida veel ka sellest tulenevate kohustuste järgmisi faase nende tegelikkuses? Vaevalt, sest need järgnevad otseselt Rotalia eksistentsi põhialustest nende ajaloolises traditsioonis. Kui see sõnavõtt on suutnud tutvustada vil! Adolf Perandi artiklit ühel liinil konkretiseerida katsudes meie kaasvendade peret küsimuse ideeliste ja arenguliste üksikasjadega senisest lähemalt, siis on ta ülesanne täidetud. Muu järgneb kohustustest, mis sisaldab oma tõestunud elujõus sini-must-rohelise ulatuslik , alati noor ja igavesti elujõuline deviis.

Johannes Kaup

---

ooo -

Kui Jüri Uluots elas üliõpilasena Peterburis, siis ta armastas teha hommikupoolseid jalutuskäike. Nii käis ta vahete-vahel Peterburi Poolel asuvas loomaaias. See oli üsna suur park. Seal leidus mitmet liiki loomi võrdlemisi kitsastes puurides. Kord kõitis ta tähelepanu hariilik karu. Jüri nopsutas, nagu harilikult, oma "Adaf"või "Jak'i" (10 tk. 6 kopika eest). Karu vaatas igatsevate silmadega Jüri suitsu. Jüri teadis oli karu taimetoitlane. Ta lennutas karule ühe paberossi. Karu nuusutas ja sõi selle ära. Mangus "veel!". Jüri tõi paki mahorkaga. Ka selle sõi karu ära. Pärast imestas Jüri, et nii kange nürk ei murdnud karu.

=== 38. aastapäeva kommerssš peeti Stockholmis 11. novembril ja perekonnaõhtu eelmisel päeval, s.o. 10. novembril 1951. Osavõtt neist oli elav, kusjuures perekonnaõhtust osavõtt (65 osavõtjat) kujunes suurimaks Rootsi koondise ajaloos. Koondise uus praesidium valiti järgmises koosseisus: Rot! x - vil! Kr. Joost, abi - vil! K. Aasa (Göteborgi osakonna senior), abi - confr! G. Berggren, Rot! xx - vil! L. Karupää, Rot! xxx - confr!R.Paas ja olderman - vil! A. Pals.

=== Möödunud tegevusaasta kestel (1950/51) on Rootsi Koondisest teiste koondiste piirkonda lahkunud 18 korp!-i liiget ja nimekirjast on kustutatud 1 liige. Sama aja jooksul on teistest koondistest Rootsi siirdunud 3 ja uute liikmetena sisse astunud 8 isikut. Seega on koondise liikmete arv möödunud tegevusaasta jooksul vähenenud 8 võrra. Kuna viimasel ajal emigreerumise palavik siin on tunduvalt vähenenud, on lootusi, et Koondise liikmete praegune arv - 75 - jääb püsima.

=== 1950/51 aastal on Koondis Stockholmis korraldanud järgmisi üritusi: perekonnaõhtuid - 1, külalisõhtuid -4, suvepäevi - 1, koosviibimisi kogu Stockholmi pere ulatuses korp!-i liikmete juures - 3, lahkumisõhtuid - 2, referaatõhtuid - 14, klubiõhtuid (harilikult koos KKK-ga) - 32; kokku 58 üritust 872 osavõtjaga. Iga Stockholmis asuv korp!-i liige on keskmiselt 2 korda kuus osa võtnud mõnest üritusest.

Peale eeltoodud ürituste on veel konvendi daamid - käinud koos igas kuus ühe korra. See ülevaade ei hõlma osakondade tegevust Göteborgis ja Uppsalas.

=== Möödunud jõulupühade ajal said Rootsi Rotalused äkki meeldiva üllatuse osaliseks. Vilistlaskogu Juhatuse poolt New York'is saadeti Rootsi Koondisele posti teel heliplaat jõulutervitustega. Kaugelt tulnud tervitused , kanti ette esimesel jõulupühal vil! A. Ventseli korterisse kogunenud üle kolmekümnele Rotalusele je nende abikaasadele. Tervitused olid Vilistlaskogu esimehelt vil! A. Perandilt ja USA Koondise esimehelt vil! H.Leesmentilt.

=== Jõulukogunemine esimesel pühal vil! A. Ventseli poole le on Stockholmis kujunenud juba teatavaks traditsiooniks ning toimus nende pühade puhul viiendamat korda samas kohas.

=== Nimetatud kokkutulekul anti värvid l!l! H. Arro'le.

Confr! Arro tuleb ühtlasi ülekandmisele vilistlaskokku , kuna tema juba aasta enne Rotaliasse astumist oli lõpetanud Uitunas asuva põllumajandusülikooli agronoomi astmega.

=== Sel kokkutulekul võis samuti konstateerida,nagu juba novembris tolmunud perekonnaõhtugi puhul, et vaatamata suurele emigratsioonile Rootsist (1951 aastal lahkus siit ümmarguselt 20 Rotalast) ei ole seda märgata korp! -i üritustes juures, millistest osavõtt on sama suur kui varemingi.

=== Vil! A. Keller'i tervis on juba niivõrd paranenud , et ta on asunud oma töökohasannete täitmisele Stockholmi lähedal Rotebro pärnivabriku kontoris.

=== Stockholmist on Kanadasse siirdunud vil! A. Kulgma ja reb! R. Sepp. Rootsi Koondisest on senini Kanadasse läinud 1 l!l! ja 1 reb! ning USA-sse 1 reb!.

=== Uue lihtliikmena on Stockholmis vastu võetud A. Treufeldt, meie vilistlase Treufeldti poeg. Treufeldt ise küüditati 1941. a. ja tema saatuse üle puuduvad igasugused teated.

=== 13. jaanuaril 1952. toimub Stockholmis traditsiooniline mälestustalitus vil! Jüri Uluotsa haual. Sellest on palutud osa võtma ka teiste eesti orgi-de esindajad.

=== Rotalia algatusel ellukutsutud "Prof. Jüri Uluotsa nimeline Stipendiumifond" töötab edukalt juba neljandamat aastat. Kolmandamal tegevusaastal, milline äsja lõppes, anti stipendiumitena välja kr. 2500.- . Teiste hulgas sai ka kr. 200,- suuruse stipendiumi Uppsala ülikoolis õppiv confr! Ü. Raiend. Stipendiumifondi esimeheks on vil! A. Ventsel.

Saksamaalt

=== Lõpuks on õnnestunud ka meie confr! Raimond Mägi'l Saksamaalt (sise Frankfurtis) välja pääseda Kanadasse. Ta aadress on Hudson Bay Ave 32-3, Kirkland Lake,Ont.Canada.

=== Kaasvilistlase Vladimir Paaveli uus aadress Saksamaal on, vom Steinplatz 3, Neuss/Rh.

Vil! Paavel tegi mõne aasta eest oma Dr. Ing. töö ja on praegu professoriks Hannoveri Tehnika Ülikooli juures.

BALTIMOREST

Baltimores (Maryland), kus on leidnud omale elukoha ja tegevuse terve rida rotalusi (Ferdinand Sööt, Rudolf Ise, Johannes Pedak, Jüri Mandre ja Sergei Maripuu), on kõik eelnimetatud kaasvennad sukeldunud intensiivsesse , seltskondlikku tegevusse. Koonduna kohaliku Eesti Seltsi ja luterliku koguduse ümber, tegutseb F. Sööt väsimatult nende organisatsioonide juhatustes organisaatorina ja paljude teiste ürituste algatajana. Sama kehtib R. Ise kohta. J. Pedaku õlgadel lasuvad kohaliku täienduskooli juhataja ja seltsi kultuurtoimkonna juhi laiad ülesanded, kuna J. Mandre on andunud muusikalisele loomingule ja tegevusele. Eelmistest vähem vilksatab avalike üritustega seoses S. Maripuu nimi, kuna töökohustus seab talle võrdlemisi suri takistusi.

Nende ridade kirjutamise momendil on Baltimores ettevalmistamisel suurejooneline Vabariigi aastapäeva ja rahvusliku suurkontserdi korraldamine, milles rotalustele langeb raskeid ülesandeid. Ettevalmistamisel on ka populaarteaduslike ja kirjanduslike loengute sari, samuti kirjandusõhtute korraldamine. Siin aitab töö- ja liiklusolude võimalustele vastavalt kaasa 70 miili eemal, Wilmingtonis elutsev rotalus Joh. Kaup.

U.S.A-st

=== Confr! Lembit Kosenkranius lahkus konvendi praesidiumist kolmanda seniori kohalt, kuna ta asub elama Pensylvania osariiki, kus tal avaneb võimalus ühe sealse ülikooli juures stipendiumi saamiseks. Confr! Kosenkranius kavatseb hakata õppima elektrotehnikat, millele tal oli võimalus juba Saksamaal viibides IRO kutsekoolis teatavaid eelteadmisi omandada.

=== Korp! Rotalia sügiskommers New Yorgis möödus suure hooga elava osavõtu saatel. Kommersiks oli kohale ilmunud kaasvendi ka väljastpoolt New Yorki. Esmakordse juhuna USA-s olid kõikidel rotalustel kommersil viibides - olemas värviteklid, mis jättis ilusa ning ühtlase mulje. Kommerssile järgneval perekonnaõhtul esines vil! Heikki Leesmenti abikaasa pr. Helvi Leesment soololauludega ja confr! A. Perandi esitas kitsasfilmi Rotaluste tegevusest möödunud aasta jooksul.

=== 17. septembril 1951. sügiskommersile eelneval EKK-l võeti vastu tegevliikmeks reb! Hellar Grabbi, kes on vil

Grabbi poeg. Soovime omalt poolt õnne värskele värvikandjale.

=== Seoses kasvavate ameti- ja õppeülesannetega lahkus confr! Aado Perandi korp! Rotalia bülletääni "Meie Side" toimetaja kohalt. Uue toimetaja valimine toimub "Meie Side" toimetuse kolleegiumi poolt.

=== Koondise tegevusest mainides on New Yorgis aastavahetusel toimunud järjekindlalt koosviibimised iga kahe nädala tagant. Samuti on peetud üks referaatõhtu, kus refereeris vil! E. Alver. Confr! Rehepapp esines ühel õhtul kitsasfilmi ettekandega, näidatea pilte vanast koduaegsest Tallinnast ja hetkeid siinsest ameerika elust.

=== Konvendi ajaloos esmakordselt on jäädvustatud meie kommerss filmile. Confr! A. Perandi poolt valmistati ca 15-minutiline värviline kitsasfilm New Yorgis toimunud - sügiskommersist.

=== Vil! Eduard Lemming omandas enesele Teaneckis, New Jerseys üheperekonna elamu. Ta maja asub Cane Str. Nagu kuuleme värskelt majaperemehelt rotaluste perest, võtvat uude majja kolimine veel aega, mistõttu ta senine aadress veel maksvaks lugeda.

=== Vil! William Tomingas valiti hiljuti ellukutsutu d Eesti Ajakirjanike Ühing Ühendriikides juhatuse liikmeks.

=== 26. jaanuaril 1952. suri New Yorgis pr. V. Uritam, meie vil! Richard Uritami abikaasa. Avaldame omalt poolt kaastundmust oma kaasvilistlasesl raske löögi puhul.

=== Vil! Richard Teder sooritas hiljuti edukalt arstieksamid Ohio osariigis, saavutades seega õiguse arstina töötamiseks.

=== 24. jaanuaril 1952. tähistas meie vil! Rudolf Ise oma 60. sünnipäeva. Ta asub praegu Baltimores, võttes ka hoogsalt osa seltskonnategevusest. "Meie Side" läkita b juubilarile kõikide rotaluste nimel oma siiramad õnnitlused selle tähtpäeva puhul.

=== Meie vilistlase Martini abikaasa, pr. mag.Alma Martin töötab juba kolmandat aastat Guilford College'i õppejõuna Põhja Karolinas. Ta erialaks ja õppetooliks on kodumajandus.

=== Hiljuti jõudis USA-sse üks meie kaasvil!, kellest ei olnud kaua mingisuguseid teateid. Nimelt Erich Reinsaar, insener, kes elas viimasel ajal Saksamaal Hannoveris.

Tema praegune ajutine aadress on 536 West 112 St., Ap. 54A, New York, N. Y.

=== Praesideerimine EKL-us anti korp! Sakala poolt üle korp! Ugalale 14. jaan. 1952. toimunud koosolekul. EKL-u juhatuse esimeheks on nüüd Ugala vil! Hugo Pärlin.

Samal koosolekul oli kõne all käesoleval kevadel EKL -u kevadkommerssi korraldamine, millega loodetakse hakkama saada märtsi lõpul.

=== Korp! Rotalia Koondis USA-s annetas Eesti Üliõpilaste Toetusfondile $ 100.oo möödunud aasta lõpul. Teise eesti korporatsioonina on antud eeskujule järgnenud korp! Ugala Koondis USA-s $ 50.oo -lise annetusega.

=== Liitumisel Eesti Kirjanike Kooperatiivi tellia-liikmete perega soovitame pidada rotaluste l üle USA silmas, et kirjastuse esindajana USA-s tegutseb meie kaasvendades t confr! Johannes Kaup, kelle aadressiks on: 1118 West 8th St., Wilmington, Del. Nimetatud kohas asub ühtlasi ilmunud teoste ladu, kust tellimised kohe rahuldatakse. Kuna confr! Joh. Kaup on ühtlasi Kanadas ilmuva ajaleht "Meie Elu" kirjandusleheküljetoimetajaks, siis võimaldub soovijail tema kaudu tellida nimetatud ajalehte.

=== Korp! Rotalia Koondis USA-s kavatseb korraldada umbes 12. aprilli paiku perekonnaõhtut, mis toimuks Eesti Majas suures saalis. New Yorgis, loomulikult. Täpne aeg ja koht teatatakse hiljem.

Kevadkommerss otsustati tänavu pidada eksternsena,, ja tema pidamise aeg on 10. mail 1952. Seekord on kommerss ja sellele järgnev koosviibimine ainult meeste omavaheline.

Toimetusel on teada järgmised aadresside muudatused
AASMA, Ilmar - 302 W 107 St. Ap. 4B, New York, N.Y.
HORN, Hans - North Western University, Rm. 140, Eaveston, Ill.
HÄRM, Gustav - 810¾ Edgeware Rd. E, Los Angeles 26, Cal.
KUUSLER, Elmar - 90 Cortlandt St. New York 7, N. Y.
KÕRESSAAR, Viktor - 222 E 40 St, Ap. 10, New York 16, N.Y.
LAMPSON, Eduard - 242 Denton Ave, Lynbrook, L.I., N.Y.
OJAMAA, Voldemar - 1206 State Road, Seabrook, N.J.
SIREL, August - 150 W 91 St. New York 24, N. Y.

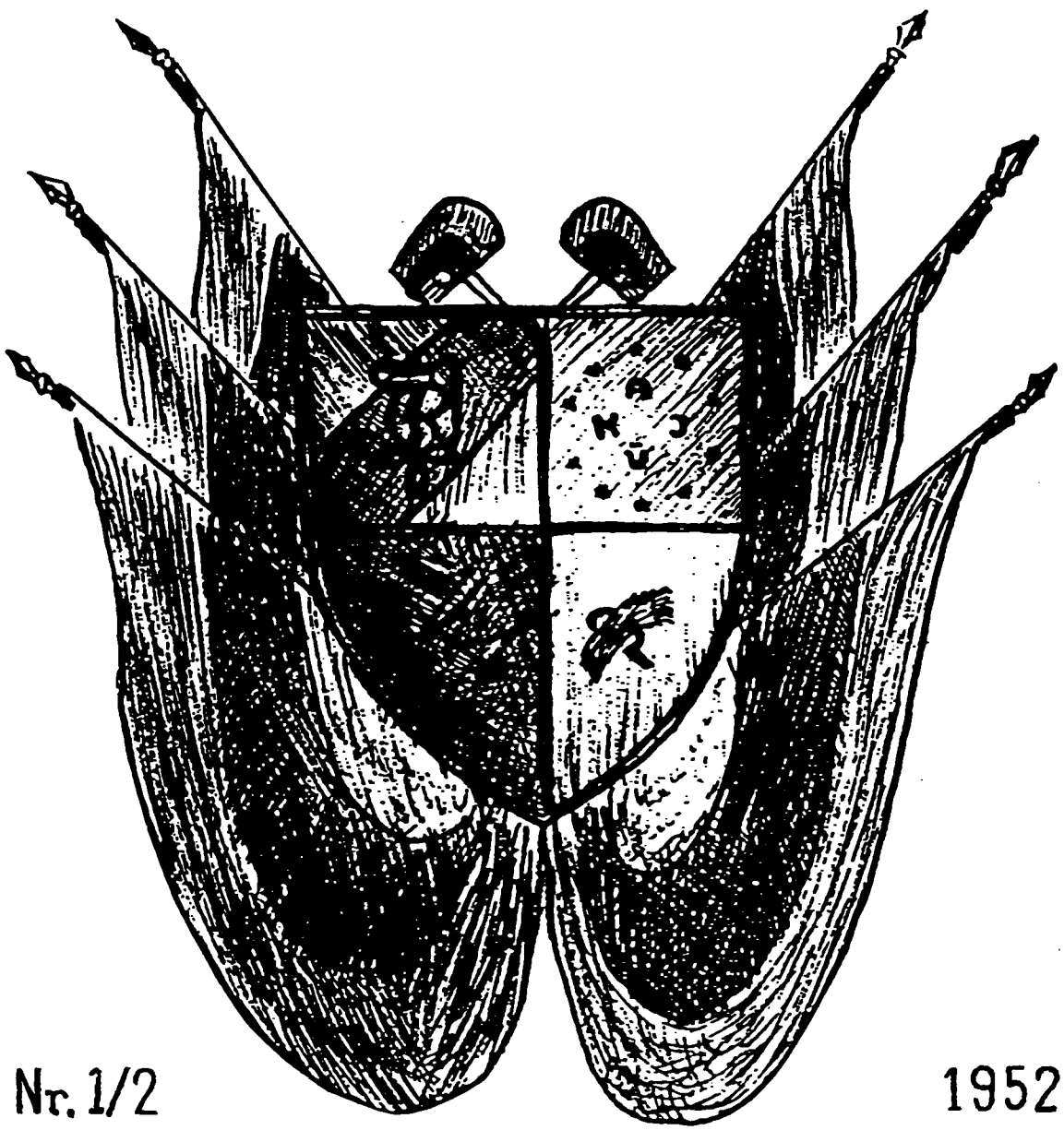
Õ i e n d u s:

Eelmises "Meie Side" numbris on eksikombel confr! Artur Kaeramaa avaldatud vil! nimestikus.

Käesolevas numbris vil! Luhti mälestustes palume lugeda kuupäevad 10. okt 1913 ja 29. okt. 1913 vastavalt - 10. nov. 1913 ja 29. nov. 1913.

Toimetus "Meie Side" nr. 12 (II aastakäik). Väljaandja: Korporatsioon Rotalia konvent USA-s.

MEIE SIDE

Nr. 1/2 1952

KORP! ROTALIA BÜLLETÄÄN

Meie Side

Nr. 1/2 (III aastakäik) New York, 1952

Lugejatele

Käesoleva numbriga alates hakkab korp! Rotalia bülletään "Meie Side" ilmuma uues formaadis ja trükitehniliselt paremana kui senini - foto-offsett trükis. Tahaksime loote, et "Meie Side" uus välimus rahuldab lugejaid ja et nad vabandavad lahkesti senist seisakut bülletääni ilmumises. Nüüd on õnneks neist raskustest üle saadud ja toimetuse töö ümberkorraldamisega võimalikuks tehtud ka "Meie Side" korrapärasem ilmumine.

Toimetus pöördub aga tungiva palvega kõikide Rotaluste poole aidata kaasa meie ajakirja valmistamisele ning saata selleks pidevalt kaastööd.Ainult sellega suudame oma saavutust, mis on oma senises kujus leidnud märkimisväärse hinnangu ka teiste korporatsioonide ning üliõpilasorganisatsioonide seas.

Pidev kaastöö juurdevool toimetusesse tagab ajakirja "Meie Side" korrapärase ilmumise. Oleks kahju kui pärast kõikide tehniliste takistuste kõrvaldamist "Meie Side" ei saaks ilmuda korrapäraselt kaastöö puudumise tõttu.

Ei ole kindlasti vaja olla suur kirjamees, nagu seda sageli kardetakse ja tuuakse ette keeldumise põhjusena. Meil kõigil leidub midagi, mida me tahaks jagada kaasvendadega ning seda saab ju kõige paremini teha "Meie Side" veergudel. Pange siis kirja kõik oma mälestused, südamesoovid ja muud uudised ning saatke toimetusele. Teie ise ja te kaasvennad on teile selle eest ülimalt tänulikud.

Toimetus

ROTALIA VARSSAVIS

Rotalia Varssavi konvent tekkis, nii nagu omal ajal Berliini konventki, soodsate õppimisvõimaluste tõttu, mis sel ajal eesti üliõpilastele Poolas avanesid.

Varssavisse saabus suurem grupp eesti üliõpilasi 1932 a. sügisel. Selle aasta suvel ei olnud nimelt midagi kindlat teada tehniliste õpingute alustamise võimaluste kohta Eestis. Tallinna Tehnikum oli likvideerimisel, sinna uusi üliõpilasi vastu ei võetud. Tartu Ülikooli tehnikateaduskond ei olnud veel organiseeritud. Sel momendil andis Poola valitsus umbes 30 stipendiumit eesti üliõpilaste käsutusse. Eesti Haridusministeerium valis kandidaadid välja ning 1932 a. sügisel alustas 30 tudengit õpinguid Varssavi Politehnikumis. Mõni kuu hiljem tuli nendele juurdekasvu. E. V. Kaitseministeerium komandeeris Varssavi Politehnikumi juurde, millel oli ka sõjalistehniline osakond, 6 ohvitseri. Nendest kokku ca 35 eesti üliõpilasest olid pooled Poolasse jõudes juba organiseerunud, peamiselt Tallinna Tehnikumi juures töötanud konventidesse. Ükski nendest konventidest ei olnud aga Varssavis nii arvukalt esindatud, et oleks võinud mõelda osakonna loomisele. Ka ei näidanud juba organiseeritud tudengid huvi noorte liitmise vastu oma organisatsioonidega. Selle tõttu möödus 1932 a. sügis- ja 1933 a. kevadsemester minule ja teistele noortele "metsikuse" tähe all. 1933 a. lõpul tekkis Varssavisse korp! Väinla Varssavi osakonna eelkäija, nille nimi mul meelest läinud. Selle organisatsiooni ümber koondus 6 noort tudengit, kellest 5 hiljem moodustasid Väinla Varssavi koondise.

1933 a. jõuluvaheajaks sõitsid Varssavlased suuremalt osalt Eestisse. Sellele sõidule eelnes aga elav kirjavahetus Varssavi tudengi Joh. Palsi ja tema rotalusest venna Aleksandri vahel. Selle tõttu oli tee tasandatud ning lühikeste jõulupühade jooksul võeti Tartus tollal veel tundmatus "stahhaanovlikus korras" vastu 1!1! ja anti mõni päev hiljem värvid confr! confr! J. Palsile, Ed. Lätele, L. Koortile, Aug. Bernerile (hiljem Talmet) ning A. Vaherile, kes moodustasid konvendi otsusel Rotalia Varssavi koondise.

Siinkohal meenub mul, et me endid kogu aeg nimetasime "koondiseks", una Tartu kirjatoimetajad meid suure järjekindlusega tituleerisid "osakonnaks". Mul ei ole veel tänapäeval selge, milles seisab vahe nende tiitlite vahel.

Tartu konvent toetas Varssavi koondist (tarbekorral lugeda "osakonda") igakuise toetusega C! Q! üürimiseks ning Varssavisse saadeti üks vanemaid konvendi vappe ning värviesemeid.

C! Q! üüriti suurema korteri näol, milles elasid kõik konvendi esimesed tegevliikmed. Värsked confraterid alustasid kodukorra tundmaõppimist oma perekondlike sidemete tõttu juba varem korporatiivselt nakatatud seniori confr! Joh. Palsi juhatusel. Kiiresti täiendati

liikmeskonda ka iho lihtliikmega - minu enda isikus. Oldermaniks ning ühtlasi minu akad. isaks oli confr! Berner (Talmet).

Kohe algusest peale tekkis Varssavi koondisel võimalusi esinemiseks väljaspool. Vabariigi aastapäeva puhul 1934 a. külastas C! Q!-d osa selleks puhuks Varssavisse sõitnud eesti delegatsiooni liikmeid eesotsas vill A. Lossmani ja tookordse eesti sõjaväelise esindajaga Varssavis vill J. Raud'iga. Peale nimetatute olid meil siis külas sakalanus Saarsen ja maestro Raimond Kull, kes meile andis erakorralise cantustunni, pühendades meid kantaadi saladustesse (Ema pani supi sooja, lapsed laulsid halleluuja).

Esimese kommersi pidasime 1934 a. novembris aastapäeva kommersina. Vaatamata meie väiksele arvule - iga mees võttis kommersist osa funktsionäärina, läks esimene kommerss sujuvalt, saadetuna "telegrammisõjast" Tartu resp. Helsingiga.

C! Q! likvideeriti 1934 a. suvel majanduslikel kaalutlustel. Omi koosviibimisi pidasime sellest ajast peale juhuslikes lokaalides. Tavaliselt mõne confr! korteris, tihti kasutades perek. Läte külalislahkust. Pidulikke koosviibimisi korraldasime kasutades mõne sõbraliku poola organisatsiooni ruume.

Korp! Väinla Varssavi koondise kui sellisega kui ka tema üksikute liikmetega tekkis meil algusest pääle väga hää vahekord. Mõne aja möödudes jõudsime nii kaugele, et hakkasime omi üritusi läbi viima ühiselt. Nii pidasime 1935 aasta veebruaris Vabariigi aastapäeva puhul ühise kommerssi. Sellest võttis osa eesti Varssavi saatkonna juhtiv personal - min. H. Markus, attashee Schmidt ning uus sõjaväeline esindaja, vill ja kol. Raidna. Need ühised kommersid kujunesid sellest ajast kindlaks traditsiooniks. Viimastel aastatel võtsid nendest kommerssidest külalistena osa ka Tallinna Tehnikaülikooli konventide Varssavis viibivad liikmed.

Koondise liikmete pere kasvas ja kahanes samaaegselt. Esialgu kasvas see 1!!! V.Keskküla juuretulekuga ning korp! Kaljola liitumisel Rotaliaga kasvas koondise liikmeskond confr! N. Voore võrra. Koondis saavutas sellal arvulise kõrgseisu - 8 liiget. Järgnevalt confr! Talmet ja Koort olid sunnitud katkestama omad õpingud, samal ajal, kui võeti vastu uus rebane - Tammsaar - kes oli alustanud õpinguid Varssavi Kaubandusülikoolis. Selle liikmete arvu - 7 - juures püsis koondis kuni 1938/39 aastavahetuseni, mil üksteise järele lõpetasid ülikooli confr!Voore ja Joh. Pals.

See oli Varssavi koondise lagunemise algus. Confr! Voore, kui tookordne olderman, tahtis enne vilistlaseks saamist ennast jäädvustada pildil koos coetusega. Et viimast aga paremal kujul võtte ei olnud, tehti ülesvõte confr!Voorest kahe pr. Lätelt laenatud hõberebase vahel. Sic transit...

Confr! Palsi lahkumisega Varssavist kaotas koondis oma "eluaegse" seniori ning 1939 a. kevadel oli minu käes kord raputada jalgadelt Varssavi tolm. Sama aasta sügisel puhkes sõda, lagunes Poola, lagunes Varssavi koondis, mille mõned liikmed elasid üle Varssavi piiramislahingud.

Praegu leidub Varssavlasi igal pool, kus leidub teisigi Rotalusi: Rootsis, USA-s, Kana-

das, Manalas ning Teadmatuses.

Meile Varssavis oli Rotalia toeks rahvusliku meelsuse säilitamisel ning sideneks kodumaaga. Elades võõra rahva hulgas, on ümbritseva võõra rahvamassi surve kergesti kohanevatele noortele tugev ning hädaohtlik. Meile Varssavis oli tookord seljatoeks Eesti oma diplomaatilise esindusega Varssavis. Akadeemilises suhtlemises toetusime Rotaliale. Olime teadlikud selles, et Rotalia üliõpilasorganisatsioonina oli parem kui kõik see, mis poola üliõpilastel sel alal oli. See tõstis meie enesetunnet, kuigi meie ise Varssavis korporatsiooni elu tema tartulikus ulatuses kunagi nautida ei saanud.

Rotalia noored paguluses on mitmeti samasuguses olukorras nagu meie seda olime. Varssavis ja ma soovin neidele, et nemad lainemurdjatena võõraste rahvaste hulgas omast organisatsioonist sama palju rõõmu tunneks ja kasu saaks nagu meie seda omal ajal saime.

Vitold Saretok

KORP! ROTALIA EESTI RAHVUSLIKU VÕITLUSORGANISATSIOONINA!

Võitluses kasvame,
Võitluses kujuneb meie positiivne,
teguvõimas iseloom.

Sirvides korp! Rotalia pea neljakümne aastases tegevuse ajaloos torkab meile silma punase joonena silma Rotaluste aktiivne osavõtt meie rahvuslikust võitlusest. Meie näeme Rotalusi Peterburis osa võtmas pea igast rahvuslikust üritusest. Sama näeme Rotalia Berliini ajastul, sama kordub meie kodumaal ja ka paguluses. Tekib küsimus, millest on tingitud tõsiasi, et Rotalusi ei ole kunagi takistanud sellest rahvuslikust võitlusest osa võtmast mingid eelarvamised, mida meie sageli, kahjuks, peame kogema teiste organisatsioonide juures, kus kord on takistuseks mingid "commangld", kord võitlejate poliitilised vaated jne. Rotalused on sarnastest eelarvamistest alati vabad olnud. Vastus esitatud küsimusele tuleneb sellest positiivsest rahvuslikust suhtumisest,mis alati on kandnud Rotaliat ja sellest rahvuslikust võitluse vaimust, mis on kehtinud kogu aeg Rotalias. Rotaliale on õnneks ja kasuks tulnud, et ta on asutatud väljaspool kodumaa pinda ja tegelenud aastaid võõrrahvaste keskel. Nimetatud asjaolu on selgemini, kui see võimalik oli kodumaal, aluse pannud arusaamisele,et Eesti rahvas, Eesti iseseisev riik on primaarne, Rotaluse: on ainult väike osa sellest. Kui lakkab olemast Eesti rahvas,siis lakkab ka olemast Rotalia. Võitluses meie rahvuslikkude huvide eest

suudame rohkem korda saata, kui võitleme koos. Rotalia alg-aastad väljaspool Eestit näitasid selgemalt, kui vahest oleks see võimalik olnudmeie kodumaal, et võib leida hüid võitlejaid ühiste ideede eest ka nende hulgast, kes omavad meist lahkuminevaid vaateid, mõtlen siin esijoones poliitilistele vaadetele.

Väljudes tõigast, et iga üksik meist on see,mida loodus on meile hälli kaasa pannud ja mida ümbrus, kaasaarvatud kasvatus,on meile annud, peame peatuma mõne sõnaga selle ümbruse juures, millest tulid Rotalia asutajad. Enamus asutajatest liigetest on sündinud ajavahemikul 1890 - 1900, s.o. ajajärgul, mil meie kodumaa põldudel kõndis veel mõisa kubjas ja tegelikku võimu teostas veel saksa soost mõisa härra. Koolis valitses vene keel ja sunniti peale vene meelt. Kuid eesti rahvas oli juba pead püsti ajamas, laineid lõid Aleksandri kooli küsimused, linna omavalitsuse haaramine oli ettevalmistamisel. Järgnes aasta 1905. Teemant ja Tõnisson viskasid tuletunglaid, Päts pidi maalt lahkuma surma mõistetuna. Kirjandusena käisid käest kätte Bornhöhe Tasuja jne, jne. Kõik see äratas, ärritas, kutsus tegevusse ja võitlusse. Öeldakse et võitlusvaim ja -tahe tekivad alles siis, kui on millegi eest võidelda. Ja sel ajal oli nii palju, mille eest võidelda.Oli võidelda selle ülekohtu eest, mis kehtis mõisa põllul, oli võidelda venestamise vastu koolides, oli võidelda koolidesse pääsemise eest, tuli rääkida eesti keelt, vaatamata valjule keelule ja karistusele, oli võidelda selle ülekohtu vastu,mis tehti siiütu vere valamisega 1905 aasta karistussalkade poolt. Tooaegsed eesti noored said tahestahtmata juba kodust, koolist ja iga päevasest ümbrusest kaasa sundi ja tahet võitluseks. Toodu on kehtiv ka meie asutajate liikmete suhtes. Asudes õppima Peterburi,s.o. vene keiserriigi pealinna, puht vene ümbrusse, teritus see võitlustahe paratamatult, et mitte uppuda vene rahvasse. See enesesäilitamise ja rahvuslike huvide eest üheskoos võitlemise tahe oli üks neist peategureist, mis kaasa rääkis Rotalia asutamisel. On selge, et selle vaimu pidi omaks võtma iga noor liige,kes Rotaliasse astus. Ja kui meie vaatame tulemusi, siis näeme Rotalusi juba Peterburi ajajärgus osa võtmas igast meie rahvuslikust üritusest,meie näeme Rotalusi abi andmas Peterburi Eesti haiglates, kultuurilistes ettevõtetes jne. Vabadussõja algades kodumaal on iseenesest mõistetav, et paljud Rotalused astuvad vabatahtlikult Eesti Vabariigi sõjaväe ridadesse. Eesti parlamendi töös näeme Rotalusi juhtivalt põhjapanevate ülesannete täitmisel. Berliini ajastul võtavad Rotalused osa kõikidest sealse Eesti koloonia eluaväldustest, kaasa liües Eesti noore vabariigi tutvustamise tõhusal tööl jne.

Peale vabadussõja lõppu jatkavad mitmed Rotalused oma sõdade tõttu pooleli jäänud haridust, kuid see on ainult ettevalmistus nende võitluse jatkamiseks meie kodumaa hüvanguks. Järjest kasvab meie konvent ja vilistlaskogu, järjest suureneb Rotaluste arv kes kaasa löövad meie vabariigi kõikidel elu aladel, olgu see sõjaväägi, Eesti majandus, põllundus või tööstus.

Meie Rotaluste siht on ja on alati olnud võitlus ja töötamine meie vaba kodumaa ja eesti rahva hüvangu eest.Meie peame seda võitlust pidama igal pool, kus meie ka eales asume. Meid kohustab võitlema meie isade higi ja vaev, mida nad on näinud ala-

tiselt võideldes võõraste võimudega ja kodumaa loodusega, põllu ja metsaga, et seda teha viljakandvaks, tasuvamaks, et võimaldada meile haridust. Meie kesk ja vanema põlve Rotalustel on veel kõigil silmade ees meie emad, kes hommikust õhtuni vaeva nägid ja senti sendi kõrvale kokku hoidsid, et oma poja või tütre linna kooli saates suurendada seda piskut taskuraha, mida raske töö ja vaev võimaldas oma lapsele anda.

Väljudes eeldusest, et meie Rotalused ei ole võimelised võtma oma õlgadele kogu rahvuslikku võitlust, peame tegema seda koos teiste eestlastega. Eeldust järgneb, et peame üles näitama sallivust teiste vastu, eeldusel, et nad on head eestlased. Sama põhimõte on kehtiv ka juhul, kui asume tööle oma vabale kodumaale. Kui see on nii, siis järgneb sellest, et meie kasvatuse üks ülesandeid on kasvatada sarnaseid häid eestlasi, kes on võimelised harmooniliseks koostööks kogu eestlaskonnaga, ilma et nad sealjuures peaks loobuma oma vaadetest ja tõekspidamistest. Ja see eeldab sallivust teisiti-mõtlejate vastu. On õige, et meie, s.o. Rotalia, ülesandeks on kasvatada häid eesti kodanikke, kuid oleks ebaõige väita, et ainult Rotalia suudab seda teha. Ka sellel alal peame üles näitama sallivust ja leplikust. Meile ei meeldi ja meie ei luba, et keegi halvustaks Rotaliat või Rotalusi, ärgem siis tehkem seda ka teiste organisatsioonide suhtes, olgu need siis seltsid või korporatsioonid. Võin oma kogemustest öelda, et rakendades teatavat sallivust teiste suhtes, ei ole mul kunagi olnud raskusi koostöötamiseks teisiti mõtlejatega, ehk teistesse akadeemilistesse või muudesse organisatsioonidesse kuuluvatega, seal juures aga mitte kunagi eitades ehk salates, et olen Rotalus.

Olen kaugel sellest, et eeltoodud ridadega propageerida - mingisugust tolstoismi ehk eluvõõrast kurjale mittevastupanu avaldamist. Ma lähtun vaid seisukohast, et meie peame leidma koostöö aluseid erivaadetega eestlaste vahel. Meie arv (s.o. eestlaste arv) on ju väike, eriti väike vabas maailmas ja selle tulemusena on iga võitleja hädavajalik ja meie ei tohi killustada oma jõude. Ka meie kord vabaneval kodumaal on igaühe koostöö vajalik, vaatamata tema erivaadetele. See ei tähenda aga sugugi seda, et meie peaksime oma vaateid maha salgama. Kui meie tahame, et meie vaateid austatakse, siis peame austama ka teisitimõtlejate vaateid ja leidma siin koostöö võimalusi vabale demokraatiale omastel alustel.

On nii mõnigi kord avaldatud arvamisi ja vastu võetud seisukohti, et konvendis ei tohi tegeleda poliitikaga, sealjuures on aga peetud soovitavaks, et Rotalused siiski suuremal arvul võtaks osa rahvuspoliitilisest võitlusest. Kodumaal võis see olukord olla mõeldav. Paguluses aga mitte. Kui meie nõuame ehk vähemalt peame soovitavaks meie liikmete osavõttu rahvuslikust ja poliitilisest võitlusest, siis, loogiline olles, peame viima selle poliitilise võitluse ka meie konventi ja see peab kujunema lahutamatuks osaks meie koondise elus ja noorte kasvatamisel. (Ma ei mõtle siin **erakondlikku, vaid rahvuspoliitilist võitlust**). Vastasel korral oleksime meie ebaloogilised ja keelaks ühe käega seda, mida meie teise käega nõuame. Ja kui meie korporatsiooni üks ülesannetest on kasvatus, siis ei saa meie ka rahvus-poliitilist

kasvatust välja liilitada Rotaliast, vaid see peab kujunema meie konvendi kasvatuse lahutamata osaks. Selleks esitab meie rahva ja riigi eest võitlemine kategoorilise imperatiivi.Meie vanemate poliitiliste võitlejate read hõrenevad iga päevaga, on vaja uusi euroopaliku ja USA tasemega võitlejaid ja sel alal peame meie,rotalused, välja panema oma parima, eeldusel, kui tahame vabale kodumaale tagasi pöörduda ja seal mitte häbi tunda selle panuse suhtes, mida meie paguluses oleku ajal oleme oma kodumaa vabastamise võitluse altarile toonud.

On avaldatud kartust, et igasugune poliitika toomine konventi võib ennetega kaasa tuua lahkhelisid kaasvendade vahel ja halvata meie vennaliidu läbisaamist. Kes niiviisi mõtleb,see alahindab Rotalusi ja halvustab Rotalias rakendatud kasvatuse tulemusi, see tunnistab kiill sõnades, et Rotalia kasvatab iseseisvaid ja tublisid eestlasi, kuid ei tee seda tegudes. Olen oma pikaajalise Rotalias viibimise tulemusena veendunud, et iga Rotalusega saab diskuteerida igat teemi, ilma et see mingil määral halvaks vennaliidu vahekorda. Et see nõnda on, seda tõendavad kõige paremini need kogemused, mida oleme saanud Rotalia Rootsi koondises. Siin on seitsme aasta vältel igal kolmapäeval arutatud ja vaieldud kõikide, eriti aga rahvuspoliitiliste küsimuste üle, ilma et omavaheline hää läbisaamine oleks selle all kannatanud.Vastupidi, vastastikune üksteisest lugupidamine ja üksteise hindamine on kogu aeg kasvanud. Kui Rotalia on seadnud omale ülesandeks häid eestlasi ja vabale Eestile tublisid kodanikke kasvatada,siis selle hulka kuulub ka vastutustundelise rahvuslike võitlejate kasvatamine, kelle üheks põhimõtteks ja juhtmotiiviks on sallivus teisiti mõtlejate suhtes. Ärgem unustagem kunagi, et oleme esijärjekorras eestlased ja teises järjekorras Rotalused. Ärgem unustagem tõsiasja, et eesti rahvas ja vaba Eesti võib püsida ilma Rotaliata, kuid Rotalia ei saa eksisteerida ilma eesti rahvata. Ei ole mõeldav, et poliitiliselt erivaadetega inimesed (eestlased) peaks enese ümber ehitama mingisuguseid Hiina müüre, või vaheseinu ja kujundama oma ette mingisuguseid kaste, nagu see India õnnetuseks on kogu selle ajaloo vältel olnud. Ainuke võimalus vaba Eesti õitselo viimiseks on see, kui poliitiliste erivaadetega inimesed vastastikust sallivust üles näitavad ja sellega koostöö võimalusi oma vahel otsivad ja leiavad. Toodut tuleb meeles pidada ja seda ka meie noortele kasvatada. Kui meil paguluses räägitakse sallimatusest ja lahkhelidest, siis üks pea lahkholide põhjus on just poliitiline sallimatus. Sallivus teisiti mõtlejate vastu ei tähenda aga milgil määral oma vaadetest ja oma seisukohtadest loobumist. Jätame omale õiguse oma vaadete eest võitlemiseks, jätame seda ka teistele, s.o. teisiti-mõtlejatele. Siiraselt toimides suudame anda maksimumi meie rahva huvide eest võitlemisel ja tuua suurima panuse meie vaba Eesti taastamise altarile.

MEIE SIDE on Rotaluste poolt vabas maailmas kõige enam loetav ajakiri!

ROTALUSED: Oma kaastööga tagate "Meie Side" ilmumise

Rotalused – kasvatagem ja arendagem seda võitlusvaimu meie kannatava kodumaa ja eesti rahva kasuks, mis seniini on kannud meie rahvast ja Rotaliat. Selleks jõudu ja püsi, kallid kaasvennad, kus teie ka ei asuks. Igal pool ja igal ajal on võimalusi võidelda ja töötada meie rahva ja kannatava isamaa kasuks, mis on meid sünnitanud ja üles kasvatanud. Tasugem, kallid kaasvennad see au võlg oma kodumaale ja kannatavale rahvale.

Juh. Toomes

†

Dr. dipl. ing. Jacob Geratz (Jäärats) sündis Pärnumaal, Kilingi vallas pälise eesti suurtaluniku pojana. Õppima asus Pärnu linnakooli, mille lõpetamisel asus Hugo Treffneri gümn. Tartus. Sõdade tõttu oli ta sunnitud kooli vahetama ja asus Pärnu Linna Reaalkooli mille lõpetas. Peale selle õppis Riia ja Moskva ülikoolides ja lõpetas Berliini ülikooli a. 1928. Doktori väitekirja kaitses Berliini ülikooli juures raudbetooni alal 1938. a. Hiljem tegutses Eestis üle maa ehituste alal, ehitades muuhulgas ka "EKA" maja Tallinnas. Ta töötas Riias, Leedus ja Saksamaal allmaaraudteede, vabrikute, sildade ja veepaisude ehituse alal. Sealt siirdus Prantsusmaale, kus töötas muuhulgas sealse kõige suurema elektri jõujaama (Grand Barrage de Génissiat Centrale Léon Perrier) ehitamisel raudbetoonkonstruktsiooni pea arvestajana; Aix-Les Bains reuma ravila, sildade ja veepaisude, vabrikute ning majade ehitusel arvestaja insenerina.

Kuni oma surmatunnini töötas Pariisis ühes ehitusfirmas peainsenerina. Haigestus 14. juunil töökohal viibides veresoonte põletikku. Hoolimata haigusest töötas kodus voodis kuni 26. juunini, mil ta süda lakkas töötamast.

Kõik ta sõbrad korp! Rotaliast tundsid tema õilist hinge, ta heatahtlikku õiglast meelt, kes alati majanduslikult ja nõuga abiks oli igaühele kes tema poole pöördus. Oma sõprade ja töökaaslaste mälestuses elab ta edasi suure, ausa ja õiglase mehena, kelle mälestus ei kustu.

Puhka rahus võõramaa mullas, mille kohta Sa alati ütlesid, et Sa ei taha jäädavalt närtsida siia, kus Su sõbrad Rotalused puuduvad ja Sá tahtsid ikka olla USA-s oma sõprade kaasvilistlaste juures.

Olgu kerge Sulle võõramaa muld, mu ainuke, armas, õilis mees.

Sinu naine

Ellia Geratz

ROTALIA JA ROTALUSED

UUS PRAESIDIUM

New Yorgis sellel kevadel toimunud K!K!K!-l valiti konvendi praesidium järgmises koosseisus eelolevaks suvesemestriks:

Confr! confr! Raimond Pals - Rot! x, Ragnar Mägi - Rot! xx ja Aksel Lehtmäe - Rot! xxx. Oldermanniks, kes valiti möödunud sügisel terveks aastaks, on vil! V. Kõressaar.

Konvendi ametmeestest valiti confr! confr! Ilmar Aasmaa - mag! cant!, Aleks. Rehepapp - mag!ref! Aado Perandi - mag! col! ja Haarand Pitea - majanduseestseisja.

Uus senior ametit üle võttes mainis oma lühikeses sõnavõtus, et ta tahab kõik oma jõu rakendada konvendi hüvaoluks, nõuda kõigilt noortelt ranget distsipliini ja enesekasvatust ning hoida alal me kustumatuid traditsioone.

SUVEPÄEV

USA- koondisel New Yorgis on kavatsus sooritada ühist suvepäeva, kusjuures kohtutaksè ka Baltimores elunevate Rotalustega.

Esialgselt kavatsètavaks väljasõidu kohaks oleks Harrisburg, Pa. ja see toimuks esialgsete kavade kohaselt 16. augusti paiku. Kuna senini veel ei ole kindlaid plaane kavatsusest välja tulnud palume nimetatud teadet mitte konkreetse kutsena võtta. Õige kutse järgneb järgmises "Meie Side" numbris.

KOMMERŠŠ

Kevadkommerss peeti New Yorgis 10. mail s.a. Eesti Maja keldri ruumides, millest võttis osa arvukalt Rotalusi ja EKL -ust kutsutud külalised. Kommerss möödus hoogsalt ja kestis kuni varaste hommikutundideni.

Külalisõhtu

USA koondise korraldusel toimus 13. juunil Rheinlandis suurem külalisõhtu, millest osa võttis kümmekond noort üliõpilast meie külalistena. Enamik külalistest olid pärit Uppsala College -st, New Jersey's. Õhtu oli siin koha peal üks õnnestunumaid ja veedeti hoogsalt laulu ja välkreferaatide saatel

ÕHTU MEIE DAAMIDELE

USA Koondis pidas 12. aprillil s.a. New Yorgis Eesti Maja suures saalis perekonnaõhtu. Kuna kevadisel tegevushooajal oli väga tihedalt ka teisi seltskondlikke üritusi, siis oli osavõtt õhtust väiksem kui seda oodati. Õhtu möödus siiski kõigiti õnnestunult.

RAHVUSLIKU VÕITLUSE RINDEL

Eesti Rahvusliku Komitee USA-s Esinduskogu valimistel kandideeris ka seitse Rotalust, kelledest 4 valiti Esinduskogu liikmeiks. Need olid vil! vil! Adolf Perandi, Heikki Leesment, Gustav Kuuskvere ja confr! Hugo Rooman. Juuli kolmandal nädalal toimunud Esinduskogu koosolekul valiti juhatuse liikmeiks vil! vil! Perandi ja Leesment.

Tulevasele Eestile

Käesoleval kevadel annetasid Eesti Skautidele nende 40 aastase tegevusjuubli puhul korp! Rotalia koondis Rootsis 100.oo krooni ja USA koondis 50.oo dollarit.

Nimetatud annetused on Eesti Skautide Maleva poolt tänuga vastu võetud ja lubatud neid kasutada tublide eesti noorte kasvatamiseks.

Oma tuba...

Uus majaomanik Rotalia perest on vil Eduard Leming, kes kolis oma uude majja sel kevadel. Ta maja asub Teaneckis, New Jersey's, kuhu viimasel ajal on tekkimas uus eesti asundus.

Uuel töökohal

Olaf Millert on saanud koha St. Olaf College juurde psühholoogia lektoriks. Kuuldavasti asub meie noor õppejõud oma töökohale Minneapolis, Minn. juba sel sügisel, arvatavasti septembris.

*

Confr! Karl Laantee, kes asus suvevaheajaks jälle New Yorki, on leidnud omale töökoha Free Europe juures bürooametnikuna.

Pariisis suri 26. juunil s.a. meie kaasvil! Jacob Jäärats (Geratz) raske veresoonte haiguse tagajärjel. Sellega oleme kaotanud jälle ühe tubli Rotaluse ja truu sõbra oma ridadest. Olgu võõramaa muld Sulle kerge kandal

ÕPINGUTE RADADELT

Lühikest aega tagasi õiendas vil! Elmar Kuusler kirikliku eksamikomisjoni ees oma õpetaja eksami heade tulemustega.

Tema ametisse õnnistamine toimub kuuldavasti 7. sept. s.a. pidulikul jumalateenistusel.

*

Confr! Harald Tagepera lõpetas sel kevadel Stockholmi Tehnikaülikooli, saavutades sellega - tsiviilinseneri kraadi.

*

Meie reb! Ivo Mölter lõpetas sel kevadel ülikooli Bachelori kraadiga ning on siirdunud hiljuti vabatahtlikult USA sõjaväkke. Tal on kavatsus pärast sõjaväest vabanemist asuda edasiõppimisele.

*

Reb! Eino Koba, kes hiljuti meile sisse astus, kavatseb kuuldavasti sel sügisel tagasi siirduda Shveitsi, kus tal on Zürichi ülikooli juures õpingud pooleli, ja loodab need lõpetada dr. med. kraadiga.

Tagasi oma alale

Kanadas ilmuv ajakiri "Kodukollo" kirjutab oma viimases numbris meie vilt dr. Ilmar Tammelost järgmiselt:

Meie noorema põlve teadusmehi dr. Ilmar Tammelo määrati alates 28. aprillist 1952 Sydney ülikooli õigusteaduskonna juurde assistondiks teadusliku uurimistöö alal. See oli kiiilaltki märkimisväärne tunnustus meie teadusmehele siin võõral maal.

Dr. I. Tammelo on sündinud Narvas 25. veebr. 1917. a. kooliõpetaja pojana. Pärast gümnaasiumi lõpetamist jätkas õppimist Tartu Ülikoolis, kus saavutas õigusteaduse magistri kraadi. Saksamaal paguluses jätkas täiendamist õigusteaduse alal Freiburgi, Marburgi (õigusfilosoofia doktori kraad) ja Heidelbergi (õigusteaduse dotsendi tiitel) ülikoolides ning pärast Austraaliasse asumist saavutas Melbourne'i ülikooli juures filosoofia magistri kraadi. Paar aastat tagasi asus alaliselt elama Sydneysse, kus oma teadusliku töö kõrval on korduvalt esinenud kohaliku Eesti Seltsi Kultuurringi klubiõhtutel erialaliste ettekannetega ning korraldanud mitmeid teaduslikke kursusi.

Asudes Austraaliasse 2-aastase töölepingu alusel, ei pääsenud ka dr. Tammelo mööda metsatööst. Lühemat aega tegeles ta tegeliku metsamehena koos suurema eestlaste grupiga Tumut'i lähedal Billapaloolas. Kuna kohalik metsaülem peagi märkas, et dr. Tammelo't saab paremini kasutada kirjatöö alal, siis viidi ta üle metskonna keskusse Mathouras, kus viis ka lõpule oma kohustusliku töö.

TEGEVUSEST

Confr! Olaf Millert Chicagost esines seal hiljuti ühel eesriide taguste rahvaste poolt korraldatud suurel massmiitingul kõnega eestlaste poolt.

MEIE SIDE VAJAB TEIE KAASTÖÖD

VIL! MÄGI PARANEB

Vill Paul Mägi viibis hiljuti mõnda aega hospitalis, kus tal sooritati sisemine operatsioon. Soo raske lõikus õnnestus tal hästi ja ta viibib praegu kodus puhkusel ja tervise parandamisel. Soovime temale peatset paranemist

JUURDEKASV

Konvendi EIKIKI otsusega võeti 10.mail s.a. vastu tegevliikmeteks lihtliikmed Hugo Roonan ja Egon Kapsi. Südamlikum õnnesoov toimetuse poolt meie värsketele värvikandjatele. Olgem väärt oma värve ja kandkem neid auga...

*

13. juunil New Yorgis toimunud külalisõhtul võeti vastu korpi Rotaliasse vastu järgmised noored rebasteks: Anatol Särko, Arvo Lõoke ja E. Koba. Soovime õnne okkalisel korporandi eluteel.

*

Rootsis võeti vastu korpi Rotaliasse järgmised liili - Ain Treufeldt ja Endel Vasur.

Toimetuse soojem käepigistus teile noortele.

PEREKONNAUUDISEID!

Vill Gustav Hürm kes mõni aeg tagasi raputas Ameerika idaranniku tolmu oma jalgadelt ja asus elama Californiasse, on saanud õnnelikuks tütre isaks. "Meie Side" toimetuselt parimat õnne selle sündmuse puhul.

*

Confr! Egon Kapsi teatas hiljuti New Yorgi eesti ajalehes "Vaba Eesti Sõna" oma lahkusest prl. Eha Looriga.

Surume soojalt kätt!

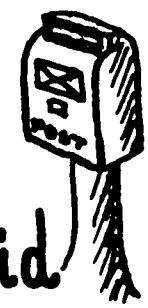
ILMUB

"Meie Side"toimetusel on kavatsus välja anda ülemaailmset Rotaluste nimekirja väikese raamatu kujul, märkides nime, õppeala, linna ja maa kus eluneb. Et see kava teostuda saaks, palume kõiki koondisi toimetusele viibimatult saata koondise liikmete nimekirjad ülalmainitud andmetega.

ROTALUSED

Teatage oma uus aadress kohe "Meie Side" toimetusele.

Sellega kindlustate omale ajakirja kiiret kättesaamist

Uued Aadressid

Koha, E. - 15 Second St. Lynbrook, L.I. N.Y.

Kosenkranius, Lembit - c/o Ilmar Aasma, 302 W 107, Ap. 4B,New York,N.Y.

Kruusvere, Gustav - 9 Cooper Ave. New Brunswick, N.J.

Laantee, Karl - c/o Dr. Paul Tehas,8511 34 Ave, Jackson Heights,N.Y.72,N.Y.

Lenning, Eduard - 147 Cane St.Teaneck,NJ

Lõoke, Arvo - Candiaque Lane,Hicksville L.I., N.Y.

Lätt, Eduard - 705 St. Joseph, Sturgis, Mich.

Pulz, Edmond - 226 E 78 St,Ap.15, New York 21, N.Y.

Reinsaar, Erich - 526 W 111 St. Ap. 5D, New York 25, N.Y.

Sirel, August - 280-288 State St. Hackensack, N.J.

Sürko, Anatol - 2143 Story Ave,Bronx 72 N.Y. Tel.: DY 2-2603

Tamingas, William - 327 Sterling Place, Brooklyn, N.Y. Tel.: ST 9-5556

Ööpik, Tõnis - c/o K.Kask, 4025 Pittsburgh Ave, Seaford, L.I., N.Y.

ROTALUSED TEGUTSEVAD

Üks meie vanemaid Chicago noorliikmeid A. Jurs on sealse Akadeemilise Klubi esimeheks. Tema energilisel juhtimisel on peetud mitmeid referaatõhtuid ja koosviibimisi ning muid üritusi. Eriti on tihedat koostööd loodud teiste Balti rahvaste akadeemiliste organisatsioonidega.

AUTOÕNNETUS

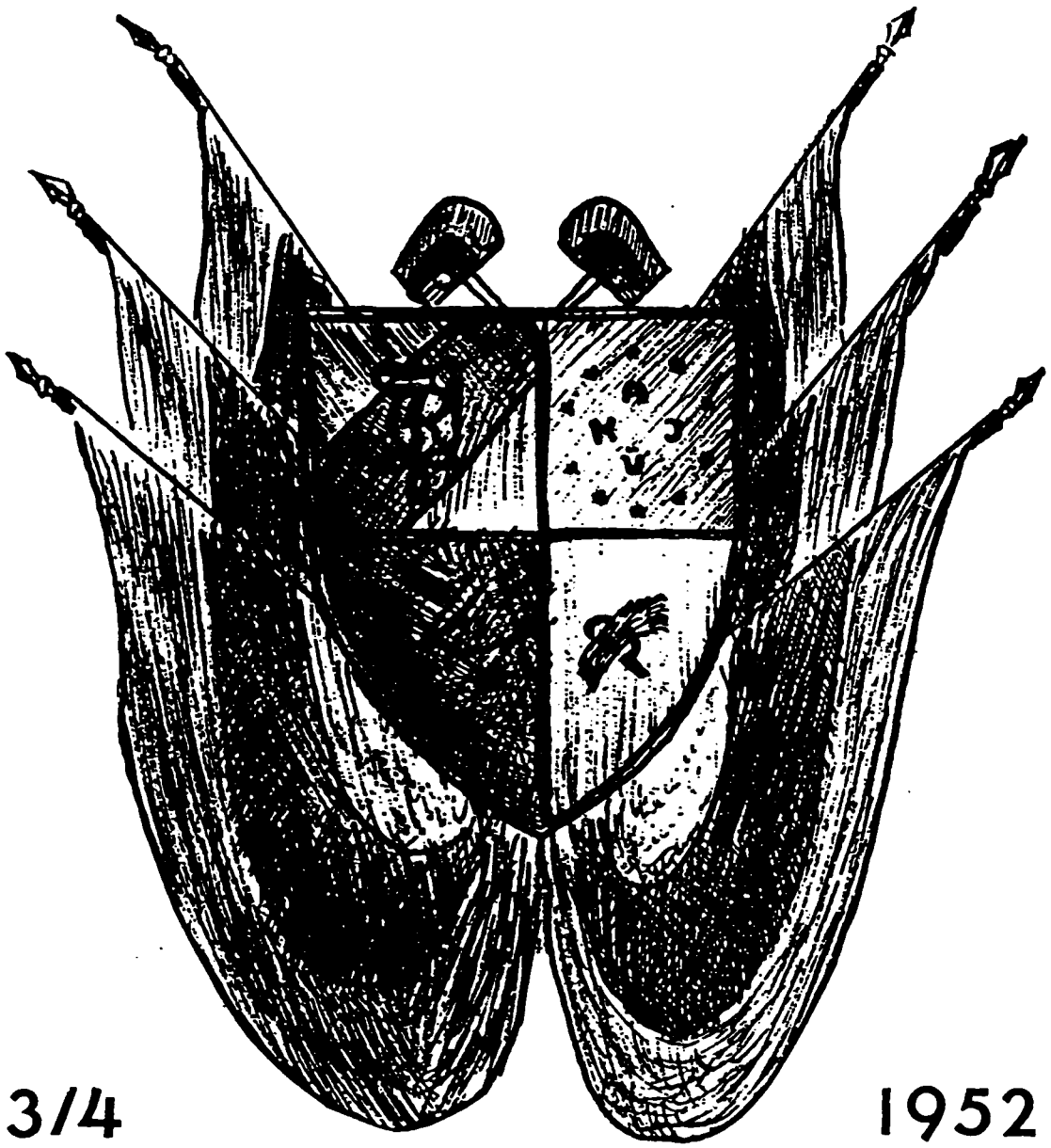
Vill Eugen Alver elas neil päevil läbi raske autoõnnetuse, kus tema auto peagu puruks sõideti valekätt sõitva masina poolt.Õnneks oli ta enda vigastused kergemat laadi, mis sundisid ta põrutustega aimult lühemaks ajaks voodi.

VAJAME AADRESSE

Toimetusel puuduvad järgmiste kaasvendade aadressid: vill vill Rein Klaus (Shenectady's) ja Hans Adov (New Yorgis) ja lill Uno Kask. Palume neid Rotalusi, kellel on andmeid nende elukohtade üle, seda viivitamatult toimetusele teatada.

"Meie Side" - korp! Rotalia ajakiri. Väljaandja - korp! Rotalia konvent USA-s. Tegev toimetaja - confr! Aado Perandi,trükk - Paul Kõlvilu foto-offsett trükikoda. Toimetuse aadress: Aado Perandi, Cortlandt Hotel, 90 Cortlandt St., New York 7,. N.Y., USA.

MEIE SIDE

3/4 1952

KORP! ROTALIA BÜLLETÄÄN

Meie Side

Nr. 3/4 (III aastakäik) New York, 1952

TRADITSIOONIDEST

Seisame jälle uue semestri lävel. Tavaliselt on kombeks iga uue ajaühiku alul püüda heita pilku tulevikku ja katsuda lugeda sealt seda, mida eelseisev aeg võib tuua. Ent käesoleval korral tahaksin siirduda pisut minevikku, mille mälestused seisavad kahe jalaga ka olevikus. Need on meie traditsioonid.

Rotaliaga loodi ka meie traditsioonid. Võiksime neid jagada kahte ossa. Esimene neist puudutab meie aateid, ideaale, kiindumust kodumaasse. Need kasvasid välja tulihingeliste noorte eesti üliõpilaste südametest Vene suurlinna võõras ja ümberrahvustavas ümbruses. Nad püstitasid enestele sihi, mille järgi nad tõotasid käia eluteel. Ka meie oleme omaks võtnud need samad sihid muutmatult ja kindlalt. Kellelgi ei tule mõttessegi hakata neid ümber kujundama ega teisale suunama. Võime julgesti öelda, et meie aated, ideaalid ja lipukiri, meie isamaaarmastus ja tahe saada heaks eestlaseks ning rotaluseks on aastate jooksul muutunud meie kindlamaks traditsiooniks.

Samuti kuuluvad meie traditsioonide hulka igasugused kombed ja tavad. On kindlaks kujunenud fikseeritud auasjade lahendamise kord, meie suhted muu maailmaga väljaspool meie sisemist elu. Me oleme kindlaks määranud tavad, millest peame kinni ja mille järgi käime cantuse tegemisel, koosolekuid pidades, õllelauas istudes jne. Isegi koosviibimine õllelauas ise, nn. kneipõhtu, kuigi teda nüüd harva sellisena veel nimetatakse on üks meie traditsioone. Samuti on traditsioonidega tihedalt läbi põimitud meie noorliikmete kasvatus.

Kogu meie organisatsiooni elu põhineb traditsioonidel. Ja samuti, nagu me ei saa kergekäeliselt endist kõrvale heita ülalmainitud esimest liiki traditsioone ja öelda et meil on siiski veel olemas Rotalia, ei saa me seda teha ka traditsioonide teise liigiga. Meie ei saa neid aastakümnete jooksul väljakujunenud tavasid kõrvale heita üheainsa käeliigutusega.Meie noorliikmete kasvatuse programm säeb ikka veel ette kindlad nõuded, millistest meie samuti ei tohi loobuda ülepeakaela.

Palju räägitakse uuest ja teissugusest noorusest, kes ei sobi kokku vanema generatsiooniga ja kellel on hoopis uued, teised nõudmised nii oleviku kui ka tuleviku suhtes. Nendele olevat vanad traditsioonid iganenud. On õige, et ka traditsioonid muutuvad aja jooksul. Seda on teinud ka Rotalia tavad. Kuid need muudatused on toimunud aeglaselt, sulavalt, evolutsiooniliselt, mitte aga järsult, revolutsiooniliselt ega päälesunnitult. Tarvis vaid meenutada saksakeelsete laulude asendumist eestikeelsetega. Sarnaseid näiteid võime oma sisemises elus leida palju. Kuid laskem neil muutuda koos meiega. Ärgem tehkem seda sunnitult!

Aado Perandi

KATKEID MÄLESTUSIST 3

Suvel 1914, juuli kuu lõpul, algas I maailmasõda. Sügisel tuli teade, et vabatahtlik Mihkel Mats oli langenud. Esimene lein! Sõjajumal nõudis omale panuseid. Kus sõda -- seal ka haavatuid. Eesti seltskond Peterburis võttis enda hoolitsemise alla ühe ca 30 voodilise haavatute laatsareti ja selle ülalpidamise kohustuse. Daamid olid majapidajateks ja halastajaõdedeks, kuna üliõpilastele leiti jõukohaseks olevat sanitaride ülesanded. Et kellegile mitte liiga teha, jaotati nädala päevad toimkondadeks üliõpilasorganisatsioonide vahel. Suured seltsid ei suutnud neid ülesandeid täita. Neil puudusid mehed ja distsipliin. Alul kutsuti hädakorral reservidesse rotalusi, pärast täideti toimkondi ainult rotalustega, Reindorf kui medicus asus viimaks laatsaretti elama. See väike korporatsioon suutis teostada enam, kui 300 liikmeline üliõpilasseltside mass. Tagajärjeks oli Rotaliale täielik tunnustus eesti seltskonnas. Laatsareti ajast tulevad meelde daamide kriukad, kes jaotasid oma vahel rotalusi paaridideks, mis hoidis ära nende omavahelise kadetsemise.

Kus on haavatud, seal on ka kahurilihast puudus. Eriti ohvitserkonnas olid kaotused suured. Neid andis ära nende uhkus

- kuld- ja hõbe õlakud (hää märklaud), mis alles hiljem muudeti khakivärvilisteks. Ohvitseride ettevalmistamiseks ja hõrenenud ridade täiendamiseks kutsuti sisse üliõpilasi alates I semestrist ja saadeti neid lipnike koolidesse. Esimene mineja meilt oli Adolf Margevits, keda lipnikuna tegevväkke saatsime konvendi korterist häädetroppide ja paremate soovidega. Niiviisi hakkas voorima C!Q!-lt mehi liurike koolidesse, või kes tahtis olla tagala kangelane, see astus teenistusse sõjatööstusesse. Kuid kommerssideks nad tulid ikka C!Q!-le tagasi üleni pruunistatud nägudega. Ning kui keegi Peterburgi sattus ja tal puudus ulualune, siis võis teda ikka C!Q!-l kohata.

Nii 1916.a. tulles suvepraktikalt ja alles peavarjuta, läksin siidaööl Nikolai vaksalist Vassili saarele, kus leidsin öömaja ja ootasin teateid isalt, kes tihti käis pealinnas Tartu Sõjatööstuse Komitee esimehena. Konvendi elu aga muutus järjest vagasemaks.

Alkoholi keeld pani meid istuma teeklaaside juurde. Aga keelust võib ka üle saada. Kommersiks jäid ikka paar meest haigeks, et saada arstitunnistust "spiritus vini" jaoks. Kokku - ainet leidus. Mitte viimase pamusena tuli Kunts! Kes oli Kunts? See oli lühendus Lätis asuva õllevabriku Kunzendorffi nimest. Sellel oli ladu Piiteris. Lao juhatajaks oli lätlane kes hästi kõneles saksa keelt. Kunts saatis õlut "a conto", ja võlga tekkis järjest juurde, sest raha läks tulisemale rauale. Mõnikord koos õlle tellimisega sai Kunts ka küllakutse. Tuli, tundis ennast hästi ja korraldas conto tühistamist. Ja kui tuli suurem tellimine, siis

Viimane presiidium Saksamaal 1949.a. Ees istudes confr! Laantee - Rot! x, taga vasakult püsti confr! Millert - Rot! xx, confr! Parandi - Rot! old! ja confr! Kaup Rot! xxx.

Kunts suurendas seda veel omalt poolt, nii et ainest puudu ei tulnud.

Enne veel, kui sõda ennast väga märgata andis, tuli 1915. a. jaanuaris kiri Vironialt, ettepanekuga asutada Eesti Korporatsioonide Liit. See ettepanek sai sooja poolehoiu osaliseks. Ja just enne lihavõtteid voorisime Tartu: P. Mägi, N. Hurt ja mina. EKL-u asjus peeti läbirääkimisi Sakala konvendi korteris. Kõige raskem pähkel lahendamiseks oli vahekord Fr. Estica ja Ugala vahel. Ugalaensised nõudsid ühe halvustava atte stat siooni tühistamist Fr. Estica poolt (väljaheitmise otsus), millest aga Esticused kõrvale püüdsid hiilida selle asemel et mineviku varje kaotada. Ei Vironia, Sakala ega Rotalia ei tahtnud olla siin vahekohtunikuks ilma sellekohase kutseta. Selle tüli lahendamine võttis aega. Minu meelest oli

mehisem oma süüd tunnistada kui sellest kõrvale puigelda. Meile Rotalustele oli see võõras vaim.

Eesti üliõpilastel oli üks ühisettevõte - "Üliõpilaslehe" väljaandmine. Alul sai seal vabad käed radikaalne seltside toimetus. Hakkas sadama korporatsioonide vastaseid targutusi ja ma pean imestama kui kangekaalselt neid semini korratakse ikka ja jälle. Korporatsioonid olid nagu ehmunud,selle asemel, et energiliselt vastu hakata. Kui vastaspool raius vängeid sõnu, taheti olla kultuurinimesed. Õige taktika oleks olnud omapoolne kallaletung. Viga oli vist selles, et korporatsioonid olid väikese seljatagusega, kuna seltsidele andis hoogu oma õrritustega Jaan Tõnissoni ümber koondunud eestvedajate kogu. Sellele, kuidas "vaherahu" teostati, pole ma jälile saanud.

Meeste laialilend jatkus ja 1916. a. lõpus jäime Peterburgi kahekesi: Joh. Tusti (senior ja kõik muu kokku) ja mina (patune tall).

1917 - 18. a. vahemikus koguneti Eestisse. Peterburis nägin 1920. a. M. Jungi,kes vajas abi opteerimise komisjonis ja 1920. a. detsembris sain viimast korda J. Tustiga kokku. Tema oli lõpetanud Tehnoloogia Instituudi, oli teenistuses, teenis pääle selle hääd raha ja elas toredas korteris oma noore naisega. Mina jõudsin aga 24. dets. 1920 Narva karantiinikoos Rud. Ise ja Phil. Kaljot'iga - viimane Ü.S. Põhjala liige.

Lõpetan, meenutades meie C!Q! vahenditut naabrit, kes elas teisel korral ja pidi kaasa elama ning välja kannatama seda tralli ja cantust millega tudengid all valmis said. See oli meie poolt ristitud "eriülesannetega ametnikuks"!

Meie teenijaks oli kogu aeg maja kojamees (dwornik),kes elas väikeses onnis oma poole tosina lastega ja sai meie käest nii otsest kui ka kaudset tulu. Pole ju ka kerge ärgata me pealt, et minna väravat avama, kui kellelgi oli asja C!Q!-le.

Peterburis tarvitusel olnud hüüdnimedest,millega kriipsutati alla mõningaid tähelepanekuid ja iseärasusi, on meelde jäänud mõned. Joh. Reindorf - Humpa (laulust "In der grossen Seestadt Leipzig"); N. Hurt - Schlonks (välimuse auks); Karl Martin - Kalvin (Usupuhastaja võistleja II väljaandes); Benedictus Bonifacius Popinarius - Joh. Tusti (majandus juht); Uluots oli vist sündinud teadusemees, teda hüüti "härra Doktor" (härra prof. oli hilisem saavutus). Rich. Reiman oli Roch, ta kõneviisi auks. William Tomingas - Argument!

Esimesteks lauludeks olid rahvalaulud ja "seeler" (Burschenliederbuch). Mõne vene laulu sadme Neo Rutheniast.

Kuid hakkasid tulema ka omad laulud: värvide laul, Landesvater (Vaigistagem kõne võimu), Krambambuli eesti tõlkes, O bursi hiilgus endine, Igalpool ma elan hästi, Laul C!Q!le jt. Palju laule tekkis, kui tuli 1915. a. rohkelt noori hea lauluandega, kes mitmekesistasid laulude kõla ja valikut. Üks huvitavamaid referaatide sarju oli W. Tomingaselt muusika üle koos viiside demonstreerimisega.

Mihkel Luht

«MEIE SIDE»
ROTALUSTE HÄÄLEKANDJA

Vil! G. Palo surnud

9. augustil kell 2.oo p.l. lahkus ootamatult vil! Gustav Palo Toronto Western Hospitalis südame tromboosi tagajärjel. Kirstupanek toimus esmaspäeval, 11. augustil s.a. korp! Rotalia auvalve saatel. Matusetalitus toimus kolmapäeval 13. augustil Kolmainu Lutheri kirikus.Ka matusetalitusel oli auvalve. Järelhüüetes ülikoolikaaslaste poolt asetas vil! E, Kuutma Rotalia värvidega kaunistatud pärja kirstule ja Eesti Korporatsioonide Liidu poolt asetas pärja korp! Sakala vil! E. Lomper. Peale matusetalitust kanti kirst välja kaasvendade õlgadel. Põrmu tuhastamine toimus St. Johni krematooriumis, kus peale sängitamise talituse lauldi kaasvendade poolt "On vendadest üks lahkunud...".

Nii kirstupanekust kui ka matusetalitusest võtsid osa peale üksiku töö tõttu puuduva kaasvenna kõik Torontos elavad kaasvennad. Väljaspoolt Torontot olid matusetalitusele sõitnud vil! vil! Karu ja Paloots.

Suvepäev

Suvipäev New Yorgi Rotalustele toimus sel aastal väljasõiduga New Yorgi külje all asuvasse Orchard Beachi. Kuna ilm oli ilus, siis võttis sellest üritusest, mis muide aset leidis augusti alul osa rohkearvuliselt New Yorgis ja ka lähemas ümbruses elunevaid kaasvendi koos perekondadega.

VIL! A. LOSSMANN 75 AASTANE

Vil! Lossmannil on käidud tükk huvitavat teed. Värske arstina ta võttis osa Vene-Jaapani sõjast, siis oli vastutaval kohal (edelarinde evakuatsiooni ülemana) I Maailmasõjas,ja taotles ellu jäädа revolutsiooni keerises. Ta organiseeris tervishoiu ala Vabadussõjas ja siis,juba pensionieelisena,koges möödunud sõja vintsutusi ja põgeniku teekonda ning jatkuvat tänapäeva põgenikuelu.

Ja kui tema 75 -dal sünnipäeval jutelda, siis ei kohta temas mitte väsinud inimest, kes n.ö. helgeneb vaid lapselastega mängides,vaid meest kes tulevikku vaatab sõnadega: "Ma sõja eest ära jooksma küll ei hakka." Tahtsin ütelda, et naeratust ja lohutust jatkub taligaühele - kuid tema sünnipäevapilti vaadates peam lisama - välja arvatud fotograafile, kes nähtavasti sümboliseerib tüütut "busybody",

inimest kes musta riidega tahab teha müstilist affääri lihtsamastki asjast.

Paratamatult jutt kaldub ka minevikku, ja seejuures kerkib tal eriti meelde enne-ilmasõjaaegne periood Peterburis. Sajandi algusest peale oli ta esimeheks, kas Peterburi Eesti Üliõpilaste Seltsis, või E, Haridusseltsis, või Laenu ja Hoiuühisuses jne. Millist lisatööd see tõi noorele arstile selgub ehk sellest, et tollal oli Haridusseltsi ülevalpidada (ilma vähemagi kroonu abita) Peterburis tervelt seitse algkooli ja viis kooli väljaspool linna. Arvestades tooaegset poliitilist tegevust, tuli olla ametis ka teistel aladel kui rahvusgrupi kultuurilise ja majandusliku säilitamisega.

Paralleelid praeguse ja tolle aja vahel on ilmsed. Kuid kahjuks on ilmne ka erinevus paljude kaasmaalaste suhtumises oma ülesannetesse. Vill Lossmanni sõnades, tol korral polnud kellegil mäletada oma mineviku "positsiooni", ega tulnud kellegile ette vajadust muretseda mis koha ta omale tulevikus võtab. See tundub kõik karu naha enneaegse jagamisena, mille eest juba vanasõna hoiatab. Ja see kõik on nii ebareaalne. Mis aga on reaalne on me ülesanne ja eesmärk ja töö mis tehtud ning koostöövaim, mis paraku on küll puudulik.

Vill Lossmann tuli Saksamaale 1944. aastal ja oli seal Eesti Punase Risti esimeheks kuni KPR sulgemiseni. Inglismaale jõudis ta koos abikaasaga 1947. a. novembris elades tütre ja väimehe juures kuni nende Aafrikasse tööle siirdumiseni. Selle järele on pr. Lossmann töötanud perenaisena inglaste juures, kuna "vanahärra" end kokapoisiks kutsub. "Vanahärraks" kutsumist vabandan vajadusega mitte nii sageli korrata tema nime. Tema vanaks kutsumine oleks õige küll kalendri järele, kuid mitte juubilari väljanägemise ja ellusuhtumise järele. Peale muu, ta on Inglismaa Eestlaste Ühingu Invaliidide toimkonna esimees ja Eesti Maja esimees.

Jah, Rotalial oli õnne kohe esimese vilistlasega (A.D. 1913.) Tublile mehele ja heale kaasvilistlasele: palju õnne sünnipäevaks ja kõike häid tulevateks aastateks!

Endel Aruja

Konvendi E!K!K otsusega 5.sept.a.a. on korp! Rotaliast loetud põhjuseta lahkunuks reb! Hans H o r n ja reb! Endel K ä r t.

Ülal vasakul: Pärast värvide saamist, vasakult - confr! Ristmäe, confr! Sootaru, confr! Mathiesen, confr! Tomusk ja vill Lutter. **Ülal paremal:** Õlleõhtu, vasakult - confr! Kaup, vill Perandi, vill Pedak, confr! Ristmäe, confr! Sootaru. **Keskel vasakul:** Confr! Heino Kiinnapuu mälestuskoosviibimisel, vasakult vill Rebassoo, vill Pedak, vill Perandi, vill Kornev, confr! Kaup, vill Sööt. **Keskel:** Referaattund, referent confr! Sootaru, istudes oponent confr! Mathiesen. **Keskel paremal:** EKK Augsburgis, alates vasakult lipu all confr! Laantee, Rot! x, confr! Kaup, Rot! xxx vill Perandi, confr! Tomusk, confr! Sootaru. **Selle all:** Aasimas, confr! Tammaru, confr! Kaup, vill Pedak, confr! Mathiesen. **All vasakul:** Proosit! vasakult - vill Pedak ja confr! Ristmäe. **All paremal:** perekonnaõhtu vill Leetaru korteris, vasakult - confr! Sootaru, pr. Kaup. confr! Laantee. vill Lutter, pr. Rebassoo, vill Kelder.

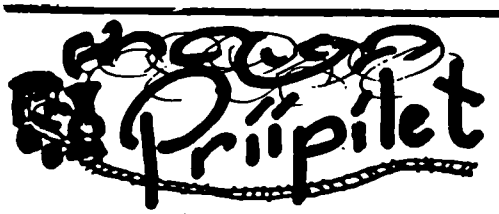

Ordineeriti

New Yorgi Eesti Ev. Luteri Pauluse koguduse kirikus ordineeriti 7.sept. meie vilistlane Elmar Kuusler. Õnnistamistalitusest, millel teenis 4 eesti õpetajat, viibis ka kaks ameerika kiriku esindajat

SÜGISKOMMERSS

Korp! Rotalia sügiskommerss peeti New Yorgis 5. septembril s.a. Soome Maja ruumides. Vaatamata ebatavalisele ajale, mil kommerss peeti, möödus see ja järgnev omavaheline koosviibimine hästi ja hoogsalt. Osavõtjaid oli seekordsest kommersist rikkalikult üle ootuste. Eriti kaugete külalistena viibisid kohal Chicagost oldermanni k.t. confr! Olaf Millert ja kolm rebast, kes lahkudes jüba noorte värvikandjatena viisid endiga kaasa unustamatuid muljeid konvendi tegevusest ja elust.

Kord elades Peterburis ja studeerides märkasin, et raha saab otsa. Kirjadele isale ei tulnud vastust. Ei taibanud kirjutada emale. Ka ei tahtnud laenu norida. Viimases, äärmises hädas otsustasin rahale järele sõita. Piletita. Selleks ei jäänud raha üle. Hää nõu kallis! Ettevalmistusena harutan maha üliõpilase tushurkalt üliõpilase uhkust - paguneid venseliga AI (Aleksander I nimelise teedeinseneride instituudi tunnus). Lähen Balti jaama ja otsin rongide korraldaja Trubitschkovi üles.

Seletan sellele oma kavatsusest ja palun mind sulgeda I klassi kupeesse, öelda konduktorile et selles sõidab raudteevalitsuse insener ameti asjus Tartu ning et teda pole soovitav tülitada. Ärgu kapiletit küsigu. Sest piletit on mul võimalik osta ainult Tartus, mitte varem. Trubitschkov on vana tuttav ja teab ka aidata. Ta viib mind I klassi kupeesse, suleb selle ja soovib hääd reisi.

Riputan oma palitu varna ja selle peale oma tushurka, mille krae katan salliga kinni, et varjata neid tunnusmärke, mille järgi võiks eraldada üliõpilast insenerist. Pää kohal tugevasti täidetud portfell ja rull joonistega, milliseid inseneri hari-

UUS JUHATUS

21. sept. toimus Torontos korp! Rotalia Kanada Koondise üldkoosolek, kus valiti ka uus koondise juhatus. Uue juhatuse koosseis on järgmine:

Esimees - confr! O. Timmas, laekur - confr! A. Laman, sekretär - confr! Ü. Jürima ja olderman - vil! E. Maldre. Ametmeesteks on valitud vil! J. Läte - mag! cant! ja confr! K. Alt - mag! col!

Kanada koondis kavatseb tähistada Rotalia 39. aastapäeva 15 novembril aastapeakoosoleku, kommerssi ja sellele järgneva koosviibimisega Torontos.

Vil! Gustav Palo

IN MEMORIAM

Surma vikat on teinud kohutavat laastamistööd viimasel aastakümnel eestlaste keskel. Tohutult on hõrenenud nooruse read, kuid kõige valusamalt ja uskumatu-

---

likult kaasa vedasid. Lisaks oli ka noormehe keha esinduslik küllalt. Seega - kuliss oli täielik.

Noormehe uni on hää, magasin Jõgevani ja veel pisut enam. Tuttav metalli kolin - Jänese raudsild. Äkki kuulen koridorist tuttavaid hääli. Kes siis Tartu jaoskonna kontrolöri Wiedemanni ei tundnud! Oli kohusetruu mees, nagu ei teeniks ta Vene looderaudteel vaid kusagil Preisimaal.

Konduktor seletab Wiedemannile et kupees sõidab raudteevalitsuse insener, olevat vihane mees. Wiedemann aga tahab sellele soovida hääd hommikut! Avabki ukse ja tunneb mind ära! Tere, üliõpilane Luht! Kas võin õnne soovida instituudi lõpetamise puhul!

Mis mul muud üle jäi, kui panna kaardid lauale. Ütlen, et häda ajab härja kaevu - sõidan isa jutule. Wiedemann turtsub - tuleb trahv maksta. Aga millega? Mul ainus õnnekopik taskus. Ja sellise tee kasutamine oli mul ainukeseks võimaluseks tulla Peterburist Tartu.

Wiedemann oli vana raudteemees. Ta tundis lõbu nupukast naljast ja lõi viimaks käega: Oskate kasutada olukordi, olemegi juba Tartus.

Kodus muidugi isa ei näinud - oli välismaal. Aga sõiduraha tagasi sain. Tagasisõidul sai Wiedemann tervitusi mu emalt ja pakikese kaviariga - mälestuseks seiklusest.

Kihkel Luht

na mõjus teade, et Gustav Palo't ei ole enam. Ta lahkus elavate kirjast 9. augustil Toronto Western Hospitalis - Kanadas. Surma põhjustajaks oli südame tromboos, mis kustutas andeka Võrumaa mehe elukütünla.

Olles äsja, 6. aug. asunud esimest päeva uuele töökohale, tundis ta pärast lühikest tööaega ennast halvasti , kuid olles rangematu tahtejõuga, läks ta alles peale tööaega arstide juurde, kes teda haiglasse saatsid. Arstide arvates oli teda tabanud südame attaak, mis neid aga imestama pani, oli haige tugevus - tulla ise haiglasse, kust nad lootsid teda peale viie-kuue nädalalist kosumist tervena koju saata.

9. aug., andes teda külastama tulnud sugulastele tulusaid ja õpetlikke näpunäiteid eesti laste suvekodu külastamiseks, langes korraga kell 14.20 lõtvunud käsi üle voodi ääre ning silmapilkselt kohale ilmuv haigla arst, peale igasuguste süstimiste ja katsete võis konstanteerida surma, mis kõigile juuresolijatele kui ka meile kõigile tundus uskumatuna.

Oline kaotanud oma parima, häätahtlikuma, humoorikama sõbra, kellel kunagi lõppu ei tulnud võrumaa lugude ja igasuguste naljade ju-

LÜHIDALT

●● 5. oktoobril s.a. pühitses Inglismaal oma 75-dat sünnipäeva meie vil! A. Lossmann. Londoni eestlased tähistasid ta juubelit aktusega sel kuupäeval. " Meie Side" lisab oma õnnitlused juubilarile.

●● Reedel, 24. okt. toimub New Yorgis "Rheinlandi" ruumes E!K!K ja Koondise üldkoosolek.Palutakse kõigi rotaluste osavõttu.

●● Vil! Oskar Öpik elab juba 5-dat aastat Norra pealinnas Oslos, kus ta on teenistuses ühe suurema elukindlustusseltsi juures.

●● Vil! William Tomingas esines möödunud kuul New Yorgis kaugenägemise saates, tutvustades Eestit Ameerika vaatajaskonnale.

●● New Yorgis võeti vastu tegevliikmeteks järgmised Chicago rebased ja lihtliikmed: Artur Jurs, Arnold Seitam ja Einar Himma. Soovime õnne ja raputamesüdamest kätt meie noortel värvikandjatel.

●● Vil! Haarand Pitea abiellus sellel suvel. Ta abikaasa, pr.dr. Paumees viibib Kanadas ning taotleb praegu sisserännu luba Ühendriikidesse. Ka neile meie õnnesoovid.

●● 5. okt. võeti korp! Rotalia liht liikmeks vastu Roman Ubakivi.

●● Käesoleva aasta juunis sündis vil! Ülo Ojamaale tütar Anne-Kristiina. Õnnitlused!

●● Peale sügiskommerssi on New Yorgis koos käidud kahel korral. Mõlemil juhul oleks koosviibijate arv võinud suurem olla. Kooskäimiste kohaks New Yorgis on endiselt kohvik "Rheinland".

●● Vil! Ilo Hõlpus abiellus mõne aja eest pr. Ludmilla Sinkaga. Meie kõige poolt südamlikum õnnesoov!

●● Eelmises "Meie Side" numbris teatasime confr! Egon Kapsi kihlustest. Nagu toimetusel on kuulda, on confr! Kapsi mõne aja eest nüüd abiellunud prl. Eha Loor'iga. Soovime südamest õnne kaasa uuele eluteele!

●● Pühapäeval, 12. okt. möödus Jüri Mandrel 20 aastat sellest ajast, mil ta vabatahtlikult loobus oma poissmehepõlvest. Soovime temale ja ta abikaasale palju, palju õnne selle juubeli puhul ja laulame nendele kõikide rotaluste poolt kokku kajava "Plurimus annus...".

●● Vil! Taimo Leetel on valminud oma maja Kanadas.

●● Kanadas on selle aasta jooksul uuteks majaomanikkudeks saanud vil! vil! Heinrich Karu ja Osvald Timmas.

Vil! Joasaare Juubel

15. augustil pühitses vil! Erik Joasaare oma 50 aastast sünnipäeva. Juubilarile tõi korp! Rotalia Kanada Koondise poolt tervitusi Koondise esindus, kes andis malestusesemena üle kaumi Rotalia värvidega kaunistatud foto albumi. "Meie Side" toimetus kasutab siinjuures juhust, et kuigi hilinenult, siiski oma poolt soovida palju õnne ja jõudu eelseisvatel eluaastatel. Jätkugu Sul neid veel kauaks!

AADRESSLAUD

Toimetusel on teada järgmised aadresside muudatused ning seniavaldamata aadressid.

AUSTRAALIA

Jaanson, Viktor – 77 Myola Rd, Newport Beach, Sydney, N.S.W.

INGLISMAA

Aruja, Endel – BM/Earmark, London WC 1

KANADA

Jürima, Ülo – 348 Sunnyside Ave, Toronto/Ont.
Karu, Hendrik – 50 Duke St, London/Ont.
Lepik, Osvald – 15 Runnymede Rd, Toronto/Ont.
Mandel, Herald – 158 Spruce St, Toronto/Ont
Mägi, Raimond – 31 Oxford St, Toronto/Ont
Riga, Heino – 5385 Coolbrook Ave, Montreal/Que.
Ristmäe, Oskar – 352 Bay St, Port Arthur /Ont.

tustamisest, mida ta isegi veel haiglas olles jutustas külla tulnud sõpradele.

Olime kaotanud ühe tublima eestlase, kelle välimuski tuletas meelde jässakat põlist tamme, kelle sitkust, töökust ja ettenägelikkust imestas igaüks, kellel võimalus oli temaga kokku puutuda. Olime kaotanud eestlase, kes lakkamatult tundis muret oma kannatava kodumaa ja seal ning üle maailma laiali paisatud rahvuskaaslaste saatuse pärast. Omades vankumatu usu eesti rahva ja riigi paremasse tulevikku lausus ta tihti: "Ükskord saavutavad ikkagi võidu õigus ja õiglus!"

Nüüd pole enam Sinu hoolitsevat ja abivalmis kätt, mis korraldas ja aitas igal pool. Mis nagu midagi ette aimates seadis viimseni korda oma raskustegamuretsetud elamu.

Gustav Palo sündis 8 dets. 1904.a. Võrumaal, Kasaritsa vallas, Palometsa külas, Pinosoo talus. Peale gümnaasiumi lõpetamist jätkas õpinguid Tartu Ülikooli majandusteaduskonnas, olles enne asunud "Võru Elu" juurde teenistusse ja oli hiljem kindlustusselts "Oma" inspektoriks. 1936.a. siirdus Tallinna ajaleht "Uus Eesti" juurde ärijuhi abiks, olles viimati ta ärijuhiks. Abiellus 1943

Thoen, Erik - 33 Gair Dr,Etobicoke/Ont.
Tiimmas, Osvald - 176 Woodmount Ave, Toronto/Ont.; Tel.: RE-0074
Tomingas, Fred - 32 9th Ave E,Swift Current, Sask.
Urvandi, Paul - c/c Koppel, 3948 Carlton Ave, Montreal/Que.

NORRA

Ööpik, Oskar

SAKSAMAA

Mathiesen, Erich - Seehammerstr. 21-A-6, München 54. U.S.Zone
Paavel, Vladimir - vom Steinplatz 3, Neuss/Rh, Brit. Zone

U.S.A.

Aamma, Ilmar - 285 St.Nicholas Ave,Ap.55 New York, N. Y.
Adov, Hans - 99-05 63 Rd., Rego Park,L.I. N. Y.
Kapsi, Egon - 601 W 110 St, Ap. 5 J, New York 25, N. Y.
Kosenkranius, Lembit - 285 St. Nicholas Ave., Ap. 55, New York, N. Y.
Laantee, Karl - International House, 500 Riverside Drive, New York 27, N.Y.Tel MO 2-8500, Ext. 37
Maripuu, Sergei - 2308 E Baltimore St. Baltimore 24, Md.
Millert, Olaf - 211 Manitou,Northfield , Minnesota
Puskar, Viktor - 1179 East 178 St., New York 60, N. Y.
Sauk, Hanno - Letchworth Village,Thiells N.Y., Tel.: Haverstraus 9-5731
Tammik, August - Mt. Sinai Hospital, California Ave. at 15 Pl., Chicago,Ill.
Ubakivi, Hanan - 202 Elizabeth St.Ap.20, New York, N. Y.
Ööpik, Tõnis - 2456 Woodland Ave,Wantagh L.I., N. Y.

a. prl. Elfriede Sark' iga, saades omale tubli elukaaslase. Nimetatud-abielust sündis tütar Tiina, kes nüüd kahcksa aastasena jäi vaeslapseks. 1944.a. põgenes teiste rahvuskaaslastega Saksamaale, kust1947 a. siirdus Inglismaale tööle. Kanadasse asus 1949. a. lõpul.

Nüüd on siis kõik maine unendus temaga katkenud. Ei ole temast enam kirjutajat ega kõnelejat. Ülikooli kaaslased kandsid tema maise keha 13. aug. Torontos St. John'i krematooriumi tuhastamisele.

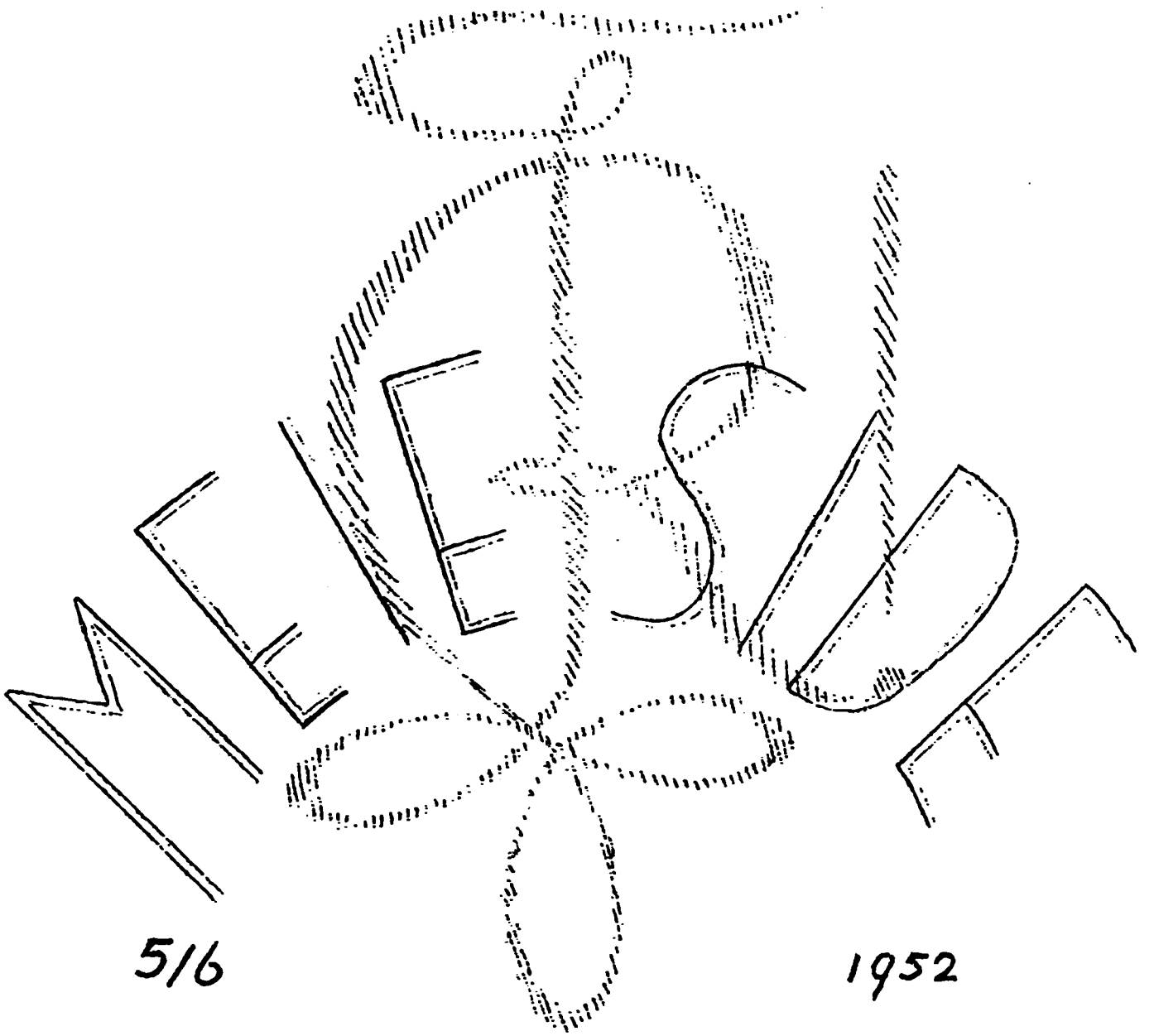
Unustamatu oli tema näoilme suurearvulisele matusetalitusest osavõtjatele, kes viibisid kirstu kaane sulgemise juures.Näoilme,mis teatas, et ma olen oma töö teinud ja võin laskuda rahulikku unne - teades et sõbrad täidavad minu viimase soovi ja viivad esimesel võimalusel minu maised jäänused armastatud kodumaa mulda.

Puhka seni siin rahus, kuni algab Sinu segamatu uni Võrumaa Pindi kogduse kalmistul.

H. Karu

London/Ont.
Lõikuskuul 1952.

"Meie Side" - korp! Rotalia ajakiri. Väljaandja - korp! Rotalia konvent USA-s. Tegev toimetaja - confr! Aado Perandi,trükk - Paul Kõlviku foto-offsett trükikoda. Toimetuse aadress: Aado Perandi, Cortlandt Hotel, 90 Cortlandt St., New York 7,. N.Y., USA

Korp! Rotalia Bülletään

Meie Side

KORP! ROTALIA BÜLLETÄÄN

Nr. 5/6 (III aastakäik) Stockholm, mai/juuni, 1952.

TERVITUS ROOTSIST

Käesolev "MEIE SIDE" number on toimetatud ja välja antud Rotalia Rootsi Koondise poolt. Sel puhul tervitavad Rootsi rotalused eesotsas Koondise Presiidiumi ja selle numbri väljaandmise tegeliku töö tegijatega "MEIE SIDE" toimetajad ja toimetuse kolleegiumi ning Rotalia peret kõikides maades.

"MEIE SIDE" on mõeldud ja ka kujunenud bülletääniks kogu Rotalia perele vaatamata asukohamaale. See bülletään on kahtlematult teinud au oma nimele, olles kujunenud effektiivseks sidepidajaks meie laialipillatud pere vahel paguluses. Iga "MEIE SIDE" number on kujunenud oodatud ja teretulnud külaliseks kõigis Rotalia Koondistes ja rotaluste asupaikades kogu vabas maailmas. "MEIE SIDE" on kujunenud meile hädavajalikuks.

Seni on mainitud ajakirja toimetamise ja väljaandmise vaev lasunud rotalustel USA-s, kes on ühtlasi olnud ka ajakirja asutajaiks. Perioodilise ajakirja väljaandmine on väga raske ülesanne. On otse imekspanuväärt, kuidas rotalused USA-s on selleks vajalikul määral aega leidnud. Meie siin Rootsis võime nentida vaid ühte, ja nimelt, et rotalused USA-s on toime tulnud väga kiiduväärse saavutusega. Sellega on nemad näidanud sitkust ning rotallasele väärilist ohvrimeelsust oma organisatsiooni ja kaasvendade heaks. Ei tule ka unustada, et kulud, mis on olnud seoses "MEIE SIDE" väljaandmisega, on lõviosas kantud rotaluste poolt USA-s.

Rotalused Rootsis ei saa "MEIE SIDE" edudest kuigi palju oma arvele kirjutada. Teatavat kaastööd on siit küll saadetud, kuid majanduslik toetus ajakirjale on meie poolt seni puudunud. Seetõttu on meil tekkinud

aja jooksul jarjest kindlam tunne, et oleme ouvõlglased USA rotalust ees. Meie "võlga" ses osas pole nimetamisväärselt vähendanud asjaolu, et oleme ise välja andnud teatava arvu numbreid "PEREKONNALEHTE", kuna mainitu on peamiselt olnud määratud ainult Rootsi Koondise jaoks ja sellest toimetisest on väljapoole jõudnud ainult üksikud eksemplarid. Kogu Rotalia pere ühtsuse säilitamise seisukohalt ei ole meie senine panus olnud võrreldav rotaluste panusega USA-s.

Et oma ouvõlga USA rotalustele osaliseltki tasuda ja "MEIE SIDE" toimetusele anda vähegi aega hinge tagasitõmbamiseks, otsustas Rootsi Koondis toimetada ja välja anda ühe numbri seda ajakirja, milline number käesolevega astub lugeja kriitilise pilgu ette. Tuleb seejuures igal austatud lugejal arvestada sellega, et käesoleva numbri toimetamine on sündinud enam "asjaarmastusliku" personali poolt kui see on toimunud seniste "MEIE SIDE" numbrite puhul, mistõttu teatavad komistused kompositsioonilises ja redaktsioonilises osas võivad olla sisse lipsanud, mida palutakse lahkelt vabandada.

Rootsist seda numbrit teele saates on meie tahteks olnud jätkata seda õilsat traditsiooni, mille on algatanud rotalused USA-s. Soovime, et käesolev sidepidaja sillutaks, nagu kõik tema eelkäijad, ookeanid ja tohutud kaugused, mis meid lahutavad, ja ühendaks ning hoiaks meid nagu seni meie sinimustrohelise lipu all!

Stockholmis, aprillis, 1952.

KOMMERSIKS

Jälle saabub kevad ja jälle koguneva noored ja vanad kaasvennad vabas maailmas, et pühitseda järjekordset vennastuspidu ning anda vannet olla ustav eestlane ja kaasvend. Need kokkutulekud toimuvad eri mais eri aegadel, nõnda kuidas olud seda võimaldavad. Stockholmis on kommerss juba möödas, kui "MEIE SIDE" nende ridadega il-

mub. Ma mõtlen aga, et see polegi nii oluline, et need mõtted, mida siin tehes avaldada, jõuaksid kaasvendadeni just enne mingit teatavat kommerssi. Ei ole viga, kui nad jäävad ka veidi hiljemaks. "MEIE SIDE" ei saa alati ilmuda teataval kindlal tähtpäeval ja mu mõtteavaldused pole seotud ka mingi kindla kommersiga. Need on rohkem üldised mõtted laiemas ulatuses, mida vennastuspidud ja viimase aja sündmused on esile kutsunud.

Nagu alati, pole ka sel korral kõigil võimalik ühiseist kokkutulekuist osa võtta. Mitmesugustel oludest tingitud põhjustel peavad paljud meist neid tähtpäevi üksinda veetma. See aga ei tähenda veel seda, et ühisettevõttega kaasa ei elataks. Vaimus elatakse jälle kord läbi ilusaid aegu Tartus, ühist elu kodumaal selle rõõmude ja muredega. Sel puhul tuletatakse ka meele kõiki kaasvendi laias maailmas ja eriti neid, kelle saatusest ei ole mingeid teateid, ja mälestatakse vaikses leinas neid, kes oma maise teekonna on juba lõpetanud. Nõnda elatakse siiski kord koos, kuigi laiali olles. Kodumaa, Tartu ja Tähe tänava kodu tunduvad olevat juba üsna kaugel minevikus, ja mõndagi hakkab ehk tuhmuma sellest, mis seal rebasena ja confratrina õpiti ja läbi elati ning missugused olid need ideaalid ja eesmärgid, mille poole püüti ning mille taotlemiseks oli loodud Rotalia.

Rotalia sartuseks on algusest peale olnud olla rändaja. Ta loodi Peterburis, kolis Berliini ja tal oli osakond Warssavis sel ajal, kui konvent asus juba kindlalt Tartus. Nõnda on rotalusi sasinud mitme ilmakaare tuuled juba enne, kui päristorm kõik liikmed mööda maailma laialt paiskas. Rotalia on ju loodud võõrsil selle eesmärgiga, et säilitada ja arendada eesti vaimu ning kõike seda, mis on kasvatuses püsivat ja väärtuslikku. Just nimelt k a s v a t u s e s , sest Rotalia peamiseks ülesandeks on kasvatada noori ausateks, kindlateks ja isetendvateks eestlasteks, keda seob tugev ühistunne, kaasvendadeks, keda võib usaldada ja kelle toetusele loota igas kohas ja igasugustes raskustes. Selle eesmärgiga koostasid asutajad ka kodukorra, mis on ühendavaks lüliks ka praegu kõikide koondiste vahel, ükskõik kus need ka asuksid.

Asutajate poolt püstitatud deviis hoiab igavese väärtusega iseloomukasvatuse põhialuseid. Neid väärtusi on kasvatuses alati taotletud ja taotletakse ka edaspidi. Kõigist võimalikest üliõpilasorganisatsioonide vormidest pidasid asutajad liikmed kõige sobivamaks selle deviisi teostamiseks korporatsioonivormi. See ei sündi-

nud ei juhuslikult ega kaalumata. See vorm andis organisatsioonile kindla struktuuri, sidus liikmeid tihedamini ja määras kindlad reeglid ning korra, mille raames aga igale liikmele oli antud täieline õigus ja üheväärsus kaasa rääkida ja kaasa otsustada ühistes asjades. See on tõelistele demokraatlikele printsiipidele rajatud organisatsioon, kus need printsiibid on leidnud ka tugevat kaitset. Rotalia deviisi otstarbekamaks teostamiseks ja selle seeemise demokraatliku printsiibi kaitseks on kodukord ja selle olulised põhialused, mis kõnelevad liikmete õigustest ja kohustustest. Kui müüd tagasi mõtelda kõigile neile rasketeie sündmusvikastele aastatele kodumaal ja viimati võõrsil ja kui vaadelda lahtiste silmadega võõrast elu-olu ning meie oma inimeste elu ja tegevust võõrsil, siis peab kõhklemata tunnistama,et Rotalia põhialused on õiged.

Kodukord on teadlikult koostatud nõnda,et see võimaldab kaitset kõigile liikmeile ning kindlustab kõigile nende õigused, niihästi confratritele kui ka rebastele. Kodukord on aga küllalt ettenägelik selleks, et võimaldada liikmeks olla erinevate poliitiliste maailmavaadetega ja parteilise kuuluvusega isikuil. Seda muidugi eeldusel, et nende maailmavaade ega parteiline tegevus ei ole kahjulik ega vastuolus Eesti maa ja rahva huvidega, vaid on nende teenistuses. Niisuguse klausliga kodukorras on tahetud hoida Rotaliat väljaspool parteivõitlusi ja rõhutada ta üldist kasvatuslikku eesmärki. Ausaid, kindlaid ja iseteadvaid tegelasi vajavad kõik poliitilised parteid, ja igal Rotalia liikmel on täielik vabadus kuuluda ja tegutseda ükskõik missuguses parteis. Selles asjas ei saa ega tohi konvent survet avaldada ühelegi liikmele. Samuti ei saa ega tohi ükski liige avaldada survet või katsuda tõmmata Rotaliat kui tervikut mingisuguse teatava poliitilise partei teenistusse.

Rotalia selgab kindlasti väljaspool parteisid. See oli kodumaal iseenesest mõistetav tõde ega pole üksi liige kunagi katsunud seda olukorda muuta. Tuletagem meelde, et Rotalia vilistlaskonda kuulus juhtivaid tegelasi mitmesugustest parteidest ja et ka confratrite hulgas oli pümparteisid mitmesuguste parteide vastu. Oleks olnud täiesti mõeldamatu, et keegi neist oleks hakanud kihutustööd tegema oma partei kasuks konvendis. Hoolimata parteilisest kuuluvusest olid nad head rotalased. Ja senikaua kui nad seda olid, oli neil ka kaasvendade toetus ja poolehoid. Me usun, et igale kaasvennale on selge, et sellest poliitilise vabaduse printsiibist loo-

bumine oleks Rotalia põhialuste lõhkumine ja konvendi lõhestamine. Igale niisugusele katsele kiskuda Rotalia parteivõitlustesse tuleb seepärast kõige kindlamini vastu astuda. Taheme aga loota, et kõik on küllalt teadlikud Rotalia eesmärkidest ja austavad neid ega püüa neid lõhkuda ega kõigutada nüüd ega tulevikus.

Praegu oleme hajutatud võõrsil. Olukorrad, ümbrus, inimesed ja nende tõekspidamised on sageli väga erinevaid neist, millega oleme harjunud kodumaal. Need tõekspidamised, mis Rotaliat juhtisid, on mujal pahatihti tahaplaanile surutud. Ausust ei leidu just igal sammul, kindlaid iseloomusid, kelle sõnu võid usaldada ja kelle kõhklemata toetuda, kohtad harva, ja iseteadvust ning inimväärtuse tunnet püütakse alla suruda igal sammul. Rohkem võib kohata inimesi, kes arvavad, et kõik võtted on lubatud, kui need vaid viivad eesmärgile. Ja eesmärgiks on - edu ja majanduslik heaolu. See sunnib ehk mõndagi nõrgemat kõhklema ja oma senistest tõekspidamistest loobuma. Eriti on kerge, et niisugune ümbrus mõjutab nooremaid, kelle iseloomu kujunemine sünnib sellises ümbruses. Aga ka vanemad pole alati vabad neist mõjutustest. Siin tuleb Rotalial valvel olla ja oma liikmeilt nõuda teatavatest printsiipidest kinnipidamist. Ei tule unustada, et on kõrgemaid ja püsivamaid väärtusi kui edu iga hinna eest. Normaalsetes oludes on kerge säilitada oma tõekspidamisi, aga alles raskustes ja tõelises võitluses selgub, kui tugev on kellegi iseloom ja kui sügavale on juurdunud veendumused heast ja õigest.

Konvendi normaalne tegevus on praegu suures ulatuses takistatud. Ainult üksikutes suuremates keskustes on võimalik tegutseda enam-vähem rahuldavalt oma väikeste koondistega. Mitte aga selles ulatuses kui omal ajal Tartus ega ka mitte niisuguses ümbruses. Rotalia kui terviku tegevus on aga mõnes suhtes väga piiratud. Pole võimalik olnud seni täiel määral ellu rakendada kõiki konvendi institutsioone. Seepärast on ehk kahetsetaval kombel esinenud nähteid, millele pole olnud võimalik kiiresti ega mõjuvalt reageerida. Sest pole lihtsalt võimalik iga suhteliselt näiliselt vähem tähtsa sündmuse või näiliselt süütu ettevõtte puhul saada kõikide liikmete seisukohti ega ka mitte täielikku informatsiooni ega ülevaadet meeleoludest keskustes. Niisugustes oludes peab iga liige toimima ja talitama iseseisvalt, oma parima arusaamise ja Rotalia põhimõtete kohaselt. Ka keskustel - sest üheski neist pole rotaluste enamust, et otsustada põhilise tähtsusega küsi-

musi kõikide kohta - tuleb seepärast olla ettevaatlik ja tegutsemise aluseks võtta kodukord, senised uusused ja "tõe ning õiguse" printsiibid. Oleks vale asuda kergelt uuenduste ja katsetuste teele ning oleks vale püüda vaid silmapilgu edu poole. Parem on püüda rakendada vana ja äraproovitut selles ulatuses, nagu see antud oludes on võimalik.

Üks institutsioon, mis on juba igalpool jälle ausse seatud või tarvitusele võtmisel ja mida on võimalik tarvitusele võtta igalpool, kus on rohkem rotslusi või EKL-i liikmeid, on aukohus. Aukohus sel kujul, nagu see korporatsioonides tarvitusel, aitab suurel määral vahekorda lahendada ja loob teatavad piirid, milles võib leida aset aus läbikäimine ja tegutsemine. See takistab ka kaasa tõmbamast üldsust isiklikkudesse vahekordadesse. Võib karta, et mitte alati pole pöördutud aukohtu poole õigel ajal, vaid selle asemel on hakatud otsima teisi ja valeteid. Tuleb meelde tuletada, et kõik EKL-i liikmed on kohustatud aukohut vastu võtma ja et Rotalia asus omal ajal seisukohal, et igale akadeemilisele kodanikule tuleb pakkuda aukohut solvemiste lahendamiseks. Ses suhtes võiks astuda veel sammu edasi ja soovitada, et aukohut tuleks pakkuda igale ausale inimesele, kes selle mõistest aru saab ja kes on nõus seda vastu võtma ning selle otsusele alluma. Ma ei tea kahjuks, kuidas ja kes tegutseb LK ja kas BK-l ning DK-l on olnud põhjust kokku astuda ja seisukohta võtta eksimuste puhul. Ma usun aga, et need on hädavajalikud institutsioonid ja aitavad palju kaasa loomulikkude vahekordade loomiseks.

Mul on õnn või õnnetus elada kaugel keskustest ja mul puudub otsene kontakt nendega. Mu side on olnud kaudne, "MEIE SIDE", erakirjade ja konvendi teadete kaudu. Seepärast ma ehk mõnes asjas n.ü. murran sisse lahtisest uksest. Aga sel kaugel elamise pahel on ka see paremus, et nõnda on antud teatav distants hindamiseks ja mõistmiseks. Mõnedest teadetest on jäänud mulje, et vahest ei ole siiski päris asjata ega üleliigne veel kord meelde tuletada ammutuntud tõdesid.

Ühest "MEIE SIDE" numbrist puutus mulle silma teade New Yorgist, kus ühel EKL-i koosviibimisel dr. J.Vasar Sakalast (vist tollaegne EKL-i presideeriv konvent) kurtis, et on jälle märgata tugevat korporatsioonide vastast propagandat. Ma ei tea, kuidas ses suhtes on olukord Stockholmis ja üldse Rootsis. Olen lugenud ainult üht kirjutust, kus soovitati tulevikus meil kaotada kõik üliõpilaste intiimorganisatsioonid ja luua ainult maakondlikud kogud Rootsi eeskujul. Igalühel on oma tõekspida-

mised, aga ma pean ütlema, et neid ülesandeid, mida täitsid ja jõudumööda täidavad ka praegu meie intiimorganisatsioonid, ei suuda täita poolametlikkude ülesannetega ja liikmete omavahelise lõdva sidemega organisatsioonid. Kui mitte kõik ei ole meil õnnestunud sajaprotsendiliselt, siis ei tähenda see veel seda, et alused oleksid valed. Muide oleks huvitav ja tänuväärt, kui meie confratrid kasutaksid oma ajakirja veerge ka selleks, et anda ülevaadet erimaade üliõpilasorganisatsioonidest. Mis aga puutub korporatsioonide vastasesse kihutustöösse, siis ei ole see midagi eriliselt uut ega tooda seal esile mingeid uusi ega olulisi seisukohti. See on rohkem kaasnähe muule üldisele poliitikute ja parteidevahelisele võitlusele. Sinna püütakse vägisi ja täiesti ülekohtuselt sisse kiskuda ka üliõpilasorganisatsioone.

Mul on veel praegu elavalt meeles, kuidas Tartus 1924-1925.a. korraldati avalikke koosolekuid korpide mahategemiseks. Peamised väited, millega tol korral esineti, olid: korpid ei lase inimese individuaalseid iseloomujooni areneda, vaid suruvad kõik ühe mütsi ja mõtlemisviisi alla; neis harrastatakse härrasmehelikke elukombeid; need soodustavad m.s. onupojapoliitikat ja organisatsioonivorm on laenatud Saksast. Üks kõneleja heitis käega kõigile neile väiteile kui ebaolulistele ja tühistele ning väitis surmtõsiselt, et ainuke oluline surmapatt on, et seal kantakse värvimütse! Ei usu, et neile väiteile aja jooksul midagi uut oleks lisandunud.

Mis puutub Rotaliasse - ma püsin ainult Rotalia juures - siis peab ütlema, et seal pole kunagi kellegi isikupära maha surutud ega kunagi ühist mõtlemisviisi, mis puutub maailmavaatesse ja tõekspidamistesse, kellelegi peale surutud. Kasimatust ei peetud seal aga kunagi mingisuguseks individuaalseks iseloomujooneks. Korralik esinemine ja haritud kultuurinimesele kohane käitumine on loomulik ja endastmõistetav, kui tahetakse seltskonnas liikuda. Kui seda peetakse härrasmehelikuks eluviisiks, siis võib seda ainult soovitada. Ka see on üks Rotalia kasvatuslikke ülesandeid: väline korralikkus ja kombed. Sihilikku lohakust riietuses ja käitumises võite igaüks omas ümbruses leida paraku liiga tihti. Eriti noorte juures. Keegi ei või ega ütelda, et see oleks eriti imponeeriv või järelaimamisväärne. Mis puutub "onupojapoliitikasse", siis liialdatakse selle süüdistusega. Kui keegi on sobiv ja kohane mingile ametikohale, siis ei saa teda kõrvale tõrjuda ainult sellepärast, et ta teatavasse organisatsiooni kuulub. "Onupojapoliitikat" ei kaotata üliõpilasorganisatsioonide kaotamisega või ümberkorraldamisega.

misega. Parteides lokkab see rohkem kui kusagil mujal. Intiimorganisatsioonide paremuseks ses asjas on veel see, et seal tuntakse oma kaaslaste võimeid paremini ja põhjalikumalt ega tehta seepärast kergesti seda viga, et vale mees upitatakse vale kohale. Ja et mõni vorm on laenatud kusagilt, ei räägi ei selle vormi kahjuks ega kasuks.

Me teame, et sarapuu kasvatab pähkleid. Me teame ka, et loodus ei kasvata pähkleid koore pärast, vaid tuuma pärast. Koor on vaid selleks, et tuuma kaitsta. Sageli kiputakse aga seda tõde unustama ja arvatakse, et koor ongi see peaasi. Me oleme pidanud nägema, kuidas elav usk on tihti pidanud taganema kirikliku vormi ees, kuidas poliitilised parteid tõstetakse esiplaanile ja kaob arusaamine sellest, et need on ainult vahendid demokraatliku korra teostamisel. Nõnda vahetatakse osad: vahendid isc muutuvad eesmärgiks ja tõeline eesmärk kaob nende varju. Selles seisneb aga suur hädaoht, sest see on lagunemise algus. Need maailmaparandajad, kes kõike arvustavad ja kõike tahavad ümber korraldada, teevad sageli sama vea - unustavad tuuma koore sees.

Ka Rotalial on niisugune koor. See on väline vorm, tavad ja kombed. Nagu pähklikoor on sageli kõva ja kare, nii tunduvad ka need mõnikord karmidena. Haasimine, käskude täitmine, teenimine j.m. tunduvad ehk peaaegu vastlemisel üleliigselt väljudena. Ei tule aga unustada, et need ei saa kunagi kellegi suhtes muutuda ülekohtuseks, sest igaühel on alati võimalik otsida ja saada kaitset. Ei tohi ka unustada, et elu on karmim ja kibedam ning et potilill elukarmuses närbub kiiremini. Need on ju ka ainult vahendid, et kasvatada kindlust, iseteadvust ja leidlikkust. Tuleb teada, kui kaugele võib minna ja kus tuleb kindel piir panna. Iga confrater peab ka teadma, - et see on ainult vorm, mitte aga eesmärk oma ette. On ju veel palju muud: oma eksimuste tootmine, karistuse nurisemata kandmine, võime satisfaktsiooni saada ja seda anda, oma värvide ja embleemide austamine ja palju muud. Need kõik kokku moodustavad selle vormi või koore, milles peab kasvama tuum - harmooniline, kultuurne inimene. Need on väärtused, mis viimaste sõdade ajal ja sõdade vahenegadel kippusid kaduma. Siis rutati õhinal uute pettetuldc poole ja satuti eksiteele. Nüüd on maailma arusaajamad pead mures, kuidas jälle tagasi vanadele radadele tagasi saada. Meil pole vaja oma teed otsida, oleme sellel alati olnud. Ärgem kaotagem seda ainult!

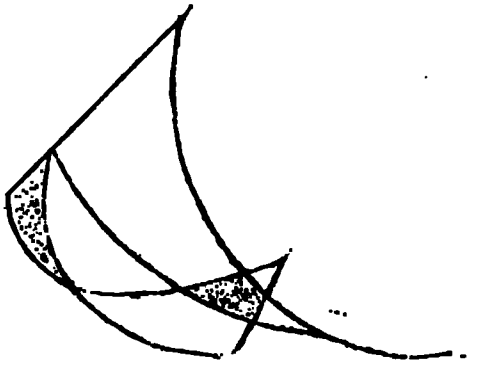
Juba on õhus tunda kevadet sõna otseses ja sümboolses mõttes laiemas ulatuses. On naru äikese-eelset

raskust. Koondatakse oma majanduslikke ja vaimseid ning moraalseid jõude kord tulevaks üldiseks jõukatsumiseks. See olukord on ka pagulastes tõstnud lootust, aga tekitanud ka erutust ja õhinat paljude hulgas. Püütakse hinnata olukordi ja seada ennast nende järgi. Sectõttu on n.n. sisepoliitiline tegevus muutunud jälle elavamaks ja osalt ka teravamaks. Tuleks soovida, et rotalused siin jääksid kindlaks oma deviisile. Me teame küllalt hästi lähemast minevikust, kuidas mõned inimesed püüdsid kõiki olukordi oma isiklikkudes huvides ära kasutada, kuidas nad ruttasid iga virvatule järele, kuidas see meelitas nad sohu ja kuidas siis oli pärast alati tegu muda mahapesemisega, et puhtana uuesti uue virvatule järele tormata.

Rotalia on õnneks suutnud ennast neis keerulistes olukordades õigel rajal hoida. Loodame, et see õnnestub ka tulevikus. Lähemast minevikust võiks aga seda õppust võtta, et kõige kindlam tee on jääda truuks oma deviisile ja talitada selle kohaselt. Ükski inimene ei suuda ette näha, kuidas olukorrad arenevad ja millisteks nad kujuneved, nõnda et oleks asjata püüda end nende järele seada. On karta, et meil tuleb läbi käia veel rasketest katsumistest, enne kui maailmaasjad on korda seatud, ja võib arvata, et nende kujunemine toob pettumusi nii mõnelegi, sest kunagi pole veel suudetud kõikide soove ühtlaselt rahuldada. Seda tuleks aga meeles pidada, et igale mõõdetakse ta tegude järele. Seepärast tahaksin soovida, et võiksime kõik kord ausa ja puhta südametunnistusega tulla kokku vabas Tartus vabade meestena kommersile oma vennastusvande uuendamisele!

Selle sooviga tervitan kõiki kalleid kaasvendi laias maailmas.

V. Klauren.

MÄLESTUSKILDE KORPI ROTALIA BERLIINI AJAJÄRGUST (1923-1924)

Käesolevate ridade mõte ei ole anda ajaloolist ülevaadet Korp! Rotalia Berliini ajajärgust, sest see on varem ilmunud nii Rotalia Üliõpilaslehe väljaandes kui ka Rootsis avaldatud teoses "ROTALIA XXXV". Seega puudub mõte seda hakata kordama. Ei ole ka mõtet hakata parandama mõnda väikest ebatäpsust, mis on olemas eelmainitud kirjutustes kõne all oleva ajajärgu kohta.

Teheksin lühidalt puudutada vaid seda tegurit, mis võimaldas Rotalial Berliinis tekkida ning seega panna alust võimsaks arenguks, mis on Rotaliale osaks saanud. Võib liialdamata öelda, et Berliini ajajärgul oli see vastuvaidlematu tähendus, et see näitas, et Rotalia on eluvõimeline. Selle tõenduseks olgu vaid meelde tuletatud tõsiasi, et Rotalial ei olnud a-l 1923 enam tegev-konventi, ei olnud oma konvendiruume Eestis. Oli vaid 2o-3o liiget, kes juhuslikult kohtusid ja kokku tulid seks otstarbeks vastavail juhtudel üüritud ruumi, et pidada kas aastapäeva või mõnda teist tähtpäeva lühikesest korp! Rotalia ajaloost (9-lo aastat) meelde tuletada. Ka kodukord oli Venemaa ja revolutsiooni keerises kaduma läinud. Mitmed Rotalia värvikandjad olid astunud, või astumas, teistesse eesti korporatsioonidesse, näiteks Borkvell Estiidesse ja Jüri Uluots Sakalasse. Mulle tuleb meelde tõik, mil ksvil! Paul Mägi saatis mulle, kui seekordsele Berliinis asuva tegev-konvendi kirjatoimetajale, rotaluste nimestiku, mis sisaldas 2o-3o nime (täpset arvu enam ei mäleta), märkusega, et mul tuleb kirjavahetuse teel selgitada, kes neist loevad end Rotaliasse kuuluvaiks ja kes mitte.

Mul algas siis teatavas mõttes ülemaailmline kirjavahetus, sest mõned nimestikus loetletuist asusid Ameerika Ühendriikides, nagu vill Wöhrman, mõned jällegi Nõukogude Liidus, nagu vil! Reindorff ja Jõgi (vil! Jõgi oli tolleaegne Eesti saatkonna sekretär Moskvas). Meie ülikoolilinnas Tartus asusid aga kõigest kolm-neli rotalust ja see oli ka vist üks põhjusi, miks ei suudetud või ei juletud Tartus Rotalia tegev-konventi ellu kutsuda. Kirjavahetuse ..

tulemusena selgus, et Berliini konvent võis arvestada umbes ainult 25 rotslusega, kes asusid kas Eestis või mujal vabas maailmas. Seega ei saanud ka majanduslik toetus noorele Berliini konvendile vanematelt liikmetelt ja vilistlastelt kuigi nimetamisväärne olla. Tuli ka majanduslikust küljest rajada konvent neile võimalustele, mida ise suutsime anda. Suurima väärtusega oli aga asjaolu, et saime vill Paul Mägilt tema "selge" käekirjaga kirjutatud kodukorra, mida ta meile seletis järk-järgult, nii kuidas ta suutis seda meelde tuletada ja paberile panna. Selle käsikirja ümberkirjutamine ja käekirja desifreerimine võttis palju aega. Mõnikord tuli terve koosolek pühendada selleks, et mõnest lausest aru saada. Sel käekirja desifreerimisel ja sellest tulenevalt iga mõtte ja mõiste arutamisel oli see suur positiivne külg, et konvendi liikmed, küll musta mütsi kandjad peale ühe - confr! Grasberg, pärastise nimega Uriko - tutvusime põhjalikult kodukorraga.

Ka meie seekordne ainuke värvikandja - confr! Uriko - oli Tallinnas värvid saanud, s.o. ajajärgul, mil Rotalial tegevkonventi ei olnud. Kõigist neist raskusist aitas aga meid üle noorusele omane tegevustahe ja eelarvamusteta ja vormilikkusteta ning igasugustest targutamistest vaba asjasse suhtumine. Nii võis oldermanni kohused oma peale võtta tolleaegne 1!1! A. Ahman ja meile asjatundlikult seletada kodukorda. Tema tegevust kergendas suurel määral eelpool mainitud kodukorra ühine ümberkirjutamine ja koos sellega ka kodukorraga tutvumine.

Rotalia tegev-konvent alustas tegevust aprillis 1923. Presiidiumi moodustasid peale tolleaegse confr!Uriko-Grasbergi, lihtliikmed. Mõnigi vormi ja formaalsusi armastav kaasvend raputeks kindlasti eitavalt pead, kui tal tuleks hääletada musta mütsi kandva presiidiumi poolt. Kuid tegelik elu on siiski tugevam formaalsustest, ja nii oli see ka Berliini konvendi ellukutsumisel. Oli küllaldaselt tegevustahet, oli nooruslikku uljust ja see aitas võita kõik raskused.

Esimene Berliini-aegne coetus, seega ka kolmveerand presiidiumi liikmetest, said värvid enne esimest kommersi, mis peeti augusti algul 1923. Mainitud kommerss on mulle elatiseks meelde jääv ja ülevam kõigist neist paljudest kommerssidest, millest olen osa võtnud. Iga kaasvend tahtis anda ning andis ka oma parima, sest olime ju ise omal käel end selleks ette valmistanud, ilma et meid oleks mõne vilunud vanema kaasvenna käsi juhtimas või õpetamas olnud. See oli meile tuleprooviks, mille ka siis hästi sooritasime. Meie ei tohi unustada tõsiasja, et

noorus tahab tegutseda, iseseisvelt tegutseda, ise oma tegevuse vilja näha. Kui tal seda võimaldatakse, siis ta ületab nii mõnegi takistuse ja raskuse, mis meile vanematele ülesaamatuna paistab. Meie noorte liikmete kasvatamisel ja tegevusse rakendamisel tuleks selle seisukohaga ka arvestada. Vanemad liikmed andku oma abi ja toetust nii palju ainult kui seda on vältimatult vaja.

Nagu eelolevast nähtub, oli peateguriks Rotalia konvendi tekkimisel Berliinis tõik, et seal sete üliõpilaste keskel leidus noori, kes uljalt asusid asja juurde ja olid nii eelarvamiste- kui ka formalismi-vabad ning omasid tegevusindu. Julgen siiski püstitada teesi, et konvendi ellukutsumine oli seal raskem kui see oleks olnud Tartus, sest Tartus asuvate rotaluste arv oli siiski suurem ja seal oli n.n. vanemaid tegelasi, kes olid konvendi "koolist" läbi käinud; Berliinis aga need puudusid. Ei saa ju selleks nimetada noort, vaevalt värve saanud tegevliiget. Ka ei olnud loota püsivat juurdekasvu Berliinis, nagu see meie ülikoolilinnas Tartus oli. Berliinis õppivate eestlaste arvu tuli siiski ajutiselt lugeda 50-75 peale küünivaks, mis oli tingitud ajutisest inflatsiooni-ajajärgust Saksamaal. Kuid tollesegsed noored rotalused ei mõelnud siis nii "kaineIt", vaid neid tiivustas tahe konventi ellu kutsuda. Eestis viibivad vanemad liikmed mõtlesid loomulikult "kainemalt" ja ka kahtlevalt, kas üks organiseerimata üliõpilasgrupp on suuteline ja kohane ning võimeline konventi ellu kutsuma ja siis väärikate rotalustena esinema. Selle kahtluse kõrvaldamiseks "kutsuti siis ellu" korp! Ukula, mis tegelikult koosnes kolmest liikmest ja laskis omale kaks või kolm mitmesuguse värvikombinatsiooniga värviteklit valmistada ja hakkas siis kirjavahetust viI! P. Mägiga pidama korp! Ukula nimel. See andis ka tulemusi, ning vormiliselt sulas korp! Ukula Rotaliasse. Sellega oli ka see n.n. vormiline külg täidetud ja nimelt ei astunud mitte Rotaliasse üksikisikud, vaid liitus korp! Ukula.

Nagu teada, ei suurendanud Berliini ajajärk arvuliselt palju rotaluste peret. Sel ajajärgul tuli juurde vaid 8-lo uut liiget. Mitte arvus ei seisnenud Berliini ajajärgu tähendus, vaid selles, et see kogus juba laiali valguma hakkanud vanemaid liikmeid uuesti kokku, andis uut usku Rotalia elujõusse, mille tulemusena juba enne Berliini konvendi likvideerumist (majanduslikel põhjusil) võis tekkida Tartus elujõuline konvent, mis omakorda kujunes aluseks Rotalia võimsale arenemisele suurimaks ja lugupeetavaimaks Eesti korporatsiooniks.

Enne käesoleva kirjutuse lõpetamist, tahaksin märkida veel tõika, et augustis 1923.a. kommerssile eelneval EKKI-l vastuvõetud tegevliikmeil ei lubatud Eestis ega üldse avalikult värve kanda esimese semestri jooksul. Vanemad Eestis asuvad liikmed kartsid nimelt, et meie ei ole veel küllaldaselt küpsed värvide kandmiseks avalikkuses. Värve võis avalikult kandma hakata alates jaanuarist 1924. Seda soovi ja otsust täideti ka täpselt. Saksamaal meie avalikult ka hiljem värve ei kannud.

Peale vill P. Mägi oli Berliini konvendil tõhusat abi tolleaegse confr! Karl Martini poolt, kes ise õppis Darmstadti Tehnikaülikoolis. Kahjuks sai ta Berliini konvendi elust osa võtta ainult oma lühikestel Berliinis käikudel, olgu need siis läbisõidul kodumaale või sealt tagasi. Kuid tema abi nii nõu kui ka jõuga oli väga tõhus. Tema oli ainuke Saksamaal viibiv rotalus, kes oli hea ja täieliku konvendikasvatuse Rotalias saanud. Berliini konventi külastasid veel Rot! vill Lossman , Julius Lill ja confr! Fred Olbrei (pärastine kolonel ja Eesti Ringhäälingu direktor). Viimaksmainitu õppis tollal ühes Prantsuse tehnikaülikoolis.

Teatava kurioosumina võib veel mainida, et Berliini konvendi varanduse saatsime Eestisse diplomaatilises pakis vill A. Lossmani nimele. Et diplomaatilise paki viijaks oli tolleaegne Eesti peakonsul Berliinis Ants Simm, siis saabus see pakk ootamata kiirelt vill Lossmanile,enne, kui meie konvendi teadaanne. Seetõttu oli vill Lossman arvamisel, et ta sai mainitud diplomaatilises pakis mingi varem tellitud aparaadi ja käsitas ka siis pakki vastavalt. Üllatus oli tal igatahes väga suur, kui aparaadi asemel temale alluvad avastasid rapiire ja teisi konvendile kuuluvaid esemeid.

Rotaliat on alati kandnud sallivus teiste akadeemiliste organisatsioonide ja nende liikmete ning üldse teisiti mõtlejate vastu. See on olnud üks tähtsamaid tegureid Rotalia arenemisel. Jäägu see alati nii. Meie rotalused teame, et oleme osa Eesti rahvast. Eesti rahvas võib eksisteerida ka ilma Rotaliata, kuid Rotalia ei saa eksisteerida ilma Eesti rahvata. Seega peab meid alati kandma teadmine ja veene, et meie ülesanne on anda oma parim võitluseks ja töötamiseks Eesti rahva hüvanguks. Selleks jõudu ja edu, kallid kaasvennad!

Juh. Toomes.

Mõni sõna kodukorrast

Kodukordi on mitmesuguseid. Kuidas seda müüd võtta. Eks igal mehel ole oma kord kodus, ühel veidi kõvem, teisel jälle teisiti. Nagu pehmem või nii. Parem on aga mitte nendest kodukordadest pajatada. Kas või viisakuse mõttes.

Laual mu ees on aga üks kirjapandud kodukord: korporatsioon Rotalia kodukord. See on kodukord, mille järgi kulges Rotalia elu Vabas Eestis. Tänu sellele kangele mehele, kes selle läbi kahe okupatsiooni päästis vabasse maailma. See on ka siin - paguluses - meie tegevuse aluseks.

Ametikandjana on mul juhus olnud seda kodukorda ühel või teisel puhul veidi lähemalt uurida ja eks sellest ole saanud osa ka mõni teinegi. Noorliikmetest rääkimata. Võimalik ka, et sellest siis tingitud erinevad arvamused, et kirjapandud kujul ei saa meie paguluses võtta teda teps mitte meie tegevuse aluseks. Selle järeldusena on loodud Rootsi Koondises Stockholmis vastav toimkond, kes tööteks meie kodukorra ümber pagulasolukorra vajadusile. On mõeldav, et samu mõtteid on mõlgutatud ka teistes koondistes. Seepärast oleks teretulnud, kui ses küsimuses tuleks kuuldavale mitmeid hääli ja arvamisi, sest see küsimus on seda väärt, et seda sõelutaks mitmest "vaatevinklist". Ses mõttes panen siis paar oma mõtet siin kirja.

Ilma rohkete sõnadeta: minu arvates on kodumaalt pärinev meie kodukord suures osas rakendatav ka paguluses ja seda muutmatul kujul. Korporatsiooni siht, emblaemid, koosseis - need on alusmüürid, mida meie ei saa puutuda ja milleks pole ka vajadust. Samuti on täiel määral rakendatavad süütegude jälitamise ja karistamise korrad koos D!K! ja B!K! osaga. Ja leidub säilitamiseks ja austamiseks veel muudki. Kuid mida muuta, see oleks: seni kui pole eeldusi elujõulise konvendi tekkimiseks (kas või ka selle olemasolemisel) kuuluksid kõik värvikandjad Koondise koosseisu, kus vilistlased omaksid kodukorras ettenähtud konvendi täisõiguslike liikmete õigused ja kohustused. Sellega ei kaoks siiski vilistlase mõiste ja asend ning Vilistlaskogu, ja see vastaks kapraegusele tegelikule olukorrale. Arusaadavalt langeksid kodukorrast välja kõik lokaalse iseloomuga sätted,

millede rakendamine ja täitmine paguluses pole mitmete asjaolude tõttu rakendatav ega ka teostatav.

Asudes kodukorra muutmisele, peame arvestama ka seda, et tehtavad muudatused omavad ainult kohapealset tähtsust - Koondise piires. Meie pere on laialt paisatud üle kogu vaba maailma ja Rotarlused, kel pole õnn osaks saanud kuuluda paguluses tekkinud koondisesse, neil on südames kaasas see kodukord Vabast Eestist, mille järgi neid on vastu võetud täisõiguslikeks korporatsiooni liikmeiks. Nende rotarlusteni ei ulatu kõnesolevad muudatused ja nemad ei vaja ka neid. Sellepärast, kui peame tarvilikuks kodukorra muutmist, siis teeme seda ainult selles osas ning ulatuses, mida meile igapäevane elu ja ümbrus koondise piires peaks ette kirjutama ja see on peamiselt pisiasjades.

Rotarlia alustugesid meie ei puuduta, sest nendega läheme meie kord tagasi Vabasse Eestisse.

A. Pels.

MISPÄRAST EESTI AKADEEMILISED NOORED ROOTSIS EI LIITU ROHKEMAL MÄÄRAL INTIIMORGANISATSIOONIDEGA ?

Kui vaadelda eesti üliõpilasnoori Rootsis organisatsioonidesse astumise seisukohalt, siis peab tunnistama, et organiseeritud üliõpilasi võiks tublisti rohkem olla. Vaatamata korporatsioonide ja seltside pingutustele uute liikmete värbamisel, ei ole tagajärjed neil pingutustel eriti tulemusrikked. Tekkib küsimus, millest siis on tingitud see tagasihoidlikkus organiseerumisel?

Sellele küsimusele täpselt vastata on raske, sest mitte-organiseerumise põhjusi on mitmeid, ning need on vahelduvad juhult juhule. Alljärgnevate ridade ülesandeks on katsuda esile tuua või ära märkida enam esinevaid väiteid, millega noor üliõpilane oma mitte-organiseerumist põhjendab.

Üheks mõjuvamaks teguriks on asjaolu, et korporatsioonid ja üliõpilasseltsid ei saa oludest tingituna tegutseda normaalselt ja sellega pakkuda noorele neid võimalusi, mis olid olemas vabas Eestis. Noort ei suuda sa-

geli köita kohvikus koos istumine endast tükk maad vanematega, pealegi kus noored on sageli suures vähemuses.Ei saa küll eitada tõika, et sellistel kooskäimistel käsitatakse nii mõnigi kord probleeme, mis huvitavad noori ja mis on neile suurima tähendusega. On aga sageli õhtuid, kus ventileeritakse küsimusi, mis jätavad noori täiesti ükskõikseks, kui mitte ütelda, et nad nende küsimuste vastu üldse huvi ei tunne. Normaalne konvendikasvatus ja koos läbielatud aeg moodustavad sideme, mis köidab ning ühendab vanemaid liikmeid. Noorel on aga raske organisatsiooniga ühte sulada selle kontakti kaudu, mida pakuvad talle ainult iganädalased või veelgi harvemad kohvikutes kooskäimised. Et aegamööda ühtesulamine toimub,on selge, kuid see nõuab pikemat aega ja selles ei ole kerge veenduda sellel, kes ei tunne lähemalt intiim-organisatsiooni, s.o. noorel, veel organiseerumata üliõpilasel.

Eesti pagulasseltskonnas leidub ringkondi, kes suhtuvad eitavalt korporatsioonidesse. Nende ringkondade seisukohad on ka omandatud paljude noorte poolt, kes ka seetõttu suhtuvad eitavalt korporatsioonidesse. Eitavalt suhtujate seisukohta kergendab veel tõik, et korporatsioonid ei ole külmaldasel määral end tutvustanud noortele, eriti neile, kes on üliõpilas-ikka jõudnud siin Rootsis. Noored asuvad väga sageli seisukohal, et "kui ei tulda meie juurde, siis meie ei lähe ka end pakkuma". Rotalia on küll järjekindlalt igal aastal korraldanud külalisõhtuid.

Rootsis õppivate eesti üliõpilaste arv on suhteliselt väike võrreldes selle üliõpilaste arvuga,mis oli Eestis. Seetõttu on ka sagedane väide siinsete eesti üliõpilaste keskel, et meid on niikuinii vähe, peame kokku hoidma, miks peaksime end veel killustama mitmesse organisatsiooni astudes, täiesti õigustatud.

Edasi on äsja gümnaasiumi lõpetanud noorel olemas on kindel tutvuskond. Sellest ringkonnast käib osa veel gümnaasiumis, kuna teine osa on esimest või teist aastat ülikoolis. Samm sellest miljööst korporatsiooni, mille enamuse moodustavad temast generatsiooni võrra vanemad liikmed, on liiga suur, sest kontrast nende miljööde vahel on liiga suur. Sageli puudub ka lähem kontakt ühe või teise intiimorganisatsiooniga, ei tunta lähemalt neid organisatsioone. Omal algatus el niisuguse sammu astumine nõuab väga suurt tahet ja kindlate sihtide omamist. Need aga puuduvad sageli selle tõttu, et ei tunta lähemalt intiimorganisatsioone ega nende sihte. Tulemus on see, et noor üliõpilane pühendab oma vaba aja kas kohapealsele eesti üliõpilaskonna tegevusele, või jällegi

rootsi üliõpilaskonna ettevõtteile, sest neis organisatsioonides leiab ta eest oma vanuskaaslasi, kellega sageli on kas käidud ühes koolis või kokku puudutud juba varem. Pealegi on väga palju noori eesti üliõpilasi juba enne ülikooli astumist liitunud mõne siinse eesti noorte organisatsiooniga, olgu see siis kas skautlus või mõni teine noorte üritus, ning see noor pühendab siis kogu vaba aja sellele. Üheks suurimaks "võistlejaks" intiimorganisatsioonidele on just skautlus, sest skautlus võimaldab noorele väga laialdast tegevust, olgu see iganädalaste koonduste, laagrite ja rahvusvaheliste suurlaagrite näol. Sel alal on intiimorganisatsioonidel raske võistelda just noortele huvi pakkuva tegevuse võimaldamisega, sest see on tõde, et noored tahavad tegutseda, tahavad "rassida" omal algatusel ja omal käel. Aastate jooksul, s.o. vanemaks saades, väheneb ju see "rassimistahe" ja siis tekkib ka ehk suuremal määral vajadus kindlustunde järele, mida pakuvad traditsioonirikkad intiimorganisatsioonid.

Tarvo Toomes.

INIMENE JA ÜLIM TÕDE

Kokkuvõte autori hiljutisest referaadist teaduse arengu üle. Avaldatud pikemalt albumis SEITSE VOOSI, kus leidis tähelepanu oma erilaadse käsitlusviisi tõttu: "... autor julgeb teha ka mõningaid maailmavaatelisi järeldusi" (Välis-Eesti).

Inimesed on alati otsinud tõde. Alates primitiivsete kultuuride müstikuist kuni tänapäeva filosoofide ja teadlasteni on intellekti taotluste üldine eesmärk jäänud samaks: mõista ja seletada seda maailma, milles me elame. Kõige üldisema probleemina võiks võtta looduse kui terviku - universumi - ülesehitust, millest lähtuks kõik muu. Käesolev kirjutis tahabki lühidalt käsitella väljavaateid loodusteaduste vallas teel lõppeesmärgini: ülima, füüsilise tõeni universumi olemusest.

Peamise evolutsiooni sellel teel on endnud intellekti võime siduda nähteid ja redutseerida põhjusi üldkehtivaiks seadusiks. - Aristoteles püüdis anda lõpliku tõe rakendades endastmõistetavaid printsiipe, aksioome. Näiteks on iseenesest mõistetav, et universumis on kõigel oma kindel koht; järelikult kukub ese maha või tõuseb suits ülesse sellepärast, et nad vastavalt kuuluvad sinna. Aristotelliku teaduse sihiks oli selgitada m i k s miski toimub. See mõttelaad valitses õhtumaade loodusteadust ligi kaks aastatuhandet.

Moodne teadus sündis siis, kui Galilei hakkas uurima, k u i d a s miski toimub. Ta rajas sellega kontrolliva eksperimentaalse meetodi, mis praegu on iga teadusliku uurimuse aluseks. Selle käsitlusviisi tähtsamaks viljaks olid kõigepealt Newtoni seadused. Peagisaja aasta jooksul kasvas neist välja üldtuntud "klassikaline" universum, mis materiaast, jõududest ja liikumistest koosnevana sarnanes korrapäraselt käivale hiigelmasinale. Lõplik tõde näis olevat ligi: looduses ei tarvitud leida enam midagi, mida ei võinuks näidata konkreetse mudeliga või ette näha Newtoni imeteldavalt täpsete mehhaaniliste seadustega.

Aga veel enne möödunud sajandi lõppu tuli ilmsiks kõrvalekaldumisi neist seadusist. Avastused, mis panid teadlasi kahtlema senistes tõekspidamistes, puudutasid teaduse sisemist ja välist piiriala: aatomite nähtamatut maailma ja kosmose mõõtmatuid kaugusi. Neid uusi nähtusi kirjeldavad eelkõige kaks suurt teooriat: Max Plancki kvantteooria ja Albert Einsteini relatiivsuseteooria. Esimene käsitleb materiaa ja energia üliväikseid osi; teine vaatleb ruumi, aega ja universumi struktuuri tervikuna. Erinevalt kõigest endisest ei kirjelda nad aga loodust meile füüsiliselt tajutavana, vaid matemaatilise abstraktsiooni teel, kusjuures jääb vastamata nii Aristotelese "miks" kui ka Galilei-Newtoni "kuidas". Võrrandsüsteemide abil anavad nad näiteks täpseid seadusi valguse kiirgamise ja leviku kohta; kuid tõeline mehhanism, mis paneb aatomi kiirgama valgust ja valguse levima, jääb veel looduse saladuseks.

Uued teooriad viisid nimelt teadlasi üha enam veendumusele, et inimese meeled on piiratud ja liiga puudulikud selleks, et tunda loodust täielikumalt. Näiteks leidub universumis mitmesuguseid kiirgusi, nagu röntgen, valgus, soojus, raadiolained. Neid registreerivad eri seadmed; füüsika seisukohalt aga on nad üks ja sama elektromagneetiline lainetus, olles erisugune vaid lainepikkuselt. Selle lainetuse ulatuslikul alal, lähtudes

kosmilistest kiirtest lainepikkusega üks triljondik cm kuni kilomeetripikkuste raadiolaineteni, näeb inimese silm ainult kitsast valguse spektririba nelja ja seitsme sajatuhandiku cm vahelisel lainepikkusel. Ta näeks maailma hoopis teisiti, kui ta silmad tajuksid näiteks röntgenikiiri.

Vahekord vaatleja ja tegelikkuse, subjekti ja objekti vahel oli filosoofide mõtteaineks juba mõistuse koidikust saadik. 2300 aastat tagasi ütles Demokritos: "Magus ja kibe, külm ja soe, samuti kõik värvid leiduvad ainult meie arvamuses ja mitte tõeliselt. Ainus reaalne on muutumatud aineosakesed, partiklid, ja nende liikumine tühjas ruumis." Eraldi, väljaspool meelte taju, ei ole seega maailm midagi tõelist. Einstein arendas selle loogilise mõtte tema ülima piirini: ta näitas, et ka ruum ja aeg pole muud kui subjektiivsete tunnete kujutlus, mida samuti nagu värvi või kuju ei saa eraldada meie teadvusest. Ruumil ei ole mingit muud objektiivset tõelisust kui koht neile esemeile, mida tajume ruumis, ja ajalgi pole mingit iseseisvat olemasolu väljaspool neid järjekorras nähtusi, millega mõõdame aega.

Nii näib tõe otsimine olevat lootusetu: maailm lahutub individuaalsete tundmiste kaosesse. - Aga siiski võime vastastikku oma muljetes tunda harmooniat: võib näiteks eeldada, et kõik näevad ja kuulevad ligikaudu samalaadselt. Veel selgemini ilmneb harmoonia looduse lihtsates printsiipides ja universumi liikumiste suures täpsuses. Järgnev ülevaade moodse füüsika alustest näitab siiski, et iga matemaatiline edusamm tõe poole suurendab lõhet teaduslikult kirjeldatud objektiivse maailma ja inimese kui vaatleja vahel.

Esimene samm teaduse tagasiminekul füüsilisest käsitelust abstraktseni oli Plancki kvantteooria (1900), mis seletas rea kiirgamisnähtusi, muuhulgas nn. fotoelektrilise effekti[1]) oletusel, et kiirguse-energia ei levi pideva vooluna, vaid suure hulga väga väikeste osadena, mida Planck nimetas k v a n t i d e k s . - Sellega tõi aga kvantteooria esile ühe sügavamaist probleemest füüsikas. Et aatomistruktuurilise materia kõrval ka valgus koosneks iseseisvaist partikleist, seisab vastuolus vanema, kuid nüüdki tunnustatud teooriaga valgusest kui lainetusest. Küsimus on seni vastamata; valguse kahene, dualistlik iseloom on aga ainult erijuhus suuremat tähelepanu väärivast dualismist, mis läbistab kogu looduse.

Veel kaugemale reaalseist tunnetusist läks Einstein, kelle relatiivsusteooria haarab kogu universumit. Selle teooria esimeses spetsiaalses osas (1905) andis ta

oma relatiivsuseprintsiibi universumi funktsioonide kolme põhielemendi - kauguse, aja ja massi - kohta. Relatiivsuseprintsiibi tähtsaim erendus puudutab massi mõistet. Massi ja energiat tunti seni kui eraldi absoluutseid, jäävaid suurusi; Einstein sellevastu leidis nad olevat relatiivsed: mingi substantsi kaks eri kuju omavahel kindlas seoses. Võimalus massi muuta energiaks sai oma esimese mõjuva väljenduse aatompommina. - Massi-energia dualism aitab paremini mõista eelmainitud analoogiat valgusegi puhul (partiklid - lained). Ikka jääb aga küsida: mis on õieti too "materia", massi-energia substants, kõige tajutava alikas ?

Järgneva paarikümne aasta jooksul laiendas Einsteib oma tõekspidamisi ü l d i s e k s relatiivsuseteooriaks. See käsitleb universumit tervikuna neljadimensionaalses ruumi-aja keskkonnas, kus Newtoni gravitatsioonitungi asendavad selle keskkonna kui välja geomeetrilised omadused, analoogiliselt magnetväljale. Sellega lahendus mitmeid astronoomilisi probleeme, mida ei seleta Newtoni universum. - Ent siis avastati kõrvalekalduv nähe, mis riivas teaduse üht põhilist probleemi. Einsteini kosmoloogia järeldab nimelt, et universumil on lõplik suurus.[2] Kuid astronoomid leidsid, et kaugemad tähed ja tähekogud süstemaatiliselt liiguvad e e m a l e meie päikesesüsteemist ja üksteisest, kusjuures nende kiirused suurenevad kaugustega.[3] Universum sarnaneb seega paisuvale seebimullile, hajudes aegamööda tühjusse. Viimaseil aastakümneil loodi mitmeid teooriaid selle nähte seletamiseks; ükski neist pole seni küllaldaselt tõestatud. Eriti raske oli eeldada materiia uuestitekkimist universumis.

Suurim takistus inimesele objektiivse tõe otsimisel on see, et ta ise vaatlejana on osa sellest maailmast, mida ta püüab uurida. On isegamulik, et inimene oma suuruselt seisab aatomi- ja tähevalla - mikro- ja makrokosmose - vahepeal. See tähendab, et hiigeltäht (suurim keha universumis) on umbes sama palju inimesest suurem kui elektron (universumi väikseim keha) on temast väiksem. Sellepärast on arusaadav, et looduse suurimad saladused peituvad just nendel piirialadel, mis jäävad kõige kaugemale inimese meelte ulatusest. - Et siin pole takistuseks inimese teaduslikus arenemattus, vaid looduse enese ülim tõke, seda illustreerigu järgmine näide. Soovitakse jälgida üksiku elektroni liikumist. Oletame, et selleks vajaliku suurenduse, seda miljonit korda, võimaldab hiigelmikroskoop, ja et on saavutatav ka tarvilik valgusetugevus vaateväljas. Ilmneb aga uus takistus: kuna elektron on väiksem kui valguselaine, peab tema "valgustamiseks" tarvitama kiirgust väiksema lainepikkusega. Tava-

line valgus oleks liiga "suureteraline", temas elektroni näidata oleks sama raske kui projekteerida käe ja sõrmede kuju õunte abil. Sobivaiks osutuksid lühilainelised raadiumi gammakiired. Kuid fotoelektrilise effekti põhjal avaldab juba taevaline valgus tähelepandavat dünaamilist mõju elektronidele; gammakiirguse palju suurem energia mõjuks neile laastavalt. - Inimese seisundit elektroni uurimisel oma võimalike vahenditega võib võrrelda pimedaga, kes püüab tajuda lumehelbe kuju. Niipea kui ta puudutab helvet, sulab see.

Kui lõplik reaalsus paistab meile kättesaamatuna - kui kaugele siis on veel võimalik minna ? Einstein, kelle usk looduse harmooniasse saatis kõiki ta avastusi, ei suutnud leppida kahe iseseisva teooriaga universumi kirjeldamisel. Pärast kolme aastakümmet katsetusi neid ühendada paistab ta mõõd olevat jõudnud sihile oma ühese, üldise väljateooriaga (1949). Analoogiliselt relatiivsuseteooriale, milles gravitatsioon taandus kosmilise välja geomeetriliseks omaduseks, taandab see uus teooria aatomivalla põhijõu - elektromagnetismi - samalaadseks väljaomaduseks. Üldise väljateooria seadused kehtivad universumis kõikjal.

Mida uut see meile avab, on praegu veel vara ennustada. Ent üks on selge: üldine väljateooria puudutab teaduse ülimat sihti ennast, mis Einsteini definitsiooni järgi on "võimalikult väheseist seadusist loogiliste järelduste abil hõlmata võimalikult paljusid empiirilisi fakte". Üldises väljateoorias kooskõlastub universumi vaheldusrikas elu sügavaks lihtsuseks; inimese abstraktsed mõisted tõelisusest sulavad kokku üheksainsaks universaalseks ühikuks: ruumi-aja, materia-energia primäärväljaks, mille eri vormidest seisab koos kõik maailm.

On tõenäoline, et teaduse ülimaks ja ületamatuks piiriks ei ole ülim tõde ise, vaid ainult kongruentne võrdluspilt: täielik v a s t a v u s teooria ja loodusenähete vahel, nii täielik, et iga üksik fenomeen on kaasa arvatud. See tähendaks ülimalt noteerida ja ette näha kõiki seoseid ja protsesse matemaatiliste sümbolite varal. Intellekti senised triumfid sel teel lubavad ütelda, et lõplik piir osalt ongi juba saavutatud.

Paradoksina nendib aga inimene, et teadlaste poolt näiliseks peetav maailm - valgus ja värvid, lindude laul või sooja suveöö tähistaeves - on just see maailm, kuhu inimene on seotud oma kogu olemisega: maailm, mille loovad inimlikud meelteorganid. Ja see, mida teadlane või filosoof peab tõeliseks maailmaks - värvitu,

helitu kosmos väljaspool tajupiire - pole meile muud kui matemaatiliste märkide skelett.

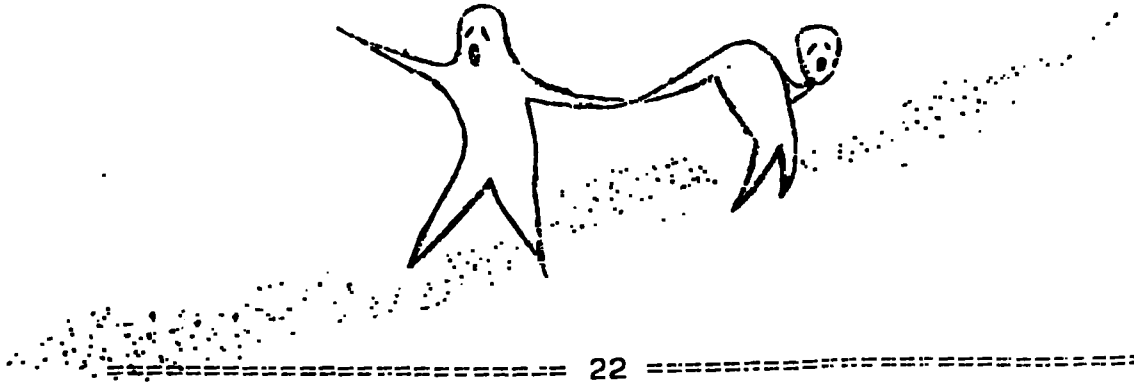
Inimene ei mõista universumit, sest ta ise on sellest osa. Tema keha ja imetlusväärne aju koosnevad samadest algpartiklitest, mis moodustavad udukogusid tähtedevahelises ruumis. Kõige vähem mõistab inimene iseennast. Ta taipab üsna vähe oma organismi protsessidest; veel vähem suudab ta seletada oma mõtlemisvõimet. Kuid uskudes siingi looduses valitsevat harmooniat võime olla julged, et ka see detail - inimese meelte ja mõtlemisvõime ulatus - on korraldatud nii nagu ta on meile kõige parem. Võibolla ülimuse puutumine rikuks seda harmooniat ja oleks katastroofiline inimkonnale. - Nii seisab ta, inimene, mikro- ja makrokosmose vahepeal, piiratud ülimustega mõlemalt poolt, ja võib praegu samahästi kui Paulus kahetuhande aasta eest ainult imetella seda, et "maailm loodi Jumala sõna läbi, nii et kõik see, mida võib näha, ei tulnud millestki nähtavast".

H. Koorits.

1) <u>Fotoelektriline effekt:</u> valgus sunnib metallplaadist väljuma elektrone. Nähet ei saa seletada klassikalisel alusel võttes valgust lainetusena, vaid kvantteooria järgi kui põrkeid valguseosakeste ja elektronide vahel. Televisioon on üks selle effekti rakendusi.

2) Sel alusel oleks universumi läbimõõduks 7o miljardit valgusaastat. Valgusaasta on pikkusemõõt, mille valgus läbistab ühe aasta jooksul kiirusega 3oo ooo km sekundis.

3) Tähekogud ühe miljoni valgusaasta kaugusel liiguvad 16o km sekundis; kaugeimad meile nähtavad 5oo miljoni valgusaasta taga kihutavad üle 5o ooo km sekundis.

ROTALUSTEST KUULEME

R o o t s i s t .

=== Kevadkommerŝŝ Stockholmis toimus 10. aprillil 1952 34 osavõtjaga täielikus kevadmeeleolus ja hoogsuses, nii nagu mäletame neid Tartu ja Tallinna päevilt. Peale ametikandjate sen! Kr. Joosti ja old! A. Palsi kõnelesid vil! vil! A. Onno ja H. Arro ning confr! J.E. Uluots. Meeldejääv koosviibimine lõppes kaugel üle keskõö.

=== Kommerŝŝi eel võeti tegevliikmeiks vastu reb! Tarvo Toomes ja Oole Kint. Soovime õnne ja edu noortele värvikandjaile ja loodame nende nooruse aktiivsust pea näha lähemalt rakendatuna Rotalia hüvanguks.

=== Rotalia juurdekasvu osas võime jälle kirja panna kahe uue l! l! vastuvõtmist ja nimelt Endel Vasur ja Martin Lepik. Kasutame ühtlasi juhust noortele l! l! õnne ja edu soovida raskuste ületamiseks, mis neid kindlasti "varitsevad" uuel eluteel. Seega on noorliikmete arv Rootsis silmapilgul tõusnud 5-le.

=== Confr! Harald Tagepera - alias "igavene tudeng" - on kõikide teisiti mõtlejate kiuste lõpetanud edukalt Stockholmi Tehnikaülikooli civ. ing. tiitliga (meie mõiste kohaselt dipl. ins.). Usume siiski, et see on confr! Harald Tagepera poolt targasti tehtud ning meil on siinkohal meeldiv võimalus värsket vilistlast sel puhul õnnitleda. (Ekslarvamuste vältimiseks rõhutame, et kogu Stockholmi pere oli palutud selle tähtsa sündmuse tähistamisele.)

=== VSO aastapäeva puhul 26. märtsil saadeti Stockholmist Rotalia tervitustelegramm. Soome üliõpilaslehe andmeil toimus aastapäeva koosviibimine 29. märtsil. Telegrammi kättesaamise kohta puuduvad meil seni kahjuks veel andmed.

=== Skautide toetuseks suurlaagri korraldamiseks eeloleval suvel, millest võtab osa kuni 400 noort, on Rootsi Koondise poolt antud kr.100:- Vastav toetuse andmise ettepanek on Rootsi Koondise poolt tehtud ka USA ja Kanada Koondistele, väljendades sellega meie täit arusaamist skautliku töö toetamise vajadusest meie rahvusliku noorsootöö huvides.

=== Toetusfondist on käesoleval aastal suuremate toetustena välja makstud:

Prof.J. Uluotsa-nimelisele stipendiumifondile . . kr.200:-
Eesti skautidele toetuseks 100:-
Ühele confr! toetuseks 150:-

Armas confr! või vil! Kui Sa pole seni veel toetanud Toetusfondi oma panusega, siis tee seda veel täna! Selleks võid kasutada vil! A. Ventseli postgirokontot nr. 5 87 50 või raha üle kanda otse laekurile: Leo Karupää, Brunnsgatan 18 nb, Stockholm, tel. 20 82 31 (ära unusta seejuures ka liikmemaksu!)

=== Vil! Endel Aruja haigusest on Göteborgi kaudu jõudnud teated MEIE SIDE'le. Loodame, et nende ridade kirjutamise ajaks on vil! E. Aruja juba oma endise hea tervise juures.

=== Käesoleval semestril on koosolekutel referaatidega esinenud vil! Kr. Joost, vil. H. Koorits, vil! A. Ventsel, vil! T. Kint, vil! H. Tegeper, reb! Oolo Kint ja 1!1! E. Vasur.

=== 200 krooni vähemalt on Rotalia 40-aasta juubeli pidustusteks võetud Rootsi Koondise käesoleva aasta eelarvesse, toetusena aastaks 1953. Ühtlasi on otsustatud, et käesoleva aasta sügisel valitav uus presiidium, kelle õlgadel lasub kogu pidustuste ettevalmistamine, presideerib kuni juubelipidustuste lõpuni. Teatavasti on Rootsi Koondise presiidiumi ja teised valimised senise tava kohaselt toimunud pärast perekonnaõhtut - enne aastapäeva kommersŝi.

=== Rotalia Göteborgi osakonna koosseis 1. okt. 1951 oli 16 vil! ja confr! Tegevusaasta algul võeti reb! vastu N. O. Inkapööl. Ametiülesannete pärast lahkus Lundi confr! Hans Uibopuu. Kanadasse emigreerus vil! Paul Urvandi. Seega üldarv nüüd 15.

=== Märtsis siirdus Göteborgist senatoorsele ravile confr! Otto Kuulep. Soovime tublile rotalusele, kaasvennale ja perekonnaisale meie kõikide nimel peatset paranemist ja tervena tagasitulemist meie niigi hõredaks jäänud ridadesse.

=== 24. novembril 1951 peeti Rotalia aastapäeva kommersŝ Göteborgis, millest koos külalistega osa võttis 23 inimest.

=== 1. detsembril 1951 laulsid kaasvennad Göteborgis "Ständcheni" meie armsale vil! K. Mölderile tema 50-ne eluaasta täitumisel. Sellele järgnevad tunnid möödusid lennates.

=== Enne jõule refereeris vil! K. Aasa Tšehhi riigi taasülitamise eelmängust. Pealejõulüne tegevus on koondatud EKL-ga ühisteks koosolekuteks ja teisteks üritusteks.

U S A - st .

=== Käesoleval semestril on New Yorgi rotelused käinud koos perioodiliselt iga kahe nädala tagant. Käesoleval kuul on kavas kaks referaatõhtut, kus refereerivad l!l! Egon Kapsi, Hugo Rooman, Felix Link, reb! reb! Viktor Puskar ja Koit Paadre.

=== 15. veebruaril 1952 toimunud KKK-l valiti cönfr! Olaf Millert oldermani k.t-ks Chicagos. Chicagos ja selle ümbruses on 6 noorliiget.

=== Käesoleval semestril sai stipendiumi confr! Lembit Kosenkranius Waynesbergi, Pa. Elukoha muutmise tõttu vabastas KKK! 15. veebruaril tema presiidiumi liikme kohalt. Uueks Rot! xxx valiti confr! Lembit Kald.

=== Confr! Olaf Millert määrati järgmiseks õppeaastaks psühholoogia lektoriks St Olafs College'i juurde Minnesotas. Üliõpilaste arv seal on ca 1500. Confr! Millert õppis Saksamaal Erlangeni ülikoolis ja viis oma õpingud lõpule magistrikraadiga USA-s. Asub praegu Chicagos ja tema õlgadel lasub korp! Rotalia elu organiseerimine ja korraldamine Chicagos, mida ta erilise huvi ja eduga on täitnud.

Korp! Rotalia konvent soovib oma kaasvennale palju õnne, energiat ja tahtejõudu teaduslikul tööpõllul ning Kesk-Lääne Rotalia keskuse organiseerimisel.

=== Chicago Eesti Akadeemilise Klubi esimeheks on l!l! Artur Jurs.

=== Confr! Karl Laantee, kes õpib Philadelphia Usuteaduslikus seminaris, valiti oma ülikooli üliõpilaskonna esindajaks Washingtonis aprilli algul toimuvale üliõpilaskondade esindajate ja USA valitsuse esindajate konverentsile, mille ülesanne on tutvumine valitsusasutuste

ja -isikutega ning diskussioon mitmesuguste sise- ja välispoliitiliste probleemide üle.

Ajalehtede teateil täitis confr! Karl Leentee kui ainuke välismaalane oma osa meie probleemide selgitamisel hiilgavalt.

Confr! Karl Leentee on ka Eesti Üliõpilaskond Välismaal ja Eesti Üliõpilaskond USA-s esimees.

=== 8. märtsil s.a. pidas vil! Juhan Pajur oma 50-dat sünnipäeva. Rohkete tervitajate hulgas oli hulgaliselt korporatsioonikaaslasi. Tervitustega Rotalia nimel esines USA Koondise esimees vil! Heikki Leesment, andes üle auaadressi ja korp! Rotalia värvidega laualipu.

=== USA Eesti Keskesinduse kandidaatideks on rotalustest: vil! Ado Perandi, vil! Heikki Leesment, vil! G. Kuuskvere, vil! Ferd. Sööt, vil! P. Kõlvik, vil! E. Kuusler ja l!l! H. Rooman. Viimane on ka Eesti Üliõpilaskond Välismaal peasekretäriks.

=== 19. aprillil peeti perekonnaõhtu New Yorgi Eesti Maja ruumides. Osavõtjaid 37. Tuju oli tore. Tõsteti klaase ja saadeti soojemaid tervitusi Rotalia koondistele üle maailma.

=== Skautide juubelilaagri korraldamiseks eeloleval suvel määrati toetuseks $ 50.- Raha on üle kantud, tänukiri käes.

K a n a d a s t .

=== Vil. Mihkel Luht töötab ühe tammi ehitustöödel järelvalve-insenerina.

=== 19. mail oli Montreali osakonna perekonnaõhtu vil! O. Nõmme korteris. Osavõtjaid oli 17. Pidu oli hoogne, tuju kõrge. Labradori esindajana võttis osa Lix Laansoo (s.o. Felix), kes teatavasti on eraelus värske papa.

=== 4. mail 1952 võeti Montreali osakonda rebaseks Aimar Romman, ing. Reb! Romman elab praegu Vancouveris. Soovime omaltpoolt noorele rebasele edu ja õnne!

=== Torontos peeti perekonnaõhtu 12. mail. Osavõtjaid oli 38.

=== Mai algul jõudis Kanadasse vil! dr. Enn Terasmäe. Seega on kogu Terasmäede perekond nüüd Kanadas. Dr.Terasmäe töötas seni Rootsi põllumajandusülikooli juures, kus tema sulest on ilmunud rida teaduslikke töid tema erialal (soouurimine).

ROTALUSED PAGULUSES

Korp! Rotalia Rootsi Koondise
nimekiri 1952.

Vil! vil!

AASA, Karl, rer. for. - Ö.Spannmålsgat. 2A V, Göteborg.
ADILA, Jüri, rer. oec. - Lars Kaggsgat. 39 B I, Göteborg.
ARRO, Henno, agr. - Sänkhagsväg. 5B, Sollentuna.
DANIEL, Al-der, med.vet. - Södergat. 15, Eslöv.
JALAKAS, Paul, jur. - Sanatoriegat.19, Ulricehamn.
JAMS, Mihkel, agr. - c/o Hermansons Handelsträdgård, Bollstanäs,Uppl.Väsby.
JOOST, Kristjan, mag. agr. - Klubbacken 22 III, Hägersten.
JUŠTŠUK, Eugen, civ. ing. - Ymsenväg.2 I, Johanneshov.
JURIS, Martin, jur. - Bellmansväg.3 I, Södertälje.
KALMET, Alfred, rer. merc. - Skand. Banken, Malmö.
KARUPÄÄ, Leo, agr. - Brunnsgat. 18 nb,Stockholm C
KELLER, Artur, rer. merc. - Tallbacken 2, Rotebro.
KINT,Tõnis, agr. - Lantbruksförbundets Driftsbyrå, Vasag,15, Stockholm C.
KLAUREN, Vambola, phil. - Karlsgat. 36, c/o Ekblom, Karlstad.
KONRADSON,Theodor, rer.merc. - Gula Råsstugugat.9, Norrköping.
KOORITS, Harry, civ.ing. - Smedsbacksgat. 9 IV, Stockholm Ö.
KÖSTNER, Martin, rer.merc. - Tredje Långgat.36 III äg., Göteborg.
LEEMETS, Paul, ing. - Gubbängsväg.85 II, Enskede.
LIIVIMA, Karl, rer. oec. - Stranaljväg.2o I, Bromma.
LUIK, Herman, agr. - Hagmarksväg. 21, Umeå.
MALM, Friedrich, rer.merc. - Villa "Klint", Lerum.
MILLES, Jüri, jur. - Hjalmar Selandersgat.2 C, Göteborg.
MÄGI, Arved, rer. oec. - Kungsholms Strand 173 III, Stockholm K.
MÖLDER, Karl, rer. merc. - Handlaregat.23, Göteborg.

Raudsüü, Juhan K.S. Äparbanevägen 62 Hägersten

ONNO, Al-der, agr. - Skolväg. 2o B II, Lidingö.
OTS, August, jur. - Bildhuggareväg.25 II, Johanneshov.
PAJUSTE, Eduard, dipl.ing. Skärmarbrinksväg. 5 II, Enskede.
PALS Al-der, rer. for. - Dellensväg.25 I, Johanneshov.
PETSI, Alfred, rer.merc. - c/o Åkerhjälm, Holgertorp, Dyltabruk.
PLINK, Herman, rer.for. - Revirs exp., Övertorneå, Torneå.
SARETOK, Vitold,dipl.ing.- Västanvindsgat.12 B II, Göteborg.
SOTTER, Kaljo, rer.for. - Brändströmsg.1o B, Gävle.
TAGEPERA,Herald,civ.ing. - Valhallaväg.5o IV,Stockholm Va.
TIITUS, Bernhard, agr. - Manhemsgat.1 nb, Hägersten.
TOMASSON,Axel,rer.merc. - Tomteberget, Box 3211, Lerum.
TOOMES, Aadu, met.vet. - Torget 37 B, Kävlinge.
TOOMES, Juhan, dipl.ing. - Bolmensväg.1 nb,Johanneshov.
TRUUSÖÖT, Mihkel,rer.merc. Förskottsväg.15 I, Hägersten.
VATSEL, Armand, civ.ing. - Stövelväg. 16 II, Hägersten.
VELITAR, Jakob, agr. - Box 28, Fjälkinge.
VENTSEL, Alfred,mag.rer. oec. - Köpmansg.7 III, Sundbyberg.
VILVAL, Ernst, rer.oec. - Stremaljväg. 17 II, Bromma.

Confr! confr!

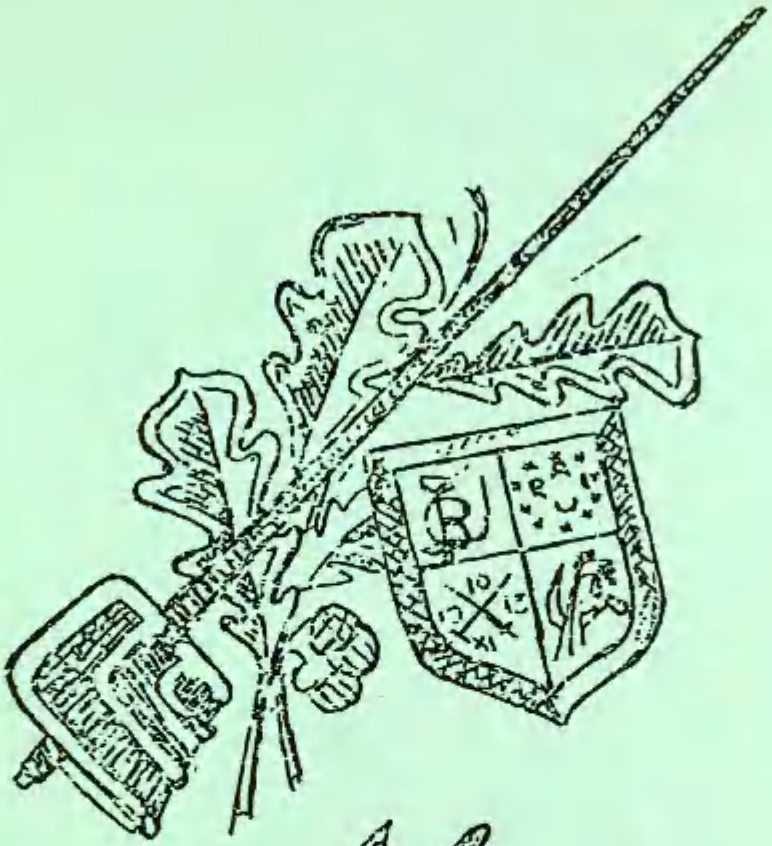
ADILA, Hans, ing. - Lars Kaggsgat.29 B I,Göteborg.
AVARA, Enn, rer.for. - Årdalaväg. 96, Älvsjö 2.
BERGGREN, Gunnar, ing. - Rådmansgat.8, Stockholm.
EISTRAT, Artur, jur. - Sirapsväg.2o I, Enskede.
END, Arvo, rer. oec. - Huddingeväg.353, Älvsjö 2.
ENNOK, Toivo, rer.oec. - Tredje Långgat.36, Göteborg.
HELMVEE, Eugen, rer.oec. - Vasalunden 36 I, Ludvika.
HIIS, Gunnar, med. - Idrottsgat.28, Uppsala.
KAHO, Arnold, agr. - AB Salpeterverken, Köping.
KAIN, Vambola, ing. - Berzeliigat.12, c/o Andersson, Göteborg.
KALBERG, Harry, chem. - Gliaväg.6o A, c/o Lindström, Bromma.

KARTUS, Einar Ülo,chem. - Valhallaväg.5o IV,Stockholm Va.
KINT, Oole, phil. - Svedenborgsgat.32 B I,Uppsala.
KRUUS, Kaarel, agr. - Egilsgat.17 A, Uppsala.
KUROL, Martin, rer.oec. - Havsbadsväg.33, Ängelholm.
KUULEP, Otto, rer. oec. - Baazgat.34, Mölndal.
KÄRSTEN, August, ing. - Inteckningsväg.14 nb,Hägersten.
MÄSAK, Hjelmar, rer.oec. - Baazgat.36, Mölndal.
PAAS, René, med. - Bokbinderväg.55 V, Hägersten 1.
RAIDAL Al-der, rer.oec. - Strömstadsväg.11, c/o Ragna, Uddevalla.
RAIEND, Ülo, chem. - Sturegat. 19, Uppsala.
RAVA, Gustav, jur. - Grönviksväg.1o3, Bromma.
TAAR, Oskar, jur. - Stävenäs, Hus C-9, Göteborg.
TOOMES, Tarvo, rer.oec. - Bolmensväg.1 nb, Johanneshov.
TRUUSÖÖT, Ants, ing. - Västenvindsgat.12 D, Göteborg.
UIBOPUU, Hans,ing.chem. - Villa "Storsäter", Lerum.
ULUOTS, Jüri-Erik, arch. - S:t Eriksgat.81 IV,Stockholm.

<u>L!l! L!l! ja reb! reb!</u>

INKAPÖÖL,Nils-Olof,ing. - Haga Kyrkogat.6, Göteborg.
LEPIK, Martin, jur. - Åsvägen 5 nb, Solna.
SEPP, Raul, ing. - Borås.
TREUFELDT, Ain, ing. - Gesällgat.9, Västerås.
VASUR, Endel, ing. - Hjälmarsväg.8, Johanneshov.

"MEIE SIDE" nr.5/6 (III aastakäik). Väljaandja: Korporatsioon Rotalia konvent USA-s. Toimetuse aadress: Aado Perandi - Cortlandt Hotel, 9o Cortlandt St., New York 7,N.Y.

Meie SWDE

1953

M E I E S I D E

K O R P ! R O T A L I A B Ü L L E T Ä Ä N.

Nr.1/2 (IV aastakäik) Toronto, 1953.

Väljaandja: Kanada Koondis.

Tegevtoimetaja: Ülo Jürima.
Toimetajad: Eino Kuris ja Harald Mandel.

S a a t e k s.

Käesolev "Meie Side" number on esimene, mis toimetatud ja välja antud Rotalia Kanada koondise poolt.

Tervitame Rotalia peret kogu vabas maailmas, samuti saadame mõttes tervitused neile, kes asuvad veel kodumaal või keda on punane terror paisanud orjatöölaagritesse, ja kelle kordsesse vabanemisse meie ei kahtle. Meie pere on alati olnud teovõimeline ja üksmeelne, andes oma parima kodumaa ja kaasrotaluste eest. Ajalugu on näidanud, et mehed mitmest erinevast poliitilisest parteist on istunud rotalustena koos ja pidanud vaprat võitlust sõna ja tulirelvaga kodumaa eest. Oleme kindlad, et ka tulevikus valitseb Rotalia peres üksmeel ja täielik arusaamine üksteisest, sest on ja jääb meie kõigi ühiseks eesmärgiks vaba Eesti.

USA koondise hea ja vajalik algatus "Meie Side" näol oli tänuväärne samm, millist pole kõrvutada ühelgi teisel üliõpilasorganisatsioonil ja mis on muutunud rotalustele vajalikuks informatsiooni- ning mälestusi värskendavaks ajakirjaks.

Käesoleva numbri ilmumine on viibinud, mida palume vabandada. Kas on see tingitud olnud siinsest elutempost või on selles süüdi Kanada tohutud kaugused (isegi Torontos!), see jääb lugeja otsustada. Et mitte pettumust valmistada, siis ilmub käesolev number kaksiknumbrina.

Sisu koostamisel oleme pühendanud Rotalia't ja rotalusi puudutavate küsimuste kõrval mõned read sõduriluulele ja Kanada kirjeldamisele. Pole ka unustatud neid, kes on lahkelt kaastöö saatmisega viivitanud. Samuti oleme avaldanud ühe artikli mõttevahetuse korras, et tõsta üles mõtteid, mis noorenat ja ka vanemat generatsiooni võiks huvitada ja pisut poleemikat ning elevust tekitaks.

Kanadast seda numbrit teele saates soovime, et "Meie Side" oleks tulevikus sidemeheks rotalustele, kus need ka ei asuks. Ühtlasi tahaksime loota, et ka nn. "teoreetilised" rotalused leiaksid "Meie Side" kaudu tee tagasi meie arvukasse ja kindlasse perre.

Toimetus.

-----xxx-----

JÜRI MAA.

ARMASTAN EESTI KODU.

Armastan Eesti kodu,
Tema põhjamaisust,
Talvist külma ja lund.
Härmas õitsevaid kaski,
Lumes küüruvaid kuuski,
Mändi ja kadakaid laanes.

Armastan kevadist päikest,
Lõunatuult, lõo lööri,
Pääsu laulu ja vindi vilet.
Külvist lõhnavat mulda,
Metsi, jõgesid ja järvi,
Ning kollaseid kullerkuppe.

Armastan jaaniöö valgust,
Jahedust, sädelevat kargust
Ja kesköösl haukuvat peni.
Loodus ei maga, vaid elab,-
Kodunurm õitseb ristikheinas
Ja pärnad puhkevad õites.

Armastan sügist viljalõikust,
Loodusanni koju saabu.
Vaatlen kerkivaid aune ja hakke,
Ning maitsen uudseleiba piimas,
Kärjemees, õuntes ja aiaviljas.
Olen kui laps küllusest maias.

Aastad mööduvad, mina jään
Ja olen ikka veel kodus,-
Nii nagu ta sinna mulle jäi.
Oli seal eile, täna ja homme,
Sest tean, seal on mu kodu,
Minu elu ja armastus õnnes.

xxxxx

Rotalia vilistlaskogu "likvideerimise" päevilt.

Küllap bolševikud teadsid, kus asus kindlam vaimne vastupanu neile, kui nad ühe esimese korraldusega pärast võimuletulekut juunis 1940 sulgesid kõik üliõpilasorganisatsioonid ja nende vil!kogud.

Meie, Rotalia, vil!kogu juhatusse kuulusid neil päevil A. Käbin esimehena, dr. E. Terasmäe ja E. Vilval - viimane laekahoidjana.

Vil!kogu juhatus pidas oma viimase koosoleku siiski enne kui ametlikult jõuti asjaomastele isikutele teatada vil!kogu sulgemisest ja likvideerimisest. Sel koosolekul, mis toimus Kadriorus E. Terasmäe kortris, tehti ainult kaks otsust:

1) võeti teatavaks vilistlase Leinjärve avaldus või kiri Rotalia vil!kogust lahkumise kohta (oli ainuke hing, kes bolševike võimuletulekul ruttas lahkuma Rotaliast), ja
2) otsustati kohe välja anda ja kätte saata võlakohustused kõigile rotalustele, kes olid raha laenanud Rotalia maja ostuks ja ümberehituseks. Võlakohustused täideti ja kirjutati alla samas ning saadeti välja postiga või toimetati isiklikult kätte.

Vahemärkusena olgu tähendatud, et sellel kiirel tootsemisel olid need tulemused, et Rotalia maja Tartus, Tähe tän.29, jäi juriidiliselt omanikuta ja on seda vist tänapäevani. Maja ei natsionaliseeritud, vaid see pidi dekreedi korras minema Tartu Ülikooli varanduseks. Vil!kogu likvideerimise puhul võlakohustuste omanikud rotalused esitasid need Tartu Ülikoolile, nagu seda likvideerimise kord ette nägi. Ülikoolil aga puudusid summad võlakohustuste eest tasumiseks. Sellepärast ei saanud ta ka maja vastu võtta. Nii pole Rotalia kinnisvara - maja ja krunti - ei natsionaliseeritud ega ja Tartu Ülikooli varanduseks muudetud, isegi mitte bolševike seaduste ja korralduste järgi.

Sel viimasel vil!kogu juhatuse koosolekul likvideerimise küsimuses mingeid otsuseid ei tehtud, kuna polnud veel ametlikult teatatud juhatusele likvideerimisest.

Rotalia vil!kogu likvideerimise toimetus jõudis käiku just sel päeval, mil eesti politsei veel viimast päeva tegutses. Vil! E. Vilval andis üle veel eesti politseile kassaraamatud ja tšeki ca tuhande Ekr. peale, milline summa oli hoiul Põllumeeste Keskpangas. Kuna mina olin vahepääl kortrist välja tõstetud ja elukohta vahetanud, ei leitud mind nii kiiresti kätte, et ametlikult mulle likvideerimise otsust kuulutada. Mul tuli see vastu võtta juba bolševike miilitsalt.

Nii palju on mul eluajal bolševike võimu asutustega üldse tegemist olnud kui Rotalia vil!kogu likvideerimise otsuse teatavaksvõtmine. Aga see oli omaette operetitaoline etendus, mida tahan kirja panna.

Elasin tollal Nõmmel, väga kõrvalises kohas, pisitillukeses punkris. Aknast võis siiski näha, kui keegi majale ligines. Võimalus oli ka köögi kaudu majast lahkuda ja võssa vajuda.

Ühel hommikupoolikul tuligi üks värske miilitsamees. Oli üks tudi-taadikeno, kõndimine liivasel pinnal nii küütsa-küütsa,

varukasuud kangesti narmendamas, - aga uhke miilitsaside varruka ümber. Ei tal pikemat juttu olnud midagi kui ulatas läbi akna mulle kutse ilmuda Nõmme miilitsajaoskonda. Samal päeval, lõunapaiku. Olgu, läksin. Ei seal teatud mu asjast midagi, kästi oodata kuni tuleb jaoskonnaülem. Istusin ja asusin ootama. Oli seal mitmesuguseid kutseid laiali saata ja oli seal ka mehi küllalt, noori ja tugevaid kui merihärgi. Aga ei keegi viitsinud ühegi kutsega kuhugi minna, muudkui panniti vastu, või olgu siis, et mindi mõnda lähemasse paika, kus sillutatud tänavad ja korralikud kõnniteed. Aga nii kui too vana taat, kes mullegi kutse tõi, pilu uksest sisse pistis, nii tolle kohe paberiliipakad pihku topiti, et mingu aga, ja ikka Nõmme kõige kaugematesse ja liivasematesse soppidesse. Vanataat püüdis ka pisut vastu punnida, aga ei seda võetud kuulda-vaks. Muudkui mine! Ning vana tudi läks jälle küütsa -küütsa marmendavi varrukasui ja tudisevi päi. Läks mul küll hari punaseks vana inimese nöökimise pärast, aga lõin käega, - kes sul käskis nina toppida sihukesse seltskonda!

Käis seal jaoskonnas inimesi hulgana - ikka sotsiaalse päritolu tunnistusi otsimas. Kõik olid ikka kangesti sotsia-d, päritolu sinuke, et mina tundsin end otse peajao kõrgemana isegi hertsogi seisusest. Ning käis siis päast läbi sääl miilitsa pinginurgal konutades vana Mauruse eluterkus, et - ole sa sotsia või sotsio, - Siberisse viivad mõlemad sind ikkagi!

Oli olnud õõsel üks autoõnnetus ja keegi vigastada saanud. Miilitsal vaja teada saada, mis vigastatust saanud. Mõni mees ütles küll, et no sai viga - sai, mis sest siis ikka. Kui on surnud on surnud, ega ellu ärutata enam; on haiglas, asi sellega, mis sest taga ajada. Üks meestest oli selle asja aga endale pähe võtnud ja tuletas ikka ja jälle meelde. Lõpuks tuldi hää idee peale: tuleb haiglasse helistada ja telefoniga küsida! Aga kuidas saada teada, missugune on haigla telefoninumber? Arvati nimelt, et kui on haiglas, siis juba Diakonissis. Hulk aega peeti aru, kuidas teada saada Diakonissi telefoninumbrit, kuni keegi teadis kinnitada võivat, et on olemas niisugune raamat, kus kõik telefoninumbrid seos. Aga kust saada niisugune raamat kätte, jälle probleem! Kuni üks miilitsamees lõpuks küsis, et mis raamat see niisugune on, mis seal telefoniaparaadi juures nööri otsas ripub?Ja kas sa näe - seal ta oligi, see probleemi lahendus, millo kallal üle tunni aja oli pääd murtud. Seal oli Diakonissi telefoninumber ja Diakonissis oli too vigasaanu, elu sees ja paranemise lootused hääd. Vahepääl oli jaoskonnaülem küll juba kohale tulnud - aga oli mul siis kiiret, kui sihuke meelikosutav etendus käimas ja paraku mul oli võimalus istuda otse , niiütelda ,näitelaval ja sealt etendust jälgida. Esmakordne ja ainulaadne juhtum elus!

Tuletati mulle juba meeldegi, et mina ootavat ammugi ja hiljaatulejad läinud minust mööda. Mina jälle kangesti viisakas omakorda, et siin kõik nagu näha naisterahvas-inimesed, neil koju kiire, või jälle töölt tulejad, mul aega on. Lepiti minu viisakusegagi. Lasti edasi istuda.

Kuni lõppesid kõik sotsiad ja mul tuli minna jaoskonnaülema jutule. Oli päris hea näoga noor inimene. Otsis minusse puutuva akti üles ja - siis oli tarkus otsas. Aga oli ka otseko-

hene inimene ja ütles, et siin on üks Rotalia asi ja rahatsek, aga mis minu sellega pean tegema ja mis Teie siin peate tegema, seda mina küll ei tea. Ma juba nägin, et ei see meos teadmud Potaliast õhkagi ja õpetasin siis omakorda, et Teie lugege mulle nüüd ette, mis sinna iche ülemise ääre peale on kirjutatud ja mina siis kirjutan alla, et Teie lugesite mulle ette. Tema jälle arvas, et kui mina juba tean, mis asi see on, et mis ta mulle siis akka ette loeb, eks ma või ise lugeda kui tahan ja alla kirjutada. Ma siis võtsingi paberilehe ja pistsin nime alla.

Niiviisi käis toona Rotalia vilistlaskogu "likvideerimine".

Hiljem oli aga likvideerimise toimetus vist kadunud ja hakati uuesti likvideerima. Kutsuti Vilval jooksukorda, aga tema seletas, et tema on kõik üle andnud, Käbin teab kõigest. Aga Käbin oli siis juba Nõmmelt läinud ja keegi ei teadnud, kuhu. Ka Vilval mitte. Nii et rind kätte ei leitud ja Rotalia vilistkogu jäi teistkordselt likvideerimata.

Kui 1941. aasta sügisel jälle Tallinna tulin, oli Rotalia vilistkogu hoiusumma Põllumeeste Keskpangas alles - Vilvali poolt antud tšeki raha väljavõtmiseks ei olnud kasutatud. See summa jäi sinna ka kuni Saksa okupatsiooni lõpuni 1944.

Nii et Rotalia maja ja krunt on alles ja ka hoiusumma on alles!

Pärast "likvideerimist" pidasime Vilvaliga aru, mis edasi teha. Arvasime, et muutunud oludes tuleks eeskätt vilistkogu juhatuse kandepinda tugevdada. Teiseks, kuna E. Terasmäe oli jäetud esialgul riigiteenistusse edasi, võis oletada, et tema järgi võib olla tihe valve ja tal võivad sabad järgi olla. (Minu sabad olid sest ajast kadunud, kui ametkohalt tagandati ja ümber kolisin; Vilval arvas teadvat, et teda ei jälitata). Sellepärast arvasime, et ettevaatus on tarkuse ema ja targem on Terasmäe mängust eemale jätta. Pöördusime siis Paul Mägi poole, kuna tema on, nagu alati, niiütelda isikliku õiguse alusel volitatud ja õigustatud Rotalia küsimusi otsustama ja lahendama.

Augustikuu lõpul või septembri algul aastal 1940 kogunesime siis, P. Mägi, E. Vilval ja A. Käbin, Nõmmel minu kortrisse, et aru pidada Rotalia edaspidise elu kohta. Asi toimus muidugi juba nõnda, et sellest nõupidamisest kellelegi ei kõnelnud.

Võtmud teatavaks asetleidnud vilistkogu likvideerimise menetluse, leidsime, et seni kui elab rotalusi, elab ka Rotalia. Edaspidise elu ja tegevuse kohta arvasime, et on kõige olulisem, et side rotaluste vahel ei kaoks. Paul Mägi tegi ettepaneku, et tuleb püüda arendada niiütelda ühelsidepidamise viisi, kus igaüks meist koosolijaist hoiaks tihedamat sidet ja kontakti vähemalt kolme rotalusega, need kolm omakorda igaüks jälle kolmega jne. Isiklikult püüdsin seda otsust täita ja andsin omalt poolt mõista, et need, keda mina külastasin, omaltpoolt ka teisi kaasvendi külastaksid. Ega keegi seda kontrollida saanud, kuivõrd need "ahelad" funktsioneerisid. Üks on aga kindel, et sidepidamine rotaluste vahel oli eeskujulik: pärast Tallinna langemist Saksa vägede kätte, vist 2. või 3. septembril 1941, toimus rotaluste kokkutulek Tallinnas kuskil Karja tänaval - ja tänav oli korraga värviküllane sini-must-rohelistest mütsidest, sest enamik kokkutulnuid trotsis rindeolukorda ja tulid värvides!

Mina kadusin peagi Tallinnast 1940.a. sügisel, hiljem lahkus sealt ka Paul Mägi. Rohken ne enam koos ei käinud bolševike ajal. Saksa okupatsiooni ajal jatkas vil!kogu juhatus tegevust [illegible] koosseisus - P. Mägi, E. Vilval ja A. Käbin, hiljem kutsus [illegible] juure vil! Mets. Uued valimised toimusid juba pärast Teise Maailmasõja lõppu.

Vil!kogu "likvideerimisele" järgnes veel üks väike järelmäng Saksa okupatsiooni ajal. Juhatus otsustas nõutada tegutsemisluba, ning vastavasisulise avalduse esitasingi oma allkirjaga Sisedirektorile, põhjendades avaldust sellega, et Rotalia vil!kogul on hulk varandusi: maja Tartus, mis pole ei natsionaliseeritud ega ülikoolile antud, hoiusumma pangas ja hulk võlavõlakordi, mis vajavad korraldamist. Jüri Uluots vaatas avalduse läbi ja kiitis heaks. Vastus tuli ka Sisedirektooriumilt, et küsimuse otsustamine on edasi lükatud.

Nii olid need Rotalia vil!kogu "likvideerimise" lood,aga aeg on näidanud, et pärast "likvideerimist" vil!kogu on nagu palju aktiivsem kui enne.

----oOo----

A. Käbin.

MÕNINGAID MÄRKMEID KANADA KOONDISE "AJALOOST".

Nagu ikka olnud korp! Rotalia ajaloos, et niipea kui kuskile on koondunud mõned rotalused, siis nad püüavad kohe alustada oma tegevust. See organiseerumine sünnib nagu iseenesest ja endastmõistetavalt. Niisugune oli ka Kanada koondise sünd. Ta tekkis iseenesest.

Ametlike protokollide järgi loetakse Kanada koondise aastapäevaks 28. jaanuar 1950.a. Faktiliselt oli koondis tekkinud ja tegutsenud hulga varem. 1948. aasta lõpul või 1949.aasta algul pöördus vil!kogu esinees Paul Mägi Saksamaalt confr! Endel Toigeri poole, paludes teda asuda organiseerima Rotalia koondist Kanadas. Sel ajal asus siin laialipillatuna mööda äärotult suurt maa-ala umbes 10-12 rotalust. Keskustest asus sel ajal Torontos 2: vil! Bach ja vil! Vaher, Ottavas: vil! Jaska ja vil! Lepik, Montrealis -vil! Nõmm ja Halifaxis - confr! Jänes. Ülejäänud väljaspool suuremaid asulaid. Arvestades selle maa mõõtmeid, kus üks rotalus asub teisest enam kui kaks või kolm tuhat kilomeetrit eemal, paistab nagu puuduksid võimalused organiseerumiseks. Kuid ne näene, siinne kaugus kaob ajas ja tahtes. 1949. aasta kevadel saabusid Torontosse pea samaaegselt Rootsist 5 rotalust: vil! Haabniit, Kuutma ja Suursööt, ning Saksamaalt vil! Käbin. Sama aasta sügiseks olid Torontos koos 8 rotalust ja nii tuli pidada Rotalia 36. aastapäev Kanada pinnal. Organiseeriva toimkonna poolt saadeti kõikidele teadaolevatele rotalustele kommersikutsed, kusjuures üheks päevakorra-punktiks oli Kanada koondise asutamise

küsimus. Teadaolevaid aadresse oli sel ajal 21.

Esimene koosolek peeti 12. nov. 1949.a. Torontos, millest võtsid osa 9 rotalust: Bach, Haabniit, Krabi, Kuutma, Käbin, Suurkõr, Tõigast ja Vaher. Koosolekul otsustati, arvestades vil! kogu üldkoosoleku otsusega (Saksamaal) ja tugedes kodukorrale ning arvesse võttes vil!kogu esinehe seisukohta, asutada Rotalia Kanada Koondis, kuhu kuuluvad kõik Kanadas asuvad rotalused.

Kuna kohal viibisid vähem kui pooled rotalused, siis nõuti nitte osavõtjailt nende seisukohta koondise asutamise küsimuses. Juhatusse valiti esinehe ks vil! A. Käbin, abiesinehe ks vil!M.Bach ja kirjatoimetajaks vil! A. Haabniit. 28. jaanuaril 1950.a. tuli koondise juhatus kokku ja konstateeris, et 24-st Kanadas asuvast rotalusest on 18 "pro" ja 6-lt puudus vastus. Sellega loeti Kanada Koondis asutatuks.

Toronto kõrval teiseks suuremaks keskuseks, kuhu koondus suuremal arvul rotalusi, oli Montreal. Septembris 1951.a. asus Montrealis juba 10 rotalust, kelle poolt tõsteti Toronto koondise koosolekul üles küsimus Montreali osakonna asutamiseks, kusjuures esialgu jäi lahtiseks küsimus, kas asutada Montreali koondis või Kanada koondise osakond. Vastavalt vil!kogu seisukohale moodustati samal sügisel Kanada koondise Montreali osakond, mis töötab koondise üldraames.

Kuigi meie kodukord ei näe otte koondise osakondi, arvan siiski isiklikult, et niisugune moodus tingituna praegusest olukorrast on praktilisem kui iseseisvad koondised ühe riigi piires. Kuid siin oleks hädavajalik välja töötada ajutised juhendid või ajutine kodukord koondiste ja nende allosakondade tegevuseks, et ühtlustada Rotalia tegevust ülemaailmalises ulatuses.

Aastate jooksul on Kanada koondis kasvanud pidevalt, kahjuks mitte niipalju noorliikmete kui teistest maadest juurdetulijate arvel. Praegu kuulub Kanada koondise koosseisu 56 rotalust, neist Montreali osakonna nimekirjas 14. Noorliikmeid on vastuvõetud 3, neist 2 saabus Rootsist ja 1 Saksamaalt. Värve on antud kolmele noorliikmele. Tingituna selle maa eriomadustest võiks mainida, et üks Montreali osakonna poolt vastuvõetud noorliige asub praegu Vancouveris, - seejuures kaugus nende kahe punkti vahel on ca 2815 miili ehk ca 4504 kilomeetrit.

Mis puutub koondise tegevusse, siis on see olnud suhteliselt aktiivne. Meiegi ei saa võrrelda siinset tegevust tegevusega kodumaal, kuid eks olukorrad ole kaunis erinevad. Ei tohi unustada, et enamus rotalusi on saabunud siia maale viimase 2 - 3 aasta jooksul ja on täiesti loomulik inimlikust seisukohast lähtudes, et igaüks tahab tunda oma jalgealuse kindlust. Eriolukorra loovad ka siinsed kaugused ja sellega on ka seletatav, et aktiivselt võtavad osa koondise elust Toronto ja selle lähemas ümbruses ja Montrealis asuvad rotalused.

Eripeatüki moodustavad nn."surnud hinged". Osaliselt vabandatakse seda kaugustega. Kuid samas puuduvad ka kirja teel teated, kuigi on korduvalt tema poole pöördutud. Kindel on aga see, et iga rotalus peab kandma kohustusi, mida ta oma peale on võtnud. Rõõmustava nähtena peab konstateerima, et kui teataval momendil on vajadust kedagi oma kaasvendadest toetada, siis on selle taga seisnud 100% aktiivselt tegevusest osavõtjaist.

E. Kuutma.

Jüri Maa.

SÕBRAD, SÕDURID.

Aeg kangelasi unustab
Ja hauad tasandab.
Ning kuulsast sõdurist
Tuul mainasjutustab.

.....

Päikeselisel suvehuul,
Laulsid vabadust kahurid.
Sõjas lõunatuules
Siis surrsisid sõdurid.

Läksid julgelt idasse
Sõjamehed vaprad.
Tundid rääkisid ihasse,
Kättemaksta, tappa.

Käistel sini-must-valged,
Kiivreis nooruse näod.
Nägist särasid palged,
Kumasid lahinguteod.

Saagu vabaks kodupinnas,
Olgu vaba kodumeri.
Kallis vabaduse hinnas
Pole iial meie veri.

Surid vaenlase read,
Kes tapsid ja küütsid.
Uinusid meiegi pead,-
"Poisid edasi!" veel hüüdsid.

Palju noori puhkab mullas,
Metsa serval, kuskil soos.
Nende vaimud päiksekullas,
Teod neil vabaduse loos.

.....

Need olid julged kurradid,
Kes naersid üle surma.
Need olid vaprad sõdurid,
Kes vaenlast võtsid murda.

.....

Aeg kangelasi unustab
Ja hauad tasandab.
Ning Eesti sõdurist
Tuul mainasjutustab.

-----xxxxx-----

Avaldatud nõttevahetuseks.

N O O R T E E R A K O N D.

Nende paljude pagulasaastate jooksul on üles kerkinud küsimusi, mis põhjustavad avalikke vaidlusi nii ajalehtedes, ajakirjades kui ka väiksemates sõprade ringides. Neis küsimustes põrkuvad kokku erinevad seisukohad, arusaamad ja tõekspidamised. Ühelpool seisab vanem, teiselpool noorem generatsioon. Vanemate arusaamad pärinevad normaalaegadest ja elukogemustest, noorte omad sõjast ja tähelepanekutest võõrastelt radadelt. Ühed on enam minevikus kinni oma mõtetega ja näevad tulevikku n.ö. mineviku pildis, teised elavad olevikus, minevik neid ei huvita ja tulevikku lasevad nad ajal kujundada.

Üks vaidlusteemadest on meie erakonnad paguluses, mis püüavad jõudumööda tegutseda ja edasi elada väljaspool kodu piire. Kas erakonnad on tarvilikud ühele rahvale? Kindlasti, sest siit saavad alguse paljud ideed ja mõtted, mis vajavad tegelikku lahendust. Nende kaudu avaldub rahva tahe ja hääl riigivõimule . Erakondlus on parlamentarismi alus, kuid on õigustatud seal, kus asuvad riigi elemendid: maa, rahvas ja võim. Paguluses saavad erakonna ideed olla ainult isikliku varandusena. Organiseeriva vormi andmine ei ole õigustatud rahva kui tervikluse seisukohast.

Meie erakonnad olid kodumaal kujunenud revolutsiooni ideedest ja tegelikust elust iseseisvuse jooksul. Meie erakonnad nägid peamiselt kasusaamist oma erakonna inimestele. Valitsusvõimu taheti näha selle painduvuses, sõnakuulelikkuses ja nõrkuses. Puudus ideeline sisu ja oskuslik tasakaal. Meie erakondade sulgemine andis rahvale rahu ja mõtlemisaega. Iseseisvuse püsides oleks see rahvas erakonna kriisidest kindlasti välja tulnud terves vaimus ja üksmeelsuses. Meie oleksime leidnud rahvale vajalikud erakonnad kindlate eesmärkidega ja juhtidega.

Eesti pagulus püüab võõrsil edasi elada nii nagu see oli kodumaal. Vastavalt sellele kujunevad vajalikud ja mittevajalikud, head ja halvad organisatsioonid ning nende isikuline koosseis. Meil esinevad kõik endised Riigikogude erakonnad ja ajavaimus uued modernsed erakonnad. Rahvale on niisugune erakondlus tema enamuses naljaks ja kodumaa rahvale kindlasti häbiks. Siin ei ole põllumehel põldu ega sotsil riigivara, mille ümber vaielda ja jageleda. Siin mahuvad kõik rahvusküsimused majanduse ja poliitika alal ühte erakonda. Kuid üks erakond paguluses pole vastuvõetav meie vanemale generatsioonile, kes sellega kaotab palju ilukõnet, ametite jaotamist, tähtsate kirjade koostamist ja isiklikku sära.

Nooremale generatsioonile on niisugune erakondlus vastuvõtmatu. Kuid ta kuulub siiski sellesse nimeta ja juhatuseta erakonda, s.o. EESTI ERAKONDA. Selle erakonna põhieesmärk on Eesti taastamine. Tema tegelik programm kerkib esile siis, kui kõnelevad kodupinnal vabaduse kahurid. Tema praegune tegevus on alal hoida eesti keelt, meelt ja võitlusvaimu. Siduda kõiki eestlasi

ühiseks tervikuks, tagasi tuua kaduvaid rahvuskaaslasi, arendada omakultuuri ja koguda vabaduskapitali.

Selle eraldonna raamis peame enestest jäägitult kõrvale heitma ükstoise kahtlustamised, mustamised ja halvustamised. Välja juurima kasvava ükskõiksuse ja loiduse. Rohkem ennast ohverdama seltskondlikule tegevusele ja rahvusprobleemidele. See kõik on vajalik selleks, et ükskord me ei pruugiks häbeneda oma pagulaspäevade pärast.

Meie tõeline kodu asub Läänemere kaldal ja selle maa vastu kannab igaüks kohustust võidelda nii sõnas kui relvas. See relv ja sõna seisab noorte eraldonnas, Eesti Eraldonnas. Kuid selle lipu alla kogunevad kõik noored ja vanad, kellel on noored arusaamised. Vanade elukogemused on tasakaaluks ja koostöö eduks, kuid noorte energia tulirelvaks, mis otsustab viimase lahingu.

Ü. Jürima.

------- oOo -------

Reisimärkmeid.

Inimesele on alati olnud omane pidada ilusamaks, paremaks ja huvitavamaks seda, mis on neist kaugel. Tema pidev elukoht on sagedasti tavaline, igapäevane ja mitte huvi- ega elamusi pakkuv. Kui aga see inimene oma alatisest elukohast lahkub mõnel põhjusel kaugematele radadele, siis tekib tal kiiresti igatsus oma endise kodu ja ümbruse järele, mida tunneme kojuigatsuse nime all. See kodupaik on antud momendil temale kõige ilusam oma mälestustes. Ta võib näiteks taga igatseda üht kaske koplis või kivi õues, mis mõnel põhjusel on eriti meelde jäänud. Need on n.ö. reisimõtted.

Missugune oli meie ettekujutus Kanadast tol ajal kui me olime alles kodumaal? Tõele au andes vist küll üsna ähmane, kuid kindlasti parem kui kanadalase ettekujutus meie maast. Mulle on meelde jäänud niisugused mõisted, nagu: suur, metsik, indiaanlased jne. Ühesõnaga, mingisugune Siberi-taoline metsik asumaa inglaste valitsuse all. Tsivilisatsioonist on üldiselt väga vähe meelde jäänud. See ettekujutus siinsest maast paranes üsna kiirelt, kui pagulaslaastate jooksul kerkisid üles siia emigreerumise mõtted. Selgus, et see maa ei olnudki nii mahajäänud; siin on linnad, raudteed, autod ja elamine üsna samasugune nagu igalpool, - indiaanlasi leopiski väike. Kuid kõigest studeerimisest ja heast informatsioonist hoolimata oli siia saabudes siiski üllatusi omajagu. Suurem osa küll optimistlikus suunas, aga mõned ka vastupidises. Varsti selgus, et sa oled vaba mees vabal maal, aga kui sul rähelasti lähab, siis pole sul kellelegi põhjust kaevata. Tuleb rabeleda omal jõul, s.ö. oma tarkuses ja arusaamise järele.

Kas tänu heale juhusele või elukutsele, oli mul võimalus reisida Kanada ühest äärest teise, mis on tublisti kaasa aidanud parema ettekujutuse saamiseks sellest maast. Kui mõne väikesema maa kohta öeldakse, et ta on tasane, mägine, metsane või lage, siis Kanada oma ulatuse suuruses mahutab enesesse kõiki neid pinnavorme. Ida-Kanada sarnaneb osaliselt Kesk-Rootsile või Lõuna-Soomele oma madala pindala, kaljude, võsametsa ja kehva maaga. Kuid järjest läänе poole nii pinna vormid kui katted muutuvad. On juba näha ilusat metsa, mägisemat maad, ja Niagara poolsaar oma lubjakivist aluspõhjaga esindab korralikku põllumaad. Kanada kaguosa on kõige tihedamalt asustatud, lääs seevastu hõredamalt ja päris põhjaosades puuduvad üldse elanikud.

Torontost läände sõites jääb kohati päris tühimaa tunne, kuid preeria-aladel pisut paraneb see mulje. Preeria pakub vaid esialgu huvi läbi vaguniakna, kuid mõne tunni möödudes oled juba väsinud sellest igavast maastikust. See on üldiselt tasane, lage maa: siin-seal vaid üksikud farmid ja inimasulad. Metsa esineb võsana (pärismaalaste keeles "bush"). Peatuluallikaks on preeria aladel põllundus (Manitoba, Saskatchewan) ja Alberta osas kaasub õli. Preeria ala oma viljaelevaatoritega jätab mulje kui ühest suurest viljaaidast.

Alberta läänеosas muutub raudtee looklevamaks ja nähtavale kerkivad mäed. Maastik muutub lainelisemaks ja metsaga kaetumaks. Korraga leiad end ümbritsetud olevat mägedest. Need pole mingisugused ümmarad künkad, vaid kõrged, teravahambulised ja valgeharjalised kaljurägastikud nässu ja laineiks kokku-surutuna mägede tekkes. See on tõesti uudne pilt võõrale oma ligitõmbava ja imetletava metsiku iluga. Need on Kanada Kordiljeerid ehk rahvakeeles "Rocky'd", mis ulatuvad kuni Vaikse ookeanini. Erilist ilu omab mäestiku ürgmets oma pikkade põlispuudega. Nende all kõndides tunned looduse jõudu ja rahu.

Mis puutub Kesk-Põhja Kanadasse, siis iseloomustatakse seda sõnaga "muskeg". See sõna tuleneb indiaani keelest ja tähendab lõikheinaga kasvanud metsata vesist maad. Kuid märgadele võsaaladele seltsib siin-seal põhjaosades ka kuivi lagendikke , kus esineb sademete vähesus.

Minu arvates võiks Põhja-Kanadat iseloomustada järgmiselt: üks otsatu, lõputu ja äratu tühimaa, kus elades sind painab ü ksindus ja piinavad tohutute sääskede ja pisikeste kärbeste pilved, mille kohta praktilise mõtlemisega kanadalane ütleb: "good for nothing".

Kuna minu ülesandeks selle reisi jooksul oli geoloogiline kaardistamine, siis aitas see kaasa hea ülevaate saamiseks Kanada geoloogiast. Lõpptulemus sellest ülevaatest on järgmine: loodusvarade mitmekesisuse ja küllusega seisab sellel maal ees avarad elu ja jõukuse võimalused. Sellel maal on kõigil võimalik leida omale sobivat elukutset ja tööd, nii et võid enesega rahule jääda. Kuid kui meie kodumaale minek saab võimalikuks, siis ma usun, et saavad tõeks lauliku sõnad:

Meelitagu teised linnad
Toreduse, iluga.
Lõunamaade haljad aasad,
Lõunaöö, Itaalia.
Vaiksel Emajõe kaldal
Ainult tahan elada.
Ilusamad elunastad
Veeban Tasralinnas ma.

Hamilton, 1952. J.T.

----- xxx -----

EESTLASTE "MONUMENT" TORONTOS.

Sõites Queeni tramiga itta, lõpp-peatuseni, silmad kohe kaht moodsat neljakordset valget korterimaja, eestlaste monumenti, nagu New Yorgi eesti leht seda nimetas. Sinna on mitmed kaasmaalased oma kodu loonud. Majad sisaldavad ühtekokku 34 kortrit, millest 28 on kolme toa ja köögiga ning 6 nelja toa ja köögiga. Peale eestlaste korteriomanike on ka kanadalasi.

Eestlaste korterimaja ehitamise mõtte algatajaks oli teatavasti Rein Weiler, kelle ajal nai ka krunt valitud ja ostetud. Plaanid on kaasvil! arhitekt M. Bachi poolt valmistatud. Ettevõtjaga kirjutati ehitusleping alla detsembris 1951.a. Veebruari algul oli nurgakivi panemine ja kavade kohaselt oleks kogu ehitus juuliks valmis pidanud saama.

Ettevõtjaga lepingu sõlmimise ajaks oli meil saadud kirjalik laenulubadus ühe Kanada laenuasutuse poolt. Kuid hiljem selgus, et siinsed seadused ei luba laenu kooperatiivettevõtetele, mis nende mõiste järgi on liig sotsialistlikud. Sellega algasid uued raskused. Kogu ettevõtet ähvardas nurjumine. Ka pidasid laenuandjad plaane liig luksuslikeks ja soovitasid ehitada Kanada standard-tüübilised majad. Kuid kaasosaniku raudne tahe Skandinaavia-tüübiliste majade ehitamist lõpule viia oli kõikunatu, mille tulemusena lahenes juulis laenuküsimus. Raha saadi kuninganna Elisabethi nimelisest erifondist. Ehitustegevus võis alata.

Esimeseks novembriks 1952.a. kolisidki juba väikesemasse majja sisse elanikud. Paar päeva enne jõule oli ka suurem maja sissekolimiseks valmis ja inimesed said pühadeks kauaoodatud kodudesse.

Majadel on suured sissepoole lahtikäivad Rootsi tüüpi aknad, tammeparkett põrandad, moodsad köögid ja vannitoad. Suurtele rõdudele pääseb kolmest ruumist. Majadel on ühine automaatne keskküte ja soojavee seadeldis. Autode garaaž on viidud maja alla, lahendades selle küsimuse otstarbekohaselt.

Kogu ehitus läks maksma ca $ 530.000, millest laenu on

saadud $ 206.700. Vahepealne summa on osanike poolt tasutud. Laen on antud kahekümneks saastks 4,75%. Esialgsete arvestuste järgi tuleb kuuüür $ 75 väikesematelt ja $ 85 suurematelt kortritelt. Siia on arvatud laenu tagasimaks, protsendid, linnamaksud, ametnike palgad jne.

Kortritest on ilus vaade Ontario järvele, kust selgetel öödel võib näha üle järve USA linnade valguse kuma.

H. Kukkur.

-----oOo-----

PUNANAHKADE PÄRISMAA JÄMEDAS LAASTUS.

"Canada" tulenevat indiaanlaste sõnast "ka-nata". Kui esimesed valged rannikul nägid nende võsa servil sirguvaid telkhütte ehk wigwameid ja nüpukeeles küsisid, said kahvanäod vastuse: "ka-nata", s.o. see on küla.

Tänapäeval tuntakse sellest punanahkade külast üht suurt maa-ala, mis laiub idast läände ja põhjast lõunasse. Ta on globaalses ulatuses ookeanist ookeanini ja maaservast maaserva. Peakohal kaardub avar õhuruum, täis kiirgavat päikest ja pisikutevaba õhku. Tema pinnas on kaetud suures ulatuses võsa, kalju, vee ja inimese taltsest kujundatud tehisasjadega, nagu hooned, pilvelõhkujad, viljaväljad ja kapsaaiad. Tema alus ehk vundament ulatub kaugele selle maamuna sisemusse, kus hõõgub pidevas tules igavene keris, mille energias avalduvad määratud rikkused õli, söe ja kulla näol. Isegi kolmanda Maailmasõja laskemoona aatomitena leidub külluses tema sisemuses.

Looduse ilu on vähe. Palju imporditud ja immigreerunu d taimi, linde ja loomi pole omaks võtnud siinset karmi kliimat ja elu. Nad on kas välja surnud või ümber teisendunud. Mõned kogu ni tagasi pöördunud vanale kodumaale. Isegi kohalikud saurused on välja kärvanud ja pühvleid leidub ainult mõned harvad sajad. Kuldnokk oma suurest igatsusest põhjamaa puukastide ja õõnsuste järele on kaotanud siin lauluvõime ja tiibade peksu. Ta on siin üks norutaja lind, kes üsna palju sarnaneb välimuselt meile tuntud kuldnokale. Siinne populaarne laululind on meie kodumaa õuevarblane. Metsades hulguvad ringi karjades hundid ja karud, kes sõbrustavad inimestega seni kui tunnevad temas nende põlatud vaenlast.

Vaba looduse lilleks on võililll, mis oma veetlevas ilus meelitab pidevalt turiste ja linlasi maale talusid ostma või muidu laisklema.

Iseloomulikud loomad on veel okassead (Porcupine), skungid (Skunk) ja taskurotid (Gopher). Esimesed kaitsevad oma elu pikkade okastega, teised vinustavad haisevat lõhna ja kolmandad kükitavad kahel jalal ja mugivad hoolega süüa.

Selle maa päriselanikud on indiaanlased ja eskimod. Nende kodu- ja isamaa on juba palju sajandeid okupeeritud inglaste ja muude nende taoliste poolt, kaasa arvatud paarkümmend tuhat istoonlast. Päriselanike vabadus on piiratud ja nende elu on lubatud ainult teatud piirkondades ehk sundasulates. Nende kohta kehtib täielik alkoholi keeld, kuna valitsev sugu joob vastava passi omamisega ehk joodiku loaga.

Teised kahvanäod ja meie oleme avastanud siin dollarimasina, mis teeb selle kunagise metsiku maa üsna oivaliseks koduks. "My home is my bungalow", nii elatakse selles, kus ei puudu isegi elektripliidid, jääkapid ja telmuimejad. Sõidetakse bensiinihobustega ja omatakse kodus kino ehk kaugnägemist. Teatri ja muusika järele vajadust ei tunta, sest dollari väärtus on suurem ja tühja pärast ei toni keegi aega raisata, sest elupäevad on kõigil lühikesed ja päevadega loetavad. Maalikunst asub siin looduse lõuendil igaühele oma silmaga vaatamiseks.

Eluvõimalused on siin p i i r a m a t u d, sest põhjas tundras otsitakse põhjapõdra karjust. Talud ehk farmid vajavad töösulasoid, kes ka tegelikult töötavad. Kaevandused kutsuvad püsivaid higiorje ja metsad otsivad musklites hiiglasi, kes suuduvad vastu panna loodusjõududele ja nende elu murda. Linnad pakuvad ärnelamist vabrikutöös ja oma ettevõttes, milles on aga riisiko, sest siin ei tunta vennaarmastust, vaid naha üle kõrvade tõmbamist. Vabakutselisust võib siin kergel käel alustada gangsterismiga, sest pankades on rohkelt raha ligimeelitamiseks, ja isegi kõhides, kui sul sündimisest saadik on kahtlane nägu ees, ulatatakse ilma püssi ja pauguta kogu kassa. Edaspidine elu on sinu oma kujundada, kas hakka ausaks ärimeheks või lähed riigi pensionile mõneks aastaks.

Vana Kristjan Kuulumbus oli täitsa vunts, et ta purjetas võõrastele radadele ja nägi oma nilisematele jüngritele sellega suurt tulevikku ees. Tema avastas esimesena Ameerika, kuid tema järele on veel paljud teised avastanud omakorda Ameerika, kaasa arvatud moodsa aja viikingid ja dipiid.

Tema ja nende uute kulumbuste auks tuleb kunagi lähemas olevikus, nii umbes aastal kaks tuhat, püstitada Viru väljakule ausammas, kus Kristjan ratsutab lõvi seljas ja tema ihu katab valtra leht. Tema selja taga seisab truult, suu ammuli lahti kahekümnenda sajandi keskpaiga istoonus. Vahepeal peab Peipsi saama sisemereks ja piir kulgema steppide ja taigade rajal.

Ex-studiosus.

xxxxx o 0 o xxxxx

Õhtu MoRoKo's.

November oli tähtis kuu maailma ajaloos ja tuleviku suhtes tähtis ka eesti soos. Siis valiti Ameerikas uut presidenti ja Montrealis rotaluste pere oli koos sada protsenti. Ameerikas võitsid Valge Maja pärast üsna kibedasti, ent Montrealis, -Hans Habichti perekonna majas läks kõik libedasti. Kui arvata maha viperused vennasluse tseremoniis, läks kogu toiming nagu kord ja viis. Peale "fundamentum ex est" oli presiidiumil kibe töö, sest rebaseid Montrealis ei kasva üle öö. Rikkalik laud pere daamide poolt ülirestti kaeti, mille ääres siis mõnusat juttu aeti. Õhtu lahutamise kestel tekkis ühel vennal kummaline mõte, saata rotaldi õnnetused rotalustele üle maade ja vete. Rootsis oli vist viimane tond, sest korraga "Göteborgi" vaim ilmutas end. Põhjamaades oli ilus sõna "Stockholm", kuigi teisiti mõtlejaid oli enam kui kaks. Ei mina pole selles asjas mingi spiritist, kuid taipasin selle kandlasti vist: seda nägin ma kohe, et on olemas vahe Tartu vaimus ja Göteborgi nimekaimus. Tartu vaim oli julge, ireetar, unustamatu, Göteborgi oma delikaatne ja tagasihoidlik, libedik. Sarta tervitusi MoRoKo esimeselt kommersilt olevat praalimine, mis väga paha, et olime arvus koos sada protsenti, aga harva kulutada saitset senti, marji raha.

Nii jäädigi kultuuri piiridesse. Jäid kirjutamata kirjad ja margistamata kuväärid. Nüüd rikkumata vennalikud sidemed maadrite vahel ja pole oodata kirja sealt aastal või kahel. Asjata ootate neist elumärki, ei meie hoia kokku postmarki, - vaid hoiame aus seda uut traditsiooni, mis kahtlematult õilistab iga intiimorganisatsiooni.

Üldiselt istuti sõbralikult koos ja kõik olid ülevas meelehoos. Centendivend Raitare tegi mis võis, et peaaegu pidevalt käis, - algul arglik, lõpul võimas laul. Kuni umbes tunni paari pärast Habicht ja Nõmm kadusid kuluaari kui kaks vennalikku paari. Kuulus vaid summutatud juttu ja telefoni tilin... Üsna kibedalt ja ruttu kajas maja esisel helin. Oli saabunud kohale Rotalia kaunite daamide vägi, mis olemise koduseks ja mugavaks tegi. Istuti lõbusalt ja kostis jutuvada, ja märjukese kann käis ringi oma rada. Ei kestnudki kaua, kui lauljatarid prouad Leete ja Pringi tegid rõõmsat meelt terve ringi.

Vahepeal senior avaldas headmeelt, et ta oli suutnud daamid juhtida kõrvale koduteelt. Oli saanud head nii vaim kui keha, kuni arvati lahkumiscantust veel teha. Nii lauldi paari viimase tunni jooksul kõiksugu laule ja koraale, ning tõsteti seejuures lugematud korrad pokaale. Vist oli juba üsna hommikune vara, kui ütlesin hüvasti ja tulin siis ära.

.....

Nüüd mõttes tagant järele paberile pannes neid ridu, pean kokkuvõttes konstateerima, et oli ilus pidu. Ja õpetlik: Urvandi seletas peensusteni Eisenhoweri tulevasi samme, väljendades end nagu oleks ta tema leerivend. Leete oli alul vaikne kõigest pakutust ja antust, kuid kõikide soovil tegi ta lõpuks omagi cantust. Tarendi õilistas laulu ideaali ja tunnistuseks esitas oma

materjali. Laekur Pringi oli eriti hoos, nii üksi kui prouaga koos. Kivestu oma rajas käis ja esines tuntud pantomiimis. ("His Master's Voice") Laansoo kiitis pererahva Abja sülti ja vahepeal sai aega teha ajaloolist pilti. Hiiekel puudus, kuna oli väga salajasel kohal, oma seekordsel muel töökohal. Kõigil oli suur mõnu kuulda tema kirjast õpetlikke sõnu. Puudus ka Jomm, see Labradori mees, kuid ta esindus oli tema abikaasa õrnas kuid kindlas käes. Kes kohal olid, võisid tajuda hüvalislahkuse vaimu ja kohtumisest polnud aimu ajast, et rahvas lahkus nii hilja peomajast.

.....

P.S. Oli see nüüd sellest, et Ameerika presidendiks sai sõjamees, või peitus põhjus meis eneses, - igal juhul märgid näitavad seda, et varsti lahti lähob sõda. Sest mida muud peaks tähendama see tõik, et peo lõpus omasid ohvitseri krandi peagu kõik? Ja -, ilma et tahaksime end kiita: isegi tundmatu sõdur ei puudunud neil ka.

Kapral.

----- xYx -----

Vil! Paloots omas talus.

Vil! Gustav Paloots koos perekonnaga on astunud pika sammu edasi - seekord pärast mitmeil mail rändamist - oma tallu ja oma maakamarale. Palootsade talu asub Lõuna-Ontarios Delhi ligidal, umbes 100 miili Torontost, 50 miili Londonist ja kümmekond miili Eire järvest. Ümbruskond on tuntud tubakakasvatamise piirkonnana.

Pühapäeval, 29. märtsil oli grupil sõpradel võimalus tutvuda äsjaostetud taluga - peremehe-perenaise ühteaegse sünnipäeva puhul. Talu pindala on 54 aakrit, enamuses ülesharitud põllumaa, kuid ei puudu ka ilus pargitaoline metsa-ala, karjamaa jne. Hooned on korralikud. Meie inimestele uudiseks oli tutvuda eriliste tubaka aurutamise ja kuivatamise ruumidega ning kasvumajaga. Kuna vil! Paloots töötab Dominioni Experimentaal-farmis Delhis, mis tegeleb peamiselt tubaka kasvatamise küsimustega, siis on ta spetsina selle rohutaime tootmisele rajanud ka omad tulevikuplaanid. Esialgu töötab ta küll veel katsejaamas edasi ja talutöödega peavad hakkama saama pr. Paloots ning poeg Aarne, kellele hooajal just-sõlmitud "kontrakti" alusel appi tulevad kõik sõbrad-talgulised.

Kui "runt", hooned, loomad ja arvukad põllutöö - riistad olid üle vaadatud, arenes pidulauas "rohmutipidamine" taluasjandusest ja eelseisvatest talgutest elava hooga. Perenaisele-peremehele lauldi "palju aastaid" ja sooviti õnne uue, luuvitava algusse

puhul.

Hiljem, kui londonlaste kingitud õnnekased olid istutatud talu õuele, tekkis just kohalolnud Rotalia daamide ringist mõte, et siin saaks ja väärik pidada kogu Rotalia pere suvipäevi. - See on eesti talu - küll Kanada pinnal - kuid siin on omainimeste tõttu kodust soojust ja lahkust. Tuleks koguda kokku kaasvennad perekon dadega võimalikult kogu selle mandri aladelt ilusasse looduse- ja talumiljöösse, - nii nagu teevad seda selle maa suured perekonnad oma suvistel koklutulekupäevadel. - See mõte võiks hakata liikuma.

Muljeterikas pühapäev Palootsade talus sai sõprade lahkumisega oma südamliku lõpu.

A. H.

----- oOo -----

KANADA VENNAD KÕVERPEEGLIS.

KES? KUS? MIS?

Kõigi rotaluste kohta Kanadas, olgu ta suur vilistlane või väike confrater, kehtivad samad sõnad iseloomustamiseks:koguvad dollareid palehigis, ostavad maju ja autosid. On eemal poliitikast ju vabariigi valitsusest. Kohalikust ühiskondlikust elust võetakse loiult osa. Omavahel saadakse kokku C!Q!-s (Krabi majas). Võetakse harvad napsid, peetakse üksikud ilukõned ja minnakse vaikselt laiali. Rahast ja ajast on kõigil suur puudus, sest elatakse Ameerikas.

Kuid igaühest on siiski midagi öelda: olgu ta minevik, olevik või tulevik. Alljärgnevalt on püütud iga kaasvenda lühidalt iseloomustada tema väljapaistva iseloomu või ameti teravuses. Selleks kasutame agentuurandmeid ja kõverpeeglit. Kellelgi pole siin pahanduda või nuriseda, sest huumoris meil naerab süda...

-Arnold külastab konventi Hamiltonist eriti tähtsate sündmuste puhul. Luureandmed puuduvad.

-Kuno studeerib tohterdamist. Laulab soolot: "Me elu jääb mõistmata aktiks vist küll". On pikkade meeste klubi ase-senior oma konvendi vanaduse tõttu.

-Mihkel pole senini veel muutnud oma väljendust Teise Maailmasõja eesti sõduri suhtes. Pole aega, sest joonistab eestlastele pilvelõhkujaid ja arendab Martini idealismi."Eestistanud" nime.

-Victor elab kuskil Ontario võsas. Side temaga puudub.

-August, põllumees, pühitses oma kolmekordset ümarat juubilit: 1) kesk-, 2) rahaga ja 3) teist noorust. Palju aastaid vaiksele ja mõnusale mahele. Kasvatab konvandile elavat rebast teisest põlvkonnast.

-Juhan on Suure Jüri väikene ja noorem vend.

-Jüri töötab viinerite tööstuses kuu valguse ajal. Päeval müüb ja ostab maju. Vabal ajal teob väikese venna kommersile.

-Elmar tõõtab võrdlemisi ligidal Kanada parlamendile. Oma asukohta ei kavatse kumbki muuta, sest nad on Ottawale truud.

-Erik on värske häärberi omanik Torontos. Kavatseb asutada pisikest puuviljafarmi maja osisele.

-Mart, Saaremaa agronoom, otsib paest krunti majaga, kus kasvaksid kadakad ja männipuud. Mere kohin on olemas Suurelt järvelt.

-Ülo, scriba, tegeleb ajaviiteks poliitika ja luulega. Maadleb vanade ja noorte probleemidega. Sõidab haruldase masinaga - kondipurustajaga. Toimetab "Meie Sidet".

-Heinz, Londoni bürjer, palub kõik vorsti tellimised lähetada kiireks täitmiseks temale kui selle ala asjatundjale. Tubli kaasvend. Käib vähemtähtsatel sündmustel Torontos.

-Felixi, suurtöösturi, kaup valmib jooksval lindil soojades saades. Ettevõtteid sigineb nagu seeni pärast vihma. Kogu Toronto koondis mahub tema maja kõige alumisele korrale.

-Hindrek on aktsionär ja ex-esimees eestlaste ülisclamus. Nähti viimati EKL'i Õlleõhtul.

-Eino on umbrohuseemnete idanemisprotsendi uurijaks. Seepärast kolis ta koguni maalt linna, sest linnas leidub umbrohtu. Otsib odavat,kallihinnalist maja.

-Eedi. Kui keegi külastab Eedit, siis kindlasti ta asub keldris, nagu enamus majaomanikke. Ta seab sisse juubli kommersiks cocktaili baari ja "televisiooni". Kõik on siis külla kutsutud.

-Abel on mõisavalitsejaks farmis, kus kasvavad mitmesugused jablukad, virsikud, pirsikud jne. Koosolekuil on ta vankumata kodukorra tundja ja nõudja.

-Artur. Kui räägite "Ortost", siis pidage meeles, et selles ülemaailmlises ettevõttes töötab ja tegutseb meie lackur Artur.

-Osvald valitses paremail ajul riigimõisasid. Nüüd tegeleb

ta ehitamisega, olles jällegi valitsejaks ehk "foremaniks".

-Albert, husarite päälik ja A/S "Oma" tegelane valitseb Hamiltonis oma venna maja ja astub oma teist noorust.

-Georg elavat Torontos. Keegi teda näinud ei ole.On meie koondise T!R!, s.o. teoreetiline rotalus.

-Juhan on meie piltnik ja mag.!can! Ta pidevalt parandab oma tootoid. Kui ükskord aega saab, siis lubab õpetada rebastele mõnd populaarset lorilaulu.

-Elmar on oldermaniks, kelle ülesanne on kutsuda kõiki värvikandjaid korrakaisõppustele ja kodukorra tundmisele.Rebaseid silitab õrnalt, sest ajad olevat vahepeal muutunud. Võtab ise ja annab teistele ohtralt sisse.

-Harald on kõikidele eesti pagulastele asutatud pikkade meeste klubi esimeheks. Esimehe ülesandeid täidab isiklikult. Liikmeskonna loodab organiseerida pikkade poiste sundide kaudu. Avastas koondises esimese rebase.

-Gustav majandab kuskil Kanadas talu ja kasvatab eht Türgi tubakat.

-Ilmar on päikeselises Albertas, proeeria tuules ja peab mesinädalaid kanadalannast kaasaga. Vabal momendil möödab sirkliga maad.

-Jaan põgenes Toronto suurlinnast tagasi Albertasse. Vahepeal ametliku kirja alusel on asutanud koos Ilmariga Alberta Suurkoondise. Senioori ja asesenioori kohad on täidetud. järelkasvu pole otte näha.

-Oskar lõikas puid Ontario võsas ja praegu on ettevõtjaks BC-s ürgmetsas.

-Helmut ostab, müüb ja vahetab maju. Teeb sisepoliitikat. Laseb valida ennast mitmesugustesse seltsidesse portfellita ülesanneteks.

-Erik. Kirjaniku kuulsuse on omale saanud proua, kuid kulisside taga asub härra oma mälestuste ja elamuste pagasiga "Võlaraamatust".

-Enn uuris sookultuuri Toomal ja meie põllumajandust Rootsis Rahvusnõukogu põllul. Kanadas on ta leidnud palju praktilisema töö Ontario muldade ja väetiste juures.

-Ilmar õpib hoolega Toronto ülikoolis loodust. On koolipoisina hoolsasti ametis ja tunneb dollarite mau raha väärtust.

-Jaan on näinud Kanadat enam kui teised. Ta on reisinud ühest suurest lombist teiseni ja matkanud Vaikse ookeani saarel. Tunneb ürgmetsa omakarusid ja indiaanni neitsikuid.

-Oss, senior, avab järjekindlalt Kanadas Jõteburi koondise koosolekuid. On ihu ja hingega koondise elu juures. Praegu väike ärimees katsepõllul.

-Endel, agronoom, on jäänud truuks põllumajandusele kui meie rahvuskultuuri alusele. Ta viljeleb sõnnikukultuuri Murillo võsas. Aretab oludkalt mut veise tõugu, kes annaks maksimaalselt piima, liha ja villa. Aluseks maakarja asemel on ta valinud friisi. Tagajärjed on veel saladuses, kuna tal puudub aeg kirjade kirjutamiseks. Kuid piima sorinat ja puilide möirgamist on kuulda siiski sealsest võsast Torontosse, nimelt ajalehe kaudu.

-Fred, kuldolderman, on kindlaks teinud, et ta kuulub Fredi suguvõssa, s.t. oma perekonda. Asus Metsikust Läänest vaikusse Torontosse. Võttis osa ühest koosolekust, kus ärkas taas Lille tänava vaim... Nii siis omaaegne rebaste hirm on kohale jõudnud. Tomast kindlasti kuuleme jälle. "Kui tahad viina juua Sa...".

-Helmut laulab vägevat soolot Felixi majas, sest mitmesugustel kaalutlustel ja põhjustel ei sobi seda omas majas teha.

-Ignas on põline vanapoiss, kes uurib arvude- ja täheteadust. Räägib ja kirjutab ilukõnesid. Võtab vaikselt osa maata põllumeeste parteist.

-Arved, insener ja major, ehitas ise väikese maja suurele perele.

-Johannes elab kuskil kaljude, võsa ja vete piirkonnas.

-Heino ehitab Toronto linnas allmaa-raudteed koondise liikmetele sagedasemaks kooskäimiseks.

-Aimer on arvatav rebane Montreali osakonnast, Toronto nimestikus, Briti Columbia metsas.

-Ergo ja Lembit on koondise ainukesed aktiivsed rebased. Esinesid iseseisva kontserdiga täie saali ees.

Tähelepanu! Tähelepanu! Raoul sai värvid!

Montreali osakond ----- MoRoKo -----

Montreali osakonna rotalused, eesotsas senior Nõmmega, on niivõrd iseseisvad, et nad esinevad erinimestikus ja erilehekülgel.

-Arnold on T!R! (teoreetiline rotalus) Montrealis.

-Hans oli kuulus ühekssa-aastane rebane Rotalias ja praegu kahenaistane värvikandja Montrealis. Kirjutab osakonna mõtlikke kirju ja peab kommersse omas majas, sest siis on vähem muret kojujõudmisega.

-Aleksander ehitab Labradori tühjale maale loolega raudteed. Kas just ta ehitab, kuid joonistab kindlasti. Soovitab kõigil rotalastel tulla huviroisile omal kulul.

-Juhan joonistab ja kirjutab ajaviiteks tähtsaid asju. Ükskikasjades pöörduda tema poole.

-Felix ilmus võsast välja ja on seepärast pisut karvane ümbruse vastu.

-Taimo on kauaaegne endine Lubamiste Osakonna Juhataja ja praegu tegelik juhatuse liige. Püstitas oma perekonnale pilvelõhkuja allapoole pilvi.

-Mihkel Trahh-trahh-bumm! Oli Kanadas salapärastel töödel ja kadus jäljetult. Kui ta jälle kuskilt maailma otsast välja ilmub, siis palume teda lahkelt meid informeerida oma järjekordsetest salapärasustest.

-Oskar on Kanada koondise ase-senior ja Montreali päris-senior MoRoKo's. Eraelus organiseerib savisõtkujaid oma telliste vabrikutesse. Käib Torontos rahva meelsust ja sisepoliitikat uurimas. Maja veel muretsenud ei ole, kuid auto võtmeid kannab juba taskus.

-Ülo on Juula O'Jamma. On Pikkade Meeste esindajaks Labradoris. Tema pikkus olevat 1.71 saabastes. Ajaviiteks ostab maju ja maad ning kuulub akadeemiliselt IIÜ-sse (Isehakanud Inseneride Ühing) Muidu - seltskonnategelane ja poliitikamees.

-Kaarel korraldab finantsasju kõigi teiste eest. Harrastab inglise keelt. Dünaamilises olukorras esineb rahulikuna.

-Lembit sohkendas ja rohkendas kohta lennukite vabrikusse. Juhatab laulu nii soolos kui kooris.

-Ülon tõmbab jooni linnavalitsuses ja harrastab kunsti.

Vähemalt tema soong teab sellest rääkida.

-Paul on ikka veel truu jöteburglane.

-Artur elab kaugel idas, Halifaxis. Jõudvat ükskord Montreali kaudu Torontosse.

-Lembit on ärakadunud poegi, keda leitakse vahest üles. Elab oma andmetel Halifaxis, Kanadas. Võtab aktiivselt osa isiklikust elust ja kasvatab hoolega noori Jänesseid. Kõik pojad!

----- o O o -----

Potalus N.N.'i l u b a t u d K A A S T Ö Ö:

?

V A R I A.

T E L E G R A M M I D .

Viimasel minutil.

Vabaduse Hääl teatab:

Kõigi maailma kodutute hulguste rõõmuks puhkes täna varahommikul kanaodatud Kolmas Maailmasõda aatomite sajus Suure Kodumaa kroonile.

On puhkenud enneolematu vaimustustorm lennukite põrinas, pommide rajus ja tulede möllus.

Vaenlus on tõusmas. Suur asi on purustatud. Tehakse ettevalmistusi uueks Nürnbergiks, asukohaga Moskva. Elu muutub pikkamööda kultuurseks.

Teadus.

Kuulus akadeemik Ma-Uurin on teinud kindlaks, et inimene on tagasi arenemas ahviks. On märgata mõnede juures hoogsat karvakasvu ja paksunahalisust. Teised näitavad kindlaid tunnuseid kintsukraapimisest ja pugemisest. Samuti kolmandatel on arenemas nii käed kui jalad haardeks võõra vara järele.

Uus valitsus.

Kuuendale mandrile, Lõuna Nabale, on asunud nimekas istoonlane, kes praegu ainukese nabalasena on asutanud demokraatliku Nabade Valitsuse. Oma peale on ta võtnud vastutusrikkad valitsuse ja esimehe ülesanded. Ta tervitab kõiki tulevasi nabalasi valitsuse ja enese nimel ja ütleb neile: "Tere tulemast!"

Järelmaks.

Uues Maailmas toimub enamus kaupade ostmine järelmaksuga. Riigi Piirituse Monopol vastavalt rahva soovidele ja kauba parimaks minekuks ladude vähendamisel on otsustanud lähemas tulevikus kõiki joovastavaid jooke turule lasta alandatud hinnaga ja järelmaksuga, kusjuures suurematel kaubatarvitajatel on võimalus seda väljaminekut maha arvestada igaaastasest tulumaksust.

Keeleuuendus.

Kuna tänapäeval tõelised ja demokraatsed istoonlased armastavad elada väljaspool kodumaa piire, siis, vastavalt uutele oludele tuleb soovitada ka meie emakeelt moderniseerida ja vanu mõisteid teisendada uueks sisuks.

Näiteid: 1. deklareerima ehk katsetama. - Ta deklareeris uut valitsust .
2. emigreeruma ehk orjama - (mõiste kogemustest selge).
3. kompliment ehk jalatõuge. - Ta andis sõbrale komplimendi.

Uusi praktilisi ettepanekuid ja rahvalikke väljendusi palutakse esitada deklareerimiseks vil! Avicus'ele Kanada Koondises.

-----x X x-----

Korporatsioon ROTALIA Kanada Koondise
liikmete nimekiri 1.5.53.a.

1.	Ahman, Arnold,	92 Fennel Ave.E., Hamilton, Ont.....	
2.	Alt, Kuno	3 Melville Ave., Toronto	LA -2378
3.	Bach, Mihkel	152 Bloor St.W, Toronto	MI-2883
4.	Erleman, Viktor	Mattawa, P.O., Ont.	
5.	Haabniit, August	424 Davenport Rd., Toronto	MI-3643
6.	Hansen, Juhan	194 Rathowen St., London, Ont.	
7.	Hansen, Jüri	311 Elias St., London, Ont.	
8.	Jaska, Elmar	261 Fifth Ave., Ottawa, Ont.	
9.	Joasaare, Erik,	25 Ravina Cres., Toronto	GE-9586
10.	Joasaare, Mart	219 Withrow Ave., Toronto	GL-2535
11.	Jürima, Ülo	62 Parkdale Rd., Toronto	LL-8436
12.	Karu, Heinrich	50 Duke St., London, Ont.	
13.	Krabi, Felix	513 Christie St., Toronto	LL-6173
14.	Kukkur, Hindrek	2368 Queen St.E., Apt.19, Toronto ...	GR-1358
15.	Kuris, Eino	11 Edgedale Rd., Toronto	RA-9113
16.	Kuutma, Eduard	43 Duggan Ave., Toronto	MA-0228
17.	Käbin, Abel	Wilton Farm, Oakville, Ont.	
18.	Laman, Artur	29 Mulholland Ave., Mulholland P.O., Ont.	OR-6938
19.	Lepik, Osvald	328 Beresford Ave., Toronto 9	MU-7025
20.	Lepson, Albert	120 Robinson St., Hamilton, Ont.	
21.	Liideman, Georg	54 - 35th St., New Toronto, Ont.	
22.	Läte, Juhan	Norris Crescent B-S-3, Mimico, Ont...	
23.	Maldre, Elmar,	28 Fairview Blvd., Toronto	HA-7231
24.	Mandel, Harald	39 Lakeview, Toronto	KE-1430
25.	Paloots, Gustav	R.R.2, Delhi, Ont. ..... Delhi	375-R-4
26.	Pals, Ilmar	1264 - 3 Ave S., Lethbridge, Alta ...	
27.	Raud, Jaan	Dom. Exp. Station, Lethbridge, Alta .	
28.	Ristmäe, Oskar	352 Bay St., Port Arthur, Ont.	
29.	Suursööt, Helmut	582 Dundas, Dundas-Adelaide Motors, London, Ont.	
30.	Thoen, Erik	33 Gair Dr., Etobicoke, Ont.	
31.	Terasmäe, Enn	475 Waterloo Ave., Guelph, Ont.	
32.	Terasmäe, Jaan	Royal Botanical Garden, Hamilton, Ont.	
33.	Terasmäe, Ilmar		
34.	Timmas, Osvald	176 Marlee Ave., Toronto 10.....	RE-0326
35.	Toiger, Endel	Murillo, Ont.	
36.	Tomingas, Fred	1223 King St.W, Toronto, Ont.	
37.	Tõigast, Helmut	58 Fairholme Blvd., Toronto	RU-1-1429
38.	Tõrmaküla, Ignas	21 Treadway Blvd., Toronto	GR-2363
39.	Vaher, Arved	75 Cayuga Ave., Toronto	LY-4104
40.	Vallner, Johannes	182 Biggings Ave., Sault Ste Marie, Ont.	
41.	Riga, Heino	1922 Queen St.E., Toronto	OX-7991
42.	Romman, Aimer	211 Kootenay Ave., Trail, B.C.	
43.	Sepp, Raoul	46 Galt Ave., Toronto	HA-5748
44.	Maimets, Lembit	37 Fairview Blvd., Toronto	HA-7553
45.	Karuks, Ergo	2378 Queen St. E., Apt.13, Toronto ...	

Montreali osakond.

1. Adusson, Arnold,	4525 Dupuis Ave.,Montreal,Que.	EX-9234
2. Habicht, Hans	6507 Trans-Island Ave.,Montreal 1,Que.	EX-7847
3. Jomm,Aleksander	Quebec North Shore & Labrador Railway Co., Mont Joli, Que.	
4. Kivestu, Juhan	582 Lemieux Ave.,Ville Côte Saint Luc, Montreal, Que.	
5. Laansoo, Felix	5820 Souart St.,Apt.15,Montreal 26,Que.	
6. Leete, Taimo	310 - 9th Ave.,Ville LaSalle, Que.....	
7. Nõmm, Oskar	4640 Clanranald Ave., Montreal, Que...	WA-3666
8. Ojamaa, Ülo	Quebec North Shore & Labrador Railway Co., Mont Joli, Que.....	
9. Pringi, Kaarel	3345 Goyer Ave., Montreal	RE 3-1458
10. Raitare, Lembit,	4955 Maplewood Ave., Montreal, Que....	RE 3-5537
11. Terendi, Alon	4486 Maplewood Ave., Montreal, Que....	
12. Urvanda, Paul	4865 Cumberland Ave., Montreal, Que ..	
13. Kuljma, Artur	143 Pleasant St.,Dartmouth,Halifax Co,N.S.	
14. Jaeso, Lembit	Rockinghan, Halifax Co, N.S.	

.....

Ü l e s k u t s e.

Kõiki rotalusi, kes võtsid osa Teisest Maailmasõjast metsavennana, omakaitselasena või sõdurina, palutakse lahkelt jäädvustada oma ajaloolised mälestused ja faktilised andmed kirjapanduna, et talletada neid vabadusvõitlusi ümbertöötatuna ja kogutuna meie juublialbumisse.

Samuti lahkelt kirja panna nende võitlus, langemine või teadmatus, kes ei viibi meie keskel. Meie vääristame ja austame nende võitlusi. Sisu jääb isikliku kujundamisena. Kuid sealjuures tugineda ajaloolise väärtusega andmetele ja mälestusele Rotalia seisukohast lähtudes.

Kirjad ja omapoolsed ettepanekud palun saata järgmisel aadressil:

Ülo Jürima, 62 Parkdale Rd., Toronto, Ont., Canada.

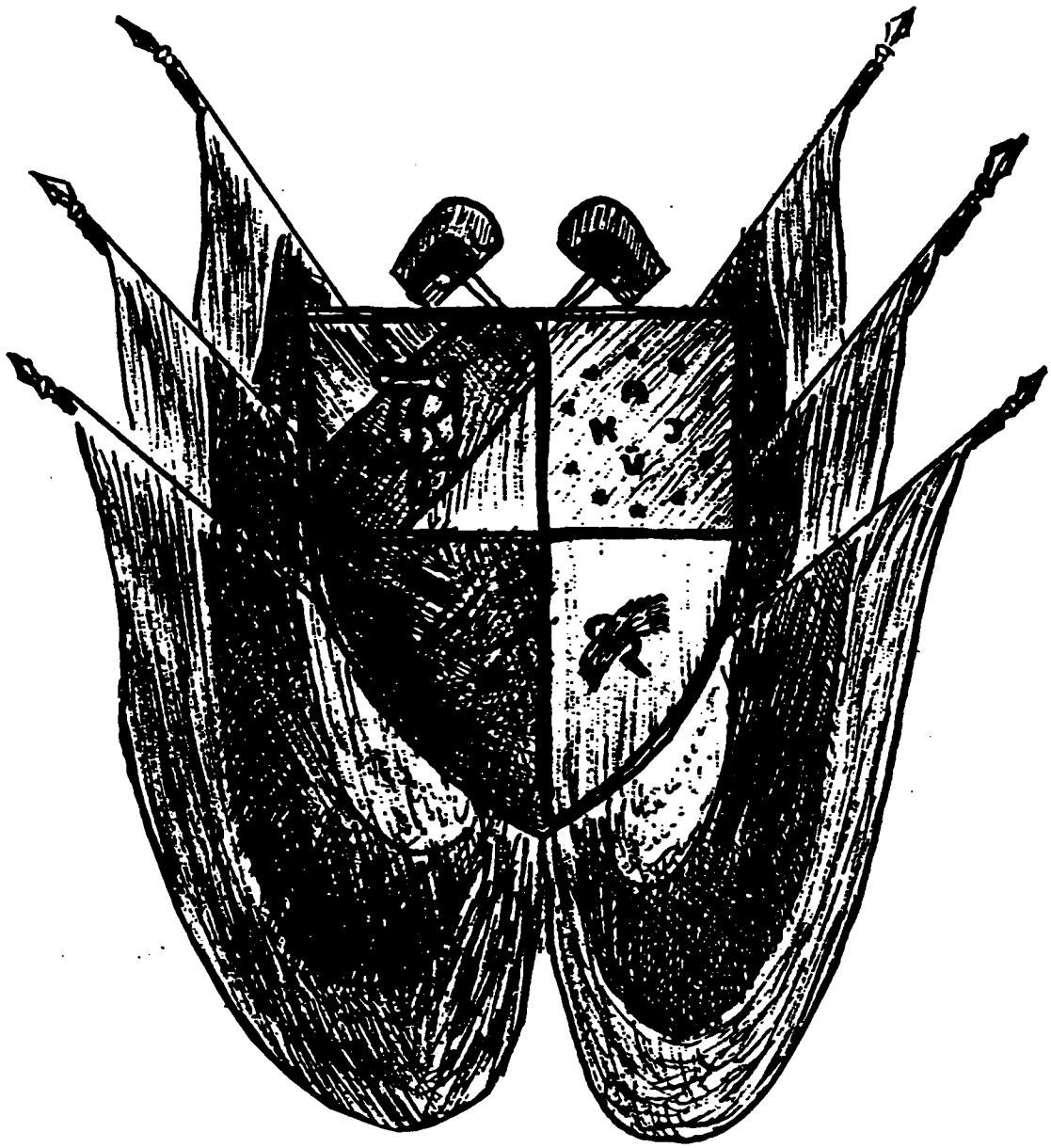
.....

Kaastööd varjus.

- J. T. - Jaan Terasmäe.
- Kapral - Felix Laansoo.
- Jüri Maa - Ülo Jürimaa.
- Ex-studiosus-Ülo Jürimaa.
- A. H. - August Haabniit.

----- o O o -----

MEIE SIDE

KORP! ROTALIA BÜLLETÄÄN

Meie Side

Nr. 1/2 (IV aastakäik) New York, mai,1953

S I S U K O R D:

lhk.

1. SAATEKS.....toimetus..... 2
2. AKADEEMILISE ISA INSTITUUDIST...Viktor Koressaar.3
3. ROTALIA NOORUSE JA JÄRELKASVU PROBLEEME.....Hellar Grabbi....5
4. MIKS ASTUSIN KORP! ROTALIASSE...Roman Ubakivi...10
5. ROTALIA 40 AASTA JUUBELIALBUM...Paul Hägi.....11
6. USA's VIIBIVATE ROTALUSTE NIMEKIRI.....15
7. Hoissa pulmad! 19
8. Teated.....20
10. ULEVAADE NEW YORGI KONVENDI TEGEVUSEST TALVEL 1952/53. .....toimetus.....21

S A A T E K S.

Peagu pooleaastase vaheaja järele saabub Sinule käesolev "Meie Side"number. Oled kindlasti motelnud, et ei tea, kas seda enam ilmubki, kas ei ole "Meie Side" nagu paljud teisedki idealistlikud üritused praeguse aja ja elu survele ning raskustele alla vandunud. Küid naed, siin on ta nüüd jällegi - selleks et ühendada ja lähendada rotalusi kellede kätte ta jouab.

Kasutame siin voimalust, et tänada "Meie Side" senist tegevtoimetajat, confr! Ado Perandit selle töö ja idealismi eest,mida ta on bülletääni toimetamisel üles naidanud. Uus toimetus loodab, et ta ka edaspidi oma lahket nouannet, eriti trükitehnilises osas, jagab. Olles votnud konvendi ülesandel omale kohustuse korp! Rotalia ajakirja välja anda, katsume teha oma parima.

- XXX -

Rotalused on paisatud laiali üle terve maailma."Meie Side katsub jouda koikide rotalusteni, kus kohas vabas maailmas nad ka ei elaks.Raudse eesriide taha see ajakiri praegu tungida ei suuda. Kuid siis, kui rotalused kodumaale tagasi lähevad, on nendega kaasas ka need "Meie Side" numbrid, mis siin praegu ilmuvad, ja mitte ainult mälestusesemetena kuskil kohvripohjas,vaid just selletottu,et nad on kaasa aidanud alal hoida, uuendada ja süvendada Rotalia pohimotteid ja ideid.See oleks siis kaesoleva ajakirja esimene ja koige tähtsam ülesanne - kirjasona kaudu kanda koikjale Rotalia vaimu.

Kui see esimene ajakirja ülesanne seob rotalusi pohimotete ja ideede kaudu, siis teine ajakirja ulesanna seob meid igapäevase elu sündmuste kaudu. Selleks teiseks ülesandeks on informatsioon. Kuidas tegutsevad Rotalia koondised ja konvent, kuidas elavad, opivad ja töötavad meie kaasvennad, sellest kirjutab "Meie Side" Ilma meid siduva ajakirjata oleks vaga raske alal hoida korporatsiooni ühtsust.

Palju noori on vastu voetud Rotaliasse möödunud aastate jooksul välismaal,voora rahva keskel. Mida nooremad nad aastatelt on, seda vähem on neil teada olnud mis on üks eesti üliopilaskorporatsioon vormilt ja pohimotetelt. See oleks siis "Meie Side" kolmas tähtis ülesanne: siduda juurdetulnud ja edaspidi juurdetulevaid noori Rotaliaga,kirjasona abil katsuda neile pakkuda seda, mis praegusest olukorrast tingituna kipub norgaks jääma - ühe eesti üliopilaskorporatsiooni meeleolu ja selle sisu.

Toimetusel, olles lühidalt kokku votnud need sihid, mis oleme omale seadnud ajakirja sisulise külje kujundamisel, jääb üle vaid loota, et käesolev number ja sellele järgnevad, pälvivad Sinu heakskiidu.

Toimetus.

AKADEEMILISE ISA INSTITUUDIST.

Viktor Köressaar

Meie korporatsiooni kodukord pühendab akadeemilise isa instituudile seitse paragraafi, milline asjaolu juba iseendast rohutab selle instituudi tähtsust meie korporatsiooni elus.

Seda küsimust lähemalt uurides ja akadeemilise isa instituudi sisimat olemust analuusides voime väita, et selle instituudi suurim tähtsus seisneb selles, et ta tagab konvendi korporatiivse kasvatuse permanentsuse. See algab noore üliopilase konventi vastuvotmise ja akadeemilise isa valimise hetkest ja kestab kuni ülikooli lopetamiseni ja veel säältki edasi vilistlaspolves, kuna akadeemilise isa ja poja vahekord on eluaegne.

See kasvatuslik moment leiab selget väljatoomist kodukorras, kus käsutäitmise järjekorras järgneb akadeemiline isa oma poja suhtes otsekohe seniorile ja oldermanile. See fakt koneleb juba iseendast selget keelt aga sellele lisandub veel muudki.

Presiidium ja koik konvendi ametnikud valitakse korralise konvendi koosoleku poolt kindlaks tähtajaks ja nende ametite kandjad voivad ja peavadki vahelduma semestrist semestrisse. Akadeemilise isa aga valib noor rebane voi lihtliige ainult omaenda südamesoovi järgi, pidades vaid silmas moningaid kodukorra noudeid, ning valik on pohimotteliselt määrav eluks ajaks.

Oldermani ja rebase vahekorda voiks vorrelda koige enam opetaja ja opilase vahekorraga, akadeemilise isa ja poja suhe on aga pigemini korvutatav lihase isa ja poja ning kahe hea sobra vahekorraga. Ning need molemad küljed selles vahekorras leiavadki tugevat rohutamist kahes teineteisele järgnevas faasis noore üliopilase elus. Esimese ja luhema perioodi vältel- rebasepolves - on akadeemiline isa oma pojale esimeses järjekorras kaitsjaks, opetajaks, nouandjaks ja manitse-

jaks koigis asjus ja koigis kusimusis. Teises perioodis pärast poja vastuvotmist tegevliikmeks, nihkuvad need funktsioonid aastate vältel tagaplaamile ja asenduvad kahe akadeemilise noore vastastikuse tiheda ja vennaliku sopru'sega. Aga see ei tähenda veel seda, et akadeemilise isa kohustused ja oigusedki kustuksid.Ei, hoopis vastupidi, need kohustused kestavad niisama kaua kui akadeemilise isa ja poja vahekordki. Tuleb tegevliikme ja vilistlasegi elus ette hetki, kus oma otsuseis voi sammudes kaheldakse, kus kaks meelt voib selgemini ja oigemini näha kui üksainus. Ning kas on siis midagi loomulikumat ja ehtsamat, kui et akadeemiline poeg pöördub oma isa poole,et temaga koos arutada ja lahendada eluga kaasuvaid probleeme ja keerdsolmi.

Samal oppeaastal konventi vastuvoetud rebased ja lihtliikmed moodustavad coetuse. Ning coetus coetuse peale moodustab selle vanusepüramiidi, millel pohjeneb korporatsiooni vanusepohimote,mis on meie korporatiivse süsteemi üheks kandetalaks. Teoreetiliselt vastab coetuste arv korporatsiooni tegevusaastate arvule, aga ainult teoreetiliselt, sest on olnud sojaaastaid, kus coetust pole üldse olnud.

Selle horisontaalse coetustel pohjeneva jaotuse korval on aga olemas veel teine, vertikaalne jaotus, mis omakorda rajaneb akadeemilise isa ja poja vahekorrale.

Kuna igal Rotalia liikmel peab olema valitud akadeemiline isa, siis järelikult peab filiatsioon pojalt isale ja edasi teoreetiliselt välja viima ühele asutajaist liikmeist. Kuna asutajaid liikmeid oli kümme, siis peaks meil olema kümme akadeemilist sugukonda.Tegelikult on nende arv vähem, sest osa asutajate liikmete poolt rajatud sugukondi on vahepeal n.ö. välja surnud. Ning seda lünka ei täida ka vist nood sugukonnad,kelle sugupuud ei ulatu välja mone asutaja liikmeni. Viimased sugukonnad polvnevad kas kaasvendadest, kes voeti otse vastu korporatsiooni vilistlaskokku,voi siis Tartu 1924. aasta coetusest, kus koigil lihtliikmeil ei olnud voimalik akadeemilist isa valida lihtsalt tegevliikmete arvu väiksuse tottu tolleaegses konvendis.

Sugukonnad niisiis moodustavad selle vertikaalse isalt pojale kanduva ning noorimast rebasest asutaja liikmeni ulátuva seose, coetuse süsteemile pohjeneva horisontaalse jaotuse korval. Coetuste solidariteedi korval on siis sugukondade patriarhaalne - kui seda nii voib nimetada - autoriteet teiseks tugevaks sidemeks, mis koiki korporatsiooni liikmeid katkestamatute vennalike sidemetega üksteise külge köidab. Selle sugukondliku seotuse algrakuks on aga akadeemilise isa ja poja vahekord meie konvendis.

ROTALIA NOORUSE JA JÄRELKASVU PROBLEEME.

Hellar Grabbi

I

Minevik, olevik, tulevik - need moisted on igapäevases elus väga lihtsad ja selged. Asetades need moisted ühendusse näiteks mone organisatsiooniga, me koneleme selle organisatsiooni ajaloost,praegusest tegevusest ja edaspidisest tegevusest. Selge on, et organisatsiooni edaspidise eduka tegevuse tagamise peanoudeks on vältida igasugust seismajäämist ja stagnatsiooni,nii koosseisult kui ideedelt. Organisatsioon peab olema dünaamiline, mitte staatiline. Sest aeg ja ruum, dünaamika ja staatika, suhtuvad üksteisesse nagu elu ja surm. See on aja moment, mis muudab elavaks staatilise ruumi, ilma selleta ei oleks eksistentsi.

Maailmas "olemist" ei ole, koik on "muutumine" ja "saamine". Me peame ütlema samuti nagu filosoof-kirjanik Goethe: sein ist nichts, alles ist werden.

Tulevik on voimalused, mis ootavad teostumist,minevik on need voimalused, mis on teostunud. Ja mis on siis olevik ? See on ainult üks loputult lühike aeg, - moment millal voimalus teostub (fulfilment). Seega aeg mida me igapäevases elus kutsume olevikuks ,tegelikkuseks (gegenwart), on hoopis minevik, tagasisaamise voimaluseta möödunud. Noue: elagem olevikus, nagu seda tihtipeale lööksonana kasutatakse, ei pea paika ja on mottetu,sest selle all järelikult üteldakse: elagem juba teostunud voimalustes. Kuigi see väljend ehk oma sonatosises mottes oige on , sest tunnetab ju inimene oma eksistentsi ainult sellel hetkel, kui tulevik muutub minevikuks.Aga kuna inimene ei seisa mitte sillal, kust ta vaatab aja voolu, vaid ise selles voolus kaasa ujub, siis tunnetab ta seda tuleviku minevikuksmuutumise momenti kogu aeg.

Kuid tihtipeale juhtub, et inimene oma motetes ja toekspidamistes fikseerub n.ö. "sillainimeseks". Täpselt samuti voib uks organisatsioon muutuda "sillaorganisatsiooniks".

Kuigi ehitatud soliidsetele ja tugevatele sammastele,järjest tugevdatud ja juurdeehitatud,ajavoolu poolt tekitatud praod parandatud ja terve sild aegajalt kohandatud muutunud voolusele , tuleb kord aeg kus aja vahuses voolus edasikantavad noored vaatavad,et taevas on endiselt sinine ja voolusepohi sugavmust , kuid kas see roheline , mis ju peaks kujutama igakevadel uuesti

haljaid metsi ja aase, ei ole mitte sammal sillakaarte all, ja noored, nagu instinktiivselt tagasikohkudes koige mitteajakohase ees, mööduvad ja ujuvad edasi kiires vooluses. Need, kes seal sillal seisavad, imestavad, nurisevad ja pahandavad nähes kuidas noored nende sillast mööda ujuvad. Mis küll on viga tänapäeva noorusega, ütlevad nad.

Aga need noored, kes siiski sillale ronivad ja ühinevad selle organisatsiooniga, ei tunne end sääl täiesti kodus. Atmosfäär, mis sääl valitseb, ei ole nende hinges aja voolusest tekitatud mutatsioonide tottu täiesti kerge sissehingamiseks. Neil noortel jääb üle kolm voimalust:

1) kas hüpata tagasi sinna voolusesse kuhu nad on sündinud;
2) kas katsuda kohaneda olukorrale sillal, oma loomulikult tekkinud mutatsioonid alla suruda ja kujutada koos teiste sillalolijatega, et see roheline sammal on au- ja uhkuseasi;
3) voi katsuda silda muuta, ajakohastada - kooskolastada voolusega mis selle ümber on.

Kui organisatsioonis viibivad noored valivad esimese voimaluse, on organisatsioon praktiliselt surnud, kuigi ta staatilise ühikuna voib monda aega veel edasi kesta, aga elu uued vorsed puuduvad.

Teise voimaluse korral elaks organisatsioon täiesti minevikus, oige elu (werden) puuduks. Olles mitte kaasas aja vooluga jääb organisatsioonil olematuks see lühike kuid loputult tähtis kirglikult koikehaarav teostumis- ja rahuldusmoment: tuleviku minevikuks muutumine. Kui esimese voimaluse puhul tekib koosseisuline, siis sel juhul tekib ideeline stagnatsioon. Peale selle peame ka arvestama selle voimaluse valiku puhul noorte juures toimuvat repressiooni. Millised tagajärjed repressioon omab, on psühhoanalüüs juba ammu kindlaks teinud.

Kolmas voimalus on seega ainukene, kui soovitakse et organisatsioon edasi elaks, ja just nimelt "elaks" ja mitte "oleks". See kohustus ja ülesanne, et ühte "sillastunud" organisatsiooni uuesti taielikult elama panna, ajavooluselc kohandada, lasub neil noortel, kes kuigi nad on veendunud selle organisatsiooni väärtuses, tundsid ühinedes seda neid segavat atmosfäärivaheldust, mis neile täielikku ja loomulikku hingamist ei voimaldanud. Selle tunde loomulikkuses ja oiguses ei saa kahelda, kuna noored ujusid koos terve maailmaga ajavoolus ning koigi bioloogia ja psühholoogia seaduste järele pidid nad olema ajale täiesti kohandatud. Kolmanda voimaluse rakendamise tulemus oleks esmajärjekorras see, et noored ei läheks enam organisatsioonist mooda vaid ühineksid sellega.

Pohimotteks olgu, et üks organisatsioon, mis viibib sarnases stagnatsiooniolukorras, ei vaja mitte niivord anorgaanilist keha- ja ruumiloogikat (logic of extension), vaid orgaanilist suuna- ja sihiloogikat (logic of direction).

II

Pean kahetsusega nentima, et paistab nagu oleks Rotalia suurelt osalt muutunud sarnaseks "sillaorganisatsiooniks. Tundemärke, mis seda oletada lubavad, on palju. Katsun alljärgnevalt neid lühidalt analüüsida.

1. Kiindumine ja fikseerumine minevikku.

On ju täiesti loomulik , kui inimene armastab meenutada ilusaid ja huvitavaid mälestusi. Ta saab isegi ammutada neist uut joudu.Kuid meil on juba Rotalias palju noori,kes Eestist lahkudes olid ainult 10-15 aastat vanad. Ka mina isiklikult kuulun nende hulka. Venelaste Eestisse tungimise ajal ei olnud paljud neist isegi 10 aastased.Nemad ei saa kodumaa mälestustest midagi erilist ammutada.Koige paremal juhul omavad mälestused neile ainult tugevat sentimentaalset väärtust. Nad kuulevad konventi astudes väljendusi nagu"oli meil ikka uhke maja Tähe tänaval" voi "paukimistunnid väsitasid päris ära kohe" voi "ja kui see ratsarügemendi orkester siis sisse marssis" voi "ega ma ennast Sakala meeste poolt kunagi maltreerida ei lasknud" jne. Koneleja tunneb end nende mälestuste kaudu olevat seotud korporatsiooni külge, kuid pealtkuulav rebane ei tunne üldse moisteid nagu tähe tänav,paukimine,ratsarügement, maltreerimine; ja kuigi need talle ajajooksul tuntuks saavad , on nad ikkagi ainult midagi kuuldut ja mitte nähtut. Praegune Rotalia elu oma üldjoontes pohineb alusele "koik mis kunagi oli". Noored voivad oigusega küsida: kas Rotalia eksisteerib selleks, et oma mälestusi ja traditsioone edasi kanda, voi selleks , et ühe korporatsiooni raamides praegust eesti noorust kasvatada ja neile midagi konkreetset ja huvitavat pakkuda.

2. Konvendi elu dominatsioon vilistlaste ja "kuldrebaste" poolt.

Suurem osa sonavotjaid konvendi ja koondiste koosolekuil on vilistlased ja kuigi neil konvendi osas häältusoigust ei ole,orienteeruvad t!l! ikka nende järele. Enamik neist confratreist, kes aktiivselt konvendi elu juhivad, on b!v! ja kuldrebased,isiklikus elus abielus ja seotud töö- ja leivamuredega. Ei tohi mitte unustada, et Rotalia rajati ja konvendi tegevust juhiti nii Peterburis, Berliinis kui ka Tartus 19-25 aastaste tegelike üliopilaste poolt. Kui siin New Yorgis siiski aktiivne konvent paljude tegevüliopilastega asub, siis

Rootsis ja Kanadas on tegutsemas ainult koondised vilistlaste täielikul domineerumisel.

3. Noorte t!l! ja l!l! huvipuudus konvendi ja koondise tegevuse vastu.

Nii tihti on üles tostetud distsipliini küsimused. Pohjuseks - koosolekutel väga vähe konvendi liikmeid. Sagedasti voib nii mone confr! kui ka reb! suust kuulda väljendit: "ei ole mitu korda koosolekul käimud , nüüd nagu peaks minema". Rotalia koosviibimistele minnakse seega sageli ainult sellepärast,et tuntakse end kohustatud olema. Kohusetunne on kahtlematult üks paremaid omadusi mis kellelgi voib olla,kuid kui ühe organisatsiooni liikmed votavad tegevusest osa ainult kohusetunde pärast, siis on see organisatsioon surnud. Mitte käskudetäitmise ja kohusetundega ei saa noori siduda Rotaliaga , vaid noorte elava huviga Rotalia tegevuse vastu.

4. Eesti üliopilasnooruse eemalejäämine korporatsioonist.

Nii Rootsis, Saksamaal kui USA's on Rotaliaga liitunud igas ca. 25 eesti üliopilast. Seega ei tohiks ju täielikusteemalejäämisest rääkida. Kuid mis on 75 uut liiget kaheksa aasta kohta! Lähemalt analüüsides selgub, et 1/6 neist on rot! vill pojad. Paljud teised olid juba enne sisseastumist nende head sobrad. Suur arv ülejäämuist, voiks ütelda pooled, on oma Rotaliasse astumise ajal olnud juba üle 25 aasta vanad ja oma opinguid lopetamas, lopetanud voi katkestanud. Seega ei saa koneleda noorte tegevüliopilaste märkimisväärsest ühinemisest korporatsiooniga. Küll aga astuvad näiteks USA's paljud eesti noored ameerika üliopilaste intiimorg'idesse (fraternity). Need olevat neile palju huvitavamad ja kasulikumad. Uldine seisukoht eesti intiimorg'ide suhtes on leigus, sageli isegi täielik eitamine. Uteldakse: see on koik minevik,mis te nende korp'idega ikka enam oiendate,mis mulle sellest kasu on, mis ta mulle pakub.

5. Mitmete liikmekandidaatide eemalejäämine.

Sagedased on juhud, kus l!l! voi reb! huvipuudus konvendi tegevuse ja vastumeelsus konvendi korra suhtes arenevad nii kaugele, et noorliige konvendi tegevusest täiesti eemale jääb. Kui ta pääle korduvaid märkusi K! ametkandjate ja ergutusi oma paremate soprade poolt ikka oma eemalejäämise kurssi jatkab , järgneb muidugi tema nimekirjast kustutamine ja isegi lugemine pohjuseta lahkunuks. Sageli kaasuvad koige selle protsessiga märkused vill ja vanemate confr! poolt, et ega meil seda kehva meest vaja ei olegi, las läheb. Minu tähelepanekud on,et see eemalejääja ja hiljem ehk nimekirjast kustutatu, just vastupidiselt neile märkustele,on enamail juhtudel väga tubli ja kindel isiksus, kes hoo-

lega oma opinguid sooritab ja oma ümbrusele ja olukorrale väga hästi kohaneda suutmud on. Just selliseid on Rotalial vaja ja nende eemalejäämine näitab,et org'iga on midagi korrast ära, mitte nendega.

III

Olles ülesmärkimud haiguse sümptoomid, tuleb otsida nende pohjust. Milleks on Rotalia kaotamud oma dünaamika ja muutumud staatiliseks organisatsiooniks ? Ma arvan, et koigile on selge,et pohjuseks saab olla aimult juurdevoolu kontimuiteedi katkemine nii koosseisulises kui ka ideelises osas. Ja kui juurdevoolu hiljem tulema hakkas, ei olmud see enam suuteline oma vähese kogumi ja juba tekkimud kahjustuste tottu täitma oma loomulikku ülesannet.

Rotalia hiilgeaegadel Eestis vahetus iga aasta vähemalt 1/5 konvendi koosseisust.Noored rebased astusid sisse ja ülikoolilopetamud läksid vilistlaskokku. Ja uute noortega tulid kaasa ka uued vaated , uued ideed. Selliselt teostus korporatsiooni vaimne ajakohandumine sujuvalt, peagu märkamatult. Aimult vanemad vilistlased voisid märgata sündimud muudatusi. Neid ära hoida keegi ei suutmud , kuigi ehk vanemale generatsioonile nii monigi asi hästi ei meeldimud. Aja vaimu sissetoojaks oli värske üliopilasnoorus - korporatsiooni elu tegelik ja oige juhtija.

Nüüd on aga tekkimud stagnatsioon koosseisulises ja sellest tulenevalt ka ideelises ja suunalises osas. Kui palju erinev on praegu eesti üliopilaste olukord ja kui palju erinevad on nende isiklikud kogemused ja sellest tulenevalt ka vaated, vorreldes Rotalia asutajatega Peterburis , Rotalia edasikandjatega Berliinis ja selle toesti sona tosises mottes kuldse eesti noorusega iseseisvusaegses Tartus ja Tallinnas!

Selge on , et konflikt Rotalia sisemise vaimu ja praegust ajavaimu kandvate noorte üliopilaste vahel on olemas. Ja kui Rotalia tahab edasi tegutseda ja elada eesti üliopilaste intiimorganisatsioonina , siis tuleb selle konflikti kaotamiseks ruttu midagi ette votta , sest muidu jääb ja kujuneb Rotalia aimult üheks eesti pagulaste seltskondlikuks organisatsiooniks.

ARMAS vil! prof. PEETER KOPP.
Korp! Rotalia ajakiri "Meie Side" soovib
Sulle palju onne ja joudu Simu 3. aprillil
asetleidmud 65. sünnipäeva puhul!

MIKS ASTUSIN KORP! ROTALIASSE.

Roman Ubakivi.

Motto:

Tõukad sina seda teeda,
Rändad pohja radadelle,
Siis ei püsi puine paati,
Tarme tüvest tehtud laeva.
Virmaliste vägev voli
Vehklemisi välgutelles
Paneks paadi põlemaie,
Laevukese lokendama;
Seal peab laeva rauast seotud,
Paati karrasta paimutatud,
Teraksesta saama tehtud,
Vanast vasesta valatud.

Kalevipoeg, 15. lugu, 206-217.

Voorsil ja ebasoodsais oludes asutatud organisatsioon, mis meie iseseisvuse vältel kujunes suurimaks meie arvukas korporatsioonide peres, on hiilgavalt toestanud oma ideaalide elujoulisust kui ka erakordset voimet nende rakendamiseks. Loomulikult ei saa ükski organisatsioon olla parem ega halvem kui selle liikmeskond. Korp! Rotalia peres on olnud ja on praegu nii ohtralt isiksusi , kellede saavutustele ja voimetele olen alati erapooletu uhkusega vihjanud kui ennastsalgavate voitlejate eeskujudele meie ühiskonna huvide kaitsel ja arendamisel.

Kuna praeguses sunnitud paguluses on vajadus suurem kui kunagi varem joudude koondamiseks ja intiimse ohkkonna loomiseks meie riiklikkude eesmärkide saavutamiseks kui ka ümberrahvustumise vältimiseks , on korp! Rotalia otsus oma liikmeskonna täiendamise osas mulle isiklikult väga otstarbekohasena tunduv ja olen siiralt roomus , et mind austati liikmekandidaadiks astumise ettepanekuga.

Nihutades küsimuse "miks" organisatsiooni ajaloo ja isikliku tagapohja raamidest puht olevikku, pean ütlema,et enne kui minu Rotaliasse astumise küsimuse otsustamine päevakorda kerkis, olin juba pikemat aega tundnud vajadust organiseerumiseks,et rakenduda üksikisiku piiratud voimalustest laiemal alusel kodumaa huvides teotsemiseks.

Julgen vaid loota , et suudan oma vaatlusvoimet ja väheseid kogemusi tulusa täiendusena lisada korp! Rotalia pagulasoludes töötamise nii rikkalikku varasalve selle uhke pärandi osas koikide rotaluste ja eestlaste hüveks.

ROTALIA 40. AASTA JUUBELIALBUM.

Paul Mägi

Rotalias on seni kombeks olnud korporatsiooni tähtsamatel sünnipäevadel fikseerida seda sündmust teatava trükitööga, mis tähistaks seda päeva ja annaks teatava ülevaate minevikust ja olevikust. Nii ilmus korpi 20. aastapäevaks 1933 v äike kokkuvotlik broshüür, 25. aastapäevaks selleaegse üliopilaslehe erinumber ja 35. aastapäevaks Stockholmis jällegi kokkuvotlik väike album. Selletottu ka tänavune 40. aastane Rotalia sünnipäev otsustati tähistada trükiteose väljaandmisega.

Olude sunnil ja majanduslike raskuste tottu ei saa konet olla mingisugusest luksusväljaandest, vaid tagasihoidliku suurusega ja sisuga albumist, mis oleks iga rotaluse raamaturiiulil mälestusesemena ja omaks ka teatava ajaloolise väärtuse. Kulude kokkuhoiu mottes arutati ka motteid, et sel puhul välja anda ühte suuremat "Meie Side" numbr it, kuid leiti, et see siiski ei omaks nii sisult kui ka välimuselt väärtuse, mis omaks üks trükitud teos, heal paberil, piltidega ja köidetuna. Nii siis koikide Rotalia koondiste otsus kaldus juubelialbumi väljaandmise poole. Et raamat suuruselt peab paratamatult tagasihoidlik olema, siis tuli arvestada, et sisu tuleks väärtuslik ja sisaldaks voimalikult mis seni avaldamata on olnud.

Sisu kohta lepiti kokku järgmiste pohimotete suhtes:
1) koik artiklid voivad olla ainult sarnased, mis puudutavad Rotaliat, ta eluavaldusi, minevikku, olevikku ja tulevikku, ning monesugused ideoloogilised teemid ühenduses korpi eluga. Koik teaduslikud ja populaarteaduslikud artiklid tuleb ära jätta.
2) Artiklid peavad peaasjalikult sisaldama seda, mis pole ilmunud endistes broshüürides ja albumites ehk "Meie Sides". Seega ei oleks vajalik käsitada pikemalt Rotalia ajalugu, vaid esile tosta Rotalia saavutusi ja iseäranis viimase aja tegevust. On mote liikumas, et lähemal ajal tuleks motelda ühe täieliku ja igakülgse korpi Rotalia ajaloo koostamisele iseseisva teosena.
3) Albumis jääksid ära ka rohked tervitusartiklid, mälestuskillud, mis sisult enam-vähem sarnased ja ainult mööduva väärtusega.
4) Pilte tahaks paigutada albumi voimalikult igast Rotalia tegevuse ajajärgust.

Albumi trükkimise kohta tuli teha enne hulk järeleuurimisi. Lopuks osutus trükkimine majanduslikult koige kasulikumaks Kanadas, ühes sealses eesti trükikojas.

Korp! Rotalia 1952 a. kevadkommersist osavotnuid.

Istuvad, 1. rida (vasakult paremale): Felix Link, Hugo Roomann, Viktor Koressaar, Viktor Puskar, Egon Kapsi,Koit Paadre. Istuvad, 2. rida: Erich Miido (Sakala), Hermann Malvet (Vironia), Sulev Kelder, Johannes Koort (Fr. Liviensis) , Aksel Lehtmäe, Raimond Pals, Ragnar Mägi, A. Kärner (Ugala), Adolf Perandi. Seisavad, 1. rida: Ilmar Aasmaa, Tonis Ööpik , Ed. Mets, Ilo Holpus, William Tomingas, Ado Perandi, August Tomusk, Jaan Tiivel, Aleks. Rehepapp, Ed. Lemming, August Sirel, Paul Kolvik. Seisavad, 2. rida: A. Ernits (Revelia), Elmar Kuusler, Haarand Pitea, Osvald Laurits, Jogise (Tehnola), Juhan Pajur, Jüri Hinno, Paul Mägi, Hellar Grabbi , Harald Laupa.

Selle järele tuleks album suurusega 6" korda 9",kriitpaberil, ca 20 pildiga, 128 lhk. ja köidetud kunstnahka.

Praegu on artiklite autorid juba määratud ja moned kirjutised on juba sisse tulnud. Autorid on nii Rootsis, USA's kui ka Kanadas - nii siis on püütud ühisürituseks kaasa tommata koiki Rotalia ringkondi vabas maailmas. See tagab kirjutiste mitmekülgsuse ja peegeldab kogu meie pere meeleolu, vaateid ja minevikukogemusi.

Jääb ainult loota, et album oigeks ajaks,s.t. korpl aastapäevaks novembris igale rotaallasele kätte jouab.

ROTALUSTE ELUST JA OPINGUTEST KUULEME :

vil! Peeter Kopp on üle kolinud Chicagosse , kus ta on ametis ühes äris arveametnikuna. Samas linnas töötab raamatupidajana ka vil! Aleksander Kopp.

vil! A. Lossmanni uus aadress on 12 Eaton Square, London SW 1, England. Ta kavatseb soita juubeliaasta kommersiks Stockholmi.

Rotalia Kanada Koondise s/a kirjatoimetaja confr! Ulo Jürima uus aadress on: 62 Parkdale Road, Toronto.

vil! Ilo Holpusel ja tema abikaasal Ludmillal on sündinud tütar.

vil! Karl Kask'il ja tema abikaasal Lehtil on sündinud poeg Peeter-Karl.

confr! Jaak Kukk on umbes poolaastat tagasi vabanemud USA armeest ja ta opib praegu University of California's arhitektuuri.

reb! Arvo Looke lopetas Mississippi State College'i masinaehituse alal cum laude. Ta omandas Bachelor of Science in Mechanical Engineering kraadi.Juuni alguses siirdub ta Pittsburgh'i, kuhu ta sai töökoha Westinghouse Company juurde.

reb! Eino Kooba palub tervitada koiki konvendikaaslasi. Ta jätkab oma arstiteaduse opinguid Sveitsis,Zürichi ülikoolis. Sügisel plaanitseb reisi USA'sse.

USA's VIIBIVATE

KORPI ROTALIA LIIKMETE NIMEKIRI.

VILISTLASED:

1. ADAMS, RALF ing. 75 1/2 Maujer St.,Brooklyn,N.Y.
2. ADOV, HANS ing. 90-05 63rd Drive, Rego Park,L.I.NY.
3. ALLIK, VILLIBALD rer.oec. 3042 Park Ave., ap.B5, Bronx 51 , N.Y.
4. ALVER, EUGEN dr.med. 5234 Dorchester Ave., Chicago 15 , Ill.
5. HOLPUS, ILO iur.
6. HÄRM, GUSTAV iur. 810 3/4 Edgeware Rd.E. Los Angeles 26 , Calif.
7. ISE, RUDOLF ing. 2009 Hillenwood Rd., Baltimore Maryland
8. KASK, KARL iur. 4025 Pittsburgh Ave., Seaford , L.I., N.Y.
9. KELDER, SULEV rer.for. 1668 2nd Ave., N.Y.City.
10. KLAUS, REIN agr.
11. KUUSKVERE, GUSTAV iur. 9 Cooper Ave., New Brunswick , N.J.
12. KUUSLER, ELMAR theol. 90 Cortland St.,New York 7
13. KOLVIK, PAUL agr. 735 W 172nd St.,New York 32, N.Y
14. KOPP, ALEKSANDER rer.oec. 21-54 N.Cleveland , Chicago , Ill.
15. KOPP, PEETER dr.agr. 21-54 N.Cleveland, Chicago
16. KORESSAAR, VICTOR dr.phil. 222 E 40th St., New York 16 , New York.
17. LAMPSON, EDUARD rer.oec. 242 Dentov Ave., Lynbrook, L.I., N.Y.
18. LAURITS, OSVALD pharm. 5115 8th Ave., Brooklyn 20, N.Y.
19. LEESMENT, HEIKKI iur. 226 E 78th St., ap.21 , New York 21 , N.Y.
20. LEETARU, EDMUND dr.med. 27 Sickles St., New York 34 , N.Y.
21. LEMMING, EDUARD ing. 147 Cane St., Teaneck, N.J.
22. LIIBAND, JOHANNES ing. 9 Viking Rd., Glenwood Landing , L.I., N.Y.
23. LUTTER, OTT agr. 1155 Forest St., Denver, Colo.
24. LÄTE, EDUARD ing. 705 St.Joseph St., Sturgis, Michigan
25. MARTIN, KAAREL ing. 90-32 52nd Ave., Elmhurst, L.I., N.Y.
26. METS, EDUARD iur. 245-85 62nd Ave., Douglaston, L.I. , N.Y.
27. MÄGI, PAUL ing. 362 E 183rd St., New York 57,N.Y.

28. OJAMAA, VOLDEMAR agr. 1206 State Rd., Seabrook, New Jersey
29. PAJUR, JULIAN ing. 11-51 51st St., Brooklyn, N.Y.
30. PEDAK, JOHANNES pharm. 2501 Brookfield Ave., Baltimore , Md.
31. PERANDI, ADOLF dr.iur. 105 Montague St., Brooklyn, N.Y.
32. PITEA, HAARAND iur. 529 E 87th St., New York 28,NY.
33. PRIKS, ERICH agr. Estonian Aid Inc., 22 E 17th St., Rm 414 , New York 3 , N.Y
34. RAIDAL, VIKTOR iur. 152 North Wellwood Ave., Lindenhurst , L.I., N.Y.
35. REINSAAR, ERIC ing. 526 W 111th St., ap.5D , New York 25, N.Y.
36. REBASSOO, HERBERT mag.math. Luther College, Decorah , Iowa
37. SIREL, AUGUST iur.
38. SÖÖT, FERDINAND agr. 105 S.Highland Ave., Baltimore , Md.
39. TAAGEN, JOHANNES rer.merc. P.O.Box 83, Rockfield, Wisconsin
40. TAHM, PEETER ing. Associated Engineers, Bismarck, N.Dakota
41. TEDER, RICHARD dr.med. 1504 S.Harvey Ave., Berwyn Illinois
42. TIIVEL, JAAN iur. 122 E 34th St., New York 16,N.Y.
43. TIRU, AUGUST iur. 5408 S.Kenwood Ave.,Chicago 15 Illinois
44. TOHINGAS, WILLIAM ing. 327 Sterling Place, Brooklyn 17, N.Y.
45. URIKO, MAXIMILIAN ing. 3328 71st St., Jackson Heights, New York, N.Y.
46. URITAM, RICHARD rer.merc. 531 E 81st St., N.Y.C.
47. VIILUP, NIKOLAI agr. 152 N.Wellwood Ave., Lindenhurst L.I. , N.Y.
48. VOORE, NIKOLAI ing. Dorm.8-12, Seabrook, N.J.

"Ma arvan, see ei ole päris juhuslik, et mõlemad meie viimased peaministrid - Jüri Uluots ja Otto Tief - olid Rotalia asutajad liikmed. Saatus on tahtmud et just nemad pidid oma jou ja oskuse andma oma riigile ja rahvale meie kodumaa koige raskematel ja kriitilisematel hetketel."

(vill Paul Mägi oma artiklis Rotalia XXXV a. albumis.)

TEGEVLIIKMED:

1. AASMAA, ILMAR ing. 285 St.Nicholas Ave. ap.55 New York, N.Y.
2. GRABBI, HELLAR phil. 413 E 84th St. New York 28, N.Y.
3. HIMMA, EINAR med. 10 East Ontario, Chicago, Ill.
4. HINNO, JURI dr.med. 237 E 35 St. New York, N.Y.
5. JURS, ARTUR dr.med.dent. 4537 N.Winchester Ave. Chicago, Ill.
6. KAERAMAA, ARTUR theol. 1145 W 9th St. Des Moines, Iowa.
7. KALD, LEMBIT ing. 7 Willow Place, Mount Vernon , N.Y.
8. KAPSI, EGON ing. 706 Riverside Drive,ap. 3D , New York 31 , N.Y.
9. KAUP, JOHANNES rer.nat. 1118 West 8th St. Wilmington , Delaware.
10. KOSENKRANIUS, LEMBIT ing. Waynesburg College, Waynesburg , Pennsylvania.
11. KUKK, JAAK arch. 2433 Durant Ave. Berkeley, Calif.
12. KUNNAP, BORIS 108A 3rd St. NW. Fairbault, Minn.
13. LAAN, BRUNO ing. 1009 1/2 West 25th St. Los Angeles , Calif.
14. LAANTEE,KARL theol. International House, 500 Riverside Drive, New York N.Y.
15. LAUPA, HARALD ing. 1172 Anderson Ave., ap. 5A , New York, N.Y.
16. LEHTMÄE, AKSEL med. 108 Paulison Ave., Ridgefield Park , New Jersey.
17. LINK, FELIX med. 212 E 26th St. New York, N.Y.
18. LUTTER, GUSTEN ing. 1155 Forest St. Denver, Colorado.
19. MANDRE, JURI agr. 2426 Linden Ave., Baltimore, Md.
20. MARIPUU, SERGEI rer.merc. 2308 E.Baltimore St. , Baltimore, Maryland.
21. MILLERT, OLAF phil. 211 Manitou, Northfield , Minnesota.
22. MÄGI, RAGNAR rer.oec. 362 E 183rd St. New York 57 , N.Y.
23. MÄGIS, OLAF theol.
24. PAADRE, KOIT ing. 15 Sickles St. New York N.Y.
25. PALS, RAIMOND chem. 226 E 78th St. New York 21,NY.
26. PERANDI, ADO rer.oec. 105 Montague St. Brooklyn, N.Y.
27. PUSKAR, VIKTOR ing. 1179 E 178th St. , New York 60 , N.Y.

28. REHEPAPP, ALEKSANDER math. 501 E 78th St. ap.14 New York 21 , N.Y.
29. ROOMANN, HUGO arch. 136 Reid St. Elizabeth, N.J.
30. SEITAM, ARNOLD dr.med. 6022 Woodlawn, ap.1., Chicago , Ill.
31. SOOTARU, ARMAS arch. 456 40th St. Oakland 9 , California.
32. TAMMARU, ENN rer.oec. 5219 Kimbark Ave., Chicago, Illinois.
33. TOMUSK, AUGUST dr.med. Mt.Sinai Hospital, California Ave. at 15 Pl.,Chicago,Ill
34. UBAKIVI, ROMAN rer.oec. 202 Elizabeth St., ap.20. New York , N.Y.
35. ÖÖPIK, TONIS med. 2456 Woodland Ave., Wantagh , L.I. , N.Y.

REBASED :

1. ADAMSON,JURI ing. 577 E 135th St. Bronx 54, N.Y.
2. GRABBI, REIN ing. 413 E 84th St. New York28,N.Y.
3. KILGAST, HELMUT US 55263541 Prov.Co. 2299 A.P.O. 872 c/o P.M. New York, N.Y.
4. KOOBA, EINO med. Kilchberg St. 29 , Zürich 38 , Switzerland.
5. KUUSKVERE, JAAN ing. 9 Cooper Ave., New Brunswick, New Jersey.
6. LOOKE, ARVO ing.
7. KASK, UNO (1111) chem.
8. MÖLTER, IVO rer.oec.
9. RUUGE, PAUL chem. 584 E 141st St. Bronx 54, N.Y.
10. SORK, HENNO med. Letchnorth Village, Thiells,N.Y.
11. SÄRKO, ANATOLE chem. 2143 Story Ave.Bronx 72,N.Y.
12. VILLOTA, KALJU ing. 4403 76th St. Elmhurst,LI.N.Y.

"Kui votta kokku arvud ja küsida , kes olid siis nood akadeemilised mehed ja naised, kes meie elu juhtimisel ja korraldamisel kandsid suurima ja raskeima osa voitluskoormast , - kas enamus ei kuulunud siiski organiseerunud rahva hulka?Nende ridadesse , kes olid korralikult läbisoimatud separatistid, joodikud, vehklejad, tudengitükkide tegijad ,....Mina kindlasti ei ole organiseerumata üliopilaskonnaga kaasalööja. Ei taha kunagi kuuluda karja hulka ega kanda mingit üldmütsi."

(Jaan Lattik oma mälestusteraamatus "Teekond läbi öö.")

HÕISSA PULMADI

Möödunud poolaasta jooksul otsustasid kolm meie kaasvenda,et elu siin maailmas on palju ilusam ja kergem abielumehena.Soovime neile ja nende kaunitele abikaasadele palju, palju onne!

27.novembril, 1952 laulatati confr! TÕNIS ÖÖPIK ja preili LUCIA LAVING. Laulatustalituse pidas op. Hinno. Pulmapidu kitsamas soprade ringis peeti confr! Ööpiku akadeemilise isa vil! Eduard Lemmingu majas Teaneckis.

Vil! dr. EUGEN ALVER ja preili ELOISE ELVIRA ADDA laulatati 25.aprillil Saint Frances de Chantal kirikus Wantagh, Long Island. Vastuvott toimus Strathmore-Vanderbilt Country Club'is Manhassetis, 80-ne isiku, peamiselt pruudi ameeriklastest sugulaste ja perekonnatuttavate osavotul. Peiupoisteks olid confr!confr! Pals, Lehtmäe ja Mägi. Nii peigmees kui peiupoisid kandsid korporatsiooni värve. Vastuvotul koneles korp! Rotalia esindajana confr! Lehtmäe, andes ühtlasi pruudile konvendi nimel pruutpärja ja korp! värvilindi.

25. aprillil laulatati Eesti Ev. Luteriusu kiriku New Yorgi Pauluse koguduses dipl.ing. confr! ILMAR AASMAA ja preili VIRVE NIIBO. Pruut kuulub korp! Indla perre ja on lopetanud Saksamaal ülikooli oigusteadlasena. Laulatustalituse pidas opetaja vil! Kuusler? Pruutneitsiteks olid preilid Aulik, Vaska ja Avolaid. Peiupoisteks olid confr!confr! Laupa,Laantee ja Grabbi. Laulatustalitust rikastasid oma ettekannetega sopran Helmi Aren , tšellist Peeter Elias ja orelikunstnik Helene Tobias. Järgnes pulmapidu New Yorgi Eesti Majas umbes 80-ne isiku osavotul , kellede enamuse moodustasid rotalused. Korp! Rotalia nimel koneles vilistlaskogu esimees Paul Mägi. Konvendi nimel koneles confr! Laantee ja andis pruudile üle korporatsiooni värvilindi. Muusikaliste ettekannetega esinesid pianist Juta Vaska ja tšellist Kirill Tatar. Hoogus pulmapidu kestis varaste hommikutundideni.

Palume koiki rotalusi toimunud aadressimuudatused otsekohe ka toimetusele teatada. Sellega tagate ajakirja kiire kattesaamise. "Meie Side" ühendab Sind teiste rotalustega üle maailma.

TEATED.

Uhenduses käesoleva Rotalia 40. juubeliaastaga on iga koondis valinud vastavad komisjonid, kellede ülesandeks on juubeliaasta tähistamisega seosesolevate ürituste läbiviimine ja eriti just juubelialbumi väljaandmine.

Rootsi koondise komisjoni kuuluvad: esimees - vil! Karl Lindmaa , laekur - vil! H. Arro , kirjatoimetaja - vil! A. Keller.

Kanada koondise komisjon: vil!vil! Käbin , Kuutma, Haabniit, Suursööt, Tormaküla.

USA koondise komisjon : esimees - vil! P. Mägi, laekur - vil! S. Kelder , kirjatoimetaja - confr! H. Grabbi , liikmed - vil! H. Leesment , vil! V. Koressaar, confr! Ado Perandi.

— — — — — — — —

Korp! Rotalia vilistlaskogu uus juhatus asus tööle 29. jaanuaril. Vil! kogu esimeheks on korp! Rotalia asutajaliige Paul Mägi. Juhatuse liikmeteks on: Rootsi koondise poolt - vil!vil! Kr. Joost ja A. Keller, USA koondise poolt - vil!vil! R. Adams ja J. Pajur, Kanada koondise poolt vil!vil! A. Käbin ja Kuutma.

— — — — — — — —

Rootsi koondise juhatuse poolt on teistele koondistele esitatud korp! kodukorra osaliseks muutmiseks ja täiendamiseks vastav pohikava.See on tingitud sellest, et praegu paguluses kodukorra nii mitmeidki sätteid ei saa rakendada, voi nad vajavad muutmist, vastavalt muutunud olustikule.

— — — — — — — —

Korp! Rotaliaga sopruslepingus oleva Soome üliopilasorganisatsiooni Varsinais Suomalaisen Osakunta tänavusest aastapäevast Helsingis vottis Rotalia esindajana osa vil! Kr. Joost.

— —(— — — — — —

Rootsi koondises käesoleva aasta liikmemaksud on järgmised: Stockholmis asuvad vil! ja confr! 25 Kr. väljaspool asuvatel - 10 Kr. aastas. Toetusfondi alammääraks on Kr. 10 ja juubeliaasta maksuks Kr.20., kusjuures immatrikuleeritud tudengid on maksudest vabad.

Kanada koondises on käesoleval aastal liikmemaksuks $ 5.00 ja RAF alammääraks $ 9.00 aastas.

USA's on teatavasti liikmemaksuks $ 1.00 kuus ja Rotalia toetusfondi maksuks samuti $ 1.00 kuus. Immatrikuleeritud tudengid voivad saada maksudest vabastatud.

ÜLEVAADE NEW YORGI KONVENDI TEGEVUSEST TALVEL 1952/53.

USA's asub praegu 34 Rotalia confr! ja 14 reb!. Rotalia konvent on asunud ja tegutsenud New Yorgis juba 3 1/2 aastat. Ta on Rotalia Erlangeni konvendi otsene järeltulija, olles asutatud viimase sealasunud korp! Rotalia praesidiumi poolt, milline täies koosseisus USA'sse üle tuli.

Kahjuks suurte kauguste tottu paljud ei saa aktiivselt osa votta konvendi koosviibimistest New Yorgis , aga nii mitmetelgi kordadel on kommerssidele, koosolekutele ja koosviibimistele New Yorki ilmunud kaasvendi kes elunevad sadade ja isegi tuhandete kilomeetrite kaugusel.

Rotalia konvendi tuumiku moodustavad seega need,kes asuvad New Yorgis ja selle lähemas ümbruses.Nende küllaldane arv - praegu 18 t!l! ja 8 reb! , on taganud konvendi eduka tegevuse.

Koos on käidud reeglipäraselt kaks korda kuus, kusjuures üks neist on olnud Rotalia koondis USA's, teine Rotalia konvendi korraldada. Alljärgnevalt on kirja pandud ja lühike ülevaade antud konvendi poolt korraldatud suurematest üritustest ja lühidad andmed toodud konvendi siseelust.

25. oktoobril leidis aset K!K!K!. Selle poolt valiti uus korp! Rotalia praesidium koosseisus: Rot!x - confr! Aksel Lehtmäe ; rot!xx - confr! Tonis Ööpik; rot!xxx - confr! Hellar Grabbi; rot!old! - vil! Viktor Koressaar. Konvendi muudele ametkohtadele valiti: mag! col! - confr! Ado Perandi; mag!ref! - confr! Raimond Pals; mag!cant! - confr! Ilmar Aasmaa. Konvendi liikmemaksuks järgnevaks kaheks semestriks jäeti edasi $ 1.00 tegevliikmelt ja $ 0.50 rebaselt kuus.

Rotalia 39.aastapäeva kommerss peeti New Yorgi Eesti Majas 15. novembril. Samal päeval toimus ka E!K!K! ja K!K!K!. Koosolekutest ja kommersist vottis osa 18 vil! 14 confr! ja 5 reb!. Kommersi raamides konelesid peale rot!x ja old!; kone isamaale - vil! Leesment, kone vilistlaste auks - confr! Kald,kone lahkunud kaasvendade mälestuseks - confr! Ööpik. EKL'u poolt esines tervituskonega korp! Ugala vil! Hugo Pärlin. Järgnes aastapäeva koosviibimine ühes Rotalia daamidega ja kutsutud külalistega. Osavotjate arv oli 90 ümber. Toitude ja peolaua eest oli juba tuntud meisterlikkusega hoolitsemud vil! Pitea.

Järjekordne konvendi referaattund peeti 5.dets. Kodukorra kohaselt nouetavate n.n. rebasereferaatidega esinesid 1!1! Felix Link ja reb! Koit Paadre. Link oli valinud teemaks "Tähelepanekuid tervisliku olukorra ja surevuse kohta Ameerika Uhendriikides". Temale oponeerisid confr! Puskar ja reb! Villota. Elavaid vastuvaiteid kuulajaskonnas kutsus esile referendi ütelus,nagu oleks must katk ja süüfilis üksjaseesama haigus. Absoluutselt referendi vaidet ümberlükata aga siiski ei suudetud, kuna mitte keegi ei soovinud toetuda isiklikele kogemustele. Paadre esines teemal "Monda USA korgemate oppeasutuste süsteemist". Kuna ta on tudeng,kes täie oigusega voib laulda seda laulu "...mitmes linnas olen käinud , mitmes ülikoolis ka", siis ei olnud oponentidel, confr! Laanteel ja 1!1! Ubakivil, enam palju midagi juurde lisada. Molemate referaadid hääletati vastuvoetuks ja koik voisid rahulikа südametega ollepottidega vaidlema hakata.

Väga hästi onnestunud ettevotteks kujunes 26. dets. asetleidnud "rebasteohtu",mille jaoks oma mahuka, tookord veel poissmehekorteri, kasutada andis confr! Aasmaa. Ohtu algas järjekordse kodukorratunniga. Selle loppedes järgnes old! ja kohalviibivate confr! poolt praktiline ja voiks ütelda küllaltki naturalistlik demonstratsioon rebastele , kuidas üks korporant kanget jooki tarvitab, milles aga , nagu ohtu jooksul selgus, rebased ennast juba üle ootuste kodus tundsid.Ullatuslikult oli kohal peagu terve coetus,isegi Lutter Coloradost,Looke Mississippist ja Sork Syracusest, kus nad oma opinguid sooritavad. Ei ole vist enne juhtunud Rotalia ajaloos , et rebasepojad saabuvad kodukorratundi 1500 kilomeetri tagant! Samal ohtul anti praesidiumi poolt värvid üle Gusten Lutter'ile , milline sündmus koosviibijate tuju veelgi tostis.

Rohkearvuliselt olid rotalused ilmunud 20. veebr. asetleidnud külalisohtule.Ja oli kohal ka külalisi,tervelt viis eesti noort tudengit olid heaks arvanud korporante vaatama tulla. Ohtu jooksul tähistati ka Eesti Vabariigi aastapäeva, mis puhul koneles vil! Leesment. Rahvusluse tähtsusest ja selle säilitamisest voorsil koneles old! vil! Koressaar,suunates oma sonavotu just kohalviibivatele külalistele ja noortele Rotalia omas peres. Hilisöistel tundidel kuulati veel confr! Hinno Kuuendat Isamaa Konet ja confr! Grabbi sonavottu kulalistele. Hoogsad kantused sagenesid pöördvordeliselt avamata ollekastide arvuga, ning ka tuntumad keilijad meie hulgas olid oma tegevuseks aega leidnud ja järgmisel praesidiumi koosolekul voidi jaatavalt otsustada kolm liikmeks astumise sooviavaldust.

6. märtsil toimus järjekordne E!K!K!. Uuteks tegevliikmeteks voeti vastu Felix Link ja Koit Paadre, millisele sündmusele järgnes tujukullane koosviibimine.

K!K!K!!1 24. aprillil valitakse uus korp! Rotalia praesidium. Selle ametaeg kestab kuni 40. juubeliaasta lopuni. Seega praegu on korp! Rotalia ametkandjad:

rotalus x	- confr!	Ragnar Mägi
rotalus xx	- confr!	Hugo Roomann
rotalus xxx	- confr!	Viktor Puskar
rotalus old!	- vil!	Viktor Koressaar
mag!col!	- confr!	Raimond Pals
mag!ref!	- confr!	Jüri Hinno
mag!cant!	- confr!	Aksel Lehtmäe
arhivaar	- confr!	Jüri Hinno
majanduseestseisja	- confr!	Felix Link
majanduseestseisja abi	- reb!	Kalju Villota
"Meie Side" toimetaja	- confr!	Hellar Grabbi
abitoimetaja	- reb!	Rein Grabbi

Eelmise praesidiumi poolt voeti vastu tegevliikmeks ja anti värvid järgmistele k! liikmetele:

Gusten Lutter, stud.ing. Sündinud 29.06.1931, rot!vil! Ott Lutter'i pojana. Lopetanud 1949. aastal Saksamaal Augsburgi Eesti Gümnaasiumi. Oppis Karlsruhe Tehnikaülikoolis. Voeti vastu korp! Rotalia reb! 07.05.1949. Saksamaal. Akadeemiliseks isaks on confr! Ado Perandi. Praegu opib University of Denver'is Colorado osariigis. Rotalia t!1! vastu voetud 26 dets. 1952.

Viktor Puskar, stud.ing. Sündinud 13.11.1928 Tartus, Viktor Puskar'i pojana. Lopetanud Saksamaal Blombergi Eesti Gümnaasiumi a. 1947. Oppis 1947-50 Clausthali mäeteaduse akadeemias Saksamaal. Alates a. 1951 opib Columbia University mäeteaduskonnas New Yorgis. Vastu voetud korp! Rotalia reb! 15.08.1951. Akadeemiliseks isaks confr! Karl Laantee. Rotalia tegevliikmeks vastu voetud 15. nov. 1952.

Felix Link, stud.med. Sündinud 22.02.1919 Tallinnas, Priidik Linki pojana. Lopetanud Tallinna 12.gümn.1943. Oopinud Göttingeni ülikoolis arstiteadust 1946-49. Vastu voetud korp! Rotalia 1!1! 09.06.1951,New Yorgis. Akadeemiliseks isaks on confr! Ilmar Aasmaa. Rotalia tegevliikmeks vastu voetud 6. märtsil, 1953.

Koit Paadre,stud.ing. Sündinud 01.06.1930,Türil, Harry Paadre pojana. Lopetanud eksternina a. 1949 Geislingeni Eesti Gümnaasiumi Saksamaal. Oppinud matemaatikat ja ehitustehnikat järgmiste ülikoolide juures USA's: North Dakota Agricultural College , Johns Hopkins University, Valparaiso University. Praegu opib Columbia University ehitustehnika teaduskonnas. Korp! Rotalia reb! vastu voetud 15.08.1951. Akadeemiliseks isaks confr! Ilmar Aasmaa. Rotalia t!1! vastu voetud 06.03. 1953.

Samal perioodil on Rotaliasse vastu voetud järgmised rebased:

Kalju Villota, stud.ing.Sündinud 31.03.1932 Tallinnas, Harold Leopold Villota pojana.Lopetanud 1949 a. Middle St. High Schooli Newcastle-on-Tyne'is Inglismaal. Opib alates 1950.a. masinaehitust,City College of New York. Korp! Rotalia reb! vastu voetud 15.11.1952. Akadeemiline isa on confr! Ragnar Hägi.
Jaan Kuuskvere, stud.ing. Sündinud 17.04.1934 Rotalia vil! Gustav Kuuskvere pojana. Lopetanud a. 1952 Bridgetoni High Schooli New Jersey's , USA's. Opib 2. semestrit Rutgers University's ehitustehnikat.Korp! Rotalia reb! vastu voetud 15.11.1952.
Rein Grabbi, stud.ing. Sündinud 17.04.34. Tallinnas, Rotalia vil! Herbert Grabbi pojana. Lopetanud Hackley Prep. Schooli,Tarrytown USA's a. 1951. Opib 4. semestrit Stevens Institute of Technology's. Korp! Rotalia reb! vastu voetud 15.11.1952.
Jüri Adamson, stud.ing. Sündinud 16.02.1933 Tartus,Oskar Adamsoni pojana. Lopetanud Lingeni Eesti Gümnaasiumi Saksamaal a. 1951. Opib 2.semestrit ehitustehnikat City College of New York'is. Korp! Rotalia reb! vastu voetud 21.02.1953. Akadeem. isaks confr! Raimond Pals.
Paul Ruuge, stud.chem. Sündinud 23.10.1932 Tallinnas, Paul Ruuge pojana. Lopetanud Power Memorial Academy a. 1951 New Yorgis. Õpib 1. semestrit keemiat City College of New Yorgis. Rotalia reb! vastu voetud 28.02.1953.

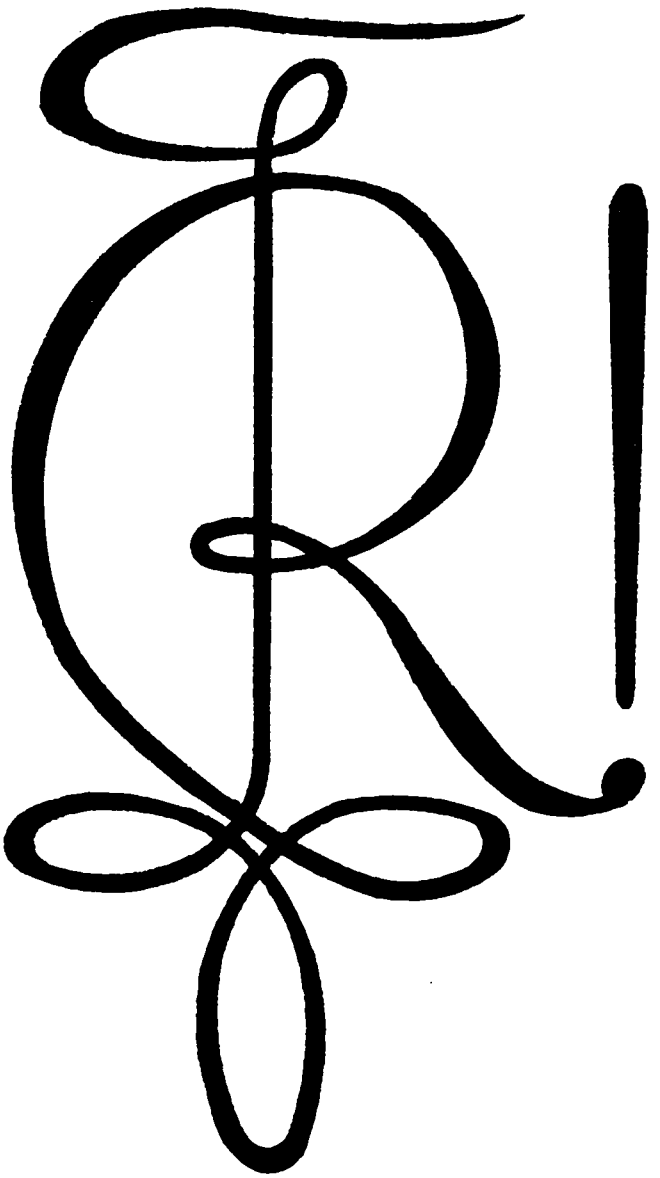
Toimetus

"Meie Side" - korp! Rotalia ajakiri. Väljaandja korp! Rotalia konvent New Yorgis. Toimetaja: confr! Hellar Grabbi, abitoimetaja: reb! Rein Grabbi. Toimetuse aadress: 413 E 84 th Street, New York 28 , N.Y., USA.

"Meie Side" toimetus palub nii Rotalia koondistelt kui ka koigilt rotalustelt igasugust informatsiooni ja reportaazi. Kaasvend! Teata "Meie Side"le kui Sa kas lopetad kooli, votad naise, ostad maja, saad tähtsale kohale, kaotad koik raha kaardimängus,voi sured. Koigist sellest on Sinu kaasvennad huvitatud, täpselt nagu Sina oled huvitatud, kui need sündmused teiste elus ette tulevad.
"Meie Side" järgmine number (3-4), ilmub 20. juulil. (ja mitte a. 1954 , nagu Sa ehk sarkastiliselt arvad) Seniks koigile rotalustele joudu ja edu! Nägemiseni!

Toimetus.

MEIE SIDE

KORP! ROTALIA AJAKIRI

Meie Side

Nr. 3 (IV aastakäik) New York, august, 1953.

Korp! Rotalia konvendi praesidium a. 1952. - I sem. Istub: Raimond Pals, - Rot!x; Seisavad (vasakult); Aksel Lehtmäe. - Rot!xxx, Viktor Kõressaar, - Rot! old!, Ragnar Mägi. - Rot!xx.

S I S U K O R D:

1. KÜLAS VARSINAIS-SOOMLASTEL ..... Kr. Joost 2
2. KASVATUSEST JA DISTSIPLIINIST ..... P. Mägi 3
3. MIKS ASTUSIN ROTALIASSE..... K. Villota 4
4. ROOTSI KOONDISE TEGEVUSEST..... L. Karupää 6
5. ENESEKRIITIKAST UUES VALGUSES..... O. Millert 9
6. MILLES AVALDUB KONFLIKT?..... H. Roomann...15
7. NOORUSE PROBLEEMEST,..... J. Hinno.....17
8. ROTALIA JÄRELKASVU PROBLEEMIDEST.. K. Laantee 19
9. MÕNINGAID KOMMENTAARE..... H. Krabbi.....20
10. TÄHELPANU USA ROTALUSED ..... H. Leesment . 22
11. KROONIKAT USA KOONDISEST..... TOIMETUS ...24
12. ROTALUSED AUSTRAALIAS.....26
13. VARIA 26

Riietus oli peol frakk ja istuti ilma teklita. Erandi tegid kaks Rotalia teklit, millede kandjateks olid Pensala ja mina. Pidustuste kava oli öige pikk.See toimus lauas istumise ajal vaheldumisi söömise ja joomisega.Kava koosnes könedest, muusikalistest ja sõnalistest ettekannetest. Könedest oli üks aktuseköne, mille ette kandis prof. Hakulinen. Muusikalised ettekanded olid kõrgetasemelised. Peale ametliku osa lõppu anti sõna tervitusteks, millega alustas Helsingi ülikooli rektor. Järgnesid tervitused teistelt osakondadelt , tervitus selle väeosa ülemalt, millises varsinais - suomalaised olid sõdinud ja lõpuks väliskülalistelt - eestlastelt ja rootslastelt.Eestipoolsed tervitussõnad ütlesin osalt soome ja osalt eesti keeles ja andsin ühtlasi üle Rotalia kingituse - tinakarika.

Pärast kava lõppu algas saalis tants ja istumine toimus kohvilauas ja hiljem groggiklaasi taga kõrvalruumides. See istumine kestis kuni hommikutundideni . Siin algas hoogus eesti üliõpilaslaulude laulmine , millised Eero Manner varem oli selgeksõpetanud ka noorematele osakonna liikmetele.Ka rootslased oleksid meeleldi kaasa laulnud, kuid keel tegi takistusi ja ka viisid polnud tuttavad. Sellel mitteametlikul osal tuli mul vastuvõtta palju käepigistusi tervelt realt eesti sõpradelt vanema generatsiooni hulgast,eesotsas prof. Saarimaa, prof. Haavio ja prof. Hakulisega. Rõõmustav oli nentida,et ka sõja ajal üles kasvanud noorem generatsioon näitas ülesse suurt huvi eestlaste ja eesti probleemide vastu. Peale 3-liikmelise ametliku esinduse on meie juubelikommersile Stockholmi lubanud sõita 8-10 varsinais-soomlast igast generatsioonist.

Järgmine päev kujunes "kaatripäevaks" Eero Manneri ilusas kodus, kus viibis ka Väino Pensala ja juttu aeti puhtas eesti keeles. Peale seda korraldas Eero Horelli minule mitmepäevase ringsõidu Uusimaa ja Häme lääni meiereidega tutvumiseks. Lahkusin Soomest tulvil soojust südames ülisõbraliku vastuvõttu üle. Palju väärtust on sel teadmisel, et meil on palju tõsiseid sõpru olemas teiselpool Botnia lahte.

KASVATUSEST JA DISTSIPLIINIST.

P. Mägi.

See on valus küsimus! Aga ta kerkib tahtmatult üles meie igapäevases läbikäimises ja asjaajamises. Lugematud kaebused meie korpi ametikandjate poolt tõendavad ikka ja jälle seda , et niipaljud meie noortest ja vanadest kaasvendadest ei leia vajalikuks reageerida kutsetele, kirjadele ja küsimustele.

Iga rotaluse kohus on alluda sisemisele korrale ja distsipliinile. Igalt rotaluselt nõutakse elementaarseid viisakuse ja seltskondlikke kombeid. Iga rotalus on kohustatud kandma oma osa korp! materiaalsest ja moraalsest koormast. Seda aga sageli ignoreeritakse.

Kui laekurid korduvalt tuletavad meelde liikmetele nende maksukohustust, paludes kui mitte raha , siis vähemalt omapoolseid ettepanekuid maksuõienduse ehk koguni vabastamise kohta. Nendele ei tule vastust aastate kaupa. Kui saadetakse mõni küsimus- või ankeetleht , täitmine võtaks ainult mõ i minut aega , vastus jääb tulemata. Kui üks korp! ametkandja saadab teisele mingisugusele ametkandjale ametliku kirja - jällegi jääb vastus tihti tulemata. Kui juubelialbumi eest hoolitsejad saadavad tähtajalisi ettepanekuid - ja jällegi mingit vastust. Kui määratakse olulisi kokkutulekuid, koosolekuid ehk ülesandeid - neist teadlik olles ei tulda kohale , ei täideta neid ülesandeid ja ei leita isegi vajalikuks mittetulemist ehk mittetäitmist teatada ja motiveerida.

Kus on siis rotaluse distsipliini ja kohusetunne ? Igas kultuurses ühiskonnas on enesestmõistetav komme, et igale kirjale tuleb vastata. Muidugi mõnel põhjusel tuleb vastusega veidi viivitada, aga ei viivitata mitte kuude ja aastate kaupa. Kas rotalused arvavad , et nad ei tarvitse olla seltskondlikult kasvatatud ?

Oldagu siis vähemalt ausad ja avameelsed ning tunnistagu lausa , et ei soovita alluda kohustustele ja distsipliinile ja ei soovita käituda viisakate inimestena. Siis on vähemalt selge pilt!

Või on kogu põhjuseks mugavus , laiskus, enda minnalaskmine, slaavlaste omane "nitsevo"!

Meie ei saa sellega leppida! Meie nõuame ausat, korralikku, viisakat , kohusetundlikku käitumist, sest oleme eestlased ja rotalused. Sellest tehtagu järeldused!

MIKS ASTUSIN ROTALIASSE.

K. Villota.

Juba paar aastat tagasi kuulsin , et eesti üliõpilaskorporatsioon Rotalia on jätkamas oma tegevust USA pinnal. Tundsin ka mitmeid isikuid, kes kuulusid Rotalia perre. Tegelikult teadsin ma eesti üliõpilasorganisatsioonidest väga vähe, kuna olin Eestis veel liiga noor, et nendest midagi kuulda.

Niisiis, kui umbes aasta tagasi üks minu sõpru tegi mulle ettepaneku korp! Rotaliasse astuda , ei teadnud ma, mida vastata. Palusin aega järelemõtlemiseks. Esimene küsimus, mida ma endale esitasin,oli:mida võib see organisatsioon mulle pakkuda nii vaimselt kui mater-

jaalselt. Kas on mõtet astuda üliõpilasorganisatsiooni milline ei kuulu ühegi ülikooli juurde , millel ei ole oma ruume ja mille liikmed enamuses ei ole mitte paremas majanduslikus seisukorras kui mina ise ? Teiseks küsisin endalt: mis on selle organisatsiooni eesmärgid, eriti meeles pidades fakti, et on ju see üks rahvuslik organisatsioon eemal kodumaast , tegutsemas no. pagulasoludes.

Püüdsin leida vastust nendele küsivatele mõtetele oma korporantidest sõprade käest. Samal ajal kogusin Rotalia kohta niipalju informatsiooni kui võimalik.

Liikmenimekirju sirvides leidsin nii mitmeidki tuntuid nimesid eesti pagulaskonna hulgast , paljuid , kes on aktiivselt tegutsemas ja töötamas Eesti kasuks igasuguste seltskondlike ja poliitiliste organisatsioonide raames. See vaim, töötada Eesti hüveks ja olla eestlased isegi siis kui sellest maast kaugel ollakse ja kui seda riiki enam ei eksisteeri , näis mulle olevat rotaallaste silmapaistvaim omand.

Rotalia põhimõtetest ei olnud mul võimalik palju midagi kuulda peale deviisi - ausus, kindlus , iseteadvus, ühistunne. Küll aga selgusid mulle Rotalia eesmärgid: ühe intiimorganisatsioonina säilitada tihe sõprussiide oma liikmete vahel, vajaduse korral üksteist abistada , ja oma liikmetes alal hoida ning kasvatada eesti rahvuslikku vaimu , nii et kodumaale tagasi minnes Rotalia ei oleks mitte surnud , vaid võiks kohe uue jõuga oma tegevust jatkata.

Muidugi leidsin , et majanduslikult Rotalia mulle praegu midagi pakkuda ei suuda , esiteks pagulasoludes ei ole see võimalik ja teiseks ei olegi see ju üks Rotalia eesmärkidest. Küll aga saaksin ma ammutada siit vaimset rikkust ja tuge sõpruse ning ideaalide näol. Ameerika on ju küll maa kus paljud isikud on välismaalased ja keegi ei pruugi ennast siin võõrana tunda , aga siiski on nii tore tulla kokku kaasmaalastest sõprade ringis ja tunda , et sa kuulud nende hulka. Sarnaselt mõteldes leidsin , et korporatsioon, kui üks intiimorganisatsioon, on selleks kõige parem vahend. Juba ainult sellepärast on minusugusel noorel mõtet tänapäeval ühte eesti üliõpilaskorporatsiooni astuda.

Ja kui hiljem sõbrad minult küsisid, kas ma olen järele mõtelnud ja soovin korp! Rotaliasse astuda , siis vastasin heameelega - jah!

"Noorte sidumine org'iga paguluses on raske, kuid mitte lootusetu. See nõuab meilt kõigilt aga ohvrimeelt ja head tahet. Loodame, et meil seda jatkub!

vill Kr. Joost ("Meie Side"1951 nr.8/9.)

ROOTSI KOONDISE TEGEVUSEST.

L Karupää.

Rootsi Koondise tegevus kestab aasta läbi. Korralised koosolekud toimuvad igal kolmapäeval, ärajäädes ainult siis, kui kolmapäev langeb mõnele suuremale pühale, või selle asemel korraldatakse külalisõhtu või mõni teine konvendiga seosesolev üritus. Erakorralised koosolekud peetakse tarviduse korral, kahenädalalise etteteatamisega . Paralleelselt korraliste koosolekutega peetakse referaatkoosolekuid. Vahe talviste ja suviste koosolekute vahel seisab ainult osavõtjate arvus. Käesoleval aruandeaastal on võtnud osa talvistest koosolekutest keskmiselt 19, suvistest 14 rotalust. Praktilistel põhjustel on jäädud peatuma aruandeaastale 1.okt. - 30. sept.,et vähemalt nädal aega enne aasta peakoosolekut, mis peetakse aastapäeva kommersiga seotult novembris, oleks köikidel rotalustel üle Rootsi käes aastaaruanne ja järgmise aasta eelarve . Aasta peakoosolek valib aastaks koondise praesidiumi ja ametnikud, kinnitab aruande ja võtab vastu uue eelarve.Samuti esitatakse peakoosolekule otsustamiseks koondise ja kogu korporatsiooni ellu puutuvad suuremad küsimused. Koondise elus ja koosolekutel on vilistlastel ja tegevliikmetel ühesugused õigused. Praesidiumi asukohaks on Stockholm, tingituna ca 50% liikmeskonna asumisest Stockholmis ja selle ümbruskonnas. Osakondi on praegu üks , asukohaga Göteborgis. Kavas on teise osakonna loomine Lundi ülikooli juurde. Eeltööde tegemine on pandud praesidiumi poolt vil! Aadu Toomesele. Osakondadel on õigus, väljaminnes nende edukaks tegutsemiseks, vastuvõtta noor- ja tegevliikmeid,otsustada oma liikmete süütegude üle burside kohtus, ja langetada köiki kodukorras ettenähtuid karistusi. Osakondade tööd juhib osakonna praesidium , kus juures osakonna senior kuulub abiseniorina koondise praesidiumi. Osakondade liikmed maksavad samadel alustel liikmemakse ja öiendavad teisi kohustusi koondise vastu,mis on peakoosoleku poolt määratud köikidele väljaspool Stockholmi asuvatele rotalustele . Stockholmi rotalustе liikmemaks on viimastel aastatel olnud 2 1/2 korda suurem.

See struktuur on 9 pagulasaasta jooksul väl.ja kujunenud ja osutunud köige effektiivsemaks. Kuid kogu aeg on püütud tagasi minna täielikult meie kodukorral põhjenevale korrale ja see teostatakse otsekohe, kui selleks avanevad vastavad eelised, mis tagavad, et koondi-

se tegevus selle tagajärjel ei kannata - ühe sõnaga , kui tegevkonvendis Stockholmi piirides saab olema niipalju liikmeid, et neid jatkub praesidiumi ja ametnike valimiseks ja jääks ka vähe üle.

Käesoleval aruandeaastal kuni 1. augustini on peetud 37 korralist ja 3 erakorralist koosolekut. Suurematest üritustest võiks mainida:
Perekonnaõhtu 15.nov. 1952. Osavõtjaid 53. Ettekannetega esinesid: prl. Juta Keller - klaver; confr! Ulo Raiend - soololaul; confr! Oole Kint - bajaan; vill!vill! Kr. Joost ja A.Keller 6 köne;vill! H.Koorits - lugulaul.
Peakoosolek 16. nov. 1952. Koos 34 rotalust. Valiti juubeliaasta praesidium ja ametnikud, kellede kohustused kestavad juubelipidutuste lõpuni.

Senior	- vill! Leo Karupää
abisenior	- confr! Tarvo Toomes
abisenior	- confr! Toivo Ennok (Göteborgi osakonna senior)
laekur	- vill! Henno Arro
scriba	- confr! Einar Kartus
olderman	- vill! Mihkel Truusööt

Mag!cant! - vill! B. Tiitus; mag!col! - confr! A. Eistrat; mag!eef! - vill! K. Lindmaa ; arhivaar - vill! A. Ventsel.
Koondise kohtu liikmed: vill!vill! T. Kint (esimees) , A. Onno, E. Vilval ja A. Mägi.
Revisjoni komisjon: vill! A. Mägi (esimees), confr! A. End,confr! A. Eistrat.
Tegevliikmeteks võeti vastu Endel Vasur,Martin Lepik ja Ain Treufeldt.

Kommerss 16. nov. 1952. Koos 34 rotalust. Köned:seniori köne - L. Karupää , k;ne isamaale - J. Toomes , köne vilistlastele - T. Toomes, köne lahkunutele - H. Koorits, oldermani köne - M. Truusööt.
Traditsiooniline kokkutulek vill! A. Ventseli juures 1. jõulupühal. Koos 33 meie pere liiget. Ühtlasi pühitseti vill! Ventseli 45. a. sünnipäeva. Tuju oli traditsiooniliselt ülev. Siinjuures Rootsi Koondise suurim tänu proua ja vill! A. Ventselile, kes on loonud sarnase hinnatava traditsiooni, mis pikkade aastate kestel on võimaldanud Rotalia perel koduses hubases miljöös mööda saata esimest jõulupüha.
Mälestusteenistus vill! J. Uluotsa haual 11. I 1953. Koos 42 inimest. Vaimulik osa vikaar piiskop Lauri'lt. Eesti organisatsioonide esindajana kõneles prof! Perlitz. EKL'i nimel vill! V.Soo,Rotalia nimel vill! Karupää.
Külalisõhtu 28. jaan. Koos 32 inimest. Kõnelesid vill! vill! H. Arro ja J. Toomes ning confr! T. Toomes.

Külalisõhtu 25. märtsil. Koos oli 27 inimest. Kõnelesid vil! vil! Lindma, Keller ja Karupää.
Vil! A. Mägi 40 a. sünnipäev tema kodus 15. aprillil. Kutsutud kogu liikmeskond.Vastuvõtt ja joogid laevareederile vastavad. Tänuga mõtlemie tagasi ilusale õhtule.
Perekonnaõhtu 9. mail. Osavõtjaid 51. Ettekannetega esinesid preili Juta Keller, confr! Ulo Raiend ja confr! Oole Kint. Kõnelesid vil!vil! Keller, Kool ja Karupää.
Suvepäev 26. juulil.vil! Kelleri kodu läheduses Rotebro järve ääres vanas maalilises mõisas. Pärast suurepärane vastuvõtt vil! Kelleri kodus kohvi,kangema ja maitsevate pirukatega. Tuletati meelde ka vil! Kelleri 55 aasta sünnipäeva, milline möödus 11. juunil. Dekoreeriti ka Rotalia Rootsi Koondise meistrid viievõistluses,varpas, vorkpallis, nooleviskamises ja bridzis. Tõeline imestus ja lugupidamine proua ja preili Kellerile ning vil! Kellerile, kes ei põlganud ääretut vaeva, et esile manada suvepäev, mis pikki aastaid püsib iga osavõtja mälestusis. Suvepäevast võtsid osa 30 isikut.

Praesidium töötas välja ajutise põhikirja kavandi ja saatis selle seisukohavõtmiseks ühes seletuskirjaga kõigile koondistele ja osakondadele üle maailma ja andis selle Rootsis komisjonile läbitöötamiseks,kuhu kuuluvad esimehena senior, liikmetena olderman, Rootsis asuvad vil! kogu juhatuse liikmed ja kõik ex-seniorid. Praesidiumi seisukoht on just vastupidine eelmises"Meie Sides" avaldatud teatele. Praesidiumi arvates ei saa kodukorda paguluses muuta kõrvalekaldumata kodukorras endas ettenähtud korrast. Kodukorra muutmisega ei lahenda meie probleemi, mis pagulasolukord meile on peale sundinud, kuid saavutame küll seda, et nõrgendame seda alust , millele meie ühtlus ja terviklus tugineb ning mis meid kõiki, vaatamata asukohale, seob. Küll saab aga olukorda lahendada ajutise põhikirja näol, kus on ettenähtud, et koondistel tuleb aluseks võtta meie kodukord, kusjuures lahkuminevalt on lubatud toimida ainult sellel määral, kui seda kohapäälsed olud üksikutes maades hädapärast tingivad

Koosseisu muudatused. Uuteks l!l! ja reb! on aruandeaastal 1. augustini vastu võetud: J. Tief, H. Ahman, K. Rämmal ja E. Järv. USA'st on peale õpingute lõpetamist tagasi tulnud H. Ambros. Kanadast on saabunud vil! M. Luht. Nimekirja on jälle võetud vil!vil! V. Pensala ja K. Kool. Põhjuseta lahkunuks on loetud confr! H.Kalberg ja reb! N.O.Inkapööl.
Nimekirjas on 1. augustil 1953 aastal 47 vil! 29 tegevliiget ja 4 noorliiget.

ENESEKRIITIKAST UUES VALGUSES.

O. Millert.

Sõna kriitika äratab paljude - kui mitte enamuse suus mõrudat maitset niipea kui see kas välistest jõududest sunnituna või siis sisemisest kohusetundest võrsuvana on pööratud enda isikule. Kui astume sammu edasi, siis näeme torkava enesekriitika tagajärgedena analoogset kibedustunnet ning nobedalt esilekerkinud kaitsemeeleolu ka ühe organisatsiooni juures, mis omab - sotsioloogiliselt kõneledes - ümberraamistatud grupi (in-group) omadusi. Kui ründajaks kriitikuks osutub väljaspoolseisja, reaktsioon on üksmeelne - defensiivne või ofensiivne - olenedes olukorrast. Kui aga grupi enda liige tõstab aralt häält kriitiliseks märkuseks, siis võib grupp, või tema enamus, sellele mitmeti reageerida, mis kõik oleneb loetlematuist teguréist. Tõenäolisena tunduvad kaks erisuunalist vastutoimet . Võib järgneda - halvemal juhul - hüüdja hääle mahakarjumine, vali korrale kutsumine, epiteetide nagu separatist, radikaal jt. esilepaiskamine (name-calling), või kõige drastilisema vastuabinõuna ebameeldivaks muutun ud võõrkeha organisatsioonist väljalülitamine. Teise alternatiivina näeme kriitika kainet ja non-emotsionaalset arutelu, millest omakorda tuleneb kas tõstetud mõtete põhjendatud tagasitõrje majoriteedi seisukohana, millele võib kergesti järgneda sisuline või koguni vormiline pereheitmine, või tuleneb senise seisundi revideerimine ning vastavate paranduste maksmapanek.

Eeltoodud teoretiseerivad mõtted olgu sisse juhatuseks argielus sissejuurdunud traditsioonidest ning tundeist hellaks tehtud küsimustekompleksile, mis lahutamatult saadavad igat ausat enesekriitikat kas üksikindiviidi või grupi ulatuses.

Nende ridade kirjutaja on juba terve rida aastaid tundnud elavat tarvet mõtete ja seisukohtada formuleerimiseks Rotalia oleviku ja tuleviku vallast. Olgu öeldud, et sõna "olevik" on siin mõeldud kui abstraktne kontseptiline lüli mineviku ja tuleviku vahelise ajaperioodi tähistuseks, hoolimata sellest et confr! Hellar Grabbi hiljuti kaunis veenvalt argumenteeris , et "olevik" kui niisugune ei eksisteeri (sic!) . Et Rotalia nooruse, järelkasvu ning kasvatuse probleemid seisavad meie arutluse keskpunktis , selle vastu saaks vaevalt vaielda. Erilise tõukejõu tänasele diskussioonile annab aga "Meie Sides" ilmunud confr! Grabbi teretulnud,teedmurdev artikkel. Peatugem veidi üksikasjalikumalt H . Grabbi poolt luubi alla võetud probleemistiku juures ,

mille suhtes ei tohiks ükski vastutustundlik rotalus ükskõikseks jääda. Veel enam : need tulipunkti toodud küsimused on nii ääretult olulised meie korporatsiooni eksistentsiks, et nad otse sunnivad mingit seisukohta looma; nende ignoreerimine oleks võrdne organisatsiooni mahasalgamisega.

Hellar Grabbi kirjutuse esimese osa sädelev teoreetiline analüüs koos sissepõimitud sammaldanud silla taibuka analoogiaga on värskendavalt värvirikas vaatlus "ühe organisatsiooni saatusest" enesekriitilises valguses. Ent see tarmukas käsitelu lõpetaks argumendi Rotalia suhtes, kui mitte pagulusesasuv vilistlaskogu poleks teinud ajaloolise otsuse jätkata korporatsiooni elu noore orase värbamise teel, ja seda mitte üksi sentimentaalseist tundeist tingituna vilistlaspoegade osas. Kerkib küsimus kas vilistlaskogu liikmed selle kardinaalse otsuse langetamisel olid läbi kaalunud kõik sellest tulenevad komplikatsioonid , mis nii selgesti ilmnevad confr! Grabbi eelmainitud kirjutuses. Ent kriitiline otsus sai tehtud ja organisatsiooni ajaloo mõtestamiseks pole käesolevas kirjutuses ruumi.

Oma mõtte avalduste teises osas juurdleb eeltsiteeritud autor neid paljutähenduslikke sümptoome , mis põhjustavad Rotalia diskreetse paigutamise "sillaorganisatsioonide" kategooriasse (karmid sõnad, ent tõde pole alati magus!).

Rotalia vilistlaspere kiindumine minevikku on vaieldamatu fenomeen. Enamgi: ta on meie pagulaskonna keskja vanempõlve keskseks eluinspiratsiooni lätteks , mis moodustab nende kihtide tundeelulise tugisamba. Kõrvale jättes kõik puht-ideoloogilised kaalutlused, selle allika olemasolu võimaldab pagulastele hingeelulise tasakaalustumise ähvardavalt võõras ühiskonnas ning selle hingetoiduse hoolimatu hävitamine või eitamine repressiooni näol tähendaks paljudele sisemist katastroofi. Pole üllatav, et ametlikud statistilised andmed kõnelevad närvihaiguste suuremast sagedusest esimese generatsiooni ameeriklaste juures, kes - metafooriliselt lausudes - istuvad kahe tooli vahel; teiste sõnadega ekslevad nad vanemate päritolumaa ning ameerika kultuuride ääremail. Siinse maa teadlikumad juhid on tajunud selle probleemi sügavust ning on korduvalt rõhutanud eripäritoluliste etniliste kultuuride viljelemise vabadust ameerika ühiskonnas, vastupidiselt varem üldtuntud kuid nüüd arhailise "sulatuspoti" ideele.

Ergo: meie vilistlaspere kiindumus sellesse "mis kunagi oli" on loomulik ja vajalik nähe,mida igaüks peaks avameelselt omaks võtma ning vabalt tunnistama , mitte vaid üllatsamaa-armastuse ning muude emotsioonidest tulvilolevate lööksõnade varju all,vaid kui orgaanilist osa hingeelulises struktuuris,mis on sama tarvilik kor-

rapäraseks eluks kui süda või kopsud. Kuid korporatsioonis on nii tundeelul kui alkoholitarvitamisel omad kindlad piirid, kuigi esimene pole kodukorras kodifitseeritud. Juhul kui nostalgiline kiindumus minevikku muutub paindumata fikseerumiseks egoistliku endarahuldamise mõttes, mis arusaadavalt pidurdab sallivat taju noorema põlvkonna ajakohastest vajadustest ning ootustest, siis on konflikt areenile toodud, millest H. Grabbi kõnelebki.

Eelnimetatud asjaolust jõhtuvana, mis on puht inimlik ja mitte otseselt organisatsioonilliselt seotud tegur, omavad, vähemalt osale vilistlastest , kõik uusused ja traditsioonid otse pühaliku tähenduse, mis ilmtingimata tulevad rakendada. Olgu märgitud , et ma ei mõtle siin põhilisi ideoloogilisi n orme, nagu need on avaldatud meie lipukirjas ning kodukorra sissejuhatavas lausestuses, vaid sootuks - allakirjutanu arvates - kõrvalise tähtsusega käitumis- ja kasvatusnõudeid, mis ei ole kuidagi kooskõlas paljude noorte üliõpilaste eluvaadete ning üldise ajavaimuga . Näitena võib tuua allakirjutanu spontaanset ja selle tõttu ebaselgelt väljakukkunud katset 1952. a. septembris New Yorgis toimunud kommersieelse E!K!K! arutusvalda tuua mõningaid ebademokraatlisi aspekte Rotalia kodukerras, kasvatuses ja traditsioonides, mis nagu pikselöök kutsus esile pahameeletormi mitmete aktiivsete ning väga lugupeetavate vilistlaste leeris . Tooksin seekord aimult ühe konkreetse näitena korporatsiooni vanusepõhimõtte ja sellega vahenditult kaasuva militaristlik-diktaatorliku käsutäitmisnõude, mitte n iivõrd liikmekandidaatide kui just tegevliikmete ja vilistlaste suhtes, mis põhineb täiesti korporatsiooni astumise aja juhuslikule faktorile ning on diametraalselt vastuolus demokraatia ühevõrdsuse põhimõttega , niivõrd kui viimast saab praktiliselt rakendada. Minu parima arusaamise põhjal on demokraatlikul alusel ülesehitatud organisatsioonis (ja seda väitis vil! Kõressaar väga kindla häälega eelnimetatud koosolekul) korralduste andmise õigused (kodukorras esinev sõna "käsk" omab ebameeldivat kõrvalmaiku) ainult selleks valitud ametmeestel. Vanusepõhimõte on aga USA konvendi oldermanni poolt tunnistatud korporatiivse süsteemi kandetalaks (vt. "Meie Side", mai 1953, lhk.4). Samaaegselt tahaksin rõhutada, et respekt ja lugupidamine vanemate isikute vastu, mille märgatav puudumine USA nooruse juures on lõpmata kurb, on äärmiselt vajalik ning tugineb südameharidusel ning kasvatusel, mitte aga sõjavõelisel käsutäitmisel või selle ähvarduse mõju all.

Confr! Grabbi poolt käsitletud vilistlaste ja kuldrebaste "dominatsioon i" saab osaliselt tõlgitseda kui nende siiraid püüdlusi abistada vaid piiratud kogemus-

tega noori tegevliikmeid, kes on valitud vastutavaiks ametkandjaiks. Ei ole vist põhjust seda alati samastada võimupüüdlustega - kuigi ka neid leidub - ja kui otsime viga, siis tuleb alustada just nende tegevliikmetega, kes ei oska või ei viitsi iseseisvalt mõtelda , või veel kahetsusväärsemalt ei oma kodanlikku julgust oma mõtteid mõne nimeka vilistlase vastuseisust hoolimata esile tuua ja kui tarvis - oma seisukohts mehiselt läbi viia. Korporatsiooni struktuur - kui mitte rebase siis vähemalt tegevliikme osas - pakub ausale protestivaimule küllalt tegutsemisvõimalusi. Eriti veel nüüd kus vilistlase pungil rahakott või mõjuvõim ei ole noorele bursile kaugeltki nii oluline või atraktiivne kui see oli kodumaistes oludes.

Ühinen täiesti H.Grabbi seisukohaga, et käskudetäitminé oleks kõige mõjutum ja ühtlasi kurvim abinõu noorte kõitmiseks oma korporatsiooniga. Kohusetunde osas kuulun konservatiivsete mõtlejate liiki. Ometi peab tunnistama, et kohusetunne üksi harva mõjustab inimest siiraksenesetеostuseks korporatsiooni raames. Eesti praegusaegse üliõpilasnooruse ja isegi liikmekandidaatide eemalejäämist korporatsioonist, mida confr! Grabbi kurdab, ei saa üksnes panna organisatsiooni süüks, vaid viga tuleb mõlemal pool otsida. Peame harjuma karge tõigaga, et kodumaal omas Rotalia liikmeskonna suhtes peale muu ka märkimisväärset utilitaarset väärtust nagu finantsiline seljatagune õppeaja vältel , suuremad kohasaamisvõimalused korporatsioonitutvuste kaasabil, konvendi korter kui kodu surrogaat ülikooliperioodi kestel jt., mis siin, vähemalt selles ulatuses, puudub.

Üks korporatsioonivastaste kulumid relvi on nende tuntud "klike- ja omupojapoliitika" silt, mis valjusti ning paljutähendavalt riputatakse korporatsiooni nime taha. Ja käsi südamele - kas oleme siin lumipuhtad, või leidub ka meie mitte väga kauges minevikus kahetsusväärseid juhtumeid, millega ühenduses meie selle lõbipuretud noole vastu ei saa õiguse nimel võidelda , vaid peame vaikides silmad maa suunas pöörama ? Üldiselt on aga seda teemat alatasa tüütuseni korratud, ilma et oleks vaevaks võetud konkreetseid põhjendusi ette tuua. Klikepoliitika algab siis, kui üks võimupositsioonis olev korporant eelistab oma organisatsiooni liiget vaatamata teiste enamkvalifitseeritud kandidaatide olemasolule. Õnnetuseks ja ebaõigustatult on aga vastaspool kiiresti valmis kinni naelutama omupojapoliitikana ka juhust kui kohale määratu on tõesti kõigi eelduste kohaselt parim valik ja samaaegselt juhtub määraja või manipuleerija olema tema konvendikaaslane. Oh häda!, Siinjuures meenub mulle vil! Kuuskvere lausung ühel mälestusrikkal Erlangeni konvendi ruumes toimumid koosolekul, kui ta tsiteeris Jüri Uluotsa, et tühi kott

ei seisa püsti. Tahaksin sellele lisada, et ka pooltühjal kotil pole eesõigust täie koti kõrval,vaatamata sellest, et viimane kannab teisi värve.

Ma ei saa aga täielikult nõustuda confr! Grabbi väitega, et tema tähelepanekute põhjal "kui...enamail juhtudel väga tubli ja kindel isiksus , kes hoolega õpinguid sooritab ja oma ümbrusele ja olukorrale väga hästi kohaneda suutmud on..." Rotaliast eemale jääb , siis... "org'iga on midagi korrast ära, mitte nendega. " Leian hoopis vastupidiselt:sageli pole kummagagi "midagi korrast ära." Leidub alati töökaid ja kindlaid isiksusi , kes ühel või teisel põhjusel ei paindu ühe organisatsiooni nõuete alla ja vastavalt leiavad paremaks lahkuda. Et lahkujate protsent on võibolla suurem, kui kuldseil Tartu päevil, johtub tõenäoliselt neist eriolukorr ist, millesse konvendi elu on paguluses paisatud. Ma ei taha väita, et teatavad puudused kodukorras või üldine õhkkond ei või olla lahkumise põhjuseks; soovin vaid märkida, et põhjusseos ei ole enamikul juhtudel nii selge ja ühesuunaline (korp! peab olema süüdi!)

Oma artikli kolmandas osas jõuab confr! Grabbi päevselge järelduseni: Rotalia stagnatsioonihaiguse "..põhjuseks saab olla ainult juurdevoolu kontinuiteedi katkemine nii koosseisulises kui ka ideelises osas." Põhjus on sõnastatud ja mõisteline duellikinnas on heidetud - tegevliikmeile ja vilistlastele korraga. Esimestele nende laiskuse , teguvõimetuse ja enesemaksmapanekuvaimu puudumise;viimastele nende melanhoolse minevikku fikseerumise ja liialdatud võimupüüdluste pärast.Antud järeldust lähemalt silmitsedes tuleb nentida, et H. Grabbi on oma diagnoosiga jõudnud lõputu ringi (vicious circle) olukorda, milles ta punktide 4. ja 5. osas põhjusseostab causat sümptomitega või ümberpöördult. Kuigi see viib meid loogiliselt surnud punkti , ei saa ometi salata, et konflikt on olemas, mis seisneb koosseisulises stagnatsioonis ja sellest põhjustatult ideelises ja suunalises osas (H.Grabbi). Analüüsia leiab, et aimuke parandus seisab "ajavaimu sissetoomises , milleks on värske üliõpilasnoorus." Kuidas neid aga saab sisse tuua, kuna varemselgitatuna nad meist hoopis irduvad , seda confr! Grabbi ei reeda. Jääme põksuva südamega lootma, et see pahaendeline stagnatsioonibatsillus ei nakataks "Meie Side" tubli toimetaja algatusvaimu ning et meie järgmises väljaandes leiaksime tema konkreetseid ettepanekuid rohtude koostamiseks, milledega saaks tõbe ravida.

Kokkuvõttes tahab käesolevate ridade kirjutaja rõhutada, et confr! Grabbi kiiduväärsest artiklist ei järeldu ega ka käesolev kirjutus ei püüa propageerida revolutsiooni ja kõigi Rotalia auväärsete traditsioonide ülepardaheitmist. Kaugel sellest! Meie korporatsiooni lipukiri ning põhialused on sama kallid meile kui Ameе-

rika konstitutsioon selle maa kodanikele. Rotalia vajab aga, kui ta tahab püsida demokraatlikult mõtlejate isikute keskel, kojapuhastust kodukorras, demokratiseerimissihiga silmis. Despootlikud käsu- ja keelutavad palja vanusepõhimõtte alusel ei ole kooskõlas vaba inimese väärikuse ja eneselugupidamisega. Konvendi koosolekud, kneipõhtud ja kommersid ei tohi muutuda vilistlaste rõõmupühiks, mille peaeesmärgiks on vanusepõhimõtte alusel kukkerpallitada rebaste ning nooremate liikmete kulul, et sellega oma pagulasoludes närtsinud prestiisitundeid elustada. Vaatamata loomupärasest austustundest vanemate suhtes ei ole noorpõlv isegi prii õlle eest valmis kuldrebase kärgatust kuuldes absurdseid käske jooksusammul täitma või lõputuid jutlusi ning endaülistusi tundide viisi inmustatult kuulama. Ja mis puutub tänapäeva "aasimisse", mis sageli on üsna nauditav osa korporatsiooni elus, siis võib see sündida palju peenemate vahenditega ja olukorras kus kaks inimest on võrdses positsioonis ning mitte käsuandja-käsutäitja vahekorras. Eeltoodu on aimult üheks "peavaluks" allakirjutanu mõttekäigus; on veel teisigi kombeid ning rituaale Rotalias, mis vajaksid voolujoonestamist ning ajakohastamist. Aga enne kui alustame pisiasjade aruteluga tuleb jõuda seisukohale põhiküsimustes ja vanusepõhimõte ning sellest tulenevad eriõigused on heaks diskussiooni alguseks.

Kui Rotalia praegused liikmed ei ihka aimult oma tänapäeva vajaduste, noorusmälestuste ning kaduvate igapäevanõuete ainurahuldust,vaid tahavad ehitada sihikindlalt ka neiks aegadeks, mil nad saavad aimult " vaimuvallast alla vaadata", siis peaks meie parooliks olema: Rotalia renessanss peab toimuma nüüd! Kui jätta seda tulevikupõlvedele pikaldase evolutsiooni teel, nagu seda soovitab confr! Ado Perandi (Meie Side nr. 3/4, 1952 , lhk. 2), siis võib see kergesti tähendada Rotalia surmaotsusele allakirjutamist. Nii mõnigi rotalus tunneb seda artiklit lugedes vist kibedust kurgus (kui mitte lõkendavat pahameelt!), aga lubatagu märkida , et valik toimub meie kaunite minevikumälestuste soojendamise ja Rotalia tuleviku edasiviimise vahel. Kummale poolele langeb vaekauss?

Olen püüdnud fragmentaarselt puudutada mõningaid probleeme, mis on olnud mulle südamelähedased juba pikemat aega. Hellar Grabbi pälvib mu siirast tänu , kuna tema mõttetihe kirjutus stimuleeris minu tänast lauataga istumist ja mõtete kannatlikku paberilepanekut, selle asemel, et pühitseda vabas looduses Onu Sami sünnipäeva. Selle kirjutuse otstarve on täiel määdul täidetud, kui ta kutsub esile uusi kommentaare, uusi mõtteavaldusi, täiesti sõltumata sellest,kas need on tagasitõrjuvad või pooldavad minu teesi suhtes. Aeg ümberhinnanguks ning seisukohavõtuks on küps.

MILLES AVALDUB KONFLIKT?

H. Roomann.

Viimases "Meie Side" numbris kirjutab confr! Hellar Grabbi Rotalia nooruse ja järelkasvu probleemidest. Peab olema tänulik , et autor küllaldase elaaniga on tõstnud küsimuse Rotalia siseelu tulipunkti.

Artiklit läbistavad punase joonena kaks seisukohta. Esiteks , Rotalia kui akadeemiline intiimorganisatsioon on raugastunud, käib mandumise teed, parimal juhul muutudes muuseumliku väärtusega mõisteks. Teiseks, noored mööduvad Rotaliast ja ujuvad edasi selles voolus , kuhu nad on sündinud.

Res.: On olemas konflikt Rotalia sisemise vaimu ja praegust ajavaimu kandvate noorte üliõpilaste vahel.

Artikli autori poolt kvalifitseeritakse "praeguse aja vaim" kui väärtus, millele võime ehitada oma orgaanilise "suuna ja sihiloogika". Rotalia praegune sisemine vaim kui väärtusetu, mis tuleb hüljata.

Praeguse ajavaimu defineerimine jääb küll järgmistele põlvedele ja on loomulik, et nimetatud artiklis seda ei hakata kirjeldama. Me suubume aga müstikasse artikli lõpus, kus kirjutatakse - kui Rotalia tahab edasi tegutseda ja elada eesti üliõpilaste intiimorganisatsioonina, siis tuleb ruttu midagi ette võtta Rotalia sisemise vaimu ja praeguse ajavaimu vahelise konflikti kaotamiseks.

Milles seisab konflikt?

Autor püüab artiklis toodud näidete varal tõestada , et noorte ja vanade vahel on tõusnud sügavaid arusaamatusi, mis takistavad noori täie panusega korporatsiooni tegevuses kaasa töötamast. Nende näidetega antakse aga just noorte kohta masendav hinnang, mis on pealegi üksikute nähete järgi üldistamisse kaldumine - mitteröömustavaid erandeid kuulub nii vanade kui noorte hulka.

Olen minagi kuulnud väljendusi uhkest majast Tähe tänaval, paukimistundidest ja ratsarügemendi orkestrist - aga alati ainult väärtusliku illustratsioonina , mitte kunagi tõstetuna ideaali või iseseisva mõtte tasemele , millist väärtust autor nende juures näha tahab. Kahtlemata eksisteerib Rotalia ka selleks, et oma traditsioone edasi kanda ja korporatsiooni asutamisel vastuvõetud põhimõtteid , mis 40 aastase tegevuse järele on jäänud endiselt ajakohaseks, noorliikmetele edasi anda. Eestimaa mu isamaa - ei ole mitte lööksõna , vaid väljendab eestlaste alalise võitluse tuuma: iseseisva Eesti riigi ideed, nii sõja kui ka pagulasajastul. Et see tõde mõnele noorele pole selge , seda väljendab artikli autor-

gi kui ta mõnab,et paljud noored näevad kodumaa mälestustes ainult sentimentaalset väärtust.

Tahaks küsida, millise aumõistega , kõnelemata aususest, oleks kooskõlas teguviis,kus Rotalia koosolekutel hääleõiguslikud liikmed ei hääletaks mitte oma parema äratundmise ja südametunnistuse järgi,vaid karjainimestena laseksid ennast tõugata ja lükata.Iseseisva mõtlemisvõime eitamine Rotalia nooremate kaasvendade juures on üpris julge seisukoht. Korporatsiooni siseelus suurima õiguse, hääleõiguse, ebateadlik kasutamine ei mahuks enam ühegi aumõiste alla.Tolle punkti kohta tahaks küll kõigi tõlgi seisukohavõttu kuulda.

Autori eespool toodud üllatava väitega on loogiliselt seoses kurtmine vanemate kaasvendade sõnavõtmise kohta, sest kui iseseisev mõtlemisvõime puudub ja "loomulikud mutatsioonid" alla surutud , siis pole mingisugust väljendusviisi olematutele mõtetele ja rahu oleks täielik, kui ainult konvendi ja koondise koosolekutel vilistlased ja confraterid, kes "isiklikus elus abielus" (sic!) oma suu ilusasti kinni peaksid,et ajavoolu dzassist väsimud noorte kuulmisorganid vähemalt nendel koosolekutel saaksid absoluutset puhkust.

Noorte kohta loeme veel muudki. Näiteks väited , et noored ei tunne huvi oma tegevuse vastu ja paljud astuvad rahvuslike korporatsioonide asemel ameerika intiimorg'i isikliku kasu saamise eesmärgil.

Õnneks ei väljenda eespool toodud seisukohad õiget ja objektiivset hinnangut. Juba artiklis esitatud statistikaga kõneleb autor oma väidetele vastu. Kui paguluses on 8 aasta jooksul tulnud Rotaliasse 75 uut liiget , siis arvestades meie paguluses viibivate kaasmaalaste üldarvu, eesti üliõpilaste üldarvu ja viimase paguluses arusaadavalt aeglast koosseisu muutumist, peame ütlema , et Rotaliasse astunud liikmete arv eksiilis ei ole protsentuaalselt väiksem kui see oli parematel aastatel Tartus. Noorte "mõõdaujumisest" ei saa siin tõesti juttu olla , ja pealegi ainult 1/6 uutest liikmetest on rot!vill pojad.

Tahaksin lisada mõnda tänapäeva noorte kohta üldiselt.

Noored ei näi enam tundvat erilist vajadust sokeerida vanema generatsiooni liikmeid. Nad on ammugi kätte saanud oma isikliku vabaduse võtme. Keegi üldiselt ei keela neid tegemast, mis neile meeldib. Sellega kaasub vastutustunne astutud sammudes, tegudes ja väljendustes - mis küll mõne noore juures veel siiski ebamugavust tekitab.

Noorem generatsioon on ka tänapäeval võimeline "märgeldamiseks". Selle juures on uudsuseks, et ka suurima "minnalaskmise" puhul näib noorte alateadvuses tiksuvat äratuskell , mis varem-hiljem funktsioneerib ja saadab

noored tagasi koolidesse , tööle ja vajaduse korral ka võitlusväljakule.

Arvestades , et vanemad on tänapäeva noorusele suutnud anda ainult üksikuid eeskujusid ja põgen ikutee - konnal suurel määral ainult spetsialiseeritud hariduse, siis on noored peagu iseenesest asunud aktsepteeritavale teele. Noorem generatsioon abiellub, omab lapsi,ehitab kodusid ja vajaduse korral kaitseb neid relvaga. Niisugune elutun netus on omane ka praeguste asukohamaade noortele, kellega meie noortel kokkupuuteid,ja on küllaltki põhjust looţa , et ka noorema generatsiooni noorem osa on nende ridades, kes kord vabadussõduritena sammuvad kodumaale.

Meie kodumaa ja ka pagulaskonna hilisemas ajaloos on mõned vanema generatsiooni liikmed oluliste küsimuste otsustamisel kaalutlenud liiga pikalevenivalt ja selletõttu mitte õigeaegne tegutsemine pole olnud vastuvõetav nooruse loomupärasele kärsitumale reageerimisele - eriti kui lõpuks ettevõetud sammud on näidanud, et need pikast kaalutlemisest hoolimata on jäänud puudulikuks või koguni ebakohaseks. Aga see on juba üldine noorte ja vanade vaheline enamvähem igivana probleem ning sellel pole midagi ühist Rotalia sisemise vaimuga , sest selle kujundamisel on alati olnud ja on ka nüüd kõik teed lahti noortele kaasalöömiseks.

Oleks tervitatav kui käsitletud artikli autor selgitaks, milliseid tavasid peaks muutma,millist uut ja Rotalias mitteleiduvat ajavaimu peaks sisse tooma,et oleks võimalik ettepanekuid vaagida.Ebamäärse väljendi "praegune ajavaim" kasutamine jätab avatuks liiga palju uksi ja võime kergesti sattuda tuuletõmbesse.

NOORUSE PROBLEEMEST.

J. Himo.

Sooviksin konstanteerida minu seisukohta confr! Hellar Grabbi artikli "Rotalia nooruse ja järelkasvu probleeme" suhtes ja ühtlasi anda selle artikli kohta lühike analüüs-hinnang.

Üldine mulje jääb , et ülalpoolmainitud artikkel on kirjutatud täie otsekohesusega ja püütud südamelt ära öelda , mis seal on pakitsemid. Noorus , see on akadeemiline järelkasv, on toodud esile tänapäeva elufilosoofia valguses - tema probleemid on mitte enam ainult eestilised , vaid ka "maailmainimese", s.o. universumit oma mõttega haarava inimese probleemid. On püütud tuua tagasi väärtuse moment noorele järelkasvule - võiks

peagu öelda eksistentsialistlik tõlgendus järelkasvu hindamisel.

Jõulise ja teravalt formuleeritud stiiliga on püütud raputada kõike "uimuvat".Selles suhtes on artikkel eriti hästi õnnestunud, mitmed lõiked on väga tabavad, ehk kasutades seda vana väljendit -"nagu rusikas silmaauku".

Hindan seejuures autori julgust nimetada olukordi ja mõisteid nende otseste nimetustega, heites kõrvale igasuguse "pugemise" või diplomaatlikult laveerimise.

Artiklis on analüüsitud kirurgilise teravuse ja osavusega, lähtudes tänapäeva nooruse probleemest, Rotalia praegusi puudusi ja nende põhjuseid. Selle teguviisi kohta vanem generatsioon võiks ohata , ja ohkabki , et "muna on targem kui kana!" Aga ärgu need ohkajad unustagu vanasõna "käbi ei kuku kännust kaugele". Eks nemad olnud kord samuti dünaamika sissetoojad, tarvitseb vaid meelde tuletada Rotalia asutamise tõukepõhjuseid. Osa vanastja kivistunust jääb elus alati ajalooliseks sammaldunud unkusasjaks ja osa sureb täiesti välja , kuna tekib uut, mis omab niihästi potentsiaalset kui ka küllaldaselt kineetilist energiat elu edasiviimiseks. See võitlus vana ja uue vahel on igavene, andes elule selle õige maitse ja värvingu. Tark on see vanem generatsioon, kes võib anda noortele peagu märkamatult, ilma surveta, suundi ja sihte , samal ajal jättes noortele suurimad võimalused isetegevuseks , et neist ei kujuneks "tumedaid inimlapsi". Selles mõttes elustaksin Goethe sõnu: " und solang Du dies nicht hast, diesen Stirb und Werde, bist Du nur ein trüber Gast auf der dunklen Erde!"

Kuid kui on analüüsitud olukorda , selle puudusi ja pahesid ning nende põhjuseid , siis oleks veel soovinud näha autori seisukohta nende parandamiseks. Igatahes on artikkel arvatavasti meid küllaltki raputanud ja olukorra parandajaks peaks saama meist igaüks! Loodan, et see on andnud noorliikmetele julgust võtta kätte sulg ja kirjutada oma probleemest - eriti selles osas , mida soovitakse ette võtta, et olukorda muuta.

Kokkuvõttes võin nentida , et H. Grabbi artikkel on näidanud meile Rotalia värske vere vaateid ja ideid, ja ütelnud, et Rotalia järelkasv on tähteline konvendi elu edasiviimiseks, nõudes selleks aga suuremat iseseisvust ja nende probleemide mõistmist. Seega tuleks kodukorrale, mida teatavasti muuta on raske, lisada eluga sünkroniseeruvaid sätteid. Eelkõige aga tuleks saada kindlaid parandusettepanekuid, esmajärjekorras muidugi noortelt endilt.

ROTALIA JÄRELKASVU PROBLEEMIDEST.

K. Laantee.

Olles üks paljudest rotalustest kelle vaated ei ühtu confr! H. Grabbi kirjutises (Meie Side, mai, 1953) väljendatud seisukohtadega , pean tarvilikuks seda lühidalt ja üldsõnaliselt kommenteerida (detailide analüüsimine nõuaks liiga palju ruumi), et ei jääks muljet , nagu kajastuks tollest artiklist kogu konvendi mentaliteet.

Confr! Grabbi on oma artiklis Rotalia kritiseerimisel lähtunud peamiselt materjalistlik-egoistlikust ellusuhtumisest, tarvitades väärtuste hindamisel isikliku kasu motiivi kriteeriumina ja eesmärgina. On päris loomulik , et Rotalia isamaaliku ja kõrgete ühiskondlik- eetiliste põhimõtetega organisatsioonina ei vasta niisuguste noorte "ideaalidele". Ja kui Rotalia otsustaks ennast kohandada säärastele vaadetele , siis see oleks samasugune paradoks kui Eesti vabastamist juhiks isik, kes on veendunud "õhtumaa allakäigu" filosoofia jünger; järelikult, Rotalia lakkaks olemast Rotalia.

Kui meie leiame vigu Rotalia tegevuses , siis need ei tulene mitte vananenud ja ebakohastest põhimõtetest ja traditsioonidest, vaid pigemini rotalustest, kes ei seisa nendelt oodatud kõrgustel. Üheks põhjuseks on distsipliini lõdvenemine konvendis USA's (Saksamaal oli see hoopis tugevam), mis mõjub ka negatiivselt Rotalia prestiizile ja võib halvata eeskujulike üliõpilaste tahet Rotaliasse astumiseks.

Samuti hakkab varsti kujunema probleemiks eestikeelse alg- ja keskhariduse puudumine Rotalia järelkasvul. Juba nüüd teeb eesti keele õigekiri mõnele rebasele raskusi ja see muutub üha akuutsemaks . See on probleem , mis vajab lahendamist kas ainult oma korp! raames või kaastöös teiste akadeemiliste organisatsioonidega süstemaatiliste kursuste korraldamiseks eesti keele õppimiseks, millest osavõtt peaks olema rebastele kohustuslik ja tegevliikmetele väga soovitav. Eesti keele õppimine tõstab ka rahvuslikku iseteadvust, kuna aga selle mitteoskamine aitab kaasa ümberrahvustumisele.

Rotalia ei ole immigrantide ega välis-eestlaste organisatsioon, vaid Eesti organisatsioon, kes omab vaid ühe kodumaa , ja sellest põhimõttest - "Eestimaa ,mu isamaa", peab rangelt kinni hoidma ka rebaste vastuvõtmisel. Rotalustel ei tohi midagi ühist olla nn. uue ajavaimu kandjatega , alaväärtuse kompleksi all kannatavate oportunistidega.

MÕNINGAID KOMMENTAARE.

H. Krabbi.

Suurima heameelega olen lugenud neid nelja eelnevat kirjutist. Toimetuse poolt on nad asetatud käesolevasse ajakirja ühise grupina, kuna nad ju käsitavad ühte ja sama probleemi ning töukejõ_ nende kirjutamiseks on andnud minu artikkel "Meie Side" maikuu numbris. Kõik need neli artiklit (confr! confr! Millert, Roomann, Hinno, Laantee) on läbi põimitud tagasivihjetega minu kirjutisse "Rotalia nooruse ja järelkasvu probleeme". Tore on teada, et vähemalt ühe sihi, milleks ma selle artikli kirjutasin, oleme saavutanud. See on asetada need probleemid Rotalias tulipunkti. Teine siht - Rotalia stagnatsiooniolukorrast väljaviimine - ei tohiks olla ka mitte kaugel, muidugi eeldusel, et konvendi nooremad liikmed ennast täie energiaga sellele ülesandele pühendavad. Sest minu ja paljude teiste konvendiliikmete arvates Rotalia primaarseks ülesandeks on siiski olla eesti üliõpilaste intiimorganisatsioon ja mitte mõni isamaaliidu taoline rahvusliku võitluse keskus või vanade söprade ring õllelaua taga, kuigi kahtlematult ka need eesmärgid Rotalia tegevuses ei tohi puududa.

Mul oli kavatsus järgida oma eelpoolmainitud artiklit ühe teisega, milles oleksin siis puudutanud täpsemalt neid aspekte, mis tuleks ette võtta olukorra parandamiseks ja konflikti kaotamiseks. Ruumipuudusel peab see sellest numbrist välja jääma, kuna loomulikult on eesõigus siinavaldatud neljal artiklil, kuna on juu need kaldalt tagasipõrkuvad veteringid, kui võrrelda esimest kirjutist vette visatud kiviga. Ja ongi ehk parem ära oodata, kuni kõik veteringid lähtekohta tagasi jõuavad ja jälgida, kuidas nad omavahel ristlevad, et siis seda ristlemise mustrit kasutades võiksid ettepanekud olla tunduvalt konstruktiivsemad, ja et neid tuleks mitmest küljest.

Siiski mul on heameel, et toimetaja lähedase tutvuse ja onupojapoliitika tõttu võimaldas mulle juba selles numbris mõningad kommentaarid avaldada. Lisaks ülalpoolöeldule tahaksin lühidalt kommenteerida eelnevaid artikleid.

Confr! Millerti haruldase psühholoogilise oskusega kirjutatud artikkel võtab endale löviosa nii mahuliselt kui ka sisuliselt väärtuselt. Tema "rünnak" vanasepõhimõtte ja sellest tulenevate mittedemokraatlike käsu- ja keelutavade vastu on väga julge samm, kuid pea täiesti kooskõlas praeguse eesti nooruse mentaliteediga. Selles punktis seisamegi kõige suurema dilemma ees. Sest on ju vanasepõhimõte see, mis annab ühele korporatsioonile tema värvingu ja selle kaotamisel või tunduval vähendamisel ei saa vastav org' olla enam korporatsioon selle vanas tähenduses. Tei-

selt poolt aga just need pealesunnitud kasvatuslikud käsutavad ei ühtu praeguse nooruse mentaliteediga. Kui meie organisatsioon lähimas tulevikus selle Skylla ja Charybdise vahelt läbi purjetada suudab, siis võime rahulikult tulevikku vaadata.

Ma ei ole pörmugi imestunud, et confratres Roomann ja Laantee on võtnud vägagi kriitilise ja võiks isegi öelda diametraalselt vastupidise ning eitava seisukoha minu vaadete suhtes. Peavad nad ju poliitiliste aspirantidena küllaldasel määral ühinema vanema generatsiooni seisukohtadega, sest see ringkond on ju ainuvõimas eesti pagulaskonna sisepoliitilises elus. Kui confr! Laantee formalistlikud seisukohad lähevad absurdsusteni (uue ajavaimu kandjad - alaväärtuskompleksiga oportunistid!!), siis confr! Roomann jõuab oma hästi ja veenvalt kirjutatud artiklis väga huvitavate ja õigete arusaamadeni. Ma ei hakka siin ümber lükkama tema kirjutise esimeses osas veidi kramplikult esitatud vastuväiteid, kuid pean imetlusega jälgima kui huvitavalt ta oma artikli teises osas käsitab tänapäeva nooruse probleeme. Eriti seda küsimust käsitlevad kaks esimest lõiku (Noored ei näe... ja Noorem generatsioon...) on sõnastatud selgelt ja tabavalt ning sisaldavad ekstrakti eksistentsialismist, olgu see sinna sisse tulnud kas teadlikult või alateadlikult. Tahaksin aimult mainida veel, et meil ei ole põhjust karta tuuletõmmet, nagu confr! Roomann seda arvab, vaid just tuuletõmmet läheks meil tarvis!

* * * * * * *

"Noort ei suuda sageli köita kohvikus koosistumine tükk maad vanematega, pealegi kui noored on sageli suures vähemuses....On aga sageli õhtuid, kus ventileeritakse küsimusi, mis jätavad noored täiesti ükskõikseks, kui mitte ütelda, et nad nende küsimuste vastu üldse huvi ei tunne."

confr! Tarvo Toomes
"Meie Side" 1952 nr. 5/6.

"Noored ei seedi seltskonda, milles nad ei suuda kaasalüüa. See oli üks tõukejõududest, mis viis Rotalia asutamisele. Noortele peab andma võimaluse olla omavanuste ja omasuguste seltskonnas. Selles tekivad mõtted, ühisettevõtted-sõjakäigud igavuse vastu, endamaksmapaneku tähe all. Kui meie korp! ei loo oma osakonnale konvendi korterit, mis pakub noortele võimalust koos olla ja ennast välja puistata, siis kaob meie lootus fraternititesse, kus neil see on võimalik.

vil! Mihkel Luht
oma kirjas toimetusele.

TÄHELPANU USA ROTALUSED.

H. Leesment.

Nagu mäletate, pöördusin teie poole erilise uusaasta läkitusega milles andsin ühtlasi informatsiooni meie juubelipidustuste kavatsusist , mis toimuvad eeloleval novembrikuul. Sel ajal tundus ehk mõn elegi see jutt olevat liiga varajane , vähemalt arvati selle kohta, et noh hea küll, sellega on veel aega. Usna jahmudes märkame , et sellest ajast on nüüd möödunud juba üle poole aasta ning et seisame juubeliaasta esimese ürituse - suvepäeva - ees vahetult.

Selles virgutavas teadmises Rotalia XL juubeli kiirest lähenemisest võtkem siis täna veelkordselt meie ju ubelikava vaatluse alla ja märkigem ära, mis selles asjas senini on tehtud ja mis veel teha jäänud. Lähtume samast järjekorrast, mis Koondise peakoosoleku poolt 8. nov. 1952 a. juubeliaasta programmina heakakiitmist leidis:

1. Kirjastada Rotalia juubeli album. Seda tööd juhib praegu vastav toimkond, mille esimeheks on vil! P.Mägi. Artiklid on juba suurelt osalt koos. Toimkond teostab sisulise redaktsiooni ja tarbekorral ruumist tingitud hädavajalised kärpimised , kuna keelelise redaktsiooni eest hoolitseb kirjastus ise , kelleks on "Orto". Raamat töotab tulla nägus ja sisult mitmekesine. Hinnalt ei peaks tulema paljut üle kahe dollari.

2. Ülemaailmse Rotalia nimekirja avaldamine toimub kava kohaselt "Meie Side" aastapäeva numbris.

3. Auhinnatöö , toetuse või stipendiumi määramine minimaalselt $ 100 suuruses on juba teostunud tähendatud summa annetusega Eesti Üliõpilaskonna Toetusfondile USA's.

4. Ühise suvepäeva korraldamises koos Kanada koondisega on mõlemi koondise vahel kindlasti kokku lepitud septembri esimeseks nädalalõpuks , so. 5.-6. sept. (Labor Day). Korraldajaks on Kanada koondis ja suvepäev toimub kusagil Toronto lähemas ümbruses. Kavas on rotaluste koosolek , ühine koosviibimine daamidega , võimalikult ka õlleõhtu jne. Oluline on võimalikult suur osavõtjate arv , mis tagaks suvepäevade edu ja jätaks sisuka elamuse. Kuna korraldajad peavad kindlustama teatava miin imumarvu osavõtjaid koosviibimisele, siis peaks USA rotaluste pamus koos perekonnaliikmetega olema vähemalt 50 osavõtjat. Öö bimisvõimaluste eest on lubatud kohapeal lahkesti hoolt kanda. Kohalesõiduvahendid tuleb aga igalühel ise muretseda ja selleks soovitan kohe kokku leppida teiste läheduses elavate kaas-

vendadega sõidu korraldamiseks ühiselt. Palun kõigil sõitakavatsejail sellest minule aegsalt teatada , samuti informeerida mind raskuste puhul sõiduki saamises või muudes küsimustes ühenduses matkaga. Olgem laupäeva hommikul kohal väärikalt-arvukalt.

5. Juubeliaastapäeva pidustuste osas New Yorgis on juba ruumid reserveeritud Eesti Majas koosolekuteks laupäeval , 7. nov. ja vennastuspeoks ning järgnevaks koosviibimiseks pühapäeval , 8. nov. s.a. (repart ca $ 5.-). Erilise rahuldustundega võin aga teatada , et meil õnnestus leida ja varuda soliidseid ruume ka väärikaks juubeliballiks-perekonnaõhtuks. Selleks on Broadway ja 75. tänava nurgal asuva hotell "Beacon'i" nn. "Green Room", mis asub omaette keldrikorral ühes kõrvalruumidega (baar, riietehoid jne.), juurdepääsuga hotelli peasissekäigust Broadwaylt. Ruumid on esinduslikud , mõjudes seejuures siiski koduselt ning sobides kõigiti meie nõuetele, et soodustada hoogsa ballimeeleolu tekkimist. Nagu juba varem teatatud , oleks rep! koos daamiga ca. $ 20.00 , üksikult värvikandjalt ca $ 12.00. Osavõtjail õhturiietus soovitav, kuid absoluutselt mitte-kohustuslik.

Kuigi kahtlemata kellelegi ei tee hea tahtmise juures ülepääsmatuid raskusi nendest kulutustest ülesaamine , tuletan asja hõlbustamiseks veelkordselt meelde praktilist ettepanekut saata juubelipidustuste repart osade kaupa juba ette Koondise laekurile, vil! Kelder' ile , kes on avanud vastava erikonto. Sellega väldite oma novembrikuu eelarve ülekoormatust ja majanduslikud mured ei varjuta te kommersimeeleolu - milline lootuste kohaselt saab olema kõige parem. Sellest kõigist kõneleme aga üksikasjalikumalt juba suvepäevadel Kanadas, kus me ju loodetavasti kohtume!

MÕNDA "MEIE SIDEST"

Käesolev on kolmas sellel aastal ilmunud topeltnumber. Toimetus lükkas selle numbri ilmumise kuu aja võrra edasi kuna meie teadmata ilmus ootamatult üks "Meie Side" Kanadas toimetatuna, millise meeldiva numbri eest sealsele toimetusele palju tänu! Käesoleval aastal ilmub "Meie Sidet" üldse 6 numbrit. Kuue mahuka numbri ilmumine aastas peaks olema küllaldane. Need 6 numbrit oleks: USA maikuu - Nr. 1 ; Kanada nn. 1/2 - Nr. 2. ; käesolev - Nr.3; sept. lõpus Rootsis - Nr. 4 ; nov. algul USA's - Nr. 5; detsembris Kanadas - Nr. 6 . Põhimõtteks olgu , et iga "Meie Side"sisaldaks kirjutusi ja andmeid kõikidest koondistest. Selle tagamiseks on vajalik tihe koostöö koondiste vahel ja samuti iga rotaluse virk kaasalöömine.

Toimetus.

KROONIKAT USA KOONDISEST.

ROTALIA VIVAT!

Allpoolon lühike ülevaade antud korp! Rotalia tegevusest New Yorgis ajavahemikus 15. mai - 1. august. Koosviibimised on toimunud Baltic States Freedom Houses, mille ruumid on Rotalia käsutuses kaks korda kuus.

22. mail esines 1!1! Roman Ubakivi referaadiga teemal "Wall Street , kas hea sadam või kari põgenikele". Hästi ette kantud ja huvitavalt koostatud referaat pakkus kohalviibivale 22'le rotalusele palju uusi ja vajalikke teadmisi aktsiatest ja börsiprobleemidest. Oponeerisid confr! Aado Perandi ja reb! Jüri Adamson

6. juunil toimus K!K!K! ja E!K!K! Eesti Majas. Koosolekutest võttis osa 33 rotalust. K!K!K!'l võeti vastu järgmised otsused: Liikmemaks eelolevaks semestriks määrati endine,s.o. t!l! $ 1.00 ja reb! $ 0.50 kuus. Ajutiselt Pittsburgi siirdunud Rot!xxx confr! Puskari asetäitjaks kuni tema tagasisaabumiseni valiti confr! Egon Kapsi , kes selle aja kestvuseks omandab kõik Rot!xxx õigused ja kohustused. D!K! liikmeteks valiti confratres Laantee (esimees), Aasmaa ja Lehtmäe. E!K!K! otsustas tegevliikmeks vastu võtta Roman Ubakivi.

Samades ruumides samal päeval toimus kevadkommerss. Kohal 15 vil! , 16 confr! ja 7 reb! , kokku 38 rotalust. Peale seniori ja old! kõnelesid: kõne isamaale - vil! Kuuskvere , kõne lahkunud kaasvendade mälestuseks - confr! Hinno, kõne vilistlaste auks - confr! Laantee. Vandevanemateks olid valitud vil! Leetaru ja confr! Aasmaa. Järgnes omavaheline koosviibimine.

19. juunil peeti diskussiooniõhtu, kusjuures aluseks oli võetud confr! Grabbi äsjailmunud artikkel Rotalia nooruse probleemide kohta. Kohal ca 20 rotalust.

3. juulil korraldati külalisõhtu. Meeleolukast koosviibimisest võtsid osa 25 rotalust ja 4 külalist Mississippi Ülikoolist. Kõne külalistele pidas vil! Leesment.

17. juulil referaatohtul kõneles vil! Pajur laevaehitusest. Referaati kuulama olid ilmunud kahjuks ainult 14 rotalust.

31. juulil esitas oma referaadi reb! Henno Sork. Pealkirjastatud oli referaat "Mõnda personaliteedi probleemist."Väga hästi koostatud referaat puudutas paljuid küsimusi psühholoogia ja psühhoanalüüsi valdkonnast. Vaatamata laialdasele ja raskele teemale oli referaat esitatud suurepärase selguse ja täpsusega,pakkudes kuulajatele uuema aja vaateid inimese karakteri kujunemise kohta. Oponentideks olid vil! Kuusler ja reb! Grabbi. Kohal 21 rotalust.

ROTALUSED AUSTRAALIAS.

14. juunil peeti Sydneys rotaluste koosolek , kus põhimõtteliselt otsustati luua Austraalias korp! Rotalia koondis. Koosolekust võtsid osa vil!vil! Jaason, Karlov, Tammelo ja Uusna. Austraalias elab praegu 18 rotalust. Kuid nad asuvad laialipillatuna üle suure mandri. Selle tõttu on omavaheline sidepidamine väga raske. Isegi paljude rotaluste aadressid on teadmata.

Aadresse:

JAASON, Viktor 2 The Avenue , Newport , N.S.W.
KARLOV, Oskar 7 Melville St., Ryde , N.S.W.
KLEMMER, Georg 6 Clyde St., Guilford, N.S.W.
LEPP, Augustin 406 Beaufort St., Highgate, Perth, W.A.
PODER, Valter 24 Vaux St. , Cowza , N.S.W.
REILJAN, Fromhold Kalorama, Victoria.
RUKKEL, Helmut 35 Victoria Rd., Malvern , Melbourne.
SISKA, Voldemar 57 Park Terrace , Hillside , S.A.
TAMMELO, ILMar 91 Berry St., North Sydney , N.S.W.
TUNDER, Johannes 94 Urana St., Wagga , N.S.W.
UUSNA, Sergei Wundowie , 32 Novea Crescent , W.A.

Tungiv palve kõigile rotalustele! Kelledel on teada siin mitte nimetatud Austraalias elavate rotaluste aadresse, teatage need kas vil! Tammelole Austraalias voi vil!kogu juhatusele (P.Mägi 362 E 183rd St.New York.)

VARIA.

UUSI AADRESSE.

Kanada
confr! Raimond MÄGI Hudson Bay Ave.; Kirkland Lake, Ont.
Norra
vil! Oskar ÖÖPIK Post Boks 15 , Asker St., Oslo.
Rootsi
vil! Mihkel LUHT Lahällsvägen 4 , Lahäll.
Ida-Aafrika
vil! Harry PODERSOO c/o Architect Ugo Zanetti, P.O. Box 351, Tanga, Tanganyika, East Africa.
USA
vil! Ilo HOLPUS 828 47-th St., Brooklyn 20 , N.Y.
vil! Rein KLAUS 816 Eastern Ave., Schenectady, N.Y.
vil! Jaan TIIVEL 1320 Webster Ave., Bronx 56 , N.Y.
vil! Johannes PEDAK 2014 Linden Ave., Baltimore, Md .
confr! Hugo ROOMANN 1112 Seib Ave., Elizabeth , N.J.
confr! Juri HINNO Letchworth Village , Thiells, N.Y.
confr! Olaf MÄGIS Luther Theological Seminary, St. Paul, Minnesota.
reb! Arvo LOOKE 806 Franklin Ave., Wilkinsburg, Penna.
reb! Aksel KIISS 15 Euclid Ave., Summit , N.J.
reb! Viljar BOCK 43-30 40th St.,Long Island City, N.Y.
l!l! Kalju KÄPA 418 15th Ave., Paterson , N.J.

v.a. "Meie Side" toimetusele.
Palun ülenduseks avaldada.

Protest juubelialbumi toimetamise viisi vastu.

Leidsin "Meie Side" Nr. 1/2 - New York, mai 1953, vil! Paul Mägi kirjutise või teadeande juubelialbumi toimetamise kohta, milles teatatakse muuseas,et "artiklite autorid on juba määratud."

On nagu iseenesest mõistetav, et kui üks haritud meeste organisatsioon peab juubelit ja annab selpuhul välja albumi, et siis on selleks kõigi liikmete kaastööteretulnud. Vähemalt see võimalus peaks olema kõigile ühtlaselt, kuid iseasil kuidas seda kasutatakse. Niisuguses vabas korras sisse tulnud kaastöö kohta teeb vajaliku selektsiooni toimetus, kellest oleneb,mida avaldada ja mida mitte.Oleks iseasi kui oleks määratud teatavad teemad , mille kirjutamiseks avada omavaheline võistlus, kuid ka seda pole tehtud vaid on valitud see kõige vähem vastuvõetavam ja ebavõrdne viis.

Protesteerin sellise diktaatorliku ja alandava talitusviisi vastu,mille järele autorid on "määratud".Oleks huvitav teada saada, kust vil! P.Mägi on võtnud sellise ainuvalitsjaliku määramisõiguse, kes võivad kirjutada ja kes mitte, ning kuidas nimetatakse seda kitsast ringi rotaluseid, kelle hulgast teostatakse selliseid määramisi? Ei ole siis midagi imestada kui sellises kitsas vaimus toimetatud album ei leia ruumi minu raamaturiiulil.

vil! Aug. Ots.

Toimetuse märkus:

Kuna "Meie Side" toimetaja on ka ühtlasi juubelialbumi toimkonna liige , siis toimetus sooviks seda küsimust veidi selgitada.

Toimetuse arvates on lgp. vil! Aug. Ots teinud oma süüdistuse ja otsuse liiga kiiresti. Kuigi ehk põhimõtetes toimetus ühineks vil! Ots'a vaadetega albumi sisu selektsiooni kohta, siis paluks ka mõtelda sellele, et kas sellise vaba kaastöö meetodiga oleksime suutelised kuue kuu jooksul materjali kokku saama , ning kas see kokkutulev materjal täidaks kõiki vajalikke punkte. Albumi kiire ja täiuslik koostamine eeldab kindlat põhikava ja juba ette autorite valikut. Ning kui albumitoimkonna esimees (vil! P.Mägi), peale selle küsimuse läbiarutamist teiste toimkonnaliikmetega,kes muidugi kõik on oma kohale valitud, pöördub kaastöö saamiseks teatavate isikute poole,ei ole seal midagi diktaatorlikku. Toimetus on üllatunud vil! Otsa süüdistuse teravusest ning arvab selle olevat ülearuse, kuigi ehk vastavas kirjutuses (MS, mai,1953), väljend "määratud" ei ole kõige parem ning võib lugejaid viia valestimõistmisele.

EKLi kommerss USAs 22. märtsil 1952. Eesti Majas.
(lõpu algus)

EKLI kommerss USAs 22. märtsil 1952. Eesti Majas.
(peaaegu lõpp)

ROTALUSTEST KUULEME.

vil! kogu esimees Paul Mägi viibis 1.-5. aug. Torontos. Soidu peapohjuseks olid läbirääkimised seal peatselt trükkimineva Rotalia juubelialbumi suhtes. Vil! kogu esimehe sealviibimise puhul oli kokku kutsutud ka koondise koosolek.

Rotalia juubelialbumi trükkitoimetamise eest Torontos hoolitseb toimkond koosseisus vil!vil! Timmas, Kuris ja Laaman.

Eesti Üliopilaskond Pohja-Kalifornias esimeheks on valitud confr! Jaak Kukk.

confr! Armas Sootaru lopetas University of California arhitektuuri alal Bachelori kraadiga.

confr! Olaf Millert opib suvekuudel University of Minnesota juures, valmistades end ette doktori kraadile psühholoogias.

reb! Aksel Kiiss, kes lopetas moned kuud tagasi Mississippi State College'i elektrotehnika alal, on asunud tööle Bell Telephone Co juurde New Jerseys. Samas töötab suvekuudel ka confr! Gusten Lutter

confr! Olaf Mägis viibib suvekuudel teenistuskohal ühe kiriku juures Montanas. Tema aadress sept. lopuni on: First Lutheran Church, 1805 Main St., Miles City, Montana. Sügisel siirdub ta tagasi Minnesotasse, kus tal veel üks aasta oppetööd seminarys ees seisab.

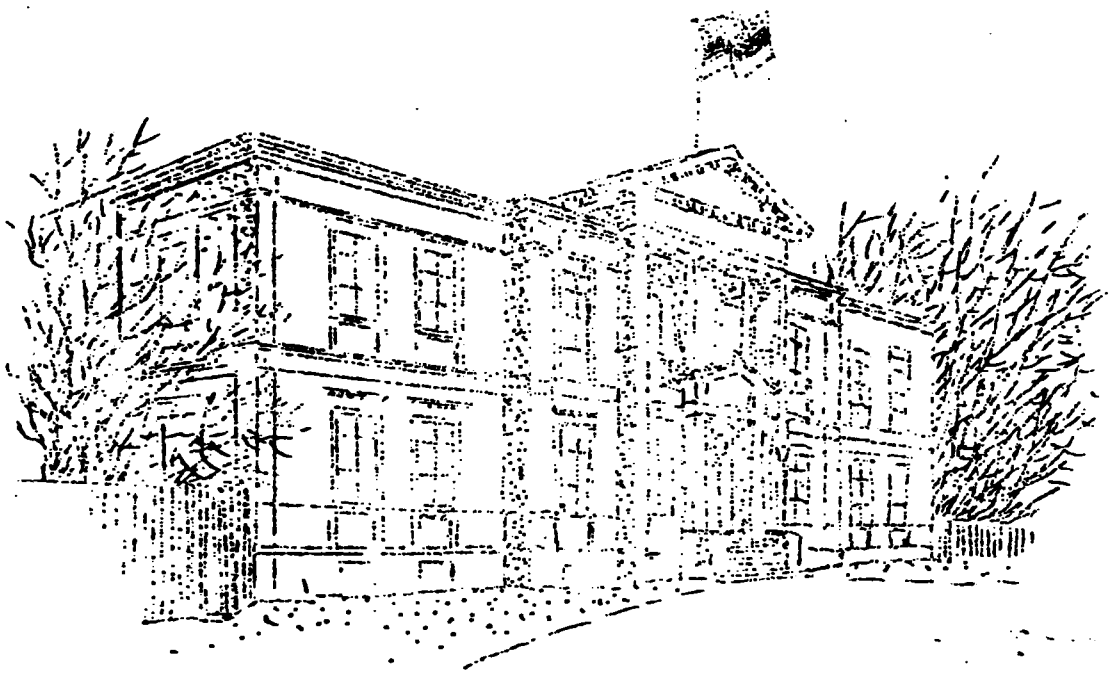
confr! Viktor Puskar töötab suvekuudel Aluminium Co of America juures Pittsburgis.

confr! Jüri Hinno lopetas 9-kuulise arstide kursuse New York University juures ja siirdus Thiellsi, N.Y. osariigis, asudes ühte haiglasse resident-arstina.

reb! Eino Kooba saabus tagasi Šveitsist ja asus teenima praktikandina ühes siinses haiglas. Talvesemestriks kavatseb ta tagasi minna Šveitsi.

"Meie Side" - korp! Rotalia ajakiri. Väljaandja korp! Rotalia konvent New Yorgis. Toimetaja - confr! Hellar Grabbi , abitoimetaja - reb! Rein Grabbi. Toimetuse aadress: 413 E 84 th Street, New York 28 , N.Y. , USA.

MEIE SIDE

Nr. 4

KORP! ROTALIA BÜLLETÄÄN

Nr.4 IV aastakäik Stockholm, oktoober 1953

S A A T E K S

Käesolev MEIE SIDE number ilmub Rootsi Koondise poolt sisustatuna, toimetatuna ja väljaantuna. Vaatamata aja lühidusele püüdis Rootsi Koondis selle siiski välja anda, et sellega täita ka sel aastal oma kohustus meie ühise org-i vastu ja seega kergendada seda koormat, mis muidu lasub meie USA Koondisel - meid kõiki ühendava ajakirja väljaandmisel.

Kokkutulnud hulgalist materjali oli võimalik kasutada, peale obligatoorse koondiste elu puutuva informatsiooni, ainult väga piiratud ulatuses. Materjali valikul tuli arvestada, et MEIE SIDE on ainuke tee, mis võimaldab meile vajaliku mõtetevahetuse kaudu jõuda ühistele seisukohtadele ja seda vaatamata meid lahutavatele kaugustele ja kõigi liikmete üheaegse kokkutuleku võimatusele, sageli isegi koondiste raames. Ühistele seisukohtadele jõudmine on aga eluline meie org-i tervikluse ja ühtluse. Sellest lähtudes tuligi eesõigus anda neile artiklitele, mis puudutasid või käsitlesid neid olulisi ja aktuaalseid probleeme, mis on värskelt meie korporatsiooni elus päevakorrale kerkinud. Arusaadavalt tuli piiratud ruumi tõttu arvestada artiklite sobivust pikkuselt ja ettetoodud mõtete ning arvamuste mitmekesidust.

Rootsi Koondis loodab, et vaatamata aja lühidusele tehniliste küsimuste lahendamiseks, suudab ka käesolev MEIE SIDE nr.4 täita oma otstarbe liikmete ühendamisel ja ühise pere tunde loomisel.

Samaaegselt kasutab Rootsi Koondis juhust, et läkitada kõigile rotalustele üle kogu maailma meie korp! eeloleva 40-aasta juubeli puhul oma confraterlikud tervitused ja õnnesoovid ning soovib kõigile kindlust meie korp! lipukirja ja deviisi kõrgelhoidmiseks.

Leo Karupiä

ROOTSI KOONDISE PRESIIDIUMI ETTEPANEKUST

Eesti Vabariigi vägivaldse okupatsiooniga katkestati ühel või teisel ajajärgul ka enamikus kõikide iseseisvas Eestis tegutsenud ideelisi sihte taotlevate organisatsioonide, nende seas ka üliõpilasorganisatsioonide tegevus. Kui ka toimus nende organisatsioonide likvideerimisi okupatsioonivõimude korralduste põhjal, siis tulevad need tühiseks lugeda, kuna ex injuria jus non oritur. Sellest lähtudes on nende organisatsioonide tegevus ajutiselt katkestatud. Sellest otsene järeldus, et nende organisatsioonide huvisid on kohustatud ja õigustatud kaitsma viimased põhikirjapärased organid.

Osal, ja nimelt majanduslikke huve taotlevatel organisatsioonidel, milles kapitali enamus oli määravaks teguriks, on võimalus ka väljaspool kodumaad edasi arendada põhikirjapärast tegevust, muidugi juhul, kui kapitali enamuse omajad on pääsenud vabadusse. Seda võimalust aga ei ole laialdase liikmeskonnaga ideelisi sihte taotlevatel organisatsioonidel, mis toetuvad füüsilisele isikule - organisatsiooni liikmele. Sellest tingituna ei saa otseselt ka rääkida nende organisatsioonide tegevuse jätkamisest väljaspool kodumaad, kui küsimust käsitleda verba formalia kohaselt. Muidugi ei saa olla takistusi vabaduses viibivate organisatsiooni liikmete ühisele koostööle paguluses omaks võetud alustel, mis kas muudetud või muutmatul kujul vastab sellele, mis kodumaal oli organisatsioonil aluseks. See aga ei vabasta mingil viisil viimaseid põhikirjapäraseid organeid nende kohustustest ega vastutusest kodumaal tegutsenud organisatsioonide huvide kaitsmisel.

Sellel taustal tuleb vaadelda ka korp!-de, nende seas ka Rotalia tegevuse katkestamist. Rotalia koosnes vil!kogust ja konvendist. Konvent omakorda jagunes Tartu, Tallinna ja teiste osakondade konventideks. Vil!kogu tegutses põhikirja alusel ja konvendi tegutsemine toimus kodukorra kohaselt, kusjuures kodukorraga oli ka reguleeritud Tartu konvendi ja Tallinna osakonna konvendi vahelised vahekorrad, õigused ja kohused. Kõrgeimaks täidesaatvaks organiks oli vil!kogul põhikirjapärase peakoosoleku poolt valitud juhatus ja konvendil kodukorrakohase konventide k!k! poolt valitud presiidiumid. Kodukorraga oli ka lahendatud tartu k! ja Tallinna osakonna k! presiidiumite vahekorrad. Tegevuse katkestamisega ei saa kokku astuda korp! kõrgemad instantsid, nagu seda on põhikirjapärane vil!kogu peakoosolek, Tartu k! ning Tallinna osakonna k! koosolekud, et vabalt toimetada seda, mida ette näevad põhikiri ja kodukord. Kuni selle võimaluse tekkimiseni ja uute põhikirja- ning kodukorrakohaste organite valimiseni peavad need organid või organite liikmed oma kohustusi edasi kandma, kes olid ametis korp! tegevuse katkestamisel. Nendel on lasunud kõigi nende ülesannete täitmine, mida ette näevad põhikiri ja kodukord ning mille täitmine ei ole takistatud olnud okupatsioonidega või jälle pagulasolekuga. Eestkätt on aga nende ülesandeks olnud üldhuvide silmaspidamise kõrval tõsiselt valvel olla, et korp! ja tema värvide au kaitstud on ning deviis kõrgel hoitakse, mitte ainult sõnades, vaid ka tegudes.

Eelpoolöeldu puudutab seda Rotaliat, mille tegevus katkestati Eesti Vabariigi okupeerimisega ja mis ootab võimalust oma tegevuse uuesti ülesvõtmiseks raudeesriide ees ja taga viibivate liikmete ühisel osavõtul ning alustel, mis maksmas olid katkemise momendil või maksma pannakse nende enda poolt.

Sellega rööbiti on aga vabadusse pääsenud Rotalia liikmed võtnud üles omavahelised kontaktid, organiseerunud ja asunud ühiselt tegutsema seal, kus see võimalik. See on toimunud peamiselt neis riikides, kus rohkem rotaluseid oli koos asumas ja nende poolt on omakorda kontaktid edasi arendatud rii-

kidevahelises ulatuses. Tegevuse arendamisel on aga oldud sunnitud oludest tingituna looma uusi aluseid tegutsemiseks ja vanadest, kas muudetud või muutmatul kujul, rakendama ainult seda, mis pagulasoludes võimalik. Arvestades lahutavaid kaugusi ja arvesse võttes esilekerkinud ja kerkida võivaid mõttekäike, mitmesuguseid tõlgendusi ja tõlgitsusi, võib seesugune olukord pikapeale ohustada Rotalia terviklust ja liikmete ühistunnet ning viia separatismi õhutamiseni. Selle vältimiseks on paratamatuks vajaduseks kiiremas korras võtta paguluses tegutsemisel võimalikult ühised alused ja ära määrata omavaheline suhtlemise kord, nii riikides kui ka riikidevahelises ulatuses. Sellest lähtudes ongi Rootsi koondise s/a presiidium leidnud vajalikuks küsimuse käsitlemist forsseerima. Võimaluste loomiseks ja küsimuse kiiremaks käsitlemiseks on presiidiumi poolt koostatud esialgne kava kui diskussiooni alus ja saadetud laiali teistele koondistele ja oma osakonnale Göteborgis.

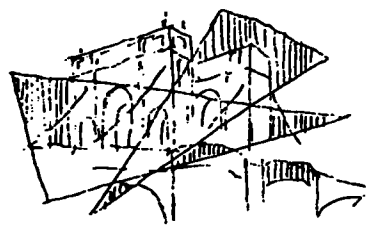
Selle kava kohaselt kinnitavad kõigepealt vabaduses viibivad rotalased kirjapanduna oma kindlat tahet ühiseks tegutsemiseks paguluses. Aluseks on selle juures: 1) korp! vennalikkusele distsipliinile ja kindlatele traditsioonidele rajatud kodukorra kohane tegevus kodumaal ja 2) korp! auväärne, tulemusrikas ja õpetusrohke minevik. Samas antakse veelkordne kinnitus kõrgel hoida Rotalia lipukirja "Eestimaa, mu isamaa" ja aus hoida deviisi "Ausus, kindlus, iseteadvus, ühistunne". Otsuses märgitakse kokkuvõtlikult ja üldsõnaliselt ka tegutsemisülesanded paguluses. Tõotusele truuks jääda korp! õilsatele sihtidele, traditsioonidele ja traditsioonidele, seltsib siin vastuvaidlematu imperatiivina, ajast ja olukorrast tingituna, kaasa aidata: a) Eesti rahva kustumatu õiguse taastamisel vabalt ja iseseisvalt oma elu arendada ning ise ära määrata oma riiklikku iseolemise alused ja b) Eesti rahvuse ja tema kultuuri säilitamisel ning edasiarendamisel võõrsil.

Järgnevas koondiste põhikirja kavandis täpsustatakse kõige pealt sihid ja ülesanded paguluses, piirdudes nendega, mis enam-vähem teostatavad. Järgnevalt määritletakse koondiste ja tema osakondade organisatsioonni vorm ning tegutsemise alused; liikmete õigused ja kohused; organid, nende õigused ja kohused; tulude hankimise, kulutuste tegemise ning aruannete kinnitamise kord jne. jne. Lühidalt öeldes, kavandis on püütud kõike seda käsitleda, mis senise Rootsi koondise praktilise tegutsemise kogemustena välja kujunenud või mis on osutunud vajalikuks tuleviku seisukohalt kindlamalt ja selgemalt ära määrata lahkarvamiste vältimiseks. Lõpuks on muidugi ka ette nähtud selle põhikirja muutmise kord. Allakriipsutamist väärib, et erilist rõhutamist on leidnud põhikirja kavandis ka paguluses korp! terviklus ja liikmete ühtlus. Samuti on otsesõnu ette kirjutatud kodukorra aluseks võtmine tegutsemisel kõigi nende juhtude jaoks, kus see võimalik. Selgesõnalist rõhutamist leiab asjaolu, et seesuguse viisil Rotalia tegevuse edasiarendamine paguluses on ajutine ja oludest tingitud ning kestab ainult seni, kuni vabal kodumaal on avanenud võimalus Rotalia tegevuse uuesti alustamiseks. Märkimist väärib vahest veel see, et põhikirja kavandis on kaalumiseks esitatud kaks alternatiivi Rotalia paguluses üldjuhatuse määratuse ja valimisviisi kohta. Lahtiseks on jäetud selle kui tervikut sümboliseeriva ja juhtiva ning kogu korp! jooksvaid asju ajava organi tegutsemise alused, õigused ja kohused, kulude katmise kord jne. jne. Põhjuseks on olnud taha jätta ettepanekut tegutsemise kohustus neile, kes on pagulusse neis ülesannetes tegutsenud või tegutsemas ja seega kõige kompetentsemad selle osa vormimiseks.

Rootsi koondise presiidiumi ettepanek on aga täielikult vastand sellele seisukohale, mille kohaselt pagulusse tegutsemisen nähakse isemeisvuseaegse Rotalia tegevuse õiguslikku järge. Selle seisukoha esindajad ei eita, et see tegevus ei ole sugugi kooskõlas nende alustega, mis olid korp! aluseks kodumaal. Et seda kooskõlla viia, selleks peetakse küllaldaseks kodukorra muutmise. Kuidas

aga muutmist läbi viia, nii et see oleks kooskõlas kodukorras ette nähtud muutmiskorraga ja seega omaks õiguslikku kehtivust kõigi liikmete kohta, on praegu selguseta. Jättes kõrvale moraalse ja psühholoogilise külje asja juures asub Rõõtsi koondise presiidium seisukohal, et see pole üldse kodukorrakohaselt läbiviidav. Kodukord näeb ette kolm instantsi, nimelt vil!kogu põhikirja peakoosolek, kodukorrakohane Tartu k! ja Tallinna osakonna k! osavõtt otsustamisest, ja see on conditio sine qua non, et kodukorra muutmine või täiendamine omaks kohustuslikku jõudu kõigile liikmeile. Eespool on juba märgitud ja ülearune oleks hakata lähemalt selgitama, et nende instantside kokkutulek on teostamatu ja seega ka kodukorra õiguslik muutmine läbiviimatu. See aga ei ole takistuseks, et Rotalia paguluses võtab aluseks vastavalt ja vajalikult praegusele olukorrale muudetud kodukorra, kas ühes muudetud vil!kogu põhikirjaga või ilma. Sel juhul aga muidugi ei saa rääkida otsesest iseseisvuseaegse tegutsemise jätkust ja org! ning tema organite õigusjärgsusest paguluses. On tekkinud vanade ja uute liikmete osavõtul korp! Rotalia paguluses, mis koosneb koondistest ja üksikliikmetest. Selle tegutsemise aluseks on kas siis Rootsi koondise presiidiumi ettepaneku kohaselt ühiselt välja töötatud ja heakskiidetud põhikiri või siis jälle, kui seda otstarbekamaks ja kasulikumaks peetakse, korp! Rotalia kodukord vastavalt praegustele tegutsemistingimustele ümbertöötatuna ja edaspidi vajaduse korral ümbertöötatavana.

Eeltoodud read tahavad olla Rootsi koondise praeguse presiidiumi lühike ja kokkuvõtlik selgitus oma sammule. Sellejuures tuleb aga veelkordselt kindlalt rõhutada, et Rootsi koondise presiidium ei ole taotlenud muud kui seda, et vaba ja asjaliku - sine ira et studio - mõtetevahetuse, olgu need siis pro või contra, teel, leiaksime selle tõelise kuldse kesktee - aurea mediocritas -, mis laseb teoks saada neil sõnadel, mille esimesed tähed moodustavad korp! tsirkli.

Mihkel Truusööt

SEE OLI SIIS . . .

Jah, see oli siis, kui me - s.o. paras kamp saarlasi - 1923.a. sügisel tulime Tartusse, et Alma Materi teadusealliikatest osa saada. Olime samal kevadel lõpetanud Kuressaare gümnaasiumi ja tahtsime nüüd kõike näha ja kõigest osa saada. Ega me olnud just eriti vagurat tõugu. Mõnikord kobrutas energia üle ääregi.

Kui me olime siis oma ametlikud asjad ülikooliga korda ajanud, ained sisse kirjutanud ja selgusele jõudnud, et aega jätkub üsna ohtrasti igaks asjaks, kui vähem tähtsatel loengutel käimata jätta - ega neid tähtsaid siis enam palju järele jäänudki -, siis hakkasime veidi ümber vaatama, kuidas üks korralik tudeng ka elama peab. Käisime hoolega hommikustel "börsidel" peahoone koridoris, et valitsevasse mütside värvikirevusse veidi korda saada ja avastada, missuguse orgi nimi, missuguse mütsi taga peitub. Ega see nii kerge just olnudki. Seal nad seisid kõik, igaühel oma kindel koht, ja vaatasid üleoleva rahuga vaeste metsikute peale, kellel polnud mingit kohta ja kes jalutasid seepärast edasi-tagasi piki koridori. Imetleti vanahärra Simonit, ülikooli portjeed, suure kella all. Ta tervituse järgi võisid kohe tunda, kui suure kaaluga keegi tudeng oli. Meiesuguseid noori metsikuid tervitas ta ainult

siis, kui läksid alandlikult õppekava ostma. Ja ka siis väga isalikult ning üleolevalt. Ta tervitas sind ehk kõige enam paar päeva, kui olid kava eest maksnud natuke rohkem kui nõutud. Vanahärral polnud ja alati küllaldaselt peenraha, et tagasi anda.

Heake küll. Varsti õppisime ka värve tundma. Vähemalt tähtsamate korpide omi. Sini-must-rohelisi tekleid seal küll polnud ega polnud meist keegi kuulnud ka Rotalia nime. Oldi juba siin-seal ka külas käidud. Peamiselt vanemate koolivendade kutsel või sugulaste soovitusel. Tekkis juba teatav pilt tudengite orgide sisemisest elust. Mitmesugustel põhjustel polnud aga ükski veel astunud seda viimast sammu ega ennast lõplikult sidunud.

Nõnda alustasime järgmist sügissemestrit sama metsikult kui aasta varem, kuigi palju suuremate kogemustega. Siis tuli kodulinnast värsket lisa. Kellel oli koht valmis, see uhkeldas varsti musta tekliga, kellel polnud - see ootas meie poolt valgustust, sest olime ju vanad olijad. Aga keda sa oskad kiita või laita!

Äkki ühel kenal päeval tegi Villi Allik meile selgeks, et meie teadmised neis orgide asjus olevat üsna puudulikud. Olevat veel üks korp! Rotalia, puha soliidsed vanemad mehed, Peterburis asutatud, asuvat Lille tänavas jne. jne. Teadis selle ajalugu peensusteni. Ja me polnud niisugust nime kuulnudki! Ta siis selgitas, et olevat kohanud Ruudu Võhrmanni Vooremaa , kes olevat just värskelt aastapäevaks värvid saanud, ja kutsunud sinna külla. See lünk meie teadmistes oli üsna piinlik tunda. Võtsime asja tõsisele kaalumisele. Käisime maja vaatamas. Polnud viga - maja mis maja ikka. Linna sees ja puha. Sini-must-roheline lipp lehvis mastis kah.

1925.aasta esimese semestri algul läksime siis ka terve meeskonnaga külla. Seal me siis olime: Alliku Villi, Kaljo Teo, Hansi Lutt, Varba Etrock Paul, Konradsoni Teo ja mina ka muidugi. Toad olid lagedad. Mööbleid oli vähe. Ühes toas oli paar lauda otsati koos, vineerpõhjaga toole ümber. Laua otsas istus mõni tudeng, muist värvides, muist mustas mütsis. Õllekannud ees. Ega neid rohkem olnud kui meid. Tegime tutvust ja sobitasime ennast ka istuma. Kannud tekkisid ka meile ette. Siis said aega ka pererahvast veidi silmitseda. Laua otsas istus muheda näo ja naervate silmadega auväärt tudent vanas luitunud teklis, mille põhi oli auke täis. Sellest siis see vanus ja auväärsus. Tehti selgeks, et olevat olderman Fred Tomingas. Kui kange mees ja tähtis tegelane ta oli, see selgus hiljem. Peale tema oli seal veel kaks värvikandjat, kui ma õigesti mäletan: Gleb Jakobson Gleba ja Jüri Rebane. Ruudu ka muidugi, kui ta polnud juba degradeeritud sel ajal. Teised olid mustades mütsides: l!l! Viktor Riks ning rebased Herman Hanson Pullo ja Eduard Pisuke Eedi . Ruudu oli majandus. Tol korral olid peale meie külas ka vist Edgar Alfred Sööt Inimene ja Volli Kiss. Külalistel oli enamus.

Esimesed kannud joodud, hakkas keel libedamini liikuma ja jutt voolama. "Silentium! Ad cantum!" ja rapiiri lajatus vastu lauda ei seganud ka väga tihti, sest laulu tegijaid polnud just palju. Järsku vajus tuba mehi täis - üks korp! oli külla tulnud. Vist oli see Rajala, kui ma ei eksi. Vaevu mahtusid kõik istuma. Pererahvas kadus nüüd hoopis külaliste hulka ära. Rebased ei jõudnud enam kanne täita ja Villi ning veel mõni meist läks majandusele ja rebastele appi. Tundsime ennast juba oma inimestena. Haasimise puhul olime vahvasti pererahva poole peal. Meie keeled polnud ka just väga nüridad. See vist selle asja määraski - olid kohe saatusest sinna seatud. Noh, ja kui siis võõras vägi oli lahkunud ning Ruudu ääri-veeri mööda selgeks teinud, kuidas see sisseastumine toimub, siis kirjutasime oma sooviavaldused valmis ja saime Fredilt mustad mütsid pähe.

Vana kallis Fredi! Ta oli olderman, senior sest Abel Käbin, kes seda ametit siis pidas, oli tihti ärasõidus , paukandi, kantandi ja kes veel kõik ühes isikus. Ega tal meiega kerge olnud, sest nagu öeldud - me polnud just seda kõige vaguramat tõugu. Hoopiski mitte!

Kus nad nüüd kõik on, need toredad sõbrad, kes tol talvisel laupäevaõhtul Lille tänavas koos olid ja kellega nii palju aastaid rännati tudengi elurada "segi nutu-naeruga"? Konradson on siin Rootsis, Villi - New Yorgis ja Fred - Torontos, kus tahab sealsetele noortele õigeid Tartu "kommankse" õpetada, nagu MEIE SIDE teadis kirjutada. Ja need on ka kõik. Teised on surnud või neist pole teateid.

Nõnda see meie elu paraku on: ühed lähevad, teised tulevad. Aga Rotalia elab edasi. Ja 30 aasta pärast kirjutab ehk sellest, kuidas siis kõik oli ja sündis, keegi neist, kes 1953.a. sügisel sai musta tekli Rotalia sirkliga Ühendriikides või Kanadas või Rootsis.

V. Klauren

ROTALIA NOORUSE JA JÄRELKASVU PROBLEEME

Confr. Hellar Grabbi artikli puhul MEIE SIDES 1/2 (1953),5-9

Confrater Grabbi väga huvitav ja hästi kirjutatud artikkel puudutab küsimust, mis ei ole aktuaalne vaid Rotalia kitsais raames, vaid ka laiemas perspektiivis. Eesti noored üle terve maailma seisavad praegu raskema probleemi ees kui nende vanemad rahvuskaaslased. See eriti noortele aktuaalne probleem on: kas olla eestlane, kas jääda eestlaseks? Vanadel on rida takistusi ümberrahvustumise teel. Esimeste hulka kuulub näiteks võõraste keelte õppimine, mis vanemale inimesele enam sugugi kerge ei ole, samuti ka oma kutsealaste oskuste ümberhindamine. Peale selle hoiavad neid, kes oma elu parimad aastad on elanud kodumaal, minevikku suunduvad juured ümberrahvustumisest.

Noored muutuvad kergemini emigrantidest immigrantideks ning edasi oma uute kodumaade truudeks alamateks. Ei maksa silmi kinni pigistada fakti ees, et eesti lapsed Rootsis ja USA-s räägivad paremini rootsi resp. inglise keelt kui eesti keelt. Lapsed rootsistuvad või amerikaniseeruvad ka oma kommetelt ning harjumustelt. Praegu "rebaseealised" noored ei ole rahvuslikust seisukohast veel kaugeltki katastroofilises olukorras. Nad on kõik lapsepõlves näinud Eestit ja õppinud eesti keelt vähemalt rääkima kirjutamise oskus praegu 20 aastaste noorte hulgas on emakeele osas juba võrdlemisi viletsa . Milliseid rebaseid võime meie aga saada 5-6 aasta pärast?

Confr. Grabbi tarvitab oma artiklis võrdlust: noor ujub vees ja näeb pea kohal sinist taevast. Ma küsiks - kas võib olla kindel, et see taevas mida ta näeb, on just sinine? Kas ei ole see taevas väga paljudel juhtudel sini-kollane või puna-valge-triibuline? Ja kas tuleb selle nägemiseviisi üle nii väga imestada? Ümberrahvustudes noor satub rikkamasse ja võimsamasse ühiskonda. Temale avanevad võimalused hiilgavaks karjääriks, rikkuseks, kuulsuseks. Kõik see võib talle olla see, mida inimene siin maa peal nimetab taevaks. Kui ta aga neist võimalusist loobub ja valib sinise taeva, millised võimalused jäävad temale siis? Kaine kaalutlus ütleb, et ta sel juhul kindlasti teeb "halva äri". Jääda välismaal eestlaseks on kahtlemata ohver isa-

maa altaril. Selle ohvri absoluutne suurus muidugi oleneb olukordadest ja isikutest.

Eesti organisatsioonid välismaadel nõuavad oma kaasmaalastelt selliseid ohvreid. Nad nõuavad lastelt emakeele õppimist, vanematelt osavõttu seltskondlikust tegevusest, kaasalöömist propagandas iseseisva Eesti taastamise sihiga. Nad loodavad sel teel päästa osagi eesti pagulaskonnast tuleviku Eestile. Siiski kasvab äralangejate arv aastast aastasse. Seda eriti noorte arvel. Ja peab ju ütlema, et ei ole kerge võidelda peaaegu paljaste kätega maailma suurimate riikide gravitatsiooniväljade vastu. Selleks on vaja idealismi ning see omadus muutub paraku aina haruldasemaks.

Tulles puht Rotalia küsimuste juure: confr. Grabbi leiab, et Rotalia järelkasv sünnib ebaloomulikult - osa rebastest on vilistlaste pojad ja nende sõbrad, osa on vanemad mehed, kes juba on lõpetamas oma õpinguid. "Mees tänavalt" suurel määral puudub meie rebaste hulgas. Kui me vaatame neid tegureid, mis meile Eestis rebaseid tõid, siis oleksid need järgmised:

a) sõprusesidemad
b) perekondlikud sidemed
c) lootus õpinguis abi saada
d) lootus abile kohasaamisel pärast ülikooli lõpetamist
e) värvitekkel ning sellega kaasuv seltskondlik positsioon

Millised neist teguritest kehtivad veel praegu? Minu arvates vaid a, b ja e. Et need kõiki eesti noori ei saa kaasa tõmmata, on päris selge. Paljud küsivad: mis mul sellest kasu on, mis see mulle pakub? Kui tahame sellele küsimusele ausalt vastata, siis peame ütlema: Sul ei ole sellest üldse kasu, vaid ainult kahju - kahju ajast ja rahast. Ta pakub Sulle kontakti maaga Põhja-Euroopas, kus Sinu vanemad on sündinud. See maa on väike, vaene ja nõrk. Ta on orjastatud. Nendele, kes oma juured on ajanud sügavale võõrasse mulda, võib Rotalia omada teatavat väärtust vaid romantilisest seisukohast, sidemena "with dad's old country". Nendele aga, kellele Eesti on realiteet ja tuleviku lootus, nendele on ka Rotalia realiteet, lootus tulevikule ja side minevikuga. Ta on sillaorganisatsioon.

Sel momendil, kui lõplikult selgub, et Eesti taastamine on absoluutselt võimatu, kui eesti rahvas on hävinud seda momenti loodetavasti kunagi ei tule , kaob ka Rotalia elumõte. Silda ei ehitata tühjusesse. Tühjusesse suunduvat silda nimetatakse palkoniks, millel seistes võib vaadata minevikku.

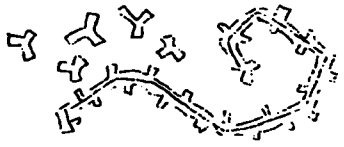
Praegune olukord ei ole Rotalia elus sugugi mitte ainulaadne. Aastal 1913, kui Rotalia asutati, astus 10 eesti üliõpilast välja üliõpilaste üldorganisatsioonist Petrogradis just sel põhjusel, et see organisatsioon võõra ümbruse mõjutusel järjest rohkem kaldus kõrvale eestlusest. Särk kippus püksivärvli vahelt välja. Meie teame, kes need kümme olid.

Ka praegune Rotalia ei tohi muutuda ei ameerika "fraternityks" ega rootsi "nationiks", vaid ta peab jääma eesti korporatsiooniks. Nendes raamides peab Rotalia oma noorliikmeile pakkuma ehk enamat kui seni. Selleks peavad aga noored ise rohkem kaasa töötama. Ma olen aga absoluutselt selle vastu, et võetaks ette radikaalseid muudatusi organisatsiooni struktuuris sellepärast, et mõni rebasekandidaat ära langeb põhjendusega, et Rotalia on liiga konservatiivne.

Sellega seoses ka natuke arvulist "demagoogiat". Confr. Grabbi mainib arvu 75 rebast 8 aasta kohta. See oleks ca 10 rebast aastas. Juba absoluutse arvuna võttes ei ole see halb. Arvestades aga praegust Välis-Eesti rahva-

arvu 60.000 peale, näeme, et see arv üleviiduna normaalseisse Eesti oludesse tähendaks ca 180-meheliist coetust. See oleks peaaegu kompliment Rotaliale. Kahjuks tuleb igaaastane coetus jaotada kolme koondise vahel kolmes eri riigis, kusjuures coetuste liikmed on laiali paisatud üle kontinentide. Igatahes tõuseb noorte osatähtsus looduse seaduste järgi aasta-aastalt. Praegusel momendil on USA-s 45 vil! ja 47 b!vil! confr! ja reb!, seega suhteliselt vähem vilistlasi kui Eestis. Pealegi tuleb arvestada seda, et inimene ei muutu vanaks sellega, et ta saab endale vilistlase tiitli. Seepärast praegu hädaabinõuna eksisteerivad segakonvendid vilistlastest ja confratereist järjest noorenevad. Vanu jääb järjest vähemaks ja sellepärast tuleb austada neid, kes oskavad veel rääkida ratsarügemendi orkestrist. Confr. Grabbi ei ole vist ise Täne tänava maja näinud. Mina olen. Aga ma ei ole näinud Lille tänava maja Tartus ega Berliini ja Petrogradi konvente. Need on mulle ajalugu. Meie järele tulevad loodetavasti uued generatsioonid, kellele meie võime rääkida New Yorki ja Göteborgi koondistest, mis nendele koos kõige endisega on ajalugu. Sellest ajaloost käib aga sinise-must-rohelise niidina läbi Rotalia traditsioon. Hoidkem seda niiti!

Vitold Saretok

ROTALIA JÄRELKASVU PROBLEEME

On siiras tahe suruda confr! Hellar G r a b b i kätt ja öelda talle aitäh mõtete ning põhjuste analüüside eest, miks paljud akadeemilistest noortest ei ühine korporatsioonidega (vt. MEIE SIDE nr.1/2, 1953). Paistab, et see noorte probleem ei esine mitte vaid USA-s, vaid igalpool. Võrreldes confr! Grabbi analüüsi näeme, et põhjused on neam-vähem ühised nii USA-s kui ka Rootsis. Võib oletada, et samad põhjused on ka kehtivad teistes maades ja nimelt: vanad akadeemilised intiimorganisatsioonid ei suuda köita noori, ei haara neid küllaldaselt, ei paku huvi neile küllaldasel määral. Meie vabaduses viibivad noored on üles kasvanud ja arenenud "tules ja tormis", kui nii võib nimetada läbielatud sõdade ja okupatsioonide ajajärke. On selge, et selle tulemusena on nende huvid ja ellusuhtumine teine kui see oli meie noortel veel aastat kümme, viisteistkümmend tagasi. Ka nende võitlus igapäevase leiva eest ning ümbrus, kus nad õpivad, on lahkuminev sellest, mis oli veel tosin aastaid tagasi. Meie peame arvestama asetleidnud muudatusi ja tingimusi, milles meie noored on meheks sirgunud. Paljud meist - vanematest - oleme ka ise kaasa aidanud oma noorte selleks arendamiseks, mida nad praegu on, oleme neid ergutanud rahvuslikule võitlusele, oleme tahtnud kergendada nende kohanemist võõrastesse oludesse, sealjuures aga nõudnud, et neist saaksid head ja tublid eestlased. Paljusid noortest oleme välja saatnud esindama meie rahvast "saadikutena põlvpükstes" jne. Kõik ülaltoodud asjaolud ei ole jätnud mõju avaldamata meie noorte kujunemisele selleks, mida nad praegu on, ja nimelt: suures ja kaaluvas enamuses tublid ning töökad eesti noored, kes on auks meie rahvale. Oleme aga sageli küll olnud pettunud selles, et nad ei tunne nii suurt huvi akadeemiliste intiimorganisatsioonide vastu, kui meie ise tundsime. Meie - vanemad - ei suuda aga sageli taibata seda, et nimetatud organisatsioonid on "kitsaks" jäänud paljudele noortele.

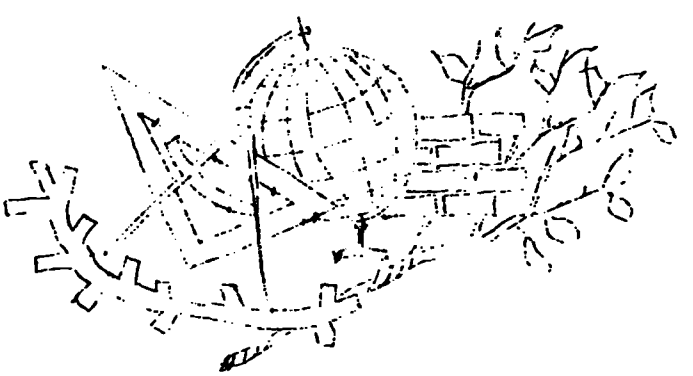
Lähtudes eeltoodust on minu arusaamise järgi ainuke võimalus katsuda kohandada Eesti vanu akadeemilisi organisatsioone, Rotalia kaasa arvatud, muutunud olukorrale, eeldusel, kui tahame näha suuremat juurdekasvu oma kallile Rotalialie ning kui tahame, et Rotalia veel kaua püsiks.

Käesolevate ridade ülesanne ei seisa mitte selles, et confr! Grabbi poolt tõstetatud noorte järelkasvu probleemi lahendada. Selle probleemi lahendamiseks ei ole ükski meist üksinda võimeline, vaid meie peame tõsiselt suhtuma sellesse probleemi ning ühiselt leidma teid ja võimalusi, kuidas seda lahendada. Mulle tundub, et meie peame loobuma võib olla nii mõnestki siiani armsaks saanud uususest ja kombest, ja neid asendama nende uute tavade ja kommetega, mida elu on sundinud meie noori omaks võtma. Kui meie seda teeme, siis ei näita meie sellega oma nõrkust, vaid just vastupidi Rotalia tugevust. Teame oma kogemustest, et ainult tugev organism suudab kohaneda elutormidele, nõrk aga murdub. Rotalia on siiani suutnud kohaneda kõikidele elutormidele, on nii paljugi visatud üle "parda", mis ei sobinud muutunud olukorrale. Võtame kas või meie kodukorra. Sellest on kadunud paljugi, mis oli meile pühadus näiteks kolmkümmend aastat tagasi, kui ma astusin Rotaliasse. Selle asemele on tulnud uued kodukorra §§, mida on dikteerinud tegelik elu ja Rotalia elujõud ning arenemine. Sama arenemise ja kohanemise teed peame ka praegu käima, kui tahame, et Rotalia püsiks, s.o., et Rotalial oleks küllaldane juurdekasv.

Rotalia järelkasvu probleem tekkis akuutselt päevakorrale Rotalia pagulusse asumisega, seega on see probleem juba üheksa aastat vana. Confr! Grabbi on selle probleemi tänuväärselt MEIE SIDE veergudele toonud. See probleem peaks igale rotalusele südamelähedane olema ja igaüks meist peab kaasa aitama, et leida teid ja võimalusi järelkasvu probleemi lahendamiseks ning luua Rotalias olukord, mis pakub huvi meie õppivale akadeemilisele noorusele. Kui õppiv akadeemiline noorus leiab Rotalias olukorra, mis rahuldab tema huve ja vajadusi, siis laheneb ka sellega järelkasvu küsimus. Oleks vale seisukoht, kui meie asuksime seisukohale, et õppiv eesti noorus peab kohanema sajaprotsendiliselt Rotalia siiani välja kujunenud kommete, tavade ja sellega, mida Rotalia talle pakub. Nagu senised kogemused on näidanud, ei vii see tee sihile, vaid siin peab otsima teisi teid ja võimalusi. Mulle tundub, et siin on vajalikud kompromissid noorte ja vanade vahel, on vajalikud ka kompromissid vanade ja uute kommete, tavade ja uususte vahel. "Käsukorras" meie ei saa lahendada järelkasvu küsimust. Noor astub meie liikmeks ja saab heaks rotaluseks ainult siis, kui ta leiab Rotalias seda, mis teda huvitab ja mis on vajalik tema vaimsele elule ja arenemisele.

Stockholm, 15.aug.1953

J. Toomes

NOORTE PROBLEEMIST

Korduvalt on noorte poolt, ühel või teisel ajal ja viisil, puudutatud probleeme, millised ühenduses Rotalia tegevusega paguluses. Viimasena on seda käsitlenud MEIE SIDE veergudel confr! H. Grabbi, ühes pikemas ja põhjalikumalt analüüsivas artiklis. Kahtlematult näib kaaluvaid põhjuseid olevat, probleemi seesugise tõsidusega esiletõstmiseks. On märgitud, et sellele probleemile õige lahenduse leidmine on elulise tähtsusega Rotaliale. Õige lahenduse leidmine aga omakorda on võimalik ainult siis, kui probleem leiab igakülgset ja põhjalikumat käsitlemist, meie kõikide poolt, vastavalt igaühe paremale arusaamisele. Sellest tingituna ongi järgnevad read kirja pandud.

Confr! Grabbi võrdlus sillaga on küll piltlik, kuid isiklikult annan sellele sillale hoopis teistsuguse sümboolse kujutuse. Minu silmis on selle silla ülesandeks paguluses olla muuhulgas eestkätt vanadele ja noortele sidemete säilitamise ja alalhoiu vahendiks eestlusega ja kõige sellega, mis meenutab meie kodumaad ja rahvast. Et selle silla vajadus ja tähtsus on praegustes oludes tublisti suurem, kui see oli isegi Peterburi ja Berliini ajajärkudel, on ümberlükkamata. Neil ajajärkudel ei olnud sidemed oma maa ja rahvaga läbi lõigatud. Praegu ei saa aga meist keegi isegi öelda, kas ja kunas võimalus tekib vägivaldselt katkestatud sidemete jaluleseadmiseks. Sild ise on aga aja ja sündmuste keerises tõsiselt ja palju kannatanud. Samadel põhjustel on ka sillakasutajate read hõredaks jäänud ja kõige läbielatu tagajärjel nad ise muutunud. Neil asjaoludel võib tõsiselt vajalikuks osutuda sillal liikumisreeglite kohandamine toimunud muudatustele. Sillal liikumise kindlakäeline juhtimine on aga möödapääsematu, et vältida segisakut ja segadust liikluses, ära hoida mõttetut küplemist sellel ning seega ohustada silda. Selle vajaduse paremaks tõendiks on confr! Laantee reaktsioon esile tõstetud probleemi puhul ja confr! Grabbi reageerimisviis sellele reaktsioonile.

Selle silla vajaduses ei näi otseseid lahkarvamisi olevat. Isiklikult pooldaksin küll, et silda iseloomustav pealkiri, org! sihtide ja ülesannete näol, tuleks mõnes osas silmatorkavamaks ja selgemalt loetavamaks muuta, arvesse võttes praeguseid olusid ja silla tähtsust. See peaks võimaldama kergemini isikliku värbamise tööd teha, sillal liikujate ridade täiendamiseks. Nii suur optimist ma siiski ei ole, et julgeksin loota isikliku värbamise tee ülearuseks muutumist, isegi confr! Grabbi poolt esile toodud kolmanda võimaluse täielise aktsepteerimise puhul.

Confr! Grabbi poolt ette toodud haigusesümptomid, confr! Millerti poolt täiendatuna, kuuluvad rohkem liikumisreeglite mitteõige kasutamise kui sihi või suuna valdkonda. Et liikumist korraldavad reeglid oleksid mõnes osas ülearuseks muutunud või et nad ei ole aja arenguga enam kooskõlas, vajab põhjalikumat vaagimist. Mõne reegli ebasobiv või ebaõige kasutamine üksikute sillal liikujate poolt ei tee veel seda reeglit üldiselt ülearuseks. Seadused ja määrused koosnevad enesestmõistetatavaist normidest, kuid seepärast ei ole neid kuski kõrvale heidetud. Et vanuse põhimõte tuleks välja heita kui mitte ajakohane ja militaristlikkust-diktaatorlikkust meenutav, tähendaks ju seda, kui loogiline olla, et selle peaks välja heitma ka perekondadest. Vaevalt aga see, isegi USA demokraatlikkuse juures, toimunud on, rääkimata vananenud vaadetega Euroopast. Käsutamisõiguse kasutamine paguluses ei ole võimalik enamail juhtudel isegi ametmeeste poolt, vähemalt viisil ja kujul, nagu see kodumaal toimus. Seda näitavad Rootsi kogemused, kuid sellepärast ei ole kaugeltki veel põhjust seda ilma pikemata ülearuseks pidada. Absurdsuste välti-

miseks ja absurdsete käskude jagajate korralekutsumine on rajatud vanuse põhimõtte rakendamisele. Reegel ei ole selle poolest veel otstarbetuks muutunud, kui seda õigel ajal ja kohal ei kasutata nende poolt, kellele see kohustuslik. Suupruukimine vanade poolt, olgu kas või kodusest režiimist põhjustatud, peaks olema mitte halvasti mõistetav. Pealegi on see demokraatlikkuse tundemärk ja peaks olema eriti hinnatav uues maailmas. Sellega liialdamine, olgu see tingitud täismehe tunde ettekujutuse vajadusest koduse režiimi tagajärjel või enese sõnavõtu vaimustusest, on hukkamõistetav. Eriti veel siis, kui see kujuneb enamuse kannatuse proovilepanekuks. Kuid ka see on reguleeritav liikluskorraldajate poolt, vaatamata vanuse põhimõttele. Kui mitte teisiti, siis liiklusreeglite abil, mis peavad ja võimaldavad korrapärast liiklust kindlustada. Et korrapärase liikluse kindlustamisel ei saa ainuüksi loota südameharidusele ja -kasvatusele, näitavad kujukalt confr!confr! endi poolt serveeritud asjaolud ja vil/kogu juhatuse esimehe värske manitsev sõnavõtt distsipliinist ja kohusetundest.

Eelpoolöeldust järeldub, et sündmuste keerises paljukannatanud sillal liiklusreeglite voolujoonestamine ja ajakohastamine esiletõstetud mõttes võib toimuda ainult siis, kui ollakse täiesti kindel, et sellega silda kokkuvarisemise ohtu ei asetata. Enne aga, kui selle toimingu juurde üldse asuda, tuleks minu arvates peatuda sillalliikujate isikute juures. Tuleb silmas pidada, et kõigi, ka voolujoonestatud ja ajavaimuga kooskõlla viidud reeglite täitjaiks on füüsilised isikud, sillalliikujad, kõigi oma inimlikkude nõrkuste ja pahedega. Neid on küll kord küpseks tunnistatud sillal liikumiseks, kuid tuleb siiski arvesse võtta, et olud ja nõuded sillal liikumiseks on muutunud sillaga ja sillal liikumise võimalustes toimunud muudatustega. Samuti ei ole mutatsioonid puudutanud ainult noori sillal liikujaid.

Eelnevast lähtudes pean õigemaks, et peatutaks eestkätt sillalliikujate üksikisikute, või Rotalia osas, liikmete juures.

Rotalias, nagu iga teise org! juures, on liikmed selle tegevuse kandjaks ja sellele sisuandjaks olnud ja on seda ka tulevikus. Nii noored kui vanad. Vajaliku, sissehingamiseks sobiva atmosfääri loob nende oskus ja tõsine püüe vastastikku üksteise mõistmiseks, käsitamiseks ja vennalike suhete loomiseks, arvestades aega, ruumi ja ümbruskonda. Nende väsimatu, majanduslik ja füüsiline ennastohverdav tahe tegutsemiseks, vastastikuses sujuvas koostöös, kõigi võimalikkude võimaluste ärakasutamisega praegustes tegutsemistingimustes, peaks olema see vajalik dünaamika ja ajavaimu kajastaja.

Tuleb aga silmas pidada, et liikmed, olgu need noored või vanad, on suuresti muutunud võrreldes nendega, kes olid org! tegevusekandjaiks kodumaal.

Vanad on üle elanud okupatsioonid, nende laostava, moraali vähendava ning liikmetevahelisi sidemeid lõdvendava järelmõjudega. Kodumaalt põgenemine, kodude ja maise vara mahajätmine, enamuses ka vaimse vara tühiseks muutumine, elamisjärje mitmekordne alustamine, need on asjaolud, mis ei ole jälgi jätmata neist mööda läinud. Laagrites ühine kooselu, mille tulemusena läbielatust ja elamistingimustest tingituna tekkisid arusaamatused nii rotalaste kui ka nende perekonnaliikmete vahel, ja selle järelkajad ei ole kaugeltki veel haihtunud. Ka pagulaselu oma pettumustega ja loctuste mittetäitumisega, võõra ümbrusega ja sagedase oma mina mahasurumise paratamatusega, mõjutavad omakorda enesekriitikat, omavahelist käitumist - osaliselt tingituna kõrvalistest kaasmõjudest, põhjustavad patustamisi kodukorra nõuete vastu ja neist mitte alati kinnipidamist. Konvendi kasvatus ja ülesseatud põhimõtted kipuvad unustusse jääma, vennalikkus ja ühistunne tahavad vägisi mineviku mõisteiks kujuneda.

Noorte osas on korduvalt põhjustatult rõhutatud, et ka noored ei ole samad, nagu meie neid nägime iseseisvas Eestis, ja nad ei ole ka võrreldavad selle noorusega, kes olid Peterburis ja Berliinis. Praegused noored kodumaalt lahkumisega kisti lahti kodumaast ja oma rahvast. Neil puudub võimalus isegi oma õpingute vaheaegadel minna kodumaale, oma rahva sekka. Nad on sunnitud olnud oma keskhariduse lõpule viima võõra rahva seas ja hoopis teistes oludes, kui seda tegid endised noored. Sellest arusaadavalt on ka nende arusaamised, mõisted ning minevikusse suhtumine erinevad ja sellele on omakorda kaasa aidanud aja areng ja ümbrus- ning ühiskond, mille keskel elatakse. Nad on sirgunud meesteks rännakuil ja uute kodude loomisel. See omakorda on sundinud neid palju varemalt juba eluprobleemidega ja lõppsihtide ülesseadmisega tegelema. Arendanud enesekindlust ja kujunanud suhtumist kõigesse ümbritsevasse. Kasvatanud kriitikameelt ja oskust vahet teha sõnade ja tegude vahel. Meie rahva, rahvuse ja rahvuskultuuri säilitamise seisukohalt on selle mõjutused olnud sageli negatiivsed, millest ei saa vaikides mööda minna.

Eelpoolöeldule tuginedes tuleb vanadel kõige pealt oma sõnad ja teod kooskõlla viia. Ausse tõsta vastastikune vennalik suhtumine ja distsiplineeritud endaolek, tasakaalukas ja väärikas esinemine. Näidata üles ühistunnet, selle sõna tõsises mõttes, ja respekteerida vastastikku üksteise vaateid ning seisukohti. Tekkinud ja lahendamata ning tulevikus tekkida võivad lahkarvamised ja arusaamatused lahendada vastavalt ettenähtud korrale ja sellega kindlustada ning tugevdada org! terviklust ja ühistunnet. Ühel või teisel põhjusel, sageli segastest aegadest pärinevaid ja arusaamatustel põhjenevaid katkenud sidemeid korraldada. Arvesse võtta tegutsemisel - laialipaisatud olek, üksteise vahelised kaugused, kooskäimise piiratus ja vägagi tagasihoidlikud tegutsemisvõimalused, ühise tegevuse arendamiseks, üksteisega kokkupuutumiseks. Kuna need faktorid ei ole muudetavad, siis tingib see iga võimaliku juhuse ärakasutamist noortega kokkupuutumiseks, nende kaasatõmbamiseks, olgu siis org! raames või eraelus. Et kõige juures on vaieldamatuks nõudeks üles näidata: erilist takti- ja sündsusetunnet, eluküpsust, kainet tasakaalukust, sageli ka tagasihoidlikku, kuid alati soliidset esinemist, on pikematagi selge. Samuti ei vaja lähemat selgitamist vajadus noorte isikupäraseks käsitamiseks ning neile igal võimalikul viisil ja juhul tegutsemisvõimaluste loomine. Vanadel lasub eesõigus ja kohustus nende sammude astumiseks ning oma tegudega äranäitamiseks, miks ja mille poolest ei ole org! sihid ja ülesanded, seega org! praegustes oludes, ülearuseks muutunud. Mis ja mida ta tahab ja suudab pakkuda praegustes oludes ning tegutsemistingimustes. Et ta sihiks ei ole, et ta ei taha ega püüa olla võistlejaks õppekohas tegutsevaile kohalikele üliõpilasorg!le, kuna mõlemal on oma ülesanded täita noorte juures.

Noored aga omakorda peavad püüdma arusaamisega suhtuda vanade taotlustesse, enesele püüdma selgust muretseda org! vajalikkuses ja tähtsuses ning seda seisukohta levitama ja teadlikult kaitsma igal ajal, olukorras ja kohal. Nad peavad ka omakorda püüdma ära kasutada kõiki võimalusi omavaheliseks kokkupuutumiseks, vanad kaasa arvatud. Nad peavad katsuma eeldusi luua kõigist org! eluavaldustest ja üritustest aktiivselt osavõtmiseks, aega leidma omapoolseks omavaheliseks sidemete arendamiseks, üksteise tundmaõppimiseks ja seega vastastikuse arusaamise süvendamiseks. Nende püüdeks olgu vanade, sageli isikupärasusest tingitud, esinemisest ja käitumisest aru saada, kuid täie kindluse ja energiaga ära kasutada kõik need õigused ja võimalused, mida ette näevad demokraatlikud org! alused ja vorm, kas või vanade korralekutsumiseks.

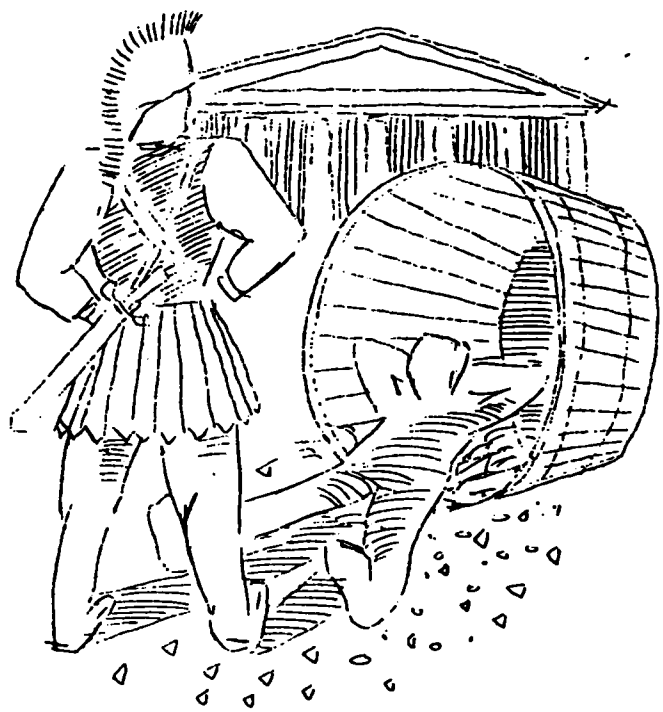
Noorte silmis on need ehk õigustatult ainult sentimentaalsed fraasid ja omavad ainult teoreetilist väärtust. Nad jäävad ka nendeks, kui neile ei anta tegudega sisu. Sisuandmine ei ole aga teoreetiline, vaid on tegelikkuses teostatav. On tarvis kõigil ainult head tahet. Võimalik on, et nõrgemad

vajavad liiklusreeglite kasutamise kaudu aitamist ja toetamist. Sisuandmisega peaks muutuma ülearuseks kolmest võimalusest kõnelemine ja ajavaim peaks osutuma org! iseenesest sissetooduks. Igal tõsisel eesti noorel peaks olema võimalik ise veenduda org! vajaduses ning tähtsuses ja möödaujumise õigustamiseks ettetoodavad põhjused ei peaks osutuma enam paikapidavaiks.

Eeltoodud kirjutis ei ole mõeldud noorte poolt algatatud probleemi kõnealla võtmise eitamisena, kuigi arutamise viisi ja vormi ei saa just õigeks pidada. Kirjutisega on tahetud ära hoida asjatut energiakulutamist ja vältida arstinoa sattumist tervesse, seega kergesti ebaõigesse kohta. Selleks püüe rambivalgusse tuua ja prioriteet anda neile küsimustele, mis on nende ridade kirjutajale erilist peavalu valmistanud noortega mõtetevahetamisel.

Sellele alles järgnevalt tuleksid, kindlasti kahe jalaga maa peal seistes, ühise ja asjaliku diskussiooni korras, vaagida, täpsustada, täiendada ja vajaduse korral muuta, lühidalt teha kõike seda org! paguluses välja kujunenud ja kasutamisel olevate alustega, mis org! tervisele kasulik ja hea. See peab aga toimuma praktilistest tegutsemistulemustest saadud kogemuste põhjal, reaalsete vajaduste ja võimaluste sihiga silmis. Seega ei propageerita selle juures aja- ja arenguvaimu kõrvaleheitmist, küll aga tahetakse alla kriipsutada, et esijoones tuleb silmi kinnipigistamata rõhk asetada olukorra nõuetele, oma kandejõule ja tegutsemisvõimalustele.

Mihkel Truusööt

VILISTLASKOGU JUHATUSE TEATED

Vilistlaskogu juhatus 12.sept. koosolekul otsustas:

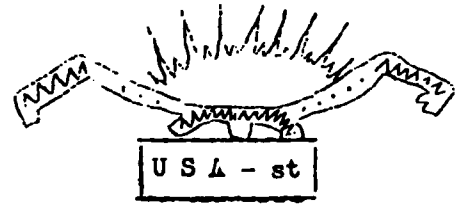
1) Kodukorra rakendamise sätted, mis Vilistlaskogu juhatuse poolt said välja töötatud, otsustati laiali saata kõikidele koondistele seisukoha võtmiseks. Oleks soovitav seda küsimust kiiresti ära otsustada, kuna arutamist ootamas on ka Rootsi koondise presiidiumi poolt välja töötatud ajutise põhikirja kavand. Neid mõlemaid peaksid koondised koos arutama, kuna nad käsitlevad sama probleemi.

2) Vilistlaskogu juhatus otsustas teatada kõikidele koondistele, et soovitav oleks, et järgmise aasta Vilistlaskogu esimees valitaks kas Rootsi või Kanada koondise poolt, et Vilistlaskogu tööst ja vastutusest võtaksid osa ka teised koondised peale USA oma. Siiani on USA koondis pidanud andma Vilistlaskogu juhatuse e. :mehe - kuid põhimõtteliselt peaks see sündima vaheldamisi ka teiste koondiste poolt. Loomulik oleks siis, et teised koondised annaksid igaüks ühe juhatuse liikme, kuna see koondis, kust tuleb esimees, annab 2 juhatuse liiget.

3) Teha ettepanek koondistele võtta kaalumisele küsimus, kas ei oleks soovitav, et Rotalia koondised igal maal püüaksid end legaliseerida, s.t., ametlikus korras organisatsioon registreerida. See annaks juriidilise isiku õigused, mis tähtsad oleksid varanduslikes küsimustes, legaliseeriks ka värvide kasutamise õigused jne.

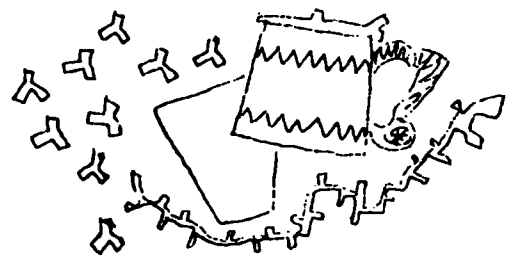
4) Paluda kõiki koondisi, et nad võimalikult kiiresti teataksid oma liikmete aadresside muudatused vil! R. Adamsile, kes ülemaailmse kartoteegi korraldamise töödega lõpule on jõudnud.

P. Mägi

Vil! Max Uriko on ostnud endale New Yorgis elumaja.

Presiidium võttis vastu korp! rebaseks Arvo Jalajas'e, kes õpib Upsala College'is viiendat semestrit.

KANADAST

5. ja 6.sept. 1953 toimusid Kanadas, Ontarios, Delhi linna läheduses asuva vil! Gustav Palmotsa talus Kanada ja USA rotaluste suvepäevad. Rotaluseid oli kohal 47 ja koos nende perekonnaliikmetega ulatas osavõtjate arv ligi 120-ni.

6.sept., algusega kell 11.50, ülalnimetatud asukohas toimus korp! Rotalia Kanada ja USA koondiste ühine TÖÖKOOSOLEK alljärgnevas

Päevakorras:

1. Koosoleku rakendamine
2. Korp! Rotalia 40-aasta juubeli küsimused
3. Vilistlaskogu juhatuse tegevusega seoses olevad küsimused
4. Kodukorra küsimused
5. Korp! Rotalia edaspidise tegevuse sihtjooni
6. Kohal algatatud küsimused
7. Läbirääkimised

I

Koosoleku juhatajaks valitakse Kanada koondise esimees vil! O. Timmas. Protokollijateks confr! U. Jürima Kanada ja confr! H. Roomann USA .

II

Timmas: Juubelialbum ilmub õigeaegselt ja meile vastuvõetavais tingimusis. Ta kujuneb meie 40-aasta tegevuse bilansiks. Oleks soovitav näha juubelikommersil USA ja Kanada esindajate vahetust peokõnelejatena.

Leesment: Album saadetakse kõigile teadaolevatele rotalustele, kusjuures väljaspool koondisi kuuluvad liikmed saaksid selle tasuta. MEIE SIDES nr.3 ilmus vil! A. Otsa protest albumi toimetamise viisi üle. Sõnavõtja kannab asjaolud ette, näidates nende võimalikele halbadele tagajärgedele meie ühtluse suhtes, mida selline terav kirjutus võiks tekitada.

Mandel leiab Otsa süüdistuse olevat aluseta ja sobimatu. Sama konstateerib ka Laantee. Perandi leiab mittesoovitavaks teha otsust Otsa kirjutuse suhtes. Timmas selgitab, et vil! P. Mägi on palutud koondiste albumi toimkondade poolt koordineerida tegevust ja ühtlasi õigus otsida vastavaid autoreid. Sõeluvatele sõnavõttudele teeb vil! Karu ettepaneku: "Saata väljavõte tänasest protokollist vil! Otsale, seoses tema protestikirjaga MEIE SIDES nr.3." Ettepaneku poolt 30, vastu 2, erapooletuid 6.

Vil! Leesment peab soovitavaks avaldada ülemaailmne rotaluste nimekiri. Vil! Kelder teatab tema nime väljajätmist poliitilistel ja perekondlikel põhjustel. Teised sõnavõtjad pooldavad üldnimekirja avaldamist.

III

Vil! Paul Mägi teeb ettepaneku Vilistlaskogu juhatuse roteerimiseks maalt maale. Tekivad pikad sõnavõtud. Lõpuks vil! Perandi teeb alljärgneva ettepaneku: "Sellelt maalt, kust valitakse vil!kogu juhatuse esimees, valitakse ka kaks teist juhatuse liiget. Ülejäänud kaks koondist annab igaüks ühe liikme juhatusse." Vil! Leesment esitab ettepaneku juhatuse roteerumiseks maalt maale kolme koondise vahel. Hääletavad vilistlased.

Vil! Perandi ettepanek: poolt 23, vastu 1
Vil! Leesmenti ettepanek: poolt 15, vastu 5

IV

Sõeluvate läbirääkimiste lõpptulemusena võetakse vastu ühel häälel vil! Leesmenti ettepanek: "1 Praegune kodukord kehtib absoluutsuses. 2 Püüame kodukorda rakendada nii palju kui võimalik kõigis punktides. 3 Nendes punktides ja küsimustes, kus kodukorda ei saa rakendada, tuleksid erimaade vastavate komisjonide poolt välja töötada ajutise kodukorra rakendamise sätted, mis koordineeritakse ja kõigi koondiste poolt vastu võetakse."

V

Confr! Jürima soovitab kõigil vilistlastel osa võtta koondiste tegevusest aktiivselt ja tunda end kui tõelised confr!-d. Õiendaksid majanduslikud ~~kohustused~~, võtaksid osa kõigist koosolekutest ja oleksid asjalikumad ja lühemad ilukõnedes. Confr! Pals leiab, et koondis peab oma tegevust kohandama nii, et konvent saaks maksimaalselt oma tegevust arendada ja tegutseda iseseisvalt. Vil! Leetaru ja Hansen leiavad, et probleeme tuleb vastastikuses arusaamises lahendada ja noortele anda nende kaastee võimalused. Vil! Perandi leiab, et tänapäeval on noored enam konservatiivsed kui vanad oma edumeelsuses. Confr! Grabbi tõstab esile probleeme osa noorte nimel. Huvitavad sõnavõtud lähevad niikaugele, et järgmisteks punktideks ei jätkugi enam aega.

Vil!vil! Timmas ja Leesment tänavad sõnavõttude eest ja koosoleku juhataja lõpetab koosoleku kell 15.00.

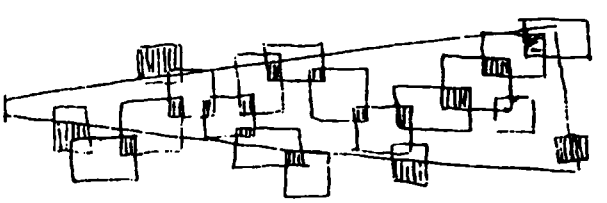

AUSTRAALIAST

Austraalia koondis valis endale ajutise koondise juhatuse koosseisus: esimees vil! Viktor Jaason, abiesimees-laekur vil! Oskar Karlov ja kirjatoimetaja vil! Ilmar Tammelo.

7.nov. kavatsetakse pidada juubelikommers, kuhu loodetakse rohkem rotaluseid kokku tulevat, ning siis sünnib ka alalise koondise juhatuse valimine. Koondisel on kavatsus ka juurdekasvu eest hoolitseda, kuna selleks on väljavaated olemas.

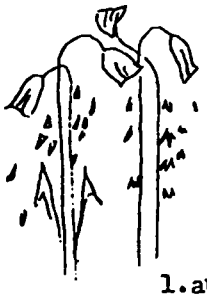
Kuna puuduvad veel mõningate Austraalias elavate rotaluste aadressid, siis palutakse neid, kellel on teada aadresse, mis puuduvad eelmises MEIE SIDES, teatada need kohe aadressil: Ilmar Tammelo, 91 Berry St., North Sydney, N.S.W. Australia.

SAKSAMAALT

Kuuest rotalusest, kes on Saksamaale jäänud, on kolmel kavatsus kasutada uut USA emigratsiooni seadust, et ümber asuda USA-sse. Vastavad eeltööd selles suhtes on käimas.

Vil! prof. Vladimir Paavel, kes on ametis Hannoveri Tehnikaülikooli juures, käis ametialalisel reisil hiljuti Türgimaal.

ROOTSI KOONDISE TEGEVUSEST

Algus MEIE SIDE nr.3

1.aug.-1.okt. on peetud 8 korralist ja 1 erakorraline konvendi koosolek. EKK-l 9.sept. võeti vastu tegevliikmeks reb! Jaan Tief ja l!l! Evald Järv, ning lihtliikmeks Kalju Lüll. Pärast EKK-d toimus pidulik semestri avaõhtu veiniga. Õhtu avas lühikese tervituskõnega senior, andes seejärele sõna mag!cant! semestri avalauluks "Kui on jõudnud sügise". Kõne pidas vil! K. Lindma. Hoogne õhtu lõppes kaua pärast kesköödd.

40-a. juubel, perekonnaõhtu ja kommers. Referendumi korras häältetusel olnud perekonnaõhtu ja kommersi pidamise viisi alternatiividest võitis see alternatiiv, kuhu saab kangemaid jooke ise kaasa tuua, vahekorraga 39:12. Lõpliku otsuse tegemisel võeti ka arvesse Göteborgi osakonna soovid. Riietuse kohta avaldasid soovi 38 rotalust, kellest 33 soovisid perekonnaõhtu riietusena tumedat ülikonda ja 5 õhturiietust. Seega on perekonnaõhtu riietuseks otsustatud tume ülikond.

Perekonnaõhtu laupäeval 14.nov. algusega kell 18.30 restoran Fjäderni ruumides. Õhtuks on üüritud kogu restoran, kusjuures kokkuleppel restorani juhatusega ühendatakse väike saal seina kõrvaldamise teel suure saaliga, mistõttu ruumid muutuvad selleks õhtuks üheks esinduslikumaks Stockholmis. Repart: Ametiskäijad rotalused kr.22:- ja pool liitrit tujutõstvat jooki. Daamid kr.18:-. Üliõpilased Kr.10:-. Noorliikmed tasuta. Üles andnud on seni 86 rotalust ja daami. Külalistena võtavad osa VSO esindus ja külalised ja kõik Rootsis asuvad lahkunud ja teadmatuses viibivate rotaluste abikaasad. Kõne: vil! Endel Aruja.

Kommers pühapäeval 15.nov. restoran Fjäderni suures saalis. Kell 12.00 peakoosolek. Kell 15.00 kommers. Repart: Ametiskäijad rotalused Kr.15:- ja pool liitrit kangemat jooki. Immatrikuleeritud üliõpilased ja noorliikmed tasuta. Seni on üles andnud 54 rotalust. Külalistena võtavad osa VSO esindus ja külalised ja kõikide EKL konventide esindajad. Kõne Isamaale vil! A. Lossmann.

+

15.sept. sõitis USA-sse confr! Jaan Tief, kuhu vil! J. Toomes hankis temale viisa edasiõppimiseks ja vil! A. Mägi korraldas tasuta sõidu üle ookeani. Neile mõlemale ütleb presiidium oma suurima tänu.

Nädal varem siirdus USA-sse oma perekonna juurde confr! Aleksander Raidal.

29.aug. lõulatati Stockholmi Jakobi kirikus õpetaja Tähevälja poolt confr! Ülo Raiend prl. Malle Oerti'ga. Konvendi nimel andis õnnistuudile üle korporatsiooni värvipaela vil! Leo Karupää.

5.sept. abiellus vil! Tõnis Kint prl. Magda Rassman'iga. Pulmareisile sõitis värske abielupaar Prantsusmaale ja Hispaaniasse.

MEIE SIDE poolt kaasvendadele ja nende kaunitele abikaasadele palju, palju õnne!

Juubeleid ja ümarikke sünnipäevi on peetud: 1.juunil vil! Fr. Malm 50 aastat, 23.augustil vil! K. Lindma 50 aastat. 10.juunil vil! Kr. Joost 40 aastat, 11.juunil vil! A. Keller 55 aastat, 4.juulil vil! H. Luik 45 aastat, 3.sept. confr! E. Helmvee 35 aastat, 13.sept. confr! A. Eistrat 45 aastat ja varem kõiki vil! A. Toomes 40 aastat.

MEIE SIDE poolt tagantjärele südamlikumad tervitused ja parimad soovid tulevikuks!

1953.a. II semestril ja 1954.a. I semestril presideerib EKL Rootsis korp! Rotalia.

Göteborgi Osakond. Göteborgi Osakonna presiidiumi poolt võeti 9. okt. 1953.a. vastu järgmised rebased:

1) Andrekson, Avo - ing. (laevaehitus)
2) Kuldassaar, Väino - ing. (elektr.)
3) Äro, Enn - ing. (elektr.)

ja 16.okt. 1953.a.

4) Reinson, Otto - ing. (ehitustehnika)

MEIE SIDE toimetus annab siinjuures noorliikmetele edasi kõige siiramad õnnesoovid.

+

1.okt. 1952 - 1.okt. 1953 on Rootsi koondise referaatkoosolekutel ette kantud järgmised referaadid:

8.okt. 1952: 1!1! M. Lepik, "Telefoni kaablitest". Referaat tunnistati vastuvõetavaks.

15. " " vil! T. Kint, "Eesti pagulaste sisepoliitika ja Rotalia"

22. " " vil! M. Truusööt, "Läbirääkimiste algatus eelmisel koosolekul peetud vil! T. Kinti referaadi suhtes"

22. " " vil! H. Koorits, "Eesti elujõust paguluses"

5.nov. " vil! K. Lindma, "Eesti põhiseadus ja selle alusel valitsuse moodustamise võimalusi"

12. " " vil! A. Ventsel, "Kas Rotalia sisemine stipendiumifond või mitte"

26. " " vil! A. Keller, "Meie olemasolevatest organisatsioonidest"

3.dets. " vil! E. Pajuste, "Stockholmi ja selle ümbruskonna supelvete roojastamine"

10. " " vil! A. Keller, "Eesti Komitee, Rahvuskomitee"

17. " " EKK. vil! Leo Karupää, "Korp! Rotalia struktuurist paguluses"

14.jaan. 1953: vil! A. Onno, "Mälestusi Rotalia algpäevilt Tartus"

18.veebr. " vil! H. Ambros, "Muljeid Texasest - peamiselt koolide korraldus ja elu ning õppimine neis"

25. " " vil! T. Kint, "Eesti Vabariigi sünd ja mälestusi Vabadussõjast"

18.märts " vil! M. Luht, "Muljeid Kanadast"

8.apr. " vil! Kr. Joost, "Muljeid Soomest ja VSO pidustustelt"

15. " " vil! K. Kool, "Psüühiliselt mõjustatud inimene - põgenik"

22. " " vil! A. Pals, "Varsianissuomalainen Osakunta ajalugu ja sõpruslepingust". Külalisena võttis osa VSO vilistlane dr. Kingo

29. " " vil! K. Kool, "Psüühilised mõjud inimesele - hingehaigused, ettekujutused, usk, pettus, puhkus, kasvatus jne."

27.mai " vil! H. Tagepera, "Reisimuljeid, Saksamaa ja Hispaania"

17.juuni " vil! H. Tagepera, "Reisimuljeid Prantsusmaalt"

1.juuli " vil! Kr. Joost, "Tähelepanekuid Saksa, Austria ja Šveitsi reisilt"

8. " " vil! Kr. Joost, "Hollandi põllumajandusest ja muljeid ja tähelepanekuid XIII Ülemaailmselt piimanduse kongressilt"

15. " " vil! T. Kint, "Taani nähtud põllumehe silmaga"

26.aug. " reb! J. Tief,"Kunst - maalikunst". Referaat kiideti heaks.

2.sept. " l/l! E. Järv, "Ehitusmaterjalide ja ehituste vormi kujundamine". Referaat kiideti heaks.

1.okt. " vil! K. Kool, "Oxfordi liikumisest"

+

UUED TEGEVLIIKMED 1952/1953

Endel Vasur, stud.ing.

Sündinud 24.juulil 1915.a. Lõpetanud Gustav Adolfi Gümnaasiumi ja Tallinna Tehnikumi. Töötanud Põllutööministeeriumis maamõõtjana. Samal ametkohal paguluses Lantmäteristyrelsoni koosseisus. 1951.aastal immatrikuleerus Stockholmi Tehnika Ülikooli, jätkates oma igapäevase töö kõrval intensiivselt oma õpinguid. Eesti Rahvusfondi liige. Tegevliikmeks vastu võetud 16.nov.1952. Akadeemiliseks isaks on confr! August Kärsten.

Ain Treufeldt, stud.ing.

Sündinud 6.sept.1920. Lõpetanud Tartu Poeglaste Reaalgümnaasiumi 1940. Immatrikuleerus seejärele Tallinna Tehnika Ülikooli mäteteaduskonna keemia osakonda. Võitlus bolševismi vastu katkestab 1942 kaasvenna õpingud. Võtab osa idarinde võitlusist. 1942-1944 on ühtlasi immatrikuleeritud Tartu Ülikooli majandusteaduskonna üliõpilasena. Alates 1.5.1946 töötab insenerkeemikuna Västerås'is ASEA KeskLaboratooriumis. Võttis osa juba Eestis paljude organisatsioonide tööst esimehena, juhatusliikmena jne. Kuulus omaegse paremiku hulka koolinoorte kergejõustikus. Tegutseb praegu Västerås'i eesti skautlipkonna "Tasuja" juhina, Västerås'i Eesti Ühingu esimees, Eesti Rahvus-

fondi Esinduskogu liige ja Västerås osakonna laekur ja usaldusmees. Veko Rootsi Regionaalse Keskuse Västerås osakonna esimees. Tegevliikmeks vastu võetud 16.nov. 1952. Akadeemiliseks isaks on vil! Leo Karupää.

Jaan Tief, stud.arch.
Sündinud 11.nov.1931. Lõpetanud Södra Latin gümnaasiumi Stockholmis. Vastu võetud Oregoni Ülikooli USA-s 1952. Asunud stipendiaadina õppima Valdosta Riiklikku College'i sügisel 1953, ettevalmistamiseks arhitektuuri õppimiseks. Spordiselts Kalevi liige. Tegevliikmeks vastu võetud 9.sept. 1953. Akadeemiliseks isaks on vil! J. Toomes.

Evand Järv, arch.
Sündinud 12.dets.1918. Lõpetanud Törvand-Tellmani Inglise Kolledži. Arhitektuuri õppis Dresdeni Tehnikaülikoolis 1941-1943. Arhitekt Balti Õli juures Tallinnas 1943-1944. Rootsis arhitektina tegevuses olles on projekteerinud või kaasa aidanud ligi 200 suurema või vähema ehitise projekteerimise juures, millest võiks mainida haigemaju Örebros, Sundsvallis, Karlstadis, Filipstadis, Smedjebackenis, gümnaasiume Salas, Leksandis, Mellerudis, Värnamos, algkoole Nynäshamnis, Nyköpingis, Värnamos, Tumbas, Tullinges, Fränstas. Muud ehitused: Hotell Östersund, kv. Backen Stockholmis, Sit Görangården Stockholmis ja Stockholms Läns Sparbank. Võistlustöödest on auhinnatud: kaubandusülikool Göteborgis Põhjamaade vaheline , Alvesta raekoda ja Hotell Örebro. Tegutsenud spordiselts "Kalevis" ujujana ja treenerina, olles ühtlasi olnud eesti meister vesipallis. Tegevliikmeks vastu võetud 9.sept. 1953. Akadeemiliseks isaks on vil! Kr. Loost.

Õ I E N D U S

MEIE SIDES nr.3, 1953, on avaldatud vil! Aug. Otsa protest ja toimetuse märkus. Rootsi koondise poolt oleks juurde lisada sellele järgmist:

Peale kokkuleppe saavutamist albumi sisukava suhtes USA, Kanada ja Rootsi koondiste albumikomisjonide vahel saadeti Rootsi koondise presiidiumi poolt 20.4.1953 laiali ringkiri, kus oli üles loetud terve albumi kava ühes alljärgnevate ridadega:

"Käesoleva ringkirjaga saadab komisjon eraldi teate neile autoreile, kellelt komisjon loodab saada vastavat kirjutust, kuid seniga pole veel öeldud, et teistel rotalustel ei pruugiks midagi teha albumi osas.

Albumi komisjon paneb igale rotalusele südamele saata komisjoni le kirjutusi Rotalia elust eelpool märgitud albumi kava punktide osas, sest mida rohkem tuleb kirjutusi, seda kergem on valida välja kirjutusi, mis täidavad meie kõikide soove...

Albumi komisjon loodab, et iga rotalus teeb oma parima ja aitab kaasa albumi sisu mitmekesistamiseks, sest ühes koos loodame, et saame anda välja albumi, millega ka ise võime rahule jääda."

Selle ringkirja peale ei ole Rootsi koondise albumi komisjon saanud vil! Aug. Otsalt mingisugust kirjutist, küll aga võisime võõrastusega lugeda nüüd MEIE SIDES nr.3 vil! Aug. Otsa protesti.

Näib, et Rootsi koondise presiidiumi poolt laiali saadetud ringkirja on vil! A. Otsa poolt võõriti tõlgitsetud, mida tuleb kahetsusega konstateerida, kuna selle ringkirja eesmärk oli just kaastööle ergutada võimalikult laiu rotaluste hulki.

Nende ridadega peaks olema selgitatud vil! A. Otsa süüdistuse alusetus vil! P. Mägi kui koordineeriva albumitoimkonna esimehe vastu.

Ühtlasi peame oma kohustuseks märkida, et sarnaste protestide avaldamiseks ei tuleks kasutada MEIE SIDE veerge. MEIE SIDE on ikkagi bülletään sõprade ringis, kus igaüks vabalt võib oma mõtteid avaldada, mitte aga tunda hirmu iga sõna üle kirjutades, et vast see kutsub esile mõne protesti.

Leo Karupää
s/a senior

K. Lindma
Albumi toimkonna
esimees

Rootsi koondise õienduse avaldamisega loeb toimetus selle küsimuse lõpetatuks.

Toimetus

R O T A L U S E D P A G U L U S E S

Rootsi koondise liikmete nimekiri

Vil!vil!

1.	Aasa, Karl, rer.for.	Ö. Spannmålsgatan 2 A/IV, Göteborg C
2.	Adila, Jüri, rer.oec.	Dr. Sydowsgatan 10, Göteborg C
3.	Ambros, Heino, rer.pol.	Kommendörsgatan 10, Stockholm
4.	Arro, Henno, agr.	Sänkhagsvägen 5 B, Sollentuna
5.	Daniel, Aleksander, med.vet.	Södergatan 15, Eslöv
6.	Jalakas, Paul, jur.	Sanatoriegatan 19, Ulricehamn
7.	Jams, Mihkel, agr.	Box 819, Upplands-Väsby
8.	Joost, Kristjan, mag.agr.	Klubbacken 22/III, Hägersten
9.	Juštšuk, Eugen, civ.ing.	Åry Manufakturverket, Åryd
10.	Jüris, Martin, jur.	Lidköpingsvägen 9/II, Johanneshov
11.	Kalmet, Alfred, rer.oec.	St. Södergatan 59/IV, Lund
12.	Karupää, Leo, agr.	Brunnsgatan 18, Stockholm C
13.	Keller, Artur, rer.oec.	Tallbacken 2, Rotebro
14.	Kint, Tõnis, agr.	Ymseenvägen 8/V, Johanneshov
15.	Klauren, Vambola, phil.	Karlagatan 36, c/o Ekblom, Karlstad

16. Konradson, Theodor, rer.oec. — G:la Rådstugugatan 9, Norrköping
17. Kool, Karl, teol. — Vinstvägen 1/I, Hägersten
18. Koorits, Harry, civ.ing. — Johnbergsplan 6/III, Stockholm K
19. Köstner, Martin, rer.oec. — Kopparmyntsgatan 5, Göteborg C
20. Leemets, Paul, ing. — Kocksgatan 20/III, Stockholm Sö
21. Lindma, Karl, rer.oec. — Stramaljvägen 20/I, Bromma
22. Luht, Mihkel, dipl.ing. — Stureparken 9/III, Stockholm
23. Luik, Herman, agr. — Hagmarksvägen 21, Umeå
24. Malm, Friedrich, rer.oec. — Villa Klint, Lerum
25. Milles, Jüri, jur. — Hjalmar Selandersgatan 2 C, Göteborg
26. Mägi, Arved, rer.oec. — Kungsholms Strand 173/III, Stockholm K
27. Mölder, Karl, rer.oec. — Hantlangersgatan 2 B, Göteborg C
28. Raudmäe, Juha, KS — Sparbanksvägen 62, Hägersten
29. Onno, Aleksander, agr. — Skolvägen 20 B/II, Lidingö
30. Ots, August, jur. — Götaforsvägen 32/I, Stureby
31. Pajuste, Eduard, dipl.ing. — Skärmarbrinksvägen 5/II, Enskede
32. Pals, Aleksander, rer.oec. — Dellensvägen 25/I, Johanneshov
33. Pensala, Väino, med.lic. — Lauttasaari, Lielehdetutie 2 A 12, Soome
34. Petsi, Alfred, rer.oec. — Holgertorp, Dyltabruk
35. Plikk, Herman, rer.for. — Box 458, Övertorneå
36. Saretokk, Vitold, dipl.ing. — Västanvindsgatan 12 B/II, Göteborg
37. Sotter, Kalju, rer.for. — Brändströmsgatan 10 B, Gävle
38. Tagepera, Harald, civ.ing. — Valhallavägen 50/IV, Stockholm Va
39. Tiitus, Bernhard, agr. — Manhemsgatan 1 nb, Hägersten
40. Tomasson, Axel, rer.oec. — Bjurslätt, Solbacken, Göteborg H
41. Toomes, Addu, med.vet. — Torget 37 B, Kävlinge
42. Toomes, Juhan, dipl.ing. — Bolmens vägen 1 nb, Johanneshov
43. Truusööt, Mihkel, rer.oec. — Förskottsvägen 15/I, Hägersten
44. Vatsel, Armand, civ.ing. — Stövelvägen 16/II, Hägersten
45. Velitar, Jakob, agr. — Box 28, Fjälkinge
46. Ventsel, Alfred, mag.rer.oec. — Köpmansgatan 7/III, Sundbyberg
47. Vilval, Ernst, rer.oec. — Stramaljvägen 17/II, Bromma
48. Ööpik, Oskar, jur. — Oslo, Norra

Confr! Confr!

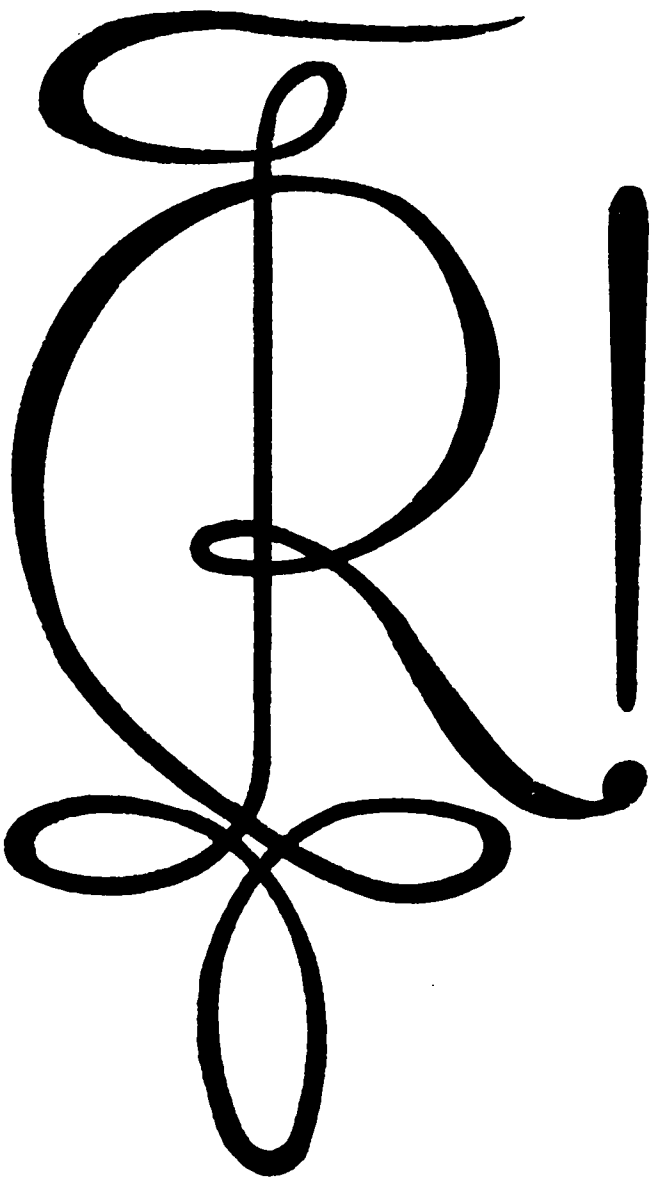
49. Adila, Hans, ing. — Nedre Fogelbergsgatan 9 B, Göteborg C
50. Avara, Enn, rer.for. — Sirapsvägen 20, Enskede
51. Berggren, Gunnar, ing. — Rådmansgatan 8, Stockholm
52. Eistrat, Artur, jur. — Sirapsvägen 20/I, Enskede
53. End, Arvo, rer.oec. — Huddingevägen 353, Älvsjö
54. Ennok, Toivo, rer.oec. — Tredje Långgatan 36, Göteborg
55. Helmvee, Eugen, rer.oec. — Vasalunden 36, Ludvika
56. Hiis, Gunnar, med. — Odengatan 18/II, Uppsala
57. Järv, Evald, arch. — Firnbergsvägen 52/II, Stockholm
58. Kaho, Arnold, agr. — Kolsvagatan 2 A, Köping
59. Kain, Vambola, ing. — Berzeliigatan 12, Göteborg
60. Kartus, Einar, chem. — Ullångesgatan 5/IX, Bromma
61. Kint, Oole, phil. — Svedenbergsgatan 32 B/I, Uppsala
62. Kruus, Kaarel, agr. — Egilsgatan 17 A, Uppsala
63. Kurol, Martin, rer.oec. — Havsbadsvägen 33, Ängelholm
64. Kuulep, Otto, rer.oec. — Baazgatan 36, Mölndal
65. Kärsten, August, ing. — Inteckningsvägen 14 nb, Hägersten
66. Lepik, Martin, rer.oec. — Åsvägen 5 nb, Solna
67. Mäsak, Hjälmar, rer.oec. — Baazgatan 36, Mölndal
68. Paas, René, med. — Bokbindarvägen 55/V, Hägersten
69. Raiend, Ülo, chem. — Sturegatan 19, Uppsala
70. Rava, Gustav, jur. — Grönviksvägen 103, Bromma
71. Taar, Oskar, jur. — Sävenäs, Hus C-9, Göteborg
72. Tief, Jaan, arch. — Tomträttsvägen 30, Hägersten
73. Toomes, Tarvo, rer.oec. — Bolmensvägen 1 nb, Johanneshov
74. Treufeldt, Ain, ing. — Gesällgatan 9, Västerås
75. Truusööt, Ants, ing. — Baldersgatan 2/II,uppg.1, Göteborg C
76. Uibopuu, Hans, ing.chem. — Kemiska Institutet, Lund
77. Uluots, Jüri-Erik, arch. — S:t Eriksgatan 81/IV, Stockholm
78. Vasur, Endel, ing. — Hjälmarsvägen 8, Johanneshov

L!l! ja reb!reb!

79. Ahman, Heino, med. — Lokföraregatan 7 B/II, Lund
80. Andrakson, Avo, ing. — Mölndal
81. Kuldassar, Väino, ing. — Sävenäs, Hus C=G, Göteborg
82. Lüll, Kalju, vet. — Box 833, Uplands-Väsby
83. Reinson, Otto, ing. — Nostva vägen 11, Glöstorp, Göteborg A
84. Rämmal, K., med. — Lagerbringsvägen 2 A, Lund
85. Äro, Enn, ing. — Lagklarebäcksgård , Mölndal

Toimetaja confr! Hellar Grabbi, abitoimetaja: reb! Rein Grabbi.
Toimetuse aadress: 413 E 84th Street, New York 28, N.Y., USA

MEIE SIDE

KORP! ROTALIA AJAKIRI

MEIE SIDE nr. 5 (IV aastakaik) New York, 1953.

SISUKORD: lhk.

1. 40 AASTAT KORP! ROTALIAT.....toimetus 1
2. VIL! PAUL MÄGI-60 AASTANE .....Ralf Adams;;.... 3
3. PARANOIA PAGULUSIANA.....William Tomingas 5
4. UUED TEGEVLIIKMED USA'S 6
5. ROTALIA 40. A. JUUBELI TAHISTAMINE
NEW YORGIS.....toimetus..... 8
6. VABAS MAAILMAS ASUVATE KORP! ROTALIA
LIIKMETE NIMEKIRI.....12
7. TOIMETUSELE SAABUNUD KIRJU JA ANDMEID.....20

40. AASTAT KORP! ROTALIAT

Viis- ja poolsada eesti meest üle terve maailma tähistasid novembri alguses aastal 1953 oma armsakssaan ud organisatsiooni, eesti üliopilaskorporatsioon Rotalia, neljakümn endat aastapäeva. Selle juubeliaastapäeva tähistamine toimus väga mitmel viisil. Maailma suurlinnades - Stokholmis, New Yorkis, Torontos , Montrealis, - toimus see suure pidulikkuse, rohkearvulise osavõtu ja kõigi juurdekuuluvate traditsioonidega. Rotalused eemal nendest suurtest keskustest, kas Argentiinas, Austraaalias, Ida-Aafrikas, Kanadas, Norras, Rootsis, Saksamaal, Šveitsis voi USA's, tähistasid seda kas vaikselt omaette või koos mõne teise samasasuva kaasvennaga. Eestisse allesjäämud rotalused meenutasid seda tähtpäeva vaid mõttes ja südames, viibides võõra võimu ängistava ja masendava surve all. Venemaa ja Siberi linnades ning sunni- ja orjatöölaagrites asuvad rotalused meenutasid seda oma viimases meeleheites.

Kas oleksid need kümme eesti noort üliõpilast 10.novembril 1913 aastal Peterburis, korp! Rotalia asutamiskoosolekul suutnud aimata olukorda, kus neljakümn e aasta möödudes tähistavad rotalused oma organisatsiooni aastapäeva, kas tegudega või omas südames, kõigil viiel asustatud kontinendil? Vaevalt, et keegi oleks suutnud ette näha seda teekonda, mis Rotaliale sai osaks tema asutamisele järgnenud neljal aastakümnel, teekonda, mille kestel süttimine, tuhmenemine ja sädelev kiirgus on vaheldunud, kuid Rotalia mitte kunagi kustunud.

Algus eemal kodumaast, väikese, kuid eredalt vilkuva tähena Eesti taevas. Järgnevad aastad üha suureneva valgusjõuga eestluse kantsina tolleaegses Venemaa pealinnas. Eesti iseseisvumisel rotalused Vabadussõjas ja konvendikorteri ning tegevuse ületoomine Tallinna. Rotalia tähe tuhmumine ja ähvardav kustumine Vabariigi esimestl aastatel, kusjuures paariks aastaks katkeb uute liikmete juurdevool ja konvendi tegevust ametlikult ei ole. Siis visade, tuld edasikandvate rotaluste töö tulemusena konventitegevuse taastamine ühe teise suurrigi pealinnas, Berliinis 1923. Ja lõpuks konvendi tegevusse astumine Eesti omas ülikoolilinnas Tartus. Kodumaa õhkkonnas, Tartu uljas nooruslikus ümbruses, lööb Rotalia täht särama plahvatusetaolise kiirusega. Kümne aasta jooksul liikmete arv enam kui kuuekordistub. Kahekümnendal aastapäeval, Tartus 1933, kirjutatakse alla sõprusleping Soome üliõpilasorganisatsiooni Varsinais-Suomalaisen Osakunta'ga. Rotalia aimukesena Eesti Korpo-

ratsioonide Liidust as utab endale osakonna väljaspool Eesti piire - Varssavi, aastal 1934. Tallinna Tehnikaülikooli juurde luuakse korp! Rotalia konvendi osakond aastal 1936.

Rotalia valgusjõu suurenemine Eesti iseseisvuse ajal on otse uskumatu. Kahekümnevõiie aasta jooksul on eesti noorimast ja väikseimast üliõpilaskorporatsioonist kasvanud suurim liikmete arvult ja tugevaim vaimult. Rotalia ei paista enam tähena , vaid kiirgava ja leegitseva hiigelmeteoorina, saavutades oma valgusjõu tipu aastal 1939, kui liikmete arv ületab pooletuhande piiri ,. kui paljud rotalused on juhtivatel kohtadel kõigis Eesti eluavaldusis ja üks asutajatestliikmetest juhtimas Vagariigi Valitsust.

Siis järsku Rotalia meteoori purunemine tervet maailma haaramud katastroofis 1940. Kuid kuigi oli purustatud Rotalia füüsilise tervikuna ja hävinud paljud rotalused, jäi püsima murdmatu rotaallaste vaim, ja meteoori sisemine tuli põles edasi selle kildudes , kes trotsides järgnevatel aastatel valitsevaid jäiseid seadusi, hoidsid alal omavahelise sideme. Kolmandat korda Rotalia ajaloos süttis täht eemal kodumaast - Helsingis 1943, kuhu asutati konvendi osakond soome sodurimundrit kandvate rotaallaste poolt , et aga peatselt kustuda kodumaa pinnal , septembris 1944 Põhja-Tartumaal, Eesti ja Rotalia ajaloo unustamatuimas episoodis.

Samal sügisel paiskuvad rotalused laialt maailma gravitatsiooniväljas ja järgnevatel aastatel hajumine suureneb. Kuid ka kõige külmem maailmaruum ja selle karmid ning raudsed seadused ei suuda jahutada meteoorikildude hõõgu. Koondutakse uuesti ning süttivad uued tähed - 1945 Rootsis, 1946 Saksamaal, 1949 USA's, 1950 Kanadas, 1953 Austraalias. Ja 10. novembril 1953 , oma neljakümnendal aastapäeval, särab Rotalia uuesti , seekord jällegi uues vormis - tähtedesüsteemina.

Peterburg, Tallinn, Berliin, Tartu, Varssav, Helsingi, Stokholm, Geislingen, Erlangen, Augsburg, Göteborg, New York, Toronto, Montreal, Chicago, Sidney - milline aukartustäratav teetähiste nimistu! Kõigis neis linnades on tegutsenud ametlikud korp! Rotalia konvendid,osakonnad voi koondised. Neid asukohti on olnud rohkem kui ühelgi teisel Eesti üliõpilasorganisatsioonil.

Neli korda on Rotalia konvent alustanud tegevust välismaa pinnal. Rotalia 58-st praesidiumist on 21 tegutsenud väljaspool Eestit. Need faktid näitavad meile kahte tõde. Esiteks: Rotalia kui organisatsiooni tegevus on normaalselt arenenud ja võimeline arenema ka väljaspool Eesti piire. Teiseks: sellelaadset arengut on võimaldanud ainult sügavasti sissejuurdunud eesti rahvuslik vaim, nii organisatsioonis kui tervikus, kui ka selle üksikliikmeis.

Need kaks põhimõtet aktiivne tegevus ning eesti

rahvuslik vaim - olgu meie juhtnöörideks ka tulevikus, kuni taas Rotalia kiirgab kodumaa taevas.

"Meie Side" toimetus, tähistades käesoleva kirjutusega korp! Rotalia neljakümnendat aastapäeva , soovib meid ühendava sideme, Rotalia ajakirja kaudu, rotalustele üle maailma, vankumatut energiat Rotalia järgnevateks aastakümneteks. Lugupeetud vilistlased - noblesse oblige, armsad tegevliikmed ja rebased - jeunesse oblige! Rotalia saavutused ja ajalugu ning meie ühine vandetõotus kohustavad meid andma oma panuse praegu ja edaspidi.

Toimetus

VIL! PAUL MÄGI 60. AASTANE

Ralf Adams

16. oktoobril 1953, korp! Rotalia 40. juubeliaastal, tähistame ka vil! Paul Mägi 60. aastast sünnipäeva. Molemad juubelid ei ole meile lähedase mitte ainult ajaliselt ja südamepoolest, vaid nad on ka isekeskis lahutamatult seotud. Ei saa Rotalia juubelit pidada vil! Paul Mägi mainimata ja samuti vil!Paul Mägi juubelit ei saa tähistada Rotaliat mainimata. Nii Rotalia - ühe tubli ja teguvoimsa eesti organisatsiooni, kui ka Paul Mägi - ühe tubli ja teguvoimsa eesti mehe, elukäigud on läbipoimitud üksteisega.

Kui 40-ne aasta eest asutati korp! Rotalia, oli Paul Mägi, noor 20 aastane üliopilane, üks energilisemaid ja sihiteadlikumaid asutajaidliikmeid. Temal oli siis juba selge, millist rada tuleb minna , kui tahetakse ülikoolis oppivat eesti noorsugu koondada. Temal oli selge, et korporatsiooni vorm on selleks koige tasuvam abinou, et anda noortele seda, mis nad vajavad praegu ja tulevikus, ning et neid liita ühiseks pereks. See nooruslik ind ja organiseerimisvoime, mis Paul Mägi Rotalia asutamisel üles näitas, on temaga jäänud tänapäevani.

Koikide tähtsamate sammude juures Rotalia ajaloos näeme Paul Mägi't juhtijana ja organiseerijana. Aastal 1915 näeme teda Tartus asutamas Eesti Korporatsioonide Liitu. 1918-22 näeme teda Tallinnas reorganiseerimas Rotaliat, täites oldermani, esimese seniori ja konvendi voliniku kohuseid. Suur on tema teene konvendi kodukorra

restaureerimisel. Tema suunitlev energia oli toukejouks Rotalia konvendi taaselustumisel Berliinis. Jaanuaris 1924 näeme vil! Paul Mägi Tartus, Maarjamoisas aluskivi panemas Rotalia konvendi loomiseks Tartu Ulikooli juurde. Hiljem näeme teda tegemas eeltöid vennastussuhete loomisesks Varsinais-Suomelaisen Osakonnaga , mis kulmineerub sopruslepingu allakirjutamisega. Koigi nende ja paljude muude teenete eest dekoreeritakse vil! Paul Mägi teise rotalusena korporatsiooni ajaloos Rotalia aupaelaga.

Ikka ja alati on Paul Mägi sihiks olnud meid koiki koondada ja liita ühiseks ja kompaktseks pereks. Praegusel ajal, kus me oleme laiali paisatud üle maailma, on see siht vil! Paul Mägile väga südamelähedane. Tema juhtiv ja väsimâtu energia Saksamaa ja USA koondiste asutamisel ja edasiviimisel on olnud aukartustäratav ja unustamatu. Ning koigile sellele väsimatule tegevusele paneb krooni Rotalia 40. aasta juubelialbum, mille koostamisel ja väljaandmisel on vil! Paul Mägi teened hindamatud.

Samuti on Paul Mägile väga südamelähedane olnud meie noorte kasvatamine, milleks ta on isiklikult palju kaasaaidanud.Ta on noori juhatanud, neile edasiandnud meie traditsioone ja uususeid ja sealjuures olnud alati neile abivalmis isaks ning kaasvennaks ja usaldavaks sobraks.

Need vil! Paul Mägi omadused on teda elus samuti viinud silmapaistvale korgusele. Olgu see Võrumaa voi Harjumaa teedeosakonna juhatajana voi hiljemini Maanteedevalitsuse abidirektorina - igalpool oli märgata tema suuri organiseerimisvoimeid. Tähtis on olnud see töö kodumaale, mida Paul Mägi on teinud Eesti maanteedevorgu korraldamisel ja ülesehitamisel. Ta oskus omale kaastöölisi valida , neid voimetekohaselt rakendada ning neile abivalmis ja nouandev soger olla, on olnud üks tema tunnustusväärsemaid omadusi.

Meie, rotalused, teame kui suur on olnud see koorem, mida Paul Mägi on nii paljudel aladel kandnud. Oma juubeli puhul voib ta julguse ja uhkusega tagasivaadata tehtud tööle, voib selle üle täielikku rahuldust tunda ning edasi rühkida samas vaimus! Meie, rotalused, teame ka, kui tähtis on olnud see töö Rotaliale ja oskame seda hinnata. Ka praegu, laialipaisatuna terves maailmas,elab ja kasvab Rotalia. Et see nii on, selles on suured teened vil! Paul Mägil. Lubage, et me nüüd koik Paul Mägi 60. aastase sünnipäeva puhul teda südamest täname selle suure ja vaevarikka töö eest ja olgu nii meile kui ka lugupeetud juubilarile rahulduseks , et see töö on kandnud palju vilja. Soovime vil! Paul Mägile veel palju, palju aastaid selle töö jätkamiseks!

PARANOIA PAGULUSIANA

William Tomingas

Nüüd on see siis ka Rotaliasse joudnud.Ma motlen selle all mitte nooruse revolutsiooni Sturm und Drang tähe all, millisena seda meie ajakirjas on püütud maalida ja mida moned rotalused on kiitnud sädelevaks mottelennuks. Ei. Ma motlen selle all paguluse tuntud parandamatut tõbe, mis järjest laiemale levib ka eestlaste hulgas. Teatavasti on pagulus-eestlaste juures oma , Eesti asja suhtes selle tove tundemärgid järgmised: kibe ajapuudus, terav rahapuudus, leigus ja loidus, killunemine klikedesse, materjalismi voit idealismi üle, isu säärte närimiseks,aru komistamine nutikuse üle.

Päris noored unustavad eesti keele ja meele, vanemad noored, kelledel see veel meeles, tunnevad seda ebamugava koormana ja vanad noored meie korporatsioonis (nimetame neid vilistlasteks) väsivad järjest enam olla eeskujuks ja ergutuseks nooremale polvele.Kuhu me ka ei vaata - meie kool, kirik, seltskondlikud organisatsioonid,poliitilised asutused - kiratsevad, kuna neil ei ole aega, raha ega tahet käsi külge panna nende tulemusrikkaks tegutsemiseks."Mis kasu ma sellest saan?"kuuldub igalpool. Ehk jälle:"Las Jüri teeb, mul ei ole voimalik."

Külastasin mõnda aega tagasi ühe vilj perekonda ja, kuna ta oli pikki aastaid oemal seisnud Rotaliast, kutsusin teda osa votma meie tegevusest. Vastuseks kuulsin:"Mis Rotalia on mulle andnud, et ma sinna pean minema?" Nii on mul vähemaltüks näide veenmiseks, et confr! Grabbi poolt ülestostetud küsimused ei piirdu sugugi mitte noortega. Ma ütlen noortele ja koneall olevale vilistlasele - Rotalia on teile täpselt samapalju andnud, kui teie Rotaliasse sisse olete panmud.

See andmise-saamise vahekord katab kogu confr! Grabbi poolt algatatud küsimustekompleksi. Nagu teada , ei ole konvendi peremeesteks mitte vilistlased. Kui Grabbi arvates vilistlaskond seal voimu on haaramud , siis tuleks süüd otsida peremeeste enda juures - kas peremehed on andnud seda, mida nemad tahavad saada? Kas distsipliini ja traditsioonide suhtes on asi nii, et mida vähem keegi sellel alal üldisesse katlasse paneb, seda suurema tühjuse ees ta seisab. Ja meie traditsioone ei taha toesti mitte ameerika omade vastu vahetada, vaatamata ajavaimule. See oleks umbes nii, kui keegi konniks Rotaliasse , seaks jalad lauale, sülgaks suust närimiskummi ja sonaks: "Well, folks, I'm gonna be entertained."

Julgen väita, et kui Rotalia tegevus tänapäev kulgeks normaaloludes, oleks vaevalt kellelgi tekkinud ettekäänet "Nooruse ja järelkasvuprobleeme" käsitada niiviisi , kui seda on tehtud. Muide neid probleeme on käsitatud

pidevalt, kogu Rotalia eluaja kestel, kuid minu mälu järele mitte kunagi vaatevinklitest, milliseid kiiduavalduste saatel on esitamud confr! Grabbi. Justament tosi on, et olukorrad on muutunud , aga mina püüan väita ka tõde, et muutunud olukordades me oleme edasijäänud eestlasteks. Näiteks oime eestlased Peterburis , kus meid ümbritsev ohkkond tol ajal ei olnud sugugi mitte vähem ahvatlev sellele alistumiseks, kui siin. On siis juba unustatud, et peamine joon, mis Rotaliat teistest organisatsioonidest on erandina iseloomustanud, on olnud meie omadus jääda sitkeks voorastes oludes. Ja selle sitkuse allikaks ei ole mitte olnud oskus või osavus end järjest kamufleerida ümbruskonna järgi, vaid tules ja vees läbiproovitud Rotalia kodukord ja rotaluste mehemeel.Kui see oleks olnud teisiti, siis oleks meie kodukorda ja meie hinge sattunud sugemeid küll Venest, küll Saksast , küll Poolast. Kõik need on ju demokraatiad, aga mina ja minuaegne noorus(põlv) oleme ikka mõtelnud, ega Eesti demokraatial pole viga.

Lõpuks paar rida veel confr! Grabbi uusima väite kohta, et Rotalia peaks olema primaarselt üliopilaste organisatsioon, aga mitte mingisugune rahvusliku voitluse asutus.Mulle tundub, et sõja ja katku ja maavärisemise olukorras,millisesse on sattunud Eesti, peab igaüks andma oma ülima organiseeritud teguvõimsas võitluses meie rahva ja rahvuse eest, ükskõik, millises organisatsioonis ta ka ei seisaks. Rotalia kodukord seda ei keela, omaenda kohusetunne peks aga selleks võitluseks olema eriliseks tõukejõuks.

Tagasi pilku heites oma 58 eluaastale, tunnen isiklikult, et olen mitmeti jäänud võlga Eesti riigile ja rahvale. Mis oleks, kui noored kah hetkeks järgi motleks, mida nad Eestilt saanud ja mida nad Eestile andnud.

UUED TEGEVLIIKMED USA'S.

Juuni-detsembri vahemikus said värvid järgnevad rotalused USA koondisest:

1. Hemno Sork. Sündinud 7.VIII 1931, Tartus, Rudolf Sorki pojana. Lopetas Saksamaal Lingeni Eesti Gümnaasiumi eksternina a. 1950. Asus oppima pre-meditsiini 1951 Westemn Illinois State College'i. Siirdus Syracuse Universitysse New Yorgi osariigis a. 1952, kus on praegu jätkamas oma opinguid arstiteaduses. Kuulub Pi Alpha Chi (social) fraternity'sse. Korp! Rotalia rebaseks vastu voetud sept. 1951. Akadeemiliseks isaks confr! Hellar Grabbi.
2. Arvo Lõoke. Sündinud 9.V 1927 Tartus, Albert Lõoke'se pojana. Oppis Tartu I Poeglaste Gümn. ja Tartu Tehniku-

mis. Lopetas Saksamaal Aschaffenburgi Eesti Gümn. 1948. Asus õppima masinaehitust Mississippi State College'i 1949 ja lõpetas sama kooli 1953, cum laude, omandades B.S. kraadi. Kuulus ja oli valitud järgmistesse fraternitytesse: Tau Beta Pi (Engineering Honorary), Kappa Mu Epsilon (Math. Hon.), Phi Kappa Phi (scholastic hon.) Oli Mississippi Eesti Üliopilasklubi esimeheks aastatel 1950-52 ja Eesti Üliopilaskond USA's abiesimeheks 1952-53. American Society of Mechanical Engineers liige. Praegu töötab design engineerina Westinghouse Electrical Co juures Pittsburghis, kus peatselt jätkab õpnguid masteri kraadi saavutamiseks. Reb. vastu voetud juunis 1952. Akad. isaks on confr! Aksel Lehtmäe.

3. Roman Ubakivi. Sündinud 11.III 1916 Peterburis, Roman Ubakivi pojana. Oppis Tartu Poegl. Gümnaasiumis. Lõpetas Tartu Õhtugümnaasiumi 1937. Oli tuntud ja aktiivne spoɔtlane nii käsipallis kui kergrjõustikus. Lopetas E.V. Sõjakooli 1939. Immatrikuleerus Tartu Ülikooli õigusteaduskonda 1940. Olles metsavend, langes haavatuna venelaste kätte vangi, põgenes ning 1941 suvel juhtis lahingukompaniid Tartu vabastamislahingutes. Hiljem oli kompaniiülem major Vase pataljonis Tihvini ja Volhovi voitlustes. Peale haavatasaamist määrati hoolɑusohvitseriks Eestis. Tuli Rootsi kaudu viikingipaadiga Ameerikasse. Oppis 1947-49 Springfield College'is sotsioloogiat ja majandusteadust, omandades B.S. kraadi. Oppis edasi täienduskursustel Harvardi ja MIT ülikoolide juures. Kuulub Manhattani Vabariiklaste Klubisse. Tegev olnud Ameerika noorsoo org'ides (Springfield College Boys' Club, Herald Tribune F.A.F., Youth House . Praegu töötab New Yorgis väärtpaberiteinvesteerimisfirma Bigoney & Co juures assistendina. Rot. 1!1!'vastu voetud aug. 1952. Akadeemiline isa on confr! A. Perandi.

4. Kalju Villota. Sündinud 31.III 1932 Tallinnas, Harald Villota pojana. Siirdus Rootsi kaudu Inglismaale, kus lõpetas Newcastle's Middle St. High Schooli. 1950 alustas õpinguid City College of New York'i School of Technology's, kus ta praegu õpib masinaehitust. Praegune Eesti Üliõpilaskond USA's esimees. Eesti Akadeemiline Koondis USA's juhatuse liige. Korp! Rotaliasse vastu voetud nov. 1952. Akad. isa confr. Ragnar Mägi.

5. Hein Grabbi. Sündinud 17.IV 1934 Tallinnas rot!vil! Herbert Grabbi pojana. Lõpetas Hackley Schooli Tarrytown'is N.Y. aastal 1951. Alates sügissemestrist 1951 õpib Stevensi Tehnoloogia Instituudis, New Jersey osariigis. Eesti Üliõpilaskond USA's juhatuse liige. Korp! Rotalia rebaseks vastu voetud nov. 1952. Akadeemilene isa on confr! Tõnis Ööpik.

ROTALIA 40. a. JUUBELI TÄHISTAMINE NEW YORGIS

"Meie Side" Kanadas ilmunud numbrist voite lugeda, kuidas pühitseti Rotalia aastapaeva Rootsis ja Kanadas. Olgu siin äratoodud lühike ülevaade juubeliaastapaeva tähistamisest New Yorgis.

Aastapaeva puhul korraldatud üritused New Yorgis olid jaotatud kolmepaevasele ajavahemikule, 6.-8.novembrile. Esimesena toimus reedel, 6. nov., jumalateenistus Pauluse koguduse kirikus. Ühisest jumalateenistusest oli tulnud osa votma ca 75 rotalust ja nende perekonnaliiget ning kutsutud külalist. Jutlustas õpetaja vil! Elmar Kuusler, kelle tõsised ja ilusad sõnad tungisid kõigi kuulajate südametesse ning seal läbipõimudes igaühe enda vaiksete mõtetega moodustasid harmoonilise kanga, mille kurba ning tõsist põhitooni läbis eredavärvilise niidina meie kiõgi parim sober - lootus. Jumalateenistust rikastas esitatud lauludega pr. Helvi Leesment, kelle sisemisest soojusest sädelev hääl kõlas nii kaunilt ja värskelt kiriku hallikaspruunis-karmis tõsiduses.Kirikus lipuvalves seisis konvendi praesidium.

Laupäeval, 7. nov. ennelõunal, kogunesid rotalused Baltic States Freedom House'i, kus leidsid aset K!K!K!, E!K!K!, ja koondise aastapeakoosolek. Kohale oli ilmunud ca 30 kaasvenda, milline arv voinuks olla suurem. Uue tegevliikmena sai värvid Arvo Lõoke.

Suurima ettevottena juubelipidustuste raames toimus sama päeva ohtul pidulik koosviibimine-õhtusõõk Hotell Beacon'i ruumides. Aukülalistena olid kohal E.V. esindaja peakonsul J. Kaiv abikaasaga, koigi EKL-i korp! esindajad ja EÜS'i esimees abikaasadega, korp! Filiae Patriae esinaine, ENÜS'i esinaine ja EÜK USA's esimees. Osavotjate arv koos külalistega oli 96. Selle arvu vähesus oli ehk osalt tingitud halbadest ilmastikuoludest. Väljaspoolt New Yorgi lähemat ümbrust oli saabunud ainult üks kaasvend - Aleks. Raidal abikaasaga, kuid ka New Yorgis ja ümbruses elavatest paljud puudusid. Esindajad, eesotsas konsul J. Kaiviga, võtsid sõna tervitusteks ja õnnesoovideks Rotaliale. Meie poolt tervitas saabunud külalisi vilistlaskogu esimees Paul Mägi.

Koondise daamide nimel anti prouade Mägi ja Leetaru poolt konvendile kingitusena üle hõbedane karikas, kuna koondise kingi konvendile - hõbeilustustega oldermani sarve - andis üle koondise esimees vil! Heikki Leesment. Aukülalistele jagati välja pühendustega Rotalia albumid.

Kesköõl toimub traditsiooniline kommersipaeva vastuvotmine, lipu kannab sisse mag!col! confr! Raimond Pals

ja rotalused, kogunedes soprusringi lipu ümber , laulavad värvide laulu.

Koosviibimine kujunes hoogsaks ja meeleolukaks, kahtlematult esinduslikuimaks ja parimaks perekonnaõhtuks, mis senini New Yorgis on peetud, Pidulikkuse momenti kahjuks vähendasid mitte kõige paremad ruumid ja kehvavõitu serveerimine. Tantsuks mängis neljaliikmeline orkester, mille saatel tantsiti ja tunti ennast lõbusalt kella kolmeni hommikul.

Pühapaeva, 8. nov., keskpaevaks kogunesid rotalused Eesti Majja kommersile. Kohal 20 vil!, 13 t!l!, 8 reb! ja koigi EKL'i kuuluvate korp! esindajad. Kokku seega täpselt 50 osavotjat. Kommerss algab Gaudeamusega,järgnevalt peab kõne senior confr! Ragnar Mägi, kes puudutab lühidalt Rotalia ajalugu ja tänase päeva tahtsust. Eesti hümn. Väga sisuka ning hoogsa kone isamaale peab vil! Ferd. Sõõt, kelle ettekanne on kahtlematult parim rahvuslik kone , mida paljude pagulasaastate kestel nii mitmetes kohtades on kuuldud. Kõneleja mainib, et vale on rääkida eesti pagulaskonna killunemisest gruppidesse ja omavahelistest tülidest. Killunemine ja tülid esinevad ainult nende ca50 isiku vahel, kes on juhtivalt tegevad tähtsamates komiteedes,kogudes ja seltsides. Samuti juhib ta tähelepanu praegusele poliitilisele olukorrale, kus lääneriigid on küll keeldunud tegemast igasuguseid kontsessioone, kuid just see olukorra stabiliseerumine on surmaoht Eestile. Tuleb ette votta kõik, mis meil voimalik, et seda valtida. Lauldakse "Eestimaa mu isamaa". Kone vilistlaste auks peab confr! Hugo Roomann, mille peale lauldakse "Oo burši hiilgus endine..". Jargnevalt koneleb lahkunute mälestamiseks confr! Roman Ubakivi, kes ütleb, et inimhinge ja selle saavutuste edasipüsimise näol on maisest elust lahkunud ikkagi veel meie keskel. Lauldakse "Onvendadest üks lahkund ..".Tõuseb püsti vil! Paul Mägi ja palub koosviibijaid täita kõik klaasid ja juua põhjani eemalviibijate terviseks. Järgnevalt võtab tervituseks sõna EKL'i nimel Revelia vil! Harald Raudsepp, üteldes oma kõnes, et olulise ja määrava tähtsusega on vennalik side ja ühtekuuluvus kõigi kümne EKL'i kuuluva korporatsiooni vahel. Praesidiumi poolt leetakse ette arvukad kirjateel saabunud tervitused. Järgneb juramentum, kus vandevanemateks on vil! Tomingas aj Martin ning confr! Aasmaa. Lõpuks koneleb olderman - vil! Viktor Koressaar, mille peale lauldakse värvide laulu.

Kommersi loppedes koguneti Eesti Maja keldrisaali, rikkalikult kaetud laua juurde, omavaheliseks koosviibimiseks, mis kestis hiliste õhtutundideni.

Toimetus

Korp! Rotalia 40. aasta jubelikommersist osavotjad New Yorgis.

1. rida (vasakult): Kalju Villota, Jaan Kuuskvere, Jüri Adamson, Aksel Kiiss, Viktor Koressaar, Rein Grabbi, Kalju Käpa, Paul Ruu ge, Anatol Särko. 2.rida: Ilmar Lehtpere, Aksel Mei, Heikki Leesment, Karl Pärl, Viktor Puskar, Ragn ar Mägi, Hugo Rooman n, Harald Raudsepp, Paul Mägi, M. Keerd, Joh. Koort. 3.rida: Ervin Tolm, Villi Kangro, Manivald Loite, Will. Tomingas, Kaarel Martin, Ilmar Aasmaa, Raimond Pals, Aleks. Rehepapp. 4.rida: Juhan Pajur, Ralf Adams, Gustav Kuuskvere, Ferd. Sööt, Sulev Kelder, Jaan Tiivel, Erich Priks, Osvald Laurits, Eric Reinsaar, Ilo Holpus.5.rida: Felix Link, Tonis Ööpik, Karl Laantee, Paul Kolvik, Arvo Looke, Hellar Grabbi, Ed.Lemming, Aksel Lehtmäe, Elmar Kuusler, Edmund Leetaru, Nikolai Viilup.

KORP! ROTALIA VABAS MAAILMAS ASUVATE LIIKMETE NIMEKIRI.

VÄRVIKANDJAD LIIKMED:

1.	AASA, Karl	rer. for.	ROOTSI, Göteborg
2.	AASMAA, Ilmar	ing.	USA, New York
3.	ADAMS, Ralf	ing.	USA, New York
4.	ADILA, Hans	ing.	ROOTSI, Göteborg
5.	ADILA, Jüri	rer. oec.	ROOTSI, Göteborg
6.	ADOV, Hans	ing.	USA, New York
7.	ADUSSON, Arnold	agr.	KANADA, Montreal
8.	AHMAN, Arnold	ing.	KANADA, Hamilton
9.	ALLIK, Villibald	rer. oec.	USA, New York
10.	ALT, Kuno	med.	KANADA, Toronto
11.	ALVER, Eugen	dr. med.	USA, UU Army
12.	AMBROS, Heino	rer. oec.	ROOTSI, Stokholm
13.	ARAK, Jüri	rer. oec.	AUSTRAALIA
14.	ARRO, Heino	agr.	ROOTSI, Söllentuna
15.	ARUJA, Endel	dr. rer. nat.	INGLISMAA, London
16.	AVARA, Enn	rer. for.	ROOTSI, Enskede
17.	BACH, Mihkel	arch.	KANADA, Toronto
18.	BERGGREN, Gunnar	ing.	ROOTSI, Stokholm
19.	DANIEL, Aleksander	med. vet.	ROOTSI, Eslöv
20.	EISTRAT, Artur	jur.	ROOTSI, Enskede
21.	END, Arvo	rer. oec.	ROOTSI, Alvsjö
22.	ENNOK, Toivo	rer. oec.	ROOTSI, Göteborg
23.	ERLEMAN, Viktor	jur.	KANADA, Mattawa
24.	GRABBI, Hellar	phil.	USA, New York
25.	GRABBI, Rein	ing.	USA, New York
26.	HAABNIIT, August	agr.	KANADA, Toronto
27.	HABICHT, Hans	agr.	KANADA, Montreal
28.	HANSEN, Juhan	ing.	KANADA, London
29.	HANSEN, Jüri	agr.	KANADA, London
30.	HELMVEE, Eugen	rer. oec.	ROOTSI, Ludvika
31.	HERZMAN, Paul	arch.	SAKSAMAA
32.	HIIS, Gunnar	med.	ROOTSI, Uppsala
33.	HIMMA, Einar	med.	USA, Chicago
34.	HINNO, Jüri	dr. med	USA, Thiells
35.	HÄRM, Gustav	jur.	USA, Los Angeles
36.	HÕLPUS, Ilo	jur.	USA, New York
37.	ISE, Rudolf	ing.	USA, Baltimore

38. JAASON, Viktor	ing.	AUSTRAALIA, Newport
39. JALAKAS, Paul	jur.	ROOTSI, Ulricehamn
39. JAMS, Mihkel	agr.	ROOTSI, Uppl. Väsby
40. JASKA, Elmar	dr. agr.	KANADA, Ottawa
41. JOASAARE, Erik	agr.	KANADA, Toronto
43. JOASAARE, Mart	agr.	KANADA, Toronto
44. JOMM, Aleksander	ing.	KANADA, Mont Joli
45. JOOST, Kristjan	mag. agr.	ROOTSI, Hägersten
46. JURS, Artur	dr. med. dent.	USA, US Army
47. JUSTSHUK, Eugen	ing.	ROOTSI, Aryd
48. JÄNES, Lembit	agr.	KANADA, Rockingham
49. JÄRV, Evald	arch.	ROOTSI, Kvarnholmen
50. JÜRIMA, Ülo	agr.	KANADA, Toronto
51. JÜRIS, Martin	jur.	ROOTSI, Södertalje
52. KAERAMAA, Artur	theol.	USA, Des Moines
53. KAHO, Arnold	agr.	ROOTSI, Köping
54. KAIN, Vambola	ing.	ROOTSI, Göteborg
55. KALD, Lembit	ing.	USA, New York
56. KALMET, Alfred	rer. oec	ROOTSI, Malmö
57. KAPSI, Egon	ing.	USA, New York
58. KARELL, Enn	rer. oec.	AUSTRAALIA
59. KARLOV, Oskar	ing.	AUSTRAALIA, Ryde
60. KARTUS, Einar	chem.	ROOTSI, Stokholm
61. KARU, Heinrich	agr.	KANADA, London
62. KARUKS, Ergo	ing.	KANADA, Toronto
63. KARUPÄÄ, Leo	agr.	ROOTSI, Stokholm
64. KASK, Karl	jur.	USA, New York
65. KAUP, Johannes	rer. nat.	USA, Wilmington
66.	rer. for.	USA, New York
67. KELLER, Artur	rer. oec.	ROOTSI, Rotebro
68. KINT, Oole	phil.	ROOTSI, Uppsala
69. KINT, Tõnis	agr.	ROOTSI, Stokholm
70. KISS, August	phil.	SAKSAMAA, Heidelberg
71. KIVESTU, Juhan	ing.	KANADA, Montreal
72. KLAUREN, Vambola	phil.	ROOTSI, Karlstad
73. KLAUS, Rein	agr.	USA, Schenectady
74 KLEMMER, Georg	ing.	AUSTRAALIA, Guilford
75. KLETTENBERG, Lembit	jur.	AUSTRAALIA, Sidney
76. KONRADSON, Theodor	rer. oec.	ROOTSI, Norrköping
77. KOOL, Karl	theol.	ROOTSI, Hägersten
78. KOORITS, Harry	ing.	ROOTSI, Stokholm
79. KOPLI, Viljar	rer. oec.	AUSTRAALIA
80. KORNEV, Nikolai	jur.	SAKSAMAA, Augsburg
81. KOSENKRANIUS, Lembit	ing.	USA, Waynesburg
82. KRABI, Feliks	rer. merc.	KANADA, Toronto

83.	KRUUS, Kaarel	agr.	ROOTSI, Uppsala
84.	KUKK, Jaak	arch.	USA, Berkeley
85.	KUKKUR, Hindrek	ing.	KANADA, Toronto
86.	KULGMA, Artur	ing.	KANADA, Halifax
87.	KURIS, Eino	agr.	KANADA, Toronto
88.	KUROL, Martin	rer. oec.	ROOTSI, Ängelholm
89.	KUULEP, Otto	rer. oec.	ROOTSI, Mölndal
90.	KUUSLER, Elmar	theol.	USA, New York
91.	KUUSKVERE, Gustav	jur.	USA, New Brunswick
92.	KUUTMA, Eduard	rer. merc.	KANADA, Toronto
93.	KÄBIN, Abel	agr.	KANADA, Oakville
94.	KÄRSTEN, August	ing.	ROOTSI, Hägersten
95.	KÖSTNER, Martin	rer. oec.	ROOTSI, Göteborg
96.	KÕLVIK, Paul	agr.	USA, New York
97.	KÕPP, Aleksander	rer. oec.	USA, Chicago
98.	KÕPP, Peeter	dr. agr.	USA, Chicago
99.	KÕRESSAAR, Viktor	dr. phil.	USA, New York
100.	KÜNNAP, Boris	phil.	USA, Bruce
101.	LAAN, Bruno	ing.	USA, Los Angeles
102.	LAANSOO, Feliks	iur.	KANADA, Montreal
103.	LAANTEE, Karl	theol.	USA, Philadelphia
104.	LAMAN LÄÄNELAID, Artur	rer. merc	KANADA, Toronto
105.	LAMPSON, Eduard	rer. oec.	USA, New York
106.	LAUPA, Harald	ing.	USA, New York
107.	LAURITS, Osvald	pharm.	USA, New York
108.	LEEMETS, Paul	ing.	ROOTSI, Enskede
109.	LEESMENT, Heikki	jur.	USA, New York
110.	LEETARU, Edmund	dr. med.	USA, New York
111.	LEETE, Taimo	jur.	KANADA, Ville LaSalle
112.	LEHTMÄE, Aksel	med.	USA, Ridgefield Park
113.	LEMMING, Eduard	ing.	USA, Teaneck
114.	LEPIK, Osvald	agr.	KANADA, Toronto
115.	LEPIK, Martin	rer. oec.	ROOTSI, Solna
116.	LEPP, Augustin	ing.	AUSTRAALIA, Perth
117.	LEPSON, Albert	jur.	KANADA, Hamilton
118.	LIIBAND, Johannes	ing.	USA, New York
119.	LIIDEMAN, Georg	ing.	KANADA, New Toronto
120.	LINDMA, Karl	rer. oec.	ROOTSI, Bromma
121.	LINDORG, Neeme	ing.	ARGENTIINA, Buenos Aires
122.	LINK, Feliks	med.	USA, New York
123.	LOSSMAN, Artur	dr. med.	INGLISMAA, London
124.	LUHT, Mihkel	ing.	ROOTSI, Lehäll
125.	LUIK, Herman	agr.	ROOTSI, Umea
126.	LUTTER, Gusten	ing.	USA , Denver
127.	LUTTER, Otto	agr.	USA , Denver

128. LÕOKE, Arvo	ing.	USA, Pittsburgh
129. LÄTE, Eduard	ing.	USA, Sturgis
130. LÄTE, Juhan	jur.	KANADA, Mimico
131. MAIMETS, Lembit	ing.	KANADA, Willowdale
132. MALDRE, Elmar	chem.	KANADA, Toronto
133. MALM, Priit	rer.oec.	ROOTSI, Lerum
134. MANDEL, Harald	agr.	KANADA, Toronto
135. MANDRE, Jüri	agr.	USA, Baltimore
136. MARIPUU, Sergei	rer.merc.	USA, Baltimore
137. MARTIN, Kaarel	ing.	USA, New York
138. MATHIESEN, Edgar	agr.	SAKSAMAA, München
139. METS, Eduard	jur.	USA, New York
140. MIKKOR, Albert	dr.jur.	SAKSAMAA, Braunschweig
141. MILLERT, Olaf	phil.	USA, Northfield
142. MILLES, Jüri	jur.	ROOTSI, Göteborg
143. MÄGI, Arved	rer.oec.	ROOTSI, Stokholm
144. MÄGI, Paul	ing.	USA, New York
145. MÄGI, Ragnar	rer.oec.	USA, New York
146. MÄGI, Raimond	rer.oec.	KANADA, Kirkland Lake
147. MÄGIS, Olaf	theol.	USA, St. Paul
148. MÄSAK, Hjalmar	rer.oec.	ROOTSI, Mölndal
149. MÖLDER, Karl	rer.oec.	ROOTSI, Göteborg
150. NÕMM, Oskar	ing.	KANADA , Montreal
151. OJAMAA, Voldemar	agr.	USA, Seabrook
152. OJAMAA, Ülo	jur.	KANADA, Mont Joli
153. ONNO, Aleksander	agr.	ROOTSI, Lidingö
154. OTS, August	jur.	ROOTSI, Stureby
155. PAADRE, Koit	ing.	USA, New York
156. PAAS, Renee	med.	ROOTSI, Hägersten
157. PAAVEL, Vladimir	dr.ing.	SAKSAMAA, Neuss
158. PAJUR, Juhan	ing.	USA , New York
159. PAJUSTE, Eduard	ing.	ROOTSI, Enskede
160. PALOOTS, Gustav	agr.	KANADA, Delhi
161. PALS, Aleksander	rer.for.	ROOTSI, Johanneshov
162. PALS, Ilmar	ing.	KANADA, Lethbridge
163. PALS, Raimond	chem.	USA, New York
164. PEDAK, Johannes	pharm.	USA, Baltimore
165. PENSALA, Väino	med.	SOOME, Lauttasaari
166. PERANDI, Ado	rer.oec.	USA, New York
167. PERANDI, Adolf	dr.jur.	USA, New York
168. PERMAN, Jaan	agr.	AUSTRAALIA
169. PETSI, Alfred	rer.oec.	ROOTSI, Dyltabruk
170. PITEA, Haarand	jur.	USA, New York
171. PLIKK, Herman	rer.for.	ROOTSI, Overtornea
172. PRIKS, Erich	agr	USA, New York

173.	PRINGI, Kaarel	ing.	KANADA, Montreal
174.	PUSKAR, Viktor	ing.	USA, New York
175.	PÕDER, Valter	math.	AUSTRAALIA, Cowza
176.	PÕDERSOO, Harry	agr.	IDA-AAFRIKA, Tanganjika
177.	RAIDAL, Aleksander	rer. oec.	USA, Hartford
178.	RAIDAL, Viktor	jur.	USA, New York
179.	RAIEND, Ülo	chem.	ROOTSI, Uppsala
180.	RAIMET, Enn	med.	AUSTRAALIA
181.	RAITARE, Lembit	ing.	KANADA, Montreal
182.	RAUD, Jaan	agr.	KANADA, Lethbridge
183.	RAUDMÄE, Juhan	K. S. dipl.	ROOTSI, Hägersten
184.	RAVA, Gustav	jur.	ROOTSI, Bromma
185.	REBASSOO, Herbert	mag. math.	USA, Decorah
186.	REHEPAPP, Aleksander	ing.	USA, New York
187.	RELLJAN, Fromhold	rer. oec.	AUSTRAALIA, Kalorama
188.	REINSAAR, Eric	ing.	USA, New York
189.	RIGA, Heino	ing.	KANADA, Toronto
190.	RISTMÄE, Oskar	rer. for.	KANADA, Port Arthur
191.	ROOMANN, Hugo	arch.	USA, Elizabeth
192.	RÜKKEL, Helmut	rer. oec.	AUSTRAALIA, Melbourne
193.	SARETOK, Vitold	ing.	ROOTSI, Göteborg
194.	SEITAM, Arnold	dr. med.	USA, Chicago
195.	SEPP, Raoul	ing.	KANADA, Toronto
196.	SIKK, August	phil.	SAKSAMAA
197.	SIREL, August	agr.	USA
198.	SISKA, Voldemar	jur.	AUSTRAALIA, Hillside
199.	SOOTARU, Armas	arch.	USA, Oakland
200.	SORK, Henno	med.	USA, Syracuse
201.	SOTTER, Kaljo	rer. for.	ROOTSI, Gävle
202.	SUURSÖÖT, Helmut	rer. oec.	KANADA, Toronto
203.	SÖÖT, Ferdinand	agr.	USA, Baltimore
204.	TAAGEN, Johannes	rer. merc.	USA, Rockfield
205.	TAAGEPERA, Harald	ing.	ROOTSI, Stokholm
206.	TAAR, Oskar	jur.	ROOTSI, Göteborg
207.	TAMM, Peeter	ing.	USA, Bismarck
208.	TAMMARU, Enn	rer. oec.	USA, Chicago
209.	TAMMELO, Ilmar	dr. jur.	AUSTRAALIA, Sidney
210.	TARENDI, Allan	arch.	KANADA, Montreal
211.	TEDER, Richard	dr. med.	USA, Chicago
212.	TERASMÄE, Enn	dr. agr.	KANADA, Guelph
213.	TERASMÄE, Ilmar	geol.	KANADA, Toronto
214.	TERASMÄE, Jaan	geol.	KANADA, Hamilton
215.	THOEN, Erik	iur.	KANADA, Etobicoke
216.	TIEF, Jaan	ing.	USA
217.	TIIDEMANN, Gustav	jur.	AUSTRAALIA

218. TIITUS, Bernhard	agr.	ROOTSI, Hägersten
219. TIIVEL, Jaan	jur.	USA, New York
220. TIMMAS, Osvald	rer.oec.	KANADA, Toronto
221. TIRU, August	jur.	USA, Chicago
222. TOIGER, Endel	agr.	KANADA, Murillo
223. TOMASSON, Aksel	rer.oec.	ROOTSI, Göteborg
224. TOMINGAS, Fred	dr.med.	KANADA, Toronto
225. TOMINGAS, William	ing.	USA, New York
226. TOOMES, Aadu	med.vet.	ROOTSI, Kävlinge
227. TOOMES, Juhan	ing.	ROOTSI, Stokholm
228. TOOMES, Tarvo	rer.oec.	ROOTSI, Stokholm
229. TOMUSK, August	dr.med.	USA, Chicago
230. TREUBERG, Gerhard	ing.	ARGENTIINA
231. TREUFELDT, Ain	ing.	ROOTSI, Västerås
232. TRUUSÖÖT, Ants	ing.	ROOTSI, Göteborg
233. TRUUSÖÖT, Mihkel	rer.oec.	ROOTSI, Hägersten
234. TÕIGAST, Helmut	jur.	KANADA, Toronto
235. TÕRMAKÜLA, Ignas	jur.	KANADA, Toronto
236. TÜNDER, Johannes	agr.	AUSTRAALIA, Wagga
237. UBAKIVI, Roman	rer.oec.	USA, New York
238. UIBOPUU, Hans	ing.	ROOTSI, Lund
239. ULUOTS, Jüri,- Erik	arch.	ROOTSI, Stokholm
240. URIKO, Maksimilian	ing.	USA, New York
241. URITAM, Richard	jur.	USA , New York
242. URVANDI, Paul	jur.	KANADA , Montreal
243. UUSNA, Sergei	ing.	AUSTRAALIA, Wundowie
244. VAHER, Arved	ing.	KANADA, Toronto
245. VALLNER, Johannes	rer.for.	KANADA, Sault St. Marie
246. VASUR, Endel	ing.	ROOTSI, Stokholm
247. VATSEL, Armand	ing.	ROOTSI, Hägersten
248. VEEM, Hugo	jur.	ARGENTIINA, Buenos Aires
249. VELITAR, Jakob	agr.	ROOTSI, Fjällkinge
250. VENTSEL, Alfred	mag.rer.oec	ROOTSI, Sundbyberg
251. VIILUP, Nikolai	agr.	USA, New York
252. VILLOTA, Kalju	ing.	USA, New York
253. VILVAL, Ernst	rer.oec.	ROOTSI, Bromma
254. VOORE, Nikolai	ing.	USA, Seabrook
255. ÕÕPIK, Oskar	jur.	NORRA, Oslo
256. ÕÕPIK, Tõnis	med.	USA, New York

LIHTLIIKMED JA REBASED:

1.	ADAMSON, Jüri	ing.	USA, New York
2.	AHMAN, Heino	med	ROOTSI, Lund
3.	ANDREKSON, Avo	ing.	ROOTSI, Mölndal
4.	BOCK, Viljar	ing.	USA, New York
5.	JAAGO, Erich	ing.	ARGENTIINA, Buenos, Aires
6.	JALAJAS, Arvo	math.	USA, East Orange
7.	KASK, Uno	chem.	USA, Savannah
8.	KEDER, Virko	ing.	USA, Lafayette
9.	KIISS, Aksel	ing.	USA, Summit
10.	KILGAST, Helmut	phil.	USA, U. S. Army
11.	KIVISTIK, Olev	ing.	KANADA, Toronto
12.	KOOBA, Eino	med.	SVEITS, Zürich
13.	KULDASSAR, Väino	ing.	ROOTSI, Göteborg
14.	KUUSKVERE, Jaan	ing.	USA, New Brunswick
15.	KÄPA, Kalju	rer. oec.	USA, Paterson
16.	LUKSEPP, Ülo	ing.	KANADA, Toronto
17.	LÜLI, Kalju	med. vet.	ROOTSI, Upplands-Väsby
18.	PETERS, Ago	med.	KANADA, London
19.	REINSON, Otto	ing.	ROOTSI, Göteborg
20.	ROMMAN, Aimer	ing.	KANADA, Trail
21.	RUUGE, Paul	chem.	USA, U. S. Army
22.	RÄMMAL, Karl	med.	ROOTSI, Lund
23.	SANDSTRÖM, Helmuth	ing.	KANADA, Toronto
24.	SÄRKO, Anatol	chem.	USA, New York
25.	TAMBERG, Karl	ing.	KANADA, Toronto
26.	VELDEMAA, Aleksander	ing.	ARGENTIINA, Buenos Aires
27.	ÄRO, Enn	ing.	ROOTSI, Göteborg

** ** ** ** **

Kõrval lhk. 19 asuvad pildid on võetud Rotalia suvepäevadel Kanadas. Ülemisel pildil näeme kuulsat Palootsa talu, mille lipumastis lehvib Eesti lipp ka siin , Põhja-Ameerika mandri südames. Keskmisele pildile on ennast asetanud grupp suvepäevadest osavõtjaid ja alumisel pildil näeme neid New Yorgi rebaseid, kes pika reisi Kanadasse ette võtsid. Vasakult: Rein Grabbi, Jaan Kuuskvere, Henno Sork, Kalju Villota, Jüri Adamson.

VANA SÕBER KÄIS KÜLAS.

Varsinais-Suomalainen Osakunta omaaegne kuraator,prof. Eino Saari viibis Helsingi Ülikooli esindajana koos Yli-oppilaskunnan Laulajat meeskooriga novembri lõpul New Yorgis. Peale erakordselt hästi õnnestunud esinemist Carnegie Hall'is otsisin ta üles just enne laulumeeste asumist bussidesse edasisõiduks Kanadasse. Jällenagemine kärarikkal aj kulmaJ õisel maailmalinna tänaval kontserthoone taga oli südamlik, kuigi vaga lühiajaline. Ta lubas aga, et ta mind üles otsib enne oma tagasisõitu Soome. Ja nii ta äkki ilmuski mu pisikesse kodusse ühel viimastest vanaaasta päevadest. Oli lõpmata armas ja soe tunne veeta õhtut vana sõbraga, kellel nii elavad mälestused Tartust, Rotaliast, vil! Uluotsast jne. Ning elavaiks muutusid ka ühiselt veedetud hetked VSO suvepäevadelt 1938. a. Kustavi saarel seal Botnia tagasopis, või tema kodust Mukkiniemist ja paljudest ühistest headest tuttavatest. Kiiresti möödus õhtukene ja ta kadus taas ohe selle teadmisega, et "Rotalia ela voimakkasti"ka uues olukorras, hajutatuna mööda maailma. Mina aga mitte ei saatnud ainult tervitusi vanadele sõpradele Helsingi,vaid tundus, nagu oleksin tema kaudu saanud saata tervitusi ka oma kodumaale. Läks ta ju sinna nii lähedale sellele pühale paigale, see vana eestlaste sõber ja vana sõprusliitlane!

Heikki Leesment.

* * *

Rotalia USA Koondis oma koosolekul Balti Majas, 11. dets. valis omale uue juhatuse: Koondise esimees - vil! Juhan Pajur, abiesimees ja laekur - vil! Sulev Kelder, kirjatoimetaja - vil! Eric Reinsaar.

* * *

confr! Artur Jurs abiellus prl. Irene Nora Henninger' iga . Laulatuse toimetas prof. Võõbus Maywoodis, Illinois. Alates augustist 1953 on confr! Artur Jurs vanemleitnant Am. Uhendriikide sojavaes, mille koosseisus ta komandeeriti aastavahetusel Saksamaale.

* * *

confr! Ilmar Aasmaal ja tema abikaasal Virvel on sundinud poeg Andrus.

Palun järgmises "Meie Sides" avaldada:

Tänuavaldus.

Ma tänan südamest koiki kaasvendi , kes mind minu sünn ipäeval meeldetuletades mind isiklikult ja sõnav õttudes õnnitlesid,igaltpoolt üle maailma mind kirjadega, telegrammidega ja auaadressidega tervitasid ja austasid, ning rohkeid, mulle nii väärtuslikke, kinke annetasid! Ma pole suuteline kõiki isiklikult tänama, millejõttu palun käesoleva üldise tänuavaldusega leppida!

Ka minu abikaasa poolt südamlikud tänusonad temale ülesnäidatud austuse ja meeldetuletuse eest!

Iseäranis tänulik olen Rotalia USA koondisele,selle koondise daamidele , koondise juhatusele ja vil! kogu juh. liikmetele selle suure hoole ja vaeva eest , mida nad nägid,et seda ilusat aktust-koosviibimist minu auks korraldada.

Need kõik olid siirad sõpruseavaldused, mida ma nii hindan, ja mis on tõendiks, et Rotalias valitseb aja ja olude peale vaatamata soe ja vennalik side ning kestev sõprus!

Olgu kõik veelkord tänatud!

New York, november 1953. Paul Mägi.

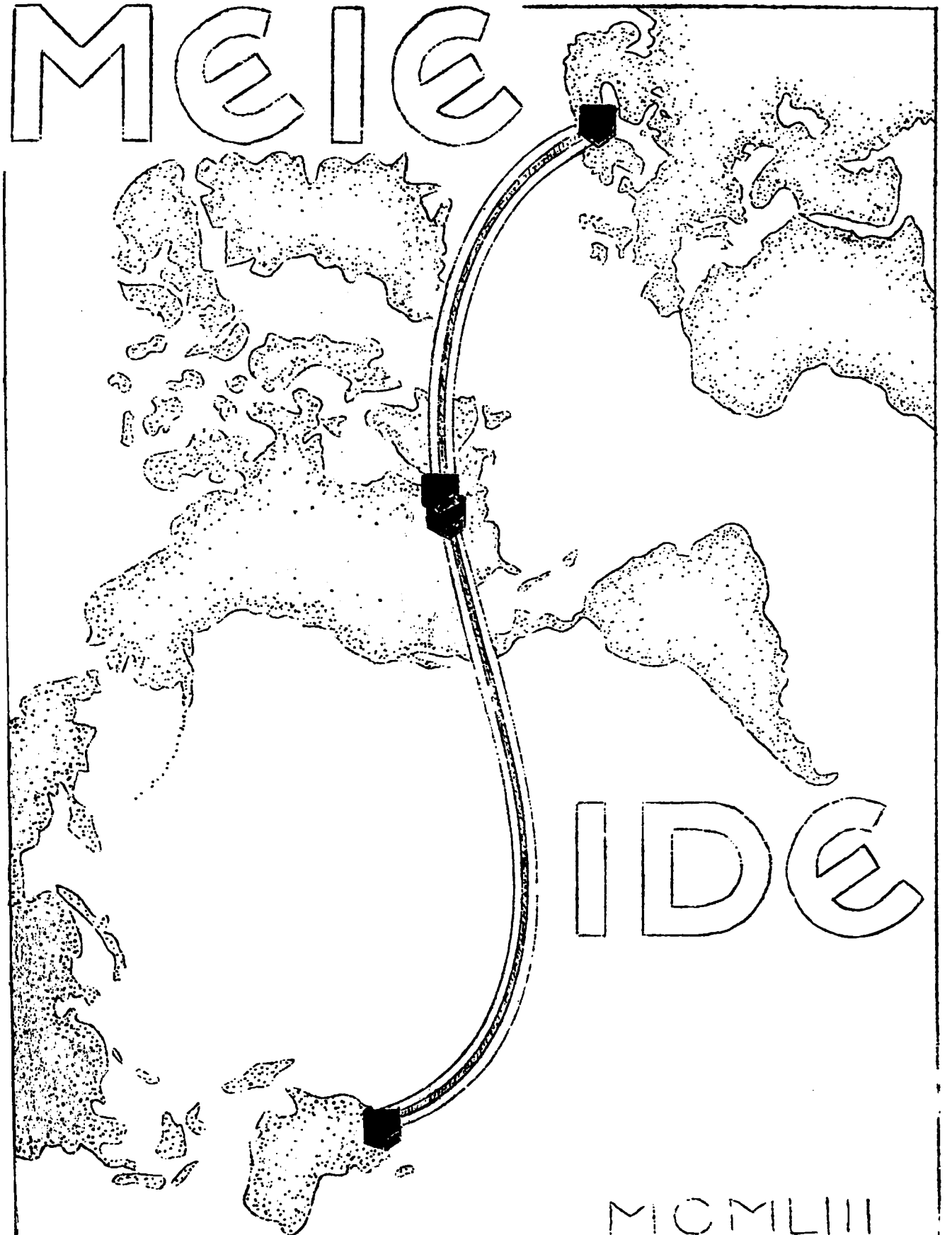
Rootsi koondise teadeanne.

40. a. juubelialbumis avaldatud Rootsi Koondise juhatuste loetelu pole täielik. Puudub 1944/45 aasta juhatus eesotsas senior vil! Heikki Lees mentiga, meist mitteolenevail põhjusil.

Leo Karupää.

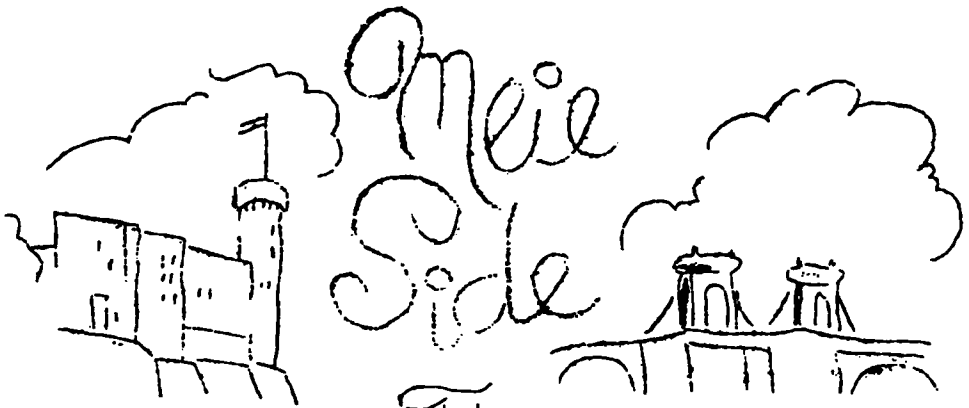
"Meie Side" - korp! Rotalia ajakiri. Väljaandja korp! Rotalia konvent New Yorgis. Toimetaja: confr! Hellar Grabbi , abitoimetaja: confr! Rein Grabbi. Toimetuse aadress: 413 E 84-th Street , New York 28 , N.Y., USA.

MEIE IDE

MCMLIII
KANADA

KORPORATSIOON ROTALIA AJAKIRI

Korp! Rotalia
A j a k i r i

Väljaandja: -
Kanada Koondis

Nr. 6 Jõulukuul 1953.

S A A T E K S.

"Meie Side" käesoleva numbri koostamisel on astutud mõnele senikäidamatule rajale. Toimetaja poolt on võetud kontakt kõigi kaasvendadega, kes üksikuina ja isoleerituina elavad Kanada kaugustes. Toimetaja on seekord erakorraliselt annud sõna Rotalia daamidele. Nii üks kui ka teine suund pole mitte valitud sellepärast,et suurendada laekuvate käsikirjade kogust, vaid et anda ajakirjale suuremat pinnalist ulatust ja ruumilist sügavust.

Siinjuures avaldan tänu kõigile neile,kes oma kaastööga on võimaldanud numbri ilmumise ja selle ilmumise kavas ettenähtud ajaks. Siinjuures avaldan tänu kõigile, kes lahkelt kaasa aitasid loomisraskustes. Ja poleks õige, kui ma unustaksin tänamata neid kaasvendi, kes on lubanud oma kaastööd edaspidi ilmuvatele numbritele.

Kahjatseda on, et kaugused maailmas on suured ja et postivedu pole küllalt kiire. Sellepärast ei jõua käesolev number paljudele jõulupostiga kätte ja tervituste hilinemine on paratamatu.

Toimetaja.

Rõõmsaid jõule!
Head uut aastat!

Aino Thoen

Uueks aastaks

Sel vastsel aastal tasumise tundi
võib kuulutada Kohtumõistja kell,
mil langemas näed vägivaldset sundi
me kodumaalt, kus viibib mõte hell.

Kes tingiks siis veel elu-surma hinnas,
kui seisaks rajal, vinnas püssilukk?
Verd ennegi on võtnud sünnipinnas
ja valida on olnud võit või hukk.

Ei küsi keegi siis - kes koju jõuab
ning kelle osaks igavene öö,
maa paljukannatanu kõigilt nõuab
me usku, vaprust, vaimustust ja tööd:

üks käsi adral õnnistuse palves
ja teine relval vabaduse valves.

Abel K ä b i n:

PÄRAST JUUBELIT.

Rotalia juubelipäev ja sellega ühenduses olnud ettevalmistused on möödas. Algab viiekümnendale vastu minek. Algab ka argipäevane töö ja tegevus. Ning nüüd tuleb varsti töös ja tegevuses anda vastus, mis ja kuidas edasi?

Igal rotalusel on ses küsimuses muidugi omad mõtted, kavad ja - ka kogemused. Igal maal ja maailmajaos on ka erinevad eeltingimused, olukorrad ja vahekorrad ümbrusega. Sellepärast on üsna loomulik, kui igapäevane töö ja tegevus Rotalia organites ühes või teises asukohas on erinev. Ei saa minagi end lahti kiskuda täielikult siinsest ümbrusest. Tohiks olla mõistetav, kui mõnedki järgnevalt puudutatud küsimused on käsitletud siinsest vaatevinklist.

Eestkätt peatugem küsimusel, missuguses suunas peaks olema asetatud rõhk Rotalia tegevuse arendamisel. Kas panna peamine rõhk Rotalia siseelu arendamisele või suunata oma jõudu järjest rohkem üld-rahvuslikku tegevusse?

Kui rotalused on kusagil maal maandunud, siis -- nii Saksamaal kui ka Kanadas, kus olen kaasa elanud, ja näib et ka mujal - on olnud esimeseks tööks: rivi joondu! On olnud tarvilik näha, mis moodi me öige välja näeme, palju on höörutud jalgu, kas on lonkavaid põlvi ning - peaasi - kuidas on silmavaade! Jõudnud selgusele iseendis on alganud hiljem ka tegutsemine ühes või teises suunas. Ning sedamaid on avatud ka uksed nendele, kes tahavad liituda meiega.

Juubeliaasta oli hääks võimaluseks oma organisatsiooni olemuse ja võimete ülevaatuseks. Kuuludes Rotalia rivi koosseisu, on minul küll jäänud mulje, et - rivi on korralik. Teotahe laitmatu. Tohiks ehk kõlvata isegi löögiüksuseks. Üksiku rivis köötsakile vajumine ei tohiks segada üldist hinnangut, sest suures peres võib ikka leiduda üksikuid, kes unustavad vanasõna , et "enne mõtle, siis ütle!"

Kui selles oleme selgusel, et pagulus oma psühholoogiaga pole meie närvikava rikkunud, distsipliini läbi purenud ning organisatsioon on jälle teovõimeline, siis alles tohiks sellise küsimusega välja tulla, nagu esitatud üleval. Vastasel korral peaksime oma energia täies ulatuses rakendama organisatsiooni sise-distsipliini ja elujõu taastamisele, peaksime tööd tegema eestkätt iseendi juures. Sisemiselt nõrgana ei oleks me võimelised midagi positiivset korda saatma väljaspool. Tekitame ainult intriige.

Näib, et meie järgnevate aastate kavatsustesse tohime võtta Rotalia sisemise organisatsiooni tegevuse ja arendamise kõrval ka jõu suunamise üld-rahvuslikku tegevusse senisest suuremal määral.

Esimese konkreetse ülesandena näen siin tihedama kontakti loomise eesti üliõpilaskondadega meie organite asukohamaades. Seda nimelt laiemas ulatuses, nii et kaasa tuleksid mitte ainult EKVL - EKL, vaid kõik eesti üliõpilaskonvendid, kes tegutsevad paguluses. Mis meie õieti teame oma üliõpi-

laskondade majanduslikest ja vaimlistest probleemidest või muredest? - Olen kaugel mõttest, et see kontakti otsimine peaks toimuma lihtliikmete "keilimise" eesmärgil. Selle eesmärk peab olema sõlmida otsad kokku eesti üliõpilaskonna ja eestist pärineva akadeemilise haridusega eestlaskonna vahel. Oletan, et on selge pikemate kommentaarideta, kuivõrt oluline see on Välis-eestlaskonna tuleviku perspektiivide seisukohalt, veel enam aga tuleviku vaba Eesti huvidest lähtudes.

See asi võtab aega. Tegelikud võtted ja korraldused olenevad kohalikest oludest.

Järgnevalt - näib, et mitme rahvuslike organisatsiooni liikmeskonnas leidub · ruumi rotaluste jaoks. Ainult üks näide - Toronto Eesti Selts peab ülal eesti täienduskooli. Ma mäletan veel selgesti, missuguse innuga ja kohusetundega tsaariaegses Eestis eesti seltskond töötas kaasa ema - keelsete koolide toetamisel ja ülalpidamisel. Rotaluste huvi tohiks ehk küll koonduda eesti lastele eestikeelse täiendava hariduse võimaldamiseks.

Kolmandaks - kui mitte täna, siis homme võib kerkida eestikeelse raamatu olemasolu küsimus. On põhjust karta, et eestikeelse raamatu kättesaadavus ja levik praegusel moel pole jääv nähe. Ma kardan tagasi-lööke juba lähematel aastatel, kui õige aegsasti selle vältimiseks välja ei astuta. Kaob eesti raamat paguluses, kaob eesti raamat üldse, sest praegu Eestis ilmuv eestikeelne raamat pole eesti raamat. Veel enamgi: kaob eesti raamat paguluses, kaob ka eesti keel paguluses. See tähendab ka eesti rahvuse kadu.

Et süsteemikindla tööga on võimalik raamatu levikut kindlustada ja üllatavaid tagajärgi saavutada, näitavad omaaegsed raamatu-aasta kogemused kodumaal. Antud juhul on küsimuses eesti raamatu olemasolu kindlustamine.

Usutav tohiks olla, et meil juba nii palju mõjuvõimu on, et suudame mõtteid liikuma panna ja algatusi välja kutsuda eesti raamatu olemasolu kindlustamiseks.

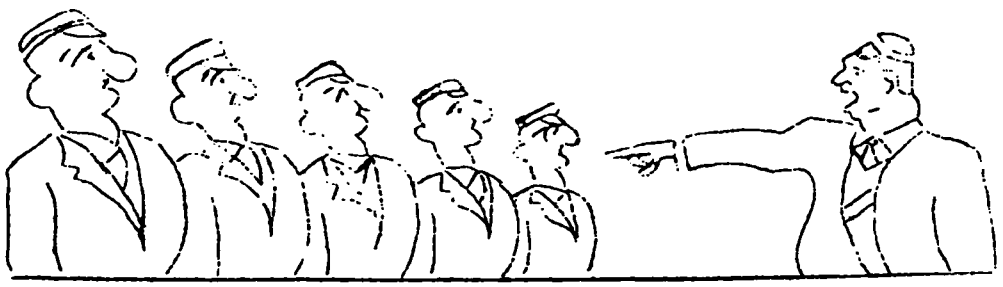
Elu ise näitab eriolukordades ülesandeid mida meil täita tuleks. Aga need kolm küsimust: 1) eestikeelse täiendava hariduse võimaldamine eesti lastele, 2) eestikeelse raamatu elu kindlustamine ja 3) akadeemilist haridust taotleva eesti nooruse ja eestist pärineva akadeemiliste haritlaste vahelise kontakti loomine ja süvendamine on kolm põhilist küsimust eesti üld-rahvuslikus tegevuses, milleks ka rotalused oma energiat ja teotahet rakendama peaksid. See on võitlus rahvuse olemasolu eest.

x x x

Ei ole ma nende küsimuste esile tõstmisega tahtnud ütelda, nagu peaks Rotalia oma poolesaja vastu minnes muutuma rahva-hariduse seltsiks. Korporatsiooni siseelu edasiviimine loomulikult kestab senisest intensiivsemalt, sest "meheikka jõudmine" toob ka vastavaid kohustusi. Usun, et meie korporatsioon on paguluses juba niivõrt sisemiselt stabiliseerunud, et ta on võimeline ka väljaspool oma pere raami laiemates hulkades mõtteid algatama, teisi kaasa tõmbama ja häädele algatustele ise kaasa töötama oma liikmeskonna kaudu.

Sise-elus kerkis just 40. juubeliaastal küsimus Rotalia kodukorra sätete tõlgendamise või nende alusel juhendite andmise vajaduses - sest, koondiste elu ja tegevus ei mahtunud enam kodukorra raamidesse. Olles omal ajal lähedal Saksamaa ja Kanada koondiste ellukutsumisele ja organiseerimisele, pole ma kunagi tunnud, et kodukord oleks kitsaks jäänud või tegevust takistanud. Aga ei ole mul põhjust ka selle vastu vaielda, kui vil! kogu juhatus ja konvent ametlikult delegeerivad koondistele nendes maades kus puuduvad konvendid, konvendi õigused ja kohused, kuni konventide tegevusse astumiseni. Sealjuures antud oludes on oluline, et vennaskonvendid, olgu nad koondised konvendi õigustes ja kohustes või tegevliikmetest koosnevad konvendid, oleksid võrdõiguslikud vennaskonvendid. Tõeliselt ju Tartu ja Tallinna konvendid seda kodumaal ka olid, kuigi Tallinna konvent ametlikult kandis osakonna nime. See oleks tõeliselt kujunenud faktilise olukorra ametlik tunnustamine volituse andmise näol. Rotalia organisatsioon säästaks palju aega ja jõukulu, mis nõuab täiendavate juhendite arutamine mitmetel koosolekutel. Kusjuures aga sidepidamine vil! kogu juhatusega üksikutel organitel peab olema intensiivne.

Kui oma siseelus suudame toime tulla vähema ametlikkusega, suurema kohusetundega, üksteise mõistmisega ning vastastikku lugupidamisega, siis saavutame suurema ja tugevama ühistunde.

Enn T e r a s m ä e.

NOORED HINNAKU OLEVIKKU OBJEKTIIVSELT.

Professor ja luuletaja Gustav Suits, kes Rootsis pühitsemas oma 70. juubelit, kirjutas laulu noortele:"Las kasvame, me tõusev sugu, ja ootame mil tuleb tund. Kord neile, kes veel näevad und, me müristame kõrvu söjalugu!" See laul noortele on ilus ja see sütitas igat noort. Pole mingi ime, et noored tulihingelised ja kärsitud on. Nad on täis tegutsemistahet ja jõulised oma väljendusis. Nii on see ikka olnud põlvest põlve ja nii saab see ka kestma. Nõnda on kord elus seatud. Noorte päralt on õigus olla röömus, alati valmis tegutsemiseks ja otsimas avaramat võimalust oma võimete arendamiseks.Noorte päralt on tulevik. Eks köik see ole juba kord kuuldu, sadandeid kordi korratud! Ja nüüd need "vanad"! Kasvades peavad noored kuulama nende käske ja vastu võtma õpetusi: seda sa pead tegema ja vaata, et sa seda või teist ei tee; nii pead end seltskonnas ülal pidama ja ilusti tere ütlema neile kellele tarvis jne, jne. Igal pool on "vanad" oma käsu ja keeluga noorel ees. Iga noor on nendega kimbus kui Toots köstriga. Pole siis ime, kui noored eriti vaimustusega könelesid Ameerikast kui maast, kus ainuõigus elamiseks ja tegutsemiseks pidavat kuuluma noortele. Eesti noored avastasidki tegelikult Ameerika, kui saatuslaine neid sinna paiskas varjule kodumaal valitsevate terroristide jõukude eest. Varjule, et kui kord saabub tund! Kui nende ridade kirjutaja töötas Rootsis ja pidas kirjavahetust Kanadas asuvate sõpradega, siis tehti temal korduvalt südame alt külmaks teatega:"See maa on noorte maa, vanadel pole õigust siia tulemiseks. Vaata ette, enne kui tuled!" Selle kiuste tulin siiski. Kujutage ette, alul tundus, et hoiatajatel oli õigus. Panin tähele kuis trammis noored rahulikult istusid vanade daamide püsti seistes. Hall juuks ei seganud neid sugugi mitte.Võis näha kuis tänavail noored enesele rinnaga teed tegid ega annud eesõigust liiklemises ega trammidele minemises vanematele, nagu see oli kombeks Euroopas. Ja kui n.n. tööametis küsitleja ametnik mu aastaid kuulis, siis lisas tema:"Mis teie õige mõtlesite, kui asusite teele siia! Meie vajame noori töökäsi!" Läksid nädalad ja kuud ning pilt muutus. Vaatamata, et ka eesti noored kõvasti oma häält tõstsid ja kinnitasid, et vanad ei ole muud kui ainult üks suur pahandus ja igalpool vaid noortele risti ees. Meil on juba kaks ja pool valitsust, kuid nende liikmete hulgas mitte ühtegi noort! Sama mõtet kuulsin viimati meie juubeli kommersil könes noortele, kus ka "vanadele" kes juba "hinge vaakumas" kuid kramplikult võimust kinni hoidvat - kadu kuulutati! Noorte päralt on ju tulevik. Seepärast - alt ära! Noored tulevad!

Vaatamata sellele köigele on elus ka siinpool maakera siiski köik väga tavalist moodi nagu see oli Euroopaski. Ameerika Ühendriikides ja Kanadas on nii poliitilisel alal,

Ülikoolides ja ärialal juhtimas vanad tuntud ja meile kõigile ammu kuuldud nimedega mehed. Kui näiteks Tartu Ülikooli õppetoolile oli määratud mitmeid noori teadlasi, kel polnud veel 30 aastatki turjal ehk ainult mõni aasta üle selle,siis selliste juhtudega pole mul olnud siin veel kokkupuutumist. Kui vabas Eestis nii parlamendis, valitsuses ja valitsusasutustes oli rida väga noori jõude, siis siin on hall pea rohkem eelistatud. Kus on siis noored siin? Neid näeme tegeliku töö juures, käsualustena asutusis ja kõikjal, kus palgad madalamad ja kus kergem neile käske anda ning tõenäolikult nende vallandamine pole keeruline, sest nendel on hea öelda, et küll noorel on ka kergem mõnd teist tööd leida.

Meie organisatsiooni üheks suureks tugevuseks oli tema tubli vanemate meeste kogu vilistlaste näol. Tol ajal kui olime veel vabas Eestis, õpetati meile, noortele, et vanemaid tuleb austada ja nendega ise tihe side luua. Seda tehti ja sellest oli kasu noortel, kes said osa vanemate suurematest kogemustest. Ja vanemad olid röömsad südamlikkude vahekordade üle noortega. Nüüd tundub nagu oleks selles kõiges tekkinud muudatus. Kõneldakse sageli, et vanad on tuimaks jäänud ja ainult tüliks ees. Minu arvates on siin tegemist suure eksiarvamisega. Kui jätta kõrvale meie pagulaskonna sisepoliitilised höörumised, millega meie organisatsioon ei tegele, ei ole minul teada ühtki juhtu, kus mõni vana vilistlane oleks nooremale vilistlasele, tegevliikmele või rebasele : risti ees! Oleme kõik ühes ja samas olukorras - põgenikud ja võitlemas elu igapäevaste raskustega. Ma usun, et selles olukorras oleks tihedast sidemest ja suuremast sõprusest kasu rohkem noortel. Tekkinud raskustes võiks noortel olla vaid kasu vanemate laiemast silmaringist. Noored ei tohiks unustada üht lihtsat tõsiasja: Veel pole ükski noor jäänud igavesti nooreks ega vanad ilmasambaks! Juba järgnevad kümmekond aastat teeb siin imet. Ja ma tahaks uskuda, et need"vanaks saanud noored"siis samuti mõtlevad kui nende ridade kirjutaja. Midagi muud pole tarvis kui rohkem objektiivsust ja asjalikumat mõtlemist. Ja siis tunneme ka meie vanad röömu öeldes, et noorte päralt on tulevik!

Tähiseid:

"Korp! Rotalia ülesandeks on kindla ja läheda ühenduse ning tugewa distsipliini abil kaswatada oma liikmeid nii waimselt ja kehaliselt, kui ka seltskondlikult, arendades nendes autunnet, kohusetunnet, aidates neid oma edasiharimises, kaswatades neid tublide ausate Eesti poegadena, et nemad pärast oma stuudiumi lõppu, wennalikku ühendusse jäädes, oma kodumaale, oma rahwale ja riigile headc kodanikkudena kasulikud wõiksid olla".

Erika T i m m a s.

KOOSTÖÖ MÄRKMEID KÖÖGI POOLELT.

Perekonnaõhtute ja muude kokkutulekute ettevalmistusel Kanada Rotalia peres, on tavaliselt kerkinud üks tähtis küsimus, nimelt: kuidas saaks korraldada meeldiva ürituse võimalikult väikeste kuludega. Kui härrad ürituse korraldamise on otsustanud, jõuab informatsioon pikkamööda ka daamideni. Ürituse eelarve, kui see satub naispere silma alla, sisaldab hulga paratamatuid kuluposte. Ka toidukulu on ette nähtud, aga see moodustab murdosa ühest teisest teatavast kulupostist. Toidu kohta on aga härradel kindel nõue: see olgu rikkalik, rahvuspärane, maitsev, hästiserveeritud, lühidalt - laud peab olema esinduslik. Siis selgub ka, et härrad on juba aegsasti, ilma daame "konsulteerimata" asunud seisukohale:nõudeile vastava peolaua saamiseks rakendada omaabi moodust, mis äraseletatult tähendab - daamid korraldagu. Kas see seisukoht on tingitud usaldusest daamide võimeisse, või on see harjumuslik koorma veeretamine naisperele - pole seni selgunud. Daamide protestikatsed omaabi mooduse vastu jäävad tagajärjeta, otsustavaks vastupanuks aga on daamid veel "nõrgalt organiseeritud", ja liiga järelandlikud. Töö ja mure toitude toomiseks peolauale langeb neile. Kui siis tuleb küsimusse eelarves ettenähtud liiga väikene summa toidu osas, selgub tavaline härrade seisukoht, nimelt: enam kulutada pole võimalik, otse vastupidi - kui kulusid kokku saab tõmmata, siis peaksid daamid seda tegema just toidu arvel, aga nõuded esindusliku laua osas jäävad püsima. Kokku hoida stoffi (see päris kulupost) arvel? Oh ei, kus sa sellega!

Daamide korraldatud toitlustamisega on üldiselt jäädud rahule ja kulude kokkuhoidki on õnnestunud toidu arvel. Loota on, et härrad edaspidi usaldavad ka "stoffi"korraldamise naisperele. Siis on tunduv kokkuhoid garanteeritud.

Eelmainitud omaabi korras toimusid Rotalia Kanada koondises 1952.a. kestel kaks perekonnaõhtut ja jõuluõhtu, viimane mõeldud lasteperele. 1953 aastal olid daamid tegevuses Rotalia USA-Kanada ühiste suvepäevade köögi poolel, samuti Rotalia 40. aastapäeva pühitsemiseks toimunud pidulikul Kanada Koondise pere ja külaliste kokkutulekul Torontos. Teadaolevail andmeil on Rotalia daamid Montrealis innukalt kaasa töötanud sealse Rotalia pere ürituste korraldamisel.

Kõige ülaltooduga ei ole tahetud daamide osatähtsust mitte liigselt rõhutada. Siinkohal pole vahest üleliigne öelda komplimente neile Rotalia härradele, kes heade abilistena daamidele köögi poolel tõhusat abi on osutanud. Meeldejääv on ühe Rotalia vilistlase (USA-st) ennastsalgav nõudepesu suvepäevilt - just siis kui algas rongikäik "Ai makaroni" muusika ja muuga Palootsa tammikusse lõkketulele. Seesugusel puhul mitte "põlema minna" ja köögist põgeneda on tun-

nustusväärne abivalmidus.

Endastmõistetavalt on Rotalia daamid alati kaasa löönud pidulikel puhkudel heatujuliste lauа- ja tantsupartneritena. Pole ülearune märkida, et seesugune kaastöö viis on meeldivaim - daamidele.

On kauniks kombeks, et pidupäevil tehakse vahest pisut juttu daamide kaastööst Rotalia eluavaldusis, kuid daamide kaastööst tavalisil argipäevil rotaluste - seega Rotalia elus - ei ole seninі palju räägitud. Kaastöö on kahtlemata olemas ka argipäevil - kes seda saaks salata. Ja kuna argipäevi on palju enam kui pidupäevi, siis võiks arvata, et siin see kaaluv osa kaas- ja koostööd ongi, mis otseselt mõjutab rotalusi ja seeläbi Rotalia elu. Õrnad märkused, valjem noomitus või vastuvaidlematu korrale kutsumine kuuluvad nende kaastöövahendite hulka, mida siis tarvitama peab, kui organisatsiooni töö meeste tähelepanu ja energiat väljaspool kodu liiga tugevasti seob, nõnda et koduses miljöös ähvardab tekkida vaakum. Teise äärmuse (härrad võivad kalduda äärmustesse, nagu teada) loiuks jäämise korral - algame seltskondliku suhtlemise tähtsuse rõhutamisega, koputame kohusetundele ja lõpuks nõuame kategoriliselt, et mees olgu ikka mehe eest väljas, eriti oma organisatsioonis. Seega võiks teatava õigusega öelda, et daamidel on tasakaalustav osa Rotalia argipäeva elus (Rotalia härrade suhtes). "Paraja veo" vaist on ju naistel tuntud omadus aegade algusest, või väidavad mehed vastupidist?

Ignas T ö r m a k ü l a.

VANAD JA NOORED NING LIIVAST KÕIS.

Inimese elupäevade piiratus põhjustab soovi ja tungi elada mingil kombel edasi peale oma füüsilise surma. Sellest tungist sõltub püüe luua midagi pölist ja püsivat, mis kestab kauem kui inimese lühike iga. Nõnda on kerkinud püramiide ja katedraalid, mis osutavad isikute mälestusele, kelle maine olemine lõppes väga kaua aega tagasi. On olemas püramiide, mis pole ehitatud külmadest kividest, vaid elavatest inimestest ning mille iga on auväärne. Üks sellistest on katoliku kiriku ligi kakstuhat aastat vana organisatsioon.

Ehituse põlisus oleneb materjalist ja materjali sidumisest. Selles seisab põlise ehituse kunst ja saladus. Kes tahab ehitada organisatsiooni, mis kestab läbi aegade, peab tundma inimest ja selle omadusi organisatsiooni ehituskivi seisukohalt ja peab peale selle teadma, mis liidab üksikud inimesed organisatsiooniks, nõnda et nad püsiksid koos ka kriitilistel aegadel. Nõnda nagu püramiidi ehitaja ei saa püstitada oma ehitust teemantidest, nii organisatsiooni ehitaja ei saa rajada oma plaane võimalikele olemasolevatele geeniustele, vaid peamiselt keskmisele inimesele. Need, kes on üle keskmise, on organisatsioonile väga kasulikud, kuid nende arv on piiratud, mispärast organisatsiooni peamiseks ehituskiviks on keskmine inimene. Kes seda põhilist tõde ei tunne, sellest ei saa mingit ehitusmeistrit organisatsiooni alal.

Organisatsioonile on suureks kasuks, kui tema ehitusest võtavad osa geniaalsed ehitusmeistrid. Aga tuleb aegu, mil geeniust pole kuskit võtta ning organisatsiooni elu ja tulevik oleneb keskmisest inimesest. Rotalia organisatsiooni silmapaistvate ehitusmeistrite hulgas oli kõige silmapaistvam Jüri Uluots. Tema tegelikult oli see, kes teadlikult uuris organisatsiooni ehituskunsti kui sellist. Tema süvenes ajalukku ja juurdles selle kunsti saladuste kallal. Vaevalt on praegu kedagi meie hulgas, kes tema kõrguseni küünib. Suur ehitusmeister on lahkunud ja aeg näitab, kuidas need talad, mis ta paigale pani, peavad vastu uutes aegades ja oludes.

Kui keskmine inimene on organisatsiooni ehituskivi, siis meistrid, kes ehitavad peavad tundma selle kivi omadusi, selle nõrku ja tugevaid külgi. On veel midagi, mis on väga tähtis. See on kivi tahumine. Ehitus tuleb ilusam ja tugevam, kui kivi ei panda seina nõnda nagu ta looduses leitakse, vaid selle juures tehakse teatavat tööd eesmärgiga muuta kivi sobivaks ehitusmaterjaliks. Korporatsioonis on selliseks tahumiseks korporatiivne kasvatus, nagu seda tunneme, distsipliini treenimine lihtsate äraproovitud võtetega ning meetoditega, vanema austamise printsiibi praktiline rakendamine jm. Neid meetodeid on väga palju arvustatud väljaspool. Seespool sellist arvustust pole kuigi palju elnud,

sest Rotalia on vabatahtlik organisatsioon ja need, kellele meie distsipliin ja traditsioonid ei meeldinud, kas üldse ei astunud sisse, või kui astusid, siis läksid hiljem minema. Viimasel ajal on "Meie Sides" ilmunud kirjutisi, mis osutavad, et praegu on ka seespool neid, kes kahtlevad korporatiivse kasvatuse meetodites. Kui pidada kinni eeltoodud võrdlustest, siis need arvustajad ning kahtlejad arvavad õigemaks kivi mitte tahuda, vaid ehitada hoone munakividest. Nende sõnade kirjutaja on karjapoisi põlves kivineda laadnud munakividest ja teab, millised raskused sellega on, ning soovib seepärast hoiatada karjapoiste ehituskunsti rakendamise eest Rotalia organisatsioonis. Kes tunneb sügavamat teadushimu huvi selle küsimuse vastu, sellel on soovitav lugeda vastavaid peatükke liivast kõige tegemise kohta eesti kratiraamatuis.

Et organisatsioon on ülesehitatud elavatest, kuid surelikkudest inimestest, siis on organisatsiooni püsimise eeltinginuseks noorte juurdekasv. Nõnda nagu katedraali altaripoolne ots ehitataks päikese tõusu suunas, nõnda peab organisatsiooni nägu olema pööratud tuleviku suunas. Kui organisatsioon katkestab sidemed noorusega, siis pöörab ta selja tuleviku poole ja läheb nagu vana karu koopasse surma ootama. Organisatsiooni igavese nooruse eeltingimuseks pole ainult noorte juurdetulek, vaid ka juhtkonna noorenemine. Kõige suurem viga, mis võidakse teha, on see, kui vanad vilistlased "mängivad konventi", hoiavad kõik juhtivad positsioonid enda käes, ega treeni noort juhtkonda. Rotalia tuleviku probleem paguluses on peamiselt noore juhtkonna probleem. Eesti pagulasnoorus on käinud läbi rasketest katsumistest. Rasked katsumised muudavad väärtusliku inimmaterjali veel paremaks. Kes on näinud eesti noorust söjas, Uklei rohelises pörgus ja mujal, kus on õpetlik inimesi vaadelda, see teab, et nende hulgas on mehi kui kuld. Et nende noortega rääkida näost näkku ja südamest südamesse, selleks on vaja selgesti mõista nende eluprobleeme ja hingepiinu. On väljaspool kahtlust, et noor juhtkond on võimelisem seda mõistma kui vana. Noored, kes tulevad, peavad saama oma treeningu. Oleks suur eksitus kui püüaksime ükskõik mis hinna eest uusi liikmeid juure võtta nende hulgast, kes oma iseloomu, kalduvuste või veendumuste tõttu kunagi seda täiesti omaks ei võta, mida meie õigeks peame. See, et treeningu asemel noorliikmetele ainult lühike "hädaleer" korraldatakse ja siis värvimüts päha pannakse, ei tee neid südames veel meie organisatsiooni liikmeiks. Kui me distsipliini lõdvestame ja traditsioonid unustame, siis me ei ehita katedraali, vaid punume liivast kõit. On jälle väljaspool kahtlust, et noor juhtkond suudab seda treeningut edukamalt teostada, sest ta tunneb paremini seda kivi, mida ta tahub. Kõigest vaidlustest hoolimata nende ridade kirjutaja siiski veel ei usu, et Rotalias on mingi tõsine lõhe vanade ja noorte vahel, vaid arvab, et siin on tegemist ainult "hädaleeri äpardustega", millest saadakse üle kui vanad saavad aru noore juhtkonna täntsusest ja kui noored kuulevad kutset omas südames ehitada edasi hoonet kindla meelega.

Kauged hääled.

VASTUSED TOIMETAJALE.

Elmar J a s k a kirjutab,
Ottawawast.

Armas kaasvend,

Kasutan "Meie Side" toimetaja lahket ettepanekut ja kirjutan Sulle paar rida päris avaliku kirjaga. Püüan Sulle anda pisut pilti sellest elust ja olust siinses üksildases kohas, nagu seda on Kanada pealinn. Loodan et ka Sina kirjutad midagi oma muredest ja rõõmudest, oled Sa siis kas maailma suurimates linnades, kuningate maal või kauges läänes. Seega kujuneks "Meie Side" selliseks ajakirjaks, mis seoks rotaluseid tihedamini omavahel, ning aitaks kaasa nendele sihtidele, milledele see ajakiri rajati.

Nagu Sa arvatavasti tead, selle mandri suurima maa ilusas pealinnas, Ottawas, asub ka osa Rotalia perest. Aastat paar tagasi oli siin kahe meheline Rotalia "koondis", praegu selle koosseis on langenud ühele. Selleks ainukeseks eksinud hingeks on käesolevate ridade kirjutaja. Mispärast Ottawa ei ole võlunud Sind ja teisi rotaluseid on küsimus, mida tead Sa ise kõige paremini. Minu arvates on peamiseks põhjuseks see, et Ottawa on peamiselt riigiasutuste linn ja seetõttu töösaamise võimalused nn. uuskanadalastele kitsamad kui näit. miljonite linnades Torontos ja Montrealis. See väide ei pea aga alati paika, sest teatavatel juhtudel võib ka siin midagi leida ja end sisse seada samuti kui mujal suuremates linnades.

Kuna Rotalia "koondis" omab siin üheliikmelise koosseisu, siis muidugi selle tegevusest saab rääkida ainult jutumärkides. Rotalia esindajana on ta siiski täitnud oma ülesande. Nii on ta EKVL-i raamides korraldanud korralisi koosviibimisi jne. Mis puutub töösse ja tegevusse Ottawas, siis ehk väiksin mainida seda, et töötan Põllutööministeeriumi majandusosakonnas (Economics Division). See osakond vastab umbes meie endisele põllumajandusosakonnale vabal kodumaal,

kuid omas töös sarnaneb ka Konjunktuurinstituudile. Minu tööks on peamiselt agraarpoliitika jälgimine välismaal ja sellel alal vastavate uurimistööde tegemine. Nimetatud asjaolude tõttu on mul võimalus "viibida" pidevalt teisel pool "raudset eesriiet" ja jälgida sündmusi kodumaal. Nende "reiside" tulemusena on ilmunud rida artikleid mitmetes ajakirjades USA-s, Kanadas ja Saksamaal.

Olen muuseas külastanud Kanada idaprovintse Atlandi ookeani kallastel. Peale selle on mul olnud võimalus teha tutvumisreis USA-sse, Michigani osariiki. Vastavalt saadud muljetele selgub, et rotalused USA-s elavad üldiselt jõukamalt kui meie siin Kanadas. Kuid arvatavasti jääb neil midagi puudu sellest osast, mida nimetatakse tööröömuks ja looduse iluks. Seda on raske võrrelda dollaritega.

Vaatamata sellele, et Ottawa on Torontole ja Montrealile küllalt kättesaadavas läheduses, võrdlemisi vähe rotaluseid on seda külastanud. Ka Sina ei ole seda veel teinud. Kuna Ottawat peetakse selle mandri ilusamaks linnaks, siis selle külastamine ja eriti tulpide hooajal - mai teisel poolel, tuleks võtta küll Sinu "vacation trippi". Seda tehes ära unusta Sa Ottawa koondise peakorterisse sisse astumast.

Lõpetan seekord omad read ning soovin Sulle röömsaid piihi ja hääd uut aastat!

\- - -

Johannes W a l l n e r kirjutab,
Sault Ste. Mariest.

..... Palun vastu võtta minu siiramad soovid - õnne ja edu toimetamise ülesande läbi viimisel! Minul on väga meeldiv kuulda, et kaugemate "üksik-huntide" hääli ka kuulda soovitakse! Olen nõus kirjutama, kuid pean seekord paluma veidi ajapikendust ja just alljärgnevatel asioludel. Nimelt olin "fluu" tõttu mõnda aega oma leiva teenimise protsessist eemal. Ajal, mil Teie piihitsesite 40. aasta juubelit lamasin mina palavikuga voodis. Nüüd on asi jälle enamvähem korras.

Sain suure pingutuse järele (4 aastat musta tööd) omale enam-vähem vastuvõetava töökoha, assistendina sama kompani laboratooriumi. Enne pidin aga sooritama vastava katse. Uus koht tahab sisseelamist ja ettevalmistusi. Edaspidi püüan midagi kirjutada "Meie Sidele". Arvan, et ega tulev number viimaseks ei jää. .....

Parimaid tervitusi!

\- - -

Jaan R a u d kirjutab,
Edmontonist.

..... Ole meheks mind ülesotsimast, kuid minust pole paraviisi kirjameest! Asusin poole aasta eest joonestajana tööle ja nüüd on kõvasti rabamist nii tööl kui ka kodus, et uuel alal läbi lüüa. Esimesed tagajärjed on juba näha - katseajast sain läbi ja mind arvati koosseisu. Aga see võtab hulk aega enne kui hakkan ennast koduselt tundma, sest kui

agronoom - loomade kasvataja - peab joonistama torusid ja temal on tehnilisi ja mehaanilisi arvestusi tarvis teha, see pole nii ruttu saavutatav. Nende peale ma kogu oma vaba aja kulutan. Loomulikult üksinda olles oleks nii mõndagi öelda, kuid las jääb seekord "oraste peale".

Rotalia aastapäeva pühitsesime abikaasaga nii nagu vähegi võimalik oli. Ainuke paha lugu tolle man oli, et mu kangem pool ei leppinud rebase osaga. Ta olevat pulmade ajal värvid kätte saanud!

Vabanda kirja lühidust, kuid ajakirjaniku pojana hakkasin äkki kartma, et paned mu piibujutu "lehte". Egas neid toimetajaid uskuda ei tea! Tervitusi Sulle ja kõigile Toronto rotalustele! .....

\- - -

Oskar R i s t m ä e kirjutab,
Port-Arturist.

..... Sain kätte kirja hilinenult, samal päeval, kui minu ajakirjanduslik debüüt "Meie Sides" oleks pidanud juba olema toimetaja laual Torontos. Selle tõttu peab küll see ettevõte katki jääma.

Jah nagu näha on Kanada siiski suur ja lai maa, kus eriti asustamata võsade, soode, neitsilikkude õrgmetsade ja "risu" (uus metsakasvatuslik termin praktilise eesti metsamehe suus) aladel on teed nii imelikult pikad ja köverad, et moodne liiklus ei funktsioneeri plaanikindlalt ja tähtaegadest on raske kinni pidada.

Luba mul soovida Sulle jõudu "Meie Side" toimetaja, ja ka arvatavatele teistele aktivistidele, kes Sind selle töö juures abistavad. Teie olete Torontos kavalaid plaane teinud ja otsustanud "üksikuid hunte" luubi alla võtta ja hulguma panna, teiste sõnadega anda võimalus endaavaldamiseks "häältele kaugemalt". Tore mõte, pole midagi selle vastu! Selle viimase formuleeringu:" hääled kaugemalt" üle tuli aga natuke järgi mõtelda.

Ma usun, et kaugus on arvestatud vist ikka puht geograafilises mõistes ja tulnud mõõtmisele Rot! Kanada koondise, Ontario metropolist Torontost, kus meie vaimne, kultuuriline ja org! elu oma suurimaid amplituude teeb ja võimsalt pulblitseb. Mul oleks üks ettepanek. Oleks tingimata huvitav välja mõõta ja teada, kes meist - ainult geograafilist kaugust arvestades - on kõige lähemal Tartule(mitte Tartu vaimule, seda on raske mõõta!). Või isegi, kes lähemal, kes kaugemal Rotalia hällile, tolleaegse tsaaririigi pealinnale. Sarnane uurimus annaks iga kaasvenna kohta erinevaid arve ja võiks avaldamisele tulla järgmises "Meie Sides", andes ülevaate ja ütleks õieti, kes on lähem, kes kaugem. Ühte peame aga kõik väitma, et õigete mõõtude järele oleme kõik ühevõrra kaugel oma armsast kodumaast ja ühesugused "kauged hääled." Nii ei tohi siinsed erinevused mõjutada meie meelsust ega lõhestada ühist peret. Kaugusel pole sel juhul mõistet.

Olgu seepärast tervitatud "Meie Side" laialdasem tegevussektor. Laulda tuleb kooris ühiselt ja kõikide osavõtul, et laul kõlaks harmooniliselt, et laulul oleks jõudu ja et

meie laul ka meile endile meeldiks. Sellepärast tuleks ka tulevikus edasi elada senises vaimus ja ühisjõuna, et meie suudaks ära sulatada maailma suurte patuste südametunnistust. See saaks kindlasti üheks kaasteguriks meie rahva tagasimineku kiirendamiseks kodurandadele ja kui rotalused selleks kaasa aitavad igaüks omal kohal, oleks meie pagulasmissioon oma korporatsiooni ja rahva vastu täidetud.

Seega peame küll tegema järelduse: Maha passiivsed "kauged hääled" ja elagu "kauged hääled", kogu ühtlaselt mõtlev Rotalia pere.

Rotalia juubeli päeval sattusin ühe väikelinna õllebaari (juhtub minu juures väga harva) koos mõne kaasmaalase - metsamehega.

Arvasin tundvat paraja aja ja ütlesin:"Proosit kommerss!" "Mis mees see on?" küsis üks kaaslastest. Rohkem polnud sellest tuju enam köneleda aga mõtted ja kujutlused arutasid kuidas see asi kõik Torontos kulgeda võis. Sellest loen muidugi järgmises "Meie Side" numbris ja elan seda siis uuesti läbi vaimusilmas. Sel ajal viibin ka teistsuguses miljöös, kodus ja oma perekonna keskel.

Annan heameelega endast elumärki ja kirjutan omast elust ja tööst võibolla järgmine kord kui juhus tuleb.

Tervitusi kõigile kaasvendadele. Rõõmsaid Jõulupühi ja edurikast uut aastat!

\+ + +

Ergo K a r u k s.

KONVENDI MAJA TORONTOSSE!

Konvendi ruumide küsimus on kibe, eriti kuna pere kasvab pidevalt noorliigete liitumise tõttu. Nii algatas confr! Maimets kunagisel koosistumisel mõtte - ehitada Torontosse konvendile oma maja. Seda küsimust on algatajate grupp (confr! confr! Maimets, Sepp ja kirjutaja) mitmeti vaaginud ja jõudnud järgmisele tulemusele: Tuleb ehitada tavalises korras bungalow, mis sisaldab korteri, või kaks. Keldriruumid jääksid konv! kasutada. Sel moel, kasutades kõiki siin maal kehtivaid ehituslaenusid, saaksime konvendile ruumid.

Kuid see ei ole veel meie lõppeesmärk. Meie tähis on kaugemal. Kui ehituskäik on jooksnud sujuvalt ja sellest on vastavaid kogemusi saadud, siis oleks kahju neid kogemusi kasutamata jätta. Meie ehitaks rohkem bungalowe ja müüks neid ükshaaval edasi. Tulu, mis müükide puhul on kindlustatud (Torontos on pölev korterite puudus), moodus-

taks konvendi korterifondi. Selle kapitaliga ostaks aastate pärast ühe vanema ja esinduslikuma maja südalinna, ülikooli lähidusse. Vastava ümberehituse teostamisega saaksime omale toelise kodu. Oleme arutanud isegi veel ühte varianti, nimelt et korporatsiooni liikmed moodustaks ehitusfirma, mille tuludest toetatakse konvendi maja ehitamist ja toetatakse vanu ja invaliide ning rahvuslikke üritusi üsna suurel määral.

Kõik oleneb esimese bungalow ehitamisest, kuid kuidas saavutada majanduslikku alust?

Selle mõtte algatajad, kolm üliõpilast, on pannud kokku S 300.- ja loodavad, et kui confr! ja vil! veidi suuremate panustega toetavad, siis pole meil sugugi raske kokku saada S 5000.- See summa oleks aga juba küllaldane maja ehituse alustamiseks. Meil pole kahtlust, et meie selle ettevõttega hakkama saame. Meie võimed ei või olla väiksemad kui Toronto Eesti Naissektsiooni liikmetel, kes suure talu ostsid ja lastekodu üles ehitasid. Torontos on mitmeid eestlasi, kes omal jõul omale maja on ehitanud, neile ei võiks meie mitte alla vanduda. Meid manitsetakse mõnelt poolt küll ettevaatlikusele, kuid millal on enne saavutatud midagi ilma julge alguseta?

Maja ehitamisel on kriitiliseks momendiks - selle katuse alla viimine. Sellest ajast hakkab juba odavaprotsendilist laenu saama. Plaani valmistamine ja ehitamine teostuks võimalikult omal jõul tudengite ja praktiseerivate inseneride koostöös. Osa ehitustööst tuleb välja anda ettevõtjatele, kuid suurem osa peaks saama läbi viidud omal jõul ja ühiste aktsioonidega. Üliõpilased selle asemel, et oma praktika aega välja teenida võõraste juures, võiks parem laduda kive oma maja müüri. Kas maja pole saavutatav meie ühisel jõul? Armsad kaasvennad, mõelge enne vähemalt paar korda, kui astute nende ettevaatlikkude ridadesse - kes kardavad julget algust. Võib olla, et sellega matate võimaluse, mis annaks elujõudu Rotaliale ja võiks olla kaasmaalastele ilusaks eeskujuks.

Toimetuse märge:

Eeltoodud kiri on põhjenduste ja peenuste osas tugevasti kärbitud. Sellesisuline sõnavõtt esitati 6.12.53. Kanada Koondise korralisel koosolekul. Koosolijate poolt aktsepteeriti noorte kaasvendade algatus ja asja põhjalikuks ja mitmekülgseks selgitamiseks valiti 7 liikmeline toimkond. Toimkonna moodustavad - 4 üliõpilast, insener, praktiline ehitaja ja majandusteadlane.

Elmar M a l d r e.

ÜLEVAADE KANADA KOONDISE TEGEVUSEST 1952/53. A.

Uue juhatuse valimised oleks pidanud teostuma sügissemestri esimesel koosolekul, kuid seoses juubeli kommersiga otsustati juubeliks ettevalmistusi teinud juhatuse volitusi pikendada 15. novembrini 1953. Seega nimetatud juhatuse juhtimisel koondis tegutses tavalisest pikemat aega - 21. sept. 1952.a. kuni 15. nov. 1953.a.

21. sept. 1952.a. valiti presiidium järgmises koosseisus: O.Timmas x! A. Laaman xx! Ü. Jürimaa xxx! ja E. Maldre olderman.

Juba alul oli uuel juhatusel teada, et aasta kujuneb väga tegevusrohkeks ja pingutavaks, sest kavatseti korraldada päale tavaliste kommerside ja koosolekute ühine suvepäev USA koondisega Kanada pinnal. Samal tegevusperioodil tuli võtta üle EKL-i presideerimine Kanadas, korraldada referaat - õhtuid EKL-i raamides, viia läbi Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamiseks EKL-i perekonnaõhtu ja lõpuks korraldada meie oma 40. aastapäeva juubeli kommers.

21. sept. 1952.a. võeti vastu Torontos kaks uut rebast, seltsiks ühele rebasele kes Rootsis oli vastu võetud ja Kanadasse elama asunud.

Esimeseks suuremaks sündmuseks peale korraliste koosolekute oli 39. aastapäeva pühitsemine tavalise perekonnaõhtuga 15.nov.1952.a. 346 Bloor St.E. "Wacunda" ruumides. Kommersist võttis osa 26 rotalust ja perekonna õhtust osavõtjaid oli 50. Külalisena viibis meie hulgas Korp! Ugala esindaja EKL-i seniorina. Nagu meil on saanud kombeks siin Kanadas, et peame kommersi järgneval päeval aastakoosoleku, sest siis on tavaliselt koos ka kaugemalt sõitnud rotalusi, siis toimunki koosolek 26 rotaluse osavõtul vil! F.Krabi majas. Tähtsamateks otsusteks olid: a) surma läbi lahkunud kaasvendade matusekulud kannab koondis, b) kevadkommers asendub USA konvendi ja koondise ühise suvepäevaga, c)antakse välja koos teiste maade koondiste ja konvendiga Rotalia juubeli album.

Kodumaa tavadele vastavalt korraldati ühine jõulupuu Rotalia perele ühes lastega Vana-Andrese kiriku seltskondlikes ruumides. Pere oli arvukas. Lõbu oli palju ja vanaiki muutusid noorteks särava jõulukuuse all. Jõuluvana ja kingitused viisid tuju kõrgustesse. Rebased arvati muidugi laste hulka ja nad said jõuluvanalt igaüks lauluraamatu, et ei tuleks kunagi juhust, et rebane ei oska teha cantust.

Reb! R.Sepp kaitses edukalt oma referaati "Vanad ja noored" 11.jaan.1953.,ning e!k!k! otsustas teda ülendada tegevliikmeks. Pidulik tseremonia viidi läbi 15.veebruaril.

Korp! Ugala poolt korraldatud referaat-õlle õhtul 6. veebr.1953. anti EKL-i presideerimine üle Rotaliale. Seega tuli meil hakata pingutama, et läbi viia EKL-i raamides E.V. 35. aastapäeva puhul korraldatav EKL-i perekonnaõhtu. See

toimuski 20. veebruaril hoogsalt ja tujukõllaselt.

EKL-i presideerimine paguluses, eriti siin Kanadas on olnud alati väga raske, sest iga presideeriv korp! on tahtnud näidata EKL-i raames innukat tegevust, ent siin maal juba vastavate ruumide saamine tekitab raskusi. Ka ei ole siiani koosolekutest ja koosviibimistest osavõtt olnud eriti rohke.

12. juunil refereeris vil! A. Käbin EKL-i referaat- ja -õlleõhtul "Balti Liit: pro-contra", mis välja kutsus elava diskussiooni.

16. oktoobril korraldati meie poolt EKL-i referaat--õlleõhtu, kus Rotalia Kanada koondis andis EKL-i presideerimise üle Korp! Fr.Liviensisele. Refereeris confr! K. Alt "Haiguskindlustuse arengust Kanadas."

Tagasi tulles meie oma koondise tegevuse juurde, tuleb välja tõsta 23.mai koosolekut teiste koosolekute hulgast, sest sellel koosolekul refereerisid ja kaitsesid oma referaate reb! L. Haimets ja reb! E. Karuks. Referaatideks olid vastavalt: "Eesti üliõpilaskond Torontos" ja "Eesti kergejõustiku areng". Järgnev e!k!k! otsustas mõlemad rebased vastu võtta tegevliikmeteks 3. juulil 1953.a.,mis ka toimus komboko-haselt.

31. mail külastasid Kanadat vil! H.Leesment, vil! W Tomingas ja confr! F. Link ja 1.aug. vil! P. Mägi. Nii 31. mail kui ka 1.aug. olid korraldatud koosolekud, et arutada läbi põnevamad päevaküsimused ja eriti just kodukorra küsimus. Kodukorra kohta jõuti arvamusele, et see peab jääma muutmatult kehtima, kuid tuleb luua uued eeskirjad paguluses viibides mõnede kodukorra paragrafide rakendamiseks. Samuti arutati küsimust, kuidas edaspidi teostada vil! kogu juhatuse valimist. Arvati, et vil! kogu juhatuse kvoorum koos esimehega peaks roteeruma koondiste vahel.

Üllatavalt palju osavõtjaid - üle 120-ne-oli 5. ja 6. sept. korraldatuil Rotalia suvepäevadel Delhi linna läheduses vil! G.Palootsa talus. Eriti rõõmustav oli asiclu, et rotalused USA-st ei olnud pidanud teed pikaks - mehi oli kokku tulnud väga mitmetest kohtadest üle maa. Kindla kava järgi toimunud suvepäevad möödusid huvitavalt ja vaheldusrikkalt. USA koondis üllatas õhtusel lõkketulel Kanada koondist äärmiselt meeldiva ja väärtusliku kingiga - vil! H.Leesment andis lühikese sõnavõtuga üle Kanada koondise oldermanile tema traditsioonilise ametitunnuse - oldermani sarve. Suvepäeva teisel päeval oli ühine suur töökoosolek, kus põhimõtteliselt otsustati kodukorra ja vil! kogu juhatuse küsimused nii, nagu juba märgitud, kui vil! P.Mägi ja vil! H. Leesment jt. Torontos viibisid.

Kaks päeva kestnud suvepäevad jäid unustamatult meelde ja kövendasid järjekordselt sidemeid rotaluste vahel. Kui jäeti jumalaga, oli paljudel keelel - peaks ainult leiduma võimalusi niisuguste kokkutulekute sagedasemaks korraldamiseks. Siinjuures ei saa jätta märkimata seda suurt abi suvepäeva toitlustamise korraldamises Rotalia daamide poolt. Alati on nad pannud käed külge kui meil on olnud abi tarvis.

1953.a. sügissemestri algul korraldati paar külalis-

õhtut vilistlaste korteritee. Need õhtud ei olnud ametlikud, vaid rohkem kodusemad ja mõeldud noortele tudengitele korp! põhimõtete ja ideaalide tutvustamiseks. Need õhtud täitsid oma ülesande ja koondis kavatseb edaspidigi sellelaadilisi õhtuid korraldada.

Käesoleval sügisel astusid Kanada koondise rebasteks 5 noort tudengit - neist 4 õpivad Torontos ja 1 Londonis (Ontario) ülikoolides.

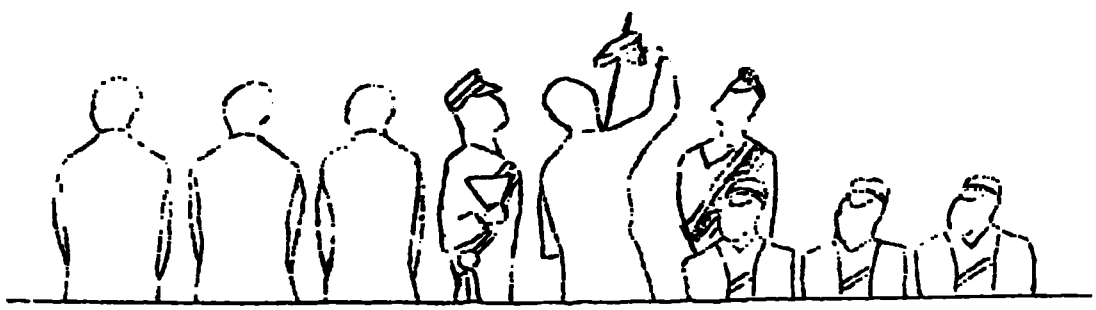
Ametliku statistika järele on peetud selle aja jooksul osakonna raames kommersse 2, perekonnaõhtuid 2, külalisõhtuid 2, praesidiumi koosolekuid 10, k!k!k! 10, e!k!k! 3, referaatõhtuid 2, kodukorra tunde 12. Aasta jooksul trükiti üks "Meie Side" number ja toimetati Rotalia 40. aasta juubelialbum, koostöös teiste koondistega.

Majanduslik läbikäik on olnud vaadeldaval tegevusaastal palju suurem kui eelmistel. Kui 11.11.52.a. oli eelarve tasakaalus S 132.78.-ga, siis 15.11.53. oli see tasakaalus S 309.58.-ga. Laenu Abistamise Fondi eelarve oli 11.11.52. tasakaalus S 304.68.- ja 15.11.53-dal oli see S 624.68.- L.A.F.-ist anti aasta jooksul õppe- ja muid laene, abistati vilistlasi ja toetati õppivaid tudengeid. Koondise nimel individuaalsete annetustena osteti Eesti Maja Torontos aktsiaid, toetati invaliide ja vanu Saksamaal ja toetati meie riiklike organite kordaseadmist.

Koondis lõpetas oma 1952/53. aasta tegevusaja suurima ürituse - 40.a. juubeli kommersiga. Kommers peeti Torontos Playter's Society Hallis, 14. nov. 1953 algusega kell 12.00 päeval. Osavõtjaid oli 39 ühes kõigi EKL korporatsioonide esindajatega. Samal päeval kell 18.00 järgnes perekonna õhtu, sama maja suures saalis, kus oli 80 osavõtjat. Seniori avasõnale järgnesid meie Montreali osakonna esindaja vil! T. Leete ja EKL-i esindajate tervitused. Pr. leete ettekanded kaunistasid ja mitmekesistasid õhtu sisu. Koosistumine, vahelduva tantsuga, kestis kuni kella 12.00 öösel,mil Ontario kuri kord pühapäevarahu suhtes, sundis koosviibimise lõpetama.

Ülevaatlikku pilku heites juubelipidustustele, peab küll märkima, et see oli korraldatud pidulikumalt ja esinduslikumalt kui senini Kanadas peetud koosviibimised, nagu sobiv tähtsa ja ümmarguse vanuseni jõudmisel. Erakorraliselt arvukalt oli kokku sõitnud kaasvendi kõigist ümbruskonna keskustest. Ning juubelialbumi õigeaegne ilmumine oli ka üheks vaieldamatuks teguriks, mis tõstis välja selle päeva tähtsuse. Nii märgiti uue aastakümne algus.

Vivat, Crescat, Floreat Rotalia!

Oskar N ö m m.

MONTREALI KIRI.

Möödunud aasta tegevus Kanada koondise Montreali osakonnas oli võrdlemisi töörohke. Peale oma konvendi tegevuse oli ka EKL-i juhtimine meie kanda. EKL-i üritustest oleks märkida õllesõhtut, millest osavõtjate arv oli palju suurem eelmistest. Õhtu kestis kuni hommikuni bursilaulude saatel, väga sõbralikus meeleolus.

Osakonna üritustest oli tähtsamaks juubelikommers 14. nov. Kommers algas vennastuspeoga vil! O. Nömme korteris, ning jätkus kell 19.00 Hotell La-Salles perekonnaõhtuna. Koos oli kõik kohalik pere ja vil! Ojamaa Seven Islandilt. Külalisena võttis osa EKL senior. Pidu kestis ülevas meeleolus varavalgeni.

15. nov. 1953 peeti aasta peakoosolek senior O. Nömme korteris, kus valiti uus presidium järgmises koosseisus: vil! Urvandi x!, confr! Laansoo xx!, confr! Habicht xxx!. Lahkuv presidium soovis õnne ja head töötahet uuele presidiumile. Koosolekule järgnes kaatripäev.

x xx x

Rotalia 40-daks juubelikommersiks ei unustanud meid jällegi Montreali osakonna daamid - nad kinkisid meile lipud. Suur tänu nende ilusate lippude eest, mis ehivad nüüd vil! Mihkel Luhti poolt tehtud vappi, mille all pidasime oma vennastuspidu.

xx

Teiseks juubeliks Rotalia juubeli kõrval oli vil! A. Jommi 50-aasta juubel. Osakond märkis seda sündmust ilusa kingiga. Jubilarile lauldi: Vivat! Crescat! Floreat!

xx

Meie osakonna suurim tegelane vil! Taimo Leete on asunud eesti rahva juhtimisele Montreali Eesti Seltsis. Osakond soovib talle edu, selle suure töökoorma kandmisel. See koorem on nii suur, et ta ei saa sageli osa võtta osakonna koosolekutest. Ta teeb kõva käega sõitu rotalustele, kes ei käi Eesti seltsis.

xx

Kõik teised rotalused Montrealis on kibedasti ametis ja koguvad dollareid sukasäärde. Nõni raiskab aga oma raha jälle ära ja ostab maja või auto.

xx

Möödunud aastal tuli uusi liikmeid juurde kaks, nimelt reb! Kivestu ja reb! Habicht. Mõlemad rebased võtsin liikmeks vastu kohe peale sündimist. Elagu noored rebased! Mõlemad on juba kuue-kuused, prisked ja paksud. Vil! Ojamaal on tulnud juurde teine printsess. Ülo on kole pahane, et ei saanud Rotalia rebast!

x xx x

Leo K a r u p ä ä.

JUUBELIPIDUSTUSED ROOTSIS.

Juubelipidustused algasid Varsinais-suomalainen Osakunta külaliste vastuvõtuga laupäeval 14. nov. kell 8.00 Stockholmi sadamas. VSO esindajatena tulid kurator dots. Teuvo Larmi abikaasaga, kirjatoimetaja ksv. P.Mattila, VSO Vilistlaskogu "Nanny Stenstin Killa" esindajatena esimees fil. mag. Kaarlo Lausti, laekur kohtunik Voitto Kunnas abikaasaga (mõlemad kirjutasid VSO poolt sõpruslepingule alla Soome esindajatena 20 aasta eest Tartus, V.Kunnas kuraatori at. ja abikaasa Elvia Amber'lana), kõigile tuntud höimuveli dr.jur. Eero Manner abikaasaga. Üks lepingule allakirjutajaid fil.mag. Outeri Kallioniemi oli juba päev varem jõudnud kohale vil.A. Ventseli külalisena. Turu VSO Vilistlaskogu esindaja Mannerheimi risti kavaler H.Honkanen abikaasaga ja vil.V.Pensala abikaasaga kasutasid lennuühendust.

Vil.Lossman jõudis Rootsi juba neljapäeval 12 nov.ja veetis esimese päeva Göteburgi rotaluste külalisena ja jõudis Stockholmi reedel peatudes Stockholmis vil! A.Mägi perekonnas.

Samal päeval kell 11.00 korraldati konvendi poolt hommikusöök soomlastele, kust võttis osa 16 inimest.Kell 12.00 jõuab Stockholmi kohale Göteborgi Osakond, 18 liikmelises koosseisus, nende seas 4 noort rebast.

Kell 15.30 algab palveteenistus vil! Jüri Uluotsa haual.Osavõtjaid ca 70 inimest.Ilm haruldaselt ilus.Sõbraliku Rootsi männid kahisevad vaikses sügises. Päike heidab oma viimseid kuldkiiri Rotalia pühale paigale. Haua juures võtavad aset kadunu perekonnaliikmed,kauged külalised ja Rotalia pere.

Kõlab "Jumal Sul ligemal". Jutlustab vil!K.Kool. Jutluse tekst Joh.Ilm.r.2,10."Ole ustav surmani,siis tahan ma sulle anda elukrooni". Jutlus on mõttelt sügav ja ettekandelt võimas ning tõstab kuulajate silmade ette mehe kuju,tõies suuruses. Sarnast pilti suudab anda vaid kaasrotalus, kes tundis kadunut lähemalt. Jutlusele järgneb palve ja õnnistamine.

Selle järele kogunevad sõpruslepinglased haua ümber. Kadunud vanale höimusõbrale köneleb kuraator Teuvo Larmi ning asetab pärja Varsinais-suomalainen Osakunta nimel.Konvendi, Vilistlaskogu ja kõikide koondiste nimel köneleb vil!Leo Karupää ja asetab pärja Rotalia ideedekandja ja suurima eesvõitleja kalmule. "Niikaua kui elab Rotalia oled Sina alati meie südametes".

Kell 18.00 hakkavad külalised ja Rotalia pere kogunema perekonnaõhtule. Pääle soomlaste võtavad osa kõik EKL konventide esindajad daamidega, korp! Filiae Patriae ja korp. Indla esindajad ja kõikide lahkunud ja teadmatuses viibivate rotaluste Rootsis elavad abikaasad.

Kell 18.30 kõlab seniori rapiiri löök ja "ad loca".Selgub, et osavõtjaid on 146 inimest. Selle järele seniori vil!

Leo Karupää avaköne, kus annab lühikeste lausetega edasi meie juubelipidustuste käigu üle maailma ja korp! Rotalia õigustuse selleks pidupäevaks. Ta tervitab üksikult VSO esindajaid Korp! Rotalia 40-dal aastapäeval Rotalia külalistena. Ta tervitab eraldi neid,kes 20-ne aasta eest võtsid osa sõpruslepingu pidulikust allakirjutamisest Tartus. Seal pandi alus sõprusele, mille sidemed pole nõrgenenud aastate jooksul, vaid saanud erilise sügavuse ja tähenduse ühistes võitlustes ja ohvrites Soome iseseisvuse eest.

Ta tervitab Eesti suurima haritlaste organisatsiooni, EKL esindajat ja kõikide vennaskorporatsioonide esindajaid Rotalia pidupäeval. Ühtab meist vanemaid 40 aastase ja nooremaid koos käidud aastate eest sõbralikus koostöös ja vennalikus vahekorras. Tervitab korp! Filiae Patriae ja korp! Indla esindajaid. Tervitab kaugelt siia jõudnud esimeest vil! A.Lossman´i ja asutajat liiget vil! Mihkel Luhti, ning Soomest pärale jõudnud vil! V.Pensalat abikaasaga. Ta tervitab Göteborgi Osakonda, kes peaaegu 100% on siia sõitnud ja kõiki kaugemalt ja lähemalt pidupäevadele tulnud rotalusi ja nende daame. Ta saadab tervitused kõigile Rotalustele igasse maailma nurka kus nad ka ei asuks.

Kuid eriliselt põhaliku tervituse hüüab ta orjapõlves vaevlevatele kaasvendadele, nende peredele, nende emadele ja isadele. Ta tervitab kõiki eestlasi raudeesriide taga ja paguluses ja palub Jumala õnnistust meie kõikide sihi teostamiseks - et vaba iseseisva rahvana jätkata ülesehitavat tööd vabal isamaal.

Seniori sõnade "Avan korp! Rotalia Rootsi Koondise pidupäevad" järele avaneb saali suur uks ja sisse sammub pr. Ennok saadetud Göteborgi osakonna daamide poolt valmistatud uhke lipu ja selle auvalvega. Pidulised tõusevad püsti ja paljastavad pää. Pr.Ennok pöördub südamlikudes sõnades seniori poole ja palub vastu võtta sini-must-roheline lipp korp! Rotalia Rootsi Koondisele. Senior omas tänus vastab:" Neilt natsionaliseeriti meie kodu ja rööviti meie lipp ja embleemid, kuid hävitada korp! Rotaliat pole suudetud. Nüüd on meil jälle lipp, mis kodumaale minnes saagu meie võitluslipuks." Annab lipu üle auvalves seisvale mag.pauc.confr! Eistratile, kes vannub lipu hoolsat hoidmist.

Järgnevalt antakse pr.Karupää poolt üle Rotalia daamide nimel kingituseks oldermanni sarv hõbe ilustustega ja punutud värvides kandepaelaga. Senior dekoreerib oldermanni at.confr! Adila amettunnusega.

Rootsi koondis palub siinjuures vastu võtta Göteburgi osakonna daame eesotsas pr.Ennoki ja pr.Adilaga ja kõiki teisi Rotalia daame eesotsas pr.Ventseliga, kui kingituse mõtte algatajatena ja suure vaeva nägijatena, südamest tulev suurim tänu.

Selle järele palub senior vil! A.Lossman´i tulla lähemale. Auvärvipaela akti ettelugemisel tõuseb rahvas püsti. Lõpetades akti palub senior paljastada pääd, lipp võtab valveseisaku. Senior dekoreerib konvendi, vilistlaskogu ja kõikide koondiste volitusel vil! A.Lossman´i korp! Rotalia kõrgeima tunnusmärgiga - auvärvipaelaga.

Silmapilk on põhalik, paljudel on pisarad silmis. Kõlab vär-

vide laul. Sellega on pidulik osa läbi ja rahva püsti seistes lahkub lipp ruumist.

Võidakse alata toitude ja kõvema tarvitamisega. Tervituseks võtab sõna VSO kuraator dr. Teuvo Larmi. Ta tervitab kõiki rotalusi ja teeb teatavaks, et osakond on otsustanud raiuda confr! Kaju Pödersoo nime marmorisse Osakonna ruumides asetsevale kangelastahvlisse. Kingitusena annab üle sõprust sümboliseeriva karika Rotalia ja Varsinais-suomalainen Osakunta vappidega. VSO vilistlaskogu "Maunu Tavastin Killa" esindajatena kõnelevad esimees fil.mag. Kaarlo Lusti ja dr.jur. Eero Manner ja annavad üle kingitusena luksusköites "Kalevala". EKL esindajana räägib korp! Fr.Liviensise senior E.Irv ja annab üle hõbekarika. VSO Turu vilistlaskogu esindajana räägib kohtunik H.Honkanen ja annab üle auaadressi. Korp! Filiae Patriae esindajana tervitab prl.Z.Raskassov ja Korp! Indla esindajana pr. Kalmet. Lõpuks toob tervitusi Soome Osakonnalt vil! V.Pensala toredas huumoririkkas kõnes.

VSO dekoreerib oma värvipaelaga pr.A.Uluotsa, vil!vil! Lossman i,Arro, Kellari, Pajuste, Ventseli ja Karupää.

Tervituste ja klaaside tõstmise vaheajal esinevad ettekannetega pr.N.Käärik, prl.Juta Keller, vil! Justsuk ja confr! U. Raiend. Kõlavad tudengilaulud rotalustelt ja soomlastelt. Tuju on ülev.

Selle osa järele tõustakse pidulauast ja hakatakse korraldama kohvilaudu tehes ruumi tantsimiseks. Kahjuks aja piiratuse, ruumi kitsuse ja piduliste suure hulga tõttu peab üldpildistamine ära jääma. Istumine jatkub kohvilauas liköör i ja konjakiga. Tantsuks mängib Tubina orkester. Vaheldureks kõlavad ühislaulud. Umbes viis minutit enne kella 24.00 on presiidium särpides võtnud aset vapi all. Senior selgitab paari lausega silmapilgu tähendust. Kustub elekter, kõlab seniori rapiirilöök ja "Silentium",minut hiljem "Silentium absolutum". Uue päeva algades süttib elekter ja seniori "Dies kommerssi incipit".Saali kantakse lipp auvalves.Kõlab värvidelaul saali keskele kogunend rotalusilt ja sõpruslepinglasilt. Selle järele "Gaudeamus". Väljub lipp ja pidu jätkub, kuni varaste hommikutundideni.

Pühapäev 15. nov. algab pääkoosolekuga kell 12.00. Koos 56 rotalust.

Kinnitatakse aruanne ja eelarve ja asutakse uue presiidiumi ja ametnikkude valimisele.

Presidium valitakse järgmises koosseisus: Senior - vil! Leo Karupää, subsenior - vil! Henno Arro, subsenior - Göteborgi Osakonna senior, senini valimata, laekur - confr! Martin Lepik, scriba - vil! Paul Leemets, olderman - vil! Kristjan Joost.

Mag.cant.vil! B.Tiitus, mag.ref.vil! K.Lindma, mag. pauc. ja col. confr! A. Eistrat. Arhivaariks vil! A.Ventsel.

Koondise Kohtusse: esimees vil! T.Kint, liikmed vil! vil! A. Onno, A.Mägi, E.Vilval ja E.Pajuste.

Revisjoni komisjoni: esimees vil! A.Mägi, liikmed vil! E.Vilval ja confr! A. End.

Vilistlaskogu juhatuse liikmeks vil! A.Keller.

Liikmemaks määratakse Stockholmis ja selle lähiruses

elavatele rotalustele Kr.30.- ja väljaspool asuvaile Kr.20.- Toetusfondi alammääraks Kr. 10.- Immatrikuleeritud üliõpilased on maksudest vabad.

Sõnavõtte on palju, kuid läheneb kommerssi algus. Külalised kogunevad kõrvalsaali, koosolek lõpetatakse.

Juubelikommerss incipit kell 15.35. Koos 74 külalist ja rotalust. "Gaudeamus". Senior Karupää annab lühikese ülevaate korp! Rotalia ajaloost ja praegusest tegevusest. Oleme kogunenud juubelikommerssiks koos sõpruslepinglaste ja kaasvendadega EKL-st, et uuendada vannet sõprusele ja isamaale. Sihiks ja mõtteks ainult - aidata kaasa iseseisvuse taastamisel ja asuda ülesehitavale tööle vabal kodumaal. "Hümn."

Järgneb soomlaste dekoreerimine Rotalia värvipaelaga. Paelad saavad kuraator Touvo Larmi, Vilistlaskogu esimees Kaarlo Lausti ja osakonna kirjatoimetaja Pekka Mattila.

Sõna võtab tervituseks sõpruslepingu 20-ne aastapäeva puhul kohtunik Voitto Kunnase, kes ütleb, et Rotalia elab võimukasti. Järgneb tervituste ettelugemine vil! Ventseli poolt. Confr! T. Ennok peab kõne vilistlastele. "Korp! kasvatus on rajatud vanuse printsiibile. Austus neile, kes tulevad jälle meie hulka, et endid tunda noortena. Burshi hiilgus pole kustunud. Võime jälle koguneda ühiseks pereks, et osutada siirast lugupidamist vilistlastele ja näidata, et meil on noori, kes kannavad edasi vanemate ideid ja vaateid. "O burshi hiilgus endine".

Vil! Lossman i kõne isamaale. Puudutab huvitavalt Rotalia isamaalise vaimu arenemist, alates Peterburgi päevadest. Läbib kurva ajajärgu meie riigi ja Rotalia ajaloos. Osa meist on vägivalla all ja nende saatuse kohta võib arvata kõige halvemat. Meie mõtted on nendega tänasel tunnil. Kuid elu läheb edasi, meil on jälle olemas järelkasv. On kuulda hääli just noorte poolt muudatuste tegemises korp! elus. Ajakohaseid muudatusi võib teha, kuid need peavad olema kooskõlas korporatsiooni põhimõtetega. Meie korp!i vaateviis on demokraatlik, ta ühendab erilise maailmavaatega akadeemilisi isikuid ja ei suru kellelegi pääle mõnda poliitilist voolu. Ainuke eeldus on, et need maailmavaated on kooskõlas meie riigi sihtidega ja taotlustega. Ta loodab, et poliitiliselt killustatud grupid paguluses kord ühinevad ja töötavad isamaa vabastamiseks ja et anda vaenlasele lööke. Loodab kindlasti, et meie oma 50 aastast juubelit võime pühitseda armsas ja vabas Alma Materis Tartus. "Eestimaa mu isamaa".

Sõna võtab soome keeles vil! A. Pals soome külaliste tervitamiseks. Huvitavas kõnes saab kõigile selgeks sõpruslepingu ääretu tähtsus. "Helki laulu" (Versinais-Suomen laulu)

Kõne eemalviibijatele - vil! J. Toomes. Tuletab sügavalt läbimõeldud kõnes meelde neid rotalusi, kes ei saa viibida meie hulgas meie pidupäeval. Eriti neid, kes olid sunnitud maha jääma vööra vägivalla alla. Teeme kõik, et kodumaa vabaneks. Meie võitlus ei tohi raugeda, see peab käima mõlemil pool Soome lahte vaba Eesti ja Soome eest. "Kus eesti rinnus tuksub julge süda" (esimene salm).

Kõne lahkunute mälestamiseks - vil! K. Kool. Meenutab

ilusas ja pühalikus könes neid, kes surma läbi lahkunud. Tuletades meelde kõiki, alates rot! Mihkel Matsist, kes langes I ilmasõjas ja lõpetades vil! J.Jääratsiga, kes suri Pariisis. "On vendadest üks lahkunud siit ilmast".

"Silentium ad juramentum" Vandevenemad astuvad välja, rebased ulatavad neile pühad mõõgad. Vande laul ja vande andmine. "Juramentum exest".

Sõna on elderman M.Truusööt'il. Pöördub noorliikmete poole sütitava kõnega ja ütleb, et konvendi ülesandeks siin võõrsil on kasvatada noori isamaa vaimus, et neist saaksid isamaalased, et noored iialgi ei rahvustuks ümber, sest noored on meie tulevik. "Värvide laul".

Presiidium tõuseb püsti. "Commerssium exest" "Gaudeamus".

Paljud EKL-i esindajad tulevad seniori juurde ja tänavad ülevate silmapilkude eest, palutakse edasi anda tänu vil! Lossmanile nii rahuliku ja paljuütleva kõne eest.

Järgneb pidulik koosviibimine, kus kõlavad üliõpilaslaulud ja on ilusaid sõnavõtte soomlasilt ja meie kaasvendadelt. Aeg on kaugelt üle südaöö kui saabub pidu lõpp. Tuleb tagasi minna argipäeva, kuid palju rikkamana mälestusist ja kindla veendega - et Rotalia elab ja elab võimsalt.

Järgmisel päeval on lahkumise lõunasöök soomlastele vil! A.Palsi perekonnas ja sealt sadamasse. Kõlavad viimased tervitused. Külalakutsed Soome. Kõigil on tunne, et koos on läbielatud midagi ilusat, midagi kaunist, mis nii kergesti ei unune.

Teisipäeval annab vil! Kelleri perekond õhtusöögi vil! A. Lossman'i auks. Vil! Lossman viibib veel nädalapäevad Stockholmis, sest on nii palju tuttavaid ja sõpru, kes soovivad vastu võtta kallist külalist. Siis saadavad rotalused ta rongile ja lauluga kaasvendadelt "Et lahkumine on kord jällenägemine" kaob rong kaugusse, et saada vastuvõetud Göteborgis sealsete rotaluste poolt, seal ta asub järgmisel päeval laevale.

Külalised on lahkunud - lõpp on pidupäevadel.

Aastad lähevad, teised tulevad .....

Vil! A l e k s a n d e r J o m m sai 50-ne aastaseks 30. nov. sel aastal.

Vil! O s v a l d T i m m a s ületas 40-da eluaasta läve 17. sept. sel aastal. Lugupeetud seniori oli tervitamas kogu Toronto rotaluste pere.

Mõlemale kaasvennale soovib "Meie Side" palju õnne ja edu uue aastakümne algusel!

Heino R i g a.

VAADE "MEIE SIDE" VALUKOTTA.

Kanada koondise koosolekul 16.nov.1953 valiti mind käesoleva "MS" numbri toimetajaks. Tähtajaks: käesoleva aasta ulatus.

Saadud ülesande tõttu avanes mul võimalus näha Januse teist palet, näha andja-poolt. Tuua ruttu selgus, et see polnud sugugi sarnane saaja-poolel muhedale profiilile, vaid oli raskest tööst ja pingutusest puretud nägu.

Ma olin tunnud seni ainult seda meeldivat näopoolt. Post oli kannud minu laual valmis ajakirja kui väärtusliku kingituse, mis sisaldas uudiseid, äratas sooje mälestusi ja ajakirja ei saanud kunagi kõrvale panna, pääle ühekordset läbilugemist. Kuid ma polnud kunagi peatunud, et pikemalt mõtelda ajakirja küsimuse juures, polnud kunagi süvenenud "MS" probleemidesse, kui need koosolekul ajuti üles kerkisid. Mõnigi kord soovisin, et päevakorras kiiremalt edasi mindaks, tähtsamate punktide juurde.

Möödunud kuu jooksul on minu arvamused ja hinnangud muutunud palju. Tabavam oleks öelda, mu silmad on avanenud. Kuna pole tõenäolik, et olen niisugune suur erand, siis kaldun arvamusele, et mõned teisedki kannavad sarnaseid ükskõiksuse tuhme prille ja et mitmetel on "MS" niiöelda ainuit kahadimensiooniline kujutlus. Sellepärast arvasin vajalikuks käesoleva artikli avaldamise. Kuid on veel teisi põhjuseid. Tööle asumine oli kui hüpe tundmatusse vette - puudus igasugune informatsioon. Töö kestel selgus asiolu, et inimesi on mitut liiki. Oli neid kes oma abi ja kaastööd lahkelt lubavad, kuid seda kunagi ei täida, ja oli neid kes seda lõppude-lõpuks ja viimasel minutil ikkagi teevad. Kuid oli ka neid kes toimetaja närve hindasid ja aegsasti ja ilma pikema abistasid. Edasi selgus, et käsikirjade redigeerimine on väga raske amet, kus rahuldustunnet väljateenida ei jõua. See oli kui vilumatu kapteni laevajuthimine suures udus. Ka kippusid mitu artikkelt küündima paari rea või ka mõne sõnaga järgmisele lehele, milline ambitsioon tuli armutult välja opereerida. Ei võinud ju ära lõigata üleulatuvat tükki, vaid tuli jälle ja jälle läbi lugeda käsikiri ja opereerida sealt, kus polnud vitaalseid organeid. Stylusega stencilile joonistamisel ei tulnud midagi välja, ning sukavarras andis kõigeparema effekti. Kuid sukavarda peoshoidmine polnud sugugi kerge. Ja see eesti naiste tööriist oli täis jonni ja oma tahtmist, nagu teaks tema palju paremini kus ja kuidas õiged jooned peavad olema. Ning sageli, sageli pani ta ennast maksma. Edasi selgus, et rotaator, nii lihtne kui see masin ka ei näi, oli nagu taltsutamata hobune. Viltu siit, viltu sealt, määrib, kisub valesti alla, trükk laiguline - ja ta söi lehti, puhtaid valgeid lehti, nagu tõeline hobune kaeru: robinal! Tagasihoidlikult arvestatud paberi reserv - praagiks olid neelatud mõne minuti jooksul, enne veel kui töö juurde asuda saigi. Tint

või määre jooksis ühte masina äärde kokku, tilkus sealt välja ja paberile, kuid lehtedele - kuhu ta oli ettenähtud sattus ta enamvähem juhuslikult. Harja keerutamine trumlis tegi olukorra enamasti halvemaks. Laigud trükis ei paranenud sugugi, selleasemel määrdusid lehed rohkem ja salapärasel põhjusel trükkis rotator mõlemale lehe küljele - teisele poole juudikeeles.

Tööle asudes alustasin statistika pidamisega. Osa sellest on arvestatud katsetuste teel ja korrutatud ühikute arvuga, selletõttu ligikaudsem.Käesoleva numbri nõrgalt rahuldav kvaliteet toimetamise ja kompositsiooni osas, samuti ka suur ajakulu selle töö juures- on osalt kogemuste ja hea informatsiooni puudumise tulemus, millele vapralt sekundeeris ettemääratud lühike tähtaeg. Kuna aga meie seas pole väga palju neid, kellel on suuri vilumusi sellelaadilises töös, siis arvan, et alltoodud statistika võiks olla suureks kasuks järgmistele toimetajatele, võiks avaldada mõningat mõju lugejaile ja evida manitsevat toimet kaastöödega viivitajatele või ainult-lubajaile.

Aega on kulutatud järgmiselt:

1.	Kaastööde hankimiseks ja sellega seoses	8 tn
2.	Redigeerimiseks, käsikiri, masinkiri	45 tn
3.	Kaastööde masinal ümberkirjutamiseks	22 tn
4.	Numbri kompositsiooniks ja koostamiseks, joonised	60 tn
5.	Materjalide ja rotaatori hankimiseks	6 tn
6.	Teksti stencileerimiseks	40 tn
7.	Jooniste stencileerimiseks	10 tn
8.	Rotaatoril	31 tn
9.	Numbrite kujundamiseks ja monteerimiseks	18 tn
	Kokku:	240 tn

Kulud sellejuures olid järgmised:

1.	Paber 12.000 lehte . . .	36.00
2.	Kaaned 600 lehte	6.00
3.	Korrektsioonivedelik . .	1.10
4.	Stylus	1.10
5.	Rotaatori tint	8.00
6.	Stencilid 35 tk.	8.80
7.	Posti jm. kulud	1.00
	Kokku:	62.00

Sellejuures oli kirjutusmasin ja rotaator tasuta kasutada.

Siit näeme, et 280 eks. "Meie Side" saamiseks á 33 lehte + kaas, on kulutatud 240 töötundi. See tähendab 30 kaheksatunnilist tööpäeva. Üksiknumbrile kulutatud aeg on 52 min. ja üksiknumbri omahinnaks on (arvestamata tööd) - 22.1 cn., milline võrreldes Kanada eelmise numbriga on täiesti ligidane (22.3). Vaatamata pingsale kokkuhoiule kulus paberit palju.Kaante arv 600, mõeldud esi ja tagakaaneks (20 lhk. juures) oli ebaõnnelik ja ei leidnud lõpuks täit ärakasutamist. Styluse ost oli mahavisatud raha.

x

Poleks üleliigne vaadelda, mis "MS" õieti on. Ma hakkasin hindama neid kaasvendi, kes omal ajal sellenimelise informatsioon-bülletääni le aluse panid. Hindama neid, kes kaastöö ja toimetamisega "MS" perioodiliseks täie mõõtmeliseks

ajakirjaks olid väljaarendanud, mille sarnast ühelgi meie kaaskorporatsioonil ei ole.

Mis on siis "MS"? Ta on Rotaliale - ajaleht, ajakiri, riigiteataja, liikmetevaheline sideaine üle kauguste ja trükitud ajalugu. Üksikule rotalusele on ta pakk söprade kirju kõigist maailma nurkadest ja platvorm vabaks mõttevahetuseks globaalses ulatuses. Eesti rahva seisukohalt on "MS" üheks vabadusvõitluse relvaks.

Nii on väljaspool igasugust vaidlust, et ajakirja kõrge hind, toimetamise töö raskused või mõne artikli ehk käsikirja kirjutamise vaev - ajakirjale saatuslikuks tohiks saada.

Töö kestel tegid mõtted ka laiemaid spiraale ja tekkis nagu iseenesest kavasid korra ja kujundamise kohta, millised ma siinjuures ära märkida tahan.

T o i m e t u s e o s a s. Jaotada numbrite väljaandmine paremas ja kindlas proportsioonis koondiste vahel, vastavalt liikmete arvule(USA - 100, Rootsi - 90, Kanada - 70, Mujal - 20 = 280) Seega aasta kestel annaks USA 2, Rootsi 2, Kanada 2 ning järgmisel aastal küsida üks nummer Austraalialt (Kanada arvelt).

Pidada kinni tähtaegadest ja elimineerida doppelt numbrid. Käesolev nummer on näiteks, et see on täiesti teostatav.

Valida peatoimetaja, kes koordineeriks erimaade toimetuste töö, annaks juhised sisu ja korra kohta, vahendaks kaastöid ja informatsiooni erimaade vahel ja peaks kontakti nende kaasvendadega, kes asuvad maades, kus pole osakondi. (Kedagi ei tohi unustada!). Peatoimetajaks tuleks küll valida üks vanemaid ja aktiivsemaid vilistlasi. Erimaade koondised valiksid toimetajad üheks aastaks. Toimetajad peavad vahelduma.

S i s u o s a s. Iga number peaks sisaldama jooksvat informatsiooni kogu maailma ulatuses. Käesolev number on selleks halb näide. Kuigi Rootsist ilmus oktoobris ja USA annab välja neil päevil, seega informatsiooni teenistus on korras, kuid siin on algus separatismiks.

Aktsepteerida käsikirju teemidel, millel laiem raadius, nagu teaduslikke, rahvuslikke, välispoliitilisi, geograafilisi jm. Näiteid on Rootsi numbrites.

Hoiduda numbritest, millised käsitavad diskussiooni ainult ühe probleemi ümber. (Näide USA). Pole vajalik koida ranget tõsist tooni terve numbri ulatuses. Mitmekesisus on positiivne.

Anda avaraid võimalusi kriitikaks, toimetamise, kujundamise, artiklite sisu jm. kohta. Arenguks on see tegur hädavajalik.

V o r m i o s a s. Valida ajakirjale kindel formaat ja kindel kaanekujund. See oleks tubli kokkuhoid ajas ja kuludes,

Trükitehniliseks vormiks tuleks küll pidada soovitavamaks foto-offset metoodi, sest piltide sissemonteerimisel on suur väärtus. Kanada võiks trükkida USA-s.

K u l u d e o s a s. Kulud kaetagu koondiste kassast eelarvelises korras. Tellimise moodusel on palju halbu külgi.

Kaasvennad maades, kus pole koondist, võiks üle kanda

summa "MS" toetuseks peatoimetaja arvele, kes nende summadega toimetaks oma äranägemise järgi. Toetaks Austraalia nummert või annetaks heategevaks otstarbeks.

Iga siin pole palju uut, kuid pole seda vajagi. On kasulik, kui puudutatakse vanu asju, millised tähelpanu piiridest välja nihkunud. See oleks kui selja sirutamine ja ümber vaatamine, ning seda on küll tarvis.

x

Arvestades tänapäeva ja pilku heites tulevikule, tekib mõte, mida ma sellest artiklis välja tõsta tahaks ja loodan, et kaasvennad selle probleemi üle arvamusi avaldavad.

Informatsiooni osa "MS" numbrites on enamvähem stabiilne ja see piirdub paari-kolme lehega. Samas on aga ajakirjas palju artikleid, mis sisaldavad mõtteid ja ideesid, millised ulatuvad üle korporatsiooni raamide. Neid on kahjulik jätta sinna vaka alla. Sarnaseid artikleid ja kaastöödes avaldatud mõtteid on ilmunud "MS" nii mitmeidki, ning neid ilmub edaspidigi. Käesolevat numbris tahan näitena välja tõsta A.Käbini mõtteid. Need t u l e v a d k a n d a laiemale kõlapinnale kui meie liikmete kogu. Selleks pole aga ette näha kuigi häid võimalusi.

Meile oleks väga suureks kasuks, kui meie akadeemilisel eestlaskonnal oleks oma kuukiri (EKL). Selle tiraaž võiks arvestada vähemalt 1500, milline lubaks juba parema trükitehnilise näo andmist ajakirjale. Iga korporatsiooni jaoks võiks trükkida vajaliku arvu lisalehti, milline kataks nende sisemise informatsiooni tarve. Sellest kuukirjast iga teine number (6 nr. aastas) võiks koostada erilaadiliselt ja lasta avalikule müügile, omakulude hinnaga. Sel moel oleks saavutatud õige platvorm (isegi mitu, nimelt kolm) igale artiklile. Sellega oleksime saavutanud ka tõelise relva rahvuslikus võitluses. Selle ajakirja juures oleks reguleeritud separatistlikud tendentsid, milles korp! korp! sageli süüdistatakse, ja mis teataval määral on põhjendatud.

Vaadeldes "MS" arengut, hinnates tema sisu ja kaastöölisi ja teades, et meie org! liikmed minevikus oma rahvale palju annud on, tänapäeval seda . teha tahaksid ja tulevikus seda ka teevad; vaadeldes seda algatusvõimet, püsivust ja töövõhulka, mis on mahutatud nende väga paljude "MS" kaante vahele, millised senini ilmunud - võiks küsida: Miks ei võiks kujuneda selleks rahvuslikuks võitlusrelvaks Rotalia "Meie Side"?

Meie korp! kaotaks selle intiimsuse ja soojuse, mida "MS" on levitanud. Kuid kas oleks see kahjatsetav võrreldes suure saavutusega. Kas see poleks alles tõelise töö algus, ning senine on olnud nagu kodune mänglev katsetamine ja ülesandeks küpsemine. Sest meie pole mitte ümberasujad. Meie pole siia tulnud ennast ahjupaistel soojendama, vaid oleme kodumaalt väljataganenud sõjavägi, kellel veel lahingud ees seisavad.

KANADA KOONDIS TUTVUSTAB UUSI LIIKMEID:

S e p p, Raoul, sünd. 15.8.1929. Tallinnas. Lõpetanud Stockholmi Eesti Gümnaasiumi 1950. Astunud Toronto Ülikooli Tehnilise keemia teaduskonda 1952. Rebaseks vastu võetud 21.3.1951 Stockholmis. Tegevliikmeks vastu võetud 15.2.1953, Torontos. Akadeemiliseks isaks on confr! Kuno Alt.

M a i m e t s, Lembit, sünd. 15. sept. 1926 Haapsalus. Lõpetanud Pärnu I Keskkooli ja hiljem Flensburgi Eesti Gümnaasiumi 1946.a. Kuni 1947.a. õppinud Clausthali Mäeakadeemias, Clausthal-Zellerfield. Astunud Toronto Ülikooli 1949, ehitustehnika teaduskonda. Rebaseks vastu võetud 21.9.1952. Tegevliikmeks vastu võetud 3.7.1953. Akadeemiliseks isaks on vil! Elmar Maldre.

K a r u k s, Ergo, sünd. 21. sept. 1931 Rakveres. Lõpetanud Rootsis Norrköpingi Tehnikumi 1951.a. Astunud Toronto Ülikooli 1952 ehitustehnika teaduskonda. Rebaseks vastu võetud 21.9.1952. Tegevliikmeks vastu võetud 3.7.1953. Akadeemiliseks isaks vil! O. Timmas.

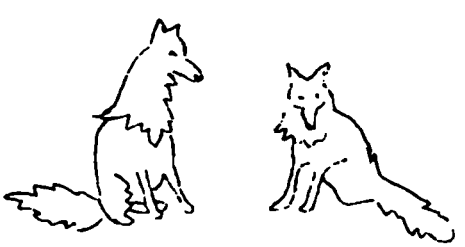
S a n d s t r ö m, Helmuth, sünd. 3. märtsil 1931 Pärispeal. Lõpetanud Göteburgis, Rootsi Gümnaasiumi 1946. Astunud Toronto Ülikooli elektrotehnika teaduskonda 1953. Rebaseks vastu võetud 12.11.53.

K i v i s t i k, Olev, sünd. 23. aug. 1927 Paides. Lõpetanud gümnaasiumi Oldenburgis. Astunud Toronto Ülikooli elektrotehnika teaduskonda 1953. Rebaseks vastu võetud 5.11.1953.

L u k s e p p, Ülo, sünd. 13. aug. 1921 Pukas. Lõpetanud Tartu poeglaste gümnaasiumi 1941. Astunud Toronto Ülikooli ehitusteaduskonda 1953. Rebaseks vastu võetud 12.10.1953.

T a m b e r g, Karl-Gustav, sünd. 22. sept. 1931 Tallinnas. Lõpetanud Rootsis Södra-Latin gümnaasiumi 1951. Astunud Toronto Ülikooli ehitustehnika teaduskonda 1952. Rebaseks vastu võetud 12.10.1953.

P e t e r s, Ago, sünd. 13. okt. 1931.a. Pärnus. Lõpetanud Göteburgi Praktilise keskkooli 1950. Alustanud õppimist Göteburgi Tehnilises gümnaasiumis. Lõpetanud Londoni Central Collegiates 1952. Samal aastal astunud University of Western Ontario (London)- arstiteaduskonda. Rebaseks vastu võetud 12. nov. 1953.

I N F O R M A T S I O O N.

Kanada koondise juhatus teatab:

Korraline aasta peakoosolek peeti 15.11.1953.vil! F. Krabi majas, kus valiti uus juhatus järgmiselt: vil! Elmar Maldre - esimees, confr! Raoul Sepp - abiesimees, vil! Eino Kuris - laekur, confr! Lembit Maimets - sekretär, confr! Kuno Alt - olderman,vil! E.Kuutma - mag.ref.,vil! A. Lepik - -mag.cant.,vil! A. Haabniit - mag.cel.,vil! F.Krabi-arhivaar.

Liikmemaksuks otsustati määrata aastas S 8.- ja LAF maksuks S 5.-Immatrikuleeritud üliõpilastel liikmemaksuks S 4.- ja juhatusel on õigus neid maksust täielikult vabastada. Samuti volitati juhatust kiireiseloomulistel juhtudel otsustama laenu ja abistamise küsimusi.

Korralisi koosolekuid otsustati pidada reeglipäraselt iga kuu esimesel pühapäeval, kell 11.00,vil! F.Krabi majas.

Järgmise "MeieSide" numbri toimetajaks Kanadas valiti vil! H.Riga.

x

Järgmisel koosolekul 6.12.1953, refereeris vil! A.Käbin - Rotalia kodukorra küsimusest. Otsus kujunes järgnevalt:

"Korp! Rotalia Kanada koondis leiab, et vil! kogu juhatus kui ka Rootsi koondis on teinud põhjaliku ja tänuväärse töö kodukorra rakendamise võimaluste analüüsimisel pagulasolukorras. Kanada koondis konstateerib, et tegelikkuses meil pole tekkinud raskusi kodukorrast tulenevalt, mis takistaks koondise elu korraldamist ja edasi viimist. Kui vil! kogu juhatus, konvent ja teised koondised siiski Rotalia elu edendamise huvides peavad tarvilikuks avardada koondiste tegevuse piire, jättes kodukorra kohtima ja muutmata, siis Kanada koondis leiab, et küsimus võiks lahenduda sel teel, et vil! kogu juhatus ja konvent annavad volitused koondistele -- tegutseda konvendi õigustes ja kohustustes. Konvendi õigustes ja kohustustes tegutsevad koondised, või edaspidi konvendid tegutseksid võrdõiguslike vennaskonventidena, ning mitte konvendi osakondadena."

Samal koosolekul refereeris confr! E.Karuks - Oma maja küsimusest Torontos.Otsustati valida 7 liikmeline toimkond, kuhu kuuluvad: mõtte algatajad confr! confr! Maimets, Karuks ja Sepp ning neile lisaks vil! vil! Vaher, Lepik, Kuutma ja reb! Luksepp.

x x x

Montreali Osakonna juhatus teatab:

Koosolekul 15.nov.1953 valiti juhatus järgmises koosseisus: vil! Paul Urvandi -esimees, vil! Felix Laansoo - laekur, confr! Hans Habicht - sekretär.

Liikmemaksuks otsustati määrata S 6.- aastas ja LAF maksuks S 6.- aastas.

x

Montreali osakonna juhatus avaldab tänu Rotalia Montreali daamidele, kes korp! 40. aastapäevaks kinkisid Osakonnale kaks lippu ja vil! O.Nõmmele, kes kinkis rapiiri.

x x x

Korporatsioon ROTALIA Kanada koondise liikmete nimekiri 15. dets. 1953.

1	Adusson Arnold	4525 Dupuis Ave	Montreal PQ	EX 9234
2	Ahman Arnold	92 Fennel Ave E	Hamilton, Ont.	
3	Alt Kuno	388 Brunswick Ave.	Toronto,Ont.	MI 3104
4	Bach Mihkel	152 Bloor St.W	Toronto Ont.	MI 2883
5	Erleman Viktor	Mattawa P.C.	Mattawa,Ont.	
6	Haabniit Aug.	424 Davenport Rd.	Toronto Ont.	MI 3643
7	Habicht Hans	6507 Trans-Island Ave	Montreal 1	EX 7847
8	Hansen Juhan	194 Rathowen St.	London,Ont.	
9	Hansen Jüri	811 Elias St.	London, Ont.	
10	Jaska Elmar	261 Fifth Ave.	Ottawa, Ont.	
11	Joasaare Erik	25 Ravina Cres	Toronto Ont.	GE 9586
12	Joasaare Mart	219 Withrow Ave.	Toronto Ont.	GL 2535
13	Jomm Al-der	3785 Dupuis Ave.	Montreal PQ	RE 3-1678
14	Jänes Lembit	Rockinghan, Halifax Co	Halifax N.S.	
15	Jürima Ülo	62 Parkdale Rd	Toronto Ont.	LL 8436
16	Karu Heinrich	50 Duke St	London, Ont.	
17	Karuks Ergo	9 Southview	Toronto,Ont.	LA 0777
18	Kivestu Juhan	582 Lemieux Ave.V.C.St.Luc	Montreal, PQ	DE 0685
19	Krabi Felix	513 Christie St.	Toronto Ont	LL 6173
20	Kukkur Hendrik	2368 Queen St. E. Apt.19	Toronto,Ont.	GR 1358
21	Kulgma Artur	2368 Queen St. E.	Toronto, Ont.	OX 0757
22	Kuris Eino	81 Glenmount Park Rd.	Toronto,Ont	
23	Kuutma Eduard	43 Duggan Ave	Toronto,Ont.	MA 0228
24	Käbin Abel	Wilton Farm	Oakville, Ont.	875 J
25	Laansoo Felix	5820 Souart St. Apt. 15	Montreal 26	RE 3-6889
26	Laman Artur	22 Willard Gardens	Toronto,Ont.	RO 4996
27	Leete Taimo	310 9th Ave. V. LaSalle	Ville LaSalle PQ	PO6-9156
28	Lepik Osvald	328 Beresford Ave	Toronto 9	MU 7025
29	Lepson Albert	120 Robinson St.	Hamilton, Ont.	
30	Liideman Georg	34 35th St.	New-Toronto,Ont.	CL1-9222
31	Läte Juhan	Norris Crescent B-S-3	Mimico, Ont	CL 1-5082
32	Maimets Lembit	249 Johnston Ave	Willowdale, Ont.	
33	Maldre Elmar	28 Fairview Blvd.	Toronto,Ont.	HA 7231
34	Mandel Harald	Schomberg R.R. 1, Ont		
35	Nõmm Oskar	4640 ClanRanald Ave	Montreal PQ	VA 3666

36	Ojamaa Ülo	Quebec N. Shore & Labrador Railway Co.	Mont Joli PQ
37	Paloots Gustav	R. R. 2.	Delhi, Ont.
38	Pals Ilmar		Calgary, Alta
39	Pringi Kaarel	3345 Goyer Ave.	Montreal,PQ RE 3-1458
40	Raitare Lembit	4955 Maplewood Ave	Montreal,PQ RE 3-5537
41	Raud Jaan	Interprovincial Pipe Line Co Eng. Dept.,Northgate Bldg. Jasper Ave.	Edmonton, Alta
42	Riga Heino	1922 Queen St. E.	Toronto,Ont, OX 7991
43	Ristmäe Oskar	352 Bay St.	Port Arthur,Ont.
44	Sepp Raoul	46 Galt Ave.	Toronto,Ont. HA 5748
45	Suursööt Helmut	47 Elm Ave.	Toronto,Ont. RA 5563
46	Tarendi Alon	4486 Maplewood Ave.	Montreal PQ AT 2335
47	Thoen Erik	33 Gair Dr.	Etobicoke CL 9-1532
48	Terasmäe Enn	475 Waterloo Ave.	Guelph, Ont.
49	Terasmäe Jaan	Royal Botanical Garden	Hamilton, Ont.
50	Terasmäe Ilmar		Brooks, Alta
51	Timmas Osvald	176 Marlee Ave	Toronto,Ont. RE 0326
52	Toiger Endel		Murillo, Ont.
53	Tomingas Fred	87 Close Ave.	Toronto,Ont. LA 2887
54	Töigast Helmuth	176 Fairholme Ave	Toronto,Ont. RU 1-1429
55	Tõrmaküla Ignas	21 Treadway Blvd	Toronto,Ont. GR 2363
56	Urvandi Paul	4865 Cumberland Ave.	Montreal,PQ EL 9450
57	Waher Arved	75 Cayuga Ave.	Toronto,Ont. LY 4104
58	Vallner Johannes	182 Biggings Ave.	Sault Ste.Marie,Ont.
59	Romman Aimer	211 Kootenay Ave.	Trail B. C.
60	Kivistik Olev	89 Prince Arthur Ave	Toronto,Ont. KI 0585
61	Luksepp Ülo	91 Marchmount Rd.	Toronto,Ont. ME 8198
62	Tamberg Karl	114 Belsize Dr	Toronto,Ont. HU 8-7019
63	Sandström Helmut	1717 Dufferin St.	Toronto,Ont. LL 1021
64	Peters Ago		London, Ont.

Korporatsioon Rotalia Ajakiri "Meie Side. Toimetaja confr! Hellar Grabbi, 413 E 84-th Street New-York 28 N.Y. USA Käesoleva numbri välja andja on Kanada koondis ja toimetaja vil! H.Riga, 1922 Queen St. E Toronto,Ont.Canada. Number ilmub 18. dets. 1953.

Meie Side

Nr. 1 (V aastakäik) New York, 1954

S I S U K O R D :

lhk.

1. MÕTTEID ESITATUD KRIITIKA KOHTA..Jüri Adila.....2
2. VIL! MARTINI MÄLESTUSEKS.....William Tomingas..5
3. KONVENDI KOHUS (BURSSIDE KOHUS)..Paul Mägi.....7
4. ROTALIA NOORUSE JA JÄRELKASVU PROBLEEME II .....Hellar Grabbi....10
5. KORP! ROTALIA USA KOONDISE TEGEVUSEST, SEPT. 1953-MÄRTS 1954.Eric Reinsaar...19
6. SAMAS AJAVAHEMIKUS TOIMUNUD KONVENDI ÜRITUSED.....Toimetus.....20
7. LÜHITEATED.....21
8. PROF. PERANDI 50 AASTANE.....Edmund Leetaru...23
9. USA KOONDISE AADRESSNIMEKIRI.....24

MÕTTEID ESITATUD KRIITIKA KOHTA

Jüri Adila

Viimastest "Meie Side" numbritest näeme, et confraterid on hakanud avaldama selles artikleid ja mõlgutusi , mis ühenduses Rotalia elunähete kriitikaga , eriti USA osas , ja otsima võimalusi uute teede leidmiseks Rotalia elu ning tegevuse dünaamilisemaks muutmiseks. Artiklid on leidnud kindlasti huvikülallalist vastuvõtmist meie liigete poolt. Mõtted, mis esile toodud, pole aga sugugi uued. Enamus nooremaid liikmeid on kord läbinud sellise kriitilise perioodi ning see on pidevalt kaasa toonud uususte rakendamist ning vahel isegi seniste traditsioonide muutmist. Aktiivne osa on ju alati lasunud siin noortel ja lasub ka täanpäeavl, ning passiivsem vanadel, vaatamata millistel kontinentidel üksikud rotaluste grupid praegu elavad.

Confr!confr! Grabbi, Millerti, Hinno, Laantee ja teiste artiklid on äratanud sähvatusi peaajus ja seetõttu kavatsen mõne mõiste juures pisut peatuda , sest enne kui asume endi siseelu uuendama, kas revolutsiooniliselt või evolutsiooniliselt , oleksid õigustatud kõik selgitavad sõnavõtud.

Confr! Millert leiab , et Rotalia renessanss peab toimuma nüüd. Tahaksin öelda,et kui kõneleda ühe organisatsiooni renessansist , siis eeldab see kõigepealt organisatsiooni,mille struktuur võimaldab seda.Sellised organisatsioonid oleksid kultuurilisi , poliitilisi , majanduslikke, kanoonilisi või muid sihte t aotlevad üksikisikute grupid. Rotalial pole aga selliseid sihte ja tõenäoliselt ei saa ta ka neid kunagi omama, sest siis lakkaks Rotalia olemast kui akadeemiline intiimorganisatsioon. Euroopas vaadatakse akadeemilise intiimorganisatsiooni struktuurile kui perekondlikule ja ka mina väljun järgnevates ridades sellest seisukohast. Rotalia asutati kümne liikme poolt, kes nimetasid endid vendadeks (confrater, vennastuspidu) ja lõid sellega aluse Rotalia perekonnale, mis praegu eksisteerib. Sellesse perekonda on liitunud pidevalt uusi liikmeid. Kas vaadata perekonna juurdekasvule adopteerimise (koopteerimine , noorliikmete värbamine) või loomuliku juurdekasvu (vill pojad) seisukohalt, ei tohiks olla praegult oluline. Ühes normaalses perekonnas, samuti nagu üksikisiku juures,ei saa aga olla mingit renessanssi, sellepärast puuduvad selleks ka võimalused Rotalias. Saab olla elu või surm. Perekonnas areneb elu generatsioonide viisi ning muudatused tõekspidamistes leiavad aset ainult evolutsiooni teel. Võimalus on evolutsiooni kiirendada ja kas ei ole meil just seda viimast teed kasutada?

Jätkates korporatsiooni vanuseprintsiibi vaatlust pe-

rekondlikul taustal, siis meie liikmeskonda tuleb pidada vahetuks vendade koguks. Juba ürgajast on soomesugu rahvaste juures olnud kirjutamata seaduseks,et vanemal vennal on õigus anda korraldusi omast nooremate le,kuigi mõnikord noorem on intellektuaalselt rohkem arenenud. Ja seda õigust pole kunagi püütud leeme eest maha müüa.Sellest jäargneb ühelt poolt vanema venna eesõigus pärandile ja teiselt poolt kohustus hoolitseda nooremate eest. Järelikult , kui kaotada vanuseprintsiip, siis ei tunnusta meie endid enam soomesugu rahvaste hulka kuuluv aks ja oleme sellega, nii oma rahvale kui ka Rotaliale kadunud. Vanema põlve eesõigus korralduste andmisel, minu arusaamise järgi, ei lõhesta sugugi siseelu, samuti nagu mitte nooremas vennas tärkav protestivaim korralduste saamisel. Sama kehtib muidugi ka vilistlaste kohta,selle erandiga, et tihti vilistlastele tuleb vaadata kui isale . Perekondlikus käitumises küll vaevalt on isal või vanemal vennal militaristlik-diktaatorlikke ambitsioone korraldusi andes. Muidugi võivad esineda ka erandid. Meie hulgas vanuse printsiibi kurjasti kasutamisel on vahetult süüdi vastavad confr! kes ei seisa nendelt oodatud kõrgusel (confr! K.Laantee). Selliste väärnähete vastu on alati Rotalias võideldud ja seda tuleb teha nüüd ja ka tulevikus.

Nooremad confr! süüdistavad vil! ja vanemaid kaasvendi traditsioonidesse stagneerumises,mis olla tõkestavaks teguriks korp! elus ja arengus. Siin võib õigus olla , eriti liialduste juures. Mul on aga hää meel, et üldiselt ei mõelda põhilis-eetilisi norme (Millert), vaid neid traditsioone , mis ühenduses tsivilisatsiooni arenguga. Arvan aga , kui omal ajal poleks küllalt rangelt kinni peetud vanuseprintsiibist ja traditsioonidest,siis tänapäeval Rotalia enam ei eksisteeriks,ega oleks noortel confrateritel Saksamaal , Rootsis , USA's ja Kanadas olnud võimalust meie perre astumiseks.

Tahaksin peatuda pisut põhjuste juures , miks confr! Millertil ebaõnnestus kodukorra muudatusettepaneku esitamine. Ettepanekuid kodukorra muutmiseks või parandamiseks tahakse tavaliselt konvendi töökoosolekutel , kus need nii sisuliselt kui vormiliselt läbi arutatakse.Seejärele tänapäeval esitatakse vastavad konkreetsed kavad kõikidele osakondadele seisukoha võtmiseks ja hääkskiitmiseks. Peale kõigilt rahuldavate vastuste saamist võidakse alles mõnel pidulikul koosolekul vastavat kodukorramuutust lõplikult fikseerida. See on vormiline osa. Sisuliselt tahaksin peatuda ka sõna "käsk" juures.Kui asutati Peterburis korporatsioon Rotalia,siis ei olnud meie emakeel mitte nii sõnarikas , et tolleaegsed kodukorra koostajad oleksid üldse teadnud sõna "korraldus".Populaarsuse võitis see sõna allesmeie omariikluse ajal. Tehniliselt oli see võimatu kodukorras rakendada kõiki keeleuuendusi,eriti kuna ei teatud kauaksuus sõna leiab tarvitamist. Keelemeister J.Aavik isegi kaebab,et ainult väi-

ke osa tema poolt loodud uutest sõnadest on leidnud üldise ja pideva kasutamise. Sõna "käsk" on säilinud eesti keelde, samuti meie kodukorda, kui arhailine term, võrdne ja ühenduses kanoonilise mõiste "kümne käsuga" (zehn Gebote Gottes , tio Guds bud, the ten commandements). Sama mõiste väljendamiseks igapäevses elus on tarvitusele võetud viimasel ajal eesti keeles modernsem sõna "korraldus" (der Befehl, command, - viimast sõna kasutatakseAmeerikas ka ühenduses kanoonilise kümne käsu mõistega) ja ma leian, "korraldust" võiksime rakendada uususena meie siseelus, sest kanoonilise sõna "käsk" liigne tarvitamine võib aja jooksul tunduda kasvatamatusena ja seda võiks võrrelda sageda "jumala" ja "kuradi" tarvitamisega igapäev ases jutuajamises. Seevastu kodukorda võiks jätta püsima sõna "käsk" ühes vastava uususe märkusega. Selline teguviis sümboliseeriks meie traditsioonide konservatismi ja lugupidamist kodukorra koostajate vastu ning ühtlasi näitaks , et sobivad uuendused leiavad alati meie poolt rakendamist.

Noored heidavad ette, et koosviibimisel peab tihti kuulama, kuidas Rotaalia esisteeris Tartus. See on õige-, kui selle teemil hakatakse liialdama, võib see tunduda 'hooplemisena või isegi sentimentaalsusena.Mõõdukalt selle meeldetuletamine pæ ks aga olema väga teretulnud ja eestlastele loomupäraselt vastuvõetav, arvestades, et me emakeel ja rahvaluule koos "Kalevipojaga" on säilinud põlvest põlve ainult jutustuste teel.Tudengipäeva de meeldetuletamist v aatan kui assosatsioone,ega leia alust selle võrdlemiseks sentimentaalsete õhkamistega.Näiteks kui tänapäeval kaks confraterit õpiksid kusagil samas college'is ja pæ le ülikooli lõpetamist töötaks üks Filipiini saarbel, teine aga Alaskas, ja peale kümne aasta mõõdumist nad kohtuksid Rio de Janeiros, millest kõnelek- sid nad istudes "Casino de Copacabanas" whiskyt juues - kas mitte nad ei tuletaks meelde lõbusaid tudengipäevi New Yorgis ja sõpru Rotaliast? On siis siin tegemist sentimentaalsusega või assosatsioonidega?

Noorem generatsioon leiab, et vanemad ei oma tänapäeval mingisuguseid positsioone , ning tihti ei oska isegi korralikult uue kodumaa keelt. See on õige, kuid ei tohi unustada, et loomulike vananemise tagajärjel üle keskea jõudnud inimestel on raske õppida võõraid keeli ja jätkata tegevust, mis kunagi oli omane kodumaal. Vanemad võiv ad kibedusega mõelda, et vaevalt kümne aasta mõõdumisel osal meie akadeemilisel generatsioonil ei ole tahet õppida meie emakeelt ja et on akadeemilisi noori, kelle teadmised emakeele alal on puudulikud (Laantee).

Edasi tundub, et on selguseta,millise väärtuse kujundab üksikliige meie organisatsioonis.Meil on olemas vil! Jüri Uluotsa vastav väljendus inimese kohta üldiselt: "Eestlase arusaamiselt iga inimene on Jumalast ja loodusest määratud tervik , vaimne ja kehaline , jäotamata ja lagunemata sündimisest sur mani.Seepärast iga inimese sünd

on rõõmus sündmus,tema surm aga raske kaotus ja igal inimesel on õigus tervisele ja elule. Kui aga inimene on noorusest, v anadusest või haigusest nõrk, siis kaasinimeste kohuseks on tema eest hoolitseda ja teda ülal pidada." Eelolev määritlus peaks rakenduma v astuvaidlematult ka iga meie üksikliikme kohta. Rotalias, kui akadeemilises organisatsioonis , peaksid aga lisateguritena siin veel hindamise alla tulema, mida keegi on teinud organisatsiooni säilitamiseks, eriti asutamiseks ja nende teguritega tuleb arvestada meie siseellu puutuvate otsuste tegemisel. Nagu ühiskonna liikmeks olemine ei nõua üksikisikult majandusliikmude hüvede olemasolu, siis ei nõua seda ka akadeemilise organisatsiooni intiimperre kuulumine , kuid eeldab teatavat kõrgemat haridust , kusjuures teadmiste kogus jääb omale otsustada.Seega,ühe akadeemilise intiimorganisatsiooni liikmeks olemine nõuab suurt enese kriitikat. Kahju aga, kui see mõnel puudub , samuti arusaamine elementaarsetest käitumis- ja kasv atusnõuetest. Ei sobi laskuda tasemele , mida laste juures nimetatakse "trotsimise"perioodiks, nagu üks meie kaasvend omas kirjutuses "Meie Side" nr.3/1953, lhk. 27.

Confr! H.Gr abbi kirjutab, et paljud meie noored üliõpilased on astunud USA akadeemiliste intiimorganisatsioonide liikmeks. See on hää uudis. Leian isegi, et iga noor rotalus kuuluks ka vastav a maa üliõpilasorganisatsiooni(fraternity Ameerikas, n atsioon Rootsis). See on üks tee mille kaudu võib saada tihedat kontakti vastava maa noor usega,kes tulevikus otsustavad oma riigi saatust ja võib olla võivad kaasa aidata me kodumaa restaureerimisel.

Kokkuvõttes, mul on hää meel, et noored rotalused on võtnud oma südameasjaks leida teid Rotalia säilitamiseks ja tugevndamiseks ning ma loodan,et minu äärõmärkused ja mõlgutused pigem aitavad kaasa kui takistavad laias maailmas elunev ate noorte rotaluste uute ideede ja sihtide väljatöötamist ning "Meie Side" peaks olema siin tõeliseks sidem eks confrateritele Ameerikas, Austraalias, Saksamaal, Rootsis ja mujal.

VILI MARTINI MÄLESTUSEKS

William Tomingas

Kallis Kalvin,

Meid oli kokku neli - nooruspõlve sõbrad: Sina, Ott (Tief), Fredy (Olbrei) ja mina. Nüüd olen jäänud üksinda , ei ole mul vanaisa , ei isa , ei poega. Ka Rotalia on jäänud leinama , olid Sina ju sõbraks mitte

üksinda minule , vaid kogu korporatsioonile. Kui Sa nüüd vaimuvallas viibid ja koos teiste vaprate vanematega meile vaatad, siis tead, et mälestus Sinust meis elab. Küllap oled juba kohanud meie auväärt Jüri't , meie vaprat Otti, väsimatut Fredy't ja teisi, keda me mäletame sügavas lugupidamises kui elutöö võidupärjaga kroonituid. Mäletad, Kalvin, kuis koos käisime Gustav Adolf'i koolis. Kuis Sinu tulekuga seal koolis algas eesti vaimu ajastu. Juba siis imetlesime meie, Sinu koolivennad, Sinu ürgjõulist elurõõmu , Sinu püsivat heatahtlikkust kõigi vastu. Olid minust klassi võrra vanem, nii pääsesid minust aasta varem Peterburi Elektrotehnika Instituuti. Kui meie siis seal jälle kohtasime , olid juba jõudnud ka Venemaa pealinnas harrastada eesti meelt niivõrd edukalt, et olid eesti korporatsiooni liige , olles Rotalia esimese rebasena oma jõu ja nõuga ära teeninud värvid. Mõistagi,viisid ka minu korporatsiooni ja aitasid mind isalikult värvide saamisel. Oo, Kalvin, mäletad, kuis oli see aeg kaun is... Kuna Ott oli juba siis väärikas,jälgis ta oma pere nooremate võsude eluvallatusi vaid eemalt , ja meid oli seetõttu mõnda aega vaid kokku kolm. Nii läksime me kolmekesi ka Vene sõjaväkke - mitte sõjakooli,vaid vallatuse t õttu vabatahtlikena. Aga saatus oli siiski vägevam oma vallatuses ja tegi meist , kolmest musketäärist, raadio-ohvitserid. Nii juhtuski , kui Eesti end kaitsma hakkas Suur-Venemaa sõjaretke vastu, siis selgus,et olime aimukesed raadiokunsti mehed eesti malevas. Ja kes oli kindlam mees oma kohal, kui Sina, Kalvin, ja ka Fredy - vaid mina sattusin kõikuvale alale, merele. Kalvin, kas mäletad veel, kui uljas oli see aeg... Siis, ära tundes, et olime võrsumas täismeesteks , ruttasime oma poolelijäämud haridust jätkama ja pudenesime laiali - Sina Kalvin Darmstadt'i , Fredy Toulouse'i ja mina Londoni. Ott oli siis juba väärikas ja tark küll ja hakkas riigitegelaseks. Ja kui siis meie, peale õpingute lõpetamist, jälle kohtusime kodumaal - juba naisemeestena - siis katsusime kord ometi meie perekonnapea eeskuju jälgida ja end väärikalt maksma panna ühiskonnas. See läks Simul oiv aliselt korda panganduse ja tööstuse alal , Fredy'l karjääri tegemisel sõjaväes. Veel enam uhkekeks saime Sinu peale, kui lõid endale aukartustäratava nime Tallinna Tehnika Ülikooli õppejõuna. Kalvin , see oli aeg, kus oma töövilja nähes täiel määral võisid omada rahuldustunnet... Aga sõda oli ka meie pere vastu halastamatu - kaotasime Oti , Eesti kangelase ja märtri , jäime ilma Fredy'st, Eesti parimast raadioteadlasest, ise sattusime pagulaspõlve Saksamaal. Aga midagi ei suutnud murda Sinu mehist meelt, ei rasked kehalised kannatused, ei paguluse viletsused. Simul jätkus süle ja kuhjaga abivalmidust, organiseerimisandi ja julgust teiste eest kosta niivõrd suurel määral, et kõigile tundus loomulikuna Sind näha vastutaval kohal põgenike murede lahendamisel ja nende

huvide kaitsmisel. Kalvin, see oli tõesti õilis aeg, mida ei unusta tuhanded kaasmaalased... Sinu saabumisel Ühendriikidesse näis, et Sinu eluring oli võtnud endise raja - Sinu viimane ametkoht Tallinna Ülikoolis oli saanud Sinu esimeseks tööalaks New Yorgis. Küllap Sa jälle võisid nautida rahuldustunnet oma südames, kallis sõber, Kalvin. Ja siis... see tuli nii äkki n agu pikne selgest taevast. Mis meil kahel üksteisele oli öelda, seda tegime tummalt tugeva käepigistusega paar päeva enne Sinu kirstupanekut - nägemiseni, Kalvin, tervita minu poolt Ott'i ja Fredy't...Sinu suure sõprade ringi nimel Rotalias ja mujal tahaksin ma aga Sinule, suurele töömehele, heale eestlasele ja väsimatule võitlejale laulda salmi Su lemmiklaulust:

Kui ma täna peaksin langema
olen homme surnud mees.
Mind mu sõbrad saavad matma
just koidu eel.

Kalvin, Sa ei ole meile surnud ja koidu eel kõnnime me kõik - koidu eel, mis tähistab vabadust meie kodumaale, mille nimel meie Sind kord loodame matta.

KONVENDI KOHUS (BURSSIDE KOHUS)

Paul Mägi

Korp! Rotalia oma sisemiselt struktuurilt sarnaneb täielikult ühele normaalsele demokraatliku riigi organisatsioonile. Temal on kolm võimu: legislatiivne - konvendi ja vil! kogu peakoosoleku näol, täidesaatev- praesiidiumi, vil! kogu juhatuse, eriametnike, eritoimkondade (sissearvatud järelvalv-e asutused,nagu revisjon i komisjon ja konv-endi vanem) näol ja kohtuasutused - disc. kohtu (d!k!), konvendi kohtu (b!k!) ja vil! kohtu (v!k!) näol.

Peaks olema loogiline , et need kolm võimu oma tegevuses,funktsioonides ja ülesannetes on eraldatud. Nii on see ka mõeldud , ning kodukord on püüdnud seda ka alla kriipsutada. Kui eksekutiivse ja legislatiivse võimu (praes! ja konvent)tegutsemine on tihti väga seotud üksteisega ja igakord on raske piiritleda ristlevaid ülesandeid, siis kohtuvõimude suhtes on kodukorras otte nähtud täitsa separaatne olukord. See väljendub ka selles, et kohtuasutusi käsitleb kodukord eraldi peatükkides §2-§4. See kohtuvõimude distantseerimine teistelt korp!võimudelt on õige ja loogiline.

Kahjuks on viimasel ajal (vist ka juba Tartu ajast pärit) tekkinud komme, et b!k! funktsioonid ja tegevus segatakse ära E!K!K! funktsioonidega.Nimelt on kombeks saanud,et b!k! asjad arutatakse E!K!K! raamides, s.t.E!K!K! päevakorra eripunktina.Kust see komme on tekkinud , ma

ei tea! Peterburi ajal oli E!K!K! ja b!k! alati lahus. Neid võis pidada samal päeval, samal ajal ja samas ruumis , kuid eraldi kahe täiesti erineva koosoleku näol. Selleks on ju terve rida põhjusi , rääkimata nende kahe organi täiesti erinevatest ülesannetest.

1) E!K!K! koosseisu kuuluvad kõik konvendi liikmed taisõiguslikkudena ja vilistlased sonaõigusega;b!k! koosseisu kuuluvad ainult konvendi liikmed , vil! võivad istungil olla ainult pealtkuulajana (p. 249), peale selle ei ole b!k! istungil hääleoigust (ka piiratud sonaõigus, niipalju kui kohtukord seda lubab) kaebealusel k! liikmel ja loogiliselt ka tunnistajatel (kui nad on k! liikmed), sest tavalise kohtupraksise järele ei saa tunnistaja olla kohtumõistjaks selles asjas.Seega juba koosseisus E!K!K! ja b!k! erinevad teineteisest.

2) selle tõttu on täiesti loogika vastane, kui E!K!K! oma koosistuvas koosseisus hakkab arutama b!k! asju, kuna b!k! koosseis on hoopis teistsugune. Enne b!k! istungi algust peavad ruumist lahkuma kaebealused ja tunnistajad , samuti ei või jääda kohtulaua taha istuma vilistlased,kui pealtkuulajad. Kodukorra p. 100 põhjal istuvad k!k! (ja ka b!k!) osavõtjad laua taga teatavas korras. Laua taga iste on tema "ametkoht", samuti nagu parlamendis igal saadikul on oma istekoht, ning ta ei ole õigustatud istuma rõdul ehk ajakirjanike pingil. Niisama ei tohi parlamendis ehk kohtus pealtkuulaja istuda saadiku istmel, ehk kohtunike lauas. Sellest tuleb loogiliselt järeldada, et b!k! istungil pole vilistlasel, kui pealtkuulajal õigust istuda laua taga, kus istuvad b!k! liikmed: tegevliikmed ja b!vil!

3) Kuna vil! pole b!k! istungil sõnaõigust, tekib küsimus, kas konvendi vanemal (kes on tavaliselt vilistlane) on sõnaõigus, või mitte? Kahjuks ei lahenda kodukord seda küsimust. Minu isiklik arvamine on,et kui par. 249 ei anna vil! sõnaõigust , siis ei ole ka K! vanem erand. Vaatamata sellele, et tema ülesandeks on valvata korp! tegevuse seaduslikkuse ja korrakohasuse üle, võib ta neid funktsioone täita ka teisiti, s.t. mitte sõnavõtu näol b!k!-s, vaid hiljem, pannes otsustele oma veto, nõudes asja uuesti arutamist jne.Ka võiks ta istungi kestel kirjalikult juhataja tähelepanu pöörata vajalikkude asjaolude peale. Meie oleme vist ühisel arvamisel(vaata vil! Käbina artikkel 40 a. albumis), et vilistlased peaks ennast voimalikult vähe segama konvendi tegevusse. Ja b!k! praestiishile ei ole see kuigi kasulik, kui kohtu istungi ajal üks vil! nende tegevust juhib ja korrigeerib. Kujutage omale ette olukorda, kui tavalises kohtus keegi kõrge riigi funktsionäär annab kohtu istungil juhtnööre ja korraldusi kohtunikele, ehk räägib sisuliselt kohtuprotsessi asjus. Mul tundub, et ka b!k!'l ei tohiks seda olla. Tõsi ju on, et meie konvendi juhtkond on tihti vilumatu korp! korra, kodukorra ja siseasjades, aga siin peaks iseäranis Rot!x enne b!k! algust kõik kü-

simused k! vanemaga läbi arutama, et ei tekiks vigu korras, protseduuris ja sisus.

Kõikides kohtutes maailmas on rõhku pandud kohtuistungi väärikusele, tõsidusele ja tähtsusele, ka välisest küljest: kohturuumid, taraarid, kodukord ja distsipliin, püstitõusmised jne. jne. Tahetakse toonitada sellega, et kohtuistung pole harilik koosolek, vaid hoopis enam, kus tihti inimese elu ehk saatus on kaalusel. Ka Rotalia kohtuasutuste istungid peavad traditsiooni kohaselt olema tõsised , väärikad ja äärmiselt distsiplineeritud , sest ka b!k! otsused võivad tihti määritleda ja otsustada ühe noore inimese saatust ja edaspidist elukäiku . Kodukord näeb meil ette range korra koosolekute korra suhtes . Kahjuks täidetakse seda lubamata lohakalt. Olen olnud mõnel viimasel b!k! istungil ja võin konstateerida:

1) b!k! liikmed-tulevad ja lähevad kohturuumist omavoliliselt, teatamata ja luba küsimata (p. 105 ja p. 246)

2) kaebealune ja tunnistaja viibivad kogu aeg istungil ja võtavad isegi osa protseduursete küsimuste arutamisest.

3) kohtu juhataja annab sõna kaebealusele ja tunnistajatele faktilisteks märkusteks, korra suhtes ja kõnedeks nende äranägemise järele.

4) ei peeta kinni nõudest, et kõik sõnavõtjad (peale Rot!x) peavad püsti seistes kõnelema (p. 112).

5) kõnelejad kõnnivad oma kõne ajal ruumis edasi-tagasi.

6) juhataja ei reageeri istungi ajal tekkinud solvamistele ja järeleksimistele , ning need ei protokollita.

7) kohtu liikmed ajavad omavahel juttu, seega segades istungit ja ise mitte jälgides kohtu käiku.

Need ja mitmed teised pisemad korrast kõrvalekaldumised ei tõsta mitte b!k! prestiishi ning tema väärikust ja tulevad viibimata korp! siseelust kaotada.

Kui ma neid ridu kirjutan , pole mul muud soovi , et Rotalias valitseks kindel kord ja distsipliin ja meie püüaks meie kodukorrast kinni pidada, et kõik meie korp! organid töötaksid korra kohaselt, väärikuse ja tõsidusega.

* * * * * *

ROTALIA NOORUSE JA JÄRELKASVU PROBLEEME II

Hellar Grabbi

Varsti on aasta möödunud ajast, kui ilmus "Meie Sides" minu poolt kirjutatud artikkel Rotalia nooruse ja järelkasvu probleemide kohta. Vahepeal ilmunud neljas "MS" numbris on mitmed rotalused samadest küsimustest kirjutanud. Samuti on vahepeal ilmunud Rotalia juubelialbum. Ka selles leiduvates artiklites on neid probleeme käsitavaid lõike. Palju kõnelusi on olnud mul sel teemil nii vil!, t!l! kui ka noorliikmetega USA's ja Kanadas ja samuti olen saanud kirju mitmetelt rotalustelt. Kahjuks ükski tegevliige Rootsist ei ole oma arvamusi avaldanud.

Olles nüüd läbiseedinud minuniulatunud mõtted ja reaktsiooni, leian, et viimane aeg on esitada konkreetseid ettepanekuid. Kui midagi arvustatakse ja jõutakse otsusele, et praegune olukord on puudulik ja haiglane, siis on see arvustus jäänud õhku rippuma, kui ei esitata ettepanekui olukorra parandamiseks. Esimest artiklit oli mul kavatsus järgida kohe teisega, kus oleksin esitanud omapoolseid kavu. Enne aga otsustasin ärakuulata teiste arvamused. Ka oli mul kartus, kas esitatavad mõtted laialdast vastuvõtlikku ning jaatavat kõlapinda leiavad. Nüüd, olles oma veendumustes palju kinnitust leidnud, esitan oma artikli teise osa, ja seda mitte ainult oma mõtetena, vaid tuginedes ka paljudele teistele rotalustele,kas nende kirjutuste või isiklike kõneluste põhjal.

Siirdudes ettepanekute ja kavade juurde, kuidas arendada Rotalia tegevust nii, et Rotalia taas asuks tegutsema üliõpilaste intiimorganisatsioonina ja et Rotalia seisaks pidevas ühenduses eesti õppiva noorusega, teeksin seda kolmes osas. Esiteks käsitleksin struktuurilisi ja organisatoorseid küsimusi ülemaailmses ulatuses. Teiseks, peatuksin veidi sisekorraliste küsimuste juures ja lõpuks käsitleksin eraldi New Yorgi konventi, kus juures ettepanekud selles viimases osas, muidugi kohapealsest olukorrast olenevate muudatustega, saaksid kasutamist leida ka teiste Rotalia koondiste ja konventide juures.

Kõige põhilisemaks sammuks on Rotalia konventide rajamine igale poole, kus asub ülikoolis õppivaid tegevliikmeid. Senine moodus, kus konvent on delegeerinud omad õigused koondistele, on ebasobiv ning täiesti vastuvõtmatu Rotalia edasisele arengule. Tuleb siirduda samade tegevusviiside juurde, mis tagasivaates Rotalia ajaloole, on osutunud kõige sisukamaks ja dünaamilisemaks, See on väikeste, kuid kompaktsete ning tegevusihaliste konventide ellukutsumine tegelikest üliõpilasist, nii nagu see toimus a. 1913 Peterburis, 1923 Berliinis, 1924 Tartus,

1934 Varssavis ja 1948 Erlangenis. Nendel juhtudel olid noored kas täiesti omapead, või said ainult juhtnööre vanematelt. Kõigis neis kohtades viis noorte isetegevus Rotalia õitsema ja kasvama. Kuigi kõigil neil juhtudel kasutati nn. "hädaleere", ei saa neid noorte juurdetoomismeetodeid mingiks äparduseks lugeda, vaid just vastupidi! Kas saaks keegi ütelda, et noortest, kes neil juhtudel Rotaliasse astusid, või selle ise lõid (!), ei ole saanud tublimad rotalused! Vaatamata sellele, et ei teinud nad läbi pikka rebaseaega, vaatamata sellele, et ei olnud nad igal koosolekul ümbritsetud suurest vilistlaste ja vanemate tegevliikmete kogust, kes neid oleks õigete viiside ja traditsioonide järele suunanud. Praesidiumid koosnesid tollal noortest majadest ja isegi värvikandjatest või mustatekliga rebastest-lihtliigetest.

Juba käesoleval kevadsemestril tuleb asutada Rotalia konvendid Torontosse, Göteborgi ja Stokholm-Uppsalasse!

Torontos ja Göteborgis tegutsevad praegu segakoondised vil!, b!vil! ja tegevliigetest. Kui tahetakse seal vältida neid vigu, mis praegu New Yorgi konvendi on viinud pankroti lävele, siis tuleb vil! ja stuudiumi mittejätkata kavatsevad b!vil! loodavate konventide tegevusest ja ametkohtadelt eemale hoida. Nad ei tohiks isegi mitte sõnaõigusega kõikidest k! koosolekutest osa võtta. Kui soovitakse, või on tarvilik, jägada juhtnööre, tehtagu seda enne või pärast koosolekuid. Kuid mitte nii, nagu see kurbloolusena on kujunenud New Yorgi konvendis, kus mõned juhtivatel positsioonidel olevad vilistlased ei suuda ka kõige rohkem konvendi siseellu puutuvates küsimustes - nagu näiteks tegevuskava ja valimised - omi mõtteid endateada jätta, vaid igaljuhul omi arvamusi ette toovad ning iga nende arvates esinevat viga ja eksimust korrigeerivad. Tulemuseks on, et noored ise võtavad sõna väga vähe. Ja see vil! soovide ja tahtmiste avaldamine ei mõju konvendi elule edasiviivalt, nagu nad ise loodavad, vaid mõjub just takistavalt.

Nii Torontos kui ka Göteborgis on küllaldaselt innukaid tegev- ja noorliikmeid, et tagada täiesti elujõulise konventide kohest ellukutsumist. Kõige raskem on olukord Stokholmis. Kas ei ole see üks parimaid näiteid seniste paguluses kasutatud teede ja struktuuri kõrvalejätmiseks, kui Stokholmis, kus vägagi aktiivne Rotalia koondis on 8 aastat tegutsenud, on noorte juurdekasv olnud minimaalne ja nagu "MS" nr. 4. või lugeda, ka neist enamus juba üle 30 aastased. Üksikul noorel on väga raske sisse astuda ja sisse elada ühte vanematest isikutest koosnevasse perekondlikku ringi, kus küll temasse suhtutakse heatahtlikult, kuid kus tegevus on suunatud temast palju vanemate inimeste huvide kohaselt.

Või kas ehk ei ole üheks põhjuseks see - mida ma olen tähelepannud Rootsis ilmunud eesti ajakirjanduse veergudel, ja ka kuulnud mitmetelt Rootsist USA'sse tulnutelt -, et sealne eesti noorus on kaasa minemas sealmaal va-

litseva liberaal-sotsialistliku mõttevooluga ja seetõttu ei taha ühineda tihtipeale liigsesse konservativismi kalduvate korporatsioonidega. Igatahes, kui USA idaranniku ca 6000-pealisest eestlaste perest on viimase 3 aasta kestel veerandsada üliõpilast Rotaliaga ühinenud, siis Rootsis, neljakordselt suurema eestlaste arvu juures, peaks küllaldaselt eesti üliõpilasi leiduma. Loodame, et Stokholm-Uppsala piirkonnas leiduvad mõned teguvõimelised rotalustest üliõpilased, kes ühes uute noorliikmetega konvendi asutada saaksid. Rotalia elu huvides on ka üks vilieliikmeline konvent kasulikum, kui suur vil! ja b!vil! kogu. Nagu kirjutab vil! Tormaküla:"Noor juhtkond suudab treeningut paremini teostada, sest ta tunneb seda kivi , mida ta tahub".

Kindlasti paljud vil! ei taha nõustuda ettepanekuga , nagu mulle mitmetel kordadel nende poolt on üteldud, et koondiste tegevus, vähemalt nende senistes ülesannetes, tuleb kaotada, ja kõik see üle kanda olemasolevale ja asutatavaile konventidele. Sellast mõtteviisi ma võrdleksin kahe õega, kelledel kahjuks on ainult üks nukk, millega mängida. Kuid vanem õde hoiab nukku oma käes. paneb seda riide, toidab, kallistab, paneb magama ja laulab unelaulu. Ja kui noorem õde siis selletõttu pirisema hakkab ja tahab ka mängida, on pahandus lahti. Vanem teeb nooremale selgeks, et ega sina, nooreke, ei oska, kuidas nukuga õieti umber käiakse, et mina olen tark ja mul on palju kogemusi ja mänguviise. Vahest ehk annabki nuku noorema õe kätte, aga niipea kui see midagi valesti toimetab või vanema õe poolt enne mittetarvitatud mänguviise kasutab, on jälle suur õpetamine ja pahandamine lahti ja nukk võetakse tagasi oma käte vahele. Tulemuseks on, et noorem õde lõpuks nukust enam huvitatud ei olegi ja omale teised mänguriistad otsib.

Küllap ka vil! ja vanematel b!vil! on tegevust küllalt. Selle asemel, et ise koondise nime all konventi mängida, tuleks organiseerida igal maal tugevad vil! kogud, kes hoolitseksid konventide majandusliku kandejõu eest, kes oleksid nõuandega alati valmis toetama konvente, kes tutvustaksid - ise mitte aktiivselt tegevusse sekkudes - Rotalia traditsioone ja kombeid noortele. Tuleb muretseda ruumid, kus noored saaksid koos käia ja olla, tuleb toetada stipendiumite ja õppelaenudega õppivaid noori. Räägimata sellest tegevusest, mida vil! kogu oma koosviibimistel ise arendab. Siis võidakse pidada referaate metsandusest ja jahindusest Eestis ning piimandusest Hollandis, siis võidakse korraldada referaatõhtuid koos daamidega ja kohviõhtuid likööriga. Aga selliste ürituste korraldamine on Rotalia tegevust halvav, kui neid tehakse, nagu siiani on olnud, koondiste raames, milledest kõik tegev- ja noorliikmed on sunnitud kohusetunde, käskude, või lihtsalt igasuguse muu tegevuse puudumise tõttu vastumeelselt osa võtma. Nii ei ela üks üliõpilaskorporatsioon. See on ju

isegi kõik vastuolus Rotalia traditsioonidega, milledest kinnihoidmist muidu alati nii toonitatakse.

Korporatsiooni siseelu ja ka välisesindus EKL'is olgu juhitud ja kavandatud tegevliikmete poolt. Kõik korralised ja eraldatud koosolekud, koosviibimised ja muud üritused, mis ei ole ainult vilistlastele mõeldud, korraldatagu ja juhitagu tegevliikmete poolt. Noored ei salli liigset õpetamist ja nende juhatamist. Noored tahavad tegevuse kaudu ise õppida. See oleks suur võit Rotaliale propagandalisest seisukohast, kui eestlaskonna õppiv noorus teaks, et Rotalia ainukese eesti üliõpilaste intiimorg'ina on igal maal tegutsemas täielikult noorte juhtimisel. See fakt ja selle teadmine oleks tohutuks kasuks Rotaliale. Peamine põhjus, miks eesti noorus suhtub skeptiliselt ja eitavalt astumisse eesti üliõpilasorganisatsioonidesse, on teadmine - kas põhjendatult, või mitte - et need on minevikus elavad marukonservatiivsed grupid, kes enese ego ülalhoidmiseks on uuesti organiseerunud, arendavad tegevust iganenud põhimõtete järele ja tahavad omasekka kutsuda noori, et neil oleks rebaseid, keda kasutada ja keda endi keskel nähes nad saaksid veelgi ilusamates õhulossides hõljuda. Samuti, et nad neid sisseastuvaid noori kavatsevad poliitiliselt suunitleda ja õpetada, et neil oleks noori, keda kasutada selles vabas maailmas viibivas eestlaskonnas praegu toimuvas häbiväärses sisepoliitilises näitemängus (igas riigis ja pea igas eesti organisatsioonis!), mida eesti noorus jälgib pahase ja pilkava naeruga, kuigi kurva pistega südames.

Eesti juhtkonnal on viimane aeg aru saada ja mitte ainult aru saada, vaid ka midagi noorte seisukohast õiget ette võtta, et vältida nooruse eemaldumist eesti pagulaskonnast, mis praegu pikkade sammudega on toimumas. Üliõpilaste intiimorganisatsioonid peaksid selles arusaamises juhtivale kohale asuma ja eesti õppivale noorusele ka midagi peale mälestuste ja õilsate kohustuste pakkuma.

Eestis oli noortel tarvis korporatsiooni, et elus edasi jõuda (vt. vil! Saretoki artikkel "MS" nr.4), nüüd on korporatsioonidel tarvis noori, et omi põhimõtteid tegevuse ja rahvusluse alal teostada. Milleks teha suuri sõnu rahvuslusest ja Eesti taastamisvõitlusest, kui me kõigi selle juures kaotame sideme noorusega. Mõõdunud aastad on meile näidanud, et välise vormi, mälestuste ja korporandinoksude ning -tavadega me praegust eesti õppivat noorust laiemalt kaasa ei tõmba. Seda saame teha ainult noortele huvitava ja kasutoova tegevusega. Sellist tegevust saavad arendada ainult noored ise, mitte Rotalia koondised. Tegevüliõpilastest koosnevate konventide ja majanduslikult ning vaimult tugevate vilistlaskogude koordineeritud tegevusega peame katsuma taas jõuda olukorrani, kus eesti rahvusest üliõpilased leiavad, et neile on kasuks ühineda intiimorganisatsioonidega. Olgem idealistid , aga ehitagem oma idealism realiteedile.

Kui kardetakse, et sarnasel noorte omapead tegutsemisel võivad kaduma minna Rotalia põhimõtted ja traditsioonid, siis tähendab see kartus iseenda vaesustunnistusele allakirjutamist. Nende loodavate ja juba olemasoleva,kuid reorganiseerimistvajava, konventide tuumiku moodustaksid ju noored, kes on saanud aastapikkuse rebasekasvatuse ja aastaid värvikandja treeningut vanade rotaluste seltskonnas viibides, millist eelist ei olnud isegi Tartus. Kui rotalustel puudub usaldus nende t!l! ja üldse eesti nooruse vastu, kes meile sisse astub, siis on ju põhialused Rotalia edasikestmiseks kadunud ja tuleb aktiivne tegevus lõpetada. Ja kuigi noorte poolt jäetakse kõrvale või lihtsalt ununevad mõned tavad, uusused ja traditsioonid, kas ongi see nii kohutav kaotus nagu mõned käsi taeva poole tõstes kurdavad. Ajavaimuga vastuolus olevat ballasti noored omaga kaasas kanda ei taha. Kuid korporatsiooni põhitõdede kadumise eest ei tarvitse muret tunda , sest nagu vil! Käbin oma haruldaselt sügavasisulises ja meeldejäävas juhtkirjas Rotalia juubelialbumis kirjutab:" Ausus on üldinimlik ja jägamatu. On olemas ainult üks au ja ausus - inimlik au ja ausus."

Olen nüüd välja jõudnud organisatoorsete uuenduste juurest sisekorraliste uuendusteni. Kõigepealt tahaksin tähelepanu juhtida mitte just kõige meeldivamale faktile, et korporatsiooniline intiimorganisatsiooni vorm tahes või tahtmata kipub vastuollu sattuma läänamaailma tsivilisatsiooni vaimse arenguga. Korporatsioonid pärinevad ju ajast, kus riigid ja ühiskond olid autoritaarsetel printsiipidel üles ehitatud. Nad pärinevad aegadest, kus vorm oli määrava tähtsusega, kus väline sära, univormid, vanded, mottod ja püstolipaukudele ning rapiirilöökidele vastav autünne olid valitsevad kõrgema seltskonna elus. Kaasaegne haritud ja mõtlev inimene leiab, et pearõhu asetamine sellistele asjadele viib ja paljudel juhtudel ongi juba viinud, sisemisele tühjusele ja silmakirjalikkusele. Selge on, et kui tuleb renessanss ja tegevuse hoogne uuenemine kantuna noorte poolt, siis on ka paratamatu osaline reformatsioon korp! siseelus. Ei tohi sellele inimeste ajaloos niisageli esinenud arengunähtuste kombinatsioonile silmi kinni pigistada ja kui soovitakse Rotalia edasielamist, tuleb sellega tingimata arvestada. Nende nähete esilekerkimisel ei tasu neile oma autoriteediga vastu astuda ja neid maha suruda, vaid pigem kõiki inimlikku arusaamist abiks võttes esilikerkivaid uuendusi Rotalia seniste traditsioonidega kooskõlla viia.

Need uuendused tulevad iseenesest, seda protsessi loetlema praegu ei saakski hakata. Rõhutaksin ainult, et ärgem oma tegevuses pangem liigset rõhku vormile. Ei maksa sisseastuvatele noortele esmajärjekorras õpetada kõiki vanu korporanditavasid. Ei ole tähtis noorliikmele õpetada,

millal ta laualt klaasi tõsta võib ja millal ta võib seda jälle lauale panna. Sisekorras peaõhk tuleb asetada noorliikmete ühteliitmisele omavahel ja korporatsiooniga, et nad tunneksid end kodus konvendis ja et nad juba esimeste kuude jooksul omandaksid tihedad sõprussidemed ning teotahtelise "kaasaloomise isu".

Sisseastunud noorliikmetele peab võimaldama vabamat kaasaloomist konvendi tegevuses. Praeguses olukorras on mõttetu aastapikkune või veelgi pikem rebaseks olemise aeg, eriti silmaspidades, et nüüdsed sisseastuvad rebased on nii vanuselt kui ka hariduskäigult, seltskondlikelt kommetelt ja isiklikelt veendumustelt palju rohkem edasi jõudnud, kui olid seda rebased Eestis. Ei maksa noori panna "rebaseraudadesse". Praegu olemasoleva konvendi elustamiseks ja uute loodavate konventide asutamiseks on vaja tõukejõudu. Selle saame, kui kiirendatud korras anname värvid praegu olemasolevatele reb! ja l!l!, nagu seda tehti suure eduga eespoolmainutud juhtudel Rotalia ajloos.

Praegusel ajal ei ole noorel, kes liitub korporatsiooniga, teada, milline on täpselt korp'i sisekord ja millised kohustused teda ootavad. Tooksin paar näidet New Yorgi konvendi elust, mis näitavad värvikandjate juures õige arusaamise puudumist praegusest olukorrast ja millesuguseid edaspidi ei tohiks enam ette tulla. 1) Külalisõhtul üks külalisi on otsustanud Rotaliasse astuda. Kõrvalruumis korraldatakse talle vastuvõtu tseremoonia. Üks vil! ootab, 25 sendine näpu vahel, selle ruumi ukse taga. Niipea, kui uuel rebasel müts peas, saab ta sellelt vil! käsu minna poodi suitsu tooma. 2) Segaseltskond Eesti Majas. On tütarlapsi ja mitterotalusi. Üks pikema staaziga t$l! annab samas lauas istuvale värskele reb! raha pihku ja käsib tal pudeli viina tuua. Esimesel juhul vastav reb! tõrkus ja alles sõprade heatahtliku selgituse järele täitis ootamatu käsu. Teine reb! keeldus käsku täitmast,põhjendades, et vanusevahekord ei kehti segaseltskonnas olles.

Tuleb rangelt hoiduda vanusevahekordade viimisest väljaspoole konvendi sisetegevust, seda terve korp! liikmeskonna ulatuses. Ka sisetegevuses on parem seda mitte liialt toonitada. Me oleme ju confraterid - kaasvennad. Ja vanem vend ei õpeta nooremat parimini mitte käskude ja korraldustega, vaid eeskuju ja sõbraliku nõuandega.

Senisest suuremat rõhku tuleb asetada akadeemilise isa instituudile. Ak! isa on on kõige sobivamaks isikuks uuele liikmele korp! tavasid ja uususi selgitama. Samuti praeguses olukorras, kus paljud uued ja ka juba vanemad k! liikmed elunevad keskusest eemal, on tähtis sidepidamine nendega. On tähtis, et nad vaatamata eemalviibimisele,tunneksid end konvendi liikmetena ja oleksid informeeritud tegevusest. Noorliikmete osas see kohustus lasub ju õieti oldermanil. Kahjuks aga NY konvendi oldermanid on selle nii loomuliku ülesande täiesti hooletusse jätnud. Seda

tarvilikku sidepidamist tuleb edaspidi läbi viia nii old! kui ka just ak! isade kaudu.

Ei paista loomulikuna tava, et noorliikmed ei tohi ise lugeda kodukorda, vaid saavad sellega tuttavaks ainult kodukorratundides jägatava õpetuse kaudu. Juba puht praktilisest seisukohast on see tava praeguses olukorras halb. Tunde peetakse harva ja siiski ei olé kõigil reb! võimalik neist osa võtta. Tulemuseks on Rotalia elu määravate ja tegevuseks vajalike normide puudulik tundmine, mis on edasi kandunud ka t!l! hulka. Kodukorda, vähemalt selle alati tarvisminevaid sätteid, tuleb paljundada ja väljajägada kõikidele k! liikmetele, reb! ja l!l! kaasa arvatud.

Peagu kõigis vil! kirjutusis esineb range tahe kinni hoida kodukorrast. Tihti need nõuded esitatakse asjalikult, sageli aga kahjuks pateetiliste hüüdlausetena. Selline ultraortodokslik vaateviis on igalpool, ka Rotalias, kahjulik. Dogmaatiline teadmiste omandamine on kui autoritaarne riigikord, mis kõik uuendused, olgu need kahjulikud või kasulikud, maha surub. Kindel ja selge on, et praeguse kodukorra alusel Rotalia tegevus muutunud olukorras on võimatu. Kõige imelikum on aga see, kuidas meie, ise järjest rõhutades kodukorrale pöhinemise vajadust, oleme Rotalia elu ilma mingite kodukorra täienduste või muudatuste ametliku vastuvõtmiseta kodukorraga mittearvestades ja isegi sellega otseses vastuolus edasi ajanud. Milleks rõhutada kodukorrast kinnipidamise vajadust, kui kõigile on olnud selge, et ca 50 % paragrahvidest ka hea tahtmise juures praegu täiesti kasutamatud ja juba läbiviidud ning kavatsetava tegevusega kooskõlas ei ole. Mainigem ainult koondiste praeguseid õigusi, konvendi ja lõõdavate konventide kujunevat vahekorda, värvide kandmise määruseid, konvendi koosolekute tihedust jne. Ärgem laskugem inimese tasemele, kes silmakirjatsedes kummardab jumalakuju. Kodukord tuleb võimalikult kiiresti tegelikkusega kooskõlla viia. Pealegi meie kodukord ei ole mingi näit. ristiusu kümnele käsule vastav põhitõde. Teda on muudetud ja kohandatud a.1939. Ja samuti see kodukorratekst, mille alusel tegutseti Berliinis ja Tartus, ei olnud mitte originaal Peterburi päevist, vaid nagu vil! P. Mägi ise ütleb, puudulikult mälu järele üles kirjutatud.

Eespool on mainutud olemasoleva, s.t. New Yorgi, konvendi reorganiseerimis-ja elustamisvajadust. See vajadus on selge kõigile k! liikmetele. Kui paar aastat tagasi energilisema juhatuse all korralikku tegevust oli, siis juubeliaasta muidu nii suurte plaanide ja ettevõtete varju hääbus seegi. Üks konvendi koosviibimine kuus ei ole mingi tegevus, pealegi kui sellestki koosviibimisest harilikult vähem kui 50 % New Yorgi piirkonnas viibivatest k! liikmetest osa võtab. Ka see fakt, et möödunud aasta sügissemestrist saadik on konvendile esitatud ainult üks liikmeks astumise sooviavaldus, kõneleb hõiatavat keelt.

Põhjuseid, mis sellisele loiule tegevusele on viinud, olen analüüsinud eespool ja minu esimeses artiklis. Samuti mainisin eespool kardinaalset ettepanekut - koondis kaotada ja arendada tegevust konvendi ja vil! koguna. Oma osavõtu aja ning kohtade selektsiooniga on New Yorgi rptalused ise selgelt näidanud soovi selliselt arendatud tegevuseks, mille näiteks toon alljärgnevad faktid. Tavaks on, et kutsed nii koondise kui konvendi poolt korraldatavatele üritustele saadetakse kõigile Rotalia liikmetele New Yorgi piirkonnas ja mõõdunud aastatel võis konstanteerida, et vil! ja k! liikmeid viibis kokkutulekutel umbes võrdselt. Kuidas on aga olukord viimasel ajal? Jaanuaris peetud konvendi poolt korraldatud külalisõhtul viibis 12 k! liiget (confr!, reb!) ja 4 vilistlast, märtsis noorliikmete poolt korraldatud seltskondlikul õhtul oli 12 k! liiget külalistega ja ainult 2 vil!. Seevastu veebruaris toimunu referaatõhtul , kuhu oli palutud ka daamid kaasa tuua ja mis toimus koondise korraldusel, oli vil! poolt koos daamidega 18 isikut ja k! poolt 8; hiljuti peetud koondise korralisel koosolekul oli 14 vil! ja ainult 7 k! liiget.

Esitan siin ettepanekud, millede läbiviimine on vajalik korp! Rotalia edaspidiseks tegevuseks USA's.

1) Üldises osas:

a) korp! Rotalia seaduslik registreerimine, s.t. inkorporeerimine, hariduslikke sihte taotleva organisatsioonina. Sellest tulenevad soodustused peale psühholoogilise ja seadusliku kasufaktori on soodustuslaenud ning maksud maja muretsemisel ja omamisel ja ka liikmete poolt Rotaliasse paigutatud summade mahaarvamine isiklikust income-taxist.

b) maja muretsemine New Yorki

c) koondise kaotamine ja selle asemel konvendi ja vil! kogu koordineeritud tegevuse arendamine.

2) Konvendi osas:

a) pidada vähemalt 3 koosviibimist kuus, nendest ühel peab aset leidma K!K!K!

b) pidada vähemalt 2 kodukorra tundi kuus, milledest ühe võib ühendada p.a) juures mainitudkoosviibimisega. Osa võtavad koik reb!, l!l! ja noored-vanad majad.

c) tuleb panna rõhku koosviibimiste ajalisele sobivusele. Reedene päev ei ole osutunud kõige soodsamaks.

d) koosviibimiste mitmekesisemaks ja huvitavamaks muutmine. Soovitusi: lühiettekanded ja diskussiooniõhtud noori huvitavatel teemadel, valjasõidud, seltskondlikud-ja tantsuõhtud, teiste org'ide tegev- ja noorliikmete küllakutsumine.

e) sportliku tegevuse arendamine. Pallimänguvõimalused, võrk- ja korvpallimeeskonnad, kergejõustik, võimluse korral paukimine. See punkt erilise tähtsusega uute noorte juurdetoomiseks.

f) laulude õppimine ja nendele suurema rõhu asetamine , kasvõi vastavate õhtute (näit. "krambambulõhtu"koos vastava joogiga) korraldamine.
g) sidepidamine eemalviibivate k.' liikmetega ja tegevuskava koostamine vastavalt nende võimalustele osavõtuks.
h) kommersside ja peakoosolekute (valimised) korraldamine ajal, mil kõige rohkem liikmeid saaks osa võtta. See on jõuluvaheajal ja kohe peale kevadsemestri lõppu.
i) rohkete külalisõhtutte korraldamine, mis ei tarvitse alati olla ametlikud üritused, vaid õhtud vil. ja t!l! kodudes.
j) noorliikmete külaskäigud vil! ja confr! juurde, kusjuures nimetatutel oleks tarvilik esitada ajaliselt määritletud kutsed. Ütlus:"Astu siis mõnikord minujuure ka sisse", ei ole mingi tõsine kõllakutse.
k) õppimist mittejätkata kavatsevate b!vil! kohene ning de facto vil! järkjärguline üleviimine vil! kokku.
l) võimaluse korral konvendi registreerimine mõne ülikooli juures.
m) konvendi osakondade rajamine teistesse keskustesse.
n) praesidiumite poolt suurema rõhu asetamine kindlate tegevuskavade koostamisele ja läbiviimisele.
o) kodukorra suhtes teotseda mitte vormiliste hüüdlausete alusel. Praeguses olukorras tarvisminevad muudatused kõhklemata ette võtta. Kuid punktidest, milledest kinni pidada saab, seda teha. Kui valisime kevadsemestriks seniori, lausus ta, et vaatamata uuenduspüüetele kavatseb ta arendada tegevust rangelt kodukorra kohaselt. Konvendi tegevus aga näitab , et punkte, milledest nea tahtmise juures kinnipidamine võimalik ning konvendi elava tegevuse suhtes vajalik, ei rakendata. Näited: Paragrahvid 16, 34 f, 84, 90, 101 teine lõik, 102, 120, 125 teine lause, 133 f ja d, 166, 171 a ja d, 191, 241 teine lause, 242 esim.lõik, 249, 264, 265, 266, 328, 335.esim. lause, 337. Kõik siin nimetatud punktid peaksid rakendust leidma.

Palume kõiki rotalusi toimunud **aadressimuudatused** otsekohe ka toimetusele **teatada.** Sellega tagate ajakirja kiire kättesaamise. "Meie Side" ühendab Sind teiste rotalustega üle maailma.

KORP! ROTALIA USA KOONDISE TEGEVUSEST, SEPT. 1953- MÄRTS 1954.

Eric Reinsaar

Aastavahetusel oli USA koondise koosseis järgmine: vilistlasi - 48, tegevliikmeid - 39, lihtliikmeid - 14, kokku 101 liiget.

2. okt. toimus koondise koosolek Baltic States Freedom House'i ruumes. Kohal 27 rotalust. Informatsiooni koosolekust: a) kodukorra kohandamise kavade väljatöötamiseks ja nende ühtlustamiseks Rootsi koondise seisukohtadega otsustati valida komisjon, kelle tegevuse juhtnööriks olgu Kanada suvepäevade töökoosoleku otsused. Komisjoni valiti vil! V.Allik, vil! V. Kõressaar ja confr! A.Lehtmäe. b) koondise esimees informeeris vil! kogu juhatuse poolt ülestõstetud organisatsiooni legaliseerimise küsimust kas koondise inkorporeerimise teel või konvendi registreerimisegafraternityna mõne ülikooli juures. Läbirääkimistel leiti, et legaliseerimisküsimus ei ole praegu akuutne. c) confr! K.Laantee teatab oma lahkumisest kirjatoimetaja kohalt alates 19. aug. 1953. Esimees teeb ettepaneku valida kirjatoimetajaks vil! E.Reinsaar ja abiks confr! E.Kapsi. Ettepanek võetakse vastu. d) määrati kindlaks juubelipidustuste kava.

16. okt. toimus BFHouses vil! kogu esimehe Paul Mägi 60. a. sünnipäeva tähistamine. Kohale oli ilmunud rohkesti rotalusi abikaasadega. Kõnelesid EKL'i esindaja ja Rotalia poolt vil! R.Adams. Järgnes koosviibimine.

7.nov. peeti koondise koosolek. Kohal 28 rotalust. Arutati vil! kogu esimehe kandidaadi küsimust. Valimine otsustati lükata edasi järgmise koosolekuni. Anti informatsiooni samal õhtul toimuva perekonnaõhtu kohta.

11. dets. koondise koosolek 23 rotaluse osavõtul.Laekur vil! S.Kelder kannab ette koondise kassa arunde. Tulud ja kulud tasakaalus $ 845.33. Koondise Toetusfondi sissetulekud ja väljaminekud tasakaalus $ 1925.00, kus - juures laene on antud $ 1465.00. Vil! Kelder tõstab üles passiivsete liikmete nimekirjast kustutamise küsimuse, tuletades meelde paari aasta eest seatud juhtlauset:"Kes ei ole huvitatud Rotaliast, sellest ei ole huvitatud Rotalia!" On teatud liikmed, kes ei ole maksnud makse ega ole näidanud ka muud huvi tegevuse vastu. Seisukohavõtmine nende liikmete suhtes lükati edasi, kuid otsustatakse neile saata viimane hoiatuskiri.

Liikmemaks otsustatakse määrata eelolevaks aastaks $ 1.00 kuus ja toetusfondi maks $1.00 kuus. Juhatuse poolt esitatakse Koondise esimehe kohale vil! Juhan Pajur, kes valitakse ühel häälel. Samuti tehakse ettepanek tagasi valida senine abiesimees vil! Sulev Kelder ja kirjatoimetaja vil! Eric Reinsaar, kes valitakse ühel häälel. Koondise kohtusse valitakse vil!vil! Martin, Allik, Pitea,

Tomingas ja Kõressaar. Revisjoni komisjon, mis on ühine nii Koondisele kui konvendile, valitakse vil! J.Tiivel, vil! E.Lemming ja confr! T.Õõpik.

Vil! kogu esimehe kandidaadiks valitakse vil! A. Keller ja vil! kogu juhatuse liikmeks vil! P. Mägi.

15. jaan. koondise koosolek 21 rotaluse osavõtul. Vil! H.Leesment kannab ette koondise tegevuse aruande ajavahemiku 1.okt. 1952 - 11.dets. 1953 kohta. Vil! S. Kelder esitab Koondise eelarve ajavahemiku 1.dets. 1953 - 1.nov. 1954 kohta. Tulud ja kulud on ette nähtud tasakaalus $ 607.19. Toetusfondi eelarve sama ajvahemiku kohta tasakaalus $ 2368.75. Eelarved kinnitatakse.

26 veebruaril toimus referaatõhtu koos daamidega. Refereeris vil! P.Mägi teemal "Mõtteid ja oletusi soomesugu rahvaste muistse mineviku kohta". Kuulama oli tulnud koos daamidega 26 isikut.

26. märtsil toimus referaatõhtu. Refereeris vil! A.Perandi teemal "Rotalia ja Eesti taastamisvõitlus". Kuulamas 22 rotalust.

SAMAS AJAVAHEMIKUS TOIMUNUD KONVENDI ÜRITUSED

Toimetus

23. okt. refereeris Arvo Lõoke, esitades oma nõetava rebasereferaadi. Teemaks - "Soojusepump, uusim vahend majade kütmiseks". Referaat tunnustati vastuvõetuks.

21. nov. esitasid oma referaadid rebased Kalju Villota ja Rein Grabbi. K. Villota oli valinud teemaks astronoomilisi küsimusi puudutava " Oletusi maailma tekkimise kohta". Oponeerisid vil! Tiivel ja reb! Adamson. Rein Grabbi referaadi pealkirjaks oli "V-2, moodsa rakett-teaduse esimene suursaavutus". Temale oponeerisid vil! Martin ja reb! Jalajas. Mõlemad referaadid võeti vastu.

12. dets. esimestel tundidel peeti E!K!K! JA SELLELE järgnes õlleõhtu, õigemini küll "Õllehommik". Risti-rästi värvilintidega dekoreeriti uued tegevliikmed Kalju Villota ja Rein Grabbi.

15. jaanuaril toimus K!K!K! Peapäevakorrapunkt - valimised. Kohal 11 t!l! (Aasmaa, Grabbi H., Grabbi R., Kapsi, Lehtmäe, Link, Mägi, Pals, Puskar, Roomann, Villota). Volituste kaudu esitatud 3 t!l! (Paadre, Sork, Tomusk). Algus kell 21.oo. Lõpp o2.45. Senise praesidiumi poolt seatakse seniori kohale üles confr! Puskar. Hääletusel saab ta hääli 5 - pro, 5 - con., 3 erap;Hääletuse kordamistel on tulemused põhijoontes samad. Uue kandidaadina esitab confr! R. Grabbi confr! Aasmaa. Puskar palub oma kandidatuuri tagasivõtmist. R.Mägi ettepanek seda mitte lubada läheb hääletusel läbi. Uuel hääletusel saab Aasmaa hääli 8, Puskar 5, 1 erap. Kuna ka hääletuse kordamisel pn tulemus sama ja Aasmaa ei saa nõuetavat

2/3 häälteenamust. Confr! Aasmaa keeldub edasi kandideerimast. Koosolek katkestatakse. Uuesti alustamisel seatakse ainukese kandidaadina üles Puskar. Vil! Mägi ja vil! Leesment oma sõnavõttudes soovitavad confr! Puskarit valida. Hääletusel ta aga läbi ei lähe ja koosolek katkestatakse uuesti. 8. hääletusel valitakse esim. senioriks confr! Pals 13 häälega. Värske senior seab Rot! xx kohale üles confr! R.Grabbi. Vana praesidiumi poolt pannakse kandidaadiks Kapsi. Kahekordse hääletuse järele osutub valituks R.Grabbi. 3. sen. valitakse ühel häälel Villota. Seega korp! Rotalia praesidium ja ametnikud kevadsemestriks on järgmised:

Rot! x	- confr!	R.Pals	arhiv.	- vil!	V.Kõressaar
rot!xx	- confr!	R.Grabbi	ref!	- confr!	H.Roomann
rot!xxx	- confr!	K.Villota	cant!	- confr!	A.Lehtmäe
rot!old!	- confr!	I.Aasmaa	col!	- confr!	E.Kapsi

29. jaanuaril peetakse külalisõhtu "Rheinlandi" ruumides. Kohal kahjuks ainult 16 rotalust (4 vil!, 7 confr!, 5 reb!) ja üks külaline.

12 veebr. kodukorratund ja diskussioon terve konvendi ulatuses. Kohal 12 isikut. Kohalviibijate poolt palutakse nii konvendi kui koondise juhatuse üles võtta maja muretsemise ja inkorpcreerimise küsimused, mida praesidium lubab teha.

13 . märtsil peetakse rebaste korraldusel seltskondlik õhtu tantsuga kohvik "Hindenburgi" saalis. Osavõtmas 28 rotalust ja külalist. Kahjuks paljud vanemad confr! puuduvad ja ainult 2 (!) vil! on noorte üritusele ilmunud.

LÜHITEATED

5. märtsil tabas Rotalia peret raske kaotus vil! Kaarel Martin'i surmaga. Kirstupaneku toimetas õp. Hinno. Igaveseks lahkunu oli ümritsetud kaasvendade auvalvest. Korp! Rotalia poolt ütles lahkumissõnad vil! Pajur. EKL'i poolt mälestas lahkunut Tehnola vil! M.Loite. Pauluse koguduse poolt kõneles vil! Tomingas. Rohkesti kaasvendi perekonnaliikmetega oli ilmunud tseremooniast osa võtma. Matmisetalituse 8.III pidas õp.Hinno.

---

confr! Raimond Pals lõpetas möödunud semestril City College of New Yorgi Bachelor of Science kraadiga keemias. Ta asus uuele töökohale ühe suurima USA keemiakompani,Westvaco Chemical and Food Machinery Corp., juures produktsioonikeemikuna.

---

reb! Viljar Bock on korp! Rotalia nimekirjast kustutatud.

Eelseisvaks kevadpühiks ilmub Eesti Kirjanike Kooperatiivi väljaandel confr! J. Kaup'ilt noorsooraamat, mis käsitab eesti ajaloolisi probleeme kodumaa geograafilisel taustal. Raamat "Linnuseehitajad"on määratud vanuseastmele 10-18, kuid kujundatud nõnda, et lugemiseks vastuvõetav ka täiskasvanuile. Nagu autorilt kuuleme, on tal kavas kolmeraamatuline kodumaa ajalugu, loodust ja elulaadi käsitav noorsooteoste sari.

- - - - - - - - - - - - - -

Rotaluste aadresse Saksamaal:

KISS, August Altlursheim, Goethe str. 24, Landkreis Mannheim.
KORNEV, Nikolai Langemarck str. 58, Augsburg.
MATHIESEN, Edgar Seehammerstr. 21 a, Munchen 54.
PAAVEL, Vladimir Stahl str. 41, Neuss/ Rhein.
SIKK, August F4, 17 b/ Scharff, Mannheim.

Juubeli kommers Torontos.

Istuvad vasakult paremale: confr! L. Maimets, vil! E. Maldre, confr! A. Laman, vil! O. Timmas, confr! Ü.Jürima, Fr. Liviensise esindaja, Vironia esindaja R . Toi, vil! I. Tõrmaküla, Seisavad vas. paremale: I rida- vil! M. Joasaare, Fr. Tartuensise esindaja Luitsalu, vil! O. Lepik, vil! E. Kuutma, confr! K. Alt , vil! G. Poloots, vil! E. Kuris, vil! T. Leete, vil! H.Kukkur, Fr. Estica esindaja Arro. II rida- reb! O. Kivistik, vil! E.Terasmäe, vil! A. Haabniit, Tehnola esindaja Kriisa , confr! R.Sepp, vil! A.Vaher, vil! H.Riga, vil! A.Lepson, Ugala esind. Tulving, vil! A. Kulgma, Sakala esind. Tampõld , Revelia esind. Ott.-III rida- reb! H.Sandström, vil! H. Mandre, reb! U. Luksepp, confr! E.Karuks, vil! J.Terasmäe, vil! E. Joasaare.

Edmund Leetaru

Möödunud aasta viimasel kuupäeval täitus kaasvilistlasel Adolf Perandil 50 eluaastat. Ei ole tavaliselt kombeks eelmise aasta sünnipäeva alles järgmisel aastal meelde tuletada, kuid sünnipäeva kaval valik ei võimalda kuidagi õiget ja selget arvepidamist. Kes on meist suuteline vana aasta õhtul selgelt kirjutama ja kes julgeks "Meie Side" toimetajat niisugusel kallil päeval sarnase asjaga tülitada nagu on seda üks 50 aastase sünnipäeva kirjapanek. Jääb siis see lugu sellesinasesse esimesesse käesoleval aastal ilmuvasse numbrisse.

Leian, et pole oluline kalli kaasvilistlase varajasemat elulugu väga täpselè ja kronoloogilisele vaatlusele võtta, kuna see pole erinev teiste edasipüüdlike eesti haritlaste noorusepäevadest ja rühkimise ning tööga läbipõimitud võitlusest kõrgema teaduseallika poole. Teame, et juubilar saavutas kõrgeimad teaduslikud kraadid, mida Eesti Vabariigi Ülikool Tartus anda sai. Mitte ainult seda , vaid juubilar omandas ka selle kirjutamata diplomi, mida nimetatakse rahvusluseks selle sõna parimas mõttes, ja mida Adolf Perandi on hoidnud aukohal.

Aastatel 1938-40 näeme vil! Perandit Tartu Ülikooli sekretarina ja õppejõuna Eestimaa õiguse ajaloo alal. Vahepealne kommunistide hirmuaasta katkestab tema akadeemilise tegevuse. Pärast Eesti vabanemist kommunistidest jätkab Perandi oma akadeemilist elukäiku administratiivõiguse alal , missugusel õppetoolil on ta professoriks kuni Eestist põgenemiseni aastal 1944.

Kui Eestis tegutses juubilar peamiselt teadlasena, siis pagulasaastad Saksamaal vormivad Adolf Perandist poliitiliselt küpse võitleja. Temast kujuneb pagulaseestlaste üks eestvedajaid, kes kuni emigreerumiseni Ühendriikidesse tegutseb "Saksamaa Eestlaste Keskesindus U.S.A. tsoonis" abiesimehena ja "Ülesaksamaaline Eestlaste Esindus" liikmena. Perandi tegevusest poliitikuna Ameerikas ei ole vaja kirjutada, oleme selles isegi teadlikud. Nimetaksin ainult, et juubilar on praegu "Vaba Eesti Komitee" esimeheks

Kirjutades ühest meie kaasvennast Rotalia ajakirjas , siis on minu kohuseks meeldetuletada , et juubilar lõi kaasa Tartus vil! kogu juhtimisel, oli Saksamaal Augsburgi Rotalia Koondise n.n. eluaegseks esimeheks ja a. 1952 korp! Rotalia vilistlaskogu esimeheks.

Ühe lülina Rotalia pikas ketis on Adolf Perandi aidanud kinnitada seda meie deviisile põhjenevat vaimset ühendust ja omalt poolt sinnagi palju juurde lisanud.

Jätkugu meie kaasvennal ka edaspidi jõudu ja usku Rotalia ja eestluse kasuks töötamiseks.

USA KOONDISE AADRESSNIMEKIRI

1. ADAMS, Ralf — 75 1/2 Maujer St., Brooklyn, N.Y.
2. ADOV, Hans — 90-05 63rd Drive, Rego Park, L.I.,N.Y.
3. ALLIK, Villibald — 576 Simpson Place, New York 55, N.Y.
4. ALTOK, Arnold — 3506 Bowelton Ave., Philadelphia, PA.
5. ALVER, Eugen — Capt. E.Alver MC 01938860 3441st ASU, Camp Gordon, US Army Hospital, Georgia.
6. HÕLPUS, Ilo — 773 44th St. Brooklyn 20, N.Y.
7. HÄRM,Gustav — 810 3/4 Edgeware Rd. E.Los Angeles 26,Calif.
8. ISE, Rudolf — 2009 Hillenwood Rd., Baltimore, Md.
9. KASK, Karl — 4025 Pittsburgh Ave., Seaford, L.I.,N.Y.
10. KELDER, Sulev — 1668 2nd Ave., N.Y.C., N.Y.
11. KLAUS, Rein — 816 Eastern Ave., Schenectady, N.Y.
12. KUUSKVERE, Gustav — 10 Hawthorne Drive, New Brunswick, N.J.
13. KUUSLER, Elmar — 90 Cortland St., New York 7, N.Y.
14. KÕLVIK, Paul — 735 W 172nd St., New York 32, N.Y.
15. KÕPP, Aleksander — 21-54 N.Cleveland, Chicago, Ill. N.Y.4
16. KÕPP, Peeter — 21-54 N.Cleveland, Chicago, Ill. 15 Sickles St Apt. 3A
17. KÕRESSAAR, Victor — ~~222 E. 40th St. New York 16, N.Y.~~
18. LAMPSON, Eduard — 242 Dentov Ave., Lynbrook, L.I.,N.Y.
19. LAURITS, Osvald — 5115 8th Ave., Brooklyn, 20, N.Y.
20. LEESMENT, Heikki — 226 E 78th St., apt.21. New York 21, N.Y.
21. LEETARU,Edmund — 27 Sickles St., New York 34, N.Y.
22. LEMMING, Eduard — 147 Cane St., Teaneck, N.J.
23. LIIBAND, Johannes — 9 Viking Rd., Glenwood Landing, L.I.,N.Y.
24. LUTTER, Ott — 1155 Forest St., Denver, Colo.
25. LÄTE, Eduard — Rt. 1 Sturgis, Mich.
26. METS, Eduard — 245-85 62nd Ave., Douglaston, L.I.,N.Y.
27. MÄGI, Paul — 362 E 183rd St., New York 57, N.Y.
28. OJAMÄA, Voldemar — 1206 State Rd., Seabrook, N.J.
29. PAJUR, Juhan — 11-51 51st St., Brooklyn, N.Y.
30. PEDAK, Johannes — 2014 Linden Ave. Baltimore, MD.
31. PERANDI, Adolf — 105 Montague St., Brooklyn, N.Y.
32. PITEA, Haarand — 529 E 87th St., New York28, N.Y.
33. PRIKS, Erich — Estonian Aid Inc., 22 E. 17th St. Rm. 414, New York 3. N.Y.
34. RAIDAL, Aleksander — 104 Edwards St., Hartford, Conn.
35. RAIDAL, Viktor — 152 North Wellwood Ave., Lindenhurst, L.I.,N.Y.
36. REINSAAR, Eric — 526 W 111th St., apt.5D, New York 25, NY.
37. REBASSOO, Herbert — Luther College, Decorah, Iowa.
38. SIREL, August — Overpec Ave., Ridgefield Pk., N.J.

39. SÖÖT, Ferdinand 105 S.Highland Ave., Baltimore, Md.
40. TAAGEN, Johannes P.O. Box 83, Rockfield, Wisconsin.
41. TAMM, Peeter Associated Engineers, Bismarck, N.Dakota
42. TEDER, Richard 1504 S.Harvey Ave., Berwyn, Ill.
43. TIIVEL, Jaan 1320 Webster Ave., New York 56, N.Y.
44. TIRU, August 5408 S.Kenwood Ave. Chicago 15, Ill.
45. TOMINGAS, William 327 Sterling Place, Brooklyn 17, N.Y.
46. URIKO, Maximilian 64-14 48th Ave., Woodside, L.I.,N.Y.
47. URITAM, Richard 531 E 81st St., New York, N.Y.
48. VIILUP, Nikolai 152 N.Wellwood Ave., Lindenhurst L.I,N.Y.
49. VOORE, Nikolai Dorm. 8-12, Seabrook, N.J.

Confr!confr! ja b!vil! b!vil!

1. AASMAA, Ilmar 285 St. Nicholas Ave., New York, N.Y.
2. GRABBI, Hellar 413 E 84th St. New York 28, N.Y.
3. GRABBI, Rein 413 E 84th St.,New York, N.Y.
4. HIMMA, Einar 4629 N.Winchester Ave., Chicago, Ill.
5. HINNO, Jüri Letchworth Village, Thiells, N.Y.
6. JURS, Artur 1st Lt. Prov. Sq. 377, APO. 633.
7. KAERAMAA, Artur 1145 W 9th St., Des Moines, Iowa.
8. KALD, Lembit 7 Willow Place, Mount Vernon, N.Y.
9. KAPSI, Egon 706 Riverside Drive, New York 31, N.Y.
10. KAUP, Johannes 1208 W 8th St. , Wilmington, Delaware.
11. KOSENKRANIUS, Lembit Waynesburg College, Waynesburg, Pa.
12. KUKK, Jaak 2433 Durant Ave. Berkeley, Calif.
13. KÜNNAP, Boris 108A 3rd St. NW. Fairbault, Minn.
14. LAAN, Bruno 1009½ West 25th St.,-Los Angeles,Calif.
15. LAANTEE, Karl 7301 Germantown Ave., Philadelphia, Pa.
16. LAUPA, Harald 1172 Anderson Ave., New York, N.Y.
17. LEHTMÄE, Aksel 108 Paulison Ave., Ridgefield Park, N.J.
18. LINK, Felix 212 E 26th St., New York, N.Y.
19. LUTTER, Gusten 1155 Forest St, Denver 20, Colorado.
20. LÕOKE, Arvo
21. MANDRE, Jüri 2426 Linden Ave., Baltimore, Md.
22. MARIPUU, Sergei 3318 Clifmont Ave., Baltimore 13, Md.
23. MILLERT, Olaf 211 Manitou, Northfield, Minnesota.
24. MÄGI, Ragnar 326 E 183rd St., New York 57, N.Y.
25. MÄGIS, Olaf Luther Theological Seminary, Como a. Luther Place, St.Paul 8, Minnesota.
26. PAADRE,Koit 15 Sickels St., New York, N.Y.
27. PALS, Raimond 226 E 78th St., New York, N.Y.
28. PERANDI, Ado 105 Montague St., Brooklyn, N.Y.
29. PUSKAR, Viktor 1179 E 178th St.. New York 60, N.Y.
30. REHEPAPP, Aleksander 501 E 78th St., Nwe York 21, N.Y.
31. ROOMANN, Hugo 1112 Seib Ave. , Elizabeth, N.J.
32. SEITAM, Arnold 6022 Woodlawn, Chicago, Ill.
33. SOOTARU, Armas 456 40th St., Oakland 9, Calif.
34. SORK, Henno Letchworth Village, Thiells, N.Y.
35. TAMMARU, Enn 5411 S.Ellis, Chicago, Ill.

36. TIEF, Jaan Valdosta State College, Box 157,Valdosta , Georgia.
37. TOMUSK, August Mt.Sinai Hospital, California Ave. at 15 Place, Chicago, Ill.
38. UBAKIVI, Roman 202 Elizabeth St., New York, N.Y.
39. VILLOTA, Kalju 4403 76th St., Elmhurst L.I., N.Y.
40. ÕÕPIK, Tõnis 2456 Woodland Ave., Wantagh,L.I.,N.Y.

Reb!reb! ja l!l! l!l!

1. Adamson, Jüri 577 E 135th St., Bronx 54, N.Y.
2. KEDER, Virko 100 S Chauncey St., West Lafayette, Ind.
3. KASK, Uno
4. KILGAST, Helmut
5. KIISS, Aksel 15 Euclid Ave., Summit, N.J.
6. KOOBA, Eino Kilchberg St.29, Zurich 38, Switzerland.
7. KÄPA, Kalju 418 15th Ave., Paterson, N.J.
8. JALAJAS, Arvo Norse Hall, Upsala College,East Orange,N.J.
9. KUUSKVERE, Jaan 10 Hawthorne Drive, New Brunswidk, N.J.
10. RUUGE, Paul 584 East 141st St. Bronx 54, N.Y.
11. SÄRKO, Anatol 2143 Story Ave., Bronx 72, N.Y.
12. URIKO, Ado 64-14 48th Ave., Woodside. L.I., N.Y.

Prosit juubeli kommers!
Seisavad vas. paremale: reb!reb! Adamson, Kuuskvere , Villota, Grabbi, Ruuge. Ees-reb! Kiiss.

Lehekülg järelemõtlemiseks .....

ja otsustamiseks.

Kuna lehekülgede arv peab tehnilistel põhjustel jagunema neljaga, siis toimetus kasutab allesjäänud ruumi , et esitada mõningaid tsitaate ja väljavõtteid mõõdunud aasta jooksul ilmunud vilistlaste kirjutusist. Kõik need käsitavad mõõdunud aasta jooksul "Meie Side" veergudel esikohal olnud küsimust.

vil! Ignas Tõrmakula: ("MS" nr. 6. '53, lhk. 11) "Organisatsiooni igavese nooruse eeltingimuseks pole ainult noorte juurdetulek,vaid ka juhtkonna noorenemine. Kõige suurem viga, mida võidakse teha, on see , kui vanad vilistlased "mängivad konventi"....Rotalia tuleviku probleem paguluses on peamiselt noore juhtkonna probleem."

vil! Abel Kabin: (juubeli album, lhk. 18) "Olgem otsekohesed: praegu Rotalias domineerib ja on esikohal vilistlane. Rotalias peab aga olema esikohal ja domineerima tegevliige, vaimu valvurina tema kõrval vilistlane." (sama, lhk. 17) "Olukord, aga, kus ülikoolides õppivad noored kohaliku koondise koosolekutel otsekui statisti ossa satuvad,.....on ohtlik Rotaliale.

vil! Alfred Ventsel: (juubeli album, lhk. 82) "Organisatsioonis peab valitsema liikmeile vastuvõetav mentaliteet ja neile omane kaasaegne vaim - organisatsioonid peavad ajaga kaasa sammuma.....nüüd moodustavad noored vähema osa organisatsiooni koosseisust ja ei saa seetõttu arendada kuigi suurt aktiivsust. Tulemuseks on ideede stagneerumine. (lhk. 86) Noori ei saa õhutada ega köita vanade mälestustega.....Uute teede leidmine ja rajamine on akuutne ja edasise arengu nimel hädavajalik."

vil! Juhan Toomes: ("MS" nr.4, 1953, lhk. 8-9)...ainuke võimalus katsuda kohandada Eesti vanu akadeemilisi organisatsioone, Rotalia kaasa arvatud muutunud olukorrale, eeldusel, kui tahame näha suuremat juurdekasvu oma kallile Rotaliale ning kui tahame, et Rotalia veel kaua püsiks....mulle tundub, et me peame loobuma võibolla nii mõnestki armsakssaanud uususest ja kombest, ja neid asendama uute tavade ja kommetega, mida elu on sundinud meie noori omaks võtma. Kui me seda teeme, siis ei näita me sellega nõrkust, vaid just vastupidi Rotalia tugevust...

"Käsukorras" me ei saa lahendada järelkasvu küsimust. Noor astub meie liikmeks ja saab heaks rotaluseks alles siis, kui ta leiab Rotalias seda, mis teda huvitab ja mis on vajalik tema vaimsele elule ja arenemisele."

* * * _____ * * *

Õiendus.

"Meie Sides" ilmunud rotaluste üldnimekirjas ei ole vil! Sulev Kelder'i soovi respekteeritud , ja osaliselt tema kohta andmete avaldamisega on talitatud ebakorrektselt. Toimetus vabandab vil! Kelder'i ees, kuid ühtlasi mainib, et see on toimunud suurelt osalt toimetusest mitteolenevail põhjusil.

* * * * *

26. märtsil, s.a., võeti praesidiumi poolt rebaseks vastu Ado Uriko. Uus rebane on vil! Maximilian Uriko poeg.

* * * * *

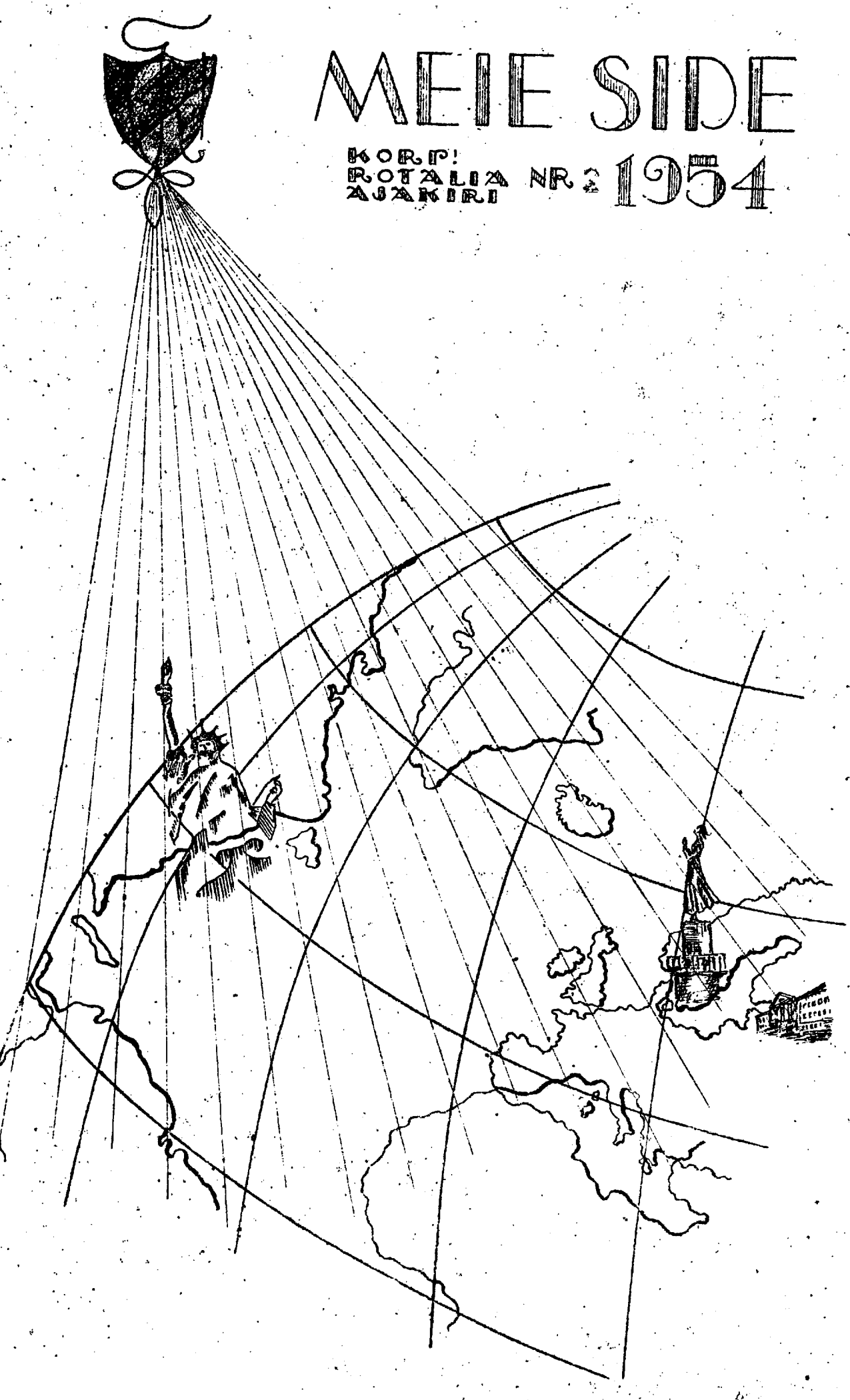
vil! Aleksander Raidal'i uus aadress on: 104 Edwards Street, Hartford, Conn..

* * * * *

"Meie Side" - korp! Rotalia ajakiri. Väljaandja korp! Rotalia konvent New Yorgis. Toimetaja: confr! Hellar Grabbi , abitoimetaja: confr! Rein Grabbi. Toimetuse aadress: 413 E 84-th Street , New York 28 , N.Y., USA.

MEIE SIDE

KORP!
ROTALIA NR. 2 1954
AJAKIRI

Meie Side

Korporatsioon Rotalia Ajakiri.

Nr. 2 GÖTEBORG - NEW YORK 1954. a.

GÖTEBORGIST

Göteborg polnud eestlastele tundmata juba omariiklude päivil. Meie teadsime, et see linn on üks tähtsamaid laevanduse ja tööstuslinnu Skandinaavias. Meie mäletame neid suuri valgeid turistide laevu " Drottingholm´i" ja "Gripsholm´i" Tallinna reidilt. Meie mäletame,et nende laevade nime all ahtris seisis kodusadamana Göteborg. See pidi olema suur sadam, kus need laevad ei tarvitsenud seista reidil, vaid pääsesid kai ääre.

Nii mõtlesin vähemalt mina.

Nüüd on see linn saanud peaaegu teiseks koduks paljudele eestlastele. Aastate jooksul on paljud meie kaasmaalased elanud Göteborgis. Siit on läbi sõitnud või on siin lühemat -pikemat aega peatunud palju rotalusi, kes on otsinud uut kodu kaugetel randadel. See linn tundub nüüd lahkuvate laevade linnana. Need suured ilusad valged laevad viivad üha eestlasi uude maailma.

Sellesse linna on loodud ühe eelpostina meie Osakond. Pikemat või lühemat aega siin peatunud rotalused on alati aktiivselt osa võtnud Osakonna tegevusest.

Hoolimata sellest,et Göteborg on lahkuvate laevade linn,on tal aga siiski ka aeg-ajalt olnud võimalus vastu võtta rotalusi laiast maailmast,kes on tulnud Rootsi omi kaasvendi külastama. Siis on Göteborgi Osakond see, kes esimesena tervitab saabujat ja saadab tema edasi teistesse keskustesse, kus elab sini - mustroheliste värvide kandjaid.

Osakond ei ole meil suur, kuid nii mõnekümne liikme ümber on meid pidevalt. Minul on hää meel olla esimeseks rebaseks, keda Göteborgi Osakond vastu võttis. Minule on järgnenud veel paljud üliõpilased, kes õpivad Göteborgi Chalmersi Tehnikaülikoolis.

Meil, noortel, ei ole veel nii palju jutustada oma üliõpilasaja mälestusist, kui neil,kes Tartus või mõnes muus ülikoolis aastate eest oma hariduse on saanud. Kuid ka meie hellitame lootust, et kord tuleb aeg:

"mil kõik pirrud kahel otsal
lausa löövad lõkkele"

ja et meie siis võime istuda Tartu või Tallinna C!Q!-l ning kamina mahedal valgusel, klaasi mõnusa joogi juures, jutustada noortele tudengitele, kuidas elati ja kanti edasi Eesti ja Rotalia vaimu Rootsi läänerannikul, kõnelda neist vaevadest ja rõõmudest, mida elasid üle tudengid väljaspool kodumaad.

Praegu tahan aga ütelda Göteborgi Osakonna confraterite ja rebaste nimel kõigile vilistlastele, confrateritele ja rebastele laias maailmas: nii neile, kes käesolevat "Meie Sidet" loevad kui ka neile,kelledele see võimatuks osutub, et Rotalia vaim elab Göteborgis ja et see viiakse kord siit jälle Eestisse tagasi.

Hans Adila
Rotalus.

ROTALIA STRUKTUURIST PAGULUSES

Tõuke selle artikli kirjutamiseks andis vil! Kõressaare samasisuline kirjutis Rotalia 40-a juubelialbumis. Selles kirjutises leidub paar väikest kuid olulist ebatäpsust ning osaliselt nende põhjal on tuletanud"kontinuiteedi teooria". Kõigepealt iseseisvusaegsete konventide omavahelistest suhetest: need olid määritletud kodukorras Tallinna ja Tartu osas.Kõiki kodukorra eeskirju täideti - ühe erandiga. See erand käsitas tegevliikmeteks vastuvõtmist. Tallinna resp. Tartu konvent andis rebastele värve ning teatas sellest teisele konvendile selle asemel,et lasta neid küsimusi seal enne arutada. Sama kehtis Varssavi konvendi kohta: seal EKK-l vastu võetud t!l! nimi teatati Tartusse - mitte aktsepteerimiseks,vaid registreerimiseks. Varssavi ametikandjate pädevuspiirkond oli suulise kokkuleppe kohaselt Tartu presiidiumiga (vast ehk vil! vil! Pedak ja Leetaru mäletavad seda) Poola riik. Tartu presiidiumi liikmed Poolas viibides panid omad tiitlid portfelli ning sama tegidseda juhtus ju tihti - Varssavi presiidiumi liikmed Eestis olles.

Rootsis alustasid Rotalia koondised tegevust nii pea kui selleks leidus võimalu-----si.Göteborgi osakond valis endale presiidiumi 1945a.suvel ning võttis vastu 4 rebast sama aasta novembris.Nendest sündmustest teatati post factum Stockholmi Rotaliale ning confraterites mujal kirjateel kättesaadavas maailmas.Samas vaimus on jatkunud koostöö Stockholmiga ning tekkivate Rotalia koondistega mujal maailmas.Oleme teatanud oma samadest kui sündinud faktidest.Seepärast oli mulle uudiseks lugeda,et Rotalia Rootsis olevat Erlangeni konvendile esitanud esildised tegevliikmeks vastuvõtmiseks.Göteborgi Osakond pole seda igatahes kordagi teinud ning minu teada ka mitte Stockholmi Koondis.Sama kehtib ka New Yorgi konvendiga läbikäimise kohta.

Küsimus seisab nüüd selles:kas meie oleme talitanud kogu aeg valesti?Niihästi Tallinnas, Varssavis kui ka paguluses? Minu vastus on: ei!

Ma põhjendan ka kohe seda oma arvamist:Tallinnas,Tartus ja Varssavis olid meil reeglipärased konvendid - iga neist oma presiidiumiga. Rebasekandidaadi vastuvõtmise või mittevastuvõtmise küsimuse otsustab konvendis presiidium (tihti minutite jooksul) kandidaadist otseselt saadud muljete järgi. Millistel alustel saab mõni teine konvent aktsepteerida sellist presiidiumi valikut? Minu arvates sellised alused puuduvad täiesti.

Rebasele antakse värvid EKK-l oldermani ettepanekul, kusjuures olderman ning kandidaadi akadeemiline isa on EKK ekspertideks tulevase t!l! sobivuse küsimustes. Missugused alused on eemalviibival konvendil sama küsimuse arutamiseks? Minu arvates neid ei ole üldse olemas.Neid ei ole Rootsi piirides,neid ei ole ka USA piirides, rääkimata kontinentidevahelisest läbikäimisest.Kas ei ole siis õige,et iga koondis teatab teistele koondistele uute rebaste vastuvõtmisest ning nendele värvide andmisest,talitades autonoomselt? Meil peab lihtsalt olema usaldust koondiste vahel.Meie peame uskuma,et noorliikmete kasvatus igalpool maailmas on antud vastutustundelistе ning kompetentsete confraterite kätte,kes oma ameteid täidavad parima südametunnistuse järele õiges Rotalia vaimus.

Meie koondistele(välja arvatud New Yorgi konvent)on teoorias antud vil! kogu koondiste kuju.Kui meie loeme kodukorras selliste koondiste tegevuspiiridest,siis näeme,et Rotalia koondised paguluses on endile usurpeerinud rida õigusi,mida vil! kogu koondistel ei ole(liikmete vastuvõtmine,presiidiumite liikmete tiitlid, kommersside pidamine j.m.)Kas meie oleme talitanud ka siin valesti?Ka sellele küsimusele vastan eitavalt.Praegustes oludes,kus kauged vahemaad takistavad omavahelist läbikäimist,peame ajutiselt aktsepteerima koondiste konvendi õigusi,kuigi nende tegevusest võtavad osa ka vilistlased.Sõjas nimetatkse seda isoleeritud toetuspunktide süsteemiks.Sellises toetuspunktis läheb ka kokk kuulipilduja taha,et normaalses olukorras minna tagasi supikatla eksklusiivsesse lähedusse.See praktiline ning ajutine konstruktsioon on minu arvates parem teoreetiliselt ehk õigemast,kuid praktikas kas mitte realiseeritavast või meie organisatsiooni tulevikule kahjulikust konstruktsioonist,mida esindab vil!Kõressaar omas artiklis. Minu arvates ei ole meil mõtet konstrueerida kontinuiteeti,kui see on meil tekkinud spontaanselt igal pool,kuhu on koondunud Rotalusi Viimati avaldus see Austraalias ning meie lootuseks on, et sealne tegevus kujuneb sama hoogsaks kui see mujal on olnud.

Rotalia sihtide ja tuleviku suhtes oleme vist kõik ühel arvamisel.Leidkem nüüd koige õigemad ja otstarbekohasemad teed meie ridade koondamiseks paguluses

Vitold Saretok
Rot! Vil!

SELLEST, MIS KUNAGI OLI

Istun õhtul "living room'is" diivanil ja loen "Plattenbalkendecken in Eisenbeton". Olen süvenenud lugemisse ning ma ei märka, et vahepeal ka minu naine on istunud mu vastu toolile."BOOOY",venitab kõva häälega mu naabrimaja elanik,noor lõuna-aafriklane, kes parajasti klubist koju on jõudnud. See ei sega palju mu mõttekäiku ja ma loen rahulikult edasi. "Rebane tuld!" hüüab selle järele mu naine,kes on omale parajasti sigareti võtnud ja ootab,et süütaksin talle selle.Katkestan lugemise, tõusen istmelt ja süütan naise sigareti.....

Sel õhtul ei saagi minust enam lugejat,sest meenuvad armsaks saanud tunnid Tartu ajast. Täidan klaasi vahutava õllega ning mõtlen "sellele,mis kunagi oli."

Booooy!....Rebane,tuld!.....Rebane..... Jah, see oli tookord, kui olin enesele musta rebasetekli pähe saanud ning ilmusin sellega esmakordselt"avalikkusesse"."Rebane,tuld!"hüüdis kohe Kooli Karla,tookordne senior,ise muheleva näoga pika laua otsas istudes."Rebane,õlut!",põrutas selle järele Villem Lodi,mu pärastine akadeemiline isa.Nii siis tikutoos"laskevalmis" ja kõrvad "kikis" jälgisin laua ümber õllekannu taga istuvaid burše, et täita võimalikult silmapilkselt nende soove ja "käske" (olgu siinkohal märgitud praegusel ajal keskmiselt vanemate tudengite rahulduseks,et ka mina olin tookord kõvasti "Baby" east väljas,24 aastat ...ljataga, ja seega sama vana või vanemgi kui enamus värvikandjaid). "Noh, istu ka, rebane ja aja vähekene juttu", lausus lõpuks Johannes Petermann(Pedak), kes paistis olevat "paras-jagu võtnud mees" ja oli parimas "norimise"tujus.....

Kui hilisõhtul koju jõudsin, olin üsna väsinud esimese õhtu pingutustest ning mõtlesin,et ega see rebase elu nii kuldne polegi. Ent see oli vaid esimese õhtu järele nii, kui olin vee uues olukorras harjumata ning kus iga burš tahtis proovida, mis sorti see uus rebane ka on.

Hiljem harjusin juba ise tähele panema,kellel puudus suitsul tuli,kellel oli õlut vaja jne., ning polnud vaja oodata selleks alati korraldust, sest silmad täitsid nüüd paremini seda ülesannet, mida alul oli tarvis vastu võtta kõrvade kaudu.

Edaspidi,omas elus kodumaal,eriti veel võõrsil,olen jõudnud veendumusele, et silmad,või teise sõnaga tähelepanu, on inimese käitumisel ja esinemisel suurima tähtsusega.

Elades praegu siin Aafrikas kirjus rahvaste peres, kus maa põliselaniku, neegri,kõrval esinevad aasiaadid ja eurooplased,viimastest inglased,sakslased, šveitslased,kreeklased jne., võib juba puht käitumisest enamasti otsustada,millise rahvusega on tegemist.Kõrvale jättes maa pärisrahva ja ka aasiaadid,kellelt ei võigi nõuda viisakat esinemist, võib valge rassi seast eraldada kohe sakslast kõige parema käitumise poolest. Sakslane ei pane kätt (või käsi) püksitasku,kui kõneleb kellegagi,mida teeb enamasti alati inglane.Sakslane ei jää toolile istuma,kui näeb, et seltskonnas on vaja pakkuda abi daamile; sakslane ei kratsi avalikkuses oma "ihuliikmeid" (ja ihu kipub küll siin troopikas higistades enam sügelema kui jahedama kliimaga maa),mida teeb vabalt inglane,keda meil omal ajal Eestis peeti"gentleman"-rahvaks.Teised rahvused,nagu kreeklased jne., seisavad käitumiselt jälle tükk maad allpool inglasest.Kas pole sakslase esinemist teatud määral mõjutanud karm Preisi kasvatus?

Meil eestlastel,kes me oleme väikeste rakukestena võõraste keskele laiali paisatud ning majanduslikult midagiütlevad, võime köita tähelepanu ning võita lugupidamist vaid peamiselt oma esinemisega.Ja siinkohal pean kõvasti alla kriipsutama,et korporatsioon annab noortele tudengitele selle lihvi,mida peab omama iga haritud inimene, kui ta tahab olla tõeline haritlane.

Eriti praeguse aja noored jätavad oma esinemiselt väga palju soovida ja neid saaks kasvatada kõige mõjukamalt korporatsiooni distsipliinis ning õhkkonnas.Ja olen kindel, et rebase"jooksutamine"on vaid ainult kasuks üldises korporatsiooni kasvatuse süsteemis.

Kui istud seltskonnas nagu"va...õhkam" ja ei pane tähele kui on vaja pakkuda daamile või ka vanemale härrale, kas sigaretile tuld, valada täis ta tühi

klaas jne. (igalpool ei ole ju selleks ka boy'sid), siis teed küll paremini, kui jätad seltskonda minemata. Sarnase tähelepanematuse ja "karvase"esinemise lihvib korporatsiooni rebaseinstituut.

Seepärast ma ei saa ühineda confrater Millert'i artikliga "Enesekriitikast uues valguses",kus ta eitab praegust kehtivat vanuse printsiibil põhinevat "käsutamise" korda ja nimetab käitumise ja kasvatuse küsimusi korporatsioonis kõrvalise tähtsusega ülesandeks. Samuti ei saa mina õigustada tema väljendust " närtsinud prestiižitunnetega vilistlastest". Kas sarnane väljendusviis põhineb "moodsale enesekriitikale"? Või oleks siiski õigem artikli kirjutajal suunata enam tähelepanu enese enesekriitikale ning olla omis väljendustes taktilisem?

Mina isiklikult küll pole enese juures märganud "prestiiži närbumist", vaid vastuoksa, leian,et minu prestiiž on selline, et ma ei pruugi häbeneda.On tõsi,et praeguseaja noortel tuleb õppida ka sageli kusagil ametis töötades ja et nad selle tõttu ehk on enam mehistunud ja oma teenitud raha tõttu kõvema prestiižiga.Kuid ka meil vilistlastel tuli enamasti välismaal ümber õppida ja tuleb seda sageli veel praegugi. Vahe seisab vaid selles,et noored ei ole seotud perekonnaga,kuna meil tuleb hoolitseda ka perekonna ja kodu eest ja seepärast töötamise kõrval õppida kodus,kuna perekonna ülalpidamise kohustus ei võimalda astuda uuesti ülikooli. Seega praeguseaja vilistlast võib teatud määral võrrelda tudengiga. Milles seisneb siis ühe juures prestiiži tõus ja teise juures prestiiži langus?

Lõpuks,kuidas on lugu mitme autori poolt omis kirjutistes ülistatud"Julgusega": julgusega välja tulla otseste mõtete ja väljendustega ? Kas nimetatakse julguseks seda teisele kaitsetule rusikaga kulmule koputamist, milleks ma nimetaksin väljendust kaasvendade kohta "poliitiline aspirant" jne. Minul küll on ettekujutus julgusest hoopis erinev.

Viisakus, taktitunne ja sõbralik vaim peab püsima meie keskel, sest need on tegurid, mis seovad meid kõiki ühiseks kompaktseks pereks.

Harry Põdersoo
Rot! Vil! (Africanus)

ÜKS MÄLESTUSKILLUKE TARTUST.

Viimastes "Meie Side" numbrites on avaldatud mõnelt poolt teatavat rahulolematust muuseas ka "käskude" suhtes ja väljendatud ebamääraseid soove muudatusteks sel alal. Ma ei tea, kuivõrd kuskil seda käsutamisõigust kasutatakse, usun aga, et sellega küll ei liialdata kuskil. Juubelikommersil Stockholmis ei märganud ma sellest küll midagi. Seepärast kipun arvama, et hädaldamine on tingitud pigemini ülihellast enesetundest kui tõelisest liigategemisest tagasundimisega või "käskimisega" vanemate poolt.

Tartus oli "käskimine" üsna tavaline ja täiesti normaalne. Seal pidi igaüks alati valmis olema igasugusteks ülesanneteks, mis mõnikord polnud sugugi nii lihtsad täita. Aga ega vastu hakata tohtinud, kui "käsk" polnud ilmselt võimatu või rumal. Ega tahetudki kõrvale hiilida, sest see oli ka omamoodi nutikuse proov ja auasi keerulisi ülesandeid kiiresti ja hästi lahendada. Noortele teadmiseks ja vanadele möödunud aegade meenutamiseks jutustan siin ühest pisijuhtumisest sel alal omaaegses Tartus.

See oli - jah, aastat ma tõesti enam ei mäleta - vist 1925. või 1926. Igatahes oli see juunis enne jaanipäeva. Konvendite tegevused olid lõppenud, tudengid laiali sõitnud ja Tartu elu suveunne suikunud. Kohtasin õhtul Lille tänava CQ-l üsna juhuslikult Gleba Jakobsoni. Tal oli pärast päevatööd Raadi mõisa katseväljadel tulnud oma järjekordsele "luftitamisele" linna peale. Pidasime siis natuke sõjaplaani ja viimaks otsustas Gleba, et läheme Segerlini juurde õhtust sööma. Neile, kes asja ei tunne, olgu selgitatud, et Segerlin oli tol ajal üks kõige peenem Tartu restoran, kus oli vaikne istuda ja sai korralikku toitu. Nõnda otsustasime siis õhtu vaikselt veeta ja tüürisime koosi Rüütli tänavasse. Tõesti ei mäleta enam, kes seal peale Gleba ja minu olid. On meeles, et oleks keegi kolmas ka olnud.

Segerlinis oli tõesti vaikne. Üks laudkond, kes seal enne meid istus, lahkus varsti, ja nõnda jäi terve saal meie päralt. Üsna igav väljavaade. Olime aga vaevalt jõudnud oma nurisemised ses suhtes nuriseda ja kuplis veidi auru tõsta,kui ühte lauda ilmus "mongol" või "mongool" - nagu ta ise hääldas - kindral Ernst Põdder. Ta nägi tõesti natuke mongoli moodi välja oma metallraamides prillidega ja sorakil vurrudega. Märkasime varsti, et tal oli ilmselt igav üksinda lauas olla.Kuidas see juhtus,enam ei mäleta,aga natukese aja pärast istus kindralihärra meie lauas.Niisugused asjad juhtuvad tavalisesti säärastes olukordades.

Varsti käis elu täies hoos. Kindralil oli huumorimeelt ja palju elukogemusi. Siis tuli anekdoote, elufilosoofiat, mälestusi läbisegi ja üksteise otsa. Juttu jäi niipalju üle, et kui restoran suleti, siis otsustati üksmeelselt jätkata Lille tänavas. Sinna me sõitsimegi läbi maheda suveöö.

CQ-l oli aga suve aja tõttu märjukest üsna napisti.Ilma kastmata jälle on keel kide ja jutt ei taha veereda. Nõnda siis anti mulle raha ja käsk muretseda otsekohe kast õlut ja juustu. Pidin siis küll olema kõige noorem seltskonnas, et see loos minule langes. Olgu siia muidu kõrvalmärkusena lisatud, et vahel tuli niisuguseid käske täita ka ilma rahata. Seekord oli siis olukord kergem. Igatahes "küsk" on vanem kui meie ja mul tuli õlu muretseda.

Otsustasin kiiresti, et enne kõike tuleb katsetada Riia mäe kõrtsiga. See oli kõige lähem ja pealegi oli Riia mäel voorimeeste peatuspaik ning kui mul vedas, võisin sealt voorimehe saada. Need mõtted läbistasid aju, kui jalad olid juba teel. Iga võinud käsuandjalt pärima hakata "kust" ja "kuidas".

Kojas hakkas silma kindrali kuldkantidega vormimüts.Kauduminnes proovisin, kuidas see passib. Sobis, nagu oleks mulle tehtud. Jätsingi selle pähe ja oma tekli riputasin varna.

Väljas oli juba tunda hommikust jahedust.Oli täitsa valge,aga päikest polnud veel näha. Aeg võis olla kuskil 3 ja 4 vahel. Seadsin oma sammud mütsi kohaselt sirgeks ja marssisin Lille mäkke Tähe tänava poole.Üks sõdur tuli lonkides Tähe tänavat mööda linna poolt ja läks põiki üle Lille tänava. Üsna ükskõikselt viskas ta pilgu vasakule Lille mäest alla, umbes nõnda, nagu automaatselt tehakse põiki üle tänava minnes. Ja lonkis edasi. Mulle paistis,et ta samm polnud päris kindel.Enne Tähe tänavasse kadumist oleks talle nagu midagi pähe turgatanud.Nõksatades jäi ta seisma,pööras ümber, tunnistas üsna teravasti tükike aega minu suunas ja tõstis käe tervituseks mütsi äärde. Siis läksid ta jalad äkki kangesti tiitsaks. Läbi tühjade tänavate kostis tükk aega veel ta pooljooksuliste sammude kolk-kolk-kolk, mis vajusid Ropka poole. Ma mõtlesin endamisi, et sel polnud vist ööluba, vaene mees.

Riia mäel tukkuski üks voorimees oma hobusega.Kamandasin need ärkvele. Mõlemad läksid päris erguks,kui mind nägid. Sõitsime kõrtsi ette.Siin oli juba keeruline magajaid maast lahti saada.Andis tükk aega tümmeldada uste ja akende taga, enne kui kuskilt hakkas kostma Juku unist torisemist.Juku oli nimelt peremehe tütar ja ta päris nimi oli Johanna.Ta oli suur ja tugev tüdruk ning teenis leti tagant kundesid.Kui mõni külaline oli natuke palju saanud ja tülikaks muutus, siis toimetas Juku niisuguse üsna kerge vaevaga ukse taha. Ta oli respekteeritud tüdruk. Noh, kõigepealt käskis Juku mind põrgu sõita.Ma põrutasin vastu, et kõrgema sõjaväe seaduse nimel tuleb uks avada.Viimaks läkski uks natukene praokile ja Juku sasis pea ja unine nägu tuli õhu kätte. Mind natuke silmitsedes, hakkas ta naerma ja küsis, mida kindralihärra soovivat. Ütlesin, et kindral vajab kast õlu ja vastavalt juustu.Siis läks kõik kiiresti - Juku lohistas õllekasti kotta,juust mässiti paberisse ja topiti pudelite vahele. Tõstsin kasti voorimehele ja sõit läks Lille tänavasse.

Nii libedasti see asi siiski ei lõppenud.

Kui ma treppisid mööda õllekastiga kolistades CQ kotta jõudsin,sattusin seal just kindrali enda peale. Ta tunnistas mind tükk aega läbi prillide, siis käratas: "Mis, Kas sa käisid sedamoodi õlut toomas."

Ma seletasin,et käisin küll - salata ju ei saanud -,et müts sobis mulle hästi ja et asjatoimetamine läks mütsi tõttu ka palju libedamini.

"Küll on aga mees! Kas keegi nägi ka?"

Kandsin ette, et peale voorimehe ja Juku ainult üks sõdur. Viimase südametunnistus polnud päris puhas. Ta tervitas küll,aga pühkis siis kiiresti minema.

"Ah nõnda. See on hää. Näed,et sõjaväes on ikka distsipiini!"

Ma ei saanud aru, kas ta tahtis selle viimase märkusega ka seda öelda, et üliõpilaste hulgas on distsipliin nõrgem. Ometi olin ma täitnud oma ülesande kiiresti ja hästi. Pidasin siiski targemaks selle koha pealt vait olla.

Vambola Klauren
Rot! Vil!

MÄLESTUSKILDE JÜRI ULUOTSAST.

Allpool toon esile selle suure eestlase ja armastatud rotaluse elust mõningaid mälestuskilde, mis meelde jäänud isiklikel kokkupuutumistel.

Peterburgis tundsin Uluotsa vähe. Ei olnud ju võimalik kaua aega konvendi korterit külastada,sest esimese ilmasõja algusest kuni lõpuni viibisin rindel.

Lähemalt tutvusin Jüri Uluotsaga,kui tema peale Vabadussõda Tartu Ülikooli õppejõuna asus Tartu elama. Tol ajal elas tema proviisor J.Lille juures,kus ka mina peatusin,kui ma arstikohuste täitmisel pidin Tartu sõitma. Harilikult magasin Uluotsa toas sohvel. Üürides Eesti ajalugu Jüri armastas töötada öösiti kuni varaste hommikutundideni.Mina heitsin varem magama ja kui vahest 3-4 vahel üles ärkasin,nägin läbi halli suitsupilve(Uluots armastas töö juures palju suitsetada)Jüri siluetti liikumas ühe lahtise raamatu juurest teise juure. Lahtised raamatud olid laual, toolidel ja põrandal. Hommiku kella 9 ajal oli ta kohvi joomas ja tõttas siis ülikooli loenguid pidama.

Peale Vabadussõda sõitsime kord Jüriga Tallinnast Tartu. Tema magada ei tahtnud ja tõlkis buršilaule. Nimelt oli käsil "O alte Burschenherrlichkeit....." tõlkimine eesti keelde. Arutasime temaga kuidas tõlget rohkem eestipärasemaks teha,eriti laulu viiendat salmi.See toimus Jaan Tõnissoni valitsuse ajal,mil arutati Narva kosejõu kaubutamise küsimusi.Samuti oli akuutselt päevakorral suhkruvabriku asutamine Tiril. Nii siis tulid ka laulu eestikeelsesse tõlkesse sõnad:

"Üks suhkrut surub naeritest
ja too teeb jõudu koseveest.."

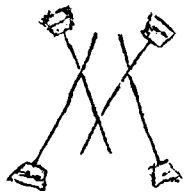
Mina jäin varsti magama ja kui hõgeval üles ärkasin, oli Uluots laulu tõlkega valmis, mille ta siis mulle ette luges.

Uluots töötas kõikidel aladel,eriti aga Eesti ajaloo alal temale omase põhjalikkusega,täiendades ajaloo allikaid oma isiklike uurimustega.Suvel reisis ta mööda Eestit,uuris vana linnuseid,vanaaegseid kohanimesid,mis noorema põlve mälestustes juba ununenud.

Kord külastas ta mind Valtu mõisas Rapla lähedal ja küsis,kas keegi on siin "Kotsu"nimetust kuulnud.Valtu nimetus(Waldau) ei olevat väga vana ja tulev ette alles 18-al sajandil,kuna varem figureerib "Kotsu" nimetus.Küsisime vanematelt elanikelt järgi,kuid keegi ei teadnud ega polnud kuulnud "Kotsu" nimetust.Viimati leidsime ühe 80 aastase endise mõisatöölise,kes teadis,et tema lapsepõlves üht suurt mõisamaja, kus sel ajal töölised elasid,"Kotsu mõisaks" on nimetatud. Jüri oli rahuldatud,leides et "Kotsu"nimetus ei olnud veel täiesti kustunud.

Mitmed Rotalia vallalised,noored vilistlased,confraterid ja ka rebased kavatsevad abielluda,kuid neil tuleks selle juures silmas pidada peigmehe ja pruudi aastate vahekorda.Jüri ütles kord naljatades minule,et sobivam vahekord arvestatagu järgmise vormeli järele: nimelt peigmehe aastate arv jagada pooleks ja lisada seitse juurde.Näiteks kui peigmees on 30 aastat vana,see pooleks jagada ja 7 juurde lisada oleks sobiv pruudi vanadus s.o. 22 aastat.võib olla,et see on ka õige,kuid ega sellest igakord kinni peeta.

Artur Lossmann
Rot! Vil!

ENSUURIST

Aastaid on nüüd sellest mööda kui normaalne korporatsiooni elu katkestati. Nüüd on kergem võtta üksikuid konvendi eluavaldusi objektiivsele vaatlusele. Kuid mitte ainult mineviku hindamine, vaid ka tuleviku ennustamine on võimalik. Ükskord ju lõpeb see suur vaheaeg, kas meie generatsioon seda näeb või mitte, kord ju avaneb jälle võimalus korraldada korporatsiooni elu meile armsaks saanud traditsioonide järgi! Kuid siiski on kindel, et mitte kõik ei jää nii nagu see kord oli. Kindlasti muutub üks ja kaob teine uusus, kaob palju korporatsiooni romantikast, mis juba praegu on sageli kauge ja arusaamatu meie noortele.

Üks säärastest romantilistest traditsioonidest, mis vist on määratud kadumisele,on mensuur.

Juba iseseisvuse lõpuaastatel oli märgata püüdlust vabaneda nii palju kui võimalik "saksa mõjust" korporatsiooni elus. Esimeseks "ohvriteks" olid saksa tudengite laulud ja mensuur.

Muidugi on küsitav, kuivõrd loogiline see tendents oli,aga väga palju ei oleks korporatsiooni traditsioonidest järgi jäänud,kui oleksime tahtnud välja suruda kõiki "saksa mõjutusi".

Mensuurile tungiti vist kõige rohkem kallale. Ikka enam konvendi liikmeid hakkas kasutama võimalust kuulutada end "antimensurantideks" ja huvi "paukimise" tundide vastu langes.

Mensuuri vastastel olid järgmised põhjendused ette tuua:

1.Mensuur on hädaohtlik,mitte ainult mensurantide tervisele,vaid ka nende elule. See on toores ja verine kometimäng, mis seisab härjavõitlusega ühel tasemel.

2.Mensuur on ajast ja arust läinud, vana rüütlite omavaheliste tülide lahendamise·moodus. Kui saksa rüütlite pärand kuulub see väljarookimisele. Pealegi ei lahenda mensuur ühtegi auasja, sest võitjaks jääb ikkagi see, kes on osavam.

3.Paukimise tunnid võtavad noortelt konvendi liikmeilt palju aega, mida saaks kasutada otstarbekohasemalt. Paukimise ja mensuuri atribuudid ja varustus on kallid.

Võtame need argumendid vaatlusele.Ma ei leia,et mensuur oleks hädaohtlikum nii mõnestki teisest moodsast ja levinenud spordist. Mootorsport, ratsutamine, jalgpall j.n.e.ei ole vist küll palju hädaohutumad. Tartu mensuuride ajaloos on ju aset leidnud mõned õnnetused(kui ma ei eksi, siis isegi üks surmajuht). Suur osa nendest õnnetusjuhtudest olid aga tingitud rohkem asjaosaliste oskamatusest kui mensuuri ohtlikkusest.

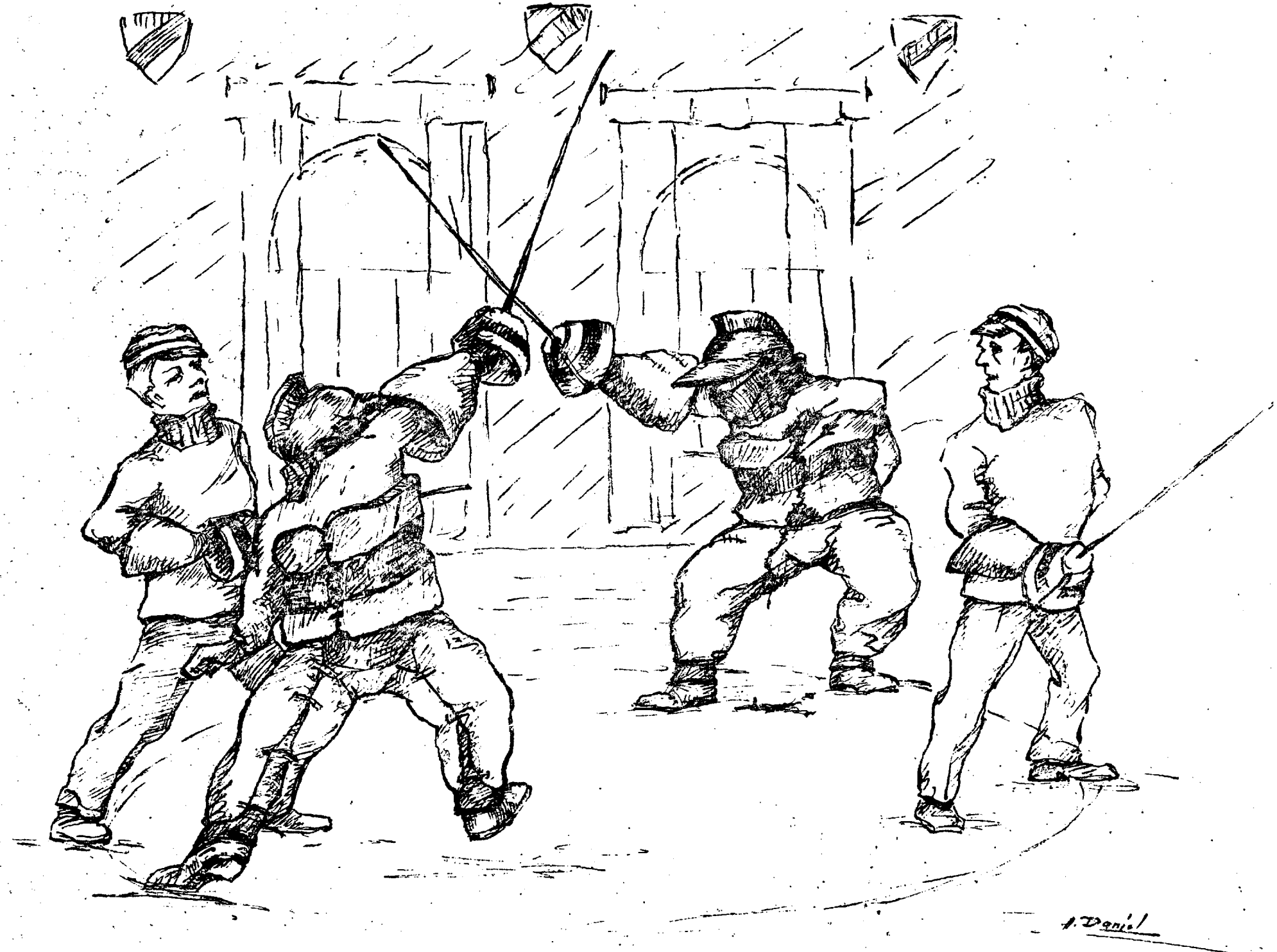
Pean siinjuures mainima,et vehklemise või "paukimise" tehnika ja ühes sellega ettevalmistus mensuurile,olid meil ja üldse suures osas eesti korporatsioonides kaunis nõrgal järjel.Siin olid eriti saksa korporatsioonid meist tublisti ees. Võib öelda,et hea paukant on hädaohutum nii vastasele kui ka sekundantidele.Mis aga puutub n.n."Schmeissidesse" (rapiiri terast tekitatud lõikehaav)mis üks või mõlemad mensurandid võisid saada, siis olid need harilikult üsna süütud ja neid arme kanti suure uhkusega.

Täiesti ebaloogilisena tundub väide, et mensuur tuleb ära kaotada puht saksa pärandina. Vaevalt leidub meist kedagi, kes tahaks kaotada näiteks vandeandmise tseremooniat,olgugi et meie teame, et ka see on vana rüütlite komme, teame ka, mis teklite läbilöömine vanasti tähendas.

Ei, minu arvates on ausam ja lihtsam valida omale teist üliõpilasorganisatsiooni vormi (neid on ju küllalt olemas) kui katsuda vabastada korporatsioon "saksa"kommetest.

Muidugi on vaieldav, kas mensuuriga on võimalik lahendada auasju, ta on võrdne duelliga ja võitjaks jääb,kas osavam või õnnelikum. Siiski on mensuuril teatav kasvatuslik mõju selles mõttes,et nii mõnigi elukutseline tülinorija hoiab end rohkem vaos kui ta teab, et norimisele ja häbematusele võib järgneda mensuur, mille lõpptulemus on kaunis ebakindel.

Mis puutub sellesse,et korporatsiooni noorliikmed kaotavad palju aega paukimise tundidega, siis on ju õige, et vana tudengiromantika hakkas ikka enam

A. Daniel

kaugenema, "igavesed tudengid" kaduma ja konvent ei saanud enam nii palju noore tudengi ajast omale kui enne. Kuid paukimise tund ei olnud halvem kui iga teine sport ja kui viimasel ajal moodi läinud võrk-ja korvpall olid harrastuseks väikesele väljavalitud grupile, siis paukimise tundidest pidid osa võtma kõik rebased, 3 kuni 4 tundi paukimist nädalas olid enamikule küll rohkem kasuks kui kahjuks.

Veidi raskem oli kulude küsimus. Paukimise abinõud - (rapiirid, takelaaž) nõudsid küllaltki suure summa igal semestril ja korralik mensuuri takelaaž maksis nii palju, et väiksematel konventidel käis selle ostmine üle jõu.

Rotalia noortel,kellel mensuurist on,võib olla, kaunis udune ettekujutus tahaksin seletada asja lühidalt ära:

Mensuur on kahevõitlus teravate rapiiridega.Peaosalisteks mensuuril on mõlemad vastased - mensurandid,erapooletu,2 sekundanti ja arst või selle asetäitja. Peale nende mängivad veel teatavad osa n.n."Schleppfuchs'id" ja tagavara rapiiride hoidjad.

Mensuur sama korporatsiooni liikmete vahel oli keelatud,(vähemalt meil Rotalias)muidu võisid mensuuri pidada nii värvikandjad kui ka lihtliikmed ja rebased (viimased magister pauxandi loal,kes hoolitses ja vastutas nende treeningu eest). Mensuur peeti väljakutsutu konvendi korteris ning sekundantide poolt määratud ajal.Meil oli mensurandi pea ja nägu kaitstud,samuti rinna alumine osa,kõht,jalad ja kael.Seega oli löökidele jäetud vabaks rinna ja selja ülemine osa,õlad ja käevarred kuni küünarnukkideni.Allpool küünarnukke oli rapiiri hoidev käsi kaitstud polsterdatud kindaga.

Pea kaitseks oli raske, suure nokaga nahkkiiver või "kappe".Nahast,metallpulkadest bandaaž oli kaela kaitseks ja paks, kõvasti polsterdatud "nahapadi" korporatsiooni värvidega kattis keha, kuna paksud polsterdatud nahkpüksid täiendasid takelaaži. Linane, steriliseeritud, särk kattis kaitsmatuid kehaosi.

Saksamaal oli tarvitusel ka n.n. "kõrgmensuur", kus mensurantidel oli keha, kael ja silmad kaitstud ning löödi näkku põskedele.

Rapiiriterade ülemine kolmandik teritati habemeajamise noa teravuseks ja desinfitseeriti.

Sekundandid olid varustatud nüride rapiiridega ja kaitstud kergema takelaažiga väljaarvatud nägu ja pea.

Saali põrandale tõmmati kriidiga 3 meetrilise diameetriga sõõr.Mensuuri ajal tohtisid mensurandid liikuda sõõri piiride ulatuses.

Oli erapooletu aset võtnud (harilikult toolil seistes), ilmusid mensurandid saadetud sekundantidest,rapiirihoidjatest ja "Schleppfuchs'idest"."Schleppfuchside" ülesandeks oli toetada mensurante,eriti kätt, käikude vahetuste juures ja koraldada takelaaži kui see vajalik.

Peale selle kui mensurandid, täies takelaažis, kuid ilma "kappedeta",olid kohtadele asunud,pani erapooletu ette partedele leppida ära,tuletades meelde,et leppimine ei ole autu. Kui sellele järgnes vaikus, hüüdis erapooletu, "palun takeldada!" Nüüd tõmmati mensurantidele kiivrid pähe ja erapooletu andis sõna esimeseks käiguks väljakutsuja sekundandile.

"Esimeseks käiguks rapiirid köita!" hüüdis see -

"Köidetud on!" vastas teine sekundant ja selle juures ristlesid nende rapiirid mensurantide vahel.-

"Vastane lööb!" kostis nüüd väljakutsutu sekundant,kusjuures mõlemad sekundandid andsid ruumi vabaks mensurantidele.Esimese pealelöögi tegi seega väljakutsuja.

Igale tabamusele, ka siis kui tabatud oli ainult takelaaž või rapiiri korv, järgnes sekundantide vahele astumine(samuti siis kui rapiirid läksid kõveraks, takelaažid korrast ära või kui sekundant leidis midagi reeglite vastast). Oli sekundantidel eriarvamusi,otsustas asja erapooletu.Käike oli seitse,vaatamata sellele, kas iga käik lõppes "veriselt" või mitte, ja iga käigu järgi vahetasid mensurandid kohad.

Saksa konventides loeti käikudeks ainult n.n. "veriseid käike"ja neid võis olla ka rohkem kui seitse(kokkuleppel). Raske tabamuse puhul vaatas arst haava üle ja otsustas, kas mensuur jätkub või tuleb katkestada. Peale mensuuri lõppu pidid vastased teine teisele kätt ulatama ja ära leppima.Haavad vaadati arsti

poolt üle,desinfitseeriti, ômmeldi vôi plaasterdati,kusjuures narkoosi ei olnud kombeks tarvitada.

Nii oli mensuuri käik,kuid kibedaid tunde oli tarvis läbi kannatada enne kui vehklemise kôrge kunst nii kaitses kui pealetungis oli enam-vähem selge.

"Paukimise"tunnid,mida peeti harilikult kaks korda nädalas,ei olnud kuigi populaarsed rebaste juures ja peale 2-3 tundi tuli sageli üks kui teine rebane arstitunnistusega, mis näitas, et rebane nôrga tervise pärast ei saa "kehakultuuri tundidest osa vôtta".

Algas treening sellega, et mag! paucandi näitas noorele rebasele kuidas kaitsta ennast tähtsamate löökide vastu. Pähe pandi rebasele raudvitstest ja nahast "korv", keha oli kaitstud kaunis ôhukese takelaaźiga, kinnas ja nüri rapiir täiendasid varustust ja siis läks lahti.

Alguses teatas mag! paucandi,milliseid lööke ja millises järjekorras ta kavatseb peale lüüa ning siis olenes rebase osavusest ja vastupidavusest,millise kraadini ta ôlad ja käsi sarnanesid värvi poolest vikerkaarele järgmisel päeval. Kaitsele järgnes pealelöögi tehnika ja siis peeti edasijôudnute vahel juba n.n. "rapiirskandaale",kus vastased olid takelaažis ja korviga.Mensuuri "eelastmeks" oli aga n.n."malitsiöös" (kirjutan ta eesti keeles).Siin olid juba sekundandid ja erapooletu platsis. Ülakeha jäi kaitsmata, kuid löödi nüride rapiiridega. Päris hädaohutud need "malitsiöösid"ei olnud, kuid see oli hea eeltreening ja kasvatas julgust.

Vaevalt küll tôuseb mensuur kunagi endisele aukohale, ka siis mitte kui konvendi elu läheb jälle normaalsetesse rööbastesse!Kahju oleks sellest küll, sest osavate paukantide puhul oli see siiski mehine ja ilus vôitlus.

Aleksander Daniel
Rot! Vil!

HING!!

"Meie Side´s" 1951.a. Nr.8/9 ilmunud "môtiskluste" järg ja lôpusôna.

Olid kord hääd ajad Kreekamaal. Siis juhtisid inimeste saatust Jumalad, asukohaga Olympose mägi. Vahete vahel olid nad hooletud, kemplesid omavahel. Maitsesid kreeka viinamägede hääd mahla.Häda sellele,kes selle mônusa seltskonna olemasolu ähvardas uuenduste ja reformidega.Vôi kellel olid diktaatori ihad.Neid tabas Zeusi vihase piksenoole karistuslöök. Mônikord oli vanamehel parem nôu. Ta määras süüdlasele mône uue tegevuse kuklalasu asemel.

Aega oli Jumalatel külluses.Igavuse peletamise ja orgiate mitmekesistamise eest kandsid hoolt muusad. Et nende tegevusväli oli lai, siis paremate tulemuste saamiseks olid erialad jaotatud nende kaunide daamide vahel.

Jumalad jäi . vanaks, raugastusid ja Olympose ruum jäi tühjaks.Teada, et loodus ei salli tühja ruumi.Olymposele tulid uued jumalad,paksumaoline Kapital ja käibel olev Dollar. Dollarit leidub igal pool. Ta on ümmargune,veereb kergesti ning annab ratastele hoogu. Eriti meeleldi lippab ta ônneradadel, läbi püksitasku august - otsides uut kasutajat.

Inimeste omamise meel on klassiline.Kui dollareid veereb hulgal kokku,nii et neist ei ole lihtne lahti saada, paigutatakse neid pikkade suitsujugadega korstnate kôrvale vabrikuisse,kus jookseval lindil märatseb uute dollarite produktsioon.

Muusad aga paigutati kongidesse, nagu kinod ja antiikmuuseumid. Seal nad elavad mineviku mälestustest ja läinud Olympose toredusest.

Vanad kreeka ehitusmeistrid oskasid kasutada marmorkive ja seedripuid, ehitasid templeid sammastega,täis tôsidust ja ilu.Praegu aga,teate ju ise,rakendatakse terast S 52 ja portland tsementi.Templite hallid on ruumikad,seisavad ôhukestel varrastel ja nende laeks kuppel ôn ôhuke kui munakoor.

Rahvahulgad kogunevad neisse kuulama mustades talaarides preestreid,kandde maheda heli asemel ürgavad nüüd orel ja saxofon.

Nukrus tuleb pääle, kui tuletad meelde virviküllaseid toogasid ja värvirikkaid lillepärgi.

Dionysose bakhanaalid metsades asendatakse baaride, baaridaamide ja cocktail´idega.Flööti puhuva pan´i asemel tõmbavad närve mehaanilised klaverid.

Ka muusad on vanaks jäänud,elades üle Olympose suurusi. Neil puudub nüüd võime äratada omis jüngrein loomisjoovastust. Harva vilgub mõni Strauss Viinimetsa meeleoluga või laulab Schubert anuvaid laule. Muusade teenrid teevad kaasa ajatempot, on kained ja praktilised, peidavad omi võimeid vaka alla. Inimvõimed on piiratud.Katsu midagi kõrva taha panna kui Su car(bil)lendab mürtsudes 150 kilomeetrit ühe tunniga meeletult sirgel teel.

Ega siis pane tähele tee ääres säravaid lilli ja lõokese trillerdamist.

Inimeste hingedes tekib seega puudujääk. Seda tühjust ei suuda täita dollarid ja kapital. Muusade teenrite looming jääb kasinaks ja inimesed jäävad kunstide õnnistustest ilma.Nagu see juhtus hiljuti Rotalias.Kaks aastat tagasi virgutasid " Meie Side " read meistersängerite auahnust, luua sõnas ja helis ülevaadet Rotalia argi- ja pidupäevadest. Kas teate, mis sellele järgnes ?

Mitte üks möhh!

Praeguse mehaanika üliarengu ajal tuleb kasutada moodsamaid abinõusid, talitada uue aja vaimus. Ma mõtlen, võttes omi oskuseid kokku, valmistada roboti. Seesuguse, mis suudab kombineerida sõnad ja helid ja ka anda tegevust edasi pildis.

Niiviisi saaks täieliku "ersatz´i" meie muusade järglastele.Muret teeb üks pisiasi, kust saaks hankida sellele monstrumile - hinge!

Mihkel Luht
Rot! Vil!

Kodumaata välismaalaste ja põgenike õiguslikust seisundist Saksa Liiduvabariigis.

Saksa Liiduvabariigis peatuvate kodumaata välismaalaste - põgenike kohta kehtivad 2 õiguse normi:"Seadus kodumaata välismaalaste õigusliku seisundi üle Liiduvabariigis" - 25st.4.1951.a. ja "Rahvusvaheline konventsioon põgenike õigusliku seisundi üle - 28-st 7.1951.a.(Mõlemad normid räägivad peatumisest,viibimisest, mitte aga elunemisest).Liiduvabariigis omas viimane seaduse jõu 24.12.54.a

Nii seadus kui ka konventsioon määravad kindlaks välismaalasest põgeniku õigused,kusjuures mainitud seaduse alla käivad kodumaata välismaalased oma õigustes on üldiselt samavõrdsed sakslastega,kuna aga konventsiooni alla käivad kodumaata välismaalastele(konventsioonis nimetatakse neid põgenikeks)on garanteeritud mitte vähemad õigused kui välismaalastele, kes konventsiooni alla ei käi.

Üksikasjalik õiguste käsitlemine nõuaks palju ruumi, mispärast seda küsimust käsitlen kitsalt ning kokkusurutult.

25.4.51.a. seaduse järgi kodumaata välismaalaseks arvatakse võõra riigi kodanik ehk kodakondsuseta isik, kes tõendab, et:

1) tema seisab UNO(käesoleval ajal) õigusliku kaitse all (see on peatingimus)
2) ei ole sakslane ja

3) 30.6.50.a. tema peatuskoht oli põhiseadusega kehtivas Liiduvabariigi maaalal või Lääne-Berliinis, või (erand) pärast 1.7.1948.a.omas peatuskoha eelmainitud maaalal või linnas,lahkus aga omast peatuskohast(kas emigreerus või viibis välismaal), kuid enne 2 aasta möödumist pöördus samalemaaalale või samasse linna. Selle kategooria alla käivad endised DP-id.

Konventsiooni järgi loetakse põgenikeks võõrriigi kodanikke ja kodakondsuseta isikuid,kes omast riigist või riigist, kus neil alaline peatus oli, poliitilistel põhjustel on lahkunud enne 1.1.1951.a. asetleidnud sündmusi.

Mõlemad grupid seisavad UNO poolt ametisse nimetatud Põgenike Kõrge Komissari kaitse all. UNO sihtide ja põhimõtete vastu eksijaid ei arvestata ei kummassegi gruppi.

See põgenike kahte liiki jagamine väljendub muu seas ka selles, et kodumaalastele tuleb anda isikuttõendava dokumendina (maksvusega nii Liiduvabariigis kui ka välismaal) rahvusvaheline reisupass, kuna põgenikule võib see antud saada (võib ka keelduda väljaandmisest julgeoleku mõttes) ja et viimastel isikuttõendavaks dokumendiks on võõrastepass.

Rahvusvahelise reisupassi omanik ei vaja enam mingit erilist väljasõiduluba.

Mis puutub kooli alasse, siis kodumaata välismaalastele on ette nähtud oma erakoolide asutamise võimalus, kuna aga põgenikel seda õigust ei ole. Pääs kõrgematesse õppeasutustesse pole takistatud kodumaata välismaalastele: koguni õigus stipendiumitele on andekamatele ette nähtud. Põgenikud peavad aga leppima vabade kohtadega peale välismaalasi. Õpperaha võib vähendada nagu igale konventsiooni alla mittekäivale välismaalasele.

Mitte Saksamaal sooritatud eksamite kohta võib öelda, et nende tunnustamise või mittetunnustamise üle otsustab osariigi valitsus. Põgenike poolt sooritatud eksamid tuleb hinnata mitte aga madalamalt kui teistel välismaalastel; sama kehtib ka viimaste diplomite ning akadeemiliste tiitlite kohta. Viimaste kohta 25.4.1951.a. seadus otseselt midagi ei ütle. Küll aga mainitakse, et pärast vastavate katsete sooritamist või võõramaisete katsete tunnustamist, kodumaata välismaalane võib tegutseda vabaelukutsetel ühel alusel sakslastega. Samadel aladel põgenik võib aga tegutseda ühistel alustel välismaalastega. Muidugi käib see kutsete kohta, milliste eeltingimuseks pole Saksa kodakondsuse omamine. Riigiteenistusse välismaalasi võetakse erialustel.

Mitteiseseisval tööalal kodumaata välismaalased on võrdsed sakslastega,kuna aga põgenikud on võrdsed teiste välismaalastega s.o. vajavad tööluba, mis aga langeb ära, kui vastav isik kas on olnud 3 aastat Liiduvabariigis, või kui tema abikaasa on Saksa kodanik või, kui tema laps või lapsed on Saksa kodanikud.

Iseseisvatel tööaladel, nagu põllumajanduses, tööstuses ja kaubanduses, kodumaata välismaalased on võrdsed sakslastega, kuna aga põgenikud on võrdsed teiste välismaalastega. Ainult ränd- ja tänavkaupmehena tegutsemisel on kodumaata välismaalasel vajalik eriluba, kusjuures ta peab ka teatud tingimustele vastama. Põgenike kohta selles osas pole midagi öeldud, kuid see ei tähenda mitte, et nad võiksid tegutseda loata.

Oma ametiühingute loomine ning liitumine on lubatud ainult kodumaata välismaalastele. Sotsiaalalal mõlemad grupid on võrdsed sakslastega.

Mõlemi grupi õiguslikku kaitset teostab UNO Kõrge Põgenike Komissar. Kuuldavasti asuvat ta lähemal ajal energiliselt tegutsema mõlemi grupi "korraldamiseks".

Üldiselt võib tekkida arusaamatusi eelloetud mõistete juures, et ühed välismaalased on võrdsed sakslastega ja teised välismaalased jälle võrdsed mingisuguste kolmandatega ning sellest võidakse järeldada, et "põgenikud" on võrdsed "kodumaata välismaalastega". Asi seisab aga selles, et "kodumaata välismaalased" on eelistatud ja nagu esile tõstetud või eraldatud, kuna aga "põgenikud" käivad, ütleme nii, enamsoodustuse konsulaarlepingu alla

Nikolai Kornev
Rot! Vil!

KUIDAS ÜKS LONDONLANE KOMMERSIST ILMA JÄI
ehk
"fair exchange is no robbery".

Mõned armastavad plaanide tegemist ja neid peetakse sotsideks, teised ei armasta pikka plaanide tegemist, ja nemad loevad end sotside vastasteks ehk kodanlasteks.(see sissejuhatus on selleks, et jutule anda poliitilist maiku, et siis hiljem oleks hõlpsam sisse tuua sõna"demokraatlik".)Rotalia juubelikommeršil oli ka see halb külg,et see plaanitseti liiga kaugele ette ja allakirjutanu,vastu harjumust ja vastu oma sisemist äratundmist,ujus ka pärivett, s.o.võttis (pealtvaatatana)plaanitsemisest osa. Teiste sõnadega,lubasime kindraliga Stockholmi sõita,selle asemel,et kohaliku kommerši korraldamise vaeva välja kannatada.Sellega oleks asi ka korras olnud,kui üks stockholmlane poleks mahhineerima hakanud,ehk teiste sõnadega süütutele "välismaalastele" kõnelemise ülesandeid kaela sokutanud.Kindral sai selge käsu rääkida isamaast,millest ta ka mõndagi teadis.... Aga selle loo peategelane pidi pajatama perekonnast,teema millest tal aimugi polnud.

Juttu jälle poliitikale viies:On neid,kes ei usu midagi enne kui see Ameerikast tuleb.Need võtku alljärgnevat President Ike sõnadena.Euroopa orientatsiooniga inimesed aga vaadaku sellele kui vanarahva tarkussõnale. Nimelt,et "mees võtku tõsi selt oma ametit,kuid mitte iseennast". Noh, kõnepidamine on kah amet, kuigi juhuslikku laadi, ja seda tõsiselt võtta tahtes tuli mõelda perekonnaõhtu, s.o. elukogemuste omamisele. Muidu räägi veel rumalust,või jää kimpu vahelehüüetele vastamisega!

Ja nii hakkaski allakirjutanu tõsiselt ringi vaatama, kuid oma üllatuseks leidis ta, et kuninganna Victoria aegne ellusuhtumine oli nakatanud ka eestlased siin saarel,ja et siin pole võimalik võtta mingit "kiirkursust"perekonnaelu alal, nagu see teatavasti võimalik mõnes teises kuningriigis. Ja pealegi,kõik peab käima traditsioonilist rada lillekimpude, mahakuulutamiste ja pealelugemistega.... Pika jutu lühike sisu on piltlikult ehk graafiliselt väljendatud nii,et kommerši ettevalmistuste ja elukogemuste kõverad lõikasid aja telge (inglise keeles "zero hour") peaaegu samal päeval,mis pole mitte hea asi vanamoodsa psühholoogia seisukohalt (kuigi uuem õpetab, et tuleb ennast väljendada enne, kui sul midagi väljendada on).

Nagu sellest näete oli peategelane dilemma ees, ehk eesti keeles - plindris: Kas minna kommeršile, või võtta naine. Arvestades eelpooltoodud vanasõna jäädi ametit õppima, s.o. naisevõtmise juurde.Ja kuna inglane ütleb,et"aus vahetus ei ole röövimine",siis on peategelane olukorraga üsna rahul. Pealegi,tagant järele tark olles,nagu on see paljulaidetud kuid ainuõige viis - isegi tsensuurist läbikäinud kommerši piltide järele otsustades oleks poissmehe süda noil juubelipäevadel seatud üliinimlike kiusatuste ette, ja see oleks võinud viia lahenduseni,kus oleks puudunud vahetuse võimalus,s.o.valik kahe vahel,ja nii poleks olnud mingit "fair exchange'i"ja seega oleks aset leidnud lausa röövimine,mis ei oleks mitte olnud üks hea asi(kuna me ei räägi siiski poliitikast,kuigi seda alul lubasin).

Endel Aruja
Rot! Vil!

Toimetuse tagasihoidlik arvamine ülal esitatud probleemi kohta on erinev: kõige õigem oleks olnud abielluda ning kommeršile sõita. Et sõber Aruja seda ei märganud teha, tundub eemalt vaadates saamatusena ning pr.Arujat tuleb kahjatseda, et ta on abiellunud selliste kvalifikatsioonidega mehega.

Vastupidiselt tuleb soovida meie armastatud vil! E.Arujale õnne, et teda on aktsepteeritud, vaatamata kõigele, normaalkursuse kuulajaks perekonnaelu alal (loengud + praktikum). Toimetus tõlgendab kindlasti kõigi rotaluste tundeid, soovides noorele paarile palju edu nende stuudiumis, majaehituses ka kõikides teistes ettevõtetes.

Kun korp! Rotalian ja Varsinaissuomalaisen osakunnan välinen ystävyyssopimus runsaasti 20 vuotta sitten Tartossa allekirjoitettiin, olivat muut suomalaiset osakunnat ennättäneet ja melkein kaikki sitä ennen solmia vastaavanlaiset ystävyyssiteet. Varsinaissuomalaiset eivät olleet pitäneet kiirettä, hitaan luonteenlaatunsa mukaisesti he tuumivat pitkään, kuka olisi toinen sopimuskumppaani. Ja harkinta sai palkkansa, sillä parempaa ystävää kuin korp! Rotalia ei osakuntamme olisi voinut löytää.

Sopimuksen allekirjoitusti laisuus merkitsi minulle ensimmäistä matkaa Suomenlahden yli veljeskansan luo. Ja tämä ensimmäinen tutustuminen jo selvästi osoitti, että mikäli osakuntaelämästä oli kysymys, teillä heimoveljillämme oli annettavana meille paljon enemmän kuin mitä me voimme antaa teille. Tulimme ikäänkuin uuteen maailmaan, kohtasimme aivan toisenmuotoisen ylioppilaselämän kuin mihin me olimme tottuneet, ja kaikki kokemamme avasi silmämme näkemään, mitä osakunta parhaimmassa muodossaan todella voi merkitä jäsenilleen.

Monet ovat ne herätteet, joita me varsinaissuomalaiset teiltä saimme ystävyyssopimuksemme ensimmäisinä vuosina. Ja noina vuosina solmittiin myös molemminpuolisen kanssakäymisen merkeissä monet henkilökohtaiset ystävyyssuhteet, jotka ovat kestäneet tähän päivään saakka.

Tulivat sitten synkät sotavuodet onnettomine seurauksineen. Henkilökohtainen yhteydenpito katkesi, mutta ajatuksen siteet eivät murtuneet. Ja varsinkin sellaiselle, joka on ollut mukana osakuntiemme välisen yhteistyön alusta alkaen,on meiltä lämmittävää todeta, että vähitellen on tullut taas mahdolliseksi henkilökohtaisten siteidenkin uudelleen solmiminen. Erittäin toivottavaa olisikin, että myös 1950-luvun Varsinaissuomalainen oskunta ja korp! Rotalia löytäisivät toisensa kuten me "vanhat" löysimme 20 vuotta sitten. Teillä on edelleenkin paljon annettavaa meille kaikille, myös sille uudelle ylioppilaspolvelle, joka ei toistaiseksi tunne korp!Rotaliaa muuta kuin ehkä nimeltä. Me olemme ihaillen todenneet,millä uskolisuudella rotalukset eri tahoilla maailmaa ovat pysyneet koossa lippunsa ja tunnustensa ympärillä. Siinäkin on teidän osakuntaelämänne osittanut voimansa.

Paljon on muuttunut 1930-luvun jälkeen. Mutta uskon, että voimme uusissakin olosuhteissa kehtttää toimintamuotoja, jotka osoittavat, että pian täysi-ikäiseksi tuleva ystävyyssopimuksemme on yhä edelleen elinvoimainen.

Parhaat tervehdykseni "Meie Side" -lehden välityksellä kaikille korp!Rotalia jäsenille!

Outeri Kallioniemi

JUUBELI PUHUL.

Möödas on see suur juubel, mis meie pere siin Rootsis pani kohama ja asuma sellest osa võtma! Kuigi Rootsit arvatakse väiksemate riikide hulka rahvaarvu poolest, on ta siiski suure pindalaga - ühest otsast teise on oma 2000 kilomeetrit. Et vaatamata sellistele kaugustele Stockholmi oli kokku tulnud korporatsiooni juubelit pühitsema 90% meie perest,siis näitab see,et meie korporatsioon ikka elab edasi vaatamata igasugustele raskustele ja takistustele.

Eriti palju elevust andis juure harukordselt suur soomlaste osavõtt juubelist ja neid koheldi ikka kui kaugelt tulnud armsaid külalisi, kuigi vilistlane Luik väikselt ja vaikselt protesteeris, et mis kaugelt tulnud nemad siis ikka on: nendel Helsingist Stockholmi on ainult 400 km, kuna mina Umeåst siia pidin üle 900 km maha sõitma! Nagu näha,hea tahe ja vanad sidemed võidavad igasugused kaugused!

Nagu ikka juubeli puhul, kuulsime ka nüüd palju südamlikke ja tiivustavaid kõnesid, õnnesoove ja viiteid tulevikku.Eriti agarad selles osas olid meie soome velled, kellede headele soovidele ja kingitustele ei tahtnud lõppu tulla ja kes peale selle jagasid suure rulli oma värvipaela meie teenekatele tegelastele.

Seoses käesoleva 40-aastase juubeliga,meenub mulle viimane suur juubel vabas Eestis 1938. aastal Tartus,mil Rotalia pühitses oma 25-aastast juubelit ja seetõttu toon alljärgnevalt katkeid tervitustest Rotaliale meie vanemate liikmete ja soome suguvendade poolt nimetatud juubeli puhul.Nendest ilmnevad selgelt meie korporatsiooni sisu ja sihid, millised on kandnud teda läbi aegade ja raskuste.

Vil! kogu esimees Jüri Uluots:

"Üliõpilane,nagu iga teinegi inimene,võib subjektiivselt hinnata ja määrata oma suhtumist kaasinimesisse ja ühiskonnasse.Ent on teatavad objektiivsed asjaolud, millised määravad üliõpilase seisundi ühiskonnas,ning need asjaolud,nagu iga inimese ühiskondlikus positsioonis,toovad kaasa vastavad objektiivsed ülesanded ja järeldused.

Kõigepealt tuleb tõeks võtta,et mitte iga ühiskonna liige ei ole annetelt võimeline omandama ametlikku küpsustunnistust.Üliõpilased on seega andekam osa ühiskonnast.

Teiseks on iga üliõpilane selleks,et ette valmistada ülikooli jõudmiseni, tavaliselt tähtsal määral kasutanud ühiskondlikku kaasabi, nii vanemate,sugulaste ja muude eraisikute kui ka riigi või selle avalikõiguslike asutiste poolt. Sama toimub ülikoolis õppimise ajal. Üliõpilase kaasealised väljaspool alma materit on aga tavaliselt juba ammu asunud praktiliselt täitma oma võimetele vastavaid ülesandeid elus. Üliõpilased on seega kõige rohkem ühiskondlikult toetatav ja kõige kauem ettevalmistatav osa ühiskonnast.

Kolmandaks : ülikoolilõpetanu on tavaliselt määratud täitma sääraseid ülesandeid, mis vastavas ühiskonnas on kõige kvalifitseeritumad ja seetõttu samale ühiskonnale ainult oma kõige andekama ja ettevalmistatuma osa kaudu teostatavad. Ühiskond oma olemises on rängalt rabatud,kui ta kvalifitseeritumad ülesanded jääksid oma vastava osa andekuse või ettevalmistuse puudulikkuse tõttu täitmata. Üliõpilased on seega ühiskondlikult kutsutud maksimaalsel määral oma intellektuaalseid ja moraalseid võimeid arendama ning vastaval alal kvalifitseeritud ülesannete täitmiseks ette valmistama. Kui see sünnib. siis pole ühiskonna kasvav andekus jäänud kasutamata ning ühiskondlikud kulutused katmata.

"Noorus on ilus aeg, noorus ei tule iial tagasi !" Eelnevast ilmneb,et see värss on sügavamõtteline mitte ainult individuaalse elu, vaid ka sotsiaalse elu vaatepunktilt."

Tartu konvendi vanem Peeter Kõpp:

"Raskete aegade keerises, millal meie rahvas oli alla surutud valitseva võimu kui ka ühe teise rahva mõjuvõimsal surutisel, tuli leida pääsu enese olemasolu säilitamiseks. Sügav rahvustunne üheltpoolt ja võõraste võimude mitmekülgne pääletung teiselt poolt sundis esile kutsuma enesekaitse vahendit ja nii toimus korp! Rotalia asutamine Euroopa hommikupoolses suurlinnas - Peterburgis.

Kuigi alguses jõud oli äärmiselt väikene, kuid noorte rahvuslaste ülevoolav energia oli nii tugev,et seda ei suutnud sumbutada kumbki välissurve.Olime teadlikud,et see süüdatud säde ei ole kustunud,vaid on saanud võimsaks puuoksaks meie riigi ja rahva elupuus."

Haridusminister Aleksander Jaakson:

"On vähe kasu rohketest teadmistest, kui neid elus ei kasutata otstarbekohaselt. Eesti riigil ja rahval pole tarvis üksi teadmistega varustatud haritlasi, vaid ühtlasi ka karastatuid ja iseloomukindlaid mehi , kes on veendumuses, et nad omandatud haridust kasutavad oma riigi ja rahva hüvanguks ning kes igal ajal ja igas olukorras valmis oleksid ka neid veendumusi teostama.

Vastavalt sellele on meie koolides üha enam hakatud rõhutama kasvatuslikku külge. Ülikoolides, kuhu astuvad juba täiskasvanud ja küpsed noored inimesed, ei ole mõeldav selline kasvatus kui koolides.

Ülikooli lõpetanud intelligentsi töötamise ja teotsemise võimalused on aga võrratult suuremad kui teistel ja vastavalt sellele pannakse neile ka suuremaid lootusi nende sisemise isiksuse kujunemise ja iseloomukindluse suhtes. Nimetatud omaduste arendamine on jäetud üliõpilaste eneste hooleks ja see toimub kergemini ja tagajärjekamalt üliõpilas-konventides, kus üksteist selles vastastikku abistatakse.

Soovin, et see enesekasvatuslik töö, mis veerandsajandi jooksul on olnud Rotalia kandvaimaks põhimõtteks, jääks ka tulevikus selleks alussambaks, millele Rotalia ehitab oma olemasolu."

Tallinna konvendi vanem Karl Peiker:

"Ausus, kindlus, iseteadvus ja ühistunne deviisiks ning suur isamaa armastus südames asutasid mehed meie hulgast korp!Rotalia kahekümneviie aasta eest.Selle deviisi all on kakskümmendviis aastat võideldud head võitlemist ja saavutatud kõrgesti hinnatavaid tulemusi.Sama deviisi all seame oma samme tulevikus,sest see on kindlaks pandiks meie armsa Rotalia edule ja selles karastatud mehed kindlamateks kandetaladeks meie rahvale.

Soovin paremat edu, õnnerikast tulevikku ja veelgi paremaid töötulemusi Korp! Rotalia!"

Varsinaissuomalainen Osakunta inspektor Eino Saari:

"Neil aastail,mil Helsingi Ülikooli Varsinaissuomalainen Osakunta on olnud sõpruslepingus korp! Rotaliaga,olen võinud oma rõõmuks konstateerida,et meie Osakunta on saanud neist sõprussidemeist palju väärtuslikke äratusi.See on kõvendanud üldist hõimutunnet ja hõimuharrastust.Temast johtuvad külaskäigud ja stipendiaatide pikaajalised viibimised Tartus ja Helsingis on olnud eriti tõhusaiks tegureiks heade isiklikkude suhete loomiseks.Meie Osakunna sisemises elus korp!Rotalia külaskäigud ja Osakunna liikmeiks olnud stipendiaadid on olnud silmanähtavalt elustavaiks jõududeks.

Tänan korp! Rotaliat kõige selle positiivse eest,mida oleme temalt sõpruslepingu ajal saanud!

Soovin õnne korp! Rotaliale nende ilusate saavutuste puhul, millest tema kahekümneviie aasta pikkune ajajärk teab jutustada. Soovin kordaminekut tema ettevõtteile ja pidevat agarust oma liikmete Eesti maa ja rahva teenijaiks, ja juhtijaiks ning Eesti-Soome hõimusilla ehitajaiks kasvatamisel!"

Põllutööministri abi Enn Terasmäe:

"Hariduse korralduse aluseks peab olema siht, et iga vastavalt haritud inimest võidaks riigile kasulikule ja vajalikule tööle rakendada, ning et hariduse saanud kodanikud ei kujuneks meie rahvale ülearuseks ballastiks,mille pärast tuleb vaid muret kanda. Töö, eriti kehaline töö kui kohustus riigi ja isiku enese vastu tuleb ausse tõsta just hariduse kaudu, ja hariduse korraldamisel kõigiti hoiduda, et pakutav haridus ei lämmataks meie rahva loomulikke töökuse ja teguvõimsuse väärtuslikke omadusi.

Muutuma peab vaade, nagu ei suudaks iga töö, milline see ka ei oleks, rahuldada inimest ja anda temale õnne. Õnn ei ole see, kui tormates mööda vildakaid teid satutakse eluvintsutustesse. Õnn ei ole see,kui pettumused murravad inimese meele, vaid õnn on igas loovas töös, mida teeme ja oleme suutelised tegema oma võimete kohaselt enese,oma perekonna ja oma riigi ja rahva kasuks."

Sõjaväe Keskhaigla juhataja Anton Stamm:

"Valitsegu alati sõprus meie vahel, sest sõprus on igasuguse koostöö aluseks, ja mida parem vahekord kaastööliste vahel, seda paremini areneb ka töö ligimese kasuks."

Stipendiaat Väinö J.Pensala:

"Eesti ja soome rahvast ühendavad veresidemed, iseloomu sarnasus, vastastikune keeleline arusaadavus ja elukohtade lähedus moodustavad reaalse ja kindla aluse, millele saame rajada tugevaima hõimusilla. Terve rahva hulgast on just üliõpilased need, kes tunnevad elavat huvi ühistöö vastu kahe läheda hõimurahva, eesti ja soome vahel.

Mina ühes kõikide teiste Varsinais-Suomen osakonna liikmetega tunnen headmeelt sellest, et meil on olnud ja on ka edaspidi õnn koos töötada säärase üliõpilaskonvendiga nagu korp!Rotalia,kes 25a. jooksul osutunud eluvõimeliseks ja väärtuslikuks organisatsiooniks ja on teinud tõhusat tööd noorte üliõpilaste kasvatamisel, andes oma isamaale nii füüsiliselt kui ka psüühiliselt terveid ja teovõimsaid mehi, kellele võib uhke olla terve Eesti.

Stipendiaadina korp! Rotalia suure pere juures sain tuttavaks tema tööga, eluga ning huvidega, ja ma pean veendega ütlema, et mul oli väga palju õppida meie sõprusleping-organisatsioonis.

Soovin, et see isamaaline meel ja ühistunne, mis seni on kestnud,püsiks ikka edasi sama puhtana ja tõsisena, kui varemini. Minu parimad õnnesoovid 25-aastasele Rotaliale, kes on mulle andnud ilusa võimaluse tundma õppida eestlasi tõeliste vendadena."

Aadu Toomes
Rot! Vil!

VARSINAISSUOMALAINEN OSAKUNTA TEGEVLIIKMED JA VILISTLASED MEIE 40-DA AASTAPÄEVA PIDUSTUSTEL STOCKHOLMIS.

On juba möödunud kuid, mil toimusid meie rôômu- ja tujuküllased 40-da aastapäeva pidustused. Teade sellest, et meil oli külalisi ka Soomest on juba ilmunud "Meie Sides".

Et ka Varsinaissuomalaiset meie juubeli pidustusi tôsiselt südameasjana vôtsid, selgub näiteks alljärgnevast. Abielupaar Kunnased, môlemad VSO seniorid(vilistlased) ja sôpruslepingule allakirjutajad Tartus 1934 viibisid pidustustel ja lõid kaasa kôiges. Pangadirektor Kunnasel oli 3 nädalat enne meie pidustusi opereeritud pôlve.Arsti ettekirjutusel pidi ta hoiduma kôigest, sest jalg paistetas üles pikemaajalisel jalul olemisel.Saades aga kaassenioritelt teada, et meil on 40 aastane juubel ja et iga VSO-lane on teretulnud meie pidustustele Stockholmi,otsustas ka tema sôita. Abikaasa hoolitsusel ja kepi toel tuli ta pidupaigale. Isiklikult temaga ja ta abikaasaga vesteldes selgus, et küsimus "minna vôi mitte minna" oli pôhjalikul kaalumisel, kuna ka tervis oli kaalul.Valitis siiski hôimutunne ja soov kaasa elada vabade aegade meeleolusid ja elamusi. Mälestused endistest aegadest olid püsinud nii sügavalt, et ei saanud jääda tulemata.

Isiklikud jutuajamised teiste soome külalistega jätsid samuti mulje,et meie elamist ja olemist väljaspool raudteesriiet jälgitakse ja et ollakse teadlik kôigist meie püüdlustest maa rahastamise suhtes ning et küllaltki tuntakse meie kodumaal orjaikkes rabelevа rahva raskеt olukorda.

On muidugi selge,et soomlaste noorem pôlv ei ole küllaldaselt teadlik eestlastest üldse ja et ka nooremad VSO:lased ei tea Rotaliast nii palju kui vanemad, sest juba 15 aastat on tôsine hôimutöö kui ka ametlik informatsioon olnud kas päriselt katkestatud vôi väga puudulikult korraldatud. Ka Rotalia ametlik kontakt VSO:ga on intensiivistunud vaid viimastel pagulasaastail.

Kuidas üks vôi teine lepinglane ja hôimuveli oma tundeid ja meeleolusid peale pidustusi avaldas, paistab nende poolt peale kojujôudmist meile saadetud kirjadest, missugused alljärgnevalt tôlkes edasi annan:

Osakunna kuraator dotsent Teuvo Larmi kirjutab Rotalia Rootsi Koondise seniorile:

Hea vend!

Praegu tagasi jôudnuna Soome Lapimaalt, kuhu reisisin veel samal päeval, kui Stockholmist ära tulin, tahaksin kôige südamlikumalt tänada Sind, samuti ka kogu korporatsioon Rotaliat kôige selle ülevoolava sôbralikkuse eest, mis sai meile osaks ühenduses Rotalia 40-da aastapäeva pidustustega. Ma vaevalt olen kunagi varem osa vôtnud niisugusest pidustusest, kus oleks valitsenud nii soe vendlus ja ühtekuuluvuse vaim,kui see mis valitses seal Teie pidustustel. Nii minu abikaasa kui ka mina kanname kogu oma eluaja kaunist mälestust neist hetkeist meie hôimuvendade juures.

Eriliselt kõiki meid soomlasi rôômustas see, et Korporatsioon Rotalia on pärast neid raskeid aastaid jällе eeskujulikul viisil suutnud koguda omad liikmed,suutnud siseндada neisse usku õnnelikumast tulevikust ja äratanud nendes igatsust vabadusele.Usun, et nendel 40:da aastapäeva pidustustel saadud uus sini-must-roheline Rotalia lipp on endeks paremale tulevikule.

Omalt poolt saan uhkusega kandma teie värve.Olen esimene 40:date aastate soome üliõpilane, kes neid värve on saanud. See rohkem kui kôik muu kohustab mind nende värvide väärikaks kandjaks.Saan tegema kôik, et oleksin selle saadud kohustuste tunnustatud täitja.

Veel kord tänades nii enda kui oma abikaasa nimel meile ülesnäidatud sôbralikkuse eest, tervitan kôige soojemalt teid kôiki.

Elagu Korporatsioon Rotalia!

Teuvo Larmi

P.S.

Osakonna ühel teeõhtul paar nädalat tagasi Eero Manner jutustas osakondlastele Korp! Rotalia ja VSO:a sôpruslиidu sündimishetkest ja Pekka Mattila jutustas tema poolt saadud muljeist Rotalia 40:da aastapäeva pidustustel.

Sama.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

Mauno Tavastin Kilta VSO:a seniorite ühingu esimees fil. mag. Kaarlo Lausti kirjutab:

Korp! Rotalia Esimees
Vend Leo Karupää!

Olen viivitanud ametliku tänu esitamisega Korp! Rotaliale osalt kiirete ülesannete tõttu, osalt sellepärast et saaksin koguda neid suurepäraseid muljeid, mida meie seniorite esindus sai oma reisil ja osavõtul Teie korporatsiooni 40-da aastapäeva pidustustest.

Kõik, kes meie Teil külas viibisime, kuulume nende hõimuideedest innustunud 20 ja 30 aastate üliõpilaste hulka, kellele meie hõimuvendade sõjaaegsed ja sellele järgnevad sündmused on tekitanud palju kurbust ja muret. Samal ajal, kui meie ise pärast raskeid katsumusi oleme saanud elada kõigele vaatamata vabal maal, oleme kaasa tundnud Teie eesti õdedele ja vendadele ja oleme ikka lootnud, et Teie raske saatus lõpuks ometigi paraneks. Olete kindlasti omas pagulaspõlves pidanud tundma suuri raskusi. Ebakindlana näib olema võimalus pääseda kodumaale, Eestisse, tagasi selle põlve eluajal. On jus sealt pärit need ilusad mälestused neilt ajult, mil sõlmiti sõprussidemeid Eesti ja Soome üliõpilasnoorsoo vahel. Siis elasime vennasrahvaste kuldsel ajal. Meil oli nii palju ühist. Oli ju vabaduse hommik koitnud Eestile ja Soomele peaaegu samaaegselt. Elati ühiste üliõpilaspäevade ilusamatel aegadel. Siis olime tõeliselt kaugele jõudnud hõimusuhete rajal. Kurvastuseks sõjad tegid lõpu kõigele sellele. Aga nüüd, mil nii suur hulk meie vennasrahva liikmeid elab meie naabermaal Rootsis, on meil taas võimalus jatkuvaks omavaheliseks kontaktiks, et äratada uuesti ellu see elav ühistöö, mis valitses 30:datel aastatel. Ei ole midagi nii väärtuslikku noortele üliõpilastele, kui need head sõprussidemed, mis on saadud õppimise ajal. Sellepärast on tõselt soovitav, et Rotalia noored ja meie osakonna noored leiavad üksteist ja et ka meie vanemad hoiame jatkuvalt kontakti omavahel ja veelgi enam tugevndame oma sõprussidemeid.

Palun lubage kogu kaasasolnud seniorite rühma nimel esitada Korp! Rotaliale kõige südamlikum tänu meile soomlastele ülesnäidatud suurepärase külalislahkuse ja sõbralikkuse eest.

Kõige paremad tervitused kõigile osavõtjaile
hõimutervitustega
Kaarlo Lausti.

Ka kõik teised pidustustest osavõtjad on südamlike sõnadega meelde tuletanud hõimusuhteid ja rõhutanud sõbralikku koostööd. Ühtlasi imetlatakse meie ülimalt õnnestunud pidustusi ja tervitakse kõiki rotalusi.

Üks meie hea sõber VSO:st, Turu ülikooli dotsent dr.med. Heino Linko, kellel oma ameti tõttu polnud võimalik meie pidustustest osa võtta, kuid kes on varemalt ja ka hiljem meie keskel Stockholmis viibinud, ja kellele Rotalia Rootsi koondise senior saatis meie juubeli albumi, kirjutab:

Korp! Rotalia Rootsi Koondise Esimees Leo Karupää.

Südamlik tänu kauni kingi eest! Raamat on suurepärane tõend sellest elujõust, mida teil eesti rahva üdimikul on üle kogu maailma. Meie, teie hõimuvennad jälgime teie käekäiku kõige suurema soojuse ja armastusega.

Soovin Teile ja Teie kaudu ka kõigile Rotalustele kõige paremat õnne aastal 1954.

Austavalt
Teie
Heino Linko

Käesoleva kirjutise ülesandeks on edasi anda kõigile Rotalustele üle kogu maailma meie sõprade tervitused ja mõttemõlgutused meie 40da aastapäeva puhul ja kuigi väga tagasihoidlikul määral, ka elustada sõpruse ja hõimusuhteid VSO ja Rotalia üksikute liikmete vahel. Kindlasti on VSO liikmeidki laias maailmas. Võta kontakti nendega ja suhtle nendega kui vendadega!

Eduard Pajuste
Rot! Vil!

ÖTEBORGI OSAKONNA KROONIKAT

Nagu paljud teisedki organisatsioonid, nii on ka Rotalia kaotanud osa oma mineviku st seetõttu, et on puudunud isikud, kes organisatsiooni tegevust ja tööd kronoloogiliselt oleks kirja pannud. Nii sisaldavad hiljem mälu järgi koostatud konvendi ülevaated ebatäpsusi või ei ole mõne konvendi osakonna kohta üldse andmeid olemas. Nende hulka kuulub ka Göteborgi Osakond.

Et jätta jälgi ühe kogu rotaluste elust ja tegevusest paguluses, tahan anda ülevaate Göteborgi Osakonnast 1945 - 1953a.

1945 a. kevadel, mil suurem osa pagulaslaagreid Rootsis likvideeriti ja laagrielanikud töökohtadele paigutati, saabusid ka esimesed rotalused aprillikuul Skandinaavia pealinna Göteborgi. Juunikuu keskel oli nende arv tõusnud juba üheksale. Rotaluste arvu alaline suurenemine uustulnukate näol tõi endaga kaasa tihedamat kooskäimist ja kontakti loomist üksteisega. Sellest tingituna otsustati luua Göteborgis Rotalia Koondis. Asutamise koosolek leidis aset 27.juunil 1945.a. vil! H.Suursõõdi kortoris, Plantagegatan nr.1. Asutamise koosolekust võtsid osa: J.Adila, Ed.Kuutma, M.Köstner, T.Leete, Fr. Malm, V.Saretok, T.Ennok, H.Suursööt, P.Urvandi, V.Mäsak, A.Vaher ja J.Milles. Otsustati asutada Rotalia Göteborgi Koondis ja valida presiidium kodukorra nõuete kohaselt, kusjuures presiidiumi liikmed ja ametikandjad kannavad kõiki nimetusi mis on tarvitusel tegevkonvendis. Presiidiumi liikmeks võivad olla nii vil!! kui ka t!! l!! Kõigil on võrdne sõna- ja hääleõigus koosolekutel. Selle otsuse järgi on käidud kuni tänapäevani. Presiidium valiti koosseisus: Rot! X - H.Suursööt, Rot! XX - M.Köstner, Rot!XXX - Fr.Malm ja Rot! Old! Ed. Kuutma.

Presiidiumi esimeseks suuremaks tööks oli suvepäevade korraldamine.Sobiv koht leiti olevat villa Solbacken, Lerumis, kus elasid Adila, Ennok ja Malm. Osavõtjaid oli koos perekonnaliikmetega 24. Meeleolu oli hea ja pidu jatkus veel järgmisel päeval.

Aastapäeva puhul korraldati Lerumis 17.nov. 1945.a. esimene kommerš.Värviesemete puudumisel jäi juramentum ära, kuid kommerš peeti korra kohaselt. Võeti vastu 3 reb!! ja üks l!l!. Aasta lõpuks oli rotalusi Göteborgis 21.

Välispoliitilised sündmused ja sisepoliitilised tülid, mis tol ajal pagulaskonnas lokkasid, et jätnud avaldamata mõju ka Göteborgi Osakonna sisemisele elule. Osakond kujutas endast "löögirühma", mida tarbekorral ühelt koosolekult teisele paisati. Erinevate seisukohtade tõttu, mis liikmete hulgas esile kerkisid, kadus Osakonnas ühtlustunne ja sageli olid Osakonna sisemised saladused võõrastele kõnesõneks. Selline olukord oli ebaterve. Grupi rotaluste poolt esitati seetõttu presiidiumile nõue, et Osakonna sisemisest elust tuleks sisepoliitika eemale jätta.

22.mail 1946.a. astub vana presiidium tagasi. Uus presiidium omas deklaratsioonis teatab, et ta edaspidi nõuab kodukorra täpset täitmist ja eemaldab Göteborgi Koondise kui terviku poliitilisest tegevusest. Selline tegevus jääks üksikliikmete privaatasjaks ja kindlustatud vabaduseks. Selleks mitte avaldada survet üksikliikmeile Rotalia organite, näiteks EKK, KKK ja presiidiumi kaudu. Ka ei ole sobiv üksikliikmeid mõjutada konvendivanuse üleolekuga. Seejuures presiidium siiski soovitab soojalt arendada rahvuslikku organiseerimist, toetada üldrahvuslikke üritusi, töötada sellises suunas, et Koondis seniselt tunneks huvi ja ergutaks omi liikmeid üldrahvuslikest üritustest osavõtmiseks või isegi nende juhtimiseks. Nende ürituste õnnestumise või ebaõnnestumise korral kandku hüvesid ja vastutust üritusse liitunud üksikliikmed. Käesolev deklaratsioon ei rahuldanud kõiki Koondise liikmeid ja presiidiumil tuli teha pingutusi, et Osakonna elu vaos hoida.

Ülalnimetatud juhus näitab seda, et korporatsioon on intiimorganisatsioon ja et selle raamidesse ei mahu nüüd ega tulevikus sisepoliitika tegemine. Võttis aastaid, enne kui olukord stabiliseerus ja siseelu hakkas normaalseid radu kulgema.

Üheksa aasta jooksul on Osakonna tegevus olnud väga mitmepalgeline. Selle aja jooksul on valitud kümme presiidiumi. On peetud 8 kommerši, neist üks juramentumita, 5 perekonnaõhtut, 1 suvepäev ja 1 laste jõulupuu. Kokku on nendest osa võtnud 365 rotalust ja nende perekonnaliiget. Ametikandjaid on valitud tar-

viduse järgi. On peetud hulk presiidiumi, EKK ja KKK koosolekuid. Nendel koosolekutel on arutatud peamiselt konvendi küsimusi, kui on ka ette kantud referaate ja väljaspoolt Rootsit saabunud confr!! kirju. Peamisteks kooskäimise kohtadeks on olnud kohvikud.

Rotalia Rootsi Koondise Göteborgi Osakonna Presiidiumid 1945-1954:

Aasta	Rot!X	Rot!XX	Rot!XXX	Rot! Old!
1945 IIsem.	Suursööt,H.	Köstner,M.	Malm,Fr.	Kuutma,Ed.
1946 I "	Suursööt,H.	Köstner,M.	Malm,Fr.	Kuutma,Ed.
1946/1947	Saretok,V.	Läte,J.	Karupää,V.	Urvandi,P.
1947/1948	Klettenberg.	Urvandi,P.	Uibopuu,H.	Adila,J.
1948/1949	Karu,H.	Milles,J.	Adila,H.	Saretok,V.
1949/1950	Karu,H.	Klettenberg	Adila,H.	
1950/1951	Adila,J.	Mölder,K.	Läte,J.	Saretok,V.
1951/1952	Aasa,K.	Kain,V.	Truusööt,A.	Saretok V.
1952/1953	Ennok,T.	Kain,V.	Truusööt,A.	Adila,H.
1953/1954	Ennok,T.	Truusööt,A.	Adila,H.	Saretok,V.

Rotalia Rootsi Koondise Göteborgi Osakonnast, nagu meie teda nüüd nimetame, on selle aja jooksul läbi käinud 39 liiget. Osakonna koosseisust on lahkunud 21 liiget: neist Kanadasse 10, Inglismaale 3, mujale Rootsi 3,Austraaliasse 1, Aafrikasse 1 ja lahkunud Rotaliast omal palvel 3.

1954.a. esimesel sem. on osakonna koosseis 8 vil!vil!, 6 t!l! t!l! ja 4 reb! reb!

Göteborgi Osakonna arvuline koosseis ja selle liikumine (andmed aasta lõpuks)

	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953
reb!reb!	4	5	-	-	-	2	3	1	5
t!l! t!l!	7	9	15	16	11	10	8	7	7
vil! vil!	10	13	13	13	11	11	10	8	8.
Kokku	21	27	28	29	22	23	21	16	20

Seltskondliku tegevuse alal on Göteborgi Osakonnal olnud hää vahekord teiste EKL-i konventidega. Kuna rotalused moodustavad enamuse EKL-i perest siin, siis on kõik üritused olenenud sellest, millisel määral rotalused nendest osa on võtnud. Nii võtsid 1946.a. 3.aug. peetud meie kommeršist osa EKL-i korp. esindajad.1947a., mil EKL-i pere Göteborgis kõige suurem oli, otsustati moodustada EKL-i esindajate kogu. Selle kogu ülesandeks jäi sidepidamine EKL-i korp! ja nende üksikliikmete vahel ja EKL-i ürituste läbiviimine. Vaatamata korp! liikmete arvule presideerib Göteborgis iga konvent üks aasta esindajate kogus. Esimene suuremahulgaline kokkutulek toimus 27.lo.47.a. Kontoristföreningeni ruumes. Sellele on järgnenud terve rida referaat- ja koosolekuõhtuid. 30.apr. 1950.a. peeti esimene EKL-i maiõhtu Carolus-Rex'si ruumes 63 osavõtjaga. Sellest ajast on maivastuvõtt EKL-is kujunenud traditsiooniliseks.

Göteborgi Osakond on vanemaid Rotalia paguluses loodud osakondi. Ta on tegutsenud vahetpidamatult alates 1945.a. Osakonnas on kogu aeg rakendamisel olnud Rotalia kodukorra tegevkonvendi osa. Vanuseastmed on jäänud endiseks, kuid vil! ja t!l! on võrdsed õigused ja kohustused. See moodus on näidanud, et Rotalia kodukorra tegevkonvendi osa rakendamine mõlemi "seisuse" kohta on täiesti sobiv ja isegi paljudel juhtudel tarvilik. Osakonna siseelu juhtimist on hõlbustanud ka veel see, et Göteborgi on kogunenud terve rida vanu burše, kes on täiesti kodus kodukorra, traditsioonide ja uususte osas. Meil ei ole noorte ega vanade probleeme. Siin on vanad ja noored liitunud ühiseks pereks, seepärast et vanad on loovutanud osa oma õigustest ja alluvad tegevkonvendi määrustele.

Kui võtta arvesse Rotalia kaugemat tulevikku, kas ei oleks otstarbekohane viia kogu Rotalia paguluses tegevkonventi? Kaoks ära senine ühtlusetus meie ülemaailmlises struktuuris, koondiste ja osakondade tegevus läheneks rohkem tõepärasusele.

Handelsbiträdeföreningeni ruumes, Göteborgis, neljandal korral, väikeses

ärklitoas on leidnud Göteborgi Osakond omale sobivad kooskäimise ruumid.Siin istume meie segamatult ja peame koosolekuid täpselt nii nagu vanasti Tartus. Kasvatame noori Rotalia põhimõtete vaimus ja loodame,et"paremail ajul õitseb me kodumaa".

Toivo Ennok
Rot! X (Göteborgis)

ROTALUSED MAJANDUSTEGELASTENA.

Rotalused edendasid silmapaistvat osa eesti ühiskonnas mitte üksi teaduse,tehnika,põllumajanduse, administratiiv- ja teistel alaldel,vaid ka majandustegelastena.

Käepäralt oleva Rotalia 1938a. (25.juubeliaasta) nimestiku järele oli ligi 500st liikmest umbes 80 majandusteadlast või sellele alale ettevalmistumas.Rida varemalt ülikooli lõpetanud majandusteadlasi olid aja jooksul jõudnud juhtivatele kohtadele ja nooremad olid neile järele jõudmas. Ka üliõpilastele võimaldati praktiseerimist eestkätt neis ettevõtetes,kus vanemad vilistlased olid juhtivail kohtadel, et anda neile praktilisi kogemusi tööprotsessis, seega võimaldades neil saadud kogemuste ja isikliku tubliduse abil kergemini elus edasi jõuda.

Jüri Uluotsaga noorte probleemi küsimust ühe kommerši ajal Tartus arutades,arvas ta, et siin tuleb siiski põhimõtteks võtta, et "tühi kott ei seisa püsti", ja noorem peab kõigepealt ise ka edasipüüdlik ja tubli olema.

Ajad mööduvad ja asjaolud ununevad.Katsume nende ridadega meelde tuletada,mida tegid ja kus tegutsesid rotalused Eesti Vabariigi viimastel aastatel enne Eesti okupeerimist venelaste poolt.

Majanduse alal tegutses samuti rida tehnilise ala inimesi,põllumajandustegelasi ja teisi. Andmed ei ole täielikud ja võib olla leidub neis ebatäpsusi,kuid raske on neid pääle ligi 15.a. möödumist täpselt rekonstrueerida.

Suurem osa allpool loetletud rotaluste kohta meie ei tea,kas nad veel elus on või kus nad viibivad,kuid osa neist asub siiski vabas maailmas mitmel kontinendil.

Majandusministriks oli Oskar Suursööt korduvalt ning majandusministri abiks pikemat aega A.Keller.Peale nende töötasid majandusministeeriumis juhtivail kohtadel ja ametnikkudena:R.Ise, A.Kits,U.Konni, J.Koorits, H.Mäsak, A.Ots,A.Saarva ja Fr.Viisima.

Panganduses:

Eesti Pank - A.Kalmet ja M.Köstner (nõuk.l.)
Pikalaenu Pank - A.Keller (nõuk.l.)
Eesti Maapank - T.Ennok,J.Joost, E.Lampson,A.Meresmaa, E.Pisuke, A.Puusepp, F.Reiljan,J.Sõerde, O.Tief(alal.jur.kons.),J.Zimmermann j.t.
Eesti Hüpoteegipank - Fr. Malm (pearaamatup.)
A.-S.Eesti Laenu Pank - K.Martin (juh.l.)
Eesti Maakrediitselts - E.Kuutma (pearaamtup.)
Eesti Rahvapank - A.Ventsel.
Narva Majaom.Pank - A.Pahla(juh.l.)
Pärnumaa Põllum. Ühispank - M.Rebane(pearaamatup.), J.Tallo (juh.l.).
Põllumeeste Keskpank - E.Hindrikus, E.Kohk, F.Kongo,A.Käbin(juh.l.),M.Köstner (panga juh.),A.Lossmann(nõuk.l.), L.Otti, A.Randal,O.Suursööt (juh.esimees),V.Toonekurg, H.Veem ja teised.
Tallinna Majaom.Pank - A.Hiie ja F.Laansoo.
Viljandi Ühispank - J.Adila(pearaamatupid.)J.Taagen(panga juh)M.Truusööt(nõuk.l.)
Virumaa Ühispank - L.Haus(pangajuh.)

Kindlustus:

K/S Eeks-Maja - T.Ennok ja O.Suursööt (asjaaj.dir.)
K/S Eesti - P.Kõpp (juh.l.)
Kindl.A.-S.Eesti Union - K.Martin(juh.l.) ja hiljem M.Köstner(juh.esimees)
Kindl.A.-S.Eesti Lloyd - A.Lossmann (nõuk.l.)
K/S Oma - A.Käbin (nõuk.l.) ja M.Truusööt (nõuk.l.)

Ühistegelised asutused:

Eesti Kalurite Keskus - A.End, A.Mägi (pearaamatupid.), O.Timmas j.t.
Eesti Karusnaha Eksport Ühing - M. Köstner (juh.esimees ja ärijuht.)

Eesti Lihaeksport - H.Hanson (Tartu Tapam.juh.), H.Hergauk, H.Karu (konserv. vabr. juh.),J.Konsin, A. Käbin(esimees), J.Luisk ja teisi.
E.T.K.- G.Liidemann(asejuh.),M.Sõrra(nõuk.l.),M.Truusööt(nõuk.l.),P.Viilangu j.t.
Kaub.Kesküh.Estonia - A.Eslas(nõuk.l.),A.Käbin(nõuk.l.),T.Kint(juh.l.)M.Kõstner (juh.l.),A.Petsi(pearaamatupid.),M.Truusööt(juh.l.,eimees ja ärijuht)
Tall.E.Majand.Üh. - V.Aasav,A.Eslas(dir.), T.Kint(juh.esim.),R.Möölmann, H.Ploompuu, E.Vilval (dir.abi) ja teisi.
Tall.Sõjaväe Majandus Üh. - A.Lossamm (juh.esimees).
Tartu E.Majand.Üh. - L.Kuusik, J.Lenk, V.Lodi, Ü.Ojamaa, A.Pehk (pearaamatupid.) , M.Sõrra(juh.esim.) ja teisi.
Vilj.E.Põllum.SlKaub.Osak. - P.Kreek,J.Pärn,P.Sester,M.Truusööt(ärijuht) j.t.
Võieksport - V.Jaason, G.Laane ja K.Peiker(juh.l.)
Muud kaub. ja tööst. ettevõtted:

Ü/Ü Alko - O.Laurits(tehn.juh.)
A.S.Beton - J.Liibant (ärijuht)
Ü/Ü Doomus - K.Martin (juh.esimees)
Ü/Ü Gipsoliit - H.Mäsak (ärijuht)
Gold Fields õlivabr. - J.Suits ja E.Vähk.
E.Kiviõli A/S - H.Raud ja S.Uusna.
E.Metsa ja Tsell.A/Ü - S.Kelder,A.Keller(nõuk.l.), A.Otemaa(osak. juh.), A.Pals, E.Rosimannus, E.Toonekurg.
E.Metsatööstus A/S - V.Mesi.
E.Põlevkivi Tööst. - Pl.Eriks, R.Rava, M. Uriko(nõuk.l.)
E.Turbatööstus - M.Köstner(nõuk.l.), N.Voore(Tootsi briketibabr.juh.)
Ehituskivi - H.Mäesk(dir.), J.Kivestu ja N.Pääsuke.
Sped.Estonia Hanga - V.Allik(ärijuht),J.Koorits(juh.l.), A.Ots(juh.l.).
Kitsarööp.raudteede A/S - R.Uritam(juh.esim.)
Kook ja Ko.Tartu autobuse liinid - J.Matt(ärijuht)
Kunda Tsem.vabr. - J.Prink-Sprenk(pearaamatupid.)
A.Langebraun Portsel.tööstus - J.Kivestu (tehnl.juh.)
Lossmann & Co - O.Lossmann (ärijuht)
A/S Mobile Ltd. - M.Köstner (juh.esimees)
K/Ü Oma Maa - Männasoo, J.Taagen(juh.l.), M.Truusööt(juh.esimees.)
Raadio Ringhäling - N.Hurt, A.Keller(nõuk.l.),R.Kraemann, F.Olbrei (direktor), E.Puusepp.
Rapla piirit.ruhaab.vabr. - O.Puusepp(juh.)
RET raadio teh. - F.Olbrei(juh.l.)
Riigi Viljasalv - M.Pisa, A.Kangro, J.Koorits(dir.) j.t.
Riigi Viinatehas - R.Johanson.
Riikl.Telliskiviteh. - O.Nõmm(Kopli tellisk.vabr.abijuh.),O.Taar(Ü/Ü diatomiidi juures), M.Uriko(juh.esimees).
A/S Rotermanni teh. - A.Lossmann(juh.l.)
K/Ü Sakala - J.Kask, J.Taagen(juh.l.),A.Tomasson(juh.),M.Truusööt(juh.l.)j.t.
The Shell Co.Ltd. - J.Toomes (tehnil.dir.)
Silikaatkiviteh.Kvarts Ü/Ü - M.Uriko(juh.esimees.)
Tartu Pärnivabrik Ü/Ü - A.Lossmann (juh.l.)
Tartu Põllum.Seltsi Näitus - H.Suursööt (asjaajaja dir.)
Tilga & Ko.- K.Martin (ärijuht)
Nahatööstus Union A/S - V.Leiner.
Ü/Ü Uus Eesti - A.Käbin(juh.l.), G.Palu, K.Peiker, O.Suursööt (juh.esimees), M.Truusööt(asjaajaja dir.)
A/S Volta - A.Holert.

Peale selle töötasid meie inimesed kaasa tubakavabrikutes.
Oma era-äriettevõtteid juhatasid V.Erleman, F.Krabi, K.Paas ja teised.
Majanduse alal töötasid veel palju teisi rotalusi,kellede nimesid ja töökohti on nüüd pika aja möödumisel raske meeldetuletada.Ka siin nimetatud rotalused töötasid kaasa veel paljudes teistes ettevõtetes, juhatuse, nõukogu ja revisjonikomisjoni liikmetena, või olid kaasosanikud.

Martin Köstner
Rot! Vil!

KORP! ROTALIA VILJANDI KOONDIS

1935. aastast alates hakkas Rotalia pere Viljandis märgatavalt kasvama. Suured teened selles järjekindlas liikmete arvu tôusus Viljandis olid kahtlematult kaasvil! Mihkel Truusööt'il, kellel kui ühel Viljandimaa kôige silmapaisvamal majandustegelasel olid suured vôimalused ka meie inimeste tööle rakendamiseks Viljandis. Seepärast jääb selle tubli töömehe, hää rotaluse ja osava organiseerija nimi vahenditult ühendusse Korp! Rotalia Vilistlaskogu Viljandi Koondise tekkimise ja ellu kutsumisega. Koondise asutamiskoosolek toimus 1936. aastal Kirjastusühisus Sakala ruumes, Lossi tänav 26, kus ka kôik hilisemad juhatuse kui ka üldkoosolekud peeti. Asutamiskoosolekust vôtsid osa tol ajal Viljandis asuvad vil! vil! Hans Ester, Juhan Taagen, Aksel Tomasson,Mihkel Truusööt. Kiirelt tihenesid meie read, sest varsti kuulusid meie koondise perre peale eelmainitute veel vil! vil! Jüri Adila, Jüri Jakk, Joh. Kaarma, Albert Mikkor, Juhan Raud, Nikolai Schmidt, Johannes Sumberg, Jaan Tarem,Edgar Mägi, Albert Kukkur ning confr! confr! Ilo Hôlpus, Juhan Kask, Kodanipork,Joh. Pärn, Hugo Rootalu, August Talmet, Leonid Tammaru, Elmar Vaaro, Martin Kurol ja reb! reb! Lembit Klettenberg, Heino Naber, Ruudi Männasoo, Valter Oja,Paul Sester, Helmut Tôigast, Raimond Mägi, Sillapere.

Pilvitu ja murevaba oli tol ajal meie kodumaa taevas. Rotaluste tublid panused meie rahva majandus- ja kultuurielu kiires arengus olid silmapaistvad. Meie aastaid kestnud pingutused hakkasid vilja kandma. Vôimsamalt ja vägevamalt kui kunagi varem ,lehvis Tartus meie endi armsal C!Q!-l sini-must-roheline. Ei ole siis ime, et sellel lootusrikkal ajajärgul asutatud koondis sai elujôuline. Omavaheline kontakt oli tihe ja tegevus hoogne. Peamiselt kandis see tegevus seltskondlikku laadi, kuid et Rotalia pere noorte liikmete arv Viljandis pidevalt kasvas, kes oma ôpinguid olude sunnil jätkasid väljaspool Tartut, siis oli koondise tegevusel ka kasvatuslik ülesanne. Koosviibimised olid sagedased, nii meestel omavahel kui ka koos daamidega. Tavaliseks koosviibimiste kohaks oli "Tiivel",kus meie kasutada olid täiesti omaette avarad ruumid ning ka Lossi ja Tartu tänavate nurgal asuv "Saksa Kasiino", kus toimus üks suurem uue aasta vastuvôtt Viljandi Rotalia perele ning kus oli osavôtjaid ka Viljandimaalt ning Tartust ja Tallinnast.

Nagu omal ajal Tartus, nii kujunes ka Viljandis ilusaks kombeks sünnilaste lauluga "äratamine" koos sellele järgneva "tribitski" viskamise ja hoogsa cantuse tegemisega. Rôômus pidu kestis sageli kuni vara valgeni. Kujunes muuseas traditsiooniks kinkida igale "juubilarile" kristallshoppen vastava graveeritud pealkirjaga. Asjal oli see môte, et nii aegapidi kôigil koondise liikmetel koosviibimistel oleksid ühesugused ôlleshoppenid omast käest vôtta.

Suurematest üritustest meeldejäänumaks on Tartu Vilistlaskogu Koondise külaskäik 1937. aasta suvel Viljandi, kusjuures korraldati ka ühine väljasôit Viljandi ligiduses asuvale kaunile Siniallikule.

Sellele külaskäigule järgnes Tartu Vilistlaskogu kutsel meie koondise vastukülaskäik Tartu. Sarnane tihe läbikäimine süvendas ja ühendas veel enam Rotalia pere omavahelisi sôprussidemeid.

1940.aasta alul ulatus Viljandi Koondise liikmete arv veerandsajani. Koondis oli noor ja aktiivne. Kavatsusi oli palju ja töörôôm nende plaanide teostamiseks ei puudunud. Ent nagu kôigele muule, mis meile armas ja kallis, nii ka Rotalia tegevusele tegi ajutise juriidilise lôpu kommunistlik terror. Meie tegevus halvati, kuid meie vaim jäi elama. Need on tugeva puu jôulised kasvud, mis üle iga maa ja mandri laialipillatult omale üksikute koondiste näol eluvôimalusi otsivad.

Loodame, et kord saabub aeg, mil need üksikud laialipillatud killukesed koonduvad jälle meie vabal kodumaal üheks suureks Rotaliaks ning et ka Viljandi Koondis saab jatkata oma poolelijäänud tegevust.

Aksel Tomasson
Rot! Vil!

4984

LÜHIAJALUGU MIHKEL LUHT'IST

Vanasti oli hää olla proviisori poeg: sai apteegis sündida. Praegused proviisorite pojad sünnivad haiglas. Mihkel sündis vanal ajal, täpselt 5.I. 1894. Habarovskis. Ja apteegis. Spir. vini, Ol.ricin. ja teiste vähem tähtsate rohtude pudelite säras. Kui noor Mihkel sai 7-aastaseks, saadeti ta pudelite hädaohtlikust lähedusest ära Tartusse teaduse allikale, kus seda viimast joodeti segatult aq.non destill.-ga. Allikas ise asus Tartu realkoolis. 1910.a. oli küpsusetunnistus käes. Isa oli sellest nii imponeeritud, et usaldas Mihklile esimese iseseisva tööna hoovi planeerimise Habarovski linnas Hiina maal. Sellega oli noore abituriendi tulevane elutee määratud: temast pidi saama insener. 1911 oldi Tartus ja pandi ülikooli-ônged välja: Teedeinseneride Instituuti,Elektrotehnika Instituuti, Tehnoloogia Instituuti ja Kroonlinna mereväe laevainseneride kooli. Võistluseksamite järgi kaks esmaltnimetatud instituuti tõmbasid omad uksed pärani ja rektorid ütlesid: "požaalusta, gaspodin Ljuht". Kummardus sinna juure. Mihkel valis Teedeinseneride Instituudi (Putej Soobštšenija).Sellel oli ilusam munder. Nii võis tudeerimine peale hakata. Ega sellest palju rääkida ei ole. Differentsiaalidega hakkas peale ja läks üle geodeesia ning ehitusstaatika diplomitöö poole. Seda tööd sai tehtud, kui seltskondlik tegevus mahti andis. Sõpru oli Piiteris palju. Üks sõber andis kontakti teisega ja varsti oli neid nagu seeni pärast vihma. Nii tekkis kontakt Paul Mägiga. Mihkel sattus E.Üliõpil. Abiandmise Seltsi. Noorliikmed hakkasid selles organisatsioonis iseseisvalt tegutsema. Laulsid neidsinatseid põrgulisi buršilaule, muretsesid endile leibburšid jne. Vanemad said peagi aru, et see asi tüürib korporatsiooni poole. See ei meeldinud. Vastolud läksid suuremaks ning 1913.a. tuli krahh. Tulemus - korporatsiooni asutamise ideele anti käik. Mihkel ikka kaasa rassimas,mälestuseks sellest täht Rotalia vapis.

Vahepeal käis Amuuri raudtee ehitusel oma uut mundrit näitamas praktiseerimise ettekäändel. Kohapeal oli tüüfus lahti. Kuna see Mihklile uudiseks oli, otsustas sellestki osa võtta. Sai terveks vaatamata 2-kuisele haiglaravile. Maailmasõda algas, nagu see üldiselt teada, 1914.a. Ka Mihklile. Värvide kandmine keelati ära. Viinamüüki piirati. Suurtükiliha tarvidus tõusis. Lipnike-koolid võistlesid noorte tudengite pärast. Mihkel poolvalmis insenerina pääses esialgu võimalusest võidelda tsaari ja "roodina" eest.

Varsti kukutati tsaar ja "roodinast" sai "revoluutsia". Sakslased okupeerisid Eesti ning side koduga katkes. Tudeerimine tuli pooleli jätta ja söögiraha teenida Tveri kubermangus eesti käsitööliste artellis. 1919.a. abiellus Narvast pärit Marta Siig'iga. Kas nüüd just sellepärast, aga aasta 1919 näeb Mihklit jälle Piiteris tudeerimas. Lõpuprojekt valmib 1920. ning ta registreeritakse teedeinsener nr. 4984-ks. Sama aasta jõuluõhtul saabub optandina Narva karantiini koos ins. Rudolf Ise, Ph.Kaljoti ja M.Pukitsiga.

Eestisse jõudnult hakkab tööle Raudteevalitsuse liiklemisosakonnas. See osakond liikus Mihkli jaoks liiga palju ja ta läks üle teedeosakonda. Ehitas maju, muuseas Elamaa jõujaama hoone. 1924.a. läks Mihkel mulke vaatama.Ehitas neile paar maja,m.s. Vabat.Tuletõrje Ühingu maja Viljandis, kuid varsti sai temal villand mulkide upsakusest ja 1927.a. sai temast Järva maainsener ning hiljem teedeinsener. Et Järvamaa teed olid sellised nagu nad olid, oli Mihkli teene või süü. Paar pisikest maja ehitas ta muidugi kah Paides ja oli ka muidugi suur seltskonnategelane. Tartus oli ta reeglipäraselt kommerssidel ja tuntud nii maa peal kui ka purgatooriumis

trahh-trahh-bumm'ina.

1940.a. hakkas Läänemaal teid ehitama. Enne Eestist lahkumist 1944.a. oli Valga maainseneriks. Saksamaa põgenikulaagrite kaudu jõudis Mihkel 1948.a. Stockholmi ning tegeles arhiivitöölisena. Sellest ametist sai isu täis 1951.a. Ta otsustas sõita Kanadasse ja tegigi seda . Ajas sihti läbi Kanada maa ja kuna see maa väga suur on, siis oleks seda tööd jatkunud kauaks. Oleks küll, kui mitte suhkruhaigus poleks kallale tulnud. Kanadas on halb haige olla. Kulukas kah. Sellepärast tuli Mihkel Rootsi tagasi ja tegeleb siin arhiivitööga, Rotaliaga ja oma sünnipäeva pidamisega.

Nii on üks kümnest tähest meie korporatsiooni vapis oma elupäivi mööda saatnud. Rotalia vastu on juubilar üle 40.a. tundnud elavat huvi. Mihkel on tuntud nii noortele kui ka vanadele originaalse ja värvirikka mehena. Tema ei ole vaba meile kõigile ühisest veast - tahtmisest silma paista. Vahe seisab vaid selles, et Mihkel seda teeb teisiti kui muud harilikud surelikud.

"Meie Side" toimetus hindab Mihklis truud ja hinnatud kaastöölist ning ühineb teiste õnnesoovijate kooriga:

"Plurimus annus...."

Toimetus.

STOCKHOLM (T.T. - Reuter - AP)
"Meie Side" toimetusele teatatakse Stockholmist, et vilistlase Mihkel Luht'i sünnipäev peeti 5.jaanuaril 1954.a. Stockholmis suure trah, trah pummiga.Osavõtjaid oli 24 inimest.Korp!Rotalia poolt anti üle sini-must-roheline laualipp,Rootsi koondiselt kingituskaart, Kanada koondiselt aadress. Õhtu jooksul loeti ette hulk tervitusi kõikidest maailmajagudest, muuhulgas USA koondiselt, konvendilt ja Vil!Kogu juhatuselt.

KÕIGILE ROTALUSTELE
PLANETAARSES KÄEULATUSES.

Olge südamlikult tänatud mulle saadetud õnnesoovide ja nägusate kinkide eest, millega mulle meelde tuletasite mu, seekord ümararvulist 2x2x3x5 aastapäeva. Ma pean enda kaitseks tooma näite:vedur seeriast M.L.No.4985, käigus graafiku järgi ja sageli ilma graafikuta. Tehtud kilomeetrite arv vastab oletatavasti neljakordsele ekvaatori pikkusele.Võime kohaselt veereb ta vahelduva kiirusega.Kiirus ja aeg annavad tee pikkuse, nagu seda ka liikumise integraaliga kindlaks võib teha. Integraali intervallid olid seni aastate pikkused,intervalli alg- ja lõpp-viivud vastavad läbisõidetud vahejaamadele.Edaspidi on lihtsam arvutada intervalle päevade kaupa, kuni $\geq$ t annab T max.

Praegusel hetkel seisab ees pika tee lõpposa; vedur ja rong on sõiduvalmis, veereda tuleb nii peateel, kõrvalteel ja lõputeel. Teed ise valida ei saa: selle suuna määravad jaamaülemad ja roopaseadjad, selle pikkuse eelseisvad tõusud mäkke, kui ähkides suudad niikaugele jõuda oma söe, vee ja elektrivoolu tagavaradega.Kui liigud allamäge, siis mõni kartlik sõitja paneb pidurid tööle, seal kus midagi pole oodata. Niisuguste väljavaadetega võib minna sõit lahti tumedasse tulevikku, kuni sa oled ajast ja arust läinud muinsusesemeks ja sind saadetakse vedurite vanadekodusse roostetama. Siis tulevad uudishimulikud poisikesed, hakkavad pöörama su regulaatoreid ja kulisse ja tõmbavad aurusurve vilepidemest. Sina aga suggereerid neile muinasjuttu sellest kunagi tuntud raudtäkust seeriast M.L..

Ärgem rutakem ette!Praegu vilkus roheline silm, pilgutas ja soovis head teed! Ärasõit!

Stockholmis, lo. jaanuaril 1954.

1, 2, 3.....
trahh, trahh, Bumm.

7. veebruaril pühitses oma 50-e aastast sünnipäeva vil! Paul Leemets. Rotalia Rootsi Koondise poolt anti üle traditsiooniline kink - korporatsiooni laualipp ja sünnipäevast osavõtnute poolt tsirklikarp "Richter".

"Meie Side" toimetus ühineb teiste rotalustega ja soovib juubilarile palju õnne

JUUBELIALBUM

on nüüd juba kõikidel käes ja läbi ka loetud. Selle toimetamisega on olnud kindlasti palju tööd ja vaeva, seda enam, et artiklite autorid on laiali mööda maailma, kus nendega on tulnud sidet pidada kirja teel, peavaevanägija asus USA-s ja trükkimine toimus Kanadas. Aega selle koostamiseks ja väljaandmiseks oli ainult aasta ümber. Lühikesest ajast ja keerulistest toimetamisoludest hoolimata on album kõigiti õnnestunud. See annab ülevaatliku pildi Rotalia 40-aastasest elust ja tegevusest. Artiklitest väärib erilist tähelepanu vil! Käbina oma "Teenige vaimu". Suur tänu, Abel, mehiste sõnade eest!

Palju hoolsat tööd on tehtud statistika alal. See suur töö ei avaldu leheküljegede arvus, vaid on kontsentreeritud tabelitesse. Seda tööd hinnates peame meeles pidama, et materjali polnud kusagilt valmilt võtta, vaid andmed on tulnud hankida liikmeilt. Kindlasti olid saabunud andmed mitmes tükis üksteisele vastukäivad, sest mitte kõik ei mäleta minevikku ühteviisi hästi. Neist andmetest on siis tulnud rekonstrueerida minevik. On üsna loomulik, et seal esineb ebatäsusi.

Nüüd, kus album on kõigil liikmeil käes, oleks soovitav, et kõik jõudu mööda kaasa aitaksid esinevaid vigu parandada. Niiviisi saaksime pikapeale üsna täpse pildi minevikust.

Omalt poolt tahaksin alata presiidiumi tabeliga. Usun, et seal on viga kuskil 1935./36.a. presiidiumi koosseisus. Olin oma teada esimees 1935 II s. Igatahes siis, kui Rotalia käes oli jällekordne EKL-i presideerimine. Oldermaniks oli vist Toonekurg või Vilval. Ma pole küll päris kindel. Tolleaegsed rebased või nooremad confr! võiksid oma värskema mäluga siin aidata. Sääraseid ebatäpsusi võib ju veel olla.

Kui nüüd kriitikat teha, siis võiks vahest ütelda, et pildid pole just kõige selgemad ja mõnes kohas on asjatult palju valget ruumi. Aga need on trükitehnilist laadi vead ega puuduta toimetajaid. Muidu on paber hea, trükk selge ja raamatu välimus lihtne ning soliidne.

Kõigile neile, kes albumi koostamisega ja trükki toimetamisega on näinud suurt vaeva, olgu öeldud palju tänu!

V. Klauren
Rot!Vil!

Mõningaid parandusi juubelialbumi statistilises osas.

Surma läbi lahkunud kaasvendade loetelus esinevad järgmised ebatäpsused:

Vil!O.Hindrekus sai õnnetut surma 1941 (mitte 1937).

Vil.O.Daniel suri 1945 (mitte 1946.)

Confr!A.Raiküla surma-aastaks ei saa kuidagi olla 1937, kuna ta oli oldermaniks 1938/1939 (vaata presiidiumite tabel).

Vil!Al.Kask ei surnud mitte Eestis, ega ka mitte Tsehhoslovakkias, nagu seda võiks järeldada artiklist 59.leheküljel, vaid jäi kadunuks viimastes võitlustes Berliini all. Kuna olin temaga koos pikemat aega samas väeosas, sain jälgida tema saatust ja surma aastaks saab olla langemise puhul 1945, mitte 1944.

Confr.P.Toos sai surma õhurünnakul Dresdenis ja see asub Saksamaal, mitte Tšehhoslovakkias (artikkel lehek. 59).

Presiidiumite tabelis esineb senior X-na 1934 II sem. vil! E. Vilval., kuna ta aga sel ajal oli värvikandja rebane resp. noormaja, ei saanud ta kodukorra alusel olla senior X.

Mina olin oldermaniks 1936 II sem. ja 1937 I sem.

Aadu Toomes
Rot!Vil!

Mõned kuud peale 40-a aastapäeva pühitsemist jõudis minuni ka juubelialbum. Põksuva südamega avasin siis kauaoodatud albumi ja asusin seda uurima.

Selge on, et tööd on tehtud, on püütud ja katsutud koostada igasuguseid andmeid ja kirjutusi õige paljudel aladel ühenduses Rotalia eluga kuni tänapäevani. Andmeid lugedes aga selgub,et meil puudub igasugune kroonika Rotalia kohta ja publitseeritud andmed on hääs usus avaldatud nii nagu need koostajail mälus olid.

Kuid tegijal juhtub mõndagi.

Ei ole mõtet kritiseerida ebatäpsusi ja eksitusi albumi andmelises osas,seda enam tuleb aga hinnata seda,et on loodud alused,mille järele on meil võimalik alustada kontrollitud kroonika koostamist. Siin peaks olema igaühe koos- ja kaastöö teretulnud.

Püüan siin esiteks edasi anda minu poolt vahepeal kogutud andmete põhjal presiidiumite koosseisud 1931 - 1936:

Aasta ja semester	Rot!X	Rot!XX	Rot!XXX	Rot!Old!
1931 I sem.	V.Pärtelpoeg 1)	K.Hallik 1)	V.Mesi 1)	A.Tomasson 1)
1931 II "	V.Pärtelpoeg 1)			
1932 I "	V.Pärtelpoeg 1)			
1932 II "	V.Klauren 1 & 2)	E.Toiger 1 & 2)	J.Sumberg 1 & 2)	K.Hallik 1 & 2)
1933 I "	G.Sirel 3)	E.Toiger	M.Tedre	K.Hallik
1933 II "	K.Hallik 4)	E.Toiger 4)	A.Pals 4)	J.Pedak 4)
1934 I "	A.Tomasson 5 & 6)	E.Toiger 5)	A.Pals 5)	J.Pedak
1934 II "	A.Tomasson 6 & 7)	J.Pärn 7)	J.Adila 7)	E.Leetaru 7)
1935 I "	V.Toomeburg	E.Vilval 8)	A.Raiküla	E.Leetaru
1935 II "	V.Klauren	J.Martin 8)	T.Agur 8)	E.Vilval 8)
1936 I "	E.Vilval			

1) Vastavad fotod confr!T.Ennokil, Göteborgis.
2) Presiidium, milline võttis allakirjutanu rebaseks.
3) Allakirjutanu omab värvipaela, milline antud s/s seniori poolt.
4) Presiidium, milline sõlmis sõpruslepingu soomlastega.
5) Vil!K.Aasa,Göteborgis,omab vastavate allkirjadega värvipaelad.
6) Vil!A.Tomasson,Göteborgis,omab konvendi poolt kingitud sigaretietui.
7) Presiidium, milles oli allkirjutanu liige.
8) Vil!E.Vilval'i andmetel.

Vil! E.Vilvali arvates 1936.a. alates peaks presiidiumite tabel olema õige. Mina pean aga lisama,et juba minu poolt koostatud tabeliosas esinevad lüngad. Eksitusi võib esineda ka hilisemas tabeli osas (vaata eelolevat vil! A.Toomese artiklit.)

Tabelilõpliluks viimistlemiseks oleks kõikide sõnavõtud "Meie Side" veergudel enam kui teretulnud.

On esitatud ka presiidiumite koosseise praeguste Osakondade ja Koondiste kohta. Vaatamata,et nende kohta on olemas autentseid materjale, on ette tulnud vigu.Näiteks on mind 1949/50 aastal nimetatud Göteborgi Osakonna senioriks, kuid seda oli confr! H.Karu.

Presiidiumite tabelit pole aga üldse koostatud Tallinna ja Varssavi konventide kohta, samuti on mööda mindud Viljandi ja Rakvere koondiste tegevusest.

Ülikooli õppejõudude hulgast on jäetud nimetamata vil! Fr.Malm.

Arvukalt on ka eksitusi kadunute nimekirjas. Ma püüan edasi anda mõningaid parandusi, mida vahe peal on osutunud võimalikuks koguda:

Aasav, Voldemar	1)		
Agur, Theodor	2)	1941	mõrvatud kommunistide poolt
Daniel,Oskar	3)	1945	
Hergauk,Harald	4)		

1) Sõja lõpul elas Tõchhis vastavalt vil! H.Luik'i andmetele.
2) Confr.Th.Agur kuulus ERNA gruppi ning mõrvati kommunistide poolt. Peale sakslaste poolt maa vabastamist võtsid tema matustest Juurus osa vil!E.Leetaru(asetas pärja konvendi nimel)Ed.Mets,E.Peegel ja Ekbaum.
3) Vil! A.Toomese andmetel.
4) Metsavend alates 22.sept.1944, vastavalt confr.O.Kuulepi andmetel.

Hindrekus, Osvald	1941	1)	ônnetu juhtumi läbi
Kask,Al. 10)	1945		Saksamaal
Kripson, Leonhard	1941	2)	môrvatud kommunistide poolt.
Laane, Gustav	1941		ônnetu juhtumi läbi 3)
Oja, Valter 4)	1939		Viljandis.
Reichmann,Jaak 5)			
Schmidt,Nikolai	1941		Tartus.
Stamm,Anton 6)	1944		Posenis.
Sööt,Edgar	1932		Tallinnas 7)
Toos, Peeter 10)	1945		Dresdenis
Varvas,Paul	1937	8)	Soomes.
Raiküla,Anton 10)	1939	9)	

1)Suri 1941.a. detsembris. Sôites mootorrattaga pôrk s kokku Saksa sôjaväe autoga. Oli metsavend. Vôttis osa 1938.a. kommeršist, vaata Rotalia 40.a. juubelialbum lhk.52.

2)Môrvatud Tartu vanglas kommunistide poolt.

3)Môrvati ônnetu juhtumisena metsavendade poolt. Vil!G.Laane oli allakirjutanu akadeemiline isa.

4)Allakirjutanu vôttis koos vil!A.Tomassoniga matusest osa.

5)J.Reichmann jättis allakirjutanuga jumalaga Eestist pôgenemisel 1944.a. sept.Lähemaid andmeid peaks saama vil!J.Reichmanni tütrelt pr.Pärl'ilt.

6)Georg Adelheim: "Nachtrag zur Baltischen Totenschau 1939-1947,Göttingen 1952, lhk.152: - .Stamm,Anton,Dr.med.,Oberarzt am Militärhosp. in Joachimstal bei Reval, Generaloberfeldarzt, geb.Dorpat 27.III 1884, gest.Posen 2.XII 1944".

7)Allakirjutanu viis rebasena värviatribuutide paki Tartu jaama edasi saatmiseks Tallinna vil!E.Sööt'i surma puhul.

8)Confr. T.Ennok vôttis matusest osa.

9)Vaata Rotalia 40.a.juubelialbumi lhk.69 - A.Raiküla esineb oldermanina 1o.dets.1938.a.

10)Vil! A.Toomese andmetel.

Meil puuduvad täpsed andmed 1940/41.a. arreteeritud,küüditatud ning mobiliseeritud rotaluste kohta.Allakirjutanu on nôus vastava nimekirja koostamist enesele vôtma. Palun kôiki kaasvendi omad vastavad mälusolevad andmed minule saata.Aeg ajalt informeerin Koondisi ja Osakondi kogutud materjalide üle paranduste ja täienduste saamiseks. "Meie Sides" esialgu ei kavatse neid andmeid avaldada,küll aga tulevikus mônes juubelialbumis kui aeg selleks küps.

Jüri Adila
Rot!Vil!

Uus vilistlane.

12.nov.1953. anti Stockholmis värvid koopteerimise korras vilistlaskokku vastu vôetud vil! OSKAR TAMMISOO -le.

Vil!O.Tammisoo on sündinud 22.dets.1902.Harku vallas.Lôpetanud J.Vestholmi erahumanitaargümnaasiumi Tallinnas 1923.a. ning Tallinna Tehnikumi dipl.ing.-ina 1933.a. Osavôtnud Vabadussôjast Tallinna kooliôpilaste pataljoni koosseisus.Eestis töötanud Pôllutööministeeriumis ja Asundusametis juhtivatel kohtadel. Praegune asukoht Stockholmis, kus töötab Lantbruksnämndi juures kuluurtehnika alal.

Toimetus palub "Meie Sides" nr.5 (1953) avaldatud nimekirja vastavalt täiendada. Vil!O.Tammisoo aadress on - Hasselquistvägen 27 I, Johanneshov.

GÖTEBORGI EKL! JA EKVL!

esindajate eraviisilisel nôupidamisel EKL! senior korp! Frat.Estica vilistlane Gustav Kornel tôstis üles küsimuse, kas EKL! ei peaks astuma ühendusse üksikute läti resp. leedu rahvusest korporantidega, kes elavad Göteborgis. Samas palus omale teatada iga konvendi seisukoht, kas läti resp. leedu korporante kutsuda EKL! perekonna- ja ôlleôhtutest osa vôtma vôi mitte.

Küsimus ei ole kaugeltki mitte lahendatav ainult Göteborgi osaga, vaid seda

tuleks võtta arutuse alla kõigis keskustes,kus elab praegu korporante Baltikumist.

Samuti oleks soovitav teada saada üksikute EKL!, eriti meie liikmete asukohad, kelledel oleks võimalik vahemaade pikkuse tõttu ühendusse astuda ei EKL!-iga ega meie koondistega, et otsida neile võimaluste piirides ühendusteid teiste Balti rahvustest korporantidega läbikäimiseks,eeldusel et neid on organiseeritult ümbruskonnas.

Eriline ülesanne oleks aga kontakt luua leedu korporatsioon Fraternitas Baltiensise liikmetega nii Euroopas kui Ameerikas.

Jüri Adila
Rot! Vil!

VILISTLANE NIKOLAI KORNEV KIRJUTAB SAKSAMAALT:

"Kui lugeda "Meie Sidet", siis leiad sealt ikka konvent, koondis, osakond, E!K!L! ja F!K!V!L! Kuid siin Augsburgis pole midagi sarnast.Oma inimestega olen ühenduses kirja teel, sest meie elame Saksamaal hanereas põhjast lõunasse ja võib olla see tähendabki meie äralendu.Augsburgis on meid 3 EKL! meest,aga võib olla ka neli.

Võib lugeda,et peate kommerše,kuid kas meie, üksikute laialipillatute peale ka mõtlete?Siin ühtegi EKL! kommerši peetud pole,kuid ümberasujad Lätist on siiski pidanud juba kaks ja ühest nondest olen minagi osa võtnud,teisest pidin loobuma haiguse tõttu.Nimelt Rigia korp! Curonia-Baltonia kutsub meid ikka oma olemistele. Seal on ka mõned eestlased,muuseas ka meie kadunud vil!A.Stamm´e vend.Nendega ajame juttu eesti keeles.Umbes poolteist aastat tagasi asutati Müncheni ülikooli juure Eestist ja Lätist ümberasujate poolt korp!Fraternitas Dorpatensis.Olen ka nendega kokku puutunud. Mis kaasa tahtud kommerši puutub,siis seal polnud sellist ranget korda nagu seda meil oli ja arvatavasti ka on.Muide nendega läbisaamine on väga hää ja sõbralik ning nad on kaunis vastutulekikud."

Armas kaasvil! Nikolai Kornev,

see oli 20 aastat tagasi kui ühel hilisel veebruarikuu õhtutunnil külastasid Sind kolm tolleaegset confraterit E.Leetaru, A.Tõnissaar ja allakirjutanu ning küsisid Sinult nõu kohtuasjade ajamiseks:

"Olime kavatsenud confr!E.Toigerit külastada,kes juhuslikult resideeris sel korral kusagil Peetri kiriku ümbruses.Jalutasime kolmekesi üle Emajõe.Mina toetusin kepile, mida tarvitasin toeks oma haigele jalale.Leidsime kätte õige maja. Astusime eesuksest sisse ja avastasime tikutule valgusel,et confr!E.Toiger pidi elama teisel korral.Jõudnud ukse taha koputasime "tagasihoidlikult" uksele. Kui sellele mingit vastust ei järgnenud,asusime jällegi trepist laskumisele, kusjuures mõned korrad libises kepp minu käes ja riivas "õrnalt" trepikäsipuu pulki. Allaminek oli võrdlemisi mugav, sest all oli keegi vahepeal avanud korteriukse,millest viskus suur valguselaik trepile ja ettekotta. Aga mida allapoole jõudsime, seda tumedamaks muutus valgus,sest seda varjas suur mehekogu.All võttis meid ärritatud mehehääl vastu, nimetades meid hätemaatuteks koolipoisteks, kes kolavad treppidel. Confr.E.Leetaru soovitas temal rahulikult tuppa tagasi minna ning end mitte võõraste inimeste asjade vahele segada. Nüüd hakkas mees meid sõimama (ma jätan siin lähemalt spetsifitseerimata,et lapsed romaleid sõnu ei õpiks), lõi rusikaga rinnale ja ütles, et tema on majaperemees. Selle peale oli meil kolmel kohe palju parem meel ja soovisime mehele õnne,et on nii jõukaks saanud ning endale maja muretsenud.Keskustelu jatkus, püüdsime kõigiti peremeest "rahustada",kuid mõju oli vastupidine.Pea olime siiski sunnitud maja rahu jätma,sest peremees oli saanud puuhalu kätte ja ähvardas meid maha lüüa.

Tundsime kolmekesi pisut piinlikkust,võõras inimene sõimab kere kõige lopsakamate väljendustega täis,kuid meie ei tea teps,kes mees ise on.Leidsime kõik,et huvitav oleks kindlaks teha julge mehe nimi ja ainuke abinõu selleks oli politsei abi. Tartu oli aga tol ajal idülliline ülikoolilinn,kus õhtutundidel enam palju korravalvureid tänavatel ei liikunud.Lähem politseijaoskond oli arestimajas Emajõe kaldal, tüürisime sinna ja saimegi ühe kordniku endile kaasa,kes lubas meid aidata tundmata mehe nime kindlakstegemisel.Väsitavast kõigustüles mäkke pääsmiseks sõitsime seekord taksiga maja ette,kus confr!E.Toiger elas.Vastavalt viisakatele Tartu tudengi kommetele esitasime endi nimekaardid kordniku kaudu majaperemehele ning palusime kindlaks

teha härra nimi,kes pisut tagasi meiega väga huvitavat juttu ajanud. Vaatamata äritusele tuli mehel esitada oma isikutunnistus kordnikule,kes sellest välja kirjutas tema nime ja aadressi. Mees osutus üheks Tartu mütsitegijaks."

See oli jutt,mida Sinule sel külmal õhtul jutustasime ja nõu küsisime,kuidas tuleks meest karistada ning millised on kohtusse kaebamise võimalused.Sina küll raputasid pisut pead ja advokaadina meie asja meelsasti ajama ei tahtnud hakata, sest meie võit ja õigus paistis Sinul võrdlemisi lootusetuna,kuid Sa ei keelanud nõu,kuidas avaldust kohtusse anda.Võib olla oli Sinu kartusel ka alust,sest jaoskonna kohtunik,kes meie süüdistust mütsitegija vastu arutas,oli kodus söögilauas tütre kuuldes oma arvamisi täiesti meie kahjuks väljendanud.

Kuid see,kelle poolt on "tõde ja õigus" - see võidab.Küllaldase tunnistuse meie ja mütsitegija käitumisest oli nõus andma kordnik,kes ütles "Oli ikka tüli ja kakelust mehe nime kindlaks tegemisega ning milliste hullude sõnadega see viisakaid tudengeid üle külvas!" Mütsitegijal ei jäänud muud üle kui esineda leppimise ettepanekuga.

Härrad tudengid on alati nõus leppima,kuid see peab toimuma korra kohaselt. Volitasime siis confrater Edmund Leetaru,kes tol ajal oli olderman,kohtu ees teatama,et meie kollektiivi oleme nõus leppima ja süüdistuse tagasi võtma,kui mütsitegija maksab pimedate fondile ekm. 50.--, et teine kord nüüks paremini,keda sõimab.

Kohtusaal oli aga asja arutamise ajal tulvil täis Tartu tudengeid ja võib olla kuulasid Sinagi, armas kaasvilistlane, meie asjakäiku pealt. Igatahes kaebas hiljem "Ateena" peremees, et sel õrnelõunal olnud väga vähe inimesi kohvikus.

Jüri Adila
Rot! Vil!

Vilistlase Nikolai Kornevi ülesandel palume kõigil teatada temale, kes midagi teab kadunud vil! Jaan Teemanti tütardest.

Armas confrater,
kes Sa laenasid minult kommerõil Geislingenis negatiivi nonvendi vapist, palun see minule tagasi saata. Nikolai Kornev, Langemarckstrasse 58, Augsburg, Bundesrepublik Deutschland.

Palun kõiki kaasvilistlasi ja confratreid, kes omal ajal Saksamaal Rotalia koosviibimistel pildistasid ka minule fotodest, kus mina peal, äratõmbed saata. Nikolai Kornev, Langemarckstrasse 58, Augsburg, Bundesrepublik Deutschland.

Lõuna-Rootsis vastuvõetud uued lihtliikmed:

Kaljula R ä m m a l - sünd.14.5.1921.a.Tartus,õppinud Tartus Linna algkoolis, jätkanud õppimist Treffineri gümnaasiumis, mille lõpetas 1941.a. Astus Tartu Ülikooli arstiteaduskonda 1942.a. Õpingud katkesid II maailmasõja tõttu, millest osa võttis 1943 - 1944.

1944 aasta sügisel põgenes Rootsi ja töötas mitmesugustel aladel kuni 1948.,mil avanes võimalus jatkata õpinguid Lundi Ülikooli arstiteaduskonnas. Õppetöö vaheaegadel töötanud arsti asetäitjana. Abielus 1943.a. ja sellest tulemusena kasvatab kodus vabal ajal "väikest rebast". Akadeemiline isa confr! M.Kurol.

Heino A h m a n - sünd. Tartus 22.1.1922. Algkooli hariduse omandanud Otepääl. Lõpetanud Treffineri gümnaasiumi 1941. Jatkas õpinguid Tartu Ülikooli arstiteaduskonnas 1942, millised katkesid 1943.a. Soome põgenemisega. Soomes võttis osa sõjast Soome armee koosseisus.

1944 a.siirdus Soomest Rootsi. 1948 aastal võimaldus tal jatkata õppimist Lundi Ülikooli arstiteaduskonnas.Abielus alates 1948.a.

On vendadest meil lahkund üks siit ilmast
Ja suikund külma surmasse.
Siis leina pisar kuumalt veereb silmist
Veel venna vaikse hauasse.

Saabus kurb teade, et armas kaasvilistlane ja vilistlane
K A R L M A R T I N
on lahkunud jäädavalt meie hulgast 5.märtsil 1954 New York'is.

UUSI AADRESSE:
==========

Rootsis:
Mihkel Luht, c/o Andersson, Högalidsgatan 32 A IV, Stockholm.
Karl Mölder, Hantlangaregatan 2B., Göteborg.
Aksel Tomasson, Riksdalersgatan 5C.,Göteborg.

Saksamaal:
Nikolai Kornev,Langemarckstr. 58, Augsburg,Bundesrepublik Deutschland.
Vladimir Paavel, Stahlstr. 41, Neuss/Rh., Bundesrepublik Deutschland.

Inglismaal:
Karl Paas, 75,Bury Street, Radcliffe, nr. Manchester.

LÜHIUUDISEID.
==========

Reedel,12.veebruaril 1954 siirdus vil! Heino Ambros USA-sse, et magistreeruda ja promoveeruda sealsete ülikoolide juures.

21.jaanuaril korp!Rotalia,EKL-Rootsis presideerimise puhul,korraldas esimese EKL-i veiniõhtu. Osavõtjaid oli 52 korporanti. Meeleolu oli sarnane,et igalt poolt on tulnud sooviavaldusi selliste õhtute sagedamaks korraldamiseks,vähemalt kaks semestri kohta.

13.veebruaril peeti EKL-Rootsis perekonnaõhtu Stockholmis,restoraan "Gillet'i" ruumes.Osavõtjaid oli 87.Kõnelesid minister Laretei ja vil!vil! L.Karupää ja K.Kool. Soololauludega esines Aarne Viisimaa,klaveril saatis pr.H.Aren.Esinduslikud ruumid ja tujukõllane publik tagasid peo,mis jääb kauaks osavõtjate mälestusse.

Vil!Vitold Saretok loeb Göteborgis Chalmersi Tehnikaülikooli ehitusosakonna üliõpilastele ehitusmaterjalide õpetust.

Göteborgi Eesti Üliõpilaskonna esimeheks on confr!Hans Adila ja laekuriks confr! Ants Truusööt.

Göteborgi eesti üliõpilased korraldasid 6.märtsil traditsioonilise talvepeo. Rotalia liikmed võtsid peost arvukalt osa niihästi korraldajatena kui ka külalistena.Confr!Hans Adila,Göteborgi Eesti Üliõpilaskonna esimehena oli vastutav peo hää kordamineku eest. Meie rebastel tuli täita "kandvat jõu" osa, millega nad hiilgavalt hakkama said.

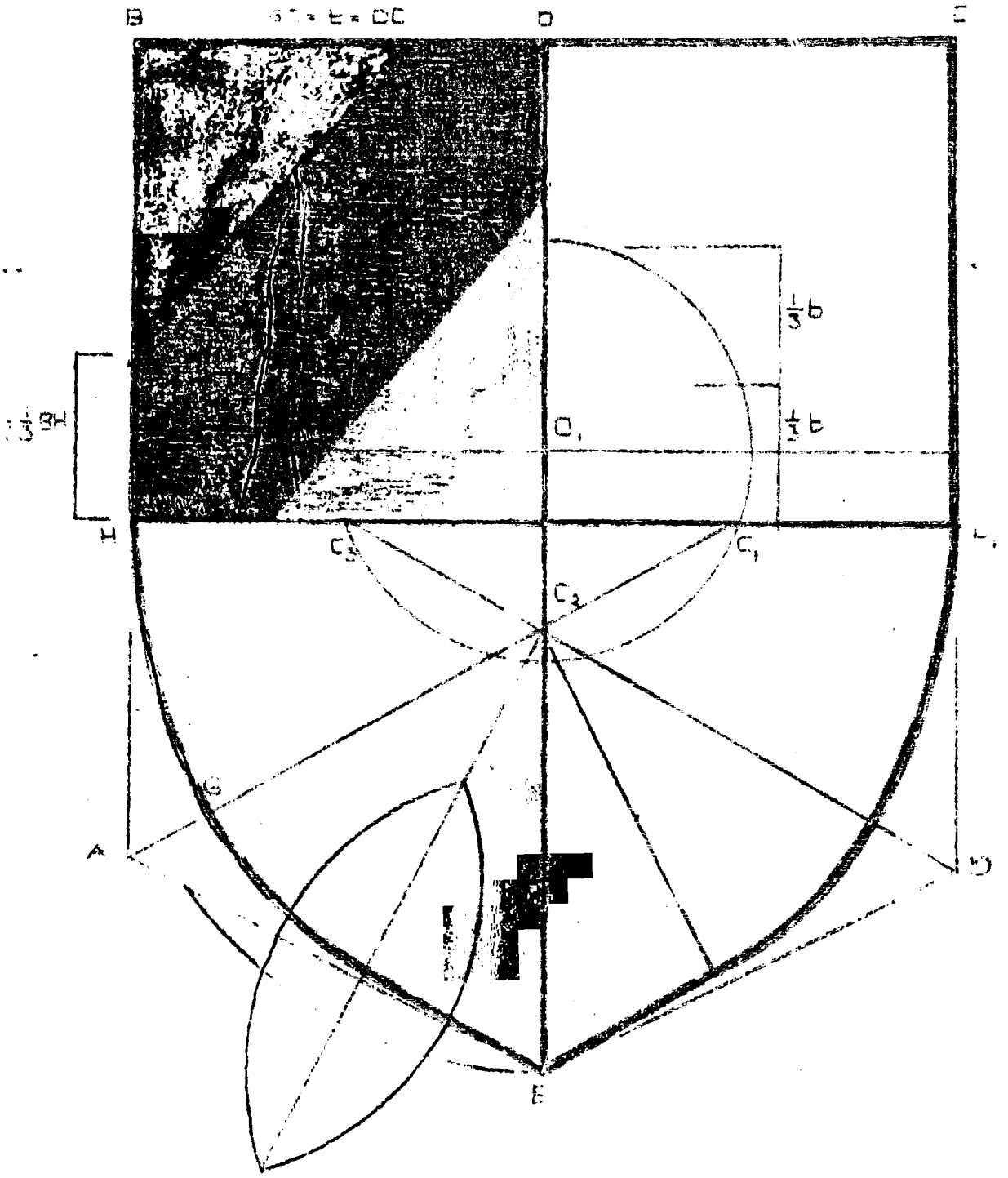
Vil! N.Lindorg saabus Argentiinast tagasi Rootsi. Esialgu peatub Karlstadis.

Korporatsioon Rotalia Ajakiri "Meie Side". Toimetaja confrater Hellar Grabbi, 413 E 84-th Street, New York 28, New York, USA. Käesoleva numbri välja andja on Rootsi Koondise Göteborgi Osakond ja toimetaja vil! Jüri Adila, Dr. Sydovs Gata 10, Göteborg C., Sverige. Number ilmub 22.märtsil 1954.a.

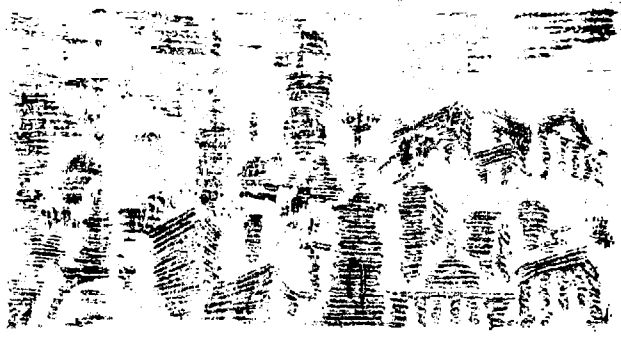
4/1954

MEIE SIDE

KORP! ROTALIA AJAKIRI

MEIE SIDE

KORP! ROTALIA AJAKIRI NR. 4

STOCKHOLM 1954.

Mödunud aastal, Rotalia 40 a. juubeli eel, andis Rotalia Rootsi Koondis Stockholmis välja "Meie Side" nr. 4. Siis käisid ootused ja lootused kõrgelt ja sügavalt. R o o t s i s, U S A -s, K a n a a d a s, A u s t r a a l i a s, kui ka mujal vabas maailmas, kus asub rotalusi, valmistuti pinevuse ja põnevusega ette selleks, et väärikalt tähistada meie intiimorganisatsiooni 40 a. juubelit. Ootused ja lootused ka täitusid meid kõiki sügavalt rahuldaval kujul ja ulatuses, vaatamata olukordadest tingitud raskustele ja ajanappusele selle suurpäeva ettevalmistamisel.

Kuna on lepitud kokku, et "Meie Side" kuuest numbrist, mis igal aastal välja antakse, langeb Rotalia Rootsi Koondise väljaandmisele kaks numbrit, ja kuna Rootsi Koordise Göteborgi osakond sel aastal juba andis välja "Meie Side" nr. 2, siis täidab Rootsi Koondis oma käesoleva aasta kohustuse meie ühise ajakirja väljaandmises sellega, et Koondis Stockholmis annab välja järjekordse "Meie Side" numbri Rotalia 41-aastapäevaks. Kahjatseme, et meie ei jõua seda nr. kõigile kaasvendadele kätte toimetada aastapäevaks, kuid neile rotalustele Rootsist, kes saavad tulla 6. novembril s.a. Stockholmi - 41. aastapäeva tähistamisest osa võtma, saame siin kätte anda meie ajakirja käesoleva numbri.

Toimetus võib suure rahuldustundega kinnitada, et abivalmidus kaastöö andmiseks oli rõõmustavalt vastav ja väärikas meie vendluse ja ühistunde deviisidele. Seepärast avaldab toimetus tõsist tänu ja tunnustust kõigile kaasvendadele, kes kaasa aitasid käesoleva numbri sisustamiseks ja vormimiseks. Eriti täname kaugemalt tulnud kaastöö eest, sest see on tõendiks, et meie ühtekuuluvus ja ühistunne võidab kõik kaugused ja raskused.

"Meie Side", kui Korp! Rotalia ühine ajakiri kõigi vabas maailmas asuvate rotaluste huvide ja püüdluste teenimiseks, on tõesti suurseavutis, mille üle võime olla uhked. Me troteime "Meie Side" abil kõiki kaugusi ja toome üksteisele lähedale rotalused kõigist ilmakaartest. Sel teel saame ikka rohkem ja rohkem teada, kuidas elavad meie kaasvennad laias maailmas, kuidas areneb nende isiklik elu, mil moel ja määral nad saavad kaasa aidata rahvuslikuks võitluseks meie rahva ja kodumaa vabaduse ning riikliku iseseisvuse taastamiseks ja millised võimalused neile avanevad meie intiimorganisatsiooni ideede, sihtide ja trditsioonide edasikandmiseks ja tegevuse viljelemiseks selles vaimus. Ja iga uue numbriga toovad rotalused oma vaimu varasalvedest välja aina uusi - otsiskleva ja loova vaimu väärtusi.

Käesoleva numbri toimetus, saates südamlikke ja confraterlikke tervitusi kogu rotaluste perele vabas maailmas ja mõeldes samas vaimus meie kaasvendadele kannataval kodumaal ja teadmattuses, soovib ühtlasi õnne ja edu Rotalia tegevuse ja ajakirja "Meie Side" vastuvõtmiseks uutele võitudele.

T O I M E T U S.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

[illegible] KOOS [illegible] JA KORD [illegible]

Nii küsitakse rändajalt. Ja Korp! Rotalia oli rändaja juba omas varajases nooruses, oli seda hiljem ja on seda ka praegu. Ja rändajad olid ka nod kümme eesti üliõpilast Venemaa pealinnas Peterburis, kes seal 10. novembril 1913.a. asutasid tolle rändajate rändaja. Tuli reisida läbi pikki teid, kuni oli koos jätkuvana tunduv kümme. Pidi tulema noormees Jüri Uluots Läänemaalt Kirbla vallast Pendijaani talust. Pidi tulema samalt Läänemaalt ka teine eesti noormees - Otto Tief. Enne neid olid paljudel kordadel kanged eesti mehed käinud Piiteris õigust otsimas, õigust eesti inimesele võõraste vägivalla ja ülekohtu vastu. Noor Jüri Uluots ja Otto Tief võtsid seda õiguse otsimist sügavamalt ja tuleviku jaoks kaugemale ettevaatavalt. Nad otsustasid esiteks põhjalikult uurida, millised olid Vene riigi seadused ja mida nende alusel võis nõuda eesti inimese jaoks. Neist said õigusteaduse üliõpilased. Nemad koos kolmanda õigusteaduse üliõpilase Robert Treikelderiga olid ka need, kes töid Vene haridusministeeriumist välja Rotalia põhiõiguse - põhikirja.

Neile tulid ränmates abiks Paul Mägi Pärnumaalt ja kaugelt külmalt maalt, kuhu saadeti õigusteta jäetud eesti inimesi, Mihkel Luht - Siberist Habarovski linnast. Viimane ei olnud mitte sinna "välja saadetud", vaid seal oli ta sünnikoht ja tema hiljemat tulekut Eestisse võib võtta kui "väljasaatmist" Siberist. Nemad kahekesi õppisid Piiteris tehnilist värki, lähemalt märkides teeasjandust.

Vastnimetatud viiele seltsis veel teine viis, kaks matemaatikut, üks majandusteadlane, üks arstiteadlane ja üks metsateadlane. Nii et pea kõik teadusalad olid asutajate "kümnikus" esindatud.

Hilisem aeg näitas, et nende poolt rajatud organisatsiooni järele oli vajadus ütlemata suur. Nad nagu aimasid ette, et Vene riik läheb vastu korralagedusele ja kaosele. Tuli mõtelda, mis teha, et eesti inimesi ei saadaks [illegible] kuda taasa lähenevasse kaosesse [illegible] koostööl ning kindla korra ja [illegible] organisatsioonina kujutasid nad [illegible] ka kujunes Korp! Rotalia Vene [illegible].

Võitlust alati väikesearvulise meeskonnaga, kuid nende kokkuhoidmine, üksteise vennalik toetamine, usk eesti rahva lähimasse tulevikku, paremale tulevikule vastuminekuks ja vankumatu tahe ning distsiplineeritud valmisolek oma rahva teenimiseks - kõik see oli selleks tugevaks alusmüüriks, millele rajati Korp! Rotalia - suuste, kindlate, iseteadvate ja tõsistumdega seotud vendade kogu.

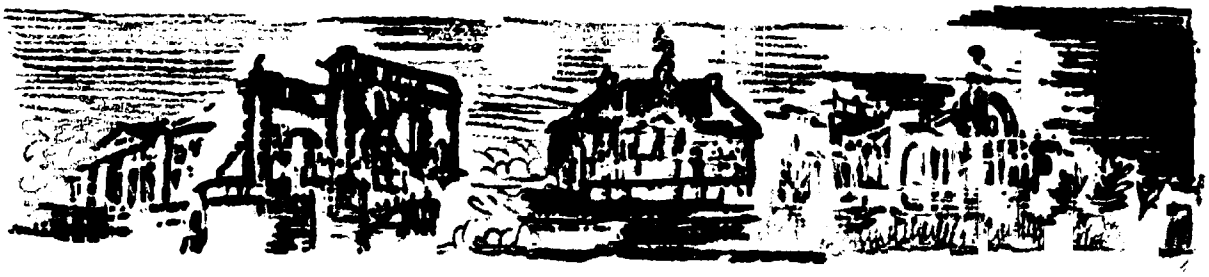
Napilt neli aastat sai Rotalia tegutseda Venemaa pealinnas ja sellest vaid üks aasta rahulikumates oludes. Siis oli aeg täis ja noorukil tuli lahkuda, lahkuda vajuvalt laevalt, milleks oli kaosesse ja korralagedusse uppuv Venemaa. Rotalia oli sisendanud oma liikmeteşse kõigepealt distsipliini ja korra pidamist. Ta püüdis seda õhutada ka Peterburi eesti koloniis üldiselt. Enne lahkumist sai Rotalia Peterburis kaasa teha eestlaste imposantse demonstratsiooni-rongikäigu, millega näidati pealinna vene rahvale, et meie kuulume korra ja distsipliini maailma. Ja sellega kujunes käiduks esimene osa Rotalia rändamisteest ning päästetud uude epooki mis päästa andis. Inimeludest ei saadud päästa Confr! Mihkel Matsi oma, sest ta langes Galiitsia rindel 12/6 1915. Teised esimesse maailmasõtta kistud rotalused, kes loetletud Rotalia 40. a. albumis, kui ka need pärastised rotalused, kes jagasid tolle ajajärgu sõjameeste saatust, suutsid säilitada oma elu ja hiljem astuda võitlusse eesti rahvale vabaduse ja rahvuslikku iseseisvuse kättevõitmiseks.

Käesoleva kirjutise raamidesse ei mahu heroilise vabadussõja vaatlemine ja vaagimine, samuti mitte rotaluste panuse hindamine selles eestlaste hiigelvõitluses. Viimases osas on pealegi Rotalia 40.a. album seda juba teinud, kuigi ruumi piiratusest tingituna vaid lühidases kokkuvõttes ja üldhinnangus. Ent ka see üldhinnang näitab selgelt, et rotaluste panus eesti vabadussõjas oli kõigiti väärikas.

Kuna "Meie Side" käesoleva numbri annab välja Rotalia Rootsi Koondis, siis tahan ma siinkohal nimetada kahe rotaluse nime, kes ka tegid vabadussõjas silmapaistva panuse, kuid rotalusteks said hiljem. Need on praegu Stockholmis asuvad Vill Vill Tönis K i n t ja Juhan R a u d m ä e. Tönis Kindile kui vene ohvitserile anti 1917.a. novembris 10 päeva aega minekuks Timanovka nimelisest linnakesest Odessasse - uude väeosse. Ta kasutas seda aega nii targasti, et jõudis Odessa asemel Eestisse ja aja kättejõudes võttis osa eesti rahva vabadusvõitlusest, alul 2. jalaväerügemendi koosseisus ja vabadussõjast, 12. detsembrist 1918 alates soomusrong nr. 2-1 - noorema ohvitserina, I. kuulipildujate komando ülemana ja oma sõjateenistuse lõpusopis tolle soomusrongi ülema k.t.-na. Rotaliasse tuli Tönis Kint nende põllumajandusteaduskonna üliõpilaste hulgas, kes panid aluse Rotalia Tartu epcogile 1924.a. alul.

Kolonel Juhan R a u d m ä e astus Korp! Rotaliasse paguluses. Ta tuli vene sõjaväest ohvitserina eesti rahvuslikku sõjaväkke 1918.a. alul. Võttis eesti vabadussõjast osa Soomusrongide Diviisi koosseisus. On vabaduristi kavaler ja lõpetanud eesti kõrgema sõjakooli. Peale vabadussõda oli ta Järva maleva ja pikemat aega Sakala maleva pealikuks. Teises maailmasõjas võttis ta osa dramaatilistest võitlustest vene punavägede sissetungi vast Eesti idapiiril r ü g e m e n d i ü l e m a n a.

Vill A. K ä b i n ütleb Rotalia 40-a. albumis muu hulgas: "... tervikuna on Rotalia eesti rahva, rahvuse ja kodumaa teenimise organisatsioon". Seda ta on olnud sünnist peale. Sel juht- ja põhimõttel läksid rotalused pea terves koosseisus vabadussõtta, andusid Eesti riigi administratiivsele, kultuurilisele ning majanduslisele ülesehitamisele ja muul viisil rahva teenimisele. See pühendumine oli nii täielik, et liikmetest ei jätkunud kellelgi aega kujundada Rotalia tegevusjätku peale Peterburi epooki Eesti oma ülikooli juures auväärses T a r t u linnas. Kuid see ei tähendanud mingil määral Rotalia kaotsiminekut. Seeme, mis Peterburis külvati, ei olnud koguselt suur, kuid idanemiseks, kasvamiseks ja kauniks viljaks kujunemiseks kõrgeväärtuslik ja kohandatav pea igasugusele pinnale ja ilmastikule.

Suurte maavärisemiste ja veeuputuste olustikus, ja kõnesolevaid aegu võib täiesti võrrelda niisuguse olustikuga, on elu hoidmiseks ja edasikandmiseks ütlemata suur tähtsus ka pisitillukesel kindlal jalgealusel või saarekesel. Sellise s a a r e k e s e n a R o t a l i a j a o k s võtsid oma alla Berliinis 1923.a. alul seitse Berliini Tehnikaülikooli üliõpilast: R. A d a m s, A. A h m a n, vennaksed B e c k m a n i d, J. L i i b a n t, J. T o o m e s ja J. J ä ä r a t s, kellele peatselt lisandusid sama ülikooli üliõpilased O. O r g, A. S ö b e r ja A. T a m m. Nii kujunes ka Berliini epoogi kandjate kogu 10-liikmeliseks. Olgu märkida, et selle arvu kokkusaamine Berliinis tol ajal õppivast umbes 70 eesti üliõpilasest oli kaugelt raskem, kui Rotalia asutajail 1913.a. Peterburis, kus siis õppis umbes 300 eesti üliõpilast. Nagu Peterburis, nii jäi ka Berliini väike kogu kindlalt ühte, kuni nad võisid Rotalia laeva juhtida tema kodusadamasse - Eestisse Emajõe linna ja seal selle üle anda Rotalia Kolmanda epoogi kandjaile. Käesoleva kirjutise raamidesse ei mahu Berliini epoogi lähem vaatlemine. Pealegi on seda juba tehtud nii Rotalia 35.a. tegevuse tähistamise väikeses albumis, mis välja anti Rotalia Rootsi Koondise poolt 1948.a. novembris ja mõõdumud aastal väljaantud Rotalia 40.a. tegevuse tähistamise albumis, kõige täielikumalt aga Berliini konvendi omaaegse kirjatoimetaja Vil! Toomese poolt 1952.a. Stockholmis väljaantud "Meie Sides" nr. 5/6.

Siinkohal olgu aga veel kord esile tõstetud seda sügavalt vennalikku ja Rotalia kõrgemate eesmärkide kohast abi ja nõu, mida Berliini noorele konvendile pakkus ja pühendas ainuke Rotalia konvendi täieliku koosseisu sealseid rotalusi - tolleaegne Confr! Kaarel M a r t i n, kes ka õppis Saksamaal tehnikaülikoolis. Tema panus oli ka hiljem kodumaal Rotalia tegevuse edasiviimiseks ja süvendamiseks silmapaistev ning see kandus üle ka Rotalia tegevusajajärku paguluses, alul Saksamaal ja hiljem U S A-s. Meie kõigi sügavaks kurvastuseks lahkus Vil! Kaarel M a r t i n meie hulgast surma läbi 5/3 k. a.

Kolmas on otsustav ja kolmas on see päris õige, ütleb rahvatarkus. Ja Tartu epook oli kolmas. Selle epoogi alustajaiks said need 15 Tartu ülikooli põllumajandusteaduskonna üliõpilast, kes Berliini Konvendi poolt jaatavalt otsustatud sooviavalduste põhjal vastu võeti Korp! Rotalia lihtliikmeiks 24. v e e b r u a r i l 1 9 2 4. aastal T a r t u s. Sissejuhatuse tegijaina olid kaasas Rotalia "vanast kaardiväest" Tartu ülikoolis õppivast neljast üliõpilasest kaks kohalolevat, nimelt Fred T o m i n g a s ja Arved R i k m a n. Nende "vanade burshide" abi ja nõu osutus ka kõigiti oluliseks, nagu kindla korra ja distsipliini sirgjoonelisel läbiviimisel hiljem selgus. Kõik, mis väljaspool kodumaad oli rajatud ning ehitatud, pidi nüüd tulema viimistlemisele.

Nod 15 olid: V. Bachman (hiljem Ojamaa), K. Einer, A. Eslas, G.JAkobson, A. Käbin, P. Kint, T. Kint, A. Oja, A. Onno, J. Rebane, E. Roger, N. Roosa (hiljem Terasmäe) R. Ruus, J. Velitar ja J. Viilup. Eelpool kuulsime, kuidas Rotalia kahe esimese epoogi juures erilist osa etendas arv 10. See maagiline arv pani end maksma ka Tartu konvendi esimese coetuse suhtes sel teel, et vastnimetatud 15 lihtliikmest 5 ei pidanud Peterburi konvendi kooliga Olderm! Fred Tomingase poolt kindlakäeliselt läbiviidud korporatsiooni korrale vastu ja lahkusid. Ülejäänud lo jäid aga ühte kindlasti ja neist on vähemalt 7 vabas maailmas. Suured kuid lödvad ühendused lagunevad, väikesed ent tihedalt seotud ja homogeensed elavad aga üle kõik raskused ja kasvavad suureks.

On ülearune hakata käesolevas kirjutises vaatlema ja hindama, mida Rotalia andis Eestile üldiselt ja meile rotalustele eriti oma jõulisel kodumaa tegevuse perioodil. Nii nagu Eesti Vabariik saavutas oma lühikese iseseisvuse kestel imesteldavalt suuri edutulemusi, nönda ka Rotalia arenes kiirelt ning jõuliselt, kujunedes 1939. aastaks suurimaks üliõpilaskorporatsiooniks Eestis.

Kuid mitte liikmete arvu suurus polnud see, mida Rotalia seadis esikohale, vaid et tema kui üliõpilaste intiimorganisatsiooni liikmeskond oleks hingestatud söprade ja vendade tihedalt ühendatud ning tugevalt kokkuhoidev kogu. Rotalia on alati seadnud peaülesandeks oma liikmete kasvatusliku külje. Ausus töös ja tegevuses, kindlus ja korrektsus esinemises, korra ja distsipliini tõsine austamine ja pidamine ning oma rahva ja riigi teenimine kõrgemal kõigest muust - see oli ja on Rotalia kasvatuse peaeesmärk ja ideaal. Tartu epoogil Rotalia jõudis ikka lähemale ja lähemale nendele ideaalidele oma liikmete kasvatamises ja nende tegevuse vormimises, mis asutajail mõlkus meeles, kui nad löid Rotalia.

Kuidkesst seda võimast edukäiku tuli meie põline idavaenlane ja lammutas meie organisatsiooni, hävitas või viis Siberi sunnitöölaagritesse suure hulga meie kaasvendadest, lükkas õigusteta terroriolukorda meie kodumaale jäänud kaasvennad ja sundis meid valima kodumaalt pögenemise raske ja südamele valusa tee.

Korp! Rotalia on karmi saatuse läbi paisatud võõrsile meie isade maalt, ta on lammutatud, kuid ta elab edasi - elab edasi Rootsis, U S A-s, Kanadas, Austraalias ja üksikute rotaluste näol veel paljudes kohtades üle maailma. Täitkem igaüks oma kohut, et võiksime kõik need Rotalia üksused kord viia elujõulistena Tartu ja Tallinnasse - ühise ja võimsa Rotalia taastamiseks. 10 a. paguluses peaks küll meile teadvusse toonud olema, mida ja kuidas teha. Nii siis - aususe, kindluse, isateadvuse ja ühistunde vaimus - söpruse ja vendluse süvendamisele ning oma rahva ja kodumma kõrgemate paleuste teenimisele!

A. Keller, Rot! Vil!

Rotalia seisukoht.

Paistab, et meie sissepoliitikas, s.o. parteipoliitilises tegutsemises, on üliõpilasorganisatsioonidele omistatud üsna suurt tähtsust. See on vist tingitud sellest, et meie omaaegsetest poliitilistest parteidest on järele jäänud vaid killud, mis eri maades omakorda on veelgi lõhenenud. See lõhenemine on olnud tingitud mitmesugustest asjaoludest, aga palju on selleks kaasa aidanud ka omaaegsete tegelaste tuleviku-ambitsioonid. Peaaegu kõik meil kodumaal kunagi olemas olnud parteid ja parteikesed on jälle ülesäratatud, kuigi nii mõnigi neist oli juba kodumaal kadule määratud. Lisaks neile on tekkinud veel uusi nimelisi grupikesi, mis kohandavad ennast erimaade pererahva parteidele. Usun, et meil paguluses on vist köik maailmas olemasolevad parteid esindatud.

Köikide nende parteide vastu ei saaks ju kellelgi midagi olla senikaua, kui nad oma esindajate kaudu osa võtavad igasugustest mõeldavatest konverentsidest ja kongressidest ja meie ühise asja kasuks töötavad, meie nõudmisi esitavad kodumaa vabastamiseks ning meie asja vastu arusaamist ja heatahtlikkust nõutavad. Selge on aga ka see, et köik need parteid ja grupid ei saa kunagi muutuda elujõulisteks, et meie sisseelus määravat osa etendada. Meie kogu on siiski niivõrd väike, et ta ei suuda köiki neid kanda. Ja seesmine vajadus nende järele puudub.

Kui nende parteide tegelased sellest aru saaksid ja sellega lepiksid, siis oleks ju asi enam-vähem korras. Häda seisab aga selles, et köik tahavad suurt osa etendada ja loodavad seda teha ka tulevikus. Seepärast avaldavad nad üsna energilist tegevust poolehoidjate värbamisel, et oleks võimalik näidata, et neid tuleb meie asjade otsustamisel tõsiselt arvestada, nad koaleeruvad üksteisega, esitavad nõudmisi ja vastunõudmisi. Niisuguse värbamise puhul on üsna loomulik, et pilgud on jäänud peatuma ka üliõpilasorganisatsioonidele. Neid siis tahetakse oma taha tõmmata. Üliõpilasorganisatsioonid olid vist ainukesed organisatsioonid, kes ennast võõrsil kohe koondama hakkasid, kelle liikmete vahel on tihe ja tugev side. Seega siis teatav organiseeritud jõud. Pealegi kuulub suur hulk parteide juhte ja tegelasi ise ka ühte või teise üliõpilasorganisatsiooni. Nõnda on siis üsna loomulik, et ka üliõpilasorganisatsioone hakati tõmbama oma kokkulepetesse ja kauplemistesse. Seejuures unustati aga hoopis ära, et üliõpilasorganisatsioonid pole poliitilised ühingud, neid ei saa parteidena kasutada ega parteivõtteid nende suhtes rakendada. Üliõpilasorganisatsioonide liikmeid ja vilistlasi ei saa sundida kuuluma ühte või teise grupeeringusse, mõtlema või hääletama teataval ette otsustatud viisil. Poliitilise partei distsipliin nõuab, et teatavas küsimuses tuleb ühtselt hääletada ette

kindlaksmääratud ja kohustuseks tehtud viisil.

Niisugust toimet poliitilistes küsimustes nõuda üliõpilasorganisatsioonide liikmeilt on sama hea kui mõeldamatu. Viimaste liikmete suhtes võib sellistel juhtudel kõnesse tulla vaid üks ja ainukene seisukoht - iga liige otsustab ja hääletab individuaalselt oma südametunnistuse ja parema arusaamise järele. Sundus või ettekirjutus ses suhtes ei ole neile talutav mingil kujul. Seepärast on juba ette määratud äparduma igasugune poliitiline kokkulepe üksikute isikute vahel, milles on arvestatud üliõpilasorganisatsiooni kui terviku seisukohta ja toetust.

Poliitilisi sobitusi saab üliõpilasorganisatsiooni liige teha ainult individuaalselt oma nimel või selle partei nimel, mida esindatakse, kunagi aga mitte oma üliõpilasorganisatsiooni nimel. Kui sellest lihtsast tõest ei taheta aru saada, siis on paratamatu pettumus, kibestus ja etteheited hiljem, kui selgub, et on kalkuleeritud valesti.

Kes meist pole kuulnud, et selle või tolle ettevõtte või grupi taga seisab see või teine üliõpilasorganisatsioon. See pole aga kunagi õige või see on ainult poolik tõde. Osa teatava organisatsiooni liikmeid võib küll sinna kuuluda, aga osa võib pooldada ja toetada hoopis vastasleeri.

Nõnda see tavaliselt ongi. Igal juhul pole üliõpilasorganisatsioonil kui tervikul niisuguse asjaga midagi ühist ega mingit tegu. Seda asjaolu tuleb alati silmas pidada, et mitte olla oma otsustes ülekohtune ega ühekülgne.

Missugune on siis R o t a l i a seisukoht? Mis asjas - teatavasse parteisse või poliitilisse gruppi kuulumise või nende toetamise suhtes? Seda ei tea keegi. Õigemini - selles asjas ei ole R o t a l i a l mingit seisukohta. Saab olla seisukoht vaid igal liikmel omaette ja igaüks talitab oma parima ja vaba äratundmise järele ning omal vastutusel. Keegi pole volitatud ega õigustatud kõnelema ega otsustama neis asjus Rotalia nimel. Kodurahu seisukohast ja eksimuste ning väärsammude ärahoidmiseks oleks ainuõige, kui ükski liige ei püüaks veenda ennast ega teisi, et tema seisukohad on ka Rotalia seisukohad. Seda need ju pole. Vähemalt minu seisukoht neis asjus on olnud alati niisugune.

V. K l a u r e n
Rot! vil!

Mõtted meie korporatsioonist ja meist endist.

Mõtted praeguse meie korp!i eksisteerimise võimaluste, väljavaadete ja rakendusmeetodite kohta on kindlasti erinevad meie hulgas ja see on ka loomulik meie praeguse ebanormaalse seisundi tõttu - väljatõmmatud oma kodumaast, omaseiks saanud vaadetest ja eluviisidest ja sissepoogitud uutesse ühiskondadesse, millised mitmesuguses ulatuses on meile võõrad, kuid ajaga sissevajutavad meile oma jäljendid ja seetõttu hakkavad ka meie arusaamad muutuma ja kohanema uutele oludele ning eluvõitluses muutuvad ja kahvatuvad paljudki mõisted, mis meil kodumaal "kaljukindlad" olid.

Seetõttu on ka selge, et meie korp!il on tulevikus küllaltki palju võitlusi ja raskusi teel ees, eriti kuna ta on ideeline organisatsioon ja ideelisel pinnal võitlemine ei ole materjaalselt tasuv ja seetõttu tagaplaanile nihkuv, kuna pagulasoludes elades kahjuks palju rohkem on domineerivad materjaalsed tegurid, kui see on normaalses olukorras.

Uueks tähtsaks teguriks praegusel ajal näib kujunevat aja-faktor - "ei mul jätku aega sellega tegeleda" - muutub päris tavaliseks väljenduseks valimiste ja teiste korp!i funktsioonide läbiviimisel ja eriti Stockholmi Koondises paistab kõikkidel tegevliikmetel nii vähe aega olevat, et olla võimatu moodustada presiidiumi tegevliikmetest. On ju arusaadav, et õppival noorusel läheb hulk aega akadeemilise töö jaoks ja osa tegevliikmetest on veel teenistuses. Kuid kui tahetakse olla väärikline ja aktiivne liige ühes ideelises organisatsioonis, siis peab selle jaoks aega leiduma, vastasel korral muututakse ainult organisatsiooni passiivseks osaks, kes ootab, et küll teised teevad - ja niimoodi jääb "tegijate" hulk ikka vähemaks ja vähemaks ja mõne aja pärast neid enam polegi. Ka ei saa passiivne liige olla enam aktiivseks ideekandjaks ja levitajaks, kuna tal enam pole aega selle idee jaoks. Sellest tulenevad uued järeldused, nagu juurdekasvu vähenemine, konvendi juhtimise üleminek vilistlaste kätte - s.t. juhtkonna vananemine konvendi osas, nooremate liikmete isetegevuse loidumine, stagneerumine vanadesse mälestustesse jne. Nooremate hulgas tekivad võib-olla isegi mõtted, kas korp!i vorm ja sisu on enam ajakohased ja vajalikud ja kas on veel suurt sihti ja sisu, et selle eest vaeva näha? Ka ei ole korporatiivne mõttekäik ja aktiivsus pärilikkuse teel edasiantavad ja sellele ei saa ehitada korp!i edasi püsimist.

Ja mis siis nõuab korp! oma liikmetelt? Ei midagi kohutavat ega raskest : ausust, vendlust, isamaa-armastust ja korrektset käitumist. Need on nõuded, mis inimene oma elus alati ja väga vajab ja nende omandamine ei saa kellegile suuri raskusi valmistada, kuna iga inimese juures on eeldused nendeks nõueteks olemas ja korp! tahab neid ainult süvendada ja püsivateks

muuta. Kuna need nõuded on niivõrt suure tähtsusega iga korp! liikme edaspidises elus, siis tuleb nende eest ohverdada oma aega korp!ile.

Praegu kuuldub sageli väljendusi, et noored üliõpilased (ja ka nooremad liikmed) ei leia midagi huvitavat ega siduvat korp!i elus ja et noortel on olemas teised organisatsioonid, mis neid rohkem "tõmbavad", nagu skautlus, spordiorganisatsioonid jne. Miks on siis korp! kaotanud oma külgetõmbejõu noorte suhtes? Loomulikult on siin üheks suuremakspiduriks konvendi tegevuses tema kokkusurutud iseloom - oma ruumide ja ressurside puudumine. Kuid üheks põhjuseks on kindlasti ka nn. koondis-konvent, mis ei paku kuigi suuri võimalusi noortele isetegevuseks, kuna siin peamiselt vilistlased "teevad" tegevkonventi, kuna teistes noorte organisatsioonides noored ise peavad käed külge lööma ja organisatsiooni edasi viima - ja see on see külgetõmbejõud, mis seob noori, kuna nad on tulvil täis isetegevust. Kui samadel tudengitel jatkub aega intensiivselt tegutseda teistes organisatsioonides aga mitte korp!is, siis see näitab selgelt, et korp! on oma tähtsuse nende silmis kaotanud, kuna nad ei leia säält kõlapinda ega tegevusvälja oma tahetele ja tunnetele.

Aga mis siis ette võtta ja kas saab parandada praegust olukorda? Minu arvates oleks siin võimalikuks paremaks sammuks tegev-konvendi taastamine, nii nagu ta kodukorras fikseeritud on - s.o. tegevkonvendi kui primaarse korp!i organi juhtimise panemine tegevliikmetele. Vilistlaskogu jäägu ikka vilistlaskoguks ja olgu nõuandvaks (mitte määravaks) ja toetajaks organiks korp!i struktuuris. Vilistlastele jäävad küllaltki tähtsad ülesanded tegevliikmete tutvustamisel seltskondliku eluga ja püüda anda selles nendele vilumust käitumises ja diskussioonis. Just seltskondliku "lihvi" suhtes ei saa tegevkonvent praegu kanda neid kulutusi, mis korp!i tegevuses nõuetavad oleks ja seepärast tuleks siin vilistlastel oma aitav käsi ulatada. Kui suurt osa seltskondlik vilumus mängib ühe akadeemilise inimese edaspidises elukäigus, on selge meile kõigile ja selle andmine noortele liikmetele oli vanasti Eestis ja on alati ka edaspidi väga oluline. Eestis oli vilistlastel ilus komme kutsuda noorliikmeid ja ka tegevliikmeid pühapäeviti oma perekonda ja vahete-vahel ka restoraanidesse ja teatrisse. Selle kombe uuesti tõsiselt kättevõtmine oleks väga tervitatav ja aitaks palju kaasa kontakti tihenemises konvendi liikmete ja vilistlaste vahel ja abistaks väga palju oldermani tema ülesannete täitmisel. Ja majanduslikult ei tohiks see mitte enam raske olla enamusele vilistlastest, kuna üldiselt on juba jõutud küllaltki hääde sissetulekuteni. Iganädalased kokkutulekud koondises on loomulikult vajalikud ja hääd, kuid need ei suuda asendada isiklikke külastusvisiite, kuna esimesed omavad rohkem programmilist ja ametlikku iseloomu.

Ja põhjuseks, minu arvates, miks just eriti tähtis korp!i tuleviku huvides on luua tegevkonvent, mida juhivad ainult tegvliikmed, on see et 4-5 aasta pärast hakkavad lõpetama gümnaasiumi noored, kes meie kodumaast enam midagi isiklikult ei mäleta ehk pole kodumaad näinudki ja need mälestused kodumaast ja kontaktid, mis sageli nüüd noori korp!i on toonud, puuduvad täielikult ja kui siis selles lähedas tulevikus puudub meil näiteks siin Rootsis vastav tegevkonvent, kes neid noori paremini möista ja siduda oskaks, siis puuduvad meil küll väljavaated järelkasvu luua. Iga vilistlane jääb aastatega rohkem ja rohkem konservatiivsemaks ja hoiab kinni sellest, mis oli kuldne tema nooruse-tudengi ajal - ja kuigi ta katsub end sobitada muutuvasse ühidkonda, siis vähemalt sisemiselt jääb ta ikka oma vana juurde kindlaks.

Ma ei taha eeltooduga sugugi ütelda, et peame hakkama oma korp!i ümberkujundama mingiks moodsaks slaageriks, kuid meie ei saa ka takistada evolutsiooni ja vaadete muutumist, mis toimub igas ühiskonnas meie ümber, ja et unistada ühest saarekesest suures okeaanis, kus köik jääks muutumatuks nii, nagu see vanasti oli, ei ole realistlik.

Mis puutub meie praegusesse kodukorda, siis minu arvates ei ole vajadust seda muuta nii suurelt, et korp!i struktuur selle tõttu muutuks hoopis teiseks - nagu näiteks fikseerida kodukorras nn. konvent-koondis, kus tegevkonvendi moodustaks vilistlaste ja tegevliikmete segu ja selle jaoks väljatöötada uus "seadustekogu". See praegune moodus on ikkagi ajutine ja provisoorne lahendus ja sellelt tuleks alati katsuda tagasi minna kodukorra alusele. Ainult aktiivne tegvkonvent aktiivsetest tegevliikmetest on võimeline garanteerima korp!i edasipüsimise ja edasi arenemise. Seepärast on vägagi rõõmustav ja julgustav, et Ühendriikides ja Kanaadas jõutakse edasi tegevkonvendi kujundamisel ja ma usun, et meie siin ka Rootsis selleni jõuame. Väiksemaid muutusi kodukorra rakendamisel ja mõnede kommete liberaliseerimist kirjutavad juba ajanõuded ja muutunud olukorrad ette, kuid oma põhiprintsiipides jäägu vana kodukord ikka selleks, mis ta siiani on olnud ja meid koondanud ja koos hoidnud.

Lõpuks tahaksin ma südamele panna igale noorliikmele kes korp!i astub ja igale tegevliikmele, et korp! saab püsida ainult siis elujõulisena ja areneda edasi, kui igaüks selle oma südameasjaks võtab, selle eest vaeva näeb ja oma kallist aega temale ohverdab, vaatamata sellele, et korp! oma liikmetele mitte alati ainult meeldivaid ülesandeid ei pane ja võib-olla mõnedki probleemid tunduvad vananenutena ja ülearustena - kuid ajaratas ise lihvib pikkamööda ära mittesobiva ja vaatamata köigile raskustele jääme alati üheks vendlikult liitunud pereks ja säilitame ja viime edasi oma korp!i kui ühe tugeva organisatsiooni iseseisvast Eesti Vabariigist!

A. T o m e s
Rot! Vil!

Hääletusmenetluse reformeerimisest koondise piires.

– Rotalia Rootsi Koondise presiidium saatis sel sügisel laiali kutsed "KV"-le Stockholmis. EKK päevakorras oli muuseas Korp! Rotalia Vil! kogu juhatusse nende liikmete valimine, millised koondistevahelise kokkuleppe kohaselt kuulusid valimisele Rootsis asuvate Vil!-te hulgast ja nimelt - esimees ja kaks juhatuse liiget. Presiidium omaltpoolt esitas igale valitavale kohale ühe kandidaadi.

Selleks, et ka väljaspool Stockholmi asuvad rotalused saaksid osa võtta mõnede päevakorras olevate üldise tähtsusega küsimuste arutamisest, palus presiidium Göteborgi ja Lundi osakondi arutada läbi küsimused ning teostada valimised enne EKK-d ning teatada tulemused Stockholmi, kus siis osakondade hääletustulemused ning seisukohad saaksid rakendatud "peakoosoleku" käiku. Üksikud liikmed väljaspool osakondi võisid anda omad arvamised teada presiidiumile, samuti omad hääled.

Koosoleku kutse sõnastusest ei selgunud, mis võiks juhtuda siis, kui valimiste osas keegi meist ei oleks aktsepteerinud kandidaate. Kas presiidium nägi ette sellist võimalust? Muidugi oli võimalus seada üles uusi kandidaate EKK-st osavõtjatel. Sel juhul aga puudus võimalus nendele uutele kandidaatidele hääletada nendel, kes ei saanud osa võtta koosolekust Stockholmis s.o. enamusel koondise liikmetest. Sama kehtis teiste küsimuste kohta. "Provints" võis küll avaldada oma arvamisi, aga ta ei saanud avaldada mõju selleks, et tema presiidiumi arusaamast erinevad vaated pääseksid maksvusele.

Meie teame kõik väga hästi, et igal vilistlasel on õigus seada üles kandidaate vilistlaskogu juhatuse liikmete valimisel. Ma olen kindel, et ka presiidium sääl kaugel Stockholmis on selles vägagi teadlik, kuid ma pean temale ette heitma, et ta ei mõelnud läbi koosoleku kutse teksti ning jättis sõnaselgelt ütlemata, kuidas ta kavatseb talitada, kui peaks kerkima üles teisi kandidaate presiidiumi poolt esitatute kõrval, või uusi ettepanekuid päevakorda võetud küsimustes.

Kui jätta kõrvale antud konkreetsel juhul esinenud väärratused ning otsida uudsust rakendatud menetluses, siis peame teadma, et vilistlaskogu juhatuse valimistel on sarnanevat moodust kasutatud juba varem. Vahe on seisnud vaid selles, et küsimustega on pööratud koondiste kuid mitte üksikute vilistlaste või osakondade poole. Minule isiklikult on see esimene võimalus, mil ma praktiliselt sain võtta osa sellistest valimistest. Teoreetiline võimalus on mul ju olnud alati. Selleks pidanuks ma vaid parajal ajal sõitma Stockholmi ning osa võtma vastavast koosolekust.

Meie võime nüüd küsida, kas seda täiesti uut või peaaegu uut moodust võib hinnata Rotalia tegevuse seisukohalt positiivseks või negatiivseks. Kui asja vaadelda Göteborgi horisondilt, siis oli see kahtlemata samm edasi. Juba 1947.a. leppisid Stockholmi ja Göteborgi tolleaegsed seniorid kokku selles, et igakord enne n.n. aasta-peakoosolekut, mis leiab aset Stockholmis seoses aastapäeva kommersiga, saadetakse Göteborgi osakonnale koosoleku päevakord koos Stockholmi presiidiumi seisukohtadega päevakorras olevate küsimuste kohta. Göteborgi osakond pidi arutama neid küsimusi ning esitama omad arvamised Stockholmi sõitnud esindaja kaudu. Selline oli kokkulepe, mida aastate jooksul korduvalt on kinnitatud, kuid mida kunagi täidetud ei ole. Ülaltoodud juhus oli e s i m e n e, mil väljaspool Stockholmi asuvad rotalused said osa võtta neid kõiki huvitavate küsimuste otsustamisest ning valimistest osaliseltki. Võimalust sõita Stockholmi ning isiklikult osa võtta kõigist tähtsaist koosolekuist - ja, seda ei ole ju kellelgi.

Rootsi Koondise presiidiumi praegune lahendust ei ole terviklik ja seepärast ei ole see rahuldav. Kui oletada, et uute kandidaatide esitamise õigus ja võimalus jäi "avastamata", tänu koosoleku kutse või teadaande ebaselgusele, siis ei võinud loota kuskilt poolt uute kandidaatide esitamist. Jäänuks siis üles kolmele kohale ainult kolm kandidaati või teiste sõnadega - igale kohale üks kandidaat. Tegelikult see nõnda kujuneski, kuigi ei saa ütelda, kas kavajaliku selguse puhul oleks seatud üles uusi kandidaate, või oleks ühinetud presiidiumi poolt esitatud kandidaatidega. Kuidas sellega ka oli või ei olnud, saab juhul, kui igale kohale esineb vaid üks kandidaat, hääletada vaid poolt või vastu. Vastuhäälte olles enamuses jääks vastav funktsionäär valimata.

Teiste küsimuste arutamisel saaks väljaspool Stockholmi asuv rotalus küll avaldada erinevaid arvamusi, aga ta ei saaks mitte osa võtta enda poolt esitatud ev. parandusettepaneku hääletamisest. See ülesanne jääks Stockholmis kokkuastuva väiksearvulise kogu lahendada. Need puudused seekordses menetluses on võrdlemisi olulised. Seepärast tahaksin mina täiendada Stockholmi presiidiumi poolt kasutamisele võetud moodust alljärgnevalt.

Asjaarutamine resp. hääletamine toimub kahes etapis. Esimeses etapis presiidium saadab oma enda või tema kaudu esitatud ettepaneku või Kandidaadi(d) koos oma seisukohaga kirjateel kõigile koondise liikmeile, või vastaval erikorral kõigile koondise koosseisu kuuluvaile Vil! Need esitavad kindlaksmääratud aja jooksul omad eriarvamused, ettepanekud resp. kandidaadid presiidiumile, kes koostab lühikese objektiivse kokkuvõtte kõigist seisukohtadest resp. kandidaatide nimekirja, saates selle laiali liikmeile. Teises etapis toimub küsimuste otsustamine kirjaliku hääletamise teel,

samuti valimised. Valimiste osas on nõnda võimalik korraldada vaid selliseid, kus otsustamine sünnib liht-häälteenamusega.

Võib juhtuda, et asja selgitamisel mõnel juhul on vajalik isegi kolmas etapp - esimese ja teise etapi vahel. Osakondades - Stockholmis, Göteborgis ja Lundis - peaks küsimusi võimaluse korral arutama koosolekuil ning hääletamise tulemused tervikuna summeerima - nii poolt - kui vastuhääled. Sel teel oleks võimalik integreerida terve Rootsi koondise tahet, mis organisatsiooni ühtlusele kahtlemata oleks kasuks ning vähendaks "lokaalpatriootlikke" pingeid.

Siin esitatud protseduur on keeruline ja aeganõudev. Seepärast tuleks seda rakendada vaid põhimõtteliselt oluliste küsimuste otsustamisel.

Muidugi tohiks ülalkirjeldatud menetlus olla sama kasulik USA, Kanada ja Austraalia koondistes, kui siin Rootsis. Kuigi näiteks New Yorgis on olemas tegevkonvent, asuvad selle liikmed laialipillatuina üle USA mandri. Konvent teeb oma otsused enamal jaol juhtudel väiksearvulises koosseisus. See on ju kooskõlas kodukorraga, mille kohaselt kvoorumi moodustavad 2/3 koosolekulinnas viibivaist konvendi liikmeist, kuid sisuliselt, ja seda just pagulusoludest tingituna, ei saa seda pidada õiglaseks ning rahuldavaks.

Millist tuge võiks leida ettepandud menetlusele kodukorrast? Kodukord näeb ette häälte delegeerimist üksikute küsimuste otsustamiseks kirja teel. Kui kirja teel ära antud häältele anda volituse kuju ning adresseerida volitused koondise seniori nimele, tohiks asja vormiline külg olla korras. Meenutagem veel, et kodukorra kohaselt Tartu ja Tallinna konvendid teatud küsimustes olid olenevad vastastikkusest heast arusaamisest. Ma usun seepärast, et ülal esitatud talitusviis ei ole vastolus kodukorraga, iseäranis aga selle vaimuga. Tahan seepärast loota, et Stockholmi presiidiumi erakordne samm täiendatud kujul leiab tulevikus kasutamist kõigi Rotalia koondiste piires - meie organisatsiooni kui terviku kasuks ja hüvanguks.

Vitold Saretok
Rot! Vil!

M E I E V A N A D.

Tänu "Meie Side" Ameerika noortele toimetajatele ja kaastöölistele oleme võinud pidevalt jälgida huvi ja diskussiooni küsimuste üle, kuidas muuta Rotaliat elu- ja teovõimsamaks. Meie, vilistlased ja vanemad confraterid, võib olla ei oska praegu hinnatagi, kui suure teene Rotalia elushoidmiseks on öieti teinud confr!!' H. Grabi, A. Millert, R. Grabi ja teised. Tihti kui meie nende artikleid ja arvamisi ehk hindamegi, siis suure kriitikaga ning ei ole võimata, et vahel vist on avaldatud isegi arvamist, kas sellised noorte sõnavõtud on õigustatud trükitult ilmuma "Meie Side" veergudel? Minu seisukohad on siin aga nende vilistlastega vastukäivad ja minu poolehoid kaldub ülekaalukalt noortele. Mina hindan suurima lugupidamisega noorte sõnavõtte ja julgen öelda, kui poleks noid noorte sõnavõtte olnud, siis vist oleksime juba seisnud küsimuse ees, kas mitte lõpetada "Meie Side" korrapärane ilmumine.

Minu käesolevad read ei ole aga mõeldud esmajoones noorte confraterite kiitmiseks, vaid peamiselt vanade tegevuse või õigemini tegevusetuse vaatlemiseks. Noored on tõstnud üles küsimuse, kuidas oleks võimalik Rotalia elu, nii sisemiselt kui ka väliselt, aktiviseerida, meie vanad aga otsime võimalusi selle passiivsemaks muutmiseks ja toome lahendusena esile uue kodukorra tegemise. Kas on siis meie siht, et senised ja uued teoreetiliselt hääd näivad normid veel enam kinnitada koodeksisse, kusjuures hiljem nende normide täitmisest hakatakse teataval määral jällegi kõrvale hoiduma või kui nende täpne täitmine ja ka tundmine tülikas on - siis jäädakse organisatsiooni tegevusest lihtsalt eemale. Kas lahendame meie praegu midagi uue kodukorra koostamisega, kus üksikud rotaluste grupid on laiali paisatud üle kogu maailma ja kus lokaalsed olamistingimused on tihti diametraalselt erinevad? Meil on koostatud kodukord omariikluse parimail päivil ja miks mitte seda rakendada selles osas ja nois piires, mis vastavalt oludele, olgu need siis geograafilised või ajalised, oleksid sobivad meie perele. Oleme ju alati püüdnud täita kodukorra norme oma parima äratundmise järele ja kui noid norme pole olnud võimalik täita, eks me siis oleme püüdnud leida lahendust oma parema südametunnistuse järgi (vaata vil! V. Saretoki artikel: Rotalia struktuurist paguluses.- M.S.Nr. 2/1954 lhk. 2). Seda printsiipi oleme püüdnud möödunud 10-ne aasta jooksul rakendada ja see on annud päris rahuldavaid tulemusi meie senises tegevuses.

Moodne õigusteadus oma õpetusega seaduste, normide ja korralduste üle ei pea enam sobivaks iga pisiasja ja võimalust paragrahvi alla viia ja eelistab praegu raamseaduseid ning raamnorme, kus seaduse või normi rakendajale on jäetud suured võimalused tõlgendamiseks. Kas sama suuna ei peaks ka meie võtma ja laiendama võimalusi endi seniste kodukorra normide

tõlgendamiseks. Juhul kui praeguses kodukorras peaks puuduma vajalik norm vastavale olukorrale, siis asjaosaline kohalik koondis, omas piires, oleks õigustatud ilma erilise kodukorra paragrahvita, rakendama sobivaid uususi. Uue kodukorra koostamine tohiks ikkagi jutu alla tulla kord Eestis.

Kuigi ma ei pea põhjendatuks kodukorra muutmist, siis see ei tähenda, et meie ei vajaks uuendusi, aktiivsemat tegevust ning uute suunade leidmist, millised ühelt_poolt võiksid noori rohkem kaasa tõmmata ja teiselt poolt võiksid noortes äratada enam huvi meie senise tegevuse jätkamiseks.

Esmajoones tuleks vanadel senisest veel enam pingutada ja otsida ning ka leida uusi võimalusi noortele edasiõppimiseks. Ei saa salata, siin on teatav tänuväärne_töö tehtud, kuid ma usun ka palju saaks ja oleks veel teha. Tänapäeva noored hankides omale akadeemilist haridust, võtavad kaalutluse alla kõige pealt need alad, milliste kaudu on võimalik kiiresti saada rahuldavat majanduslikku sissetulekut. See on ka arusaadav, sest möödunud_kümme aastat on näidanud, et noil kes õppimisega koos omasid ka praktilise kutse, kiiremalt majanduslikult söltumatuiks muutusid kui teised, kelle huviala_oli olnud humanitaarteaduste vallas. Just siin oleks aga vanadel ülesanne selgitada asjasthuvitatud noortele, et eesti akadeemikute hulgas läheb vaja ka mehi humanitaarteaduste aladelt, eriti spetsialiste eesti_keele, -kirjanduse ja -ajaloo alalt. Võib olla on eestlaste hulgas noori ja võib olla on isegi meie endi_ridades noori confratereid, kes huviga jätkaksid oma stuudiume noil radadel, kuid majanduslikud kaalutlused sunnivad valima_praktilisemad alad. Tuleks astuda ühendusse_vastavate välismaa ülikoolidega, samuti otsida kontakti organisatsioonidega, sobivate majandus_like võimaluste leidmiseks meie üliõpilastele. Eesti ainete õppimiseks oleks praegu ainsa võimalusena Soome ülikoolid. Kas kaasvilistlased ja confraterid, kes omavad Soomes palju sõpru, ei leiaks võimalust kontakti astumiseks meie höimudega nondes küsimustes? Eesti iseseisvuse ajal_leiti küllaldaselt võimalusi vastastikusteks stipendiumideks, nüüd tänapäeval langeb arusaadavalt meiepoolne kompensatsioon ära, kuid ka_vanasti polnud alati sellised stipendiumid_antud ega mõeldutki kompenseerimiseks, eriti kui asi puutus liivlasi, ingerlasi või teisi raskustesse sattunud soome sugu rahvaid.

Edasi tundub, et meie vanad väga tihti ei võta omi kohustusi noorte vastu küllaldase tõsidusega. Juhtub isegi seda, et meie ei otsi teid noortele lähenemiseks ja nende sõpruse võitmiseks.

Pettumusega lugesin "Meie Side" nr. 1/1954 lhk 21 :
"13 märtsil peetakse rebaste korraldusel seltskondlik õhtu tansuga kohvik "Hindenburgi" saalis. Osavõtmas 28 rotalust ja külalist. Kahjuks_paljud vanemad confraterid puuduvad, ainult 2 (!) vil! on noorte üritusele ilmunud."
Me võime ju muidugi öelda, et kui Tartus 60 confrateri kohviõhtust osa võttis

5-vilistlast, siis oli vilistlaste osavõtt suur. Aga armsad kaasvilistlased, ärge unustage seda, et siis Rotalia säilitamiseks muretsesime noortele mugava maja sisustusega, seda meie aga nüüd teha ei suuda, küll aga tunneme huvi Rotalia säilitamiseks, seepärast selle maja ja sellega ühenduses olnud mugavuste kompenseerimiseks tuleb meil tänapäeval palju agaramalt osa võtta noorte tegevusest, et äratada noortes soovi ja tahet Rotalia elu edasiviimiseks. Tuleb leida huvi tänapäeva noorte ürituste vastu, see on ainuke kitt ja ka eluleksiir Rotaliale. Niipea kui puht isiklikest huvidest aetuna või põhjuseta loobutakse kaasa elamast Rotalia üritustele, toimetatakse kuritegu oma organisatsiooni kui ka tulevase Eesti akadeemilise pere vastu.

Vanade aktiivne kaasalöömine noorte üritustele ei anna paigutada kodukorra paragrahvide alla, kardan et veel vähem aitab siin eraldi koondiste, konvendite loomine samasse keskusse, vaid jäetagu siin igale keskusele õigus omal valida ja määrata, millist vormi ta momendil omaks võtab ja milline võimaldab kõige paremini tihedat koostööd nii vanade kui noorte vahel. Kui New York'is on sobiv luua eraldi konvent, vilistlaskogu ja kõigile lisaks veel ühine koondis, siis see oleks Göteborgis täiesti aksepteerimatu. Siin momendil on sobiv koondis, mille juhatuse moodustavad ühiselt confraterid kui ka vilistlased. Ajaproksul võib siin muidugi üles tõusta ka mingi muu oludele sobivam vorm.

Oleks ju muidki selliseid küsimusi, kuid ma usun, kaasvilistlased ja confraterid tegelevad kõikjal juba nende probleemidega ja püüavad noid lahendada oma parema äranägemise järgi ning jutu alla võiks tulevikus tulla ainult sellised probleemid, mis haaraksid Rotaliat tervikuna, ega kaldu lokaalsetesse pisiasjadesse.

Lõpuks tahaksin puudutada veel üht puht vormilist küsimust, mis paljudele noortele tänapäeva rätsepakunsti arenguga on kaasa toonud probleeme. See on meie värvipaela kandmine. Tava näeb ette, et seda tuleks kanda: hariliku ülikonna juures vestil, fraki ja smokingu juures aga särgil vesti all. Komme on vana ja seda austati Tartus (kindlasti ka Peterburgis). Vahepeal on aga ilmnenud, et mitmed vilistlased ja confraterid mugavuse pärast ei pea sellest kombest enam lugu ja demonstratiivselt lubavad omal asetada lindi särgile (vaata fotosid: M.S. nr. 1/2 - 1953 lhk. 12/13, M.S. nr. 3 = 1953 lhk. 28, M.S. nr. 5 - 1953 lhk. 10/11). Kaasvilistlased, kas meie nii suudame tõsta noortes lugupidamist ise endi, oma organisatsiooni ja meie organisatsioonis kehtivate kommete vastu, kui meie ise talitame diametraalselt vastupidiselt kommetele, mida ise nõuame noortelt? Noored on võrdlemisi diskreetselt sellest seni mööda läinud, kuid ma ei kahtle, et noorte hulgas on küsimust arutatud. milleks peab lindi

asetatama just vestile, kus tänapäeva ülikondadel tihti puudub vest? Kas siin ei oleks aeg just nendel, kes korporatsiooni senist tava rikkunud, üles tõsta EKL-is küsimuse: muuta senist kommet ja lubada linti kanda ametlikult ka särgil (Vahemärkusena tähendan, et ka Saksamaal on peale söda üle mindud lindi kandmisele särgil). Ma usun noored on selle küsimuse rahuldava lahendamise juures isegi väga tänulikud ja lahendus, kas EKL-i või isegi ainult Rotalia piires, seob noori meiega rohkem kui ise ette oskame arvata.

Jüri Adila
Rot! Vil!

Rotalia 40.a. juubelialbum arvustustules.

Nüüd ön möödünud pea aasta, kui ilmus meie korp! 40.a. juubelialbum 1953 a. Selletõttu ei oleks vähest üleliigne, kui teeksime väikese kokkuvõte, kuidas see trükiteos meie lugejaskonna, s.t. oma korp! liikmete poolt vastuvõeti ja seda hinnati. Väljaspoole Rotaliat läksid möned vähesed eksemplaarid, avalikusele polnüd see raamat üldse määratud. Oleks asjata korrata sellē rāamatu koostamise eellugu, toimetamise ja trükkimise käiku ja sellega seoses olnud ajanappust ning igasugu raskusi ja viperusi. Suur osa arvustajaid on sellega arvestanüd, kuigi mitte kõik.

Iseloomustav on ka see, et enne kui üldse raamatut kooštama hakati, oli juba olemas arvustus: "Ei ole siis midagi imestada, kui sellises kitsas vaimus toimetatud album ei leia ruumi minu raamaturiiulil!" - (Rootsist).

Aga nüüd väljavõtteid minule saadetud kirjadest ja osalt ka Meie Sides ilmunud kriitikat:

"Mā hindan seda suurt tööd ja vaevā, mis sellē peale on pühendatud, väga kõrgelt. Mul on südamest kahju, et see vaid paremat vilja ei kannud. On pisaratēni kahju, et see albüm ei kajasta suurt panust, mida Rotalia on andnud meie rahvalē ja maale. Kerge olekš olnud sarnast albumi väljaānda, sest Rotalia panused ön sarnased ja suuremad, kui paljudel teistel eesti akad.organisatsioonidel...." (Rootsi).

"Üldmulje on kahtlemata positiivne. Köigepealt see, et album üldse välja anti. Teiseks sisaldas albüm tervē rea väga hästi kirjutatüd artikleid. Kölmandakš ön albüm trükitehnilisēlt hästi önnēstunud. Ja et tagasitulla negatiivsete nähete juurē, siis leian ma, et need artiklites esinenud üksikud veād on paljüsid meist stimuleerinud huvi tundma Rötalia ajaloo vastü. Seda töendab muuseas Göteborgis väljaāntud Meie Side. Seega üsun ma, et meie nende vigadega võidame rohkem, kui meie kaotame. 50 a. juubelialbumile on meil seega pandud soliidne alus...." (Rootsi).

"Lühikesest ajast ja keerulistest toimetusoludest hoolimata on album köigiti önnestunud. See annab ümariku ja ülevaatliku pildi Rotälia 40 a. tegevusest .... Kuid nüüd kriitikat teha, siis võiks vähest ütelda, et pildid pole just köige selgemad ja on asjatult palju valget ruumi. Aga need on trükitehnilised vēad. Muidu on paber hea, trükk selge ja raamatu välimus lihtne ja soliidne.... (Rootsist).

"Selge on, et tööd on tehtud, on püütud ja kätsutud koostada igasuguseid andmeid ja kirjutisi paljudēl aladēl ühenduses Rotalia elüga kuni tänapäevani. Andmeid lugedes aga selgub, et meil puudub igasugune kroonika Rotalia kohta ja publitseeritud andmed on hääs usus avaldatud, nii nagu nād koostājate mālus olid ..... tuleb aga hinnata seda, et on loodud alused, mille järele on meil võimalik alustada kontrollitud kroonika koostamist ..... " (Rootsist).

"Album annab täieliku ülevaate Rotalia sõnisest tegevusest ja liikmeskonnast. Selles pole mingisugust liigliha. Peame kõigist hoolimatä meeles pidama, et 40 aastat pole ka mitte sarnane juubel, mis sunniks meid põhjalikku ajaloolist ülevaadet koostama ..... " (Rootsist).

"..... Albumi kohtä on kuulda hääd ja halba ....." (Rootsist).

"Uhegi asja kohta ei saa kunagi ütelda, et see ei saa enam parem olla. Aga antud oludes ja väga napis ajarüumis, mis selle töö juures oli, on käesolev raamat väga hea. Kui veel paremat tähta, siis peaks olema aega mitte napilt 8 kuud, vaid kolm aastat. Mina poleks nendes tingimustes kunagi julgenud toimetamist oma peale võtta. Et raamat siiski on valmis säanud, siis on minu lugupidamine ja arvamine meie sisedistsipliinist suuresti tõusnud ....." (Kanadast)

"Usun, et vaatamata köigile puudustele, album suuremas osas on önnestanud. Järgmine võib saada kahtlemata parem, kui aegsasti asjad otsustada ....." (Kanadast)

"Arvan, et album on önnestunud ja tuleb tunnustust anda vaevanägijatele eriti sellepärast, et albumi väljaandmine sündis väljaspool kodumaad kogutud mälestuste põhjal ....." (Kanadast)

"Albumist on üldmulje täitsa rahuldav. Selle ajaga ja selle mahu juures ülevaatlikumat pilti anda olnuks raske. Kuigi üldiselt andmed on paiguti pinnapealsed ja lünklised - põhjus: mälu, lühikene aeg jne ....." (Kanadast)

"..... on minu, kui ka teiste arvamine, kes seda lugenud, et see on väärtteos, mida võib rahulikult võrrelda meie kirjanduse teoste tippudega ..... Meie album on kirjutatud sellisest, et lihtsalt ei saanud seda enne käest panna, kui see löpuni läbiloetud oli ....." (Kanadast)

"Mulle meeldis hästi A. Käbini "Teenigem vaimu", eriti tema mötted ja vördlused elujöust. Aga seal on ka teistes artiklites möningaid häid ja ilusäid mötteid. ..... Kahjuks on aga möned silmale valusalt torkavad eksitused läbiläinud ja trükitud....." (USA-st)

Niipalju arvustavaid mötteid peaasjalikult erakirjades.

USA koondise kaasvendadelt on olnud peaasjalikult suusönalist kriitikat, millest üldiselt järeldada saab, et kuigi esineb rida puudusi ja vigu, on raamat siiski jäädvustanud nii möndagi, mis muidu oleks unustusse langenud. Ja see on ka teatav saavutus.

Kui aastate järel ükskord tuleb Rotalia täieliku ajaloo kirjutamine, milleks juba eeltööd käimas, siis on käesoleva albumi toimetamise ja koostamise kogemused ja arvustus väärtüsliseks abiks selle suurteose trükkimisel.

Iseäranis teretulnud selles töös oleks nende kaasvendade abi, kes käesolevas albumis suuri puudusi on konstateerinud. "Kus näed viga laita, tule ja aita!"-.

Paul Mägi
Vil! Rot!

JA ARVUSTUSE ARVUSTUST.

Pean asjakohaseks jä vajalikuks teha seda Rootsi horisondilt vaadatuna. Tsiteks seepärast, et ka mina olin üks "süüdlasi" meie juubelialbumi saamisloos ja teiseks seepärast, et ülemaltoodud kirjutises esitatakse kõige rohkem ärvustusi Rootsist, kuid minu poolt kogutud andmete ja muljete järele need ei anna küllalt õieti edasi seda suhtumist ja hinnangut meie juubelialbumi kohta, mis Rootsis asuvate rotaluste suurel enamusel on selle albumi suhtes.

Et juubelialbumi arvustajatest suurem osa on Rootsist, selles ei näe ma midagi läidetavat viimaste arvel, pigem ümberpöördult, sest juubelialbum oli meie organisatsiooni viimaseaja silmapaistvamaid üritusi ja niisugusel korral on enam kui loomulik, et reageeritakse elavalt.

Nüüd. kõigepealt üks oluline küsimus ja sellele vastamine: kas juubelialbumi Rootsis asuvad arvustajad, nii need, kes esitasid arvustusi meie organisatsiooni asutajaliikmele, kauaaegsele Rot! Vil! kogu juhatuse esimehele ja Rotalia t u l e h o i d j a l e Vil! P. M ä g i l e, kui ka need, kes seda on teinud muul viisil, on pidanud silmas ja arvestanud "ajanappust ning igasugu raskusi ja viperusi", mis olid ühenduses könesoleva albumi koostamise ja trükkimisega? Niipälju kui mina olen vahetanud mõtteid meie albumi üle siinsete rotalustega, on peaaegu eranditult köik need tösise tunnustuse albumi koostajaile ja trükkimise korraldajaile selle otse hiiglasliku töö eest, mis nad tegid peaaegu üskumatult lühikese aja jooksul ja seda olukorras, kus materjal albumi leheküIgede täitmiseks tuli kokku koguda köigist maailma kaartest, albumi enese löplik koostamine läbi viia New Yorgis ja trükkimine teostada Torontos. Oleks peaaegu võimatu keelduda sellest tunnustusest.

Muidu saab aga ühe teose hinnangut või arvustust pidada objektiivseks vaid siis, kui on lähemalt vaadeldud ja hinnatud nii teose häid külgi kui ka selle puudusi. Rotalia 40 a. juubelialbum pakub rohkesti seda, mis meid köiki röömustab ja rahuldab, küid selles esineb ka rida puudusi, millest meie ei saa ega võigi vaikides mööda minna.

Siin Rootsis olin mina üks esimesi, kes võttis sõna meie juubelialbumi puudüstē kohtā ja seda tegid ka paljüd teised, ühed tagasihoidlikumalt, teised käredamalt, nönda kuidas see vastab äsjaosalise temperamendile. Köigepealt albumi üldine välimus jā trükitehniline külg? Selles suhtes olen kuulnüd siinseid rotalusi enämikus lausuvat umbes järgmist: Väljaanne kõitse, formaat ja kuldtähtedega R O T A L I A XL albumi päral - köik see on rahuldav ja kui vahest soliidne kölaks ülehinnatuna, siis hinnangu soliidsele lähedal võib küll anda. Rotalia värvilint kaanel ei olē just önnestunud, köigepealt selle poolest, et lindi värvid lähevad kergesti välja ja tekitavad sel jühul määrdunud mulje. Rotalia vapp kaane keskel andnuks palju soliidsema mulje, kuid kas see olnuks tehniliselt läbiviidav, on iseküsimüs. Trükitehnilise külje suhtes on vaja lisada, et kogu albumi kohta esinēb otse lübämatult palju valgeid tühimikke. See mitte üksi kisüb siseleheküIgede nägusust suurelt alla, vaid see röövis ära ka suure hulga trükiruumi, mille piiratus antud mahu juures andis end nii kui nii karjuvalt tunda. See omakord sundis toimetust äärmiselt kokkusuruma sissetulnud ja albumis avaldatud kirjutisi ja nii mönegi kirjutise osas on tehtud kärpimised nii suured, et need täielikult kahjustavad vastavaid kirjutisi nende käsikirjaga vörreldes. Sama etteheite peab tegema ruumi raiskamise suhtes fotode paigutamisel: albumis avaldatud 16 fotost on 6 ära toodud nönda, et fotoküIje pöördel ei sēisa midagi, kuna 10 foto teisel küljel on trükitekst ära toodud ja see ei näi olevat valmistanud mingeid trükitehnilisi raskusi. Võib nöustuda sellega, et meie Tähe tänava maja fotō teisele küljele ei paigutatud trükiteksti, kuid ülejäänud 5 leheküIje kasutamata jätmist ei suuda siinsed rotalused kuidagi möista. Albumi paber täiesti hea, trükitähed stiililt ja selguselt rahuldavad,

fotod küllalt selged ja ilmekad.

Eksimusi ja vigu Rotalia organite koosseisude ja muidu ajalooliste sündmuste valdkonnas ei saa meie võtta just väga terava kriitika alla, sest õigete ja täpsete andmete andmiseks tegi iga asjaosaline oma parima, kuid Rotalia kroonika, statistika ja kartoteek ei ole seevõrra täielikud, et oleks saanud vältida kõiki albumis esinevaid vigu.

Kirjutiste kohta albumis on üks ülemal esinevaist arvustajaist lausunud, et sellest leiamē "terve rea väga hästi kirjutatud artikleid". Selle hinnanguga võib ühineda, kuigi osa maist vahest on tagasihoidlikum ja peaks küllāldaseks lausuda "väga hästi kirjutatud" asemel "hästi kirjutatud". Ja see oleks ju hinnang, mis konstateerib kõigiti rahuldavate tulemuste saavutamist. Me kõik loodame, et väga hästi kirjutatud artiklite juure jõuame välja Rotalia 50 a. juubelialbumis, eriti nüüd, kus oleme saanūd väga hinnatava eelproovi.

Artiklite sisu osas ei saa ma aga vaikides mööda minna ühest ridade arvūlt üsna pisikesest, kuid sisult vägagi olulisest osast jā selle sattumise loost juubelialbumi veergudele. Ma mõtlen sellē pisikese ja suure all minu allkirja kandvas kirjutises järgmist kahte lauset: "Mis puutub rotalustē osavõttu poliitilisest ja erakondlikust tegevusest, siis ei sāa ūtelda, et suur hulk rotalusi siin eriti oleks välja paistnud. Oli terve rida edukaid ja agāraid poliitilisi võitlejaid, kuid väga suurt tähtsust poliitilised probleemid Rotalia vilistlaskonnas ei mānginud". Minū kirjutisēs ei seisnud ainustki sõna, misē oleksid vähemselgi määral seisnud lähedāl nimetatud kahe lause sisulē ja sõnastusele, rääkimata mingist identsusest. Ma olen īse olnud ajalehe vastutavaks- ja tegevtoimetajaks, ja mā sāin šiis ka ise tunda, kuidas toimetaja vahel võib sattūda raskuste ette, sest kärpimised jā muudatušēd võivad osutuda mõõdapääsematult vajalikuks. Ometi oli üldiseks mängureegliks, et kärpimine ja muudatused ei või anda sissesaadetud kirjutisele sootuks teist ilmet. Veelgi enam maksab see täiesti uute osāde lisamise kohta autori käsikirja. Ülemalnimetatud kahe lause lisamisega minu allkirja kandvasse kirjutisse on see kahjatsetav nähe siiski toimunud. Ja asi on seda kurvem, et nod kaks lauset ei vasta mingil määral tõeoludele.

Jatkub vaid kolme nime nimetamisest, et võida veendunult kinnitada, et Rotalia perre kuulus rida eesti rahva ja riigi tegelasi, kes ka poliitilīses ja erākondlīkus tegevuses paistsid silma mitte ainult eriti, vaid otšē erakordselt. Need kolm on, nimetatuna vanuse järjekorras, - Jaan T e e m ā n t, Jüri U l u o t s ja Otto T i e f.

Vana Teemant, "ākiline" nagu teda hüüdnimega kutsuti, oli meie poliitilīstē tegelaste hulgas üks markantsemaid kujusid. Tā jättis poliitilise tegelasena suuri jā sügavaid positiivseid jälgi eesti rahva ellu ja Eesti riigi olemusse. On kõrgelt hinnatav tema panus parlamendi tegelasena, seadusandlikust tööst kõrge kvalifikatsioonīga ja ulatuslikult osavõtjana ning mitmel korral Vabariigi Valitsuse juhina - Riigivanemanā. Ta oli ka meie kandvama jā stabiilsema poliitilise pārtei - Põllumeeste Kogude - üks temperamentseid juhte. Tā jäi omā kutse-eetikale truuks kuni kangekaelsuseni ja ei kartnūd selles mõttes isegi muutuda ebapopulaarseks, kui tuli valida kutse-eetika au sees hoimise ja "rahvale meeldimise" vahel. Meie rotalused oskame kõrgelt ja sügavalt hinnata niisuguseid selgrooga mehi.

Jüri U l u o t s oli Eesti riigi seadusandlušе töös üks suurемāid kujusid, või õigemini - kõige suurem. Ta oli meie põhjapanevate seadūste peaautorēid. Meie riigi põhiseaduse alal üksi on ta teinud ühe inimese imposantse elutöö. Ta oli ka meie kandvama ja kindlama poliitilise erākõnna - Põllumeeste Kogude - ideoloog ja hingestaja. Ta oli ka viimane seaduspäraне Eesti Vabariigi peāminister, kes seisis vastutavas asendis nii parlamendi kui Vabariigi Presidendi ees. Ja võttis selle

raske ülesande enda õlgadele iseseisva Eesti kõige traagilisemas ajajärgus. Hiljem, kui presidend K. Päts küüditati Venemaale, langes tema kanda ka Vabariigi presidendi ülesannete täitmine. Jüri U l u o t s teenis oma rahvast ja riiki kuni viimse hingetõmbeni ja kui ta tundis oma maise teekonna lähenemist lõpule, valis ta enesele järeltulija ja siin jõuame tolle kolmanda juure ülemalnimetatuist.

Otto T i e f oli tagasihoidlik inimene ja rahulik ning usin töömees. Ta oli hea jurist nii advokaadina kui seadusandliku töö tegijana. Ka tema on andnud austava panuse meie tähtsamate seaduste kooostamise töös. Ta oli ka maareformi õnnistuse läbi tekkinud noorpõllumeeste - Asunikkude ja Riigirentnikkude -, või hilisema nimetusega - Ühendatud Põllumeeste erakonna üks juhte ja kandvaid tegelasi. Ja ta asus jätkama kadunud prof. Jüri Uluotsa tööd. Meie rotälused peame teda ka praegu ainuõigeks Eesti Vabariigi peaministri asetäitjaks ja selle ameti kaudu ka Eesti Vabariigi presidendi ülesannete täitjaks, kuigi meie ei tea, kas ta neid ülesandeid pisemalgi määral täita saab ja sel puhul - kus ja kuidas? See on meie seisukoht ja arvamine, kuid selle väljaütlemisega ei taha meie mingil määral lasta sisepoliitilisel või parteipoliitisel olemusel kajastuda meie intiimorganisatsioonis kui niisuguses. (Vaata V. Klaureni kirjutis lehk. 6). Ja kui Otto T i e f i missiooni võtta selle tänapäeva traagilises ajajärgus ning eestlaste pagulüspõlve taustalt, siis ei välmista meile just röömu, kui ühe või teise eesti poliitilise voolu tegelased paguluses püüavad manipuleerida tema kui poliitilise võitleja nimega, teda kas olevaks või olematuks "tunnistades", nönda kuidas see vastavaile lavastajaile just meeldib.

Meie pöördume palves Kõigekörgema poole, et ta hoiaks ja kaitseks Otto Tiefi ja laseks temal, kui aeg selleks täis saab, asuda vabas Eestis jälle oma poliitilise töö jätkamisele. - - -

Ma julgen uskuda, et nimetatud kolme rotäluse töö ja saavutuste kohta poliitiliste võitlejatena ja oma rahva teenijatena annavad sisult sama hinnangu mitte üksi rõhuv enamus meie korporatsiooni liikmeist või koguna nad kõik, vaid ka suur enamus eesti rahvast, kui neilt seda kord vabal kodumaal jälle küsida saab. - -

Kuid oli veel rida teisi rotalusi, keda samas sihis ja vaimus võime rivistadä nimetatud kolme järele. Neid on älbumis minu allkirjä kandvas kirjutisés nimetatud, kuigi peale kärpimise selles osas on järele jäänud vaid nimed. Leidnuks albumi ulatuslikud välged tühimikud ja viie foto pöördeküljed korralikku ärakasutamist, oleks albumi nüüdki esineva mahu juures saanud nii minu kirjutist kui ka paljude teiste omä ära tuua hoopis täielikumalt ja siis oleks kindlasti ettepeidete tegijate arv hoopis kokku kuivanud ning kiitvalt hindajate arv domineerinud. - -

Ma ei taha neende pikale veninud ridadega kedagi süüdistada, veel vähem kellegile ette heitä pahatahtlikkust, kõige vähem aga tagasi kiskuda midagi sellest tösisest tunnustusest, mida meie Kõik völgneme suurima töö tegijale ja vaevanägijale Vil! P. M ä g i l e. Olud ja raskused olid ses suhtes lihtsalt tugevamad kui meie jä siis võib juhtuda õnnetusi ka paremini plaänitsetud töös. Loodame, et 9 a. pärast oleme meie tugevamad olukordadest ja raskustest, milleks seekordne jõuproov pani juba hinnatava aluse. - - -

Lõpuks pean veel midagi märkima, mille puhul ma palun "Meie Side" lugejaid mulle kirja teel teatada, kas minu talitus selles osas kui ka kogu käesoleva kirjutise osas oli meie ühise pere huvi teeniv, või oli see üks eksisamm.

Nimelt - ma olēks ēhk käesolevatest ridadest loobunud, kui mitte Vil! P. Mägi poolt temale saadetud erakirjade väljavõttena äratoodud arvustustē hulgas põleks esikohal seisnud ükš arvustus Rootsist, mida mina ja teised käesōlēva nūmbri toimetūse liikmed ei pidanud võimalikuks ega õigustatuks "Meiē Sidē" veergudele lasta. Ja seda nimelt põhjusel, et Rotalia põhimõtted, deviisid ja koḍukord kohustavad igat rotalust hoiduma niisugustest tegudest jā toiminḡutest, mis hēidaksid varju Rotalia heale nimele või kahjustaks tema tegevūst. Veelgi enam - iga rotalus on ka kohustatud tegema kõik võimaliku, et ärā hoida selliste lubamata tegude või tōimingūte kordasaatmist kaasrotalustē poolt. Väljajäetūd ārvustūs kuulūb selliste hulka ja kuigī see sai alguse õigustatud pahameelēst ülemalnimetatud kahe õnnetu lauše vastu, ei või ometi arvustus kujuneda selliseks, mis oleks veelgi halvem, kui arvustatav osa ise.

Meie oleksime väljajäetud arvustuse avaldamīst kaalunud, kui see oleks esitatud arvustaja täie nimē all, kuid mitte kunagi anōnüümselt. Mīna isiklikult eelistan arvustuse esitamist arvustajate täie nime all, sest anonüümsuše puhul (Rootsist, Kanadast, U S A -st) võib "kahtlustada" arvustajaks olemises ükskõik millist rotalust vastavalt maalt.

A. Keller
Rot! Vil!

V A P I K O N T U U R J O O N I S.

Käesoleva nr. ēsiküljel on Vil! Luht'ilt ja järgnev kirjeldus tahaks olla abiks neile, kes soovivad omale ise vappi valmistada.

Vapi proportsīoonide leidmiseks ja alumise ääre kujundamiseks soovitan järgnevaid mööte ja tuletusviisi: Laius B C = 2 BO = 2 b; kõrgus OE = 2,5 b; AB = BC = 2 b. Kolmnurga A E D kõrgus = 0,5 b. Ruudu A B C D keskpunkti O_1 ümber tõmbame ringi raadiūsega 0,5 b. Ringi vertikaaldiameetri jaotāme kolmeks ja läbistame alumise kolmandiku „jāotuspunkti horisontaaljoonega H H_1, löikepunktidega ringil C_1 ja C_3. Ühendame punktid C_1 - A ja C_3 - D. A C_1 ja D C_3 löikuvad punktis C_2. Läbi C_2 tõmbame perpendikulaarid alustele A E ja D E. Punktist C_1 kāare H G ($r=c_1H$) ja punktist C_2 kaare G-st kuni perpendikulaarini raadiusega = C_2 G. Et lihtsustada kontuuri viimast osa, ühendame kaarte ōtsad sirgjooneliselt alumise tipuga E. H H_1 ja O E on ka vapi põldude vahejoonteks.
$C_1H = C_1G$; $O_1 C_1 = O_15$ b; OO_1 = b; $O_1E = 1_15$ b.

M. L.

- - - o o o - - -

Varsinaissuomalainen Osakunta sünnist.

Valgustades Varsinäissuomalainen Osakunta (V S O) sündi, osutub möödapääsemätuks peatüda esiteks ajaloolise arengu juures, mis on eellooks Turu akadeemia sünnile.

Andmed soomlaste kuulümisest kõrgematesse õppeasutistesse ulatuvad tagasi kesk-aega. Nii õppis Kesk-aja kuulsas Pariisi ülikoolis 13-14 sajandil 40-e soomlase ümber, kes olid pärit peaasjalikult katoliku kiriku liikmeskonnast. Hiljem omavad kuulsust Praha (1348) ja Leipzigi (1409) ülikoolid. Esimesena mainitusse kuulus teiste hulgas ka Soome piiskop Maunu T a v a s t, saavutades seal magistrikraadi ja tema nime kännab tänapäeval V S O senioorliikmete, s.o. ülikooli lõpetanud V S O liikmete kogu - Maunu Tavastin Kilta.

Järgneval usupuhastuse ajastul leidub soomlasi õppimas peamiselt Wittenbergi ülikoolis ja 16-sajandi esimesel aastakümnel arvuliselt suuremas Leideni ülikoolis Hollandis. Kuid pöördepunktina Tartu ülikooli asutamisega kuningas Gustav Adolfi poolt 1632 a. koondub läheda kauguse töttu suurem osa soomlasi Tartu õppima ja nende arvu hinnatakse seal aastal 1632-1640, s.o. enne Turu akadeemia asutamist, - 45-le. Mainimist väärib ka Upsala ülikooli osatähtsus soomlastele. Asutatult 1477, õppis seal Gustav Adolfi ajal rohkesti soomlasi. Kuid ka sealt siirdusid paljud 1640 a. Turku - vastasutatud Turu akadeemiasse.

30 a. söja tulemusena oli Rootsi töusnud suurriigiks. See asetas suuremaid nõudmisi köikidele elualadele ja sellega ühenduses kä suuremale nõudmisele kõrgema haridusega isikute järele. Sellega on ka seletatav ülikooli asutamine Soome ning samuti Tartu ülikooli tekkimine Suur-Rootsi riigis. Kantsler Axel Oxenstierna 1636 a. kava kohaselt pidi toimuma kõrgema kooli asutamine Turku, millega oleks ühendatud ka Tartu ülikool - viimase üleviimise teel kardetavalt piirialalt rahulikumasse ümbrusse.

1637 a. sai Soome kindralkuberneriks Peter Brahe, kes oli laia silmaringiga mees. Tema algatusel sai teoks kuninganna Kristine poole pöördumine Turu akadeemia asutamiseks. Ja 26. märtsil 1640 otsustaski Rootsi riiginõukogu akadeemia asutamise jaatavalt põhjendusega, et soomlased on harimata rahvas ja usulised ning rahvuslikud teadused on neile väga vajalikud. Nii tekkis esimene Soome ülikool, mida nimetati ka Auraakadeemiaks (Aura jõgi läbistab Turu linna) või Kristine-akadeemiaks (Academica Christinaea) ja selle esimeseks kantsleriks sai Peter Brahe. Akadeemia omas 4 teaduskonda ja 1640-41 õppeaastal oli seal 249 üliõpilast, nendest pooled rootslased.

Kuid rahulikud ajad õppetööks ei kestnud kaua. Venelaste pealetungi töttu tuli üliõpilastel järgneda söjaväkke kutsele ja 1713 a. lõppes ülikooli tegevus. Ülikool evakueerus Rootsi. Ka osa üliõpilasi põgenes koos õppejõududega Rootsi ja said loa õpinguid jätkata Upsala ülikoolis. Nimelt eksisteeris aga ülikool kogu aja edasi Stockholmis. Rootsis oleku aeg kestis kuni 1722 a.-ni, mil Uusikaupunki rahu järele 26/11 1722 akadeemia võis asuda tagasi Turku, et seal oma tegevust jätkata. 22/3 1808 vallutasid venelased Turu, kuid akadeemia sai, kokkulepe alusel Vene ülemjuhataja krahv Buxhoevdeniga, loa jätkata õppetegevust - korra ja rahu säilitamise huvides. Akadeemia pidi truudust vanduma Vene keisrile ja omas selle eest mitmesuguseid privileegiaid. 1/4 1809 külastas keiser Aleksander akadeemiat, mil puhul prof. Wallenius andis talle edasi ladinakeelses könes akadeemia tänu.

8/4 1812 määras Keiser Helsingi Turu asemel Soome pealinnaks. Akadeemia jätkas siiski tegevust Turus - kuni saatusliku suurtulekahjuni 4/11 1827. Kaks päeva kestnud kahjutuli hävitas suure osa Turu linnast ja ka akadeemia varandustest. 21/10 1827 viidi keisri käsul akadeemia üle Helsingi.

Vanas Turu ülikoolis jagunes üliõpilaskond maa-alaliselt 4. rahvakonnaks (kansakuntanatio): 1) Aboenses - Turu linn, 2) Boreafenni-boreales

maakonna osa põhjapool Aura jõge, 3) Austrofenni - austreales - lõunapool jõge ja 4) Alandenses - saarestik koos Ahvenamaaga, viim. liitusid hiljem borealastega. 1813 liitused aboenses ja boreales ning ülikooli siirdumisel Helsingisse oli jagunemine seega vaid 2-rahvakonda varemä nelja asemel. 1846 a. liitusid need rahvakonnad Varsinais (Päris) soome põhjapoolse rahvakonnaga Lääne-Soome rahvakonnaks (Länsisuomalainen kansakunta). Kuid sellegi jaotuse iga oli lühike.

Kui 1868 a. Soome üliõpilasorganisatsioonid jälle tegevust alustasid osakünta nimetuse all, oli teiste 6 osakonna hulgas ka eelpoolnimetatud Lääne-Soome osakond, mis hõlmas Varsinais-Soome, Ahvenamaa ja osa Turu ja Pori lääni kuuluvast Satakunta maakonnast. Need 1868 a. tekkinud osakonnad püsisid oma kujult kuni 1903-1908 aastani, mil suurem osa osakondi jagati veel 2-3 osakonnaks. Jagamist põhjustasid osalt keelelised erinevused, osalt omavahelised tülid, kuid ka kaalutlus, et osakonna liigne suurus raskendab vennälikku läbikäimist üksikliikmete vahel. Nii tuli jagamisele ka Lääne-Soome osakond.

Soomekeelsed jä -meelsed üliõpilased tundsid oma võimeid küllalt kasvanud olevat rootsikeelsete ja -meelsete üliõpilaste kõrval ja hakkasid viimastega võislema ja võitlema juhtkonna seisundi pärast. Rootsimeelsed möistsid, et olukord muutub neile ebasoodsaks ja püüdsid seda parandada nõudega osakonna jaotamine läbi viia. Soomemeelsed ei pidanud aga jaotamist soovitavaks ja 1895 a. otsustatigi tegevust jätkata endisel kujul. Kuid osakonnas oli rahulik õhkkond asetunud järjest rahutumä ja isegi väenulise ilme võtnud suhtlemisega. Keelerühmade vahelised höörumised aina suurenesid. Tõsteti uuesti üles osakonna jaotamise küsimus. Soomemeelsed üliõpilased olid aga endiselt jaotamise vastu, põhjendades omä seisukohtä väitega, et kuna siiski kahekeeleline ühisköond on olemas, peab leitama ka tee, kuidas see võib tegutseda koos ühise tervikuna. Lõpuks loodi siiski küsimuse uurimiseks ja kaalumiseks eriline komitee, kes tunnistas jagamise vajalikuks ja isegi paratämatuks. Arutlused kestsid siiski veel mitu aastat, kuni ülikooli aşekants-ler 14/3 1903 määras osakonna jägatavaks Turu jä Sädakunta osakondadeks - esimene kahekeeleline ja viimane ainult soomekeelne.

Kuid kahe-keelelises Turu osakonnas jäid püsima keelelised tülid ning selle ümber käis võitlus edasi, kuni 1/7 1906 Turu osakond jaotati Varsinais-suomalainen Osakunta'ks ja Åbonation'ks. Viimane pidi koondama rootsi rahvusest üliõpilasi samaselt kui see oli rakendamist leidnud Rootsis, kuna esimene sai puhtakujuliseks soome üliõpilaste osakonnaks - soomekeele ja -meelega. Sellega olid varsinais-suomelaiset - pärissoomlased - jõudnud välja oma rahvusliku üliõpilasorganisatsiooni lõpliku väljakujundamise juure. Ja siis lõppesid ka varem valitsenud höörumised ja tülid.

Osakonna tegevus algas tegelikult 18. septembril 1906, mil liikmete arv oli 134. Kuid aastapäeva peetakse 26. märtsil - Turu akadeemia asutamise päeva mälestamiseks, mil - - "Auran rantamilla tähti, syttyi pääle Suomen maan".

A. P a l s
Rot! Vil!

KUI ON TUDENG REISI PEAL.....

Armas "Meie Side" järjekordse numbri toimetaja Vil! A. K e l l e r!

Teatasid mulle, et järjekord meie ühise ajakirja väljaandmiseks on jõudnud jälle Stockholmi kätte ja palud tulist-kiirelt kaastööd. Asi ei oleks olnud mitte väga "hull", kui Sa oleks piirdunud vaid kaastöö sooviga ja lisandiga, et kirjuta millestki, mis rotalusi võiks huvitada. Nüüd Sa aga avaldasid soovi, et ma kirjutaks "midagi huvitavat, akuutset ning ühtlasi niisugust, mida saab ühendusse seada Rotalia ja rotalüstega". Ent vähe sellest, Sa lisad minult taotletud kaastöö suhtes veel nõude, et see oleks "niisugune, mida "Meie Side" veergudel varem käsitatud pole". Kas see ei olegi korraga liig palju nõutud? Ja ma seisin dilemma ees, kas kirjutada või mitte. Alul arvasin, et ei maksa hakata "jändama", sest küsisin eneselt, et kas niisugust asja üldse on olemas, mida Sa soovid? Siis aga mõtlesin Sinu "provotseerimisele", et kaastööd tuleb kõigist maailma kaartest ja et Rotalia Inglismaa Koondis, mis koosneb tervelt kahest rotalusest, kellest teine pealegi omab mitme kuu vanuse "rebasepojakese", ei või ometi "Meie Sides" esindamata jääda. Arutasin siis nõndaviisi, et kirjutan, ja kui see "kukub välja" kõigi aegade kõige paremana, siis on see ju midagi sellist, mida "Meie Side" veergudel varem ilmunud pole. Aga on muidugi küsitav, kas kukub nõnda välja? Arutleme siis vastupidises suunas: kui kirjutis saab "sant", ka siis on see tõenäoliselt midagi sellist, mis varem meie ajakirjas pole "trükivalgust" näinud. Ja kohe tundus, et "kivi" oli langenud südamelt, meel läks röömsaks ja minevikust tuli tudengi muretu ja lustlik meeleolu appi, nagu seda kirjutise pealkiri selgelt kinnitab. Nii siis "a s j a" juure.

x x
x

Inglismaa süsteemitu "haridussüsteemi", (mida ei lihtsusta Shoti, Walesi ja Põhja-Iirimaa sissevõtmine), lubab jagada siinseid ülikoole kahte gruppi - vanemad (Oxford, Cambridge, võibolla ka Durham ja St. Andrews) - lühidalt "oxbridge" ja nooremad ehk Redbrick ülikoolid. Üheski nendes ei ole üliõpilaste intiimorganisatsiooni Tartu mustri järele. Kui nooremad ülikoolid kasvatustöö või isegi ka distsiplineerimise enam-vähem elukoolil hoolde jätavad, võtavad vanemad ülikoolid, eriti Cambridge ja Oxford, asja vanaaegse köstri tõsidusega.

Nsiteks, peale sisseastumise eksami edukat sooritamist on veel vaja kahte soovitajat, kes peavad täitma pisut kaugemaleulatuvat ülesannet kui kohtuliku karistamatuse tunnistus. Teiseks - vanemate ülikoolide üliõpilased kuuluvad kolledzitesse, mis nõuab kolleddzi ruumes elamist vähemalt ühe aasta kestel. Kuid ka heakskiidetud erakorterites elamise puhul peavad üliõpilased sööma teatud arvu kordi nädalas kollegzis, käima hommikupalvustel ja iga nädal nende perenaine saadab kolledzisse aruande, milles märgib, et millal poiss tuli koju - kui see sündis peale kella 10; ilma loata peale kesköö kojutulek lõpeb vähemalt kutsega prorektori juure, kuid ka sagedane väljasolek peale kella 10 võib enesega kaasa tuua vabaduse teatud kärpimise, kui õppetöö järelvalvajad seda vajalikuks peavad.

Üliõpilastele elamiseks heakskiidetud erakorterite aknad peavad olema ehitatud sellistena, et seaItkaudu ei saa sisse ja välja "pugeda". See kõik ei tähenda aga veel seda, et tudengid ei oleks leidlikud ja teovalmid oma vempude ja naljade läbiviimiseks. Kuna Inglismaal on heaks kombeks lasta mittesobivad määrused lihtsalt vajudä unustuse hõlma, selle asemel, et viita aega väidlustega ja arutlustega nende käigust kõrvaldamise otstarbel, siis on näiteks Cambridge määruste kogu paisunud tervelt 700 lehekülje suuruseks ja sealt võib valida kasutamiseks kõike, mis vastaval juhul paistab olevat sobiv.

Seltskondliku kasvatuse ala inglise üliõpilaste jaoks on jäetud peamiselt perekonna hooleks. Töö, ajaviite harrastused, kaasaarvatud sport ja külastused-vastuvõttud, peavad heaks tegema puuduva.

Õppetöö järelvalve tähendab kohustuslikke loenguid (üle ühe veerandi loengutelt puudumine diskvalitseerib "süüdlase" ja suleb eksamile pääsu ning puudumised ühe või kahe kaupa nädalas toob enesega kaasa mineku "tutor'i" juure. Need on sisuliselt järelaitamistunnid ja vääriksid järeltegemist. Eksamile annab üles tutor, mis on väga oluline, kuna läbikukkumine tähendab varast kojusõitu.

Spordile, eriti meeskonnaspordile, pannakse suured lootused ja ootused aumehelikkuse ja sobiva läbisaamise kasvatamiseks. Vastava spordiklubi liikmemaks on kohustuslik kõigile üliõpilastele. Teaduslike, ideoloogiliste ja muude huvigruppide arv on tohutu. Mõned neist on sadade liikmetega, teised vägagi väikeste klubide ilmelised, kus kohtutakse liikmete kõrterites. Ometi "eksib" mõni maailmakuulus teadlane meeleldi ära niisugusesse pisiklõbisse et pidada loengut tosinale tudengile, kes istuvad pörandal kohvitass käes.

"Kella viie teed" (algavad varem, kui meil kombeks) ja peale õhtusöögised "kohvile" kokkutulekud pakuvad nii kõrget kui ka tõsist ajaviidet ja kuuluvad nii kolledzi kui erakorteri eluskeemi. Kuid inglise tudeng oskab ka pudeli õlle juures teha sama palju lärmi, kui meil terve coetus kaatripäeval. Tantsuolenguid on niisuguseid, kuhu rahuliku südamega minnakse pressimata pükstes, kuid on kä niisuguseid, kus frakk on kohustuslik. Mis mind kõige enam üllatas, on see kõrgus, millega saadakse üle ka kõige tõsisemaist tseremooniaist ja kui vähe on üldse neid formaalsusi nii omavahelises läbikäimises kui ka suhtlemises "kõrgemate võimudega". Viimaste juure tuleb minna "kitlis ja kübaras", s.o. ülikooli vormis. See oli esimine müüt, mis minus oli tekkinud inglise tudengite olemuse ühe väljendi kohta ja see hajus kohe, niipea kui olin näinud nende "tseremoonitamise" tõelist palet. Teine oli see, et Cambridges ja Oxfordis ainult üks viiendik tudengeist käib seal papa-mamma rahakoti najal. Stipendiume saab eriliste eksamite sooritamisel, mille ettevalmistus algab koolis.

Vanematel ülikoolides nii mõnedki vabaduse kitsendused puuduvad ja ka tutorite süsteem on piiratum ning "vabameelsem". Londoni ülikool võimaldab isegi eksternina lõpetamist ja seal on "õpilasi" kõigist ilmakaartest, kes tulevad Londoni vaid lõpueksamiteks. Osalt korterikitsikuse, osalt ka kasvatuse huvides, püütakse ehitada ühiselamuid, kuid nende osatähtsus on liig väike üldpildi muutmiseks.

Inglise tudengi elu on viimastel aastakümnetel mõnevõrra muutunud. On kasvanud nii üliõpilaste arv kui ka töötõsidus. Memuaarteostes räägitakse nii mõnestki koerustükist samasuguse romantilise looritusega, nagu Tartu "igavesed" rääkisid oma noortele ("degenereerunud"!) järeltulijatele.

Praegu kõondub üleaisa löömine vaid paarile-kolmele tähtpäevale aastas - peamiselt seoses rahakorjamisega heategevaks otstarbeks (mõnes Shoti ülikoolis ka Rektori välimisel) ja siis juhtub nii mõndagi naljakat, kuid ka tõsist. Inglise tudengi hoorus - algab 17 - 18 aastates ja kestab kolm või neli aastat - on veel üheks erinevuseks, kui võrdleme Tartu ja Tallinna üliõpilasperega.

E. A r u j a
Rot! Vil!

Palun kõiki Kaasvilistlasi ja confratereid, kelle poolē ma juba vahetult pöörañud olen, kuid kes mõniñgatel aśjaoludel senī põle vastanud, samuti kõikī teisi, kel on mingīsuguseid andmeid allpoolloetletud küsimuste kohta, need mīnule saata aadressilī: Jüri Adila, Göteborg C.,Dr.Sydovs Gata 10.

1. Andmēid Tartu konvendi presīidiumite isikliku koosseisu kohta: 1927.a. II semestril, 1930.a. I semestril, 1931.a. I sem. kuni 1932 a. I semestrini (incl.)
2. Kes oli Tartu konvēndi laekur 1937.a. II sem. ja 1938.a. I sem.
3. Koosseisulisi andmeid Tallinna koondiśe prēsiidiumite kohta.
4. Andmeid vilīstlaskogu juñatuste koosseisude kohta.
5. Coetuste nimelised koosseisud: 1931.a., 1932.a. ja 1933.a.
6. Kas on teada, milliñe saātus on tabanud:
   a) vil! Albert Pehki
   b) confr! Lille (lõpetas töenäoliselt Tartu Poeglaste Realgümnaasiumi)
   c) confr! Kodanipork'i.

Jüri Adila
Rot! Vil!

ROTALUSTE OSAVÖTT EESTI SKAUTLIKUST LIIKUMISEST ROOTSIS.

Uheaegselt Rotalia āastapäeva tähistamīsega Stockholmis toīmūsid kolmel päeval (5.-7.11) pidustused ka Eesti skautide ja gaidide 10.a. tegevuse tähistamiseks Rootsis. Lõppaktus ja pidu 7.11. oli liigutavalt võimas. Stockholmi kaubanduskoolide uues suurhoones - Stockholmi suurimaid saale, mis ulatub läbi kolme majakorrā ja omab 2 rõdu ümber saali - oli vaimustatud publikust tulvil.

Eestlastē, eriti aga rootslaste sõnavõttudes anti Eesti skautide ja gaidide tegevusele Rootsis sügav tunnustus ja suur kiitus. Eesti pagulaskond ja nende organisatsioonid Rootsis völgnevad Eesti skautidele tänu ja kiitust nii suurel määral, et nad ei suuda seda teha küllalt vastavana selle kaūni liikumise tööle. Ja seda mitte üksi skautide ja gaidide omategevuse poolēst, vaid nad on ka aidanud sisustada ja kaunistada peaaegu eranditult kõiki eestlaste suurimaid üritusi Rootsīs.

Andmed näitavad, et 10-ks aastapäevaks oli Rootsis Eesti skaute 731 ja gaide 418. Tegevuse arendamīseks 10 a. jooksul on Eesti skaudid Rootsis võinud kasutāda Rkr. 216500. Keskmisēlt ühe liikme kohta aastas võidi kulutada 40 Rkr. Sellest läks laagriteks (eriti kallis on osavõtt välisīmaa suurlagritest) 24:40, varustūseks 5:60 jā jooksvaks kuluđeks 10 Rkr. See 40 kr. saadi järgmistest allikātest: annetused 8:80, skautide omad üritusēd, nagu pēod jne. 10 kr. jā skautide oma rañaline panus 21:20. Nii siis pēamise osa ainelistest vahenditest on skaudid ise kokku pannud ja oma ürītuste kaūdu kogunud. Eesti pagulaskonnalt Rootsis võiñuks skautide ja gaīdide tegevuse jaoks küll tulla toetust mitmekordselt suuremas ulatusēs kui see oñ sündinud.

Lõppaktusel andsid Eesti skaudide ja gaidide juhid ülē tāñukirjad ja märgid neile Eesti organisatsioonidele ja üksikuile isikuile, kes olid pisut enam abistanud seda kaunist ja sisukat liikumist. Teistē hulgas sai ka korp! Rotalia skautide tänukīrja ja märgi. Teenetega skautide sõbrana sai tänukirja ja märgi Rot! Vil! Arved Mägi.

Rotalustest on E. skautlikust liiklusest innukalt ja ulatuslikult osa võtnūd: confr! Tarvo Toomes - skautmaster, confr! Oole Kint - noorem skautmaster, cõnfr! Ain Treufeldt - noorem skautmastēr, 1!1! Jañ Teär - noorem skautmaster, coñfr! Otto Rēinson - skautjuht, rele! Sven Tedro - skautjuht, confr! Axo Andrekson - vanemskaut, confr! Enn Äro - vanemskaut.

Õnnitleme siinkohal skaute ja gaide, eritī aga rotalustest skāute, nende organitsatsiooni aupäeva puhul ja soovime neile õnne ja edu tulevases töös - Eesti rahva ja isamaa kasuks lipukirja all: a l a t i v a l m i s!

ROTALIA KOONDISE KUJUNEMINE AUSTRAALIAS

Möte kutsuda ellu Rotalia koondis Austraalias leidis varast väljendust confr! Enn Raimeti ja vil! Ilmar Tammelo vahelistes vestlustes laeval "Svalbard", mis tõi nad Austraaliasse 1948.a. mais ja juunis. Mingite tegelikkude sammude astumiseni aga nad ei jõudnud, sest töökohustus viis mõlemad kaugustesse laiali ja ettenägemata eluraskustesse ning puudusid andmed teiste rotaluste asukoha suhtes siin mandril.

Koondise ellukutsumine hakkas teostuma alles 1953.a. algul vil! Paul Mägi õhutusel Ameerikast, kes saatis temale teadaolevate Austraalias viibivate rotaluste nimestiku Ilmar Tammelole, kes oli elama asunud Sydneysse. Järgnes viimase poolt üleskutse siinses eesti ajalehes "Meie Kodus" Austraalias elavatele rotalustele, et nad teataksid temale oma aadressid. Üleskutsele vastas ainult paar rotalust. Hiljem õnnestus teha kindlaks enamiku rotaluste elukohad individuaalsete pingutuste läbi.

1953.a. aprillis kohtusid Sydneys vilistlased Ilmar Tammelo ja Valter Pöder, kes oli matemaatikaõpetajaks Sydneyst mõnisada kilomeetrit eemal sisemaal oleva Cowra linna gümnaasiumis. Omavahelises mõttevahetuses nad pidasid tarvilikuks Rotalia Koondise või Keskuse organiseerimise Austraalias. Sellele järgnes Sydney rotaluste kokkutulek, millest võtsid osa vilistlased V. Jaason, O. Karlov ja I. Tammelo. Nad otsustasid ellu kutsuda Rotalia Sydney Koondise ja Rotalia Keskuse Austraalias. Viimane oli mõeldud ühenduse pidamiseks mööda mandrit laiali pillatud kaasvendadega.

7. ja 8. novembris pühitsesid ülalnimetatud Sydney rotalused ja V. Pöder Cowrast Rotalia 40. aastapäeva, millel toimus ka traditsiooniline vennastus. Aastapäeva pühitsemiseks tulid samal ajal kokku vilistlased Gustav Tiidemann ja V. Siska ning confr! E. Raimet Adelaide'st.

Sydney rotaluste hulk kasvas confr! L. Klettenbergi leidmise ja confr! G. Klemmeri tagasijõudmise läbi Ameerikast. Edasi kasvas liikmeskond Cyrill Ükskülli vastuvõtmisega lihtliikmeks ja R. Kalpuse koopteerimisega vilistlaseks. Hiljuti liitus meiega L. Orav lihtliikmena.

Rotalia Ülemaailmlise Vilistlaskogu ettepanekul otsustati liita Rotalia Sydney Koondis ja Ajutine Rotalia Keskus Austraalias, kusjuures Sydney rotalused võtsid endale viimase ülesanded.

Sidepidamine väljaspool Sydneyt asuvate rotaalustega on osutunud jatkuvalt raskeks, kuna ainult üksikud reageerivad ringkirjadele ja isiklikkudele kirjadele. Rasked elutingimused ja raske võitlus olemasolu eest on ilmselt esile kutsunud paljudel tujutuse ja on peamiseks põhjuseks tollele asjaolule.

Sydney rotalused käivad koos perioodiliselt iga kuu kordamööda nende koondise liikmete kodudes, kus on võimalik mahutada meie juba peaaegu kümneni ulatuvat peret. On olnud koosviibimisi ka konvendi daamidega. Pelistatuks kokkutulekukohaks on meil Viktor Jaasoni maja Newportis, mis asub idüllilises kohas vaatega lahele ja lühikese jalutuse kaugusel ookeani liivarannast Sydneyst umbes 35 kilomeetrit eemal.

EKL'i tegevusest on võtnud siinne Rotalia Koondis truult osa. Kahjuks EKL Austraalias pole saanud jalgu alla isiklikkude vastuolude ja muude läbinägematute asjaolude töttu. Nii on Vironia jäänud EKL'ist eemale püsivalt.

Noorliikmete juurdevool on siinsetel korporatsioonidel köikidel äärmiselt pidurdatud. Üheks põhjuseks on siinne koolile sarnanev ülikooli õppesüsteem, mis jätab vähe aega ja energiat üliõpilaste üritusteks korporatsioonidele omasel viisil. Teine põhjus on, et tegevliikmete vähesuse tõttu pole võimalik pakkuda noortele midagi, mis meenutaks omaaegset korporatsiooni elu ja mis noori võiks huvitada, kaasa tõmmata ja tiivustada. Kolmas põhjus näib olevat Sydney maaalaline tohutus, mis takistab laialipillatult elavatel üliõpilastel kogunemist ja koondumist intiimorganisatsiooniks.

Oma eluga võivad siin rahul olla meie insenerid, kes on leidnud omale töö oma alal või oma alale ligidasel alal. Vil! V. Pöder, kes on Sydney High School'is matemaatika õpetaja, on samuti töötamas omal alal. Sama kehtib ka vil! I. Tammelo kohta, kes on praegu teadusliku töö alal assistendiks Sydney Ülikooli Õigusteaduskonnas. Vil! R. Kalpus on kohaliku Berlitz Keeltekooli juhatajaks ja omanikuks. Confr! G. Klemmer on spetsialist hobuste võiduajamistel kasutatavate totalisaatorite alal. Käib neid üles seadmas isegi Ameerikas. Paljud meie kaasvendadest aga on ikkagi veel ebasoodsates oludes, töötades lihttöölistena või büroometnikkudena.

Rotalia Austraalia Koondise senioriks on sel aastal V. Jaason, laekuriks O. Karlov, kirjatoimetajaks V. Pöder ja oldermaniks I. Tammelo.

I. Tammelo
Rot! Vil!

VILISTLASKOGU JUHATUSE TEATED.

1. Möödunud aastal leppisid Rotalia Koondised omavahel kokku, et Vilistlaskogu juhatus roteerub Koondiste vaheliselt, kuni edaspidiseni Rootsi-, U S A- ja Kanada koondiste vahel. Iga Koondis presideerib kaks aastat, kusjuures presideeriv Koondis annab juhatuse esimehe ning kaks juhatuse liiget, mis moodustab otsusvõimelise kvoorumi, kuna ülejäänud kaks koondist annavad kumbki ühe juhatusliikme. 1954 a. viimaseks veerandiks ja 1955. aastaks on antud presideerimine Rootsis asuvate vilistlaste hulgast valitud kolmiku kätte. Nendeks on: Vil! A. Keller - esimees, Vil! E. Vilval - laekur, Vil! E. Pajuste - kirjatoimetaja. U S A Koondise poolt kuulub juhatusse Vil! H. Leesment ja Kanada Koondise poolt Vil! A. Käbin.

Uus juhatus, asukohaga Stockholm, asus oma ülesannete täitmisele tegelikult 10. oktoobril ja vormiliselt 1. novembril 1954. Viimati nimetatud päeval võeti teatavaks, et eelmine juhatus lõpetas oma tegevuse protokoll nr.10 kohaselt 30. juulil s.a. (Korra järele ei saa vana juhatus oma tegevust enne lõpetada, kui ta on ameti üle andnud uuele juhatusele - Toimetus) ja uus juhatus algas oma protokolli raamatut protokoll nr. 11-ga 1. nov. 1954.

2. Lisaprotokoll Korporatsioon Rotalia kodukorra juurde.

Selle on välja töötanud Rotalia U S A Koondis ja saatnud laiali teistele koondistele. Vil! Kogu juhatusele on saadetud Lisaprotokolli kavandist üks eksemplar teadmiseks. Juhatus otsustas kavandit mitte anda avaldamiseks "Meie Side" N:r 4. Esiteks seepärast mitte, et on võimalik, et Lisaprotokolli kavand võetakse juba New Yorgis ilmuvasse "Meie Side" N:r3, teiseks seepärast, et juhatus peab kohaseks, et kõik koondised vaatavad enne kava läbi ning esitavad oma arvamused ning nende poolt vajalikuks peetavad parandus-, või täiendusettepanekud. Kui kõigilt koondistelt ja konventidelt on saadud seisukohad, teeb Vil! Kogu juhatus neist kokkuvõtted ja esitab siis Lisaprotokolli kavandi ühes täiendus- ja parandusettepanekutega Koondistele ja konventidele lõplikuks hääletamiseks. Vil! Kogu juhatus ise on juba Lisaprotokolli kavandi läbi vaadanud, leides selles fikseeritud sätted kodukorra kohandamisek paguluses olevat üsna põhjalikult läbimõeldud. Paar olulist parandust paistavad siiski vajalikud olevat, kuid Vil! Kogu juhatus ei taha oma seisukohtadega Koondistest ette rutata.

Rotalia Rootsi Koondise tegevusest "Meie Side" N:r 2 ja N:r 4 vaheperioodis.

Nii siin ei saa rääkida Rotalia 40 a. juubelipidustustest Rootsis, kuigi see olnuks toimetusele tänuväärseks aineks. Kanada Koondis lõikas kõik pärlid enesele, milleks Rootsi Koondise senior võimsalt kaasa aitas. Göteborgi osak. "Meie Side" N:r 2/54 ärasaatmiseks Stockholmist "õnneks" kuigi palju materjali ei antud ja neil ei läinud seda vajagi, sest oma kirjameeste armee ja noore Lundi abi täitis vajaduse kuhjaga. Kuluaarides kuuldub sosistavat tolmst N:r2., et olla kõigi aegade kõige parem "Side".

Enne Göteborgi 2. väljatulnud New Yorgi 1. jäeti siinpoolse kaastöö osas "neitsilikult puhtaks" ja sealsetel noortel oli siis avaram opereerida.

x x x

Aasta algul arvestati Rootsi Koondise tegevuspiirkonda kuuluvaina 85 rotalust, neist 45 Stockholm-Uppsala sektoris, 20 Göteborgi osakonnas, 10 noores Lundi osakonnas ja 10 majal üksikuina laiali. Vil! H. Luik ristis viimased "üksikhuntideks ja nad võiks asutada oma iseseisva koondise. Aasta jooksul on Rootsi Koondis koos Göteborgi ja Lundi osakondadega suurenenud 6 liikme võrra, kuid andes vana "Palva" koondi järele jäi ka kaks meest U S A-le, jõudes oma liikmete arvu viia [illegible] Rootsis seisab Rotalia korporatsioonide hulgas suuruselt [illegible] tegevuse statistika räägib, et Stockholmi sektoris on peetud tegevuslikke koosolekut ja arutusi, kuid keskmine osavõtjate arv ei osutu mitte "terveks", vaid on 11,4. Neid poolikuid kutsutakse "külalisteks"

Külaskäigu Korp! Vironiasse tegi 28/4 54 tervelt 35 rotalust.

Toimetus ei tahtnud uskuda, et neid tõesti nii palju oli, kuid kontrollimine andis sama arvu. Vironia mehed tegid oma vastukülaskäigu Rotaliale 13/10, suutes välja panna 31 meest, nii et 2 "jäi võlgu". Mõlemad õhtud õnnestusid hästi, eriti südamlik ja hoogus oli viimane.

ROOTSI KOONDISE SUVEPÄEV peeti 15/8 Confr! A. E n d i "suvi-kivilas" - Saltsjöbadeni "seljataga". Suvepäev võis toimuda seal selle õnneliku asjaolu tõttu, et meil õnnestus "avastada" Confr! Endi asukohta tema pikemaajalise "kaotsisoleku" järele. Kerge see ei olnud, sest ringkirja järele pidu suvikivila asuma hobuseteel (hästvägen), ent kust võtad sa tänapäeval hobuse sõiduks tema teele. Õnneks sai sinna läheneda ka mere küljest paadiga ja mõni "halp" sõitis autoga, nagu käesolevate ridade kirjapanijagi. Kui kohale jõuti, siis selgus, et polnud ühtegi hobusetee, vaid hoopis eestlase tee (Estvägen) ja tunne ning tuju muutus kohe "koduseks".

Suvepäev kujunes igati vahvaks, nagu rikka inimese juures peetuna endastmõistetav. Igal omast küest kaasas võileibu siiru ja viirulisi, Endilt hapukapsaid, viinivorste ja vaadiõlut piiritult. Ja ega vihmastki puudu olnud, sadas priskelt kogu suvepäeva läbi. Välja olid kuulutatud ka Rotalia olümpiamängud, kuid kas need tulid toime, seda nende ridada paberile panijal ei läinud korda avastada, sest läbi vihma nägevus oli nukker ja null.

EKL-us Stockholmis presideeris 1953/54 Rotalia, arendades üsna elavat tegevust.

Rotalia Rootsi Koondise Göteborgi osakond.

Selle koosseis oli juba startimisel 1945a. 21 rotalust, 1948a. kõrgseisus 29 liikmega, millest siis pidi tegema "vere ülekannet" Kanadasse ja U S A-sse. Ent lahkujate asemele värvatakse uued mehed. Perekonnaõhtu eelsel EKK-l 22/5 54 võidi anda värvid kõigile möödunud aastal vastuvõetud neljale rebasele ja nod 4 on: Arvo Andrekson, Enn Äro, Väino Kuldasaar ja Otto Reinson. Kuid "rebasekasvandus" ei jäänud tühjaks, vaid sinna võeti vastu 3 Chalmersi tehnikaülikooli üliõpilast:

Hillar Rein N u u d i (masinaehitus), vastu võetud k.a. kevadel
Sven T e d r o (arhidektuur), " " " sügisel
Sven V i k m a n (masinaehitus) " " " "

Kommersi ja perekonnaõhtu peab Göteborgi osakond 20. novembril.

"Meie Side" väljaandmise suhtes kirjutab osakonna vastselt valitud senior: "Otsustati astuda samme selleks, et Göteborgile antaks austav ülesanne anda välja "Meie Side" N:r 2/1955". Käesoleva numbri toimetus tunneb tõsist rõõmu, et tuleva aasta jaoks juba nii aegsasti on kindlustatud ühe numbri väljaandmine. Ja see austav ülesanne läheb tõesti headesse kätesse, nagu tõendab k.a. N:r 2. Ei tea, kas ed maagilisus peitub tolles 2-s. Stockholmi kandist vaid õnn kaasa ja teistele koondistele ning osakondadele (Montreal?) manitsus = võtke eeskuju!

Rotalia Rootsi Koondise Lundi osakond vaatamata oma noorusele (moodustati 28/3) kasvab ja areneb paljutõotavalt, tänu Tartu konvendi kooliga tulistele rotalustele: Vil! A. Toomes - senior, Vil! A. Kalmet - laekur, Confr! K. Rämmelscriba, Vil! A. Daniel - oldm! Aastapäeva kommersi ja koosviibimise peavad 27/11 Eslövis Vil! Danieli juures. Väljavaated juurekasvuks rahuldavad.

Rotalia U S A Koondis ja New Yorgi Konvent.

Toimetus on õnnetu, et sealt on tulnud informatsiooni väga napilt. "Sõnivaludes" visklev "Meie Side" N:r 3 näib neelavat palju, ent "täis" saada ei taha ja mei midagi pudeneda ei lase. Ka ei tea meie, mida to 3 saab sisaldama. Kokkulangemisi palume seepärast vabandada meist olenemata asjaoludega. Nii palju kui toimetus suudab välja peilida, tõuseb U S A Koondise ja New Yorgi Konvendi liikmete arv praegu kokku 105-110 peale. Seega ikka Rotalia regionaalsetest üksustest kõige suurem ja Rootsi Koondis koos osakondadega ei ole suutnud

tagasi võita "sinist linti", kuid ei ole jätnud lootusi selles sihis. 22. oktoobril valiti U S A Koondisele uus juhatus, kuigi ainult 6 kuu peale, järgmises koosseisus: Vil! R. Adams - esimees, Confr! R. Pals - esimehe aset. ja laekur, Confr! R. Ubakivi - kirjatoimetaja. Aastapäeva kommers peetakse New Yorgis samuti 6/11 kui Stockholmis, kuid algusega kuus tundi hiljem kui viimane, seega - siis kui meie Stockholmis oleme kõrgetes regioonides oma perekonnaõhtuga.

ROTALIA KANADA KOONDIS JA TORONTO KONVENT.

Jah, tõsi mis tõsi - teil on nüüd seal ka tegevkonvent. Et teha niisuguseid suuri asju, peaks jõudu nagu olema üsna palju. Meile seda jõudu aga ilmutatud pole. Toimetus oleks tänulik, kui kaasvennad Kanadas võtaks vaevaks valgustada, kuidas sealtpoolne jahedus on kooskõlas selle heiduse ja ohvrimeelsusega, mida on ilmutanud Rotalia Rootsi üksused Kanada Koondisele esimeeste, abiesimeeste ja teiste funktsionääride "kinkimisel" ning teie poolt möödunud aasta jõuluks väljaantud "Meie Side" tõhustamisel. Toimetus on sirvinud läbi Rootsi Koondise kirjavahetuse mitmet setmet kanti, kuid midagi ei leidu, mida võiks informatsioonina edasi anda Kanada Koondise ja Toronto Konvendi osas kirja panna. Ometi hurvitaks rotalusi Rootsis ja kindlasti ka mujal maailmas, kuidas areneb teie maise Konvendi tegevus, sest ka meil siin on olnud samas sihis vaim valmis juba kaua, kuid, kuid "liha on nõder". Kui neid teie aadressil lausutud sõnu ei saa pidada informatsiooniks, siis toimetus "peseb omad käed" sellest puhtaks.

ROTALIA AÜSTRAALIA KOONDIS.

Jah, kuidas selle Koondisega lood on, seda valgustab eelpool Vil! Tammelo meisterlikult ja täielikult. Algus tehti tagasihoidlikult - Sidney Koondise nime all ja alles 8/2 54 sai Koondis praeguse nime. Juurdekasvu saamine paistab võimalik olevat vaid püsiva ja visa tööga sõprusringi laiendamiseks. Koondise praegune esimees Vil! V. Jaason kirjutab selles mõttes järgmist:

"Pikkamööda loodame ka noori liikmeid kaasa tõmmata. Üldiselt õpib vähe eesti noormehi ülikoolis võrreldes siinsete eestlaste üldarvuga. Haritud inimeste madalad palgad võrreldes lihttöölistega on põhjuseks, et haridusest ei peeta palju lugu. Isegi Austraalia paremad jõud, minnes end täiendama Inglismaale või Ameerikasse, harva pöörduvad tagasi."

Raskustele vaatamata Koondise pere suureneb. Käesoleval aastal võeti vastu:

Ü k s k ü l l, Kiril - sünd. 1923 a. Kose-Uuemõisas. Õpib Sidney tehnikaülikoolis ehitustehnikat.

O r a w, Louis, kes kuulus reb!-na Rotaliasse 1932/33. Õpib Sidney tehnikumis.

MUJAL MAAILMAS ASUVATE ROTALUSTE KOHTA

Toimetusele saabunud andmete põhjal on võimalik märkida järgnevat.

S a k s a m a a l e on nüüd järele jäänud 5 rotalust.

Vil! V. P a a v e l, end. Tallinna tehnikaülikooli prof., teeb seal ülatuslikku kutsetööd. Ta lubas ka saata kaastööd käesolevasse numbrisse, kuid vist mõni ootamatu takistus tuli vahele. Toimetus kasutab seepärast "kurjasti" tema erakirja, tuues ära järgm.

"Elatan end praegu ekspertiisidest vesivarustuse alal, teen neid keerukate küsimuste üle kaunis laialdaselt üle Saksamaa. Mul on kaks kindlapalgalist kaastöölist. Üks eesti poiss, end. Balti ülikooli üliõpilane ja üks tubli saksa preili, kes hoolitseb minu saksakeele stiili eest ja teostab matemaatilisi arvestusi ning raamatupidamist. 1951-st aastast käib mu käsi üsna hästi: kolisin ümber Neussi Rheini kaldal ning teenin siin oma igapäevast leiba ja kõike, mis selle juurde ja peale kuulub. Elan praegu uues majas, mis ühe põgenikkude kasuks koostatud programmi järgi peab saama kord minu omandiks."

Vil! N. K o r n e v peab Rootsi rotalustega elavat kontakti kui grupi vanem.

ROTALIA INGLISMAA KOONDIS - koosneb [illegible] kangest meheast, kuid kõige uuemate andmete järele tuli kolmas juure, või õigemini öeldes - tagasi.

Vill A. L o s s m a n, Rotalia auvärvipaela kandja ja esimene vilistlane, palub oma toimetajale saadetud kirjas anda edasi südamlikud ja Confraterlikud tervitused kõigile rotalustele laias maailmas ja Stockholmi ning Göteborgi rotalustele kaasvendlik tänu selle südamliku vastuvõtu eest, mis temale osutatud külaskäigul Rootsi - Rotalia 40 a. jubelipidustustele. Meil on tõsine heameel kuulda, et meie esimene vilistlane viis siit kaasa head muljed.

Vill E. A r u j a - Inglismaa Koondise teine kandetala, perekondliselt nüüd õnnelik abielumees ja kõvasti üle poole aasta vanuse "rebasepoja" isa, ei saa kahjuks teoga kviteerida ka tänavuse aastapäeva kutset Stockholmi. "Pattude pehmendamiseks" saadab aga käesolevasse numbrisse kirjutise inglise üliõpilaste "intiimsajadest", kuigi need ei tundu eriti intiimsetana.

A f r i k a s Vill Harry P õ d e r s o o on muutnud oma kutsetööd, jättes jumalaga koha arhidekti firmas ja võttes "omal käel" mõõta ja loodida 1800 hekt. maad. Õnneks ei ole muudatus vähendanud tema elavat huvi Rotalia asjade vastu.

TÄHTPÄEVI JA SÜNDMUSI ROTALUSTE KOHTA.

Vill Mihkel L u h t, Rotalia asutajaliige ja käesoleva numbri kaanel Rotalia vapi kontuurjoonte joonistaja, sai 5/1 54 60-aastaseks ja kuigi "Meie Side" Nr 2 - 54 on selle sündmuse hästi ära märkinud, teeme seda siinkohal veel kord nende kontuurjoonte tähtsuse esiletõstmiseks. Aastapäevale tulijaile teadmiseks - Mihkel joob nüüd ainult "apotekarnet".

Vill Eduard P a j u s t e on Mihkliga võrreldes alles "noormees", tähistades oma 55-t 13/1 54. Küsimus temale enesele: kuidas se 13. kuupäeval "välja kukkus"?

Vill Alfred P e t t e on Pajustel kannal ja vaid kolme kuu vahemaaga saavutas maikuul s.a. Holgertorpis ja Dyltabrukis oma 55.

Vill Paul L o o m e t s on eelmisest kahest viis pulka "alam", kurjutades 7/2 s.a. oma eluraamatusse 50. Seega tal aega elus küllalt, mispärast tegi "väikese tripi" Lõuna-Ameerikasse, ent ei võtnud sealset "olemist" tõsiselt ja tuli tagasi Rootsi. Kuigi hilja õnnitleda, aga siiski - välkommen åter!

Vill Aleksander D a n i e l, üks Rootsi Abja prominentseid kujusid, tahtis ka saada tälamehe ikka ja saigi, joonistades, maalides ja "veheldes" välja 50 juure 23/6 54. Ja ei mingeid "medalilööke" selles "vehkluses".

Confr! Martin L e p i k, Stockholmi Koondise praegune laekur, loppis väikese arvuga, kirjutades elukontosse 45. Rotalia käsa jaoks eelistab ta aga suuremaid arve.

Vill Heiki L e e s m e n d i 40 on juba tähistatud, kuid et albüm tema olemise esimeseks Rootsi Koondise seniorike "ära vaikis", siis "lohutuseks" "teistkordne sündimine". Paras, miks läkeid Rootsist ära.

Confr! Evald J ä r v värib kuhjaga 35 l.a. detsembrist, nagu käesoleva Nr-i viie esimese lehe panoraamad tema loominguna kinnitavad.

Confr! J.E. U l u o t s a l kui käesoleva numbri kunstilisel kaanejoonise kujundajal ei ole tähtpäev käes, kuid kaan omati hea.

Täiendavat informatsiooni Rootsi Koondiselt aja kohta 6/11-1o/11 1954.

Kuna "Meie Side" käesoleva numbri "esimeses trükis", mis oli 70 eksemplari ja välja jagati Rotalia Stockholmi aastapäeva tähistamiseat osavõtjaile ning saadeti Göteborgi osakonnale, informatsiooni osa jäi toimetusest olenemata põhjustel kiduraks, siia "teine täiendatud trükk", või väljaanne U S A, Kanada, Austraalia ja muu laia maailma rotaluste jaoks, saab juure alljärgneva informatsiooni lisa. Selle lisa andmisega hoiab toimetus ka ära "õnnetuse", et Kanadas väljaantava "Meie Side" järgmise numbri jaoks ei jääks Stockholmi kandist järele "rohkem" informatsiooni, kui meie saime sealt. Võrrelgem hiljem!

R o t a l i a 41-se a a s t a p ä e v a tähistamiseks Stockholmis

pidas Rootsi Koondis kõik kolm üritust - aastapeakoosoleku, kommersi ja perekonnaõhtu ühel päeval, nimelt 6. novembril s.a. Nimetatud päev valiti seepärast, et see meile Rootsi rotalustele väga hästi "istus", sest see oli siin esimest korda pectud püha - kõigi pühakute püha (Alla Helgons Dag). Kas see just meie jaoks sisse seati, või kas meid nondeks pühakuteks peetakse, ei ole tähtis, küid nii saime laupäevase päeva pidutsemiseks ja pühapäeval võisime puhata suurest "tööst ja vaevast". Kõik kolm üritust õnnestusid igati hästi.

A A S T A P E A K O O S O L E K, mis algas kell 12 ja millest võttis osa 33 Rootsi Koondise liiget, nende hulgas kaks Göteborgi osakonna esindajat, toimus üksmeele ja möödunud aasta tegevuse asjaliku analüüseerimise ning tulevase tegevuse sihtjoonte kindlaksmääramise, tähe all. Arutluste ja kaalumise tulemusena asuti üksmeelselt seisukohale, et Koondise tulevane tegevus vajab tugeva kontsentreerise alusele seadmist. Tegelik töö on näidanud, et kui peetakse tegevuskoosolek igal nädalal, siis osavõtt sellistest koosolekutest on olnud ja saaks ka edaspidi olema väikesarvuline. Osa koondise liikmeid lihtsalt ei saa tulle koosolekule igal nädalal. Ka ei suudeta nii sagedasi koosolekuid küllalt hästi ja huvipakkuvalt sisustada. See omakorda kahandab liikmete huvi selliste koosolekute vastu. Kõigest sellest tehti loogiline järeldus, et edaspidise tegevuse ratsionaliseerimine on tarvilik selliselt, et kõik tähtsamad küsimused, mis vajavad otsustamist KKK või EKK korras, koondatakse üks kord kuus peetavale n.ü. ametlikule koosolekule, millest osavõtt tehakse kohuslikuks eranditult kõigile Koondise Stockholmi tegevuspiirkonna liikmeile. Nende kuu-koosolekute pidamiseks muretsetakse otstarbele vastavad ja väärikad ruumid, võimalikult semestri peale ette, nii et kõigil liikmeil oleks kaugele ette teada, millal ja kus toimub kuu-koosolek. Nendele lisaks korraldatakse tagasihoidlikumaid n.ü. klubi- või omavahelise vestluse- ja referaatõhtuid sedamööda, kuivõrd nende vastu tuntakse huvi. Seejuures peetakse silmas, et kaaluv osa Koondise ainelistest vahenditest läheks kuu-koosolekute sisustamiseks.

R O O T S I K O O N D I S E P R E S I I D I U M 1954/55.tegevusaastaks

valiti pilkude suunates vastnimetatud tegevusjuhtmötetele. Tööprogrammi esitas "laia koalitsiooni nimel" Koondise tulevane senior enne valimisi. Täiesti demokraatlik-parlamentlik kord - enne tegevusprogramm ja siis usalduse avaldamine valimise läbi nii programmile kui "kabinetile" enesele.

P R E S I I D I U M I K O O S S E I S, mis käesolevate ridade kirjutaja veene järele kujunes üheks tüsedamaks, mida Rootsi koondis käesoleval ajal üldse suudab välja panna, on järgmine:

Senior - Vil! A. Ventsel, [illegible]senior - Confr! A. Truusõtt [illegible]senior (3)

Osakonna senior - Vil! V. Saretok, subsenior Lundi Osakonna senior - Vil! A. Toomes, laekur - Vil! E. Pajuste, abilaekur - Vil! E. Vilval, kirjatoimetaja - Confr! E. Järv, kirjatoimetaja abi - Confr! K. Lüll, olderman - A. Eistrat.

Seega Koondise Stockholmi tegevuspiirkonna presiidiumis kolm vilistlast ja neli confratrit.

Magister cantandi - Vil! B. Tiitus, magister referendi - Vil! K. Lindma, magister colorum - Confr! A. Eistrat, magister välissidemete korraldamiseks - Vil! A. Pals, majandusvanem - Confr!. A. Kärsten. Mag.refer. abi -Vil!J.Toomes.

Revisjoni komisjon - esimees Vil A. Mägi, liikmed - Confr! A. End ja Vil! M. Jüris.

Koondise kohus: Vil! Vil! T. Kint, E. Vilval, A. Onno, A. Mägi ja K.Joost.

1954/55.a. aelarve kinnitati presiidiumi poolt esitatud kujul, millega ühenduse liikmemaks tõsteti 5:- krooni võrra, seega Stockholmi tegevuspiirkonna liikmeile kr. 35 ja väljaspool olijaile kr. 25 aastas.

Aastapeakoosolek lõpeb lahkuva seniori Vil! L. Karupää tänuavaldusega kõigile Vil! ja Confr! kaastöö ja abi eest, mida nad on temale osutanud möödunud kahe aasta jooksul. Ta tervitab ka uut seniori ja kogu presiidiumi ning soovib neile parimat edu Rotalia tegevuse vastuviimiseks järjest suurematele saavutustele. Vil! J. Toomese algatusel avaldatakse lahkuvale seniorile ja kogu presiidiumile tõsist tänu aasta jooksul tehtud töö ja panuse eest.

Uus senior avaldab koosolekust osavõtvaile rotalustele tänu avaldatud usalduse eest, tänab ka omaltpoolt tänu lahkuvale seniorile, kuid kadestab teda nüüd pääsemise puhul vaikusesse kuid auväärsesse exseenioride kogusse, kuna ta ise peab sellest mugavast olamisest nüüd välja tulema - hoopis rahutumale ja vahest isegi tormisele areenile.

Aastapeakoosolekule järgneval EKK-l antakse värvid 1!1! Kalju Lüllile. Uus tegevliige on õpinud loomaaresti kutseala, kuid olude sunnil on tema õpingud katkenud, kuid tahab seda jätkata, niipea kui olud seda võimaldavad.

A A S T A P Ä E V A K O M M E R S I S T võttis osa 36 rotalust ja kaks Soome külalist. Viimasteks olid Varsinaissuomalainen Osakunta kuraator Teuvo Tuominen ja Maunu Tavastin Kilta (osakonna vilistlaskogu) esindajana pr. Leena J ä n t i. Kommers läks nii könede kui cantuste poolest erakordselt hoogsalt ja jõuliselt. See algas senior L. Karupää haarava tervitusega kõigile rotalustele ja Soome külalistele. Tervitused Varsinaissuomalainen Osakunta poolt andis edasi kuraator Tuominen ja Maunu Tavastin Kilta poolt pr. Leena Jänti, kelle tervitused tulid südamest ja läksid südamesse.

KÖNE VILISTLASTELE pidas Confr! J. E. Uluots ja tegi seda kuulajaid hardumusse panevalt kaunilt. KÖNE ISAMAALE pidas Vil! V. Klauren ja see köne oli sügavamõttelise tagapõhjaga.

Ülevaks momendiks kujunes kolme rotaluse dekoreerimine Varsinaissuomalainen Osakunta värvipaelaga kuraator Tuomineni poolt. Sõpruslepinglase kollase-punase-rohelise paela said Vil! Juhan Toomes ja Confr! Confr! A. Eistrat ja Anta Truusööt. Külaliste poolt tehtud austusosaliste valik osutub väga õnnestunuks, sest kõigil asjaosalistel on suured teened Rotalia tegevuse arendamisel ja edasikandmise[illegible] Juhan [illegible] Rotalia Berliini epoogi loojaid ja kandjaid, [illegible] 1945/46 ja 1946/47, mil peale Vil! H. Leesmendi [illegible] leida ja kujundada alused Rotalia tegevuse edasiviimiseks meile võõrastes pagulusoludes. Confr! Eistrat on olnud Rootsi Koondises abiseniorike kolm aastat järjest, korduvalt mag. cantandiks, mag. colorumi ameti n.ü. "igavene kandja" ja kõigis siinse Rotalia üritustes tuju ja tunde tulisemaid edasilemasejaid ning ülevalhoidjaid. Confr! Anta Truusööt noorema generatsiooni vanema esindajana on andnud silmapaistva panuse Rootsi Koondise Göteborgi osakonnas. Temal on suured teened selles, et noorte juurekasv Göteborgi osakonnas on olnud rõõmustavalt elav.

Mõlemaid Soome külalisi dekoreeriti Rotalia värvipaelaga - elavate kiduavalduste saatel. Soome külaliste tervitustele ja tänusõnadele Rotalia värvipaelaga [illegible] eest vastas südamliku ja huvitava soomekeelse könega Vil!

Kõne eemalviibijaile pühendas Vil! E. Vilval ja lahkunuile Vil! H. Koorits. Mõlemat kõnet kandis sõpruse ja vendluse sügav vaim, mis otsis eemalviibijaid ja lahkunuid kannatavalt kodumaalt, vanglatest, Siberi sunnitöölaagritest ja mujalt teadmattusest või meile teadaolevatest kohtadest.

Järgnes juramentum, mis seekord toimus jõuliselt kiires tempos. Kommerss lõppes lahkuva presiidiumi Oldermani Vil! Kr. Joosti elava ja huumorist sädeleva kõnega. Ja seega olime andnud järjekordse vande isamaa teenimiseks ja Rotalia sõpruse hing vendluse süvendamiseks ja edasikandmiseks.

P E R E K O N N A Õ H T U, mis seekord oli internne ja millest võttis osa rotalusi ja nende külalisi ning Rotalia daame kokku 40 inimest ja kaks Soome külalist, algas kell 7 õhtul ("väikese" hilinemisega) ja kestis kuni kella ½2-ni hommikul. Kuigi osavõtjate arv seekord polnud nii suur, kui paljudel varematel kordadel, oli see perekonnaõhtu elavuselt ja meeleolult üks Stockholmi Rotalia õnnestunumaid. Ruumid olid väga sobivad nii keha kinnitamiseks, kohvi ja tee joomiseks koos mitmekesise "juurekuuluvaga", omavaheliseks vestluseks ja harukordselt vilkaks tantsimiseks. Soome proua märkis, et ta ei mäleta, kas ta omas elus kunagi varem on tantsinud nii palju, kui sellel Rotalia perekonnaõhtul.

T E R V I T U S I Rotalia aastapäeva tähistamise puhuks Stockholmis olid saatnud kõik Rotalia üksused lähedalt ja kaugelt. Tervitasid ka E K L, Korp! V i r o n i a, Korp! E s t i c a, Korp! U g a l a, Korp! V ä i n l a, Naisüliõpil. Korp! I n d l a, Eesti Üliõpilaste Selts j.t. Rotalustest tervitasid isiklikult Vil! H. Ambros U S A-st, Vil! N. Kornev Saksamaalt, Vil! H. Pöderoo Aafrikast ja Vil! H. Luik Rootsist - kaugelt Umeå linnast, kus ta elab koos abikaasa ja nüüd ka väikese "rebasepojukesega". Kindlasti on peale siinnimetatute veel palju teisi tervitajaid, kuid toimetus palub vabandada, et ta neid ei saa ära märkida, sest nende tervitused pole jõudnud toimetusele kätte ajaks, mil käesoleva numbri "teine täiendatud trükk" läheb rotatori alla.

S O O M E K Ü L A L I S E D, kes peatusid Stockholmis neli päeva, võisid veeta aega ka mitme rotaluse koduses-perekondlikus miljöös (Vil! Vil! Palsi, Mägi, Kelleri j.t. kodudes), ning osa võtta Rootsi eesti skautide ja gaidide 10.a. tegevuse tähistamise lõppaktusest ja peost pühapäeval 7/11 54.

"M-e i e S i d e" käesoleva numbri osas palub toimetus kogu Rotalia peret vastu võtta parimad tervitused ja soovid nii isiklikuks eluks, kui Rotalia hüvanguks töötamiseks. Toimetus tahtis käesolevale numbrile anda üldrotalialiku ilme, kuid toimetusest olenemate põhjustel see nõnda just ei õnnestunud. Meie kutsume aga kõiki Rotalia üksusi ja kõiki rotalusi üles tihedalt koonduma meie ühise ajakirja ümber, sest meie ühistunde deviis kohustab meid selleks. Toimetuseni on ulatunud hääled New Yorgist, et Rotalia U S A Koondisele ja New Yorgi konvendile kipub kujunema raskeks võtta "Meie Side" väljaandmises oma peale ka edaspidi nii suurt osa, kui varematel aastatel ja praegu. Sel puhul kinnitame siinkohal, et Rotalia Rootsis seisab kindlasti hea kahe numbri väljaandmise eest aastas, üks Stockholmi ja teine Göteborgi poolt Lundi kaasabil. Me tõstame üles küsimuse, kas ka Rotalia Kanadas saaks välja anda kaks numbrit, nii et Rotaliale U S A-s jääks ka kaks numbrit välja anda.

R O O T S I K O O N D I S E L I I K M E T E N I M E K I R J A S T

Vil! N. L i n d o r g i nimi. Tema elas ja töötas Rootsis, tegi siis samuti nagu Vil! Leemets "tripi" Argentiinasse, ent tuli tagasi rootsi ja tema praegune aadress on: Box 3, Alster, Sverige.

Nimekirja aadresside puhul palutakse silmas pidada, et Hägersten, Johanneshov ja Enskede kuuluvad Suur-Stockholmi koosseisu, kuid omaette postkontoriga. Välismailt tulevaile kirjadele võib "kindluse mõttes" aadressi kirjutada - Hägersten, Stockholm, Johanneshov, Stockholm ja Enskede, Stockholm.

1955

MEIE SIDE

№ 1 (6. AASTAKÄIK) 13. MÄRTS 1955

P.MAGI	MÄLESTUSI EKL ASUTAMISPÄEVILT
E.VILVAL	ROTALIA VIL! KOGU LIKVIDEERIMISE PÄEVILT
M.LUHT	MILLES SYYDI
F.LAANSOO	ASUTAGEM RAAMATUKOGU ROTALIALE
J.KIVESTU	MÄLESTUSKILDE VIL! OTTO TIEF'IST
M.LUHT	VEEL NOORTEST JA VANADEST
H.GRABBI	ETTEPANEK M/S EDASPIDISE ILMUMISE KOHTA
A.JOMM	KAAREL PRINGI * IN MEMORIAM
V.PÕDER	MÄRKMEID MAAKERA TEISELT KYLJELT
	AUSTRAALIA KOONDISE LIIKMETE NIMEKIRI
E.JAAGO	MULJEID JA TÄHELEPANEKUID ARGENTIINAST
V.KLAUREN	KÄREMÄRKUSI ROOTSIST
	KAASVENDADEST KUULEME
R.SEPP	TORONTO KONVENT
A.ROMMAN	U.B.C.
	ROTALIA TEGUTSEB
H.GRABBI	ÕLENDUS
	KES, KUS, MIS...

KORP! ROTALIA AJAKIRI

EKL 40

PAUL MÄGI:

MÄLESTUSI EESTI KORPORATSIOONIDE LIIDU ASUTAMISPÄEVILT.

Juba varakult ajaloos on ühe sihi ja -struktuurilised poliitilised, majanduslikud ja sõltskondlikud organisatsioonid pyydnud luua tihedaid sidemeid omavahel, et yhiselt kergemini saavutada oma sihte, pehmendada omavahelist võistlust ja yhiselt end kaitsta rivaliseerivate või vaenuliste jõudude vastu. Sama teed on käinud ka yliõpilas-organisatsioonid kõikjal yle maailma. Kui Baltimaadel tekkisid yliõpilaste korporatsioonid, kes tegelikult olid struktuurilt, sihtidelt ja sise-elu poolest yhesugused, siis pyyti siin juba varakult luua ka vastavad korporatsioonide yhisliidud ja keskused. See syndis ylikooli-linnades Tartus ja Riias. Tolleaegne Vene riigivõim legaliseeris sarnaseid liite, ja veel enam - andis neile suuremaid võimupiire ja õiguseid, kui seda omasid yksikud liidu liikmed. Tartu ja Riia korp! liidud ehk nn. Chargierten Convent'id leidsid täit poolehoidu riigi poolt, ja nad varustati erakordsete eesõigustega. Nad teatavas mõttes monopoliseerisid yliõpilasorganisatsioonide elu, olid yliõpilaskonna ametlik esindus ja mängisid tähtsat osa akadeemilises elus. Chargierten Convent (C!C!) koosnes kõikide liidus-olevate korp!-de (kolmest) praesidiumi liikmest (saksa keeles Chargierte), kes moodustasid foorumi,kelle otsused olid obligatoorsed kõikidele liidu korp!-dele ja yksikliigetele. Vähemtähtsate ja enamasti administratiivsete kysimuste lahendamine kuulus nn. senioride konvendile (S!C!), kuhu kuulusid kõik liidu korp!-de esimehed. C!C!-l oli lubada või keelata uute korporatsioonide tekkimist ja nende avalikku esinemist. Selle tagajarjel näiteks Tartus saigi takistatud esimese eesti korporatsiooni Vironia asutamine, samuti rea teiste korp!-de tekkimine. Ka Riias talitas C!C! samuti, näiteks ei aktsepteeritud juutide korp!-de esinemist.

Tartus kestis sarnane C!C! ylivõim kuni 1905 a. revolutsioonini, mil vabamate voolude tagajärjel riigivõim võttis C!C!-lt ametliku tunnustuse, ja ta jäi pysima eraviisiliselt saksa korp!-de liiduna. Riias, kus C!C! oli kinnitatud keisri eriotsusega, jäi C!C! kuni 1917 endistesse võimupiiridesse.

Peale seda, kui olid tekkinud eesti rahvuslikud korporatsioonid (Vironia 1900 a. Riias, Fr.Estica 1907a. ja Sakala 1909a. Tartus) astusid need pea omavahel kartell-vahekorda,

PANNES seega aluse tõhusamaks tihedamaks koostööks ja vastastikuseks tunnustamiseks. Kuid liidu loomiseks oli kolmest korporatsioonist vähe. Alles kui 1913a. tekkis Tartus Ugala ja Peterburis Rotalia, kerkis mõte Eesti Korporatsioonide Liidu loomiseks. Kuigi ruumiliselt selleks oli raskusi,-asusid ju need 5 korp! kolmes linnas üksteisest eemal, mis takistas tihedat kooskäimist, leiti siiski, et yhesihiliste ja yhesuguse struktuuriga organisatsioonidena oli vajalik tihedam liitumine, kuna kartellide systeem ei suutnud pakkuda seda,mis liit. Teiseks oli kogu aeg kestnud ja suurenenud avalikus arvamises ajalehtedes ja teiste yliopilasorganisatsioonide poolt kallaletungid eesti korp!-le, milliseid yhiselt edukamalt võis pareerida. Kolmandaks olid tekkinud soovimata vahejuhtumid ja tylid yksikute korp!-de vahel, kui ka teiste yliõpilas-organisatsioonidega. Neljandaks - oli vaja luua yhine kord omavaheliste auasjade ajamiseks ning ellu kutsuda teatav kohtuinstants juhusteks, kui tekkisid korrarikkumised, kus osalised kuulusid mitmesse korp!-i. Lõpuks oli ka ylimaks sihiks yhine rahvuslik töö ning sõbralike sidemete loomine kõikide eesti korporantide vahel.

Rotalia seisukohalt oli liidu loomine tähtis ja tarvilik,kuna noorima eesti korporatsioonina tollal oli meil vaja sidet teiste aatekaaslastega. Meie seisukord oli ju eriti raske, kuna seisime yksiku korporatsioonina meile võõras ja vaenulikus vene yhiskonnas, ja samuti mitte-heatahtlikus pealinna eesti seltskonnas ning nelja suurema eesti,yliõpilas-seltsi kõrval. Seetõttu olid me pilgud alati pööratud kodumaa poole,et sealt leida ja saada moraalset tuge.

1915 a. algul tegi korp! Vironia kõigile eesti korp!-le ettepaneku Eesti Korporatsioonide Liidu asutamist kaaluda ja teostamisele võtta. See oli õige algatus õigelt poolt, kuna Vironia oli vanim ja autoriteetsem eesti korp!; ta oli väljaspool Tartut, kus Ugala lahkulöömisega Fr.Esticast vastolud nende kahe vahel polnud veel vaibunud ja seetõttu Tartu-poolne algatus leidnuks ehk Tartus eneses vastuseisu. Vironia ettepanekule reageerisid kõik teised korp!-id otsekohe jaatavalt ja reservatsioonideta. Seega oli olukord kyps liidu loomiseks.

EKL ASUTAMISE KOOSOLEK kutsuti kokku 25. märtsiks 1915 a. Tartu. Ta peeti korp! Sakala ajutises C!Q!-s Kastani tän. lõpus (saksa korp! Neobaltia majas), kuna Sakala oma C!Q! oli rekvireeritud sõjaväe laatsareti alla. Osavõtjad olid ilmunud täisarvuliselt - igast korp!-ist 3 esindajat (osavõtjate nimed olen märkinud Rotalia 40 a. albumis).Koosolekuid juhatas kogu aeg Vironia - peamiselt tema s.a. esimees H.Kompus. Koosolekud kestsid 3 päeva, 25,26 ja 28 märtsil. 29-dal oli osavõtjate päevapildistamine.

Liidu-lepingu kava oli koostatud Vironia poolt, kusjuures oli selle aluseks võetud C!C! põhikord. See kava oli läbirääkimiste ja vaieluste aluseks. Nagu mainisin,oli Tartus kogu aeg teatav pingeline vahekord Fr.Estica ja Ugala vahel,ja oli karta, et see end ka koosolekutel avaldab. Ja tõesti, nii mõneski kysimuses läksid nende kahe rivaali arvamised lahku, ja tekkisid ägedad vaielused, kuigi alati korrektsuse piires. Tänu väga tasakaaluka ja rahuliku koosoleku juhatajale,ei tekkinud mingeid vahejuhtumeid. Yldse oli tunda,et Vironia sympatiseeris enam oma vanale kartellikaaslasele Fr.Esticale,

ning Sakala ilmselt hoidis Ugala poole. Seega oli Rotalial, kui täiesti erapooletul, delikaatne ylesanne mõnes kysimuses olla kaalukeeleks. Kuid kõik läks hästi. Kõigis asjus lepiti kokku, ja Liidu põhikorra allakirjutamine toimus 28 märtsil, 1915 aastal. Ametlikult tuli vene võimude suhtes, pealegi sõja ajal,kus väga kahtlasel pilgul vaadati korporatsioonidele, kui saksa pärandile, tuli teha kompromiss, nimetades EKL - Eesti Korporatsioonide Lepinguks (mitte Liiduks). Sõna "liit" oleks äratanud võimude juures kahtlust. Seega oli loodud eesti korporatsioonide-vaheline kindel side, jäid ära yksikud kartell-lepingud, ja eesti korporandid võisid tunda end yhise perena.

Kestev sõja aeg ei lasknud EKL-l kuigi edukalt tegutseda: oli kehtiv värvide-kandmise keeld (Rotalial kui Peterburi korp!-il seda keeldu polnud), konvendi korterid Tartus olid provisoorsed ja kogu elu käis sõja tähe all. Siiski pidas EKL oma koosolekuid - vähemalt korra igal semestril. Rotalia esindajana võtsin neist koosolekutest osa Tartus: 31 aug.- 1 sept. 1915 a. Ugalas, 3 ja 4 sept. 1916 a. Sakalas, 26 veebr.1917a. Sakalas ja 20 aug. 1918 a. Fr.Esticas. Siis tuli varsti vabadussõda, Eesti riigi tegelik loomine ja Tartu eesti Alma Materi asutamine. Eesti Korporatsioonide Liit hakkas uue jõuga tegevusse ja on edukalt töötanud praeguseni.

Ma ei tea, milline saatus on tabanud neid 15 meest,kes seisid EKL hälli juures. Nelja meest tean kindlasti surnuna, mitmed on kyyditatud Venemaale, mõni yksik veel kodumaal ja ylejaanud on paguluses. Rotalustest on Nikolaus Hurt äraviidud, ning Mihkel Luht ja mina oleme paguluses alles.

****

Ernst Vilval:

ROTALIA VILISTLASKOGU "LIKVIDEERIMISE" PÄEVILT.

Juba Abel Käbin on võrdlemisi põhjalikult valgustanud vilistlaskogu likvideerimist bolsevike poolt 1940 a. oma artiklis "Meie Sides" nr.1/2 IV 1953.

Kuna selleaegne juhatus pani likvideerimise läbiviimise minu peale, siis tahaksin esile tuua mõned momendid seoses arhiivi yleandmisega.

Mul ei ole enam hästi meeles, kust võis politsei teada saada, et minu käest on võimalik Rotalia vilistlaskogu arhiikätte saada. Arvatavasti yks meist juhatuse liikmeist teatas vastava järelpärimise peale. Igal juhul oli lugu nii, et yhel augusti/septembri kuu ohtul koju tulles ootas politseinik juba kodus, et kätte saada vilistlaskogu arhiivi. Ei jäänud muud yle, kui hakkasin tasa-pisi igasugu protokolli-ja kassaraamatuid, kviitungiraamatute kontse jne. lauale tassima ja yhtlasi kirjutades rõllumeeste Keskpanga peale tšeki kassa saldo katteks. Politseinik soovis kyll saldot saada sularahas, kuid kahjuks polnud seda soovi võimalik rahuldada ja ta lep-

pis lõpuks ka tšekiga. Samal ajal kurtis ta, et olevat väga kahju, et tema peab seda tehingut läbiviima, kuna olevat viimast päeva politsei-teenistuses. Ja nii see tõepoolest ka oli: - järgmisel päeval oli juba miilits hakkamas. Yleantud materjaalide kohta koostas politsei yksikasjalise akti. Hiljem kohtusin Käbinat tema "villas" Nõmmel ja näitasin seda yleandmise akti, milline jäi ka tema lauale. See oli ka viimane kord, kus kommude ajal yksteisega kohtasime.

Mõni nädal hiljem oli yks miilitsamees käinud minu korteris ja teatanud abikaasale, et ma otsekohe tuleksin 5. pol. jaoskonda, kui koju tulen - yksköik mis kella ajal. Tulin sel õhtul kella 10 paigu koju, kuid arvasin siiski hilisele ajale vaatamata miilitsajaoskonda minna. Ei teadnud ju, milles asi seisab. Jõudes jaoskonda oli ooteruum inimesi täis - kyll mehi ja naisi. Mina tormasin edasi kui "õige mees" ja koputasin ylemuse uksele. Vastu tuli yks puhastverd "petsorska"kellele teatasin enda ilmumisest. Alul nagu polnud tal aimugi, milles asi seisab; kuid käis kord teises toas, ja tagasitulles hakkas pärima, et kus on Rotalia viilistlaskogu materjaalid. Teatasin, et kõik on juba ammugi politseile yleantud ja isegi vastav akt selle kohta koostatud. Palus siis akti näidata. Vastasin selle peale, et see akt on esimehe Käbina käes, ja mina ei tea kahjuks ta praegust aadressi. Kohe peale seda läks ta jälle teise tuppa, kust umbes veerand tunni parast välja ilmus ja teatas, et Käbin elavat kuskil Tapa lähedal maal. Kas see oli õige, seda ma ei teadnud. Nyyd tuli kõige raskem osa: vaja koostada ylekuulamise protokoll. Mees katsetas paar korda, kuid lõpuks kysis, et vast mina teeksin selle ise valmis. Vaidlesin sellele vastu, kuna politseil on oma ettekirjutatud vormid ja kysimused, ja mina seda ei oska. Pika seletamise peale tegin väikese teate paberilipakale, et materjaalid yleantud ja vastav akt Käbina käes. Lepiti selle seletusega, ja nii jõudsin õnnelikult kesköö paigu koju.

* * *

See eeltoodu on yks väike täiendus Käbina kirjeldusele kuid arvan, et oleks vast otstarbekohane kasutada ka edaspidi "Meie Sidet" malestuste jaadvustamiseks, kuna nii yks kui teine asi hakkab juba mälust ära haihtuma.

****

Mihkel Luht:

M I L L E S S Y Y D I.

Oli Rotalia kolmas semester. Mind tsiteeriti CIQ!-le. Tulin kohale määratud ajaks. Eluloo-kirjeldusest oli näha, et yks tähtis kaaslane peaks tähistama oma hällipäeva. Minu osaks määrati ytelda sissejuhatavad sõnad. Tuli täita yldist soovi. Ma palusin koguneda suurde "saali" ja istuda toolidele nii suures ringis kui vähegi võimalik. Keskele asetasime yhe tooli. Tuli pisut oodata, enne kui päevakangelane saabus. Ka tema kutsuti "saali" ja juhatati tyhjale toolile keskel. Ma algasin: "Sõber, me oleme siin kokku tulnud, et kuulata Su seletust. Sul

tuleb end kaitsta Sinu vastu tõstetud raske syydistuse vastu, (tegelane toolil punastab ja muutub rahutuks) Sa ei pea kinni oma tõotusest - olla igavesti noor, ja teed seda korduvalt. Sa kogud endale aastakesi. Nagu ka täna. Vivat, hällilaps! Plurimus annus!

Nyyd alles taipas ta millisest kuriteost oli juttu. Õnnesoovid võttis vastu. Kannud löödi kokku, ja laul läks lahti - "...Kui kaebades kohiseb Emajõe säng"...

Ning - seda pattu kordab ta järjekindlalt - seniní.Kogub turjale aastaid ja muutub vaariks, nagu on määratud igale inimesele.

****

FELIX LAANSOO:

ASUTAGEM RAAMATUKOGU ROTALIALE

Ei vaja vist pikemat selgitust et,ja miks, raamatukogu Rotaliale on hädavajalik. Mäletan,et Tartus oli konvendi raamatukogu olukord puudusi, mis - vähemalt minule - valusalt silma torkas. See puudus tuleb heaks teha. On ylim aeg sellega alustada nyyd. Esmajoones sisaldagu Rotalia pagulus-raamatukogu võimalikult k õ i k eestikeelne kirjasõna, mis paguluses ilmunud ja kättesaadav. Siinjuures ärgem unustagem kõiki eesti pagulasajalehtede-ajakirjade aastakäike (seal on talletatud paguluse ajalugu). Eestis ilmunud teoseid hangime niipalju kui saadaval on. Teises järjekorras tuleks soetada võõrkeelset väärtiskirjandust, nii ilu- kui teaduslikku- erialalist.

Nagu ikka, kerkib kysimus,mis see kõik maksma läheb ja - kust katta kulud?

Väga umbkaudse kokkuvõtte jarele võiksime arvestada ymmarguselt 270 - 300 paguluses ilmunud, meile sobiva,teosega (Orto,EKK, Kultuur, Tõrvik,E.R.Fondi jmt. kirjastused). Umbkaudu $ 600.00-ga paneksime tyseda aluse Rotalia raamatukogule.

Selle summa saaksime kokku yhekordselt aktsiooni korras reparteerides $ 2.00 ulatuses iga vabas maailmas viibivat kaasvenda. Edaspidi võiks sisseseada erilise raamatu-maksu cá 50c suuruses aastas, mis kataks peale igaaastase raamatute-soetamise ka raamatukogu korraldamise-korrastamise kulud (säilita miseks vajaline mööbel, EX-librised, võibolla köitekulud jne).

Raamatukogu asukohaks oleks yks konventidest, kas New-York voi Toronto (viimase kasuks räägib C.Q. olemasolu), või mõni muu, praegu veel asutamata konvent.

Teeksime sellega määratu teene Rotaliale - praegu paguluses - ja eriti aga,kunagi kodus.

See, mida praegu Eestis trykitakse, vaevalt väärib kirjanduse nime. Enne-sõda ilmunud raamatuist pole kindlasti säilunud nimetamisväärset. Seega oleks see siis Eestis ainuke kirjavara, mille meie pagulusest kaasa viime.

****

Juhan Kivestu:

MÄLESTUS-KILDE VIL! OTTO TIEF'IST.

Esimest korda olin "Jaanikal" 1934 aastal, s.o. oma 20 aastat tagasi. Talu asus Riisipere vallas, Ingu raudtee-peatuse juures, ja oli just hiljuti ostetud. Ainsaks naabriks oli "Poriaugu" talu, kuna Riisipere alevik asus 7 klm kaugusel. Kuskil läheduses pidi asuma "Ingu" kyla, mille järele raudtee-peatuski oli ristitud. Mulle jäi kyla nägemata, kuna ymber Jaanika olid põllud, karjamaa, soo, võsa ja mets. Ingu peatuse koormatusest langes 80 % Jaanika talu arvele. Saadeti sealtkaudu talu piim igal hommikul Tallinna ja võeti vastu karja jõusööt ja kunstväetis. "Õiguse pärast peaks Ingu "jaama" nimetama Tiefi või Jaanika Nimega" ytles peremees - Otto Tief - naljatades.

Jaanika kogusuurus oli 290 hektaari; sellest põllumaad ainult 29, ylejäänud oli soo, karjamaa, võsa ja mets. Suuremad puud olid metsast maha võetud. Väljanägemise järele endine Jaanika omanik oli talust kyll võtnud, kuid tagasi-andmise suhtes ettevaatlik olnud. Hooned olid vanad ja neid oli vähe. Nende korrastamise kohta oli uuel peremehel oma kindel kava ja järjekord. Millegagi ei rutatud ylepeakaela, ei aetud taga luksust, vaid otstarbekust vastavalt talu kandejõule.

"Talu tuleb nii rajada, et ta mõne aasta pärast omadega välja tuleb, ja mul ei tarvitse oma taskust juure maksta," armastas peremees toonitada.

Ma ei olnud sel ajal veel Rotalias. Kylastasin Jaanikat Põllutookoja Raamatupidamise Talituse ylesandel. Tavaliselt käisin taludes 3 kuni 4 korda aastas, kuid Jaanikal käisin vähemalt kaks korda enam, kuna talu omanik kunagi ei unustanud mainimast, et tulgu ma varsti jälle, kui mul on selleks aega ja huvi. Ei pruugi töö pärast tulla, vaid ainult nädalalõpuks. Võime metsi mööda ringi luusida, päeva värskes õhus veeta, ja siis õhtul hea söögi-isuga Tallinna tagasi pöörduda

Jalutuskäikude suhtes ei suutnud ma temaga võistelda. Algas see kella 9 paiku - yle kraavide, piki põllupeenraid, yle soo ja kultuur-heinamaa, läbi tihniku, põiki yle Munalaskme poole mineva maantee, kuni jõeni. Sealt mööda põllupeenart heinakyyni juure, ja siis oli paras aeg tulla lõunasöögile. Paari tunniline söögi vaheaeg - ja õhtupoolikul algas taas uus ring Poriaugu talu juurest teises suunas kuni jõeni, ja siis tuttavat koduteed mööda õhtusöögile. Kas olid sellised pikad matkad vanast harjumusest, kui ta oli maamõõtja, või oli see heaperemehelik hool ja armastus oma talu vastu, kes tahtis tunda ja teada iga puud ja põõsast, kivi ja kändu, aeda ja aiatagust, - ma ei tea. Seda ma tean, et tema tundis selle järele tarvidust ja leidis sellest rahuldust. "Kui inimene on noor, siis ta kipub linna. Saab ta aga keskikka, hakkab ta maale tagasi igatsema. See maksab kyll ainult nende kohta, kes on maal syndinud. Linnas yleskasvanu sellist tõmbejõudu ei tunne." Olin tookord sellises eas, et maa mind väga ei tõmmanud; kuid nyyd - 20 aastat hiljem pean tunnistama, et see teooria oli õige, - vähemalt minu suhtes.

Seekord oli n.n. "vapside" ajajärk, ja meie põdesime

[illegible] napi võimalust [illegible] poliitilisele tee[illegible]mele. Kõrva [illegible] pidada pidi [illegible] ütlus: "Ära mulgasta [illegible] abielumehe, siis elate mõistes[illegible]maavalitsus nii selkeid pildid ja suurte tähtedega - kes [illegible] õrsket abielumeest valitsuses. Teisi ma kahjuks siiani ei mõis[illegible]ta." Taime oli Kõstner." ütles [illegible] Tief. "Selleast on juba tykk [illegible]aga tagasi. Nyyd ehk võib [illegible] jälle kõne alla tulla." "Ei ütle siiani ehk," ütles proua, "tema tahab ainult siin ta[illegible]lus olla."

"See oleks meile suur kaotus, ja mul ei jääks siis enam [illegible]me peres jääks", ja ta vastas oma tütre Lii poole, kes nii [illegible] kõrvale, kus ta õpetajaks õppis, kuna poeg Jaan seekord veel [illegible] sõjateenete sõõglaegadest kinni ei pidanud, vaid rahulikult [illegible] tillukeses voodis magas. "Vabadussõjas ja selle järele [illegible] juba mõned peremad aastad. Olen omal-ajal seda tööd [illegible], kuid nyyd tahaksin rohkem tähelepanu pöörata oma perekonnale, elada rahulikult, ja võimalikult rohkem siin, Jaanikal. Meil on selleks nooremaid mehi."

Oli[illegible] sõõmise lõpetanud. Nagu kombeks, jargnes heale [illegible]õnnasõõgile hea sigar, millest ka kylalist kunagi ilma ei jäetud.

Olin saanud vastuse oma kysimusele ja rohkem meie sellel teemal kunagi ei raakinud. Olin veendunud, et vastus oli otsekohene ja siiras, - mitte viisakas fraas.

Umbes 10 aastat hiljem oli Otto Tief meie peaminister. Mul ei olnud juhust teda siis kohata. Meie vabadussõja kangelane jäi truu sõdurina sinna, kust teised põgenesid. Meil siiski ei olnud teisi ja nooremaid mehi sellele kohale.

****

Mihkel Luht:

V E E L N O O R T E S T J A V A N A D E S T.

Armas Mr. Editor (Chez Lix)!

Kesalul on interplanetaarne solidaarsus. Endiso montrealugena tunnen kaasa Montreali Osakonnale langenud õnne ja au (toimetada "M/Side") vee peal hoidmise vajadusele. Kardan ainult, et antud teem hakkab juba meie kaasvendi ära tyytama. Et hajutada väärarvamisi, lubatagu meele tuletada, et ei eksisteeri noorte probleemi ilma vanadeta.

Kord olime alles paris noored. Siis arvasime, et võime igalpool anda vaba voli oma harrastustele. Tegelikult olime armastava ja hoolitseva ema hoolduse all. Isadele jäi autoriteet. Aga mitte igal isal ei olnud aega oma võsudele. Kui noored astuvad lastekopli piirist yle "vanade" koplisse, siis on nende enda maksmapaneku-tung suurem, kui vaba vali. Ka ei saa nad jagu igasugu "tabudest". Tagajärg on tihti - ilmaparandamise impulsid, vaatamata igatsusele mängida suurt inimest. Saades ylioõpilaseks, pyyavad nad väljavalada oma kihke nooru-

sele sobival viisil, ja näitida vabadust pistes oma "tarka" nina igasse ettevõttesse. Kui meelitav ei olnud omalajal näiteks sotsialismi sõõt. Eesti ylikõpilased hoidsid punasest tondist eemale. Hoidsid kokku ja otsisid teed korporatsioonidesse, kus nad kannatasid hirmsat drilli. Harilik tagajärg oli, et reb! reb! kuni noorte majadeni avaldasid valjut protesti neile ebasobiva kohtlemise vastu. Nii on see siin maailmas seatud juba maailma loomisest pihta - kuni tänapäevani - et iga noorte generatsioon teeb läbi "lastehaigused", s.t. teeb mässu. Kui mässulistele anda (mitte kaikaga lagipähe, vaid-) mõtlemiseaega, drilli, õiglast õpetust, ja - võimalust oma osa mängida yldises tegevuses, siis muutuvad nad hiljem harilikeks (kahjuks!) vilistlasteks kodukorras ettenähtud korras. Vilistlaspõlves syveneb lugupidamine kodukorrast, mõtted liiguvad kodukorra piires, ja ollaks kimbatuses, kui satutakse olukorda, millist kodukord ette ei näe. Tõsi: kodukord on kujunenud välja "normaal-ajastul", ja selle tarvis. Korrapärase käigu asemele on tekkinud nyyd segav nähe - pagulas-ajastu. Loome koondisi ja osakondi. Kes varem ei olnud vilistlane, see jõuab nyyd sellesse staadiumi: "vil! h! c!" Harjumuste kohaselt peab leiduma ka noori adepte. Sest teate ju, et korporatsioon on mõeldud noorte kogumiseks, et neile rahvuslikud kunstid ja kunstivõtted edasi anda. Noore mainukese saavad papid-vilistlased kätte ja - ei midagi muud, kui neid munsterdama kodukorra alusel. Leidub neid noori enam kui kaks, siis panevad nad oma pead kokku ja arutavad, miks seda kõike sallima peab; paneme "vanadele" vastu. Mis noortele tume mineviku ja kodumaa suhtes, see palju ei loe. Aga mis loeb, see on uus ymbrus, ja see, et nende meelest ei jaga vanad kiilaspead olukorda, kui nad peavad mõlema käega kodukorrast kinni. Noored mässavad... Löövad oma trumbid lagedale. Teevad revolutsiooni. Rongikäigus mässulauludega piiratakse "vanad" sisse; deklareeritakse nõudmist seada sisse progressiivne elamismoodus - umbes järgmiselt:

1. Nii saite talitada ainult mahajäänud Eestis. Siin on edumeelne ja vaba maa, ilma eelarvamisteta. Meie nõuame vabadust!

2. Mis teie, taadid, segate end meie, pojude, asjadesse. Kas meie ei suuda siis oma asju ise korraldada? Milleks on see iganenud kodukord?

3. Mida teie, "vanad", end arvate olevat? Vaatame järgi, kellel on pangas enam dollareid?

4. Heidame kolikambri need iganenud keskaegsed kombed. Kas see on mõni komme, kokkuhoida tuletikke, ja peale sundida: rebane! tuld! Miks ei saa meie kasutada seda igavest Mr. Välku. Veel teine inimväärikuse alandamine: kui keegi vanataat palub tuua vett, (sa oled ja võimaluse piires nii viisakas, kui jõuad) ei või sa kunagi kindel olla, et see mõõt ei satu su kõrri.

5. Ei mingeid yleliigseid kohustusi. Kodukord tuleb ymber teha. Seda teete TEIE, (vanad), arvestades MEIE (noorte) soovidega, ja kooskõlas siinse maa tavadega. Dixi!

Siin tuleb apelleerida mõistusele. Ma ytleksin: teie prooviaeg koos musta tekliga võib vajuda unustuse hõlma. Siis on teil kindlasti õigus teha kodukorra põhjal (jälle!) mõistlikke ettepanekuid, ja sellised võivad leida alati mõistlike inimeste toetust. Kui ei olda rahul oma korporatsiooniga, teh-

tagu siis kylaskäik pärismaalaste "fraternity'sse". Jutustage mulle,mida seal tehakse. Arutame läbi, milliseid paremusi pakuvad need, - ja millega täiendada oma kodukorra sätteid.

Kui yks hobujõud lõhkuma hakkab,tuleb ära oodata, kuni ta rahuneb.Võibolla eelistatakse kangekaelselt vihata praegust kodukorda ja tahetakse koonduda omaette organisatsiooni,mille nimeks "korralagedus" (must lipp kooljaluuga). Ma tuleksin vaatama; ja ma näeksin meeleldi selle asutise kodukorda. Minu arvates tuleks ikkagi ka fixeerida, milline nägu peab olema korralagedusel. Keelud aga on ebamäärased oma "ei ole","ei tohi", "ei ole lubatud" - vabaduste piiramistes. Ka see oleks kodukord, kui nenditakse, et maksvat kodukorda ei ole.

Kuhu teie, ja kuhu meie jõuame, kui meil ei ole kodukorda?

* *
*

Armas Mr. Editor (Chez Lix).

Eelmises kirjas katsusin valgust heita meie noorte pyydluste iseloomule. Siis ma ytlesin, et noorte probleem käib käsikäes vanade omaga.

Iga kalendripäevaga ja iga aastaga kasvab noorte turjale tulev ajakoorem. Yhel heal päeval nad tunnevad rõõmu oma tarkusest. See tuleb ette umbes 40-50 eluaasta vahel, mil nad on oma võimete tipul. Sellele järgneb pidev ja aeglane liginemine kustumisele, - kunagi 100 aasta paiku. Keha ramm raugeb. Elus tehtud patustused terve eluviisi vastu,ja läbielamised kujunevad mitmesugusteks haigestumisteks ja häireteks. Kehaliste kui ka vaimsete pingutuste võime vähenab. Aju ja veresooned muutuvad lõtvadeks. Vaimne värskus kaob. Nii on see määratud looduse seaduste kohaselt.

Nooruses julge ja ettevõtlik inimene muutub vanaduses konservatiivseks; ja kannatab, kui tavad muutuvad. Sageli meenutatakse episoode nooremailt päevilt. Käesolevat aega arvustatakse; sageli ei suudeta aru saada, miks peab nyyd olema teisiti, kui siis - kunagi varem. Seepärast elatunud byrokraadid enda ymber neile alluvais asutusis surmavalt igava atmosfääri, takistades teiste algatusi, hoiduvad uuendustest.

Viimasel ajal tekkinud tehaste ja äriilma teaduslik juhtimine on noorte inimeste töövili. Vanad toovad sellesse ainult rutiini.

Huvitav on jälgida leidurite elulugusid (V.Matschoss, Die Geschichte der Technik). Selgub, et suurem osa leiutisi on tehtud nooremas elujärgus, siis kui vaim oli värskem, paenduvam, ja januneti tegevuse järgi. Ka on tuntud,et poliitiliselt on noored käremeelsed ja tormakad. Vanad poliitikud kalduvad konservatismi ja armastavad venitada otsustamisega.

Kergem on noori juhtida uutele teedele, kui kangutada vanu nende tõekspidamiste juurest. Vanade kohanemismeel nyrineb koos edeneva vanadusega.

Pole imestada, et reaalsema mõtteviisiga läänemandril eelistatakse palgata tööle jõulisemaid ning arenemisvõimelisi noori, kui kogemustega, kuid konservatiivseiv vanu.

****

Hellar Grabbi:

ETTEPANEK "MEIE SIDE" EDASPIDISE ILMUMISE KOHTA.

Igas Rotalia koondises on kahtlematult yheks suure-

[illegible]

[illegible] tud number väljaandmata jäänud. Kyll on aga tihtipeale kannatanud "Meie Side" välimus ja sisuline rikkus selle all, et kulud on siiski katsutud hoida võrdlemisi madalad. Mitmetel juhtudel on loobutud paremast trykitehnikast, hoitud kokku kaane-materjaliga, loobutud piltidest jne. Kokkuvõttes - rahapuudus ei ole kunagi o l u l i s e l t takistanud "Meie Side" väljaandmist; kyll aga oleks veidi suurem rahaline panus, näiteks ₰ 10.00 või Rkr. 50.00 numbri kohta, nii välimust kui ka sisulist kylge ja otstarbekohasust tunduvalt tõstnud.

Ka kaastöid on alati leidunud kyllaldaselt. Vähemalt minu teada kaastöö-puuduse tõttu pole ykski number ilmumata jäänud; kyll on aga ilmumine hilinenud või kavatsetust "kõhnem" tulnud. Muidugi ei ole kõik kaastöö kokku tulnud loomulikul teel, s.t. kirjutajate enda algatusena, vaid oluline osa neist on toimetajatel tulnud isiklikult yksikliikmetelt paluda. Kuid neda viimatinimetatud moodust energiliselt kasutades on igasse numbrisse siiski kyllaldaselt kirjutisi kokku tulnd.

Suurimad probleemid ja takistused "MeieSide"väljaandmisal on esinenud toimetustöö osas. Raske on leida inimesi, kes sellel alal teatavat "loomulikku andekust" omavad ja raskem veel - nende seast leida neid, kes selle aeganõudva ja tihtipeale pettumusitekitava töökoorma oma vedada votaksid. Ja kui ka see isik (või isikud) on leitud, siis tihtipeale, täiesti arusaadavail põhjuseil, tekib tal ajalisi raskusi. Nende toimetuse-komplekteerimisest tingitud häirete tulemusena on "Meie Side" ilmumine mitmel korral katkenud ja sageli, nagu näiteks viimase New Yorgi numbri puhul, väljakuulutatud ajast mitme kuu võrra hilinenud.

Samuti on väga halvavalt mõjunud - nii ajalises numbrite hilinemises, kui ka sisulise terviklikkuse puudumises - peagu absoluutne koordineerimatus "Meie Side" toimetamises yksikute Rotalia koondiste ja toimetajate vahel. See on viinud järgmiste väärnäheteni: 1) numbrite korrapäratu ilmumine, kusjuures mõnede vahet on yle poole aasta, kuna mõnikord on ilmunud kuni kolm numbrit yhe kuu jooksul, või jälle, kus nr. 3 on ilmunud enne kui nr.2 jne. 2) imeliku "kolgapoliitika" harrastamine mõnede numbrite väljaandmisel, kus toimetajad kõik informatsiooni tahavad tingimata oma kätte saada (ja hoida), et siis vastav väljaanne aga parem tuleks ja nemad ise "loorereid lõikaks"(näiteks, kui ma viimase New Yorgi numbri toimetajalt kysisin, miks minule selles numbris mitmel korral "pihta pandud" on, oli vastus; seepärast, et ma saatsin osa andmeid tegevuse kohta Montreali...). 3) "Meie Side" peagu

täielik kujunemine yksikute koondiste eriväljaanneteks ja mitte terve Kotalist haaravaks väljaandeks.

Teistest esinevatest vigadest tuleks mainida suurt vahet yksikute numbrite vahel trykitehnikas ja kausta suuruses, mis on kindlasti ebameeldiv kõigile. Oleks tore "Meie Side" numbreid köidetuna või vähemalt kodusel teel kokkupanduna alal hoida, kuid nyyd on võimata väikesi USA numbreid yhte liita suurte Rootsi ja Kanada numbritega. Kääkimata sellest, et need viimased kipuvad juba esimesel lehitsemisel koost pudenema, mis sageli on aga toimunud juba enne kättejõudmist - postil olles.

Selge on, et vaatamata eelpool-mainitud puudustele, "Meie Side" oma viieaastase ilmumise jooksul on olnud olulise tähtsusega meie korporatsiooni elus. Viimasel ajal on ta aga oma tähtsusest osa kaotamas seetõttu, et mitmetes kohtades on hakatud väljaandma perioodiliselt ringkirju (Rootsi Koondis, New Yorgi konvent, Montreali osakond, Toronto konvendi tegevus-aruanne), mida saadetakse kõigile vastava yhiku liikmeile ja samuti informatsiooniks teiste koondiste,konventide ja osakondade juhatustele. Nende ringkirjade yks ilmumise-põhjuseist on - korrapäratu ja koordineerimata ilmumisega "Meie Side" ei suutnud rahuldada informatsioonivajadust vastava koondise või konvendi enda piirides, ega ka pakkuda jooksvat ylevaadet tegevusest teistele koondistele või konventidele ja nende liikmetele.

Seega yhes oma põhiylesandeist - jooksev informatsioon tegevuse kohta - on "Meie Side" suurelt osalt nurjunud; oma teistes peaylesandeis - ideede- ja mõtetevahetus ning korporatsiooni vaimu edasikandmine - väikestest korrapäratustest hoolimata siiski hästi toime tulnud.

Tuleb loota, et edaspidi need puudused ehk paranevad ja "Meie Side" oma ylesandeid paremini täidab. Kuid ainuyksi lootustele me "Meie Sidet" rajada ei saa, sest kogemuste kohaselt eelpoolmainitud häired esinevad ka tulevikus. Ja kui nende vastu midagi põhilist ette ei võeta, siis veelgi suuremal määral. Alljärgnevalt esitaksin mooduse, kuidas "Meie Side't"eeffektiivsemaks muuta:

1) Arvestades senist tendentsi, kus numbrid pea alati hilinevad,ja kus alati pole saadudki ettenähtud kuut nr. aastas väljaanda, - ning kus koondiste ja konventide sisemist ja ka nendevahelist informatsiooni on katmas suures osas perioodilised ringkirjad, tuleks "Meie Side" väljaandmisele neli korda aastas. See ei tähendaks põrmugi "Meie Side" aastase trykimahu vähenemist, vaid igal veerandaastal yhe sisuka ja mahuka numbri ilmumine pigem tõstaks "MS" tähtsust.See oleks siis tõeline Kotalia ajakiri ja mitte enam "bylletään" Kolmekuuline vahe yksiknumbrite vahel tagaks viimistletumat ettevalmistust nii sisuliselt kui tehniliselt.

2) Kõik neli numbrit ilmuvad yhes kohas, yhe toimetaja toimetatuna, yhesuguses trykitehnikas ja yhtlases kaustas rarim kaustalt ja trykitehniliselt on kahtlemata see viis, kuidas "MS" viimasel ajal on USA's ilmunud.(Trykitehnilises osas on muide viimane number veelgi täienenud - masinkirja asemel päris trykk, millist effekti kyll äärmiselt lohakas trykkimine ja paigutus kahjuks täielikult mõjule ei lase). Kui meil on olemas soodne võimalus seda päris-trykis välja

anda, milleks siis veel jatkata rotaatoril paljundamist, kus yksikud lehekyljed on tihtipeale halvasti-loetavad, kus kaust on liiga suur ja valmistab raskusi postitamisel, ning kus kokkupanemise-viis on ka kõige hoolikamal juhul selline, et tagumised lehed varsti ära pudenevad? Sel juhul saaks ka kõik numbrid olla piltidega varustatud. Praegu sellises tehnikas nii väheste kuludega saab trykkida minu teada ainult New Yorgis. Seega, vähemalt esialgu, peaksid numbrid siin ilmuma.

3) Toimetamine areneks järgmiselt: "Meie Side" ilmumise eest hoolitseks ja vastutaks kymneliikmeline toimetuse-kolleegium, mis koosneks: 3 liiget Rootsist (Stockholm, Göteborg, Lund); 3 liiget Kanadas (Koondis, Toronto konvent, Montreal) 1 liige Austraalias ja 3 USA's (Koondis, Konvent ja 1 tegevtoimetaja). Informatsiooni oma respektiivsetest kohtadest saadavad toimetuskolleegiumi liikmed tegevtoimetajale kindlaksmäratud tähtaegadeks, samuti ka vajaduse korral hangivad kaastöid. Kõik kaastöö ja informatsioon saabub tegevtoimetajale, kes koostab numbri, teeb redaktsiooni, ja on yhtlasi koordineerivaks tsentrumiks kolleegiumi liikmete vahel. Teised kolleegiumi liikmed ei ole kohustatud kaasa aitama tegelikus toimetustöös, kyll aga samas elunevad kolleegiumi liikmed, juhul kui tegevtoimetajaks on mõni noorem konvendi liige, hoolitseksid selle eest, et sisu vastaks Rotalia sisekorrale. Ekspeditsiooni eest hoolitseb tegevtoimetaja, vajaduse korral rebaseid appi nõudes. See moodus paneb suure töökoorma tegevtoimetaja õlgadele, ja paljudele on vist kerkinud kysimus, et kust niisugust meest leida? Siin esitaksin yhe teise ettepaneku, mis kyll käesoleva kirjutise alla ei kuuluks, kuid mida põhiliselt sellega väga hästi yhendada saab.

Mitmel puhul on olnud juttu, et Rotalia yks ylesannetest oleks tegevyliõpilaste majanduslik toetamine. Väikeste laenudena abistamisfondidest on seda mõningal juhul tehtudki, kuid enamus laenudest on kyll läinud mitteyliõpilastele. Ma arvan, et Rotalia peaks ja saaks endale lubada senisest suuremat tegevyliõpilaste toetamist ja mõni stipendium ei tohiks olla liiga palju. Hiljuti möödus kymme aastat meie asutajaliikme ja kahtlematult esilekyyndivaima vaimustlase Jyri Uluotsa surmast. Miks mitte asutada temanimeline stipendium? Või kui arvatakse et mõni teiselaadiline või -nimeline või nimetu stipendium parem on, siis seda? Ja miks mitte see, või yks neist stipendiumeist siduda kohustusega Rotalia suhtes, näiteks - ajakirja tegevtoimetajaks olemine?

Sellega tabaksime kolme olulist asja - Rotalia kui organisatsioon ametlikult annaks stipendiume, yks või rohkem yliõpilasi saaks õpperaha, ja "Meie Side" saaks tegevtoimetaja.

Kõik see vajab muidugi yldist läbiarutamist, kuid ma loodan, et see minu konkreetne ja laiamõõtmeline ettepanek võetakse kaalumisele ja ehk edaspidistel läbirääkimistel aluseks saab. Juhiksin veel tähelepanu sellele, et mida kiiremini me otsustame, seda kasulikum on see Rotalia tegevusele.

Kaarel Pringi

in memoriam

"Kui Sina oled ori, siis Sina ei saa olla sõber, ja kui Sina oled tyrann, siis Sinul ei saa olla sõpru" - nõnda ytles Zarathustra.

Kaarel Pringi oli mitte ainult meie kaasvilistlane, vaid tema oli meie sõber. Tema ei olnud ori. Tema ei olnud yks nendest, kes soovides teiste inimestega hästi läbi saada, iga nende sõna ja mõttega yhel nõul oli, -või veel vähem - neid omaks võttis. Tema ei olnud ka tyrann, kes teistele oma tõekspidamisi peale sundis. Tema oli meie sõber.

Kuna Kaarel oma iseloomult oli vaikne ja vähese jutuga, siis jäi tema laiematele ringkondadele võõraks. Temast teati ainult, et ta on tõsine töö- ja teaduse-inimene, ja äärmiselt tagasihoidlik. Kuid sedaenam oli tema tuntud ja hinnatud oma lähemate sõprade ringis, - kuigi see ring ei olnud suur. Seal Kaarel rääkis ja seal tema vaidles, ja seal tulid ilmseks tema vaimne "mina" ning tema sygavad tõekspidamised.

Oma hingepõhjani eestlane, ta võis isegi ägedaks muutuda, kui keegi seda teemi temale vastuvõtmatul kujul puudutas.

Karmuseni õiglane - see oli tema teine suur voorus - või nõrkus - , mis teda sõprade ringis sageli viis kõnelemiseni või vaidlemiseni. Kuid need vaielused lõppesid alati Kaarlile - ja ainult temale - omase naeratusega. Tema ei olnud tyrann ega ori.

Nyyd teda enam ei ole. Praegu ma ei kujuta endale ettegi, kuidas meie järgmine kokkutulek välja näeb, sest yheltki nendest tema ei puudunud - väljaarvatud aeg, kui tema tervislik olukord seda temale ei lubanud. Ta oli alati meiega. Tema kohusetunne oli sama suur, kui tema õigluse-tunne. Meie väikesse ringi on tekkinud tyhi koht. Ja see jääb. Sest Kaarlit ei asenda keegi.

Põhjamaa piiril on mägi, mis on 100 miili pikk, 100 miili lai ja 100 miili kõrge. Iga tuhande aasta tagant lendab yks lind selle mäe harjale ja teritab seal oma nokka. Kui see mägi on läbi-kulutatud, siis on möödunud igaviku esimene päev.

Meie kaasvilistlane ja sõber Kaarel Pringi on läinud igavikku. Meie mäletame teda nii kaua kuni ise asume samale teele.

Aleksander Jomm.

Valter Põder.

MARKMEID MAAKERA TEISELT KYLJELT.

Meid on kokku kakskymmend rotalust siin "maailma teises otsas". Yheksa meist asub Sydneys, teised on yhe, kahe, kolme-kaupa laialt paisatud yle terve mandri. Informatsioon nende "teiste" kohta on kasin ja vaid vahete-vahel saabub nendelt elumargi avaldus. Ommeti, nagu mingi nähtamatu niit, seob yhtekuuluvuse tunne koiki yksikuid rotaluseid lahutamata tervikuks, yheks pereks ka siin maal samuti nagu mujal maailmas.

Adelaides, lõuna Austraalias, elavad vill vill Gustav Tiidemann ja Voldemar Siska ning confr! Enn Raimet. See on Sydney kõrval kõige suurem ja aktiivsem Rotalia koondis Austraalias. Käiakse korrapäraselt koos ja ei jäeta pidamata kommerssegi.

Victoria osariigis asuvad confratres Fromhold Reiljan, Helmut Rykkel, Enn Karell ja Jyri Arak. Kuigi see on kokku neli, pole selles maanurgas veel Rotalia koondise loomiseni jõutud. Ei saa kedagi selle eest hukka mõista, sest kohalikud ja isiklikud raskused on tihtipeale liigagi suured. Kuid Rotalia vaim elab edasi. Kirjutab confr! Reiljan: "Kui noorem Reiljani võsu, Tõiv, jatkab järgneval aastal peale junior tehn. kooli lõpetamist õppimist kõrgemal, peaks yks nooruke peatselt vanal Reiljanil "treenida" olema ja kasvatada väärilseks rotaluseks".

Perthis, Lääne Australias, on vill vill Sergei Uusna ja August Lepp. Mõlemad on insenerid ja töötavad omal alal. Vill Lepp on juba pikemat aega olnud sõjaväe lennuvälja ehitustööde juures "Testing" inseneri kohal. On ka majaomanik.

Yksilduses, mitusada miili Sydneyst ja teistest suurematest keskustest eemal, elab Wagga-Wagga linnas vana burš, confr! Johannes Tynder. Tema ei pidanud paljuks m.a. novembris mitmeks päevaks maha jätta kodu ja sõita kõik need miilid selleks, et olla kohal aastapäeva-kommersiks Sydneys. Eraelus on ta kokk.

"Kadunud hingeks" on confr! Viljar Kopli, kelle kohta muud ei tea, kui et ta asub kuskil Austraalias.

Surma läbi lahkunud on confr! Heino Kynnapuu (1949).

Rotalia Sydney koondis on oma ligi kahe-aastase tegevuse vältel välja kujunenud tugevaks ja yksmeelseks yhikuks. Järjekindlalt, kolme või nelja nädala tagant, on kokkutulek yhe või teise juures. Iga kord peame maha ametliku koosoleku, millele järgneb "rõõmus istumine sõpreringis". Osavõtt on tavaliselt 90%, mis on seda tähelepanuväärsem, et Sydney tohutute dimensioonide tõttu peagu igayhel tuleb ette võtta 2 - 3 tunniline reis selleks, et jõuda koosviibimisele. Rekordiline kaugus tuleb yletada confr! Klettenbergil kylastades vill Jaasoni - 48 miili ehk 77 klm. Vaatamata sellele, confr! Klettenberg on enamasti alati kohal.

Aastapäeva pyhitsemiseks kogunesime m.a. novembris vill Jaasoni juurde. Sel korral said värvid meie ainsad mustamyts-mehed, K.Yksküll ja L.Orav. Järgmisel päeval pidasime Sydney Eesti Seltsi saalis kommersi yhiselt korp! Sakalaga. Et jus

enne seda oli toimunud korp! Tehnola pidulik vastuvõtmine EKL, ja kohal olid EKL konventide esindajad, siis kandis see EKL kommersi ilmet.

Jõulu ajal toimus (jälle vil! Jaasoni juures) perekondlik "suvepäev", mil võis unustada igapäevased mured, nautides subtroopilise päikese palavust ja Vaikse Ookeani voogude jahedust.

Jaanuari lõpus oli meestel omaette "suvepäev" erinevas ymbruses - Sydneyst mõnikymmend miili eemal olevas ranges mägestikus, kus Katoomba suvituskohas vil! Kalpusel on "villa".

Lähema tuleviku kavas on märtsis lahkumisõhtu vil! Kalpuse abikaasale, kes asub pikema-ajalisele Põhja-Ameerika ja Euroopa-ringreisile; aprillis - osavõtt EKL 40.a. juubelipidustusist, mil toimub pidulik jumalateenistus kirikus ja aktus - perekonnaõhtu Eesti Seltsi majas.

ROTALIA AUSTRAALIA KOONDISE LIIKMETE NIMEKIRI.

Vil.vil.	
1) Jaason, Viktor, ing. -	2 The Avenue, Newport, NSW.
2) Kalpus, Richard, ing.	33 Parsley Rd., Vancluse, NSW.
3) Karlov, Oskar, ing.	7 Melville St., Ryde, NSW.
4) Lepp, Augustin, ing.	107 The Strand, Bedford Park, WA.
5) Poder, Valter, math.	29 Alma Rd., Padstow, NSW.
6) Siska, Voldemar, iur.	51 Park Tce, Hillside, SA.
7) Tammelo, Ilmar, dr.iur.	91 Berry St., North Sydney, NSW.
8) Tiidemann, Gustav, iur.	41 Thomas St., Forbes, SA.
9) Uusna, Sergei, ing.	Lt. 94 Rawlins St., Glendalough, Leederville, WA.

Confr. confr.	
1) Arak, Jyri, rer. oec.	25 Fairbairn Rd., Toorak, Vic.
2) Karell, Enn, rer. oec.	33 Briggs St., South Caulfield, Vic.
3) Klemmer, Georg, ing.	151 Quarry Rd., Ryde, NSW.
4) Klettenberg, Lembit, iur.	Heathcote P.O., Heathcote, NSW.
5) Kopli, Viljar, rer. oec.	
6) Orav, Louis, math.	4 Smith St., Parramatta, NSW.
7) Raimet, Enn, med.	30 Grozier Ave., Daw Park, SA.
8) Reiljan, Fromhold, rer. oec.	Kalorama, Vic.
9) Rykkel, Helmut, rer.oec.	35 Victoria Rd., Malvein, Vic.
10) Tynder, Johannes, agr.	28 Hely Ave., Wagga-Wagga, NSW.
11) Ykskyll, Kirill, ing.	68 Albert St., Revesby, NSW.

Erich Jaago:

MULJEID JA TÄHELEPANEKUID ARGENTIINAST.

Kes tänapäeval Lõuna-Ameerikasse asudes romantikast ja eksootilisest elust unistab, pettub varsti. Lõuna-Ameerika on suurepärane, aga halastamatu, kus vastolud meie eluviisidele suuremad, kui vast kuskil mujal. Siin on kõrgesti-haritud intelligents kõrvuti kirjaoskamata ebausklikega, kes "medico" asemel lähevad abi otsima "curandero" (sõnadega arstija -"posija") juurde. Miljonärid elavad kujutlematus luksuses, omades maa-alasid, mis ulatuvad sadatuhat hektari ja enam. Samas elab linnaserval töörahvas - laineplekist kokkulöödud hurtsikuis, suure lastekarjaga.

Lõuna-Ameerika on suurte võimaluste maa,-tulevikus. Argentiinas on see yleminek agraar-riigist ja Hispaania kolonisatsioonimaast Põhja-Ameerikat imiteerivaks uue-aja suurkapitalistlikuks tööstusriigiks juba esimesed raskused yletanud ning mitmed pettumused ja kogemused on andmas suunda kogu arengule. Esimeses 5-aasta plaanis olid suured riiklikud summad kasutada uutel tööstustel ja poolriiklikel ettevõtetel, kes asusid pystitama suurejoonelisi modernseid tööstusi yle maa. Viisaastaku lõpul aga kogeti, et on tehtud eksitus. Agraar-riiki ei saa muuta kõrge kvaliteediga tööstusriigiks yleöö, tööliste kvalifitseeritud kaadri puudumisel; samuti jäid kasutuses olevad kapitalid napiks, kuna peamine sissetulekuallikas - põllundus ja karjandus oli jäetud hooletusse ja ilma riikliku toetuseta. Teine viisaastak, mis algas 1954 a., paneb pearõhku agraarala väljaarendamisele ja mehhaniseerimisele. President Perón'i deklaratsioon: "Maa sellele, kes seda harib",on teostamisel. Maa, traktorite, seemne, kariloomade, jne. soetamiseks, saagi koristamiseks jm. antakse odavaprotsendilisi riiklikke laene 80 kuni 100 %. Siin oleks meie agronoomidel mõndagi teha, kuid kahjuks pole põllumajandusliku haridusega eestlasi Argentiinas rohkem, kui A. Pullisaar, kes on suure mõisa valitseja, ja agr. Viirsoo - professoriks Tucumani ylikoolis.

Paraleelselt põllumajanduse arendamisega jatkatakse industlialiseerimist; peamiselt väliskapitali toetusel. Hiljuti asutati Argentiina lennukitööstuse juure auto-tehas, mille produktsioon "Just icalista" juba rahva teenistuses. Nyyd on valmimisel veel 2 auto-tehast: "Mercedes Benz" ja "Kaiser-Willys". Samuti kerkib Argentiina traktori "Pampa" kõrvale veel yks sakslaste ja yks itaallaste traktori-tehas. Suurejoonelist terase ja metallitööstust, mis plaanikohaselt hakkab tootama 30.000 töölisega, finantseerivad nyyd ameeriklased. See vägev tööstus asub minu praeguses kodulinnas - San Nicolásis.-

Minu tähelepanekute järele on Argentiina kriisiaegu yletamas. Ehitustegevus ja kaubandus on muutumas taas aktiivseks. Valitseb aga sularaha puudus, kuid operatsioone tehakse. Sularaha puuduse põhjuseks võib olla ka asjaolu, et suurkapital ei oma kyllaldast usaldust valitsuse vastu, kes on olnud kogu aeg rohkem tööliste sotsiaalolude parandamise toetaja, ning seega mõnelgi puhul suurkapitalile kahjusid tekitanud.

Argentiina omab eeskujulikemaid sotsiaalkindlustuse ja pensioni-seaduseid maailmas, tunduval määral aga kapitali-omanike kulul.

Kuni praeguse ajani on asjaajamise hõlbustamiseks altkäemaks. Peab olema n.n."cuña" (Kiil), et asju ametasutustes läbi viia. Ja selleks "cuñaks" on poliitikud, kes end ka äri ja tööstusalale on laiutanud; suurem osa ministeeriumite ning kohtu juhtivaid tegelasi on mitmeis ettevõtteis omanikud või osanikud.

Ylaltoodud märkmed võiksid Argentiinasse tulla soovijaile huvi pakkuda. Sest vaatamata rahva erinevale mentaliteedile ja ka asjaolule, et kaasmaalaste arv siin väike, on see siiski maa, kus - omades samasuguseid õigusi kui argentiinlasedki - võib elada ja võib teenida.

Rotaalustest on kaks inseneri Rootsi tagasi pöördunud, kuid arvatavasti raske sydamega. Kes kord vee asemel veini on harjunud jooma, ei saa seda unustada.

****

Vambola Klauren:

KÄREMÄRKUSI ROOTSIST.

Armas toimetaja!

Kui pärast päevatööd Su kirja kodust leidsin, ei osanud kuidagi aimata, et tahad kaastööd "Meie Sidele". Otse yllatav - ja muidugi väga meelitav oli lugeda, et mu kaastöö on tarvilik. Mulle paistab, et olete seal kokkuhoidlikud markide suhtes; muidu ei oska kuidagi seletada, et see kiri nii kaua teel oli. Muide, - saan nyyd ka aru, miks teil seal nii paljudel kerkivad majad, ja on kärud - puha markide kokkuhoid!

Peaksin nyyd siis ka siit midagi kirjutama. Karlstad on ysna kaugel Stockholmist, kus suuri asju tehakse ja maailma saatust määratakse, nõnda et neist asjust on mul ysna ähmane kujutlus. Vahepeal moodustasin siin tykk aega ysna yksi meie koondise. Varem elas siin ka Herman Luik ja Neeme Lindorg. Viimane sõitis kunagi aastate eest Argentiinasse ja Luik kolis varsti pärast seda ära põhja. Ta arvas, et sealt ylevalt parem ylevaade igasugu võimalustest, ja hellitas ka vaga lootust panna lumehanged vilja kandma. Kui ta selle kunsti jälile saab, siis tuleb kindlasti teie juurde, sest seal olevat laialt lumealasid ja - mis peaasi - teie dollari väärtus on praegu isegi Yhendriikide omast kõrgem. Ja see tõmbab. Aasta algul jõudis Lindorg Argentiinast jälle siia tagasi. Praegu on siis koondis kaheliikmeline. Töötame seekord ka samas asutuses. Lindorg käib väljas teid mõõtmas ja ma korraldan all keldris akte. Vahel otsib ta mind keldris yles ja siis räägime Argentiinast.

Nyyd on siin siis oldud juba kymme aastat. Selle aja jooksul on mõnigi illusioon purunenud, mõndagi on ymberhinnatud. Nii mõnegi kohaliku kombega olen juba harjunud, kuigi

mitte omaks võtnud. Kuidagi ei saa harjuda siinse tiitlite rohkusega ja kolmandas isikus kõnetamisega. Mis sa mõtled, kui pead oma keelt seadma kysima, näiteks - "Kas landsfiskals-assistent Svensson on seda filmi näinud?" selle asemel, et - " kas olete seda filmi näinud?" See on veel suhteliselt syytu tiitel. Ja mida siis teha, kui oled unustanud tiitli ja nime? Tiitel p e a b siin olema igayhel. See on nagu venelastel isanimi. Olgu see siis kas või "endine kytja", "majaomanik", "perenaine" või "peretytar"."Härra" tähendab ainult, et keegi on isast tõugu ja ysna kahtlane subjekt, kellest parem eemale hoiduda. Ma oma lihtsameelsuses teietasin yhte härrat yhel olemisel. Ta pidas vimma pikka aega, kuni me viimaks kord "sina" peale yle läksime ja "tiitlid maha panime", nagu seda toimingut siin nimetatakse. Kord arutlesid targad pead raadios seda "teie"-asja. Oli suhteliselt yksköikseid ja oli ysna vastaseid. Päris poolt polnud ykski. Yks professor ytles, et ta ei luba kunagi niisugust solvamist, et teda teietatakse; parem öeldagu siis juba kohe "sina". Teietamise vabadust võiks lubada ainult välismaalastega suhtlemises, sest need ei tunne kombeid. Teie seal Ameerikas olete kõik puha välismaalased ja aina "teietate". Ja päriamaalastel pole seal yldse sõna kaasa rääkida. Nad ei tohi isegi skalpeerida enam, mis oli kyll ysna syytu komme.

Häda on ka sellega, et siin on palju tarku inimesi. Näiteks katsus tykk aega tagasi yks arst vägisi selgeks teha, et saun olevat väga kahjulik. See meenutas mulle kangesti yht juhtumit, kus meil kylas kunagi oli yks lehm end nõnda ristikut täis söönud, et läks lõhki. Mehed kasvatasid ikka ristikheina edasi. Ei nemad saanud aru, et ristik oleks loomadele olnud kahjulik. Aga noh, nad olid ka lihtsad kylainimesed ilma suure koolihariduseta. Vist selle arsti tõttu ongi siin saunu vähe.

Igal maal on oma kombed ja igal linnul oma laul. Ja need mu read on ainult asjaolude kirjeldamine, mitte kritika. Seda viimast me just väga ei armasta. Millega ma ka veel pole jõudnud harjuda, on jalgrattad. Need on niisama tyytud, kui sääsed metsas. Need sõidavad ja seisavad igalpool - tänavail, kõnniteil, pargiradadel, trepikodades jne. Mõnelpool on kyll sildid väljas, et jalgratastel sõitmine keelatud, aga ma pole veel aru saanud, milleks need sildid: ehteks on nad inetud,ja keeluks ei paista nad ka mitte olevat.

Praegu on pererahval just kibe valimis-eelne aeg. Võid endale lujutleda, mis särtsu saab selles olla, kui pead tarvitama kombekohaseid tiitleid ja keerulisi kõnetamisvorme. On hoopis iseasi, kui meie oma "omas asjus" registrid lahti lööme. Siis on kohe kärsahais taga ja kohtutel aastaid tagantjärele arutada. Ommeti pole ju meil mingeid puid ega maid jagada. Võibolla just sellepärast, sest siis on kujutlusvõimel vaba voli ja fantaasias võtavad kõik asjad tohutud mõõtmed.Siis võib tekkida kujutlus, et ollaksegi kutsutud ja seatud maailma päästma, ollakse nii kange ja vägev, et maksab ka sõna pruukida. Öeldakse ju ka et "tyhi toob tyli majja".

Olen äkki peaasjast hoopis kõrvale kaldunud. Ma kardan et kaastöö jääb Sul minu käest seekord kyll saamata. Kui Sa just seda kirja ei taha kaastöö eest võtta. Ma usun ka, et kaastöost polegi Sul nii suur puudus. Viimane Kanada number

oli nii huvitav ja hästi toimetatud, et teil seal võõrast abi vaevalt vaja läheb. Päris mõnus oli lugeda, kuidas ja kus vanad sõbrad elavad, mida teevad ja mõtlevad. Isegi õrnem sugu oli abiks kaasa tõmmatud, mis oli eriti teretulnud. Kui ma oma kirja alul leidsin, et Sa oled kokkuhoidlik, siis Heino Riga kohta peab ytlema, et ta on ysna pillaja. Ta leiab, et "Meie Side" on nõnda tore, et see tuleks käest ära anda. Niisugusest mõttekäigust ei saa mina aru. Ma mõtlen, et see, mis on kõigi oma, pole kellegi oma. Ja kui me teeksime "Meie Side" yldiseks ajakirjaks, siis peaksime endale jälle uue looma. Ja kellel on seda vaeva vaja. Pealegi on ju meie pagulaskilluke-sel ajalehti ja ajakirju kylluses. Kuigi ma pole just päris kitsi, siiski hoian "Meie Sidet" kahe käega kinni.

Olge kõik seekord hästi tervitatud.

Karlstad, oktoober 1954.

****

K A A S V E N D A D E S T K U U L E M E :

U.S.A.-st

23. jaanuaril sai meie vil! JOHANNES L I I B A N T 60 aastaseks.

Vil! Liibant oli yks Berliini konvendi asutajaist 1923 aastal, olles seal ka kogu aeg Rot! XX. Tuleb eriti mainida seda, et tema (olles Tallinnas ehitusfirma omanik) eestvõttel ja korraldusel tehti Tartu konvendi majas 1937/38 põhjalik ymberehitamine ja moderniseerimine. Vil! Liibant elab praegu New Yorgis, tegutsedes ehitus-insenerina. Elukoht - Long Islandil, kus tal oma maja. Synnipäevalast käisid õnnitlemas mitmed rotaalused, ning USA koondise esimehe vil! R. Adamsi poolt anti talle yle traditsiooni-kohaselt Rotalia laualipp.

"Meie Side" poolt sydamlikud õnnitlused - tagantjärele - meie teenekale vilistlasele.

* * *

Vil! ILO H Õ L P U S'EL oli rõõmus syndmus : jaanuaris syndis teine tytrekene. Meie sydamlikud õnnesoovid. Vil! Hõlpuse alaline elukoht on New York, kui meremehena peab ta enamuse aastast olema reisidel; viimasel ajal USA sisevetel.

* * *

KANADAST

Vil! Elmar J A S K A oli,saadetuna Kanada valitsuse poolt, 1954 a. tutvunemas USA pollumajandusega ja täiendamas ennast oma erialal Chicago ylikoolis. Vil! Jaska teatavasti töötab nõunikuna Põllutöö-ministeeriumis Ottawas.

* * *

ARGENTIINAST

Confr! ERICH J A A G O elab mitte kaugel Buenos Airesest, San Nicolási linnas,kus on yhe ehitusmaterjalide vabrikus peainsenerik, samaaegselt tegutsedes ka iseseisva ettevõtjana ehitusalal.

ROOTSIST

STOCKHOLM.

Confr! Jyri Erik Uluots, kes õpib arhitektuuri, võitis esikoha Växjö raamatukogu-hoone projektide võistlusel, jättes "kutselised" arhitektid seljataha (nagu mainib "Dagens Nyheter" 14/ 12 -1954)."Meie Side" õnnitlused suure edu puhul.

* * *

Vil! August O T S, kes 7. novembrist ma. viibis jalaluu murdega Stockholmi Sabbatsbergi haiglas, on nyyd haiglast väljunud. Võtab veel aega, kuni jalg toetada lubab. Loodame, et sule käsitamisele see siiski takistuseks pole. "Meie Side" soovib väsimata võitlejale peatset täielikku paranemist.

* * *

Vil! Martin J Y R I S'e perekond on suurenenud tytrekese võrra. Meie parimad õnnesoovid isale, emale ja pisi- Maiele.

* * *

GÖTEBORG.

Confr! Vambola K A I N purjetas 19. veebruaril abielu-sadamasse. Esimeseks tyyrimeheks (?) - Pr1. Sirk.

"Meie Side" sydamlikud õnnesoovid laevnikele.

* * *

Vil! Karl A A S A on siirdunud metsamehe alalt tehnilisele tegevusväljale, - hakates Saretoki assistendiks Chalmersis, millises ylikoolis vil! Saretok on õppejõuks. Jõudu tööle!

* * *

KANADAST

MONTREAL.

12. veebruaril oli Montreali Osakond täies koosseisus kutsutud Vil! Oskar N Õ M M' e uut maja ja selles asuvat C.Q. ruumi "ylevaatama". Maja ylemised korrad vaadati kyll hoolega ära, kuid alla, C.Q. asukohta jõudsid vähesed. Põhjus - ajanappus: hommik jõudis liiga vara kätte. Osakonna poolt viidi soola-leivaks veinipruukimise abinõud, millised "asjakohase" kõnega vil! Leete'lt - praesidiumi poolt peremehele yle anti.

Kogu syndmus jäädvustati filmilindile, fotoplaadile ja helilindile Osakonna vastavate ametikandjate poolt.

* * *

Vil! Paul U R V A N D I tähistas 12. veebruaril 50. aasta synnipäeva. "Meie Side" yhineb õnnesoovidega juubilarile!

* * *

Raoul Sepp:

T O R O N T O K O N V E N T

Tagasivaadates konvendi asutamisele, peab nentima, et see sai tooks pigem julgest pealehakkamisest, kui tasakaalukalt läbimõeldud ettevalmistusist. Sest viimasel juhul oleks konvendi asutamine viibinud vähemalt aasta. Kohapealsete oludе mittetundjaile olgu öeldud selgituseks, et paberil näis asutatava konvendi nimekiri ysna"kõhnana" tegevkonvendi ylesannete jaoks. Juba arvuliseltki: yheksast Torontos asuvast confr! oli ettenäha kolme kõige kogenuma eemale-jäämist tegelikust töösт mitmesuguseil põhjusеil. Ylejäänud kuuest olid kolm alles värsked värvikandjad. Seega kogemustelt oli kocsseis veelgi nõrgem, kui arvuliselt. Ka asjaolu, et kaks confr! kuulusid Toronto Yliõpilaskonna juhatusse esimehe ja abiesimehena,ei saanud antud olukorras lugeda plussiks, sest see tähendas niigi piiratud konvendile pyhendatava aja veelgi piiramist. Nii et järgi jäi veel h e a t a h e, j u l g e p e a l e h a k k ja kohapealsete vilistlaste s o e s u h t u m i n e ettevõttesse. Need olidki alustpanevad tegurid tegevkonvendi vormi yleminekuks.

Kuid k o n v e n t a s u t a t i, ja hädaldamiseks ei olnud aega, sest töö hulk ähvardas lämmatada - sõna otseses mõttes: Järelkasvu eest tuli hoolitseda, C!Q! oli hädatarvilik ja aastapäeva-kommersiks tuli ettevalmistuda. Kuna kommersini oli aega vaid yks kuu, siis tuli alustada kõigi nende tegevustega samaaegselt. Nädalalõppudel, mil ei oldud kordaseadmas k! ruumi, peeti kylalisõhtuid. Kaks esimest olid mitteametlikud ja toimusid vil!! kodudes - sõbralikus õhkkonnas ja ylevas meeleolus. Kolmas peeti juba äsja kordaseatud C!Q!-l kõigi kommete ja korra kohaselt. Kylalisõhtute tulemusena oli kommersiks meil juba neli uut noorliiget, milline arv mõni nädal hiljem oli tõusnud juba kaheksani. Siinjuures ei saa jätta mainimata tegevkonvendi ja C!Q! tohutut osatähtsust noorliikmete astumisel Rotaliasse.

Konvendi esimeseks ametlikuks "tuleprooviks" oli kommersi korraldamine ja juhatamine, millega tuldi rahuldavalt toime. Kommersist võttis osa EKL esindaja ja Montreali Osakonna esindaja. Kommersile järgnenud perekonnaõhtu möödus rõõmsas meeleolus - cantusi tehes ja tantsides kuni keskööni. Järjekordse tunnistuse Rotaliaa valitsevast yhistundest andsid Rotalia daamid, andes oma panuse nii peolaua korraldamisel kui ka yleva peotuju loomisel.

Konvendi ametlik tegevus on koosnenud korrapäraselt kord kuus peetud KKK -st, samuti kodukorra, cantuse ja referaat-tundidest. Konvendi korraldusel toimus vana-aasta arasaatmine C!Q!-l, kus paarkymmend noort tantsisid ja laulsid varajaste hommikutundideni. Jaanuaris korraldati Rotalia daamidele "kella viie tee", mille eesmärgiks konvendi ruumide tutvustamine. Semestri vahetusel valiti vana praesidium ja ametimehed tagasi, tingituna peamiselt praktilisist kaalutlusist. Kuna konvendi tõhusama tegevuse takistuseks on senini olnud peamiselt aja-nappus, on loota, et suvevaheaeg ei kujune vaheajaks konvendi tegevuses, vaid vastupidi.

Aimar Ronman:

U. B. C.

Yheks Kanada, ja võibolla kogu Põhja-ameerika ilusamaks ülikooliks peetakse University of British Columbia, või nagu "Metsikus läänes" kutsutakse, U.B.C. (juu-bii-ssii). Ülikool võtab enda alla oma paljude ehitustega umbes 550 acre't (0,8 ruut-miili) ja asub Vancouveri linna kyljeall, Point Grey poolsaare tipus. Olles võrdlemisi kõrgel yle merepinna,avaneb ilus vaade yle lahe vastaskalda Rocky Mountain'i lumistele tippudele.

Õppides 2 viimast aastat inseneriteadust sama ülikooli mehaanika osakonnas, tutvunesin mõnevorra ka U.B.C. ajaloo, õppetoo ja inimestega:

U.B.C. on võrdlemisi noor ülikool, - asutatud aastal 1890. Tegelik õppetöö algas aga hoopis hiljem, kunagi 1894 a. paiku, ja sedagi poolikult. Oma praegusesse asukohta,Vancouveri sydalinnast, kolis ülikool alles 1925 a. Ehitused ja laboratooriumid on seetõttu päris moodsad ja ajakohased.

Yliõpilaste arv 1953/54 oli 5500 ringis, ning nende hulgas võis leida rahvusi igast maailma nurgast. Eestlasi õppis sellal 15 inimese ringis. Täpsemat arvu ei teadnud keegi, kuna mõned "old-timerid" kadusid kanadalaste hulka ära ja räägisid eesti keeltki äärmiselt nigelalt.

Arsti-teaduskond on U.B.C. kõige noorem fakulteet. Esimesed arstid tulid välja alles 1954 aastal. Õppida saab yldiselt järgmistes teaduskondades:

1. Faculty of Arts and Science
   Osakonnad: 1) Arts and Science.
   2) School of Commerce
   3) School of Home Economics
   4) School of Physical Education
   5) School of Education
   6) School of Social Work
2. Faculty of Applied Science
   Osakonnad: 1) Engineering
   2) School of Architecture
   3) School of Nursing
3. Faculty of Agriculture
4. Faculty of Law
5. Faculty of Pharmacy
6. Faculty of Medicine
7. Faculty of Foresty
8. Faculty of Graduate Studies

Normaalne õppeaeg on enamikus teaduskondades 4 aastat, kuid on pikem arstidel, arhidektidel ja mõnedel veel, nagu võib näha ülikooli"Calendarist". Calendar antakse välja igal aastal ja sisaldab kõiki informatsiooni, mis tudengit võiks

huvitada: nagu loengute ja praktikumide tundide arvu nädalas, õppeainete raamkavad, maksud, referens-kirjanduse, stipendiumid, professorite nimed, nende akadeemilised kraadid jne.

Eksamid peagu kõigis teaduskondades on kirjalikud. Erandid on arstiteadus, õigusteadus j.m.t. Eksamiperioode on igal õppeaastal kaks - yks enne jõule,ja teine aprillis. Kui viimase õppeaasta eksamid kõik õiendatud, kaasaarvatud võimalikud eelmise aasta järeleksamid, järgneb tavaliselt mai keskpaiku ylikooli lõpetamise tseremoonia. See pidulik syndmus, kus nii professorid kui lõpetajad on akadeemilises riietuses (pikad mustad kuued ja nelinurk-põhjaga mytsid lõpetajatel), on ilus, värvikyllane ja meeldejääv. Professorite talaarid on peagu kõik erinevad, ning lõpetajatel ripuvad, vastavalt teaduskondadele, erivärvilised kapuutsid talaari peal selja taga. Iseloomustav kogu tseremooniale on kiirus, kuid siiski mitte kiirustamine, ja plaanikindlus - kuidas paari tunni jooksul antakse umbes 400 lõpetajale, igale ta vastav akadeemiline kraad ning diplom, ja peetakse lyhikesed, sisukad kõned.

Ylikooli-lõpetanu kraad on "Bachelor", millele lisatakse vastava teaduskonna (või osakonna) nimetus. Inseneriteaduskonna lõpetaja on siis - Bachelor of Applied Science, (mõnes teises ylikoolis - Bachelor of Engineering), filosoofia teaduskonna lõpetaja - Bachelor of Arts jne. Järgmine kraad edasi õppides on "Master", ja sellele järgneb "Doctor". Arstiteaduskonna tudengid aga lõpetavad "Doctor of Medicine" kraadiga.

Huvitav seik on, et suurem osa yliõpilasi U.B.C.-s õpib omateenitud rahaga. Vähemalt oli see nii 1952- 54 paiku, kui suvetööd Briti-Columbias oli kerge leida. Meestudengid tavaliselt töötavad suvel linnast väljas enam-vähem isoleeritud kohtades konstruktsiooni-töödel jne.,kus palgad head ja kulutamise võimalused väiksemad. Osa töötab suvel ka meremeestena, metsatöölistena, kaevuritena jne. Väga harva töötatakse suvel sel alal, mida talvel suure vaevaga õpitakse, väljaarvatud vast vanema kursuse "insenerid". Naistudengid töötavad tavaliselt haiglates, suvekuurortides, ning säästavad enamikus niipalju, kui talvel kulutatakse. Andekamaid yliõpilasi aidatakse mitmesuguste erafirmade stipendiumitega. Ka on võimalik saada protsendita õppelaenu koos väikese stipendiumiga, kui keskmine hinne on kyllalt hea.

Ylikooli maa-alal on kolm tudengite majutamis-ala, mida kutsutakse Camp'ideks. Omapäraseim neist on nn. "trailer-camp", kus tudengid koos perekondadega elavad trailereis (auto pära-" vagun). Need liikuvad majad on yhendatud puhta vee ja ärajooksu torustikuga ning elektriga. Peale ylikooli lõpetamist lahkub tudeng koos oma naise-laste ja majaga.

Camp'is on elamiskulud tavaliselt odavamad kui linnas. Oli juhuseid,et mõni mees kulutas septembrist kuni aprilli lõpuni ainult $800.-; see summa siis katab õppemaksu,raamatud, paberid, ning toidu ja korteri. Väljaspool ylikooli elades -- 2 semestris minimaalselt $1000.- kuni $1200.-.

Loengutest osavõtmine on sunduslik, puududa võib aga siiski 1/8 loengutest. Kuigi vanema kursuse tudengite puudumisi keegi ei kontrolli, oli puudumisi vaevalt-märgatavalt. Eriti tähelepandav oli järjekindel kohalviibimine "engineeringus". Laboratooriumitest osavõtt on 100 %-liselt nõuetav ning haigu-

se tõttu tegemata jäänud osa tuleb võimaluse piires tagantjärele ära teha.

Yldiselt professorid eranditult kõikide tudengite vastu väga sõbralikud ja abivalmid. Loengu ajal kysimist pahaks ei pandud,ja professor ei kahelnud ka seda vahel öelda, kui ta mõnda asja ei teadnud. Kuid teadis sel juhul soovitada vastavat kirjandust. Tundus nii, et õppejõud U.B.C.-s pyydsid oma teadmisi edasi anda tudengitele nii palju kui võimalik, ning nii lihtsas ja selges keeles, kui võimalik. Kirjeldavate ja praktilist laadi õppeainete puhul kasutati ysna palju ka filmi.

Samuti näidati filme lõuna-vaheajal mitmesuguste yliõpilas-organisatsioonide poolt. Neid võis igayks,kel aeg lubas, minna vaatama. Tavaliselt filmid olid populaar-teaduslikud,ja tehnilised: õlitorude, jõujaamade,sildade jne.ehitustööd selgitavad,või geograafilised, sportlikud jne.

Vaba aega,kui seda yle jääb, võib yliõpilane U.B.C.-s väga mitmeti kasutada. Sygisel peale õppetöö algust, tavaliselt esimestel nädalatel, meelitavad mitmesugused seltsid endale liikmeid kärarikaste demonstratsioonidega ja väljapanekute ning plakatitega ylikooli pea-hoonete vahelisel murul. Siin kutsutakse liikmeks näiteks vabaõhu ja spordi klubisse ,muusika seltsi, squaretantsu ringi, keeltę,raadioamatööride j.m.klubidesse. Igayks neist korraldab yhel või teisel nädalalõpul kas ylikoolis või linnas mõne seltskondliku õhtu,balli ,tantsuõhtu v.m.s.

Ballide ja pidude jaoks on U.B.C. -s täiesti iseseisev hoone,kus on ka Alma Mater Society kontori ruumid. Alma Mater Seltsi kuulub automaatselt iga yliõpilane sõna ja hääleõigusega. See on keskne yliõpilasorganisatsioon,kes kaitseb tudengite huve,kontrollib nende isetegevust ning on vastutav yliõpilaste distsipliini eest.

Enamvähem vastavad meie korporatsioonidele on "fraternity'd" ja "sorority'd". Yldiselt kutsutud kreeka-täheseltsid, tulenedes nimedest nagu - Alpha Delta Phi fraternity või Delta Phi Epsilon sorority. Need seltsid, rohkem kui teised, korraldavad noorte tudengite kimbutamist sygis-semestri alul, peavad omavahelisi stipendiumite võistlusi, spordivõistlusi,seltskondlikke koosviibimisi ja heategevaid balle. Liikmeks saamine eeldab teatava arvu organiseerunud liikmete soovitusi ning need seltsid ei pyya omale liikmeid ylikooli murult, nagu varem oli juttu. On yldiselt kujunenud jõukamate yliõpilaste organisatsioonideks.

Ebameeldiv U.B.C.-s oli yliõpilaste viis riietuda. Euroopalasele tundub sinistes tööpykstes, lahtise särgika eluse ja alati habemetyykais meestudeng rohkem pangaröövli,kui yliõpilasena, - rohkem kritiseerivalt vaadatuna. Ja nii kondis seal ringi 75 % meestest. Naistudengid yldiselt riietusid korralikult,ja silmal polnud hoopiski mitte valus neid vaadata.

U.B.C. motto on "Tuum est", vabalt tõlgitsedes -"see oleneb sinust". Tõsi on, et kui tahad edasi saada,siis tööd tuleb U.B.C.-s teha kõvasti. Milliste tulemustega lõpetanud,selle vastu ei näi tööandja kyll mitte erilist huvi tundvat; sind loetakse lihtsalt lopetajana ylikoolist, millel "good standing".

****

ROTALIA TEGUTSEB

NEW YORGI KONVENDI TEGEVUSEST

New Yorgi konvendi nimekirjas on praegu 47 tegevliiget ja 16 l!l! ning rebast. Tegevust võib möödunud sygisel ja nyyd, talvel, nimetada kahtlematult intensiivseimaks, kui ta seda senini USA-s on olnud. Koosviibimisi on peetud järjekindlalt kaks korda kuus. On hakatud välja andma pidevalt iga kuu konvendi ringkirja, mis tagab informatsiooni konvendi jooksvast tegevusest ka New Yorgi piirkonnast eemalviibivaile liikmeile. Kuna suur osa reb! ja l!l! asuvad ka ajutiselt New Yorgi piirkonnast eemal, siis nendele saadetakse paljundatud old! tundi kirja teel.

Huvipakkuvaimateks yritusteks on olnud referaatõhtud ja diskussiooniõhtu. Nii refereeris 8. okt. l!l! Felix Tamm teemal "Liberalismi tõus ja langus". Oponeerisid l!l! Salmre ja confr! Rooman. Huvitav ettekanne andis ylevaate liberalismi kui majandusteooria arengust, puudutades veidi ka liberalismi kui poliitilist voolu ja yksiku indiviidi tähtsust selles. Referendi hinnang liberalismi saavutustele oli positiivne ja ta avaldas kahetsust, et liberalism, vähemalt selle algelises, konservatiivsemas mõistes, on oma mõju tegurina yhiskondlikul ja poliitilisel areenil kaotanud. Sellele teesile vaidles osaliselt vastu oponent Rooman, mainides, et liberalism on veel kyllaltki elujõuline ja Euroopas on mitmete gruppide juures see veel tähtsaks ja värskemate ideedega yhendades konstruktiivseks ideoloogiaks.

17. detsembril asetleidnud diskussiooniõhtu teemaks oli "McCarthy - kas demagoog või tõeline kommunismivastane võitleja". Peaoponentidena võtsid kõigepealt sõna confr! Tamm kes käsitas McCarthy't kui demagoogi ja confr! Ubakivi, kes esitas McCarthy't kui veendunud kommunismivastast võitlejat. Oponentide poolt vaga huvitavalt ja ilmekalt esiletoodud erinevad vaatekohad kutsusid koosolijais esile pika ja hoogsa vaieluse, kus leidus pooldavat mõlemile käsitusviisile. Ametlik diskussioon, millest ka kylalised huviga osa võtsid, lõppes keskööl, kuid koos istuti veel paar tundi cantuste ja lõbusa keskustelu saatel.

11. veebruaril refereeris l!l! William Salmre teemal "Teaduslik meetod." Oma väga huvitavas, suure teadusliku ja filosoofilise eruditsiooniga koostatud ettekandes andis referent lyhikese pilgu teadusliku meetodi tälenemisest läbi aastasadade. Järgnevalt puudutas ta teadusliku meetodi põhialuseid ja vaatles katseid teaduslikku meetodi kasutada filosoofia valdkonnas.

4. märtsil refereeris reb! Atso Savisaar teemal "Julgeoleku ja truuduse probleemid USA tsiviilametkonnas". Ettekanne oli koostatud peamiselt nn. liberaalse motteviisi seisukohalt ja väga huvitavate näidetega juhtis tähelepanu McCarthy ja teiste "nõiaprotsessikohtunike"meetodi puudustele ja

ohtlikkusele, yhtlasi aga ka väljendades vajadust senisest efektiivsemate, kuid ka intellektuaalsemate vahendite tarvituselevõtuks kommunistide vastu. Oponent confr! Ubakivi andis kõvasti pihta liberaalsele vaateviisile. Järgnesid elavad vaidlused, mis oma põhijoontes referenti kaitsesid.

ROTALIA 41. AASTAPÄEVA TÄHISTAMINE langes 5. ja 6. nov. Reedel, 5. nov. algusega kell 20.00 toimusid Balti Vabadusmajas EKK ja KKK, milledest osavõtt oli 14 t!l!, 1 reb! ja 10 vil! Uueks tegevliikmeks võeti vastu 1!1! Felix Tamm. Kuna senine konvendi senior, Viktor Puskar, oli kutsutud sõjaväeteenistusse, siis uueks senioriks valiti confr! Kalju Villota. Samas toimus keskool traditsioonidekohane tseremoniaalne kommersipäeva vastuvõtmine.

Laupäeval, 6. nov. õhtupoolel oli kogunenud Eesti Majja 38 rotalust, et osa võtta Korp! Rotalia 41. aastapäeva puhul peetavast järjekordsest sygiskommersist. Kohal viibisid ka EKL 88indajad. Kõnelesid Rot!X, confr! Kalju Villota, vil! Rudolf Ise (kõne isamaale), confr! Tõnis Õpik (kõne lahkunud ja langenud kaasvendade mälestuseks) ja olderman Ilmar Aasmaa. EKL poolt tervitas korp! Väinla vil! Ervin Tolm.

Samas järgnes pereskonnaõhtu, kuhu rikkalikult kaetud kylma laua äärde oli kogunenud oa 80 rotalust ja kylalist. Kohalesaabunud kylalisi ja kaasvendi tervitas Rotalia USA Koondise esimees vil! Ralf Adams hoogsa ja humoorika lauakõnega. Mag! mensae, kelleks valiti confr! Kalju Käpa, hoolitses, et kõigil koosolijail oleks palju syya, juua ja lõbusat tuju. Kogu õhtu kandvamaks operaatoriks oli vil! Voore, kes kandis ringi oma uhket filmikaamerat; ja meisterlikust viisist, kuidas ta seda käsitas, ning tema ääretult tähtsast ilmest võis järeldada, et on tegemist teise Elia Kazan'iga. Sama täiuslik tehnika ja režii ilmnes ka suvepäevi ning New Yorgi meeskoori käsitlevatest filmidest, mida ta koosolijate suureks meelehoaks demonstreeris. Cantused ja tants lõbusal koosviibimisel kestsid hiliseni.

26. dets. leidis aset kombineeritud jõulukoosviibimine ja kylalisõhtu Soome Majas, millest võttis osa 51 inimest. Kylalisi oli kohal suurel arvul - 10, neist 8 "metsikut" eesti tudengit ja 2 high-schooli lõppklassi poissi. Tegevliikmeist kohal 16, vil! - 4. Koosviibimine, tänu suurele t!l! ja kylaliste osavõtule, oli väga hoogne. Suure kingituste-kotiga saabus kohale ka jõuluvana, kelleks aga yhe rebase andmete järele, kes jõuluvanasse enam ei usu, olevat olnud vil! Sulev Kelder. Tantsuks mängis yllatuslikult konvendi oma "band", milles oma talendid olid kombineerinud Arvo Lõoke ja reb! Arno Kallas te.

21. jaanuaril valis konvent uue presiidiumi, koosseisus:

Rot! X - confr! Hellar Grabbi
Rot! XX - confr! Kalju Villota
Rot! XXX - confr! Felix Tamm
Rot! old. - confr! Aksel Lehtmae

Konvendi ametmeesteks: mag! col! - confr! Kapsi, mag! cant! - confr! Link, mag! paus! - confr! R.Grabbi. Old! kohusteätitajaks Chicagos on confr! R.Mägi! Asutatud konvendi korteri muretsemise- ja inkorporeerimise toimkonda kuuluvad konv! poolt confratres Ubakivi ja Aasmaa.

Detsembris võeti vastu kolm uut lihtliiget:
VALFRIED BLUMFELD, synd. 1928, lõpetanud Geislingeni Eesti Gymnaasiumi 1950. Õpib teist semestrit Indiana Technical Colleges.
VELLO EBROK, synd. 1927, lõpetanud Geislingeni Eesti Gymnaasiumi 1947. Aastatel 1948 - 1950 õppis Karlsruhe ylikoolis Saksamaal. Praegu jatkab õpinguid Upsala College's fyysika alal.
HANS OLEV RAUDSEP, synd. 1930 Tallinnas, Õpib viiendat semestrit Indiana Technical College's.

* * * * *

ROTALIA KANADA KOONDIS T O R O N T O S, TEATAB:

Rotalia Vil! Kogu Juhatuse ja Rotalia Konvendi New Yorgis nõusolekul asutati 3. okt. 1954 Torontos Rotalia Konvent Kanadas. Rotalia edasiarenemise võimalus on suurel määral sõltuv tegevkonvendi olemasolust. Kuna Toronto on soodne koht selleks, võime heameelega märkida seda ajaloolist momenti Rotalia elus. On aga ka paratamatult selge, et konvent ei saa eksisteerida, kui temal puudub vastav ruum ja kooskäimise koht. Selle võimaluse peame meie, koondise liikmed, konvendile muretsema. See on ka tehtud. Kuid see toob endaga kaasa kulusid ja jatkugu meil kõigil selget pilku ja heldet sydant neid majanduslikke koormusi kanda. Praegune konvendi aadress on 47 Elm Ave., Toronto, Ont., vil! H.Suursööt'i maja keldrikorral, kus vastav ruum yhisel jõul ja omaalgatuslikus korras on korda seatud.

14. nov. 1954 peeti C!C! ruumes Koondise Korraline Aastakoosolek, millest Montreali esindajana osa võttis confr! Kivestu.

Koondise praesidium valiti jargmises koosseisus:
Senior - vil! Osvald Timmas.
Laekur - vil! Erik Joasaare.
Kirjatoimetaja - vil! Juhan Lätt.

Vil! Kogu Juhatuse liikmeks Kanadast - vil! Abel Käbin, Rotalia kodu toimkonna esimeheks - vil! Felix Krabi, arhivaariks - vil! Helmut Suursööt.

Koondise ja Konvendi vahekordade kysimuses otsustati: a) Värvilesemed ja vallasvara yle anda konvendile; b) Kõik konvendi liikmeilt laekunud 1954.a. liikmemaksud yle anda konvendi laekurile.

Koondise ja konvendi vahekorda reguleerivad sätted on väljatöötamisel. Yldiselt võiks öelda, et koondise ylesandeks on: 1) Täita temale kodukorras ettenähtud ylesandeid, 2) täita ylesandeid, mis tulenevad koondise, kui Vil! Kogu organiseeloomust, ja 3) toetada Rotalia konventi Kanadas moraalselt ja majanduslikult.

Liikmemaksuks määrati $ 5.00, LAF annetuse alammääraks - $ 3.00.

Konvendi korteri maksuks määrati: $ 12.00 aastas igalt Torontos asuvalt koondise liikmelt, $ 10.00 - väljaspool asuvailt liikmeilt.

* * * * *

T O R O N T O K O N V E N D I TEGEVUSEST

3. oktoobril 1954, asutamiskoosolekul valiti konvendi praesidium järgmises koosseisus:

Rot! X - confr! R.Sepp
Rot! XX - confr! E.Karuks
Rot! XXX - confr! H.Sandström
Rot! Old! - vill! E. Maldre

22. okt. KKK valis järgmised ametmehed: mag! cant! - confr! Y.Luksep, mag! col! - confr! O.Kivistik, mag! ref! - confr! L.Maimets. Revisjoni komisjoni valiti confratres A.Laaman, Y.Jyrima ja K.Alt.

11.nov. peetud sygiskommerss ja perekonnaõhtu Columbus Hall'is. Kommersil kõnelesid Rot! X - R.Sepp (= seniori kõne), vill I. TÕRMAKYLA (kõne isamaale), confr! O.Kivistik (kõne vilistlastele), confr! L.Maimets (kõne lahkunutele), vill E.Maldre (oldermani kõne).

26. nov. KKK valis majavanemaks confr! O.Kivistik'u. Majandus-eestseisjaks valiti l!l! F.Koop, arhivaariks - reb! R.Mägi. Konvendi liikmemaksuks määrati õppivatele liikmetele $ 4.00 aastas; mitteõppivatele - sama, mis vilistlased maksavad Koondisele.

17. dets. KKK fikseeris koosolekute ajad: KKK Iga kuu esimese reede õhtul kell 20.00. C!Q! võtmed maksavad: vill $ 3.00, B! vill - $ 2.00, confr! - $ 1.00, noorliikmetele 50c

7. jaanuari KKK'l mälestati vill Jyri Uluotsa tema 10a. surma-päeva puhul. Järgnes referaat l!l! F.Evert'ilt teemal "Jooni Kanada metsandusest." Oponeerisid confratres H.Sandström ja O.Kivistik. Referaat võeti vastu.

Suurem syndmus konvendi elus oli C!Q! saamine vill H. Suursööt'i majja.

Yldse on konvent korraldanud 5 kylalisõhtut, 2 kodukorra-tundi, lõbusa vana-aasta õhtu ja kella 5 tee Rotalia daamidele.

Konvendi pere on kasvanud 1954 sygissemestril 8 võrra:

l!l! FELIX EVERT, synd. 1.juunil, 1923 Saaremaal, Pöide vallas. Lõpetanud Kuressaare Gymnaasiumi 1941. Õpib Toronto ylikoolis metsandust teist aastat.
reb! REIN MÄGI, synd. 10. apr. 1934 Võrus. Lõpetanud gymnaasiumi Hamiltonis, Ont. 1952. Õpib Toronto ylikoolis ehitustehnikat esimest aastat.
reb! ARNOLD KIVI, synd. 5. juulil 1925 Põdrala vallas. Lõpetanud gymnaasiumi 1947 Oldenburgis, Saksamaal. Õpib Toronto ylikoolis Masinaehitus-teaduskonnas esimest aastat.
l!l! FELIX KOOP, synd. 10. jaan. 1928 Tallinnas. Lõpetanud Stockholmi Tehnilise Instituudi 1950. Õpib Toronto ylikoolis Elektro-tehnikat. kolmandat aastat.
reb! ERNST ÕUNPUU, synd. 27.jaan. 1932 Saaremaal. Lõpetanud gymnaasiumi Torontos. Õpib Toronto ylikoolis Masinaehitust. esimest aastat.
reb! JAAN SOOSAAR, synd. 10. veebr. 1933 Pärnus. Lõpetanud gymnaasiumi Torontos. Õpib Totonto ylikoolis Masinaehitust. esimest aastat.

reb! GUNNAR VEELAID, synd. 23.veebruaril 1933 Tallinnas. Lõpetanud gymnaasiumi Torontos. Õpib Toronto ylikoolis matemaatikat esimest aastat.
reb! ENN KIILASPEA, synd. 23.juunil 1932 Kuressaares. Lõpetanud gymnaasiumi Torontos. Õpib Toronto ylikoolis ehitustehnikat esimest aastat.

* * *

Rotalia Toronto Konvendi koosseis 7.veebr. 1955 oli: 11 tegevliiget, 9 reb! ja 1!1!, 2 vil! (konv. vanem ja old.)

* * * * *

MONTREALI OSAKONNA TEGEVUS-YLEVAADE:

1953/ 54 peetud 11 koosolekut, 2 kommerssi koos perekonnaõhtutega, 4 õileohtut, neist 1 kylalistega. Referaate peetud 2. Osa võetud EKL perekonnaõhtust. Noorliikmeid vastuvõetud 1.

13 veebr. KKK'l vil! O.Nõmm refereeris "Canadian Ceramical Sciety" Konverentsist Niagaral.

1. märtsil prof. A. Perandi kylaskäigu puhul New Yorgist peeti koosolek, kus kylaline esitas pikema ylevaate Eesti sise- ja välispoliitilisest olukorrast.

3. apr. peetud koosolekul oli kõne all Rotalia maja kysimus Torontos. Vil! O.Nõmm teeb teatavaks, et tema ehitatava maja keldri korral on ettenähtud sobivad ruumid Rotaliale.

24. apr. võetakse vastu 1!1! Jyri Myyrsoo.

8. mail toimub kevadkommerss ja perekonnaõhtu. Kylalisena Torontost on Koondise senior vil! E. Maldre abikaasaga.

21. juunil on kurb päev Rotaliale, eriti Montreali Osakonnale: saabub vil! Kaarel Pringi surmateade. Samal õhtul peetakse EKK ja tema mälestamiseõhtu.

22. juunil toimub vil! K.Pringi kirstupanek ja leinajumalateenistus E. Ev. Luth. Usu Jaani kirikus, kus rotalused auvalves.

23. juunil on vil! K. Pringi muldasängitamine.

17. juulil on Koondise senior vil! E. Maldre Montreali Osakonna EKK'l, kus arutati Toronto Konvendi asutamist. Kõik pro.

2. oktoobril peeti 1!1! Rommani poolt referaat " University of British Columbia", mis tunnistati vastuvõetavaks. Samas järgnenud EKK otsustas 1!1! Rommani vastu võtta tegevliikmeks.

1954/ 55 tegevusest:

2. okt. valitakse uus praesidium:

Rot! X	- confr! L. Raitare
Rot! XX	- confr! F. Laansoo
Rot! XXX	- confr! A. Romman
Rot! Old!	- confr! J. Kivestu

Mag! cant!-vil! P. Urvandi, mag! ref!-vil! O. Nõmm.

20. nov. toimub sygiskommerss ja perekonnaõhtu, järgmisel päeval kaatripäev.

11. dets. esitab 1!1! J. Myyrsoo referaadi " Televisioonist", mis tunnistatakse vastuvõetavaks. Samas järgnenud

EKK otsusega võetakse l!l! Myyrsoo vastu tegevliikmeks.

15. jaan. 1955 KKK otsutab jaatavalt korp! Leola EKL'u liikmeks võtmise kysimuse.

4. märtsil arutatakse mitmesuguseid EKL juubelipidustustega seoses-olevaid kysimusi. Kevadkommerss otsustatakse pidada vil! T. Leete majas mai kuu kestel.

* * * * *

R O O T S I S T KUULEME:

Stockholmist.

Et tihendada omavahelisi sidemeid ja õppida yks-teist lähemalt tundma, on käiku lastud "AKTSIOON 3 x 3": Iga "Vana" rotalus kutsub ajavahemikus 1. dets. 1954 kuni 1. juunini 1955 endi juure koju vähemalt kolm paguluses liitunud rotalust. Samuti iga "uus" rotalus peaks kylastama kolme "vana".

2. dets. Koondise koosolek otsustas värvilindi kandmise ka l l m a vestita ylikonna juure. Edasi - reisimuljeid vil! Vilval'ilt ja Ants Truusööt'ilt.

9. jaan. 1955 oli kavas traditsiooniline vil! Jyri Uluotse kalmule kogunemine, kus mälestamise-sõnad ytles vil!Karl Kool. Pealolšunal peeti mälestusjumalateenistus Jakobi kirikus, kus teenis piiskop Johan Kõpp, ning laulis NMKY meeskoor Ed. Tubina juhatusel.

19. jaan. peeti järjekordne nn. kuu-koosolek kohvik "Storstuga" keldrikorral, kus arutusel oli lähem tegevuskava.

19. veebr. tavakohane koosolek samas.

Kylalisõhtuid on peetud 14.dets. ja 27. jaan.

L!l! Richard Tedre võeti vastu tegevliikmeks EKK otsusega 19. jaanuaril.

Göteborgist.

20. nov. peetud perekonnaõhtust oli osavõtjaid 33. Osakonnale kingiti Rotalia daamide poolt uus protokolliraamat.

Lundist.

Lundi Osakonna praesidium valiti: Rot X - A.Kalmet, Rot XX - K. Ramma1, Rot XXX - J. Tear, Rot. Old. - A. Toomes.

Aastapaeva-kommerss ja perekonnaõhtu peeti 27. nov. Eslov'is, kus vil. Daniel oli dekoreerinud peoruumi Tartu Tahe tänava saaliks. Hoogne pidu kestis paevatousuni.

* * *

EKL 40 a. juubelipidustuste raames peetakse Stockholmis EKL perekonnaõhtu Gilletis 26. märtsil.

* * *

EKL liikmed Lõuna-Rootsis peavad perekonnaõhtu ja kommersi 19. märtsil Lundis. Kuna presideerival korp! Revelial on Lundis ainult yks liige, siis on palutud pidustuste korraldajaks Rotalia. Seega langeb peakorraldamise mure meie sealse osakonnale, sen! Kalmet'iga eesotsas. Osavõtjaid loodetakse kõigist EKL konventidest kokku 25 - 30 ymber.

* * * * *

O I E N D U S

"Meie Side" Toimetusele, Montrealis.

Palun selgituseks avaldada alljärgnev kirjutis.

Eelmises "Meie Side"s" (nr.3, New York, 1955) esineb mitmeid ebakorrektsusi, mida soovиksin parandada, kuna need kas otseselt või kaudselt riivavad minu isikut. Olin vaga yllatunud selliste minule antud"myksude"rohkest esinemisest ja mu kahtlus, et see mitte ainult juhuslik kokkusattumine polnud leidis kinnitust mu kõnelustes vastava numbri toimetajaga; yhte neist põhjustest mainisin käesolevas numbris leiduvas artiklis "Meie Side" probleemide kohta.

1) Toimetaja oma sissejuhatuses vil! Keller'i artiklile ytleb:"Teadmata põhjustel jättis "M/S" tolleaegne toimetaja artikli avaldamata" ja ytleb edasi, et see "väljajätmine oli õigustamata", sellega vihjates, et tolleaegne toimetaja selle artikli teatavatel motiividel avaldamata jättis. Kuna see tolleaegne toimetaja olen mina,siis teeksin needsinased põhjused siin teatavaks.

Selle vil! Keller'i väga huvitava ja toreda artikli ajalugu on minuteada järgmine: See oli ettenähtud Stockholmis ilmunud nr. 4-le, okt. 1953. Samal kuul sain kirja vil! Karupää käest Rootsist, kes mulle muuhulgas teatas, et saadab lähemal ajal teele mitmed käsikirjad, mida Rootsis mitmesugustel põhjustel ei avaldatud (vt. vil! Karupää saatesõna vastavale numbrile). Ootasin neid asjatult, ja pidin väljaandma nr. 5(det s. 1953)ilma nendeta. Jaanuari keskel sain kaks käsikirja (vil! Keller ja vil! Luht) vil! Mägi käest, kes ytles, et need on palutud temal toimetusele anda. Kuid viimase minu poolt toimetatud numbri (märtsis 1954, nr.1) ettevalmistamise ajal olin muu tegevusega niivõrd seotud, et ei leidnud aega vastavate artiklite trykikõlvuliseks seadmiseks, mis nõudnuks vähemalt kahekordset hoolikat ymberkirjutamist trykimasinal, ja mis nende suurt pikkust arvestades olnuks väga aeganõudev töö. Piirdusin selle numbri väljaandmisel ainult kas aktuaalselt edasilykkamatu, või juba trykiks valmisoleva materjaliga.

Mõlemad artiklid andsin hiljem yle uuele toimetajale, vil! Kõlvik'ule, ja mul on heameel, et vil! Keller'i artikkel lõpuks ilmus.

2) Kirjelduses "New Yorgi konvendi suvisest tegevusest" on toimetaja miskipärast välja jätnud järgmise lõigu kevadkommersile eelnenud k!koosoleku kohta: "KKK-l loeti ette ja esitati häältetusele panemiseks confr!Sork'i poolt ettepanek, mis kandis 13 t!l! allkirja. Selles soovitati tegevust arendada confr! H.Grabbi artiklis "M/S" nr. 1, 1954, esiletoodud punktide kohaselt. Ettepanek kutsus esile elavad vaidlused nii pro! kui contra, mis aga oldi sunnitud katkestama ajanappuse tõttu".

3) Teates "Informatsiooni" lhk.36 toimetaja mainib, et konvent ei tulnud toime "M/S" toimetamisega, ja yhtlasi soovitab võtta järelekaalumisele ringkirja mitte-väljaandmise kysimus. Olles viimane "M/S" toimetaja k! poolt ja praegune k! esimees, on mul teatada järgmist:

"M/S" toimetamine anti k! otsuse kohaselt yle koondisele jaanuaris 1954, kusjuures toimetus nõustus veel yhe numbri välja-andmisega, mis ka märtsis ilmus. Endise toimetuse tagasi

astumine oli põhjendatud liialt suure töökoormusega mis kahe-liikmelisel toimetusel oli lasunud, kui ka sellega, et New-Yorgis elunevate mitmete vilj poolt esines palju kriitikat ja nurinat "M/S" suure rõhu asetamise pärast Rotalia järelkasvu probleemidele.

Mis puutub pidevalt väljaantavasse k! ringkirja, siis yks selle väljaandmise peapõhjuseid oli tõesti see, et USA koondis ei suutnud terve ylejäänud 1954 a. jooksul välja anda ainsatki "M/S" numbrit. Ringkiri on leidnud heakskiitvat vastuvõttu k! liikmete seas, nagu rohked kirjad seda tõendavad. Pideva informatsiooni järele on vajadus suur, mikspärast ringkiri ka edaspidi ilmub. Konvent on aga alati nõus jälle oma peale võtma "M/S" toimetamist, eeldusel, et selle väljaandmisel vajalikud reformid teostatakse.

4) Mis puutub confr! Kaup'i artiklisse "Katastroofilisi märke elutule taustal" siis on mul põhjust loota sellele järgnenud sõbraliku kirjavahetuse põhjal, et confr! Kaup selles minu kohta esinevate jämedate ja haavavate märkuste pärast käesolevas "M/S"s vabandab. Seepärast ma ei hakka kirjutama pikemat vastuartiklit, mis viiks ainult asjata polseemikani, mis ei ole konstruktiivne. Vabas maailmas on igayhel õigus arvustada teise vaateid. Kuid märkused nagu (tsiteerin confr! Kaup'i artiklist) "Confr. Grabbi soovika on Rotalia varemeteks lõhkuda, et siis varemetest veel mõnesuguseid kasudid lõigata." ja "ta... tallab jalgade alla oma enese organisatsiooni deviisi, lipu- ja värvide laulu" ning ytelused nagu ma ei tundvat lauakombeid, et mu raamaturiiulil ei ole sygavamat literatuuri, et ma tundvat mingit seletamatut vaenu Rotalia elujõu vastu, on ikka natukene liig - eriti veel, kui arvestada, et korporatsiooni liikmed on seotud vandetõotusega - ja kahtlemata puhtisikilikud insinuatsioonid, ja mitte minu mõtete vastu käivad.

Samuti on kahju, et confr! Kaup tarvitab oma artiklis sarnast tuntud demagoogilist võtet, nagu seda on mõtteseosest väljaspool tsiteerimine. Kõige olulisemat kohta pean vajalikuks siin parandada, kuna vastasel korral võib lugejate hulgas tekkida eksiarvamisi. Näiteks tsiteerib confr! Kaup mind järgmiselt: "Eesti yliopilasorganisatsioonid on minevikus elavad marukonservatiivsed grupid...." Minu artiklis algab see lause järgmiselt: "Peamine põhjus, miks eesti noorus suhtub skeptiliselt ja eitavalt astumisse eesti yliopilas-organisatsioonidesse, on teadmine - kas põhjendatult või mitte -, et need on minevikus olnud marukonservatiivsed grupid..." Seega ta on toonud minu poolt tähelepandud eesti noorsoo seas esinevaid arvamusi minu enda mõtetena ja peale selle mind sihilikult valesti tsiteerinud. See on umbes samal tasemel kui yhe confr! poolt kevadsemestril 1954 praesidiumile saadetud kiri, milles ta väidab, ja katsub tõestada tsiteerimistega, et minu poolt esile toodud vaated on kommunistlik propaganda. Siiski tollesegne praesidium selle väite absurdsust läbi nähes, ei pidanud vajalikuks kirja koosolekule ette lugeda. Seda yllatavam on aga, kuidas "M/Side" eelmise numbri toimetaja confr! Kaup'i artikli sellisel kujul ilmuda lasi.

Hellar Grabbi

TORONTO

Kuno A L T: Ex-olderman ja kõrgemaid kujusid tulevases arstide reas. Kui aega jääb, teeb cantust "kord ennustas arst mulle kadu..."

Eino KURIS: Kynnab ja seemsndab seltskondlikku põldu; mitte ainult Udoras. Valitseb ka rahakraane E.Yhispangas. Õpetab Eesti rahvast kasvatama imesibulaid ja paugib skautmasterina poistele eesti vaimu. Eraelus majaomanik.

Artur LAAMAN: Ex-laekur. Hobbyks Orto kontori juhtimine, tööks - kaasmaalaste autodega varustamine.

Oss TIMMAS: Koondise senior ja Konvendi vanem. Suurim teoreetik vaimuteravuse analyytikas. Tõsine kodukaunistaja. Suurimaks sooviks - õpetada päriamaalasi sõõma suitsuangerjaid.

Oss LEPIK: Põline cantandi ja arvukate majade ehitaja; millisest energiast peab jatkuma ka Kanada koondisele maja ehitamiseks. Koos Timmasega tegi pika tripi Soola Marie linna (Sault Ste Marie), et toronto-meest tervitused yle anda kohaliku kiriku-nõukogu esimehele ja ex-jahimehele Joh. VALLNER'ile. Mugava sõidu kindlustas uus "Meteor" f-ma Laamanilt.

Helmut SUURSÖÖT: ja poliitika, kes neid suudaks lahutal Kanada eestlaste parlamendi liige. Kui aega yle jääb, myyb tehaseid, äriaid ja krunte. Soodsad tingimused!

Ylo LUKSEP: ametlik tudeng. Kaitses edukalt oma referaati liikuva lindi rakendamise võimalusest Puka mäele pääsemiseks.

Juhan LÄTE: Otepää -ja kalamees, ajutiselt Kanadas,kus tegutseb vannutatud metallitööliseria. Yks viimaseid "reaktsioniruumiga" bungalow soetajatest.

Felix KRABI: kurdab, et Eesti rahvas söob ära kõik ta töövaeva. Ei aita muud, tuleb Esto Bakery'd laiendada. Tulevaseks äriaildiks on "Krabi ja Pojad". Ametilt Koondise arhivaar ja ex-landlord, ning maja muretsemise toimkonna esimees.

Eduard KUUTMA: niipea kui asus E.Yhispanga juhtimisele, sai jalamehest Buickil ratsutaja. Elab põhimõttel: - kus on laul ja mäng, seal istu maha...

Elmar MALDRE: Konvendi olderman. Ainsa vil!-na omab hääleõigust konvendis. Suurimaks mureks, kuidas laiendada rebaste-farmi. Ka muidu suur looduse-ja loomaarmastaja. Juba praegu kasvatab koera, kes peab tulevases järvekaldal asuvas põlistalus korda pidama.

August HAABNIIT: Vaikselt ja targu sooritatakse suuri tegusid. Ryhib kõrguste poole, ehitades ja viimistledes kolmandat korda oma majas elamiskõlbulikeks.

Ignas TÕRMAKYLA: ytleb eesti rahvale - koguge raha ja saage rikkaks. Ta ytleb palju muud õpetlikku ja ilusat, sest tema on sagedaimini angazeeritud aktuse-ja peokõneleja Kanadas.

Abel KKBIN: Kui on õiget vaimu ja elutuld tarvis, siis seda sytitab meile Abel. Paljude muude ylesannete kõrval suur saunaskäija. Armastab värskust ja värsket, mida pakub temale suur puuvilja-aed. Tarvitseb vaid kätt sirutada.

Gustav PALOOTS: Päike paistab kõige soojemalt tema "Palootsa" talus, Delhis, Lõuna-Ontaarios. Magusaimad melonid kogu Kanadas kasvavad tema hoolsa valve all.

Erik THOEN: ebakorrapärasemate eluviisidega mees; päeval töötab ja öösel käib ametis. Tagajärg: oma maja, oma auto ja rikkaliku saagiga aed. Ja hea kehakaal. Hea ispiraator ka.

Lembit MAIMETS: ex-kirjatoimetaja. Muu töö kõrval harrastab ka ylikoolis käimist.

Hindrek KUKKUR: - kui ehitaks veel yhe Eesti korterimaja.

Heino RIGA: Suur sule- ja kalamees. Suveti pidevalt avastusretkeil, et leida need urud ja vähid. Vastavalt urule tuleb arvestada kahva suurus, selle kandejõud ja kymmeli sort.

Helmut TÕIGAST: Varjab endas kunstnikku. Kui suu avab, laulab kui lõoke. Ainuke võimalus selle linnu häält kuulda, kuna siin maal neid rohkem ei pesitse.

Ergo KARUKS: edukas tudeng ja kohaliku ylioplaskonna ex-president. Enne kaalub, siis alles ytleb.

Arved VAHER: Ainuke teada-olev võlavaba majaomanik Kanadas. Põhjus: ehitas ise. Vabal ajal sõidab Packardiga.

Harald MANDEL: edukas mitte ainult õhus vaid ka maal. Toetas hiljuti jalad maale ja sirutas need oma laua alla. Uus majaomanik jälle juures.

Raoul SEPP: Maru mees ja tudeng peale selle. Keemia, see on kööme. Kui ytleb, siis saad. Konvendi senior peale muu.

Heinz KARU: suur ja agar tegelane nii kodus kui seltskonnas. Omab suuremaid krunte meie meestest ja ilusa aia sellel. Töö kiidab tegijat. Kui tarvis, õnnistab uusi maju ja ristib lapsi. London oleks vaene linn ilma Heinsita. Tripp "Palootsale" uue Plymouthiga on väike asi.

Viktor ERLEMAN: - ametlik aadress Mattawa, kuid tegelikult seal ei ela, sest Kanada on suur ja lai ning ehitamist leidub ka mujal, nagu Labradoris, Torontos, Montrealis jm.

Jyri HANSEN: kõrgeim ja kaaluvaim kuju Londoni "Osakonnas". Peamine hobby uute myyk ja vanade vahetamine Ridoult Real-Estate laial tööpõllul.

Juhan HANSEN: Jyri vend, Soomepoiste Klubi liige ja vana võitleja; kui ette juhtub, võitleb ka tööpuudusega. Kavas Londoni vahetamine USA vastu.

Ago PETERS: Pärnu poiss ja ametlik Londoni "Osak." reb! vastu võetud Londonis. Tulevane arst.

Jaan TERASMAE: kõrgel kohal, Meteerol. observat. vaatleja. Siirdus mõne aja eest kuule (honeymoon'ile nimelt).

Ilmar TERASMAE: Ennu poeg ja Jaani vend, kuid kus elab pole teada. Noppivat dollareid maantee tolmusest liivast (uurib maantee materjali keemilist koosseisu).

Enn TERASMAE: peale edukate poegade omab veel kindlat kohta Guelphi ylikooli uurijate peres. Loodame, et tulemuseks on soodne mullastik väikevereva kartuli aretamiseks.

Mihkel BACH: kõik käed-jalad töötäis nii et pole mitte aega tulla C.Q.-le. Kasvatab ja õpetab noori tudengeid Kanada hyvanguks ja ehitab jumalakoda Eesti rahva teenimiseks.

Fred TOMINGAS: ei julge midagi öelda, võib siisse saada.

Endel TOIGER: pika ja visa võitluse järele toetab jala oma maalapile ja paneb uued pullid mõirgama. Vintske ja ainus soo-aretaja karjamajanduses Kanada eestlaste peres.

Georg LIIDEMAN: öeldakse, et Massey-Harrys ei klaari

ilma temata oma põllutöö masinaid käiku; sama lugu, mis oli vanasti ETK-ga.

Jaan RAUD - ka Raua Jaan, vahetas adra sulepea vastu, ja ytleb kasu saanud olevat. Agronoomist sai tehniline sehkendaja. Jaan on aga naljhambaga varustatud, mine usu tema juttu nii kauge maa taha.

Oskar RISTMÄE: Kahurväelane ja metsamees; lõikab omale ja teistele ja kõik on saanud.

Ilmar PALS: yks peen maamõõtja, kes mõõdab ka need mägisemad maad Alberta laiades laantes.

MONTREAL

Hans HABICHT: synnilt mulk, ja sellena ka meie ainuke suurmaa-omanik. Montreali osak. suvepäevade pidamiseks on ruumi, mida mõõta võib ruutmiilides - kuskil Laurenti mägedes. Motto: kõige ökonoomsem on omada duplex ja Morris.

Lex JOMM: mees metsast. Käib vahel harva Montrealis, ja veel harvem C.Q.-i. Suurim kino-harrastaja siinses peres. Eraelus ehitab raudteid Kanada otsatutes laantes.

Juhan KIVESTU: kõik käed tööd täis - bungalow, troonipärija ja TCA lennuliin nõuavad igayks oma. Parimini informeeritud mees - kõigist ja kõigest.

Lix LAANSOO: Osakonna päevapiltnik. Suurima edu saavutanud laekurina, kui Labradori "jaoskonna" kõik vanad ja uued võlad sisse kasseeris.

Taimo LEETE: ylendatud hiljuti "kuldsuuks": Montreali Osak. C.Q. "ylevaatamise" puhul kiitis majaperemeest nii, et kõigil oli palju rõõmu. Ka peremehel - vist.

Jyri MYYRSOO: ametilt raadio ja televisiooni spets. Eriala - filmi ja helikroonikad. Skaut-juht ja Saaremaa mees.

Oskar NÕMM: vana burš ja läbirotaalus. Andis C.Q. siin sele osakonnale oma uues majas. Annaks Taevataat nyyd rebaseid!

Ylo OJAMAA: Kahekordne vill (B!vill ja muidu vill!) ja kolmekordne rebane (kuld), nagu ta ise ennast tituleerib. Alaline asukoht Labradoris, kus suurem liikumis-vabadus.

Lembit RAITARE: värskeim majaperemees meie peres. Nii värske, et keegi veel ei tea asukohtagi. Vahetas cantandi ameti senjori omaga.

Aimar Ronman: Usin suusataja igal vabal pyhapaeval Laurentiuse mägedes. Omab Studebakeri ja "Bachelor'i" kraadi (ka perekonna-seisult - veel). Osakonna scriba.

Ali TARENDI: C.Q. ehitamises kaassyydlane arhitektuuri alal. Hobby - pildi tegemine, kas kaamera või pintsliga; spordialadest eelistab - autotamist, suusatamist ja vahetevahel ka "raskuste tõstmist", kui satub vastuvõetavasse seltskonda.

Paul URVANDI: - tegeleb betooniga. Eraelus mag! cantandi. On kahte sorti cantuseid: ametlikud, cantandina tehtud, ja eraviisilised, mitte-cantandina tehtud. Aga muidu kõva laulumees.

AUSTRAALIA - SYDNEY

Viktor JAASON: töötab elektri-insenerina. Võib olla uhke oma solidsele kivimajale kaunis Newporti eeslinnas. Kuid veel uhkem oma kahele tytrele, kelledest vanem just lõpetas ylikooli keeleteaduse alal ja noorem on gymnaasiumi lõpuklassis. Koondise senior.

Ilmar TAMMELO: dr. iur. L.L.M., L.L.D., M.A., ei ole kyll majaomanik, kuid omab auto. Sydney ülikooli rahvusvahelise õiguse professori assistendiks, millisest osast m.a. kaasautorina lõpetas tyseda juriidilise teose. Eraviisiliselt tegutseb psyhhoanalyysi ja majanduse aladel ja on yldse haruldaselt mitmekylgne. Kirjutab pikki artikleid kohalikule eesti lehele kui ka välismaistele teaduslikele ajakirjadele; peab referaate kirjanduslikel teemadel Eesti Seltsis, on hinnatud peokõneleja ja agar seltskonnategelane. On Sydney Koondise alderman, kuid jäi sellest ametis "tööta tööliseks" pärast aastapäeva-kommerssi.

Oskar KARLOV: teenib yhe tehnilise firma juures, seega omal erialal. Majaomanik.

Richard KALPUS: Berlitz keeltekooli omanik ja direktor. Majaomanik esinduslikus Vancluse'i eeslinnas. Peale muu omab Hillman Minxi ja kaks kaunist tytart.

Valter PÕDER: sai kah hiljuti omale katuse peakohale. Õpetab gymnaasiumis matemaatikat. Kange malemehena kuulub Austraalia meeskonda ylemaailmsel kirimale olympiaadil.

Sass KLEMMER: spetsialist totalisaatorite alal, mistõttu tihti käib oma firma ylesandel Ameerika vahet.

Lembit KLETTENBERG: ikka suurimaid asjatundjaid hobuste alal, kui kysimuses võiduajamised.

Louis ORAV: oli Rotalias juba Tartupäevil. Tegevliikmeks võeti vastu Sydneys. Tugev maletaja. Tuli E.Seltsi Maleklubis meistriks.

* * * * *

KORPORATSIOON ROTALIA AJAKIRI "M E I E S I D E".
Kaesoleva numbri valjaandja Kanada Koondise Montreali Osakond. Toimetaja confr. F.Laansoo, 5820 Souart St., Apt. 15, Montreal 29, P.Q. Abitoimetaja confr. A.ROmman. Paljundatud Hans Habichti kasitrykikojas, 11 - 13 martsini 1954.a.
Trykitud 325 eksemplari.

Meie Side

KORP! ROTALIA BÜLLETÄÄN

11, 19

Meie Side

Nr. 3. New York, 1955.

TOIMETUSELT

Käesoleva "Meie Side" nr. 3 toimetamine sattus juhusliku toimetaja kätte, peale seda kui USA koondise poolt valitud 3 liikmeline toimetus Eesti Rahvuskomitee USAs valimisvõitluse ajal ei olnud ajapuuduse tõttu võimeline "Meie Sidet" toimetama ja kui ta mõnesugustel põhjustel 1954 aasta septembri lõpupäevil lagunes.

Katsed käesolevat "Meie Sidet" kujundada mõnevõrra "oma näo järele" ebaõnnestusid, kuna ei läinud korda saada kaastööd soovitud ainetele. Ainult kaasvil! A. Käbina artikel on toimetaja skeemile vastav, teised kirjutised olid kas ennem olemas või nad tulid avaldamisele kui ajaliselt akuutsed asjad. Viimastest aga ei jõudnud minu lauale sügiskommerssi ja jõuluõhtu kirjeldused, kuigi nende järgi soovi avaldasin. Nende asemele paigutasin confr! Joh. Kaupi artikli, millise teistel tingimustel oleks jätnud järgmise USAs ilmuva numbri jaoks, millise toimetab confr! J. Kaup ise.

Ajaliselt langeb käesoleva numbri ilmumine kõige lähemale jõuludele ja uuele aastale. Häid jõule ei sobi enam soovida, kuid kaasvil! E. Kuusleri jõulukirjutus siiski näitab, et toimetaja heatahtlikult suhtus kõigi rotaluste jõuludesse. Uue aastaga pole asjad nii hullud, neid võib natukene hiljemgi sama südamlikult soovida, sellepärast palun kõiki rotalusi vastu võtta "Meie Sideme" ja minu poolt - HEAD JA ÕNNERIKAST UUT AASTAT KÕIGILE, KÕIGILE!

Paul Kõlvik - seekordne
"Meie Side" toimetaja.

JÕULUKIRI

Jõulupühad, üheteistkümnendad paguluses, seisavad jälle ukse ees. Nad on, nagu kümme eelmist, jõulud paguluses - jõulud võõrsil. Väliselt ei ole vist küll põhjust kaebamiseks, nurisemiseks jõululaua kehvuse üle. Samuti on suuremal osal siin pool raudset eesriiet viibijatel võimalus olemas jõulusõnumi - jõuluevangeeliumi kuulmiseks oma emakeeles.

Aga siiski puudub midagi olulist ja tähtsat, nimelt see alus, muld ja pind, millel viibides võiksime pühitseda tõelisi rõõmsaid eesti jõule. Kus jõuluõhtul paguluses jõulutulede säras ei tunta igatsust lumiste kodunurmede, -väljade ja -laante järele, seal on kümme paguluseaastat midagi juba murdnud, purustanud ja hävitanud. Kus jõuluõhtul võõral mullal ja võõra taeva all selle olulise elemendi puudumist ei tunta ega tunnetata, seal on juba katki lõigatud see tuiksoon, mis meid ühendab meie isamaaga ja vereülekanne toimub kusagilt mujalt. On hea kui igatsus isamaa järele, see pagulase valus jõulukogemus või jõulutunnetus meie südames ja hinges jõulukküünalde säras saab elavaks, siis ei ole side, mis meid ühendab meie isade maaga veel mitte katkenud, siis ei ole meie häll asjata kiikunud maal ja mullal, mis joonud eesti higi, pisaraid ja verd, siis ei ole meie asjata söönud eesti leiba ja hinganud eesti õhku.

Palugem, armsad kaasvennad, jõulukküünalde säras Aegade-Isalt kaunist kinki eesti rahvale - vaba ja ja iseseisva Eesti näol. Kui argipäeva askeldustes sageli nagu tuhmuma on löönud sõnad: "Eestimaa, mu isamaa", siis säragu nad jõulutulede helgis meie südames ja hinges uue iluga. Jõulutulede valguses mõeldes oma isade maale ja armastele kaasvendadele seal pool raudset eesriiet lugegem eestlaste kaunimat palvet:" Su üle Jumal valvaku, mu armas isamaa".

Kuigi kustuvad jõulukküünlad ja lähevad mööda jõulupühad, jäägu südamesse ja hinge jõuluvalgus, siis võime astuda uude aastasse apostel Pauluse usu ja veendumusega:"Öö on möödumas, aga päev on lähedal"(Rm. 13, 12.) - öö on möödumas meie rahvale ja uus päev lähedal meie isamaale.

Ne Yorgis, jõulukuul 1954.a.

Elmar Kuusler
vill Rot!

ROTALIA VENNASKONVENDI RAKENDAMISE KÜSIMUS KANADAS

Rotalia Koondis Kanadas küsis vil! kogu juhatuselt ja Rotalia Konvendilt nõusolekut ja otsust vennaskonvendi rakendamiseks Kanadas, asukohaga Torontos.

Sel puhul on põhjust käsitleda neid asjaolusid ja kaalutlusi, mis seoses Kanada Koondise selle seisukohaga.

Koondis on senini läbi elanud kaks astet:

1) alustanud tegevust, koondis korraldas end sisemiselt ja kohendas sidemeid oma liikmete vahel. See oli sisemise stabiliseerumise ajajärk. Uusi liikmeid vastu ei võetud.

2) Olles stabiliseerunud ning lahendanud ka mõningad küsimused edasise tegutsemise ideoloogilistes tõekspidamistes hakati vastu võtma uusi liikmeid. Koondisel tuli täita sisuliselt ka konvendi ülesandeid kuigi mitte vormiliselt. (Koosolekud ja valimised pole toimunud konvendi korra kohaselt. Tegevliikmete vastuvõtmised on koondise ettepanekul otsustanud Rotalia konvent).

Nüüd tahab Rotalia Koondis Kanadas astuda kolmandale astmele (juba tehtud - toim.): Koondise kõrval rakendada vennaskonvendi kõigisse konvendi funktsioonidesse nii sisuliselt kui vormiliselt (nagu olid kavatsetud omal ajal Berliini ja Tartu vennaskonvendid ja nagu hiljem sisemiselt tegutsesid konvendid Tartus ja Talinnas). Koondis vabaneks konvendi funktsioonidest ja jätkaks tegevust rohkem vilistlastele omastes ülesannetes.

Selle seisukoha omaks ~~võtmine~~ võtmine on nõudnud põhjalikult pro ja contra argumentide läbikatsumist, eelkõige aga vastuse leidmist küsimustele - 1) kas on tänapäeval antud oludes ja atmosfääris üldse a) õigustatud ja b) põhjendatud eesti üliõpilaskonvendi rakendamine korporatsiooni näol, ning jaataval korral - 2) kas on väljavaateid selle eduka tegutsemise jätkamiseks.

1) - a. Õigustuse küsimusele on meil vastus olemas - ühelt poolt üliõpilastelt endilt. Nad on Rotaliasse astumise sooviga avaldanud tahet kuuluda eesti korporatsiooni. - Meil pole moraalset õigust sulgeda Rotalia uksi korralike ausate eesti üliõpilaste ees. - Saanud juba tegevliikmeteks on nad avaldanud valmidust ja tahet konvendi rakendamise puhul täita konvendi liikme kohustusi nendega kaasaskäivate ülesannetega.

Teiselt poolt on vastus koondise tegevuse praksisest, kus

l!l!, t! l! ja vil! vil! moodustavad ühise koosseisu koosolekutel ja asjaajamises. Korporatsiooni tegevus ja tulemused sisuliselt konvendi ülesannete osas tahab jääda sel moel puudulikuks. Vilistlased võivad küll olla kaotanud oma kunagised ülesanded ja seisukohad eesti ühiskondlikus elus ja tegevuses, aga oma elukogemusi, maailmavaateid ja eluküpsust pole nad kaotanud. See kõik tuleb domineerima ja lõikab ära tee- ja tõeotsimise eeldused tegevliikmetel. Ka iseseisvama tegevuse võimalusi organisatsioonis. See kõik on akadeemilise noorte-organisatsiooni põhilisteks vajadusteks.

Sellest järgnebki konvendi rakendamise õigustus.

b) Põhjenduste küsimus on komplitseeritum.

Rotalial on, kommenteerides kodukorra #1-st, eelkõige ülesanded 1) teenida Eesti rahvast ja maad, ning 2) valmistada ette elu jaoks mehi.

Nelikümmend aastat on see nõnda olnud õige ja vääramatu. Kas see jääb ka nõnda edasisteks inimpõlvedeks?

1) Jätkem kaugele fraasi- ja aktuse rahvuslus ning küsigem päris tõemeeli: Kas pole mõeldav, et tänapäeva rahvusmõrva ajastul piisab paarist nädalast, et eesti rahvast teha olematuks? - Vastusest sellele, mis on A ja O, pole otsida kusagilt mujalt kui Eesti ajaloost. Ning see ajalugu õpetab, et nagu tänapäeval kaugeltki esmakordselt ei toimu rahvusmõrvad, nõnda ka eesti rahvas ei seisa esmakordselt mõrva-ohus. Meie rahvast on varemgi mõrvatud, aga mitte mõrvatuks saadud. (Peeter Suurgi ei teinud mingit viga, vaid ta ei tulnud oma mõrvatööga toime: eesti rahva elujõud oli suurem mõrvari jõust). Nõnda see läheb ka nüüd: jäägu meie rahvast ka nii vähe-palju, kui jääb, aga ta tõuseb jälle. Tänapäevale järgneb homme. Nagu eila, nagu täna, nõnda ka homme on tarvis mehi, kes on ettevalmistatud ja kellel on kutsumus veres teenida eesti rahvast ja maad.

Organiseerides Rotalia konventi siin maal - ei me aja vaimusid taga ega püüa puhuda hingeõhku mineviku varjudesse, vaid koondada, kujundada ja ettevalmistada meeskonda, kes avasilmi seisab keset elu reaalsust, kes on valmis teenima, kui vaja, lööma kui on löögiüksust tarvis ja ehitama kui küsitakse ehitusmehi. Eesti vajab tulevikus distsiplineeritud, kainelt mõtlevaid, karastatud mehi rohkem kui kunagi varem. Nad võivad olla kasulikud igas maailmakaares.

Rotalial on siin täita oma ülesanded.

2) Elu jaoks võib ettevalmistada mehi mitmel viisil. Kas on see viis, mis määratud Rotalia kodukorraga ja vaimuga, see

õige? Eriti antud oludes?

Raputagem endast kõik korporandi tõekspidamised ja eelarvamised ning otsigem objektiivselt siis vastust. - See on võimalik, umbes nõnda, nagu kirjanik elab sisse oma loodavasse maailma, olles vaba teda tegelikult ümbritsevast.

a) Iga inimese püüdluseks on kujundada enda ümber ühemõtelist keskkonda ja kuuluda sellesse. See on see organiseerumise tung inimeses. Tugevad iseloomud loovad ja kujundavad organisatsioone.Jga organisatsiooni tegevusest sünnib otsekui üks ladestu ideid ja vaimsust. Jga üksik liige selles organisatsioonis paneb sellesse ladestusse midagi juurde. Need ladestud pole aga surnult seisvad salved, vaid kogu aeg nad kiirgavad neid ideid ja vaimsust, mis sinna on talletunud. Mida vanem see ladestu, seda jõulisem selle kiirgamine ja mõjuvõim. Näiteks, Kristliku Kiriku ideede ja vaimsuse varamu on nii suur ja jõuline, et pole jõudu, mis selle mõjuvõimu vääraks.

Kui nüüd meenutada Rotaliat, siis ka siin on tekkinud 40. aasta jooksul oma vaimsuse ja ideede ladestu. See on küll nii suur ja tugev, et ei võimud,"vaimud" ega antud olud pole suutnud selle mõjuvõimu väärata ega organisatsiooni surmata. Seegi ladestu kiirgab. Selle vanus pole küll suur, aga selles organisatsioonis on elatud intensiivselt, täie panusega. Selle tõttu on selle mõjuvõim suurem. On isegi nii suur, et rotalusedki pole võimelised oma organisatsiooni seisatama või likvideerima. Rotaluste enamus võiks, näiteks, teha otsuse - organisatsioon likvideerida. Aga see ei aitaks. Üksikud rotaluste grupid säilitaksid ikkagi oma organisatsiooni sidemed, vaimu jaorganisatsioon elaks ikka edasi. Seepärast ei jäägi muud üle, kui suunata organisatsiooni elu ja tegevus rööbastesse, nagu see sellele organisatsioonile kõige loomukohasem.

b) Akadeemilisi üliõpilasorganisatsioone on eri maade, rahvuste ja olukordade järgi väga mitmesuguseid ja eripalgelisi. Ei jätku siin ruumi neid kõiki lähemalt vaadelda. Peaks kirjutama paar köidet. - Milline oleks õige organiseerumise vorm eesti üliõpilastele antud oludes ning kas on eesti mõiste kohane üliõpilaskorporatsioon see õige?

Oleme tee otsingul, kuidas valmistada elu jaoks ette mehi, see on: teotahteliste ja teovõimsate, distsipliinikindlate, kohusetundeliste ausate ühiskonnaelu tegelaste ettevalmistamine, kes võivad täita ka juhtivat positsiooni. Üliõpilasorganisatsioon peab olema selleks ettevalmistavaks kooliks. Üliõpilasorganisatsioon peab selles osas täiendama ülikooli.

Selle sihi saavutamiseks on kõige otsem tee - kujundada selleks soovi avaldanutest oma ühiskond, oma riik. Riik oma põhiseadusega, kodanikega, kes moodustavad parlamendi, valitsusega ja kohtukorraldusega. Las see riik funktsioneerida. Kodanikelt on nõutav eestkätt ausus ja distsipliini pidamine, seadustega määratud kohustuste ja käskude täitmine.

See meetod ühiskonna liikmete ettevalmistamiseks tohiks sobida põhiliselt igal ajal, igas maas ja igas olukorras.

Kui selles ühiskonnas tekivad meeste vahel sõprussidemed, siis see on suur kingitus organisatsioonilt kaasa eluteele. Nooruses loodud sõprussidemed on puhtad ja püsivad!

Eestipärane üliõpilaskorporatsiooni konvent on sellele skeemile vastav. Kui neil mail, kus meie praegu asume, see organisatsiooni tüüp on tundmatu, siis see ärgu heidutagu selle rakendamisest, kui oleme veendunud selle otstarbekohasuses. Võib olla koguni rikastame seega selle maa elu ja vaimu. Meie tänastest eesti üliõpilastest võib võrsuda ka juhtivaid ühiskonna tegelasi meie praeguse asukoha maal. On hää, kui ülikooli töö on täiendatud ses suunas.

c) Kas on eesti mõistelise korporatsiooni üliõpilaskonvent üldse sobitatav ja rakendatav siinse ülikooli süsteemis?

Üliõpilase aeg on siin ülikooli käsutuses - väga ulatuslikult. Sellega tuleb arvestada, et ülikool ei jäta üliõpilasele nii palju vabadusi aja poolest oma-algatuslikuks tegevuseks, olgu akadeemilises töös või väljaspool seda, kui Euroopa ülikoolid. See piirab võimalusi organisatsiooni tegevusest osavõtmiseks.

Kuid siinne stuudiumi aeg ülikooli lõpetamiseks ei ole lühem vastavatel aladel, kui oli Euroopa ülikoolideski. Ning ka siinsetel üliõpilastel on oma era-elu väljaspool akadeemilist tööd. Usinamgi üliõpilane vajab tööst vabu tunde - mille viitmiseks sõprade ring oma organisatsioonis on hea paik.

Aga ka konvendi tegevust on võimalik nõnda korraldada, et vähema ajakuluga võib saavutada soovitud tulemusi. See nõuab organisatoorseid oskusi. Sellega võivad kõige paremini toime tulla t!l! ise, kes tunnevad nii ülikooli kui korporatsiooni nõudeid aja suhtes.

Kuna siinne ülikool jätab suhteliselt vähe vabadusi akadeemilises töös oma-algatusteks, siis aga seda enam on tarvis konventi, just ülikooli täiendamiseks. Eesti üliõpilased ei pea tulema mitte ainult eriteadlased, vaid algatusvõimelised juhtivad eriteadlased.

Sellest järgneb, et küsimus ei seisa mitte selles, kas konvent

sobib siinse ülikooli süsteemi, vaid - kuidas konvent sobitada ülikooli süsteemi. See peab toime tulema ja see on konvendi juhtimise küsimus.

Oleme jõudnud küsimuse 2) juure: olles rakendanud konvendi tänapäeval, kas on väljavaateid selle eduka tegutsemise jätkumiseks?

See on pideva juurekasvu küsimus. Kui ei ole igal aastal tarvilikku arvu konvendi liikmeks astuda soovijaid, tekkivad tegevuses lüngad. Praegused t!!! lähevad aasta-paari pärast vil! kogusse.

Torontos on praegu umb. kuuest tuhandest eestlasest 1% üliõpilased. Praegu on Toronto eesti üliõpilastest üle 10% astunud Rotaliasse.

Kui eestlastest praegused siinsete keskkoolide õpilased hakkavad jõudma ülikooli, eesti üliõpilaste arv suureneb. Kui Rotaliasse astujate arv peaks kahanemagi, siis ometi jäävad väljavaated niisuguseks juurekasvuks, mis pidevalt konvendi tegevust peaks võimaldama. Suurearvulist konvendi koosseisu ei tule siin eeldada. Aga Rotalia on ka varem väga edukalt tegutsenud väikese-arvuliste konvendi koosseisudega: Peterburis, Berliinis ja esimestel aastatel Tartus. Vähema arvuline konvendi koosseis on kompaktsem, see võib olla distsipliini-kindlam ja teovõimsam. Seda õpetab Rotalia ajalugu. Pealegi: vennaskonvent Kanadas ei ole mitte üksi. Tema vend on USA-s. Peakski üks vendadest ajuti sattuma kitsikusse, võib teine võtta tema asjad ajutiselt oma hoolde.

*

On palju teid, mis viivad Rooma. Kanada koondis on valinud tee, nagu tähendatud käesoleva alul. Ning on seejuures arvamisel, et see tee, kuigi ehk pole kõige hõlpsam jalutustee, on siiski kindlaim käimiseks.

Meie Room, kuhu tahame jõuda, on - Eesti. Meil pole aimu, kui palju on Eestis veel rotalusi. Ühes pole aga vist küll kahtlust, et rotaluste juurekasvu seal pole. Kas sel päeval, mil Eesti on jälle vaba, seal enam leidub ühtegi rotalust, meie ei tea. Peopäevade fraasid kodumaa peatsest vabanemisest tuleb kord seada päris kaine reaalsuse kriitika ette. Ei me tea keegi kes meist vanematest kaasvendadest näeb selle päeva hommikut, mil teame, et kodumaa on taas vaba. Aga Rotalia kui organisatsioon elab ikka edasi. Ning tema ülesandeks on ideede ja vaimsuse varamu, mis on kaasvendade poolt juba kokku pandud ning järjest täiendatud, toimetada tagasi kodumaale.

Et jätkuks seal selle varamu kiirgamine.

A. Käbin

VILI PROF. JÜRI ULUOTSA MÄLESTUSEKS

9. jaanuaril 1945. a. sulges peale piinarikast haigust oma silmad jäädavalt meie asutaja liige ja esimene aupaela kandja Jüri Uluots. 13. jaanuaril 1890 nägi ta esmakordselt maailmavalgust Läänemaal, Kirbla vallas ja 13. jaanuaril 1945 sängitasime selle sitke eesti mehe keha viimsele puhkepaigale Stockholmi Södra Kyrkogardeni lumiste mändide alla. Millistel radadel on kulgenud tema rännutee vahepealse 55. eluaasta kestel?

Tema enesearenduslik tegevus algas Vanamõisa vallakoolis, jatkus Karuse kihelkonnakoolis, edasi Pärnu linnakoolis ja gümnaasiumis. Eriti viimane ajastu oli noorele õpihimulisele poisile raske, kuna mitte eriti jõukas kodutalus oli veel 5 õde-venda, kelledele tuli ka õppevõimalusi hankida. Seetõttu pidi noor Jüri ise oma ülespidamise eest hoolitsema tundide andmisega. Samal viisil töötas ta ennast läbi ülikoolistuudiumi Peterburis 1910-1915. a., mil ta lõpetas õigusteaduskonna esimese järgu diplomiga. Jatkates teaduslikku tööd stipendiaadina kuni 1918. aastani, siirdus ta Haapsalu rahukohtuniku ametkohale. Tartu Ülikooli teenistusse asus ta 1920. a. rooma õiguse dotsendina, olles nimetatud 1924. a. Eestimaa õiguse ajaloo professori k.t.-ks ja alates 1927-1927. a. oktoobrist korraliseks professoriks. Oma peaaine kõrval luges ta ühtlasi õiguse üldõpetust ja põllumajandusteaduskonnas agraarajalugu ning agraarõigust. Peale selle tegutses ta lektorina veel Kõrgemas Sõjakoolis. Aastatel 1921 - 1924 oli Jüri Uluots õigusteaduskonna sekretäriks, 1924 - 1931 dekaaniks ja 1931 - 1934 üliõpilasasjade prorektoriks. Püüdmata loendada siin neid arvukaid teaduslikke, kultuurilisi ja seltskondlikke organisatsioone, milledes Jüri Uluots oli aktiivselt ja juhtivalt tegev, nimetagem vaid kõrgeimat tunnustust, mida Eesti Vabariik oma teadusmeestele sai üldse anda: ta nimetati Teaduste Akadeemia loomisel üheks selle kaheteistkümnest liikmest. Ka välismailt leidis tema teaduslik tegevus tunnustust audoktori tiitli annetamisega Szegedi ülikooli poolt. Tema trükis avaldatud töödest on olulisemad: "Eesti õigusajaloo senisest uurimisest ja tuleviku ülesannetest" 1930, "Eesti muistsest riiklikust ja ühiskondlikust korrast" 1932, "Tsiviilkohtupidamise seadustiku eelnõu" 1933, "Grundzüge der Agrargeshichte Estlands" 1935, "Eestlaste lepingud võõrastega" 1935, "Eesti Vabariigi konstitutsioonilised aktid" 1937, "Estland 1918 - 1938, ett 20-arsjubileum" 1939, "L' Etat Estonien du point de vue historique" 1940 ja palju teisi.

Jüri Uluots polnud mitte kitsa huvialaline teadusemees, vaid ta on pühendanud suure osa oma energijast poliitilisele tegevusele, Eesti iseseisvuse aja algusest kuni selle traagilise lõpuni. Nii võttis ta Maarahva Liidu esindajana osa Asutava Kogu tegevusest 1919 - 1920, olles tegev E.V. valitsemise ajutise korra ja I Eesti Vabariigi Põhiseaduse väljatöötamisega. Hiljem oli ta Põllumeeste Kogude esindajana II Riigikogu liige, koostades muuseas 1922.a. asundusseaduse eelnõu. Tema koostatud on ka põllumeeste kogude poliitiline programm, mis selle erakonna IV kongressi poolt vastu võeti 1926.a. Sama erakonna häälekandja "Kaja" vastutava toimetajana tegutses ta 1919 - 1920. 1929 - 1932 oli J. Uluots IV Riigikogu liige põllumeeste kogude rühmas ja 1936.a. sai ta Rahvuskogu I koja liikmeks. 1937.a. oli ta selle koja esimeheks ja ühtlasi uue põhiseaduse aruandjaks, kuna tema nimi on tihedalt seotud selle põhiseaduse saamislooga algusest peale. Veebruaris 1938 valiti Uluots Riigivolikogu liikmeks rahvarinde kandidaadina ja oli Riigivolikogu esimeheks aprillist 1938 kuni oktoobrini 1939, mil ta peaministri kohale kutsuti. Temale oli saatusest antud olla riigitüüril meie ajaloo raskeimate katsumiste aegadel. Meenuutagem vaid balti-sakslaste ümberasumist, Nõukogude Venele baaside loovutamist ja lõpuks Eesti okupeerimist punaväe poolt 1940.a. suvel.

Eesti rahvas tunneb Jüri Uluotsa kui pretsiisset, suurte teadmiste ja range loogikaga juristi, kelle suuremaid teeneid meie teaduspõllul on Eestimaa õiguse ajaloo, kui iseseisva uurimisala väljaarendamine. Poliitikuna tunnustatakse teda kui vankumatut rahvuslast, kelle soliidne hoiak ja demokraatline mõtlemisviis leidsid korduvat kinnitust tema hiilgava dialektikaga ettekantud kõnedes, aga veel enam meie uues Põhiseaduses, mille "isaks" teda õigusega võib nimetada. Need omadused, teened ja tõekspidamised on Jüri Uluotsa õilsa kuju teinud suureks ja armastatuks eesti rahva seas. Meile, rotalustele, on tema nimi eriti lähedane ja omane, kuna ta oli üks meie seast. Ta oli üks meie asutajaid liikmeid, üks esimesi sini-must-rohelise kandjaid, kelle huvi korporatsiooni vastu ei lakanud ka siis mitte, kui teda kutsusid rasked ja vastutusrikkad ülesanded eemale Tartu Alma Materist. Ta ei olnud aga seejuures kunagi sallimatu teiste organisatsioonide vastu, vaid pooldas kõigiti eesti akadeemilise nooruse omavahelist tihedat läbikäimist. Selle läbikäimise soodustamiseks, kui ka üldse Rotalia siseelu arendamiseks, seadis Jüri Uluots enesele ülesandeks meie korporatsioonile oma

kodu muretsemiseks. Võib eksimatult väita, et tema isiklik eeskuju, suur kiindumus asjasse ja tugev organiseerimistöö võimaldasid selle sihi täitumist nii, nagu ta meie mälestustesse on uhkustundega püsima jäänud. Jüri Uluots ei olnud meile Tartus mitte ainult nimekaks professoriks, andekaks riigimeheks ja respekteeritud Vilistlaskogu esimeheks. Tema soe naeratus ja südamlik käitumine tegid ta meile kõigile väga lähedaseks, sest me tundsime, et ta meid, noori üliõpilasi siiralt hindas ja meilt ka palju ootas. See kajastub tema kirjutises " Üliõpilane ja ühiskond" ("Üliõpilasleht"nr. 9/10, 10. nov. 1938), kus ta muuseas ütleb:. . . . . "Kõigepealt tuleb tõeks võtta, et mitte iga ühiskonnaliige ei ole annetelt võimeline omandama ametlikku küpsustunnistust. Üliõpilased on seega andekam osa ühiskonnast. Teiseks on iga üliõpilane, selleks et ette valmistuda ülikooli jõudmiseni, tavaliselt tähtsal määral kasutanud ühiskondlikku kaasabi, nii vanemate, sugulaste ja muude eraisikute kui ka riigi või selle avalikõiguslike asutuste poolt. Samuti toimub ülikoolis õppimise ajal. Üliõpilase kaasealised väljaspool alma mate-

Peaminister Jüri Uluots

rit on aga tavaliselt juba ammu asunud praktiliselt täitma oma võimetele vastavaid ülesandeid elus. Üliõpilased on seega kõige rohkem ühiskondlikult toetatavad ja kõige kauemini ettevalmistatav osa ühiskonnast. Kolmandaks: ülikooli lõpetanu on tavaliselt määratud täitma sääraseid ülesandeid, mis vastavas ühiskonnas on kõige kvalifitseeritumad ja seetõttu samale ühiskonnale ainult oma kõige andekama ja ettevalmistatuma osa kaudu teostatavad. Ühiskond oma olemises oleks rängalt rabatud, kui ta kvalifitseeritumad ülesanded jääksid tema vastava osa andetuse või puuduliku ettevalmistuse tõttu täitmata. Üliõpilased on seega ühiskondlikult kutsutud maksimaalsel määral oma intellektuaalseid ja moraalseid võimeid arendama ning vastaval alal kvalifitseeritud ülesannete täitmiseks ette valmistuma. Kui see sünnib, siis pole ühiskonna kasvav andekus jäänud kasutamata ning ühiskondlikud kulutused katmata. . . ."

Vastastikune usalduslik ja võiks öelda "isa-pojalik" vahekord kandus konvendi korterist tema vaiksesse majja Õpetaja tänaval 12, mis eriti okupatsiooni aastatel muutus meile nagu mingiks pühaks paigaks, kust mindi tröösti otsima oma raskustele. Nendel rõhutud aegadel oli Jüri Uluots nagu tunglaks pimeduses, kelle ümber koguneti, et saada uut valgust öösse ja verre mattunud tuleviku perspektiividele, ning sooja külmuvale ja ahastavale hingele. Ta ei petnud ennast ega oma lähemaid fantaasia kujutelmadega ega illusoorsete lootustega. Tema seisukohad olid reaalsed, tuletatuna tugevast loogikast, paljust lugemisest avardunud silmaringist ja põhjalikust ajaloo tundmisest. Neis kajastus siiski elujaatav, sügavusklik ja vankumatule tõekaljule baseeruv maailmavaade, mis sisendas meisse kindlusetunnet ja julgust silma vaatamiseks rasketele saatuserajudele. Äärmiselt kurb oli seepärast näha seni alati nii elurõõmsat Jüri Uluotsa piinlemas Stockholmi Serafimeri haiglas kurnava haiguse käes. Jällenägemise rõõmuhelk tuhmus peatselt tema selgetes hallides silmades ja tema rahulikud kindlad näojooned tõmblesid uue peaaletuleva valuhoo käes. Meie kokkupuuted harvenesid pidevalt, kuna surmatõbi oli asunud otsustavale rünnakule. Viimast korda nägin teda elavana Lidingö ravilas aastavahetuse eel. Ei olnud enam kahtlust, et saatusest on sellele eesti pojale määratud veel vaid üsna üürikene aeg siin maa peal rändamiseks. Ning 13. jaanuaril 1945. a., tema 55-dal sünnipäeval, seisime auvalves Jakobi kiriku kõrgete võlvide all oma armastatud ja isaliku vilistlase kirstu ümber. Nagu sümboliseerides igavest elu ja uue ülestõusmise võitu kaduviku üle, oli see masendav sündmus ühtlasi korp!

Rotalia esimeseks avalikuks elumärgiks paguluses ja uue tegevuse stardiks väljaspool mahatallatud kodumaa piire.

Jüri Uluotsa nimi ei kustu kunagi Rotalia ajaloost. Tema tõekspidamised elavad edasi niikaua, kuni püsib vabadust ja õiglust otsiv eesti rahvas. Tema uurimused ja õpetus Eestimaa õiguse ajaloost kestavad väärtusliku monumendina tulevastele sugupõlvedele. Seepärast ei leina mitte meie, rotalused, üksinda tema kaotust, vaid üheskoos eesti rahvaga, kelle üks silmapaistvamaid poegi ta oli!

Heikki Leesment

KORP! ROTALIA USA KOONDISE PEAKOOSOLEK

toimus Baltic States Freedom House'i ruumes 22. oktoobril 1954.a. algusega kell 20.50.

Peale kirjatoimetaja poolt esitatud eelmiste koosolekute protokollide kinnitamist koondise esimees vil! Juhan Pajur refereeris Rootsi Koondise kirja, mille kohaselt Vil! Kogu juhatuse koosseisu olid valitud vil!vil! Keller, Vilval ja Pajuste.

Koondise kassa aruande ja Abistamisfondi aruande esitas vil! S. Kelder s/a laekurina. Aruanded kinnitati ühel häälel tasakaalustatuna - koondise aruanne $ 399.19 ja Abistamisfondi aruanne $ 1,175.08.

Koosolek otsustas k/a liikmemaksuks määrata $ 1.50 kuus neile liikmeile kes asuvad 30 miililises raadiuses ümber New Yorgi. Kaugemal asuvatele rotalustele otsustati liikmemaksuks määrata $1.00 kuus. Abistamisfondi kuumaksuks määrati kõigile ühtlane 50 sendiline kuumaks.

USA Koondise juhatuse tegevuse kestvuse ajaks edaspidiseks määrati 6 kuud. Vil! J. Pajur esitas seejärele uue juhatuse kanditaatideks : esimeheks vil! R. Adams , laekuriks confr! R. Pals ja kirjatoimetajaks confr! R. Ubakivi, kes kõik valiti vastuhäälteta.

Vilistlaskogu juhatuse moodustamiseks ainult vilistlaste osavõtmisel toimunud hääletamise tagajärjena selgus USA koondise osas, et Vil! Kogu esimehe kohale valiti vil! Keller ja Vil! Kogu juhatuse liikmeks USAst vil! Heikki Leesment.

Koondise ja Konvendi ühise revisjoni komisjoni liikmeiks valiti: esimehena vil! M. Uriko ning liikmeteks vil! S. Kelder ja confr! Ööpik ühe aasta peale.

Koondise Kohtu esimeheks valiti ühel häälel vil! Paul Mägi.

R. U.

KORPORATSIOON ROTALIA VILISTLASKOGU JUHATUSE TEGEVUS 29. JAANUARIST 1953 KUNI 30. JUULINI 1954.

Vil! kogu juhatusse valiti: esimeheks vil! P. Mägi, liikmeteks vil! R. Adams, vil! J. Pajur - USA koondisest ja vil! A. Keller, vil! K. Joost Rootsi koondisest. Juhatuse kvoorumi asukohaks oli New York. Juhatus asus ametisse 29. 1. 53, mil päeval ta asjaajamise endiselt juhatuselt üle võttis. Juhatus jaotas ametid järgmiselt: abiesimees - R. Adams, kirjatoimetaja - J. Pajur, teised - kõik ametita liikmed. Kuna J. Pajuril ei olnud ajapuudusel võimalik 1954. aastal oma ülesandeid täita, siis toimis sellajal kirjatoimetajana R. Adams. Kuna uue juhatuse moodustamine oli seotud raskustega, siis tuli selleaegsel juhatusel teha "ületunde", jätkates tegevust kuni 1. augustini 1954a., kuigi ka selleks ajaks veel uus juhatus oli moodustamata.

Oma tegevusaja kestel pidas juhatus 10 koosolekut, kogukestvusega 34 tundi; mille jooksul oli arutamisel 70 päevakorra punkti. Kõik otsused tehti kohe teatavaks Rootsis asuvatele juhatuse liikmetele, nende seisukohtade teadasaamiseks. Enamasti kõik otsused tehti ühel häälel, peale mõne erandi, mil Rootsis asuvad liikmed olid eriseisukohtadel. Kuigi selline kirjalik kontakt on aegaviitev, on see siiski teostatav. Nii pole ilma Rootsis asuvate juh. liikmete teadmata ja kaasaotsustamata ühtegi juhatuse otsust läbi viidud.

Juhatus seadis omale ülesandeks:

1. püüda arendada korp! Rotalia organisatsiooni ja laiendada tema tegevust üle maailma;
2. hoida ja arendada kontakti kõikide korp! organitega (konvent, koondised, grupid) ja üksikliikmetega;
3. kõik teha, mis võimalik, et praeguste korp! liikmete ja organite laialipillatuse juures üle maailma säilitada korp! sisemist ühtlust ja ühistunnet;
4. valvata selle järele, et kõik korp! organite sammud ja otsused oleks kooskõlas meie kodukorra, traditsioonide ja uusustega, kinnipidades põhimõttest, et tuleb käia kodukorra järele, kus see vähegi võimalik on;
5. koordineerida kõikide korp! organite tegevust, soodustada ühisettevõtteid ja kaasa aidata ühisüritustele;
6. kaasaaidata "Meie Side" korrapäraseks ja korralikuks ilmumiseks.

Nende ülesannete taotlemisel tuli juhatusel võidelda õige suur-

te raskustega. Pearaskuseks oli see, et nii üksikute rotaluste, kui ka korp! organite juures on maad võtnud üldine loidus, huvipuudus ja tihti täielik ignoreerimine Rotalia suhtes. Teiseks on tekkinud raskusi sellega, et korp! organid on liiga vähe huvi näidanud juhatuse tegevuse vastu, jättes reageerimata juh. otsustele, asjata viivitades vastustega, omaltpoolt jättes teatamata oma otsusi ja andmeid, mis on juhatusele hädavajalikud. Kolmandaks on olnud raskusi mõnede korp! organite tendentsidega, olla võimalikult iseseisvad oma tegevuses, mis aga tihti vastolus Rotalia ühtluse põhimõttega. Neljandaks on olnud märgata, et vil! kogu juhatus ei oma vajalikku autoriteeti, mis ühel valitud keskorganil peaks olema.

I. Rotalia organisatsiooni väljaarendamisel tuleb märkida järgmist:

a) peale pikema kirjavahetuse ja ergutuse õnnestus luua 1953 a. Austraalia Rotalia koondis, tänu üksikute sealsete rotaluste püüetele. Kuigi koondis on väike, tõotab tema tegevus tulevikus olla siiski edukas;

b) kuna Saksamaale olid järele jäänud ainult mõned rotalused, siis otsustas juh. Saksamaa koondise likvideerida. Kohapeale jääb grupp, mis praeguse grupijuhi vil! N. Kornevi eestvõttel on tihedas kontaktis teiste korp! organitega;

c) ettevalmistamisel on Kanadas, Torontos, Rotalia konvendi asutamine. Vil! kogu juhatus ja konvent New Yorgis toetavad täiel määral seda ettevõtet;

d) katsed USAs mõned koondise osakonnad luua ei annud tagajärgi.

II. Kontakti pidamine sai enam-vähem edukalt läbiviidud. Peale ametlikude kirjade on esimees ja mitmed juh. liikmed pidevalt erakirjavahetuses olnud, ning see on kindlasti kaasa aidanud meie üldisele asjale. Kontakt Rootsi, Kanada, Saksamaa, Austraalia ja Inglismaaga on olnud enam-vähem järjekindel ja viljakas. Kahjuks aga on katkenud kontakt Argentiinaga, kuna sealtpoolt ei ole saadud viimasel ajal enam teateid.

III. Juhatus otsustas luua üldist Rotalia kartoteeki peaasjalikult aadresside suhtes, et oleks keskuse juures alaline a jour informatsioon kõikide rotaluste asukoha kohta üle maailma. See üritus on kahjuks osutunud asjatuks, kuna kõik korp! organid, aga ka üksik-rotalused on seda kartoteeki peagu täiesti ignoreerinud, vähemalt pole pea keegi heaks arvanud kartoteegi jaoks aadresse saata. Aadressid said kogutud peaasjalikult Meie Sidest - seega võrdlemisi vananenud väärtusega. Nähtavasti Rotalia pe-

re ei leia kartoteeki vajalikuks.
Rotalia ühtluse säilitamine tundub olevat üheks raskemaks probleemiks. Kauged maad, kohalik mentaliteet, puudulik kontakt (ainult kirjateel) soodustavad teatavate nähete ilmsiks tulekut, kus kohalikud huvid domineerivad koondistes. Nii mõnigi kohalikudest oludest ja mentaliteedist tingitud otsus tundub teistele rotalustele mujal võõrastavana ja on ähvardanud tuua lahkhelisid. Juhatus on püüdnud siin medieerivalt tegutseda, kuid kahjuks pole see palju tagajärgi andnud.

IV. Kuna õige palju on olnud sekeldusi ja arusaamatusi kodukorrast kinnipidamisega, siis Oldi üldiselt arvamisel, et teatavad kodukorra sätted tuleks paguluses olude kohaselt kohandada. Tegelikud sammud selles suunas tehti ettepanekute näol Rootsi koondise poolt. Ka vil! kogu juhatus omalt poolt töötas välja vastavad ettepanekud. Need kaks kava said kõikidele koondistele laiali saadetud, et need nad läbitöötaks ja siis ühiselt koordineeritud ettepanekud koostaks. Kahjuks pole koondised kusagil selle tööga veel toime tulnud. Seni aga on koondised püüdnud oma siseelu kohandada oma eneste poolt maksma pandud ajutiste korraldustega. See muidugi ei arenda Rotalia ühtlust, kuid olude sunnil tuli seda aktsepteerida. Seni, kui pole legaliseeritud kogu korp! ulatuses teatavad sätted, mis erinevad maksvast kodukorrast, asus juhatus seisukohale, et kus vähegi võimalik, tuleks igalpool kodukorrast kinni pidada. Arendades seda põhimõtet, tuli juhatusel siiski terve rida raskusi koondistega, kes asusid palju liberaalsemale seisukohale. Kirjavahetus, seletused ja õiendused sel alal on olnud kõige aegaviitvamad ja raskemad toimingud juhatuse töös.

V. Juhatus on omalt poolt teinud terve rea ettepanekuid koondistele, et ühtlustada oma tegevust ja üritusi ja algatada ühisettevõtteid. Üheks suuremaks ürituseks oli 1953.a. 40.a.albumi väljaandmine, millest kõik koondised tänuväärselt osavõtsid. Juhatuse osa selles lasus peaasjalikult esimehel, mis võrdlemisi palju aega ja energiat nõudis.
Ka terve rida koondiste poolt tehtud ettepanekuid kaaluti läbi ja enamasti edutati soodustavalt.

VI. Kuna "Meie Side" on muutunud ülemaailmseks Rotalia ajakirjaks, leidis juhatus, et ka tema on kohustatud selle eduks, korralikuks ilmumiseks ja levitamiseks kaasa aitama. On tehtud terve rida ettepanekuid koondistele, et koordineerida, korrapärastada ja kiirendada ajakirja ilmumist. Kahjuks on need ettepanekud siiski liiga vähe tähelepanu leidnud.

Üldkokkuvõttes peab konstateerima, et kuigi mõnel alal juhatuse tegevus on olnud edukas, selgus siiski, et tagajärjed oleks pidanud paremad olema. Kuigi peaks endastmõistetav olema, et Rotalia vajab üht keskust, kust kogu meie laia organisatsiooni juhitakse ja koordineeritakse - tundub siiski, et mõnel pool ei leita juhatuse olemasolu eriti vajalikuks. Kuigi seda kusagil sõnadega pole väljendatud, kuid korp! organite tegevus ja nende sammud näitavad selgelt, et sarnane tendents on olemas. Võib olla on see mööduv nähe, võib olla juba järgnevad juhatused suudavad oma tegevusega näidata, et Rotalia vajab autoriteetset keskust - praegune juhatus peab kahjuks konstateerima, et vaatamata oma hoolsale ja ennastsalgavale tööle ei ole vajalikke tagajärgi mitte saavutatud.

Mis puutub korp! Rotalia arvulisse koosseisu, siis 1.I. 1953 - 1.I. 1954 on Rotaliasse juurde tulnud 29 liiget ning lahkunud 8 (neist 3 surnud). 1. aug. 1954. a. oli vabas maailmas olevate Rotalia liikmete arv 289. See arv jagunes järgmiselt; USA koondises - 101; Rootsi koondises 89 (sellest arvust 1 Soomes ja 1 Norras); Kanada koondises 66; Austraalia koondises 20; Saksamaa grupis 5; Argentiina grupis 4; Inglismaal 2; Shveitsis 1; Ida-Aafrikas 1.

Paul Mägi
s/a vil! kogu juhatuse esimees.

Coetus 1954. I. sem. Foto kevadkomershi puhul 1954.
Tagareas vasakult: confr!confr! Kalju Käpa, Aksel Kiis, Jüri Adamson, Jaan Kuuskvere. Istuvad, vasakult: reb! Udo Vaher, Rot!old! Ilmar Aasmaa, reb! Virko Keder.

VARSINAISSUOMANLAINEN OSAKUNTA 48. AASTAPÄEVAL.

Minule oli Soome sõit sõpruslepinglaste aastapäevale kahekordse tähendusega - et esindada Rotaliat ja esmakordselt viibida hõimlaste kodupinnal.

Vaevalt olin Helsingis jõudnud bussi uksele, kui juba nägin kaht sõpra tervituseks kätt tõstvat. Need olid Larmi ja Mattila, keda olin tundma õppinud meie juubelipidustustel. Sellega olin annud ennast varsinaissoomlaste hoole alla neljaks päevaks.

Esimeseks sammuks oli muidugi lõuna kõrges Torni restoraanis, sealt sain ka esimese ülevaate Helsingi linnast. Linnaga tutvusin lähemalt Mattila ja tema pruudi lahkel juhtimisel.

Haaravam sündmus oli käik Hietaniemeni kangelaskalmistule, kus puhkab marshal Mannerheim koos üle 10000 sõjasangariga. Mannerheimi haual ei ole risti ega nime, kuid igapäev saabuvad pärjad ja lilled on teejuhiks ta hauale ja annab tunnistust sellest, kui sügavale Soome rahva hinge on juurdunud nende kadunud sõja- ja riigimees. Teises kangelaskalmistus - Malmi - on leidnud enesele viimse puhkepaiga üle 80 eestlasest sõjasangari. Malmi kalmistule on maetud ka rotalus K. Põdersoo, kelle hauale asetasime lilli. Pildil on confr! Kalju Põdersoo haud varustatud nägusa hauakiviga.

Päevane aktus ja õhtune pidu kujunesid tõelisteks sõpruseavalduseks Eestile ja Rotaliale. Nende pidustuste kestel selgus mulle lõpulikult, et meie vahekord varsinaissoomlastega ei ole ainult sõpruse avaldus kahe üliõpilasorganisatsiooni vahel, vaid et meie vahel valitseb pääle selle veel sügav vennalikkus ja üksteise muredest arusaamine.

Selle kohta ütles meile kõigile hästituntud varsinaissoomlane: "Oleme meie aastapäevapidustustel annud Eestile ja Rotaliale auaukoha, sellega näidates seda, mida me tõeliselt mõtleme. Väljendustes peame me olude sunnil olema tagasihoidlikud." Umbes samal seisukohal oli nende noorema põlve esindaja aktusel.

Aktuse avas kurator Larmi, kes tervitas sõprusorganisatsioonide esindajaid nende emakeeles. Aktuse kõne pidas kindral Airo. Hea kõne Isamaale pidas Mattila ja seda ka meie seisukohalt. Järgnesid tervitused. Prof. Saari rääkis oma reisimuljetest USAs, kus oli ootamatult kohanud vil! Leesmenti.

Ühes tervituste üleandmisega andsin üle ka mälestuseseme-na "Eesti Vabadussõda" ilusas köites.

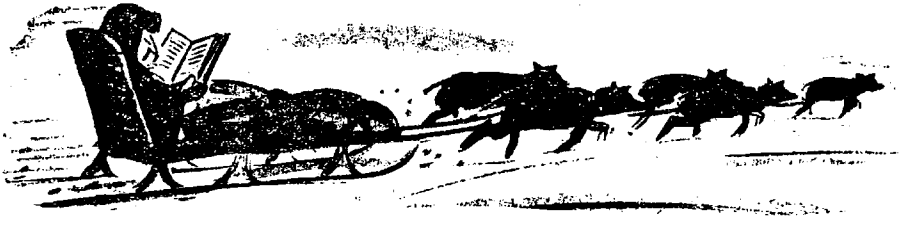
Aktusel avati ametlikult confr! K. Põdersoo mälestustahvel. Ta nimi on kirjutatud kuldtähtedega marmorile, samuti nagu Varsinaissuomanlainen Osakunta sõjasangaritegi nimed.

Õhtune pidu algas teatrietendusega vanas ülíõpilasmajas. Selle lõppedes koliti üle osakonna ruumidesse, kus algas tants, söömine ja joomine. Sain omale daami osakonna poolt, kes mind ka hotellist peomajasse viis, öeldi et Soomes olevat selline komme. Peol kohtasin kõikide Rotalia vanade sõpradega: professorite Haavio, Hakulinen, Saari ja Saarimaa, kelledele jutustasin Rotalia elust ja tegevusest Rootsis. Muidugi olid kohal Eero Manner, O. Kallioniemi ja K. Lausti. Viimane hakkab uut üliõpilasraamatukogu ehitama ja selle toetamiseks võib osta temalt väikeseid telliskive 1000 ja 5000 mk. tk. Ühe tuhande margalise kivi kinkis pr. Manner Rotaliale.

Meeleolu pidul oli ülev. Tehti kantust ja lauldi ka eesti laule. Minagi sain oma cantuse ära teha E. Manneri palaval soovil. Rotalia kink, sini-must-roheline värvirapiir, andis mulle selleks kindlasti jõudu.

Järgmised päevad möödusid sama kõva tempoga. Tegin rea külastusi. Meeldiva üllatuse valmistasid mulle viimasel õhtul osakonna noored kuratori aj. k. t. Laitineni kodus, Tulesaarel, kus mul oli võimalus viibida lõbusate noorte hulgas kogu õhtu ja pühitseda piduperemehe kuratori k. t. saamist suurejooneliselt. Heameel on mainida, et varsinaissoomlaste noorempõlv on sama sõbralik ja jagavad samu vaateid kui nende vanemad osakonlased. Tahan loota, et Rotalia noortel avaneb edaspidi suurem võimalus külastada varsinaisnoori ja sel teel edasi kanda meie sõprust tulevikus.

H. Arro.

VANAD JA NOORED NING NENDE AJAVAIM ROTALIAS

Selle artikli kirjutas vil! A. Keller umbes poolteist aastat tagasi - s.o. varsti peale confr! H. Grabbi esimese Rotaliat arvustava artikli ilmumist. Teadmata põhjustel jättis "Meie Side" tolleaegne toimetaja artikli avaldamata. Kuna artikel on siiski hea ning selletõttu selle omaaegne väljajätmine õigustamata, siis praegune toimetaja avaldab selle nüüd, muutmatul kujul. Toimetaja.

Armsad Rotalia kaasnoored USAs! Just kaasnoored, sest tollest ajast peale, mil ma kodumaal olin ühes "kampas" noortega ja pealegi "suure ninana", on mulle noored ja nende üritused ikka olnud südamelähedased. Ja ma ise olen muutunud igavesti ning patenteeritud nooreks. Seepärast räägime teist ja minust kui ühendatud vandeseltslastest. Teie olete "Meie Side" kahes eelmises numbris "maha saanud" suurte ja toredate asjadega ja ma tahaksin ka tekkinud ja aina kasvada tõotavas "madinas" kaasa lüüa. Ma saan sellest aru kui ühe korraliku korteriomaniku käitumisest oma korteri suhtes: aegajalt tuulutada ja vähe pikemate pauside järele teha ka "mehist" tõmbetuult. Me oleme "neile" nüüd "puhtalt" välja öelnud, et justament samasugust "tuulutamist ja tõmbetuult" läheb tungivalt ja tuliselt vaja ka Rotalia "olemises" ja "elamises". Ei, nüüd oleksin pea kogu asja pööranud segamini. Meie aktsiooni on vaja ainult olemises ja ei mitte elamises. Olemine on "kõikmis kunagi oli, praegugi on ja veel teadmata aja olla "ähvardab" elamine - kõik mis peaks tulema, saama (to Goethe werden), kuid millest kuidagi kindlasti ei teata, millal see tuleb või sünnib. Meie siht ja ülesanne on siin lihtne ja sirge: muuta olemine elamiseks.

Meie võime ka nii defineerida, et patsient Rotalia on raskesti "haige"! Mul on suur heameel, et Sina, armas confr! Hellar Grabbi, oled võtnud rasked valvekorra arsti ülesanded oma peale, tõmmates "haige" läbivaatamiseks ja diagnoosi panemiseks luubi alla ning lubad rõõmustavalt mitte keelduda ka patsiendi opereerimisest, mis kindlasti osutub vajalikuks. Hea ka, et me sõbrad ja kaasvandeseltslased O. Millert vanema assistendina ja J. Hinno noorema assistendina Sind aitavad. Ja kui "äraandjad" või "kontraspirandid" H. Roomann ja K. Laantee püüavad meid oma "iseseisva" mõtlemisega või "oportunistidega" segada või

eksiteele viia, siis meid see ei kohuta ega pidurda. Millega on siis õieti tegemist? Kellega ja mis on "katki"? Mõistagi, et vilistlastega! Teadsime juba kaua, et nendega on asi "sant", kuid lootsime ja ootasime, et ehk paranevad või parandavad. Aga asjata vaev ja vaimu närimine! Nüüd muud kui turule kõigi nende "tõbede" ja "vigadega", sest meie ei või enam võtta endile vaikimise pattu, sest ega nad ei piirdu üksi iseendiga, vaid "nakatavad" ka teisi, eriti kuldrebaseid ja abielus olevaid t!!!-d.

Kõigepealt oleme "avastanud" nende juures Rotalia vanemale generatsioonile "tüübilise haiguse" - kiindumine minevikku ja stagneerumine Peterburi, Berliini, Tartu, Varssavi ja Tallinna ajastusse! "Epideemia" kergemad sümptoomid on näiteks Tähe tänava maja, ratsarügemendi orkester, paukimine, maltreerimine ja hulk muid samast valdkonnast, raskemateks sümptoomideks aga "vanusepõhimõtte alusel rebaste ning nooremate liikmete kulul kukkerpallitamine"! "Kontraspirant" H. Roomann püüab meile suhu panna diagnoosi sõnu, nagu oleks " patsient" isegi ".... käimas mandumise teed, paremal juhul muutudes muuseumliku väärtusega mõisteks", kuid seda meie veel ei ole öelnud. Igal juhul on asi "äärmiselt tõsine", võimalik et "lootusetuse lõhnaga"! Lahendus oleks hoopis kergem, kui nad oma "haigusi" ise ka tunnustaksid, sest mis seal ikka häbeneda, kui ollakse "ajast ja arust" läinud". Vist "kange" kaelaga või lihtsalt edevad! Ja siis on neil kahjatsemisväärseks ning kurvaks kombeks ronida sillale! Ei ole küll päris selge, kas kaldaäärsele- või üle jõe käivale, kuid sild jääb ikka sillaks! Sealt nad siis oma eimidagitaipamises ainult vahivad, silmad Vastuvoolu, kuidas noored ja teised terved (kui viimaseid peaks ka leiduma) pärivoolu-"ajavooluses" neist mööda ujuvad või kogu ni "aja vahuses voolus" saavad "mööda kantud". Aga ega meie noored tarvitse nii väga nende "käitumise" üle imestada. Väetid ja arad lihtsalt! Oma minevikku kiindumise varal teavad, et ajavooluses peitub rohkesti salatõkkeid ja kärestikke ja siis ei taha sinna viskuda, kuigi "kogu maailm" seda teeb ja meie julgelt ning uljalt nendega kaasa. Meie noored ei murraks põrmugi pead "sillameeste" veidra käitumise üle, kui nad jääks vaid oma sillale kükitama, kuid seda nad koerapojad just ei tee! Neil jätkub külluses häbematust domineerida konvendis ja igalpool mujal, meil siin Rootsis ja "kaaskannatajate" juures Kanadas veelgi ülbemalt kui teie juures seal ONU SAM'i maal. Ei ole neil küll hääleõigust ega kedagist, kuid ikkagi domineerivad! Võimalik,

et oskavad iseseisvalt mõtelda, võtavad selle katte all rohkesti sõna ja dominants ongi nende käes! Kuid veelgi enam - süütavad laengud oma "vanusepõhimõtte" kahureis, ja siis on "militaristlik-diktaatorlik käsutäitmisnõue" meil seljas kuni üle suu, kõrvade ja silmade! Ei saa niutsatatagi, rääkimata siis protesteerimisest.

Alul paistab lausa arusaamatuna, kuidas nad seda kõike teevad, kas kobivad tolleks ajaks oma sillalt alla, või on neile selged ka kaugjuhtimise ning laveerimise knifid. Aga kui siis tähele paneme, et t!!1, need "juudased" meie endi leerist muud ei teegi, kui orienteeruvad sillameeste järele, siis ei ole domineerimine küll mingi kunts või vägitegu. Ega meie sellistest t!1!-st kuigi palju ei pea, sest enamik on neist ju "abielus ja töö- ning leivamuredes kinni", kuid et nad "mehkeldavad" sillameeste kampas, see ei või meile meeldida. Kokkuvõttes peaks isegi pime haistma ja kurt kompama, et atmosfäär on muutunud hingematvuseni paksuks!

Meie igatseme ja unistame, et aja vahused voolud meid edasi kannaksid, nemad aga pakuvad meile midagi "kunagist" kodumaast, mis parimal juhul omab vaid "sentimentaalset väärtust" ja nõuavad meilt isegi rahvuslikku võitlust, mitte mõhkugi aru saades, kui kergelt see võiks meid muuta "isamaaliidu taoliseks!" Aga seda rõõmu meie neile küll ei valmista, või kui just rõõm peab olema, siis vaid meile iseendile. Selleks aga olgu: juhtimine meie käes, suuna ja eriti ajavooluse määramine meie käes, dominants meie käes ja... mis see nüü veel oli... ah ja - tulevik ka meie päralt, sest oleme ju noored! Ja kui tulevik on meie, las nad siis kükitavad ja hanguvad oma mineviku sillal. Kuid - pidage, pidage! Kuhu jääb siis olevik? Ah et ei olegi sellist asja olemas. Aga kas võime selles päris kindlad olla? Mul on nagu hirm, et vahest just selles tükis veab meil viltu, või ehk sillamehed on meist just selle konksu läbi senini alt vedanud ja ähvardavad vahest edasigi teha. Sest mõelge järele: minevik on nende, oleviku oleme lasknud ka pikema vaidluseta minna nende valdusesse kui sedavõrd mikroskoopilise ajaraasukese, et kui vaid korraks pilgutad, nii ongi olevik "tagasisaamise võimaluseta möödunud", muutunud oma juba "teostunud võimalustega" minevikuks! Vähe sellest, iga päev ja iga tund muutub meie endi käte vahel see ainuke, mis meile noortele jäänud - t u l e v i k - nagu jooksval lindil ka minevikuks. Nii siis aina täienduseks ja rikastuseks sillarahvale! Kui nõnda järele mõelda, siis hakkab

meil pisut kõhe tunne: kõike mida arvame omavat, saame vaid hetkeks puudutada ja juba ongi tagasisaamatult läinud! Ja kuna meil meie endi elukäsituse järele ei ole minevikku ega olevikku, siis kipub meie hinge mingi müstiline kiusav küsitleja, et kas teie ise ka teate, missugune oli või on see teie tulevik? Kui vastame üleolevalt - ajavoolus, siis kiusab edasi küsida - millest see koosneb? Kui läheme siis ja katsume mõnd osa pihku võtta, ei jää midagi sõrmede vahele - läinud.... tagasisaamatult!.... Põrutame siis, et mis te jamate nende haletsemisväärselt pisikeste asjakestega! Meil on meie u n i v e r s u m ! Mis? Kus? Painab edasi küsida! Hm, ta ju oli ja peaks ikka praegu alles olema, sest ammus see oli, kui selgesti tajusime, et on.... Võimalik, et oli ka pisut varem ja kusagil eemal, kuid ikkagi oli... Võis ju käia ühest maailma äärest teise ja vähemalt "otsida". Oleksime kindlasti ka "ülesleidnud", sest ega u n i v e r - s u m pole mõni nööpnõel. Aga siis ühel õnnetul päeval katkes tee ja võimalus otsimise jätkamiseks!... Rebiti katki ja rebitakse edasi! Ühelpool keegi Malenkov ja Magu (või Mao) oma "igavese rahu" armeedega, teiselpool teie IKE kõigi "sõjaõhutajate ja muude röövjõukude" eesotsas!... Mitte ei paista, kuhu poole "nihkub"!

Mõned viletsamad "poliitvennad" kuulukse "katsetavat" mingi "Ühendatud Euroopa" ja "Maailmariigiga". Ei ole olnud kuulda, et esimesed oleks suutnud midagi "konkreetset" saavutada või luua, kuid viimaste kontos on juba "seeme" olemas: Pariisis "oleleb" üks päris elav maailmakodanik, nime tal ei ole, sest maailmakodanike keskel ei hakata jändama nimedega, vaid ainult nummerdatakse... pange nüüd hästi tähele... v a n u s e f i k s e e r i m i s e k s . Prantsuse võimude peale ta aina vilistavat(ongi praegu "seda väärt"), kuid sealne politsei tegevat vilistamise järjest raskemaks, peaaegu võimatuks! Nõudvat, et "maailmakodanik" koligu "oma" territooriumile, ent see olevat milgil senini "selgumata põhjustel" lausa võimatu! Muidu ehk oleksime võinud leida temas "esimese mohikaanlase" teel universumile? Niipea kui saad "jupikese" sõrmede vahele, nii kisuvad kohe käest!

Kallid kaasnoored ja "kaaskannatajad"! Nii läheb meie tulevikuradade ajamine väga keerukaks ja raskeks! Juurdlemisel ja otsimisel olen ma isegi hakkama saanud millegagi, millest äärmiselt piinlik rääkida! Kuna see loomulikult jääb vaid meie endi "vahele", siis söandan pakitsust südamelt avada. Miski või keegi surub peale küsima: Kumb võiks jõuda enne sihile, meie oma universumile või sillamehed oma mineviku kiindumuse maile?

Katseks esitasin selle küsimuse ühele "elufilosoofile". Mõninga mõtlemise järele lausus ta: "On raske määrata, kas teie kunagi universumi saavutate. "Senised ajamärgid" ei paku selleks mingit väljavaadet. Väga raske on ka määrata, millal sillamehed pääsevad oma "stagneerumise sillalt tagasi kiindumuse lähtekohta - kõige juure mis kunagi oli"! Võimalusi selleks ei ole eriti palju ja need ei ole kiired tulema, kuid neid on ja kui aeg saab täis, teostub vastav noist võimalusist. Üks on aga kaljukindel: teie tee universumi juure saab minna ainult üle sillameeste ajaloosilla." See elufilosoofia lõi mu uimaseks, peaaegu tummaks, viis ängistusse! See ängistus püsib, on aina paisunud ja ei süda ega hing, ei meel ega mõistus suuda mulle vähimatki vihjet teha, millal või kas üldse vabanen sellest ängistusest! Ja kallid sõbrad, andke andeks, kuid siis vajusin veel sügavamale "häbisoosse"! Hakkasin keerutama ja sonima, et kas to meie poolt süüpinki tõmmatud "kõik mis kunagi oli" omab ainult "sentimentaalset väärtust"? Kas seal viimaks ei ole ka "muud" taga? Mis siis, kui elufilosoofi tarkus realiseerub? Kui sillamehed pääsevad tagasi kiindumusradadele ja meie ei kunagi universumile! Mida teeme siis? Jääme edasi ajavoolusesse? Kuid kust meie teame, missugune on siis ajavoolus, kas sama ahvatlev kui sillameeste tagasisaadud olnu? ma kardan, et meie leeris õib siis lahti puhkeda "ülejooksikute" või "ärakargajate" taud! ı siis - oleme vist mängu tagasisaamatult kaotanud! Sest kui sillamehed juba nüüdki nii jubedalt domineerivad, mis siis räägkida veel uuest olukorrast, kus mängu tuleb jälle nonde sammaldanute "pungil rahakott"! Üliinimlike pingutuste varal suudaksime ehk pikapeale harjuda ja leppida, et meie domineerima ei pääse, kuid et sillamehed edasi ja senisest veelgi hullemini domineerima saaksid ja jääksid! ei! eluilmaski mitte! Mandunud ja sammaldanud ning domineerida!... Ei! ja veelkord ei! Ning seepärast lipukirjaks olgu meil: Eesti üliõpilasnoor paguluses! Sa pead olema ja kindlasti ka oled - elujulge, õppimist rühmav, ideederikas, ohvrivalmis ja vabadust ning oma sünnimaad tuliselt armastav, et välja tuua üle aegade kestvaid väärtusi minevikust, täie panusega osa võtta nende loomisest olevikus ja end ettevalmistada järjest suurema panuse andmiseks tulevikus.

Rivistanud selliselt oma võitlusjõud ja heisanud noorte võitluslipu, tahaksin näha, kes sillameestest saaks meie vastu? Muidugi ei ole parata, et kui paneme peale "nii kanged noodid", siis peame ka "natuke" tööd tegema. Ka oma intiimorganisatsioonis, sest sellest on ju praegu jutt. Tuleb paratamatult ja vabast tahtest osa võtta võimalikult kõigist Rotalia üritustest, mit-

te andes noile sammaldunuile võimalust või juhust meie peale välja kallata vastikut " militaristlik-diktaatorlikku käskimist". Iga meie mehe rohkem väljatulek vähendab sillameeste dominantsi. Tuleb ka, näägutajate kiuste, "iseseisvalt mõtlema" hakata, kui meist keegi seda ei peaks oskama, mida meie muidugi ei usu. Ja ärme laseme "vanadel kaladel" sõnavõtmist endi monopoliks teha, vaid seame ka omad keelepaelad vormi. Ja niiviisi vormi, et mida rohkem meie sõna võtame, seda rohkem on meie "ütlemistes" ka sisu, vastupidiselt "mandunutele" - mida rohkem lobisevad, seda enam tühjusest kõmisevad. Teie vihjasite seal nii tabavalt ja ilusasti "tühjadele- ja pooltühjadele kottidele". Ma sain muidugi kohe aru, et vihjate sillameeste suunas. Kui meie aga nüüd avame uue epoogi Rotalia elus või nagu teie jälle imekaunilt defineerite - Rotalia renessansi. Siis ei jää ükski sillameeste tühi- ja "isegi" mitte pooltühi kott püsti, nagu seal teie juures ütlete ettetulnud olevat.

Nii! Nüüd oleme vist kõigis küsimustes ja kogu võitluskavas kokku leppinud. Meie üleolek muutub nüüdsest peale nii võimsaks et sillameeste haigused, patud ja veidrused meid enam palju ei häiri. Tõsisteks juhtudeks hoiame silmad lahti, kuid muidu hakkame suhtuma nende "nõksukestesse" muigega. Umbes nii, et... Kui tegid koos teistega 1917.a. Peterburis distsiplineeritud- ja võimsa demonstratsioonrongikäigu keset tiblade tolleaegset korralagedust, siis jumal nendega! Kui lasksid ratsarügemendi orkestri "sisse marssida", siis andestame neile sellegi "ülbuse". Kaalutlustel, et nod ratsapoisid olid ju enamikus noored ja toredad poisid, nagu meiegi. Ja puhtast vasest pasunad ning mäng võimas ja eesti- ning pori-laste-marsijooneline. Püksid olid küll punased, seega mitte rahvusliku enamusvärviga kooskõlas, kuid egas püksid ei domineerinud, vaid ikkagi noored mehed, ilusad pillid ja vahvad hobused, olgugi, et viimased ei sisenenud just konventi. Ja kui keegi peaks kahtlustama ratsapoisse militarismis, siis võime neid rahustada asjaliku või faktilise märkusega, et kui jagada nende võimalik militarism ära meeste, pillide ja hobuste vahel, siis ei teki seda rohkem, kui laste kurnimängus. Meie ju militarismi küll ei salli silmaotsaski endi juures, aga kui see on olemas teistel, siis vist peame sallima veidi ka endi juures, muidu sunnivad võõrad meid armastama nende militarismi, kuid sunnitud armastus on südamele kole!

Kuidas peaks jääma siis paukimise ja malteerimisega ? Siin kipun jääma analüüsimisega jänni, sest noid "meeldivaid toiminguid" ei ole ma kunagi omal nahal tunda saanud.

Ometigi sain päris juhuslikult tolle värgi olemuse jälile. Nimelt järgmiselt: Siin Rootsimaal pühitses pealinn Stockholm oma 700 aastast juubelit. Tähelepanuväärseim selles sündmuses oli see, et pidustuste võimsa lõppakordi andsid meie kaasmaalased - noorte tütarlaste domineerimisel. Kõige tolle kauni sekka anti üks "seans", mida ma kahtlustan olevat mingis suguluses paukimise ja võib olla ka malteerimisega, sest mehed tulid staadiumile mõõkadega ja traatvõrgulises peakattes. Mõõgad olid kangesti meie rapiiride taolised ja muidu "varustus" ka meie Tartu konvendi vastavate atribuutide sarnane. Nad vehklesid, osa üsna "palavalt", enamik aga vist ainult moepärast. Lõpuks üks paar tegi "soolot", nii et sädemed lendasid. See vist oligi siis paukimine. On üsna võimalik, et toimus ka malteerimist, kuid mina midagi sellist avastada ei suutnud. Kuid kuna seegi "seans" toimus samal juubelil - alles möödunud kuul ja kuna Stockholm on kõigi vanade osade peale vaatamata üks moodne ja maailma kaunimaid linnu, siis ma ei usu, et nad võtsid juubelipidustuste hulka midagi "nurjatut". Jälle mõtlesin, et kas paukimine ongi siis nii väga hirmus ja häbistav mineviku jäänus? Ja et verd ei näinud ja kedagi ära ka ei tapetud, siis ei võinud ka militarism olla eriti vänge. Kahjatsema peab siiski, et meie inimestele autegeva suurlavastusse sekkus ometi ka pesueht "diktatuuri" sugemeid, mida teie seal endi juures täie õigusega hukka mõistate. Ja diktaatori osas esines üks eesti mees - Ernst Idla, kui seda nime kuulnud olete. Tema käes oli absoluutne võim ja käsutamine ja mitte üksi oma võimlejate üle, vaid kõik muud võimud ja suurused olid allutatud temale, Rootsi kuningas kaasa arvatud, rääkimata Ingrid Bergmanni "kuningast" Rosselinist. Ma küll päris oma silmaga ei näinud, kas meie omad "võtsid välja" nod "kümme pulka" ka Gustav Adolf'ilt, kuid ei tarvitse arvata, et nad jätsid võtmata sealt, kust nii palju võtta on. Olgu peale - siit kipub nagu esile, et diktatuur ja diktaator on vahel ka "sallitav". Tumedad rootslased küsisid nägu krimpsutades, et miks see kõige tähtsam osa tolles 700-s anti eestlastele. Rohkem teadlikud aga sosistasid tasa: tänutäheks, et eestlased kaugelt enam kui 700 aastat tagasi hävitasid ära endise viletsa pealinna Sigtuna ja selle "tehingule" võlgneb Stockholm oma sünni. Nii et ka väga ja väga vanadelt võib head tulla, mis ulatub tänapäeva moodsasse ajavooluse maailma.

Oleme nüüd klaarinud peaaegu kõik sillarahva nurjatuséd. Kollitama jääb ometi to "vanusepõhimõte". Kas see on kõigi kurjade juur", seda ei saa praegu ütelda. See on üks väga kee-

rukas värk. Peame võtma põhjalikule uurimisele ja analüüsimisele. Nõndakauaks annan siin selleb sihis "iseseisvaks mõtlemiseks" pisut omapoolset materjali. Vanust on väga mitmet sorti: harilik aja vanus, perekonna vanus, oskuste teadmiste ja kogemuste vanus, ametkoha või kutse vanus ja palju muid vanuseid ning lõpuks ka to tüliline konvendi vanus. Ma soovitan kaaluda, et kui konvendi vanusele kaasneb mitmeid muid vanuseid, siis vaadata vanuse peale kui vähem halvaiseloomulisele. Kui aga on tegemist lausa "palja" konvendi vanusega, siis nuhkida põhjalikult, kas ei ole juures ka "tühja- või pooltühja haisu". Avastame viimase, noh sõbrad, siis muud kui "valame", nii et põiad ja kodarad lendavad!

Selles teadmises ja tundmises läheme vastu Rotalia 40.a. juubelile.

Elagu juubeliperekonnaõhtu! Prosit juubelikommers!

Confr. tervitustega A. Keller

Rot! Seni-noor!

Coetus II sem. 1954.a. Tagumine rida vasakult:
!!!! ja reb! Ado Uriko, Arno Kallaste Atso Savisaar
Istuvad vasakult: confr! Felix Tamm, rot!old!
I. Aasmaa ja !!!! William Samre.

KATASTROOFILISI MÄRKE ELUTULE TAUSTAL

Rõõmustaval kombel on viimase aasta jooksul "Meie Side" veergudel paljude vil!vil! ja confr!confr! poolt üsna elavalt diskuteeritud nooruse probleeme seoses Rotalia järelkasvu küsimusega. Läbi paiguti üsna vastuokslike teeside ja antiteeside ohtlike kärestike on nendes diskusjoonides enamuses siiski rõõmustavalt sirgejoonelistele sünteesidele jõutud, kuni nüü küsimuse omaaegne algataja confr! Hellar Grabbi "Meie Sides" nr. 1 - 1954 peagu poolt ajakirja täitvas arutluses jahmatama panevate veendumuste ja seisukohtade avaldamiseni jõudis. Confr! Grabbi viimasest sõnavõtust on selge see elutule ohtlik puudumine, mis näib teda ja tema mõttekaaslasi täitvat, mingi seletamatu vaen raskeid katsumusi üleelanud organisatsiooni elujõu vastu ja kummaline omadus ainult iseenda ohtlikult puuduliku mõtteviisiga piirdudes vahepeal avaldatud seisukohti ignoreerida.

Confr! Grabbi sooviks on Rotalia varemeteks lõhkuda, et siis varemetest veel mõnesuguseid kasusid lõigata. Vil! ja B!vil! tahab ta sõnaõiguse ära võtta, koondised likvideerida ja ridade vahel väljendatult seda ameerikalikult ideaalset olukorda luua, mida üks inglise kuningakoja kõrgem esindaja kord Ameerikast sügavama muljena kaasa viis: Vanemad on siin silmapaistvalt distsiplineeritud ja täidavad sõnalausumata oma laste käske! Valusalt ironiseerides kirjutab Grabbi:...tuleks organiseerida igal maal tugevad vil! kogud.... Siis võidakse korraldada referaatõhtuid metsandusest ja jahindusest Eestis ning piimandusest Hollandis, siis võidakse korraldada referaat õhtuid koos daamidega ja kohviõhtuid likööriga. Aga selliste ürituste korraldamine on Rotalia tegevust halvav, kui.... kõik tegev- ja noorliikmed on sunnitud...vastumeelselt osa võtma." See olevat Rotalia traditsioonidega vastolus(?)!

Kogu Grabbi artikli ülejäänud osa on küpsusmärkideta halvustamine, lõhkumine ja iseendale vastukäivustes kobamine. Tõendagu seda mõned tsitaadid kõnealusest artiklist:

"Noored ei salli liigset õpetamist." "Eesti üliõpilasorganisatsioonid on minevikus elavad marukonservatiivsed grupid, kes enese ego ülalhoidmiseks on uuesti organiseerunud, arendavad tegevust iganenud põhimõtete järele ja tahavad omasekka kutsuda noori, et neil oleks rebaseid, keda käsutada ja keda endi keskel nähes nad saaksid veelgi ilusamates õhulossides hõljuda. Samuti, et nad neid sisseastuvaid noori kavatsevad poliitiliselt

suunitleda ja õpetada, et neil oleks noori, keda kasutada selles vabas maailmas viibivas eestlaskonnas praegu toimuvas häbiväärses sisepoliitilises näitemängus, mida eesti noorus jälgib pahase ja pilkava naeruga... Eesti juhtkonnal on viimane aeg... midagi ette võtta, et vältida nooruse eemaldumist eesti pagulaskonnast, mis praegu pikkade sammudega on toimumas." " Milleks teha suuri sõnu rahvuslusest ja Eesti taastamisvõitlusest, kui me kõige selle juures kaotame sideme noortega."

Grabbi väidab, et seda sidet saavat säilitada "noortele huvitava ja kasutoova tegevusega". Koputades siis uuesti vil!vil! rahakoti lukule, jõuab Grabbi seisukohale, et me olukorrani peame jõudma, "kus eesti rahvusest üliõpilased leiavad, et neile on kasuks ühineda intiimorganisatsiooniga"! Järgneb rida vastuoksusi: "Konvendi tuumiku moodustaksid noored, kes on saanud aastate pikkuse rebasekasvatuse ja värvikandja treeningu..." "Kuigi noorte poolt jäetakse kõrvale või lihtsalt ununevad mõned tavad.... Ajavaimuga vastuolus ballasti noored endaga kaasas kanda ei taha." ".... korporatsioonide intiimorganisatsiooni vorm... kipub vastuollu sattuma läänemaailma tsivilisatsiooni vaimse arenguga." "Ei ole tähtis noorliikmele õpetada, millal ta laualt klaasi tõsta võib ja millal ta võib selle jälle lauale panna." Samas nõuab Grabbi "sisseastuvale noorliikmele vabamat kaasalöömist konvendi tegevuses" ja avastab, et "nüüdsed sisseastuvad rebased on... hariduskäigult, seltskondlikelt kommetelt ja isiklikelt veendumustelt palju rohkem edasi jõudnud, kui olid seda rebased Eestis."

Üsna üllatavalt poetab Grabbi samas lause, et "noorel, kes korporatsiooniga liitub, ei ole teada, "milline on täpselt korporatsiooni sisekord ja millised kohustused teda ootavad." Lõigud "dogmatilisest teadmiste omandamisest" ja "autoritaarsest riigikorrast" jäävad Grabbi käsitluses kahjuks liiga segaseks. Tema praktilised ettepanekud artikli lõpus ei ole muud kui praesidiumile seni tegemata jäänud ülesannete meenutamine kehtiva kodukorra raamides. On huvitav, et Grabbi selles osas nähtavasti puht subjektiivsel tõukel "ajavaimu" unustades jälle paukimist hakkab nõudma! Ka selgub siit see "noortele huvitav ja kasutoov tegevus", millele Grabbi tulevikus tahab reformeeritud konvendi tegevuse rajada: lühiettekanded ja diskussiooniõhtud noori huvitavatel teemadel, väljasõidud, seltskondlikud- ja tantsuõhtud. Ka õhtuid nende vil!vil! kodudes, kellelt muidu sõnaõigus ära on võetud, peab Grabbi mõningatel põhjustel "kasulikuks.

Tuleb küsida, miks on kulutatud "Meie Side" niigi nappi ruumi säärase rädi jaoks, kui artikli kirjutaja kas sihilikult või teadmatusest kõikidele Rotalia olemasolu alustele vilistab? Kui ta seisab kaugel intiimorganisatsioonide tundmisest isegi tema praegusel asukohamaal, ei näi tundvat mingit huvi eesti üliõpilasorganisatsioonide ajaloo tundmaõppimiseks (selleks annab küllalt võimalusi J. Kõpp'u " Eesti Üliõpilaste Seltsi Ajalugu I", "Vironia 1900-1950", korp! Sakala album "Üks kõigi, kõik ühe eest" ja mitmed teised väljaanded, kaasa arvatud Korp! Rotalia senine tegevus), tallab jalgade alla oma enese organisatsiooni deviisi, lipu- ja värvide-laulu ning Euroopa gümnaasiumi ja ülikooli taseme? Kas tõesti confr! Grabbi usub kedagi veenda suutvat, et siinse keskkooli taset isegi paari gümnaasiumiaastaga Euroopas võrrelda saab? Kust võtavad siis siinsed rebased äkki selle kohutava kasvatusliku ja haridusliku üleoleku, kui sellel maal puudub valdavas osas kodune kasvatus üldse ja kool kasvatusküsimustega ei tegele? Grabbil olnuks vajalik enne oma artikli kirjutamisele asumist vähemalt mõnda ameerika ajakirjadest sirvida, kus sääraste probleemide arutlemine olukorra kohutavusest tingitult juba üsna tavaliseks on muutunud. Enne kui ta kirjutas lõigu "läänemaailma tsivilisatsiooni vaimsest arengust" ja korporatsiooni vastolust sellega, võinuks Grabbi veidi vabamüürluse organisatsioonilisi ja käsutäitmis-kasvatuslikke aluseid sellel maal uurida. Ka võinuks ta endale selgeks teha, mis on organisatsioon "Knights of Pythias", mille alus rajati 15. veebr. 1864. a. Washingtonis ja mis siin nüüd igas linnas tegutseb, omades maju ja varandusi. Ja lõpuks ei tulnuks see artikli kirjutaja teadmistele kahjuks, kui ta mõnelt siinses sõjaväes teeninud tuttavalt uurinuks, kuidas õpitakse käsutäitmist siinses sõjaväes ja kuidas on laskurpesade kaevamisega, sinna ajalehe sisseheitmisega, pesa kinniajamisega ja käsukohase uuesti avamisega juhul, kui asjaosaline ei tea selle põhja maetud ajalehe esimest pealkirja või muud taolist! Kas tikutoosi ostmist vil! korraldusel saab sellega võrrelda?

Confr! Grabbi ei taha õppida konvendis õlle- ja viinaklaasi kasutamist, eelistades moodse seltskondliku kombena pudelist joomist. Ka Tartus leidus omal ajal Rotalia rebane, kes aru ei saanud, miks tehakse nii olulist vahet tulitiku põlematõmbamisel sisse- ja väljapoole. Aga kui sama rebane vil! J. Uluotsa uuele ülikonnale augu sisse oli põletanud, avanesid tal silmad. Ka confr! Grabbi silmad avanevad, kui ta eurooplaste seltskonnas üldistes või lauakommetes kord piinlikku olukorda on sattunud!

Kuid confr! grabbi ei taha nähtavasti Euroopast midagi teada, sest teadmiste omandamist referaatide kaudu sealsest korraldatud metsandusest ja piimandusest peab ta "Rotalia traditsiooni-dega vastolulisteks", seega korporatsioonile kahjulikuks. Ka Eestist ei näi confr! Grabbi kuigi palju teada tahtvat, sest asjaolu tõttu, et Rotalias tema kodukorra ja olemasolu põhialuste tõttu rahvuslus valitseb, on Rotalia talle "minevikus elav marukonservatiivne grupp". Kõneldes "häbiväärsest sisepoliitilisest näitemängust" unustab Grabbi lisamata, mis on tema kui noor haritud eestlane selleks teinud või mida ta teha tahab, et olukorda selles suunas parandada. Pudelist joomise taotlemisega, käte küünarnukkideni püksitaskus hoidmisega ("läänemaailma tsivilisatsiooni areng!", mille vastu konvendis rängalt eksitakse ja noori terroriseeritakse, kuna seal mõni vil! või vanem conf! selle eest või klaasi vett sisse anda, lastes "kõrgema seltskondliku kombestikuga ja haridusliku tasemega"härra" rebasel koguni ise vee kohale muretseda!) ja korporatsiooni reformitaotlusis rõhu tantsupidudele asetamisega selles suunas vaevalt palju saavutatud on.

Eesti üliõpilaskond on olnud kogu tema ajaloo kestel oma rahva tuleviku eest võitlev jõukoondis. Eesti üliõpilased andsid rahvale rahvusvärvid ja riigilipu. Eesti üliõpilased olid tegevad, et tekkis Eesti Aleksandri kool, Kirjameeste selts ja rida teisi ettevõtteid. Eesti üliõpilased äratasid rahva ja ruttasid sõnalausumata vabadusvõitlusesse. Juba alates nende esimesest organiseerumise algest aastal 1870 ei nõutud mitte esmajoones lõbu ega tantsu, vaid koonduti "Kalevipoja" ja kirjandusõhtute ümber, rõhutati trükikõlvuliste uurimiste teostamist ja nende esitamist. Seda traditsiooni on kandnud kogu aja hiljem tekkinud organisatsioonid, kaasa arvatud korp! Rotalia.

Grabbile peaks teada olema meie rahva praegune olukord kodumaal ja nende ülesannete suurus, mis tuleb asetada noortele haritlastele tulevikus. Ta peaks olema võimeline ka ligilähedalt rahvusluse ning omariikluse mõistet käsitlema ning hindama, peaks suutma luua endale kujutlust läänemaailma vabade rahvaste ühisest tulevikuvõitlusest ja teadma neid pingutusi, mis meie organisatsioonid järjest kontsentreeritumal kujul omakultuuri alal teostavad. Kui osagi nendest oletustest tõele vastab, siis tuleb oletada, et ta ka korporatsioonide osa selles töös hinnata suudab ja küsida, missuguse ajendi tõukel confr! H. Grabbi "Meie Side" s/a toimetajana leidis võimaliku säärase artikli

kirjutamiseks ja avaldamiseks - eriti avaldamiseks. Kas tema korporandi ja toimetaja-vastutus põrmugi ei protesteerinud?

Lõhkuda on kerge. Ja kerge on laskuda lohakusele ning odava ajaviite taotlemisele. Aga taotleda seda põliste elujõuliste väärtuste maani lõhkumisega lõhnab halvasti. Ka Erlangenist tulid noored värvikandjad, kelle tee polnud ulatunud Tartu Ülikooli-ni, istusid praesiidiumi laua taha ja juhtisid. Kordagi polnud seal juttu korporatsiooni tundmatuseni lammutamisest. Nende noorte mõttemaalim oli sügavam ja literatuur, mis nende raamaturiiuleid täitis arvestavam. Nad liitusid korp! Rotaliaga selleks, et selle ridades ajaloolist võitlust oma rahva eest jätkata ja endid kasvatada lasta, mitte selleks, et üht korporatsiooni lõbuseltsinguks alla kiskuda. Tulek ja minek on kõigile vaba - ja vaba on paikade valimine, mis leitakse oma isikliku vaimse kujunemisega võrdne olevat. Kuid vaba ega õigustatud ei ole väärtuste toores mõnitamine ega organisatsiooni lammutamine. Rotalia tugevus ja kasvamine põhjenes ka Tartus sisemisel jõul ja distsipliinil. Seda joont tahab Rotalia jätkata. Kui seal midagi muuta ja parandada on, siis leidub selleks tee J. Adila artiklis, mis pidi H. Grabbile juba enne tuttav olema, kui ta oma artikli kirjutas. Kas on H. Grabbi sellel teel uuendusettepanekuid asjalikult kavandanud ja esitanud? Massmiitingute kulunud fraasidega ei ehitata üles ühtki organisatsiooni ega teostata selle sisekorras tasakaalukalt põhjendatud reforme.

Joh. Kaup.

Korvpallimängu pealtvaatajaid suvipäevadel Lakewoodis

NEW YORGI KONVENDI SUVISEST TEGEVUSEST

See võib tunduda üllatavana, kuid praegustes oludes just suvekuudel on võimalik arendada edukat konvendi tegevust. Selle põhjuseid on kaks - paljud kaugel üle USA ülikoolides õppijad tulevad suveks tagasi New Yorki ning übrusesse ja kõigil on üldiselt rohkem vaba aega. Ka sellel suvel võisime mitmeid kaasvendi oma koosviibimistel näha, kes muul tegevusperioodil seda teha ei saa. Neist eriti confraterid Kosenkranius ja Sork ning reb! Keder andsid tugeva panuse konvendi tegevusse.

Suvine tegevusperiood algas juuni esimesel nädalal peetud kevadkommersiga. Kommerss peeti internne, kuid uudsusena oli kutsutud järgnevast koosviibimisest osa võtma külalisi "metsikute" tudengite hulgast. Sellist külalisõhtu korraldamise meetodit võiks korrata ka edaspidi. Samal õhtul võeti vastu 1!1! Felix Tamm ja reb! Udo Vaher. Osavõtjaid kommersist oli rohkelt - 32. Enne seda peetud E!K!K!-l anti värvid neljale noorliikmele - Kalju Käpa, Aksel Kiiss, Jüri Adamson ja Jaan Kuuskvere.

Juuni lõpus toimus konvendi peakoosolek, millel valiti uus praesidium. Liikmemaks määrati käesolevaks semestriks $1. tegevliikmelt ja $ 0.50 rebaselt. Üle hulga aja otsustati konvendile jälle valida paukandi ja lubati sportliku tegevuse arendamiseks vajalikke summasid kulutada. Käesoleva semestri praesidium ja konvendi ametnikud on seega järgmised:
Rot!X - confr! Viktor Puskar, rot!XX - confr! Hellar Grabbi, rot!XXX - confr! Aksel Kiiss, rot!old! confr! Ilmar Aasmaa, mag!ref! - confr! K.Käpa, mag!col! - confr! E. Kapsi, mag! pauc! - confr! R. Grabbi, mag!cant! - confr! A. Lehtmäe.

24. juulil peeti konvendi õlleõhtu. Arutati tegevuskava, inkorporeerimist, maja ostmist ja suvepäevade korraldamist. Kohal ca 20 k! liiget ja vil!

Suve suurima üritusena peeti konvendi korraldusel Rotalia suvepäevad Lakewoodis, New Jersey osariigis, 14. ja 15. augustil. Suvepäevad algasid laupäeval kell 11.00 konvendi esimehe Viktor Puskari avasõnaga. Sellele järgnes huvitavaid ja uudseid küsimusi puudutav referaat confr! Kalju Käpa'lt, mis käsitas sotsiaaldemokraatia kui poliitilise ja töölisliikumise praegust kriisi. Järgnes ühine lõunasöök. Kõik see toimus väljas, taeva palge all, kuhu olid üles seatud lauad-toolid. Ilus ilm oli kokku toonud 55 rotalust ja perekonnaliiget. Kaugemalt oli saabunud confr! Gusten Lutter Delaware osariigist, tuues esimest korda Rotalia pere-

kondlikku ringi oma "uhiuue" kauni ameeriklannast abikaasa, kellele seniori poolt annetati värvipael.

Pealelõuna kuumas päikeses toimus omavaheline korvpallimäng, kus meeskonnad koostasid meie parimad korvimehed J. Kuuskvere ja R. Grabbi. Nobedaima mehena platsil paistis silma vil! Laurits, kellel pallimäng anne on olmselt perekonnas - ta kaks poega juhtisid võistlust kohtunikena ja küllap nad mõnede aastate pärast Rotalia meeskonnas mängivad. Varumeestest paistsid eriti silma vilistlased Pajur ja Kõlvik, keda aga kahjuks suures mänguärevuses unustati sisse vahetada. Hiljem toimus võrkpalli võistlus kohaliku Lakewoodi Eesti Seltsi meeskonnaga, keda võideti 2:0. Rotalia mängis koosseisus: Vil! Laurits, confratres Laupa, Pals, Sork, H. ja R. Grabbi ja reb! Keder.

Laupäeva õhtul toimus väljas ilusas suveöös koosviibimine tantsuga, mille kestel eriti tegevuses oli vil! Voore, tulistades kõiki oma uhkest filmikaamerast. Pühapäeval käidi ujumas lähedal asuvas ookeanis ja järvedes, mängiti veel palli ja söödi suurepärane lõuna. Õhtupoolikul hakkasid autod kodude poole vurama.

Labor Day ajal Lakewoodis peetud käsipalli karikavõistlustest võttis osa ka meie meeskond. Võrkpallis mindi välja kaunis heade lootustega ja korvis otsustati kah kaasa mängida. Tulemused

Korvpallimängijaid Lakewoodi suvepäevadel

Kaanepildil suvipäevast osavõtjaid lõunasöögil.

kujunesid aga vastupidisteks. Võrkpallis esimeses mängus satuti kokku eelmise aasta võitja Long Islandi meeskonnaga, kellele kaotati 15:8 ja 15:11. Miinusringis kaotati tasavägises nängus College Point'i meeskonnale 2:1 (5:15, 15:6, 10:15). Rotalia esines samas koosseisus kui suvepäevadel Lakewoodis. Korvpallis, kus võistles 6 meeskonda jäi aga ainult üks punkt puudu karikast. Meeskond esines koosseisus: Palts, Lehtmäe, Laupa, H. Grabbi, R. Grabbi, Sork, Ots ja Kuuskvere. Mängud peeti välkturniirina, lühendatud aegadega. Esimeses mängus löödi Wilmingtoni meeskonda 14:7 (Kuuskvere 6, Pals, Sork, Lehtmäe, R. Grabbi, igaüks 2 p.). Teises ringis üllatuslikult võideti tugevat Lakewoodi meeskonda 20:16 (R. Grabbi 8, Kuuskvere 7, Laupa 3, Pals 2 punkti). Finaalmäng Long Islandi vastu kujunes pingeliseks ja tasavägiseks, kuid lõpuks tuli vastu võtta ühepunktiline kaotus 17:16 (Kuuskvere 5, R. Grabbi 4, Ots 4, H. Grabbi 3 punkti).

10. sept. leidsid aset E!K!K! ja b!k!, milledele järgnes õlleõhtu sügissemestri peatse alguse ja kahe uue liikmekandidaadi - Villem Salmre ja Uve Kapsi, vastuvõtmise pühitsemiseks. Kohal viibis 1 vil!. 14 confr! ja 4 rebast.

18. septembril korraldas konvent väljasõidu Pine Terrace hotelli, kus samal ajal toimusid käsipalli meistrivõistlused, neist oli Rotalia meeskond kahjuks sunnitud eemalejääma, paari mängija mitte kohaleilmumise tõttu. Õhtul korraldatud külalisõhtu läks aga hästi korda ja külalaisi, kui daamid ka kaasa arvata, oli rohkem kui rotalusi. Kohal 1 vil! ja 8 confr!, koos külalistegaRotalia lauas istus 21 inimest. Võeti viina ja tantsiti hilisööni - vähemalt neil aladel olla meistritiitel ära toodud, nagu mõni kaasvend arvas. Samal õhtul võeti vastu rebaseks Arno Kallaste.

Edaspidi on konvendil kavas tihendatud ja mitmekesise tegevuse arendamine. Kokku on lepitud mitmete käsipalli võistluste pidamiseks ja oma meeskonnale on tellitud dressid. Kavas on väljasõit ja külalisõhtu Baltimores, coetuse külaskäigud vil! kodudesse jne. Chicagos on taas elustamisel konvendi osakond, milline töö on pandud confr! Ragnar Mägi õlgadele, kes oktoobris sinna elama asus. Suur rõhk on pandud konvendi liikmeskonna suurendamisele ja suvekuudel on vastu võetud järgmised üliõpilased:

1!1! Felix Tamm, lõpetanud Frankfurdi ülikooli majandusteaduskonna dipl! Kaufman'i kraadiga a. 1949 ja University of Nebraskas omandanud Master'i kraadi majandusteaduses 1954.

111! Villem Salmre, stud. chem. Bachelor of Science, City College of New York. Praegu õpib edasi New York University's 24 a. vana.

reb! Udo Vaher, stud. ing., Mississippi State College. 22 a. aastat vana.

reb! Uve Kapsi, stud. oec., Nebraska State University. 22 aastane.

reb! Arno Kallaste, stud. ing., Mississippi State College. 22 aastane.

reb! Atso Savisaar, stud. ing., Stevens Institute of Technology. 21 aastane.

reb! Arvo Soobert, õpib masinaehitust University of Delaware's.

H. G.

ROTALIA TEGEVUSEST SÜGISEL JA TALVEL

Eeltoodus andis confr! H. Grabbi ülevaate meie tegevusest suveperioodil. Sügishooaja jooksul on peetud rida referaatõhtuid ja ametlikke koosolekuid. 5. nov. peeti kommerssieelsed koosolekud E!K!K! ja K!K!K! Balti Majas. Arutati spordiga seotud küsimusi ja tehti vajalikud ettevalmistused järgmisel päeval toimunud kommerssi ja perekonnaõhtu osas. Senise seniori Viktor Puskari asemele, kes kutsuti sõjaväkke, valiti uueks senioriks confr! Kalju Villota. Tegevliikmeks võeti vastu 111! Felix Tamm. Keskööl avati traditsiooni kohaselt kommerssipäev.

6. nov. peeti 41. aasatapäeva kommerss Eesti Majas 38 rotaluse ja 8 EKLu külalise osavõtul. Sellele järgnes tujuküllane perekonnaõhtu. Suurele perele tükkis Eesti Maja saal jääma kitsaks ja tantsuhimulistele jäi tantsimiseks võimalusi vähe.

Järgmise suurema üritusena toimus konvendi jõuluõhtu Soome majas, 26. detsembril. Õhtu õnnestus üle ootuste hästi, noorem generatsioon oli väga suurearvuliselt esitatud. Õhtule oli kutsutud ka organiseerimatuid kaasvõitlejaid, kellest kolm võeti vastu rebaseiks.

Kõige värskema üritusena viidi läbi vil! Jüri Uluotsa kümnenda surma aastapäeva puhul avalik aktus Eesti Majas, 9. jaan. 1955. a. Aktus korraldati koondise ja konvendi ühisüritusena. Eesti maja saal oli maitsekalt dekoreeritud selle kurva sündmuse pidulikuks meeldetuletamiseks. Aktusekõnelejatena esinesid: min. Klesment, vil! Ado Perandi ja vil! H. Leesment. Eesti maja saal kogunes rahvast täis, kõned olid head ja aktust tuleb lugeda kõigiti õnnestunuks. Kunstnikest esinesid pr. Leesment, John Reintam ja Giril Tatar.

INFORMATSIOONI.

Korp! Rotalia New Yorgi konvent on otsustanud välja saata kuus kord ringkirja - konvendi liikmetele, rebastele ja vilistlastele. Sellise ringkirja järgi võib olla tarvidus, kuna korpi liikmed on laiali üle maa. Kuid seda põhjendada sellega, et "Meie Side" pole ilmunud juba üle 8 kuu, peale seda kui konvent selle üle andis USA koondisele, pole õige. "Meie Side" toimetamine, niipalju kui see puudutab USA-d, peaks olema normaalseks konvendi ülesandeks. Kui konvent sellega toime ei tulnud, siis pole konvendil sellega midagi uhkustada. Elu on nüüd ise näidanud, et just konvendil on kõige rohkem seda ajakirja tarvis. Ringkirjade näol, kui arvestada nende senise mahuga, antakse välja iga nelja kuu jooksul välja informatsiooni vähemalt ühe "Meie Sideme" ulatuses. Postikulud teevad selle väljasaatmise küllalt kulukaks. Kas see küsimus siiski ei tuleks võtta veelkordselt kaalumisele?

Rootsist.

Rootsist on meile saadetud avaldamiseks järgnev ülesvõte.

Rootsis, Göteborgi Osakonnas värvid saanud confr!confr! Avo Andrekson, Enn Äro, Väino Kuldsaar ja Otto Reinson.

Muudatusi nimekirjas.

Konvendi nimekirjast kustutati reb! Ivo Mölter ja põhjuseta lahkunuks loeti reb! Anatole Sarko.

Vil!kogu juhatus otsustas: 1) Vastu võtta Rotalia vilistlaseks Richard Kalpus, eluk. Sydneis, Austraalias, arvates 1. aug. 54.

2) Vil! Peeter Tamm, USA koondises., otsustati kustutada korp! Rotalia nimekirjast.

3) Vil! Albert Mikkor otsustati korp! Rotaliast välja heita. Vil! Paul Herzman, kelle asukoht kaua aega teadmata, asub Kanadas, kuhu ta asus Saksamaalt 1951.a. Täpsem aadress siiski veel puudub.

USA Koondise tegevusest.

Koondise koosolekul 27.aug. võeti vastu kodukorra kohandamise sätted paguluses ja ettepanekud saadeti kõigile koondistele seisukohtade võtmiseks.

Koondise korrladusel toimunud referaatõhtutel refereerisid vil! W. Tomingas "Mälestusi Estonia teatrist" ja vil! P. Mägi "Oletusi Soomesugu rahvaste mineviku kohta"

22. sept.s.a. tähistas vil! H. Leesment oma 40 aastast sünnipäeva. Jubilari käisid sel päeval kodus õnnitlemas end. vil! kogu esimees vil! Paul Mägi ja koondise juhatus, N.Y. Meeskoori juhatus ning hulk jubilari lähemaid sõpru. Koondis tähistas sündmust referaat õhtul 24. sept. , kus jubilari tervitasid vil! Paul Mägi, koondise esimees ning konvendi senior. Proua Leesmentile anti üle konvendi seniori poolt roose.

USA Kon vendi tegevusest

Talvehooajaks on konvent üürinud võimla, mis läks maksma $ 150.oo. See võimaldab meile selle kasutamist kord nädalas. Külalistena kasutavad sama võimlat New Yorgi vanemskaudid - neid treneerib confr! Pals. Ettevalmistamisel on paukimise tunnid, takistuseks on seni olnud varustuse hankimise raskused.

Perekonnaseisu teateid: Käesoleva (1954) aasta juunis sündis confr! H. Roman'i abikaasal tütar, 8 okt. confr! Ado Perandi abikaasal poeg ja confr! B. Künnap'i abikaasal teadmatul kuupäeval poeg.

Juuli kuus abiellus confr! Gusten Lutter Denveris. Noorpaar asus elama Wilmingtoni.

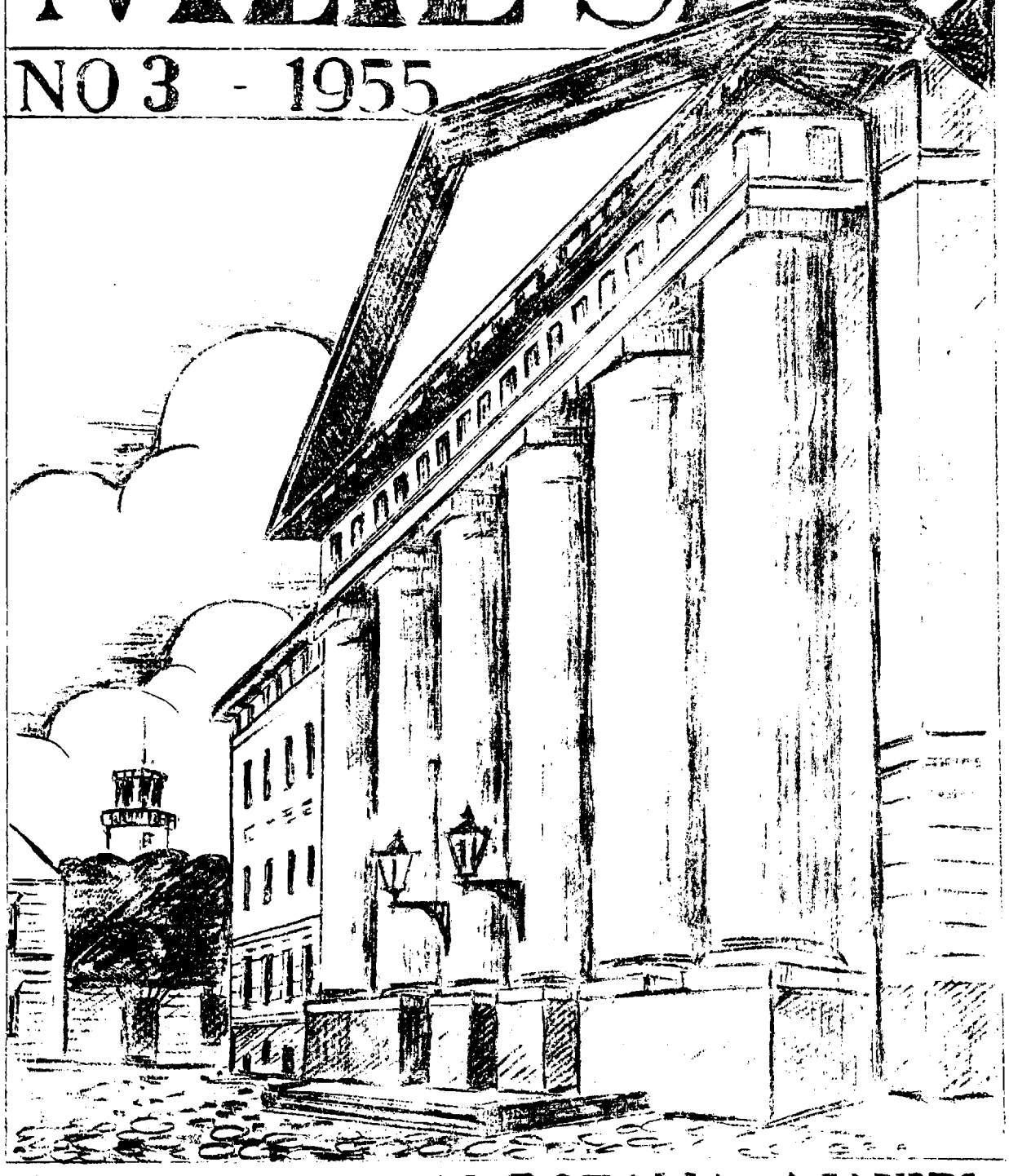
USA Koondis soovib kõigile õnne nende perekondlikude sündmuste puhul.

Toimetuse poolt. Rootsist saadetud pildid jõudsid toimetusse murtutena. Edaspidi palume kõik teha mis võimalik, et pildid jääksid vigadeta, milliseid pole enam võimalik parandada.

3/1955

MEIE SIDE

NO 3 - 1955

KORPORATSIOON ROTALIA AJAKIRI

MEIE SIDE

Nr.3 (6.aastakäik) KORPORATSIOON ROTALIA AJAKIRI Juuni 1955

Palve

Hoia, Looja, oma käsi
üle kannatava kodumaa!
Taeta, et ei siida vàsi,
kortus-jõud ei otsa saa.

Kaitse, Looja, iga aamna
rahva muremustal raevatuel!
Kanta oma võitgariamma
üle eesti koldeke.

Juhi, Looja, kendi hõimu
üle ohtsamunda tormide!
Kaitse meie õigusvõimu
rannal kõdi kohjakese.

Jaga, Looja, oma tuge
venna abistumas murdes!
Hoia kortust, vaenuvõgu
eluks karmis põhjamaal.

Kaota, Looja, oma vaku
üle unustatud kaudade,
kus päeva kaidukaku
tõusab võidurõõmuga!

Johannes Kask

EESTI ÜLIÕPILASE

RAHVUSLIK MINEVIKUPÄRAND JA ÜLESANDED TÄNAPÄEVAS

Johannes Kaup

1.

KUI NELI EESTISOOST ÜLIÕPILAST 85 aastat tagasi - aastal 1870 - nõndanimetatud "Kalevipoja" õhtuteks pidevaid kooskäimisi otsustasid alustada siis oskasid nad vaevalt arvata, et sellega eesti üliõpilaste organiseerumispüüdlustele ja nendele tohututele ülesannetele tõusva rahva igakülgses tulevases elukorralduses alus oli pandud, millest peatselt eesti akadeemilise noorsoo rahvusliku võitluse traditsioonikindel missioon välja kasvas. Eesti üliõpilaste organiseerumispüüdluste saatusraske ajaloo lähem uurimine kinnitab, et "Kalevipoja" õhtute loomine ei olnud algusest peale mitte organiseerumise välise vormi taotlus, vaid liitumine nende teadvuses selgeks saanud tohututе rahvuslike ülesannete täitmiseks eelduste loomiseks. Et see nõnda oli, seda kinnitab kõigepealt tõsiasi, et peale mõnede teiste osavõtjate ka mõtte algataja ise - Andreas Kurrikoff - värvikandjana korp! "Fraternitas Rigensise" liikmeskonda kuulus ja et võimalike isikute üle läbi rääkides, keda õhtutele kutsuda, algusest peale üksmeelse kindlusega nende juurde peatuma jäädi, "kes avalikult oma rahva poole hoidsid, ilma kartuseta ja kavaluseta rahva õnne püüdsivad". Ei ole vahest ülearune meenutada, et eesti üliõpilaste selline koondumine Lydia Koidula sooja poolehoiu võitis ja et ta "ettevõtmisele suurt ja tähtsat tulevikku kuulutas".

Tagasihoidliku ürituse esimesed tulemused realiseerusid juba esimesele poolaastale järgnenud suvevaheajal toimunud ühisel väljasõidul Helmesse ja Tarvastusse, et "ühes isamaa armastajate meestega isamaa asju läbi rääkida ja nende üle nõu pidada". Tulemuseks oli Eesti Kirjameeste Seltsi asutamise otsus ja Eesti Aleksandri kooli peakomitee loomine. "Väikearvulisele eesti üliõpilaste ühendusele jääb see au, et ta on tegevalt seisnud oma aja kaunimate algatuste hälli juures," kostateerib selle ajaloo uurija prof.J.Kõpp.

Nende ridade ülesandeks ei ole jälgida ei eesti üliõpilaste organiseerumisajaloo käiku ega analüüsida lähemalt ka saavutuste üksikasju. Juhtides lugejate tähelepanu mõningatele ajalootõikadele selles valdkonnas, tahab autor ainult allakriipsutada tõsiasja, et eesti üliõpilane oma organiseerumise algstaadiumist peale ei ole nendest organiseerumispüüdluste noorushämaruses omaksvõetud suundadest ja sihipüüdlustest sammugi taganenud, vaid sellest alates pidevalt oma rahva võitlustes ja hilisemas riigi ülesehitamises väsimatult juhtival kohal seisnud. Esimese organiseerumisraku vaim on sünnitanud iga järgmise raku. Ühegi eesti üliõpilaskorporatsiooni sünd ei ole juhuse, vaid rahvusliku ja rahvuskultuurilise võitlusvajaduse vili. Kui tahetakse kirjutada põhjalikku ja ainetammendavat eesti rahva sünni-, rahvusliku võitluse ja arengu ajalugu, siis pälvivad üliõpilasorganisatsioonid eesotsas korporatsioonidega selle lehekülgedel silmapaistva koha. Rahva sitkus ja talupoeglik võitlustugevus on nendes kadakase ilmuvuse leidnud. Nendest on kujunenud noorusele uudismaa, mille piiri-

des ta vanemate aastakäikude nõuandel ja juhistel käed esmakordselt tulimullale külge on pannud ja uusi ammukaari tõmmanud.

Need on tõed, mida oma rahva ajaloo kujunemise aus uurija tunnistamata jätta ei saa, kui ta küsimuse sisima olemuseni tahab tungida. Ja selles on seisnud eesti üliõpilasorganisatsioonide elujõu suurus - oma rahva eest võitleja lahutamatus pärisosas.

2.

Tänapäeva oludes, eesti akadeemilise nooruse paisatuna elama ja õppima võõrastesse maadesse, võõraste kaaslaste hulka ja **kultuuripiirkondadesse**, mille huvid meie kultuurihuvidega igakord ei ühtu, ilmneb omapärane nähe - paljud noored on leidnud tee küll rahvusliku nooruse võitlusorganisatsioonidesse, näivad aga kirka ja labida haaramisel vaheti kõhklevat. Nende horisont on selles mõttes kas udus või võõrastest teemärkidest kirjatud. Sest nende rohtaed on teine, neid ümbritseb teissugune, meie kodumaa noortest kuusikutest erinevalt kohisev kasumets. See uinutab - ja õpetab matkima. Ning vanema aastakäigu käsivars kas ei ole enam igakord rajarügamiseks küllalt tugev või asub aastakäikude vahel kasumetsa silmis valehäbi kae - vanemate keel ei laula võõrast laulu puhtates helides, mis nad siis muudki teavad!

Sellest kõigest saame meie aru, see pole kummatigi uudis, vaid kasumetsa ennegi ähvardanud peibutus. Vahe seisab selles, et toona kodumaa käsi ka Peterburisse, Berliini või Warssawisse järele ulatas, sõidukit rädist jälle teele upitama, täna aga täägid selle käe maha on raiunud. Nõnda on küsimus arusaadav ja inimlik.

Kuid tõik püsib - toonane üliõpilasorganisatsioon elab, toetub tugevate talupojajalgadega oma kodupinna paesele alusele ja vaatab üle kauguste koduse taeva poole.

Generatsioonide elutöö ja kauneim pärand seisab ta õlul. Seal on esimene üliõpilaste generatsioon, kellel 100 aasta ringis on olnud nii auks kui ülesandeks oma rahvale tema rahvuslik iseteadvus ja hingejõud vabadusele pürgimiseks kätte ulatada. See generatsioon nägi maailmavalgust läinud sajandi 3.veerandi algul, harvades erandites ka sajandi esimese poole lõpus.

Teine generatsioon, mis sellele järgnes, võitles läbi Vabadussõja ja andis andis eestlasele oma vaba, sõltumatu riigi, aidates seda riiki ühes vananeva esimese ja tõusva kolmanda generatsiooniga luua ja ehitada.

Kolmas generatsioon töötas meie administratsioonis ja avalikelus ning andis sellele ilme ja sisu, kuni pidi uuesti igavese idaohu vastu relva haarama ja rahva lühikese õnne eest verega tasuma.

Oma missiooni lõputeel kohtas see generatsioon paljusid järgnevast põlvkonnast (kui lubatakse selguse mõttes siin põlvkondade tavalisest määramisteest pisut eri radu minna), kelle ühele osale juba ammu enne täiseastumist samuti esiisade üllas maakaitse ülesanne langes. See generatsioon oma mitmekesistes aastakäikudes asub praegu paguluses ja on sunnitud kas oma ülesande ja tee leidma - või **rahvuslikult** oma eelgeneratsioonidest eralduma. Sest elu ilma rahvusliku iseteadvuse ja rahvuslike ülesanneteta on hukkumine vegeteerimise teel. Rahvusliku iseteadvuse ja sihitaotluseta kultuurühiskonda ei teata seni kuski eksisteerivat, kuigi need imeallikad vaheti varjatuiks jäävad.

3.

Selles olukorras kerkis noore kasumetsa teele vana üllas kodumaine üliõpilasorganisatsioon, elustatuna paguluses nende poolt, keda selle organisatsiooni vana võitlusvaim kohustas.

Küsimus seisab nüüd selles, kuivõrd noorim generatsioon neid põhjusi

mõista suudab ja respekteerida tahab, mis tema eelkäijaid organisatsiooni tegevust elustama sundisid. Ja mitte viimases järjekorras selles, kuivõrd väärika koha momendi generatsioon endale eesti üliõpilase põlvkondade ahelas kindlustada tahab. Sest sellest sõltub suurel määral tema ülesande ja tee leidmine, aga ka selle arvutu vaimse jõu elustamine ja rakendamine, mille näiteks vabas maailmas viibiv umbes 2.000-liikmeline E K L -liikmete pere kindlates tegevussuundades aktiivistunult endast võiks moodustada.

Eesti üliõpilasorganisatsioon on olnud ja jääb rahvuslikuks kehaks. Seda muuta ega sellest midagi maha tingida ei saa, ka ükskõik kui moodsate löögivoolude nimel. Tema eksistentsi õigustab ülesannete täitmise aktiivsus. Ka see on selge. Mislaadseid ülesandeid sel organisatsioonil tema koguulatuses oma ajaloo jooksul täita on tulnud ja mis tema liikmeskonnale positsiooni on kindlustanud, seda on vihjamisi eespool juba vaadeldud. Jääb üle seda organisatsiooni tema ajaloolis-traditsioonilistes ülesannetes sobitada momendi olusuhetesse ja talle reaalsuses jälle tõsiloomuline eluõigus anda.

Millised on aga sel alal väljavaated ja sedamööda eesti organiseerunud üliõpilase ülesanded oma organisatsiooni rahvuslikku minevikupärandi viljelemisel, et kasvavast haritlaskonnast mitte internatsionaalne tuuleahe, vaid rahvuslik rannamännik võrsuks?

Üks on selge - eelkõige tööl oma rahva hulgas ei ole ka antud olusuhetes piire tõmmatud. See on üks eeltingimusi. Ükski küünal ei valgusta vaka all, ka siis mitte, kui ta ennast valjuhäälselt küünlaks kuulutab. See on tõde, mida juba eesti organiseeruv ja hiljem organiseerunud üliõp. primaadina tunnetas, kui ta "isamaa armastajate meestega isamaa asju läbi rääkima" sõitis, oma rahva ainelist vanavara korjas, rahvalaulet kogus, eesti nime küsimust selgitas või raamatu-aasta, lõikus- ja Võidupüha või teistes kõnelendudes esines.

On muidugi tõsi, et nendest ülesannetest paljud enam võimalikud, mõeldavad ega ka akuutsed ei ole. Kuid samuti nagu muutub aeg, muutuvad ülesanded ajas, ilma et nende eesmärk muutuks või vajadus kahaneks. Uute, otse tungivate ülesannetena on liiturnud vajadus üldajaloo ja oma rahvusl. ning kodumaistesse teadustesse süvenemiseks, sest kool seda enam ei võimalda, uurimismaterjali kogumiseks oma maa ja rahva minevikku, selle ajalooseoste, minevikuvarade ning arengu kohta, selle materjali uurivaks läbitöötamiseks, esitamiseks ja sellele materjalile ilmumisvõimaluste loomiseks, aktuaalseks omakultuuri propagandaks eestlaste hulgas ja omakultuuri tegeli - kuks kohtadele viimiseks. Nagu saatuse pilkeks on olukord rahvusluse, üld- ja kultuurajaloo küsimuses noorima põlvkonna tööväljal mitmeti analoogiline olukorraga esimese generatsiooni tegutsemise ajal. "Davy Crockett" ähvardab mitte ainult inimkonna hälli asupaika ära muuta, vaid ka ajaloo ja kultuuri ajaloolised väärtused nõgestesse lämmatada!

Tõhus eneseteadvustus üldkultuuri pildis ja rahvuslikes teadmistes kui ka oma rahva ootsaja teejuhendus on organiseerunud üliõpilasele ilma suuremate pingutusteta võimalik, kui organisatsioonid üksikult ja oma liidu kaudu senisest tihedamat vaimse jõu koondamist ja summamist teostavad, oma interniste väljaannete sisu muudavad ja aktuaal-teaduslikele raamatukogudele aluse panevad. Need sammud on eelduseks põhjapanevama uurimistraditsiooni taasrakendamisele oma liikmeskonnas, mis neid kohutavaid puudujääke meie rahvuslike vaimsete vajaduste alal täita aitaksid, mis kas vahepäalseil aastail on tekkinud ja suureks kasvanud, või milles meie üldises eluarengus teadlikuks oleme muutunud. See oleks kindlaim tee, millisel sammudes eesti organiseerunud üliõpilane oma rahvuslikku minevikupärandit edasi kannaks ja oma ülesanded tänapäevas täidaks.

Eesti rahvuslik ja organiseerunud üliõpilane peab olema esimene, kes kindlalt teab: mitte meie arvulises vähenemises paguluses ei seisa probleem, vaid meie rahvusliku olemasolu unustamises ja eneseväärtuse minetamises. Selle unustamise vastu aktiivselt võidelda olgu üks tema põhiülesannetest, kusjuures Ed. Tubina tõetunnetus küll teejuhiseks võtmist väärib: "Noori (ja samuti vanu - J.K.) saab eestimeelselt mõtlema panna maapaos vaid eesti kultuuri jõuga, s.o. kirjanduse, kujutava kunsti, muusika jne kaudu, mis on loodud meie oma inimeste poolt ja mis on,kõrvutades asukohamaa kultuuriga, sellise tasemega, et ta veenab ja tõstab usku enesesse ja oma rahvasse. Ilma usuta oma kultuuri jõusse kaob ja hävib igasugune rahvas, olgu siis võõrsil või omal maal."

Hanno Kompus, kultuurimõistet selgitades, juhib tähelepanu sellele, et kultuur ei ole see, kui teatakse, et nii ja nii mitu kirjanikku on kirjutanud raamatuid, need ja need kunstnikud maalinud ning heliloojad komponeerinud. Kultuur on osasaamine loomingust, sellega kaasa elades, sellesse sisse elades, seda läbi elades vaimselt ja hingeliselt; osavõtt loomingulistest probleemidest ja kaasa sammumine selle saavutusega, ühe sõnaga - elav, teotsev, tõelisest vajadusest võrsunud huvi. Kui säärane huvi saadab loomingut, alles siis võime kõnelda kultuurielust.

Kultuur on ühiskonna avaldusvorm, mis hõlmab lahutamatult mitmekesiseid alasid. Välispropaganda ilma kultuuripropagandata on mõeldamatu. Kultuuripropaganda tähistab rahvuslikku võitlust pikaajalises mõõtkavas ja on paratamatu täiendus meie aktuaalsele välispoliitilisele selgitustööle. Kui meie püsida tahame, siis on vähe sellest, et me mõnel tähtpäeval isamaa hümni laulame. Peame põhjalikult analüüsima oma rahvuspoliitilisi sihte ja eestluse olemasolu küsimust, määrama juhtnöörid ja võtma endale kohustusi. Kui meie endid eestlaseks tunnistame, siis peab kõik see, mis on eestlusele püha, seda ka meile olema, s.o. võitlus oma maa ja vabaduse eest, kultuuriline enesesäilitamine ja kultuuriline eneseteostamine.

Eesti üliõpilane, kui ta generatsioonide reas endale kindlat positsiooni tahab luua ja rahvuslikku minevikupärandit tänapäeva ülesannetes edasi kanda, leiab sellel tööväljakul endale tohutuid ülesandeid nii individuaalselt kui ka organisatsiooni raames. Ja täidab ainult selle tööga oma tõelist missiooni rahvuslasena ja haritlasena.

E.U.S. Põhjala

EKSKURSIOON EESTI ÜLIÕPILASKONNA AJALUKKU

Paul Mägi

VABA EESTI SÕNAS 49, 1954 ilmus järgmine lühiteade, mida siinkohal terviku na tsiteerin: "EÜS Põhjala 70-a. Eesti Üliõpilaste Selts "Põhjala" tähistas möödunud kuul oma 70.aastapäeva, lugedes tegevuse alguseks 13. nov. 1884.a., mil Peterburis kokku astus 12 eesti üliõpilast, et liituda sõprusringiks. Seda ringi kutsuti esialgul "sõprade salgaks", millest 1913.a. loodi EÜS "Põhjala". Peterburist kodumaale siirdunud liikmed moodustasid osakonnad Tallinnas, Tartus ja Narvas. "Põhjala" liikmeskonda kuulusid eesti tuntumatest tegelastest pärastine riigivanem Jaan Teemant, kohtuminister Jaak Reichman, haridusminister Nikolai Kann, ins.Vold.Lender ja t. Aastapäeva puhul ilmub "Põhjala" liikmete poolt toimetatuna 207-leheküljeline koguteos "Minevikust tulevikku".

On muidugi selle seltsi oma asi, kuidas ja kunas ta enda aastapäeva peab, aga kuna Rotalia on ju võrsunud Põhjalast, mille nimeks oli tol ajal veel Peterburi Eesti Üliõpilaste Abiandmise Selts (PEÜAS), siis tohiks Põhjala saatus ka rotalusi veidi huvitada.

Ma ei ole oma mälestuste kohaselt mitte kompetentne otsustama, millal loodi esimene eesti üliõpilaste koondis Peterburis, aga kindel on see, et kui säärane koondis 1884.a. loodi, siis pandi sellega alus Peterburi Eesti Üliõpilaste Seltsile (PEÜS). See selts oli alates sellest ajast kuni 1909. a-ni ainuke e.ü.s. Peterburis, kuhu oli koondunud vahest ligi poolteistsada eesti üliõpilast ja vilistlast. Nagu see tol ajal kombeks ja moeks oli, kandis see selts päris tugevat pahempoolset värvingut. Rahvuslik tendents oli muidugi ka olemas, kuid see jäi enamasti punase koore alla varju. Sellest seltsist on ju välja tulnud meie tähtsamad eesti kommunistlikud tegelased nagu Anvelt, Pöögelman, Vallner j.t., kuid samast on pärit ka meie pahempoolsed liiderid nagu Rei, Palvadre j.t. Kodumaal eesti üliõpilaste organisatsioonid, olleskaugel pahempoolsusest, olid üldiselt rahvuslikult liberaalse mentaliteediga. See rahvuslik tendents hakkas ka Peterburi eesti üliõpilaskonda tungima, kus leiti, et PEÜS oma meelsuselt järjest rahvuslikumalt mõtlevale ja majanduslikult tõusvale P.E. seltskonna mentaliteedile enam ei vasta. 1909.aastal tekkis PEÜS kõrval seetõttu uus paralleel-organisatsioon - Peterburi Eesti Üliõpilaste Abiandmise Selts. Ma ei mäleta enam täpselt neid motiive, mis sundisid seda PEÜAS-i looma, vist aga taheti juurde tõmmata üliõpilaskonna toetamiseks jõukamaid eesti seltskonna kihte, kellele liiga pahempoolne PEÜS ei meeldinud. Selle uue seltsi asutamine oli ka omaette kurioosum: nii PEÜS kui ka PEÜAS omasid esialgu ühist liikmeskonda, kuigi PEÜAS-i tuli üksikuid liikmeid juurde ka väljaspoolt, kes PEÜS-i ei kuulunud. Mõlemad seltsid olid seaduspäraselt registreeritud iseseisvate seltsidena.

Kuid säärane ühiste liikmetega tegutsemine ei kestnud kaua, sest juba 1910.a., kui nende ridade kirjutaja noore üliõpilasena PEÜAS-sse astus, oli diferentseerumine täies käigus, s.t. suur hulk liikmeid oli juba valinud ja otsustanud, kas nad jäävad ühe või teise seltsi koosseisu. Kõnealusel aastal leidus veel vahest paarkümmend ühisliiget. Järgmisel aastal väheneb see arv järsult, nii et 1912/13 veel ainult mõned üksikud vilu korraga mõlemasse seltsi kuulusid.

Nii tuleb siis PEÜAS-i algus- ja asutamisaastaks 1909 lugeda.

PEÜS tegutses veidi vähendatud koosseisus ja endises vaimus edasi kuni 1917.aastani, millal ta revolutsiooni keerises samuti likvideerus, nagu teised e.ü.org-id. PEÜS iseseisvas Eestis enam ellu ei ärganud, vähemalt sama nime all. Vist läksid tema liikmed laiali Tartu teistesse pahempoolsetesse e.ü.seltsidesse. Seega kujutab PEÜS endast siiski kindlat organisatsiooni, mis 1884.a. asutati ja kuni 1917.a-ni tegutses. 1913.a., pärast seda, kui allakirjutaja ja tema mõttekaaslased (tulevased rotalused) PEÜAS välja astusid, muutis Peterburi Eesti Üliõpilaste Abiandmise Selts oma nime Ü.S."Põhjalaks". Jääb arusaamatuks, mis alusel Ü.S.Põhjala oma asutamist 1884.aastasse loeb. Et mõned tema liikmetest olid enne PEÜS-is olnud ja hiljem PEÜAS-iga liitusid, see ei õigusta veel väita, et kogu selts on tegutsenud alates 1884.aastast alates. Olnud 1910-13 aastate vahel mitmel puhul PEÜAS-i juhatuse liige, mäletab nende ridade kirjutaja hästi, et tol ajal seltsi asutamisaastaks 1909 loeti. Esimene suurem aastapäeva pühitsemine toimus 1911.a. sügisel, esimest korda alkoholiga (sic!). Sellest sündmusest püsivad praeguseni mitmed kummalised mälestused.

Tekib küsimus, mis motiividel Põhjala teiselt seltsilt tema asutamise aja usurpeerib? Kui toimida sama loogika alusel, siis peaks ka Rotalia oma

asutamise aasta 1909-sse lugema, võib-olla aga koguni 1884-dasse. Muidugi oleks see pentsik.

Teine huvitav asjaolu selles artiklis on see, et seal nimekate liikmete arvel endale reklaami tehakse.

Rotalia vilistlased J.Teemant ja J.Reichman võisid oma üliõpilaspõlves PEÜS-i liikmed olla, eriti esimene, kuna ta sel ajal pahempoolse maailmavaatega oli. Kuna nende ridade kirjutajal laekurina kõik liikmed nimepidi teada olid, siis teab ta täitsa kindlasti, et ei Teemant ega ka Reichman ajavahemikus 1910-13 Peterburi Eesti Üliõpilaste Abiandmise Seltsi liikmeskonda ei kuulunud. Allakirjutajal ei ole andmeid, et need mõlemad vil! ajavahemikus 1914 kuni Rotaliasse astumiseni Ü.S.Põhjalasse vilistlastena sisse oleksid astunud. Nii jääb arusaamatuks, mis alusel Põhjala neid mõlemaid oma liikmeks luges ja vist praegugi loeb. Kas see, et Teemant ja Reichman kord PEÜS-i liikmed olid, õigustab Põhjalat neid automaatselt ka oma nimestikku võtma? Oleksid need mehed vähem "nimekad" olnud, vaevalt oleks siis Põhjala nende vastu huvi tundnud! Analoogiliselt peaksid aga siis ka Anvelt ja Pöögelman samuti Põhjala liikmed olema. Ja imelik, et Põhjala ka J.Uluotsale ja O.Tiefile ei pretendeeri, sest ka nemad mõlemad olid ju päris kindlasti 1910-1913 PEÜAS-i liikmed.

Kui ma need read kirja panen, siis ainult selleks, et veidi minevikku ja mineviku olukordi restaureerida ning Rotalia perele tõsiasjadest pilti anda. Meie pole kohtumõistjad Põhjala üle, meie pärast lugegu see sèlts oma asutamise aega kasvõi esimesest inimesest peale, kuid meie perel on õigus minevikust teadlik olla, mis Rotalia enese tekkimisega seotud.

Jüri Maa

Pea püsti!

Võimutseb viletsus, mure ja surm,
sirgub kõverus õiguse pääl.
Ägab orjuses isade nurm,
kostab võikalt röövlite hääl.

Häda rahvale, kes kogus väike
ja südamest armastab isamaad.
Ta üle loojumas rõõmude päike,
umbe rohtuvad kodude raad.

Kas Tõde, Õigus ja Kõrgus,
veel kaitseb eestlaste sugu?
Kas pääseb ta punasest põrgust
ja õitseb kord vabadus-lugu?

Pea püsti! Ole sa kindel,
sa Kalevist naine ja mees!
Kord ühineme kodumaa rindel
ja võitleme vabaduse eest.

KORPORATSIOONIDEST TARTU ÜLIKOOLILINNAS

Johannes Pedak

Juba pikemat aega viibime oma siinnimaast eemal. Pikk ajavahemik lahutab meid ajast, millal me üliõpilased Alma Mater Tartuensises, ajaloolises vanas ülikoolilinnas Tartus, Emajõe ääres, Eestis, olime ja kõike seda kaasa elasime, mis nüüd on ajalooks muutumas. Aeg ja üleelatud kirevate sündmuste rohkus on palju sellest tuhmiks muutnud, mis meie üliõpilaspõlves elav ja värviküllane oli. Iga manalasse variseva vilistlasega kaob jäädavalt hulk ajaloolisi materjale ja iga kaugeneva aastaga unustame ka ise ikka enam ja enam neist väärtustest.

Et vältida sääraste väärtuste kadumist, olen siinkohal ja järgnevalt ka hiljem "Meie Sides" avaldamisele tulevad read kirja pannud. Olen katsunud päästa unustuse hõlma vajumisest seda, mis veel kas mälus või üksikutes, harva kätte juhtuvates kasinates ridades säilinud.

I

KORPORATSIOON ehk kehakond selle otsemas tõlkes on ladina laensõna. Rahvusvahelises mõistes tähendab sõna "korporatsioon" püsivate eesmärkide taotlemiseks ühinenud isikute koondist ehk organisatsiooni. Selle mõiste alusel on üliõpilased liitunud juba kauges minevikus vanas Itaalias väikearvulisteks, kindla distsipliiniga organisatsioonideks. Sellesama printsiibi rakendamist leiame hiljem ka Prantsusmaal j.m. Nendes maades aga jäi üliõpilasorganisatsiooni vorm meile tuntud korporatiivse vormi näol välja kujunemata. Idee kandus edasi ja leidis laialaulatuslikumat rakendust Saksamaal, kus 18.saj. lõpul ja 19.saj. algul arenes välja üliõpilaselu korraldava ja kasvatava organisatsiooni tüübina korporatsioon kindla distsipliini alusel kõrgeid eesmärke taotlevaks intiimorganisatsiooniks. Korporatsiooni sisemist elu reguleerib vanuseprintsiip ja noore üliõpilase, liikmekandidaadi resp. noorliikme kasvatamine ausaks, julgeks ja kavalaks ning osavaks. Nagu r e b a n e. Sellest on tingitud ka nimetus "rebane"(vrd.saksa k.Fuchs). Rebasedressuur ehk kasvatus on vali, viidud läbi raudse järjekindlusega, ja kui "rebane" temale antud ülesannetega toime tuli, mis sageli olid rasked ja nõudsid osavust, leidlikkust ning julgust, mõõga käsitlemises edasi jõudis ja mõne vastaskorporatsiooni mehega duelli maha oli löönud, loeti teda kõlbulikuks liikmeks ja võeti vastu korporatsiooni täisõiguslikuks liikmeks. Selle tunnuseks anti talle õigus korporatsiooni värve kanda.

Tartu üliõpilaskonnas leidis korporatiivne organiseerumisvorm omale kohesèlt soodsa pinna ja juba 19.saj. algul oli märgata korporatiivse põhimõtte alusel liitunud üliõpilasrühmitusi. Kuigi Tartu üliõpilaskond oli organiseerunud Allgemeine Burschenschafti, milline organisatsioon loodi kõikidele üliõpilastele aastal 1803, grupeerusid üliõpilased rohkem kitsamatesse rühmitustesse. Aastal 1808 asutati Tartu üliõpilaskonnas esimese korporatsioonina "Curonia", värvid - roheline, helesinine ja valge. Nimetuse järele olid asutajaiks Kuramaalt pärinevad üliõpilased. See asjaolu ei kujunenud aga liikmete vastuvõtul mõõduandvaks ja Curoniasse võeti

vastu neid üliõpilasi, kes selleks sobisid. Pikema aja jooksul oli Curonia juhtivamaks korporatsiooniks Tartu ülikoolis ja üliõpilaskonnas. Tema liikmed esinesid väärikalt, julgelt ja kindlalt. Olid head duellandid, julged joogikohtade külastajad ja jõid õlleshoppenid alati tühjaks, hüüdes sealjuures "curisch!", s.o. Curonia moodi. See komme ja hüüe on meie ajani püsinud ja leiab kasutamist eesti, läti ja teiste Tartu ülikoolis õppinud üliõpilaste poolt ning on nende kaudu ka rahva hulka kandunud, ilma et selle sõna tekkimislugu ja tähendust alati teatakse.

Tartu Saksa ülikooli perioodil, aastatel 1802-1889, tekkis äge võitlus organiseerimisvormide ümber. Allgemeine Burschenschaft lagunes 1808.a. Curonia domineeris. Neli aastat hiljem organiseerus üliõpilaskond teaduskondade kaupa n.n. Fakultäts Genossenschafti, mida tuleb vaadelda kui Allgemeine Burschenschafti järglast üldüliõpilasorganisatsiooni. Aastail 1817. ja 1819-1822 tegutses Allgemaine Burschenschaft mitteametlikult jälle. Üldüliõpilaskondliku organiseerumise surusid maha korporatiivsel alusel tekkinud üliõpilasorganisatsioonid. Aastal 1821 astub värvides välja teise Tartu üliõpilaskorporatsioonina "Estonia", värvid - oliivroheline, violet, valge. Välismärkideks värvimütsi valge rosetiga põhjal ja värvilint kandmiseks üle parema õla vasakule, nagu mõõgarihm.

Estonia rajati Eestimaalt, s.o. Põhja-Eestist pärinevate üliõpilaste poolt. Aasta hiljem, 1822.aastal, asutatakse kolmanda korporatsioonina Livonia, värvid - punane, oliivroheline, valge (vapil ja lindil). Värvimütsil oli järjekord teine - oliivroheline põhi, punane ja valge, põhjal - valge rosett. "Livonia" oli Liivimaalt, s.o. Lõuna-Eestist ja Põhja-Lätist pärinevate üliõpilaste organisatsioon.

Üliõpilaskorporatsioonide vahel valitses suur võistlus. Iga kokkupuutumine avalikus kohas, peamiselt aga väljasõidukohtades ja joogikohtades lõppes mõne tüliga, millele kahevõitlus kas püstolitega ja mõõkadega järgnes. Käidi teineteisel külas. Nende külaskäikude tulemuseks olid duellid. Curonia mehed olid jõukad, Kuramaalt Tartusse õppima tulnud mõisnikkude pojad ja käitusid siis ka jõuka mehe moodi - enesekindlalt, iseteadvalt ja provotseerivalt. Livonia mehed olid pärit samuti jõukatest ja hea põllupinnaga Lõuna-Eesti ja Põhja-Läti mõisadest ega tahtnud seepärast Curonia meestest ka maha jääda. Livonia mehed tõstsid õlleshoppeni kõrgele ja hüüd sid kõva häälega "liwisch" ning jõid shoppeni tühjaks. Kuna Curonia meestele see ei meeldinud, siis tekkis muidugi tüli.

Estonia mehed pärinesid Põhja-Eesti kehva põllupinnaga mõisadest ning neil ei olnud nõndapalju raha oma esinduslikeks ülesanneteks kui Curonia ja Livonia meestel. Seepärast olid nad tagasihoidlikumad.

Kui kuhugi joogikohta või naaberkonvendile külla mindi, siis olid kaasas suurema jõuga mehed ja osavamad duellandid, aga ka suuremad joomamehed, kes kaua vastu pidasid ja suutelised olid teisi laua alla jooma. Väiksemad mehed nende varjus võisid siis oma teravmeelsust näidata ja kui asi tõsiseks läks, oli alati tegemist osava duellandiga ning konvent oli hästi esindatud. Curonias, Livonias ja Estonias oli lubatud ka omavahelisi auhaavamisi duelli abil lahendada. Korporatsioonid pidasid igal aastal kahel korral, vahel ka sagedamini, oma üldist kokkutulekut ehk kommerssi, millistel uuendati sõprussidemeid ja põhimõtetele antud vannet.

Aastal 1832 kutsuti ellu Tartu üliõpilaskorporatsioonide keskne organisatsioon Chargierterconvendi nime all. See korraldas üliõpilaselu. Aastal 1841 pandi kehtima n.n. Allgemeiner Comment. Kuna duelleerimine üliõpilaskonnas liiale läks ja duelle iga väiksema vahejuhtumi või purjus peaga lausutud sõna pärast maha löödi, siis tekkis nii üliõpilaskonnas eneses kui ka ülikooli valitsuses duelli vastane kriitika. Selle tagajärjel korralda-

dati keskne organisatsioon, n.n.Allgemeiner Comment ümber ja asendati Repräsentantenconvendi nimetust kandva keskorganisatsiooniga aastal 1847. See jättis duelli pidamise iga organisatsiooni sisetunde asjaks. Aastal 1850. kujundati Chargierterconvent juba keskse üliõpilasorganisatsioonina laiemale alusele ja oli kogu üliõpilaskonna esinduseks. Aastal 1855 kinnitati ülikooli poolt korporatsioonide seadustik, mis võimaldas neil oma värve pidulikel juhtudel avalikult kanda. Sundusliku vormirõivastise asemel lubati 1860.aastal antud seadusega kanda väljaspool ülikooli erarõivastust ja 1862.a. antud seadusega lubati korporatsioonidel avalikult oma värve kanda. Nii olid loodud õiguslikud alused korporatsioonidele üliõpilaskonna juhtimisel. 1864.aastal asutati üliõpilaskohus. Nõnda oli Tartu ülikooli üliõpilaselu korraldus ja juhtimine täielikult korporatsioonide esindajate kätes.

Aastal 1823 asutati korporatsioon Fraternitas Rigensis. See korporatsioon asus Tartus, Lille tänavas nr.3. Hiljem, alates 1924.aasta sügisest, tegutses kuni 1932.aastani end. Fraternitas Rigensise ruumides Rotalia.

Aastal 1879 asutati Neobaltia, värvid - helesinine, oraanz,valge. Neobaltial oli Tartus, Kastani ja Savi (hiljem Näituse) tän.nurgal ilus maja.

Aastal 1880 või 1881 asutati Fraternitas Academica, värvid - violett, helesinine, valge. Tartu üliõpilaskonnas leidis juba tol ajal pinda ka organiseerumine korporatsioonidesse teaduskondade alusel. Nõnda asutasid rohuteadust õppivad üliõpilased oma korporatsiooni nimetusega "Fraternitas Pharmaceutica", värvid - must, punane, helesinine. Värvidekli põhi mustast sametist ja sellel helesinine rosett. Fraternitas Pharmaceutica konvent asus Tartus Lille tänavas. Hiljem, Eesti Vabariigi päevil, muutis Fraternitas Pharmaceutica oma põhikirja ja võttis vastu kõikide teaduskondade üliõpilasi. Ühtlasi võttis ta endale uueks nimeks "Baltonia".

Siin käsitletud asutamise järjekorras järgnesid Frat.Normannia,värvid-punane, hõbe, sinine, ja loomaarstiteadust õppivate üliõpilaste poolt loodud Fraternitas Dorpatensis, viimase värvid - roheline, valge, kuld. Tol ajal tegutses loomaarstiteaduse alal kõrgema õppeasutusena Loomaarstiteaduse Instituut. See oli iseseisev õppeasutus väljaspool ülikooli. Fraternitas Dorpatensis ei vajanud Ch!C! luba oma tegevuse alustamiseks ja seisis seepärast ka väljaspool Ch!C!-d kui mitte ülikooli juures tegutsev organisatsioon. Ka Frat.Pharmaceutica ja Frat.Normannia seisid väljaspool Ch!C!d. Frat! Pharmaceutica liitus Ch!C!-ga hiljem.

Üheksateistkümnenda sajandi teisel poolel suurenes Tartu ülikoolis õppivate mitte saksa rahvusest üliõpilaste arv. Nii õppis seal poolakaid,venelasi, lätlasi ja teisi. Vastavalt sellele tekkis ka nimetatud rahvuste korporatsioone. Poolakad asutasid "Polonia", nende mehed olid hea esinemisega ja head duellandid, eriti püstol-duelli alal. Lasid vastast põlve ja tabasid enamuses hästi. Duelli mälestuseks jäi vastane eluks ajaks lonkama. Lätlastel õnnestus asutada 1882.aastal oma rahvusliku korporatsioonina korporatsioon "Lettoniat", värvid - tumesinine, valge, kuld. Samuti loodi "Arminia" ja mõned teised.

Esimese eesti korporatsioonina asutasid eesti üliõpilased 1881. aastal "Vironia", värvid - taevasinine, must, valge. Eestlaste korporatsioonile ei saadud kinnitamiseks luba, kuna Ch!C! selle vastu seisis. A. 1890 korrati katset ja võeti korporatsioonile uus nimi - "Fraternitas Viliensis", värvid - taevasinine, must, valge. Ka seda korporatsiooni ei kinnitatud, kuna taotluses nähti võimule hädaohtlikke rahvuslikke taotlusi ja ülikooli saksasoost ringkonnad algatusele samuti vastu töötasid.Nõnda jäigi eesti korporatsioon seaduslikult asutamata, kuigi ta tegelikult hästi organiseerituna ja samadel alustel kui teised Tartu korporatsioonid eksis-

teeris. Korporatsioonile uue nime valikul, kus 22.veebr.1890 Osk. Kallase ettepanekul lõpuks "Fraternitas Viliensise" juurde kindlaks jäädi, olid kaalumisel nimed "Turania", "Aestia" ja "Rotalia". Ch!C!-s hääletasid 6 sinna kuuluvast korporatsioonist Curania ja Frat.Rigensis eestlaste korporatsioonile vastu. Sama aasta 11.nov. keeldus kuraator korporats. kinnitamast. Tegutsema jäi 1883.a. ülikooli rektori E.v.Wahli poolt nime all "Verein studierender Esten" kinnitatud Eesti Üliõpilaste Selts samade värvitunnustena, millisena ta praeguseni tegutseb. Oma värve kannab EÜS oma ruumides. Eesti Vabariigi päevil kandis ta neid väljas erijuhtudel, nagu 1.mai rongkäigus ja mõnel teisel tähtpäeval.

Algav 20.sajand toob mõningaid muudatusi Tartu ülikooli ja üliõpilaste ellu. Üldine venestamispoliitika pani piiri Tartu üliõpilaskonnas valitsenud saksa üliõpilasorganisatsioonide mõjule. 189h.aastal tehti üldise vormirõivastise kandmine üliõpilastele sundusliikuks ja keelati korporatsiooni värvide kandmine. Kuni 1902.aastani ei lubatud uusi korporatsioone asutada. Arvates 1903.aastast lubati asutada ainult teadusliku ja kirjandusliku eesmärgiga organisatsioone õppejõudude juhtimisel. Alles 1905.a. peale lubati asutada uusi korporatsioone ja üliõpilasseltse.Ch!C! mõju piirati ja temalt võeti ta senised eesõigused.

Esimese eesti korporatsioonina asutati Tartus 1907.a. 9.mail korporatsioon "Fraternitas Estica". Värvid - tumesinine, roheline, valge.Juhtlause: "Teos õiglane ja vahvas, ustav sulle, Eesti rahvas." Frat. Estica asutajateks on EÜS-ist lahkunud see osa üliõpilasi ja vilistlasi,kes EÜSi kaudu omaaegset eesti rahvusliku korporatsiooni ideed tahtsid teostada.

Frat.Estica asutajate hulgas olid omaaegse Vironia ja Frat. Viliensise asutajad ja sisekorra kujundajad dr.H.Rosenthaliga eesotsas. 1909.a. 14.nov. asutatakse teise eesti korporatsioonina Tartusse "Sakala". Selle korporatsiooni juhtlauseks on "Üks kõigi eest, kõik ühe eest", värvid - helesinine, tumeviolett, valge. Ka Sakala asutajaiks olid EÜS-is olnud korporatiivse idee kandjad, kes lootsid pärast Estica lahkumist EÜS -st siiski korporatsiooni kujundada, nagu seda EÜS-i asutajad olid soovinud. Sakala oli esimeseks eesti korporatsiooniks, kes endale maja ehitas ja juba tsaari ajal oma majja sisse kolis. Kolmanda eesti rahvusliku korporatsioonina asutati Tartusse 1913.a. 9.novembril "Ugala". Ugala asutajateks olid Fraternitas Esticast lahku löönud üliõpilased. Värvideks võeti must, helesinine, valge.

Algav Esimene maailmasõda tõi eestlaste ellu suuri muudatusi.Üliõpilaselus võeti ette hulk kitsendusi julgeoleku ja sõjaolukorra tõttu. Aastal 1915 pandi kehtima värvide kandmise keeld. Hulk suuremaid ehitusi võeti sõjaväe käsutusse, nende hulgas korporatsioon "Estonia" maja Tartus Tähe tänavas, Sakala maja Veski tänavas j.t.

Kahekümnenda sajandi algusel suureneb Tartu ülikoolis eesti üliõpilaste arv tunduvalt. Eelmise sajandi teisel poolel süvenenud eesti rahva ärkamisaja mõju on laienenud kogu üliõpilaskonda ja seal tugevasti süvenenud. 1905.a. sündmuste tagajärjel süveneb eestlaste hulgas rahvuslik iseteadvus veelgi ja selle tagajärjel suureneb ka üliõpilaskonnas eesti organisatsioonide arv. Tartu Chargierter Convent ei ole enam ametlikult takistavaks teguriks. Uute eesti korporatsioonide tekkimisega on viidud täide eesti haritlaskonna ammune soov - tegutseda võrdsetes tingimustes teiste rahvustega oma rahva akadeemilise pere kasvatamise ja esindamise alal. Nendes tingimustes kahaneb tunduvalt Chargierter Convendi mõju ja tähtsus üldüliõpilaskondlikkudes tegevusalades. Ch!C! ise aga püsib edasi. Uued eesti korporatsioonid ei kuulu Ch!C!-sse. Eesti üliõpilaste arvu suurenemisega tekkis tarvidus ka kesksete organisatsioonide kujundamiseks

1913.a. toimus Tartus kõigi eesti üliõpilasorganisatsioonide esindajate koosolek. Sellest võtsid osa peale Tartu üliõpilasorganisatsioonide ka Peterburi, Moskva ja Riia eesti üliõpilasorganisatsioonide esindajad ja see oli esimeseks eesti üliõpilaste konverentsiks. Selle otsusega asutati Üliõpilaste Leht, ühise eesti üliõpilaste häälekandjana. Sellel konverentsil ellukutsutud "Üliõpilaste Lehe Asemikmude Kogu" täitis kuni 1917.aastani eesti üliõpilaste keskse organisatsiooni ülesandeid.

Eesti korporatsioonide esindajad tulid kokku Tartusse 25. märtsiks 1915.a. ühiseks koosolekuks eesmärgiga asutada E. Korporatsioonide Liit. Sellest koosolekust võtsid osa Tartu korporatsioonidest Frat.Estica, Sakala ja Ugala ning Peterburi eesti korporatsioonina 10.11.1913 asutatud Rotalia ja Riia eesti korporatsioonina 26.11.1910 asutatud Vironia.Kokkukutsujaks oli Vironia. Iga korporatsioon oli esindatud 3 senioriga.Sellel koosolekul asutati Eesti Korporatsioonide Leping (Liit) ja töötati välja ning võeti vastu vastav põhikiri, mis kirjutati alla 28.märtsil 1915 Sakala konvendis(tegutses tollal Neobaltia ruumes Kastani tän.lõpus, kuna Sakala oma maja oli võetud sõjavägede kasutusse ja seal töötas haigla).EKL-i loomine organiseeritud eesti üliõpilaste poolt oli suureks saavutuseks ühise koostöö, teineteise mõistmise ja hindamise ning ühiste kõrgete eesmärkide taotlemise alal. EKL, nagu ta asutati, püsib oma põhialustel tänapäevani ja temaga on liitunud kõik eesti korporatsioonid.

Eesti rahvustunde süvenemisega süvenes ka nõue eesti akadeemiliste organisatsioonide järele, kus valitsenuks eesti keel ja leidnuks süvendamist eesti kultuuriline tegevus ning rahvuslik kasvatus. Eesti õppekeelega koolide tekkimine süvendab seda veelgi ning Hugo Treffneri poolt asutatud eesti gümnaasiumi kaudu viidi eesti keel ja eesti meel ka haritlaskonda. Sealtkaudu võis ülikooli ja ühiskonda juurde voolata juba teadlikult kasvatatud eestimeelseid haritlasi. Siin peale, s.o. 19.saj. lõpust, võib lugeda Tartu ülikooli juures tegutsevate korporatsioonide nihkumist rahvuslikule põhialusele ja muutumist rahvuslikuks.

Rahvuslik diferentseerumine tuli esile aga rohkem 20.saj.alul ja kujunes niikaugele, et esimeses puht eesti rahvuslikus organisatsioonis- Eesti Üliõpilaste Seltsis - vähenes järjekindlalt saksa keele kasutamine omavahelise läbikäimise ja konvendis kasutusel oleva keelena ja asendus eesti keelega peatselt ka Fraternitas Estica's.

Eesti Vabariigi Tartu ülikooli päevil olid kujunenud korporatsioonid rahvuslikeks organisatsiooneks ja sellest joonest peeti püsivalt kinni.

Tartu saksa korporatsioonidesse siirdus siiski eestlasi, kuid need olid aegade jooksul linnades valitseva saksa haritlaskonna kui ka käsitööliskonna mõju tõttu saksastunud ja kuulusid Saksa kultuuromavalitsuse liikmeskonda. Paljudel juhtudel reetsid nende n.n.kadakate eesti päritolu nende perekonnanimed, nagu Leppick, Kusick, Poddec ja teised.

Esimese maailmasõja lõpul toimunud sündmused ja Eesti Vabariigi väljakuulutamine ning sellele järgnenud ja eestlaste võiduga lõppenud Eesti Vabadussõda viisid eestlased oma riigis kõikidel aladel juhtivatele positsioonidele. Selles olukorras lahkus Eestist hulgaliselt venelasi kui ka sakslasi. Tartus tegutsenud üliõpilaskorporatsioonidest lõpetasid mitmed oma tegevuse või asusid ümber teistesse ülikooli-linnadesse - sinna, kus asus nende liikmeskonna enamus. Riias oli avatud Läti Ülikool.Curonia registreeris end Riia Ülikooli juures ja jätkas tegevust seal.Fraternitas Rigensis samuti. Lettonia kui puht läti üliõpilasorganisatsioon asus samuti ümber Riiga. Polonia jätkas oma tegevust iseseisvas Poolas. Tartus jätkasid Eesti iseseisvuse päevil tegevust Estonia, Livonia,Neobaltia,Fr.

Academica, Fraternitas Pharmaceutica(hiljem Baltonia),Fraternitas Normannia(värvid - punane, hõbe, sinine, rebasedeklil valge väljaõmmeldud väänt), Fraternitas Dorpatensis. See oli loomaarstiteadust õppivate üliõpilaste korporatsioon. Nende korporatsioonide asjaajamise ja läbikäimise keeleks oli saksa keel. Liikmeteks oli aga küllalt arvukas kogu eestlasi.

Vanad Tartu korporatsioonid ei olnud asutatud rahvusliikude organisatsioonidena, nad olid akadeemilise haridusega üliõpilaste organisatsioonideks. Kuna 19.saj. algul ja ka keskpaigu moodustasid rõhuva enamiku üliõpilaskonnast rikaste mõisnikkude või linnakodanike pojad, siis oli iga heade võimetega noormees korporatsioonis terestulnud liige. Gümnaasiumist ülikooli tulles oli aga igaühel sulaselge saksa keel suus, kuna koolid olid saksakeelsed. Nõnda räägis iga haritud inimene saksa keelt ja ülikoolis oli õppekeeleks samuti saksa keel. Tol ajal õppis Tartu ülikoolis ka eestlasi, kelle arv aasta-aastalt suurenes. Polnud siis ime, et paljud meie nimekad ärkamisaja tegelased saksa korporatsioonidesse kuulusid. Tuntumatest võiks nimetada estoonuseid F.R.Kreutzwaldi ja F.R.Fählmanni, livonust Jakob Hurta jne., kuna Hugo Treffner, A.Kurrikoff j.t. Frat.Rigensisesse kuulusid. Suuremal arvul oli eestlasi Neobaltias, arvukalt aga ka Frat! Academicas. Eesti vanemapõlve rohuteadlastest kuulus suur hulk Fraternitas Pharmaceuticasse, kuna eesti loomaarstide enamik oma üliõpilaspõlve kasvatuse Frat! Dorpatensises on saanud. Dr.Mihkel Weske, kes oma hariduse teatavasti ju Leipzigis sai, kuulus sealgsesse korporatsiooni "Lipsia", kus ta omal ajal koguni esimehena oli tegutsenud.

Laul käib üle kõige...

Ühe laulutõlke sünd 40 a. tagasi

Paul Mägi

SEE OLI 40 aastat tagasi. Kotalda väikesel konvendi korteril Peterburis, Vassiili saarel oli mingi maagiline külgetõmbe jõud. Seda päeva ei olnud, kus G!G! peale ei mindud. Oli päevane töö tehtud, loengud kuulatud või laboratooriumist vabanetud - oli tee selge, kuhu minna. Ja seal siis oldi - vahel kahekesi, enamasti aga kolmekesi või rohkemgi koos - ja tegevust leidus kogu aja. Kui juut otsa lõppes, asuti paukima või klaverit mängima. Aga kui vähemalt 3 noest koos oli, siis läks laul lahti. Ning laule oli igasuguseid ja keegi ei laulnud raamatust, vaid ikka peast. Lauldi vahel tundide kaupa. Kui harva juhtus, et viis ei olnud päris selge,siis tuli klaver appi võtta. Algul oli häda, ei olnud meeleolu kohaseid eesti - keelseid laule. Leidus ju küllalt eestikeelseid kauneid ja keni isamaalaule ja muid sentimentaalseid viise, kuid noor üliõpilane eelistas midagi meelelolukamat ja hoogsamat. Magister cantandil oli siis ülesandeks mitte ainult laulu õpetada, pilli mängida, hääli seada ja cantust juhatada, vaid ka uusi laule serveerida. Said siis mõned originaalsed eesti laulud arhiividest välja otsitud, kuid tuli asuda ka tõlkimisele. Siin oli hinnatud abiliseks confr! Jüri Ümuts, kes ise küll suur häälemees ei olnud, kuid siiski kaasa armastas laulda. Eriti armastas ta rõõmsaid tudengilaule. Nii sai temast üks paras saksa üliõpilaslaulude tõlkija. Tema tõlgetest on ko-

gu eesti üliõpilaskonnas levinud "O burssi hiilgus endine", "Krambambuli" ja mitmed teised. Ma kardan, et mitmed tema tõlgetest on kaduma läinud - ja vist jäädavalt. Püüan aga unustuse hõlmast päästa üht tema tõlget, mis minu vanas "piiblis" alal on hoitud.

See oli 19.nov.1915.a., kui istusime kõik rõõmsalt koos CIQ!. peal - järgmisel päeval pidin ma vene sõjaväkke ära sõitma. Oli nagu ärasaatmise õhtu. Ja nii siis õlle ja laulude vahel Jüri kadus teise tuppa, oli seal nii pool tundi, ja siis oli ta mu "piiblisse" järgmise sissekande teinud:

19.nov.1915 kell 12.30 öösel.

Kui armsamat nägin ja ligemal sain,
siis mõtlesin: ergo bibamus!
Ta põgenes minu eest. Seisma siis jäin
ja ütlesin tasa- bibamus!
Kui neiu mind sundleb ehk kaisutab ka,
ehk kulmusi kortsus, taganeb ta,
mis mund, kuni paremat miskit ei saa,
kui armsasti: ergo bibamus!

Kui saatus mu kutsub nu sõprade seast,
siis rõõmsasti: ergo bibamus!
Kies väikene kotike, lahkun te reast,
veel rõõmsamalt: ergo bibamus!
Suur olgu ja raske ka saatuse vaen,
kuni rõõmsate elu ma õitsemas näen.
Sest rõõmsale abiks on rõõmsate laen!
Nii,vennad, siis: ergo bibamus!"

Kallile confr! Paulilo mälestuseks Jüri U.

See on tõlge õige populaarsest saksa üliõpilaslaulust "Ergo bibamus", koisest ja kolmandast salmist. Ma ei tea, kas Jüril oli juba varem esimene salm tõlgitud, aga seekord mitte kaasas, kuid need kaks salmi tõlkis Jüri samas poole tunni jooksul.

"Ergo bibamus" on hoogne, meloodiline laul, mida tol ajal väga sageli lauldi. Meie laulsime seda saksa keeles, kuid ka vene keeles (Neo Rutheenlaste tõlge). Oleks kahju, kui see ilus laul Rotaalias täielikult unustushõlma ära kooks.

Jah, kus nad kõik on, kes sel õhtul nii rõõmsalt koos istusid ja laulsid? Jüri Uluots puhkab juba 10 aastat Rootsi mullas, Kaarel Martini viisime mineval aastal siin puhkama, Johannes Tuntsi mõrvasid enamlased Leningradis, Karl Viiburman on maetud ka siin USA-s, Ott Tief vaevleb vist kusagil Siberis. Ainult Mihkel Lunt Roctsis, Fred Tomingas Kanadas, Villem Tomingas ja mina USA-s - meie oleme veel järele jäänud! Ja see laul! Ergo bibamus!

Kes küll ütleks, kui kauaks veel?

MÕTTEID KORPORATSIOON ROTALIA TEGEVUSE ÜLE

H. Sandström

Poleemika meie organisatsiooni probleemide üle on kestnud "Meie Sides" juba hulga aega. On sõna võetud ja vaieldud isegi nii põhiliste küsimuste kallal, nagu Rotalia õigus olemisele ja tegutsemisele. Suurem osa ülestõstetud kriitikast on kahtlemata positiivne ning ülesehitav, või vähemalt tahe selles suunas, kuid ka negatiivseid sõnavõtte on esile toodud. Komistuskive leiame nii mitmel pool, kuid väga kehvad mehed oleksime, kui me iga kivi taha kössitama jääksime. Me leiame raskusi nii organiseerimisastmes kui ka tegutsemise ajal, kuid need raskused ei ole kaugeltki mitte ülesaadamatud. Juba see fakt, et raskusi arutatakse ja sõelutakse, näitab, et meil leidub tahet lahendusi leida. See omakorda tagab Rotalia arengu.

Üks väga elavat käsitlust leidnud teema on meie "noorte ja vanade" omavaheline läbisaamine. Kui ühed vaatavad teiste kui "silla-inimeste" peale ja need omakorda liigitavad esimesed "alaväärtus-kompleksidega ajavooludesse takerdunud maailmakodanikeks", siis on täitsa selge, et probleem on tehtud ülespuhutud kolliks.

Tuues sisse meie vendlusorganisatsiooni idee, et noorus peab võitlema vanemate ja vanemad noorte vastu, surname Rotalia põhimõtted ja hülgame iseennast. Loomulik on ju erinevus vanade ja noorte vahel, aga milleks peaksime seda fakti negatiivselt mõistma. Kas me ei saaks seda "silda" ära kasutada, mis seni on seisnud sammaldanud seisukorras. Arvatavasti ehitati see sild kunagi otstarbe põhjal. Näiteks puuduvad meil noortel kogemused ja tasakaal ja neid me vaevalt saavutame enne, kui ise jõuame "sammaldanud sillani". Omaltpoolt anname organisatsioonile vektoriaalse karakteri, s.o. suuname kõik jõud tulevikku. Igaüks meist otsib eluteed ja tõde ainult endale, ja siinjuures tahame vältida kõike "prevabritsee - ritud" ja pealesunnitud tõdesid.

Konvent on see organ, mis lubab meil omavahelises koostöös ja rivaliteedis esile tuua ja arendada iseloome ning kaitsta enda tõekspidamisi, tundes mitte pilget vigu tehes, vaid positiivset kriitikat.

Selliselt vaadeldes Rotalia konventi leiame, et sellel on põhiline õigus eksisteerimiseks. Teiseks on meie kui eestlaste ülesanne ja püha kohustus teenida Eesti rahvast ja maad. Praeguses olukorras saame Eestit teenida paremini sellega, et organiseerime paguluses viibiva akadeemilise nooruse eestimeelsesse üliõpilasorganisatsiooni. Mitte miinuseks - plussiks on see asjaolu, et organisatsioonil on olemas vaim ja traditsioon. Sellises õhkkonnas ja teiste akadeemiliste noortega tihedalt läbikäies kasvab noortest harmooniline isiksus.

Tuleb aga meeles pidada, et traditsioon ja tõekspidamised järjekindlalt arenevad ja rikastuvad. Iga juurdetulev liige annab oma panuse võimete kohaselt. See kõik integreerub pidevalt kasvavaks varamuks. Nagu iga sellise arengu juures, peaks ka Rotalias loomulik olema, et osa tavadest, mida kunagi võeti kui endastmõistetavat, on arengu vältel kaotanud tähtsuse ja peaks visatama aegade kolikambrisse. Kui mõnda sellist triviaalsust peale sunnitakse, võib see mõjuda isegi veidrana. Inimkonna kujutlus väärtuste üle muutub põlvest põlve ja sellega kaasas peaks ka muutuma meie organisatsioon. Lootusetult jääksime siis kängu, kui me oma tegevuse

rajame mineviku arusaamadele. Rotalia varamus on palju väärtusi ja palju ilusaid traditsioone nii Peterburi, Berliini kui ka Tartu ajastust, millest meie noored teada tahaksime ja millega meie oma nüüdset tegevust saaksime huvitavamaks muuta, kuid vale taktika on, kui need traditsioonid seaduste korras meile edasi antakse.

Tähtis osa on Rotalia konvendil täita noorte akadeemiliste inimeste ühiskondlikus kasvatuses, haarates praegusel juhusel ka mõnel määral noorte distsiplinaarset kasvatust. Endavanuste ja vanemate rotaluste seltskonnas õpib iga noor rotalus teistest aru saama ja lugupidama nii nagu ta soovib, et teised temast lugu peaksid. Aga ärgem siinjuures ka unustagem, et tähtis ei ole distsipliin distsipliini pärast, vaid et see oleks üheks abinõudest sihi saavutamisel, s.o. parema inimese kasvatamisel.

See, mis eespool on kirjutatud, on kirjutatud mõttevahetuse korras ja on otsene tulemus allakirjutanu senistest mõtetest, mis on tekkinud Rotalia töö ja probleemidega kokku puutudes. Siin esinenud mõtted ei pretendeeri mingile tähtsale kohale Rotalia mõttemaailmas, vaid tahavad ainult olla üks lüli meie meie ikka kompaktsemaks muutuvas mõtteketis. Lõpuks tahaksin veel teha ettepaneku meie "vanade-noorte" probleemi lihtsustamiseks sel teel, et ristime rotalused ümber "senior-rotalusteks" ja "junior-rotalusteks". See teeb olukorra kergemaks, sest traditsiooniliselt kõlavad "senior" ja "junior" väldivad palju ebameeldivusi, mis on ühendatud "vana" ja "noore" mõistega. Niisiis, seniorid ja juniorid -

v i v a t! c r e s c a t! f l o r e a t Rotalia!

.//.

Kadumaa kevades.

Noor on kevad, mis põhja kaljudel
tulisi jalu tuikab,
hällides vete vahuseil harjadel
sõuab ja huilab ja huikab.

Suur on taevas, mis kodu kaskedes
silmili unne vajub,
kevade kaja uljastes rõõmudes
helab ja helgib ja kujub.

Noor on süda, mis kodu saludes
taevaga võidu tuikab,
kevade sünni kirgastes valudes
tuksub ja tajub ja tuikab.

Johannes Kaup

Meie ja "Meie Side"

Johannes Kaup

ALLAKIRJUTANULE silmahakanult vähemalt kahel korral on selle väljaande veergudel paari viimase aasta jooksul "Meie Side" sisu- ja toimetamisprobleemide kohta sõna võetud. Küllaldane süvenemine ja küsimuste väljakasvamine otsesest tööst on olnud sõnavõttude asjalikkuse ja rea heade mõtete tagatiseks. Ometi näib, et küsimuse juures ühte kõrvalist asjaolukest silmas peetud ei ole: ajakirja toimetamine on ajakirjanduslik töö ja vajab heade tulemuste saavutamiseks peale töökogemuste ka mõnes ulatuses teoreetilist ettevalmistust.

Kui sellelt seisukohalt "Meie Side" seniseid numbreid vaadelda ning hinnata, siis ilmneb, et nende suurimaks puuduseks ei ole mitte ebakorrapärane ilmumine ega ka paljundustehnika mitmepalgelisus, vaid eeskätt sisu organiseerimatus, proportsioneerimatus ja seega igale numbrile tema ilme ja sisuvahekorra kindlustamatus.

Niisamuti, nagu ajalehte ei saa toimetada ainult uudistest, vaid sinna kuuluvad valitsevad ja kõrval-uudised, juhtkirjad, päevaprobleemid, artiklid, vested, joonealused jne., ei saa ühtki ajakirja koostada juhuslikult kogunevast materjalist, vaagimata selle sisulist iseloomu ja üksikute kirjutiste pikkust üldruumi mõõtmeis kui ka omavahel. Toimetaja, kes võtab endale numbri koostamise ülesande, võtab endale ka vastutuse selle eest, et number oleks koostatud kõigepealt vastavalt selle mõttele ja ülesandele, et see oleks mitmekesine, et sisu mitmesugused osad oleksid tasakaalus omavahel kui ka numbriga tervikuna jne. Toimetaja peab olema see, kellel on teada oma kaastööliskonna kirjutamisvõimete skaala ja võimalikult olemasoleva ainestiku tooraine ilme. Toimetaja peab olema ka see, kes annab ajakirjale tema suuna ja ilme. Ainult kindel organiseerimine võimaldab toimetajal numbrit elavalt kavandada ja sellele ilmet anda. Mitte juhuslikult ei ole tegevtoimetaja enamasti tähtsaimaks meheks toimetuses. Kogu juhuslikult tema kätte saabuv kaastöö ei ole muud kui kõrvaline täiendus, mille tähtsust toimetaja alles rikkalikke tegeliku töö kogemusi omades tundma ja hindama õpib. Igal juhul jääb tegevtoimetaja isikuks, kes peatoimetajalt saadud poliitilise suuna alusel väljaandele selle ilme ja hinge annab.

Neid tõdesid teades ei julge allakirjutaja, kellel on olnud õnnelik juhus umbes 15 aasta jooksul ajalehtede ja ajakirjade toimetamisel vastutavalt tegev olla, jagada mõtet, et "Meie Side" toimetamist võiks väikese taskuraha eest teostada ükskõik kes. See tundub ajakirjandusliku kutsetöö ränga alahindamisena, - selle kutsetöö alahindamisena, missugusel on leidunud küll võrdlemisi palju katsetajaid, kuid millisele noorte jõudude juurdekasv alati hirmuäratavalt väike on olnud. Kõiki nõudlusi, milledest mõned väga suured (nii et sundisid Eestiski tingimata õigusteadust õppima) ei ole siinkohal põhjust arutada. Kuid vahet tuleb teha kõigepealt reporteri ja ajakirjaniku, sealt edasi n.n.fiksum-reporteri, osakonna toimetaja ja siis tegevtoimetaja vahel.

Konkreetsemalt "Meie Side" juurde minnes peame küll kõigepealt konstateerima, et oleme selle väljaande "ajakirjaks" nimetanud, kuid seejuures bülletääni omadustele truuks jäänud. Teenime informatsiooni ja diskuteerime oma kodukorra struktuuri, vahel ka põhimõttelisi küsimusi, seejuures aga sisu väljaehitamist eriti rõhutamata. Kas täidab "Meie Side" antud olukor-

ras sellisena oma ülesannet? Kui palju on ilmunud selle veergudel materjali, mis "Meie Side" kui ühe akadeemilise organisatsiooni väljaande väärtuse püsivaks muudab ja selle väljaande uurijale vajalikuks teeb?

Olukord ise tingib siin olulisi reforme. Kõik katsed rahvuslike ja kodumaiste teaduste võimaldamiseks eesti üliõpilastele, välja arvatud Rootsi, on kas tähelelepanematuks jäänud või ainult lubadustesse surnud. Kuigi see mingi rahuldav lahendus ei ole, on ometi ka poole lahendusena otstarbekohane, et "Meie Side" seesuguseks foorumiks välja arendataks, kus rotaluste mitmealalised uurimised järjekindlat avaldamist leiaksid. See ei ole midagi muud, kui järele jõudmine näit. Sakala koguteosele või EÜS-i bülletäänile. Kui selliseid uurimusi esialgu ka ainult vanemad rotalused teostavad, on nende töötulemused sel teel esiteks noorematele kättesaadavaks tehtud ja teiseks noorematele tõuge antud sama teed järgneda. Ajakiri ise on võitnud akadeemilist kaalu ja ta nimi allikana püsivaks muutunud.

Selle olukorra saavutamine eeldab allakirjutaja arvates kahte asjaolu. Esiteks suurema tähelepanu omistamist vastava raamatukogu soetamisele ja teiseks toimkonna moodustamist, kes pikaajalise ettenägelikkusega uurimistööde jaotamist korraldama asuks. Raamatukogu vajadusest oli juttu paar numbrit tagasi. Allakirjutaja tahaks siinkohal täiendavalt veel ainult sel le raamatukogu teadusliku osa vajadustele ja mõttele tähelepanu juhtida. On viimane aeg Saksamaa turgu ära kasutada, et sealt hädavajalikku hankida. Kes sellest sisuliselt huvitatud on, leiab täiendavaid andmeid allakirjutaja mõni aeg tagasi alanud seeriakirjutisest ajalehes "Meie Elu"peal kirja all "Eesti-ainelise raamatukapi ees". Meie kirjastustegevus on silmapilgul mõneti küll jälle nii traagilises olukorras, et hea tahtmise juures sinna sisse lülitudes võimaldub "Meie Sidet" kui ka siinkäsitletud vajadust kirjanduse muretsemiseks isemajandaval teel katta.

Toimkonna osas ei näe allakirjutaja paremat teed, kui moodustada see koosseisus vil! kogu kirjatoimetaja, koondise sekretär, konv! olderman ja kolmas senior ning mag! referendi, eeldades muidugi, et neid kohti täites vastavaid nõudeid silmas peetakse. Sel teel peaks kõik eeldused siinkäsitletud vajaduste saavutamiseks ja "Meie Side" sisuliseks tõhustamiseks loodud olema. Võib-olla hakkab siis ka ajaloo küsimus paigast nihkuma.

On kindel, et paljud neid ridu lugedes küsivad, miks allakirjutaja ei ole oma nõudeid selle numbri raamides ise täitnud. Käesoleva numbri puudustes on nende ridade kirjutaja teadlik. Ometi tahaks ta juhtida lugejate tähelepanu kõigepealt J.Pedaku artiklile "Korporatsioonidest Tartu ülikoolilinnas", mis moodustab kolmandiku pikemast käsikirjast. Artikli ülejäänud osad - "Eesti korporatsioonid E.V.Tartu Ülikooli juures" ja "E. korporatsioonid väljaspool Tartu Ülikooli" - annab toimetaja ühes valminud numb riga edasi, samuti J.Pedaku nõusoleku kirjutada ühe lähema numbri jaoks uurimus "Rotalia Teises maailmasõjas" ja käsitleda eraldi vaatluses " Maakondlikke kogusid ja üliõpilasseltse vabas Eestis". On järgnevate numbrite toimetaja ülesanne neid materjale vastavalt ära kasutada ja neile lisa muretseda.

Allakirjutaja enda sulest umbes aastase tööna valminud uurimus "Eesti riigilipu tee" oma üle 100-lk.mahuga pidi selle numbri raamidest loomulikult välja jääma, kuna algselt "Meie Side" jaoks mõeldud uurimus "August Mälgu loomingu suundadest" tuli mitmesugustel põhjustel enne selle numbri ilmumist "Tulimullale" anda ja on selle ajakirja k.a. teises numbris avaldatuna kõigile kättesaadav. Nõnda on allakirjutaja seda tööd siiski jõudumööda juba isiklikult teha püüdnud, mille vajadust ta siin rõhutab. Tuleb loota, et selline töö meie ridades süveneb ja ilmumisvõimalusi leiab.

VÄLKVALGUST EKL JUUBELEILT

EKL-u kommerss Saksamaal

EKL Saksamaal pühitses oma 40.aastapäeva 27.märtsil ühes järgneva kaatripäevaga Tübingeni läheduses asuvas lokaalis "Waldhörles". Osavõtjaid oli 15, neist 3 külalised. Eesti korporatsioonid olid esindatud järgnevalt: Rotalia - 1, Vironia - 2, Sakala - 5, Frat. Estica - 1, Ugala - 1 ja Frat.Tartuensis - 1 ning Tehnola - 1. Kõige tugevamini oli esindatud Augsburg - 5 esindajat ja 2 külalist. Sõit kohale toimus mitmekordsete autoviperustega, mis tingis hilinemise. Seetõttu paiskus ametlik osa segamini ja kavatsetud koosolek jäi ära. Kahjuks andis ametlikus osas ennast tunda mitme asja unustamine. Rotalia vil! Paul Mägi oli EKL-u asutajaist ainuke, kes oli saatnud oma tervitused. Ametlikule osale järgnenud koosviibimine ühes kaatripäevaga möödus ladusalt ja tujuküllaselt. Samas andis korporatsioon Sakala, kelle käes EKL-u presideerimine püsis mingi kokkuleppe alusel 1951.aastast saadik, selle korporatsioon Vironiale üle.

EKL-u juubelipidustused Montrealis

11.veebr. toimus EKL-u õlleõhtu Victoria Hall'is, Montrealis. Osavõtjaid 69, nendest 9 rotalust. Õlleõhtu alguses esitas vil! T.Leete ettekande prof. J.Uluotsast tema 10.a.surmapäeva puhul. Esmakordselt Montrealis võttis sellest üritusest osa ka kartellis olev korp! Leola, kellel Montrealis 8 liiget (Leola liikmete koguarv vabas maailmas on 25!)

EKL-u 40.a. juubelipidustused Montrealis viidi läbi "Väinla" presideerimisel 2.aprillil asjakohase pidulikkusega.

Kell 15.15 algas EKL-u kommerss "Royalmount Hallis" Town of Mount Royalis, millest osavõtjaid oli 83. Külalisena võttis osa ka lätlaste esindaja. Kommerssi alguses toimus pidulik korp! Leola EKL liikmeks vastuvõtmine. Kogu Leola Montreali pere sammus saali, eesotsas sen.Liidumäega, kes andis tõotuse olla vääriliseks EKL-u liikmeks ning võttis seejärel istet senioride lauas - senini tühjalt seisnud toolil korp! Frat.Liviensise ja korp! Revelia vahel. Järgnes EKL-u seniori F.Kuhi sõnavõtt tervituseks ja cantus "Hellad vennad". Kõne isamaale frater esticus J.Köhlerilt, millele järgnes hümn. Kõne EKL-ule pidas vironus Hanno Kompus, kes oli EKL-u asutamise ajal korp! Vironia seniorina juhtivalt tegev EKL-u asutamiskoosole kute juhtimisel 1915.a. märtsis. Järgnes cantus "Kaunistagem Eesti kojad". Kõne manalasse varisenud ja teadmatuses viibivate kaasvendade mälestuseks pidas ugalensis K.Raudsepp, millele järgnes "On vendadest".Järgnes kõne Alma Materile tehnolus A.Lahilt ja "Gaudeamus".

Järgnevalt asetuvad vandevanemad ja abid senioride laua taha,mille kohal vapi asemel suur hõbedane "EKL - 40" valgel taustal, ümbritsetud mõle malt poolt sinise kangaga (sinine või valge esineb kõikide EKL-u liikmete värvides), ja alustavad "Vaigistage kõne kõmu..." Meiepoolseks vandevanemaks oli confr! Juhan Kivestu. Vennastustseremonii lõppedes vägev "Gaudeamus" ja osavõtjate pildistamine. Rotaliast osavõtjaid 11 (4 vil!, 6 t!ll , 1 reb!), s.o. 100% Montrealis kohalviibivatest liikmetest.

Samal õhtul algusega kell 20 toimussamas EKL-u pidulik perekonna-õhtu, osavõtjaid koos külalistega - teiste eesti akadeemiliste organisatsioonide esindajad abikaasadega - oli 124. Pidu kestis ülevas meeleolus kuni kella 3-ni. Rotalia perest osavõtjaid 16.Sündm.filmis ja helil.confr! J.Müürsoo.

EKL-u juubelipidustused New Yorgis

New Yorgis toimus EKL-u asutamise 40.aastapäeva tähistamine piduliku aktusega 27.mail Eesti Majas, millest võttis osa umbes 20 rotalust. Aktusel esines kõnega vilj Paul Mägi.

Laupäeval, 2.aprillil toimus samas EKL-u 40.a. juubeli-kommerss, millest 91 korporandi hulgas võttis osa 15 rotalust - 6 vilj, 6 confr ja 3 reb Kommerssil teostus ka korp Leola pidulik vastuvõtmine EKL-u liikmeks

:::::::::: KIRJADEST JA MÄRKMIKEST ::::::::::

Sisukaid ridu Inglismaalt

Ühes k.a. algul kirjutatud kirjas märgib vilj dr.Endel Aruja muuseäs: "Su teisele kirjale vastamine viibis, kuna ma kogu jõulu aja olin väga kibedasti ametis maalri, puusepa ja puhastaja töös. Uueks aastaks, kui r i s t s e l i s e d (toim.sõrend.) saabusid, olin veel ametis nagide ülespanemisega ja Lossmani tuleku ajaks sain ka välja trepile lambi valmis. Uue maja ja osalt ka mööbli tegemine on majanduslikult sobiv, kuid aja sööb ära."

"Kirjutan selle kirja ise..."

Confr Gusten Lutter, kes pärast abiellumist läinud aastal Wilmingtoni(Del.) elama asus, on sinna püsima jäänud. K.a. märtsikuul sündinud Clyde-Otti ootab igal juhul kahe keele õppimine, kuna ta ema eesti keele alal juba nüüd suuri edusamme teeb. Ühes nende ridade kirjutajale saabunud eestikeelses kirjas palub ta üsna asjatult mõningaid vigu vabandada, "kuna Kustit kodus ei ole ja ma kirjutan selle kirja ise..."

Uus abielumees

9.aprillil toimus New Yorgis, Eesti Ev.Luteri-usu kirikus reb Arvo Jalajase laulatus Nancy Keene'ga. Noorel abielumehel tuleb siirduda lähemail päevil armeesse.

Karl Laantee ordineeriti

17.aprillil kell 4 p.l. toimus New Yorgi Pauluse kirikus confr Karl Laantee ordineerimine luteri pastoriks, kellena ta siirdus teenima kahte kogudust Virginias. Sündmusele elasid kaasa ka paljud rotalused.

Uuel teenistuskohal ei ole confr Laantee piirdunud ainult koguduste teenimisega vaimulikuna, mis selles ümbruses küllalt suurte raskustega seotud, vaid on jätkanud ka publitsistlikku tegevust raudse eesriide taguse olukorra selgitamiseks. Ühe viimase artikliga ilmus ta sulest "United Lutheran Publication House'i" väljaandel ilmuvas nädal-ajakirjas "The Lutheran" (Nr.32 - 11.mai 1955) 3-lk.artikkel pealkirja all "America's Voice Speaks of Faith".

Soomlased soovivad sõpruse süvenemist

Nagu Varsinais-Osakunta 49.aastapäeva pidustustest 26.märtsil Helsingis osa võtnud confr A.Suursõõt teatab, on soomlased avaldanud soovi sõp

russuhete senisest laiemale alusele viimiseks. Senine suhtlemine sõprus-lõepinglastega on olnud seni teatavasti ainult Rootsi koondise õlul.

Rotalia koondis Chicagos tegutseb

Pärast Rotalia koondise asutamist Chicagosse on seal tegevus märgatavalt süvenenud. Pärast confr! R.Mägi lahkumist täidab Chicagos oldermani kohuseid confr! A.Tomusk.

Rotaluste kultuurilist tegevust

Vil! Ilmar Tammelo on avaldanud Austraalias ilmuva "Meie Kodu" veergudel mitmeid filosoofilisi artikleid kirjandusliku loomingu olemuse ning tekke taustal. Tema rahvusvaheliselt suurt tähelepanu ja tunnustust äratanud saavutuseks on aga kaasautorlik panus prof. Julius Stone'i kapitaalsele teosele rahvusvahelise õiguse alal, "Legal Controls of International Conflict". Kõnealune 900-lk. teos on kirjastatud Maitland Publicat. poolt Sydneys, Stevens and Sons poolt Londonis ja Rinehart and Co poolt USA-s.

Confr! Jüri Mandre on jätkanud edukalt komponeerimist, eriti mees- ja segakoori laulude alal. Andmetel, mida ta ise keeldub kinnitamast, on tal ulatuslikuma tööna valmimisel operett.

Confr! Joh.Kaupil on valmimisel E.Kerni idarinderaamatu "Suur joobumus" tõlge, mille väljaandmiseks ühe eesti kirjastuse poolt autoriga leping sõlmitud. Sama autori sulest ilmus viimases "Tulimulla" numbris põhjalikum uurimus August Mälgu loomingu probleemidest.

Sulev Kelder 60-aastane

4.juunil tähistas New Yorgis oma 60-nda aasta sünnipäeva vil! Sulev K e l d e r, mispuhul paljud rotalused teda ja ta perekonda õnnitlemas käisid. Kogu päeva oli Sulevi külalislahke kodu kaasvendadele avatud ning õhtused tunnid veedeti ehtsas burshi-vaimus, cantuste kõlades koos."Meie Side" usub, et ta kogu Rotalia südamehäälT tabab, kui ta kogu korporatsiooni pere nimel vil! ja ksvil! Kelderit tema niiid juba möödunud märkpäeva puhul veel kord südamest õnnitleb ja siit alt lõuna poolt kolmekordse "vivati" New Yorki lähetab.

Sulev Kelder sündis 4.juunil 1895 Võrumaal, Kooraste vallas,põllumehe pojana. Õppis Otepää ja Tartu Treffneri gümnaasiumis, mille 1917.a. lõpetas. Õppis Tartu Ülikoolis algul keemiat, siis metsandust. Tegutses Kastre Peravallas Õppemetskonna ülemana, Harjumaal Kloostri metskonna ülemana ja Virumaal Alutaguse revident-metsaülemana. Alates 1931.a.oli Sulev Kelder Võrus revident-metsaülemaks. Põgenes sealt Saksamaale, kus töötas kuni laagrisse siirdumiseni metsa taksaatorina.

Alates Augsburgi laagrisse siirdumisest töötas laagri ametnikuna.1949. aastal emigreerus USA-sse, algul lõuna poole, siis New Yorki.

S.Kelder on neid väsimatuid mehi, keda kohtasime Eestis küll metsaühin gute juhatuses, küll haridusseltsides, kaitseliidus, skaudi-sõprade seltsi juhatustes, Võru Kandle Seltsis esimehena jne. Noortesõbrana ei ole Sulev siingi USA Eesti Skaudisõprade Seltsi juhatusest eemale jäänud. Rotalia perre kuulub S. Kelder alates 1924.aastast.

Seltskondliku töökoorma kõrval väljaspool on S.Kelderi kodu alati sõp-

radele selleks avatud sadamaks olnud, kus niihästi peremees kui ka tema alati heatujuline koldehoidja sisseastujale avatud südamega vastu tule - vad. Tagasihoidlik ja vaikne, seejuures siiras, sõbralik ja aval - sellisena on Sulev Kelder oma kodule ja selles valitsevale õhkkonnale iseenda ilme andnud.

Pigistame, kallis Sulev, confraterlikus sõpruses Sinu kätt ja loodame, et Sa üle 60-ne jõudnult sini-must-rohelise värvikolmiku truu pereliikmena senise õnneliku käega selle värvikolmiku sini-must-valgega ühendades üle oma kodu ja jätkuvate aastate laotad - õnneks iseendale ja eeskujuks noorematele kaasvendadele, kelle sõprus Sind saadab.

Ühe artikli õienduseks

Asjaolude selgituseks olgu teatatud, et allakirjutaja artikli ilmumine eelmises USA-s ilmunud "Meie Side" numbris tuli autorile ebameeldivaks ja suureks üllatuseks. Kõnealune vastus confr! Hellar Grabbile tema sõnavõttude puhul Rotalia probleemidest on kirjutatud tubli aasta tagasi, kohe pärast tema artikli "Rotalia nooruse ja järelkasvu probleeme" II osa ilmumist "Meie Sides" nr.1,1954. Pärast pikemaid isiklikke jutuajamisi mitme vil! ja confr! New Yorgis, Lakewoodis ja mujal läinud kevadel ja suvel ning asjaolude arutamist confr! H.Grabbiga isiklikult teatasin ma artikli tagasivõtmisest, kuna selgus rida asjaolusid, mida mina vastuse kirjutamisel ei teadnud. Artiklit mulle tagasi ei saadetud ja ma lugesin küsimuse likvideerituks. Seda üllatavam on nüüd kogeda, et pärast aasta möödumist, missuguses ajavahemikus confr! H.Grabbi on mitmel korral praesidiumi koosseisus konvendi juhtimisest osa võtnud ja praegugi seniorina toimib, on leitud olevat võimalik ilma autori poole pöördumata selle kirjutise "Meie Sides" avaldamine.

Kuna mitmed aktuaalsemad küsimused vahepealsel kõnelusel confrater Grabbiga selgitatud olid ja ühtlasi ühisele seisukohale oli jõutud,et Rotaliat mitte viljatutes omavahelistes vaidlustes, vaid ühises töös edasi saab arendada, siis pean oma kohuseks siinkohal confr! H.Grabbi ees vabandada, et kõnealune kirjutis minust mitteolenevalt siiski avaldamist on leidnud. Olen veendunud, et confr! H.Grabbi vahepealsetes juhtivates üles -annetes palju oma selleaegsetest murrangulistest ideedest kas teostada on suutnud või tegelikkusega kohtudes neist loobuma on pidanud.

Täielikule eksiteele näib confr! H.Grabbi olevat sattunud oletuses,et ma oma artikliga kunagi tema isikule oleksin tahtnud kallale tungida. See arvamus on põhjendamatu ja väär, kuna ma seda artiklit ei ole kirjutanud ühegi isiku vastu, vaid Rotalia kaitseks, võttes seejuures aluseks confr! Grabbi poolt konstrueeritud postulaate ja toetudes teiselt poolt rahvusliku üliõpilaskonna vaimse kontinuiteedi äraproovitud nõudeile,mis minu arvates eriti kehtivad peaksid olema. Missugustena mina neid nõudeid antud olusuhetes näen, selle juures olen ma peatunud teistes sõnavõttudes selle numbri raames.

Kui minu teadmata ja minu tahte vastaselt avaldatud artikkel mõningates lausetes või lõigetes siiski teissuguse mulje jätab, siis saab seda ainult lapsus linguae või lapsus calami arvele kirjutada. Kahjuks puudub mul ka sellest artiklist, nagu kõikidest minu kirjutistest ärakiri.

Loodan, et confr! H.Grabbi kõiki neid asjaolusid teades ilmunud kirjutisest enam mingeid seal olematuid ega sinna kavatsematuid kallaletunge

oma isikule ei otsi, vaid konvendi juhtimisel jõulise ja andeka seniorina nende rohkete ideede alust ka tegelikkuses tõendab, mis ta üle aasta tagasi püstitas. Selles mõttes soovin talle õnnelikku kätt ja raugematut energiat samas sõbralikus confraterluses, nagu ma seda tema vastu olen tundnud ja edasi tunnen.

Johannes Kaup,Rot!

Tükk Tartu vana tudengielu H.v.Hoerneri jutustuses

Idasõjakäigus jäljetult kadunuks jäänud saksa kirjanik Herbert Hoerner on oma rikkalikus Balti-ainelises loomingus (Suur puu, Tsaari naiskutsar, Hall ratsamees, Laine j.t.) ühe jutustuse - "Viimane kuul" - Tartu vanale üliõpilasromantikale, eriti püstol-duellile ja sellega kaasnevale pühendanud. Peategelaseks jutustuses on ilmselt korp! Curonia või Livonia värvikandjad oma aja vaimus, kusjuures tegevustik vaheldumisi Riia as ja Tartus areneb. Sama meisterlikkusega, nagu H.v.Hoerner oma teised Balti-ainelised tööd ülesehitab, käsitleb ta siingi ainet, osutades erilist kallakut psühholoogilisele ainesse süvenemisele. Töö on elav, huvitav ja ainulaadne.

Arvestades "Viimase kuuli" sisuomadusi ja selle huvipakkuvust nii nooremale generatsioonile, kellele see tükk vana üliõpilaselu lähemale toob, kui ka vanematele "heade minevikupäevade" meenutajana, tahaks allakirjutaja asjaosalise saksa kirjastusega valitsevat head suhtlemist arvestades arvamust avaldada, et teose tõlkeloa saamine üsna soodsalt võiks toimuda. Teose mahtu - 76 lk. saksa keelest - arvestades ei ole kahtlust,et selle väljaandmine ennast kogu Rotalia poe teose levitamisse rakendudes ära tasub ja mõningaile üritusile senisest soodsama hinna aitab rajada.

J.K.

Kummaline kirjutis korporatsioonidest

Pealkirja all "Vana vedelik vanades vaatides?" avaldab Rootsis ilmuv "vabameelsete ideede foorum" "Vaba Eesti" oma k.a. esimeses numbris initsiaal "M.L." sulest pikema kirjutise saksa korporatsioonidest, kust loeme muuhulgas järgmist:

"Kõrvuti siira tahtega elujõulise demokraatia kindlustamiseks tõstavad pead nii mõnedki kummitused "vanast heast ajast".

Ühe niisuguse kummitusliku nähte võtab vaatlusele Winfried Böll paaris artiklis Euroopaliikumise rahvusvahelise noorsoosekretariaadi häälekandja "Jugend Europas" detsembri- ning jaanuarinumbrites." Edasi nimetab autor saksa Burschenschaftide kolmandatel sügispäevadel Berliinis esinenud liiduparlamendi saadiku Gille sõnavõttu, milles olevat nõutud kõikide nende alade taasühendamist, mis "kas kirjutatud või jumalike seaduste põhjal Saksamaale kuuluvad, kusjuures 1937.a piirid ses suhtes mingil moel küllaldased pole". Böll leidvat, et "korporatsioonid võivad kaugemas perspektiivis määravalt kahjustada noori saksa, vabadusmeelseid-demokraatlikke püüdlusi, sisendades noortele inimestele läbini väära pildi ühiskondlikest väärtustest ning põhimõtteist - ja just nendele noortele, kes võibolla hiljem samade organisatsioonide rafineeritud "ametipatronaazhi"-süsteemi abiga jõuavad ühiskondlikele võtmepositsioonidele." Bölli sõnavõttu kommenteerides lisab "M.L." väljendi "selle vanade privileegiumideühiskonna väärnähete taasõitseng" ja ütleb, et Böll mainivat oma artiklis "nooremate tudengite teadmatust korporatsioonide üsna süngest rollist minevi-

kus" ja ütlevat, et algul olevat tudengid kinnitanud, "et ega keegi seda tembutamist nagunii tõsiselt ei võta". Kuna aga "vanade eeskujude võim tugevam oli", praegu "endised rituaalid ning "härrasmeeste-ühenduse" müstika täie au sees seisab" ja "wirtschaftswunder"-vabariigis taaselustunud biedermeier-vaimsusele korporantlusega kaasnev sotsiaalne aupaiste marjaks ära kulub", siis aitavat Bölli arvates "siin vaid korpide rüütliromantika, s.o. vormi naeruvääristamine koos järjekindla asjaliku selgitustööga noorte seas sisu osas, mis nende vormide varjus piileskleb."

Kirjutisest ei selgu toimetuse seisukoht ega ole siin vaevaks võetud ka selgitada, missuguse korporatsiooni põhimõtteid Gille esindas ja kuidas tema esinemine vastu võeti. Kahetsusväärne on aga kirjutise avaldamine sellisel kujul, sest kõikide korporantide "maadevallutajaks" tembeldamine ja korporatsiooni mõiste ühise "rüütliromantika vormi" alla asetamine ei ole õigustatud ega näita toimetuse erapooletust. Isegi Lääne-Saksamaa olukorra ja meeleolude suhtes mitte. Kui saksa korporatsioonid aga oma õigusi kommunistliku Venemaa poolt vallutatud Ida-Saksamaale rõhutavad, siis ei ole selles midagi erilist.

.//.

Kanada koondise Montreali osavõtma liikmete nimekiri.

1.Habicht,Hans - 1633 Blvd.St.Germaine, Ville St.Laurent.
2.Jorm, Aleksander - 3785Dupuis Ave.,Apt.16, Montreal 29.
3.Jänes, Lembit - Fishery Products Ltd., Trepassey, NFDL.
4.Kivestu, Juhan - 588 Westluke Ave., Montreal 29, NDG.
5.Laansoo, Felix - 5820 Souart St., Apt.15, Montreal 29.
6.Leete, Taimo - 310 9th Ave., Viile La Salle.
7. Lunin, Paul - 910 Lamer St., Apt. 4, Ville St. Laurent,c/o Tubalkainen
8.Müürsoo, Jüri - 1817 Dorchester St. West, Montreal.
9.Nõmm, Oskar - 4525 Trenholme Ave., Montreal, NDG.
10.Ojamaa, Ülo - Q.N.S.&Labrador Rly Co, Seven Islands, P.Q.
11.Raitare, Lembit - 4955 Maplewood Ave., Apt.12, Montreal 29.
12 Romman, Aimar - 1189 Seymour St., Montreal.
13.Tarendi, Alon - 4820 Borden Ave., Apt.20, Montreal, NDG.
14.Urvandi, Paul - 4865 Cumberland Ave., Montreal, NDG.
15.Erlemann, Viktor - 3007 St. Catherine St. West, Montreal.

Lühiteateid Montrealist

- 16.aprillil toimus Montrealis EKL-u presideerimise üleandmine Väinlalt - korp! Vironiale.

- 15.mail võeti 1!1! vastu Endel Arro, kes õpib 5-ndat aastat McGilli ülikooli arhitektuuri. 1.aprillil võeti 1!1! vastu Paul Lunin, kes oma tehnilisi õpinguid alustas Tallinna Tehnikaülikoolis.

- Confr! Aimar Romman sõitis kuuks ajaks puhkus- ja ärireisile Euroopasse. Lahkus NewYorgist 18.mail suunaga Göteborgi. Tagasi saabub Inglismaa kaudu jaanipäeva paigu.

- Confr! Olaf Millert (Northfield) sõidab puhkuseks Euroopasse,külastades muuseas ka Saksamaad. Laev lahkub Montrealist 9.juunil. Läbisõidul kavatseb confr! O.Millert peatuda ka New Yorgis.

- Kokkuvõte näitab, et "Meie Side" nr.1,1955 toimetamine peale rahaliste kulutuste nõudis tööpanust ümmarguselt 150 töötunni ulatuses.

Kevadkommerss kutsub

Seeaastane kevadkommerss New Yorgis toimub laupäeval,11.juunil algusega kell 18.00 Eesti Maja keldrisaalis. Kommersi päevakord on tavakohane. Kommerss on interne, kuid samas kell 20 järgnevast koosviibimisest on võimaldatud osavõtt ka külalistel.

Ilmus EKL-u nimekiri USA-s

Lühike aeg tagasi ilmus New Yorgis trükist EKL-u nimekiri USA-s, mis sisaldab kõigi 11 liikmes-korporatsiooni USA koondiste nimekirjad, nende hulgas ka alles hiljuti EKL-u liikmeks vastu võetud korp! Leola. Nagu nimistust nähtub, elab viimase 25 vabas maailmas leiduvast liikmest 9 USA-s.

O.Millert ja H.Grabbi ajakirjanduslikus tegevuses

Confrater Hellar Grabbi, kes toimib juba mõnda aega Rootsis ilmuva nn. "vabameelsete ideede foorumi" häälekandja "Vaba Eesti" esindajana USA-s,on sama ajalehe k.a. 1-ses numbris ilmunud teate kohaselt koos J.Korki, Avo Laeva ja confr! Olaf W.Millertiga toimetanud kõnealuse lehe 2-se numbri, mis pidi ilmuma aprilli lõpus USA erinumbrina. Eelteate kohaselt pidi number sisaldama kultuurartikleid, ilukirjanduslikke palasid ja aktuaalseid ringvaateid. Kuivõrd conf!confr! Grabbi ja Millert selle numbri raamides isiklikult sisu alal rakendusid, ei ole toimetusel teada, kuna ilmunud numbrit meile saadetud ei ole.

R. Palsi ootab spordisuvi

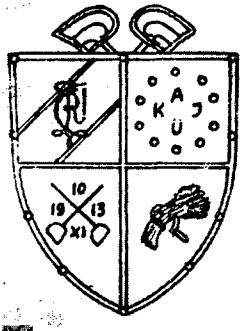
Nagu confr! R.Palsi ühest teatest selgub, ootab teda sel aastal intensiivne sportlik tegevus. Samaaegselt kevadkommersiga on ta rakendatud Spordidiiidu korraldusel Lakewoodis toimuvatel treeningpäevadel. Kuna 2.,3. ja 4.juulil on kavas korraldada Esimesed Idaranniku Spordimängud, tuleb tal selle eelaegadelgi püsivalt spordirakkes olla ja Lakewoodis liikuda.

Wilmingtonlased külastasid baltimorlasi

Kuna Wilmingtoni on kogunenud praegu 3 rotalust, missugusele arvule veel käesoleva aasta sügiskuudel lisa oodatakse, siis on tekkinud ka paremad väljavaated senisest energilisema tegevusearendamiseks, eriti käsikäes kaasvendadega Baltimore'is, kus leidub teatavasti 5 rotalust. Tulevaste võimalike tegevusaluste selgitamiseks külastasid Wilmingtonis asuvad rotalused märtsikuul kogu koosseisus paari kaasvenda Baltimore'is, kus veedeti üheskoos hulk hubaseid tunde. Eriti rõõmustavaks kujunes see visiit vil! Johannes Pedakule, kuna külastajaist kaks osutuvad tema õpilasteks ja abiturientideks Augsburgi päevilt, keda ta USA-s esmakordselt kohtas ja kellest üks on juba stuudiumi lõpetanud ja tegutseb insenerina.Otse selle nr. valmimise silmapilgul saabus uus küllakutse Baltimore'ist, seekord confr! Jüri Mandrelt.Kuuldavasti suhtleb Baltimore'iga ka confr! K.Laantee.

"Meie Side" nr. 3, 1955. (6.aastakäik). Väljaandja: Korporatsioon Rotalia USA koondis. K.o.numbri toimetas Joh.Kaup, paljundus - A.Soobert. Number ilmus 300 eksemplaris 9.juunil 1955 Wilmingtonis,Del.

KORP! ROTALIA AJAKIRI

NR. 4 NEW YORK 1955

Meie Side

Saateks.

Käesolev "Meie Side" on välja antud New Yorgi konvendi poolt, Rotalia USA Koondise rahalisel toetusel. Koheste trükivõimaluste puudumise tõttu hilines ilmumine kaks kuud, mida palume lahkesti vabandada. Materjal oli koos ja trükivalmis juba novembri alguses ja sellest tingituna ei esine selles numbris kõige uuemaid uudiseid Rotalia tegevuse kohta, kuna ma ei leidnud otstarbeka olevat neid hiljem juurde poetada. Need võite leida järgmises "Meie Sides", mis ilmub Kanada Koondise poolt väljaantuna ja milline on juba toimetamisel. Kavatsusel oli selle numbriga tähistada kümne aasta möödumist sellest päevast, kunas esimesed rebased "pagulasajastul" vastu võeti (novembris 1945, Göteborgis) ja ühenduses sellega ülevaadet pakkuda Rotalia juurdekasvust möödunud kümne aasta kestel. Kahjuks ei saabunud aga Stockholmist selles ülevaates vajalikud statistilised andmed, mille tõttu pikem ülevaade selle kohta jääb käesolevas numbris ära. Küll aga ilmuvad siin vil! I. Tammelo ja vil! A. Truusööti vastavasisulised artiklid. Muu materjal ja kaastöö selles osas ilmub loodetavasti järgmises numbris.

Käesoleva numbri toimetamisel on kasutatud tsentraalse toimetuse meetodit, kusjuures kirjasaatjad-abitoimetajad on asunud teistes Rotalia organites. Sellega ühenduses avaldan suurimat tänu vil! Jüri Adila'le Göteborgis, vil! Alfred Kalmet'ile Lundis, vil! Ilmar Tammelo'le Sydneys, confr! Felix Laansoo'le Montrealis ja confr! Helmut Sandström'ile Torontos. Samuti suurim tänu kõigile teistele kaastöölistele ja confr! Aado Perandile, kes trükitehnilise toimetamise oma kanda võttis.

Tegevtoimetaja.

KORPORATSIOONI ÜLESANDEID

Vil! Ilmar Tammelo, Sydney.

Eestis oli korporatsioonide põhiülesandeks kasvatada akadeemilisi noori väärikateks ja võimekateks meesteks töötama meie maa ja rahva hüvanguks aladel, kus akadeemiline haridus oli vajalik. See ülesanne kuulub meile ka põgenikupõlves, kui soovime olla rohkem kui mineviku vari, kui soovime kujutada endist muud kui tagasivaatava sentimentaliteedi läbi kokkukuuluvate keskealiste ja vanade meeste koondist.

Tahan rõhutada, et meie põgenikesaatus ja põgenikupõli pole toonud nii olulisi muudatusi korporatsioonide ideoloogilistesse alustesse, et meie organisatsioonid oleksid kaotanud oma elumõtte. See haarav tervik, millele oleme olnud pühendatud oma ihu ja hingega, on Eesti rahvus. Poliitilised sündmused, mis purustasid meie iseseisva riigi, pole hävitanud meie rahvust kui substantsi. Ta eksistents jatkub kodumaal ja võõrsil, nagu jatkub Eesti pinna olemasolu. Muudatus on toimunud vaid selles, et legitiimne poliitiline autoriteet on vägivalla läbi eraldatud Eesti kehast, mis on toonud kaasa meie riigi surma. See autoriteet juriidilise ja poliitilise faktina püsib elavana tema elu võimaldavas atmosfääris võõrsil, ja ta ootab võimalust, et ühineda Eesti maaga ja Eesti rahva enamikuga kui kehaga, et vaba iseseisev Eesti võiks taas esile kerkida uuestsünnis.

Nii meie kui korporantide suureks ülesandeks siin võõrsil on hoida alles ja tugevana eesti hing ja eesti vaim legitiimse poliitilise autoriteedi näol ja rahvuskultuuri näol. Et säilitada selle autoriteedi võimalust, meil tuleb mängida õiget mängu, mis seisneb eesti õiguse normidest kinnipidamises ja enamuse tahtele allumises õiguse piires. Meil pole praegu Eesti avaliku võimu asutisi, mis poliitilise jõu aktidega suruksid maha Eesti õiguse ja huvide vastase käitumise. Neid asutisi peab meil põgenikupõlves asendama meie igaühe valgustatud arusaam, pikameelsus ja kannatlikkus, mis võimaldab teisitimõtlejaid veenda või nende vaadete abil ise jõuda veendumustele ja mis on eelduseks, et tahta ja suuta saavutada teisitimõtlejatega kompromisse. Siin võõrsil end oma rahvusele ja oma riigiideele andununa vajame eriliselt suurel määral eneseSalgavust, isiklikest ambitsioonidest loobumist ja prestiizhiküsimustest hoidumist. Ainult sel moel suudame kõrvaldada ja heaks teha kahju, mis on tekkinud meil näiteks kahe eksiilvalitsuse häbiväärse rajamise läbi. Kui selline poliitiline olukord jääb püsima, pole meil anda vaba iseseisva Eesti uuestisünniks muud kui lõhestatud hinge, mis vist küll pole väärt, et üldse inkarneeruda.

Puhtpoliitiliste ülesannete kõrval siin paguluses on meil kultuurilised ülesanded, millede täitmine hoiab elusana ja kujundab tugevana vaimu, mille tahame viia Eestisse, kus see võib kanda uusi ja suuremaid vilju kui ennem. Selleks tuleb meil töötada kõige oma vaimsete ja materiaalsete võimete ja võimalustega meie pagulaskultuurielu, mille saavutustele võime juba praegu uhked olla.

Pagulaselu asetab korporantidele ka erilisi ülesandeid, mis puutuvad meie organisatsioone kui meie kultuurielu eriavaldusvorme ja meid igaüht individuaalselt. Vajame pagulaspõlveski, ja vahest rohkem kui

kunagi varem, intiimorganisatsioone akadeemiliste noorte rahvuslikuks kasvatamiseks. Vajame siin pererikast, eluvõimsat ja eluröömsat akadeemilist organisatsiooni, mis oleks eeskätt noorte organisatsioon ja organisatsioon noortele. Hoida sentimentaalselt kinni vana küljes on luksus, mida me ei saa endile lubada. See tähendab killustust, nõrkust, kadu.

Kohustus, mis meil rahvuslastena on igal ise endi suhtes on hoiduda stagneerumisest, mandumisest. Meil lasub personaalne kohustus arendada ja küpsetada. Tuleviku Eesti, mille uuestisündi loodame kõik kaasa elada, ei vaja hädapärast neid Eesti mehi, kes me olime, kui kodumaalt lahkusime. Ta vajab tungivalt eluvõitluses ja kogemustes küpsenud, karastunud ja kasvanud mehi, kes on õppinud laias maailmas, kuhu oleme paisatud. On naiivne soovida ja loota Eesti taastamist täpselt nagu see oli 15 aastat tagasi. Aeg ja elu on edenenud ja arenenud. Meil seisab ees ülesanne üles ehitada moodne riik vastav moodsa aja kõikidele nõuetele. Selleks vajame eriteadlasi, vajame küpselt mõtlevaid ja küpselt toimivaid mehi. Me ei tohi hetkekski unustada elutegelikkuse raudset seadust, mis on muutus, evolutsioon. Vana, mis on kadunud, vaevalt kunagi väärib taastamist ja uuestsündi. Mis väärib seda on igavesed printsiibid kehastunud vanas, mis uuestisünnis leiavad uue vormi, uued võimalused, et viia elu edasi täiuslikkuse suunas.

Võime öelda, et meie korporantide eksistents paguluses pole tühine, kui me seda ise ei tee tühiseks, õõnsaks, mõttetuks. Meie eksistents on vastu asetatud loovatele mõttekaile ülesannetele, mida peame kõik jõudumööda täitma, et viia Eestit uuestsünnile, et elada kaasa seda uuestsündi ja et võida truuduses nagu ennem, pühendada end oma maale, rahvale, riigile.

JÄRELKASVU PROBLEEMID ROOTSIS

Vil! Ants Truusööt, Stockholm.

Aine "Kümme aastat Rot! järelkasvu paguluses" on väga laialdane. Igas maailma osas, kuhu ajaloo tormikeeris idast tulnud vallutajate näol paiskas rotalusi, kujunes Rot! edasi-eksisteerimine väljaspool kodumaad vastavalt kohalikele oludele ja tingimustele. Kohalikud olud ja tingimused on olnud väga erinevad ja sellest olenevalt ka Rot! väline eksisteerimisvorm. Allakirjutanu on omandanud oma kesk- ja ülikoolihariduse Rootsis ning seetõttu kujuneb aine käsitlus teataval määral subjektiivseks perspektiiviks nende probleemide üle, mis on aktuaalsed ühele noorele akadeemilist haridust taotlevale eestlasele Rootsi oludes.

Mida mõtleb, otsib ja leiab üks noor üliõpikane liitumisest ühe intiimorganisatsiooniga, mis omab korporatiivse sisestruktuuri? Siin peame vaatlema kahte erinevat üliõpilast:

grupp a) noor üliõpilane pärineb ringkondadest kus puudub objektiivne informatsioon akadeemilistest organisatsioonidest, nende loomissihtidest ning taotlustest.

grupp b) noor üliõpilane pärineb kas korporatiivsest perekonnast, ehk omab sugulasi või tuttavaid neis ringkondades, kust ta võib hankida objektiivset informatsiooni akadeemiliste organisatsioonide kohta.

Vaatleme alul üliõpilast pärinevusega grupist a. Arvamus korporatsioonide kohta, mis valitseb laiemates ringkondades meie kaasmaalaste keskel, on tihti kui mitte otseselt vaenulik, siis vähemalt väga jahe. Noor üliõpilane on kuulnud fantastilistest liikmemaksudest, joomisest, mis takistab õpinguid; suurest ajakulust seoses konvendi tööga etc.. Pealegi kuulub ta automaatselt kohaliku rootsi ülikooli üliõpilaskeskorganisatsiooni, mis hõlmab kõiki ülikoolis õppivaid üliõpilasi ja on oma sisestruktuurilt ametiühing, mille liikmeskond koosneb üliõpilastest, kellede huvi keskorganisatsioon mitmel viisil kaitseb, nagu näiteks hinnaalandused raudteel, teatav ostusoodustus mõnedes kauplustes etc. Juhtub ta õppima kas Lundis või Uppsalas, võib ta ka kuuluda rootsi n.n. "Natsiooni", mis oma liikmeskonna värbab maakondadesse kuuluvuse alusel. Seega omab värske tudeng teatava akadeemilise seltskonna, kus ta kohtab oma ülikooli kaaslasi ja ühe korp! funktsioon ja mõte jääb talle arusaamatuks. Nii on tema suhtumine küsimusse, kas organiseeruda või mitte juba algusest peale negatiivne.

See, mis eelpool mainitud, maksab nagu öeldud grupp a) kohta. Üliõpilane grupist b) omab objektiivsemat pilti ühe korporatsiooni loomismõttest, ajaloost ja sihtidest. Teatavasti on osa meie korpidest loodud sihiga, et võõrsil kasvavaid ja õppivaid noori headeks, tublideks ning ausateks eestlasteks kasvatada. Nad loodi ajal, mil kodumaa oli allutatud võõrale rusikale, kuid kuhu alati võimalik oli tagasi pöörduda. Tänapäeval, kus võõrad okupandid järjekordselt meie isamaa on vallutanud, on ühel intiimorganisatsioonil korporatsiooni kujul tähtsamad kasvatusülesanded täita, kui kunagi enne, kuna vaba kodumaa nüüd ainult meie mälus eksisteerib. Suudame me säilitada meie akadeemilise nooruse juures eesti meele ja mõtte, siis oleme ka pannud oma rahva tulevikule kindla alusmüüri. Need mõtted, mis eelpool mõlgutatud, on enam-vähem selged tudengile grupist b.

Kui siis toimub külalisõhtu, on väga tõenäolik, et tudeng grupist b liitub korpiga, kuid tunduvalt vähem tõenäolik, et tudeng grupist a seda teeb, kuigi ta külalisõhtul loomulikult objektiivset informatsiooni saab. Mõlemast grupist tuleva üliõpilase liitumisel või mitteliitumisel võib palju sekundaarseid probleeme esile kerkida. Näiteks kuuluvus mõnda teise organisatsiooni (skautlus, kirikunoored etc.), mis nende aja piipiiramatult ära neelab; vastumeelsus end jälle teataval määral poisikesena tunda kandes musta reb! teklit ja käske täita, olles enda arvates juba ammu mees ja isiksus. Lähemal vaatlusel ei ole muidugi kumbki neist mainitud põhjustest põhjus, kuna preaguse konvendi elu kohaselt võtab konvendi töö aega maksimaalselt paar tundi nädalas ja nii palju aega on meil hea tahte juures igalühel; ning mis puutub arvamusse oma isiku profaneerimisest alludes vanemate vil! vil! ja confr! confr! käskudele, siis on päevaselge see, et kes kunagi ise tahab käske jagada, peab olema õppinud neid käske enne ise vastu võtma ja ka täitma.

Külalisõhtul lasub suur vastutus meil, et oma külalistele sisendada neid ideid, mis põhjustasid Rotalia loomise 42 a. tagasi ja selgitada Rotalia eksisteerimisõiguse aktuaalsust ka tänapäeval.

Külalisõhtuga möödub üks etapp konvendis. Külalisele tähendab selle etapi möödumine, et temast on positiivsel juhul saanud kas reb! või lihtliige, ehk negatiivsel juhul on ta lahkunud külalisõhtult lubades veel järele mõtelda nähtu ja kuuldu üle enne kui ta otsustava sammu astub, olles teadlik, et see valik terve tema maise teekonna kaasa teeb. Konvendi vil! vil! ja confr! confr! on esimese etapi möödumisel objektiivse informatsiooni andjast saanud kasvataja. Et olla kasvataja, on väga suur süntees, mis nõuab eelkõige enesekriitikat ja olukordade

õiget ning tihti kiiret analüüsi. Noorele reb! tuleb tegudega näidata, et need muljed, mis reb! külalisõhtul enesesse imes ja mis otsustasid tema valiku, et need muljed ei jää vaid suurteks sõnadeks. Reb! esimesi muljeid ja kontakte tuleb katsuda süvendada referaatide, isiklike jutuajamiste jne. teel, mitte unustades, et noor on väga tundlik ja vastuvõtlik oma esimesel perioodil, mil ta osa võtab konvendi elust. Mis ühele näib loomulik, on võib-olla teisele täiesti vastuvõtmatu. On väär ära kasutada noori selleks, et leida kõlapinda omavahelistele pisi-intriigitsemistele, mis tihti pärinevad aegadest, mil reb! alles sündimata oli. Iseseisev indiviid moodustab oma arvamuse ise sellest intriigist, tihti mitte sellise, nagu asjasse pühendaja ootas. Kuid oleme vististi kõik ühel arvamisel selle kohta, et korporatsioon ei koosne mitte ainult iseseisvatest indiviididest. Kuid ka sellisel juhul võivad tagajärjed asjassepühendajale kujuneda ebameeldivaks, eeldusel, et uus vandeseltslane valel kohal ja ajal kasutab oma uusi teadmisi. On saavutatud ainult uus lõhenemine, kuigi algmõte oli otşe vastupidine.

Mõne aja pärast kristalliseerub välja reb!, ehk nüüd juba, võib-olla, noorele värvikandjale oma isiklik arusaamine ja pilt Rotaliast. Selle pildi värviküllus ja kirevus oleneb sellest, mil viisil oleme suutnud temas huvi äratada ja teda köita oma kodumaa, rahva ja organisatsiooni külge. See noor on aga ka samaaegselt kasvatajaile hingepeegliks, kust võib jälgida, kuivõrd noor neil teedel edasi sammub, kuhu ta on suunatud. Suur osa noortest asub sellel teel, kuid on ka neid, kes pisitasa ikka enam ja enam kõrvale nihkuvad. Viimasel juhul tuleb kasvatajal eelkõige enese vastu kriitiline olla ja endalt küsida: olid kõik need muljed ja eeskujud sellised, et viga ainult eemale jääva noore juurest otsida? Pahatihti on viga mõlemapoolne. Seal ei tohi ainult piirduda tõiga nentimisega, vaid tuleb katsuda leida moodus, et ära hoida näite kordumist.

Ülalmainitud aeg on olevik. Ajalugu on näidanud, et raudsele distsipliinile rajatud ühiskonnad on varisenud, kui nad õigeaegselt ei ole osanud olude kohaselt endid muuta. Ühele noorele tuleb selgitada, et Rotalia ei ole mingi kivinenud mõiste, vaid elujõuline intiimorganisatsioon, mis on suutnud ajaga kaasas käia, oma järelkasvu kindlustada võõrastes oludes ja seega näidanud oma eksisteerimisõigust. Välist vormi on tulnud, võib-olla, muuta oludest tingitult, kuid inimesed, kelledest intiimorganisatsioon koosneb, need on jäänud truuks meie lipukirjale, värvidele, traditsioonidele ning mõistetele. Need inimesed moodustavad Rotalia sisestruktuuri ja kannavad seda edasi.

Tuleviku prognoosi seada on praegu väga raske. Kuid on olemas asjaolusid, mis annavad teatava raami tuleviku väljavaadetele. Tendents näib kalduvat sinna poole, et korporatsioonid paguluses kujunevad intiimorganisatsioonideks, mille liikmeskond värvatakse suurel määral pärivuse alusel. On ju loomulik, et poeg sammub isa jälgedes ning et noorem vend vanema venna valikule järgneb. On sellisel noorel, hetkel mil ta oma ülikooli ja rebase põlve alustab, sõpru (gümnaasiumi kaaslasi, skautsõpru, etc.), kes omavad vastava kompetentsi, on usutav et ka need liituvad samaaegselt meiega. Seega on garanteeritud juurdekasv. Noorte juurdetulek toob endaga kaasa uusi probleeme. Kuid ka uusi mõtteid ja värskeid tuuli, mis kompletteerivad vanemate vil! vil! ja confr! confr! elukogemusi ning elutarkust. See on loomulik ühiskondlik evolutsioon ja suurem osa arenguprotsessidest mis on loomulikud on ka elujõulised.

Olen püüdnud valgustada mõnda tänapäeva noore korporandi kardinaalprobleemidest kasvatuslikul taustal, olles teadlik, kuivõrd subjektiiv-

seks selline analüüs kujuneb. Võibolla olen olnud pisut terav oma analüüsis, kuid olen olnud otsekohene. Minu vaade tulevikule on teataval määral pessimistlik. Olukorrad ise on näidanud, et on parem tõele silmi vaadata, kui et utoopiliste tulevikukavade üle spekuleerida. Kuid olen ka teadlik, et need noored, kes meiega siin võõrsil liituvad, on peaaegu eranditult väga heast materjalist. Tõestus sellele on väga lihtne; olen küsinud paljudelt noortelt, kes on liitunud Rotaliaga peale Rotalia kodumaalt lahkumist, kas nad kahetsevad oma valikut ja vastus on helkinud kui rapiiri tera: "EI HALGI!"

NEW YORGI KONVENDI TEGEVUSEST

Lehitsedes eelmisi "Meie Side'-sid" selgub, et viimane New Yorgi konvendi üritus, millest seal juttu on olnud, on peetud 4. märtsil 1955. Jätkame siis sealt ja anname ülevaate ja andmeid New Yorgi konvendi tegevusest kuni 1. novembrini 1955. Väljaarvatud oktoobrikuu, oli sellel ajal k! praes! koosseis järgmine: Rot! x — confr! Hellar Grabbi, Rot! xx — confr! Kalju Villota, Rot! xxx — confr! Felix Tamm ja old! confr! Aksel Lehtmäe.

Konvendi arvulises koosseisus on toimunud järgmisi muudatusi: vilistlaskokku on arvatud 6 tegevliiget (Ilmar Aasma, Jüri Hinno, Lembit Kald, Karl Laantee, Harald Laupa, Jüri Mandre). Uusi liikmeid on vastu voetud 8. Rootsist on saabunud USA-sse 2 liiget (Heino Ambros ja Juhan Toomes Jr.) ja Austraaliast 1 (Enn-Ensio Karell). Seega New Yorgi k! nimekirjas on 70 meest, nendest 50 tegevliiget ja 20 lihtliiget-rebast. Need üllatavalt ümmarguselt väljakukkunud arvud tähendavad seega senist New Yorgi konvendi kõrgseisu nii tegevliikmete kui ka rebaste arvus. Tuleks aga märkida, et nendest New Yorgis või selle lähemas ümbruses elavad ainult 19 t!l! ja 4 reb!. kes on seega peamiseks jooksva tegevuse kandjaiks, kuna ülejäänud saavad osa võtta ainult siis, kui nad New Yorki sõidavad, seda peamiselt suvekuudel ja jõuluvaheajal.

Märtsis peeti kaks k! korralist koosolekut — 11. ja 25.-dal. 11. peetud E!K!K!-l anti värvid 1!1! Salmre'le, kes ühtlasi valiti ka magister referendiks. Järgnes istumine õllelauas. 25. märtsil toimumunud koosoleku peaprobleemiks oli Rotalia inkorporeerimise ja konvendi korteri küsimus. Võeti vastu otsus inkorporeerimine läbi

---

Pildil vasakult paremale: 1. rida — reb! Rein Ise, reb! Heino Ainso, 1!1! Vello Ebrok, confr! Arvo Jalajas, old! confr! Aksel Lehtmäe, confr! Atso Savisaar, 1! 1! Hans Raudsep, 1! 1! Valfried Blumfeld, reb! Andres Männik. *2. rida* — confr! Jüri Adamson, vil! Heikki Leesment, vil! Gustav Kuuskvere, confr! Kalju Villota, confr! Hellar Grabbi, confr! Felix Tamm, vil! William Tomingas, vil! Rudolf Ise, confr! Aksel Kiiss. *3. rida* — vil! Osvald Laurits, confr! Harald Laupa, vil! Maximilian Uriko, vil! Paul Mägi, confr! Tõnis Ööpik, confr! Ilmar Aasmaa, confr! Egon Kapsi, confr! Rein Grabbi, vil! Juhan Pajur. *4. rida* — vil! Eduard Mets, vil! Elmar Kuusler, vil! Jaan Tiivel, confr! Henno Sork, confr! Felix Link, confr! Viktor Puskar, confr! Ragnar Mägi, confr! Kalju Käpa, confr! William Salmre, confr! Jüri Hinno, vil! Paul Kõlvik.

New Yorgi k! kevadkommersist 1955 osavõtjad.

viia nii kiiresti kui võimalik ja et konvent peab vajalikuks korteri soetamise lähemas tulevikus.

Järgmine koosviibimine toimus 8. aprillil, mis peeti hariliku õlleõhtuna. Kohal oli muide ka confr! Romman Montrealist. 23. aprillil peeti nii K!K!K! kui ka referaatõhtu. Refereeris reb! Arvo Jalajas rääkides mehaanilistest ajudest ja küberneetikast.

Kuna maikuul tuleb kõigil end kõigil lõpueksamiteks ette valmistada, siis järgmine koosviibimine peeti alles 27. mail, millal toimus nii korraline koosolek kui ka õlleõhtu. Arutati peamiselt eelseisva kevadkommersiga seosesolevaid probleeme. Järgmine K!K!K! peeti 10. juunil. Sellel võeti tähtsama otsusena vastu, et nüüdsest peale kõik konvendi värvikandjad liikmed on kohustatud kandma Rotalia värvipaela kõigil Eesti akadeemilistel ja üliõpilaskondlikel üritust tel. Sel õhtul võeti vastu rebasteks H. Ainso ja A. Männik.

Kevadkommerss peeti 11. juunil Eesti Majas. Kohale tuli rotaluseid üllatavalt palju — 41, kelledest 12 vil!. 22 confr! ja 7 l! l!-reb! Seniori kõne pidas confr! Hellar Grabbi, peatudes oma sõnavõtus kommersipäeva olemuse, mõtte ja ülesande juures. Kõne isamaale pidas vil! Jaan Tiivel, kes hoogsate sõnadega puudutas Eesti saatust ja praegust olukorda, rünnates eriti lääneriikide alandlikku poliitikat N. Liidu suhtes möödunud aastakümne kestel ja rõhutades Eesti sõdurkonna suurt panust meie Teises Vabadussõjas. Kõne vilistlastele pidas confr! Henno Sork, kes mainis, et korporatsiooni elus on vajalikud nii vilistlaste kogemused ja tasakaalukus kui noorte tegutsemistahe ja uuenduspüüded, milliste omaduste õigest sünteesist ripub ära korporatsiooni hea käekäik. Kõne lahkunud kaasvendadele pidas vil! Elmar Kuusler ja lõpukõnes old! Aksel Lehtmäe rõhutas distsipliini tähtsust konvendi elus. Enne kommerssi võeti vastu rebaseks R. Ise. Järgnes meestevaheline koosviibimine söökide ja jookidega, millest ka kolm külalistudengit osa võtsid, kelledest õhtu lõpuks üks — A. Laev — juba musta teklit kandis. Söömine-joomine arenes kõigiti hoogsalt, peeti ära ka katerfrühstuck (mille kandvamaks jõuks oli vil! Tiivel) ja viimased mohikaanlased lõpetasid kommersi järgmise päeva õhtupoolikul vil! Pitea korteris.

25. ja 26. juunil peeti konvendi väljasõit Bear Mountaini, confr! Henno Sork'i juurde, kus kaks päeva veedeti ujumise, pallimängu ja karastavate jookide tähe all. Sõideti ka parvega ringi järve peal ja aeti see üldiseks rõõmuks tütarlastekoormaga ümber. Samas järve ääres peeti jaaniõhtu ja hiljem siirduti Pine Terrace eesti hotelli.

Teine väljasõit peeti 3. ja 4. juulil Lakewoodi, kus samal ajal aset leidsid suuremad eesti spordipidustused, milledest osa võttis ka meie käsipallimeeskond. Kohal oli 20 rotaluse ümber ja see üritus kujunes ragu mitteametlikuks suvesuvepäevaks. Üldise peo ajal Lakewoodi Eesti Maja juures vabas looduses istuti omaette laudades ja kasutati võimalust tantsuks ja kehakarastamiseks.

"Rheinland'is" peeti koosviibimine ja õlleõhtu 8. juulil. Samas toimusid ka järjekordsed old! ja cantuse tunnid. 22. juulil peeti K!K!K! ja õlleõhtu Balti Majas. Külalisõhtu peeti 26. augustil "Rheinland'is", kuhu oli ilmunud külalisi rohkearvuliselt — 7. Samal õhtul võeti vastu uuteks liikmeteks N. Parma ja A. Vainu.

3.—4. sept. sõitis praesidium ja üks rebane Kanadasse suvepäevadele kuna konvendi käsipallimeeskond sõitis võistlustele Lakewoodi.

23. sept. peeti nii K!K!K! kui E!K!K! Balti Majas. Tegevusaruande esitas esimees confr! Hellar Grabbi ja kassaaruande laekur confr! Kalju Villota. Nagu aruan-

New Yorgi k! "rohelisse sõitjad". 25. juunil.

dest selgus, oli eelmise semestri kassa läbikäik $743.11. Määrati kindlaks liikmemaks eelolevaks semestriks. See on endiselt tegevliikmelt $1.00 ja lihtliikmelt-rebaselt $0.50 kuus. Sõjaväes viibijatel samuti $0.50 kuus. Valiti uus k! praesidium ja k! ametnikud sügissemestriks järgmises koosseisus: esimees — confr! Kalju Villota; abiesimees ja laekur — confr! William Salmre; kirjatoimetaja — confr! Atso Savisaar; olderman — vil! Elmar Kuusler. Abioldermaniks — confr! Hellar Grabbi, abikirjatoimetajaks — confr! Vello Ebrok; mag! ref! — confr! Felix Tamm; mag! cant! — confr! Felix Link; mag! col! — confr! Aksel Kiiss; mag! pauc! — confr! Rein Grabbi.

12. okt. peetud Eesti Korporatsioonide Liidu perekonnaõhtust võttis osa 5 Rotalia liiget — 3 confr!, 2 rebast ja ei ühtegi vilistlast.

28. oktoobril peetakse K!K!K!, E!K!K! ja referaatõhtu. Valitakse uus distsiplinaarkohtu koosseis: confr! confr! Heino Ambros, Rein Grabbi 'ja Felix Tamm, asemikuks confr! Kalju Käpa. Refereeris 1! 1! Vello Ebrok teemil—Kunstlikust satelliidist.

Nagu sellest lühikesest ülevaatest nähtub, on konvendi koosviibimisi peetud enam-vähem kaks korda kuus. Kui siia juurde lisada, et selle aja kestel on peetud kaks koosviibimist USA Koondise korraldusel ja et k! käsipallimeeskond on osa võtnud mitmetest võistlustest (milledest teises artiklis), siis võib tegevust nimetada hoogsaks. Kuna võib olla oldakse ka huvitatud, palju nendel üritustel osavõtjaid oli, siis esitame veidi statistikat. Välja arvatud kevadkommerss, mille kohta arvud eespool, oli konvendi poolt korraldatud üritustel märtsist — novembrini (arvult 13) keskmine osavõtjate arv $16\frac{1}{3}$ (nendest vilistlasi $3\frac{1}{3}$, tegevliikmeid $9\frac{2}{3}$ ning rebaseid $3\frac{1}{3}$).

On kujunenud väga heaks kombeks, et "Meie Side" veergudel

iga Rotalia Koondis või konvent tutvustab teistele oma uusi liikmeid. New Yorgi konvendi uute rebaste kohta esitame lühiandmed üldiste teadete osas, kuid siin tutvustame meie uusi värvikandjaid liikmeid:

Arvo Jalajas, stud. rer. nat. Sündinud 1. nov. 1929 Tallinnas, Oskar Jalajase pojana. Siirdus põgenikuna Rootsi, kus lõpetas Stockholmis NKI tehnika gümnaasiumi. Tulles USA-sse astus Upsala College'i, mille füüsikateaduskonna lõpetas a. 1954 cum laude, Bachelor of Science kraadiga. Siirdus edasi õppima Cornell'i ülikooli, omades seal assistendi koha. Käesoleval aastal abiellus preili Nancy Keenega ja suvel mobiliseeriti sõjaväkke. Korp! Rotalia rebaseks vastu võetud New Yorgis 28. augustil 1953. Akadeemiliseks isaks on confr! Hellar Grabbi. Tegevliikmeks vastu võetud 11. juunil 1955.

Arvo on prof. Norbert Wiener'i jünger. Ennustab mehhaanilistele ajudele suurt tulevikku. Rohkem teaduse- kui spordimees. Maailmavaatelt demokraat ja Stevensoni jünger.

Virko Keder, stud. ing. Sündinud Tartus, 20. sept. 1930, Jakob Kederi pojana. Käis Treffneri eraalgkoolis ja Eesti gümnaasiumis Ambergis, Saksamaal. Õppis 1950–51 Pennsylvania State College'is ja Purdue University's 1951–54, mille lõpetas cum laude Bachelori kraadiga elektrotehnikas. Praegu jätkab edasiõppimist Purdue's, ühtlasi töötades ülikooli juures assistendina. Võttis juhtivalt osa üliõpilasorganisatsioonide tegevusest oma ülikooli juures, olles mitme fraternity esimees või juhatuse liige. Rebaseks vastu võetud New Yorgis 27. dets. 1953. Akadeemiliseks isaks confr! Harald Laupa. Tegevliikmeks vastu võetud 12. nov. 1955.

Agar skautjuht ja arvatavasti sellepärast üks kõige karskemaid mehi konvendis. Hobbyks – sõidab USA risti ja põiki läbi ning teeb igast kohast pilte. Vaatamata headele õppetulemustele paistab rohkem spordi- kui teadusemees olema.

William Salmre, stud. chem. Sündinud Tallinnas 12. jaan. 1930, Rudolf Salmre pojana. Lõpetanud Augsburgi Eesti Gümnaasiumi a. 1949 Saksamaal. Asus õppima keemiat City College of New York'i a. 1950 ja lõpetas selle Bachelor of Science kraadiga kevadel 1954. Praegu jätkab edasiõppimist New York University's. Korp! Rotalia lihtliikmeks vastu võetud 10. sept. 1954. Akadeemiliseks isaks on confr! Hellar Grabbi. Tegevliikmeks vastu võetud 11. märtsil 1955. Kannab praegu konvendi abiesimehe ja laekuri ülesandeid.

Mugav mees ja ei hooli ei spordist ega tantsust. Seda kiiremini töötavad aga ajud ja ükstapuha kas füüsikas või filosoofias, kõiki jagab nagu koorelahutaja. Ellusuhtumiselt ja filosoofiliselt vaatelt positivist ja pragmatist.

Atso Savisaar, stud. ing. Sündinud 25. aprillil 1933 Tartus, Elmar Savisaare pojana. Siirdus põgenikuna Rootsi ja sealt tuli viikingipaadiga USA-sse. Lõpetas Mowing High School'i New Jerseys a. 1951. Samal aastal astus Stevens Institute of Technology'sse, mille lõpetas cum laude Bachelor of Mechanical Engineering kraadiga kevadel 1955. Praegu töötab insenerina Dumont Co juures, kuid jätkab edasiõppimist õhtukursustel. Rebaseks vastu võetud 8. okt. 1954. Akadeemiliseks isaks confr! Aksel Lehtmäe. Tegevliikmeks vastu võetud 11. juunil, 1955. Kuulub praegusesse praesidiumi kirjatoimetajana.

Välimuselt – täielik gentleman. Käitumiselt – tagasihoidlik gentleman. Hobbyde poolest – jälle gentleman (good books plus whiskey). Poliitiliselt vaatelt – a liberal gentleman.

Vello Ebrok, stud. rer. nat. Sündinud Pärnus, 20. aprillil 1927,

August Ebroki pojana. Lõpetas Saksamaal Geislingeni Eesti Gümnaasiumi a. 1947. Õppis Karlsruhe Tehnikaülikoolis 1947/48. Jätkas edasiõppimist Upsala Colleğe'is USA-s, kus on praegu viimase aasta üliõpilane füüsikateaduskonnas. Korp! Rotalia lihtliikmeks astunud 26. dets. 1954. Akadeemiliseks isaks confr! Kalju Villota. Tegevliikmeks vastu võetud 11. novembril 1955.

Vello astub ja mõtleb pikkamööda aga raskelt ja kindlalt. Kui hoogu satub, lausub ühe mõtterikka paradoksi teise järele ja kui veel tuju tõuseb laulab: pimpommadi kellad'e lõivad... Mehhaanik ja füüsik ja nüüd ka lendur-piloot Referaadi pidas rakettidest ja kuu peale sõidust. Loogiline järeldus....!

TORONTO KONVENDI TEGEVUSEST

Kevadsemestri jooksul on peetud järgmised ametlikud üritused: Kevadkommerss 21 osavõtjaga; 5 korralist koosolekut kokku 75 osavõtjaga, 3 ametlikku harjutustundi kokku 26 osavõtjaga, 2 referaatkoosolekut kokku 27 osavõtjaga, kokkutulek Vabariigi aastapäeva tähistamiseks — 20 osavõtjaga, kommersipäeva vastuvõtmine — 9 osavõtjaga, 1 külalisõhtu — 19 osavõtjaga, kelledest 4 külalised. Seega ametlikke koosviibimisi oli kokku 14, keskmise osavõtjate arvuga — 13,8. Peale selle korraldati väiksemaid, mitteametlikke koosviibimisi eksamite lõpu tähistamiseks jne.

Suurima üritusena toimus Põhja-Ameerika mandri suvepäevade korraldamine, millest võttis osa 60 rotalust ja daami.

15 rotalust ja nende daami võtsid osa EKL-i kevadkommersist ja perekonnaõhtust ja 2 confr! ja 2 reb! võtsid osa EKL-i õlleõhtust Lake Musselmani ääres. Samuti võeti suurearvuliselt osa Toronto Eesti Üliõpilaskonna suvepäevadest, millede korraldamine oli peamiselt rotaluste õlgadel.

Sügissemestri esimene korraline koosolek peeti 2 oktoobril. Sellel valiti uus praesidium koosseisus:

Rot! x — confr! Helmut Sandström
6 Normandy Blvd., Toronto, Ont.
Rot! xx — confr! Ergo Karuks;
35 Burgess Ave., Toronto, Ont.
Rot! xxx — confr! Rein Mägi;
222 Riverdale Ave., Toronto, Ont.
Rot! old! — confr! Lembit Maimets;
669 Pape Ave., Toronto, Ont.

K! ametnikeks valiti: Mag! cant! — confr! F. Koop, mag! ref! — confr! F. Evert, mag! pauc! ja mag! col! — confr! O. Kivistik, majavanem — confr! U. Luksep, arhivaar — reb! J. Kraav, "Meie Side" abitoimetajaks Toronto k! poolt — reb! Enn Kiilaspea. Revisjonikomisjon valiti koosseisus: confr! confr! K. Alt, U. Jürimaa, A. Laaman.

Liikmemaks eelolevaks semestriks määrati järgmine: Õppivad t!l! — $1.00 kuus; b! vil! — $1.50 kuus; rebased — $0.50 kuus. K! K! K!'lt põhjuseta puudumine on karistatav rahatrahviga $1.00 ja hilinemine $0.50.

Võeti vastu otsus, et b! vil! on kohustatud käima vähemalt ühel korralisel koosolekul semestri jooksul.

Samal päeval peetud E! K! K! valis uue distsiplinaarkohtu koosseisu: confr! confr! R. Sepp, F. Koop ja U. Luksep. Gunnar Veelaid kustutati k! nimekirjast tegevusest mitte osavõtmise pärast.

Uusi rebaseid on vastu võetud 5 tükki:

Valdu Loit, Sündinud 27. oktoobril 1929, Jõgeval, Tartumaal. Õpib Toronto Ülikoolis ehitustehnikat. Võeti vastu lihtliikmeks 4. sept. 1955.

Ülo Jaason, sündinud 28. veebruaril 1929, Haanjas, Võrumaal. Õpib Toronto Ülikoolis masinaehitust. Lihtliikmeks vastu võetud 30. sept. 1955.

Jüri Kraav, sündinud 1. mail 1934, Tallinnas. Õpib Toronto Ülikoolis elektrotehnikat. Rebaseks vastu võetud 30. sept. 1955.

U. Sarna ja **F. Pahapill** (lähemad andmed puuduvad. Toim. märkus.)

Seega Toronto konvendi koosseis 1. nov. 1955 on 14 confraterit ja 10 lihtliiget-rebast.

Toronto k! praesidium juhatamas suvepäevade koosolekut. *Vasakult:* confr! Ergo Karuks, confr! Raul Sepp, confr! Helmut Sandström.

ELU MONTREALIS

Tegevusaruanne pro 1954/55. a.

Liikmeskond:

Sügissemestril nimekirjas 13, kevadsemestril 15, tänasel kuupäeval 17, neist 3 lihtliiget.

Koopteerimiskorras vastu võetud 1 vil!, tegevliikmeks vastu võetud 2 lihtliiget, lihtliikmeid vastu võetud 3.

Alaliselt Montrealist väljaspool viibijaid 3.

Rotalia üritused:

K!K!K!-sid peetud 8, keskm. osavõtjate arv 9.

E!K!K!-sid 4, keskm. osav. – 8.

Kommersse – 2, keskm. osav. 11.

Perekonna õhtuid – 1, osa võttis 10 rotalust ja 10 daami.

Õlleõhtuid külalistega–4, keskmine osavõtt: rotalusi 8, külalisi 1½.

Omavahelisi õlleõhtuid – 1, osavõtjaid 7.

Rotalia Suvepäev Toronto järve ääres – osavõtjaid: 1 rotalus daamiga ja 1 külaline daamiga.

Vil! Nõmme (C.Q.) maja "sisseõnnistamisel" 10 rotalust. Rotalia daame 8.

Vil! Urvandi 50. a. sünnipäeva koosviibimisel – 8 rotalust.

Osakonna väljasõit confr! Habicht'i suvilasse – rotalusi perekondadega 9, külalisi perekondadega 2.

Referaate Rotalia piires peetud 3, neist 2 lihtliigete poolt.

Oldermanni tunde peetud 5.

Üritused E. K. L.-u raames:

Osa võetud:
Õlleohtust–9; refereeris vil! Leete vil! Uluotsast; 40. aastapäeva kommerssist–10, perekonnaõhtust –8 rotalust daamidega.

Esindatud:
Kõigil 10-l Esinduskogu koosolekul. E. K. L.-u lahkunute meeldetuletuse jumalateenistusel. Korp! Frat! Estica ksv! matusetalitusel. Korp! Sakala 1954. a. sügiskommerssil. Korp! Leola 1955. a. (35. a. juubel) ja järgneval perekonnaõhtul.

Muud üritused:

Esindatud E. Ü. S. "Põhjala" 70. aastapäeva vastuvõtul.

MONTREALI OSAKOND TUTVUSTAB UUSI LIIKMEID

1) ROMMAN, Aimar, sündinud 20. 10. 1920 Altja külas, Virumaal. Lõpetanud Rakvere gümnaasiumi 1940. kevadel ja Tall. Merekooli 1942 – ligisõidu tüürimehena. 1942 astunud Tallinna Tehnika Ülikooli mehaanika-ehitusteaduskonda. 1943/44 Soome sõjaväes raadiotelegrafistina. Lõpetanud Hässleholmi Tehnika Instituudi Rootsis. 1949 alustas õpinguid Stockholmi Kuninglikus Tehnika Ülikoolis, kus õppis 1951 veebruarini. 1952 septembris astus University of British Columbia mehaanika teaduskonda, mille lõpetas 1954 kevadel B. A. Sc. kraadiga.
Korp! Rotalia 1!1! vastu võetud 4/5-52.
Akad. isa confr! J. Kivestu.

2) MÜÜRSOO, Jüri, sündinud 8/3-1920 Kuressaares. Lõpetanud Kuressaare gümn. 1941 kevadel. Astunud Tallinna Tehn. Ülikooli mehaanika teaduskonda 1942 kevadel, kus õppinud kuni 1943 maini.
Korp! Rotalia 1!1! vastu võetud 24/4-54.
Akad. isa burss O. Nõmm.

3) LUNIN, Paul, sündinud 5/11 -1920 Peterburis. Lõpetanud Tallinna Vestholmi gümn. 1940 kevadel. Õppinud Tall. Tehn. Ülik. 1943/44. Õppinud Inglismaal 1952 alates Cambridge Tehnil. Colleges, mille lõpetanud 1954 ehituse alal.
Korp! Rotalia 1!1! vastu voetud 2/4-1955.
Akad. isa vil! T. Leete.

4) ARRO, Endel, sündinud 3/12-1925 "Arukse" talus, Karksis. Lõpetanud Viljandi gümn. 1943. Õppinud Stockholmi Tehn. Instituudis ehitusteaduskonnas 1947 alates; lõpetanud 1951. Õpib Montrealis Mc Gilli Ülikoolis 1954 aastast arhitektuuri teaduskonnas (viimasel kursusel).
Korp! Rotalia 1!1! vastu võetud 14/5-1955.
Akad. isa confr. J. Kivestu.

5) AUKSMANN, Boris, sündinud 12/3-1927 Tartus, õppinud Tartu Poegl. gümnaasiumis ja Tartu Tehnikumis (1944-ni). Lõpetanud Lübecki Eesti gümnaasiumi 1946. Õppinud University of British Columbia inseneri-teaduskonna masinaehituse osak. 1951 alates kuni lõpetamiseni 1955 kevadel B. A. Sc. kraadiga.
Korp! Rotalia 1!1! vastu võetud 7/10-1955.
Akad. isa (valimata).

Kõige värskem montrealus on muidugi vil! Arnold KASAK. Kuigi ta ei mahu vast järelkasvu, siis kindlasti aga juurdekasvu lahtrisse: Sünd. 21/3-1909 Valgamaal. Lõpet. Valga Poegl. gümn. 1928. Lõpetanud Riia Politehnikumi 1939. Töötanud sama Politehn. assistendina, ning sildade insenerina Eestis. 1944 töötanud Göte-

borgis prof. Granholmi Ehituskontoris. 1947–1951 enda ehituskontor Göteborgis. Töötanud Kanadas alul Aluminum Co Montrealis – insenerina; praegu omab mööblitööstuse "AKA".
Korp! Rotaliasse vastu võetud 12/10-1955.

Sügissemestri avakoosolekul valiti uus Montreali osakonna praesidium järgmises koosseisus:

Rot! x – confr! Juhan Kivestu
Rot! xx – confr! Aimar Romman
Rot! xxx – confr! Jüri Müürsoo
Rot! old! – confr! Felix Laansoo

Koosolek tegi otsuse tõsta liikmemaksu $12.00'le aastas. Seda põhjustas eriti järgmiste summade sissevõtmine eelarvesse: $ 30.00 kirjanduse muretsemiseks ja $30.00 fotoarhiivi tarvis.

Montreali "Meie Side" toimetaja ja kirjasaatja confr! Felix Laansoo kirjutab Montreali elu kohta veel järgmist: 14. mail pidasime kevadkommerssi vil! Taimo Leete majas Ville la Salle'is (mis omaette linnavalitsusega kuid kuulub siiski n.n. Suur-Montreali). Enne kommersi algust võeti vastu 1! 1! Endel Arro. Kommersist võtsid osa 100% linnasviibijaist ja see kestis hommiku kella 4-ni, peale selle veel kaatripäev järgmisel päeval.

8. juunil oli kevadsemestri viimase kokkutulekuna omavaheline õlleõhtu vil! P. Urvandi korteris USA-st külla tulnud confr! O. Millert'i kaasaistumisel.

Põhja-Ameerika mandri suvepäevadele sõitsid Montrealist confr! Aimar Rommann abikaasaga ja 1! 1! Boris Auksmann (kes sel ajal küll veel seda tiitlit ei kandnud) abikaasaga. Seega kahjuks jäi meiepoolne osavõtt kasinaks.

Sugissemestri avataktiks võiks pidada 24. sept. peetud väljasõitu confr! Habicht'i maalapile Laurent'ide mägedes, kuhu suundusid 8 meie osakonna liiget koos peredega ja 2 külalist peredega. Vihmane ilm ega märg rohi ei suutnud takistada kavakohast kartuliküpsetamist. Väljasõidu filmis meie uus filmimees confr! Romman kuuldavasti heade tulemustega (confr! Müürsoo ei olnud kohal).

7. oktoobril peeti külalisõhtu confr! Raitare korteris, kus vastu võeti 1! 1! Boris Auksmann.

15. okt. peetud peakoosolekul (millest ametlikud andmed eespool) oli esmakordne juhus, kus juhatuse poolt esitatud eelarvest üle pakuti! Ega seegi meie rahamuresid rahulda, suuremad üritused tulevad ikka repartidele toetudes läbi viia.

Kui nüüd veel mõned noored tudengid sisse saaksime tõmmata, võiks elu varsti siingi normaalseks muutuda ja habemikud kõrvale astuda.

U S A koondise juhatus mõtisklemas "Meie Sidest" (Ubakivi, Adams, Pals). Suvel 1955.

MÕTISKLUSI "MEIE SIDE'ST"

Vil! Jüri Adila, Göteborg.

Olen jälginud mõlema Põhja-Ameerika konvendi seisukohti "Meie Side" toimetuse ja toimetamise ümberkujundamisel ja sellega ühenduses tahan ainult tähelepanu juhtida, et minu alljärgnevad read ei ole sugugi mõeldud mingisuguste ettepanekutena või sooviavaldustena, vaid ma tahaks näidata mõningaid võimalusi nii üld-organisatoorilisest kui ka puht sisulisest seisukohast, millistega võiksid ümberkujundajad arvestada.

Peatoimetaja instituudi sisseseadmine on koigiti teretulnud samm, samuti abitoimetajad resp. korrespondeerivad toimetajad kõikide koondiste juures. Praktiliselt peatoimetaja osatähtsus Vana Mandri koondiste ja osakondade juures kujuneks siiski ainult koordineerivaks, määrates ära väljaande numbri ja umbkaudse tähtpäeva, mil siin mingi koondis resp. osakond järjekorralise "Meie Side" välja peab andma. Suurim hüve sellejuures oleks paraleelselt kahe numbri ilmumise, samuti sellisel juhul järgneva pikema vaheaja, elimineerimine.

Vanal Mandril väljaantavate üksiknumbrite toimetajaks, arvestades meie siinsete oludega, oleks kasulikum, kui seda poleks obligatoorselt vastav korrespondeeriv toimetuse liige, vaid see ülesanne antaks nooremate confraterite kätte, vastava koondise resp. osakonna nõusolekul, et võimaldada ka noortel ja kogemusteta confrateritel pisut tööd ja tegevust "ajakirjanduslikul" põllul. Ka kriitikud peaksid sellega arvestama ja esmajärjekorras hindama hääd tahet selliste "Meie Side" toimetajate juures.

Minul ei ole ettekujutust, kas Ameerika konvendid oma ühistel arutamistel leidsid, et avaldamisele kuuluvad artiklid läbiksid enne trükkimist peatoimetaja kirjutuslaua või mitte. Peatoimetajale läbilugemiseks esitamine on muidugi kerge Ameerikas, eeldusel et peatoimetaja istub New York'is ja sama mandri kusagil linnas koostatakse "Meie Side't". Isegi halvemate postiolude juures arvestan, et seal käsikirjade edasitagasi toimetamine kestaks kõige rohkem mõned päevad. Euroopast, samuti Austraaliast käsikirjade saatmine peatoimetajale ja sealt jälle tagasi, võtaks aga märgatavalt rohkem aega, samuti lennupostitariifid on sootuks kõrged mahukate käsikirjade edasi-tagasi transportimisel. Euroopas ja Austraalias oleks kindlasti sobivam kui kogu toimetuse töö võtaks oma õlgadele vastava numbri toimetaja. Kui peale ilmumist keegi hästi ei ole rahul mõne artikliga, eks siis temal ole võimalik toimetajaga või artikli kirjutajaga pahandada. Siin aga ei tohi unustada, et Rotalia on siiski demokraatne organisatsioon ja meil kehtib 100%-iline sõnavabadus, kusjuures muidugi iga autor on vastutav oma kirjutise eest.

Confrater J. Kaupil ("Meie Side" Nr. 3, 1955) on täielik õigus, kui ütleb, et me tihti oleme kaldunud sisuliselt enam bülletääni kui ajakirja tasemele. Ma pean isegi kahetsedes kinnitama, et minu käesolev kirjutis ei ole sobiv akadeemilisele ajakirjale, ehk siis äärmisel juhul pealkirja all: Letters to the Editor.

On õige, et tihti artiklid, mis kõike köidaksid ja mis oleksid isegi palju kergemad koostada ning sobiksid meie ajakirjale, unustatakse, või pisikese hoolimatuse — laiskuse — tõttu jäetakse lihtsalt kirjutamata.

Meil on palju vilistlasi ja confratreid, kes on leidnud omale töökohad mitmesuguste kõrgemate õppeasutuste või uurimisinstituutide juures, kuid kas keegi neist on kirjutanud mõnd pisikest ülevaadet oma teaduslikust või uurimuslikust tegevusest "Meie Side" veergudel? Ometi tunneksid kõik meie liikmed huvi, milliseid teaduslikke edusamme meie kaasvennad laias maailmas teevad.

Siinkohal julgen veel juurde lisada, et seni pole ükski confrater pisemalgi määral aru andnud oma lõputööst "Meie Side" veergudel. Mina hindan seda käitumist kui pisikest hoolimatust oma kaasvendade vastu, kes olukordadest tingitult on tänapäeval sunnitud elama kaugel vastavast ülikoolilõpetajast ja kel seetõttu pole võimalik vähematki pilku heita confrateri lõputöö või selle probleemidele. "Meie Side" veerud peaksid siin tänapäeval asendama tartuaegseid istumisi purgatoriumis ülikooli lõpetamise puhul.

Tulevane "Meie Side" peatoimetaja oleks siin täiesti õigustatud sisse nõudma kõigilt viimase kümne aasta jooksul ülikoolilõpetanuilt lühikese resümee vastavast lõputööst ja need aeg-ajalt ühe või kahekaupa lokaalsetele "Meie Side" toimetustele saatma publitseerimiseks.

Väga vähe on confraterid puudutanud "Meie Side" veergudel elu ja nähteid oma ülikoolides ja üliõpilaskondades. Ometi pean tähendama praktilise kogemusena, et möödunud suvel confr! O. Millert'i külaskäigul Göteborgi osutus nii noortele kui vanadele üheks huvitamaks osaks tema ettekandes just Ameerika ülikoolide ja college'ite elu. Selge on see, et vastava koondise piirkonnas, kus just "Meie Side" välja antakse, ollakse teadlikud ja isegi väga teadlikud oma ja üliõpilaste kommetest, traditsioonidest ja tööviisidest, kuid ärge unustage kaasvendi, kes elavad tuhandeid kilomeetreid eemal ja kes suure innuga loeksid selliseid uudiseid.

Pole ka katsutud publitseerida "Meie Side" veergudel ilukirjanduslikke töid. Minul oli häämeel lugeda "Meie Side's" Nr. 3 confr! J. Kaup'i luuletusi ja loodan, et tema eeskuju ei jää hüüdjaks hääleks kõrbe, vaid meie varsti võime peale luuletuste vahete vahel lugeda ka mõnda proosapala. Sama osa alla peaksid kuuluma ka reisikirjeldused. Eraviisiliselt on pidevalt kuulda, kuidas üks või teine kaasvend on oma puhkuse või ka kutselise tööaja seas sooritanud huvitavaid reise, kuid "Meie Side's" on leidunud vaid vahetevahel vastavad toimetuse märkused, kui jätta mainimata mõned Rootsis elunevate vilistlaste reisikirjeldused sõpruslepinglaste pidustustelt Soomes. Sellest on aga vähe. Nii mõnigi võiks esitada raporte oma huvitavatest elamustest või uurimustest võõrastes kohtades.

Täielikult on puudunud intervjuud, mida on olnud mõningail meie liigetel huvitavate isiksustega. Miks mitte oma kahekõnesid, elamusi ja muljeid selliste isikutega edasi anda "Meie Side" veergudel ka oma teistele sõpradele? Selline artikkel ei tarvitse ju pikk olla, jätkub küllaldaselt ainult põhjapaneva ja olulise edasiandmisega.

Hää ajakirja sisusse kuuluksid veel ka mitmesugused arvustavad artiklid nagu kirjanduse, kunsti, teatri ja muusika üle. Ka siin oleks meie liigetel küllalt materjali vahete-vahel vastavaid märkusi ja tähelepanekuid tehes, kas mõne erakorralise raamatu lugemisel, kunstinäitusel või kontserdil käimisel jne., ning neid siis "Meie Side" veergudel avaldades.

Ei tohiks ka unustada, et tänapäeva noorus, olgu see siis akadeemiline või mitteakadeemiline, on läbiimbutatud spordientusiasmist. Ma usun, ka sel alal oleks nii mõnelgi confrateril küllalt materjali ja ideesid avaldamiseks, mida kindlasti jälgiksid ja loeksid kaasvennad nii lõuna- kui põhjapool ekvaatorit.

Eelpool vaadeldud alad olid peaaegu kõik sellised, millistele seni "Meie Side" veergudel väga vähe ruumi antud või väga vähe ruumi tahetud. Rohkem on juba leidnud käsitlust mälestused ühenduses ülikooli ning konvendi eluga Peterburgis, Tartus ja mujal ning siin jääb ainult soovida, et kõik kaasaegsed võimalikult palju oma mälestusi talletaksid "Meie Side" veergudel.

Lõpul ei saa aga kuidagi jätta ütlemata, et mitte ükski rotalus ei pidanud mind vääriliseks, et abistada andmetega punasel ajal arreteeritud ja küüditatud liikmete nimestiku koostamiseks, samuti ei ole ükski rotalus püüdnud koostada nimestikku oma concoetorite kohta ning seda avaldanud "Meie Side" veergudel.

PÕHJA-AMEERIKA SUVEPÄEVAD

Selle kõlava nime all korraldati Toronto konvendi poolt suvepäevad Kanadas, Kingstoni linna lähedal. Koht oli looduslikult kaunis, ühel Ontario järve kirdenurgas asuval saarel, ühe eestlase talu maaalal. See ümbrus tuletas väga Põhja-Eestit või Saaremaad meelde. Rahvast tuli kokku oodatust vähem, eriti Montrealist ja New Yorgist oodati kohale palju rohkem. Kuid sellepeale vaatamata, asi oli hästi korraldatud ja need, kes kohale tulid, veetsid oma aja väga huvitavalt ja lõbusalt. Sellest võite kõik lugeda reb! Kiilaspea poolt kirjutatud jutus. Toome siin ära ka suvepäevadel peetud K!K!K! protokolli.

Paneme siin kirja ka nende rotaluste nimed, kes sellest osa võtsid (siis näeb ka, kes ei viitsinud tulla!). Kohal oli kokku 61 inimest, koos daamide, laste ja külalistega. Rotalusi oli 32 (12 vil! 10 confr! 10 reb!). Torontost: vil! vil! Kuris, Lepik, Läte, Krabi, Käbin, Liideman, Maldre, Thoen, Timmas, Tõigast, Tõrmaküla; confr! confr! Sepp, Sandström, Karuks, Luksep, Jürima, Laaman; reb! reb! Koop, Kiilaspea, Soosaar, Kivi, Õunpuu, Mägi, Loit.

Londonist: vil! Hansen, reb! Peters

Montrealist: confr! Romman, 1! 1! Auksmann

New Yorgist: confr! confr! H. Grabbi, Villota, Tamm; reb! Ainso

Protokoll

K!K!K! 4. sept. 1955

Kohal: vil! vil! Liideman, Tõigast, Lepik, Läte, Kuris, Maldre, Käbin, Krabi ja Timmas.
confr! confr! Sandström, Romman, Jürima, Tamm, Villota, Karuks, Sepp, Grabbi, Luksep; reb! reb! Koop, Ainso, Kiilaspea, Mägi, Soosaar, Kivi, Õunpuu.

Esitatud päevakord:

1. Päevakorra kinnitamine
2. Sissetulnud kirjad
3. Koostöö printsiibid
4. Ühine värviesemete ladu
5. Meie Side

6. Kohalalgatatud küsimused

Punkt 1.
Päevakord kinnitati.

Punkt 2.
Confr! Sepp luges ette vil! Karu tervituskirja.

Punkt 3. Koostöö printsiibid.
Confr! Sepp kandis K!K!K! ette praes!-ide ettepaneku praes! koosolekute suhtes ja see võeti kõikide poolt vastu järgmisel kujul:

Ühised praes! koosolekud tuleks pidada kaks korda aastas, kuid tingimata üks kord aastas.
Järgmiseks võttis K!K!K! ühiselt vastu ettepaneku värvide andmise eelprotseduuri kohta.

Värvide andmisest tuleb teatada vennask! praes! vähemalt kaks nädalat varem. Vennask! vastuse mittesaabumisel tuleb see lugeda jaatavaks.
Praes! ettepanek informatsiooni suhtes võeti vastu täiendusega järgmiselt:

Vähemalt kord kuus vahetavad mõlemad k! informatsiooni. K! kompetentsi kuuluv informatsioon tuleb kanda ette K!K!K!-l.

Punkt 4. Ühine värviesemete ladu.
Praes! ettepanek:

Värviesemete keskladu P. Am. mandril tuleks asutada N. Y. k! juurde. Tuleks paluda Rootsi Koondist saata värviesemeid N.Y. Konvendile. Ka palub K!K!K! Vil! kogu juhatust abistada seda aktsiooni.
Üldiselt oli K!K!K! praes! ettepanekuga nõus. Poleemika peamiseks põhjuseks oli ettepaneku viimane

Grupp suvepäevadest osavõtjaid. Vasakult: Istuvad – l!l! Loit, reb! Soosaar, reb! Õunpuu, vil! Maldre, reb! Kiilaspea, reb! Kivi; seisavad – confr! Jürimaa, confr! Sandström, vil! Läte, confr! Karuks, confr! Koop, confr! Sepp, confr! Villota, confr! H. Grabbi, confr! Mägi, confr! Romman, confr! Luksep, vil! Käbin.

osa, kuna arvati, et olukord ei ole veel nii kriitiline, et kutsuda esile Vil! kogu juhatuse vahelesegamist. Sellele vaidlesid vastu mitmed, kuna senini oli olnud suuri raskusi värvide hankimisega Stockholmist, ja kes kartsid, et värvide mittesaamine mõjub pidurdavalt Rotalia tegevusele.
Vil! Läte tegi ettepaneku värviesemete muretsemiseks pöörduda Rootsi Koondise Göteborgi osakonna poole, rajades ettepaneku enda kogemustele.
K!K!K! võttis viimaks vastu praes! täiendatud ettepaneku:

Värviesemete keskladu P. Am. mandril tuleks asutada N.Y. k! juurde. Värviesemete muretsemiseks tuleb pöörduda Eootsi Koondise Stockholmi ja Göteborgi osakondade poole. Ka palub K!K!K! Vil! kogu juhatust abistada seda aktsiooni.

Punkt 5. Meie Side.
Vil! Käbin pidas sisuka ettekande enda senisest kirjavahetusest MS küsimuses eriti Vil! koguga.
Senini olid arutamisel olnud järgmised põhimõttelised küsimused:

Kas jääda senise kuju juurde, s.o. aastas välja anda 2 USA, 2 Rootsi ja 2 Kanada numbrit, või jätta MS liikumatuks alalise toimetajaga, kes võiks saada teatavat kompensatsiooni.

Vil! kogu soovitus oleks MS välja anda kuus korda aastas.
Vil! Käbini ettekanne tekitas väga elava diskussiooni, kusjuures kerkisid esile mitmesugused seisukohad.
Osa kohalolijaist eesotsas confr! Jürimaga olid selle poolt, et Meie Sidest kujundada ajakirja või isegi albumit, kus oleks ära toodud teaduslikke kirjutusi, problemaatikat jne.
Sellele vaidlesid vastu vil! Käbin ja confr! Grabbi. Nende seisukohaks oli, et esmajoones peab MS olema intiimse informatsiooni vahendajaks kõikide Rotalia organite vahel. Teaduslikud kirjutused võib avaldada üldsusele määratud ajakirjades. Samal arusaamisel oli enamik koosviibijaist. Kanada k! praes! ettepanekul tehti järgmine põhimõtteline otsus:

MS-l peaks olema kindel tegevtoimetaja (arvatavasti USA-s). Kindlad abitoimetajad oleks kõikides Rotalia organites, kes annaks järjekindlat aruannet tegevusest.

Välja tuleks anda MS-t kuus korda aastas või vähemalt iga kolme kuu tagant.

Punkt 6. Kohalalgatatud küsimused.
Confr! Karuks andis teada, et Toronto k! on suve jooksul trükkinud ja paljundanud Rotalia kodukorra ja üksikuid eksemplare sellest on võimalik saada. Confr! Jürima soovitas tulevikus rebastel referaatide teema valida rahvuspärasel ainestikul.

Algus kell 15.15.
Lõpp kell 17.20.

Protokollis H. Sandström, Rot! xxx

SUVEPÄEVAD REBASE VAATEVINKLIST

Reb! Enn Kiilaspea, Toronto.

Informatsiooni järgi pidi sinna Torontost umbes 100 miili olema, aga tõeliselt oli see maa ligi 200 miili. Võib olla oli see vahe sellest tingitud, et sõitsin valetpidi ümber selle saare, kus need päevad toimuma pidid, igatahes kaardile ei olnud kõiki lahesoppe märgitud. Sellepärast jõudsin sinna mitmekordse veerandtunnise hilinemisega. Kartsin, et szan pahandada mõnede konvendikaaslaste käest, kellede abikaasad minuga kaasa sõitsid, aga ilmnes, et oli tegemist vabadustarmastavate inimestega. Igal juhul jõudsin sinna alles kell 22.30 laupäeva õhtul.

Igatahes kuulsin, et esimesed mehed olid juba laupäeva lõunaks kohale jõudnud ja nagu truud skaudid kunagi telgid kõigepealt püsti sättinud. Siis õhtupoole oli hakanud rahvast üksikute autode kaupa kohale tilkuma ja sinna jõudes oli aega kasutatud suplemiseks ja pallipeksmiseks. Kui mina kohale jõudsin, oli rahvas kõik juba lõkketule ääres koos, varajase aja tõttu aga väga vaikselt. Kuna paljud kohale tulnud olid nagu minagi, päris hilja saabunud, siis käis osalt alles omavaheline tutvustamine. Vilistlasi oli ka erakorraliselt rohkem näha kui kuulda. Ühesõnaga, lõkke ääres laupäeva õhtul midagi erakorralist ei juhtunud niisama ainult laulsime ja kuulasime Valdu Loit'i akkordeonimängu. Kell 24.00 lõppes ametlik lõke ja rahvas valgus laiali väiksematesse gruppidesse.

Tollest momendist peale paistis, et õige suvepäev hakkas peale. Prooviti "aatomipommi", lauldi vanu romantilisi laule nagu "Mälestusi Raadi pargist" ning rahvas hakkas lahti saama nii tutvunemistuimusest kui ka kainusest. Oh jah, vahepeal ma puhusin sarvega ka öörahusignaali, aga selle rikkus oldermani neljajalgne päris ära, paistis, et tal olid harmooniast hoopis omamoodi arusaamised ja meie pillid sugugi kokku ei istunud.

Kes ära hakkas väsima, neile oli võimalus kas telkidesse või lakka magama minna, millist võimalust järgnevate tundide jooksul enamus inimesi siiski kasutas. Selles talus, mille maaalal me viibisime, oli ka samal ajal üks mingisugune teine suvepäev toimumas – koos oli seal puha Saare- ja Hiiumaa mehed, kelle hulka vil! Osvald Timmas ära eksis, kuna seal oli palju kadakamarja viina, mis Saaremaad meelde tuletas.

Õnnetuseks juhtusin koos oma abikaasaga lakka magama, sest just peale magusat uinumist ärkasin hirmsa lärmi peale üles. Nimelt nii New Yorgi kui Toronto seniorid tulid küüni sõjasüüdlasi taga ajama, mõlemal scribad kaasas, kes said senioridelt käsu kõigi liiga vara magamaläinute nimed otsemat teed kirja panna. Mõni neist jälitajatest ronis isegi üles lakka, kuid keegi võttis redeli ära ja nii nad rippusid tükk aega aampalkide peal, enne kui julgesid alla tagasi hüpata. Kuna sõjasüüdlasi keegi neile välja ei andnud, siis magajate suureks rõõmuks lahkusid nad neljakesi küünist ja nende trampimist ja laulu kostis veel tükk aega.

Hommikul kuulsin, et ühed olid öösel Montreali telgi otsa kukkunud, kuid ma jätan oma arvamuse avaldamata, kes need olla võisid, sest Montreali rahvas oli vist pahane ja otsis omakorda sõjasüüdlasi.

Pühapäeva hommikul käis enamjagu inimesi ujumas ja siis kogunesid kõik võrkpalli maavõistlust vaatama. Jänkidel oli vahekohtunik eelmisel õhtul "kange vedelikuga" ära ostetud ja nii esimese seti tulemused olid vastuoks tõsioludega. Selle takistuse aga likvideerisime selliselt, et sokutasime ühe oma mehe teisele poole mängima, nii et arusaadavalt mäng lõppes Kanada võiduga.

Pärastlõunal oli konventide ühine koosolek, kus võis õige omapäraseid sõnavõtte kuulda. Lahkhelid tõsisemas mõttes aga puudusid. Pärast seda peetud E!K!K!'l võeti pillimees Valdu Loit vastu rebaseks ja Feliks Koop ja Rein Mägi said värvide omanikeks. Millegi pärast nemad küll pisaraid ei valanud, kui nad meie, ülejäänud rebastega, jumalaga jätsid.

Pühapäeva õhtul oli siis see õige lõkketuli. New Yorgi senior otsis sürrealismi käsiraamatust teemasid, mille põhjal Toronto rebased pidid viieminutilised sõnavõtud pidama. Teemasid mul täpselt meeles ei ole,

kuid nad olid umbes järgmised: "Kuidas mõjuvad kuu faasid ruunade paljunemisele" jne. Mõni meie konvendi mees oli nagu vändast üles keeratud, nii et ei saanud teda kuidagi laulmast hoida (see oli käesoleva kirjutuse autor! — toim. märkus). Samuti Loit ei andnud oma pillile armu. Ühesõnaga, kõigil oli väga lõbus. Meeldejääv lõkkeõhtu lõppes ühise "Eestimaa, su mehemeel" laulmisega.

Tagasi Torontosse jõudis iga mees oma moodi. Rein Mägi oma sõitjatega pidi öö veetma maantee ääres, et bussi oodata, millega ratastele järele sõita, mis neil sõidu peal alt ära jooksid. Mina panin ühe kaasrebase taskulambiga auto ette kõndima, et udus teed leida. Kuid terve nahaga jõudsime koju kõik. Ühesõnaga, kõige juhtunuga arvestades loodan, et samasuguse kaliibriga suvepäevi veel tuleks.

ROTALIA LUNDI OSAKOND

Vil! Alfred Kalmet, Lund.

Lund kujutab meelde Tartut. See on puhtal kujul akadeemiline linn, ülikooliga, mis asutatud Karl X poolt. Praegu on üliõpilasi selles ülikoolis umbes 5000, nende hulgas eestlasi 15—20.

Lund asub keset rikkalikke viljavälju, mis sarnaneb omaaegsele Ida-Preisimaale kõrge põllumajanduse kultuuriga, kuid ilma Preisi vaimuta ja ilma preisi junkru tüübita. Elanikke Lundis on 36.500. Hoonete hulgas on palju haiglaid ja teaduslikke asutusi. Lund on Uppsala järel teine tähtsam vaimne keskus Rootsi kuningriigis. Valitsevaks parteiks on sotsiaal-demokraadid, kusjuures ka parempoolsed on tugevalt esindatud. Eestlasi on Lundis umbes 130 isikut.

Lundis või selle lähemas ümbruses elab 10 rotalust. 28. märtsil 1954 kutsuti ellu korp! Rotalia Rootsi Koondise Lundi osakond. Asutamise peakoosolekust võttis osa Rootsi Koondise juhatuse esindajana tookordne old! vil! Kristjan Joost, kes seks puhuks Stockholmist kohale sõitis. See osakonna asutamiskoosolek ja sellele järgnev koosviibimine leidis aset vil! A. Kalmet'i kodus. Koosviibimisest võttis osa koos daamidega 16 isikut. Samal asutamiskoosolekul said värvid lihtliikmed **Kalju Rämmal** ja **Heino Ahmann**. Koosolek valis Lundi osakonna juhatuse järgmises koosseisus: Sen. — vil! A. Toomes, laekur — vil! A. Kalmet, scriba — confr! K. Rämmal, olderman — vil! A. Daniel.

Sügiskommersi 1954 pidasime 27. nov. vil! A. Daniel'i kodus Eslövis, mis asub 17 km. kaugusel Lundist. Samas valiti uus osakonna juhatus koosseisus: Senior — vil! A. Kalmet, laekur — confr! Kalju Rämmal, scriba — confr! Jaan Teär, olderman — vil! A. Toomes. Kõige parema pildi Lundi rotalustest ja nende elust saame, kui võtame kõik meie mehed üksikult luubi alla, kusjuures esimeseks meheks (tähestikus) on

Vil! **Aleksander Daniel.** Tema on vana põhine rotalus, kuuludes vanasse Rotalia kaardiväkke Tartus. Rootsi saabus 1948 ja töötab nüüd loomaarstina Eslövis. Perekonnaisana on tal kasvatada tütar ja poeg. Tuntud hea ja kauni laulumehena, laulab juba mitmendat aastat kaasa Malmö meeskooris. Kõige muu kõrval on ta veel maalikunstnik ja jahimees.

Vil! **Alfred Kalmet** on majandusteadlane, lõpetanud Tartu Ülikooli 1933. Töötas 20 aastat Tallinnas Eesti Panga välisosakonnas ja teenib alates 1945 Rootsi suurima erapanga Malmö peakontoris. Viibis

Kanadas a. 1951, kus oli Toronto General Trust Co teenistuses, kuid tuli jälle tagasi Euroopasse.

Vil! **Ülo Käbin** on kõige värskem Lundi osakonna vilistlane. Lõpetanud Uppsala ülikooli arstiteaduskonna 1950. Hiljuti nimetatud Landskrona haigla juhataja abiks. Erialalt kirurg. Perekonnainimene ja kahe poja isa. Võidelnud Soome sõjaväes.

Vil! **Aadu Toomes** on kõva ja kange rotalus läbi ja lõhki. Elukutselt ja hariduselt loomaarst. Töötab Sydvästra Skanes Semiinförening'i juures loomaarstina (samas ka vil! Daniel). Hiljuti ostis maja Lundi parimasse linnaossa. Perekonnainimene ja kolme lapse isa, nendest kaks tulevased Rotalia rebased.

Vil! **Jakob Welitar** elab ja töötab Fjälkinges, Lundist 100 km. kaugusel, kuid külastab Lundi ja Lundi rotalusi tihti oma Morris autoga. Tema on tõulooma- ja seakasvatuse spetsialist. Lähemal ajal pühitseb 60. aasta juubelit.

Confr! **Martin Kurol** elab siit ka peagu 100 km. kaugusel Angeholmi linnas. Oli aktiivne tegevliige juba kuldsel Tartu ajal, kuuludes a. 1940 konvendi praesidiumi. Abielus ning poja ja tütre isa. Nahkade spetsialist, millena töötab Angeholmi nahavabrikus.

Confr! **Heino Ahmann** on stud. med. ja lõpetamas arstina Lundi ülikooli. Kuulub Rotalia perre üle kahe aasta. Töötab arstina ühes kohalikus haiglas. Abielus rootslannaga.

Confr! **Kalju Rämmal** on samuti stud. med. ja peatselt lõpetamas arstina Lundi ülikooli. Töötab arsti k.t.-na juba paar aastat ühes haiglas. Naisemees ja ühe poja isa.

Confr! **Jaan Teär,** stud. chem. (biokeemia). Pärit Kuressaarest. Tegevliikmeks vastu võetud 27. nov. 1954. Omab au olla kõige pikem mees Rotalia ajaloos (2 meetrit). Kirglik spordimees ja mitmel korral võistelnud kaasa Rootsi rahvusmeeskonnas korvpallis.

Confr! **Hans Uibopuu** töötab analüütilise keemikuna Lundist võrdlemisi kaugel Dalarnas. Välimuselt ja olemiselt puht teadusmees.

MEIE KÄSIPALLIMEESKOND NEW YORGIS

Confr! Rein Grabbi, New York.

Ühe olulise osa New Yorgi k! möödundsuvisel tegevusel omas konvendi käsipallimeeskond. Seda kas või juba sellegi poolest, et selle koosseisus esines hooaja jooksul tervelt 15 k! liiget! Nende vaprate käsipallurite nimed on: confr! confr! Raimond Pals, Harald Laupa, Henno Sork, Rein Grabbi, Hellar Grabbi, Roman Ubakivi, Aksel Lehtmäe; 1! 1! — reb! Valfried Blumfeld, Arno Kallaste, Nils Parma, Hans Raudsep, Virko Keder, Ako Vainu, Rein Ise, Avo Soobert. Peale ülalmainitute mängisid meie meeskonnas ka asa ka vahetevahel mõned külalised. See oli tingitud kahest asjaolust: 1) Kohapealsest olukorrast, et võistlusvõimelist meeskonda igakord kokku saada, kuna mitmed meie endi mängijatest ei saanud kauguste tõttu alati kohale tulla; 2) Et noortele üliõpilastele, kes me meeskonnas kaasa mängivad, pakkuda võimalust Rotaliaga lähemalt tutvumiseks, s.t.

juurdekasvu huvides. Et see viimane kaalutlus täiesti õigustatud oli, näeme sellest, et oleme täiendanud endi konvendi ridu kahe tubli poisiga, kes algselt me meeskonnas külalistena mängisid – 1! 1! Parma ja 1! 1! Uno Ots. Külalistena on veel kaasa mänginud Ants Loor, Tõnu Maasik ja H. Truumees. Ü Üldiselt peab mainima, et meeskonna individuaalne koosseis on meil väga tugev, kuid kui "meeskond", s.t. osade summana, ei ole see nii tugev, sest mitmed paremad mängijad elunevad NY eemal ja

Meie võrkpallimeeskond ootamas algvilet.

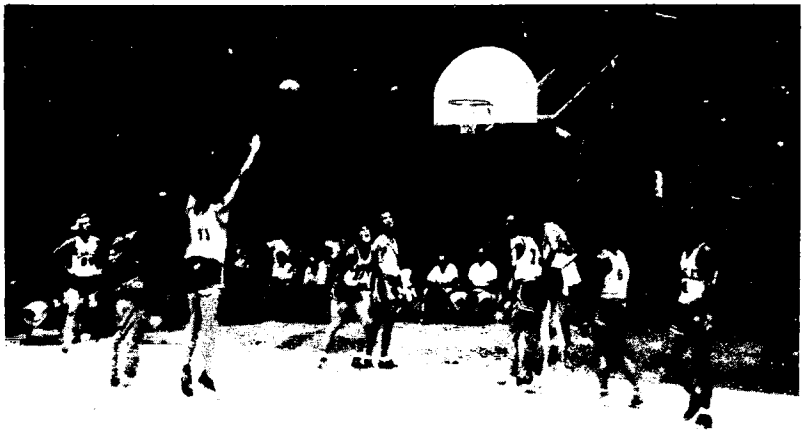
seega puudub "kokkumäng". Näiteks 1! 1! Nils Parma omab au olla valitud USA ülikoolide valikmeeskonda (American All Star Team) võrkpallis ja ta kandis a. 1952 "All-American" tiitlit. Ta võistles mitu aastat kaasa Springfieldi Ülikooli (mitmekordne USA ülikoolide meister) meeskonnas. Samuti reb! Rein Ise võistleb juba mitu aastat ühe USA idaranniku parima meeskonna koosseisus – Baltimore YMCA. Confr! Raimond Pals oli Tallinna parimaid võrkpallureid mängides "Estonia" koosseisus, samuti Briti Tsooni Eesti valikmeeskonnas Saksamaal. Confr! Laupa võistles Tallinna Tehnikumi meeskonnas nii korvis kui võrgus ja hiljem Augsburgi laagri Eesti meeskonnas Saksamaal. Confr! Hellar Grabbi mängis Geislingeni Eesti Gümn. meeskonnas Saksamaal jne. Loodetavasti edaspidi õnnestub meil lahendada senisest paremini "kokkumängu" küsimus ja siis võime loota paremaid tulemusi eriti kui uute rebastega häid noori mängijaid ka veel juurde saame, nagu näiteks hiljuti vastu võetud reb! Jüri Saimre, kes mängis oma high-schooli meeskonnas korvpalli.

Meeskonnal on olemas ka kaksteist komplekti spordidresse, mis osteti k! poolt. Tumesinised, valgete ääretriipudega püksid ja valge, siniste ääretriipudega särk ning üle särgi rinnaesise tollilaiune sini-must-roheline pael. Vähemalt need näevad uhked välja!

Suve jooksul võttis meeskond osa neljast võistlusest.

1) Võrkpalli karikavõistlused Lakewoodis, 18.–19. juunil. Meeskonna koosseis: Blumfeld, H. Grabbi, R. Grabbi, Ise, Laupa, Pals, Parma, Soobert, Sork. Esimeses mängus kaotati Lakewoodi meeskonnale (kes karikavõitjaks tuli) tasavägises mängus 2:1. Siis võitsime eelmise aasta karikavõitjat Long Islandi meeskonda kogu võistluste tehniliselt parimas ja pingerikkamas mängus 2:1. Kahjuks reb! Ise oli sunnitud teisel päeval ära sõitma, ja nõrgenenud koosseisul tuli vastu võtta 2:0 kaotus Pattersoni käest. Kokkuvõttes tuldi 6 meeskonna hulgast kolmandale kohale.

2) N.n. Eesti mängud Lakewoodis, 2., 3. ja 4. juulil. Võtsime osa nii korvis kui võrgus. Võrkpallimeeskond koosseisus: Blumfeld, H. Grabbi, R. Grabbi, Kallaste, Laupa, Keder, Pals, Parma, Raudsep kaotas kõik kolm mängu, kuigi tasavägiselt, nagu tagajärgedest nähtub: Long Island – Rotalia 15:12, 15:11; Lakewood – Rotalia 15:10, 1:15, 15:8; College Point – Rotalia 15:12, 12:15, 15:4.

Üks punkt! Viskab Rein Grabbi.

Korvpallis kaotati ka samuti kõik kolm mängu, kusjuures siin andis kokkumängu puudus ennast palju teravamini tunda, kui võrkpallis. Meeskonna koosseis: H. Grabbi, R. Grabbi, Kallaste, Laupa, Loor, Maasik, Ots, Pals, Parma, Soobert, Ubakivi, Lehtmäe. Tagajärjed: Long Island – Rotalia 58:40, Lake-Eesti Selts – Rotalia 66:38, Lakewoodi Kotkad – Rotalia 77:48. Individuaalselt viskasid meie meeskonnas punkte (3 mängu peale kokku): Parma 32, R. Grabbi 24, Loor 17, Laupa 8, Kallaste 8, H. Grabbi 7, Maasik 7, Lehtmäe 6, Soobert 2, Ots 2, Ubakivi 1. Lehtmäe, Ubakivi ja Maasik mängisid kaasa ühes; Soobert, Laupa, Kallaste ja Ots kahes ning Parma, Pals, R. Grabbi, H. Grabbi, Loor kõigis kolmes mängus.

3) 23. juulil Long Islandil korraldatud spordipäev. Meie võrkpallimeeskond esines koosseisus Parma, Kallaste, Raudsep, H. Grabbi, R. Grabbi, Loor. Kaotasime Long Islandi meeskonnale 15:7 ja 16:14.

4) Võistlused Lakewoodis 3. – 4. septembril. Esinesime võrkpallis, koosseisus: R. Grabbi, Kallaste, Keder, Laupa, Pals, Parma, Truumees, Ots. Sellel võistlusel tuleb lugeda meie meeskonna mängu kõige tugevamaks senistest, kuid siiski saavutasime ainult ühe võidu kahe kaotuse kõrval. Tagajärjed: Rotalia – Patterson 2:0, College Point – Rotalia 2:1, Long Island – Rotalia 2:1.

Seega, nagu lugesite, tagajärjed

Kas korvi või mööda?

just eriti "võidukad" ei ole, kuid ega see ei olegi ju kõige tähtsam (kuigi pagana tore on võita!). Tähtis on, et koos võisteldes arendame "kambavaimu" ja seome sellega meeskonnas rohkearvuliselt kaasamängivaid noorliikmeid tihedamalt Rotaliaga. Samuti, et eesti tudengitel nüüd teada on, et korp! Rotalia ainukesena eesti üliõpilasorganisatsioonest USA's omab niipalju aktiivseid noori, et saab välja panna esinemisvõimelise käsipallimeeskonna ja et Rotalias pööratakse tähelepanu noortele ja neile meelepärasele tegevusele. Sellega appelleerime potentsiaalsele juurdekasvule.

Võib olla õnnestub meil ka talve jooksul mõnest võistlusest osa võtta, kuid tuleval suvel oleme kindlasti oma meeskonnaga jälle väljas ja siis, loodame, juba ka "võidukamate" tulemustega.

KORPORATSIOONIDEST TARTUS.

ÄÄREMÄRKUSI

Vil! Paul Mägi, New York.

On äärmiselt tervitatav vil! Pedaku katse unustuse hõlmast päästa teatavad huvitavad ajajärgud Tartu üliõpilaskonna elust ja tutvustada nooremat akadeemilist põlve selle eluga. Olles ise viimase aja vene ajastust üliõpilasena kaasa elanud ja iseäranis huvi tundnud korporatsioonest ja nende elust (oli ju Rotalia asutamisega see küsimus kaunis akuutne), siis luban enesele mõned ääremärkused ja korrektiivid vil! Pedaku artiklisse sisse tuua.

1) Neobaltia värvid olid paelal – helesinine-valge-oranzh.

2) Frat. Pharmaceuticumil oli deklil – must-helesinine-punane, kas samuti paelal, ei mäleta.

3) Lettonia värvid olid ja on praegu – roheline-sinine-kuld.

4) Frat. Normannia asutati alles Eesti iseseisvuse ajal. Enne 1914. a. ta veel ei eksisteerinud (vähemalt avalikult polnud temast midagi teada).

5) Arminiast pole mina kunagi midagi kuulnud, igatahes aastavahemikul 1903–1914 sarnast korporatsiooni küll Tartus ei olnud. Või on selle nimi Armenia? Et täielikku pilti saada tol ajal, ajavahemikus 1905–1915 Tartus eksisteerinutest korporatsioonidest, siis olgu siin järgmine loetelu:

Curonia – roheline-helesinine-valge. Tartu saksa Ch! C! liige.
Livonia – punane-roheline-valge. " " "
Estonia – roheline-tumeviolett-valge " " "
Frat! Rigensis – tumesinine-punane-valge. " " "
Neobaltia – helesinine-valge-oranzh. " " "
Teutonia – amarant punane-valge-roheline " " "
(deklid laia põhjaga nagu Saksamaal)
Frat. Academica – violett-helesinine-valge, kartellis Tartu saksa Ch! C!
Frat. Pharmaceuticum – must-helesinine-punane, " " " "
Frat. Dorpatensis – roheline-valge-kuld
Vigoria – roheline-hõbe-punane (rahvusvaheline koosseis, kuid saksa keelega).

Poola korporatsioonid:

Polonia – amarant punane-helesinine-valge, kartellis Tartu saksa Ch! C!

Venedia — helesinine-punane-hõbe

Vene korp! Slavia — kuld-must-valge
Armenia korp! Armenia — valge-heleroheline-punane.

Seega siis kokku oli Tartu legaalseid värvikandjaid korporatsioone 21. Maailmasõda, Vabadussõda ja Eesti iseseisvuse tulek likvideeris neist 12. Nende asemele tuli aga juurde terve rida uusi korporatsioone.

KALLIS KAASVEND, KAUGEL ELAD!

Vil! Juhan Läte, Toronto.

Sellest on juba palju aega tagasi, kui viimati nägime ja ma arvan, et see oli sääl Pühajärve kandis, kui istusime Spetsialistide — ei ikka Turistide Kodu avaral rõdul ja mõlgutasime mõtteid noist kenadest Otepää näitsikutest ja isegi vist tõukarjast ja nondest norskavatest pullidest. Aeg läheb ju nii kiirelt ja vaata nüüd künname juba Kanada pinda ja meie hobbyks on jaht dollaritele. Oh ajad — oh kombed! See jaht on isegi nii põnev, et muudest asjadest tikud märkamatult mööduma ja see jaht võtab nii aja ära, et sarnast asja nagu kirja kirjutamine, pead tegema kas sööma- või uñeajast. No lihtsalt ennast varastama.

Niipalju kui lehest olen lugenud, rabad Sina ka kõvasti ja sellepärast ei ole Sul vist aega olnud ka meile kirjakest saata. Kahju, — aga tõsi!

Aga ega meie mehed ka siin ei tuku, käivad silmad lahti ja panevad nii mõndagi tähele ja tallele. Ega Sa ei imesta, kui ütlen, et viimase kolme kuu jooksul on 13,3% meie meestest hakanud maameesteks, küll metsniku koha, sadama rajooni ja mõisnike nime all. Asi võttis isegi niisuguse kuju, et terve suve jooksul meie ei saanud koosolekuid pidada, polnud lihtsalt kedagi kättesaadaval. Kes oli siis oma farmis või kes oli siis tema farmi vaatamas. Agronoomid, nagu Eino ja teised olid kibedasti ametis ja sõidus.

Nüüd siis jõudsime lõpuks niikaugele, et möödunud pühapäeval pidasime koosoleku ära. Kisa sääl polnud, kuid häält tegid kõik. Mõni osa sellest oli päris põnev ja katsun ka Sulle sellest ülevaadet anda. Nagu Sa tead, tegutseb meil konvent ja võrdlemisi elavalt ning teguvõimsalt. Aga et seda edukat tegevust kindlustada, peame meie, vilistlased, head seisma. Ja oma tuge pakkuma. See tugi seisab selles, et meie muretseme noortele konvendi korteri. Nagu Sa isegi ette kujutada saad, ükski korralik elamine ilma korterita toime ei tule. Aga selles korteris saame ka meie ise elada. Ja asi on kenasti korras ning rohkem valu see ei teegi, kui ühe dollari kuu kohta.

Aga kàs Sa tead, on õige mitmed mehed, kes selle dollari saatmise on ära unustanud. No ega sellepärast see sõit seisma jää, kuid vähe mõruda maitse jätab suhu küll. Eks?

Edasi oleme siin Kanadas rakendanud põhimõtet, et kui keegi meie perest lahkub surma tõttu, siis paneme ühiselt matuse kulud kokku. Jälle on mõned mehed oma osa saatmata jätnud. Nüüd tehti koosolekul tõsist häält, et kes ei ole teiste osas kulu kannud, ei maksa loota seda soodustust ka enda osas mitte. Kui saaks lõpmatuseni elada, ei oleks seda muret vaja kandagi, aga meie päevil on veel nii, et korra kutsub ikka ära ja ise ka ei tea, millal.

Üldse maksude asi oli põnevamaks punktiks ja juhatusele tehti üles-

andeks maksukohustuse unustanud üles äratada ja kui nad ei ärka, siis nimekirjast kustutada ja värviesemed ära võtta. No kas pole lugu lahti! Näitena toodi meie Montreali osakonna mehi ja seda heas valguses. Nemad on oma maksukohustused 100% klaarinud.

Mu jutt venib nüüd pikale ja ei maksa arvata, et just Sina see suur võlglane oled, keda ähvardame. Sest kui need väikesed kohustused on õiendatud, siis midagi karta ei maksa.

Tead, veel on üks asi. Järgmine Meie Side tuleb Torontost ja loodame selle jõulupostiga koos välja saata. Oleks väga tore, kui Sa sulepeast mõned read ka meie kanti välja pigistaks. Meie Side uksed on selleks pärani lahti. Tahaks kangesti teada, mis Sina neist meie sisemistest asjakestest arvad, et kas maksab meil noortele korterit muretseda, kas maksab kaasvenda maha matta ja kas maksab koosolekule minna, kus sarnaseid asju sõelutakse, makse määratakse ja halvimal juhul isegi juhatusse või mõnda ametisse valitakse. Omavahel öeldes, mõnus on pealt vaadata ja jalad seinale visata, et las nad teevad. . . Teiselt poolt aga tundub, et keegi nagu peaks ka midagi tegema, — või mis arvad?

Ootan kangesti Su kirja ja loodan, et selle ka saan. Seniks kõige paremat ja

jään nagu ikka, Sinu vana igavene

Tartu Vaim. Torontos.

Kaks Kirja Rebastelt

New Yorgi konvendi nimekirjas seisab kakskümmend rebast. Enamus neist aga asuvad New Yorgist eemal, käies siin vaid suvel ja jõuluvaheajal, nii et kontakt nendega toimub konvendil suuremalt osalt kirjateel. Suurem osa neist õpivad mitmesugustes ülikoolides, kuid paljud on siin maal maksva kurja seaduse alusel oma aega teenimas sõjaväes. Esitame allpool väljavõtted kahest kirjast, millised oleks representatiivsed praegusaja rebaste elu tutvustama. Armsad rotalused Tartu ajast — lugege ja vaadake, kuidas nüüdsel ajal elab rebane Ameerikas! Mõlemad kirjad avaldatakse muide nende saatjate teadmata. Just sellepärast on nad nii värsked!

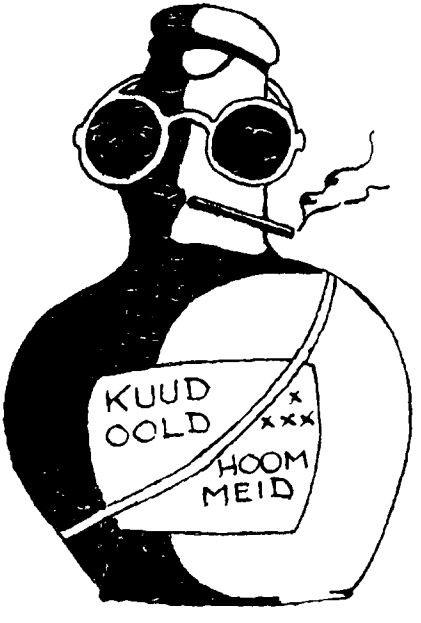
1.

". . . Kommersile sõidu suhtes ma ei saa veel midagi kindlat öelda. Reede õhtul on mul ülikoolis hooaja avaball ning mul on siin sellega tegemist. Võtaks laupäeval Chicagost lennuki ja oleks õhtul kommersiks New Yorgis, aga oma rahadega ma ei taha seda teha. Tahan nii rihtida, et külastan esmaspäeval ühte kompaniid New Yorgis, siis saan selle kompanii kulul prii sõidu lennukiga kommersile.

Kuidas elu New Yorgis läheb? Siin käib elu vaikselt. Eestlasi ei ole enam ühtegi ülikooli campusel. Hommikul olen koolis, pealelõunal käin palli mängimas või lendamas (võtan omale ajaviiteks privaat piloodi loa) ja õhtuti istun campuse organisatsioonide koosolekutel või õllepidudel. Eelolevaks nädalalõpuks tegin huumori mõttes neli kohtamist kolme tütarlapsega (muidugi isekellaaegadel), et elu huvitavamaks teha. Tudengi elu üle siin siiski palju nuriseda ei saa. Loodan kommersiks New Yorki tulla, eks siis näeme."

"Pole kaua aega kirjutanud, aga nagu tead olen laisk ja polegi palju huvitavat juhtunud. Lõpetasin University of Nebraska 13. juulil, panin neljanurgelise mütsi pähe, marssisin veidi ja siis anti lõpupaberid kätte ja sooviti õnne, — miks, pole veel välja uurida jõudnud — ja siis saadeti väga viisakalt. . . . Praegu olen Armees. Läksin vabatahtliku mob'i alusel, tähendab 2 aastat seda kuradi sunnitööd. Olen praegu 3. diviisis raske tanki pataljonis. Sõitsin täna tankiga mööda maastikku, eile lasin 45 kaliibrilist püstoli, homme viskan käsigranaate ja vahepeal puhastan kingi, kõiksuguseid vaskesemeid, marsin ja teen muud soppa mida sõjaväes ikka tehakse. Ainukene hea asi on, et lähen vist varsti diviisiga Saksamaale, nii et selles suhtes jopastas.

See on mu elulugu viimaste kuude jooksul täielikus koosseisus. Eelmine nädal olin 3 päeva telklaagris magada sai ainult 3—4 tundi läbilõikes. Sääsed ja kõiksugu muud sitikad sõid naha punaseks, pesta sain ainult kiivris, väljakäik tuli ise kaevata — väga ebatsiviliseeritud ebatsiviliseeritud elu. Tank on jube hunnik rauda, teeb kohutavat lärmi ja tekitab tohutu tolmupilve, aga hea külg on, et ei tule jalgadel kuigi palju käia. . . Üldiselt peab ütlema, et vaimne olukord on pidevalt sama — raha pole, aega pole, õlut saab liiga harva, tütarlapsi pole umbes kaks kuud näinud. Ühesõnaga, vaim närtsib sedasi ära. . ."

ELMAR MALDRE — 40

Meie kaasvilistlastest astub 7. dets. s. a. Toronto koondise suurim aktivist Elmar Maldre uude aastakümnesse. Selle tähtpäeva puhul on hea juhus alla kriipsutada, et tema tegutsemine oldermani ja seniorina teostus meie koondise kõige raskemas ajajärgus. Mitu aastat kestnud konvendi reinkarnatsioon — vaidlused küsimuse ümber, uue noorpõlve kujundamine, kasvatamine ja katuse alla viimine on olnud peamiselt ainult Elmar Maldre läbi viia. Ja et meile selle töö tulemused hästi meeldivad, siis olgu öeldud siinkohal koos sünnipäeva õnnesoovidega ka tänu Toronto konvendi isale.

See ei tohi anda põhjust uhkeks minekuks, sest igalt meie liikmelt oodatakse samasugust panust. Ja see on kindel, et iga mees meist oleks teinud sedasama, kui Sa poleks trüginud õigel ajal pukki. Mis Sul viga oli teada, et konvendi elus tuleb tähtis töö ja aurikas periood, kuna käisid pide-

valt koosolekutel ja olid endise juhatusega, laekur kaasanimetatud, heas vahekorras. Paljudel meist polnud sarnasest hiilgavast võimalusest aimugi!

R.

VEEL "VABA EESTI'ST"

"Meie Side's" nr. 3, 1955 on confr! Kaup toonud teate, et O. Millert ja H. Grabbi on teostamas "Vaba Eesti" käesoleva aasta teise numbri väljaandmist. Kuna selles teates esinevad mõningad ebatäpsused ja nr. 2-s leidub kaastööd kuuelt rotaluselt (vil! Tammelo, confr! confr! Millert, Grabbi, Salmre, Villota ja l! l! Laev), siis mainiksime sellest veelkordselt "Meie Side" veergudel.

Ajalehevormis trükitud ajakiri "Vaba Eesti" ilmub juba aastaid ühe grupi eesti noorema generatsiooni haritlaste ja üliõpilaste väljaandel ja toimetusel Stockholmis. See on kultuurpoliitiline ajakiri, käsitades neid küsimusi noorema generatsiooni seisukohast. "Vaba Eesti" on poliitiliselt täiesti rippumatu ja ei ole mingisugune nn. parteileht, vaid ta veerud on avatud kirjutusteks ja diskussiooniks kõigile, eeldusel et kaastööd on küllaldase eetilise ja intellektuaalse tasemega. Suurem osa "Vaba Eesti" toimetuse liikmeid Rootsis kuuluvad "Vabadusmeelsete Föderalistide" erakonda (mis asutati Rootsis peamiselt Soome sõjaväes võidelnud noorte eestlaste eestvõttel), millest tingituna esinevad loomulikult selles lehes poliitilisele liikumisele lähedase sisuga artiklid. Kuid "Vaba Eesti" peasihiks on intellektuaalse ja ajaga kaasas käiva kirjasõna kaudu appelleerida eesti noorema generatsiooni haritlastele ja üliõpilastele ja sel viisil hoida nendes alal huvi eesti rahvusliku võitluse ja eesti kultuuri vastu. See on väga vajalik ülesanne, kuna tänu eesti pagulaskonna nn. poliitilise juhtkonna omavahelistele rabelemistele ja nääklemistele ja tänu eesti pagulasajakirjanduse madalale tasemele on eesti noorem generatsioon hakanud intellektuaalselt eemalduma eesti üldisest pagulaskonnast.

Kui otsida paralleele "Vaba Eesti'le" siis võiks ehk mainida käesoleva sajandi algul eesti nooremas generatsioonis levinud "Noor-Eesti" liikumist. Ka "Vaba Eesti" ümber on koondunud rida noori andekaid kirjanikke ja luuletajaid (Ilmar Talve, Kalju Lepik, Ivar Grünthal, Ilmar Laaban, jt.), kunstnikke (O. Mikiver, Maire Männik, O. Paju jt.), muusikuid (Harri Kiisk, H. Olt) ja üliõpilaskondlikus ning muus nooremat generatsiooni haaravas liikumises juhtivalt tegutsenud või tegutsejaid, nii Rootsis, Saksamaal kui Prantsusmaal (K. Lüsi, I. Vaher, I. Mikiver, M. Juhkam, P. Tõnus, V. Linnuste, I. ja H. Ainsaar, P. Merits, R. Riitsalu, A. Sikk, V. Toome jne.).

"Vaba Eesti" USA erinumbri toimetajateks (milline ilmus möödunud suvel) olid O. Millert, A. Laev, H. Grabbi (Rot! NY k! liikmed) ja J. Kork (kes kuulub EÜS-i) ja nagu eespool mainitud, selles leidub kaastööd kuuelt rotaluselt. Sellele järgnevas numbris – "Vaba Eesti" nr. 3 – leidub pikem artikkel vil! I. Tammelo sulest ja edaspidistes numbrites on juba ette näha teisi kaastöid mitmetelt rotalustelt.

Kes kaasvendadest sellest ajaleht-ajakirjast huvitatud on, võib selle tellimiseks pöörduda järgmistesse kohtadesse: Rootsis — Vaba Eesti, Stockholm Postbox 16 211; USA-s — Hellar Grabbi, 413 E 84 St., New York 28, N.Y.; Kanadas — Felix Laansoo, 5820 Souart St., Montreal 29; Austraalias — Ilmar Tammelo, 91 Berry St., North Sydney.

LÜHITEATEID

AUSTRAALIAST

Lihtliikmeks võeti vastu 1955. a. septembris **Hans Johanson.** Sündinud Tartus, 13. nov. 1924. Õpib praegu Sidney Ülikooli majandusteaduskonnas.

Värvikandjaks on saanud **Kirill Ükskõll,** kes võeti vastu lihtliikmena veebruaris 1953. Ta on sündinud 14. dets. 1923, Kose-Uuemõisal. Õppis Sidney Ülikooli keemiateaduskonnas.

Austraalia Koondis oma koosolekul on vastu võtnud "Meie Side" tsentraalset toimetust pooldava seisukoha. Sidepidajaks -abitoimetajaks "Meie Sidega" valiti vil! Ilmar Tammelo.

INGLISMAALT

Vil! **Lossman** töötab ühes kaubakontoris raamatupidajana. Tema uus aadress on: 1 Connaught Square, London, W 2.

Vil! **Endel Aruja** uus aadress: 43 Woodwaye, Oxhey, Watford, Herts. England.

KANADAST

Eesti Üliõpilaskond Torontos valis 18. okt. oma peakoosolekul uue juhatuse, mille koosseisu valiti ka kolm Rotalia liiget — confr! *Helmut Sandström* esimeheks, reb! *J. Kraav* laekuriks ja 1! 1! *Valdu Loit* sekretäriks. Seega Toronto eesti üliõpilaskonna juhtimine on juba mitmendat aastat rotaluste käes — eelmisel aastal oli esimeheks confr! Ergo Karuks ja sekretäriks confr! Helmut Sandström.

Confr! Jaan Terasmäe doktoriks. Peale oma väitekirja edukat kaitsmist anti 21. oktoobril Hamiltonis McMasteri ülikooli poolt Jaan Terasmäele doktori kraad loodusteaduses. J.T. erialaks on paleobotaanika ja tema doktori väitekiri kandis pealkirja "A palynological study relating to the Toronto formation (Ontario) and the Pleistocene deposits in the St. Lawrence Lowland (Quebec)." Jaan Terasmäe on sündinud a. 1926, Rotalia vil! dr. agr. Enn Terasmäe pojana. Gümnaasiumihariduse omandas ta Tallinnas Riiklikus Inglise Kolledzhis ja Realgümnaasiumis. Rootsis ta lõpetas Uppsala Ülikooli a. 1951 phil. cand. kraadiga. Järgmisel aastal asus ta õpinguid jätkama Kanadas, McMaster'i Ülik. juures, saavutades selles esiteks Master of Science ja nüüd siis Ph. D. kraadi. J.T. on teostanud mitmeid botaanilisi ja geoloogilisi uurimusi nii Põhja-Rootsis ja Gotlandil kui ka British Columbias, New Brunswick'is, Quebecis ja Ontarios. Nende uurimuste tulemusena on ta avaldanud trükis 10 teaduslikku tööd.

Confr! *Lembit Jänes'el* ja tema abikaasal on sündinud kolmas poeg — Toomas-Tarmo.

ROOTSIST STOCKHOLMIST

Stockholmi ja selle ümbruse rotaluste suvepäev peeti 21. augustil Ingarös, Stockholmi skääridest. Osavõtjate arv ulatus 50-le. Kohale sõideti mootorpaadil ja

autodel. Tegevus: suplemine, mägironimine, pallimnng, mitmesugused laske- ja viskevõistlused.

Stockholmis on uuteks rebasteks vastu võetud **Sven Hansson**, sünd. 1932 ja **Juhan Toomes**, sünd. 1936.

Vil! **Jushtshuk** abiellus 29. augustil prl. Inga-Kerstin Ekman'iga, confr! **Kartus'**el ja ta abikaasal on sündinud poeg.

Confr! Olaf Millert'i Stockholmis viibimise puhul korraldati koosviibimine 29. augustil kohvik Kjellsonis, kus oli koos 21 rotalust.

GÖTEBORGI OSAKOND

Göteborgi osakond valis omale 14. oktoobril uue praesidiumi koosseisus:

Rot! x —confr! Väino Kuldsaar
Rot! xx —confr! Aavo Andrekson
Rot! xxx—confr! Otto Rein son
Rot! old!—vil! Vitold Saretok
Mag! ref!—confr! Enn Äro
Mag! cant!—confr! Otto Kuulep

Göteborgi osakonna poolt on rebaseks vastu võetud stud. math. **Priit Malm**, kes on sündinud Tartus, 19. jaan. 1934. Värvikandjateks liikmeteks said 7. oktoobril **Sven Vikman** ja **Sven Tedro.**

Göteborgi osakond on paljundanud pildistamise teel Rotalia 25. aastä juubeli puhul Tartus ilmunud Üliõpilaslehe numbri. Selle teksti osa on ca 90 lk. Kes seda soovib, saatku tellimine Göteborgi. USA meestelt tahetakse selle eest saada $6.00.

SAKSAMAALT

Confr! **August Sikk** on abiellunud preili Reine Muthmann'ga, kes on Heidelbergis üliõpilane. (Usaldavatest allikatest saime teada, et nüüdne pr. Reine Sikk on eestlanna, kuigi nime järele võis teist oletada.)

Münchenis toimus juulikuul üle hulga aja jälle rotaluste kokkusaamine Saksamaal. Kohal olid: vil! Kornev ja confr! confr- Jurs, Kuuskvere, Millert. Veidi tegemist oli olnud, et confr! Kuuskveret kohale saada, ta oli nimelt samal õhtul oma üksuses valvekorras. Sellest saadi aga nii üle, et Capt. Artur Jurs marssis sinna sisse ja palus pfc. Jaan Kuuskvere oma käsutusse anda. Ja kes kaptenile ära öelda võis!

Uusi aadresse:

Confr! August Sikk, Mannheim, Moselstrasse 36.

Confr! Erich Mathiesen, München, Ludwigsfeld, Rubinstrasse 19/I.

Confr! August Kiss, Kaiserslautern, Postfach 8503.

Vil! Kornev kirjutab EKL'u kohta Saksamaal: Liikmete arv: Vironia — 12, Fr. Estica — 14, Sakala — 18, Ugala — 7, Rotalia — 6, Fr. Liviensis — 3, Tehnola — 1, Väinla — 2, Fr. Tartuensis — 7, Revelia ja Leola liikmeid arvatavasti Saksamaal ei leidu. Presideerivaks korporatsiooniks on praegu Vironia, esimees vil! Peeter Orle.

USA'st

UUDISEID ÕPPERINDELT

Kevadel 1955 lõpetasid college'i:

Confr! **Rein Grabbi** — Stevens Institute of Technology, Bachelor of Science in Mechanical Engineering. Jätkab õpinguid Brooklyni Polytehnilises Instituudis, et saamasteri kraadi aeronautical engineeringus.

Confr! **Lembit Kosenkranius** — Waynesburg College, Bachelor of Science in Electrical Engineering. Jätkab edasiõppimist Massachusetts Institute of Technology's masteri kraadi saavutamist.

Confr! **Aksel Lehtmäe** — La Salle College, Bachelor of Economics. Jätkab edasiõppimist masteri kraadi saavutamiseks sama ülikooli juures.

Confr! **Atso Savisaar** — Stevens

Institute of Technology, Bachelor of Science in Mechanical Engineering. Jätkab samas edasiõppimist masteri kraadi saamiseks.

Confr! **Henno Sork** – Syracuse University, Bachelor of Arts, psühholoogias.

Reb! **Uve Kapsi** – University of Nebraska, Bachelor of Arts, majandusteaduses.

Juunikuus saabus USA-sse confr! **Enn Karell,** tulles koos oma abikaasaga Austraaliast. Ta asus jätkama õpinguid Fenn College'i, Clevelandis.

Vil! **Harald Laupa** on taotlemas masteri kraadi Columbia Univ. õhtukursustel. Samas loodab peatselt omandada masteri kraadi ka confr! **Koit Paadre.** Mõlemad töötavad ehitusinseneridena.

Confr! **Hugo Roomann** on alates käesolevast sügissemestrist jätkamas õpinguid Princetoni University Graduate School'is, taotledes masteri kraadi arhitektuuris.

Confr! **Jaan Tief** ja reb! **Juhan Toomes** (kes alles hiljuti Rootsist USA-sse saabus) õpivad Georgia Institute of Technology's.

Confr! **Felix Tamm** on alates sügissemestrist doktorant Columbia University's.

Confr! **Roman Ubakivi** taotleb masteri kraadi majandusteaduses New York University õhtukursustel.

Reb! **Avo Soobert** on siirdunud Drexel University'sse, kus ta jätkab õpinguid masinaehituse alal.

Reb! **Arno Kallaste** ja reb! **Udo Vaher** õpivad endiselt Mississippi State College's ja loodavad võibolla juba kevadel Bachelori tiitlit kanda.

ÜLDISI TEATEID

Möödunud poole aasta jooksul on New Yorgi konvendi poolt vastu võetud järgmised *uued lihtliikmed või rebased.*

1. reb! **Heino Ainso,** stud. ing. Sündinud 8. sept. 1937 Tallinnas Valdur Ainso pojana. Lõpetas Seward Park High Schooli (N.Y.) a. 1954. Õpib kolmandat semestrit City College of New York'is masinaehitust. Akadeemiline isa on confr! Felix Link.

2. reb! **Andres Männik,** stud. iur. Sünd. 15. veebr. 1934 Tartus, Erik Tender'i pojana. Lõpetas Maumee Valley Country Day Schooli (Ohio) a. 1951. Õppis 4 sem. Toledo University's ja alates sügissemestrist 1955 Columbia Univ. Akadeemiline isa on confr! Heino Ambros.

3. reb! **Rein Ise,** stud. ing. Sünd. 6. mail 1935 Tallinnas, vil! Rudolf Ise pojana. Lõpetas High Schooli Baltimores ja õpib praegu seitsmendat semestrit John Hopkins University's masinaehitust. Akadeemiline isa on confr! Ragnar Mägi.

4. 1! 1! **Arved Laev,** stud. phil. Sünd. 20. jaan. 1926 Kundas Karl-Herbert Laev'a pojana. Lõpetas Vestholmi Gümn. Tallinnas a. 1944. Õppis Bonnis kultuurantropoloogiat 1946–50 ja Columbia Univ. 1954–55, millisest ülikoolist saavutas Master of Arts kraadi. Praegu õpib doktorandina Columbia Univ.

5. reb! **Ako Vainu,** stud. ing. Sünd. 17. juunil 1934 Narvas, Kustav Vainu pojana. Lõpetas Red Bank'i High Schooli (N.J.) a. 1954. Õppis 2 sem. Rensselaer Polyt. Instituudis masinaehitust ja alates sügissemestrist 1955 õpib Oklahoma State College'is.

6. 1! 1! **Nils Parma,** stud. rer. gymn. Sünd. 6. nov. 1931 Tartus Johannes Parma pojana. Lõpetas Oldenburg'i Eesti Gümn. a. 1950 ja Springfield University B. S. kraadiga kehalise kasvatuse alal a. 1954. Praegu spordiõpetajaks University Schoolis, Clevelandis.

7. reb! **Tõnis D. Kelder,** stud. ing. Sünd. Tallinnas 6. veebr. 1937 vil! Sulev Kelder'i pojana.

Lõpetas Stuyvesant High Schooli a. 1955. Õpib esimest semestrit City College of New York'is elektrotehnikat. Ak! isa confr! H. Grabbi.

8. reb! **Jüri Saimre,** stud. ing. Sünd. 29. apr. 1936 Tartus, Karolus Saimre pojana. Lõpetas P. S. Du Pont High Schooli Wilmingtonis a. 1955. Õpib esimest semestrit University of Delaware's chemical engineering kursust.

9. 1!1! **Uno Ots,** stud. rer. nat. Sündinud 1. novembril 1925 Narvas Jaan Ots'a pojana. Lõpetas Lingeni Eesti Gümnaasiumi a. 1949. Astus a. 1952 University of Connecticut'i, kus õpib praegu geoloogiat.

* * *

Vil! **Aleksander Kõpp** on abiellunud preili Kersti Puidak'iga.

Vil! **Ilmar Aasmaal** ja tema abikaasal Virve'l on sündinud teine poeg — Rein-Kaarel.

Confr! **Viktor Puskar** siirdus USA sõjaväe koosseisus teele Koreasse. Confr! **Jaan Kuuskvere** kasutab oma sõjaväeteenistusaega ringreisideks Euroopas, kust hiljut ti saabusid postkaardid nii Pariisist kui Londonist. Saksamaale USA sõjaväe koosseisus on siirdunud ka reb! **Ado Uriko.** Sõjaväkke on võetud ka reb! **Uve Kapsi,** kes viibib praegu Kentucky's, ja confr! **Arvo Lõoke.**

Confr! **Virko Keder** ja 1!1! **Arved Laev** on valitud Eesti Üliõpilaskond USA's abiesimeesteks ja confr! **Jüri Adamson** laekuriks. Üliõpilaskonna toetusfondi juhatusse valiti confr! **Aksel Kiiss.**

Vil! **dr. Jüri Hinno** on abiellunud preili Erika Soorand'iga.

Vil! **Ralf Adams** ostis omale maja.

Confr! **Heino Ambros** on peale sellistes provintsides elamist nagu Rootsi ja Texas, valinud omale õige elukoha — New York.

Confr! **Otto Reinson** Göteborgist, kes suvekuudel USA's viibis, oli mõned päevad ka New Yorgis ja võttis osa siinsetest Üliõpilaspäevadest. Üliõpilaskonna üldkoosolekul andis ta edasi Göteborgi eesti Üliõp. tervitused.

Chicagos käivad rotalused iga kuu või kahe kuu järele oma vahel koos. Koosviibimisteks kasutatakse peamiselt confr! Seitami korterit, mis kuuldavasti olevat k u u l u t a t u d K! Q! -ks. Neist kokkutulekutest on

Kolm burshi. *Vasakult:* confr! Einar Himma, confr! Tõnis Ööpik, vil! Eduard Lemming.

osa võtnud vil! vil! Peeter Kõpp, August Tiru, Aleksander Kõpp; confr! confr! Tammaru, Himma, Millert, Tomusk ja Seitam ning reb! Keder. Viimane koosviibimine toimus - 31. oktoobril referaatõhtuna, kus oma referaadiga esines reb! Virko Keder. Confr! August Tomusk on Chicagos old! k.t.

Vil! dr. iur. ILMAR TAMMELO essee "Rational Man and Radical Doubt" saadaval

Eesti teadlaste järelkasvu üheks markantsemaks kujuks on õigusteadlane vil! Ilmar Tammelo. Tema sulest on ilmunud rida artikleid ja esseesid õigusteaduse ja filosoofia valdkonnast, nii eesti, saksa kui ka inglise keeles. Samuti on ta olnud kaasautoriks suurematel teaduslikel uurimistel ja töötanud õppejõuna Heidelbergi ja Sydney ülikoolide juures. Oma raamatu kujul trükitud filosoofilises essees "Rational Man and Radical Doubt" käsitleb ta, lähtudes ratsionalistlikust seisukohast, kogemuse (tajumise, teadumise), mõistuse, usu ja kahtluse probleeme. Vastandina praegu oma kõrgseisus olevale loogiliste positivistide filosoofilisele koolkonnale, tõstab Ilmar Tammelo oma essees jälle esile metafüüsilised väärtused, mille pärast käesolev essee eriti huvi peaks pakkuma, kuna paistab, et läänekultuuri filosoofiline mõttependel on viimasel ajal sedasama suunda võtmas.

Selle essee müügist laekunud summat kavatsev vil! Tammelo kasutada oma järjekordse, kuid suurema ja olulisema teose, "An Essay on Symbolic Juristic Logic" väljaandmiseks, mis juba käsikirjas valminud on. Kes eespool-mainitud esseed soovib, palume saata $1.00 confr! Hellar Grabbi nimele (413 E 84, New York 28, N.Y.), kes selle vahendajaks USA ja Kanada piirides on. Teistel maadel elunevad rotalused pöördugu isiklikult vil! Tammelo poole (91 Berry Street, North Sydney, Austraalia).

"Meie Side" on valmis ja mehed puhkavad raskest tööst! *Vasakult:* 1! 1! Parma, confr! H. Grabbi, Ants Loor, confr! Pals ja confr! R. Grabbi.

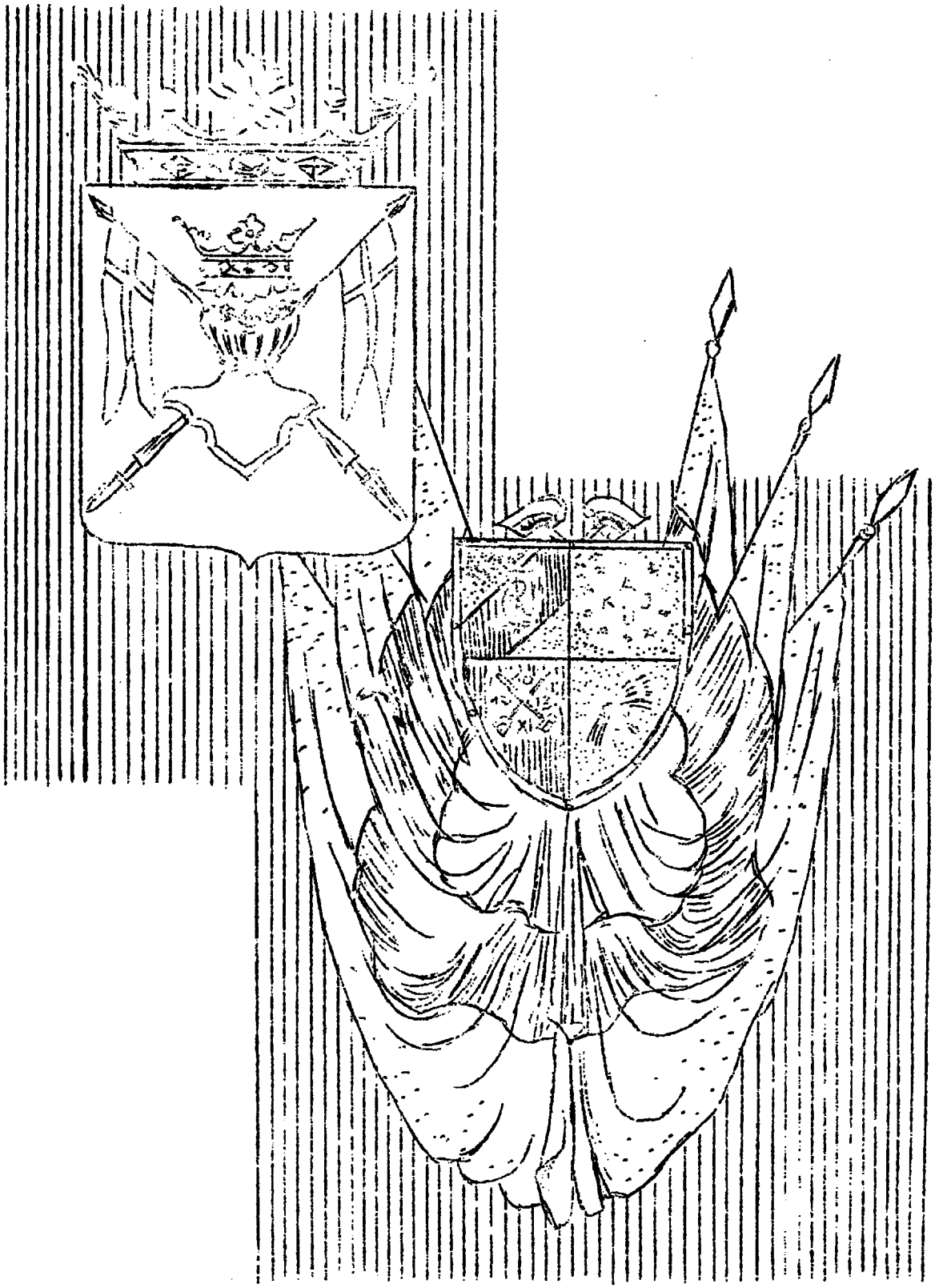
S I S U K O R D

Lhk.

1. Saateks, Tegevtoimetaja 1
2. Korporatsiooni ülesandeid *Vil! Ilmar Tammelo* 2
3. Järelkasvu probleemid Rootsis *Bil! Ants Truusööt* 3
4. New Yorgi konvendi tegevusest 6
5. Toronto konvendi tegevusest 11
6. Elu Montrealis 12
7. Mõtisklusi "Meie Sidest" *Vil! Jüri Adila* 15
8. Põhja-Ameerika mandri.suvepäevad 17
O. Suvepäevad rebase vaatevinklist *Reb! Enn Kiilaspea* 19
10. Rotalia Lundi osakond *Vil! Alfred Kalmet* 21
11. Meie käsipallimeeskond New Yorgis *Confr! Rein Grabbi* 22
12. Korporatsioonidest Tartus. Ääremärkusi *Vil! Paul Mägi* 25
13. Kallis kaasvend, kaugel elad! *Vil! Juhan Läte* 26
14. Kaks kirja rebastelt 27
15. Elmar Maldre – 40 28
16. Veel "Vaba Eestist" 29
17. Lühiteateid 30
18. Sisukord 35

Käesolev "Meie Side" nr. 4, 1955 on välja antud New Yorgis. Tegevtoimetaja – confr! Hellar Grabbi, DSJ Composition – Esto Printing Service Co., offsett trükk – vil! Paul Kõlvik.

MEIE SIDE

KORP! ROTALIA AJAKIRI
NR.1 1956

A-52775

MEIE SIDE

KORPI ROTALIA AJAKIRI

N. 1 Jaan. 1956. 7. aastakäik.

S A A T E K S.

Oleme sagedasti tundnud headmeelt "Meie Side" kui kõigi vabaduses viibivate rotaluste ajakirja tekkimise ja käiguspüsimise üle. Samuti oleme hinnanud kõike seda, mis avaldatud paljude aastate jooksul "Meie Side" veergudel, ühe olulise ja kandva osana meie korporatsiooni tegevusest pagulusajajärgul. Kui aga lähemalt vaatleme kõiki "Meie Side" senini ilmunud numbreid, siis avastame, et võlgneme tänu oma ajakirja eksisteerimise eest üsna väikesele kogule meie kaasvendadest, ja enamasti on need olnud ühed ja samad Rotalia vastavatest üksustest.

Muidugi tunneme suurt headmeelt ja tõsist rahuldust selle üle, et meie hulgas leidub kaasvendi, kes nii silmapaistva kohusetunde ja andumusega teenivad meie korporatsiooni huve ja ideaale. Samaaegselt ei või meid aga vähemalgi määral rahuldada teadmine, et Rotalia kõnesolevast suurest ja tähtsast ülesandest - meie ühise ajakirja saamiskäigust - võtab osa väga vähe, või ei tee seda üldse mitte suurem osa rotalustest. Asjata tullakse sellise õigustatud etteheite puhul välja tavalise ja odava vabandusega - ma ei ole kirjamees. See mida "Meie Side" esijoones soovib rotalustelt, on üsna lihtne ja selleks ei tarvitse keegi olla suur ajakirjanik või koguni kirjanik.

"Meie Side" on algusest peale mõeldud sidepidajaks kõigi vabas maailmas viibivate rotaluste vahel. Tema veergudel kirjutavad rotalused rotalustele. See on "Meie Side" peamine ja esmajärgne ülesanne. Oluline ja tähtis on endastmõistetavalt ka informatsioon ja selgitus Rotalia kui meie intiimorganisatsiooni tegevusest ja arenemisest ning kirjutised tema ideestiku, eesmärkide ja ülesannete valdkonnast, kuid kõik see tuleb teises järjekorras - rotaluste kui Rotalia moodustajate osa järele.

Eelpool nentisime, et "Meie Side" saamiskäigust on võtnud osa vaid väike osa meie kaasvendadest. Sellest tõsiasjast ei tohi meie ükskõikselt mööda minna. Ei tohi seepärast, et üksikuile muutub see töökoorem liig raskeks kanda, aja jooksul vahest koguni ülejõukäivaks. Pealegi pole "Meie Side!" võimalik oma peaülesannet edukalt täita, kui selle täitmisest ei võta osa kogu rotaluste pere või vähemalt suurem osa nendest. Sest kuidas saaks "Meie Side" olla usin ja tüse sidepidaja kõigi rotaluste vahel, kui kõik rotalused temaga ei seisa püsivalt sidemeis? Kas võiks ühelegi rotalusele kujuneda raskeks kirjutada paar korda aastas, kuidas areneb tema isiklik elu kodus ja kutsetöös, kellega kaasrotalustest tal on kokkupuutumisi, milliseid arvamisi ja ettepanekuid on tal esitada Rotalia ühiste ürituste ja tegevuse suhtes, kuidas ja mil määral ta võtab osa eeslaste rahvuslikest üritustest, eriti võitlustööst Eesti vabaduse ja iseseisvuse taastamiseks? Kui iga rotalus nõnda toimib, siis on iga "Meie Side" numbri sisustamiseks materjali külluses ja vajalikult tagavaraks.

Käesolev "Meie Side" number on esimeseks numbriks 1956. aastal ja selle numbri toimetus pöördub üleskutsega kõigi rotaluste poole kõigis maailmakaartes parooli all: "Kõik rotalused "Meie Side" kaastöölisteks!" Ärgem oodakem selleks ikka ja jälle palumist, vaid see olgu teile endastmõistetavaks kutsumuseks ja seda püsivalt.

T o i m e t u s.

Korporatsioon Rotalialt Varsinaissuomalainen Osakuntale

tema tegevuse 50 a. juubeliks.

Kui 12. novembril 1933.a. Tartus alla kirjutati sõprusleping Korp! Rotalia ja Varsinaissuomalainen Osakunta vahel, siis polnud see vaid lühiajaline tutvus, mis neid selleni viis, vaid selleks oli teed rajanud ja tasandanud väga pikk ajajärk, kus mõlemad hõimud käisid kaua üht ja sama eluteed ja hiljem elasid ning võitlesid n.ü. külg külje kõrval.

Kõigele sellele lisandub palju ühiseid jooni mõlema sõpruslepinglase enesegi saamisloos ja tegevuses võõraste survevõimu ajal. Midagi ei langenud neile osaks kergelt, vaid kõige eest tuli rohkesti võidelda.

Me teame, kuidas mõlemale hõimurahvale ülitähtis ja kõrgeim eesmärk esimese maailmasõja lõpujärgus saavutati ja iseseisva riigi ülesehitamine järgmise kahe aastakümne kestel suure eduga läbi viidi. Nõndele suursaavutustele võivad ka V S O ja Rotalia õigustatult uhked olla, sest nad andsid tollel oma rahva sündmusrikkal ja heroilisel ajajärgul kõige läbiviimiseks palju võitlejaid ja juhtivaid tegelasi. Võitlejaid ja tegelasi, kes pühendasid isamaale oma parima ja kui saatus nõnda tahtis - ka oma ülima. Nad tegid seda kõhklematult, järgides oma organisatsiooni kõrgeimale kasvatuslikule kutsumusele - saada heaks isamaalaseks.

Nimetatud asjaoludel ja olukordades oli endastmõistetav, et V S O ja Rotalia vahelisele sõpruslepingule panid asjaosalised selle sõlmimisel suuri ootusi ja lootusi. Kõik hinnangud, mis mõlema sõpruslepinglase liikmete poolt paljudel kordadel esile toodud, kinnitavad, et need ootused ja lootused ka täitusid mõlemat poolt tõsiselt rahuldaval kujul ja ulatuses. Rotalused, kellele sai osaks võimalus ja õnn võtta osa V S O aastapäeva pidustustest, suvepäevadest, õppematkadest ja muudest huvitavatest üritustest Soomes, jutustasid alati sealt tagasitulles oma kaasvendadele, kui väga sõbralikult ja südamlikult neid vastu võetud, kuidas nad võinud kaasa elada unustamatult kauneid ja uljaid sõprushetki ning kuulda ja näha palju huvitavat ja eeskuju pakkuvat. Eriti tulisteks Soome ja V S O sõpradeks ning hõimusuhete viljelejaiks muutusid need rotalused, kellele avanes võimalus õppida stipendiaatidena Soome ülikoolides. Ja kui varsinaissuomalaised oma käikude puhul Rotalia samalaadsetele tähtpäevadele ja üritustele ning stipendiaatidena Eestis õppimise aja kohta kinnitasid, et ka neile jäänud kõigest tollest aina head muljed ja kaunid mälestused, siis valmistas see kinnitus meile rotalustele suurt rõõmu.

Mõlemad sõpruslepinglased olid kõige paremal teel, et toda õilist sõprussuhete arendamist järjest mitmekesisemaks muuta. Ent vapustav ajalooturm ja raju töi sellesse kurva pöörde, paisates Eesti rahva vabaduse ja iseseisvuse seisundist uuesti võõra survevõimu alla ja seades Soome rahva üliinimlikult raskete katsumiste ette. Eesti rahvalt rööviś see halastamatu saatuslöök mitte üksi masendavalt palju inimelusid ja varalisi väärtusi, vaid ka suurema osa, kui mitte kõik, tema rahvuslikku omapära kandvaid ja läänelise ilmega kultuurvarasid. Hävituse ohvriks langesid ka kõik vaba eestiaegsed üliõpilasorganisatsioonid, nende hulgas ka Korp! Rotalia.

Kuid eestlaste rahvuslikku vaimu ja vankumatut tungi vabadusele ei ole seegi katastroof suutnud murda. Vabadustuli hõõgub edasi, ränga surve kiuste, kodumaal viibivate - oma sünnipärale ustavaks jäänud - eestlaste südameis, ja vabasse maailma pääsenud ligi sadatuhat eestlast on täitmas oma püha rahvuslikku missioni - valmistada ette ja töötada oma rahva vabaduse ja iseseisvuse taastamiseks. Ka Rotalia töötab edasi, nüüd väljaspool kodumaad, nagu oma asutamisel ja esimestel tegevusaastatelgi. Uutes oludes ja paisatuna laiali mitmesse ilmakaarde, on ta tublisti üle 300 ulatuval perel tulnud tarvitusele võtta ka uusi tegevusvorme, kuid põhilised

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

sihid, ideaalid ja traditsioonid on jäänud sisult endisteks - kasvatada oma liikmeist ausaid, kindlaid ja iseteadvaid isiksusi ning häid isamaalasi, keda liidab ühte ühistunne ja vendluslik sõprus.

Armsad varsinaissuomalaised! Teie organisatsioon tähistab 26. märtsil s.a. oma tegevuse 50 a. juubelit. See on teile tõesti suur rõõmu- ja aupäev. Ja teie võite sügava rahuldustunde ja suure uhkusega oma aupäeva pühitseda, sest Soome rahvas tuli teise maailmasõja hiiglaslikest-, ajaloos ennenägematu ulatusega heitlustest välja veelgi sangarlikumalt ja kuulsusrikkamalt, kui vabadusvõitlusest esimese maailmasõja lõpujärgus, kuigi esiti nimetatud korral tuli kanda tohutult suuremaid ohvreid nii inimelude kui varade poolest. Ent Soome rahvas võitis kõik üliinimlikud raskused ja kandis kõik uskumatult suurtesse mõõtmeisse ulatuvad kohustused, kaasaarvatud "valuraha" vastasele, et nende vastu liiga suure vaprusega ja kangelaslikkusega võitles.

Armas Sõpruslepinglane! Sinu liikmeskonnale kuulub silmapaistev aukoht viimatinimetatud heroilise ajajärgu võitlejate ja töötajate hulgas. Sa tead, kui palju Sa saatsid oma perest võitlejaid lahinguväljadele ja kuipalju neist kunagi ei tulnud tagasi, ent nimede read marmortahvlitel on tunnistajaks, kes neist ohverdasid isamaale oma ülima. On sümboolne V S O-le, Pärissoome Osakonnale, et toda Soome rahva imeteldavalt kangelaslikku vabaduse ja iseseisvuse kaitsmist juhtis V S O auliige marssal Mannerheim, keda ka vastane ei saanud respekteerimata jätta, ega "sõjasüüdlusega" tülitada.

Armas ja sügavalt lugupeetud jubilar! Luba, et ma käesolevaga annan edasi südamlikud õnnitlused Sinu aupäevaks Korp! Rotalia liikmeskonna poolt, otseselt nende nimel, kes viibivad vabas maailmas ja vaimus nende nimel, kes viibivad kodumaal või kusagil teadmattuses.

Ma palun Sind vastu võtta ka südamlik tänu kõige selle kauni eest, mida Sa pakkusid Rotalia perele vaba Eesti ajajärgul ning samuti selle eest, et oled truuks jäänud meie vahelisele sõpruslepingule ka Rotalia võõrsil tegutsemise raskel ajajärgul. See aitab meid julgustada ja kinnitada meie rahva pühade õiguste taastamise raskes töös. Meie sõpruse püsivust kinnitab kahekordne verevendlus, nii hõimlusest kui lahinguväljadelt omatu.

E l a g u S o o m e! Vivat, crescat, floreat Varsinaissuomalainen Osakunta in aeternum!

A. K e l l e r

Korp! Rotalia Vil! Kogu juhatuse esimees.

Sõpruslepingu sünnist ja hõimusuhetest.

Vastastikkuse elu, kommete, organisatsioonide jne. tundma õppimise soov soome ja eesti üliõpilasnooruse vahel oli nii loomulik ja akuutne, et see polnud mitte juhus kui ligi 30 aastat tagasi tekkisid esimesed sõpruslepingud Soome ja Eesti üliõpilasorganisatsioonide vahel. Ka Varsinaissuomalainen Osakunta (lühend. V S O) - Päris Soome Osakond - Helsingis ja korp! Rotalia Tartus kuuluvad eelpoolsete hulka. Aastade möödumisel ja eriti laiali pillatult paguluses, kus meie tegevus toimub piiratult ja takistatult vööraste inimeste keskel, kipuvad mälestustest kaduma läbielatud ajad; ka need ajad mis eelnesid sõpruslepingu sõlmimisele ja selle teoks saamisele. Paljud nooremad meie perest, kes on korp! Rotaliaga liitunud paguluses, on vähem teadlikud sõpruslepingu olemusest ja sünnist. Olgu sel puhul siinkohal käsitatud üht osa korp! Rotalia minevikust, mil on aga samaaegselt olevikku ja mitte vähem ka tulevikku.

Soome üliõpilaste välissuhted teiste maade üliõpilastega algasid 1920 aastal. 1921 aastal liitus Soome Rahvusvahelise Üliõpilas Liiduga - C I E -ga ja välissuhete korraldamiseks asutati Soome Üliõpilaskondade Liit. Tihedam side Balti riikide osas tekkis 1923 aastal, mil asutati Soome - Eesti - Läti - Leedu Üliõpilaskondade Liit (S E L L). S E L L-i presideerimine toimus aastate viisi üksikute riikide üliõpilaskondade poolt. Tegevusest võiks mainida S E L L-i olümpiaade kergejõustikus, talispordis, konverentse jne. milledest osavõtt oli alati rohkearvuline. Muuseas oli nende ridade kirjutaja Tartu (Eesti) Üliõpilaskonna esindajaks Riias 1934 a. - S E L L-i - taliolümpiaadil ja S E L L-i konverentsil 1936 a. Turus.

Soome Akadeemilise Karjala Seltsi (Akateemisen Karjala Seuran - A K S) poolt 1925 aasta paiku ellukutsutud intensiivsem hõimuharrastus oli tõukeks tihedamate hõimusuhete tekkimiseks Soome ja Eesti üliõpilasorganisatsioonide vahel (A K S oli Suur - Soome idee kandja ja selle idee eest võitleja. Hilisemate sündmuste järgi muutus A K S arusaadavalt keelatud organisatsiooniks ja suleti). Nii oli kahe vennasrahva õppiv noorsugu - üliõpilased oma organisatsioonide kaudu vast esimeste talade püstitajad Soome - Eesti hõimusilda. Korraldati vastastikke hõimupäevi, õpiti lähemalt tundma hõimlaste argielu ja viibiti üks-teise pidupäevadel. Üksteise tundmaõpimise tulemusena tekkisid kindlama kujulised sidemed üksikute üliõpilasorganisatsioonide vahel, mis omasid peagi sõpruslepingu kuju. Nii olid kõik Tartu suuremad eesti üliõpilasorganisatsioonid enne meie iseseisvuse vägivaldset kukutamist leidnud endale sõpruslepinglased teiselt poolt Soome lahte.

Esimesena sõlmis sõpruslepingu 1928 aastal - Eesti Üliõpilaste Selts (E U S) ja Etelä ja Pohjois - Pohjalainen Osakunta (osakonnad Helsingi ülikoolis olid kujundatud maaalaliselt - maakondade järgi). Omavaheline side oli neil siiski loodud juba 1924 a. alates. Sellele eeskujule järgnesid pea teised:

1929 a. - Hämäläis Osakunta - korp! Sakala
1930 " - " " - korp! Filiae Patriae
" - Savolainen Osakunta - korp! Fr. Estica ja korp! Indla
" - Karjalainen Osakunta - korp! Vironia
" - Eteläsuomalainen Osakunta - E Ü S Põhjala ja Eesti Naisüliõpilaste Selts (E N Ü S)
" - Turun Yliopiston Ylioppilaskunta - korp! Ugala ja hiljemalt Viipurilainen Osakunta - korp! Revelia
Keskisuomalainen Osakunta - korp! Fr. Liviensis
Kymenlaakson Osakunta - korp! Fr. Tartuensis
Tekniikan Ylioppilaat - korp! Tehnola.

Sellest pikast loetelust ei nähtu veel korp! Rotalia nime, kuid olgem teadlikud ka teiste sõpruslepingute sünnist.

Lääne - Soome Turu ümbruskonda kutsutakse Varsinais - Suomi'ks, s.o. Päris - Soomeks. Sellest maakonnast Helsingi ülikoolis õppivad üliõpilased (ka isade järgi) kuulusid automaatselt Varsinaissuomalainen Osakunta. Kuni viimase ajani oli Soomes üliõpilastel osakonda kuulumine sunduslik enda või vanemate sünnimaakonna järgi. Nüüd on see vaba, ka osakonda võib ise valida, kuid "metsikuid" üliõpilasi on siiski üsna vähe.

V S O albumis - aastaraamatus "Lännetär" nr 3-1931 a. (järjekordne nr ilmub muuseas 50 a. juubeliks) kirjutab osakonna kuraatori k.t. (umbes esimehe k.t.) V.J. Sukselainen (oli hiljuti Soome siseministriks), et V S O on ainukene osakond kes pole vennasrahvaga seni sõpruslepingut sõlminud. V S O polevat siiski sõpruslepingu vastane, vaid põhjus seisvat selles, et ei soovita esimese kokkupuutujaga seda sõlmida. Hõimuharrastus ei puuduvat osakonnas. Juba 1911 aastal olid 25 osakondlast õppematkal Eestis ja ka hiljem, eriti 1928 aastast alates on mitmel puhul ja viisil hõimutööst osavõetud üliõpilaspäevade jne kujul.

Lääne soomlase iseloomu kohaselt kaalusid varsinaissoomlased sõpruslepingu sõlmimise küsimust õige põhjalikult. Nii jõuti välja 1932 aastasse, mil kokkupuutesse satuti Tartu korp! Rotaliaga. Edasi esineb Lännetär nr. 4-1941 meie suhtes rida fakte, mida ajalootöena on meeldiv siinkohal mainida. Nii kirjutatakse, et korp! Rotalia oli Eesti suuremaid üliõpilasorganisatsioone. Ta oli asutatud 1913 a. Petrogradis ja asutamise mõtteks oli kaitsta suures maailmalinnas õppivaid eesti üliõpilasi. Asutajaid liikmeid oli 10, nende seas hiljem iseseisvas Eestis valitsuse ja teaduse elus tuntud prof. J. Uluots jne. Korporatsioonil oli Tartu siirdumisel liikmeid ainult 52, nendest vilistlasi 23. Kuid juba 1932 aastal oli liikmete arv üle 200 ja 1938 a., mil korp! Rotalia oli köikidest suurim, oli liikmeid 460, nendest vilistlasi vähe alla 300.

Esimene kokkupuutumine V S O ja korp! Rotalia vahel oli täiesti juhuslik. 1932 a. viibis Tartu Akadeemiline Põllumajanduse Selts Soome Akadeemilise Põllumajanduse Üliõpilaste Seltsi (S A M P S A) kutsel Viiburi põllumajanduse näitusel. Külaliste hulgas oli 3 korp! Rotalia liiget, kelledest üks oli innukas Soome sõber, hiljem Helsingis V S O liikmena õppinud confr! Endel Toiger. Tekib tutvus mõne V S O-a põllumajandust õppiva liikmega. Kuid laskem confr! E. Toigeril endal sellest jutustada (Lännetäri järgi): "Sel ajal Viiburis olnud varsinaissoomlastest, mäletan ainult ühte - stud. agr. Pellervo Saarineni. Mäletan seda valget põhjala jaani ööd, mil P. Saarineniga koos Viiburi tänavail köndides arutasime sõprussidemete loomise võimalustest V S O ja korp! Rotalia vahel. Nii ettekujutatavad kui need mõtted sel korral olidki, ja nii uskumatu kui see ka näis, et neist kavadest ka kunagi midagi välja areneb, siiski see isiklik sõprus kahe vennasrahva põllumajanduse üliõpilase vahel laienes aegamööda ja sai aluseks asjaosalistele organisatsioonidele, mille tulemuseks oli sõpruslepingu sõlmimine V S O ja korp! Rotalia vahel".

Eelpoolne mitte-ametlik kokkupuutumine juhtis peagi pooli ametlikuks kokkusaamiseks. Ühel sügispäeval 1932 a. saabusid confr! E. Toiger ja Soome riigistipendiaat Helsingi ülikoolis vil! Rot! Nikolai Viilup V S O kuraatori k.t. V.J. Sukselainen'i juurde sõprussuhete loomiseks läbirääkimistele. Könelusel selgus, et korp! Rotalia oli samadel põhjustel kui V S O-gi viivitanud sõprussidemete sõlmimisega (Lännetäri järgi). Küsimust oli korp! Rotalias üldiselt arutatud ja olevat isegi üks organisatsioon köneall olnud, kuid vähese ülevaate tõttu Soome üliõpilasorganisatsioonidest, olevat kogu küsimus rangenud. Kui küsimus nüüd uuesti ülesse tõsteti, siis nähti selleks eeliseid olevat ja seda eriti kui köne alla tuli V S O-d.

Korporatioonid Eestis kandsid vanu Eesti maakonna nimesid ilma lähemate sidemeteta vastava maakonnaga. Korp! Rotalial oli vana Läänemaa nimetus. (Läänlasi oli 1938 a. korporatsioonis vaid 4,3 % üldarvust). Läänemaa vastas üle Soome lahe asus Varsinais Suomi - keeleliselt ja kommetelt kõige lähedasem Eestile, eriti Läänemaale s.o. Rotaliale. (Keele sarnasust võisime märgata V S O suvepäevadel Varsinais Soomes).

Esimeste tunnustamiste järele vastastikused suhted arenesid tasapisi edasi. Lõpliku otsuse tegemiseks ei näinud kummalgi poolel kiiret olevat. Isegi olevat confr! E. Toiger väitnud, et üldine arvamine konvendis olevat algul olnud sõpruslepingu vastane, kuid, et suhtumine on aina muutumas koos tunnete tõusuga - soodsamaks sõpruslepingu sõlmimisele.

Okt. 1932 võeti Vil! Rot! Nikolai Viilup esimese eestlasena rotalusena V S O liikmeks. Tema - esimene eesti varsinaissoomlane - nii nagu osakonna kroonika-raamat teda esitas, tegutses 1932-33 korporatsiooni "saadikuna" osakonnas ja tasandas maad ette sõpruslepingu sõlmimiseks. Samal sügisel kutsus korp! Rotalia V S O esindajad aastapäeva kommerssile, kelledena saabusid Olavi Lähteenmäki ja Lauri Posti. Osakonna protokolli järgi on esimene nimetatuist aruandjana palju häid muljeid Tartust kaasa toonud. Järgmisel kevadel oli 4 rotalust V S O aastapäeval. Edasi olid 2 osakondlast korp! Rotalia 1933 a. kevadkommerssil ja veidi hiljem 1933 a. suvel 5 Rotalia pereliiget V S O suvepäevadel, nende seas asutaja liige Vil! Rot! Paul Mägi. Sama aasta kontaktid S E L L-i konverentsil Tartus ja Soome-Eesti üliõpilaspäevadel. Helsingis viisid pooli üksteisele veel märgatavalt lähemale.

Sügiseks 1933 olid suhted V S O - Rotalia arenenud juba nii kaugele, et nende kinnitamist sõpruslepingu näol peeti juba soodsaks. Ametliku ettepaneku tegi selleks korp! Rotalia - kirjaga 4 okt. 1933 a. Ühtlasi sisaldas ettepanek, et sõprusleping saaks allakirjutalud korp! Rotalia 20 a. juubelipidustustel Tartus. 10 okt. 1933 võttis V S O ettepaneku vastu ja nimetas 3 liikmelise toimkonna sõpruslepingu väljatöötamiseks. Toimkonna koosseisu kuulusid Lauri Posti, Olavi Lähteenmäki ja Onteri Kallioniemi, kelledest esimene oli varemalt Tartu ülikoolis õppinud ja tundis hästi Eesti olusid.

Juba järgmisel koosolekul võttis V S O sõpruslepingu kava vastu ja see esitati korp! Rotaliale. Selle silumist jatkati Tartus V S O kuraatori kaasabil, kes peatus siin läbisõidul Saksamaale. 31 okt. 1933 a. sai V S O korp! Rotalialt lõpliku teksti ja see kiideti hääks V S O poolt.

Sõpruslepingu allakirjutamine toimus 12 nov. 1933 a. korp! Rotalia 20 a. juubeli aktusel rohkearvulise külaliste ja rotaluste juuresolekul (tolleaegne üüri, hiljem oma maja) Tähe t. 29. V S O-a esindasid kuraatori kt. Voitto Kunnas ja osakonna liikmed Elvi Amberlaa, Christian Bock ja Onteri Kallioniemi kuna korp! Rotalia poolt kirjutasid lepingule alla confr! Karl Hallik, senior +, Johannes Peterman (Pedak), Rot!Old! , Endel Toiger, senior ++ ja Aleksander Pals, senior +++.

Seega oli antud sõpruslepinglaste omavaheliseks suhtlemiseks vorminline alus ja see elustas tunduvalt hõimude lähenemist. Järgnevatel aegadel toimus organisatsioonide vaheline vastastikune läbikäimine üks-teise külastamise, stipendiaatide vahetamise jne. kaudu. Korp! Rotalia sinimust-roheline värvilint hakkas kujunema tavaliseks V S O liikmete rinnal ja V S O rohelise-punase-kollase lindi kandmise õigus on antud kümnetele rotalustele ja V S O auvärvi pael surma läbi lahkunud Vil!Rot! Jüri Uluotsale.

Rotalused kasutasid hõimumaade vahelist stipendiaatide vahetamise võimalusi eriti rohkesti: Nii oli enne sõpruslepingu sõlmimist Helsingis stipendiaadiks Vil! Rot! Nikolao Viilup, selle järgi confr! Endel Toiger - kevad sem! 1934. 1935-36 oli Helsingis ja V S O liikmeks Soome riigi ja

Helsingi Ulikooli üliõpilaskonna stipendiaadina confr! / Vil! Rot! Aleksander Pals ning kevadel 1938 Vil! Rot! Viktor Köressaar. Kõik nad esinesid V S O-s ettekannetega eesti üliõpilaselu, kommete, traditsioonide jne. üle ja esindasid korp! Rotaliat väärikal kujul. Eriti huvi tundsid sõpruslepinglased meie rebase-noorliikme kasvatusviiside, sunduslike cantustundide ja cantuse juhatamise viisi ja konvendi distsipliini vastu.

V S O kasutas stipendiumi võimalusi Tartus hoopis harvemalt, kuid arvuliselt oli neid ka vähem soomlaste poolsest pakkumisest. Ainult üks V S O liige oli möödunud aastate jooksul Tartus õppimas. Selleks oli arstiteaduse üliõpilane Väino Pensala, kes võeti ka Tartus tegevliikmeks vastu. Ka tema pidas Tartus arvukaid ettekandeid konvendis ja väljaspool Soome üliõpilasclust ja V S O tegevusest.

Siinkohal tuleks mainida ka sõpruslepinglaste omavahelisi laskevõistlusi. Oktoobris 1937 toimus koduradadel sõjaväepüssist laskmine lamades asendis - 20 lasku. Selle võitis V S O 825 silmaga 777 silma vastu. Üksiktulemustelt oli V S O meeskonnas parim S. Salminiitty 172 ja korp! Rotalial Vil! Rot! A. Daniel 162 silmaga. Teisel kohtamisel 1939 a. kevadel võitis jälle V S O.

Suvel 1939 olid rotalused jälle V S O suvupäevadel. Könepilved olid juba taevaservale tõusnud ja ükski suvepäevadest osavõtjaist ei võinud aimata, et see kokkutulek jääb pikemaks ajaks viimaseks. Kui osakond 1940 a. alustas oma tavalist semestrit, siis polnud enam sõpruslepinglast. Vööras vägivald oli lõpetanud Eesti üliõpilasorganisatsioonide elukiiünla. Teiste seas ka korp! Rotalia oma.

Nii algas, kestis ja möödus ajajärk V S O ja korp! Rotalia elust. Ajajärk, mil õpiti tundma üksteise elu ja kombeid, höimuvendi kummalgi pool Soome lahte. Kahtlematult oleks ajajooksul avastatud uusi alasid, tegevusvälju ja viise omavahelise suhtlemise veelgi laiendamiseks kui seda esimeste sõpruslepingu aastate jooksul suudeti saavutada. Tunti teadlikult vajadust anda sõpruslepingule veelgi laiemat pinda ja sisu, nii V S O kui ka korp! Rotalia peres. Pole ka kahtlust, et seda poleks normaal oludes saavutatud.

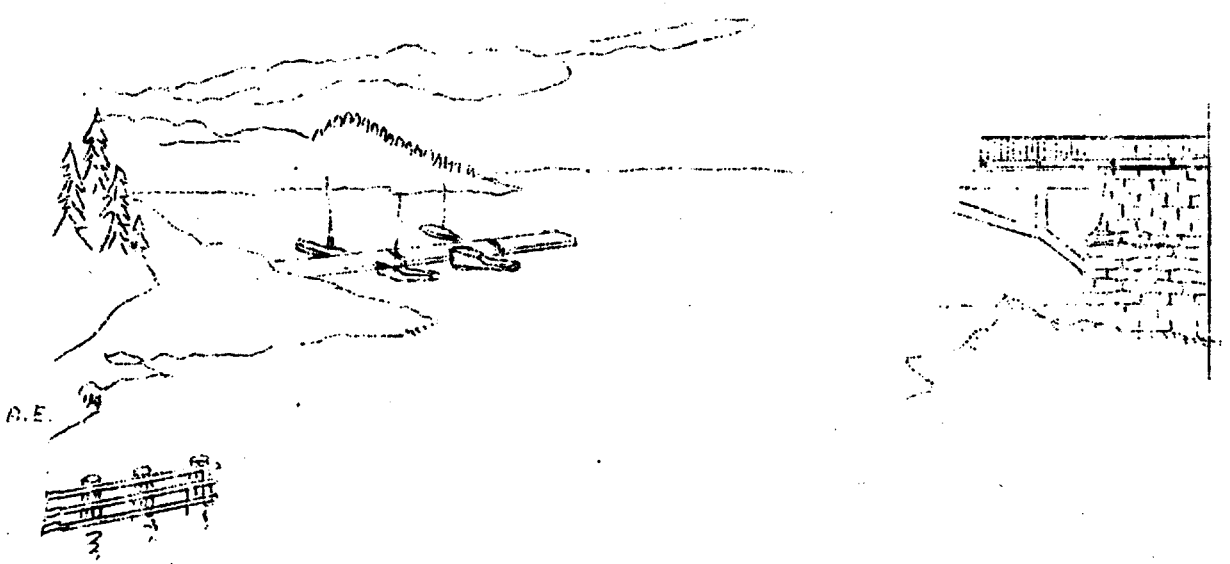
Sõpruslepingu allakirjutamisest on möödunud üle 22 aasta. Selle aja jooksul on kerkinud uus põlv õppivat noorsugu, kes tänapäeval kannab suuremal või vähemal määral organisatsiooni elu edasi. Möödunud aastatega on muutunud palju, isegi väga palju. Nendest muudatustest oleme meie kõik, nooremad ja vanemad teadlikud. On hävitatud rahvusriike ja rahvaid, mitmed rahvad on kaotanud oma vabaduse, kuid see juures on jäänud püsima vallutatud rahvaste rahvustunne ja nende päritolu. Rahvust ja päritolu ei saa hävitada ühe käetõmbega ka kõige suurem terror. Soomesugu rahvaste verd on palju voolanud. V S O peosaali seinal seisab 96 nime marmorisse raiutult, kes on annud oma kõige kallima isamaa eest - oma elu. Neile nimedele lisandub samas veel auliikme marssal Mannerheimi oma. Rotaluste osas puudub täpne arvuline ülevaade, kuid nende kaasvendade arv pole väike, kellede nimed asetame kord oma peosaali autahvlile, leinaks ja eeskujuks teistele kaasvendadele. Kõigile vaatamata soomlased ja eestlased püsivad tänapäeval edasi Soome lahe kallastel, ühed paremas, teised silmapilgul nähtuna väga raskes ümberrahvustamise- hävimise olukorras. Ja höimusild ise? Sellele leidub tugisammas vaid lahe ühel kaldal - vastas kalda höimud pole täna isandad oma isade maal. Kuid meie ehitame silda edasi vööralt, aga vabalt rannalt. Ja neid randu leidub vabas maailmas mitmeid, Botnia lahe ja teiste ääretute maailma merede ääres. Neile randadele on nüüd paisatud rotalused, kes kannavad edasi sõpruslepingu vaimu senikaua kuni püsib korp! Rotalia. Kas see uus sild suudab ka püsida tänapäeval ja tulevikus?

Kas selle silla ehitajad-hoidja ei väsi ja sambad ei hakka kõdunema? Nii ehk on endale salajas esitatud küsimusi. Siin saab olla ainult üks vastus: see sild saab püsida ainult siis kui meie hõimude, tema akadeemilise nooruse tunnetuseks, sisemiseks sooviks ja püüdluseks on hoida sidet oma hõimuga, kes oma päris kodust on pääsenud ida vallutajate eest põgenema vabasse maailma. Kuid samaaegselt peab see soov sama olema ka vabaduses olevaile hõimudele-rotalustele teistel kallastel, põhiliseks aluseks hõimurahvaste ühtekuuluvusele. Ajalugu on korduv ja meie ei kahtle selles, et tuleb aeg mil võime hõimusilla jälle üleviia tema õigele kohale üle Soome lahe. Meie sihiks ja ülesandeks on hoida sidet - ettevalmistada silla ehitajaid selle õige silla ehitamiseks. Nende ettevalmistamine peab toimuma täna, homme ja tulevikus, et meie vaheline hõimu side püsiks ja tugevneks. See on suur ülesanne ja töövali meie akadeemilisele noorusele esijoones, siin ja seal, ligidal ja kaugel. See annab ka tänapäeva sisu V S O ja korp! Rotalia vahelisele sõpruslepingule. Meie vanemate sillaehitajate ja hõimuaate kandjate kohuseks on ühise perena nooremaid selle töö ja sidemete tugevdamise juures igati toetada. Kandku meid seejuures lootus, et see aeg ei oleks kaugel mil meie read saaksid täieneda nendega kes praegu vägivalla tõttu ei saa kuuluda silla ehitajate ridadesse.

Ärgem väsigem hõimusilla hoidjad ja ehitajad - see olgu meie sihiks ja kõikide ühiseks sooviks meie sõpruslepinglastele, Varsinais-suomalainen Osakunta'le tema läheneva poolesajandi juubeli puhul!

A. Pals

Vil! Rot!

J u l g e i d a i t a b ö n n.

"Meie Side" No. 2 - 1955 toob andmeid Eesti Korporatsioonide Liidu 40.-a. juubelikommersi pidamisest kogu maailmas, jätab aga märkimata suurearvulise osavõtuga kommersi, mis peeti Kanadas, Torontos 12.märtsil 1955. Sellel kommersil Rotalia vilistlane Ignas Törmaküla pidas kõne Alma Materile, noorusele ja tulevikule. Avaldame selle kõne alljärgnevalt:

Confratres carissimi!

Sel tunnil me mõtted pöörduvad ühele institutsioonile, mis meid on ette valmistanud eluks ja eluvõitluseks: meie Alma Materile, meie teaduse emale. Need mõtted ja hoiakud, mis ta on kasvatanud meie teadvusse ja need töed, mis ta on meile selgitanud, on aidanud meid kindlaks jääda eluraskustes ja katsumise tundidel ning on näidanud meile valgust ööpimeduses. Kahekümnendal sajandil ühe voolu poolt organiseeritud barbarismi laine on matnud meie Alma Materi süngete aegade hämarusse. Seal, kus meie Alma Mater varem jagas valgust noorusele, on nüüd inimvaimu surnuaed ja kultuuri matmispaik. Seepärast ei saa meil tänasel päeval olla palavamat soovi kui see, et vabadus tuleks uuesti tagasi meie isamaale ja meie Alma M aterile.

Inimese elu on lühike ja lõpeb ära. Seepärast ütleb ladinakeelne laul, mis aegadest aegadesse on kõlanud akadeemilise nooruse koosviibimisil: Vita nostra brevis est, brevi finietur!

Inimesel on palju nõrkusi ja puudusi. Üks silmapaistvamaid nende hulgas on see, et inimene on ajutine. Seepärast inimese võimed ja võimalused ja tema tegude ning saavutuste summa on piiratud. Nagu kompensatsiooniks nõrkustele ja puudustele elab inimeses vaim, mis püüab kõrguste poole. Ja kui raskused on ees, siis see vaim tungib läbi raskuste tähtede poole.

Inimvaimul on loov ja ehitav võime ja loomingu joud. Selle vaimu mitmesuguste avalduste hulgas on silmapaistvamaid ja tähtsamaid organisatoorne talent. Nõnda nagu keskajal alkeemikud püüdsid valmistada kergesti kättesaadavatest elementidest kulda, mille läige ei kustu ning mida rooste ei kata, nõnda püüab inimvaimu organisatoorne aspekt luua surelikkudest inimestest surematut organisatsiooni, mis kestaks üle inimpõlvede ja läbi muutlikkude aegade.

Nõnda nagu on geniaalseid saavutusi maalikunstis, skulptuuris ja arhitektuuris, nii on geniaalseid saavutusi ka organisatsiooni ülesehituse kunstis. Kui vanad organisatsioonid tulevad kokku juubeliks, siis võib seal tunda endiste aegade geeniuste hingeõhku, suurte meistrite pintslitõmbeid ja suurte arhitektide loovat mõtlekäiku, kes panid aluse organisatsioonile ja liitsid kivid hoone võlvikaartesse jäädavaks ajaks.

Igas kunstis on saladusi, tehnilisi ja printsiibilisi, mida ainult suured meistrid teavad. Aga on ka neid reegleid, mida kõik peavad teadma, kes selle kunsti alal katsetavad, ka keskpärased katsetajad. Organisatsiooni ülesehituse suure kunsti alal on selliseks reegliks: nooruse juurdevool organisatsiooni liikmeskonda. See on organisatoorse kunsti tehniline võte,

et hoida ära organisatsioonis neid tagajärgi, mis tekivad inimese lühikesest east ja tema surelikkusest.

Et Eesti korporatsioonid ja Eesti korporatsioonide Liit elaks edasi aegadest aegadesse, selle esimeseks ja oluliseks eeltingimuseks on, et nooruse juurdevool neisse ei lakkaks. Eesti korporatsioonide esimeseks eesmärgiks on valmistada ette eesti akadeemilist noorust eluks ja eluvõitluseks nende deviiside kohaselt, mida organisatsiooni ehitajad - meistrid on raiunud hoone seintesse kustumata tähtedega. Organisatsioon kaotaks suure osa olemise mõttest, kui hoones ei oleks enam noori, kes neid kustumata sõnu loevad ja omaks võtavad. Seepärast on tähtis, et igaüks meist aitaks kaasa selleks, et eesti akadeemilisi noori tuleks järjest juurde sellesse organisatsiooni, mis meie elus ja meie ellusuhtumise on etendanud nii tähtsat osa. Kui me seda teeme, siis püsib meie tunne, et ka siis, kui me oma noorus on möödunud, me ikka veel käime kaasas kevadega.

Meie organisatsioon on nagu laev. Selle laeva sisemusse on peidetud aardeid ja traditsioone, mida me oleme päästnud hävingust. Nende aarete väärtus on ära proovitud pikkade aegade jooksul. Seepärast me tahame neid säilitada tulevikule. Selle laevaga me rändame maailma meredele ja söidame tuleviku poole. Tulevik on teadmata. Et sellele edukalt vastu minna, selleks on vaja julgust. Endiste aegade tarkus ja kogemus kinnitab meile, et julgetel meestel on üks kaaslane, kelle nimeks on Õnn. Seepärast ütlesid vanad roomlased julgustuseks neile, kes läksid välja pikale ja kardetavale teekonnale: fortes fortuna adjuvat - julgeid aitab õnn.

Ülikoolinoorusc ideoloogilisi ja praktilis-aktuaalseid päevaprobleeme.

Alljärgnev kirjutus on esitatud sõnavõtuna EKL-i L.Rootsi osakonna diskussiooni- ja õlleõhtul Lundis 15. nov. 1955. Mõnes väheolulises osas on kirjutust sõnavõtuga võrreldes muudetud.

Tänaõhtuse ekstraordinaarse kõnemehena tahan ma kokkutulnuile juba sissejuhatuseks meenutada oma teatud määral kahepaikset seisundit Eesti Korporatsioonide Liidu vilistlaspere ning meie istungiga liitunud tudengite vahel. Oma amfiibsuse all mõtlen ma asjaolu, et ma kohalviibivate vilistlaste hulgas vist ainsana olen kuulunud ühte Rootsi pinnal asutatud eesti eksiilüliõpilaskonda. Seetõttu peaks mul olema - või vähemalt võiks olla - suuremaid eeldusi kui ehk mõnelgi teisel siinviibijal näha meie tudengite probleeme lähemast perspektiivist. Oma mõttekäiku tahaksin ma jagada kahte ossa: ideoloogilisse ja praktilis-aktuaalsesse.

Kõigepealt tahaksin ma põgusalt puudutada paari aegajalt korporatsioonide VASTU kuuldavale tulevat argumenti, nii nagu need vahel ka üliõpilaskonnas tsirkuleerivad. Üheks niisuguseks on peetud korporatsioonide saksa algupära, mis olevat meile moraalselt raskesti talutav. Teised nurisejad kurdavad, et korporatsioonidel olevat liiga palju värvi ja seda nii otseses mõttes - näit. mütsides, kui ka kaudselt - kommetes. Kolmandad kriitikud küsivad, miks ei võiks kõik meie tudengid kasutada neutraalselt valget üliõpilasmütsi - kui mitte juba nüüd, siis tulevikus kodumaal - ning koonduda maakondade järgi, võttes nii ühes kui teises punktis eeskujuks põhjamaid.

Kõiki neid väiteid on kerge pareerida. Et eesti korporatsioonide prototüübiks on olnud saksa vastavad organisatsioonid, seda ei ole mõtet kellelgi eitada, veel vähem on põhjust seda häbeneda. ("Meie Sides" Nr. 3 s.a. ilmunud kirjutises kinnitab vil! J. Pedak, et üliõpilaskorporatsiooni sünnikodu tuleb otsida vanast Itaaliast, sealt ülekantud ka Prantsusmaale ja siis alles rakendamist leidnud ning enam väljaarendatud Saksamaal. - Toim.). Me teame, et maailmas on vähe originaalset, seda enam aga algupärandi individuaalseid või lokaalseid modifikatsioone. Kes näit. süüdistaks õhtumaist kultuuri selles, et ta on omaks võtnud Vana-Kreeka pärandi, või kes laidaks tänapäeva kristlast selles, et tema monoteistlik religioon on pärit vanast juutide Palestiinast? Või kas saame öelda, et see polnud 18. sajandi teise poole Saksamaa oma Wielandi ja Lessingi, Kanti ja Herderi, Goethe ja Schilleri ning Wilhelm v. Humboldtiga, kes sünteesis neist kahest vastuokslikust maailmavaatest - Palestiinast alguse saanud kristlusest ning kreeka inimlik-ilmlikust kultuurist - hoopiski uue maailmapildi, mida nimetatakse humaniteediks. Ühenduses öelduga poleks ehk ülearuna meenutada, et eestluse esimene suur vaimukangelane, dr. Faehlmann, ei saanud oma rahvusluse mõistet ka küll kuskilt mujalt kui just tolleaegselt Saksamaalt. Umbes samal murrangulisel ajajärgul pandi Saksamaal alus ka korporatsioonidele (=Corps) kui oma tegevuses kokkukuuluvusprintsiipi austavaile ühinguile. Sõna ning mõiste korporatsioon, tuletatud ladinakeelsest sõnast corpus (=keha, või ka kogum, ühing) on küll palju vanem, olles mõistena - muidugi mitte üliõpilasorganisatsiooni tähenduses - esinenud juba rooma õiguses.

Eesti rahvakultuur on küll väga vana - kas 3000 või 6000 aastat, jäägu see siin diskuteerimata - kuid see ei muuda fakti, et seesama meie kultuur hakkas rahvusvahelise kultuuri mõjutusi vastu võtma mitte palju enam kui 100 a. tagasi. Enamus neist mõjudest imbus meile sisse lõunapoolt ja nii pole ka ime, et korporatsioonide idee Eestisse saabus Saksamaalt meie kohaliku saksa vähemusrahvuse vahendusel. Küsimus, kas eesti korporatsioonid on olnud küllalt rahvuslikud või mitte, see ei saa minu arust üldse vaidluse alla tulla. Asjaolu, et neisse on kuulunud meie rahva suured riigimehed ja patrioodid - K. Päts, J. Laidoner, J. Uluots ja sajad teised, kes on jäädvustanud oma teod järelpõlvedele saavutustega kas tsiviilelus või sõjatandril, kõneleb siin liiga selget keelt.

Mis puutub teise väitesse, nagu oleksid korporatsioonide värvid ja traditsioonid eriti tänapäeval ülearused, siis tahaksin ma sellega ühenduses korrata ühe oma kaasvilistlase tabavat väljendust, et korporatsioonide traditsioonid incl. värvid on kui õhuke munakoor, millel ometi on tähtis ülesanne hoida koos väärtuslikku sisu. Oleks vist ülearune hakata näiteid tooma traditsioonide tähtsusest. Meenutagem vaid meie skaute. Kuigi skaudiliikumine on meile võõra päritoluga, on ta eriti paguluses üheks meie suurimaks rahvuse säilitamise teguriks.

Läheme siit üle kolmanda väite juure, mille lansseerijad meile põhjamaade eeskuju soovitavad. Maakondlikule kuuluvusele baseeruv organiseerumisvorm esineb minu teada tänapäeval ainult Soomes, Rootsis ja Šotimaal. Soome osakunta'de ajalugu tunnen ma küll ainult puudulikult, kuid vaevalt ma eksin öeldes, et soomlaste organiseerumismoodus on rootsi mustri äratrükk või vähemalt Turu ülikooli rootsi tavade edasiarendamine. Kuidas on lugu šotlastega, seda ma ei tea. Mis puutub rootsi nation'idesse, siis pole aga ka see, vastupidi laialt levinud arvamisele, mingi algupärand, vaid import omaaegsest Pariisi ülikoolist, kus moodsa tudengi 13. ja 14. sajandil eelkäijad grupeerisid end rahvuste järgi vastavalt tolleaegseile mõisteile: gallialased, picardialased, normannid ja anglosaksid.

Sellega ühenduses oleks kohane meenutada, et see keskaegne territoriaalsel printsiibil põhinev organiseerumismoodus oli levinud Pariisist omal ajal ka mujale Euroopa mandrile. Rootsi nation'idele vastavad Landsmannschaft'id saksa ülikoolide juures eksisteerisid kuni Napoleoni sõdadeni ning elustusid möningal määral uuesti möödunud sajandi teisel poolel. Kas või kuivörd nad peale II maailmasõda jälle ellu on äratatud, selle kohta puuduvad mul andmed.

Olen üks viimaseid, kes usuks, et meie korporatsioonide nüüd juba kauaaegses tegevuses pole esinenud puudusi väärnähteid. Kuid kui täiesti ärapooletult ja objektiivselt vaatleme ja analüseerime korporatsioonidele tavaliselt etteheidetavaid "patte", siis jõuame äratundmisele et tegemist on päris üldinimlike nõrkuste ja pahedega, millised esinevad igasugustes organisatsioonides, ega sisalda midagi sellist, mis oleks eriomane vaid üliõpilaskorporatsioonidele.

Küsime lõpuks, mida tähendab ja mida nouab korporatsiooni astumine ning sinna kuulumine sisuliselt.

Kaasaja suurimaid filosoofe, hispaanlane Ortega y Gasset on temale omase briljantse selgusega defineerinud pööblit. Ta ütleb, et pööbel on need inimesed, kes tunnevad end õigustatud köigeks, kohustatud aga mittemillekski. Niisiis võib selle hinnangu järgi pööbli hulka kuuluda inimesi igast sotsiaalklassist olenematult sellest, kas vastav isik on köige lihtsama töö tegija või kannab ta aadlititlit või koguni kõrgeimat akadeemilist kraadi.

Minu arusaamise järgi tähendab meie akadeemilisele noorusele korporatsiooni kuulumine esijoones kohustusi. Viimaseid on maailmas olemas mitmesuguseid, käesoleval juhul on aga loomulikult tegemist kohustustega, mis on seotud vastava organisatsiooni ning ühtlasi meie kodumaaga. Mis puutub kohustusisse oma organisatsiooni vastu, siis võime öelda, et maapagu temaga kaasuva liikmeskonna laialipillatusega on nende erikaalu paratamatult vähendanud, viies aga raskuspunkti seda enam kohustusile kodumaa vastu. Puht teoreetiliselt kui ka hiilgavate praktiliste näidete varal on selge, et nii eesti pagulasüliõpilane kui ka vanem akadeemik saavad seda oma kohusetunnet ka organiseerumatuna väga mitmel viisil ellu rakendada. Vaevalt suudaks aga keegi eitada, et eriti nooremaile üliõpilasile mingisse kodumaisse akadeemilisse organisatsiooni astumine ning sellega kaasuv tunnetus oma kaaslaste ning enda vaadete ja huvide konvergentsist tema võib-olla alles latentse kohusetunde reaalse väljendusvormini aktiveerumist hõlbustab.

Korporatsioone on vahel nimetatud eksklusiivseiks organisatsiooneks. Kui me korporatsiooni liikmeksastumise eeldust defineerime kohustetunde printsiibil, siis on korporatsioonide eksklusiivseks tituleerimine tänapäeva moraalselt paralüseeritud maailmas küll õigustatud. Samal ajal tuleb seda kontrastsemalt esile korporatsioonide iseära võrdluses näit. rootsi nation'idega, kus liikmeksvärbamispõhimõte on automaatse iseloomuga ja vastavast maakonnast pärinevale üliõpilasele obligatoorne.

Lähtudes maailmapoliitilisest päevakonjunktuurist, kus tooniandjaks on tihti just Ortega poolt tabavalt skitseeritud inimtüüp, tähendab korporatsiooni astumine vastuvooluujumist momendil domineerivale ajavaimule. Korporatsiooni astumine nõuab seega ka teatud määral idealismi, mis on tänases maailmapildis küll haruldane, kuid mis on ometi eelduseks väikerahvaste olemasolule. Puht teoreetilisest aspektist lähtudes võin ma siiski kinnitada, et see aeg on juba saabunud, kus vanad materialistlikud maailmaseletamiteooriad lõplikult kolikambri on nihkunud ja seda tänu täppisteaduste, eriti füüsika arengule. Resümee teoreetilise idealismi võidukäigust alates Einsteini aine ja energia ekvivalentsivõrrandist üle

prints Louis de Broglie mateeriallainetuse kuni moodsa aatom- ja elementaarpartiklite- filosoofiani on aga lugu, mis peaks olema tuttav meie nooremaile akadeemilistele kaaslastele, mispärast pean ülearuseks selle juures peatada.

Jätkaksin nüüd oma sõnavõtu praktilis-aktuaalse osaga.

Ma võin liialdamata kinnitada, et iga minu käesolevat ettekannet kuulva vilistlase soov on näha võimalikult iga eesti üliõpilast organiseerituna. Me ei tohi aga unustada, et ka meie üliõpilaskondadel on oma soove vilistlaste suhtes. Viimased kipuvad vahelgi kergesti haavuma, kuuldes nooremate suust pudenevaid kriitilisi või hoopiski ignorantseid märkusi kas vanema generatsiooni või koguni kodumaa arvel ja niisuguseid väljendusi püütakse vahelgi samastada kogu üliõpilaskonna mentaliteediga. Nooremad omakorda küsivad, kui palju on meil üldse autoriteete, kelle poole üliõpilane võiks üles vaadata. Ka tundub nooremaile vist vahelgi, et vanema generatsiooni abivalmidus noori spontaanselt toetada - kas või ainult nõuga - kaugeltki mitte küllaldaselt ilmneb.

Et panna proovile vilistlaspere elastsust tema valmisolekus toetada üliõpilaskonda - ma ei mõtle siin mitte ainult Lundi eesti üliõpilasi - selleks tahaksingi ma lõpuks mõne sõnaga riivata ühte eesti pagulasüliõpilaskonnale aktuaalset ning praktilist probleemi. See on küsimus meie üliõpilasesindaja saatmisest igal aastal peetavale rahvusvahelisele üliõpilaskonverentsile. Ma ei jõuaks siin esitada ajaloolist ülevaadet üliõpilaskondade rahvusvahelisest suhtlemisest ja seepärast piirdun ma vaid märkusega, et esimene üliõpilaskondade läbikäimise organ peale II maailmasõda oli International Union of Students. See oli peamiselt kommunistide poolt ellupuhutud ja täiesti nende poolt domineeritud ettevõte, millest läänemaade üliõpilaskonnad, selle organisatsiooni sihte taibates, üksteise järel lahkusid. Olgu veel lisatud, et ka eesti üliõpilaskond oma väikesi ressursse mööda nimetatud organisatsiooni lammutamistöödest osa on võtnud.

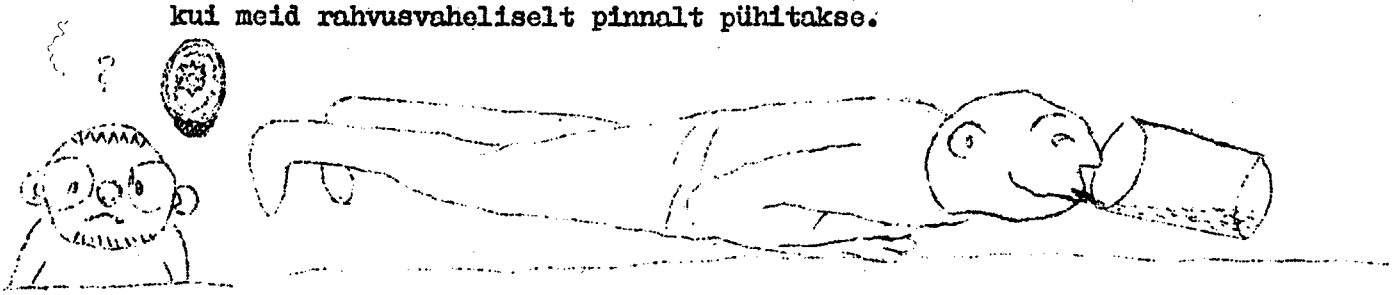
Läänemaiste üliõpilaskondade omavahelisi konverentse on seni peetud Stockholmis, Kopenhaagenis, Edinburghis, Istanbulis ja möödunud aastal Birminghamis. Juba Kopenhaageni konverentsil saavutasid meie esindajad representandi staatuse, Edinburghis ega Istanbulis meie esindajaid aga enam polnud. Puudumise põhjus oli lihtne: piiratud majanduslikud võimalused. Birminghami konverentsist võttis osa 1 eesti esindaja, kelle sõitu toetas Eesti Rahvusfond 400 kr. ja üliõpilaskond 300 kr-ga, kuna delegaat ise seisis ülejäänud kulude eest.

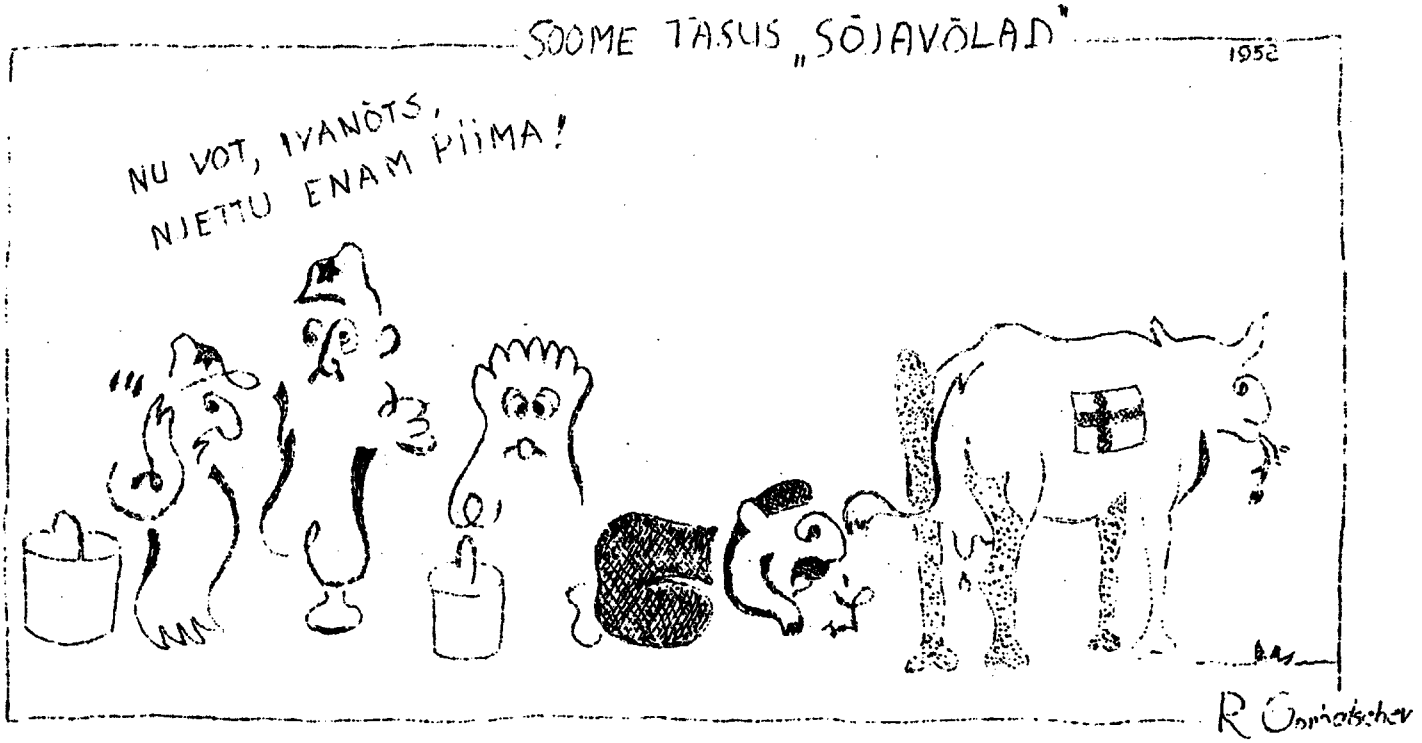
Millist tähtsust neile üliõpilaskonverentsidele omistatakse, sellest saame umbkaudsegi kujutluse kui meenutame, et neist osavõtvaisse delegatsioonesse kuuluvad tihti kõrgete akadeemiliste kraadidega mehed, elukutselised ajakirjanikud ja muud inimesed, kes oma eluteel pole enam kaugel oma riigi juhtivaist organeist. Ma piirdun vaid ühe näitega: prantsuse delegatsiooni Birminghamis kuulus Mendes - France'i isiklik sekretär.

Ma tean, et ka meie üliõpilaskonnas leidub representatiivsete kvalifikatsioonide incl. keelteoskusega noori mehi. Kui need mehed nimetatud konverentsidele majanduslike raskuste tõttu ei jõua, siis tähendaks see meie mitmetel kontinentidel elavale vilistlaskonnale vaesusetunnistust vist enam kui ühes mõttes. Kui aga meie üliõpilaskond end niisugusel rahvusvahelisel foorumil kuuldavaks suudab teha, oleksid sellest järgnevad positiivsed konsekventsid kergesti tajutavad, olles samal ajal enam kui ühekordsed. Ainuüksi teadmine, et igaaastane sõit elamusrikkale konverentsile on kindlustatud, aktiveeriks üliõpilaskonna paremiku esilekerkimist ja omavahelist võistlust võimalike esindajate kohtadele, samuti võimaldaks see vastavate isikute õigeaegset ettevalmistust. Vanemale haritlaskonnale annaks see omakorda konkreetse võimaluse huvide koordineerimiseks ühiselt

noortega, kes kindlasti ära ei ütleks vilistlaskonna poolt pakutavat nõulist ja jõulist abi. Lõppeks, ilmekamalt ning tuleviku perspektiivist võib-olla suuremagi väärtusega kui meie vana poliitilise kaadri interventsioonikatsed rahvusvahelistel võitlusareenidel, annaks meie noorema generatsiooni esinemine akadeemilistel suurkonverentsidel töendi paguluseestluse kontinuitiivsest elujõust, aidates samal ajal hajutada vööraste arvamusi, nagu tegutseks meie olemasolev diplomaatlik korpus ning meie vana poliitiline kaardivägi ainult mehaanilisel inertsiseadusel.

Läänerilkide üliõpilaskonverentse püütakse praegu kommunistide poolt iga hinna eest infiltreerida ning pagulasrahvaid kompromiteerida ja sealt välja suruda. Kui me ka kõrvale jätame need hinnalised kogemused, mida niisuguste konverentside kaasaelamine meie akadeemilisele noorusele pakub, siis jääb järele ikkagi tõsiasi, et oleme koos teiste pagulasrahvastega elavaiks kommunismivastaseiks argumentideks. Kuivõrd me endid sellistena maksma suudame panna, see oleneb muidugi suurel määral meist ja meie delegaatidest. Kui me seda oma funktsiooni täita ei jaksa, siis võime süüdistada iseendid, kui meid rahvusvaheliselt pinnalt pühitakse.

Aksel Tomasson

in memoriam

6. dets. 1955.a. lahkus meie keskelt vil! Aksel Tomasson. Lühikene ja raske oli tema viimane võitlus. Kuri haigus, mis pesitses kehas, avaldas end juba varasügisel. Esimesel oktoobril viidi ta haiglasse, millest ta enam ei lahkunud. 17. dets. asetasime ta konvendi kommete kohaselt Göteborgi Västra kalmistule viimsele puhkepaigale. Muldasängitamisest võttis osa terve Göteborgi Rotalia koondis, hulk eesti ja rootsi söpru. Samal õhtul toimus Högsbotorpis seltskondlikus ruumides mälestusõhtu rohkearvulise osavõtjatega.

Aksel Tomasson sündis Tartus 19. okt. 1900 puunikerdaja pojana. Oma alghariduse sai ta Hugo Treffneri gymn., mille oli aga sunnitud katkestama vabadussõja pealetulekul. Siin haaras ta relva ja ruttas sõtta oma maale vabadust tooma. Võttis vabadussõjast osa Tartu kooliõpilaste pataljonis kuni sõja lõpuni. Kui sõja lõpul anti valida, kas prii maa või haridus-, siis valis ta viimase. Lõpetas Tartu Õhtugymn. ja hiljem Tartu ülikooli majandusteaduskonna. Oli lühikest aega tööl Tallinnas Põllumeeste Keskpangas. Siirdus selle järgi Viljandisse kirjastusühisuse ja ajalehe "Sakala" juurde ärijuhiks. 1944.a. saabus üldise põgenike-vooluga Rootsi. Töötas alguses arhiivitöölisena, hiljem korralise ametnikuna "Riksföreningen för Svenskhetens Bevarande i Utlandet". Alati täpne ja korralik, nii elus kui ka töös, oli tema lugupeetud nii eestlaste kui ka rootslaste hulgas.

Aksel Tomasson, söprade hulgas Ats, astus konventi 1927.a. Sõjas karastatud ja elule lähedasem, sulas ta ruttu tolajal vähese konvendi perega kokku. Siit leidis ta jälle intiimse söprade pere, kelle ta Vabadussõja lõppedes oli kaotanud. Võttis aktiivselt konvendi tegevusest osa, olles valitud kord senioriks kord oldermanniks, samas mõneks ametimeheks. Mitme ülikooliaasta töö andis Ats Rotaliale, mitte ainult hea kaaslasena, vaid ka väsimata ehitajana. Atsi jätkus köikjale. Oli sageli spontaanne omas sõnades ja tegudes, kuid hoidis end alati konvendis kehtivate kommete raames. Pidas neist ise kinni ja nõudis ka teistelt nende täitmist. Tema lahkumisega langes nagu osa vana Rotaliat igavikku. Puhka rahus kallis kaasvend. Olgu kerge sulle vööramaa muld.

Toivo Ennok
rot!

Vil! Aksel Tomassoni matuselt.

17. detsembri hommikul õhk oli tulvil suuri lumeräitsakaid. Vinge tuul kihutas ümber majanurkade ning pühkis lund kokku hangedesse, mis kasvasid järjest suuremaks, ummistades Göteborgi liikluse. Inimesed tänavatel sumasid läbi lume, palitukraed tõstetud kaitseks tuisu vastu. Avalikud liiklemisvahendid - trammid ja bussid - ütlesid üles kord ühel kord teisel liinil. Raadio kaudu paluti autoomanikke sel päeval oma sõidukeid mitte kasutada. Paljudel juhtudel ei olnudki see võimalik. Vähemtähtsaid tänavaid ei suudetud üldse liikluseks lahti hoida.

Kella kaheks sel tuisusel päeval oli määratud Aksel Tomassoni matus. Kuidas pääseda kalmistule? Kuidas matta sellise ilmaga? Need küsimused vaevasid meid, Göteborgi rotalusi selle päeva hommikutundidel.

Siiski - keskpäevaks vaibus torm ning kell üks lakkas lumesadu. Pilved taeval haihtusid.

Västra Begravningsplatsen'i (= Läänekalmistu) kabeli juure kogunesid leinajad: kadunu abikaasa, ema ja kaks poega, Göteborgi rotalused perekonnaliikmetega, rootsi kaastöölised ning perekonna tuttavad. Kirst värvitekli ning värvipaelaga kaanel kanti kabelisse. Uksel võttis kirstu vastu pastor vil! Karl Kool ning Rotalia neljameheline auvalve. Altari juure oli paigutatud leinalooris lipp auvalvega. Altariesist palistas seinast seinani ulatuv pärgade rivi. Auvalve esines frakkides. Kõik rotalused looritatud tekleis. Matuseliste arvu võis hinnata 60-nele. Nad kõik olid tulnud viimast austust avaldama vaatamata erakordsest ilmastikust tingitud raskustele.

Matusetalitus oli lühike, kuid vil! K.oli kõne südamesse minev. Ta meenutas eriti kadunu panust Rotalias. Kiriklikule talitusele järgnes pärgade panek. Esimese pärja asetasid Rotalia nimel Göteborgi osakonna senior confr! Kuldassaar ja vil! Köstner. Pärg oli saabunud ka meie Lundi osakonna liikmeilt. EKL -u poolt asetas pärja Fr.Esticus Perem. Vil! Tomassoni seffide ja töökaaslaste poolt asetati samuti pärjad. Perekonna pärja asetas pr. Tomassoni palvel confr! Ennok. Pärgi ja lilli oli veel saabunud perekonna lähematelt sõpradelt. Pärjapanemise tseremoonia lõppenud, kanti kirst, mille ees käis pastor, lipuvalve lipuga ning pärjakandjad, haua juure. Lühike palve, kirst lasti hauda ja kaeti mullaga. Oli juba pime, kui kinnise haua kohale langetati Rotalia lipp ning kadunu sõbrad-rotalused laulsid "Üks sõpradest on lahkunud siit ilmast.."

Pärast matust toimus traditsioonikohane mälestuskooselek, millest olid palutud osa võtma kadunu lähemad omaksed. Pärast seniori sissejuhatavat sõnavõttu lauldi vil! Tomassoni leibconatust. Olderman kandis ette lahkunu eluloo, millele järgnes leinalaul "Üks vendadest on lahkunud siit ilmast".

Hiljem istuti veel kohvilauas koos teiste matuselistega, vaikselt mälestades kadunud kaasvenda.

Aksel Tomassoni perekond tänab.

V.A.

Korp! Rotalia Vil! Kogu esimees!

Tänan korporatsioon Rotaliat köigi söprus- ja austusavalduste eest mis minu unustamatult armsale abikaasale korp! Rotalia poolt ta viimsel tuisusel teekonnal osaks sai.

Samuti palun Teid vastu võtta ja kogu korp! Rotalia perele edasi anda minu ja kogu meie pere sügavaim tänu ülesnäidatud sooja söpruse ja Teie nii liigutavate kaastunde sönade eest. See köik on aidanud meie kaotusvalust külmunud südameid soojendada ja valu leevendada.

Oma kalli abikaasa pika ja komplikatsioonirikka haiguse kestel olen korduvalt võinud kogeda kuis ta söprade hääd mötted ja soojad soovid on saatnud teda ta haigevoodil ja suure kaastundega osavötnud ta raskest võitlusest surmaga.

Lootusrikkamatel ja helgematel hetketel on korp! Rotalia pere nii rohkearvuliselt jaganud meie röömu ja tumedatel tundidel haaratud olnud samast sügavast kurbusest.

Sellel meie elu köige raskemal perioodil oleme nii ligidalt tundnud söpruse ja ühistunde äraarvamatud körget väärtust.

Teie lehutamatult kurb kuid väga tänulik

Leida Tomasson ja pere.

Göteborgis, dets. 1955.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

A r g e m t i i n a e l u p e e g e l.

A. Mõni sõna Argentiinast, selle varjukülgedest ja muust.

Argentiina, see ilusakõlalise nimetusega lõunamaa riik pakub sisseränajaile, turistidele ja teistele, kes seda maad ühel või teisel põhjusel külastavad, vahest paljugi mis nende ettekujutustele vastab. Teisest küljest aga paljud, eriti sisserändajad, kelledel on sihiks olnud sinna kauemaks ajaks jääda peatuma, on pahatihti omanud sealsetest oludest petlikke ettekujutusi, ja seepärast on otsinud, või alles otsivad uusi ning paremaid väljaränNu teid ja maid.

Argentiina on ju maa, kuhu voolab köikidest maadest rahvaid kokku. Neid koguneb sinna küll omalkäel, küll ka riikide omavahelise kokkuleppe alusel. Köik nemad on teretulnud, köigile neile võimaldatakse "tööd ja leiba" üheõiguslikult, nii nagu seda sümboliseerib Argentiina vappki, käepigistusega ühise mütsi all. Sinna on importeeritud suurel hulgal "masse" itaaliast, kuna seda rahvast on peetud köige kindlamaks paigale jääjaks ja nende nõudlikuse kraad on võrreldes oma tööoskuse ja püüdlikusega madalam, kui mõne teise euroopa riigi kodanikul. Nii koosneb rahvastik peale argentiinlaste suurelt osalt itaallastest. Teistest välismaalastest domineerivad hispaanlased. Neid võib isegi pidada põhirassi hulka kuuluvaks, sest eks nemad olnud ju esimesed sisserändajad peale ameerika avastamist. Väga palju leidub veel sakslasi ja inglasi.

Lõunamaalastele on nii see kliima, kui ka kohalik mentaliteet vastuvõetavam, kui põhjapoolsematest sisserändajatele. Põhjamaalane ei kujuta endale kunagi õieti ette, millised ebamugavused teda seal ootavad. Majades näiteks puudub üldiselt kütmise võimalus täielikult, kui mitte arvestada lahtiseid inglise stiilis kaminaid, millised moodsamatesse majadesse on sisseehitatud. Samuti puudub soojavee valmistamise võimalus vannide jaoks; saunadest rääkimata, neid pole üldse olemaski. Omaehitatud perekonnasaunasid omavad ainult üksikud seal juba kümneid aastaid elutsenud eestlased. Külma veega pesemine aga põhjustab haigestumisi.

Talviseks keskmiseks temperatuuri köikumiseks võib pidada ühes tavalises kivist ehitatud villas, nii öösel kui päeval 7-12 kraadi ja suvel 30-38 kraadi, muidugi Celsiuse skaala järgi, mis seal kehtib. Need temperatuurid tingivad elamutesse talveks soendus- ja suveks head jahutussisseseadet. Nende soetamine tekitab seal raskusi ja seepärast oleks soovitav, kui sisserändur hoolsalt kaalutleb keskkütte ja jahutusseadmete kaasavõtmist, milliste transport aga omakorda on tülikas. Kütmine talvekuudel hajutaks ka ruumidest õhuniiskuse, millel muide on kombeks keskpäeval, siis kui väljas soojaks läheb, sadestuda ruumides kiviseintele ja siis sealt kondentsvee näol põrandale vaiba alla niriseda, - perenaisele meelepahaks. Suvel jällegi oleks hea võtta külmetuskapist toite.

Kui meie omalajal imestasime, et venelaste naised ostsid omale öösärke ballikleitideks ja teatrisse minekuks, siis Argentiinas ei tule sugugi seda imeks panna, kui seal suvekuudel nähakse argentiinlast ööpidzamas trammivagunis istumas või tänaval kõndimas. See on ka üsna arusaadav kui tähendan, et milleks seda siis ostetakse kui magama peab niikuinii alasti ja linagi on vahest üleliigseks koormaks ja tüliks, kuumuse tõttu higist nõretava ja kleepuva keha küljes. Sellise kuumuse tõttu on juba ka magamine raskendatud, sest et suvisel öösel lendab õhus igasuguseid putukaid, mardikaid, sitikaid ja pörnikaid, kes laternaga, kes ilma,

ning sääsed need kurikuulsad moskiitod, nende köikide eest peab enda keha kaitsma "fliti" ja "spiraal'i" suitsu varal, et siis nendest rikutud öhus lasta endal väljapuhata.

"Picho colorado" on üks nähtamatu suurusega putukas, mis suvel teatud hooajal on liikvel ja poeb inimesele naha kudemesse, tekitades tugevat sügelust. Need ründavad inimest vahest massiliselt, eriti neid, kes tomati ja muude taimede läheduses talitavad. Äädika lapid aitavad leevendada katki kratsitud ihu. Tihti tuleb ka ette, et eriti örnematoimelise nahaga isikutel tekib kehale haudumisi, mis igapäevase tegevuse juures tekitab vaeva ja tüli.

Muidugi, Argentiina on suur maa. Jahedamaid ja soodsamaid klimaatilisi olusid võib kohata seal nii Andides, kui all lõunas. S.Carlos de Bariloche on Argentiina Schweiz, suurepäraline koht suusatajaile. Mendoza, viinamarjade ja veinide tootmise piirkond, samuti Cordoba linn on kuivemad. Ka Santa Cruz all lõunas oleks parem ja meie tervisele vastuvõetavam, kuid elu keeb peamiselt Buenos Airesis ja selle ümbruses, kuhu ka suurem osa eestlasi on jäänud peatuma, sest see on tööstuse ja ärielu südamik. Seal, kus on meile soodsam loodus on jälle raskem leida äraelatamise võimalusi. Võib olla, et nüüd tekib võimalusi Santa Cruz'is, kus Kalifornia ölifirma asub hiigelplaanide teostamisele, uue keskuse loomisega.

Liht- ja oskustöölistel pole mõtet Argentiinasse kolida, kui nad kavatsevad otsida palgalist tööd, sest, nagu juba mainisin, on ttaallased seal nagu monopoli seisukorras ning koos hispaanlaste ja argentiinlastega moodustavad odava tööjõu. Veidi parem lugu on tehnilise personaaliga, eriti kui neile avaneb võimalus tegutseda juhtivas kaadris, siis on palk juba poole kõrgem ja veel rohkem. Alati tuleb aga meeles pidada, et too on ikkagi madala valuuta maa ja Euroopasse tagasituleku puhul võidakse mõne teise riigi valuuta ostmise juures kaotusi kanda.

Väljavaateid edu saavutamiseks võib pakkuda Argentiina köikidele eriala omajaile. Raskem on lugu juuridilise ettevalmistusega isikutel. Nemad peavad põhjalikult tundma kohaliku s.o. hispaania keele "castellano" saladusi ja sealseid seadusi. Vastasel juhul võidakse sattuda suurtesse raskustesse.

Keele äraöppimise vajaduse kohta toon ka ühe näite. Presitendi kohalt l.a. tagandatud Péron tegi omalajal korralduse, et ettevõtetes, kus töötab ka argentiinlasi, ei tohi võõrkeeli töökohal ja tööajal mitte rääkida.

Argentiina on absolutse vabadusega maa ja ettevõtete asutamiseks ei tehta kellelegi takistusi. Kui tööstusharu on maa kohta ainulaadne, siis võib arvestada ka riikliku toetusega, muidu käib laenusaamine harilikus, meile tuntud korras. See, kellel on kalduvusi äritsemiseks, leiab eest häid võimalusi. Äritsemist peetakse ka Argentiinas köige kergemaks rahategemise viisiks. Kuid, et ka sellel alal on võistlus suur, siis on sellele kunstile palju musti võtteid juurde kasvanud. Ostja peab olema väga ettevaatlik, kui tahab ostutehingut, - olgu see siis kas või vürtspoes tehtud, - öigluse piirides lõpetada. Ikka tuleb ette, kas kaup on olnud alaväärtuslik, või on kaaluga vähem möödetud ehk on raha valesti tagasi antud, mille peale ollakse eriti osavad. Petmine on lihtne ja tasuv amet, sest ostja kes suvekuumusest ja äride umbsest öhust ning väsimusest on tülpinud, on tihti vähe tähelepanelik, soodustab müüjat, kes seal igasuguste võtete peale valmis on, pettenumbrite önnestumises.

Suurele osale sisserännanud eestlastele ei meeldi see kliima ega ka sealne mentaliteet. Rännatakse jälle välja, kas Põhja-Ameerikasse või jälle sinna tagasi, kust omalajal väljarännati.

Argentiina võib pakkuda ka palju meeldivat, kuid sellega tutvunemiseks juhin tähelpanu confr! E.H. Jaago artiklile Meie Sides nr. 1-1955, mis ilmus Montrealis, Kanadas.

Confr! Jaago on seal läbi löönud nii ehitajana. kui ettevõtjana. Ta töötab seal ühe ehitusmaterjalide tootmise ettevõttes selle juhatajana ja tegutseb peale selle eraviisiliselt hooneteehitus alal. Omades ka vajalikul määral mehist ärimehe meelt, on ta jõudnud kohalikkes oludes suhteliselt paremale järjele. See on saanud tema tööviljaks, ennastsalgamatu joõpingutuse ja tervisliku sitkuse juures.

Neeme Lindorg.

B. Argentiina ajaloolisel pöördepunktil.

Argentiina, Lõuna-Ameerika suurim võim nii majanduslikult kui ka sõjaliselt, oli minemas sama rada kui Hispaania. Argentiina riigivormiks oli välismaailma tarvis vabariik, tegelikult valitses ainult üks partei. Vastasparteide sulgemine, juhtivate vastasrinna poliitikute põgenemine maalt jne. könelesid selget keelt diktatuurist. Ajakirjandus oli tasalülitatud, küll mitte mingisuguse dekreedi või valitsuse vahelesegamise kaudu. Seda korraldasid töölised ise, muidugi valitseva partei juhtimisel. Näiteks purustati suurima liberaalse ajalehe " La Prensa" sisustus sellisel määral, et ajalehe ilmumine katkes. Kui "La Prensa" uuesti ilmuma hakkas oli endisest ajalehest järele jäänud ainult nimi. Uueks peaktsionääriks oli vahepääl saanud Peróni valitsuse sise- ja kohtuminister Polengi ja ajalehe sisu oli täiesti tasalülitatud.

Peróni valitsus kogus veelgi enam tuliseid süsi oma pealaele seega et valitsuse partei propageerimisel sai alguse katoliku kiriku vaimulikkude (curade) vastane liikumine. Arreteeriti suurel arvul "curasid" ja kaks piiskoppi saadeti isegi maalt välja. Usu- ja moraaliõpetus jäeti koolide kavast välja. Argentiina rahvas on aga sügavalt usklik ja ei saanud sellega leppida. Ka sõjaväele ei olnud valitsuse tegevus vastuvõetav, vaatamata sellele et valitsus maksis neile head palka. 16 juunil 1955 tuli suursündmus, mil merevägi välja astus pommitades valitsuse hoonet, samuti oli suuri tänavavõitlusi. Ametlikult oli 200 surmasaanut ja üle 1000 haavatu, tegelikud arvud arvatakse olevat palju suuremad. Vastasrinna käsutuses olevate raadiosaatjate teadete kohaselt oli kolme väeliigi vahel olnud kokkulepe valitsuse kukutamiseks, kuid kuna jalavägi viimasel minutil ümber pööras, säilitas siiski valitsus kontrolli seisukorra üle.

Perón olles sundolukorras sõjaväe poolt, muutis taktikat ja kutsus kõiki poliitilisi parteisid koostööks (n.n. konsilasiooniks) laiapinnalise valitsuse moodustamiseks, ise samal ajal tagasi astudes omanimelise partei liideri kohalt. Uruguais maapaos viibinud poliitikud pöördusid tagasi ja organiseerisid oma parteide ridu. Oli märgata rõõmsat elevust ja optimismi radikaalide ja rahvusdemokraatide (end. konservatiivid) ning sotsialistide peres. Samal ajal olid peronistid vaiksed ja reserveeritud. V õimu ja ainuvalitsust oli siiski kahju käest ära anda. "Konsilasiooni" poliitika arvati kasuks olevat ka Argentiina kui tööstust arendava maa finantspoliitikale. Välismaiste, eriti Põhja-Ameerika juudi kapitalide juurde tõmbamiseks ei olnud ühe partei valitsus soodne.

Kuid "konsilasiooni" perioodi iga polnud pikk. Poliitilistel parteidel puudus omavaheline koostöö ning killustatult ei moodustanud nad kuigi suurt jõudu. Suuri diktaatoreid Stalinit - Hitlerit kopeerides kasutas Perón olukorda ja organiseeris salajase relvastatud eraisikute jõuga n.n. "natsionalistid", kes provotseerisid rahutusi, tapsid politseinikke, taksijuhte, kiskusid maha riigilipu, löhkusid monumente jne. Kuna poliitiliste parteide juhid olid esinenud julgete nõudmiste ja terava kriitikaga, ei olnud raske neid kuritegusid nende arvele veeretada. Olukord muutub selliseks, et opositsiooni juhtivad poliitikud pidid uuesti pögenema Uruguaisse, kus Argentiina poliitiline juhtkond on elanud eksiilis umbes samapalju aastaid kui meie paguluses.

Energiline merevägi ei leppinud olukorraga ja nõudis valitsuse lahkumist. Ühe kinnise nõupidamise järele söjaväelastega augusti lõpul 1955 esitas Perón kongressile lahkumispalve, mille ta aga sama päeva õhtupoolikul "rahva palvel" tagasi võttis. "Rahvas" oli Töölisühingute keskliit (C.C.T.), Peróni valitsuse tugi, kes korraldas üldstreigi, tööliste masskogumise ajaloolisele Maaplatsile Buenos Aires'is. Demonstrandid ei lubanud enne lahkuda kui Perón oma lahkumispalve tagasi võtab. Peale 6 tunnilist ootamist ilmuski president ja pidas oma viimase avaliku kõne, millest võis järeldada, et nüüdsest peale algab verine diktatuur täiel rindel.

Tagajärjeks oli kodusõda, mis algas 16 septembril ja kestis kolm päeva. Ülestõusjateks oli söjavägi Cordobas, Bahia-Blancas jne, kus asuvad suuremad söjaväe üksused, õhuvägi ja mereväebaas. Mõlemad pooled teatasid oma edust, kuid 19. septembril astus Perón ühes valitsusega tagasi ja andis võimu üle ajutisele 3 liikmelisele kindralite grupile, kes palus vaherahu ja alustas läbirääkimisi mässuliste juhtide kontradmiral Rojase ja kindral Urangaga. Ohvreid surnutena ja haavatutena selles vennasõjas hinnatakse kümnele tuhandele.

On olemas üks foto Peróonist momendilt, mil ta kindrali paraadmundris oma lahkumiskirja kirjutab. Peróni ilmest fotol võib märgata, et ta nutab. Nähtavasti oli Perón jõudnud arusaamisele, et teatud sotsiaalsete olude parandamise kõrval on veel teine tähtsam faktor - inimese hing, mida ei saa voolida nagu savi ja et vabadus ja demokraatia on isegi väärt venna vere valamist.

Ajakirjanduse kaudu on kõigile teada hilisemate sündmuste käik. Alul kindral Lonardi, hiljem kindral Pedro Aramburu juhtimisel oleva valitsuse programm peab kindlustama täieliku demokraatia Argentiinas. See on ühtlasi suureks võiduks kogu demokraatlikule läänemaailmale. Koos traditsiooniliselt demokraatliku Uruguaiga moodustab Argentiina Lõuna-Ameerikas võimsa liitlase nii poliitilise, moraalse kui ka materjaalse baasina kommunistliku ida vastu.

On märkimisväärt, et kommunistlik partei kutsus üles toetama Peróni valitsust ja 19 sept. on Nõukogude Vene saadik avalikult toetanud veel samal päeval kukutatud valitsust. Kuni praeguseni pole venelased uut valitsust tunnustanud, seda on aga teinud kõik läänedemokraadid ja mittekommunistliku bloki maad.

Raadioläkituses kogu maailmale (anti edasi Argentiina raadios ka vene keeles) ütles Ajutise valitsuse president kindral Lonardi muuhulgas: "N-eed, kes langesid meie vendade seast, et mitte kunagi tõusta, ei langenud asjata. Oleme kukutanud ühe totalitaarse valitsuse ja andnud eeskuju kõikidele demokraatiat armastavatele rahvastele."

Meile eestlastele Argentiinas on revolutsioon kõigi oma järelkajade ja kohalikkude vasturevolutsioonidega tähendanud majanduslikke kaotusi ja mõnele ajutist töötaolekut. Kõik need on mööduva iseloomuga

ja üldiselt võime vaadata optimistlikult tulevikku. Võibolla poleks üleaeune meie poliitikutel taotleda uue demokraatse valitsuse juures Eesti Vabariigi tunnustamist, arvestades asjaolu, et praegune valitsus on kindlasti Läänebloki liitlane. Brasiilia tunnustab Eesti Vabariiki, kuid Perón'i aegne Argentiina ei tunnustanud Eestit, kuna väga sõbrslikud suhted Venega olid selle takistuseks.

E.H. Jaago

Veel Austraalia Koondise asutamisest ja rajamisest.

Lisaks vil! I. Tammelo artiklile "Meie Side" nr. 4, 1954, mis käsitles Rotalia Koondise kujunemist Austraalias esitab vil! V. Jaason omapoolseid mälestusi sellest sündmusest.

Kui mina 1946 augustis Sydneysse jõudsin leidsin eest vil! Jaan Kelmeti, kes oli jõudnud Austraaliasse juba 1940 aastal. Hiljem sain tuttavaks vil! Pöderiga, kusjuures tutvustajaks osutus kellaripats meie värvidega. Samuti kohtasin juhuslikult vil! Karlovit. Kõigist neist kohtumistest ei tulnud midagi ligemat välja, kuna meil kõigil olid tähtsamad mured murda. Muuseas oli minul käsil kodu loomine Newportis (21 miili Sydneyst), mis tuli teha enne ja pärast tööaega.

Sarnane oli olukord Austraalias kuni 1953 a. märtsini, mil vil! Tammelo, vil! P. Mägi õhutusel kutsus kokku informatsioonikoosoleku Rotalia Koondise asutamiseks. Läksin kutsutud kellaajal vil! Tammelo juurde ja leidsin oma üllatuseks, et oli sama mees, kellega kord ühel Tartu Ülikooli aastapäeva pühitsemisel Sydneys tuttavaks sain, kuid ei aimanud et oli rotalus. Esimesel koosolekul olime ainult kahekesi. Hiljem olime koos uuesti, kus kolmandaks oli vil! Karlov. Saatsime välja ringkirjad paludes koostööd ja abi koondise asutamiseks. Kõik olid nõus pääle vil! Kelmeti, kes soovis eemale jääda. Siis ilmus Sydneysse 4 päevaks vil! Uusna. 13 juulil pidasime koosoleku kus nakatudes vil! Uusna energiast hakkasime pidevalt koos käima. Esimesel aastapäeval (Rotalia 40 a. juubel) mida pidasime, oli koos 4 meest (väljastpoolt tuli aastapäevale vil! Pöder).

1954 algul kolis vil! Pöder Sydneysse elama, sellega saime Sydneysse 4 rotalust. Saime andmeid et veel kaks rotalust olevat Sydneys. Saime nendega kontakti ja need olid confr! Klettenberg ja Klemmer. Confr! Klettenberg liitus meiega ja on osavõtnud meie tegevusest, kuid confr! Klemmer pääle paari korra ei ole meie koosolekutest enam osa võtnud. Peale vanade rotaluste on Austraalia Koondis ka näidanud juurdekasvu. Kahe aasta jooksul on juurde tulnud 4 uut liiget. Nendest neljast üks on vil! R. Kalpus ja kolm noorliiget. Üks noorliigetest, L. Orav, kuulus kunagi Tartu päevil Rotalia perre rebasena. Kaks, K. Ükskull ja A. Johanson on uued.

Tagasivaadates Koondise kujunemispäevadele, siis kutsusime 1953 ja 1954 Sydneys tekkinud koondist Austraalia Sydney Koondiseks, sest sellal ei olnud veel selge, kus saavad olema soodsad võimalused suurema koondise tekkimiseks ja arendamiseks. Olime alul üksteisele võõrad. Hakkasime igal kuul kord koos käima, kord ühe kord teise pool. Nendel koosolekutel oli peamureks järelkasvu küsimus. Aga enne uute liigete juurdetulemist pidime ise kokkusulama'. Need koosolekud sulatasid meid kokku, sest pääle korporatsiooni küsimuste läks meie möttelend filosoofia valdkonda meie vil! Tammelo kaasabil, kellele hiljem sekundeeris ka confr!

Ükskülll. Ja sääl leidus igale probleemile lahendus. Ka need uued liikmed, kes liitusid meiega Austraalias on meiega kokku sulanud ühiseks tugevaks tervikuks. Viimatipeetud aastapäeva-koosolekutel nägime millline ühtlus ja kokkukuuluvus valitseb meie keskel. Meid on nüüd Sydneys 10 ja see on see alusmüür millele meie võime julgelt ehitada Rotalia Austraalia Koondise laiemal alusel.

Meie koondise majanduslik seisukord on kaunis kehv, kuid on olemas vapp, rapiir, lipud ja isegi ruum - vapisaal. Meie oleme kindlad oma tulevikule, pikkamööda meie saame omale kõik tarviliku.

Kurvem on lugu, et vaatamata meie korduvatele õhutustele ei ole üheski teises Austraalia keskuses tekkinud mingeid rakukesi. Melbournes on 3, Adelaides 3 ja Perthis 2 rotalust. Kaugused on liiga suured selleks, et keegi saaks isiklikult kohale minna rakukesi organiseerima. Nii on Sydneyst - Melbourni 600 miili, Sydneyst - Adelaidi 1000 miili ja Sydneyst - Perthi 3000 miili. Ainuke side väljaspool asuvatel rotalustel on Sydneyga. Saadame neile meile saadetud "Meie Side" edasi (nii nagu seda jatkub) ja aastas paar ringkirja. Kuna meie neile midagi pakkuda ei saa, ei ole neil praegu kohustust ka meile liikmemaksu tasuda.

Usume, et oleme teinud ühe edusammu noorliigete kasvatamise alal ja soovitame ka teistel koondistel järeleteha kui seda veel tehtud pole. Oleme kasutanud võibolla Rotalias senini tundmatuid kasvatusviise väga hääde tulemustega. Meie oleme nimelt kasvatanud noori ühevõrdsetena vanadega ilma neid käsutamata, mis on võimaldanud meil neid sulatada meie perre palju kiiremini. Noored tunnevad end rohkem hinnatuna ja usaldatuna ja on vastutasuks nagu noorem vanema vastu ise juba abivalmis. Ka omavahelises läbikäimises oleme äraunustanud akadeemilise vanuse, kes kellele sisse annab jne. Oleme alati üksteist püüdnud kohata võrdsena. Kui mõelda tagasi möödunud aegadele, siis tõuseb üles küsimus, mida saavutati rebaste treneerimisega? Söjaväes oli range kord tarvilik, et muuta södur numbriks. Kui kästi surma minna, siis södur läks mõtlemata. Ja sarnane treening tegi söduri massinimeseks. Kui oli aga tarvis üksikult södida, siis sarnaselt treneeritud södur ei olnud võimeline seda tegema. Mis on meie kasvatuse siht? Haritlane, iseteadev indiviid, inimene kes oskab ise otsustada, inimene kes oskab ka härrasmees olla. Ma loodan, et see küsimus saab rohkem söelutud eriteadlaste poolt "Meie Side" veergudel.

V. Jaason

Üks märkimiseväärne tegu.

Soomes on üldiseks kombeks, et jõululaupäeval kaunistatakse omaksete ja tuttavate kalmud küünlatuledega. Meie sõpruslepinglase VSO perre kuuluv mag. Outeri Kallioniemi märkas 1954.a. jõuluõhtul rot! Pödersoo kalmule Malmi kangelaskalmistule küünalt viies, et eestlastesõjaslangenute kalmud olid pimedad ümberringi valgusmerre uppuvate kalmude vahel. Outerile läks asi südamesse ja ta otsustas endas, et järgmisel jõuluõhtul peavad ka köikide eestlaste kalmud olema valgustatud. Algatust kroonis edu ja Tampere küünlatehase poolt annetatud küünlad ja Karjala klaasitehaselt samuti annetusena saadud klaaskuplid viis Outeri oma perega jõuluõhtul kalmistule. "Oli kova tuuli" ja pakane praksus - nagu Outeri ise kirjutab ja võttis hulga aega enne kui köik küünlad põlema saadi.

"Suomen Kuvalehti" s.a. esimeses numbris on toodud foto valgustatud eesti söjakangelaste kalmudest. Sama pildi töi ära ka Stockholms-Tidningeni eestikeelne lehekülg 27. jaan. s.a.

Mitte ainult langenute omaksed ja tuttavad, vaid köik eestlased on tänuvölgu selle soome mehele tema südamest tuleva algatuse eest. Ta on veel samme astunud, et VSO Maunu Tavasti Kilta (vilistlaskogu) võtaks asja edaspidise korraldamise oma hoolde.

Mag. O. Kallioniemi on üks VSO - korp! Rotalia vahelise sõpruslepingu allakirjutajaid ja on praegu lektoriks Helsingi Kaubandusülikoolis. Ta on korduvalt külastanud Stockholmis elavaid rotalusi ja oli esimeseks VSO esindajaks pagulus-Rotalia aastapäeval 1948.a.

A. Ventsel

Rootsi Koondise tegevusest.

A. Ventsel

Rootsi Koondises on kujunenud tavaks, et valimised Koondise organitesse toimuvad seoses aastapäeva pühitsemisega novembri kuus. See olukord on tingitud asukoha geograafiast, kuna elame hajutatult üle pika poolsaare. Suurimaks koguks Rootsis on "stockholmlaste" pere, mis haarab enam kui kolmandiku kogu Koondise koosseisust. Suuruselt järgmiseks keskuseks on Göteborg ja siis Lund ümbruskonnaga. Mölemas kohas töötavad Koondise osakonnad. Aastapäeva pidustused Stockholmis on selleks punktiks, kuhu möningal määral rotalusi ka väljaspoolt kokku tuleb. Alates 1948. aastast on neist pidustustest ka meie sõpruslepinglaste Varsinaissuomelainen-Osakunta esindajad järjekindlalt osa võtnud.

Möödunud aasta oli Koondise kümnendaks tegevuseaastaks ja kümme aastat on küllalt pikk aeg, et kujundada teatavaid omapärasusi ja tavasid. Kui ütlen, et kümnendat tegevusaastat juhtis presiidium koosseisus: vil! A. Ventsel seniorina ja vil! A. Truusööt subsem., confr! E. Järv kirjat., vil! E. Pajuste laekur, confr! A. Eistrat old! - siis tömbab ehk möne mehe nägu kipra möistete vassimise pärast. Oleme saanud kuulda mönigi kord öpetussönu ja korralekutsumisi, et Koondisel on kodukorra järele esimees jne. Rootsi Koondis on kogu aeg tegutsenud konvendi ülesannetes ja sellega on seletatav ka konvendi ametmeeste nimede tarvitamine.

Siin valitsevate arusaamade kohaselt pole see suurem kodukorrast mitte kinnipidamine kui niisuguse Koondise-tüübi tegutsemine üldse. Suruda Rootsi Koondist kodukorras fikseeritud koondise raamidesse on lootusetu ja ka asjatu üritus. Jättes kõrvale küsimuse formaalse külje ja analüüsides Koondise tegevust korp! Rotalia traditsioonide, uususte ja tavade taustal - kannatab see igati võrdluse välja nii teiste Rootsis tegutsevate akadeemiliste organisatsioonidega kui ka sõsarorganisatsioonidega.

Aga tegevkonvent? Oleme jällegi saanud näpunäiteid ja soovitusu selle elluviukutsumiseks. Miks tegevkonvent Stockholmis või üldse Rootsis puudub, vajaks pikemat harutlust. Kuid lepitagu väitega, et Rootsi rotalustel pole ei asjast arusaamine ega vastavad püüdlused olnud pörmugi väiksemad okeaanitaguste rotaluste omadest.

Möödunud tegevuseaasta oli Rootsi Koondise siseelus teatavaks murranguaastaks, mis moodustab uue lüli meie tegevuses väljaspool kodumaad. Koondise tegevuse selgroo moodustavad omavahelised kokkutulekud - koosolekud. Aastakoosoleku seisukohtade kohaselt mindi üle seniselt iganädalasest koosoleku süsteemist üks kord kuus toimuvatele koosolekutele. Kogemused näitasid, et enamus rotalusi ei saanud mahti igal nädalal koosolekule tulla ja võtsid koosolekutsest osa üks-kaks korda kuus, pudenedes laiali erinevatele nädalatele. Nüüd on koosolekud osavõtjate arvu poolest märksa arvukamad, koos on olnud iga kord 25 - 30 mehe ümber. See on loonud suurema stabiilsuse tehtavate otsuste kohta, kui see oli varem muutuvate ja sageli väga piiratud koosseisude juures võimalik saada. Olukorra muudatus on soodustavalt kaasa aidanud Koondise purjetamisel rahulikumates söiduvetes. Koosolekuid peeti möödunud aastal Stockholmi vanalinnas, Kaffegilleti ajaloolises, võlvitud keldrikorrah, mis juba hallil keskajal on tarvitusel olnud mungakloostri ruumidena.
Samast ajast peale on köik koosolekud ja sellele järgnenud koosistumised toimunud värvides. Täiesti omaette istumine ja keskustelud ning tudengikantused klaasi veini juures on toonud muudatuse koosviibimise meeleoludesse, võrreldes varajasemate kooskäimistega avalikus kohvikus, kus enamikus puudusid võimalused mees-mehega jutlemiseks. Koosolekuid peeti 1955 järjekindlalt iga kuu, välja arvatud juuli ja augusti.
Uue "ametmehena" on neil kokkutulekutel välja kujunenud korkmeistri seisus. Selle kõlava tiitli saab see mees, kes teelauas seisva konjakipudeli korgi lahti käänab, millise teoga kaasub suveräne öigus pudeli sisu kasutamise kohta. Korkmeistri kohustuseks on aga järgmiseks kokkutulekuks tuua uus ja vähemalt samaväärne pudel.

Teise olulise muudatusena püüdis ametisse astunud presiidium luua tihedamat sidet väljaspool Stockholmi elavate rotalustega. Neid hoiti Koondise tegevuse ja sündmustega kursis igakuuliste ringkirjade kaudu. Aasta jooksul on ringkirju saadetud 10, lisaks Stockholmi rahvale 4 lokaalse tähtsusega ringkirja. Niisugused perioodilised ringkirjad, mis oma stiililt ja laadilt on rohkem informatsioonilehed, on teatavas mõttes võistlejad Meie Sidele, kuid viimase ilmumise höredus ja ebakorrapärasus ei luba alati oodata vajaliku informatsiooni levitamisega. Pealegi mahub ringkirja raamidesse rohkem lokaalse tähtsusega materjale - mis küll võiksid mõnikord ka teistes maades elavatele rotalustele huvi pakkuda - mille paljundamine Meie Sides majanduslikust küljest on aga vaevalt teostatav.

Uute teede otsimisel algatati aktsioon, mille ülesandeks oli paguluses liitunud rotalusi liita tihedamalt vanema generatsiooniga vastastikkuste külaskäikude läbi. Eesmärgiks oli, et iga "uus" rotalus külastaks aasta jooksul vähemalt kolme "vana" ja iga "vana" võtaks omakorda vastu samuti kolm "uut". Sellest tuli aktsiooni nimi 3 x 3 ja selle raames on toimunud 55 külaskäiku.

Uusi liikmeid on tegevusaastal vastu võetud 7 ja uuteks tegevliikmeteks võetud samuti 7. Koondise liikmete üldarv 1. nov. 1955 peale oli 96, neist 50 vil! vil! , 41 t! l! t! l! ja 5 reb!
Ülikooli lõpetasid Rootsis sel aastal kolm rotalust, kes kõik kuuluvad Rotalia teise generatsiooni: Ants Truusööt, Jüri-Erik Uluots ja Tarvo Toomes. Suhtlemine teiste akadeemiliste organisatsioonidega on olnud senisest elavam. Lisaks osavõtule EKL-u üritustest oleme tegevusaastal vastu võtnud korp! Frat.Estica ja korp! Sakala. Külas käisime korp! Sakalal. Esindajate kaudu oleme osa võtnud korp! korp! Vironia, Fr.Estica ja Filiae Patriae aastapäevadest ning sõpruslepinglase V S O aastapäeva pidustustest Helsingis. EKL algatusel toimunud Eesti Üliõpilaste Seltsi vastuvõtust 17. nov. võtsime samuti nelja esindajaga osa. Selle ürituse eesmärgiks oli tihedama' sideme loomine korporatsioonide ja EÜS vahel. Õhtule olid ilmunud külalisi 30 ja EKL perest 65 osavõtjat.
Osa võtame veel Rootsis tegutsevat akadeemiliste organisatsioonide "katusest" Akadeemilise Koondise näol, kuhu kuuluvad nii mees- kui ka naisorgid, korporatsioonid, seltsid ja Eesti Üliõpilaskond Rootsis. Viimane püüab kujuneda akadeemiliseks organiseerumisevormiks Põhjamaade eeskujul.
Üritustest võib märkida auvil! Jüri Uluotsa 10. surmaaastapäeva tähistamist pärja asetamisega 9. jaan. 1955 kadunu kalmul Metsakalmistul. Hiljem peeti vastav mälestusteenistus Jakobi kirikus, kus teenisid vikaarpiiskopp Lauri ja vil! K. Kool ja laulis NMKÜ meeskoor.
Suvepäev 21. aug. õnnestus hästi ja kogus üle 50 osavõtja.
Aastapäeva pidustused algasid Lundi osakonnas. Sealsed rotalused kogunesid 4. nov. vil! Ilo Käbina kodusse Landskronasse, Stockholmis tähistati aastapäeva 12. ja 13. novembril, mil peeti ka Koondise aastakoosolek ja lõpuks pidas Göteborgi osakond oma pidud 26.-27. novembril.
Viimasel aasta üldkoosolekul valiti Koondisele uus presiidium järgmises koosseisus: vil! E. Vilval sen., abid vil! vil! A. Mägi ja A. Truusööt, laekur confr! R. Tedro, kirjat. confr! E. Vasur ja old! K. Joost.

Lähemas tegevuskavas peale tavaliste kokkutulekute on suuremaks ettevõtteks osavõtt V S O 50.a. juubelipidustustest, mis toimuvad Helsingis 24.-25. märtsil s.a. Pidustuste kava on pikk ja sisaldab muuseas ka marssal Mannerheimi mälestussamba avamise. Sõpruslepinglased ootavad meie esindust ja soovivad ka lipu kaasatoomist. Seega avaneb korp! Rotaliale võimalus esineda Soome avalikkuse ees üle kümneaastase ajavahemiku järele.

Lühiteateid Rootsist.

Abiellunud: vil! H. Adila prl. Hannev'iga, 9.4.55
confr! R. Gorbatschev prl. Haverinen'iga, 23.4.55
confr! M. Lepik prl. Ploomar'iga, 10.12.55

Vil! B. Tiitus pühitses oma 50.a. sünnipäeva 3.10.55

Göteborgi osakonnas on vastu võetud rebasteks:

Erich Puna, stud.ing. masinaehitus, sündinud Saaremaal, lõpetanud Stockholmi Eesti gymnaasiumi.
Ülo Riimer, stud.ing. chem., sündinud Hiiumaal, lõpetanud Hälsingborgi gymnaasiumi.

Reb! Roland Gorbatschev, phil., õpib Uppsala ülikoolis, võeti tegevliikmeks vastu 13.11.55.

Confr! T. Toomes lõpetas Stockholmi kaubandusülikooli detsembris, sõidab veebruaris U.S.A.-sse et alustada õpinguid Atlanta tehnikaülikoolis.

Vil! A. Ventsel ostis omale talu Svartsjölandetis - hobbyna. Esimese aasta saak oli ilusate ilmade töttu vist kuivavõitu.

Confr! A. Kärsteni suvemaja Tyresös jõudis suvel katuse alla "katusespetsialisti" isikliku abiga.

Stockholmi rotalustel oli novembris võimalus nautida Älvsjös vil! E. Pajuste moodsa villa mugavusi,köögi ja keldri rikkust.

"Meie Side" toimetusliikmeiks Rootsis 1956 a. on vil! K. Joost ja confr! A. Eistrat Stockholmist. Göteborgi ja Lundi osak. (à 1) toimetusliikmed teatatakse hiljem.

Pr. Emilie Tief surnud.

8. veebr. s.a. suri Stockholmis ootamatult asutajaliikme Otto Tiefi abikaasa Emilie Tief. Leinama jäid vanem Tütar Münchenis, poeg U.S.A.-s ja kaks nooremat tütart Stockholmis (19 ja 12 a. vanad), kes käivad koolis ja olid seni ema ülevalpidada. Vil! O. Tief ise on sundasumisel Siberis.

USA-st.

USA Koondise koosolek 2 dets. 1955 ühines pooldavalt vilistlaste koosoleku 12 nov. 1955 seisukohaga ja peab samuti vajalikuks koondise likvideerimise võimalikult 1956 a. jaanuari kuu jooksul, luues USA-s Vilistlaskogu Koondise. Otsus läheb kinnitamiseks Vil! Kogu juhatusele. Seega on USA-s esimesena toimunud tagasiminek täielikult vanale kodukorrale. Suurepärane eeskuju.

Koosolek kinnitas vil! Heikki Leesmenti volitused Vil! Kogu juhatuse liikmena veel üheks aastaks.

Otsustati põhimõttelikult teha ettepanek teistele koondistele ülemaailmlise MEIE SIDE toimkonna loomiseks, kelle ülesandeks jääks kõik väljaandmisse puutuvad küsimused. Toimkonna liikmeteks oleks: USA-st 3, Canadast 3, Rootsist 3 ja Austraaliast 1 liige. Vil! Kogu juhatus määraks ühe koordinaatori. Liikmed sellesse toimkonda valitaks tähtajata.

Canadast.

Canada Koondis pidas oma aastakoosoleku 26 nov. 1955, kus valiti Koondise uus juhatus, koosseisus esimees vil! Felix Krabi, laekur Helmut Töigast ja kirjatoimetaja k.t. confr! Ülo Jürima.

Austraaliast.

Vil! V. Jaason'il on olnud 1955 aasta väga sündmusrikas: 50 a.sünnipäev, vanem tütar lõpetas ülikooli ja käis leeris, noorem tütar lõpetas gymnaasiumi ja hakkab õppima ülikoolis arstiteadust. Need kõik on sündmused, mis väärivad tunnustust ja õnnitleme südamest! (vähe hilinenult).

Peavalu pidustustest on loodetavasti ammugi möödunud, eriti kui suvekuumuses (jaanuaris s.a.) puhkusel olles said nii palju vabas õhus viibida ja kindlasti jõudsid ka oma maja ära värvida.

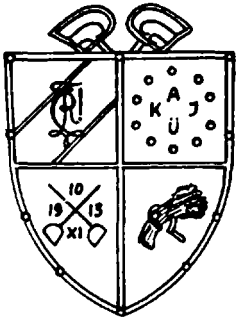
Märkus.

"Meie Side" nr. 1-1956 on vahetult järgnevaks numbriks "Meie Side"le nr. 4-1955. Kanada Koondise poolt kavatsetud nr. ei ole veel ilmunud, nagu võiks järeldada eelmise. "Meie Side" nr. tegevtoimetaja saatest ja vil! Läte kirjast samas numbris. A. E.

Käesolev "Meie Side" nr. 1-1956 on välja antud korp! Rotalia koondise poolt Stockholmis. Toimetus: vil!vil! A.Keller, K.Joost, A.Ventsel. Esikülg confr! E. Järv'elt. Tehniline toimetaja confr! A. Eistrat. Paljundatud 350 eksempl.

KORP! ROTALIA AJAKIRI

MEIE SIDE

NO. 2 TORONTO 1956

Meie Side

SAATEKS

Kui eelmise nr. toimetajad Stockholmist manitsesid kaas- ja koostööle meie ajakirja kasuks, siis Kanada osas pean ütlema, et meil seda probleemi ei esine. Kõik need lahked kaasvennad, kellede poole pöördusin abi- ja kaastöö saamiseks ei vabandanud mitte "kirjamehe" puudustega, vaid ähvardavaks tõkkeks võis ainult ajapuudus kujuneda. Kuid ka see tõke ületati. Sellepärast minu suurim tänu kõigile neile, kes käesolevas numbris sõnavõtuga esinevad ja kes mulle selle numbri toimetamise meeldivalt kergeks tegid. Eriline tänu confr! Hellar Grabbile USA-s selle numbri trükki toimetamise eest!

Omalt poolt tahaksin vaid märkida seda, et side kui mõiste eeldab kahe pooluse olemasolu, s.t. milliseid ta õieti seob. Meie oleme püüdnud kirjasõna kaudu seda sidet kleepuvaks teha, et ta hästi tihedalt nakkaks ja püsivalt peaks. Mõningal juhul jääb aga mulje, et see side nagu hästi ei hoiaks. Ta nagu libiseb üle ja langeb maha. Äraseletatult tähendab see seda: minuni on jõudnud kahel juhul andmed, kus meie liikmed on deklareerinud, et kui Rotalia praegu ei anna mulle midagi, siis ei ole ka minul mingit kohustust Rotalia vastu. Kahju - aga tõsi. See probleem on küsimus omaette ja selle koha päält tuleb kindlasti veel sõna võtta. Tegelikust elust teame, et kui võssakasvanud põllule kütist teha, saab seda jälle viljakandvaks muuta. Võtame teadmiseks, et eeskujulik sõdur ja võitleja püsib rindel ka siis kui kaotuse ja võidu väljavaated pole võrdsed. Ja kes meist ei tahaks olla see eeskujulik sõdur?

Käesoleva numbriga saadab Vil! Kogu Kanada Koondis tervitusi Kanadast ja püüab sidet tihedaks köita, sest meie ei taha olla laialipaiskuv tuiskliiv, vaid tunneme endid seotuna "Meie Side" sooja tervituse kaudu. Tunneme ennast ühe pere liikmetena, mida liidab "Meie Side" Selles mõttes soovime kõigile kaasvendadele head kordaminekut ettevõtmistes ja head suvepuhkust, et kosuda uuteks ülesanneteks!

Torontos, apr. 1956. Juhan Läte, Rot! Vil!

EKL NOORTE JUHTIMISELE!

Confr! Ergo Karuks
Toronto

17. märtsil 1956 pidas Eesti Korporatsioonide Liit Torontos oma 41.a. komerssi. Seal esines kõnega EKL-ile Rotalia Konvendi senior confr! E. Karuks, kes oma kõnes avaldas järgmisi mõtteid:

Üks tähtsam probleem on Tartu ja Toronto vaimu selgitamine. Teiseks - korporatiivse kasvatuse tähtsus meie pagulas-ühiskonnas. Need kaks probleemi on tihedalt üksteisega seotud. Mis oli Tartu vaim ja mis peitus selle vaimu taga? Nagu kõik teavad, ei langetata otsust meie ühiskonnas ühe indiviidi üle tema riietuse elegantsi järgi, vaid arvestus tehakse tuuma suhtes, mis peitub selle välise koore all. Tartu vaim minu arvates võis olla midagi mis peegeldas meie vabariigi aegset ühiskonna arengut, kuhu oli põimitud loogiliselt ja maksimaalse efektiivsusega selle ajajärgu põhiprintsiibid, tõekspidamised ja relatiivsed väärtused. Kui meie viibiksime täna Tartus, ei leiaks meist keegi eest seda Tartu vaimu mis valitses meie Alma Materis 15 aastat tagasi. Olevik on aga tihedasti seotud meie praeguse elukoha Torontoga. Iga ajajärgu vaimu looja on see generatsioon mis on sirgunud ja omad eluvaated omandanud vastava ajavahemiku filosoofiliste ja poliitiliste vaadete alusel. Nagu hiljuti mainiti EKL-u õlleõhtu sõnavõttudes, peame maha matma Tartu aegse rivaliteedi kirve ja sisse kasvatama ühistöö printsiibi. Need on ilusad mõtted. Ja need peegeldavad ka paraeguse õppiva noorsoo eluvaadet. Kuid et noortel puudub enesemääramise õigus EKL-u raames, võime ainult halvata neid vaateid. Et omi seisukohti kaitsta, peame võibolla drastilisi samme astuma. Meie arv on siiski juba suurem kui 1/3 EKL koosseisust. Et õppival noorusel on korp! enesemääramise õigus, ei ole midagi utoopilist. Niikaua kui korp! on eksisteerinud, on neid ikka juhtinud tegevtudengid. Pagulasajastu tudengid on laiema silmaringiga kui olid meie konventide liikmed Tartu ajastust. Meie oleme kasvatust saanud Maarjamaa pinnal, Saksamaal, Rootsis ja nüüd Kanadas. Õppetöö Kanada ülikooles on väga pingerikas. Loengutel ja prakt. käiakse 7 tundi päevas, 5 päeva nädalas. Iga õhtu tuleb viita vähemalt 4 tundi raamatuvirna taga. Õppetöö hooajal ei jää tudengil palju vaba aega üle. Et neid väheseid tunde korp! kasulikult mööda saata peab tal olema võimalus tegutsemiseks, millest järgneb ka loogiliselt enesemääramise õigus. Et see moodus on kõige paremat vilja kannud, näitavad korp! Rotalia kogemused

mitme aasta jooksul Saksamaalt, Ühendriigest ja nüüd Kanadast. Võin isegi öelda, et konvendi liikmed on kindlamalt kinni pidanud Tartu aegsest kodukorrast ja tavadest kui seda on teinud paljud vil! vil! ja b!vil! b!vil!. On ka räägitud noorte apaatsusest organiseerimistöös jne. See on just tingitud olnud noorte enesemääramise õiguse puudumisest.

Peame jätma ka Kanada ühiskonda oma elutöö jäljed, kuna oleme sunnitud praegu siin elama. Et ka sellele oma panust anda, peame tihedalt koos töötama ja kõige loomulikum lahendus selleks oleks töö tegemine EKL-u raames. Kokkuvõttes, anname korporeerunud noortele enesemääramise õiguse vastavalt korpi kodukorrale, sest meie ei ole astunud korpi, et kanda musta teklit üks aasta ja hiljem värviteklit, vaid oleme seda teinud, et arendada ennast ja et saada väärikaks akadeemiliseks kodanikuks.

VARSINAISSUOMALAINEN OSAKUNTA 50. a. JUUBELI PIDUSTUSED

Vil! E. Vilval
Stockholm

24 ja 25 märtsil pühitses Varsinaissuomalainen Osakunta (VSO) suure pidulikkusega oma 50. a. juubelit. Meie esindajatena võtsid osa pidustustest Rootsi koondise senior Vilval, abisenior Truusööt jun., vil!vil! Juŝtŝuk (abik.), Pals (abik), Pajuste, Taagepera (abik.), Tammisoo, Ventsel ja Rootsi koondise Göteborgi osakonna senior confr! Kuldasaar ja laekur confr! Andrekson.

Sõit Helsingi toimus lennukil, kuna raskete jääolude tõttu oli laevaliiklus takistatud. Ruumid olid rotalustele reserveeritud hotel Andreas.

Pidustused algasid laupäeval 24 märtsil kell 13 Helsingi Vanas kirikus piduliku jumalateenistusega, kus dr. theol. Olavi Lähteenmäki pöördus omas jutluses eesti keeles soojade sõnadega Rootsist saabunud rotaluste poole.

Jumalateenistusele järgnes pidulik Osakonna koosolek ja sellega ühenduses pidulik osakonna auliikme Soome marssal Mannerheimi maali avamine. Auvalves marssali maali avamisel seisis Rotalia lipp koos Soome riigi ja osakonna lippudega.

Tervitused Rotalia poolt ütles senior Vilval andes ühtlasi üle kingituse kroonikaraamatu näol.

Koosolekul luges ette osakonna inspektor prof. Martti Haavio, et osakond on võtnud oma eelarvesse stipendiumi ühele rotalusele.

Koosolekule järgnes kohvijoomine osakonna ruumes.

Kell 20 oli sõprus-õhtu Adloni (end. Börs) piduruumides. Kavas: kõned, laulud ja tants. Osavõtjaid ca 400 inimest. Sõnavõtuga esines senior Vilval andes üle Rotalia värvipaela järgmistele VSO liikmeile: prof. Severi Savonen, rektor Paavo Ravila, prof. Martti Haavio, Dr. Aleksis Tähkä, Dr. Samuli Suomela, kuraator Arvo Rytkönen, proua Kaarina Suontausta ja ksv! ksv! Erkki Mali, Helena Saarimaa ja Marjatta Nuotio.

VSO poolt anti värvipaelad järgmistele rotalustele: A. Palsile aupael (lai) ja tavalised värvipaelad vil! vil! Juštšuk, Tammisoo, Taagepera ja confr! confr! Kuldasaar ja Andrekson.

Samas esines kõnega (soome keeles) vil! Pals andes üle Rotalia vil. kogu poolt paguluses trükitud Kalevipoja.

Suure üllatusena tulid meile juubeliks väljaantud eestikeelsed värvitrükis laululehed. Rohelisel kartongil, mida läbistas diagonaalis Rotalia värvid, seisis - Kui on tudeng reisi peal..., Lossis nimega Gradesco..., Ma vaatsin paadist kiikriga jne. Eesti laul kõlas korduvalt ja võimsalt.

Pühapäeval 25 märstsil kell 10 oli pärgade panek Soome marsssal Mannerheimi kalmule, Soome Sangarite Kalmistul ja meie confr! Kalju Põdersoo hauale. Auvalves seisid osakonna liikmed ja ohvitseerid.

Kell 14 toimus ülikooli aulas pidulik juubeli-aktus. Aktuse avas dr. jur. E. Manner. Pöördudes rotaluste poole ütles ta eesti keeles muuseas: "Erilise heameelega tervitame täna siin meie keskel viibivaid eestlasi. Sõprusleping ei ole aegade tormis purunenud ega kaotanud oma reaalset tähendust, vaid moodustab pideva aluse tegelikule koostööle nüüd ja eriti tulevikus.

Õhtul kell 20 algas juubeli-ball Vanas Üliõpilasmajas mis jätkus hiljem osakonna ruumes.

Kogu külaskäigu kestvusel ei jäetud Rotalia külalisi hetkekski "oma käe peale". Nii oli korraldatud 23 märtsi õhtul õhtusöök hotell Palace-is kuraator Rytköneni poolt mis lõppes osa rotalustel kuulsas Kalastustorpi öölokaalis. Pühapäeval andis lõunasöögi restoran Kämpis tervishoiu nõunik A. Tähkä. Vana hallpäine härra ütles, et see on tema elu viimaste aastate suurim elamus, et saab olla jälle eestlaste keskel. Meie peame hoidma ühte - olid tema korduvad sõnad. Peale lõunasööki oli coctail-party Eero Manneri kodus.

Pidustustel kohati palju vanu sõpru, kes vaatamata vahepealsetele raskustele polnud kaotanud oma nooruslikkust ja sõbralikkust.

Tahaksin siinjuures kasutada võimalust, et öelda kõigile VSO liikmetele südamlik tänu sõbraliku vastuvõtu eest.

MEIE SIDE STRUKTUURIST

Vil! Abel Käbin
Toronto

"Meie Side" edaspidise toimetamise ja väljaandmise küsimused olid kaalumisel l. a. suvel Rotalia Kanada-USA koondiste vahelistel suvepäevade aegsetel koosolekutel. Seal vastu võetud põhimõttelised seisukohad on "Meie Sides" avaldatud. Toimunud läbirääkimistel arutati pikemalt küsimust, mis "M. S. " peab olema - kas ajakiri, nagu seda mõningal juhul on soovitud, või bülletään, või midagi muud. Jõuti lõpuks seisukohale, et "M. Side" peab olema kõigi Rotalia organite vaheline side-vahend ning kui ta on seda, siis peab ta olema ka intern-organ, mitte avalikkusele määratud. - See, muide, oli ka Kanada koondise seisukoht juba "M. S. " asutamisel. Ning kui "M. S. " pole avalikkusele määratud, siis pole ka mingit mõtet avaldada "M. Sides" kaastööd mis on mõeldud laiematele ringkondadele või mis võib laiemaid ringkondi huvitada. Niisugune rotaaluste kaastöö võib ju ilmuda ajalehtedes-ajakirjades.

See küsimus on ka käesolevate juhiste p. 1-ses lahendatud nõnda, nagu oli seisukoht kõnesoleval koosolekul.

Juhised näevad ette permanentse toimetuse koosseisu. See peaks tagama parema informatsiooni saamise. Senini on informatsiooni ja ülevaadete osa Rotalia organite tegevusest kippunud lonkama. Toimetuse moodustamisele on vahepääl ka asutud: Konvent Torontos ja Kanada Koondise osakond Montrealis on juba alalised toimetuseliikmed määranud. Vahepeal on ka selgunud, et Ameerika mandril ilmuvate "M. S. " nr-ite toimetamisel ja trükkimisel on juba koostöö kujunemas Kanadas ja USA-s asuvate korp!i organite vahel. Ka on selgunud, et Rotalia Koondis Rootsis, (Stockholm) osakonnaga Göteborgis ei poolda alalise tegevtoimetaja ametisse seadmist, vaid soovivad nende kanda jäävad "M. S. " nrid toimetada Rootsis - Stockholmis või Göteborgis.

Seega, otsustades senise asjade arengu järele, pärast suvepäevi, võib ehk loota, et mõlemad konvendid kui ka vil! koondised USA-s ja Kanadas leiavad võimaluse ametisse kutsuda alaline tegevtoimetaja ning töötada koos "M. S. " Ameerika mandril ilmuvate nride trükki toimetamisel. Kuna ka Austraalia koondis on põhimõtteliselt pooldanud ühist tegevtoimetajat, siis võib eeldada, et ses töös Austraalia Koondis võtab osa alalise tegevtoimetaja kaudu "M. S. " toimetamisest. Näib aga, otsustades seniste teada olevate seisukohtade järgi, et osa nreid toimetatakse trükki väljas-

pool alalist toimetajat.

Suvepäeva aegsel koosolekul oli kaalumisel ka, mitu nrit aastas suudetakse trükkida. See on küsimus, mis tuleks kõigis organites kainelt kaaluda. Koosolekul pooldati küll 6. nrit aastas. See on hää, kui jõutakse kulud katta. Vähem kui 4 nrit aastas ei või enam kõnesse tulla - "M. S." side-organina kaotaks siis juba mõtte

Vil! kogu juhatus on, arvestades senise praksisega ja ka 1. suvise koosoleku arvamistega, ette näinud 6. nri ilmumise aastas. Kuid vil! kogu juhatusel ei ole tulusid ega laegast, kust kulusid katta. Sellepärast tuleks enne kui "Juhised" lõplikult kehtima pääsevad, kõigil Rotalia organitel selgusele jõuda, kui suure summa eelarvesse võtmine "M. S." kulude katteks on võimalik, et kohe ei tuleks takistusi ja segadusi raha puudusel.

Siin avaldatud vil! kogu juhatuse poolt väljatöötatud juhised üldiselt ei vaja kommentaare. Võib ju ütelda, et neid pole vaja - igal on sõnavabadus ja muudkui teeme edasi nagu on olnud. Sõnavabadus on küll, aga igaüks on seotud ka korp!ile antud tõotusega ja ausõnaga, alluda korp!i korrale, ning kui "M. S." on üks korp!i side-organ, siis peab ka siin kord ja distsipliin olema, nagu kogu korporatsioonis, ja ka sellele korrale tuleb alluda. Sisult laialivalguva ja korralult ilmuva "M. S." vastu kaoks huvi õige pea ja - ilmumine lõppeks.

Juhised Korp! Rotalia ajakirja "Meie Side" toimetamise ja väljaandmise kohta.

Koostatud Vil! kogu juhatuse poolt

#1. "Meie Side" on kõigi Korp! Rotalia organite- kui ka kõigi Rotalia liikmete vaheline intern informatsiooni ja side ajakiri. "Meie Sides" ilmuvad kirjutised ja informatsioonid ei kuulu käsitlemisele väljaspool korporatsiooni, nagu muudki korporatsiooni siseellu puutuvad küsimused.

#2. "Meie Sides" peavad leidma avaldamist ja avaldamiseks saadetama: 1) korp!i kõigi organite juhatuse resp. presiidiumide koosseisud ja aadressid, 2) korp!i kõigi muude ametikandjate nimistud, 4) jooksvalt kõik muudatused korp!i liikmete koosseisus, 5) konventide, koondiste ja nende osakondade liikmete nimistud koos aadressidega - kord aastas, 6) jooksvalt ülevaated korp!i organite tegevusest - vähemalt kord aastas, 7) tähtajata määratud rukikaristused kui ka rukkimised 99 aastaks.

#3. "Meie Sides" ei avaldata ega tule avaldamiseks saata: 1) korp!i kohtuinstansside poolt määratud karistusi, kui kohus ei ole sõnaselgelt otsustanud avaldada määratud karistus "Meie Sides" 2) teateid korp!i liikmete vahelistest tüliasjadest või toimunud

aukohtu istungitest, kui aukohus pole sõnaselgelt otsustanud et, otsus antavast satisfaktsioonist avaldatakse "Meie Sides", 3) kirjutisi või avaldusi, mis võivad olla solvavad üksikule korp!i liikmele või mõnele korp!i organile.

#4. Välditakse vabas maailmas mitte viibivate korp!i liikmete nimede avaldamist, väljaarvatud juhud, kui on saadud kindlaid andmeid nende surma kohta.

#5. Toimetus avaldab "Meie Sides" esijoones: 1) kõik korp!i ellu puutuvad informatsioonid ja sündmuste kirjeldused, 2) korp!i ellu puutuvaid probleeme käsitavad kirjutised, 3) informatsioonid korp!i liikmete tegevusest ja käekäigust ning tähtsamatest saavutistest kutsetöös ja õpingutes, 4) eesti üliõpilaskonna elu käsitavad kirjutised, samuti akadeemilist tööd, selle tingimusi ja kohalikku üliõpilaskonda käsitlevad kirjutised, 5) EKL-u ja EKVL-u puutuvad teated ja kirjutised, 6) kirjutised, mis käsitlevad küll üldprobleeme, kuid seoses korp! Rotalia tegevusega või seoses eesti üliõpilaskonnaga, 7) korp!i liikmete perekonnaliikmeilt saadud või palutud kaastöö, kuigi see ei mahu käesoleva #1 p.p. 1 – 6 raamidesse.

Üldküsimuste käsitlusi, mis ei ole seoses korp! Rotaliaga või eesti üliõpilaskonnaga, ilukirjanduslikke töid ja eriuurimusi avaldab toimetus sedamööda, kuivõrd selleks "Meie Sides" ruumi jatkub peale eelmises lõikes nimetatud materjali kasutamist.

#6. "Meie Side" toimetus koosneb kuni edaspidiseni 11 liikmest ja sellesse kuuluvad: 1) üks Vil! Kogu juhatuse liige - juhatuse poolt valitud, 2) üks korp! Rotalia Konvendi esindaja USA-st, 3) üks korp! Rotalia Konvendi esindaja Kanadast - mõlemad valitud K!K!K! poolt t!t! hulgast, 4) üks Austraalia Koondise esindaja, 5)üks Kanada Koondise esindaja, 6) üks Kanada Koondise Montreali osakonna esindaja, 7) üks Rootsi Koondise esindaja asukohaga Stockholmis, 8) üks Rootsi Koondise Göteborgi osakonna esindaja, 9) üks Rootsi Koondise Lundi osakonna esindaja, 10) üks USA Vil! Kogu Koondise esindaja - kõik valitud koondiste või nende osakondade üldkoosolekute poolt ja 11) üks esindaja valitud ühiselt USA Vil! Kogu Koondise ja Rotalia USA Konvendi poolt.

Kui asutatakse uusi Rotalia koondisi või nende osakondi, delegeerivad need igaüks ühe esindaja toimetuse liikmena "Meie Side" toimetusse.

#7. Vil! Kogu juhatus, mõlemad konvendid ja kõik koondised võivad kokkuleppida "Meie Side" alalise tegevtoimetaja ametisse seadmiseks kõigi "Meie Side" nr-te toimetamiseks. Alalisele

tegevtoimetajale võidakse maksta tasu tehtud töö eest. Kui pole võimalik saavutada üldist kokkulepet alalise tegevtoimetaja ametisse seadmiseks, võivad osa koondisi ja konvendid omavahel kokku leppida alalise tegevtoimetaja ametisse seadmiseks "Meie Side" osa nr-te toimetamiseks.

#9. Kui ei ole või kuni ei ole ametisse seatud alalist tegevtoimetajat, toimetatakse "Meie Side" kuni edaspidiseni järgmiselt: Nr. 1 - Rootsis, Nr. 2 - Kanadas, Nr. 3 - USA-s, Nr. 4 - Rootsis, Nr. 5 - Kanadas, Nr. 6 - USA-s, kusjuures vastava maa organite piirides otsustatakse, kas nr-i toimetab konvent, koondis või koondise osakond, Austraalia Koondis toimetab ühe "Meie Side" nr-i vähemalt üle iga ühe aasta, kusjuures see nr. võib asendada ühte aasta kohta ettenähtud kuuest nr-ist. "Meie Side" tegevtoimetajaks sellise toimetamisviisi juures on vastava organi poolt valitud toimetuse liige.

#9. Tegevtoimetaja kohuseks on kujundada "Meie Side" nr-i sisu kooskõlas käesolevate juhiste mõttega. Tema on vastutav selle eest, et ilmuks nr-i ilmumise ajale vastav jooksev informatsioon korp!i organite ja nende tegevuse kohta, et leiaksid käsitlemist korp!i elus akuutselt esilekerkinud küsimused õigeaegselt ja objektiivselt, ning et ei ilmuks "Meie Sides" midagi sellist, mis avaldamisele ei kuulu.

#10. Iga toimetusliikme kohus on: 1) võtta vastu ja hankida "Meie Side" jaoks kõik tarvilikud informatsioonid, nimekirjad ja ülevaated sellelt organilt, kelle poolt ta on toimetusliikmeks valitud ning saata need edasi tegevtoimetajale, 2) hankida kaastööd "Meie Sidele" ja 3) olla igati vahemeheks "Meie Side" ja toimetusliikme valinud organi vahel.

#11. Tegevtoimetaja kui ka toimetuse liikmed kannavad täit vastutust oma ülesannete korraliku täitmise eest. Eksimustele selles suhtes järgnevad sanktsioonid samas korras, kui korp!i teiste ametikandjate eksimustele konvendi resp. koondise koondise koosoleku otsuste vastu.

#12. Peaks "Meie Sides" ilmuma avaldusi, mis on solvavad kas üksikule korp!i liikmele või mõnele korp!i organile, peab tekkinud tüliasi lahendatama tavalises auasjade lahendamise korras. Väljakutsuja või kuramaator informeerib koheselt järgmise nr-i tegevtoimetajat väljakutse põhjustanud avaldusest "Meie Sides". Selles küsimuses kellegile sõna ei anta ei enne ega pärast tüliasja lahendamist. Avaldamisele võib tulla ainult antud või antav satisfaktsioon, kui partede kuramaatorid on nõnda kokku leppinud või aukohus nõnda otsustanud.

#13. "Meie Side" väljaandmise kulud kantakse sellel maal, kus nr.

ilmunud. Kui on ametisse seatud alaline tegevtoimetaja ja "Meie Side" kõik numbrid antakse välja viimase asukohas, kannab Rootsi 2-he nr-i, USA 2-he nr-i ja Kanada 2-he nr-i kulud aastas ning Austraalia iga üle aasta ühe nr-i kulud, kui asjaosaliste vahel ei lepita kokku kulude kandmise teistsuguses jaotuses.

#14. Tegevtoimetaja valvab selle järele, et ilmunud nr. viivituseta saadetakse kõigile koondistele ja konventidele vastavalt liikmete arvule, kuna üksikult elavatele rotalustele, kes ei kuulu ühegi koondise koosseisu, ilmunud nr. saadetakse ilmumise kohalt.

Toimetusliikmed valvavad selle järele, et saabunud numbrid koheselt lähetatakse koondiste resp. konventide liikmetele.

#15. Käesolevad eeskirjad hakkavad kehtima, kui kõik koondised ja konvendid on teatanud Vil! Kogu juhatusele oma seisukoha nende suhtes ja vähemalt enamuse seisukoht on selles suhtes pooldav ning kui #6 loetletud toimetusliikmete valimisest Vil! Kogu juhatus on saanud vastava teate.

Need nõuded tuleb asjaosalistel täita hiljemalt 15. maiks 1956. Nende osas kellelt nimetatud tähtpäevaks pole saadud mingit teadet, loetakse antuks vaikiv nõusolek ja toimetusliikmete osas, kelle valimisest pole nimetatud tähtpäevaks teatatud, loetakse kohad vakantseks ja nende kohtade täitmiseks astub vajalikud sammud Vil! Kogu juhatuse esindaja toimetuse koosseisus, pöördudes vahetult asjaomase koondise resp. konvendi poole.

EESTI KEEL PAGULUSES

Vil! Eino Kuris
Toronto

Elades võõraste ravaste hulgas kuuleme, et ikka enam ja enam tungib kohalik keel meie kodudesse. Emakeele probleem paguluses on jõudnud ajajärku, kus see eduka lahendamise huvides vajab arutlust. Eesti keelt kasutatakse segatult muukeelsete sõnadega. Meie noored, kes õpivad võõrkeelsetes koolides kasutavad omavahel kõnelustes kohalikku keelt jne.

Osa akadeemilisi noori on aru saanud eesti keele õppimise vajadusest, nii korraldati Torontos rotaluste algatusel vastav kursus ning on esinenud teisigi samasuunalisi taotlusi. Kahtlemata andis selline kursus mõndagi positiivset, kuid üks kursus ei lahenda siiski veel tekkinud olukorda. Tahaks loota, et algatajatel jatkub ka tu-

levikus veel tahet selliste kursuste korraldamiseks.

Ainult vanade ja noorte ühisel pingutusel on võimalik säilitada meie kaunist emakeelt paguluses. Paljud noored, kes ülikoolides õpivad või lähematel aastatel sinna astuvad, on saanud võõrkeelse alg- ja keskhariduse. Olenevalt vanemate rahvuslikust meelsusest on nad õppinud meie täienduskoolides ja võtnud osa skautlike organisatsioonide tegevusest. Need noored on õppinud osaliselt emakeelt, kuid siiski veel kirjakeel on puudulik ja sõnade tagavara piiratud. Halvem on aga nendega, kellel elukoha või mõne muu asjaolu tõttu pole olnud võimalik keelt õppida.

Paljud nendest noortest astuvad meie akadeemilistesse organisatsioonidesse, kus on neile vajalik eesti keele õpetust korraldada. Meie korporatsioon peaks tulevikus erilist tähelpanu pöörama emakeele kasutamisele ja õpetamisele. On ju vastavalt korp! Rotalia kodukorrale meie sisemiseks keeleks eesti keel.

On kasulik lugeda emakeelset kirjandust ning ajalehti ja end täiendada erikursustel. Erikursused võiksid isegi toimuda konvendi või koondise ulatuses. Referaat-tunnid annavad hea, kuigi piiratud, võimaluse keele õppimiseks ja kasutamiseks. Referaadid tuleksid ka tulevikus alati emakeeles esitada, nii kirjalikult kui ka suuliselt. Kui noortel peaks raskusi tulema keele osas, siis on mõeldav, et mõni keelt paremini valdav kaasvend, enne esitamist, referaadi keelelist külge parandab. Samuti peaksid referaatide teemad olema valitud rahvuslikelt aladelt.

Meie kaks konventi kasvavad kiiresti, ka annavad koondised lisa noorte näol korp! Rotalia arvukasse perre. Korporatsiooni tegevus on rajatud kehtivale kodukorrale, mille alusel on meie eesmärgiks kasvatada tugeva distsipliini abil omi liikmeid vaimliselt ja kehaliselt, kui ka seltskondlikult tublideks ausateks Eesti poegadeks. Hea keele oskus moodustab ühe aluse selles kasvatuses. Kui ka meie kodakondsus peaks muutunud olema, siiski meie rahvus ei muutu ja see püsib kindlasti kuni püsib eesti keel. Pole mõeldav, et hea rotalus ei ole hea eestlane, samuti kui pole mõeldav, et nii sisemiselt kui väliselt hea eestlane ei valda vähemalt rahuldavalt oma emakeelt.

Kodumaal oli nõudeks kõnelda võõrkeelte tundides vastavat keelt, samuti klubides (inglise, prantsuse) kõneldi ja esitati referaate vastava maa keeles. Paguluses puudub meil võimalus eesti keele kasutamiseks igapäevase töö juures, siin kasutame seda kodus, kaasmaalaste ringis ja korporatsioonis. Korporatsioon moodustab paguluses eesti keele viljelemise mõttes koha, kus õpitakse ja räägitakse ainult emakeelt.

Eesti keele säilitamine paguluses on sõltuv meie akadeemiliste

organisatsioonide liikmete tahtest ja visadusest. Peame olema need, kes kasutavad emakeelt kodus, kes panevad endi lapsed emakeelsetesse täienduskoolidesse ja skautide ning gaidide ridadesse. Ka on meie käskivaks ülesandeks selgitada kaasmaalastele eelnimetatud sammude vajadust. Nimetatud tegevusega aitame kindlustada emakeelse ettevalmistusega noorte astumise ülikoolidesse ja loome ühtlasi eeldused eesti keele edukaks kasutamiseks korporatsioonis. Kui meie ka veel oma organisatsiooni piirides korraldame täiendavat emakeele õpetust, siis võime kindlad olla, et korp! Rotalia sisemiseks keeleks jääb ka tulevikus eesti keel.

ROTALIA VAPP

Vil! A. Daniel
Lund

Kui 13-dal novembril 1913 kümme tublit meest asutasid Peterburgis Rotalia, valisid nad ka värvid ja töötasid välja vapi. Valmis sai esialgu vapi tähtsam osa - kilp, kuna juurdekuuluv ornamentika pidi valmima hiljem.

Tuli sõda, siis revolutsioon, mehi paisati laiali ja Rotalia "kolis" Berliini. Vapi lõplik kujundamine, kui vähema tähtsusega küsimus, viibis, oli küllalt tegemist selletagi.

Tuli Tartu aeg ja Rotalia kiire ning jõuline tõus. Nii mõnigi rotalus mõtles tol ajal vapile, kuid ornamendi väljatöötamine ei olnud nii lihtne, asjatundjad - kunstnikud kallid ja raha paigutamiseks küllalt teisi võimalusi; tuli ju asutada raamatukogu, osta värvirapiire, paukimise atripuute jne. Siis tuli oma uhke konvendi maja ja ühes sellega ka muresid: remont, mööbel, sisustus. Suures esinduslikus saalis aga rippus lõpetamata vapp, dekoreeritud ajutiselt kahe rapiiri ja lippudega.

Hakati tõsisemalt mõtlema vapi lõplikule väljatöötamisele ja moodustati isegi komisjon kes pidi asja ettevalmistama. Selgus, et soovid vapi kuju kohta olid mitmesugused. Osa pooldas vanadest traditsioonidest kinnipidamist s.o. kilp kombineeritud rüütli kiivriga ühes juurdekuuluva ilustusega jaanalinnu sulgede ja stiliseeritud kate näol - kombinatsioon mis leidus osas eestlaja kõigis saksa korporatsioonides (ka EÜS-il oli säärane vapp). Teised tahtsid näha midagi eestipärasemat, igal juhul dekoratsiooni ilma rüütli kiivrita. Nii oli näiteks Fr. Estical kilp ümbritsetud vanikuga, Fr. Tartuensisel omapärane dekoratsioon ilma kiivrita jne.

Pöördusime kujur Starkopfi poole, kes ka nõustus asja oma peale võtma. Nii palju kui mäletan oli aga hind väga kõrge ja asi lükati jällegi edasi.

Samal ajal tekkis huvi väikese vapikoopia järgi, mida võiks kasutada kodudes või konvendi korteri teistes ruumides.

Töötasin välja lihtsa ornamendi mis oli moodustatud stiliseeritud tammelehtedest (vaata 40. a. juubeli albumis lhk. 52).

Kuid see oli ajutine lahendus, säärast dekoratsiooni oleks raske kasutada suurel vapil. Tammelehed oleksid mõjunud ebaproportsionaalsetena ja robustsetena, peale selle on ju heraldikal omad kindlad reeglid.

Nüüd kus oleme jälle koondunud Rotalia vapi alla, kus leidub koondisi üle kogu vaba maailma, oleks vast aeg võtta vapi küsimus jälle päevakorda.

Oleks raske väita, et meil ei ole tähtsamaid asju korraldada, kuid tekib soov ka see küsimus lõpule viia enne kui vast uued voolud pääsevad mõjule ja ühel heal päeval võib olla leitakse, et meie vapp on ainult "igand"!

Omavaheline kontakt on praegu väga hea tänu "Meie Sidele", oleks tore kui vapiküsimus leiaks arutamist "Meie Side" veergudel!

Miks ei saaks korraldada isegi vapidekoratsiooni kavandite võistlust? Meil peaks leiduma nii vanema kui ka noorema generatsiooni esindajaid, kes on suutelised kavanditega esinema.

Mis puutub vanemasse generatsiooni, siis võin saladuse katte all avaldada, et isegi üks kümnest tähest meie vapil on hakanud "vilkuma" ja hulk kavandeid ja ettepanekuid on valmimas - "trah, trah, bumm!" tempos.

Eriti heal meelel aga näeks, et meie noored arhitektid ja kunstnikud võtaksid asjast osa!

Kui see algatus heakskiitmist leiab, paneksin ette, et USA Koondis, kui kõige "nooruslikum" ja aktiivsem valiks 3 liikmelise komisioni, kes valiks sissetulnud kavanditest paremad, mis siis tuleksid avaldamisele "Meie Side" veergudel.

KÜSIMUSI KÕRGEMA HARIDUSE VALIKUL

Vil! Georg Liideman
Toronto

Mul ei ole käepärast statistilisi andmeid selle kohta, kuidas on jaotatud vabaduses viibivad eesti üliõpilased erialade järele, kuid ka ilma selleta võib öelda, et suur enamus mees-üliõpilasi õpib tehnilisi alasid. See on osalt tingitud sellest, et tehnilised alad annavad paremaid teenimise võimalusi siin võõrsil ja vastavad ülikoolid on kättesaadavamad, asudes rahvarikkamates keskustes. Nii et,

kui kord kodumaale tagasi läheme, on meil rohkesti tehnilise haridusega ülesehitajaid.

Ka Nõugogude Eestis on tehnilised alad rohkem eelistatud ja seal õpib rohkem üliõpilasi kui mõnel teisel alal.

Kus meil kõrgema haridusega eriteadlastest puudu tuleb, on esimeses järjekorras põllumajandus ja metsandus, eriti just põllumajandus, sest sellel alal on vähe õppijaid vabas maailmas. Kodumaal praegu on põllumajandus kolmanda järgu tähtsusega majandusala ja seal on vähe neid, kes õpiks edasi sellel alal.

Tegelikult on aga põllumajandus kommunistliku korra all täiesti laostunud, võib olla rohkem kui 50 a. tagasi läinud.

Rotaliat peeti kord "roheliseks hädaohuks", kust tulid mitmed Vabariigi aegsed tähtsad agronoomid, kes avaldasid suurt mõju Eesti põllumajnduse arenemisele.

Kas ei oleks aeg Rotalial midagi ette võtta selle küsimuse selgitamiseks, ehk saasa aidata eesti noorte huvi tõstmiseks põllumajanduse vastu?

Teine tähtis ala tuleviku majanduses on aatom-tehnika. Ma mõtlen siin aatom jõujaamade ja teiste aatom jõu seadeldiste ehitamist. Ka teoreetiline aatom füüsika saab olema küllalt tähtis ja suure tegevuse raadiusega ala. Eesti noored peaks suuremat rõhku panema aatom füüsika ja aatom tehnika aladele.

Ülikooli värskelt lõpetanuil tekib ka küsimus, mis alal spetsialiseeruda. Praegusel ajal õpitakse juba ülikoolides kitsamaid erialasid, kuid see on siiski väga pealiskaudne ja üldine. Harilikult võetakse vastu esimene soodne tööpakkumine. Praegu on aga nõudmine tehniliste jõudude järele väga suur, eriti Kanadas, ja sellepärast on igal noorel inseneril võimalik valida sobivat ala, mille vastu ta tõsist huvi tunneb.

Paljudel on soov saada tehniliseks administraatoriks, tehase juhatajaks või osakonna juhatajaks: kuid meil sisserändajail on aga vähe väljavaateid administratiiv alal edasi jõuda. Siin on arvamine, et kui noor insener tahab jõuda edasi tehase või ettevõtte administratiiv alal, siis peab ta vastama kolmele nõudmisele ja need on:

1) peab abielluma õige tüdrukuga, kellel on vastavaid suhteid,
2) kuuluma õigesse klubisse ja
3) kuuluma õigesse kogudusesse.

On parem kui noored insenerid valivad alad, kus tegemist tegeliku tööga, kust mõned võivad hiljem üle minna ettevõtte juhtivasse koosseisu, kui nad on ülesnäidanud häid tulemusi omal erialal.

Minu arvates on noortel erilisi väljavaateid edasi jõuda nendel

aladel, mis praegu arenemisel nagu: düüs mootorid, erilised automaatsed tööstusmasinad, hüdraulilised seaded ja aparaadid, aatom jõujaamad ja aatom masinaehitus, side-kommunikatsiooni ala, elektrilised automaadid, elektroonilised seadeldised, arvestusmasinad (elektriline mälu probleem), raudbetoon, tehases valmistatud ehitis osad, kuid ka kõik klassiline tehnika on alati hinnas.

Kes tahab edasi jõuda ja kindlustada kaugemat tulevikku, see valigu kitsas eriala, mida alati ja igal pool vaja. Praktilised kogemused ühendatud teoreetiliste teadmistega annavad kindla aluse töötamiseks. Esimeses järjekorras vajatakse tööstuses insenere, kes suudavad valmistada või konstrueerida erilisi tööriistu produktsiooniks või planeerida tehaseid teatud otstarbeks. Nii leidsid kõige paremaid teenistus-võimalusi meie paguluse esimestel aastatel tehnilise ala eriteadlased, kes suutsid midagi plaanitseda ja konstrueerida.

HÕIMUSILD ÜLE OOKEANI

Vil! August Haabniit
Toronto

Soome põllumajanduse juhtidel on praegu probleemiks loomasööda tootmisel, kuidas hankida põllumeestele küllaldasel määral kõrgeväärtusega ristikheina seemet. Soome karm kliima ei võimalda toota kohapääl aretatud suure saagianniga sordi Tammisto seemet täie kindlusega ja määral, et rahuldada siseturu nõudeid. Väljast sisseveetav· seeme samast hilisest tüübist aga eri sordist ei anna jälle küllaldast saaki. On esile kerkinud mõte, pärast reaalseid kaalutlusi, paljundada Tammisto ristikheina seemet väljaspool sobivas kliimavööndis - milleks osutub Kanada - ja siis tuua tagasi seemet vajalikul hulgal.

Selle missiooni eestvõitlejaks on praegune Soome Põllumajanduse Uurimiskeskuse juhataja Tikkurilas professor Otto Valle, kes ka eesti agronoomidele on küllaltki hästi tuntud - just sordiaretajana.

Prof. Valle külastas möödunud suvel Kanadat eeltoodud probleemi praktiliseks lahendamiseks. Huvitaval kombel oli tal kokkupuuteid oma erialal töötavate rea meie perre kuuluvate agronoomidega, kes teda tema ülesannetes vähemalt informatsiooni osas aidata said.

Guelphis, Põllumajanduse Ülikoolis ja Lõuna-Ontario sordiaretuse keskuses, peatus prof. Valle oma eesti sõbra ja kolleegi vil!

dr. Terasmäe juures. Torontos oli allakirjutanul võimalus teda oma töökoha-seemnefirma esindajana kostitada. Ottawas Põllutööministeeriumi ja sealset Kesk-experimentaal-farmi külastades pidi talle abiks olema vil! dr. Jaska ja edasi läände siirdumisel Port Arthuri ligidases soome asunduses meie tegelik farmer vil! E. Toiger.

Inimesena prof. Valle esindas kõiki soome tõu väärtuslikke omadusi ja eesti probleemidele tundis ta sooja südamega ning mõistvalt kaasa. Ta kahjatses, et eesti ja soome põllumajanduse vahel on side praegu katkenud. Soome agronoomidele, kes soovisid minna Baltikumi öeldi - ei. Kutsecoli Moskvasse, kuid sellele ei saa soomlased sisetunde tõttu järgneda, - vähemalt niikaua kui Kannas pole vaba.

Soome põllumajanduse hüvanguks kaasa-aitamine - ka piskuga - on igale eestlasele südamelähedane. See on praeguses olukorras nagu väärtuste toimetamine naabertallu, kust neid hiljem üleviia laostatud kodukohta kui tarvis... olid mõtted kui sai öeldud nägemiseni prof. Vallele.

ROTALUSTE MATUSTE KORRALDAMISEST

Vil! Heino Riga
Toronto

Alltoodud mõtted ja seisukohad tulid kuuldavale Kanada Koondise möödunud aastapeakoosolekul. Peeti soovitavaks kanda see probleem "Meie Side" veergudele.

Kanada koondis on mitu aastat tagasi vastuvõtnud otsuse milline vääriks väljatõstmist, ligemat tutvustamist ja arutelu.

Nimelt iga Kanada Rotalus maetakse korporatsiooni poolt ja selle otsuse alusel on talitatud kahel juhul. Kaasvil! Palo maeti Torontos 1952 ja kaasvil! Pringi Montrealis 1954.

Meie teame mis meie traditsioonides matuste puhul on ettekirjutatud, kuid eelnimetatud otsus on selle mõtte avardanud täielikkuseni, kuna matused viiakse läbi korporatsiooni abi ja kuludega. Võimalik, et meie oleks ka kodumaises vaba arengu tingimustes selleni välja jõudnud, kuid tõenäolikum, et paguluses vähemusrahvuslik kokkuhoiu tunne ja omavahelise abistamise vajadus sarnast otsust kiirendavalt mõjustas. Igal juhul on see otsus üks hea samm korporatsiooni liikmete omavahelise sideme tugevdamiseks ja korporatsiooni erinevust tavalistest seltsidest mõjuvalt allakriipsutavaks teguriks.

Kodumaiste matuste puhul oli kadunul palju omakseid, kes üle

väikese kodumaa kokku sõitsid ja asjaajamise raskustest osa võtsid. Pagulase matuste puhul on sageli omakste ring piiratud kõige lähematega ja nii mõnigi kord on neidki üsna vähe. Hingeliselt häiritud olukorras matuste plaanimine ja tehniliste korralduste tegemine oleks küll täiesti üleliigne koorem ja oleks väga ilus kui kadunu sõbrad nõu ja jõuga appi tuleksid. Ja just ligemad sõbrad: korporatsioonikaaslased.

Sarnane teadmine on palju väärt ja kuna on ainult üks Rotalia, siis pole mingit põhjust miks sarnane ettevõte peaks peatuma Kanada riigi piiridel, selleasemel et saada üheks Rotalia uususeks.

Selle mõtte laiemale n. ö. Rotalia pinnale kandmisega ulatab selle toimetamine ja eelarve Vil! Kogu Juhatuse kompetentsi, kusjuures kerkib üles paratamatult tehnilisi küsimusi, kuid ka jälle neid vanu probleeme, mis aastast-aastasse kammitsana jalus on olnud, nagu sidepidamine, nimestiku korraldamine, vanad võlad, tagavarakapitali kujundamine jt. Kuid kõik need küsimused tulevad lahendada ükskord nagunii ja nende edasilükkamisel on vaid teovõimetust süvendav, ühtlust lõdvendav ja distsipliini halvendav toime.

Seoses eeltoodud raskustega matuste korraldamisel soovitati mõnede kaasvil! poolt kasutusele võtta moodus, kus iga üksik liige oma soovi avaldab ja reparte lubab tasuda - ning keda siis ka sel moel maetakse. See oleks väikese omavahelise matusekassa kujundamine soovijatele rotalustele. See tee on küll üks võimalus möödaminna eelloetletud pakilistest probleemidest, kuid see poleks mingi lahendus ideeliselt ega ka majanduslikust seisupunktist ja üldse mitte Rotalia probleem.

TORONTO KONVENDI TEGEVUSEST

Confr! Felix Koop
Toronto

Viimane ülevaade Toronto Konvendi tegevusest ilmus möödunud aastal "Meie Sides" nr. 4 (USA väljaanne). Järgnenud ajavahemikus on konvendi tegevus olnud võrdlemisi tihe. Omavaheliste sõprussidemete kinnitamiseks on toimunud hulgaliselt koosviibimisi ning tehtud külaskäike vilistlaste juurde. Kuni 12. aprillini k. a. on aset leidnud järgmised ametlikud üritused:

Sügiskommersi perekonnaõhtu toimus 19. nov. 1955. a. "Swords" restorani banketisaalis - osavõtjaid 55. Meeldiva üllatuse valmistasid sel õhtul Rotalia daamid, kinkides konvendile kuus vapilippu ja

esinduslipu. Lippe üle andes ütles pr. Timmas Rotalia daamide nimel järgmist:

Lugupeetav Kanada Konvendi Presiidium'

Ajaloos on olnud nõnda, et suured sündmused ja otsustavad lahingud on toimunud lippude all. Heal lahinguüksusel on ikka olnud oma lipp, oma sümbol, mille ümber koondunud vaprad mehed on võitnud lahinguid ja teinud ajalugu. See on nõnda ka tänapäeval ja jääb kindlasti nõnda ka tulevikus.

Ka Korporatsioon Rotalia on olnud ja jääb kindla distsipliiniga teo- ja võitlusüksuseks meie rahva suurte eesmärkide teenimisel.

Rotalial on oma lipp mille alla rotalused kogunevad tegudeks. See on nõnda igalpool kus Rotalia üksused tegutsevad. Olgu see nõnda ka Kanadas.

Vilistlaskonna daamide ühisüritusena Kanadas on valminud Rotalia esinduslipp ja vapilipud. Neid kogu daamide pere nimel Teile, lugupeetav senior, üle andes soovime Rotalia Konvendile Kanadas edu, õitsengut ja kasvu!

Kogunedes nende lippude alla Rotalia kõrgete sihtide taotlemiseks võite kindlad olla, et ka Rotalia daamide parimad soovid on teiega.

Konvent on väga tänulik kingituse eest, mis nüüd kaunistab C!Q!d. 5. veebruaril k.a. korraldas konvent c!Q!s kella viie tee Rotalia daamidele, millest osa võttis 17 daami. Samal päeval toimunud kevadsemestri korralisel koosolekul valiti uus presidium järgmises koosseisus:

Rot!x - confr! Ergo Karuks, 35 Burgess Ave. Toronto, Ont.
Rot!xx - confr! Olev Kivistik, 40 Kingston Rd. apt. 508 " "
Rot!xxx-confr! Rein Mägi, 44 Dunfield Ave. Toronto, Ont.
Rot!Old!confr ! Lembit Maimets, 22 Willard Gdns. " "

Konvendi ametmeesteks valiti: Mag! cant! - confr! E. Kiilaspea, mag! ref! - confr! A. Kivi, mag! pauc! ja mag! col! - confr! H. Sandström, majavanem - confr! Ü. Luksep, arhivaar - reb! J.Kraav, majandus eestseisja - Y. M. Saar, "Meie Side" abitoimetaja confr! F. Koop.

Kevadsemestriks määrati järgmised liikmemaksud: - Õppivad t!l! - $8.00, b!vil! - $10.00, reb! ja l!l! $2.00.

Hiljem peetud E!K!K! valis distsiplinaar kohtu järgmises koosseisus: Confr!confr! R. Sepp, Ü. Luksep, H. Sandström. Kandi-

dadid - confr! F. Koop ja confr! A. Romman.

Tegevliikmeteks võeti vastu:

Confr! E. Kiilaspea - 19. nov. 1955
Confr! A. Peters -19. nov. 1955
Confr! A. Kivi - 5. veebr. 1956

Uued liikmed:

L!l! Ylo Mark Saar - sünd. 23. nov. 1925 Paides. Lõpetanud Manitoba ülikooli elektriinsenerina 1954. a. Töötab Ont. Hydro's releesüsteemide kontraktorina. Vastu võetud 13. nov. 1955.

Reb! Sigismund Suurmann- sünd. 12. juulil 1930 Stettinis. Kirjutanud gümnaasiumi eksamid Hamiltonis 1954. a. Õpib Toronto ülikooli juures teises masinaehituse klassis. Vastu võetud 19. nov. 1955.

L!l! Sulev Kaunismaa - sünd. 3 juulil 1934 Tallinas. Lõpetanud Central Technikal School'i Torontos. Õpib Toronto ülikooli juures teises elektrotehnika klassis. Vastu võetud 5. veebruaril 1956.

12. aprillil on Toronto konvendi nimekirjas 18 confr!confr! ja 10 noorliiget. Kevadsemestri eksamite perioodil on konvendi ametlik tegevus vaikne. C!Q! leiab aga alalist kasutamist õppivate liikmete poolt eksamitele ettevalmistamisel. Loodetavasti lõpetab sel kevadel ülikooli kuus tegevliiget.

KANADA VIL! KOGU KOONDISE PÄEVAPROBLEEME JA OTSUSEID

Vil! Feliks Krabi
Toronto

Koondise koosolek 15. 1. 56 otsustas avaldada päevakohaseid kirjutusi kohalikkudes ajalehtedes kaasvilistlaste tähtpäevade puhul. Juhatuse töö hõlbustamiseks ses suhtes palume kaasvilistlasi meile oma elulood kirjalikult teatavaks teha. Need ei tarvitseks olla pikad, kuid peaksid sisaldama kõik tähtsamad faktid, mida asjaosaline meeleldi näeks tema kohta vastava tähtpäeva puhul kirjutatavas artiklis. Kõne all olevad artiklid avaldatakse 40, 50, 60 etc aasta juubelite puhul.

Kuna Rootsis on esinenud juhus, et üks vilistlastest kavatses

Rotaliast lahkuda, kuna tal majanduslikest raskustest tingituna pol nud võimalik oma kohustusi Rotalia vastu täita, siis juhatus leiab, et majanduslikud raskused ei ole põhjuseks intiimorganisatsioonist lahkumiseks. Vastav liige, olles majanduslikes raskusis, astuks ühendusse juhatusega, tehes omalt poolt ettepaneku, kuidas ja kui palju tal oleks võimalik majanduslikke kohustusi Rotalia suhtes kanda. Juhatus leiab, et raskustes olevaid kaasvilistlasi tuleks aidata ja vajaduse korral maksud kustutada.

Vil! Kogu koosolekul 25. 3. 56 otsustati Kanada Koondise nimi muuta "Korp. Rotalia Vilistlaskogu Koondis Kanadas". Arvestades sellega, et konvent on Torontos 4 semestrit juba tegutsenud, kuna Koondisel on olnud täita ainult vil! kogu ülesanded, teeb juhatus ettepaneku võtta koondise nime asemele nim. muudetud nimi. Ettepanek võetakse vastu ühel häälel. Vastavate kodukorra setete ümberkorraldamise võtab oma peale vil! A. Käbin.

Koondise nimemuutmine vil! kogu koondiseks toimus kaks aastat hiljem tegelikust koondise ümberkujundamisest vilistlaste organisatsiooniks. Kuid ka edaspidi on tegevliikmetele võimaldatud Vil! Kogu koosolekutest osavõtmine ja hääleõigus - vastavalt vajadustele.

Kuna Rotalia pere on mitme mandri vahel laiali paisatud, peaks osa kuludest, mis on tähtsad kogu Rotaliale, tema kõigi liikmete poolt tasutama, olgu see liige siis ükskõik kus mandril või kui kaugel. Näiteks on Kanadas tulnud mitmel korral tasuda teatavaid kuluposte Stockholmile sealsete ürituste puhul.

Võõrastav on aga lugeda V. Jaasoni artiklist "Meie Sides" nr. 1, 1956, väljavõtet: "Kuna meie neile (s. o. väljaspool keskust elunevatele) midagi pakkuda ei suuda ega saa, ei ole neil praegu kohustust ka meile liikmemaksu tasuda." Kui ka Austraalias ei peaks olema kulusid, on ometi mitmesugused kulupostid suured kogu Rotalia organisatsiooni ulatuses: näiteks Stockholmi konvendi küllasõit Soome VSO pidustustele, millised kulud jaotati Rootsi, USA ja Kanada koondiste vahel. Tulevikus tuleksid sellised kulud jaotada kõikide vabas maailmas olevate liikmete vahel, kuna muidu täiesti ebaõige on, et ühel koondisel maksud selle arvel suuremaks lähevad ja teistel koondistel midagi maksta ei tule. Näitena võiks tuua, et praegu Kanada Vil! Kogu on ainuke, kes peab üleval juba neli neljandat semestrit konvendi korterit, mille juures üür lõviosa kuludest sööb. Praegusel korral moodustab Kanada vilistlaste maks $ 21. 00 aastas, millise summa vähenemist ettenäha ei ole, kuna tegelik elu on näidanud, et praegused ruumid juba kitsaks jäävad.

Et edukalt tegutseda, tuleb ühtlaselt ja ühiselt jagada ka Rotalia majanduslikud koormad ja kohustused.

Viis rotalust lõpetasid Toronto ülikooli tehnikafakulteedi. Pildil rotalused koos oma daamidega 24. veebruaril korraldatud lõpu-ballil. Tagareas vasakult: R. Sepp, L. Maimets, U. Luksep, F. Koop, E. Karuks. Esireas vasakult: prl. Peters, pr. Maimets, pr. Luksep, pr. Koop ja prl. Aasoja.

MONTREALI OSAKONNA TEGEVUSEST

Confr! Felix Laansoo
Montreal

Rotalia 42. aastapäeva tähistamiseks peeti perekonnaõhtu 26. nov. confr! Kivestu korteris. Koos 11 värvikandjat ja 2 l!l!, pluss daamid. Torontost oli kohale saabunud confr! Sepp. Sellele järgnes kaatripäev samas kohas samade osavõtjatega, miinus daamid ja confr! Sepp.

9. dets. leidis aset referaatõhtu, kus refereeris l!l! Paul Lunin teemal "Ehituste hinna eelarvestamise alused". Referaat tunnistati vastuvõetuks. Samas valiti Montrealist lahkunud confr! Rommani asemele kirjatoimetajaks confr! Hans Habicht.

14. jaanuaril peeti C!Q!'l (c/o Nõmm) E!K!K!, millel vastu võeti tegevliikmeks l!l! Lunin. Mälestati surma läbi lahkunud vil! Tomassoni ja vil! Paul Urvandi andis lühiülevaate 11 aasta eest surnud vil! Uluotsast. Samas toimus peale koosolekut vastuvõtt korp! Leola'le, kes olid kohal 8 mehelises koosseisus (kõik Montrealis elunevad leolused!). Külalised võttis vastu majavanem b!vil! O. Nõmm, mille järgi lihtliikmed juhtisid külalised alla C!Q! ruumi, kus istuti õlleshoppenite juures ja küdeva kamina soojuses. Hiljem siirduti b!vil! Nõmme korterisse, kus osakonna senior confr! Kivestu pidas külalistele tervituskõne ja majaproua pakkus maitsvaid võileibu. Järgnes l!l! Boris Auksmann'i referaat "Kõrgsurve kompressorid", mis vastuvõetuks tunnistati. Sellejärele confr! Müürsoo näitas värvifilme korp! Leola juubelikommersist, ja Rotalia sügiskommersi ja perekonnaõhtu filmid nii Torontost kui Montrealist. Lõpuks Leola senior vil! Kaarel Utsal pikemas vaimukas sõnavõtus tegi kokkuvõtte õnnestunud õhtust ja andis üle leoluste tänu. Rotalustest olid sellel sisukal õhtul kohal 11 värvikandjat ja 2 lihtliiget, seega puudus ainult üks Montrealis viibijatest.

24. veebr. toimusid (c/o Kivestu) E!K!K! ja K!K!K! Värvid sai l!l! Auksmann. Rõõmustavalt viibis kohal confr! Lembit Jänes Newfoundlandist. 16. märtsil peeti K!K!K!, kohal 5 meest.

24. märtsil toimus EKL!i kommerss 53 osavõtjaga, neist rotalusi 11 (21% koguarvust).

14. aprillil K!K!K!, kohal 10 rotalust ja Ugala vil! K. Raudsepp, kes esines ettekandega "Kas näeme õieti", mis käsitas kristlust ja selle osatähtsust kommunismi äravõitmisel. Huvitavale ettekandele järgnes pikem diskussioon.

Montreali osakonna vastasutatud raamatukogu vajab ex-librist.

Kaasvendadelt loodetakse saada vastavaid kavandeid (kas märgusõna või õige nime all) hiljemalt 1. oktoobriks, 1956 aadressil: Lix Laansoo, 2727 Maplewood Ave, Montreal, P.Q. Canada. Tulemused antakse teada Meie Sides,

Samuti on Montrealis teoksil fotode katalogiseerimine. Album on tellitud. Sellest tahetakse kujundada mitte ainult osakonna fotoalbumit, vaid ülevaadet Rotaliast, nii et iga külaline, kes selle läbi vaatab, saab Rotalia olemusest ja taotlustest õige pildi. Sellega seoses pöördutakse kaasvendade poole palvega: kas kellelgi on pilti või visandit Peterburi konvendist? Saata confr! Laansoole! Nii fotoalbum kui raamatukogu ei jää mitte ainult Montreali osakonna eraomanduseks, vaid jookseks omal ajal kokku üldisesse Rotalia arhiivi.

ROTALIA JA ROTALUSTE TEGEVUSEST ROOTSIS

Stockholm

Pr. Emilie Tiefi matus toimus 17 veebruaril Stockholmis Metsakalmistul. Leinama jäänud lastest on vanem tütar Lilian abielus hr. I. Mikiveriga, kes on Münchenis "Ameerika Hääle" eesti osakonnas üheks toimetajaks. Poeg Jaan sai vil! Juhan Toomese kaasabil Rotary klubist stipendiumi õppimiseks ülikoolis Atlantas, USA-s, kus ta jatkab oma õpinguid. Keskmine tütar Astrid on tänavu kevadel lõpetamas gümnaasiumi Stockholmis. Ülikoolis kavatseb õppida filoloogiat. Kõige noorem tütar Tiiu lõpetab käesoleval kevadel Stockholmi eesti algkooli. Astrid ja Tiiu elavad praegu ins. Uessoni perekonnas.

Rotalia Rootsi Koondise algatusel kutsuti kokku eesti organisatsioonide nõupidamine Tiefi laste abistamiseks. Eesti organisatsioonidest on senini toetust andnud Ühinenud Põllumeeste Partei, Eesti Rahvusnõukogu, E. Rahvusfond, Akadeemiline Koondis, Balti Humanistide Ühing, Eesti Algkooli Sõprade Selts ja Rotalia. Kogusummas on lastele kogutud kr. 1300.-. Sellest on Rotalia osa kr. 300.-. Toetusi on nimetatud organisatsioonid lubanud anda ka tulevikus. Avalik korjandus jäeti laste soovil ära.

Praegu saavad lapsed sotsiaalhoolekandelt prii korteri, ülevalpidamise ja kooli.

Eesti Vabariigi 38. aastapäeva tähistati kella viie teega, millest osavõtjate arv oli 54, neist 7 külalist. Tervituskõne pidas senior vil! E. Vilval, lõpusõna olderman vil! Kr. Joost. Klaverisoolodega esinesid preili Juta Keller ja vil! E. Justsuk. Osa külalisi koos reb! S. Hanssoniga esitasid hoogsaid laule.

15. märtsil oli EKL EÜS-il külas. Külaskäigust võttis osa umbes

30 EKL-i liiget, neist 3 Rotaliast. Kõnedega esinesid vil! Anderson ja vil! Kirotar EÜS-st, ning EKL-i senior Tehnola vil! Truuvet ja Estica vil! A. Linkhorst. Kõnelejad leidsid, et on aeg jõudude koondamiseks ja üksteisele lähenemiseks, sest sihid ja suunad on ühised nii EKL-il kui ka EÜS-il - see on meie kodumaa vabastamine. Otsustati, et loodud kontakti EKL-i ja EÜS-i vahel tuleb jatkata ja süvendada.

Göteborg

Göteborgi Osakonna presiidiumil on kevadsemestril 1956 järgmine koosseis:

Senior x confr! V. Kuldasaar
" confr! A. Andrekson
" confr! S. Vikman
Olderman vil! V. Saretok

23. märtsil külastas EKL Göteborgis EÜS-i Göteborgi Osakonda. Külaskäigust võtsid osa 17 EKL-i liiget, neist 7 rotalust. Kõnesid pidasid Ugala vil! Gnadenteich ja EÜS-i poolt R. Rebas. Leiti tarviliku olevat omavahelist läbikäimist elavamaks muuta. Koosviibimisega tähistati ka E. V. 38. aastapäeva.

Göteborgi Eesti Üliõpilaskonna igaaastane suursündmus - kevadpidu peeti 18. märtsil. Pidu on mõeldud sidemete tihendamiseks noorema ja vanema põlve vahel. Käesoleval aastal oli aga kahjuks vanema põlve esindajaid vähevõitu ilmunud.

Göteborgi Osakond arutades "Meie Side" väljaandmise korda on asunud seisukohale, et praegune väljaandmise viis eri koondiste või osakondade juures tuleb lugeda otstarbekamaks kui tsentraalset ühest keskusest väljaandmist. Leiti, et praegune süsteem võimaldab rakendada rohkem rotalusi eriti noori kaastööle "Meie Sidele" kui see oleks võimalik tsentraalse väljaandmise juures.

"Meie Side" toimetusliikmeks Göteborgis valiti confr! O. Reinson, kelle uus aadress on: c/o Tangstrand, Västergatan 7 A IV, Göteborg C.

***

Stockholmis siirdus USA-sse confr! Tarvo Toomes, et stipendiaadina edasiõppida Georgia Technical Colleges Atlantas. Teel külastas confr! T. Toomes Toronto ja New Yorgi rotalusi. Enne Ameerikasse siirdumist lõpetas ta Stockholmi Kaubandusülikooli majandusteadlasena.

29. märtsil lahkus Rootsist USA-sse vil! Ilo Käbin, et asuda tööle oma uues elukohas San Diegos, Californias. Vil! Käbin on erialalt arst ning asus Rootsis olles Lundis. Tema aadress USA-s on: 220 W. Hawthorn, San Diego, California.

Vil! Kr. Joostile on määratud Rootsi Piimanduskonsulentide

Ühingu juhatuse poolt stipendium 4500 krooni suuruses, et 4 kuu jooksul tutvuneda USA-a piimandusega, erilist rõhku pannes piimanduskäitiste käitiskontrollile. Vil! Kr. Joost kavatseb alustada reisi käeoleva aasta septembris.

Confr! S. Tedro, kes õpib arhitektuuri, läheb suvel mõnekuulisele praktikale Shotimaale.

Confr! S. Vikman on end kihlanud prl. B. Assarsoniga.

ROTALIA TEGEVUSEST AUSTRAALIAS

Kavas on korp! Rotalia registreerimine Sydney ülikooli juurde. Sydneys on praegu kolm Rotalia tegevliiget-üliõpilast ja tres faciunt collegium. Neile on veel lisaks kaks rebast, kes 3. märtsil 1956 vastu võeti:

Georg Juurik, sünd. 15. veebr. 1933, õpib Sydney ülik.
Georg Karlov, sünd. 24. sept. 1937, Tallinnas. " "

Austraalia koondise juhatuse koosseis on järgmine: Esimees - confr! Klettenberg, kassapidaja - confr! Orav, kirjatoimetaja - confr! Põder, olderman - vil! Tammelo. Kõik kirjatoimetus suunata aadressil: Valter Põder, 29 Alma Road, Padstow, N.S.W., Australia.

Rotalusi Sydneys on 10 meest, kuid nende panus eesti seltskondlikes üritusis on väga ulatuslik. Confr! Orav on Eesti Seltsi sekretär, vil! Kalpus valiti Akadeemilise Koondise esimeheks ja confr! Hans Johanson on Sydney Eesti Üliõpilaskonna esimees.

Vil! Põder tuli NSW maleturniiri teisele kohale, kirimales aga esimeseks. Sellel Austraalia maleturniiril mängisid kaasa confr! Orav ja confr! Ükskülll.

Vil! Ilmar Tammelo, kes töötab praegu University of Sydney Law Schooli rahvusvahelise õiguse professori abina, on ette pandud stipendiumi saamiseks edasiõppimiseks Oxfordi ülikooli juurde, 1 - 2 aastaks.

Confr! J. Tünder on võtnud omale uueks elukohaks 13 Chaston Street, Wagga, N.S.W.

NEW YORGI KONVENDI TEGEVUSEST

Käesolevaga jatkame ülevaadet N.Y.K! tegevusest, mis katkes "Meie Side" nr. 4, 1955, käsitades siin perioodi 1. nov. 1955 - 15. mai 1956. Tegevus on põhinenud kaks korda kuus asetleidvatele kooskäimistele, millistest anname ülevaate allpool.

Kõige tähtsama tegevusena tuleks aga mainida korp! Rotalia inkorporeerimist, mille eeltööd olid käimas juba pikemat aega. Alates 12. märtsist 1956 on Rotalia New Yorgi osariigi (ja seega ka üleameerikaliselt) poolt tunnustatud kui eesti üliõpilaste ja ülikoolilõpetanute organisatsioon ja omab juriidilise isiku õigused. Et meie esimesena eesti üliõpilasorg'idest seda taotlesime ja saavutasime, selle eest väärib tänu kõige rohkem confr! Ubakivi, kes selle operatsiooni tegelikuks läbiviijaks oli. Samuti on K! korteri saavutamine järjest kindlamat ilmet võtmas. On ju seda arutatud ja vastavaid otsuseid vastu võetud juba aastaid, aga nagu öeldakse: " Was langsam kommt, kommt sicher" ja praegusel momendil võime juba peagu kindlad olla, et sügissemestrit septembris Rotalia alustab juba oma ruumides. Majandusliku aluse loomiseks on käiku lastud korjandusaktsioon vähemalt $ 10.00 suuruse panuse saamiseks igalt värvikandjalt ja mõnedsajad $$ on juba koos - jääb üle vaid loota, et kõik vil! vil! ja confr! confr! selle aktsiooniga kaasa tulevad.

Nii majanduslikku kui vaimset kandepinda peaks meil ju olema, sest viimaste nimekirjade järgi on korp! Rotalia liikmeid USA-s 127, neist vilistlasi 55, tegevliikmeid 48 ja lihtliikmeid-rebaseid 24, kusjuures see senist kõrgseisu tähendav rebaste arv laseb lootusrikkalt tulevikku vaadata. Et kõigi nende üle USA laiali elavate kaasvendadega tihedat ühendust alal hoida, on k! jatkanud vahepeal soiku jäänud ringkirjade väljaandmist, mida on ilmunud selle perioodi jooksul 4. Vahepeal valmistas suurt muret värviesemete küsimus, kuna Rootsist neid ei saabunud. Siis astuti ühendusse Vil! Korneviga Saksamaal ja selle tagajärjena saadi neid sealt - tunduvalt odavamalt kui Rootsist.

42. aastapäeva kommerss peeti NY Eesti Majas 12. novembril. Päev enne seda peeti nii korraline kui ka erakorraline koosolek Balti Majas, millele järgnes traditsiooniline kommersipäeva vastuvõtu tseremoonia. Kohal 26 rotalust. Värvikandjateks tunnustati Vello Ebrok ning Virko Keder. Kommersiks oli kohal 48 rotalust ja EKL'i esindajana frater esticus Lehtpere. Senior confr! Villota oma kõnes ütles, et peatähelpanu peab edaspidi pöörama järelkasvu probleemidele, eriti kuna k! astub noori, kes ei oma üldse eestikeelset keskkooliharidust. Samuti tuleb rõhku panna noortele vastuvõetava tegevuse arendamisele. Kõne isamaale pidas Baltimorest kohale sõitnud vil! Pedak, kes hoogsas ja pikas kõnes puudutas eesti ajaloo probleeme ja meie praegusi ülesandeid. Kõne vilistlastele pidas confr! Salmre, kes kutsus kõiki vilistlasi senisest rohkem k! astunud noortele praktiliselt selgitama korporatsiooni väärtusi ja olema noortele selliseks eeskujuks, kelle poo-

le siinses ühiskonnas arenenud noor võib lugupidamises üles vaadata, et meie organisatsioon omaks vajaliku autoriteedi noorte seas. Erakorraliselt võttis selle kõne järele sõna vil! W. Tomingas, kes - pidades kõnet veidi liiga kriitiliseks, kutsus üles kaasvilistlasi olema praktiliseks eeskujuks noortele. Kõne surnud ja langenud kaasvendadele pidas confr! Tamm. Kommerss lõppes old! vil! Kuusleri kõnega, kes mainis, et olles ühe suure maja ehitamisel jõudnud 42. korrale, nagu seda on Rotalia, ei saa me enam muuta maja põhiplaani, küll aga võime oma ehitusoskust kasutades juurdetulevaid majakordi vastavalt soovidele sisustada.

Kommersile järgnes perekonnaõhtu 98 rotaluse, daami ja külalise osavõtul. Koosviibimist kaunistas lauludega pr. H. Leesment, kuna vil! Voore näitas filme Rotalia eelnenud tegevusest ning väntas hoolega uut. Montrealist oli kohal vil! Tarendi.

25. nov. peeti õlleõhtu Eesti Majas 10-ne rotaluse ja 3-me külalise osavõtul. Külalised olid Connecticuti ülikoolist.

9. dets. peeti referaatõhtu ja K!K!K! "Rheinlandis". Refereeris reb! Avo Soobert tööproduktiivsuse tõstmise uutest meetoditest. Kohal 3 vil!, 8 confr!, 6 !!!!-reb!. Referaat võeti vastu.

28. dets. korraldas vil! Pitea omas korteris vastuvõtu rebastele, millest 7 poissi osa võtsid.

6. jaan. peeti K!K!K! ja E!K!K! "Rheinlandis". Kohal 15 rotalust. Kuna k! kassa oli tühi, kerkis elavalt esile vanade võlgade küsimus. Otsustati senisest energilisemalt asuda tasumata liikmemaksude ja sundrepartide sissenõudmisele. Samuti kohustati presiidiumi samme astuma nende t!!! suhtes, kes NY piirkonnas elavatena ei ole vähemalt 1 kord kuus koosviibimistest osa võtnud.

20. jaan. peetud referaatõhtul esines !!!! Arved Laev referaadiga "Eesti taastamise ideoloogilised alused". Referaat, olles poliitilise maiguga, sattus ägedale opositsioonile nii oponentide kui ka koosolekust osavõtjate poolt. Koostuselt ja esituselt kõrgetasemeline referaat tunnistati vastuvõetuks. Kohal: 3 vil!, 10 confr! confr! ja 4 !!!!-reb!.

10. veebruaril valiti kevadsemestriks k! uus presiidium koosseisus: x senior - confr! Ubakivi, xx senior - confr! Villota, xxx senior - confr! Keder. Samas valiti ka d!k! tagasi endises koosseisus: confr! R. Grabbi, confr! Tamm ja confr! Ambros. Endine senior Villota esitas tegevuse aruanded. Kassaaruanne ja ametmeeste valimine lükati edasi järgmisele K!K!K!'le.

24. veeb. peeti "Rheinlandis" koosviibimine E.V. aastapäeva tähistamiseks. Erakorraliselt harilikkudele kooskäimistele, milledel ainult õlu laual seisab, oli seekord laual rikkalikult võileibu ja mõned pudelid vabariigi valget (muidugi USA versioonis). Ko-

hal 13 vil!, 16 confr! ja 5 l!l!-reb!. Seniori avasõnale järgnes kõne vil! Kõressaarelt, kes andis analüüsiva ülevaate eesti rahvuslikkudest ja kultuurilistest saavutustest. Väga hästi õnnestunud õhtu otsustati kujundada traditsiooniliseks. Stockholmi rotaluste tervitused andis üle confr! Tarvo Toomes, kes mõne päeva eest kohale oli jõudnud.

2. aprillil peeti K!K!K! Balti majas. Toimus täiendav ametmeeste valimine, kinnitati eelmise semestri rahaline aruanne ja lahendati k! korteriga seosesolevaid küsimusi. Osavõtjaid 15.

14. aprillil pidas reb! dr. E. Kooba referaadi Eesti Majas teemal "Suitsetamise mõju kopsuvähjale". Kohal 14 rotalust. Referaat tunnistati vastuvõetuks ja selle koostamise parimaks märgiks on, et kaks kaasvenda jätsid kohe suitsetamise maha. Samas arutati pikemalt semestri tähtsaima seltskondliku sündmuse korraldamist, milleks oli Korp! Filiae Patriae külaskäik 21. aprillil. Korraldati see esinduslik vastuvõtt Filiae Patriae daamidele ja neidudele "Finland House" nooblis restoranis Manhattani kesklinnas. Külma laua maitsekus ületas kõik ootused. Kohale saabus F. Patriae presiidium ja 15 tegevliiget-rebast, kokku 18 külalist, keda vastu võtma olid ilmunud 23 rotalust. Tervitussõnad ütles rot!xx confr! Villota. F. Patriae poolt ütles tänusõnu lahkumise eel pikemas sõnavõtus vil! Eti Sirg. Lõbus õhtu kadus kiiresti tantsides ja sõprussidemeid luues, kuni kesköö lauldi lahkujaile "judivalleraa."!

4. mail peeti Balti Majas E!K!K! ja K!K!K!. Kohal 4 vil!, 10 confr! ja 7 l!l!-reb!. Kuna confr! Keder New Yorgist eemalviibimise tõttu ei saanud kirjatoimetaja kohustusi täita, valiti tema asemele kirjatoimetajaks confr! Ambros. E!K!K! otsustas jaatavalt ksv! dr. Hans Horni avalduse k! koosseisu tagasivõtmiseks lihtliikmena.

New Yorgi k! presiidiumi ja ametmeeste koosseis kuni k. a. septembrini on järgmine:

Rot! x- confr! R. Ubakivi, 82 Irving Pl., apt 5C, New York 3
Tel. SP7-4314

Rot! xx- confr! K. Villota, 4403, 76 St. Elmhurst L. I., N. Y.
Tel. HI6-8689

Rot!xxx- confr! H. Ambros, c/o Mrs. Mogilat, 949 West End Ave
New York 25. Tel. UN4-6553

Rot!old!- vil! E. Kuusler, 90 Cortlandt St. New York 7,
Tel. BA7-4729

abiolderman - confr! Hellar Grabbi, 20-57, 20 St, Astoria, N. Y.
Tel. RA8-1886

kirjatoimetaja abi - confr! V. Keder, 2160 Balmoral Ave, Union, N. J.
Tel. MUrdock 6-6497

mag! ref! - confr! F. Tamm, 330 W 108 St, Room 7, NYC
mag! col! - J. Adamson, 20-74, 26 St, Astoria, N. Y.
Tel. RA1-0858
mag! cant! - confr! Feliks Link, 319 E 73 St. apt. 16. New York
Tel. LY6-2460
mag! pauc! - confr! Rein Grabbi, 413 E 84 St. New York 28
Tel. RE4-4438
d!k! esimees - confr! R. Grabbi, liikmed confr! Tamm, confr!
/ Käpa.

LÜHIUUDISEID USA'st

NY k! poolt võeti uute liikmetena vastu 21 aprl. reb! Väino Ader, sünd. 23. veebr. 1937 Võrus ja reb! Jüri Tint, sünd. 17. veebr. 1938 Tallinnas. Mõlemad õpivad City College of New York'is esimest aastat inseneriks.

Confr! Vello Ebrok lõpetas k. a. jaanuaris Uppsala Collegei Bachelor of Science kraadiga füüsikas.

L!l! Hans Horn, kes kustutati Rotalia nimekirjast 1952 aastal, on vastavalt tema sooviavaldusele jälle nimekirja võetud. Vahepeal on ta lõpetanud Northwestern University doktori kraadiga keemias, USA Aatomi Energia Komisjoni stipendiaadina.

Confr! Einar Himma lõpetas Northwestern University dr. med. kraadiga

Confr! dr. Arnold Seitam on nimetatud ühe tuberkuloosi haigla juhatajaks Chicagos.

Confr! Henno Sork on mereväes ja asub Naval Radio Stationis, Annapolises, Md.

Reb! Uve Kapsi on sõjaväe koosseisus saadetud Saksamaale.

Confr! Arvo Jalajas ja abikaasa Nancy teatavad poja, Erik- Andrese sünnist.

Confr! Hellar Grabbi abiellus 7. aprillil prl. Irja Napp'iga. Laulatus toimus New Yorgi Pauluse koguduse kirikus õpetaja Vil! Elmar Kuusleri poolt. Pr. Irja Grabbi on lõpetanud Columbia ülikooli B. S. kraadiga ja kuulub korp! Filiae Patriae'sse. Pulmapidu peeti Pine Terrace Hotellis, Highland Falls, N. Y. 65 isiku osavõtul, nendest palju Rotalia ja Filiae Patriae liikmeid.

Confr! Olaf Millert sõidab juuni alguses järjekordselt Euroopasse

Confr! Viktor Puskar on Koreast siirdunud Jaapanisse. Ta lubab peale'geishadega põhjalikku tutvunemist augustis USAsse tagasi jõuda.

New Yorgi konvent ootab kõiki kaasvendi kevadkommersile 9. 7. 56.

Käesolev "Meie Side" nr. 2 on toimetatud ja väljaantud Vil! Kogu Kanada Koondise poolt. Tegevtoimetaja vil! rot! Juh. Läte.

KORP! ROTALIA AJAKIRI

Meie Side

NO. 3 NEW YORK 1956

Meie Side

Nr. 3. New York, 1956.

SAATEKS

Kuna iga järjekordse "Meie Side" numbri väljaandmine vastava numbri toimetajale mitmekesiseid probleeme esitab, siis on kujunenud tavaks, et isik, kes vastava numbri toimetab, selle ka saatesõnaga varustab - milles ta siis aru annab toimetustöös ülespkerkinud probleemide lahendamisest või lahendamata jäämisest. K. seekord käesoleva numbri toimetajana tahaks mõned mõtted saatesõnana kaasa anda, kuigi need mõtted mitte niivõrd käesoleva numbriga, kui just "Meie Side" üldise probleemiga seoses on.

Ma loodan, et suurem osa rotalusi meeldivalt üllatanud olid nähes "Meie Side" eelmises numbris (nr. 2. 1956, Toronto) korp! Rotalia vilistlaskogu juhatuse poolt põhjalikult välja töötatud juhiseid "Meie Side" väljaandmise ja toimetamise kohta. Mina isiklikult, kes ma möödunud aastate jooksul sagedasti "Meie Side" toimetamisega tegev olen olnud, pean neid juhiseid väga otstarbekohaseks - mõningad väiksemad punktid ehk välja arvatud, millede üle vaielda saaks, kuid mis üldpilti palju muudaks. Eriti hea meel oli mul näha, et need vil! kogu juhatuse poolt koostatud juhised suurel määral ühtusid minu poolt tehtud ettepanekuga "Meie Side" edaspidise ilmumise korraldamiseks, mis trükiti "MS" nr. 1., 1955 (Montreal). Kahjuks on aga selgunud, et kuigi kõik teised konvendid, koondised ja osakonnad vastavate juhistega nõustuvad, Stockholm ja Göteborg ei poolda tsentraalse toimetamise moodust. Kui nad oma seisukoha juurde jäävad siis tähendaks see praktiliselt selle ilusa ja otstarbeka kava nurjumist. Göteborgi põhjendus (Stockholmi oma ei ole teada) - vana mooduse juurde jäädes ja kohalikke numbreid välja andes saab koha peal rohkem noori rotalusi vastava numbri kaastöölisteks ja kaastoimetajateks kaasa tõmmata - on oma esituses positiivne ja tähtis. Kuid laiemast seisukohast vaadates peaks siiski kõik mängu panema, et "Meie Side't" ühtlustada ja tsentrali-

Kaanel: Rot! kokkutulek Baltimores 12. mai, 1956. 1 rida, vas.: Lutter, Kiiss, Kaup, Sööt, R. Mägi, H. Grabbi, Soobert. 2. rida: T. Kelder, Saimre, Villota, R. Grabbi, Leinjärv, P. Mägi, Rein Ise, Rudolf Ise, ksv! Rätsep.

seerida.

Miks tsentraliseeritud "Meie Side" väljaandmine vajalik on, selleks on "MS" veergudel juba küllaldaselt mõjuvaid põhjuseid toodud. Tahaksin siin aga veel midagi olulist lisada. Praegu on faktiliselt olukord selline, et olenevalt numbrist ca 5% - 10% rotalusi seda kätte ei saa. Suuremate koonduste piirkonnas on see mittekättesaamine tingitud sellest, et isik, (need isikud on peagu igakord erinevad) kelle õlgadele jääb laialisaatmine, sageli ei tea uuemaid aadressimuudatusi. Veel hullem on aga nende rotaluste osa, kes elavad üksikutena kas Saksamaal, Inglismaal, Argentiinas, Ida-Aafrikas jne. On olemas andmed, et neile "Meie Side" numbrid sageli üldse kätte ei jõua. Selles ei saa alati väljasaatjat süüdistada - kust peaks ta teadma rotaluste aadresse üle maailma? Kui aga oleks olemas kindel keskne toimetus, siis sellel oleks üldine aadresside kartoteek, millesse kõik muudatused sisse kantakse. Samuti on "MS" numbrite väljasaatmine sageli nädalate kaupa hilinenud, ja kuna trükkimine sageli hilineb niikuinii, siis tähendab see kokku juba suurt ajapikendust. See on tingitud sellest, et need ajakirjade pakid rändavad käest kätte - trükkija käest toimetajale, toimetajalt väljasaatjale, sealt teise maa koondise mõnele juhatusliikmele, - kes siis lõpuks need oma koondise piirkonnas elunevatele üksikult kätte saadab. Sellise laialisaatmise menetluse juures on sageli võtnud mitu kuud, enne kui ilmunud "MS" number rotalusele kuskil teisel maal kätte on jõudnud. Keskse toimetuse eksisteerimise korral aga lähetatakse sealt kõik numbrid otseselt, ilma mitmete vahetalitajateta, kõigile rotalustele Vabas Maailmas.

Olenevalt nende elukohast ei saa üle 50% rotalustest oma korporatsiooni koosviibimistest ja muust tegevusest - välja arvatud üksikutel kordadel - üldse osa võtta. Neile on "Meie Side" ainukeseks käegakatsutavaks osasaamiseks korporatsiooni tegevuses. Sellepärast peaksime üksmeelselt asuma vilistlaskogu juhatuse poolt väljatöötatud otstarbekate "MS" väljaandmise ja toimetamise juhiste viivitamatule rakendamisele - kõigi numbrite tsentraalne toimetamine kaasa arvatud!

confr! Hellar Grabbi

KÕNE EESTILE

Vil!Ilo Käbin - Lund-San Diego

Alljärgneva kõne pidas vil! dr. Ilo Käbin 26. veebr. 1956 eesti akadeemilise pere ja üliõpilaste poolt korraldatud Vabariigi aastapäeva aktusel Lundis (Rootsis).

24. veebr. 1918 tegi Eesti rahvas maailmale teatavaks otsuse raputada end lahti maad sajandite jooksul kurnanud okupatsioonivõimudest ning jätkata oma elu iseseisva rahvana oma ajaloolis-etnograafilisis piires. Millist karmi võitlust ning millist resoluutsust selle pöördelise otsuse teostamine nõudis, sellest annab elava tunnistuse maikuul 1919 avaldatud Eesti Asutava Kogu deklaratsiooni lõpplause, mis ütleb:

"Oma eluõiguse eest peab Eesti rahvas suurima jõupingutusega üleloomulikku võitlust enamlise ja vägivaldse Venemaa vastu ja seda oma kallimat vara tahab Eesti rahvas kaitsta viimase veretilgani."

Me teame, et teekond 24. veebr. manifestist läbi sellele järgnenud vabadusvõitluse ei nõudnud õnneks mitte meie rahva viimast veretilka, vaid et ta lõppes meile võidukalt. Teame aga ka seda, et Tartu rahu, meie diplomaatilise triumfi hinnaks olid tuhanded langenud ja haavatud. Kindlamini kui keegi muu sümboliseeris meie Vabadussõja sõdur-sangar seda Eesti rahva vankumatut vaba tahet, mille abil läbi meile tollal soodsa välispoliitilise konjunktuuri järgnevaks õnneajaks alus loodi.

20-aastane rahuperiood, mis nüüd järgnes, kujutas endast erakordse intensiivsusega ülesehitusprotsessi. Seda ajajärku sümboliseerib eestlane, kes vaatamata oma rahva arvulisele kasinusele ja riigi majanduslikule nappusele tegi läbi ainulaadselt kiire arengu nii vaimu- kui kehakultuuris, nii poliitikas kui majandussektoris, pannes end mitmel alal maksma ka maailma paremiku hulgas.

Meie haridussüsteem saavutas taseme, kus meil polnud vaja silmi maha lüüa kellegi ees. Kui meie kirjanduse tipploomingut maailmaklassi suursaavutusist midagi eraldab, siis pole see kvaliteet, vaid väikerahvaile saatuslik keelebarjäär. Kunstis ja muusikas kerkis meil suveräänseid meistreid, kellede uuslooming paguluseski internatsionaalset tähelepanu on äratanud. Laiade rahvamasside teadvusse rahvusvahelises skaalas viisid meie nime meie kerge- ja raske-

jõustiklased ja laskeradade piiramatud valitsejad - meie täpsuskütid. Meie kodumaal rajatud võimlemissüsteem on pannud meie rahvuslipu auga lehvima isegi seal, kus meie poliitilist eksistentsiõigust enam aktsepteerida ei soovita.

Oli asju, kus jäime teistest maha, oli alasid, kus teised meie kannule ei küündinud.

Umbes samal ajal, kui loodi Eesti riik, tegutses idapool meie piire jõuk südametunnistuseta revolutsioonimehi, kes olid ametis asjaga, mis osutus varsti suurimaks häbiks ning õnnetuseks inimsoole. Need mehed olid tegevuses sellega, et sünnitada revolutsiooni kaosest monstrumit, mis paradiisi maapealetoomise usaldusväärses lambanahas pidi hakkama sooritama kõige hullemaid hunditegusid. - Kui Vabadussõja ajal Eesti rahvas seda hunti valusasti vastu sai hammustada, siis II maailmasõja algusega muutus meie kodumaa sõjalis-poliitiline olukord nii ainulaadselt lootusetuks, et rahva kiire hävingu vältimiseks meie aktiivne vabadusvõitlus soodsamaile aegadele edasi tuli lükata. Nii saabus kiire lõpp meie riigi ja rahva arengule ja ülesehitustööle ning algas öö, mis oma süngusega esimest korda kulmineerus massküüditamistega juunis 1941 ja mis meie kodumaal veel täna, 16 aastat hiljem, lakkamatu kurjusega edasi kulgeb. See on pikk ja karm ajajärk, mille sündmusi mõttes läbi kammides me südames ainult harva rõõmuleek loidab.

Nende raskete aegade taustal paistab meile julgust andes vastu üks kuju, kelle teod meie usaldust eestlase elujõusse ning isamaaarmastusse ikka uuesti kinnitavad. See on EESTI SÕDUR. Kord metsävennana kodupinda vabastades, kord idapool Peipsi järve võideldes, kord võõra võimu sunnil kodunt kaugel lõunatarel tapeldes, kord põhjas Karjala kannast kaitstes, ja siis Narva jõe pervel ning Sinimägede mullas verd valades, ikka näitas see sõdur oma tahet kaitsta kodupinna vabadust.

Sparta kuninga Leonidase väike välksalk, seistes Thermopüüla all Hellase vabaduse eest, olevat seal võideldes viimse meheni langenud. Need mehed on toonud Kreekale surematut au läbi aastatuhandete ning jäänud püsima kustumatu sümbolina vabadusest. Ka Eesti sõduri vaprust võime mitmeil puhkudel häbenemata kõrvutada kõigi aegade suurimate kangelas-eepostega.

Meenutame viimasest sõjast meie Narva pataljoni, kelle hõrenenud read Izjumi juures jäid võitlusvälja peremeheks ka siis, kui teda oli tabanud arvulises 20-kordses ülekaalus oleva vaenlase soomusrünnak. Eestlase meelekindlast tahtes oma kodupinda viimseni kaitsta andis veenva tõendi ka meie Soomes formeeritud väeosa. Peale rasket sõjasõitu Karjalas nõudsid mitte vähem kui 92% selle rügemendi liikmeist üksuse kiiret suunamist kodumaal kulgevasse lõpplahingusse, mille tulemuse suhtes oli rügemendis vaid vähe kaksipidimõtlemist.

Suurimas tänutundes meenutame aga Narva rinde riivustajaid, gigantse Auvere lahingu võitjaid ja Sinimägede sangareid, sest tänu esijoones neile võitlejaile loodi võimalus ulatuslikuma eksiileestluse tekkimisele ning selle raames 24. veebr. pühitsemisele vabalt ning hirmuta.

Kuigi meie idarindel juba varakult võitles tuhandeid mehi, kuigi Eesti malev 1944. a. talvel täienes 45.000 uue võitlejaga, kaotas meie sõdur ning temaga koos tema rahvas otsustava lõpplahingu. Meie vastas oli monstrum, kelle petlikusse lambanahka maailm sel saatuslikul hetkel oli armunud. Selle põgusa armuloo hinnaks oli 12 miljardit dollarit ning võidetud sõja kõrval kaotatud rahu. Väga ligikaudse arvestuse järgi loetakse II maailmasõja võitlusis langenuid Euroopa osas, enamlased kaasa arvatud, 20 miljonile. Käimasolevat rahu iseloomustab ehk kõige dramaatilisemalt asjaolu, et isikute arv, keda ainuüksi aastail 1945 - 1953 oma põue on võtnud Siberi orjalaagrite jäine muld, kõigub 27 - 36 miljoni vahel, kui usaldada ajakirja "Svensk Tidskrift" 1954. a. lõpul avaldatud andmeid ja arvestusi.

Alles paguluses kogesime, et mugava õhtumaa reaktsioon enamlisele ohule ei vastanud kaugeltki meie õigustatud lootusile. Kodumaal läbitehtud karmide vintsutuste ning meid eksiilis tabanud poliitiliste pettumuste taustal on ehk inimlikult mõistetav, kui meie seas mõni vaimse mugavuse harrastaja on hakanud kahtlema nende põhimõtete väärtuses, mis Eesti rahvast alates 24. veebr. manifestist edasi on tiivustanud. Tavaliselt näevad niisugused inimesed oma vaimset päästerõngast oma algupärase keele ning meele unustamises. Võib-olla ei tohi siin keegi süüdistada kedagi, sest nagu iga isiku füüsilised võimed, nii on ka iga üksiku moraalne selgroog konstrueeritud erineva tugevusega. Kindlad võime olla vaid selles, et mõte igale vabaduses säilinud eestlasele on jõuduandvaks vaimseks pidemeks meie kodumaal ja kaugel orjalaagreis vastupidajaile, kõnelemata meie endi sisemisest rahuolust, mida võib pakkuda esivanemate pärimuste edasiviljelemine ka raskusis.

Mount Palomari kuulsas tähetornis Kalifornias on suunatud tähistaeva poole maailma kaks suurimat eri tüüpi teleskoopi. Üks neist on ehitatud põhimõtte ja mudeli järgi, mille autoriks oli eestlane Schmidt. Selle geniaalselt lihtsa teleskoobi vaateväli on nii avar, et ta on säästnud taevalaotuse saladusi selgitavaile astronoomele vist tuhandete aastate töövaeva, ja nii võime piltlikult öelda, et see pikksilm on aidanud tungida tulevikku.

Eesti rahva poliitilise pisipikksilma läätsede teravusest ning tulevikkutungimise võimest annab kujuka pildi kasvõi seegi siin juhuslikult valitud Eesti Asutava Kogu väljendus a. 1919, mis kõneleb enamlisest ning vägivaldsest Venemaast kui sünonüümest. Neid vaatlusandmeid on üksmeelselt kinnitanud Euroopa teiste rajarahvaste kogemused. Alles II maailmasõjale järgnenud illusioonide

mõranemine on pannud ka lääne suurvõime arvestama neist väiketeleskoopidest ammu avanenud masendavat perspektiivi.

Keegi ei osanud aga ette näha sündmust, mille ootamatu esilekerkimine võttis jalad alt meie poolt tosin aastat tagasi esitatud prognoosilt kodumaa vabanemise kohta. Ühelt poolt pidurdas see tegur küll enamluse veelgi ulatuslikumaid ekspansioonikatseid, teiselt poolt lükkas ta aga kahe rivaliseeriva maailmasüsteemi, vabaduse ning orjuse, lõpliku kokkupõrke ajaliselt edasi. See tegur oli täppisteaduse areng sellest tuleneva võimalusega aatomenergia vabastamiseks ning selle sõjaliseks rakendamiseks. Sünteesides vesinikaatomeid heeliumiks matkib inimkond protsessi, mis toimub kõige elu allika, päikese südames. Pole siis ime, kui tuntakse suurt hirmu, et järgneva sõja puhul kogu meie väikene planeet hetkeks päikese endana lõõmama võib lüüa, et siis kiiresti ning lõplikult kustuda.

Loodetavasti sellest seisukohast tuleb meil mõista ka läänemaailma moraaliprintsiipide ilmset nürinemist ja allakäimist nagu see on avaldunud mitte ainult paljude läänemaiste poliitikute, vaid kahjuks ka filosoofide, kirikutegelaste ja teiste vaimu- ning kultuurisiksuste juures, kõnelemata õhtumaa laiadest rahvamassidest, kellede ülimaks eesmärgiks on tavaliselt mugavuskultus. Kogemusist teame, et miljonite inimeste või koguni kümnekonna väikerahva kadu orjusse ei koorma südametunnistust kellelgi, kes sellest hävingust isa vaksa võrra eemal seisavad.

Algeline tõde enamluse maailmavallutusplaanide kavakindlast sepitsemisest kehtib aga paraku edasi ja nii saabub tõenäoliselt aeg, mil vasar sinna lööb, kus läänemaailm oma ajusid arvab asuvat, või sirp seal lõikab, kus õhtumaa tuiksooned tuksuvad. Alles siis langeb lõplik liisk kogu maailma kui ka meie kodumaa suhtes.

70. 000 eestlasele aitas meie sõdur kurja saatuse käest välja kaubelda privileegi, jätkata võitlust selle saatuse enda vastu. Kuigi tulihingelisemad meie hulgast on orjalaagreis hävinud või relv käes langenud, on Eesti pagulaskond oma vaimsete saavutustega endale väheste vahendite varal igal pool hea nime loonud. Maailma poliitiliste sündmuste juhtimine on ala, mis on ülepea kasvanud isegi neil, kelle kätes see otseselt seisab. Meie endi lähema tuleviku juhtnööriks jäägu aga endiselt meie hea nime tutvustamine ning au sees hoidmine võõrsil, sest ka seegi on osa sellest üleloomulikust võitlusest enamlise ning vägivaldse Venemaa vastu, mille jätkamisest ühel või teisel viisil Eesti rahvas kunagi pole loobunud. See on võitlus meie kallima vara, meie eluõiguse eest.

MÕNED MÄRKMED VÄRVIDEKLI KANDMISE KOHTA.

Vil! Paul Mägi - New York

Olgugi et Rotalia kodukord värvide ja värvidekli kandmise kohta terves reas paragrahvides vastavad sätted ette näeb, on olemas veel terve rida traditsioone ja uususeid, mis tegelikult pole kirja pandud.

Ma tahaksin eriti puudutada küsimust, millal, kunas ja kus tuleb värvidekkel peast ära võtta, s.t. "dekeldada" ja kunas seda ei pea tegema. Siin on pikkade aastate jooksul ka terve rida uususi tekkinud, aga kahjuks ei ole need paljudele teada, ehk tõlgendatakse võõriti.
Põhimõtteliselt kantakse värvidekkel peas:
1) konvendi korteris igas ruumis ja igal ajal; 2) ruumides, kus peetakse ametlikke konvendi koosolekuid, koosviibimisi, üritusi ehk teiste korp!-de ruumides ehk nende poolt korraldatud üritustel (ka EKL-i ettevõtted) vaatamata sellele, kas seal viibivad ka daamid ehk võõrad (mittekorporandid) 3) väljas, sel juhul kui on selleks vastav konvendi otsus ja kus olukord seda võimaldab. Paguluses olles on see muidugi piiratud, kõne alla tuleksid vahest olukorrad suvepäevadel jne. 4) erakorterites, kui sellekohta on korteriperemehe eriline sooviavaldus olemas.

Kui asuda küsimuse juurde, mis juhustel tuleb värvidekkel peast võtta, siis oleksid siin puudutatud järgmised juhused:
Teretamine. Kui ollakse värvidekklis, siis teretatakse kõiki daame ja võõraid (mittekorporante) dekli mahavõtmisega (kas möödudes ehk kätt andes). Tavaliselt ühe korp! liikmed omavahel ja ka teiste korp! liikmeid teretades ei võta dekkelt maha, antakse käsi või noogutatakse. See sünnib nii kinnises ruumis kui ka väljas. Kui aga keegi soovib erilist austust avaldada mõnele vanemale värvikandjale omast perest ehk mõnest teisest korp!-st, siis võib ta teretades ka dekeldada, kuid obligatoorne see pole.
Kõnepidamise juures. Tihti tuleb koosolekutel ehk koosviibimistel pidada mõni kõne, ning siis tekkib küsimus, mil juhul teha seda paljapäi, ja mil juhul dekkel peas hoida. Põhimõtteliselt on dekeldamine teatava austuse ülesnäitamine. Selletõttu kõneleja, kui tema peab oma kõne kellegi isiku, organisatsiooni ehk ühiskonna austamiseks, tänuavaldamiseks, lugupidamise avaldamiseks jne., siis sarnane kõne tuleb paljastatud peaga ära pidada. Kui aga kõneldakse asjaajamise koosolekutel, peetakse referaate, ettekandeid (ka pidulikudel aktustel aruanded) ehk adresseeritakse kõne küll ühe isiku poole, kuid asjaliku sisuga, siis ei tule dekkel peast võtta.

Siin eksitakse tavaliselt kõige enam. Mõni värvikandja arvab, et kui ta püsti tõuseb ja sõna võtab, siis tuleb tal ka kohe dekeldada. See on täitsa vale ! Samuti arvavad paljud, et kommerssidel,

aktusel ja pidudel kõneleja iga sõnavõtu juures peab värvidekli maha võtma. Ma ei näe sugugi tarviliku olevat, et kui näit. olderman kasvatuse probleemidest ja sihtidest räägib, ta seda paljaspäi peab tegema. Sarnane kõne on asjalik ega sihitud kellegi suunas. Iseasi on, kui kõnelejad võtavad sõna isamaa, vilistlaste, langenute, eemalviibijate jne. austamiseks - siis tuleb värvidekkel maha võtta.

Kohas, kus kantakse värvidekkel peas, sünnib tavaline jutuajamine (ka daamidega või kõrgel kohal seisvate isikutega) alati deklis.

Erijuhud, kunas värvidekkel tuleb maha võtta:

1) plurimus annus ehk elagu laulmise juures tuleb seda alati teha püsti seistes ja dekeldades;

2) sinasõpruse joomise juures, kas mõne teise värvikandjaga ehk võõraga;

3) sisseandmise puhul peab sissevõtja oma klaasi paljaspäi ärajooma, vaatamata, kas sisseandja on temast vanem ehk noorem semester;

4) kui kellegiga "speciell" kokkujuuakse, vastastiku austuse ja tänu tunnusena;

5) kui oma korporatsiooni (ehk mõne teise korp!) lipp, või ka rahvuslipud, sisse tuuakse, väljaviiakse ehk teist mööduvad;

6) teistes korp!-des viibides, selle korp!-i vapi ees esmakordselt seistes. Muidugi, kui on tegemist päris vapiga, aga mitte vapi pildi ehk imitatsiooniga;

7) kodukorras ettenähtud laulude juures: a) hümnid; b) "Eestimaa, mu isamaa" - viimase salmi, viimase lõike juures; c)matuselaulu puhul; d) "Gaudeamuse" salmide juures: "Vivat omnes virgines" ja "Vivat et respublica". (Muuseas olgu märgitud, et nende Gaudeamuse salmide juures tuleb alati pead paljastada, vaatamata, kas Gaudeamus iseseisvalt lauldakse, ehk lauldakse nad refräänina laulule "Kui on kätte jõudnud sügise") Eriti tuleb veel meeldetuletada, et Rotalia värvidelaulu ajal peavad värvideklid tingimata peas olema! Kui mõnes teises korp!-is nende lipu ja värvidelaul lauldakse, siis muidugi tuleb seda kaasa teha, nagu nende komme seda nõuab. Varsinais - soomlaste laul on seni Rotalias lauldud püsti seistes, kuid deklites.

Rotalia värvidekkel on iga rotaluse au, ilu ja uhkuse sümbol. Teda ei tohi kergelt igal juhul peast võtta, vaid ainult siis, kui sellega saab üles näidata ja toonitada oma austust, lugupidamist ja tänu.

Loodan, et need vähesed ääremärkused aitaksid kaasa meie uususeid segitada ja neid tegelikult läbiviia. -

ISETEADVUSELE!

confr! Roman Ubakivi- New York

New Yorgi konvendi nimekirjas on seitsekümmend kaks hinge. Manhattanis peetavate koosolekute atmosfääris töötavad ja õpivad oma teadmiste täiendamiseks kolmkümmend burssi. Sarnane vaimsuse ja tahtejõu pingutus vihjab selgelt saavutuste ja edu suunale kui ka ulatusele.

Umbes nelikümmend kolm aastat tagasi suutsid kümme eesti tudengit rajada organisatsiooni mille liikmeskonna üldarvu peame varsti neljakohalise arvuga väljendama. Ja samas meie nimekirja esimesed viisteist liiget soetasid C!Q! võõrkeelses ja -meelses miljöös. Ei sugugi sõbralikumas ega meie eesmärkidele vastutulelikumas, vaid pigem vaenulikumas suurlinnas.

Terve dekaad on möödunud rotaluste invasioonist Manhattani, kuid siinsel kaljusel pinnal ei jää midagi silma mis seda fakti tähistaks. Vilistlased ei saa küll ka väita, et nad Neeva kaldaile kuhjatud soise suurlinna ilmet oleksid oma näo järele ja suva kohaselt mõlkinud, kuid salata ei saa, et sellest hällist tärkas iseseisev rahvusriik. Ei vajunud läbi liivakella tervet viisaastakutki kui Petrogradi poisid olid juba E. V. -ga maha saanud! Ajalooliseks hinnanguks lubatagu siinkohal tsiteerida A. H. Tammsaaret, kes oma rahvuskaaslaste tuuma tabavalt paljastades aukartlikult tunnistas: "Litsid mehed... aga veart mehed!"

Nõndaks küll, kuid need ajad on olnud ja möödunud. Oleme vägagi sõnaohtrad minevikku meenutades, kuid tulevikku ei tihka nagu piiludagi. Seda tendentsi põhjustab kahtlematult muuhulgas elukogemus, et ei kristallpall ega kohvipaks nagu suitsuvingki pole kellelegi pidevalt usaldusväärseid ennustusi pakkunud.

Peame arvestama, et meie tänapäevase teadmiste tasemel on iga ennustus põhiliselt vaid enam või vähem haritud arvamus. Kõik selle ala eriteadlased ühinevad vaid ühes punktis: suurimaks puuduseks usaldusväärse ennustuse tegemisel on küllaldaselt ulatusliku ja värske informatsiooni puudumine.

Armsate kodumaiste mälestuste piiratud taustal meenub kõige võimsam ainuõigete ennustuste tegemise retsept naabertalu perenaiselt. Temakesel oli harjumuseks päikseveerul tare äärde tatsuda, harkisjalu ja käed puusas end ringi ööritades kuulutada resoluutselt ja hingepõhjani veendunud toonil: "Ja, ja... küll ta nüüd homme teist teeb - kas peab üle või kukub lausa sadama!" Sarnase provotseeriva ennustuse mõtteks oli luureandmete kogumine naabriperest, et "ettekuulutusele" laiemat statistilist alust luua. Järgmisel päeval oli temakesel rahuldunud sädistamiseks: "Noh, eks ma ju õelnud nii," enda arvates täielik õigustus eelmise õhtu "ettekuu-

lutuse" andmeil.

Eesti rahvusriigi suurmeestest on meie organisatsiooni kujundamisele ja jumestamisele jõuliselt jäksu pakkunud kadunud vill Jüri Uluots. Tema "Eestimaa õiguse ajalugu" tihenes poliitiliseks ideoloogiaks, millise kadunu suutis kirjas jäädvustada pool aastat enne meie hulgast lahkumist. Vastavalt meie lugupeetava õpetlaspoliitiku elutööst võrsunud veendumusele "... Eestlase arusaamises üksikinimene, olles lagundamatu tervik ja vajades individuaalseid vabadusi, on siiski liige ühiskonnas, millest võrsuvad üksikule õigused ja vabadused, aga ka kohustused ja koormused. Üksikinimene on seega seoses kaasinimestega minevikus ja olevikus, mistõttu individuaalsed vabadused ei või olla piiramatud ega võimalda inimkonna elus korralagedusi. Üksikinimene on eestlase arusaamises paratamatult suurema ühiku liige. See suurem ühik, vastava rahva näol ajalooliselt vastaval maaalal juurdunud ja ühise kõrgema võimu alla koondunud, on riik."

Riik, rahvus ja kultuur on olnud eestlaskonna indiviide juhtivaks kolmainuseks. Pagulaskond eksisteerib väljaspool omariiklikku organisatsiooni eri riikides. Riik on kaotatud ja rahvus kipub käest libisema, omakultuuri jätkamise võimalustest rääkimatagi. Nii seisab meist iga kallis ja väärtuslik üksikeestlane psühholoogiliselt alasti või meeltesegaduses püüab end kuidagi katta silmapetteks poliitilise omariikluse auväärse ent nähtamatu mantliga. Meie moraalne ja poliitiline tervis vajab ravimit ja - ruttu.

Need, kes varem kodumaal on kogenud kui palju Rotalia on pakkunud, näikse kahtlevat, kas ta enam iialgi seda või enamat suudab. Vaevalt küll, kui me ei suuda vabaneda autosugereeritud psühhoosist, et "meile ei anta, meil ei ole ja meie ei saa". Allakirjutanu on noor vaimult ja naiivne uskuma, kui ka selles suunas tegutsema Rotalia raamides, et vabade meestena vabastaksime ka oma vaimu kammitsaist. Selle mõttega koputan siinjuures rotaluste iseteadvusele ning vihjan indiviidi tähtsusele ülemaailmses ulatuses.

Kuna Jaan Pagulane ja Juss Asunik lahendavad "Tulimulla" veergudel üldrahvuslikus skaalas samu probleeme, piiran käesoleva ainult meie suletud ühiskonna murede, kahtluste ja kartuste nottimiseks. Minu isiklikku alaväärsuse kompleksi rahvuse rõhutud ja muremusta mineviku pärast - noh need seitsesada aastat orjapõlve, slaavlaste rüüste- ja vägistus-retki, millistest ebameeldivustest palju kergemini polnud seeditavad esimese öö õiguse lood, olgu siis saksa, taani, rootsi või poola keelsetes sosistustes, lõunanaabriga vahekordadest rääkimatagi - avitas Sir Winston Churchill oma viimase ajalookäsitusega palju leevendada. Kuna vana Win'i kõnekunst ja suleosavus oma voolavuses võibolla ei rahulda karmilt teadusliku objektiivsuse nõudeid, esitan allpool Sir Flinders Petrie vaateid rahvuste segunemisele, milline protsess omakorda sigitab kultuure ja tsivilisatsiooni arenguteele peksab kühme ja lohke.

Huvitavast XX sajandi indiviidi kaitsjate triost vaatles euraasla-

sest krahv Coudenhove-Kalergi indiviidi katseklaasis ja seadis totaalse indiviidi vastumürgiks totaalsele riigile, kuna vili Jüri Uluots oli huvitatud indiviidist peamiselt kui meie rahvusriigi algrakust ja ainult alljärgnevalt tsiteeritud autor valgustas indiviidi kandvat osa tsivilisatsioonide loomisel ja hävitamisel, esitades hästi põhjendatud seisukohti ning reegleid, millistega arvestamine loodetavasti aitab meid oma praegust probleemi rünnata konstruktiivselt; On ju tema vaatlused nii põhjalikud ja avarad, et meie eriolukord mahub defineeritud tsüklisse lahedalt ning lubab asjakäikude suunda tulevikku projekteerida, kui minevik korrektselt tabatud ja kaardistatud.

Eesti rahva tulevikku vaadates näen, et meie alles ärganud noorel rahval, kelle sünni kirjanduslikuks prohvetiks oli Nobeli kirjandusauhinnaga kroonitud Balti aadlik,on ees erakordselt pikk ja viljakas loomingjärk, kuna oleme selleks enam kui küpsed.

Selle veendumuse vaimseks mõjustajaks on ilmunud "Tsivilisatsiooni revolutsioonide" geniaalne autor W. M. Flinders Petrie, D. C. L., LL. D., F. R. S., F. B. A., omal alal ületamatu klassik, kellele on nii tugevasti nõjatunud O. Spengler kui Toynbee, et tsivilisatsiooni tsüklite teooria avastaja ise on laiemale üldsusele jäänud tundmatuks.

Analüseerides kaheksat tsivilisatsiooni tsüklit Vahemere-mail alates eelajaloolisest ajast, kuulus Briti arheoloog esitab järgmisi vaatlusi ja seisukohti. "... Perioodide järjekord umbes 1500 a. vältavas tsivilisatsiooni tsükleis on tavaliselt sama, kuid hilisematel ajastutel on perioodide kestvus pikenenud, nii et viimase, s.o. keskaegse ehk kaheksanda perioodi arhailisusest vabanemise vabanemise pöördepunktid rivistuvad järgmiselt: A. D. 1240 skulptuuris tärkab uus vool; 1400 maalikunst lõplikult vabanenud arhailisusest; 1600 murrang kirjanduses; 1790 uus väljendusviis muusikas; pääle 1910. loodusteaduste baseerumine uutele alustele ja samaaegselt majandusliku jõukuse tärkamine, millise perioodi kestvuseks on olnud keskmiselt neli sajandit."

Vaadelnult rahvuste osa tsivilisatsioonis leidis autor, et "tsivilisatsioonide perioodid sõltuvad ainult inimestest, vaatamata nende ümbrusele ja positsioonile, nagu etruskide tsivilisatsioon Itaalias, kreeka tsivilisatsioon idamail ja araablased Hispaanias. Paigalpüsiva ja segunemata rahvuste tsivilisatsioonid on erandtult kõdunenud oma kõrgpunktidelt, milliste saavutamise järele on inimesed muutunud nii nõrgaks, et neil algatusvõime on täielikult kadunud. Ainult uue rassi sissetungimine, resp. segunemine, suudab vältida katastroofi.

Arvestades generatsiooni keskmiseks eaks ca kolmkümmend aastat, võime väita, et igal inimesel on sajandi vältel kümme esivanemat; kuue sajandi vältel miljon esivanemat, seitsmesaja aasta vältel kümme miljonit ja kaheksa aastasajandi järele sada miljonit

esivanemat. Seega seitse või kaheksa sajandit kahe rassi segunemisel igal tavalise suurusega maal annab maksimaalse esivanemate omaduste ristumise, nii et mõlemate rasside kõik omapärad suudavad täielikult seguneda. Umbes kaheksandal sajandil pääle originaalset segunemist algab rahvuse kõrgeima vaimsuse ja suurima võimsuse periood, väldates neli kuni viis sajandit, peegeldudes erinevate indiviidide saavutustes. Iga tsivilisatsiooni allikaks on tõugude segunemine.

Edu ei saavutata võitluseta. Inimene peab heitlema looduse või kaasinimestega degeneratsiooni vältimiseks. Mida visamalt rahvas võitleb, seda võimelisemaks ta muutub. Põhjamaised rahvad, harjunud loodusega heitlema, lõunapoolsetesse sõbralikuma kliimaga maadesse asunult lokkavad tohutu viljakalt...

Niipea kui arhailisus kaob ja saavutatakse täielik väljendusvabadus, lakkab heitlus raskuste ja ebakindlustega ning rahvus on küps kaoseks. Mida kergemaks on elu muudetud, seda hõlpsamini laastab rahvust kõdunemine ja degratsioon...

Legaalne elukorraldus ehk põhiseaduslik ajalugu on vaid aher väljamõeldis võrreldes kunsti, kirjanduse, loodusteaduste või majandusteaduse püsivate väärtustega. Igas tsivilisatsioonis on oluline mis inimesed teevad, kuidas nad arenevad oma võimetes ja mida nad sigitavad tulevastele põlvedele.

Iga uue rassi invasiooni puhul, mis on vajalik alus igale uuele tsivilisatsiooni perioodile, on võimul mõni tugev isiksus, kelle autokraatiata pole vallutamine mõeldav. Sarnane periood on tavaliselt kestnud neli kuni kuus sajandit. Järgmiseks poliitiliseks etapiks on oligarhia, mil juhtimine küll veel oluline, kuid üksmeel säilitatakse seaduslikul alusel autokraatia. Kestvus samuti neli kuni kuus sajandit. Lõpeks teostub aeglane ümberkujundumine demokraatiaks. Selle umbes neli sajandit vältava protsessi jooksul esiaegselt libistutakse edasi varem kogutud ja investeeritud jõukusel tsivilisatsiooni pidevalt kõdunedes kuni närbuva tsivilisatsiooni alaväärtuslik rahvastik pühitakse minema tugevama ja tervema rassi poolt. Sarnane on valitsusvormi järjekindel areng ja sugulus tsivilisatsiooni tsükli perioodidega..."

Kuna meie arvuline vähesus ja vastumeelsus majandusliku jõu koondamise vastu dikteerivad meile vaimuga vallutamise tehnika, siis vaadelgem millised horisondid on avatud meile teaduse tippudele rühkimiseks. Autoriteetseim vastava ala kaart on koostatud John J. Grebe poolt ja koos selgitava kõnega esitatud 14. mail 1955. Cleveland, Ohio "National Science Fair'il". Mõõnates, et uurimustööde rõhk on kaldumas makrokosmoselt mikrokosmosele, rõhutab Dow Chemical Company uurimisosakonna direktor mõlemate äärmuste ja nende vahel asuva tundmaõppimise vajadust ning graafiliselt demonstreerib meie tohutut teadmatust loodusteaduste vallas. Tõsisele töömehele on kõik teed avatud nii üliväikeses, kui hiiglaslikus ilmas, kinnitab see teadlane oma kõnet teoloogiasse suunamisega lõpetades.

Vaevalt suudab keegi meist ise aimatagi, milline tuleviku unistus võib meis tukkuda või alateadvuses mürgeldada. Loogem oma vendlusühingus õhkkond kui ka ümbruskond vaimseks ning moraalseks arenguks. Olgu meie iseteadvus siduvaks lüliks vanadele ja noortele sõpradele nii, et noorliikmed ei tunneks end neljakümne miljoni aastaga lahutatud olevat tegevliikmetest ega viimased omakorda vilistlastest nagu catarrhini homo sapiensest.

Ühise doktriinita ja eriealiste koosseisuga gruppide kokkutulekuil alati esinevat mittemõistmist võime kahjuks märgata mõnigi kord kommerssidelgi, kus vahest jahe tähelepanematus on vastuseks pealiskaudsele, kui mitte egoistlikule huvile. Meie lootuseks on tõelisest haridusest võrsuv arusaamine, mis aitab vältida iseteadvuse viletsaid sugulasi, milledest meie oma vanarahva tarkus pajatab "uhkus ajab upakile, kõrkus käima käpakile!"

USA's on meie pingutused avaliku elu raamides olnud silmapaistvalt mitmekesised, kui mitte laialivalguvad. Kas ei aita meie endi iseteadvust kõige paremini kosutada habras ja visalt võrsuv, ent väärkohtlemisel kõige kiiremini närtsiv usalduse õis? Armsad vil! vil! ja confr!confr!: noorliikmed on asetanud selle õie Rotalia altarile. Süvendagem vallutusteks vajalikku iseteadvust isikliku eeskujuga - esiteks, lõpuks ja alati Rotalias!

ROTALIA AUSTRAALIAS

vil! Walter Põder - Sidney

Oled vist juba ammu oodanud teateid Sydneyst. Luba siis, et pajatan Sulle nüüd mõnda meie elust-olust.

Täpselt pool rotaluste perest Austraalias asub Sydneys ning sellepärast on vaid loomulik, et püüame siin omavahelisi sidemeid alles hoida, neid tugevndada ja arendada. Käime koos järjekindlalt umbes kord kuus. Palju meid ei ole, kuid siiski igakord peame ära oma KKK! või EKK!, kus kuulame ära USA, Kanada ja Rootsi koondistelt sissetulnud kirjad, arutame jooksvaid asju - niipalju kui neid juhtub olema - ja "läbirääkimiste" päevakorra punkti all vahetame mõtteid küsimuste üle, mis seose Rotalia siseeluga. Pärast koosolekut muidugi järgneb seltskondlik osa.

Kokkukäimise kohaks oli meil alguses iga meie liikme kodu vaheldumisi, kuid nüüd on meil olemas kindlakujulisem C!Q! vil! V. Jaasoni majas Newporti linnaosas. See on, muide, päris konvendi korter ilmega kah - väike vapp lippudega seinal, rapiir jne.

Eriti vil! Jaasoni õhutusel oleme teinud suhteliselt edukaid katseid Rotalia pere suurendamiseks noorte juurde värbamise teel, kuigi selleks Sydneys väga palju võimalusi ei ole. Möödunud aastal astus meile liikmeks Hans Johanson, kellest vahepeal on saanud väga tubli rotalus. Aastapäeva kommersist peale ta juba kannab

Rotalia värve auga ja on neid väärt. Ta on aktiivne mees ka väljaspool meie kitsamat ringkonda, olles m.s. Sydney eesti üliõpilaskonna esimees ja üliõpilaskonna ajakirja "Mõttekriips" peatoimetaja. Õpib Sydney ülikoolis majandusteadust.

Sel aastal saime juurde ka kaks mustateklimeest. Need on Georg Karlov, vill O.Karlovi vennapoeg ja Georg Juurik. Mõlemad õpivad Sydney ülikoolis õigusteadust.

Meie tegevusest võiks märkida nädalalõpu väljasõitu Sydney lähedasse Katoombasse, mis asub kõrgel mägedes ja kus vill Kalpusel on suvila. Kõigil ei leidunud küll aega sellest osa võtmiseks, kuid kes kaasa läksid, seda ei kahetsenud.

Ei või mainimata jätta ka asjaolu, et sel aastal Rotalia on EKL!-i Sydney Koondise presideerivaks konvendiks. Sel puhul - arusaadavalt - seenioril, confr! L. Klettenbergil, on lisakohustusi õige ohtralt juures, kuid peab ka ütlema, et ta kannab oma kõrget ametit vajaliku väärikusega ja EKL!-i asjad on igati korras. Aktiivset ja tänuväärset abi saab ta s.a. Rot!xx-lt confr! L. Oravalt (kes muide on ka Sydney Eesti Seltsi sekretär).

Vill R. Kalpus on Sydneys tegutseva Akadeemilise Koondise esimeheks. Koondis hõlmab korp!ide ja seltside liikmeid ning eesmärgiks on korraldada Tartu eeskujul l. mai ja l. dets. pidusid ning stipendiumitega toetada praegu siin ülikoolis õppivaid noori.

EKL!-i ürituste hulgas on olnud, peale igakuiste seniorite koosolekute, hästi õnnestunud õlleõhtu koos Läti Korporatsioonide Liiduga ning kahjuks luhta läinud (vihma tõttu) suvepäev. Nüüd on augustis ette nähtud kella viie tee daamidega, tantsuga jne.

Karta on, et meie tegevus veelgi laieneb, ja seekord üle Sydney piiride. Nimelt on meile tehtud ettepanek hakata välja andma "Meie Sidet" üks kord kahe aasta tagant. Võtsime selle ettepaneku vastu, kuigi teatud ebakindlusega hinges, sest pole sugugi veel selge, kuidas meie väike pere suudab selle suure ülesandega tulla toime. Üks on igatahes kindel: kui meie kord asja ühiselt ette võtame, siis saame sellega hakkama kah! Kuid rõhk on muidugi sõnal "ühiselt" ja see haarab kõiki neid rotalusi, kes elavad Sydneys, Melbourne'is, Adelaide'is, Perthis ja mujal Austraalias. Niisiis, armsad vennad, hakake juba aegsasti midagi sepitsema ja häid mõtteid kirja panema; artikleid ja muid kirjutusi läheb varsti vaja. Mis laadi see kõik peab olema, nähtub "Meie Side" eelmistest numbritest.

Kavatseme siin Sydneys pidada arhiivi, kogume iga ürituse pilte jne. Samuti tahaksime kokku saada kõigi Austraalias elunevate kaasvendade lühikesed elulookirjeldused ja pildid.

Suure kubusega saime mõni aeg tagasi kuulda vill Viljar Kopli surmast (suri Adelaides 28.4.56). "Meie Kodus" oli sel puhul surmakuulutus meie kui ka EKL!-i poolt ja seenior kuulutas välja leina kolmeks nädalaks.

Sydney koondise praegune praesidium on järgmine:
Rot!x - confr! L. Klettenberg, Rot!xx - confr! L. Orav, Rot!xxx -

vil! V. Põder, olderman - vil! I. Tammelo.

Lõpuks veel, teatame, et Austraalia Koondise liikmemaks on määratud 1956 aastaks järgmisena: Sydneys asuvad vil! ja t!l! £ 2. 0. 0, ülikoolis õppivad t!l! £ 1. 0. 0, väljaspool Sydney'd asuvad vil! ja t!l! 10/-, reb! ja l!l! 10/- aastas.

Selline oleks siis lühike ülevaade meie elust Sydneys. Loodan, et see Sulle ei olnud huvita.

PILK TORONTO KONVENTI

confr! Felix Koop - Toronto

Raamatuvirnad, paberirullid, magamiskotid, toatuhvlid ja muu selline on kevadeksamite lõppedes C!Q!'st jälle kadunud. Ruum on jälle alaliselt peorüüs - olles igal kesknädala õhtul K! liikmete kohtumispaigaks.

Nagu ära toodud "Meie Side" eelmises väljaandes, lõpetas sel kevadel Toronto ülikooli tehnilise fakulteedi viis rotalust. Kohe peale eksamite lõppu toimus C!Q!'s lõbus koosistumine, kus ka eksamitulemuste mitteteadmine ei suutnud tuju rikkuda. Kevadkommerss toimus C!Q!'s 2. juunil 22 osavõtjaga. Sellele järgnes järelistumine mis kestis üle kesköö. Hiljem leiti kaminal rippuvast sarvest 21. 5. 03. kommerssiveini, millises asjaolus on kahtlemata süüdi karske olderman ja ausad rebased. Värsked värvikandjad on confr!confr! Y. Saar, J. Soosaar ja E. Õunpuu.

Vil! H. Mandel pühitses oma 40. a. sünnipäeva 13. juunil, kostitades sel puhul rotalusi C!Q!'s. Pr. Mandel oli valmistanud maitsva laua, millele ka agaralt au tehti. Koosolijaid oli 15, nendest neli daami. Kõnedega juubilari poole pöördudes andsid õnnitlusi üle senior confr! E. Karuks ja vil! O. Timmas. Senior oma kõnes tänas vil! Mandel'it eriti tema alalise hea kaasabi eest K! tegevuses, soovides jõudu ja head kordaminekut ka tulevikus. Hoolitsedes nelja daami eest, tundis juubilar end õhtu jooksul üsna hästi ning välja arvatud mõned erandid, "andis sisse" ainult iseendale. Tulevikuplaane ei avaldanud, kavatseb aga ikka konvendile toeks olla.

Suvekuudel püüavad konvendi liikmed veeta ühiseid nädalalõppe ja jatkata iganädalasi kokkutulekuid C!Q!'s.

NEW YORGI K! TEGEVUSEST

Üks üritus, mis oma isepärasuse, huvitavuse ja lõbusa tuju tõttu kõigile kindlasti kauaks meelde jääb, oli konvendi väljasõit Baltimore, kus leidis aset ka ametlik referaattund.

Koguneti vil! Ise ilusasse korterisse, kus kokkutulijaid kostitati lõunasöögiga. Kes sellest esimesest ametlikust rotaluste kokkutulekust Baltimores osa võtsid, seda võite näha kaanepildilt. Võiks märkida, et 2 autot rotalustega tulid New Yorgist, 1 autotäis Wilmingtonist (seal elunevad kohal 100%) ja üks auto ühe mehega isegi

Bostonist. Vastastikuseid tutvusi tehti palju, ei olnud ju Baltimore vilistlased suuremat osa kohaletulnud tegevliikmeid ja rebaseid kunagi enne näinud, ja vastupidi - k! liikmed tut vusid Baltimore vilistlastega. Referaattunniks oli kohal juba 6 vil!, 6 confr! ja 3 reb!, kes kuulasid huviga reb! Rein Ise poolt esitatud referaati "Ohvitseride ettevalmistamine USA ülikoolide juures". Kuna referent ise oli just lõpetamas reservohvitseride kursust Johns Hopkinsi ülikooli juures, kandes seal kadett-koloneli auastet, siis oponentidel, kelledeks olid vil! Pedak ja confr! Kaup, ei olnud kuskilt palju midagi "kinni hakata" . Referaat tunnustati vastuvõetuks kohustusliku rebasereferaadina.

Kuna samal õhtul peeti Baltimore Eesti Seltsi suur maipidu, siis siirduti üheskoos sinna, kus Rotalia "meeskond" täienes veel vil! Mandre ja confr! Lõokese näol, nii et suutsime oma mõju ka seal täielikult maksma panna. Peale mitmesuguseid seiklusi jõudsid New Yorgist ja Wilmingtonist kohalesõitnud k! liikmed järgmisel päeval vil! Mandre korterisse, kus hoogus pidu edasi kestis. Improviseeriti ka orkester, koosseisus vil! Mandre (klaver), reb! Saimre (klaver), confr! Lõoke (kastrulikaaned) ja confr! Kiiss (kastrul). Juba väsima hakkavatele pidulistele jõudis värsket täiendust b!vil! Maripuu näol, mille üle oli ka seepärast hea meel, et nüüd olid seega kõik Baltimores elunevad rotalused NY ja Wilmingtoni meeste poolt ihusilmaga ära nähtud! Ei saa mainimata jätta, et külastati ka vil! Pedakut, vil! Sööt'i ning vil! Maripuud.

18. mail peeti Balti Majas E!K!K! ja K!K!K!. Kohal 18 rotalust. Arutati eelseisva kommersi probleeme. Kuna leiti, et distsipliin kipub jällegi lonkama, siis määrati konvendi kassa täiendamiseks ja tegevliikmetele korra meeldetuletamiseks, et iga tegevliige, kes ilma deklita koosolekule ilmub, tasub $ 1.00 trahvi. Samuti toonitati, et hilinemise ja põhjuseta puudumise trahve tuleb jällegi sisse nõudma hakata, milline kohustus praesidiumil soiku oli jäänud.

25. mai läks ajaloolise sündmusena kalendrisse, kuna sel päeval otsustas koondus endale lõpu peale teha ja vastavalt juba eelmise aasta lõpus vastuvõetud otsusele likvideeruda. Samas valiti ka juba uus USA vilistlaskogu juhatus, koosseisus: esimees - vil! Heikki Leesment, abiesimees ja laekur - vil! Sulev Kelder, kirjatoimetaja - vil! Victor Kõressaar. Kõik võlad otsustati kustutada konvendi kasuks.

8. juunil kogunesid 4 vil!, 16 t!!! ja 9 !!!!-reb! Balti Majja, et osa võtta referaattunnist, E!K!K!'st ja kommersipäeva vastuvõtmisest. Refereeris !!!! Hans Horn doktorikraadi omandamise tingimustest USA ülikoolide juures. E!K!K! otsustas värvid anda neljale - kelledest pikemalt allpool.

Kevadkommerss peeti 9. juunil Eesti Majas. Kõnelesid Rot!x confr! Ubakivi, vil! Leesment (kõne isamaale), confr! Keder (kõne vilistlastele), confr! Pals (kõne lahkunute ja langenute mälestusele'

NY k! värsked värvikandjad ja rebased 1956 a. kevadkommersil. Vas. paremale. Istuvad: confr!confr! Aavo Soobert, Arved Laev, Hellar Grabbi (abiolderman), vil! Elmar Kuusler (old!), confr!confr! Eino Kooba, Hans Horn. Seisavad: reb!reb! Udo Vaher, Väino Ader, Heino Ainso, Jüri Tint, Tõnis Kelder, Andres Männik.

ning old! vil! Kuusler. Hoogsast kommersist võtsid osa 39 rotalust, kelledele lisandusid sellele järgneval söökide-jookidega kaetud laua taga "istumisel" 6 külalist-kaasvõitlejat.

Jaanipäeval võttis konvendi käsipallimeeskond osa võistlustest Lakewoodis. Kuna raske on kord omandatud traditsioonidest loobuda, siis tuli ka seekord kaotused vastu võtta. Võrkpallis kaotati 2:1 College Pointi meeskonnale ja 2:0 Lakewoodile, ning korvpallis 49:39 Lakewoodile. Oma parima Rotalia värve kaitstes tegid vil! Laupa, confr!confr! Horn, Soobert, R. Grabbi, H. Grabbi, 1!1! Parma ja reb! Saimre.

Uued tegevliikmed.

confr! dr. Hans Horn, sündinud Nõmmel 10. veebr., 1926 Eduard Horni pojana. Keskkoolihariduse omandanud Tallinna Reaalkoolis, mille lõpetas 1943. Selle järele siirdus Soome, kus JR 200 koosseisus tegi kaasa võitlused Karjala rindel. Tuli "soomepoiste" grupiga tagasi Eestisse, kust rinde kokkuvarisemisel taandus Rootsi. Alustas õpinguid Uppsala ülikoolis 1946, jätkates neid Stockholmi Tehnilises Instituudis, mille keemiateaduskonna lõpetas 1949. Tulles USA'sse a. 1950 jätkas ta edasiõppimist Northwestern University's. Sai stipendiumi USA Aatomienergia Komisjonilt ja töötas õppejõuna ülikooli juures, omandades doktori kraadi keemias, erialaga elektriline keemia. Avaldanud uurimusi-artikleid USA teaduslikkudes ajakirjades. Praegu töötab Du Pont Co juures Wilmingtonis.

Korp! Rotaliasse astus lihtliikmena Stockholmis, detsember 1949. Akadeemiliseks isaks on vil! Kristjan Joost. Tegevliikmeks vastu võetud 8. juunil, 1956.

confr! dr. Eino Kooba, sündinud 23. aug. 1926 Tallinnas, Jaan Kooba pojana. Keskkoolihariduse omandas Jakob Vestholmi gümnaasiumis, mille lõpetas 1944. Alustas arstiteaduse õpinguid Müncheni ülikoolis Saksamaal 1946, jätkates neid Mainzi ülikooli juures kuni 1949, millal siirdus USA'sse. 1951 läks Shveitsi, kus jätkas arstiteaduse õpinguid Zürichi ülikoolis, lõpetades a. 1955 dr. med. kraadiga. Tulles tagasi USA'sse tegi läbi internshipi Knickerbockeri Hospitali juures New Yorgis ja alates k. a. juunikuust nimetati sisehaiguste osakonna juhatajaks Portchester United Hospital'i, Westchester County's, N. Y.

Korp! Rotalia rebaseks võeti vastu augustis 1952, New Yorgis. Akadeemiline isa on vil! Osvald Laurits. Tegevliikmeks võeti vastu 8. juunil 1956.

confr! Aavo Soobert, sündinud 3. juunil 1930 Tartus, Albert Sooberti pojana. Keskkoolihariduse omandas Augsburgi Eesti Gümnaasiumis Saksamaal, mille lõpetas 1949. USA'sse siirdus a. 1950. Ülikooliõpinguid alustas 1953 University of Delaware's, masinaehituse (Mechanical engineering) alal. 1955 siirdus Drexel University'sse, mille õhtukursustel käib praegu, ühtlasi töötades

National Vulcanized Fiber Co. juures (Wilmingtonis) standard-engineer'ina.

Korp! Rotalia rebaseks vastu võetud New Yorgis nov. 1954. Akadeemiline isa on confr! Johannes Kaup. Tegevliikmeks vastu võetud 8. juunil, 1956.

confr! Arved Laev, sündinud 20. jaanuaril 1926 Kundas, Karl Laev'a pojana. Keskkoolihariduse omandas Riiklikus Inglise Kolledzhis ja Jakob Vestholmi gümnaasiumis, lõpetades viimase 1944. Ülikooliõpinguid alustas Bonni ülikoolis Saksamaal a. 1946, kus õppis filosoofiat ja inglise filoloogiat kuni 1950, millal siirdus USA'sse. Jätkas õpinguid Columbia ülikoolis 1954, kus valmistab end ette doktorikraadile etnoloogias ja germaani filoloogias.

Korp! Rotaliasse vastu võetud lihtliikmena New Yorgis juunis, 1955. Akadeemiliseks isaks on vil! Vikto Kõressaar. Tegevliikmeks vastu võetud 8. juunil 1956.

KORP! ROTALIA VABAS MAAILMAS VIIBIVATE LIIKMETE NIMEKIRI, seisuga 1. juuli 1956.

Austraalia

vilistlased:

1) Vil! JAASON, Viktor - 2 The Avenue, Newport, N.S.W.
2) " KALPUS, Richard J. - 33 Parsley Rd., Vaucluse, N.S.W.
3) " KARLOV, Oskar - 7 Melville St., Ryde, N.S.W.
4) " LEPP, Augustin - 107 The Strand, Bedford Park, Perth, W.A.
5) " PÕDER, Walter R. - 29 Alma Rd., Padstow, N.S.W.
6) " SISKA, Voldemar - 51 Park T-ce, Hillside, S.A.
7) " TAMMELO, Ilmar - 91 Berry St., North Sydney, N.S.W.
8) " TIIDEMANN, Gustav - 41 Thomas St., Forbes, S.A.
9) " UUSNA, Sergei - 94 Rawlins St., Glendalough, Luderville, W.A.

tegevliikmed:

1) Confr! ARAK, Jüri - 25 Fairbairn Rd., Toorak, Vic.
2) " JOHANSON, Hans - 8 Godfrey St., Penhurst, N.S.W.
3) " KLEMMER, Georg - 151 Quarry Rd., Ryde, N.S.W.
4) " KLETTENBERG, Lembit - Post Office, Heathcote, N.S.W.
5) " ORAV, Louis - 4 Smith St., Parramatta, N.S.W.
6) " RAIMET, Enn - 30 Grizier Ave., Daw Park, S.A.
7) " REILJAN, Fromhold - Purches St., Vermont, Vic.
8) " RÜKKEL, Helmut - 35 Victoria Rd., Malvern, Vic.
9) " TÜNDER, Johannes - 13 Chaston St., Wagga, N.S.W.
10) " ÜKSKÜLL, Kirill - 25 Bynya Rd., Palm Beach, N.S.W.

rebased:

1) reb! JUURIK, Georg - 10 River Dale Ave., Marrickville, N.S.W.
2) " KARLOV, Georg - 24 Warf Rd., Gladesville, N.S.W.

Kanada

vilistlased:

1) Vill AHMAN, Arnold
92 Fennel Ave. E. Hamilton, Ont.

2) " ALT, Kuno MA-8033
63 Walmsley Blvd. Toronto, Ont.

3) " BACH, Mihkel
152 Bloor St. W. Toronto, Ont.

4) " ERLEMAN, Viktor
3007 St. Catharine St. W. Montreal, Que.

5) " HAABNIIT, August WA3-3643
424 Davenport Rd. Toronto, Ont.

6) " HABICHT, Hans
1833 St. Germine Blvd. Ville St. Laurent, P.Q.

7) " HANSEN, Juhan
Kensal Park P.O., Ont.

8) " HANSEN, Jüri
811 Elias St. London, Ont.

9) " JASKA, Elmar
261 Fifth Ave. Ottawa, Ont.

10) " JOASAARE, Eerik GE-9586
25 Ravina Cresc. Toronto, Ont.

11) " JOASAARE, Mart HA-7129
221 Victor Ave. Toronto, Ont.

12) " JOMM, Aleksander RE3-1678
3785 Dupuis Ave. Apt. 16, Montreal 129

13) " JÄNES, Lembit
Fishery Products Ltd. Trespassey, NFDL

14) " JÜRIMA, Ülo RO-71371
30 Rannymede Garden

15) " KARU, Heinrich
50 Duke St. London, Ont.

16) " KASAK, Arnold DE-8845
4816 Wilson Ave. Montreal, P.Q.

17) " KIVESTU, Juhan DE-0685
588 Westluke Ave. Montreal 129

18) " KRABI, Feliks LE5-6173
513 Christie St. Toronto, Ont.

19) " KUKKUR, Hendrik OX4-1358
2368 Queen St. E. Apt. 19, Toronto

20) " KULGMA, Artur OX9-0757
2368 Queen St. E. Toronto

21) " KURIS, Eino OX4-4278
81 Glenmount Pk. Rd. Toronto

22) " KUUTMAA, Eduard MA-0228
43 Duggan Ave. Toronto

23) Vill KÄBIN, Abel — Victor 5-4147
Wilton Farm, Oakville, Ont.

24) " LAANSOO, Feliks — RE3-6889
2727 Maplewood Ave. Montreal

25) " LEPIK, Osvald — RO2-7025
328 Beresford Ave. Toronto

26) " LEETE, Taimo — PO69156
310 9-th Ave. Ville La Salle. Montreal

27) " LEPSON, Albert
67 Gary Ave. Hamilton, Ont.

28) " LIIDEMAN, Georg — CL1-9222
34 35-th St. New-Toronto, Ont.

29) " LÄTE, Juhan — BE3-2545
60 Beaverbrook Ave. Toronto

30) " MALDRE, Elmar — HA-7231
28 Fairview Blvd. Toronto

31) " MANDEL, Harald — OX9-1628
42 Columbine Ave. Toronto

32) " MÄGI, Raimond — RO9-2374
87 Pacific Ave. Toronto

33) " MÜÜRSOO, Jüri — WE-0439
1817 Dorchester St. W. Montreal

34) " NÕMM, Oskar — WA-3666
4525 Trenholme Ave. Montreal

35) " OJAMAA, Ülo
Q.N.S. & Labrador Rly Co. Seven Island. Que.

36) " PALOOTS, Gustav
R.R. nr. 2 Delhi, Ont.

37) " PALS, Ilmar

38) " RAITARE, Lembit
Roxboro, P.Q.

39) " RAUD, Jaan
Int. Prov. Pipe Line Co. 10049 Jasper Ave. Edmonton, Alta.

40) " RIGA, Heino — LE4-2812
99 Ellsworth Ave. Toronto

41) " RISTMÄE, Oskar — BA5-4956
225 Polyntz Ave. Toronto

42) " ROMMAN, Aimar
Vancouver

43) " SUURSÖÖT, Helmut — WA1-5563
47 Elm Ave. Toronto

44) " TARENDI, Alon — HU8-5067
482o Borden Ave. Apt. 20 Montreal

45) Vill THOEN, Erik CL9-1532
33 Gair Dr. Etobicoke, Ont.
46) " TERASMÄE, Enn
475 Waterloo Ave. Quelph, Ont.
47) " TERASMÄE, Jaan
1292 Gilborn Ave. Ottawa, Ont.
48) " TIMMAS, Osvald RE-0326
176 Marlee Ave. Toronto
49) " TOIGER, Endel
Murillo, Ont.
50) " TOMINGAS, Fred RO9-2647
76 Gotic Ave. Toronto
51) " TÕIGAST, Helmuth RU1-1429
176 Fairholme Ave. Toronto
52) " TÕRMAKÜLA, Johannes WA3-3643
424 Davenport Rd. Toronto
53) " VAHER, Arved RO7-4104
75 Cayuga Ave. Toronto
54) " VALLNER, Johannes
182 Biggins Ave. Sault Ste Marie, Ont.
55) " URVANDI, Paul EL-9450
4865 Cumberland Ave. Montreal

tegevliikmed:

1) AUKSMANN, Boris RE-11823
3265 Goyer St. Apt. 16 Montreal
2) EVERT, Felix 527 Logan Ave. Toronto HA-9902
3) KARUKS, Ergo 35 Burgess Ave. Toronto OX4-7982
4) KIILASPEA, Enn CL9-2113
104 George Str. Mimico, Ont.
5) KIVI, Arnold 655 Soudan Ave Toronto HU8-5939
6)KIVISTIK, Olev OX1-7405
140 Kingston Rd. Apt. 308, Toronto
7) KOOP, Felix LE4-6462
345 Westmount Ave. Apt. 308. Toronto
8) LAMAN, Artur 22 Willard DGNS. Toronto RO6-4996
9) LUKSEP, Ülo 631 Merton St. Toronto MO-4703
10) LUNIN Paul RI7-3098
1400 Quimet. Apt. 12 Ville St. Laurent, Que.
11) MÄGI, Rein 44 Dunfield Ave. Toronto MO-8918
12) MAIMETS, Lembit 3 Heaterdale Rd. Apt. 208 CL5-0954
13) PETERS, Ago 84 Cavendish St. London, Ont.
14) SAAR, Ylo 110 Uno Dr. Toronto CL-96244
15) SANDSTRÖM, Helmut 6 Normandy Blvd. Toronto OX1-7025
16) SEPP, Raul 1 Wiley Ave. Toronto HA-5748
17) SOOSAAR, Jaan 55 Keele St. Toronto RO2-0459

18) TERASMÄE, Ilmar
19) ÕUNPUU, Ernst 65 Keele St. Toronto RO7-6657

lihtliikmed ja rebased:
1) ARRO, Endel CL-1946
14 Weredale Pk. c/o Lahe. Montreal
2) JAASON, Ülo 251 Glendonwynne Rd. Toronto RO2-2616
3)KAUNISMAA, Sulev 18 Elm Ave. Toronto WA3-9538
4) KRAAV, Jüri 53 Shannon Ave. Toronto LE2-1264
5) LOIT, Valdu 128 Elmer Ave. Toronto OX9-9417
6) PAHAPILL, Forselius 226 Scott Rd. Toronto RO9-2349
7) SARNA, Ülo 759 Birchmount Rd. Toronto
8) SUURMANN, Sigismund 596 Huron St. Toronto WA1-0346

Rootsi
vilistlased:
1) AASA, Karl Ö. Spannmålsgatan 2 A/IV, Göteborg C
2) ADILA, Jüri Dr. Sydovsgatan 10, Göteborg C
3) ADILA, Hans Narvavägen 22, Jönköping
4) ARRO, Henno Sänkhagsvägen 5 B, Sollentuna
5) JALAKAS, Paul Sanatoriegatan 19, Ulricehamn
6) JAMS, Mihkel Box 819, Upplands-Väsby
7) JOOST, Kristjan Björksundslingen 2 II, Bandhagen
8) JUSTSUK, Eugen Trollesundv. 155, B[illegible]hagen
9) JÜRIS, Martin Lindköpingsvägen 9 II, Johanneshov
10) KALMET, Alfred St. Södergatan 59 IV, Lund
11) DANIEL, Aleksander Södergatan 15, Eslöv
12) KARUPÄÄ, Leo Brunnsgatan 18 nb, Stockholm
13) KELLER, Artur Tallbacken 2, Rotebro
14) KINT, Tõnis Ymsenvägen 8 V, Johanneshov
15) KLAUREN, Vambola Karlagatan 36, c/o Ekbolm, Karlstad
16) KONDRADSON, Theodor G:la Rådsstugagatan 9, Norrköping
17) KOOL Karl Vinstvägen 1 I, Hägersten
18) KOORITS, Harry Johnbergsplan 6 III, Stockholm K
19) KÖSTNER, Martin Kopparmyntsgatan 5, Göteborg C
20) LEEMETS, Paul Kocksgatan 20 III, Stockholm Sö
21) LINDMA, Karl Stramaljvägen 20 I, Bromma
22) LINDORG, Neeme Värmlandsgatan 5 III, Karlstad
23) LUHT, Mihkel Högalidsgatan 32 C IV, Stockholm
24) LUIK, Herman Hagmarksvägen 21, Umeå
25) MALM, Priit Villa Klint, Lerum
26) MILLES, Jüri Hjalmar Selandersg 2 C, Göteborg
27) MÄGI, Arved Kungsholmsstrand 173 III, Stockholm K
28) MÖLDER, Karl Hantlangaregatan 2 B, Göteborg S
29) ONNO, Aleksander Skolvägen 20 B II, Lindigö
30) OTS, August Götaforsvägen 32 I, Stureby

31) PAJUSTE, Eduard Myrmarksvägen 17, Stuvsta
32) PALS, Aleksander Dellensvägen 25 I, Johanneshov
33) PETS, Alfred Holgertorp, Dyltabruk
34) PLIKK, Herman Box 805, Övertorneå
35) SARETOK, Vitold Västanvindsgatan 12 B II, Göteborg
36) SOTTER, Kalju Brändströmsgatan 10 B, Gävle
37) TAGEPERA, Harald Valhallavägen 50 IV, Stockholm Va
38) TAMMISOO, Oskar Hasselquistvägen 27, Johanneshov
39) TIITUS, Bernhard Manhemsgatan 1 nb, Hägersten
40) TOOMES, Aadu Astrakanvägen 9, Lund
41) TOOMES, Juhan Bolmensvägen 1 nb. Johanneshov
42) TRUUSÖÖT, Ants Förskottsvägen 15 I, Hägersten
43) TRUUSÖÖT, Mihkel Förskottsvägen 15 I, Hägersten
44) ULUOTS, Jüri-Erik St. Eriksgatan 81 IV, Stockholm Va
45) VATSEL, Armand Stövelvägen 16 II, Hägersten
46) VELITAR Jakob Box 28, Fjälkinge
47) VENTSEL, Alfred Köpmansgatan 7 III, Sundbyberg
48) VILVAL, Ernst Stramaljvägen 17 II, Bromma

tegevliikmed:

1) AHMAN, Heino Lokföraregatan 7 B/II, Lund
2) ANDREKSON, Avo Åbäcksgatan 3, Mölndal
3) AVARA, Enn Sirapsvägen 20, Enskede
4) BERGGREN, Gunnar Rådmansgatan 8, Stockholm
5) EISTRAT, Artur Sirapsvägen 20 I, Enskede
6) END, Arvo Huddingevägen 353, Älvsjö
7) ENNOK, Toivo Tredje Länggatan 36, Göteborg
8) GORBATSCHEV, Roland Egilsgatan 17 A, Uppsala
9) HANSSON, Sven Glasmälarvägen 5, Enskede
10) HELMVEE, Eugen Vasalunden 3 B, Ludvika
11) HIIS, Gunnar Årstagatan 15, Uppsala
12) JÄRV, Evald Finnbergsvägen 52 II, Stockholm
13) KAHO, Arnold Kolsvagatan 2 A, Köping
14) KAIN, Vambola Hagevägen 23, Sävedalen
15) KARTUS, Einar Ullängergatan 5 IX, Stockholm-Vällingby
16) KINT, Oole Svedenbergsgatan 32 B I, Uppsala
17) KRUUS, Karl Egilsgatan 17 A, Uppsala
18) KULDASSAAR, Väino Von Utfallsgatan G-25, Göteborg
19) KUROL, Martin Planteringsvägen 46 B, Ängelholm
20) KUULEP, Otto Baazgatan 36, Mölndal
21) KÄRSTEN, August Inteckningsvägen 14 nb, Hägersten
22) LEPIK, Martin Åsvägen 5 nb, Solna
23) LÜLL, Kalju Finn Malmgrensv 46, Johanneshov
24) MÄSAK, Hjalmar Baazgatan 36, Mölndal
25) NUUDI, Hillar Västanvindsgatan 12 B, Göteborg
26) PAAS, Rene Kubbegatan 27-II, Sköndal, Enskede 8

27) RAIEND, Ülo Prästgärdsg. 3 A, Uppsala
28) RAVA, Gustav Essingesträket 9-III, Stockholm K
29) REINSON, Otto Västergatan 7 A IV, Göteborg
30) RÄMMAL, Kaljula, Lagerbringsvägen 2 A, Lund
31) TAAR, Oskar Stenlid, Stenkullen
32) TEDRO, Richard Förvaltargatan 3, Sundbyberg
33) TEDRO, Sven Södra Vägen 74, Göteborg
34) TEÄR, Jaan Grönegatan 19 A, Lund
35) TREUFELD, Ain Gesällgatan 9, Västerås
36) UIBOPUU, Hans Box 1258, Grythyttan
37) VASUR, Endel Spelviksvägen 18, Älvsjö
38) VIKMAN, Sven Dalhemsgatan 11, Mölndal
39) ÄRO, Enn Västergatan 7 A IV, Göteborg

rebased:
1) MALM, Priit Villa Klint, Lerum
2) PUNA, Erich Arv. Lindmansg. 10 A Göteborg
3) RIINER, Ülo

U.S.A.
vilistlased:
1) AASMAA, Ilmar 74 N. Fullerton Ave. Montclair, NJ
2) ADAMS, Ralph JAmaica 6-3905
71-12 163 St. Flushing, L.I., N.Y.
3) ADOV, Hans 90-05 63 St., Rego Park, L.I., N.Y.
4) ALLIK, Villibald LU 5-3734
576 Timpson Pl., New York 55, N.Y.
5) ALVER, Eugen Dr. WAntagh 2-2873M
3241 Harvest Rd., Wantagh L.I., N.Y.
6) HINNO, Jüri Dr. RI 9-7432
15 W. 96 St. New York 25, N.Y.
7) HÕLPUS, Ilo GE 8-1468
773 44th St Apt. 4A, Brooklyn 20, N.Y.
8) HÄRM, Gustav
6148 Auckland Ave., N. Hollywood, Calif.
9) ISE, Rudolf 2009 Hillenwood Rd. Baltimore 14, Md.
10) KALD, Lembit
716 Penfield St. Apt. 2A, New York 70, N.Y.
11) KLAUS, Rein 763 East Ave. Schenectady, N.Y.
12) KUUSKVERE, Gustav Kilmar 5-4356
10 Hawthorne Dr. New Brunswick, N.J.
13) KUUSLER, Elmar WO 2-9422
90 Cortlandt St. New York, N.Y.
14) KÕLVIK, Paul WA 8-4076
735 W. 172 St. New York 32, N.Y.
15) KÕPP, Peeter Dr. 535 W. Belden Ave. Chicago 14, Ill.

16) KÕPP, Aleksander
511 N. Leamington, Chicago 44, Ill.
17) KÕRESSAAR, Victor Dr. LO 7-9181
15 Sickles St. New York 34, N.Y.
18) KÄBIN, Ilo Dr. 220 W. Hawthorn, San Diego, Calif.
19) LAANTEE, Karl Bland Lutheran Parish. Ceres, Va.
20) LAMPSON, Eduard 242 Denton Ave. Lynbrook, LI, NY
21) LAUPA, Harald
165 Jefferson St., Franklin Twp, New Brunswick, NJ
22) LAURITS, Osvald UL 4-5146
5115 8th Ave. Brooklyn 20, N.Y.
23) LEESMENT, Heiki CY 3-3043
946 Anderson Ave., Bronx 52, N.Y.
24) LEETARU, Edmund Dr. LO 9-6369
27 Sickles St, New York 34, N.Y.
25) LEMMING, Eduard TEaneck 6-7713
147 Cane St., Teaneck, N.J.
26) LEINJÄRV, Aleksander CL 4-4526
6228 Ridgeview Ave. Baltimore 6, Md.
27) LIIBAND, Johannes GL 4-7509
9 Viking Rd. Glenwood Landing, L.I., N.Y.
28) LUTTER, Ott 2265 Zephyr St. Denver 15, Colo.
29) LÄTE, Eduard R.1., Sturgis, Mich.
30) MANDRE, Jüri 2426 Linden Ave. Baltimore, Md.
31) METS, Eduard OL 7-7453
141-19 A 78 Rd., Kew Garden Hills, L.I., N.Y.
32) MÄGI, Paul SE 3-4143
2355 Morris Ave. Apt. 4C, New York 57, N.Y.
33) MÄGI, Ragnar ST 2-0451
55 Linden St. Apt. 2, Allston 34, Mass.
34) OJAMAA, Voldemar 1206 State Rd. Seabrook, N.J.
35) PAJUR, Juhan UL 4-9070
11-51 51st St. Brooklyn 19, N.Y.
36) PEDAK, Johannes 2250 Linden Ave. Baltimore 17, Md.
37) PERANDI, Adolf Dr. UL 2-2055
130 Duffield St. Brooklyn, N.Y.
38) PITEA, Haarand TR9-7943
529 E. 87 St. New York 28, N.Y.
39) PRIKS, Erich OR 5-0825
22 E. 17 St. Room 414, New York 3, N.Y.
40) RAIDAL, Aleksander JAckson 8-8930
51 Madison St. East Hartford, Conn.
41) RAIDAL, Viktor PY 8-2610
166 Hamilton Ave., Massapequa, N.Y.
42) REBASSOO, Herbert 612 W. Broadway, Decorah, Iowa
43) SIREL, August
9 Overpeck Ave., Ridgefield Park, N.J.

44) SÖÖT, Ferdinand 6311 Pioneer Dr. Baltimore 14, Md.
45) TAAGEN, Johannes P. O. Box 83, Rockfield, Wisc.
46) TEDER, Richard Dr. 1504 S. Harvey Ave. Berwyn, Ill.
47) TIIVEL, Jaan CY 3-2014
1320 Webster Ave. New York 56, N. Y.
48) TIRU, August
1327 E. 52 St. 3rd Floor, Chicago 15, Ill.
49) TOMINGAS, William ST 9-5556
327 Sterling Pl., Brooklyn 17, N. Y.
50) URIKO, Maximilian DE 5-8494
64-14 48 Ave. Woodside, L. I., N. Y.
51) URITAM, Richard BU 8-6572
531 E. 81 St. New York 28, N. Y.
52) VIILUP, Nikolai 25 Locust Pl., Copiague, L. I., N. Y.
53) VOORE, Nikolai 1415 Second St., Seabrook, N.J.

tegevliikmed:

1) ADAMSON, Jüri RA 1-0858
20-74 26 St. Astoria, L. I., N. Y.
2) ALTOK, Arnold 3506 Bovelton Ave. Philadelphia, Pa.
3) AMBROS, Heino UN 4-6553
c/o Mrs. E. T. Mogilat, 949 West End Ave. N. Y. 25
4) GRABBI, Hellar RA 8-1886
20-57 20 St. Long Island City 5, N. Y.
5) GRABBI, Rein RE 4-4438
413 E. 84 St. New York 28, N. Y.
6) EBROK, Vello CRestview 7-1560
130 Springfield Ave., Summit, N. J.
7) HIMMA, Einar Dr. TA 9-7258
1640 W. Adams St. Apt. 312, Chicago 12, Ill.
8) HORN, Hans Dr.
Du Pont Co, Elastomers Lab, Chestnut Run, Wilmington, Del.
9) JALAJAS, Arvo 56-B Baker Village, Columbus, Ga.
10) JURS, Artur, Capt. AO2261439, 7330 USAF Hosp., APO 208, c/o PM NY
11) KAERAMAA, Artur 1907 Olive St., Des Moines, Iowa
12) KAUP, Johannes 1208 W. 8th St. Wilmington, Del.
13) KEDER, Virko MUrdock 6-6497
2160 Balmoral Ave., Union, N. J.
14) KIISS, Aksel CRestview 7-1560
130 Springfield Ave. Summit, N. J.
15) KAPSI, Egon TO 2-5259
706 Riverside Dr., New York 31, N. Y.
16) KARELL, Enn
7805 Franklin Blvd., Cleveland 2, Ohio.

17) KOOBA, Eino Dr. United Hospital, Portchester, N.Y.
18) KOSENKRANIUS, Lembit
Graduate House of M.I.T., Cambridge 39, Mass.
19) KUKK, Jaak
1865 Euclid Ave. Berkeley 9, Calif.
20) KUUSKVERE, Jaan Kilmer 5-4356
10 Hawthorne Dr. New Brunswick, N.J.
21) KÄPA, Kalju OR 1-7420
37 E. 6 St. Clifton, N.J.
22) KYNNAP, Boris McClave, Col.
23) LAAN, Bruno 1289 W. 22 St. Los Angeles 7, Calif.
24) LAEV, Arved
706 Riverside Dr., Apt. 3C, New York 31, N.Y.
25) LEHTMÄE, Aksel DI 3-7761
108 Paulison Ave. Ridgefield Park, N.J.
26) LINK, Felix LY 6-2460
319 E. 73 St. Apt. 16, New York, N.Y.
27) LUTTER, Gusten 132 Bayard Dr., Claymont, Del.
28) LÕOKE, Arvo US 52396604, 9301 TU ORD Hq Det., Box 85, Aberdeen Prov. Ground, Md.
29) MARIPUU, Sergei 3318 Clifmont Ave. Baltimore 13, Md
30) MILLERT, Olaf Rev.
31) MÄGIS, Olaf Westby, Mont.
32) PAADRE, Koit TO 7-4871
15 Sickles St., New York 40, N.Y.
33) PALS, Raimond CH 1-1891
328 E. Westfield Ave. Roselle Park, N.J.
34) PERANDI, Aado UL 2-2055
130 Duffield St., Brooklyn, N.Y.
35) PUSKAR, Viktor, Pfc. US 51326423, Co H, 34 Inf. Reg. APO 24, c/o PM San Francisco, Calif.
36)REHE, Aleksander P.O. 251, Hope Well, Va.
37) ROOMANN, Hugo Princeton 1-5517W
8 Dickinson St. Princeton, N.J.
38) SALMRE, William
1875 Coney Island Ave., Brooklyn 20, N.Y.
39) SAVISAAR, Atso CRestview 3-7871
443 Springfield Ave., Summit, N.J.
40) SEITAM, Arnold Dr. 7501 Cermak Rd. Berwyn, Ill.
41) SOOBERT, Avo 2210 Jessup St., Wilmington, Del.
42) SOOTARU, Armas
43) SORK, Henno SA 491-82-17, US Naval Radio Stat., Annapolis, Md.
44) TAMMARU, Henn DO 3-0464
5411 S. Ellis, Chicago, Ill.
45) TIEF, Jaan Georgia Tech, P.O. Box 3837, Atlanta, Ga.

46) TAMM, Felix 134 Jefferson St. Passiac, N.J.
47) TOMUSK, August Dr. 1948 West Van Buren, Chicago, Ill.
48) TOOMES, Tarvo Georgia Tech., P.O.Box 3837, Atlanta, Ga.
49) UBAKIVI, Roman SP 7-4314
82 Irving Place, 5C, New York 3, N.Y.
50) VILLOTA, Kalju HI 6-8689
4403 76 St. Elmhurst, L.I., N.Y.
51) ÖÖPIK, TÕNIS PY 8-7032
574 Central Ave., Massapequa, L.I., N.Y.

lihtliikmed - rebased:
1) reb! ADER, Väino ST 2-1486
334 S. 5 St. Brooklyn 11, N.Y.
2) reb! AINSO, Heino WA 6-9823
601 W. 141 St. Apt. 32, New York 31, N.Y.
3) lll! BLUMFELD, Valfried Indiana Tech., Fort Wayne, Ind.
4) reb! ISE, Rein 2009 Hillenwood Rd., Baltimore, Md.
5) reb! KALLASTE, Arno 410 E. 156 St. Bronx 56, N.Y.
6) reb! KAPSI, Uve US 55525035, Hq & Sv Co., 709 Tk. Bn., APO 39, N.Y., N.Y.
7) lll! KASK, Uno 204 W. Hill St., Eureka, Ill.
8) reb! KELDER, Tõnis AT 9-2017
1666 2nd Ave. New York 28, N.Y.
9) reb! KILGAST, Helmut George St. & North Ave., Melrose, Ill.
10) reb! MÄNNIK, Andres 202 W. 107 St. Apt. 3E, New York 25
11) lll! OTS, Uno Fairfield Hall 103, Univ. of Conn. Storrs, Conn
12) lll! PARMA, Nils
c/o Lillinurm, 1230 Spofford Ave., Bronx 59, N.Y.
13) lll! RAUDSEP, Hans Indiana Tech., Fort Wayne, Ind.
14) reb! RUUGE, Paul 37-39 97 St. Corona 68, L.I.C., N.Y.
15) reb! SAIMRE, Jüri 2212 Washington St., Wilmington, Del.
16) reb! TINT, Jüri LU 7-1645
227 E. 178 St. Apt. 5D, New York 57, N.Y.
17) reb! TOOMES, Juhan Georgia Tech, PO Box 3837, Atlanta, Ga.
18) reb! VAHER, Udo 2028 Lexington Ave. Apt. 4, New York 35
19) reb! VAINU, Ako A/3C AF 12490274, CMR 3, Box 1445, Keesler AFB, Miss.
20) reb! URIKO, Ado RA 12473102, Hq Co, 87 Inf. Reg. 10 Inf. Div. APO 162, PM N.Y.

Mujal maades
1) vil! ARUJA, Endel Dr. 43 Woodwaye, Oxhey, Watford, Herts. England
2) vil! LOSSMAN, Artur Dr. 1 Connaught Sq. London W 2, England
3) vil! PAAS, Karl 75 Bury St., Radcliffe, nr. Manchester England

4) vil! KORNEV, Nikolai Langemarck Str. 58, Augsburg, Germany
5) vil! PAAVEL, Vladimir Dr. Stahlstrasse 41, Neuss/Rhein 21 A Germany
6) confr! KISS, August Kaiserslautern, Postfach 8503, Germany
7) confr! MATHIESEN, Edgar Ludvigsfeld, Rubinstr. 19/I, München Germany
8) confr! SIKK, August Moselstrasse 36, Mannheim, Germany
9) vil! ÖÖPIK, Oskar Post Boks 15, Asker St., Oslo, Norway
10) vil! PENSALA, Väino Lauttasaari, Lielehdetutie 2 A 12, Finland
11) TREUBERG, Gerhard Argentina
12) JAAGO, Erich Argentina
13) VEEM, Hugo Nueve de Julio 710, Bernal F.C.V.G.R. Buenos Aires, Argentina
14) VELDEMAA, Aleksander Buenos Aires, Argentina
15) vil! PÕDERSOO, Harry P.O. Box 417, Tanga, Tanganyka, East Africa

LÜHIUUDISEID ROOTSIST.

5. mail peeti Stockholmis kevadkommerss 25 osavõtjaga. Kõne isamaale pidas vil! M. Jüris, kõne vilistlastele confr! E. Kartus, kõne lahkunutele vil! J. Toomes. Tegevliikmeks võeti vastu Sven Hansson.

vil! Jüri Milles pühitses 25. aprillil oma 50. aastapäeva.

vil! Ants Truusööt on läinud aega teenima sõjaväkke.

confr! Sven Hansson viibis juuni alguses Pariisis Kesk- ja Ida-Euroopa Vaba Nooruse kongressil ühena eesti noorte parteilisel alusel saadetud delegaatidest, esindades Põllumeeste Kogude noortesektsiooni.

27. mail korraldas Göteborgi osakond kella-viie-tee.

30. juunil abiellus confr! Sven Vikman neiu Barbro Assarssoniga.

vil! Vitold Saretok on nimetatud korraliseks õppejõuks ehitusmaterjalide alal teede ja vesiehitus osakonnas Göteborgi Chalmersi tehnikaülikooli.

Juuli alguses siirduvad confr!confr! Kuldasaar ja Äro neljanädalasele õppereisule Taani, Saksamaale, Austriasse, Šveitsi ja Itaaliasse. Confr! Sven Tedro läheb praktikale Shotimaale.

LÜHIUUDISEID USA'st.

confr! William Salmre lõpetas New York University Master of Science kraadiga keemias.

confr! Virko Keder lõpetas Purdue ülikooli Master of Science kraadiga elektriinsinerina ja asus tööle Bell Telephone Co. juurde New Jerseys.

confr! Olaf Millert asub sügisel Danforth stipendiaadina Harvardi ülikooli, et valmistada end ette doktori kraadile psühholoogias.

confr! Artur Jurs viibis juunikuul Egiptuses ja tervitab sealt kõiki kaasvendi!

confr! Atso Savisaar abiellus 2. juunil prl. Karin Paimre'ga. Laulatus toimus õp. Hinno poolt NY Pauluse kirikus. Pulmavastuvõtul viibis konvendi esindajana Rot! xxx Heino Ambros, kes ka pruutpaarile vastava kõne pidas.

reb! Ako Vainu on lennuväes ja viibib Mississippis. Enne "kroonusse" minekut kihlus ta prl. Tiiu Pullerits'iga.

reb! Rein Ise lõpetas John Hopkins ülikooli Baltimores Bachelor of Science kraadiga "mechanical engineering" alal ja ühtlasi olles läbi teinud reservohvitseri kursused ülendati reserv-leitnandiks. Augustis siirdub ta ohvitserina sõjaväkke "aega teenima".

vil! Aleksander Raidal on uue uhke maja omanik East Hartfordis, Conn.

Käesolev "Meie Side" nr. 3, 1956 on välja antud New Yorgis. Tegevtoimetaja - confr! Hellar Grabbi.

SISUKORD:

1. Saateks ..... Hellar Grabbi 1

2. Kõne Eestile ..... Ilo Käbin 3

3. Mõned märkused värvidekli kandmise kohta ..... Paul Mägi 7

4. Iseteadvusele! ..... Roman Ubakivi 9

5. Rotalia Austraalias ..... Walter Põder 13

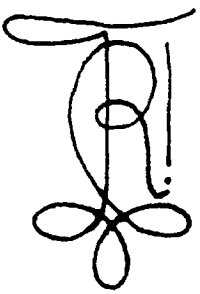
6. Pilk Toronto konventi ..... Feliks Koop 15

7. New Yorgi k! tegevusest 15

8. Korp! Rotalia vabas maailmas viibivate liikmete nimekiri 19
   a. Austraalia 19
   b. Kanada 20
   c. Rootsi 23
   d. U.S.A. 25
   e. Muud maad 29

9. Lühiuudised 30

MEIE SIDE

KORP! ROTALIA AJAKIRI NO. 4
GÖTEBORG 1956

MEIE SIDE

Korporatsioon Rotalia Ajakiri.

No. 4. Göteborg 1956.a.

Meie hõimurahva ungarlaste traagiline võitlus oma rahva ja kogu maailma vabaduse eest peale kaheksat aastat kestnud väljakannatamtut elu kommunistliko võimumeeste ja Nõukogude Vene ülevõimu all on ärratanud kogu maailmas imetlust ja lugupidamist, kaastunnet ja üle maailma ulatuvaid demonstratsioone, millega on ühinenud kõik ühiskonnakihid Ungarile vabaduse nõudmises. 23.oktoobril 1956.a. ühel rahvakogumisel Budapestis esitatud nõudmised suuremale vabadusele kujuneb välja meeleheitlik võitlus, kus üks väike rahvas võitleb peaaegu paljaste kätega määratu sõjalise ülevõimu vastu. Ungarlased teavad, et vabadust saab ainult vere hinnaga.Neid on petetud juba 8 aastat. 10.veebr.1947.a.sõlmiti Ungariga rahuleping,mis lubas rahvale sõna-, mõtte- ja usuvabaduse ning vaba ajakirjanduse.Liitlaste väed pidid maalt lahkuma 90 päeva jooksul. Midagi sellist pole täidetud.Ungari sai ainult 3 päeva vabadust maitsta. Siis murti kavalusega ja äärmise brutaalsusega Vene tankide abil ungarlaste sõjaline vastupanu. Vaatamata, et ungarlasi on vaba maailma poolt reedetud, üksi võitlema jäetud, ei olo siiski nende vaimu suudetud murda.

Ungari rahvas on märter maailma ees. Vangistamislained käivad üle maa ja jällo veerevad küüditamisrongid itta. Ungari vabadusvõitlejate panus on hindamatu, selle tagajärjed kõigi ikestatud rahvaste tuleviku kujunemisel alles raske otte näha. Kindel on aga see, et Ungari mäss on suunanud maailmasündmused uude roopasse. Läänemaailma ko-existentsi poliitika pooldajad on sunnitud olnud oma seisukohti muutma. Itaalia ja Prantsusmaa kommunistide suuroliikmelisest perest astub massiliselt liikmeid välja, nende seas juhtivaid tegelasi, vaba maailm demonstreerib oma hukkamõistu kommunismile massilisto kokkutulekutega ja üleskutsetega. Ka Göteborgis leidsid aset mitmed demonstratsioonid. Göteborgi üliõpilaskonna demonstratsioonil nõudsid rotalused toisto Eesti üliõpilastega Balticumile vabadust.Pagulasrahvaste demonstratsioonil olid esindatud peaaegu kõik Ida-Euroopa ikestatud rahvad. Meie pagulaste kohuseks on peale ainelise abistamise julgelt Nõukogude Vene teguviisid hukka mõista, sest ka raudkardinast tungivad vaba maailma seisukohad läbi ja sunnivad Nõukogude Vene söduroid oma tegude üle järele mõtlema, kuid vaba maailm peab ka kindla vastuse leidma küsimusele, kas rahu ikka veel iga hinna eest.

Avo Andrekson
Rotalus.

MÄRKMEID KORPORATSIOON ROTALIA RAKVERE KOONDISEST.

See oli 1939.a. teisel poolel, kui minu teenistuskäik tegi Rakvere minu elukohaks. Tol ajal olid Rotalia liikmetest Rakveres Ludvig Haus, Karl Lill, Augustin Krooni, Lembit Otti ja August Kolk ning Rakvere lähemas ümbruses Osvald Hindrekus loomaarstina Viru-Nigulas, Harry Varik Väike-Maarjas maatulunduskonsulendina, Johan Sprenk Kundas ametnikuna ja Olev Vitsut Kadrinas.

Vist oktoobris ühel õhtul kogunesime kõik Rakveres tol ajal elavad rotalused Karl Lille korterisse ja seal jaotasime omavahel ka Rakvere Koondise juhatuse ametid ära, Siis olid juba Nõukogude baasid oma varjudega Eestile laskumas ja Lääne-Suurriikide vahel möllas sõda. See kõik mõitis meie meeli ja tähelepanu tol ajal rohkem , kui tegevuskavade väljatöötamine ning kindlaks määramine.

Umbes kuu aega hiljem oli Rakvere Du Nord'i ruumides EKL-i kokkutulek, mida juhatas tol ajal Rakveres presideeriva Fr. Estica Koondise esimees Haldur.

Kahjuks ei olnud pärast seda esimest minuaegset kokkutulekut Rakveres enam mingit ametliku ilmega koosolekut ja seda peamiselt väljaspool asetliedvate sõndmuste tõttu, mis köitsid kõigi tähelepanu ja andsid ainet arutlemiseks ja mõtlemiseks. Puhkes ju varsti Soomes Talvesõda, mida kõik jälgisid hinge kinni pidades kuni selle lõpuni. Siis tuli Saksa invasioon Taani ja Norrasse, siis sissetung Prantsusmaale, mis andis Nõukogudele võimaluse meie maa haaramiseks ja neelamiseks ning see viimane pani meil kõik normaalse seisma ja tarretama. Umbes 1940,a. suvel tuli Rakverre ka Jaan Zimmermann.

Minu sagedamaks külastajaks 1939/1940,a. talvel oli Osvald Hindrekus. Ta käis sagedasti Rakveres Viru Maavalitsuses ametiasjus ja ka muidu näis tal ühel ja teisel juhul olevat põhjust Rakverre tulekuks. Kui ta minu juurest lahkus, ütles ta nii mõnigi kord, et ma ei ütleks teistele, et tema täna jälle siin olnud. Ei mina teadnud, miks ta oma Rakveres käimist ei tahtnud teistele avaldada ega juurelnudki sellle kallal. Kui kui 1940.a. suvel Hindrekus abiollus ja tema abikaasa sai Virumaa Ühispangas tooninud prl. Salu (seda panka juhatas Ludvig Haus), oli asi mulle selge ja mõte teised mehed imestasid, imelik et Hindrekus ajas seda asja nii salaja, et meie keegi varem ei teadnud seda aimata.

Varsti tuli aga Rakvere Koondise meestele kurbi päivi. Kui Saksa-Nõukogude sõda oli juba käimas, läks Augustin Krooni ühel juuli õhtupoolikul Karl Lille poole. Kõlistamise peale tuli talle uksele vastu tol ajal Karl Lille juures olnuv Jaan Zimmermann ja näppu suule asetades ütles lühidalt: "meil on NKVD ja teeb praegu läbiotsimist". Krooni pöördus ümber ja läks tuldud teed tagasi. NKVD mehed viisid Karl Lille ära ja pärast seda pole teda enam keegi praegu vabas maailmas olevatest rotalustest näinud ega midagi temast kuulnud. Läbiotsimisel olid NKVD mehed loidnud maja pööningult ühest kastist Karl Lille surnud äia mõõga, millist viimane oli omanud ja kannud kui kohtupriistav omal ajal ametmõõgana. See mõõk oli asetsenud seal, kust see loiti , juba hulga aastaid ja kellelgi polnud meelde tulnud sellle olemasolu, nagu mulle pärast tähendas Karl Lille abikaasa proua Karin Lill, kes läbiotsimise ja Lille arreteerimise ajal oli lastega Võsul.

Karl Lillo suhtes oleks vaja veel tähendada, et temal oli suur perekond - 6 poega ja üks tütar. Viimane sündis alles 1940.a. sügisel. 1940.a. algul haigestusid lapsed sarlak-difteriiti ja see rask haigus viis lastest hauda 3 poega ja ka viimaseks sündinud tütre. 1944.a. sügisel oli pr. Karin Lill hakanud Eestist põgenema koos Saksa üksusega, kuid kusagil Läti või Leedu piirides olevat see üksus jäärud vene laste kätte ning pr. Karin Lill viidud tagasi Eestisse koos lastega. 1947. või 1948.a. sain ma Rootsist üheltt Rakvere endiselt advokaadilt kirja, millest oli kirjutatud, et Karin Lill olevat surnud. See on üks näiteid kuidas kommunistid hävitasid häid ja olulisi eesti perekondi.

1941.a. sügisel - vist oktoobris - Ludvig Haus helistas mulle mu töökohta, et Osvald Hindrekus olevat surnud Rakvere haiglas kokkupõrke tagajärjel Saksa veoautoga ja tema poolt juhitud mootorratta vahel. Hindrekusel oli omal ka auto, kuid sellelt võtsid temalt bolševikud pärast sõja puhkemist ja andsid talle mootorratta. Järelkuulamisel selgus, et Hindrekus oli surnud haiglas mõõlemärkusele tulemata ja ta laip oli viidud Viru-Nigulasse. Matus toimus pühapäeval. Tollisime siis koha pärja ja tahtsime saada Rotalia värvides linti, kuid seda ei saanud. Tuli leppida hariliku valge lindiga. Sellele trükiti pr. Karin Lille lähkel kaasabil tema trükikojas Rotalia nimel vastav poalkiri. Sõitsime autodega Viru-Nigulasse - 4 rotalust - Haus,Krooni, Spronk ja mina. Enne loinamajast ärasaatmist ristis Viru-Nigula õpetaja Alver isa puusärgi kõrval Hindrekuste hiljuti sündinud tütre. Loinarongi oos kandsime - Krooni ja mina - Rotalia pärja Viru-Nigula kalmistule ja pärja hauale asetamisel ütlesin mu Rotalia nimel lahkunule järelhüüde. Pärast seda - matuse õhtul, Ludvig Haus korraldas lese ja lahkunu tütre tuleviku kindlustust selleega, et teatas, et annab lesele üks ühispanga asjaajaja koha ja Hindrekuse lesk asuski vist Kundasse vastavale kohale. Haus oli määratud Virumaale ühispankade võrku korraldama.

Rakvere rotalustest lahkus pärast sakslaste tulekut Lembit Otti, vist Lüganusele ja Augustin Krooni jaoskonnakohtunikuks Narva. Zimmermann läks kuhugi Lõuna-Eestisse. August Kolk läks 1944.a. kevadel mobiliseerituna kaptenina suastmes rindele ja oli sept.mbril Emajõe ääres 1.Piirikaitse rügemendi adjudandiks ning jäi pärast bolševikkude poolt Emajõe ülatamist nende haardesse ja sellest ajast puuduvad temа kohta igasugused teated.

Ludvig Haus läks olin mr Rakveres koos viimati esmaspäeval, 18.sept.1944.a. Ta lubas minna järgmisel päeval Haljalasse, et siis vaadata,mis edasi saab. Mina kavatsesin oma perekonnaga minna Tallinna. Kuid Tallinna asemel sattusin me sõidumuste paralamatul käigul 21. septembri õhtul Pärnu, kust järgmisel päeval lahkusin Eesti pinnalt

Lisaks nendele kurbadele asjadele tahaks aga hoame lõpe lisada, et jutlemisel Rakvere Koondise parametest asjadest, kinnitasid mulle kõik, et kui Rakvere Koondis korraldas mõne õhtu, või omavahelise koosviibimise, siis olnud selle peamiseks korraldajaks ja läbi - viijatoks ikka ja alati proua dr. Nata Krooni ja Karin Lill. Nendest headest ja teotahtelistest naistest suri dr. Nata Krooni 1942/1943.a. talvel kopsu tuberkuloosi tagajärjel, milleks ta oli saanud juba varem haigetele kopsudele saatusliku tõuke bolševiko esimese okupatsiooni ajal arstina ametikohuste täitmisel ühel öisel väljasõidul saadud külmetamisel ja ta maeti pr.Karin Lillo soovil Rakvere kalmistule tema laste juurde, keda ta varem oli ravinud.

Olev Vitsutit palnud mul juhust oma Rakveres olemise ajal näha. Tema oli pärit üsna Rakvere läh dalt - vist Sõmeru vallast. See oli esimese paari nädala kestel pärast sakslaste Rakverre jõudmist 1941.a. (sakslased jõudsid Rakverre 7.augustil 1941.a.),kui minu juure

Rakvere tuli kaasvilistlane Jaan Raud ja rääkis, et Vitsut on langenud ja maetud Rakvere. Läksime siis koos Rakvere Surnuaiale ja leidsime sealt ka Vitsut`i värske haua surnuaia vahi juhatusel. Käisin pärast seda mõnigi kord surnuaial seda hauda vaatamas.

Sellele järgneval talvel sain Rakveres tuttavaks ka proua Vitsutiga, kes teenis Eesti Rahva Ühisabis, Rakveres. Tema rääkis siis ka lähemalt oma mehe surmast. Nimelt oli tulnud nende s.o, Vitsuti kodutalu õue üks vene politruk pärast nende möödumist midagi küsima. Sel korral oli seal talus olnud ka teisi mehi ja need läinud seest püsse võtma, et politrukki vangistada, või kui ta vastu hakkab, ka teda maha lasta. Vitsut oli jäänud välja politrukiga rääkima et teda nii mõni hetk kinni pidada. Kuid politruk oli taibanud meeste kavatsust, või näinud neid püssidega ja lasknud ütsekohe Vitsut`i pealt ja tapnud tema ning siis lasknund see politruk ka enda maha, või olid püssidega mehed selle maha lasknud, mida praegu ei mäleta enam täpselt.

Vilstlase O.Vitsuti losk oli võrdlemisi nõrga tervisega, - nimelt kopsuhaige ja vist 1943.a. jõuluaegu suri ka tema kopsust varajooksu tagajärjel ja maeti Rakvere surnuaiale oma mehe kõrvale.

Lisan veel, et Rakvere lähedal Vaeküla Põllutöökoolis oli ka confrater Rondiku kodukoht. Tema isa oli selle põllutöökooli juhataja ja bolševikud arreteerisid ta isa pärast sõja puhkemist 1941.a. juulis ning pidasid teda kinni Rakvere NKVD maja õuel olevas väikeses majas, mille nad olid teinud oma arestimajaks. Sellest arestimajast olid bolševikud mõni päev enne sakslasto tulekut ühel öösel confrater Rondiku isa koos teiste vangidega välja viinud ja minuni pole ulatunud mingit teadet nende saatuse kohta.

Confrater Rondik ise käis sakslaste ajal paaril korral minu juures ja 1944.a. võeti tema mobilisatsiooni korras sõjaväkke. Tema sai sõjaväes õnnetut surma nimelt sel teel, et ühel teisel sõduril oli püss ettevaatamata käitumisel lahti läinud ja kogemata tulnud kuul oli tapnud sel momendil magava Rondiku. See kõik juhtus kusagil Petseri lähedal raudtee rongis.

Gustav Kuuskvere
Rot. Vil.

KORPORATSIOON ROTALIA ARHIIVMATERJALIDEST.

Korporatsioon Rotalia ajalootoimkonna liikmena olen püüdnud võimalust piirs registreerida igasugusoid meisse puutuvaid arhiivmaterjale, mis asuvad vabas maailmas. Esmajärjekorras haarab see materjal fotosid, nimekirju, põhi- ja kodukordi, plaane, kavandeid, karrikatuure, ajalehe lõikeid j.n.e. Olen aasta jooksul püüdnud peaaegu kõigi meie liigetega, vähemalt kirjatiel, ühendusse astuda. Kahjatsedes pean konstateerima, et ainult ca 50% on võtnud vaevaks minu sellekohasele kirjale vastamise.

Osa vastuseid on selged, et on olemas sellised fotod, nende suurus ja omaniku subjektiivne hinnang pildi fototehnilise kvalitoodi kohta. Ka neid on tänuväärsed ja selged vastused, kus teatatakse et kodumaalt lahkudes oli osutunud võimalikuks midagi kaasa võtta. On saabunud aga ka sellised vastuseid: "mul on 10 pilti", või veel halvemal juhul: "me arvan mul peaks olema pilte, tule kunagi siia, vaatame siis läbi". Isegi Rootsi osas pole minul lihtne sõita iga meie liikme juure koju ja isiklikult registreerida tema vastavad materjalid, kõnelemata veel muudest riikidest,

Oma arvates kogun neid andmeid ühiselt kõigile ja käesolevas "Noio Sides" avaldan osialgse nimekirja, et need, kes soovivad oma fotokogusid täiendada, teaksid kuidas ja kelle kaudu seda oleks võimalik.

Arvestan, et umbes pool d vabas maailmas olevad korporatsioon Rotaliat puutuvad materjalid on sani registreerimata. Peale käesoleva "Noio Side" ilmumist loodan, et veel terve hulk vilistlasi ja confratereid võtavad vaevaks ja teatavad minule, mida neil on õnnestunud kodumaalt põgenedes kaasa võtta.

Ülesvõtete kogumise juures peamiseks tehniliseks raskuseks on, et sama pilti võivad erilised fotoamanikud ka isesuguselt kirjeldada ja võib leida aset arvamine kahest erisugusest pildist ning ma kardan, et minu nimekirjes kindlasti mõned sellised vead osinevad. Ainuke abinõu oleks siin, kui oleks võimalik teha uued negatiivid ja vajaduse korral neid võrrelda. See on aga väga kallis toiming ning mul pole seni õnnestunud leida kogu maailmast ühtegi rotalust, kes oleks nõus valmistama vajaduse korral mõned negatiivid, kõnelemata isiklike negatiivide minu kätte kasutada andmisest.

Kitsikusest ülepääsemiseks tuli mul pöörata kutselisto fotograafide poole Götoborgis ja mul õnnestus kokku leppida üks kohaliku pildistajaga, kes mulle on ka seni valmistanud negatiivo hinnaga ca Kr. 2.50 tükist. Enamus uuto filmide suurus on 6 x 9 cm, mida nimetatud päevapiltnik peab kõigo otstarbekohasemaks ja millisest suurusest on võimalik ka valmistada vördlemisi rahuldavaid uusi suurendusi. Osa piltide kvalitoet on siiski selline et uute negatiivide valmistamine ei tasu oga olo võimalik.

Kuni tänaseni olen lasknud valmistada ca 60 uut negatiivi, alljärgnevas nimekirjas on vastavate fotode juures märgitud numbri taha " x " ja neid pilte on võimalik ilma viivitusota tellida Götoborgi Osakonnast. Fotod tellitakse siin same päevapiltniku käest, kes meile uued negatiivid teinud, kusjuures hinnale lisatakse juure ümber Kr. -50 kuni Kr. 1.-- negatiivide valmistamise kulude katteks.

Fotode hind kõigub seotöttu Kr. 1.— kuni Kr. 2.50 vahel (vastavalt $-.20 - $-.50) vastevalt pildi suurusele ja negatiivi valmistamise kuludele. Pildi hind tuleb väljaspool Rootsit Götoborgi Osakonnale tellimise juures otse tasuda, Rootsi osas võib tasumine toimuda ka postiluna kaudu.

Kõigil Rotalia Koondistel, Osakondadel samuti üksikliigetel on võimalik ka tellida tutvumiseks Götoborgi Osakonnalt uuto reprodutseeritud fotode kogu, kusjuures ühenduses olevad postikulud tulevad Osakonnale tasuda.

Igasugust informatsiooni fotode kui ka kõigo muu arhiivmaterjali kohta võib saada otse minult või Götoborgi Osakonna presiidiumilt.

Minu käsutuses olevas üksikasjalises nimekirjas on registreeritud ka originaalfotode täpsed mõõdud, kuid alljärgnevas nimekirjas, ruumi kokkuhoiu pärast, olen nende avaldamisest loobunud.

Nimekirjas osineb palju lünki, eriti vil. kogu Juhatuse, Rakvere-, Võru-, Pärnu-, ja Kuressaare Koondiste kohta ja neid ning muid andmeid polo võimalik registreerida kui puudub koos- ja kaastöö taho kõigil rotalustel.

Tabelis osinev lühend " 31.1938" tähendab üliõpilaslcho Rotalia orinumbrit aastast 1938.

1x	Korporatsioon Rotalia vapp	Götoborgi Osakond
	Peterburg`is 1914 - 1916. a.	
2.	Peterburgi C.Q. ja krundi plaan. Koostanud vil. M.Luht	A.Kollor
3.	Nimekiri Peterburg`i Ülikoolidest,kus eestlased omal ajal õppisid.Koostanud vil. M.Luht.	J.Adila
4.x	Asutajaliige Florina Eriks	Ül. 1938 - lhk. 312
5.x	" Mihkel Luht	" " 313
6.x	" John Masik (Maasik)	" " 313
		Paul Mägi
7.x	" Loo Mägi	"
		Ül. 1938 - lhk.312.
8.x	" Paul Mägi	" " 314.
9.x	" Johannes Roindorf	Paul Mägi
		Ül. 1938 - lhk.315.
10.x	" Otto Tief	" " 314.
11.x	" Robert Troikolder	" " 313.
12.x	" Jüri Uluots	" " 312.
13.	Originaalne vapi kavand, mis 1914.a. KKK-l kinnitatud	Paul Mägi
14.	Coetus 1913/14 (Oldorman ja 3 rebast	Paul Mägi
15.x	Poolo esimest kommorši 1.3.1914.a. C.Q.ukse ees - 13 meest	Paul Mägi
		Ül. 1938 - lhk. 290
16.	Peterburgi C.Q. knoiptoas, voobr. 1914.a. - 10 meest	Paul Mägi
17.	3 väikest pilti confratorid J.Uluots, O.Tief ja M.Luht	Paul Mägi
18.	1.sem 1915.a. prosiidium	Paul Mägi
19.x	Coetus pro II sem. 1915.a. Peterburgis (6 meest, sen. x J.Tusti)	Ül. 1938 - lhk. 289
20.x	E.K.L.-i asutamiskoosolekust osavõtjad 1915.a.	" " 309
21.x	Mihkel Mats, langenud 1915 - Maailmasõjas	" " 304
22.x	Richard Roimann, langes 1918 - Vabadussõjas	" " 304
23.x	Paul Vassil, suri Vabadussõjas saadud haavadesse 1919	" " 304
	Tallinnas 1918 - 1920.a.	
24.	Grupp rotalusi Tallinnas - juuli 1918.a.	Paul Mägi
	Berliinis 1922-1924.a.	
25.x	Coetus Berliinis, pro I sem. 1923.	Ül. 1938 - lhk. 291
26.	3 fotot Berliini konvendist 1923.a. Enne värvide andmist ja päeval värvides	Paul Mägi
27.x	Aastapäeva kommerš Berliinis 10.11.1923.	Ül. 1938 - lhk. 290
28.	3 fotot - Vilistlane Otto Org sportimas Berliinis 1924.a.	Paul Mägi

Tartus 1924. a.

29. Korporatsioon Rotalia vä'ko vapp(konvendi seinal) — Paul Mägi
30.x Kommerš Tartus 31.5.1924.a. - 16 meest — Ül. 1938 - lhk.293
31. 2 pilti. Esimene kommerš Tartus 31/5 - 1/6 1924
Hotell "Liivimaas" - 16 osavõtjat — Paul Mägi

Tartus 1925. a.

32. Lille tänava C.Q. (Ülesvõte tänavalt) — Paul Mägi
T.Ennok
33. 1925.a. coetus - rebast (pildistatud aias) — Paul Mägi
34, Grupp vilistlasi Lille tänava C.Q.-l - 9 meest
J.Ulupts, P.Puusepp, R.Todder, H.Ester, P.Mägi, M.Luht
L.Mägi j.t. — Paul Mägi
35. Kohviõhtu, nov. 1925.a. Lille tän.C.Q.-l ca 70 inimest — Paul Mägi

Tartus 1926.a.

Tartus 1927.a.

36. 2 grupi-fotot Lille tänava C.Q.-l 1927.a. peale kommerši
ca 25 - 30 meest — Paul Mägi
37. 1927.a.a II semestri coetus - 21 rebast,
oldorman: Karl Poiker — H.Karu
38. Vilistlase Jaakobsoare (Glab Jakobson) por kond 10.11.27. — H.Karu
39. 10 fotot (meelelugupid) 1927.a. kommeršiööl Lille tänava
C.Q.-l — Paul Mägi

Tartus 1928.a.

40. "Laulatus" Fred Tomingas - konvendi peronains.
Pastor: H.Karu, tunnistajad:K.Paas, F.Tamm, V.Schilting,
V.Mesi, H.Voem, Brauverk, Ratasepp (Van muiso näitleja)
Rammulõõs ja A.Daniel - 1928.a. — H.Karu
41. 1928.a. kevadkommerši peokonnaõhtu — H.Karu
42. Üliõpilaskonna rongikäik 1928.a. laulupeol. Eos korpo-
ratsioon Rotalia prosiidium lipuga — Paul Mägi
43. 15-nenda aasta juubelkommerš - 11.11.1928. — H.Karu
44. 11.11.1928. Kaatripäevast osavõtjad konvendi aias — H.Karu
45. Confrater Karl Poiker pojad - 11.11.1928.konvendi aias — H.Karu
46. Jõuluõhtust osavõtjad - 15.12. 1923.a. — H.Karu

Tartus 1929.a.

47. 21.4.1929.a. "Peale confrater Hillo monsuuri istuti jällo
koos..." — H.Karu
48. Kevadkommeršist osavõtjad 1.5.1929.a. — H.Karu
49. 1929.a. kevadkommerši kaatripäevalisi C.Q. aias — H.Karu
50. C.Q. aias 1929.a. kevadel. " Üks kena olemini korporatsioon
Amocicia tütarlastega" — H.Karu

51.	2 fotot. Rootsi kuningat vastu võtmas. Tallinnas 20.[illegible].1929. Konvendi presiidium Riigikogu hoone oes lippudega	H.Karu
52.	Perekonnaõhtust osavõtjad 10.11.1929	H.Karu
53.	Maliciös konvõndis 18.11.1929, G.Sirel - V.Toone-kurg. Erap. P.Tobre. Sekund.:H.Karu - F.Reilijan. Schleppfuchsid: G.Palu - L.Kripson	H.Karu
	Tartus 1930.a.	
54.	1.5.1930. Mai tuli - C.Q. aias	H.Karu
55.	1930.a. novembor. Osa Paul Mägi perokonda C.Q.-l - - 36 inimost	Paul Mägi
56.	Auvalvo Loo Mägi kirstu juures Törvas 1930.a.	Paul Mägi
57.	Lillo tänava C.Q.-l. Fred Tomingas - seniorina ja Paul Tobre oldermani sarvega kaelas. Poolo nendo fotol Mann, Pärtelpoeg, Jõekallas, Lodi, Poikor j.t.	A.Toomes
	Tartus 1931.a.	
58.	Cootus pro I.sem. 1931.a.	T.Ennok.
59.	3 fotot. Kommerš 16.nov.1931.a. sen.V.Pärtelpoeg	T.Ennok
60.	16.nov.1931.a. Karl Lillo perokond	T.Ennok
61.	Tagasi voorimeestoga lõbusõidult. Lillo tänava C.Q. oosruumis	T.Ennok.
62.x	16.11.1931.a. Kommerš Lillo tänaval (fotol suur osa kommeršist osavõtjaid)	F.Malm
63.x	16.11.1931.a. Kommerš Lillo tänaval - lauas istumine	F.Malm
64	25.11.1931.a. Korporatsioon Indla külaskäik	T.Ennok
65.	26.11.1931.a. Tantsukursuse pilt korporatsioon Filiae Patriae ga. Senior - V.Pärtelpoeg	T.Ennok
	Tartus 1932.a. I. semestor.	
66.	1932. veebr. Perekonnaõhtu - foto Estonia Valgest saalist.	T.Ennok
67.	5.3.1932.a. Korporatsioon Lembola külaskäik	T.Ennok
68.	Söit kommeršilo - Tapa jaames	T.Ennok
69.x	19.3.1932.a. Kommerš Tallinnas Estonia Punases saalis. Senior - V.Pärtelpoeg, Old. - A.Tomasson	F.Malm
	Tartus 1932.a. II semestor.	
70.	Tartu, Täho tän. nr. 29. Konvendi maja enne ümberehitust	A.Pals
71.	Konvendi vapp	T.Ennok A.Pals
72.	Fred. Tominga laulatus (Ülikooli kirikus, trepil - 1932.)	P.Mägi
73.	11.11.1932. Perekonnaõhtufoto. Sen. - V.Klauren	T.Ennok
74.	Perekonnaõhtust osavõtjad Täho tänaval ca 200 inimest, (kuupäev puudub - arvatavasti sama kui eelmine pilt)	H.Karu

75.	12.11.1932.a. Kommorši üldpilt.Son.-V.Klauron	T.Ennok A.Pals F.Malm
76.x	12.11.1932. Kommorš- laudados istumine (Vapi all)	F.Malm
77.	26.11.1932.a. Tantsukursus korporatsioon Filiae Patriae 'ga. Senior - V. Klauron	T.Ennok.
78.	Foto purgatoriumi seinalt: G.Jaakupsaar, V.Pärtelpoeg ja H.Voom	A.Pals
79.	Grupp purgatoriumis - robasod	A.Pals
	Tartus 1933.a. I sem.	
80.	Konvendi vapp - pildistatud 1933	N.Kornov
81.	8.4.1933.a.a . Tallinna kevadkommoršist osavõtjad koos soomlastega	H.Karu
82.	9.4.1933.a. Tallinna "kevadkommorš daamidega"	H.Karu
83.	5 fotot. Varsinais-suomalais Osakunna suvepäevad 1933 - Särkisalus	P.Mägi
84.	V.S.O. suvepäevadelt 1933 (?) - nähtavad A. Pals ja Vallner (Nb. ? - P.Mägi)	A.Pals
85.	Grupp rotalusi laulupoo ajal Lasnamäe vocrul	T.Ennok
	Tartus 1933.a. II sem.	
86.	EKL-i nimekiri pro 1933.a.	P.Mägi
87.	Korporatsioon Rotalia võrkpallimeeskond 1933	Ül.1938 lhk.334
88.x	Korporatsioon Rotalia korvpallimeeskond 1933	Ül.1938.lhk.333
89.	Suur negatiiv eelmisest fotost	A.Pals
90.x	12.11.1933 Perekonnaõhtu - laudados istumine.Knoiptoas	F.Malm
91.	Rotalia pere pildistatud 1933.a. 20-nenda aastapäeva puhul	J.E.Uluots.
92.	Perekonnaõhtufoto	L.Karupää
93.x	12.11.1933.a. Korporatsioon Rotalia 20-nenda aastapäeva aktus C.C. saalis. Esireas istumas Jüri Uluots, Fr.Estlus A.Paldrock ja N.Rock	Ül.1938 - lhk.327 F.Malm H.Karu
94.x.	12.11.1933.a. Sõpruslepingu allakirjutamine soomlastega	Ül.1938 - lhk.324 H.Karu
95.	Ülesvõte purgatoriumist: kujutab karrikatuuri - Todor puu otsas, P.Puusepp jahipüssiga all, kello jalalo koer sirtsutab	H.Karu
96.	Ülesõte purgatoriumist: kujutab karrikatuuri seinal - F.Eriks pilvetel ja K.Kool õllepudeliga all "Doch in der Bibel ist geschrieben, Du sollast auch deine Feinde lieben"	H.Karu
	Tartus 1934.a.	
97,	Kella viie tee Estonia valgesaalis	L.Karupää
98.	11.11.1934. . Perekonnaõhtu Tartus. Senior - A.Tomasson Old. - E.Leetaru	T.Ennok

Tartus 1935.a.

99.	Confrator H.Karu perekond vilistlase vilistlase Karl Poikor'iga - 24.3.1935	H.Karu
100.	7 fotot 1935.a. suvepäevadelt Soomes (osa tõenäolisolt 1934.a.) Fotodel F.Vollner, K.Hallik,E.Toiger, A.Pals, O.Täar ja H.Mäsak	A.Pals
101	Confrator H.Karu sünnipäev C.Q.-l	L.Karupää
102.x	9.11.1935.a. Perekonnaõhtu grupipilt.Sen.V.Toonekurg	F.Malm

Tartus 1936.a.

103.x	3.4.1936.a. Kohviõhtu - grupipilt. Senior:E.Vilval, olderman Jüri Martin	F.Malm
104.	1936.a. kevadel. Pildistatud konvendi õuel kella 5 - 6 vahel.Esiplaanil lihtliigo H.Suurööt.	M.Jüris
105.	1936.a. kevadel - pildistatud C.Q. külalistetoas.Fotol confratorid: U.Ojamaa, R.Mägi, robasod: M.Jüris H.Suursööt ja teised	M.Jüris
106.	EKL-i nimekiri pro 1936.a.	P.Mägi
107.x	Monsuuri ettevalistamine korporatsioon Vironia C.Q.-l. Parto J.Martin, arst H.Pross,secundant H.Hinrekus	M.Jüris.
108.	Külaskäik Pärivorosso,- Hansenito tallu suvepävadelo	T.Ennok.
109.	8 fotot - Külaskäik Pärivorosso	T.Ennok
110.	Cantuse togomine Pärivoro motsas - suvepäevadel vil. Jüri Hanseni juures	F.Malm
110.	Grupp rotaalusi Pärivoros käigu puhul. Pärnu rannas pildistatud	T.Ennok
111.	Viimane poatus Pärnu rannas. Ärasõidul Pärivoro suvepäevadelt	F.Malm
112.	Korporatsioon Rotalia maja õnnistamise puhul 1936.a. Vilistlane Jüri Uluots senioriile Ernst Vilval'ile könet pidamas maja võtmo üleandmise juures	J.E.Uluots.
113.x	12.12.1936.a. Jõuluõhtu - grupp suure vapi all	F.Malm

Tartus 1937.a. I sem.

114.x	14.3.1937.a. Kolla viie tee konvendis. Grupipilt knoiptoes, senior J.Podak	F.Malm M.Jüris
115.	2 fotot (üks selge, teine tume) Puude istutamine konvendi aeda.	F.Malm
116.x	1937.a. kevadel kaatripäeva puhul. Tropil konvendi aeda. Eos vilistlased Uluots ja Onno (kokku 15 isikut)	M.Jüris
117.	Koosviibimine confrator Väino Ponsala tegevliikmeks vastuvõtmise puhul 19.4.1937.a.	Ü1.1938 lhk.331
118.	Suvepäevadest osavõtjad Pavilas 1937.a.	Ü1.1938.lhk.371

119.	7 fotot suvopäevadest Koso mõisas, kus vilistlane Lossmann agronoomiks oli	T.Ennok
120.	2 fotot. Doctor Puusepa ja Sulev Koldori pardijahist Narva taga Vone piiri ääres koos riigikohtuniko Kann`u ja Koometsaga	S.Koldor
121.	2 postkaarti. 11.4.1937.a. Grupp Rotalia värvikandjaid ja robasoid korporatsioon Fraternitas Livonsisos koosviibimisel	J.Podak
	Tartus 1937.a. II som.	
122.	EKL-i nimekiri pro 1937.a.	P.Mägi
123.	Konvo di maja osatähod	P.Loomots A.Jomm J.Adila
124.	Foto 1937.aastast. Fotol: A.Toomos.Aleksandor Kask, Jüri Martin, Roman Niidu ja üks robano	A.Toomos.
125.x	12.11.1937.a. Porokonnaõhtu - grupipilt.Senior:M.Robano. old. U.Ojamaa	F.Malm M.Jüris J.E.Uluots.
126.	12.11.1937.a.Porokonnaõhtu. Kaminatoas lauas istumine.	F.Malm
127.	11,12.1937. a. Jõuluõhtu - grupipilt.Senior:M.Robano, oldorman: U.Ojamaa	M.Kurol
	Tartus 1938.a. I som.	
128.	7.3.1938.a. Osa cootust - oldorman U.Ojamaa. Pildistatud konvondi mugavas toas	M.Kurol
129.	18.3.1938.a. Korporatsio n Filiao Patriao robasto külaskäik Rotaliasso (cootus 1937/38)	M.Kurol J.E.Uluots.
130.	19.3.1938.a. Värvido andmino Kaljo Pedersoo`le ja noorolo Vaarõlo - fotol palju kaasaegsoid robasoid	M.Kurol
131.	26.3.1938.a. Kohviõhtu grupipilt C.Q.-l. Soniori kohal A.Köpp	M.Kurol
132.	25.4.1938.a. H.Hinrekuso ja H.Härgauk`i poegadele värvido andmino	M.Kurol
133.	Knoiptoas - värvido andmino confratoritele: Kurolile, Jonsile, Tiivelile ja Kalmotile	M.Kurol
134.	25.4.1938.a. Värskod värvikandjad. Senior:Priimots. pld.U.Ojamaa ja kuus noort togovliigot.	M.Kurol
135.	1938.a. I som. Tallinna ja Tartu cootusto ühino foto	M.Kurol
136.	1938.a. Konvondi aias, confratorid U.Ojamaa ja R.Mägi grupi noorliigotoga	M.Jüris
137.	Kovad 1938.a. Magistor roferendi Kuuslor korraldamas cootusele ekskursiooni Raadi mõisa	M.Kurol.

137. Kovad 1938.a. Korporatsioon Rotalia Kaitsellidu rühm. Eos:H.Hinrokus, A.Raidal, M.Kurol j.t. M.Kurol
138. Korporatsioon Lombola külaskäik L.Karupää

Tartus 1938.a. II som.

139. EKL-i nimokiri pro 1938.a. P.Mägi
140. C.Q. hoone Tartus Täho tänaval(pildistatud 25.a. juuboli puhul) Helgihoitjate valgusol P.Mägi H.Karu
141.x Korporatsioon Rotalia prosiidium pro II som.1938.a. 01.1938 lhk. 281
142 Vilistlaskogu Juhatuse ja Prosiidiumi poolt saadetud kutsed juubelipidustustele J.Adila
143.x Coetus pro II som. 1938.a. 01.1938. lhk.284
144. Pärjapanek Kalevipoja ausambale 25.a. juuboli puhul P.Mägi
145. 25.a. juuboliaktus Vanemuises. Prosiidium lipuvalvetoga (Rotalia ja Frat. Baltiensis) P.Mägi
146. Vandovanemad 25.a. juubelikommersil (18 meest) P.Mägi
147. Lippude üleandmise aktus C.Q.-l 25.a.juuboli puhul P.Mägi
148. Jumalateenistus Ülikooli kirikus 25.a. juuboli puhul. (Lipu auvalve) P.Mägi
149. Rõda pilte 25.a. juubelipidustustelt A.Jomm
150. Üliõpilasleibo Korporatsioon Rotalia orinumbor.Annotatud härra Bornhard Kangro poolt Göteborgi Osakonnale Göteborgi osk.
151.x Negatiivid käigist eelolleva üliõpilasleibo lehekülgedest Göteborgi osk.
152. 25.a. juuboli nimekiri J.Adila
153. 1938.a. sügis. Confrater J.Martin'i monsuur korporatsioon Virumias M.Kurol
154.x 2.12.1938.a.Tantsukursuse lõppõhtu korporatsioon Indlaga F.Malm
155 2.12.1938.a.Tantsukursuse lõppõhtu korporatsioon Indlaga. Lauas istumine,koskõl pr.Troial. vilistlane F.Malm j.t. F.Malm
156. 1938.a.a Kohvilõhtu - lauas istumine. Fotol: Kuuskvorod, Malmid ja Troialid F.Malm
157. Jõuluõhtu - tagaplaanil kuusk.Eos: confratorid U.Ojamaa, V.Raidna. M.Jüris M.Jüris
158.x 10.12.1938.a. Jõuluõhtu: senior H.Suursööt M.Jüris
159. 1938.a. Jõuluõhtul Vestlustund lauas F.Malm
160. 2 fotot Lapsed jõuluvana ümber F.Malm
161.x vilistlane Aleksandor Jaakson Göteborgi osk.

Tartus 1939.a. I som.

162.x 14.3.1939.a. Korporatsioon Indla külaskäik. Seniori kohal A.Raikula M.Jüris
163. 14.3.1939.a. Indla külaskäik - tantsimas M.Kurol
164. 14.3.1939.a. Indla külaskäik.Väiksem grupp lauas istumas M.Kurol.

165.	14.3.1939.a. Indla külaskäik.Seniori kohal A.Raiküla (Arvatavasti sama kui nr. 162.)	M.Kurol
166.x	26.3.1939.a. Kolla viie too konvendis - Grupipilt Seniori kohal confrater A.Köpp	F.Malm
167.	20.4.1939.a. Korporatsioon Amicitia külaskäik. Seniori kohal istub confrator Anton Raiküla	M.Kurol
168.	20.4.1939. Korporatsioon Amicitia külaskäik - pildistatud knoiptoas	M.Kurol
169.	Kovadhommik konvondi aiatrepil	M.Kurol
170.	1939.a. kevadol. EKL-i ühine Paju lahinguvälja korrastamine. Pildistatud lõunatamise.Eos: confratorid M.Kurol ja Tammaru	M.Kurol
171.	22.5.1939.a. Confrator Rosenborgi 25-e aastane sünnipäev. Külaliste hulgas näha: A.Pohk, H.Hinrokus, Tammaru,M.Kurol, Hainla, Neerut Mandol j.t.	M.Kurol
172.	22.5.1939.a. confr.Rosenborgi 25.sünnipäev.Lauas istumine.	M.Kurol
173.	Tartu rahva ühine väljasõit Käroverosse.Kaardimäng.	F.Malm
174.	Rotalusod pr.Kurolit Paluperas külastamas.Fotol:A.Podak, E.Toiger ja R.Klaos.	M.Kurol

Tartus 1939.a. II sem.

175.	EKL-i nimekiri pro 1939.a.	P.Mägi P.Loomots.
176.	2 fotot. Korporatsioon Indla 15.a. juubel Vanemuisos.Rotalia osindus.	M.Kurol
177.	1939.a. Korporatsioon Rotalia kaitseliidurühm.Eos:V.Raidal ja M.Kurol	M.Kurol
178.x	1939.a. Korporatsioon Rotalia kaitseliitlast püssidega "Sinimandria" ees.	M.Kurol
179.x	1939.a. Kohviõhtu.Eos: confratorid Kurol ja poegol	M.Kurol
180.	22.10.1939.a. Külaskäik korporatsioon Filiae Patriaosse.Esiplaanil confrator Kurol tantsimas ksvtl. Avistoga (isa oli ülikooli sõjalise õppuse instruktor)	M.Kurol
181.	2 fotot. Perekonnaõhtu konvendis - tantsimisel pildistatud.	M.Kurol
182.	Korporatsioon Indla kohviõhtu Üliõpilasmajas.Esiplaanil meie osindaja M.Kurol	M.Kurol
183.	3 fotot. Külalisõhtu 1939.a. sügisel.Pildistatud knoiptoas	M.Kurol
184.	22.10.1939.a. Korporatsioon Filiae Patriae külaskäik. Pildistatud kaminatoas.	M.Kurol
185.	1939.a. confrater Tiro juhib vanade võlgade sissenõudmise aktsiooni.Vaielus V.Toonekurega.Fotol 7 rotalust.	M.Kurol
186.	1939.a. Jõuluõhtu konvendis. Lauas istumine. Esiplaanil rebane V.Sillapere.	M.Kurol

187. 22.10.1939.a. Korporatsiooni Filiae Patriae külaskäik. Seniori kohal H.Loesment. M.Kurol
188. 9.12.1939.a. Jõuluõhtu. Lauas istumine F.Malm
189.x 9.12.1939.a. Jõuluõhtu konvendis. Grupifoto F.Malm.
190. 2 fotot 31.12.1939.a. Uue Aasa vastuvõtmine - lauas istumine. F.Malm

Tartus 1940.a.

191. 1940.a. viimane Tartus kodukorra kohaselt valitud senior confr. Endel Toiger maja võtit vastu võtmas M.Kurol
192. Presiidium pro I sem. 1940.a. Viimane Tartus valitud presiidium. Senior:Toiger M.Kurol
193. Negatiiv eelmisest M.Kurol
194.x 1940.a. Üks viimaseid kohviõhtuid Tartus.Confraterid H.Loesment ja Kristal oma däamidega tantsimas M.Kurol
195. April 1940.a.EKL-i juubel. Kõikide konvendite presiidiumid. M.Kurol L.Karupää
196.x 1940.a. Üks viimaseid õlleõhtuid kovadel M.Kurol
197.x 1940.a. viimaseid külalisõhtuid M.Kurol
198. 1940.a. Viimane tantsuõhtu C.Q.-l M.Kurol
199. 1.5.1940.a. Koosviibimine lauas. Seniori kohal:M.Kurol M.Kurol
200. 1.5.1940.a. Lauas istumine. Senior: E.Toiger M.Kurol
201.x Viimane ametlik koosviibimine C.Q.-l Vilistlaskogu kolla viie tee külalistega. Esimehe kohal vilistlane P.Köpp rapiiriga F.Malm
202 1940.a. Jaanipäev Tarvastus. Fotol O.Hindrekus ja Heikki Loesment - ilma värvideta. A.Toomes.
203.x 1940.a. Kolm rotalust Palupereas - proua Kuroli ülikooli lõpetamise puhul M.Kurol.

TALLINNA OSAKOND.

204. 3 fotot confrater Auliku matustest Tallinnas T.Ennok
205. 1937.a. J.Auliku matusorong Tallinnas P.Mägi
206. 1937.a. J.Auliku matusorong Tallinna C.Q. ukse ees P.Mägi
207. Grupp rotalusi Uue Aasta vastuvõtul Estonia Valges saalis T.Ennok
208. 2 fotot. Grupp rotalusi. Jalutuskäik Kadriorus T.Ennok.
209. Tallinna Osakonna esimene presiidium T.Ennok
210. Tallinna Osakonna teine koosseis T.Ennok
211. Kommerši pilt Tallinna C.Q.-l (grupp) T.Ennok
212. Grupp rotalusi Seltskondlikus Majas Tallinna Tehnikaülikooli aastapäeva peol T.Ennok
213. Laste jõulupuu.Grupipilt Tallinna C.Q.-l 1937.a. P.Mägi
214. 1937.a. Jõulu koosviibimine Tallinna C.Q.-l. Istumine laudade ääres. P.Mägi
215.. 2 postkaartfotot Tallinnast.Ühel 23, teisel 6 rotalust - 1938.a. H.Härm

216.	1938.a. Kommerši pilt Tallinna C.Q-lt	T.Ennok
217.	Perekonnaõhtu Tallinna konvendis	T.Ennok
218.	3 fotot. Õlleõhtu C.Q.-l	T.Ennok
219.x	Tallinna Osakonna presiidium pro II som 1938.a.	U1.38 lhk.299
220.x	Tallinna Osakonna Coetus pro II som. 1938.a.	U1.38 lhk.300
	Varssavi Osakond.	
221.x	Varssavi Osakonna coetus pro II som.1933.a.	U1.38 lhk.297
222	Koosviibimine Varssavi Osakonna Konvendi Kortoris 25.2.34.a.	U1.38 lhk.316
223.	Korporatsioon Rotalia ja korporatsioon Väinla Varssavi Osakondade ühine kommerš 23.2.1934.a.	U1.38 lhk.316.
	Vilistlaskogu Viljandi Koondis.	
224.	1938.a. Tartu Vil.Kogu Koondiso külaskäik Viljandi koondisele	J.Adila
225.	1938.a. confrator A.Talmeti sünnipäev. Pildistatud Viljandis A.Talmeti kodus	J.Adila
226.	Grupp Viljandi Koondist vilistlase M.Truusööt `i juures. Fotol:O.Laurits, pr. Truusööt, M.Truusööt, N.Schmidt, E.Vaero, J.Adila.	J.Adila
227.	Viljandi Koondis vil. M.Truusöödil külas. (M.Truusöödi 35. a. sünnipäev)	J.Adila
228.x	1938.a. Viljandi Koondiso koosviibimine Uue Aasta vastuvõtu puhul 1937/38	U1.38 lhk.320
229	1939.a. Viljandi Koondiso külaskäik Tartu Koondisele.Istumine konvendi aias laudade ümber	F.Malm
230.x	1938.a. Tartu Koondiso külaskäik Viljandisse. Foto pildistatud "Koidu" saalis. Grupipilt.	J.E.Uluots F.Malm
231.	2 fotot. (Üks väga solge) Viljandi Koondiso külaskäik Tartu	F.Malm
232.	Rötalused Viljandi Ühispanga toonistuses:J.Adila,J.Taagen ja L.Klottonberg. Pildistatud 1.5.1939.a.	J.Adila
233.	3 fotot. Vilistlane Karl Peiker Viljandi Koondist külastamas. Koosviibimine teklitota "EVE" saalis. Juuli 1939.a. Fotodel 12 rotalust.	J.Adila
	Tartus 1943.a.	
234.	Rotalia daamid Tartus: pr. Malm, pr.Uluots, pr.Toddor,pr.Köpp ja pr.Rooks	F.Malm
	Soome Koondis	
235.	1943/44. Mõned väikesed pildid	J.Kivostu
236.	4 fotot	F.Laansoo
	Saksamaal 1945 - 1949.a.	
237.	1947.a. Perekonnaõhtu Goislingenis - Schützenhaus`is Grupipilt (interiör)	K.Aasa.

238. 1947.a. Perekonnaõhtu Geislingonis -Schützenhaus(exteriör) K.Aasa
239. 1947.a. Perekonnaõhtu Geislingenis.Pildistatud õuol.Fotol 12 inimest. K.Aasa
240 1947. Perekonnaõhtu Geislingenis. Suur grupifoto.Pildistatud õuel (kahes osas) K.Aasa
241. Kolme rotaluse perekonnad Saksamaal. Pildistatud Vortachi ääres. S.Kelder
242. Viis Rotalia perekonda Saksamaal S.Kelder
243. 1949.a. Viimane kommerš Saksamaal S.Kelder
244. Üle 50 foto Saksamaa perioodi 1946 - 1951 kohta. Muuhulgas Ülesõttoid üliõpilaspäevadest Augsburgis 1951.a., kus meie confrater Kuno Alt oli Eesti Üliõpilaskond Saksamaal esimeheks ja kaks Ülesvõtet korporatsioon Fraternitas Tartuensise aastapäeva kommeršist Geislingenis.
On ka Ülesvõttoid, mis näitavad meie confratorite ja kaasvilistlaste soltskondlikku tegevust. J.Pedak
245. 19.4.1949.a. Augsburgi kommeršist osavõtjad - 21 isikut. P.Mägi
246. Vilistlaskogu Juhatuse ja konvendi presiidiumi ühine koosolek Augsburgi lähedal metsas 1948.a. P.Mägi
247.x Vilistlase P.Puusepa haud Geislingenis 5.7.1956.a. J.Adila

Mitmesuguseid fotosid toistest Koondistest alates 1946. aastast.

248. 1946.a.Rotalused külastamas vilistlast F.Malmi Lørumis,Rootsis. Lauas istumine F.Malm
249.x 1948.a. nov. Vilistlane M. Truusööt aastapäeva pidustustel könet pidamas - Stockholmis. J.Adila.
250. Kevad 1955.a. Vilistlase F.Malm'l pere tudengimõtsidos.Pr.Malm korp. Filiae Pariae, vil.F.Malm - Rotalia ja rebane Priit Malm Rootsi üliõpilatcklis. F.Malm
251. USA Koondise perekonnaõhtu 9.12.1950 P.Mägi
252. 19.4.1952. Montreali Koondise perekonnaõhtu - 15 isikut P.Mägi
253. Montreali Koondis - 8.11.1952.a. Grupifoto P.Mägi
254. x 17.12.1955.Vilistlase A.Tomassoni matus. Auvalve kirikus. Göteborgis J.Adila.
255.x Göteborgis,17.12.1955.a. Vilistlase A.Tomassoni matus. Auvalve surnuaial.

Lõpuks olgksin veel korporatsiooni nimel tänulik kõigi nende fotode ja negatiivide eest, mida kaasvilistlased ja confratorid on nõus minule saatma meie organisatsiooni arhiivi täiendamiseks.

Jüri Adila
Rot. Vil.

Lännetar 5 ja korporatsioon Rotaliast paguluses.

Varsinaissuomalainen Osakunta 50.a. juubeliks ilmus koguteos Lännetar 5, mida on saadetud korporatsioon Rotaliale üle kogu vaba maailma. See toos annab ülevaate VSO elust ajavahemikul (1931 -) 1941 - 1956. Varemased Lännetar nr. on ilmunud:nr.1 -1908,nr.2- 1914, nr.3 - 1931, nr. 4 - 1941. Lännetar 5 hõlmab osalisolt nr.4. ajastut (1931 - 41) ja selle on toimetanud, olles ühtlasi suure osa sisu autoriks, P.J.Mattila. Ta võttis osa muuseas meie 40.a. pidustustest Stockholmis ja kuulub VSO aktiivsemate noorema generatsiooni liikmete hulka.

Nende ridade ülesandeks pole lähemalt peatuda 154.lhk. teose üksikosade juures, vaid edasi anda ühe osa P.J.Mattila kirjutisest, mis puudutab korporatsioon Rotaliat.Lännetar 4 sisaldas üksikasju sõprusloengu sünnist ja käsitas aega kuni 1940.a. traagiliste sündmusteni meie kodumaal. Seda kõiki on varemalt referoeritud "Meie Side" veergudel. Lännetar 5 aga peatub korporatsioon Rotalia edaspidise käekäigu ja uuestisünni juures paguluses. Seejuures on avaldatud lühendatud kujul allakirjutaja poolt saadetud kiri P.J.Mattilale. Selle kirja koostamisel oli kasutatud allikmaterjalina mitmeid artikleid korporatsioon Rotalia väljaannetest ja ei paku meile midagu uut, kuid kuna trükimusta näinud read meie sõprusloopinglaste koguteoses, olgu need seepärast siinkohal äratoodud.

"Vapustavad sündmused mis 1940.a. riisusid Eesti rahvalt tema isoseisvuse ja õiguse elada oma iseseisvat elu Soome lahe lõunakaldal, lõpetasid samaaegselt ka kogu üliõpilasolu. 20. juunil 1940.a. pidi korporatsioon Rotalia jätma oma kauni Tähe tänaval asetseva maja ja väho hiljem saabus kõigile üliõpilasorganisatsioonidele käsk tegevuse lõpetamiseks. Augusti algul 1940.a. korporatsioon Rotalia loovutas Eesti Rahva Muuseumile oma vana lipu ja paljud värviesemed. Sellega korporatsioon Rotalia tegevus näilisolt lõppes.Liikmetevahelised vennalikud sidemed aga püsisid siiski endisolt edasi. Koolust ja hädaohust hoolimata kogunesid 23 rotalust lo.nov.1940.a. pühitsema korporatsiooni aastapäeva Tartus.

Sakslaste maale tungimise järele olid üliõpilasorganisatsioonid jätkuvalt koolatud. Korporatsioon Rotalia tegutses võimaluste piirides edasi põrandaaluse organisatsioonina, omades isegi sel ajal juurdekasvu 9 uue liikme näol. 30.aastapäev pooti Tartus suure pidulikkusega vilistlase prof. Peeter Köpp'u 30.aastase põllumajandusliku tegevuse tähistamise juubeli nime all. Sellest võttis osa 113 rotalust. Isiklikud sidemed üksikliikmete vahel olid sel ajal tugevamad kui kunagi varem ja erilist märkimist väärib Vilistlaskogu esimehe prof. Jüri Uluotsa kaasa löömine kõigile üritustele.

Aga idas saabus jälle hävitav laine. Need kellodel oli võimalust,põgenesid Eestist 1944.a. sügisel. Juba varemalt olid paljud rotalusod ööpimeduses põgenenud Soome, võideldes nüüd vennasrahva ridades ühise vaenlase vastu. Väikestes kalapaatides saabus 30.000 eestlast Rootsi ja umbes sama palju Saksamaale. Teel paljud hukkusid,nende hulgas ka rotalusi.

Korporatsioon Rotalia tegevus maapaos algas osimesena Soomes.Confrater Endel Tolgori algatusel toimus 18.dest. 1943.a. esimene kokkutulek Helsingis. 1944.a. kevad-

semestril kuulus Helsingi Osakonda 17 tegevliiget ja 5 rebast.Neist 8 olid ohvitseridena ja 10 söduritena Soome sõjaväes, suuremalt osalt J.R.200-s. Confrater Kalo Pödersoo sai surma 17.aprillil 1944.a. Jalkala plahvatusel. VSO aastapäevast 26.3.1944.a. võttis osa 9 rotalust ja see päev on ka korporatsiooni Rotalia Helsingi osakonna asutamise päevaks.

Sügisuvel 1944.a. mil Soome tõmbas sõjast välja, siirdus suurem osa rotalusi s.o. nood kes ei siirdunud Eestisse tagasi, Rootsi ja selloga lõppes korporatsiooni tegevus Soomes.

Soomest ja Eestist Rootsi siirdunud rotalused saivad veeta esimese talve pagulaslaagris. Kaua kestis, enne kui suudeti selgitada, kes rotalustest olid pääsenud Rootsi.

Esimene korporatsioon Rotalia liikmeto suurem kokkutulek Rootsis oli Eesti rahva suur leinapäev, korporatsioon Rotalia vilistlase prof.Jüri Uluotsa matus 13.jaanuaril 1945.a. Stockholmis. Tema oli Eesti viimane peaminister ja samal ajal presidendi asetäitja,korporatsioon Rotalia asutaja- ja auliige ning VSO laia aupaela kandja.

Aeg ajal saavutati ülevaade kes korporatsiooni liikmetest olid pääsenud Rootsi ja astuti samm korporatsiooni tegevuse uuesti alustamiseks. Esimene asutamiskoosolek toimus Stockholmis aprillis 1945.a. vilistlase Heikki Leesmenti kutsel ja tema kortoris.Vilistlane H.Leesment omas volitused Tartu konvendi viimasolt koosolekult erakorralistel aegadel tegutsemiseks ja asus nüüd nende volitusto kohaselt tegevusse. 1.mail 1945.a. valiti korporatsioon Rotalia Rootsi Koondisele esimene juhatus ja nii algas taas ülesehitav töö. Koondise asupaigaks sai Stockholm. Samaaegselt olid paljud rotalused asunud elama Göteborgi, sinna asutati osakond. Hiljem asutati osakond veel Lundi, kus samuti asub mitmeid rotalusi. Kogu tegevust Roofsis juhib üks keskus. 1945.a. oli Rootsis 85 vilistlast ja tegevliiget. Kanadasse ja USA-sse siirdunute asemele on tulnud noorliikmeid. 1955.a. sügisel oli korporatsioon Rotalial Rootsis 92 liiget, nendest Stockholmis ja sellle ümbruskonnas 47, Göteborgis 23 ja Lundis 8. Ülejäänud osa on maa eriosades, ulatudes põhjas Ylitorneoni.

Ka neil rotalustel, kes pögenikena saabusid Saksamaale, oli esimeseks mureks korporatsioon Rotalia ellukutsumine Saksas. Juba sügisel 1944 alustati koosolekutega ja 1945.a. kevadeks oli teada 88 rotaluse elukohad. Kõigile oli selge: niikaua kui elab rotalusi, elab ka korporatsioon Rotalia. Kuna liikmed asusid laiali suurel maalal, peeti koosolekuid mitmes eripaigas. 1946.a. lõpuks oli kogutud andmeid 114 rotaluse kohta Saksamaal. 24.veebruaril 1947.a. asutati Augsburgis korporatsioon Rotalia Saksamaa Koondis ja juba esimesel tegevusaastal võeti vastu 13 uut liiget, kelledest suurem osa olid Erlangeni Ülikooli üliõpilased. Aprillis 1948.a. registreeriti korporatsioon Rotalia ametlikult Erlangeni Ülikooli juures "Studentenverein Rotalia" nime all. 1948.a. kevadel oli korporatsioon Rotalial Saksamaal juba 24 uut üliõpilasliiget ja tegevus oli väga elav. 23.4.1948.a. kuni 20.4.1949.a. oli tegevuskavas 98 erialgatust ja uusi liikmeid võeti vastu 31.

Saksamaalt ülemeremaadesse siirdumine muutis kogu olukorra. Koondise tegevus lõpetati kuna Saksamaalt jäi püsima ainult 6 liiget ja nov. 1949.a. alustas korporatsioon Rotalia uuesti tegevust USA-s, asupaigaga New York`is. Varsti asutati ka osakond Chicagosse. 1955.a. sügisel kuulus USA Koondisse 117 liiget, neist uusi liikmeid 41.

Ka Kanadasse siirdus rotalusi, peamiselt Saksast, kuid ka Rootsist. Koondis asutati Torontosse ja osakond Montreali. Liikmete arv oli 1955.a. sügisel 92.

Lisaks eelnimetatud koondistele, tegutseb koondis ka Austraalias, asupaigaga Sydney ja omas 22 liiget. Mujal maailmas on rotalusi: Argentiinas 1, Inglismaal 2, Ida Afrikas 1. Norras 1 ja Soomes 1.

Kõikide rotalusto vahel sidome hoidjaks on korporatsioon Rotalia ajakiri "Meie Side", mis ilmub kuus korda aastas, erimaade koondisto ja osakondade toimetamisel.

Korporatsioon Rotalia või rotalusto tegevusest Eestis puuduvad toatod, kuid võime olla kindlad sellos, et sidemed rotalusto vahel on endiselt püsivad. Vabad üliõpilasorganisatsioonid, mida peetakse kapitalistliku maade päranditoks, on Nõukogude Eestis keelatud.

Aastal 1939 kuulus korporatsioon Rotaliasse 513 liiget. Teadolevail andmeil on sõdades langenuid või vangi sattunuid vähemalt 34. Paljud on küüditatud Siberi ja arvata võib, et paljud neist on seal surnud. Raske on määrata korporatsiooni kaotusi alates 1939.a. Tänapäeval võime lugeda oma perre kuuluvaiks vabas maailmas olevaid liikmeid silmapilgul 319.

Eelpool käsitatud korporatsioon Rotalia uuestisünd paguluses on olnud võimalik ainult tänu neile tugevatele sidemele, mis valitsevad ja on valitsenud üksikute korporatsioon Rotalia liikmete vahel ja on sidunud rotalused ühteks suureks pereks. Nende sidemete ja raskesti kirjeldatava Rotalia vaimu tulemusena korporatsioon Rotalia elab edasi pagulusesk kord asutajate liikmete poolt soatud alusto järgi ja võttes tänapäeval oma suurimaks sihiks kannatava kodumaa vabastamise eest võitlemise. Korporatsioon Rotalia on kahtlematult oma liikmetele selleks ühisoks jõuallikaks mida iga vaba eestlane vabas maailmas vajab tänapäeval rohkem kui kunagi varem."

Norrlandis, 2. septembril. 1955.a. A.Pals

Edasi jätkab P.J.Mattila:

"See kiri on omal kohal nimelt kahel põhjusel. See jutustab ühe üliõpilasorganisatsiooni hiilgavat võitlust võõrastes maades ja samal ajal valgustab siinkohal käsitatavat ainet. Ei ole olnud kerge koolt oskamatulle , rahata ja kurbusest murtud põgenikelo liituda võõrastes maades jälle ühte ja moodustada seda tugevat organisatsiooni, mida korporatsioon Rotalia praegusel silmapilgul endast kujutab.

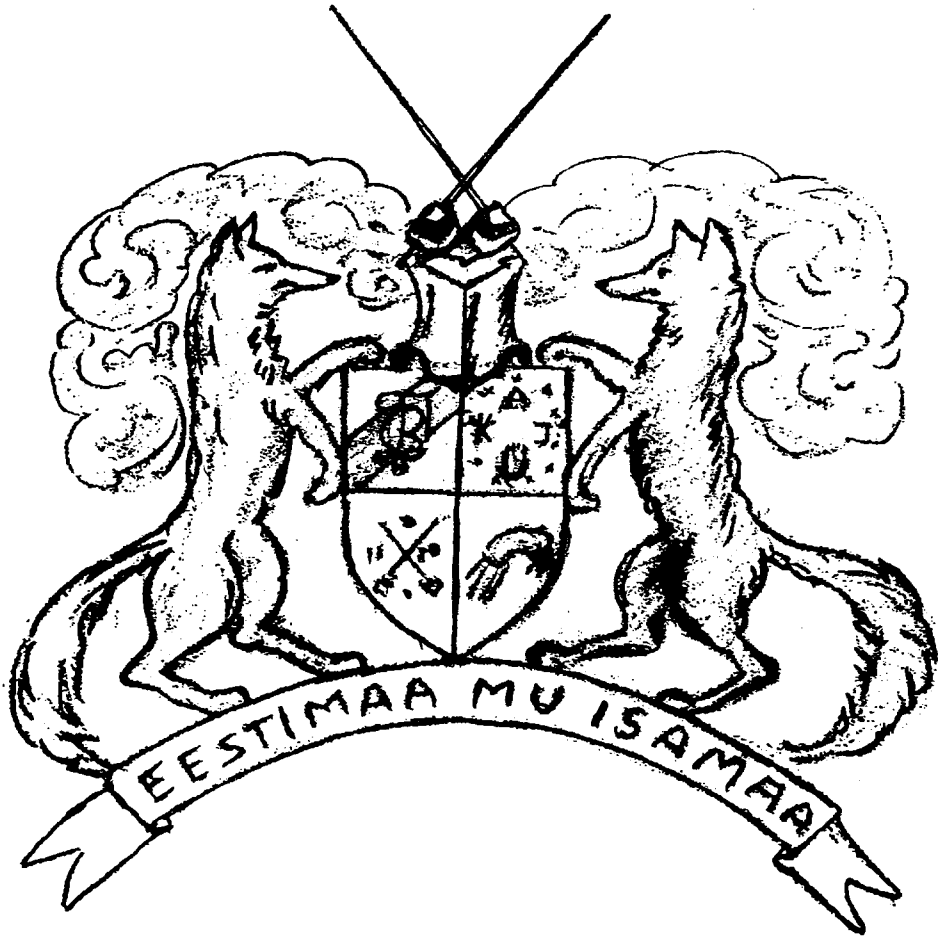
1941.a. Lännetar 4. obaselgus Rotalia tuleviku suhtes on saanud lahenduse. Osakonna sõprusloping korporatsioon Rotaliaga on endiselt kohtiv. Kui see varemalt moodustas tugeva silla üle Soome lahe, on see nüüd suunatud läände ja aasta aastalt tugevnemas. Kuid ärgem tõtakem sündmustest otte."

Edasi järgneb mitmel lehekõljel VSO ja korporatsioon Rotalia suhtlemisest pagulusaastail. Sellest vast tulevikus.

Aleksander Pals
Rot. Vil.

Veel Rotalia vapist.

Ühes varemas "Meie Side" numbris tõstis kaasvilistlane Mihkel Luht üles küsimuse konvendi vapi kaunistamisest, leides et vapp ilma kaunistuseta mõjub lõpotamatuna. See on tõesti nii. Küsimus seisab vaid sellos, millised peaksid kaunistused olema. Võimalused kaunistamiseks polo piiramatud, sest heraldikas valitsevad kindlad reeglid, vapi välja-

KM

töötamine aga kuulub heraldika valdkonda. Heraldika reeglite järgi koosneb vapp tavaliselt : kilbist, kiivrist, kiivriilustusest ja kiivrikattest. Pääle nende võivad otse tulla ka kilbihoidjad, lipukiri j.n.e. Need reeglid käivad päämiselt perekonnavappide kohta. Mõnel maal peetakse neist reeglitest ka organisatsioonide ja asutuste vappide juures kinni. Värskemaks näiteks sellel alal on Inglismaa aatomuurimise instituudi vapp.

Lisan juurde pliiatsivisandina ettepaneku meie vapi kaunistamiseks. Vapikavandi koostamisel olen püüdnud eelnimetatud heraldika reeglite järgi käia. Kavandi kirjeldus oleks järgmine:

kilp - muutmata; kilbi ülemise serva pääl asetseb kinnine, n.n. kodanlik kiiver; kiivri ilistusena kaks risti asetatud paraadirapiiri (viide kilbi kolmanda ruudu vapimärgile); kiivrikate: sinine ja hõbe(kilbi teise ruudu värvid); kilbihoidjateks kaks kullatud rebast ("kuldrebased"); kilp ja kilbihoidjad tootuvad holeroheliselle doviisipaelale, millel sinisel tähtedega lipukiri: Eestimaa mu isamaa.

Tahaks loota, et juurdelisav vapikavand kaasvendi oma mõtete ja arvamiste avaldamisele ning omapoolsele kavandite väljatöötamisele ergutab.

Göteborgis, 6.Oktoobril 1956.a.

Karl Mölder
Rot.Vil.

Vilistlane P a u l M ä g i palub kõiki kaasvilistlasi ja confratereid,kelle kätte on mingisugustel asjaoludel seisma jäänud teine poolt kontrollimiseks ja täienduseks saadetud eeltesto nimekirjad, need võimalikult kiirelt ettenähtud järjekorras edasitoimetada. Igasugune viivitus nimekirjade edasitoimetamisel tõkestab ajalootoimkonna tööd.

V a r a k e v a d.

Seisan üksinda lagendikul.
Mu ligidal kidurad kased
ja jalge all koltunud rohi.
Lõunatuul sasib juustes.
Aga taamal korkivad mäed
sinavate metsadega,
aiman nende kohinat
ja sammaldanud kivide juures
sulisev vesi
uuest lootusest.

Vaabo Lumila
Rebane.

Probloom.

Vaikin, kui lapsed pilluvad
sülditukke vastu lagedat motsa
kammatan välja kui
vanaeidu hoiseb tulekuma
karjub appi nagu siinine lohm.
Aga miks polo mul õhut
kui koor
pureb
igaviku lävel.

Vaabo Lumila
Rotono.

"Tulohoidja"Nr. 8/9 kirjutab:

Tarvo Kutsikus Läänes.

Tarvo Toomes oli kaheaastane Stockholmi olanik, enne kui ta käesolova aasta veebruaris stipendiaadina Chondriikidesse õpima asus.

Hea sõbrana ja õeskujulikku skaudina oli ta odukas nii salga-, rühma- kui ka lipkonnajuhina Kalevi lipkonnas. Teda ülendati skautmeetoriks a. 1953.

Ta püüab oma sõpruscidemoid endiste kaaslastega värskena hoida tihoda kirjavahetusega. Avaldame siinjuures paar katkendit tema viimsest kirjadest:

Scout Camp Bort Adams 15/7 1956.

Töötingimused siin laagris on head. Olen juhiks-instruktoriks poistele. Õpetan skauditarkusi, võtan päikest ja käin ujumas. Minu niinus on see, et aega ondo jaoks väho üle jääb. Poisid lahkuvad laagrist laupäeva lõunaajal ja uued saabuvad pühapäeval samal ajal. Vahepeal tuleb laagrit korrastada ja uuto vastuvõtmiseks korraldusi teha. Mu tasu on $15.— nädalas, nii et sello suve teenistuse on $ 135.—

Müidu lähob mu elu kindlat rada mööda. Raadio õhtuti räägin lõkkotulel poistele Eesti skautlusest, võrdlen seda USA ja üldse Ameerika skautlusega. Räägin, kui suur on eesõigus olla vaba riigi kodanik, nagu nemad (ameeriklased) seda on. Ja et see vabadus on asi, mida tuleb hinnata, mille eest seista ja mille eest võidelda. Mõnutan neile, et praegusel ajal on sadu miljoneid inimesi, kes ei olo vabad, nende hulgas ka eestlasedkuid et olen veendunud, et minu kodu ja sünnimaa Eesti jällegi uuesti vabaks saab ja et jään alati eestlaseks ja olen eesti skaut ja kasvatan oma skautidest eestlasi.

Lõpuks laulan eestikeelse laulu "Eidekene kotrab..."

13/8 1956.

Saadan teile ühe grupipildivõtte ühest "reklaamiviisist". Lugu on nimelt nii, et üks Atlanta (Georgia osariigi pealinn) poekadest avas uue osakonna ühte eeslinna ja siis paluti meie laagrist kolm "indiaanlast" reklaamike. Ma olin üks neist ja sel grupipildil olen esimeses reas keskel, käed risti rinnal. Pidime oma indiaanlaste tolgi ülos lööma ja pooltoist päeva mornide nägudega ringi jalutama. Kõige parem asi oli see, et teenisime $ 15.— isikult.

Paar nädalat tagasi käis grupp Euroopa skaute meie laagrit külastamas. Kolm Šveits-

last ja kaks autorlast olid grupis. Sain oma "roostos" saksa keelt veidi paberida, sest käisin juhina-tõlgina nendega kaasas. Neile näidati Atlantat ja Ümbruskonna vaatamisväärsusi. Käisime kuulsas Lockheedi lennutehases ja pärast õhtu klubihoones oinotamas. Õhtul käisime skautide poakortoris ja Cinoramat vaatamas. Cinorama on uus kinotehniline loiutis, mis tahab vaatajalo jätta muljo nagu ta istuks iso kõige lina1 näidatava sündmustiku koskol. Oli igati võimas.

Neljapäevasel lõkkeõhtul, mil kõik lastevanemad laagrisse kõlla tulid, pidin neid Euroopa skauto ositama. Pidasin siis väikese kõne, rääkisin oma USA muljetest, skautlusest ja selle tähendusest ning suurusest rahvusvahelisel taspinnal, samuti oma Eesti kodumaast ja eestlaste võitlustest. Enne seda oli Atlanta piirkonna peaskaut mind tutvustanud ära märkides, et olen eestlane ja põgenik vanalaste eest, kes on õpetanud meile (s.o.Georgia skautidele ja teistele) milliise väärtuse omab vabadus, sest meie ameeriklastele on see niivõrd igapäevane, et meie unustame selle suure väärtuse. Peaskaut palus kõigile vabaduse kaotanuile mõttes südamlikke torvitusi saata.

Samal nädalalõpul käisime Cherokee indiaanlaste reservaadis. Seekord olid neli poissi Bort Adamsi skautlaagri juhtkonnast.

New York, 10/9 1956.

New Yorgis olin pärast siiasaabumist paar päeva ja siis sõitsin Lakewoodi umbes 100 km lõunapool Newyorki, eesti skautide laagrisse. Koos oli seal umbes 120 tublit eesti poissi. Mina olin vanemskautide all-laagri juhiks. Oli tore olla jällo eestlaste keskel. Laagrist tagasi tulles olen kõvasti puhanud, lugenud raamatuid. Vahel vaatan ka televisiooni Olen katsunud ka oma ummikusse jooksnud kirjavahetust "sirgeks ajada". Olen mitmelo oma ja meie ühistelo sõpradelo kirjutanud. Omati on veel terve hulk kirju vastata. Samuti terve hulk sõpru, kellele pole üldse veel jõudnud kirjutada, kuigi ma nii väga tahaks. Vaatmata mu parimale tahtmisele ei jõua ega suuda kõigile sõpradele kirjutada.

- - - - - - - - -

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

K u u l u t u s.

Postkaardi suurune
VAPIKILBI värviline pilt sobib:

1. Sisseraamida ja omas toas seinale asetada.
2. Saata auväärt tuttavale piduliku sündmuse puhul.
3. Saata tervituseks südamesõbrale.
4. Kasutada paljudel sobivatel juhtudel.

Tellimisi võtab vastu vilistlane Mihkel Luht, Rootsis, Högalidsgatan 32 C IV, Stockholm.

Kaardi hind: Kr. 1.-- + postikulu 4.kaardi eest Kr.-.20
Hind tuleb koos tellimisega tasuda, kas sularahas, või posti coupon reponse international, mille vastuväärtuseks arvestatakse Kr. -.40 t.t.b.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Rootsi Koondiso tegevusest.

Rootsi Koondiso tavakohane aasta-üldkoosolek toimub koos aastapäeva pühitsemisega novembri kuus. Sellel üldkoosolekul valitakse siis järgmiseks aastaks uued juhatused ja ametnikud ning sõelutakse möödunud aasta tegevust ja kavandatakse uut. Rootsi Koondiso pere on laialt paisatud ca 1500 km pikal poolsaarel, omades suuremate keskustena pealinna Stockholmi ja sellele järgi Göteborgi ning Lundi. Koondiso üldkoosolekud peetakse ja presiidium asub Stockholmis, kuhu vahete vahel aastapäeva pidustuste ning teiste suuremate ürituste puhul kogunevad ka rotalusõd kaugematest kohtadest. Osakonnad asuvad Göteborgis ja Lundis. Lundi Osak. korraldab oma valimised samuti aasta -üldkoosolekul, enne Koondiso üldkoosolekut, kuna Göteborgi Osak. jätkab tavalist konvendi kommet, valides igal semestri alul uue presiidiumi. Aastapäeva pidustustest Stockholmis võtavad osa alates 1948.a. ka meie sõpruslopinglaste Varsinaissuomalainen-Osakunta esindajad.

Möödunud tegevusaastal, mis haarab endas aastapäevast-aastapäevani 1955/56, jätkus omavahelisi ametlike kokkutulekute korraldamine kord kuus. Osavõtjate arv on kõikunud 20 - 25 piirides ja koosolekute kohta peetakse nüüd protokolle. Varem võis märgata, et tekkis olukordi, kus mälupilt vastuvõetud otsuste juures hiljem moondatuletades erines ning selle vältimiseks loiti kirjasõna täitvat kõige otstarbekohasemalt lünka. Neil kuu-kokkutulekutele järgneb koosolekule tavalisolt koosviibimine klaasi veini juures tudengi cantusega, omavahelisi vestlustega, tihti referaatidega või külaliste vastuvõtuga. Kokkutulekutest võeti osa pidevalt värvides ja neid korraldati Mälari järve äärsel hulvaaril Norr-Mälarstrand nr. 12 asuvas klubi- ja peoruumides, kus vahel pidulikemal juhtumil mõnigi meie pikisilmi ootas osimesi koidukiiri tõusvat üle Mälari vaikse pinna. Muide samas on leidnud ka korporatsioon Vironia endale sobiva kooskäimise koha. Peale n.ö. ametliku koosviibimiste on Rotalia pinnal korraldatud kella 5-tee tantsuga E.V. aastapäeva puhul, pühitsetud üksikute rotaluste juubeleid ning üllikooli lõpetamisi, samuti uute majade õnnistamisi, võetud osa jälle värvides; vilistlaste poegade või tütarde gümnaasiumi küpsuseksami sooritamise tähistamistest, mida Rootsis kutsutakse "studenthippadeks" või koguni pulmadest, kus pruudile korra kohaselt üle antakse lillekimp värvidega. Samuti võetakse osa akadeemilisto ja teaduslike seltsides tegevusest, noorte liikumisest ning stipendiumi fondide tööst.

Koondiste tegevusest ja sündmustest on Rootsis kõiki informeeritud igakuuliste ringkirjadega, mis aktuaalse informatsiooni lättena on täiendanud "Meie Side" kaudu antavat informatsiooni, eriti lokaalse värvinguga materjali osas. Neid ringkirju on järjekindlalt saadetud teadmiseks ka teistes maades asuvatele koondistele ning Rootsi Koondiso liigetele, kes ajutisolt siit õppe- või muul eesmärgil eemal viibivad, sellega kergendades "Meie Side" koormat, kus vaevalt kõiki lokaalse iseloomuga materjali saaks õigeaegselt publitseerida.

Koondiso liikmete üldarv on vähenenud 92-le (96), neist on 48(49) vilistlast. 39(42) tegevliiget ja 5(5) robast. Sulgudes on möödunud aasta andmed. Surma läbi on lahkunud vil. Aksel Tomasson.

Osakonnad Göteborgis ja Lundis on töötanud vastavalt kohalikele oludele vilkalt. Eriti on tähelpandav Göteborgi osas suhtelisolt suur üllikoolis õppivate noor- ja tegevliigete arv, ulatudes praegu 14-le. Noorte juurdekasv Göteborgis on muutnud aktuaalseks ka oma ruumide hankimise probleemi ning pannud peal liikuma konvendi loomiseks.

Varsinaissuomalainen-Oskuritaga on sõprusloplngu alusel suholdud elavalt ja Osakunta 50.a. juubelist 24/25. märtsil 1956.a. Helsingis võtsid osa lo rõtalust,nendest 3 abikaasadega. Juuboli puhul otsustati Osakunta poolt asutada Stipendiumi-Fond rotalustele õppimiseks Soomo Ülikoolides. Moie 43. aastapäeva pühitsomisest 2/3.nov.1956.a. Stockholmis võttis samuti tava korras osa VSO esindaja. Vastastiku on kumbki org`i ajakirjados avaldatud kirjutisi toinetoise kohta ning publitseeritud juubeli ja muid olulisi sündmusi ajakirjandusos. Sidemoid on loodud hulgalisolt ka porokondlikel ning amotlikel pinnal hõimusilla tugovdamisoks. Tänavusost juubelist osavõtu ja kingitusto kuludost võtsid sookord osa ka USA ja Kanada Koondisod, millo tõttu võimaldus sellest osavõttu korraldada ka noorliigotelo.Seniai on vastavate summado puudumisol sõprus- ja hõimusuhtlomist saadud korraldada vaid üksikuto rotalusto poolt tohtud isikliko panustoga,mis piiratud ulatusos on võimalik olnud täiendada Koondiso kassa poolt, kusjuuros suurim koorom on langenud Stockholmi porolo. Vilistlaskogu juhatuso kaudu on pööratud teisto koondisto poolo sollo torvo Rotalia üldasja kuludo võrdsoks jagamisoks, ot võimalduks hõimusõpruso viljelomist jätkata Eosti tuloviku ja rahva huvidos.

Teisto akadoomilisto org`ido tegevusost on jõukohasolt osa võotud, eriti EKL-i tegevusost, kus praegu presidoorib Korporatsioon Väinla. Tegevusaastal on EKL korporatsioon Tehnola presidoorimisol korraldanud Stockholmis üho kommerši, võtnud külalisena vastu EÜS-i ning käinud viimasol külas. Poalo sollo olomo osa võtnud Korporatsioon Vironia ja Korporatsioon Fraternitas Estica kommeršidest, noist viimano korraldas sollo oma uutes avaratos ruumidos, millisod sisustati muido meie confrator E.Järve kavandamisol. E.Toadusliku Seltsi poolt korraldati traditsiooni kohasolt E.V.Tartu Ülikooli aastapäeva puhul 30.nov.aktuso Kaubandusülikooli aulas ning E.Akadoomiliso Koondiso poolt kolla 5-too tantsuga 1.mail ja 2.dets.1956. Samuti on jätkatud osavõttu prof. J.Uluotsa nimoliso stipendiumi fondi juhtimisost.

Muudo üritusto kõrval on ka abistamistegevus muutunud märkantsoks Koondiso tegevusos. Nii korraldati suurom aktsioon asutaja liikmo vilistlaso O.Tiofi abikaasa surma puhul mahajäänud alaealisto lasto tootamisoks. Vastavalt lasto soovilo oi tõhtud soda avalikult, vaid suuromato koskorg`ido vahol siin. Aktsioonist laekus kokku Kr. 1.300.--,millest Kr.300.- oli meie panus. Lisaks sellele viisid külastanud rotalusod ja nendo abikaasad porekonda hulgalisolt toitainoid ja maiustusi,ning abistati matusto korraldamisol. Ka juba varemalt on porekonda ema haiguso ajal abistatud majanduslikult ning perioodiliso tootuso kaudu.Vilistlaso J.Toomoso kaudu hangiti pojalo Rotary klubi stipendium odasiõppimiseks USA Ülikoolis ning teisto poolt siit kaoti sõidukulud. Porekonna või lasto tootuseks kahjuks mujalt polo summasid laekunud. Üldkorjandustest on osa võotud sõjavangido ja küüditatuto abistamiseks E.Punaso Risti kaudu, tootatud lahke südamega skautlikku liikumist ning viimasel aastapäeva kommeršil pandi spontaanselt kokku, koos hiljem laekunud lisaga, Kr.510.— Ungari vabaduse eest võitlova akadoomiliso nooruso abistamiseks.

Möödunud tegevusaastal juhtis Rootsi Koondiso tegevust presiidium koosseisus:vil. E.Vilval - senior, vil. A.Mägi ja vil.A.Truusõõt - abisenioríd, confr. R.Todro - laekur, confr. E.Vasur - kirjatoimetaja ning vil. K.Joost - oldermanina ja toma pikemalo õppereisulo asumisel USA-sse - vil. M. Jüris.

Viimasel aasta-üldkoosolekul 3.nov.1956.a. valiti Koondisolo uus presiidium koosseisus: vil.A.Mägi - senior, vil. H.Arro - abisenior, confr.R.Todro - laekur,confr.S.Hansson - - kirjatoimetaja ja confr. A.Eistrat - olderman.

Uuel tegevusaastal on juba jõutud pidada üks diskussiooni-õhtu välispoliitilisel teemal ning 3.dets. 1956.a. peale kuu-koosolekut põhitseti samades ruumides vil.E.Vilval ´i 50.a. juubelit tema kulu- ja kirjadega, kus sõnavõttudes palju huvitavat esile korkis mälestustesalvest sõoses Rotaliaga ning populaarseks sai sõna "tolerantsus", millest isegi oraldi diskussioon-õhtut tahoti korraldada. Lähema aja tegevuskavas on E.V.Aastapäeva tähistamine, referaadid välispoliitilisel teemal ja noorte probleemidest ning Jaanipäeva paiku tahotakse võimalusel korraldada sõoses üle Rootsiliso Eesti üldlaulupeoga Götebergis Rotalia Rootsi Koondiso suvepäev või üldkokkutulek, samuti ootavad märtsis VSO sõpruslõpinglasod meie esindajaid Helsingi.

Stockholmis, 14.detsembril 1956.

Arvod Mägi
Rot. x

"Meie Side" toimetusele teatatakse:

A m e e r i k a s t.

Now York`i konvendist: Tänu paljude teiste ja eriti endise seniori R.Ubakivi rotaluslikule ettevõtlikusele, on New York`i konvendil rõõm teatada, et alates 1.okt.1956.a. on korporatsioon Rotalia kauaaegne soov "oma tõa , oma loa" näol täide läinud. Olgugi, et see on üüritud korter, on see meie oma, ja konvent julgeb loota, et see on eelkäijaks Rotalia majale.

Praeguse kortori muretsemine oli üritus, mille teostamisel oli kaasas kõikide USA-s elunevate rotaluste südamed, kuid vaid mõned käed. Nüüd on aga saabunud eriti soodne ning kohane silmapilk kõikide USA ratalustele demonstratiivselt tegudega kaasalöömiseks, kõigepealt C.Q. alalhoidmiseks, selle sisustamiseks, ilustamiseks kui ka otstarbekaks ning ohtraks kasutamiseks. C.Q. aadressiks on:

Rotalia, Inc. 30 E 18th Street, New York - Gr 7-9727

Tänu tuleb öelda vilistlastele, kes kortori muretsemise ja selle korrastamisega abivalmidust on näidanud, nende seas eriti vilistlane Sulev Kolder`ile

Heino Ambros
Rot.x

Selle semestri New York´i KKK.,mis leidis aset 5.okt.1956.a. C.Q.oli kohaloilmujate kui ka C.Q.-sse puutuvate sõnavõttude suhtes palju töötav. Kõne all oli palju esialgu probleemaatilisi küsimusi,eriti C.Q. sisustamine. Põhilisiks tooniks jäi siiski mõte,et teha seda niivõrd hubaseks,kodusoks ja meeldivaks kui vähegi võimalik. Ei olnud veel laudugi jõutud muretseda kui juba räägiti klaveritest,seinavaipadest, hiirelõksudest kui ka muudest hädatarvilikest atribuutidest,mis paratamatult ühes kodus puududa oi või. See kõik näitab vaid innukust,huvi, ning soovi muretseda ja teha midagi rotalustele endile. Ja seda nii,et üksnuha, kust rotalus tuleme peaks, kas läänerannalt, ida-, põhja- või lõuna poolt, tunneks end nagu mugavas kodu, omade keskel ja mitte kui külastusvisiidil naabrite juures.

Kuna New York`is on tegemist reaalse kuue seina, kahe ukse,nelja akna, põranda ning laega ja mitte mingisuguse ühulossiga, siis igalle USA rotalusele on selge, et selliste C.Q. ülalpidamine nõuab teatavaid pingutusi, energiat ja kõige rohkem muidugi materjaalset toetust. Arvestades kuludega määras sama KKK igalle rotalusele korteri sisustamiseks lisa maksu $ 5.--. Semestri esimesel koosolekul, septembris 1956. määras konvent ühekordseks semestri liikmemaksuks confraternitele $ 10.-- ja rebastele $ 3.--

Vastavalt inkorporeerimise aktile kuulub korporatsioon Rotalia majapidamine USA-s vastavate kohalike valitsusorganite revisjoni alla, ja tingitud sellest on vajalik inglise-keelne raamatupidamine. Ameeriks Rotaliale liikmemaksudena ja tootustena kulutatud summad on võimalik tulumaksustamisele kuuluvast sissetulekust maha arvestada.

1956.a. sügissõmostri New York'i konvendi juhatuse koosseis:

confr. Hoino Ambros - Rot.x - 949 West End Ave, N.Y. 25. N.Y Apt. 10-B
" Folix Tamm - Rot.xx - 254 W 102, N.Y. 25
" Hoino Ainso - Rot.xxx 601 W 141, N.Y. Apt. 32
Vil. Elmar Kuusler - Rot.Old. - 90, Cortland Str. N.Y.

Ajutisõlt on New York rikastunud Ühe vana Tartu ning kauaaegse Stockholmi osakonna oldermani vil. Kr. Joosti näol, kes on Euroopa ja seega maailma parimaid asjatundjaid nii piimanduse kui juustunduse alal. Praegu inspekteerib ta USA meiereisid. Kristjani järgi pidavat meie onu Sam'i maa piim parem olema kui vanas ilmas, kuid või ja juust seevastu lausa "vedelad" Õnnetu näoga lisab ta juure, et soni on tal tulnud viljajooke rohkem maitsta kui meierisaadusi.

Septembri kuul käisid pastori juures kaks USA noorliigot Nils Parma ja Aku Vainu. Tagajärg: kaks pulma. Ka oi pääsenud confr. Koit Paadre noiu Erika Kart'i moelitusist, kellega sõlmis eluaegse lepingu 15.sept.1956.a. N.Y. Eesti Evan. Lutheri Usu Kirikus.

"Meie Side" toimetus kasutab juhust ja soovib vastsetele noorpaaridele palju õnne.

Kanadast.

Vilistlaskogu Juhatusse, mille asukoht alates 1.1.1957.a. Kanadas, valiti: A. Käbin - esimees, Hendrik Kukkur ja Arthur Kulgmaa.

24.11.1956.a. loidis aset Kanada Koondise kommerstorontos. Kommerslist võttis osa 35 rotalust ning sellele järgnevast perekonnaõhtust 65 liikmeline pere.

Korp. Rotalia Vil. Kogu Kanada Koondis valis oma Juhatuse 1956/57 .a. järgmises koosseisus: Arthur Laaman - esimees, Hendrik Kukkur - lackur, Arthur Kulgma - kirjatoimetaja. Revisjoni komisjoni valiti: vilistlased - Mart Joasaare, Oskar Ristmäe ja Raimond Mägi.

"Meie Side" Kanada numbri toimetajaks valiti vil. Oskar Ristmäe, elukoht 129, Sunnyside Ave, Toronto, Ont, tel. LE 4-7264. Kaastööd ja käsikirjad palutakse saata eelnimetatud aadressil.

Austraaliast.

Vil. Ilmar Tammelo veedab õppeaasta 1957/58 stipendiaadina Inglismaa.

Rootsist.

Göteborgi Osakonna presiidium pro II sem 1956.a. valiti järgmises koosseisus:

Rotalus x confrator Enn Äro
Rotalus xx confrator Rein Nuudi
Rotalus xxx confrator Sven Tedro
Rot.Old. vilistlane Jüri Adila

Göteborgi Osk. kommerslõidis aset 17.11.56., millest osa võttis 21 rotalust, sellele järgnes perekonnaõhtu 37 osavõtjaga.

Göteborgi Eesti Üliõpilaskonna esimeheks on confrater Enn Äro.

Lundi Osakonna presiidium pro 1956/57 on järgmise koosseisuga:

Rotalus x confrater Kaljula Rämmal
Rotalus xx vilistlane Aadu Toomes
Rotalus xxx confrater Jaan Teär
Rot.Old. vilistlane Ilo Käbin

Confrater Jaan Teär lõpetas Lundi Ülikooli matemaatika-loodusteaduskonna, jätkab teaduslikku tööd licentiaadi kraadi omamiseks. Töötab praegu Statens Skogsforskningsinstitut'is (Riiklikus Metsauurimisinstituudis) Stockholmis, mikroloogia osakonna assistendina.

Täiendusi liikmete nimekirjas, mis ilmus "Meie Side" Nr. 3 - 1956.a.

Rootsi osas.

Vil. Aasa, Karl - uus aadress: Lammolyckan 17 B, Göteborg H.
" Adila, Hans - " " Polstjärnevägen 2, Jönköping
" Käbin, Ilo - tagasi Rootsis, aadress: Lasarettet, Landskrona
" Leemets Paul - ümberasunud USA-sse.
" Malm, Priit - eesnimi on Friedrich
" Plikk, Herman - uus aadress: Kungsladugården, Brevlåda 5013, Nyköping 1.
" Sarotok, Vitold - " Blidvädersgatan 29, Göteborg H.
Confr. Järv, Evald - ümberasunud USA-sse
" Lüll, Kalju - - do -
" Kurol, Mart - õige aadress: Plantoringsvägen 46-II (mitte 46-B), Ängelholm.
" Tedre, Sven - uus aadress: Viktor Rydbergsgatan 48, Göteborg
" Vikman, Sven - asunud söjaväkke, asukohaga Uppsala.
" Teär, Jaan - uus aadress: Statens Skogsforskningsinstitut, Stockholm 51,
" Tief, Jaan - tagasi Rootsis. aadress: Tomträttsvägen 28 - II, Hägersten.
Robane Avataro, Märt, - oluk. Södra vägen 74, Göteborg
" Dorrik, Ivar, - " c/o Mollbin, Gibraltargatan 44, Göteborg
Lihtliige Käo, Anton, - Hästholmsväg 17 - I, Stockholm Sö
Robane Lumila, Vaabo, - von Utfallsvägen G-27, Göteborg
" Norrand, Kallo - Vårmånadsgatan 16, Göteborg
" Riiner, Ülo - Box 300, Hjälbo, Lärje.

USA osas.

Vil. Hölpus, Ilo, - uus aadress: 119 Avoca Ave., Massapequa Park L.I.
Confr. Ööpik, Tönis -do - 34 Karen Str., West Babylon, L.I. N.Y.
" Millert, Olaf -do - 102 Richards Hall, Harvard Univ., Cambridge 38, Mass.
" Puskar, Viktor -do - 57, Erie Str., Dumont, N.J.
" Adamson, Jüri -do - 3261, Lawrence Street, Bronx 61 N.Y.

Taolist nimekirja nagu see ilmus "Meie Side" nr. 3. on peetud väga soovitavaks ja nähakse mõeldi, et see ilmuks perioodiliselt kord aastas, võimalusel "Meie Side" lisana eraldi paberil, et seda võimalduks kasutada ja kaasas kanda ilma, et alati oleks sama "Meie Side eksemplar kas silma all või taskus.

Göteborgi Osakond tutvustab oma uusi liimeid.

Confrater M a l m, Priit. Vilistlase Friedrich Malmi vanem poeg. Sündinud Tartus 19.1.1934.a. Algharidusega alustas Tartus. Põgenes koos vanematega ja noorema vendadega 1944.a.Rootsi. Siin jätkas algharidust üks aasta Göteborgi Eesti Algkoolis ja selle järele Lerumi algkoolis. Peale viimase lõpetamist õppis Göteborgi Praktilises Koskkoolis ja hiljem Göteborgi Tehnika Gümnaasiumis,millise lõpetas 1955a.kevadel.Sama aasta sügisel astus Chalmersi Tehnika Ülikooli masinaehituse osk. õppinguid jätkama, samal ajal võeti teda ka vastu korp.Rotalia rebaseks.Tegevliikmeks võeti vastu 1o.1o.56.Ak.isa:vil.Jüri Adila.

Confrater P u n a,Erich on sünd. 17.5.28.a.Saaremaal Kihelkonna vallas taluperemehe pojana. Algharidüse sai Tagala algkoolis ja hiljem jätkas õpinguid Kuressaare Gümnaasiumis.1944 põgenes Rootsi. Siin lõpetas Stockholmi Eesti Gümnaasiumi 1953.a. 1955.a. sügisel astus Chalmersi Tehnika Ülikooli masinaehituse osk. 19.10.55.a. võeti vastu korp.Rotalia rebaseks ja tegevliikmeks 10.10.56.a.. Akaadeemiline isa: confrater Enn Ärn.

Rebane R i i n e r, Ülo, sündis 3.12.35.Tartus. Rebase Riineri isa oli Hiiumaal politseikomissariks.1944.a.põgenes koos vanematega Rootsi. Algharidüse sai Ystadi lähedal algkoolis, hiljem jätkas õpinguid Hälsingborgi Gümnaasiumis,millo lõpetas 1955.a. Sama aasta sügisel alustas akadeemilist tööd Chalmersi Ülikooli keemia Osk. Korp.Rotalia rebaseks võeti vastu 10.10.1955.a. Akadeemiline isa: Väino Kuldassaar.

Rebane A v a t a r e, Märt on sünd.13.12.1933.a.Tallinnas sõjaväe ametniku pojana.Algharidüse sai Kodasoo algkoolis.1944.a. põgenes koos vanematega Rootsi.Siin jätkas õppimist esialgu Eesti Algkoolis Norrköpingus,hiljem Norrköpingu Tehnika Keskkoolis ja siis Tehnika Gümnaasiumis,millise põpetas 1955.a. Same aasta sügisel jätkas õpinguid Chalmersi Tehnika Ülikooli elektri osk. Korp.Rotalia rebaseks astus 10.10.56.a.

Rebane L u m i l a, Vaabo sündis 17.10.1930.a. Karuse vallas Läänemaal Julius Lumila pojana. Rootsi saabus põgenikuna koos emaga 1944.a.sügisel.Algharidüse sai Eestis.Oma õpinguid jätkas 1950.a.tehnilises instituudis,millise lõpetas 1952.a.Töö kõrval jätkas õpinguid kirjateel, millo tulemusena sai 1956.a. valmis gümnaasiumi lõpueksamiga.Sama aasta sügisel alustas üsiõppimist Chalmersi Tehnika Ülikooli elektrotehnika osk.Korporatsioon Rotalia rebaseks astus 10.10.1956.a. Akadeemiline isa Väino Kuldassaar.

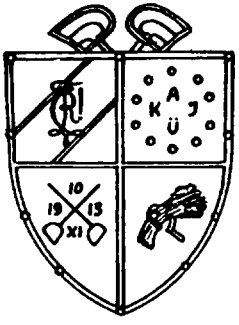
Rebane D o r r i k, Ivar, sündis Viljandis 28.8.1932.a. metsatöölema pojana.Algharidüse sai Jõgevesto algkoolis, hiljem Haapsalu algkoolis.1944.a.sügisel põgenes koos vanematega Rootsi. Siin jätkas õppimist Växjö Gümnaasiumis,millise lõpetas 1955.a. Sõjaväekohustuse teenis Rootsis õhutõrje üksuses. 1956.a.sügisel jätkas õpinguid Chalmersi Tehnika Ülikooli elektrotehnika osk.Rebaseks astus 17.10.1956.a. Akad.isa:confr.Otto Rainson.

Rebane [illegible]d,Kallo on sündinud 3.1.1936.a. Kuressaares arsti pojana.Kodumaal oli temal ainult i aasta võimalik käilastada Vormsi algkooli. 1944.a. põgenes koos vanematega Rootsi.Alul käis siin Tidaholi algkoolis, seejärgi Ulricehamni keskkoolis ja hiljem Jönköpingu Tehnika Gümnaasiumis,millise lõpetas 1956a.kevadel.Sama aasta sügisel astus Chalmersi.Tehnika ülikooli laevaehituse osk. õpinguid jätkama, Rebaseks astus.23.10.56.a.

"Meie Side" nr. 4 - väljaandja Korporatsioon Rotalia Göteborgi Osakond. Toimetaja - confr. Avo Andrekson. Kaas: confr. Sven Tedro.Väljaandmise aeg 20.12.1956.a.

KORP! ROTALIA AJAKIRI

MEIE SIDE

NO. 1 NEW YORK 1957

Meie Side

Nr.1 VII aastakäik New York 1.III.1957

AASTAKS ÜKSTUHAT ÜHEKSASADA VIISKÜMMEND SEITSE.

"Meie Side" on käesoleva numbriga alustamas uut aastakäiku. Mitmete ärapööratud kalendri lehekülgede järele otsustades nagu oleks hilja nüüd veel soovida "Head Uut Aastat". Kuna käesolev võimalus selleks kogu Rotalia ulatuses on siiski esmakordne, lubatagu mul seda soovi väljendada siinjuures, ehkki hilinenult.

Alanud aasta 1957 ei ole meie korporatsioonile ettenähtavalt mitte eriliseks märkimisväärseks "suuraastaks", kui selle all mõelda mõnd juubelit või välist aktiviteeti. Siiski on lootused käesoleva aasta kujunemiseks "suureks", põhjendatud. Seda nimelt töötulemustelt, eriti meie ühtekuuluvuse ja sisemise tegevuse arenemise suunas. Mis annab põhjust selliseks ennustuseks? Vastuse saame möödunud aasta konstruktiivset tööd vaadeldes ja mõttelist projektsioonjooni pikendades tehtult tulevikule. Korp! Rotalia pere Ühendriikides elas möödunud aastal üle mitmeid olulisi ja märkimisväärseid muudatusi.

Esiteks registreeriti meie korporatsioon seni ainukese eesti üliõpilasorganisatsioonina New Yorgi osariigi seaduste nõuetele vastavalt. See ametlik tunnustus võimaldab meile kõiki juriidilise isiku õigusi, nagu kinnisvara omamist, jne. Läbi ajaloo on olnud meile omaseks püüdeks saavutada õiguslikku tunnustust ja legaalset tegutsemisluba vastavatelt ametvõimudelt. Kas oli meie nimetuseks "Üliõpilaskonvent 'Korporatsioon Rotalia'", "Studentenverein Rotalia" või "Rotalia Incorporated", oleme jäänud samadel põhimõtetel tegutsevaks ja samu värve kandvaks eesti meeste koguks. Kuid me ei taha tegutseda illegaalselt (kui vähegi teisiti saab), püüdes luua vajalikke perspektiive igakülgseks pikemaaegseks tegevuseks.

Teiseks astusime olulise sammu sisemise "seaduspärasuse" suunas: senise üleminekuaegse territoriaalse koondise asemel viidi läbi kodukorrakohane jaotus Konvendi ja Vilistlaskogu Koondiseks. Võisime sellele teele asuda veendest oma Konvendi elujõusse ja usaldusest meie noorte confraterite kindlale hoiakule. Ei ole põhjust olnud seda sammu kahetseda, ning edaspidine areng peab veelgi süvendama noorte vastutustunnet

ise oma asjade ajamisel. Need uued - või õigem öelda vanad - tegevusalused annavad meie Kodukorra raamides Konvendile avarad tõõvõimalused. Osalistest kohustustest vabanenud vilistlased aga peavad püüdma senisest enam kaasabi osutada tegevkonvendile. Seda nii majanduslikus kui moraalses mõttes.

Kolmandaks saime endile korteri. Seda üsna lapergust ja ebasümmeetrilist ruumi vana büroo ja laohoone neljandal korral oli nagu raske alul nimetada vana armsa nimetusega "C!Q!". Ent tõsise tahtega võib teha imet. Konvendi ja vilistlaste ühisel pingutusel on tulemus vägagi ilmekas: välimus muutunud pea tundmatuseni, sisustus otstarbekas ja küllaldane. Ometi pole kõik veel kaugeltki valmis lõplikul kujul. Ma ei usu, et Tartu konvendi maja oleks olnud nii armastatud paigaks, kui ta koosnenuks vaid koosolekute ruumist ja presiidiumi toast. Kui seal puudunuksid mugavad teisekorra ruumid raamatukogu, raadio ja pehme mööbliga. Või siis paukimisvahendid. Või õkonomi rikkalikud laod tudengite mitmekesiseks heaoluks. Kõik need ja veel paljud teised komponendid kokku moodustasid selle terviku, mis oli meile teiseks koduks, mis oli meie uhkusega nimetatud C!Q!-ks. Kui me oma tänapäeva noortelt ootame ligilähedaseltki sarnast entusiasmi ja huvi, siis on meil veel palju ära teha, et endi kodu ja elamist tänapäeva nõuetele ning korporatsiooni vajadustele kohandada.

Neljandaks rajati möödunud aastal alus traditsioonilisele Daamide Komiteele. Päris vormilist organit küll veel ei ole, sest daamidele omase tagasihoidlikkuse juures ei näi olevat kerge valida esinaist ja teisi juhtivaid isikuid. Huvi ja abivalmidust aga leidus, mis nähtub suurepäraselt õnnestunud perekondlikust jõulupuust meie energiliste ning asjatundlike daamide korraldusel. See annab põhjust loota, et sel aastal saab ka ametlikult teoks ammuoodatud Daamide Komitee, kelle järele meil on tungiv vajadus.

Eelloetletud punktidele lisandub käesolevaks semestriks EKL-u presideerimine, mis mitmeti pole just kerge ega vaimustav ülesanne. Seda põhjusel, et tema ülesanded, koostis ja senine tegevus tänapäeval on kaugel sellest, mida oleme harjunud nägema omaaegses Eesti Korporatsioonide Liidus. Küsimus vajaks kahtlemata pikemat käsitamist edaspidi.

Kui oleme võimelised eelnevalt lühidalt märgitud tegevussuunades edasi sammuma, samaaegselt jatkates juba väljakujunenud rutiini noorte kasvatuse, vastastikuste külaskäikude, referaatõhtute ja muuga, siis kujuneb aasta 1957 korporatsioon Rotalia Ühendriikide perele kindlasti "suureks" ning märkimisväärseks. Selleks soovin kõigile vilistlastele, confrateritele ja rebastele jatkuvat õnne, jõudu ja tahet!

Heikki Leesment
Vil! Kogu USA
Koondise esimees

FRED TOMINGAS
IN MEMORIAM

See kurb surmasõnum oli juba mõni aeg oodata. Kuri, halastamata haigus, millest paranemist polnud, tegi oma töö.

Fred Tomingas oli üks selle generatsiooni esindajatest, kelle osaks on saanud nii palju kaasa elada, näha rõõmu ja kurbust, võidelda raskustega ja teha kaasa kõik saatusrikkad muudatused, mis eesti rahvale osaks said - ja lõpetada oma elutee võõrsil.

Tallinnas sündinud ja ülesse kasvanud, majanduslikult mitte kergetes oludes, lõpetas Tallinnas Nik. gümnaasiumi ja siirdus Peterburi ülikooli astronoomiat edasi õppima; siis tuli tal ohvitserina kaasa teha I Maailmasõja ja Vabadussõja; peale selle astus Tartu ülikooli arstiteadust õppima ja peale lõpetamise oli eesti rahvaväes ja hiljem praktiseeriva arstina Pärnus. Siis tuli põgenemine Saksamaale, kus ta Briti tsoonis omal alal sai töötada -siis sealt Kanada, kus esialgul provintsis, lõpuks aga Torontos jälle arstina tegutses. See on Fred Tominga elutee - sarnane nagu tuhandetel teistelgi eesti haritlastel.

Fred astus 1915 a. Rotaliasse. Innuga sukeldus ta Korp! ellu, olles ihu-hingega seotud oma kaasvendade perega. Sõjad kahjuks ei võimaldanud kuigi kaua korp! elust osa võtta. Peale Vabadussõja lõppu astus ta peatselt Tartu Ülikooli, et oma stuudiumi jätkata. Ta oli üks nendest, kes väsimatult püüdis kõik teha, et Rotalia saaks eesti ülikoolilinnas jälle tegutsema hakata. Ta püüdis alal hoida sidemeid EKL korp!-ga, valmistades teed Rotalia tulekuks Tartu. See toimuski 1924. aastal. Ja Fred oli siiski see, kes Tartu konvendi asutamisel ja esimestel tegevusaastatel suutis vana Peterburi Rotalia vaimu ja traditsioone uues ümbruses uute kaasvendade seas maksma panna.

Ta oli mitmeid aastaid olderman ja esimene senior. Väsimata ja järjekindlalt kasvatas ta omi rebaseid ja lihtliikmeid tublideks rotalusteks ja tema teene on see, et Rotalia sai nii kindla aluse, mis teda kiirele õitsengule edasi viis. Ta oli karm ja nõudlik, aga alati õiglane ja vennalik. Tema käte all kasvas ülesse tubli generatsioon rotalusi, kes siiamaani on olnud Rotalia Kandetaladeks. Selle suure töö ja hoole tõttu pidi muidugi tema akadeemiline töö kannatama, kuid sellest ta ei hoolinud - Rotalia huvid tulid kõige enne! Hiljem - vilistlaspõlves - konvendi elust eemal olles jäi ta kuni lõpuni sooja südamega meie perre, jagades selle rõõme ja muresid.

Ta elukäik on nüüd käidud, elutöö tehtud. Detsembri alul tuli ta New Yorki - et siin oma sugulastega ja sõpradega jumalaga jätta. See oli kurb lahkumine. Sõnu ei olnud, sest haigus oli talt kõnevõime

riisunud. Aga kui vana leibburss ja tema leibfuchs üksteist viimast korda kaisutasid - ei olnud ka enam sõnu vaja - 40 aasta jooksul oli üksteist mõistma õpitud.

Üks vana rotalus on jälle lahkunud, kuid ma ei arva, et need, kes teda tundsid, suudaksid teda unustada! Ning Rotalia ajalukku saab Fred Tominga nimi heledate tähtedega kirja pandud.

"MIS KASU ON MINUL ROTALIAST"!

Meie kõik, noored ja vanad, teame, mida taotleb Rotalia ja missugused sihid ja eesmärgid tal on. Paarirealise kokkuvõttena oleksid need järgmised: kasvatada meie noori akadeemilisi kodanikke tublideks, ausateks, kindlateks eestlasteks ja ühiskonna liikmeteks; luua kõikide oma liikmete vahel eluaegseid sõpruse ja vendluse sidemeid; aidata üksteist vastastikku moraalselt ja aineliselt; säilitada ja tugeventada oma liikmete seas eesti rahvustunnet, iseäranis aga kindlustada meie eesti akad. noorte kuuluvust oma rahva hulka, püüdes tõmmata oma organisatsiooni neid noori, kes seisavad eemal eesti org.-dest. 43 aastat on Rotalia püüdnud saavutada neid sihte ja seda heade tagajärgedega.

Pagulus on meid kõiki seadnud eriolukordadesse, kus nende eesmärkide poole püüdmine on märksa raskendatud, ja mõnelgi on tundunud, et samade sihtide kättesaamiseks tuleb vahest rakendada uusi võtteid ja "moodsamaid" korraldusi. Võib olla, on see osalt õige, kuid kahjuks pole kusagilt poolt näidatud praktilisi samme, mis viiks selle küsimuse rahuldava lahenduseni. Teoreetiliselt ja paberil võib ju koostada ilusaid kavasid, kõnelda "uue aja vaimust" ja mentaliteedist, "iganenud korraldustest ja kommetest" jne. Kuid seni pole suudetud kusagil edukalt asendada seda "vana ja iganenud" uuema ja paremaga. Isegi sarnased üliõp. org., nagu Ü.Seltsid, kes on alati püüdnud olla "edumeelsed" ja "ajakohased" - on kõik püüdnud alal hoida oma eestiaegseid sisekorraldusi ja traditsioone - ka nemad pole leidnud, millega oma seni äraproovitud sisekorda ja siseelu asendada.

Ja siis tulevad meie enda perest mõned inimesed, kes väidavad, et korp! pole üldse enam vaja, sest mis kasu olevat nendel korp!-st? Nad väidavad, et eesti rahvusliku vaimu säilitamiseks on olemas perekond ja rida eesti seltsk. organisatsioone. Sõpru võib igaüks omale otsida ja leida väljaspool igasugust org.-ni. Kui keegi kedagit abistada tahab, siis on tal selleks isiklikult küllalt võimalusi. Oleneb ainult tema enda vabast tahtest filantroopi mängida. Ja noorte kasvatus - noh, see polekski kuigi oluline!

Tõsi, leidub igalpool üksikuid akadeemilisi kodanikke, kes ei kuulu ühessegi ak. org.-ni - kuid siiski on väga palju nende sihtide saavutamiseks kaasa aidanud - ja heade tagajärgedega, kuid sarnaseid isikuid on äärmiselt vähe! Ja siin kahjuks ilmnebki, et need kes püüavad väita, et korp! polegi vaja, on isiklikult olnud kõige passiivsemad nende sihtide taotlemises. Nende rahvuslus baseerub pea alati põhimõttel: "ubi bene - ibi patria", ei nad tavaliselt pole kedagit oma sõpradest ja tuttavatest aidanud (see nõuaks ju kulu!), neil pole olnud suurt tungi ja soovi olla oma kaasvendade seltskonnas ja milleks vaevata ennast noorte kasvatusprobleemiga. Ning kõige selle taga seisabki küsimus: "mis kasu on minul Rotaliast"?

Jah, eks Eestis, normaalsetes oludes oli tõesti kasu sees! Kui astusid korp!-ni oli konvendi korter su kasutada, said seal odavasti ja krediidi peale süüa ja juua, said nõu ja abi oma õppetöös ja elus teistelt kaasvendadelt, said tutvusi seltskonnas. Olid väärikas liige haritlaskonnas, leidsid abi, nõu ja majanduslist toetust korp! vilistlastelt, rahalaene, girantisid ja teenistuskohti! Selge, kasu igatseti!

Ja nüüd, paguluses! Mööda on kõik see "burshihiilgus"! Pole konvendi korterit oma mõnusustega, pole enam jõukaid ja mõjuvaid vilistlasi, pole enam võimalusi korp! kaudu leida seltskondlikku positsiooni, au ja hiilgust! Ning pealegi maksa maksusid korp! heaks! Milleks?

Meie korp! liikmeskonnas on mitmeid, kes on jõudnud sarnaste seisukohtadeni! Ja ometi unustavad need meie kaasvennad, et ka praeguses raskes olukorras korp!-st on siiski õige palju kasu: Kõige esiti majanduslikult: kogu pagulaspõlve ajal on korp! liikmed üksteist alati aidanud nõu ja jõuga, kui on tulnud võidelda raskustega. Tihti on püütud oma enese kehvusest jagada oma kaasvendadega mis olenes oli, on püütud abistada ümberasumisel, on katsutud oma väikesest abistamise fondist laenudega kergendada edasi õppimist ja raskustesse sattunuid, on igalpool püütud abiks olla nõu ja jõuga teenistuste leidmiseks. Ja Igalpool üle maailma on kõikide rotaluste uksed ja südamed olnud avatud kõikidele oma kaasvendadele. Kõik see on sündinud vaikselt ja tähelepanu äratamata - aga seda ainelist abistamist on olnud palju - väga palju. Ja kindlasti on igaüks meist sellest osa saanud!

Ja kas ei ole suure väärtusega see, et inimesel on sõpru, häid sõpru - kaasvendi, kes võtavad osa su elust, su muredest ja rõõmudest, kes püüavad sinu eest seista, kes hea nõuga aitavad su raskusi leevendada. Ja kas ei peaks olema inimesel rahuldustunne, kui ta teab, et ta on suutnud kaasa aidata meie noorte edule ja tulevikule ja aidanud kaasa meie eesti rahva ridade koondamisele.

On ju tõsi, et väga mitmel puhul on mõnelgi meie kaasvennal olnud pettumus, kui ta ei leidnud rotalustelt abi, siis kui tal seda kibedasti vaja oli, ehk ei leidnud materjaalset tagatist sealt, kust ta seda lootis saada. Ja ometi peab aru saama, et noil raskeil aegadel oli küll igalühel ise suurt murekoormat kanda, et tõesti ei suudetud ega jõutud teist abistada.

Ja ka praegu on veel juhuseid, kus üks või teine kaasvend ei leia korp! seda, mida ta lootis, ta tunneb, et tal ülekohut on tehtud, ta oleks oodanud sõbralikumat suhtumist jne.

Ometi olid sarnased juhused ka normaalsel ajal, vastastiku aitamine polnud iialgi 100%line, samuti ei puudunud seal juhused, mis tekitasid pettumust ja rahulolematust. Peaks ometi selge olema, et sarnases suures kogus, nagu seda on Rotalia, on ju samapalju iseloomusid, kui inimesi, tekivad nagu igas ühiskonnas sümpaatiad ja antipaatiad. Ja meie inimesed paguluses on veel eriti sensitiivsed. Aga miks siis Rotalia, kui niisugune, süüdi on, et mõnel üksikul seal tekkivad pettumused teiste liikmete suhtes. Organisatsiooni ei tohi ometi siduda indiviidide mõtte ja tundeilmaga.

Aga siis on terve rida meie liikmeid, kes elavad eraldatud teistest kaasvendadest, sageli ka oma rahvuskaaslastest. Nad ei saa loomulikult osa võtta isiklikult korp! eluavaldustest, nad võõrduvad oma kaasvendadest, neil puudub elav side korp! liikmetega. Ja Rotalia kipub nende silmis muutuma üleliigseks.

Jah, meil oli (võibolla et praegu veel elus on) üks asutaja liige, kes jäi süda Venemaale, kui kõik eestlased sealt ära tulid (1919). Ja kui ta 10 aasta järele tuli kodumaad külastama, oli tema esimene käik kaasvendade poole ja Tartu Konvendi korterisse. Ta õiendas kõik võlgu jäänud kohustused ära. Ja seal hermeetiliselt suletud vaenulikul maal ta ei küsinud ega kahelnud - ta oli ja jäi rotaluseks. Meil on praegu Aafrikas üks kaasvend, kes juba aastaid elab isoleeritult ja muidugi ka Rotaliast - aga ta soojasüdamega Rotalus ja jääbki vist selleks! Need mehed ei küsi "mis kasu on mul Rotaliast!"

Aga meil on mitmeid, kes elavad meie keskel, kes on oma jalad tugevasti alla saanud, kel on Rotalia uksed alati avatud, kes aga ennast eemale hoiavad, kes ei taha, ega taha omi kohustusi korp! vastu täita, kelledele Rotalia pere ei paku huvi ja kes huvitatud on ainult "kasust". Nende silmis on vist Rotalia üks aktsia selts, kes iga aasta peaks dividendi maksma nendele, kes Rotaliale seda au teevad, et nad selle liikmed on. Ja ometi ei ole seal ainelist puudust: kui lähed sinna külla, võetakse sind kuninglikult vastu. Need vastuvõtu kulud ületavad mitmeaastase Rotalia liikmemaksu!

On veel üks liik kaasvendi, kes oma iseloomult on sedavõrd tagasihoidlikud, endasse isoleeritud, et nad ei tule oma sõprade hulka oma muresid ja mõtteid jagama. Ja kui raskustes olles, tema kaasvennad ei tea temale appi tulla, on ta pettunud. Aga Rotalia pole ometi mitte mõni päästearmee, kes majast-majja käib abivajajaid otsimas. Selleks meil sõprussidemed ju on, et igaüks vabalt jagab oma mured ja rõõmud teistega. Küllap siis vahest leitakse ka abi seal, kus vaja.

Üks aus ja korralik inimene ei taha kunagi sealt kasu saada, kus tema panus puudub ja lõigata sealt, kuhu ta külvanud pole. Mis kasu tahab üks kaasvend saada, kui ta moraalselt ja aineliselt ignoreerib oma korp!, kui ta kaasa ei tööta üldiste eesmärkide kasuks. Ja kui mõni asi Rotalias on viltu, või mitte nii, nagu ta olema peaks - kas ei ütle siis vanasõna - kus näed viga laita - tule ja aita. Eemal seismisega, arvustamisega ja kaastöö keeldumisega ei ole Rotaliat teenitud.

Meil on õnneks siiski küllalt kaasvendi, kes hoolega ja ennastsalgavalt Rotalia heaks töötavad. igalpool üle maailma. Ei nad tee seda mingisuguse "kasu" pärast, vaid sellepärast, et nad teavad, et Rotalia hea käekäik seda nõuab ja nad oma ausõna andnud vapi all, et nad "kõik kohustused täidavad, mida korp! oma liikmetele peale paneb!" Need, kes oma kohustusi ei taha täita on ometi ka samasuguse ausõna annud!

Meie aktiivsemad liikmed ohverdavad oma napist vabast ajast suure osa korp! tööle ja kannavad võibolla 5-6 korda rohkem kulu, kui seda on tavaline liikmemaks. Miks siis ühed peavad olema töötegijad ja kulukandjad - ja teised kõrvalseisjad, kes isegi ei taha kanda minimaalseid kohustusi, rääkimata kaastööst! Mõni väidab, et meil leidub inimesi, kes enne on Rotalia heaks palju hääd teinud ja suuri materjaalseid ohvreid kannud - ning seda peaks nüüd arvestama ja mitte nõuda nendelt jooksvate kohustuste täitmist. Tõsi - meil on palju sarnaseid väärikaid mehi, kelle tööd ja panust meie peame tõsise tänumeelega meenutama. Aga selleski seisab küsimus, et meil sarnaseid mehi vaja palju on. Ning kui tahetakse kõiki neid viia "pensionääride" liiki - vil! kogu jääb hõredaks maksumaksjatest. Ja kes oleks suuteline hinnata ühe ehk teise teeneid kes rohkem ja kes vähem on Rotalia edule aastate vältel kaasa aidanud. On ju muidugi kombeks seltside auliikmeid ja neid kes pole majandusliselt küllalt tugevad - vabastada jooksvaist kohustustest - aga siin ei saaks üldreeglit olla!

Igale peaks ju päevaselge olema, et ükski organisatsioon ei saa tuludeta eksisteerida. Ka kõige pisemgi tegevus nõuab kulu. Kas on siis loomulik olukord, et ühed rotalused rühivad tööd teha korp! heaks ja kannavad kõik kulud - teised aga on kõrvaltvaatajad

ja kohustuste mittekandjad. Küllap aga neile läheb ka "Meie Side" lugemiseks, bülletäänid, kirjad, neid tuletatakse tähtpäevadel meelde ja surma puhul on Rotalial kohustusi nende suhtes. Üks on kindel - korralik distsiplineeritud organisatsioon ei saa sallida olukorda, et temas on kahte sorti liikmed - ühed töötegijad ja maksumaksjad - teised aga kohustusteta pealtvaatajad. See demoraliseerib, see kibestab ja halvab korp! tegevust.

Igaüks on astunud Rotaliasse vabatahtlikult, väga hästi teades, mis teda seal ootab. Ja kellelgi pole keelatud oma antud sõna murda - ja korp! lahkuda oma vabal soovil! Rotalia ei pea, ega saagi kedagit vastu tema tahtmist oma ridades kinni pidada. Kui keegi tunneb, et temale Rotaliat vaja ei ole ega "kasu" pole - teadku et ka Rotalia teda siis ei vaja.

Rotalia pole mingisugune veteranide koondis, vaid elujõuline noorte ja vanade tegev organisatsioon. Kui keegi, ka veteran-rotalus ei leia enam vajalikuks oma korp! toetada ja tema korrale alluda, siis talitatagu ometi ausalt. Ütelgu otsekohe ära - et me ei soovi mingisuguseid kohustusi Rotalia heaks kanda - ja sellepärast palun mind loomulikult korp! nimekirjast kustutada.

Aga meil on vil! ja t!l!, kes aastate ja aastate viisi ei arva heaks ühelegi Rotalia kirjale vastatagi, rääkimata kohustuste täitmiseks - aga neil puudub kodanlik julgus tunnistada, et nad ei taha enam rotalused olla!

Kas nende meelest on siis auväärsem, kui korp! sunnikorras neid oma ridadest eemaldab? Kes Rotaliast tahab "kasu" saada, peab kaastegev olema selles, et seda "kasu" saavutada. Passiivsusega, ignoreerimisega ja arvustamisega ei tehta positiivset tööd.

Tahaks lõpus ütelda neile, kes küsivad "Mis kasu on mul Rotaliast?", et nad päris tõsiselt peaks iseenda poole pöörama küsimusega: "Millega saaks ma Rotaliale kasulik olla?"

Paul Mägi
vil! Rot!

KÕNE ISAMAALE KOMMERSSIL 3.nov.1956 a.Stockholmis

Lugupeetud Varsinaissuomalainen Osakunta esindaja, armsad vilistlased, confratres, rebased!

Kui analüüsida Rotalia tööd ja püüdlusi tema 43 aastase ajaloo vältel, siis võib seda kokkuvõtta ühte ainsasse lausesse. See on olnud hümn Eestile, meie kodu ja sünnimaale. Rotalia asutamise peapõhjuseks Peterburis oli asutaja liikmete soov tegutseda aktiivselt eesti rahvusliku organisatsioonina, kasvatades

oma liikmeid kindla ja läheda ühenduse ning tugeva distsipliini abil rahvuslikult mõtlevateks ja tegutsevateks eestlasteks. Rotalia värvideks valiti sarnased värvitoonid, mis sümboliseerivad meie kodumaad, ta sinist taevast, musta mulda ja rohelises hiilgavad metsu ja aasu. Tõotus ja truudus kodupinnale väljendatakse, vast kõige ilusamas ja südamlikumas üliõpilasorganisatsiooni värvide laulus, mis kunagi loodud. Vapisse raiutakse kuldtähtedega esimesed tähed Rotalia deviisidest. Ausus, Kindlus, Iseteadvus ja Ühistunne, ilma milliste juhtmõtete on vaevalt ettekujutatav rahvuslikult tegutsev Eesti haritlane. Kogu Rotalia vaim võeti kokku lipukirjas "Eestimaa mu isamaa" see on käsk teenida, niikaua kui oled Rotalia liige. Käsk teenida Eestit, eesti rahvast, rahvust ja kodumaad on saatnud rotalusi Peterburi ajast siiani. Aeg ja mitmesugused olukorrad dikteerisid rahvusliku võitluse iseloomu ja ülesanded meie lähima ajaloo eriperioodidel. Võimata on Peterburi, Vabadussõja, Berliini, Iseseisvuse, okupatsioonide ja pagulasajajärkude rahvuslikke tööülesandeid kirjeldada ühistes konkreetsetes lausetes, kuid joone all on kõigil üks ühine nimetaja, meie lipukiri - Eestimaa mu isamaa.

Ja kui täna Rotalia väike killuke siin Stockholmis ja lähemail päevil rotalused koondiste, osakondade ja gruppide kaupa, üle maailma kogunevad Rotalia aastapäevapidustustele, et vanduda järjekordselt truudust kodumaale ja vendlusele, siis ei piirdu see ainult sellega, sest Rotalia ühendav mõte Rotalia praeguses mõistes ja piirides on palju laialdasem ja sügavam. Ka need kaasvennad, kes tammuvad orjaõõ sünguses sääl kaugel siberi taigates või töötavad kodumaa ikestatud nurmedel, ka nende samm läheb neil päevil kergemaks, hallitanud kahvatanud näod nagu saavad värskema jume, sest ka nemad asetavad mõttes oma käe Rotalia pühitsetud terasele ja vannuvad truudust isamaale ja sõprusele, ühtlasi paluvad nende huuled, et nende kaasvennad vabas maailmas, kelledega seob neid ühine vanne, ühised mälestused, ühine võitlus, ei väsiks ja teeks kõik mis nende võimuses, et vabaks saaks meie maa ja rahvas.

Nende kaasvendade palvekeeled, kodumaal asuva meie rahva enamuse palavama igatsused, meie kodumaa ikestatud põllud, aasad, metsad, mis praegu streigivad, andes väikseid saake, sest ka maal on hing, mis igatseb enesel vaimustusest töötavaid töökäsi, vaba laulu ja rõõmsaid inimesi. Meie sünnimaa praegune kurb loodus, mis alles siis jälle paistab ilusana ja kaunina, kui seda vaatavad vabade inimeste silmad. Kõik need meie kodumaa ja ta inimeste nõuded vabaduses olevale rotalusele on kokku võetud nõudesse, mis ära näitab kogu meie tegevuse ja elu ülima sihi - Eestimaa mu isamaa.

Täna andes jälle vannet, peame võibolla seda tegema tõsisema südameverega kui kunagi varem. Tumedal idataevas on jälle näha koidutuld. Leegitsedes kord heledamalt kord vaiksemalt, kuid süües igakord sügavamaid ja sügavamaid pragusid kommunistliku kolossi rahvaste vangla alustaladesse.

Seisame suurte sündmuste eel, kus ligemas või kaugemas perspektiivis näeme kodumaad jälle tõusmas verest ja tuhast. Tee sinnani on pikk ja ohvriterikas. Rotalustel on ainult üks tee valida - see on võitlustee. Rotalia traditsioonide tee - hümn mis kirjutatud tegudes ja ohvrites meie sünnimaale - Eestile.

Leo Karupää
vil! Rot!

ROTALIA AJALOO TOIMKONNA TEGEVUSEST.

Ajaloo toimkonna tööst on vahel siin-seal juttu olnud, iseäranis teadlikud sellest on need arvukad kaasvennad, kellede poole on pööratud andmete saamiseks ehk kaastöö pärast. Siiski ei oleks vahest üleliigne üldjoontes paberile panna senised saavutused, et ka eemalseisjad, iseäranis aga meie nooremad liikmed oleks asjast informeeritud.

1. Andmete kogumine korp! isikliku koosseisu alal 1913 - praeguseni. See töö on vahest 90-95% teostatud, olgugi et on veel terve rida lahtiseid küsimusi ja puudulikke andmeid. Neid tuleb järjekindlalt täiendada. Õige väärtusliku kaasabi on siin olnud vil! H. Karu'lt ja J. Adilalt. Edaspidi on vajalik täpsemalt selgitada kõikide meie surma läbi lahkunute nimed ja lähem olukord nende surmast - puudulikud andmed sel alal on kahjuks tekitanud mõndagi pahandust. Siis oleks vaja selgitada kõiki neid, kes alates 1940.a. arreteeriti, küüditati, mobiliseeriti, Venemaale viidi ehk muul viisil kadunuks jäid. Viimasel ajal kodumaalt saadud andmed on juba mõndagi selgitanud - kuid andmed on siiski veel õige katkendlised.
2. Rotalia ajaloo kirjutamise alal. Eelpool mainitud andmed isiklikust koosseisust on aluseks ajaloo kirjutamiseks. Rotalia ajalugu 43 aasta jooksul on olnud väga vaheldusrikas ja mitmepalgne. Ja suures ulatuses on see ajalugu üldse seni olnud kirjeldamata. Kirjalikke andmeid on äärmiselt vähe, needki üldkokkuvõtetena. Suur osa tuleb nüüd restaureerida mälu järele ja vahest üksikute isiklikke märkmete järele. See on töö, millega ei saa toime üks ehk paar inimest, sest on füüsiliselt võimatu, et üksikud suudavad kõike seda mälumaterjali koguda ja kokku kanda. Selle tõttu

on paratamata, et tööle tuleb rakendada terve hulk kaasvendi. Ajaloo toimkond arvab, et kõige ratsionaalsem oleks jaotada Rotalia ajalugu teatavatesse perioodidesse ja siis juba üksikute ajajärkude kaupa andmeid koguda ja nende varal siis seda ajajärku ajalooliselt kirjeldada. Iga sarnase ajajärgu "hooldajaks" tuleks määrata üks kaasvend, kelle mureks jääb kõik faktilised andmed koguda, kaasaegsete käest kõiki võimalikke teateid hankida ja kokkuvõttes koostada siis vastava perioodi kirjelduse. Muidugi on vajalik, et need isikud peavad ise sel ajajärgul Rotalia elu kaasaelanud olema. - Seda teed on ajaloo toimkond ka käinud. Seni on juba palutud 14 kaasvenda selleks ja tuleb veel umbes 8 juurde kopteerida. Ei olnud kerge kõigilt nõusolekut saavutada, kuid lootust on, et asi siiski liikuma hakkab.

Need ajajärgulised kirjeldused tulevad siis koondada ühe ajaloo peatoimetaja kätte, kes kogu selle materjali läbi vaatab, koordineerib, täiendab, kärbib ja süstemaatiseerib. Peatoimetaja isik pole seni valitud. Kuid mõne aja pärast tuleb ka temal tegevusse astuda. See on muidugi suur töö, mis peatoimetaja õlul saab lasuma ja siis tuleks tõsiselt kaaluda, kas mitte seda tööd ei tuleks teatava tasuga kompenseerida. Kas või näit. (20-25) ajaloo raamatu kogukuludest läheks peatoimetajale.

Paraleelselt käib kogu aeg praegu ka andmete kogumine olemasoleva pildimaterjali kohta, mis kaasvendade käes on, et tarbekorral võimalikult rohkelt illustratsioone raamatusse paigutada. Vil! J. Adilal on seni juba registreeritud üle 350 päevapildi, millede seast valik tuleks teha, kuid kindlasti onpilte veel palju enam olemas üksikute käes. Siis tarvis koguda andmeid dokumentide kohta (põhikirjad, lepingud, võlakohustused jne.) milliseid võiks paigutada raamatu lisaks.

Kogu see materjal peaks koos olema hiljemalt 1961 aastaks, et jõuaks õigel ajal 1963 a. aastapäevaks raamat trükist ilmuda. Loodame, et sellega toime tuleme!

Ajaloo toimkond palub tungivalt kõiki rotalusi selles töös kaasa aidata, sest ainult ühisel jõul suudame seda teostada. Ja kõige tungivam palve oleks et kõik, tõesti kõik rotalused võtaks vaevaks vastata nendele adreseeritud kirjadele - sest just kirjade mittevastamine on kõige suuremaks tegelikuks ja moraalseks takistuseks edukaks tööks.

VIIMASE "RAHVALUGEMISE" JÄRELE
oli vabas maailmas: USA-s 128, Rootsis 96, Kanadas 88, Austraalias 22 ja mujal maailmas 14 Rotalia liiget - Kokku 348.

VIL! RALF ADAMS 60 AASTANE.

18.nov.m.a. jõudis vil! Adams oma elu 60nest kilomeetri postist mööda. Seda küll pole palju, aga meie kiire ja vaheldusrikka elutempo juures on see siiski märkimisväärne.

Põline tallinnlane, sealne endine "realkooli-poiss" tuli tal nii I Maailmasõda ja Vabadussõda kaasa teha ja siis randuda Berliinis, et seal oma inseneri katse saavutada. Ja siis tuli kibe ja edukas töö kodumaal maanteede alal, mis algas Võrus maainsenerina ja lõppes Tallinnas Maanteede Valitsuse direktorina. Peale selle juba põgenemine, Geislingen ja lõpuks USA. Kuid inseneril leidub ikkagi tööd.

Berliinis oli vil! Adams üks neist tublidest meestest, kes seal 1923 aastal asutasid Rotalia Konvendi. Ja sellest ajast on ta alati sooja südamega Rotalia elust ja tegevusest osa võtnud. Arvukas on nende meie noorte kaasvendade - inseneride ja üliõpilaste - arv, keda vil! Adams on nende elus edasi aitanud. Rotalias on ta alati tahtnud seista tahaplaanil. Eestis oli ta viimasel ajal vil! kohtu liige ja siin USAs tuli tal mitmeid aastaid olla vil! kogu juhatuse liige, ka oli ta USA Koondise esimees. Ikka sõbralik, heatahtlik, abivalmis ja elurõõmus on ta kõikidel rotalustele alati heaks kaasvennaks olnud.

Sünnipäeva puhul oli ta kenas kodus hulk õnnesoovijaid kogunud, ning vil! kogu ja konvendi esindajad ütlesid sünnipäevalapsele omad soojad tervitused. Ka "Meie Side" ühineb, kuigi hilinenult nende õnnesoovidega.

VIL! JÜRI MANDRE 50 AASTANE.

28.jaan. 1957 pühitses meie vil! Jüri Mandre oma 50 a. sünnipäeva. Läkitame talle südamest tulevaid õnnesoove ja soovime talle tervist, jõudu ja edu oma edaspidises elus ja tegevuses. Jüri Mandre ei ole meil mitte ainult lähedane kui Rotalus, vaid tema nimi on kantud eestlaste laiematele hulkadele kui tunnustatud helilooja. Ka sel alal ootame temalt veel palju viljakust ja edu.

KOKKUVÕTE NEW YORGI KONVENDI
tegevusest 1956 a. II sem. ja 1957 I sem. algusest

Konvendi suvises tegevuses võiks märkida:

1) Korp! omavaheline spordipäev 14 ja 15 juunil 1956 Pine Terrassi hotellis, kuhu oli kogunenud hulk noori, kes tennises ja võrkpallis omavahel võistlesid ja õhtul omavaheline koosviibimine toimus.

2) 12 ja 13 augustil peeti Lakewoodi sealses Eesti Majas Suvepäevi. Osavõtjaid oli üle 50. Veedeti aega metsa all puhates, sportides, ujudes, saunaskäies ja lasti endale hea maitsta vil! Pitea poolt korraldatud toit.

Konvendi sügisene ja talvine tegevus:

Sügisene tegevus koondus jälle New Yorki, kus 1. okt. oli käes oma konvendi korter. Selle oma C!Q! sisustamine ja mugavaks muutmine oli ja on praegugi konvendi mureks. C!Q! asub keset linna (Manhattanis), ühe liiklemise keskkoha (Union Square) lähedal, kuhu hulk maaaluseid rausteid kokku tuleb, kergelt kättesaadav kõikidest selle hiigellinna osadest. Korter - õieti üks ruumikas tuba - on täiesti omaette 4dal korral, tänavalt otse kättesaadav. Majas ei asu elanikke, vaid ainult kontori ruumid, seega õhtuti ja ööseti on võimalik igasugu "kõvat hääIt" teha. Ja peaasi New Yorgi oludes on hind väga vastuvõetav - 50 doll. kuus & kõrvalkulud (elekter, telefon jne.) C!Q! saamisega on konvendi elu märksa elavamaks muutunud. Muidugi nõuab see ka suuremaid majanduslisi pingutusi.

30.okt. pidas reb! T. Kelder oma sundreferaadi - rakettidest. Huvitav teem oli hulk rahvast kokku meelitanud.

10.nov. õhtul oli C!Q! kommerssipäeva traditsiooniline vastusõtt ja 11.nov. peeti Eesti Majas aastapäeva kommerss. Koos oli üle 50 osavõtja, nende seas oli eriti hea meel näha Toronto konvendi 4 esindajat, kelledest vil! H. Mandel ka kommerssi isamaa kõne pidas. Ka väljaspoolt NY olid kohale sõitnud rida vil!,t!l!, ja reb! Peale kommerssi peeti samas perekonna õhtu, kus osavõtjaid oli üle 105 inimese.

14. dets. toimus rotaluste külaskäik Balti Majja E.Ü.S.-ile küIla. Oli mõeldud noortele omavaheliseks tutvunemiseks. Mindi 20 mehelises koosseisus. Õhtu möödus väga sõbralikus vaimus.

Vahepeal sai loodud koos vil! koguga Rotalia daamide komitee, kes oli palutud aidata C!Q! sisustada ja kaunistada. Daamide komitee korraldas 29.dets. Balti Majas Rotalia perekondliku jõulupuu, millest ligi 70 inimese osa võttis, sissearvatud päris väiksed ja suured, noored ja vanad. Ei puudunud muidugi jõuluvana, kingitused, suupisted, salmid jne. Jõulupuu kavatsetakse edaspidi traditsiooniliseks muuta.

11.jaan. s.a. peeti C!Q!l lahkunud vil! Fred Tominga mälestusõhtut, kus peale traditsiooniliste tseremoniaalide lahkunut mälestas vil! Paul Mägi. Osavõtt oli haruldaselt elav.

Omavaheliste sidemete tihendamiseks Rotalia

peres loodi toimkond, kes korraldab reb! ja nooremate t!l! külaskäike vilistlaste perekondadesse. Need külaskäigud, visiitide näol, on toimunud igal pühapäeval 4-5 meheliste gruppide poolt ja õige järjekindlalt.

Peeti tarvilikuks, et akadeemilised isad peavad korraldama oma ak. poegadele vähemalt üks kord semestris küllakutseid.

Kodukorra suhtes leiti et tuleb selle tundmaõppimist soodustada sellega, et tuleks kodukord paljundada sedavõrra et ta oleks kättesaadav liikmetele.

Otsustati luua toimkond, kes võtaks tõsisema kaalumise alla korp! vapi ornamentuuri väljatöötamise ja vastavate kavade koostamiseks.

Leiti vajaliku olevat kõvema korra maksmapanemiseks ametlikude ürituste puhul puudujate ja hilinejate sehtes, rakendades vastavaid rahatrahve.

Kuna C!Q! sisustamine hakkab lõpule jõudma, tuleks tõsiselt kaaluda konvendi värvivara täiendamise küsimust (esindusrapiirid jne) ja kui võimalik ka pauk. takelaashi muretsemist.

Eriline soov ja palve mustadele peadele: kuidas oleks kui igamees õpiks sel aastal ära vähemalt ühe cantuse korralikult - eeskujuks confrateritele ja vilistlastele. - H.L.

KORP! ROTALIA VILISTLASKOGU KOONDIS USA-s

25. mail 1956 aastal toimus New Yorgis Korporatsioon Rotalia USA koondise viimane koosolek, kus otsustati koondise tegevus senisel kujul lõpetada vastavalt konvendi presiidiumi ja koondise juhatuse poolt ühiselt välja töötatud ettepanekule. See samm oli tingitud asjaolust, et niihästi konvent kui ka vilistlased olid jõudnud veendumusele, et on aeg tagasi minna kodukorra kohasele struktuurile ja lõpetada juba aastaid kestnud anomaalia, kus konvendi kõrval töötas paralleelselt ka USA koondis, mis ei hõlmanud mitte üksi vilistlasi, vaid ka tegevliikmeid. Selle kõikhõlmava koondise likvideerimine 25. mai koosoleku otsusega tegi lõpu sellele olukorrale andes ühtlasi vaikiva tunnustuse USA konvendi elujõule ja tegevliikmete vastuvaidlematule tahtele ning võimele oma asju ise ajada.

Kohe pärast likvideerimiskoosoleku lõppu toimus samas kohas, Balti Vabadusmajas New Yorgis Korporatsioon Rotalia Vilistlaskogu Koondise USA-s esimene üldkoosolek, millel tehti rida olulisi otsuseid ja teostati valimised. Tehtud otsustest väärivad eriti väljatõstmist järgmised:

Vilistlaskogu koondise koosolekuist kutsutakse

osa võtma konvendi presiidium sõnaõigusega, päältkuulajaina võivad neist osa võtta kõik konvendi liikmed.

Kõigist muist vilistlaskogu koondise üritusist ja koosviibimisist on kõik konvendi koosseisu kuuluvad liikmed palutud osa võtma.

Abistamisfond läheb üle vilistlaskogu koondise korraldusele ja valitsemisele, mida teostab koondise juhatus. Kõigist koondise juhatuse koosolekuist, kus on arutusel abistamisfondi asjad, võtab osa konvendi presiidiumi esindaja hääleõigusega. Suuremais ja põhilisemais Abistamisfondi puutuvais küsimusis tehakse otsused alles pärast nende küsimuste põhjalikku kaalumist ja arutamist nii vilistlaskogu koondise kui ka konvendi poolt.

Vilistlaskogu koondise juhatus 1956/57 tegevusaastaks valiti järgmises kolmeliikmelises koosseisus:

Esimees: vil! Heikki Leesment
Laekur: vil! Sulev Kelder
Kirjatoimetaja: vil! Viktor Kõressaar

Revisjonikomisjoni, mis on ühine konvendile ja koondisele, valiti koondise poolt vil!vil! Nikolai Viilup ja Juhan Pajur, kuna konvent valib oma poolt samuti kaks liiget.

Senine USA koondise kohus muudeti vilistlaskogu koondise kohtuks ja tema koosseis jäi muutmata.

Vilistlaskogu koondise teine üldkoosolek toimus 15.nov.1956.a. Rotalia C!Q!-l New Yorgis aastapäeva kommersi eel.

Sellel koosolekul võeti vastu juhatuse poolt esitatud tegevuskava 12 punktilise programmi kujul:

1) Pääkoosolek igal sügisel aastapäeva kommersi eel,
2) Ühine juhatuse koosolek konvendi presiidiumiga tarviduse järgi, kuid vähemalt üks kord aastas - tegevuskavade ühtlustamiseks,
3) Vähemalt kaks kokkutulekut-referaatkoosolekut aastas, üks neist Eesti Vabariigi aastapäeva puhul,
4) Juhatuse koosolekud tarviduse järgi,
5) Vähemalt kaks kokkutulekut aastas koos daamidega, neist üks perekondliku jõulupuuna, mis tuleb kujundada traditsiooniks,
6) Daamide komitee ellukutsumine ühisürituste läbiviimiseks,
7) Majanduslike eelduste loomine kenvendi korteri muretsemiseks,
8) Inkorporeerimisega seoses olev aruandlus ja muu tegevus,
9) Koondise majandusliku olukorra kindlustamine (rangemate abinõude tarvitusele võtmine mittemaksjate suhtes),
10) Vilistlaste aktiviseerimine senisest enamaks osavõtuks konvendi üritusist,
11) Koondise esimehe kaudu osavõtt Rotalia Vilistlaskogu Juhatuse tööst,

12) Esindaja kaudu osavõtt kõigist EKL-u koosolekuist.

Koosoleku poolt kinnitatud tegevuskava oli praktiliselt juba juhatuse poolt ellu rakendatud, kuna koondise esimese ja teise üldkoosoleku vahet oli ligi pool aastat. Muuseas oli selle ajavahemiku sees ka konvendi jaoks korter leitud ja üüritud, nii et see koosolek sai toimuda juba Rotalia ruumides.

Koosolek valis Rotalia Ülemaailmse Vilistlaskogu Juhatuse esimeheks vil! Abel Käbin'a Kanada koondisest ja USA esindajana juhatusliikme kohale vil! Heikki Leesmenti. "Meie Sideme" Ülemaailmsesse toimetusse valiti vilistlaskogu koondise esindajana vil! Paul Mägi. Tegevuskava rakendamise raamides, mis näeb ette rangemate vahendite tarvitusele võtmist liikmemaksu võlgade mittetasujate suhtes, otsustas koosolek esitada Ülemaailmsele Vilistlaskogu Juhatusele nimekirjast kustutamiseks liikmemaksude mittetasumise pärast vil!vil! Richard Teder ja Johannes Taagen.

Koosolekul puudutati sõnavõttude all kolme küsimust, mis ei puuduta mitte ainult Rotalia USA konventi ja koondist vaid kogu korporatsiooni kui tervikut. Vil! Paul Mägi andis tiheda ülevaate Rotalia ajaloo koostamise tööst ja selle meetodeist. See töö on juba kestnud aastaid ning eesmärgiks on ajalugu trükivalmis saada korporatsiooni 50. aastaseks juubeliks. Teiseks puudutas vil! Paul Mägi meie "Värvide laulule" uue viisi loomise küsimust. Kui Paul Mägi "Värvide laulu" lõi, valis ta sellele viisiks "Integer vitae" meloodia, kuna see oli Punschel'i kogus sees ja oli tuntud. Aastakümnete kogemused aga näitavad, et seda viisi on raske laulda unisoonis ja seetõttu oleks mõeldav uue viisi, ja nimelt uue eesti viisi loomine meie laulule. Vil! Paul Mägi on selles asjus ühenduses olnud ka vil! Jüri Mandre'ga, kes ongi koostanud uue viisi kavandi. Seda kavandit tuleb nüüd paljundada ja laiali saata tutvumiseks kõigile Rotalia konventidele ja koondistele seisukoha võtmiseks ja uute mõtete ning ideekavandite toomiseks kogu Rotalia pere ette arutamiseks ja kaalumiseks.

Kolmandaks puudutas vil! Kõresaar Rotalia vapi lõpliku väljakujundamise küsimust, kuna see küsimus on konvendi koosolekuil üles kerkinud ja samuti on sellest juttu olnud "MS" veergudel. Ta rõhutas vajadust selle küsimuse juurde asumisel toimida väga ettevaatlikult ning rangelt silmas pidada heraldilisi reegleid.

7.detsembril 1956.a. toimus koondise korraldusel referaatõhtu, kus esines referaadiga heraldika üle vil! Viktor Kõresaar. Referent andis ülevaate heraldika ajaloost ja arengust ning käsitles heraldika põhireegleid ja nende rakendust. Referaat, mis oli mõeldud ühenduses Rotalia vapi lõpliku väljakujundamise

küsimuse üleskerkimisega, kutsus esile elavaid sõnavõtte.

29. detsembril 1956 a. toimus Balti Vabadusmaja ruumes New Yorgis Rotalia Daamide korraldusel ja läbiviimisel konvendi ja koondise ühine jõulupuu, millest osavõtt oli väga elav ja millele saabus ka jõuluvana - seekord peagu otse Rootsist.

11. jaanuaril 1957. aastal kogunesid Rotalia liikmed C!Q!-le, et osutada viimast au Kanadas Toonelasse varisenud vil! Fred Tomingase mälestusele. Tartu konvendi kauaaegse oldermani mälestusõhtule oli ilmunud kohale otsekui läbilõige Rotalia ajaloost alustades asutaja-liikmega ja lõpetades noorima rebasega ning hõlmates kadunu concoetorit Peterburist ning confratereid Tartu konvendile eelnenud Berliini konvendist. Fred Tomingase elust ja tööst kõneles tema akadeemiline isa vil! Paul Mägi. Lauldi "On vendadest üks lahkunud siit ilmast" ning kadunu leibcantus "Igal pool ma elan hästi", ja tühjendati leinatekliga kaetud kannud.

Kuna Rotalia konvent on aastate jooksul suuresti kasvanud uute liikmete juurdetuleku teel, oli kujunemas oht, et kontakt uue Ameerikas päälekasvanud põlvkonna ja Euroopast tulnud generatsiooni vahel kujuneb ainult tuttavlikuks ja pinnapäälseks, vil! Leetaru algatusel ja tegelikul korraldusel otsustati midagi radikaalset ette võtta selle nähtuse vastu võitlemiseks. Selleks sammuks oli nooremate confraterite ja rebaste visiitide korraldamine ja läbiviimine vilistlaste ja vanemate tegevliikmete perekondadesse. See aktsioon on nüüd väga edukat teostamist leidnud juba üle paari kuu ja on tõhusalt kaasa aidanud kaasvendliku vaimu süvendamiseks ja teineteise mõistmiseks noorema ja vanema generatsiooni vahel.

Lühike ülevaade Vilistlaskogu Koondise rahalisest olukorrast.

Vilkogu Koondis USA's omal 1-sel Üldkoosolekul 25 mail 1956 a. määras liikmemaksu igalt vilistlaselt $1.50 ja Ab.Fondi maksu igalt rotaluselt $0.50 kuus. Samad maksunormid olid maksvad juba novembrist 1954 a.

Vilkogu Koondise kassa seis on kulgenud järgmiselt:

1. juunil 1956 a. oli sularaha kassas	$ 2.77
Laekunud kuni 1-se veebruarini 1957 a.	$ 721.72
Kokku	$ 724.49
Väljaantud kuni 1 veebruar.1957 a.	$ 517.66
Kassas raha	$ 206.83

Liikmemaksude laekumised on möödunud 8 kuu kestel olnud üldiselt normaalsed, kuid üksikud kaasvilistlased on selle tasumise siiski hooletusse jätnud.

Kulutustest on suuremad: Konvendi korteri üür $ 200.00, toetused $ 138.00, "Meie Side" kulud $ 92.00 ja mitmesugu väiksemad kulutused kokku $ 87.66. Toetused on kõik üksikult Üldkoosoleku poolt otsustatud,

TARTU ÜLIKOOL

teised kulutused aga üldeelarve korras tehtud.

Abistamise Fondi seisukord on järgmine:

Raha laenuna rotaluste käes:	$ 2333.00
Kassas:	$ 472.00
Eesti Maja aktsiaid 1:	$ 50.00
Kokku:	$ 2855.00

Laenu summa kõigub üksiku isiku kohta $ 25.00 - $ 400.00. Laenajateks on nii tegev üliõpilased kui vilistlased.

Abistamise Fondi maksude laekumise suhtes peab märkima, et confrateritelt laekumised on viimasel ajal väga aeglased olnud, samuti on mõni üksik vil! sellega liiga maha jäänud.

NEW YORGI KONVENT TUTVUSTAB omi uusi värvikandjaid

1. t!l! HEINO AINSO, sünd. 8 sept. 1937 a. Tallinnas Valdur Ainso pojana. Keskhariduse omanud USA-s Seward Park High School'is. Asus õppima masinaehitust College of the City of New York-is 1954 a. Rotalia rebaseks võeti vastu 10 jaan. 1955 ja tegevliikmeks 24 aug. 1956 a. Akadeemiliseks isaks on t!l! Feliks Link.
2. t!l! TÕNIS KELDER, sündinud Tallinnas 6. veebr. 1937 vil! Sulev Kelderi pojana. Keskkooli hariduse omandas USA-s, lõpetades P.Stuyvesant High Schooli 1955 a. Jätkas õpinguid elektriinseneriks College of the City of New York. Astus korp! Rotalia rebaseks 10 nov. 1955 a. ja sai tegevliikmeks 9. nov. 1956 a. Akadeemiliseks isaks on t!l! Hellar Grabbi.

MUUDATUSED USA ROTALUSTE KOOSSEISUS:

Rotaliasse on viimasel ajal <u>sisseastunud</u> järgmised rebased:

1. HEITUR, Valdmar - stud.arch. Univ. of Illinois. Vastu võetud 12.jun.1956.
2. LEEMETS, Paul - stud.ing. - Univ. of Miami. Vastu võetud 24 aug. 1956.
3. VAHTEL, Riho - stud.ing.- College of the City of New York. Vastu võetud 11 jan. 1957.

<u>Lahkunud on:</u>

1. vil! Erik Reinsaar - omal soovil
2. vil! Johannes Taagen
3. vil! Richard Tedder

Vil! Kogu Juhatuse otsusel USA vil! Koondise ettepanekul, kuna nad viimasel ajal täiesti ignoreerisid Rotaliat ja ei soovinud mingisuguseid kohustusi korp! vastu täita.

4. b!vil! Sergei Maripuu - N.Y. Konvendi otsusel. Samadel põhjustel, kui eelmised.
5. reb! Paul Ruuge - põhjuseta lahkunud.

Muudatused Koosseisus:
vil! Paul Leemets - Rootsist - asub New Yorgis
vil! Alan Tarendi - Kanadast - asub New Yorgis
vil! Edgar Mathiesen - Saksamaalt - asub New Yorgis
t!l! Kalju Lüll - Rootsist - asub New Yorgis
t!l! Evald Järv - Rootsist - asub Los Angeles'is

Lahkusid USA-st:
vil! Ilo Käbin - läks tagasi Rootsi
t!l! Jaan Tief - läks tagasi Rootsi.

ROTALUSED TÖÖS JA TEGEVUSES

Vil! Karl Laantee läkitatakse Ü. Luterliku Kirikuliidu poole Argentiinasse, kus tema ülesandeks on organiseerida ja teenida Eesti Ev.Lut. kogudust Buenos-Aireses. Ühtlasi olla õppejõuks sealses luterlikus seminaris. Vil! Laantee viibib praegu New Yorgis, kus ta ennast tulevaseks tegevuseks ette valmistab, peaasjalikult hispaania keele õppimise alal. Tema ärasõit toimub arvatavasti mais - juunis ja tema esialgne tegevuse kestvus seal on määratud 5. aastale. Soovime oma vil! palju õnne ja edu uuel tegevusväljal ja loodame, et tema suudab ka meie vaesete rotaluste read koomale tõmmata.

Vil! Elmar Kuusler on valitud Patersoni eesti Ev. Lut. Koguduse õpetajaks. Paterson asub New Jersey osariigis, kuid üsna New Yorgi külje all! Palju õnne vil! Kuuslerile uuel ametkohal!

Vil! Harald Laupa on valitud eestlaste poolt Lakewoodis, N.J. asutatud eelpingestatud raudbetoon ehitusosade valmistamise tehase direktoriks. Tehas töötab puht eestlaste kapitaliga ja alustab pea oma tegevust.

Vil! Eugen Alver on hakkanud oma arstiteaduse tasemet täiendama Bostonis Harvardi Ülikoolis.

Vil! Peeter Kõppu tervis on viimastel kuudel märksa paranenud ja halvatuse tagajärjed on ainult osaliselt veel olemas.

Ülikooli on lõpetanud 1!l! Hans Raudsep BEE kraadiga.

Perekonna teated:
vil! Ilmar Aasmaa perekond suurenes poja Ilmar-Indrek võrra.
vil! Ilo Hõlpuse perekond suurenes tütre Tiiu võrra.
confr! Raimond Palsi perekonna juurdekasvu tütar Virve Kai.
confr! Tõnis Õõpiku perekonnas sündis poeg Arvo
confr! Arnold Altok perekond rikastus samuti tütre Kriste-Marike sünniga.

Soovime, kuigi hilinenult, vanematele ja noortele võsudele palju, palju õnne!

Vahepeal on jälle terve rida rotalusi USA-s majaomanikeks alanud:
vil! Osvald Laurits ja Ilo Hõlpus - New Yorgis, vil! Harald Laupa - New Jerseys, confr! Bruno Laan - Los Angeles'is, confr! Arnold Altok - Philadelphias, confr! Tõnis Õõpik - New Yorgis.

* * *

vil! I. Tammelo jõudis Bostoni pärale. Tere tulemast siin mandril!

* * *

Alates käesolevast semestrist läheb USA-s EKL-u presideerimine korp! Rotalia kätte. Ülevõtmine Ugalalt toimus 4. veebruaril s.a.

TEATEID AUSTRAALIAST

Korp! 1956.a. aastapäev peeti Sidney's, Newportis vil! Viktor Jaasoni korteris korra ja kombe kohaselt. Koos oli 12 meest, külalisena Läti Korporatsioonide Sydney Koondise senior fil! P. Briedis. Kommerss jättis väga sügava mulje ja sellele järgnev koosviibimine oli äärmiselt tujukõllane.

Austraalia koondis tutvustab omi noori värvikandjaid:

1) GEORG JUURIK, sünd. 15 veebr. 1933, Rakveres. Lõpetas gümnaasiumi Sidneys 1953 a. ja astus Sidney Ülikooli õigusteaduskonda 1955 a. Astus Rotalia rebaseks märtsis 1956 ja sai t!l! detsembris 1956.
2) GEORG KARLOV, sünd. 24 sept. 1937 a. Tallinnas. Lõpetas gümnaasiumi Sidneys 1955 a. Järgmisel aastal astus Sidney Ülikooli õigusteaduskonda ja ühtlasi ka Rotalia rebaseks. Sai t!l! detsembris 1956.a.

Austraalia koondise praesiidium on praegu: I senior vil! O. Karlov, II senior t!l! H. Johanson, III senior t!l! L. Orav ja old! vil! V Jaason.
Praesiidiumi aadressiks on: Louis Orav, 4 Smith St. Parramatta, NSW Australia.

vil! Ilmar Tammelo lahkus 23 jan. Sidneyst, et kahe aasta jooksul täiendada ennast Rahvusvahelise Õiguse alal USA-s Harvardi Ülikoolis (5-6 kuud). Peale selle külastada Saksamaal mitmeid ülikoole ja teaduslikke asutusi (umbes 3 kuud) ja lõpuks siirduda Inglismaale Oxfordi Ülikooli juurde, kuhu temale on määratud fellowship töötamiseks õiguse loogika alal.

confr! Helmut Rükkel kavatseb Austraaliast lähemal ajal ümberasuda Kanadasse.

KANADAST.

Vil! kogu juhatus uuesti valitud koosseisus: A. Käbin, H. Kukkur, A. Kulgma - Kanadast, H. Leesment -

ÜSA-st ja E. Vilval - Rootsist on asunud oma ülesannetesse. Vil! Kogu esimeheks on valitud vil! A.Käbin, esimehe asetäitjaks on vil! Hendrik Kukkur ja vil! kogu kirjatoimetajaks vil! Artur Kulgma.

"Meie Side" järgmine number ilmub Kanadas, Torontos, 1. maiks. Kõik kaastöö ja informatsioonid, mis peavad avaldatama "Meie Side's", (vaata korp'i organite poolt heaks kiidetud ja vil! kogu juhatuse poolt kinnitatud eeskirjad "Meie Side" toimetamise ja väljaandmise kohta, avaldatud "MS"), palutakse saata aadressil: Oskar Ristmäe, 129 Sunnyside Ave., Toronto, Ont. Canada; kõiki toimetusliikmeid kõigis maades, kõigi Rotalia organite juures palutakse postitada saadetav kaastöö nõnda, et see jõuaks vil! O. Ristmäe kätte hiljemalt 10. aprilliks 1957.

Vil! kogu juhatus koosolekul, 3. veebr. s.a., võttes teadmiseks, et confr! Kuno Alt, MD, on lõpetanud Toronto Ülikooli Arstiteaduskonna, ning confr! Lembit Maimets, ing., on lõpetanud Toronto Ülikooli inseneriteaduskonna, otsustas: kanda Kuno Alt ja Lembit Maimets korp! Rotalia vil! kogu koosseisu. Kõiki korp'i organeid palutakse see võtta teadmiseks.

Kanada vil! kogu koondis on hakkanud õige intensiivselt uue juhatuse all töötama ja osavõtt koondise tegevuses on olnud rohkearvuline. Järgmised vil! kogu koondise koosolekud toimuvad: 3. märtsil s.a. C!Q!-l kell 11 hom., 5. apr. s.a. samas kell 7.30 õh. ja 5. mail s.a. samas kell 11 hom.

Uus üüritud konvendi korter asub vil! F. Krabi uuesti ehitatud tööstushoone II korral. Ruumid on avarad ja praegu käib hoolega C!Q! varustamine mööbliga. Ruumide sisseõnnistamine toimus 23. veebr. koos E.V. aastapäeva tähistamisega.

3. veebr. peeti C!Q!-l vil! kogu referaatõhtu. Refereeris vil! A. Käbin teemil: "Igavene elu või reinkarnatsioon". Referaat leidis õige sooja vastuvõtu ja tekitas elavaid mõttevahetusi.

1. veebr. peeti EKL praes. konv. "Vironia" korraldusel EKL õlleõhtu, kus kanti ette ka referaat.

Kanada vil! kogu koondis on määranud 1956/57 aasta peale maksud järgmiseks:
Torontos elunevatele vil! liikmemaks 18 doll. aastas
Väljaspool Torontost " " 14 doll. aastas
Peale selle igalt vil! Laenu-Abist. Fondi maks 3 doll. aastas.

vil! A. Lepson - Hamiltonis on majaomanikuks hakanud.

ARMAS VIL! ARNOLD AHMAN!

Meil on tõsiselt kahju, et nii väga hilinenult saame avaldada oma südamlikud õnnesoovid Sinu 60-maks sünnipäevaks, mis oli 18 juunil m.a. Aga see on ka osalt selletõttu, et Sa oled ju äärmiselt tagasihoidliku iseloomuga ja sügavalt sukeldunud oma kutsetöösse ja perekonna ellu.

Sa oled ju üks neist meie kaasvendadest, kes 1923 aastal Berliinis Rotalia Konvendi loomisel kaasa aitas, olles sealse konvendi tegevuse ajal, mis küll lühike oli - oldermaniks. See äärmiselt tähtis ajajärk Rotalia elus kerkib alati silmade ette, kui meie oma korp! mineviku peale mõtleme, ja ühes sellega ka tänutunne kõikide nende meie kaasvendade suhtes, kes sel ajal oma nooruse indu ja energiat Rotalia kasuks ohverdasid. Aga ka hilisemal ajal oled Sina ikka Rotalia elust osavõtnud ja iseäranis oma kaasaegsetele hea sõber olnud.

Kuna saatus nüüd meid kõiki võõrsile on paisanud, tahaksime ikka iga üksiku kaasvenna rõõmudest ja muredest osa võtta. Ja selles mõttes kogu Rotalia pere soovib Sulle õnne, tervist ja jõudu Sinu edaspidises elus ja tegevuses.

* * *

Kanada äärmises läänes, Vancouveris on tekkimas uus Rotalia rakuke. Meie energilised noored vil! A. Romman ja t!l! B. Auksman on organiseerinud seal juba väikest Rotalia osakonda. Esialgul on vastu võetud juba 3 rebast: Toivo Laanemäe, Olaf Hassen ja Ivar Kedis. On omal jõul, nõul ja kulul muretsetud rapiir, lipp, raamatud jne. Kavatsuses on juurde tõmmata selleks tööks lähemad asujad vil! ja t!l! nii Kanadas kui ka USA läänerannikul.

Loodame et ilus algatus saab edukalt edasi viidud ja Rotaliale jälle üks uus tugipunkt loodud!

KORP! ROTALIA LUNDI OSAKONNA TEGEVUSEST

27. nov. 1954 a. peetud K!K!K! valiti Lundi osakonna juhatus järgmiselt:

Vil! KALMET, Alfred - senior
Confr! RÄMMAL, Kaljula - laekur
Confr! TEÄR, Jaan - kirjatoimetaja
Vil! TOOMES, Aadu - vanameheks

Ülaltähendatud K!K!K! järgnes 41. aastapäeva kommers ühes perekonna õhtuga mis leidis aset vil! A. Danieli kodus - Eslövis - 17 km. Lundist. K!K!K! koosolekul sai vilistlasteks vastu võetud doktor Ilo Käbin, ja tegevliikmeks confr! Jaan Teär.
Stockholmi esindajana võttis osa kommersist ja perekonna õhtust vil! Ernst Vilval, koos abikaasaga. Kommers ja perekonna õhtu läksid väga hästi korda.

Aastavahetusel 1954/1955 oli Lundi osakonna koosseis järgmine:

1. Vil! DANIEL, Aleksander - Eslövis
2. vil! KALMET, Alfred - Lundis
3. vil! WELITAR, Jakob - Fjälkinges
4. vil! TOOMES, Aadu - Kävlinge
5. confr! RÄMMAL, Kaljula - Lundis
6. confr! AHMANN, Heino - Lundis
7. confr! KUROL, Martin - Ängelholm

8. confr! TEÄR, Jaan - Lundis
9. vil! KÄBIN, Ilo - Landskrona
10. confr! UIBOPUU, Hans - Lundis - lahkunud 55 aasta algul Dalarnasse.

Ülaltähendatud osakonna juhatus oli ametis kuni järgmise K!K!K! mis peeti 4. nov. 1955 vil! Ilo Käbin'a kodus Landskronas.

1955 a. jooksul ettetulnud sündmusist oleks märkida: EKL 40 aastapäeva kommersi ja sellele järgnevat perekonna õhtut, mis toimus vanas auväärses ülikooli linnas Lundis 19. märtsil 1955 a. restoraan "Backholmi" mugavates ruumides. Kommersist ja sellele järgnevast perekonna õhtust võttis osa peaaegu kõik Lõuna Rootsis viibivad EKL-i kuuluvad liikmed.

Tingituna asjaolust, et korp! Rotalia on Lõuna Rootsis oma liikmete arvu poolt kõige arvurikkam, siis tuli ka korp! Rotalia presiidiumil erakordselt palju vaeva näha, et kommers ja perekonna õhtu hästi õnnestuks.
Kommersi juhatas confr! Artur Niitam, Rootsis presideeriva korp! Revelia esindaja.
Majandus ja muud asjad tuli kõik teha korp! Rotalia esindajal.

Sügisel omandas vil! Aadu Toomes omale Lundis kinnisvara - omaette villa näol - Astrakan.

Korp! Rotalia 42. aastapäeva pidasime 4. novembril 1955 vil! Ilo Käbina kodus Landskrona linnas. Kommersi algus kell 18.00, perekonna õhtu kell 19.00 Enne kommersi pidasime K!K!K! Külalisena võttis K!K!K! ja pidustustest osa Göteborg osakonna esindaja vil! Vitold Saretok, koos abikaasaga.
Lauakatmiku ja kõigi muu mugavuste eest olid muretsenud vil! Käbin ja tema abikaasa Astrid.

10. septembril 1956 lõpetas confr! Jaan Teär Lundi Ülikooli Keemia osakonna biokeemia alal, fil magister kraadiga, jättes omale õiguse jätkata fil. litentciadi saamist samas teaduskonnas. Confr! Jaan Teär asus õige pea Stockholmi Skogsforskning Instituuti mikroloogia osakonda assistendi kohale - seega teaduslisele alale, Rootsi Riiklikus Metsainstituudis. Lähemal ajal kavatseb abielluda samas Keemia Instituudis õppinud nais loodusteadlasega (keemikuga), kes on aga rootsi rahvusest ja hoolega õpib eesti keelt ja eesti kombeid.

4. novembril 1956 toimus korp! Rotalia 43. aastapäeva kommers Lundis restoraan "Hans Äke" ruumes. K!K!K! valiti uus presiidium järgmises koosseisus:

Rotalus X confr! Kaljula Rämmal
Rotalus XX vil! Aadu Toomes
Rotalus XXX confr! Jaan Teär
Rot! Old! vil! Ilo Käbin.

"Meie Side" toimetuse kollegiumi liikmeks valiti ühel häälel vil! Alfred Kalmet Lundi osakonna poolt.
Kommers kui ka perekonna õhtu toimus tavalise korra

järele, millega kõik rahule jäid. Osakonna senior oli muretsenud ja korraldanud kõik suurepäraliselt ja väga läbi mõeldud. Selleks avaldati ka tunnistust värskele seniorile confr! Kaljula Rämmal'ile. See oli esimene kommers ja perekonna õhtu mis toimus väljaspool osakonna liikmete kodusi.

17. nov. 1956 leidis aset n.n. "Erilase keldris" EKL-i Lõuna Rootsi järjekordne õlleõhtu, kust meie osakonna liikmeid rohkearvuliselt osa võtsid ja kus kesvamärjukest maitsti kuni varavalgeni. Võtsid osa ka EÜS-i Lõuna Rootsi liikmed, Lundist, Malmöst ja Landskronast. Mis puutus üldse kokkutulekusse, siis see ei saa alati toimuda nii ladusalt kui see võiks toimuda,näiteks kui kõik elaks ühes ja samas linnas. Vahemaad ja aeg mängib siin teatud takistavat osa, kui sellest on rotalused alati hea tahtmise juures üle saanud.

Lõpuks võib öelda, Lundi osakonna tegevus on seni olnud vilkas ja mis peaasi, kuni nende ridade kirjutamiseni pole veel tülisi ega arusaamatusi mitte millegiski olnud ei liikmete endi vahel ega ka osakonna daamide vahel. Kõik on seni läinud ütlemata hästi ja see on kõigi kooselu juures see kõige tähtsam. On kujunenud Lundi osakonnas kombeks kui rotalused tulevad kokku ja peavad õlleõhtut või muud EKL-u olemist, siis osakonna daamid korraldavad samal ajal omale ka istumise tassi kohvi-tee või küpsise ja klaasi veini juures, kus siis ka päeva probleemidest ja muud juttu puhutakse.

Ka mitte just harva korraldavad osakonna liikmed omavahelisi istumisi puht perekondlikult,kus siis mugavalt istutakse nii mõnegi tunni. Ka sünnipäevadel käimine on muutunud traditsiooniks. Ega neidki pole arvult just vähe.

VIL! JAKOB VELITAR 60 AASTANE

13 veebruaril s/a tähistas oma 60. sünnipäeva vaba Eesti põllumehele hästi tuntud põllumajanduse ja ühistegelane omaaegne Eesti Seakasvatuse Seltsi sekretär Jakob Welitar. Juubilar on sündinud 1897 a. põlises eesti põlluharijate perekonnas Harjumaal, Rae vallas, kus vanemad omasid Tooma talu. Alghariduse sai Aruküla kihelkonna koolis, hiljem õppis Treffneri gümnaasiumis, Westholmi gümnaasiumis ja 1920 a. lõpetas Gustav Adolfi gümnaasiumi Tallinnas. Peale küpsuse eksami õiendamist astus E.V.Tartu Ülikooli põllumajanduse teaduskonda, õppides seal 1920-1923 aastatel.

1924 a. algul siirdus Eesti Seakasvatuse Seltsi teenistusse ja jubilaaril tuli tegutseda ametalaliselt üle terve Eesti Vabariigi. Need alg-aastad (1924-1930) olid jubilaarile suureks pingutuste ja väsimata tööaastaiks, sest tuli endal õppida ja samaaegselt virgutada ja hoolitseda üha arenevat seakasvatust. Nii

areneski Eesti Seakasvatuse Seltsi tõhusal kaasabil sellest välja meie üks tähtsamaid eksport artikleid - eesti peekon.

Eesti Seakasvatuse Seltsi ülesandel viibis juubilaar mitmel korral välismaal, Saksas, seakasvatuse erikatsejaamades, Inglismaal, ja mitmel korral Taanis.

Eestis on neid kohti vähe kus juubilar pole oma nõuga ja teoga abiks olnud eesti põllumehele seakasvatamise alal.

Juubilar töötas pikemat aega Tallinna Eesti Majandusühisuse-, Ühisuses Estonia Eksporttapamajade- ja Aruküla Piimatalituse juhatuses. Revisjoni-komisjoni liikmena tegutses P/K "Võieksportis", Põllumeeste Keskpangas ja K/K "Estonias".

Poliitiliselt kuulus Põllumeeste Kogude rühma. Eesti esimese Riigikogu ajast peale on juubilar aidanud koondada eesti põllumeeste kogude erakonda aktiiv liikmena.

Oma isatalu majandas ta kuni 1944 a. sügiseni - millal ühise põgenike vooluga saabus kodumaalt Rootsi. Töötab siin 1944 a. sügisest peale Lõuna Rootsis, Kristianstadi linna lähedal Fjälkinges karja kontrolli alal.

Iseloomult on juubular vaikne, tasakaalukas ja vastutuleliku mehena tuntud, kes omab laialdase tuttavate ja sõprade ringi nii kodumaal kui siin paguluses. Korp! Rotalia liikmeskonda kuulub juba 1924 a. peale.

Juubilari arvurikkad sõbrad kõigil mandreil õnnitlevad teda tema tähtpäeval, soovides südamest veel rikkalikke aastaid edaspidiseks!

AADRESSIDE MUUTUSED:

Argentiinas
t!l! Erich Jaago 9 deJulio 28, San Nicholas S9 B.N.
Austraalias
t!l! Kirill Üksküll 6 The Ave. Newport NSW, Australia
t!l! Helmut Rükkel 115 Station St. Lower Ferntree, Gully Vic. Australia
Kanadas
vil! Kuno Alt 1 Runnymede, Apt.207, Toronto, Ont.
vil! Jurs Hansen 422 Bellhaven Rd. London, Ont.
vil! Juhan Hansen 342 Greenwood Ave. Kensal Pk. P.O. Ont.
vil! Paul Herzman 49 Hangrave St., Winnipeg, Man.
vil! Aleksander Jomm 12087 Somerset Rd. Ville St. Laurent, P.Q.
vil! Lembit Jänes 32 Empire Ave. St.Johns, New Foundl.
vil! Ülo Jürima 29 Ellis Park Rd. tel RO 71371
t!l! Ergo Karuks 177-1/2 Bain Ave. Toronto GL 9327
Toronto Konvent 136 Sears St., Toronto, Ont.
vil! Artur Kulgma 2368 Queen St. E.Toronto, Ont.
vil! Abel Käbin Wilton Farm, Oakland Ont. RR 2, 4th Line tel. sama

vil! Juhan Läte 60 Beaverbrook Ave. Toronto 18, Ont.
vil! Ilmar Pals 802 Bowness Rd.,Montgomery Edmonton, Alta.
vil! Lembit Raitare 31 10 Ave. Roxboro, Que.
vil! Jaan Raud 11856 St. Albert Rd. Edmonton, Alta. tel. 556-44
vil! Oskar Ristmäe 129 Sunnyside Ave. Toronto, Ont.
vil! Aimar Romman 2861 W 6 Ave. Vancouver, B.C. tel. CH 1337
vil! Endel Torgev Murillo Ont. R.R. No. 1
vil! Ignas Tormaküla (mitte Johannes Tormaküla)
t!l! Boris Auksmann 2040 Nelson St. Apt.301, Vancouver B.C.
t!l! Raoul Sepp 3 Bergin Ave. Cornvall, Ont.
reb! Endel Arro 1487 Mountain St. Apt.15, Montreal PQ
reb! Toivo Laanemäe 3045 W 11 Ave. Vancouver, B.C.

Saksamaal

t!l! Arvo Jalajas Webster Str. 3, Idar Oberstein, West Germany

USA-s

vil! Hans Adov 102-50 62 Rd. New York 75 IL9-8540
vil! Elmar Kuusler tel. BA7-4729
vil! Karl Laantee 500 Riverside Dr. Internat. House Apt.1009, New York M06-7600
vil! Paul Leemets 115 W 75 St. New York 23 LY5-3919
vil! Osvald Laurits 177 Bay 8 St.New York TE7-1220
vil! Jüri Mandre 3905 Shannon Dr. Baltimore 13, Md. tel. EA7-2251
vil! Paul Mägi 2355 Morris Ave. New York 68 SE3-4143
vil! Voldemar Ojamaa 1206 First St. Seabrook, N.J.
vil! Herbert Rebasoo 203 N Allen St. Madison 5, Wis.
vil! Edgar Mathiesen c/o vil! J. Aasmaa
vil! Ilmar Tammelo c/o International Legal Studies, Harvard Law Sch., Cambridge 38, Mass.
vil! Villiam Tomingas 327 Sterling Pl. Brooklyn 38, NY ST9-5556
t!l! Arnold Altok 949 Brown Ave. Huntington Valley PO Penna. tel. CH-3405
vil! Alan Tarendi 39-24 49 St. LIC 4, NY MU 2-8334
t!l! Heino Ambros 949 West End Ave. Apt.10-8 NY 25
t!l! Virko Keder 80 Elm St. Summit, NJ CT 3-5925
t!l! Enn Karell 201 E. 82 St. New York 28 CR3-5925
t!l! Kaljo Lüll 1100 Clay Ave. New York 56
t!l! Armas Sootaru 2519 Milvia St. Berkeley 4, Calif.
t!l! Henno Sork Beach Master Unit, YN 3, USN Amphibious Base, Little Creek, Norfolk 11, Va.
t!l! Feliks Tamm 259 W 102 St. New York 25, N.Y.
t!l! August Tomusk Lt. MC, USNR, USN Hospital, Camp Lejonne, N.C.
l!l! Nils Parma 170 Jefferson Ave. Mineola, LI, NY
l!l! Hans Raudsep c/o Glen Martin Co., Mail No.878, Baltimore, Md.
reb! Valdmar Heitus 509 E. Chalmers St. Champaign, Ill.

reb! Ants Leemets 1212B Walsh Ave. Coral Cables, Fla.
reb! Riho Vahtel 41-12 25 Ave. LIC 3, NY AS4-9071
reb! Ako Vainu Rd. No.1 Box 249, Jamesburg, N.J.

"MEIE SIDE" TOIMETUS

"Meie Side" toimetus on kujundatud järgmiselt:
Korp! Rotalia konventide esindajad:
Konvent USA-s confr! Tõnis Kelder, 1666 2 Ave. New York 28, N.Y. tel. AT 9-2017
Konvent Kanadas confr! Felix Koop, 345 Westmount Ave. Apt.308, Toronto, Ont. LE 4-6462
Korp! Rotalia koondiste ja nende osakondade esindajad:
Koondis Rootsis vil! Kristjan Joost, Björksundslingen 2 II, Bandhagen, Sweden.
Osak. Göteborgis confr! Otto Reinson, Västergatan 7AII, Göteborg, Sweden
Osak. Lundis vil! Alfred Kalmet, St. Södergatan 59 IV, Lund, Sweden.
Koondis Austraalias vil! Valter Põder, 29 Alma Rd., Padstow, NSW, Australia
Vil! koondis USA-s vil! Paul Mägi, 2355 Morris Ave. Apt.4C, New York 68, NY SE 3-4143
Vil! koondis Kanadas vil! Oskar Ristmäe, 129 Sunnyside Ave. Toronto, Ont., Canada
Osak. Montrealis vil! Felix Laansoo, 2727 Maplewood Ave., Montreal, Que. RE 3-6889
Vil! Kogu juhatuse esindaja:
vil! Abel Käbin, Wilton Farm, R.R.2, 4th Line, Oakville, Ont. Canada
tel. Victor 5-4147

* * *

Viimased Uudised USA-st:
8. veeb. 1957 K!K!K! valis:confr!

Senior X	Heino Ambros
Senior XX	Virko Keder
Senior XXX	Rein Grabbi
mag!cant!	Feliks Link
mag!pauc!	lahtine
mag!ref!	Feliks Tamm
mag!col!	Vello Ebrok

Revisjoni Komisjoni: Feliks Tamm, Kalju Villota, Heino Ainso
Maja vanem vil! Harand Pitea
d!k! liikmed: Feliks Tamm, Heino Ainso, Arved Laev, Vello Ebrok, Eino Kooba.
Liikmemaksuks võeti t!l! $ 10.00 semestris ja reb! $ 3.00 semestris.

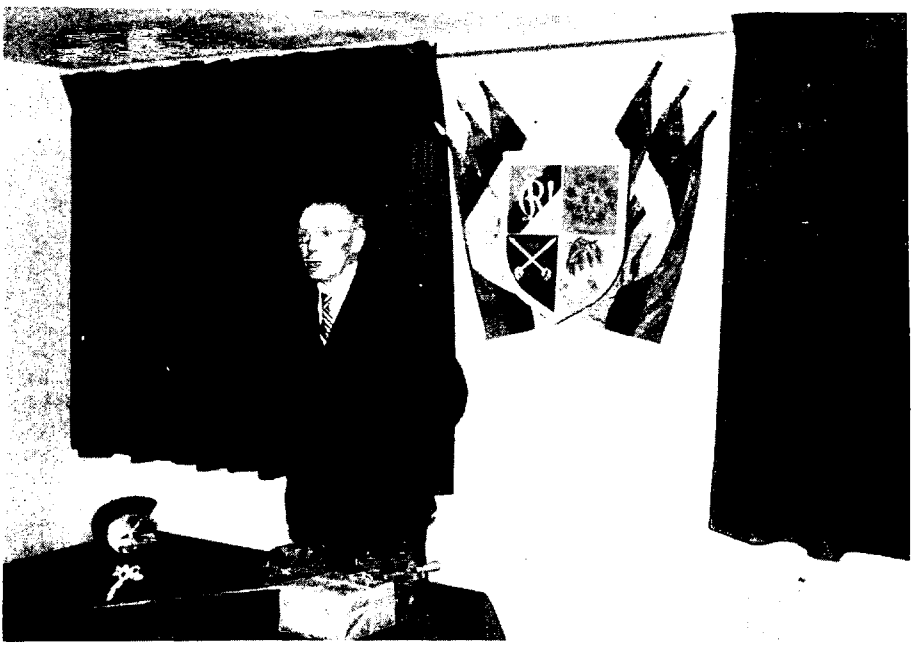
Käesolev "Meie Side" nr. 1, 1957 on välja antud New Yorgis.
Tegevtoimetaja - confr! Tõnis Kelder

S I S U K O R D :

1. Aastaks 1957 .....Heiki Leesment 1
2. Fred Tomingas in memoriam 3
3. Mis kasu on minul Rotaliast ... Paul Mägi 4
4. Kõne Isamaale ..... Leo Karupää 8
5. Rotalia ajaloo toimkonna tegevusest 10
6. Vil! Ralf Adams 60 aastane 12
7. Vil! Jüri Mandre 50 aastane 12
8. New Yorgi k! tegevusest 12
9. K! Vil! Kogu koondis USA-s 14
10. New Yorgi k! tutvustab 18
11. Muudatused koosseisus 18
12. Rotalused töös ja tegevuses 19
13. Teateid Austraaliast 20
14. Kanadast 20
15. Armas vil! Arnold Ahman 21
16. K! Rotalia Lundi osakonna tegevusest 22
17. Vil! Jakob Velitar 60 aastane 24
18. Aadresside muutused 25
19. "Meie Side" toimetus 27
20. Sisukord 28

KORP! ROTALIA AJAKIRI

Meie Side

NO. 2 TORONTO 1957

S I S U K O R D :

1. Saateks ..... O.Ristmäe ..... 1.

2. Intervjuu ..... E.Karuks ..... 2.

3. Rotalused Austraalia ülikoolides ..... H.Johanson .... 4.

4. Rotalused Lundi Kuninglikus Ülikoolis ..... A.Kalmet ..... 5.

5. Suuskadel suvitamas ..... H.Sandström ... 6.

6. Ameerikat avastamas ..... Kr.Joost ..... 8.

7. Varsinaissuomalainen Osakunta ja korp! Rotalia vaheline sõprusliit ..... A.Pals ..... 10.

8. Rotalia vapist ..... V.Kõressaar ... 12.

9. Heitlusse veskitega ..... H.Riga ..... 13.

10. Toronto Konvendi tegevusest ..... Ü.Saar ..... 14.

11. Montreal - lahkuvate rotaluste linn ..... F.Laansoo ..... 18.

12. Rotalia Vancouveri osakond ..... F.Laansoo ..... 19.

13. Mõni sõna Austraaliast ..... V.Põder ..... 20.

14. Vil! Kogu juhatuse teateid ..... A.Käbin ..... 21.

15. Aadresside muutused ..... 21.

---oOo---

Kaanel: Korp! Rotalia Vil! Kogu juhatuse esimees Vil! Abel KÄBIN pidamas peokõnet Vabariigi aastapäeva tähistamisel ja Toronto C!Q! õnnistamisel, 24. veebr. 1957.

Meie Side

Nr.2 VII aastakäik Toronto, 1.V.1957

Toimetus: Tõnis Kelder, Felix Koop, Kristjan Joost, Avo Andrekson, Alfred Kalmet, Valter Põder, Paul Mägi, Oskar Ristmäe, Felix Laansoo, Abel Käbin.
Käesoleva nr-i tegevtoimetaja: Oskar Ristmäe, Kanada.

"Meie Side" on taas ületamud toimetamise sünnivalud. Jälle on asetatud üks kivi Korp! Rotalia hoonestikku ja tarvitatud meie ühistundest aetud sidematerjalina seda hädapärast krohvi või kitti, et kord tugevale alusele rajatud hoone püsiks.

Astudes vastu ajast ja ümbrusest tingitud loomulik-looduslikule murenemisprotsessile nähtavas ja vaimses valdkonnas, hoolas peremees ja isik, tarvitades õiget menetlust ja materjale, parandab kiirelt ja õigeaegselt selle kahjustuse, vea või vildaka vaimset laadi hoiaku, mida ajahammas tema varandustele või isikule on teinud või edaspidi kavatseb teha.

Ega ka meie Rotalia praegune laialipillatud ühishoone muidu ei seisaks, kui ei tarvitataks selle kooshoidmiseks materjale, investeeritaks energiat sõpruse ja traditsioonide nimel ning oldaks valvel murenemisprotsessi tagasitõrjumiseks kõikjal, mis suunas ta ka ei ilmuks, ähvarduseks Rotaliale või paguluses olevale eesti rahvale.

Üheks niisuguseks paranduse ja sidematerjaliks on kujunenud meie informatiivset laadi organ "Meie Side". Hääde peremeestena hoolitseme siis selle eest, et "Meie Side" ilmumine enne ei lakkaks, kui kodurand jälle silmapiirile kerkib, siis vast peame ta ümber kujundama.

Tegevtoimetajana oli rohket kokkupuutumist kaasvendadega. Sain kasulikke kogemusi, veendusin, rotalustel on ramu küll positiivseks tööks.

Muidugi on meie hulgas ka neid, kes väsimuse tundemärke avaldavad, vabatahtlikult eemale jäädes ja õlgu kehitades küsivad: "Mis kasu on minul Rotaliast?"Aga ka see on loomulik, sest väikeses ulatuses vähjakäiku on vahetevahel märgatud igas akad. korporatsioonis ja isegi päris normaalsetes oludes. Rotaliagi pole selles mõttes mõni imekorporatsioon. Mõne eemalejäämine ei aseta meid tõesti veel häireseisukorda nagu mõnelt poolt kardetakse. Pigem mõtleme optimistlikult ja laseme kõnelda faktidel. Rotalia on vabas maailmas imeväärselt kasvanud, 201 uusliikme võrra. Selles ilmneb vitaalsus.

Lõpetades saatesõna, kutsub Toronto Rotalia konvent ja vilistlaskogu koondis lähenevate Eesti Päevade puhul Torontos, kõiki siiasõitvaid kaasvendi külastama ka meie uut C!Q!-t, et tihendada sõprussidemeid ja veenda eemalseisjaid, et ka siin on astutud samm edasi.

Tänan kõiki lahke kaastöö eest! Kõiki kirjutisi polnud võimalik lhk. arvu piiratuse tõttu sellesse numbrisse paigutada, need saadetakse edasi järgnevale toimetajale.

Südamlikke tervitusi kõikidele rotalustele!

Torontos, apr. 1957. O.Ristmäe, Rot! Vil!

"Meie Side" toimetusel on kavas seeria kirjutustega valgustada õppivate rotaluste päevaprobleeme erimaade ülikoolides ja õpingute lõpetamisel ka kuulda, kuidas on läinud eksamitest vahest kõige raskem - elluastumise eksam.

23. veebr. s.a. toimunud Konvendi korteri sisseõnnistamisel Torontos paistis silma confr! Ergo Karuks, esiteks oma värske ja harukordselt hea habemekasvu tõttu ja teiseks oma veetleva ja noore abikaasa tõttu, kuna Ergo on hiljuti abiellunud.

"Meie Side" kaastööline vil! Juhan Lõte esitas Ergole mõningad küsimused ja sai nendele lahked vastused. Nii saime esimese soovitud seeria kirjutise.

I n t e r v j u u .

1. Mis alal lõpetasid, kui palju aega see võttis ja kui palju raha see maksma läks, ma mõtlen kulu all ülikooli õppemaks ja tarvilikud raamatud?

Lopetasin inseneri teaduskonna ehitustehnika (civil-engineering või Tief und Hoch Bau) alal 1956 aasta kevadel. Kanaada ülikooles, kus nõutakse "Senior Matriculation'i, s.t. 13-st aastast kooliskäimist, välja arvatud lasteaed, võtab inseneri teaduskonna lõpetamine miinimum 4 aastat. Võiks ka ära märkida, et üle 5. aasta selles teaduskonnas õppida ei lubata. Sügis-semester algab harilikult 23. septembri paiku ja lõpeb mõned päevad enne jõulu-laupäeva. Kevad-semester algab 5. jaanuari ümber eksami sessiooniga (keskmiselt tuleb 3 eksamit sooritada) ja lõpeb aprilli viimasel nädalal kevad-eksamite perioodidega. Kevadisi eksameid on keskmiselt 11. Nagu selgub, tuleb kokku sooritada umbes 56 eksamit õppealadel, et saavutada Bachelor of Applied Science'i kraadi (B.A.Sc.), millele lisandub veel umbes 20. eksam-testi praktikum laboratooriumeis. Õppekava on koostatud umbes samade printsiipide alusel nagu gümnaasiumeis, s.t. üliõpilane ei saa kõrvalaineid valida, vaid peab osa võtma kõigist loenguist, mis on fakulteedi poolt ette kirjutatud. Loenguid koos praktikumidega on nädalas 33. Olgugi et osavõtmine loenguist ei ole sunduslik, võib korrapäratu osavõtt põhjustada stipendiumi mitte välja andmist.

Õppekulud aastas on keskmiselt $ 650.00. Sellesse summasse on sisse arvestatud ülikooli maks ($550), raamatute kulu ($50) ja kirjutusmaterjali kulu ($50).

2. Kas oli raskusi koha leidmisega või said pakkumiste vahel valida?

Võin julgelt öelda, et kõigil inseneri teaduskonna lõpetajail mingisuguseid raskusi töökoha leidmisega ei olnud. Töökoha pakkumisi oli umbes 25% rohkem kui lõpetajaid ja võib arvata, et lähematel aastatel see protsent veelgi suureneb, kuna tööstus kasvab kiirelt ja ülikoolid on juba ülekoormatud.

3. Palju aega oled praegusel töökohal teeninud ja kuidas Sulle töö meeldib?

Peale lõpetamist möödunud kevadel asusin praegusele kohale, s.t. olen umbes ühe aasta teeninud oma "leiva-isa" Roy W. Emery Ltd., Consulting Engineers. Kuna töötame suurtööstuste nõuandjatena, on ülesanded vahelduvad ja alati huvitavad. Möödunud suvel ehitasime ümber osa Canada Packers'i tapamajast, sügise ja talve veetsime Kapuskasingis, Spruce Falls Power & Paper Co. paberi vabrikut moderniseerides. Momendil on käsil uue paberi-massi vabriku ehitamine Kalamazoos, Ameerikas. Peale selle oleme teinud mõningaid väiksemaid töid.

4. Kas oled rahul töötasuga ja kas on lootusi palga tõusule?

Mind huvitab, kas keegi siin mandril on rahul oma töötasuga? Pais-

Ergu koos abikaasaga koduses miljöös.

tab, et mida rohkem palka teenid, seda suuremaks lähevad kulutused ja viimased paistavad olevat kõrgemad. Üldiselt võin öelda, et erilist põhjust nurisemiseks ei ole, kuna olen juba kaks palgatõusu saanud ja ootan kolmandat sel kuul.

5. Missugust laadi töö on Su alaks, ühesõnaga mida teed praegu ja kus?

Võiksin öelda, et käsitleme suurem osa ehitus-probleeme, muidugi arusaadavalt välja-arvatud erisuguste testide tegemine ja ehitusprotsessi läbiviimine. Aga on ka juba juhuseid ette tulnud, kus oleme ise umbkaudselt kindlaks määranud maapinna kandejõu. Suuremalt osalt siiski tõlgendame maapinna testide resultaate, valime sobiva ehituskoha, konstrueerime tehased alusmüüridest kuni valmistehaseni, kaasa arvatud masinad jne., kirjutame spetsifikatsioonid, teeme kulude eelkalkulatsiooni ja vahest valvame ehitusprotsessi järgi. Sel momendil, nagu varem mainisin, konstrueerime ühele paberivabrikule puukoore lahkamis ehitust (Rossing Plant), teisele uuele paberivabrikule otsime sobivat ehituskohta.

Suurema osa ajast viibime muidugi Torontos, kuid tihti tuleb linnast välja sõita ehituskohale täiendavate andmete hankimise eesmärgil, vahest ainult ühepäevase etteteatamisega.

6. Missugustele aladele on nõudmine Kanaada tööturul ja missuguseid alasid peaksid meie noored omale ülikoolis valima?

Üldiselt võiks öelda, et nõudmisi on peagu kõikide spetsiaal-alade järgi. Muidugi, kui ajalehte jälgida, paistab kohe silma kuulutuste arv tehnilise personali ja kooliõpetajate järgi. Eriala valimine peaks loomulikult toimuma kutsumuse järgi, kuid vaadates probleemi teisest küljest, vähetasuvad erialad alateadvuslikult võibolla ei tekita n.n. "suurt kutsumust". Leian, et oleks omal kohal siin ära märkida eelmise aasta kõige paremini tasuvad erialad: esimesel kohal olid juristid, teisel kohal konsulteerivad ja administratiiv insenerid, arhitektid; ja arstid, kes pikemat aega olid esikohal püsinud, olid langenud kolmandale kohale. Muidugi mõlemate, nii juristi kui ka arsti õpingute aeg on märksa pikem kui inseneridel ja peale selle on suve vaheaegade töötasu tunduvalt väiksem. Sellest võib järeldada, et kõige sobivam eriala paguluses oleks siiski tehniline teadus. Meie rahvusgrupi seisukohast omaks aga liiga ühekülgne haritlaskond kängistava effekti rahvuskultuuri arengule. Selleks soovitan soojalt, et meie noored valiksid võimalikult mitmekülgseid erialasid.

7. Kas jääb aega ka seltskondlikuks tööks ja missugustes Eesti organisatsioonides kaasa lööd?

Momendil olen Eesti Päevade Peakomitee peasekretäriks. See amet on kaasa toonud võrdlemisi suure töökoormatuse, mida alguses ei osanud ette kujutada ja mida alles ellu läinud noorel on endale raske lubada. Aru-

saadavalt kannatavad igapäevase töö ülesanded selle all, aga nagu üldtuntud moto ütleb: raskused on selleks, et neid võita. Tulevikus loodan, et saan aktiivsemalt kaasa lüüa konvendi tegevuses, kuna kavatsen sügisel kooli tagasi minna magistri tööd tegema.

8. Palju aega läks selle toreda habeme kasvatamiseks?

Umbkauselt kuus nädalat. Viimased nädalad olid juba võrdlemisi mõnusad - sai vahest lõua otsast kinni krahmata ja midagi jäi pihku, kuid esimesed nädalad olid vaevalised, see kurivaim sügeleb ju hirmsalt.

Täname Ergot lahke intervjuu andmise eest ja soovime temale ning armsale abikaasale head edu ühisel eluteel!

Rotalused Austraalia ülikoolides.

Sõrme kaotanud invaliid võiks lugeda Austraalias õppivad rotalused ühe käe sõrmedel: confr! confr! Georg Juurik, Georg Karlov ja Hans Johanson. Äärmisel juhul annaks sinna kategooriasse kuidagimoodi paigutada ka vil! dr. jur. Ilmar Tammelo, kes praegu viibib õppereisil Harvardist üle Oxfordi mujale maailma ning mõne aasta pärast võibolla tuleb Sydneysse tagasigi. Nende rotaluste eluvõitluste ja -rõõmude valgustamine ei annaks õiget kontuurigi austraalia ülikoolide üldolukorrast. Selleks lähen teemast veidi kõrvale ning maalin väikese tagapõhja. Piirdun Sydneyga, kuna tunnen ainult seda. Loodan, et teiste osariikide kõrgemad õppeasutused pole liiga erinevad.

Sydneys on kaks ülikooli, ühe nimeks on Sydney University umbes 7000 tudengiga, teisel N.S.W. University of Technology 3000-se tudengkonnaga. Esimene asutati umbes 100 aastat tagasi, teine 5 - 6 aasta eest. (Kõik Rotalia tudengid õpivad esimeses). Ülikooli pääsemiseks nõutakse gümnaasiumi lõputunnistust. Parematele gümnaasiumilõpetajatele antakse harilikult stipendiume, kogu Austraalia ulatuses umbes 3 - 4000 aastas. Pealeselle on võimalik saada stipendiumeid haridusministeeriumilt (õpetaja kandidaatidele), valitsuselt riigiteenijate ettevalmistamiseks jms. Lihtsureliku õppemaksud ja õppimisega seoses olevad kulud kõiguvad umbes £ 80 kuni £ 200 vahel aastas, olles veidi kõrgemad Sydney ülikoolis ning veidi madalamad Tehnoloogias. Õppetase on võrdlemisi kõrge esimese kraadi saavutamiseks, kuigi erialadele siirdujad peavad end sageli täiendama ülemeremaadel. Eksamid on valdavas enamikus kirjalikud. Kontakti loomise võimalused õppejõudude ja üliõpilaste vahel on seega piiratud, eriti veel selletõttu, et esimestel aastatel töötavad klassid suure ülekoormatusega (mõnel juhul 500 pealises auditooriumis). Loengute kõrval kasutatakse, eriti humanitaaraladel, arvukaid raamatukogusid. Nii on teaduskondade ja ülikooli keskraamatukogude kõrval riiklik raamatukogu umbes 300.000 köitega, Sydney linnaraamatukogu ja mõned väiksemad poolavalikud raamatukogud. Sellest hoolimata on, eriti eksamieelsetel kuudel (detsembrini) raskusi sobivate raamatute ja ajakirjade leidmisel.

Üliõpilaselu kulgeb õpingute kõrval sööklates ja erialalistes klubides - filmiring, matkaklubi, näitering, usulised ja poliitilised koondised jm. Eesti üliõpilastel on oma üliõpilaskond umbes 50 aktiivse liikmega. Käiakse koos kord kuus, toimetatakse oma, sageli kontroversaalse sisuga ajakirja "Mõttekriips" ning tuntakse end üldiselt kodusena. Traditsioonilised intiimorganisatsioonide vahelised lahkhelid on sääl surutud enam-vähem tahaplaanile. Igatahes on see eesti tudengite omaalgatuslik ettevõte esialgu päris elujõuline.

Selles miljöös tegutsevad meie Sydneys õppivad rotalused.

Confr! Georg Karlov, meie Rot. x vil! Oskar Karlovi vennapoeg, Õpib Õigusteadust, peab ise hoolitsema oma majandusliku külje kindlustamise eest, kuigi vanematelt saab veidi taskuraha. Möödunud suvevaheajal töötas trammikonduktorina, säidis roopad valesti, mille tagajärjeks oli kokkupõrge teise trammiga, 41 haavatut ja jämeda pealkirjaga uudised kohalikkude lehtede esiküljel. Conf'. Karlovil sellest suurt pahandust ei tekkinud, kuna juurdlusel leiti süü olevat trammijuhil.

Confr! Georg Juurik on samuti Õigusteaduse tudeng. Ka tema töötab suvevaheajal. Kord on ta reklaamiekspert uute sigarettide tutvustamisel, kord müüjaks mõnes äris või sorteerib raamatuid katoliku raamatukauplu ses - kuigi ise on hoopis ketserlikku usku.

Confr! Hans Johanson on perekondlikkud kohustustega - kahe lapse isa. Õpib majandusteadust, spetsialiseerub poliitikale ja töötab hinge ja ihu-vahelise kohesiooni säilitamiseks aasta läbi plekisepana. Kui tal töö ja õppimise kõrval vaba aega on, ehitab perele maja, mis on peagu valmis ja tegeleb seltskondlikul alal, olles ms. möödunud aastal Eesti Üliõpilaskonna esimeheks, praegu kohaliku eesti ajalehe "Meie Kodu" toimetuskolleegiumis ja ajakirja "Olion" toimetuse liikmeks ning Austraalia liberaalse erakonna immigrantide nõuandva kogu delegaadiks. Loodab oma õpingud lõpetada käesoleval aastal.

Erilisse kategooriasse kuulub vil! dr. jur. Ilmar Tammelo. Ta tegutses kohalikus ülikooli Õigusteaduskonnas uurimisalal, samal ajal püüdes omandada kohalikke kvalifikatsioone. Päev enne Austraaliast lahkumist socritas ta teise aasta lihttudengi eksamid. Õppercis viib teda Harvardi ülikooli kaudu USA's Brown'i ülikooli loenguid pidama, edasi Oxfordi ülikooli Inglismaal Nuffieldi stipendiaadina mõneks ajaks ja säält edasi mujale Euroopasse. Kuid tema karjäär annaks küllalt materjali omaette artikli kirjutamiseks.

Niisiis, rotalused Austraalias peavad kõvasti töötama oma sihtide saavutamiseks. Jääb vaid loota, et see neil õnnestub.

H.Johanson.
Rot!

Rotalused Lundi Kuninglikus Ülikoolis.

Lundi Kuninglikus Ülikoolis õpib praegu üle 30. eesti rahvusest mees- ja naisüliõpilase. Nendest on kaks rotalused, mõlemad arstiteaduslased, kolmas lõpetanud ülikooli ja taotleb teaduslikku kraadi.

On huvitav märkida, et ülikooli sisseastumisel uus üliõpilane peab kuuluma obligatoorselt mõnda rootsi üliõpilasorganisatsiooni - "naticni". Nationi ülesandeks on arendada õppiva tudengi isetegevust, korraldatakse näit. male, spordi ja kõne võistlusi. Teistkätt on aga nationi ülesandeks aidata vajadusel oma liikmeid majanduslikult. Isegi ülikooli õppemaks, mis ulatub umbes R.kr. 60-ni semestris, makstakse nationi kaudu, millest saab ülikool oma osa.

Väljaspool ülikooli õppemaksu tasumist on aga vähem jõukatel tudengitel loomulikult tarvis hankida lisasissetulekut igapäevaseks tarbeks, milleks on seni leidunud ka rohkeid võimalusi. Ülalnimetatud kaks rotalust töötasid oma õpingute algaastail arstiteaduslikkudes instituutides, ühtlasi on olnud neil võimalik suveti päale neljanda õppeaasta lõppu vikerceride (asetäitjaks olla) arsti kohtadel. Selle tõttu pole olnud neil erilist majanduslikku kitsikust ega ka tarvidust laenude hankimiseks.

Rootsis on aga paaril viimasel aastal arstiteaduse üliõpilaste arvu sisse astumisel ühe kolmandiku võrra suurendatud, seega võib ennustada, et arstide puudus Rootsis väheneb ja et õppivale tudengile tulevikus

see lisa sissetuleku alliker muutub küsitavaks.

Olles aga andekas ja edasipüüdlik, ei tohiks majanduslikud raskused siin kedagi takistada õpingute jatkamist. Laenude ja toetussummade hankimise viise on siin mitmesuguseid. Põhjapanevaks momendiks on üliõpilase tehtud töö, praktikumide edukus ja nende õigeaegne sooritamine. Mööda ei pääse ka gümnaasiumi lõputunnistusest, mis omab erilist tähtsust laenude hankimisel. Näit. laenu saavad ainult need esimese aasta üliõpilased, kelle gümnaasiumi lõputunnistus on hinnatud hea, väga hea või ülihea. See tunnistus küpsuse sümbolina omab isegi tähtsust kogu õppetöö kestel ülikoolis. Muudest toetusesaamise võimalustest võiks mainida: 1) protsente kandev riigilaen R.kr. 3.000 kuni 4.000 õppeaasta jooksul, 2) protsentideta riigilaen ja 3) riiklik stipendium üliheadele õppijatele. Viimane on kõige kangem toetus, mis Rootsi riigivalitsus ühele üliõpilasele üldse annab. See on tagasimaksu kohustuseta. Eestlastest on Lundi ülikoolis ainult 2 sarnaste stipendiumite saajat.

Ka nationia jagavad stipendiume. Siin on oluliseks plussiks laenu taotlejale, et ta oleks väga aktiivne nationi au ja värvide kaitsemisel. Meie praegune Lundi osakonna senior, confr! Kaljula Rämmal kuulub Lundi ülikooli juures olevasse Smalandi nationi ja on mitmel korral selliseid stipendiume saanud, samuti confr! Jaan Teär.

Kokkuvõtet tehes võib öelda, et iga eesti rahvusest üliõpilane rootsi kodanikuna, olles püsiv töötaja ja üle keskmise andekas, võib siin ulikooli lõpetada ka rahapungata.

A.Kalmet.
Rot!

Toronto konvendi olderman confr! H.Sandström pajatab ühest ekspeditsioonist kaugele põhja:

Suuskadel suvitamas.

Möödunud suvel toimus Toronto ülikooli korraldusel ekspeditsioon Briti Kolumbia ja Aljaska piiri vahetusse ümbrusse, kus meie eesmärgiks oli tutvuneda ümbruskonna gletseritega või jääliustikkudega ja nende kohta toimetada teaduslikke uurimusi. Kokku oli meid 11 meest kui kõik olid õnnelikult või väikeste viperustega kohale jõudnud. Rahvusvahelist rühmitust esindasid neli inglast, üks sveitslane, üks ameeriklane ja mina. Ka oli üks pärismaalastest elanud Euroopas, õppides Inglismaal ja Prantsusmaal, nii et meil valitses kosmopolitaalne õhkkond. Kaks inglastest olid elanud Norras mõningat aega ja ühel nendest oli naine norralane ja ta rääkis ka ise norra keelt ning sveitslane oli elanud kolm aastat Soomes ja õppinud valdama ka soome keelt. Mõnel õhtul laagris koos olles tõi sveitslane välja oma gitarri ja siis laulsime tihti enamikes euroopa keeltes nõnda, et suve lõpul oleksime vabalt võinud poolelijäänud Baabeli torni ehitama minna.

Torontost sõitsime rongiga läänerannikule Prince Rupert'i ja säält rannikut mööda laevaga põhja poole. Meie sihtsadamaks oli väike linnakene nimega Stewart, nõnda nimetatud vendade Stewart'ite järele, kes säält ligidalt leidsid natukene kulda ja põhjustasid n.n. "goldrush'i", mille tulemusena tekkis umbes 5.000 elanikuga linn käesoleva sajandi algusel. Nagu tihti juhtub seesugustel puhkudel, osutusid kullaleiud äärmiselt väikeseks ja tänapäeval meenutab Stewart B.C. ülimalt neid kurikuulsaid "tondilinnu", mida Hollywood vahetevahel oma filmides esile toob. Paari viimase aasta kestel on aga taas märgata teatavat elustumist, kuna Granduc Mining Co. on avastanud ligidal mä-

gedes üsna suure vasesoone ja teostab kaevamisi. Kasutades Stewart'i operatsioonide baasiks. Kuna sääl puuduvad igasugused teed ja neid oleks ka võimatu ehitada mägede ja jää tõttu, siis teostub kaevanduse varustamine suvel ainult õhu kaudu. Talvel, kui lumi on küllalt paks ja katab kõik praod jääs, on võimalus teostada transporti lumetraktoritega, mis veavad hiigelkelke. Selline transport on aga mõeldav ainult kaevanduse varustamiseks. Maagi väljatoomiseks kavatseb kompanii tunneldada umbes 30 km. pikkuse maa-aluse raudtee, mis kohati asuks 3 - 4 km. maapinnast sügavamal. Kuna suurem osa meie programmist oli just pühendatud jääliustikkude kontuuride kindlaks tegemiseks, siis olid nad meie tööst väga huvitatud, sest tunneli sügavuse määramiseks on vajalik teada jääliustikkude sügavamaid paiku. Muidu võiks juhtuda niisugune õnnetus, et tunneli puurimisel on äkki jää ees. Kompanii poolt oli meile korraldatud lennutransport terve suve jooksul ja lisaks sellele laenasid nad meile ühe enda lumeautodest, n.n. "Sno-cat'i", mis meie operatsioone tunduvalt kergendas.

Tegevus oli meil organiseeritud peamiselt kolme liiki. Nii oli olemas "seismiline" üksus, kes kuulas jääliustikkude sügavust. Helilained, mis hargnevad peale dünamiidi laengu lõhkemist, põrkavad jääliustiku põhjast tagasi ja jõuavad mikrofoni teatud aja möödudes, mille määrab kindlaks hääle kiirus jääs (ca. 3 km. sekundis). Hoides mikrofonide gruppi teatud kohal ja muutes laskepunkti, on võimalik saada üsna selget pilti jää põhja kontuurist. Ma usun, et me põmmutasime umbes ühe tonni dünamiiti koos lumega "vastu taevast". Päris suurejooneline sündmus on kui 10 kilo dünamiiti lõhkeb paari meetri paksuse lumekatte all. Lund on terve taeva-alune täis ja kraater lumes on väga sarnane ühe paraja pommi kraatriga.

Teise üksuse moodustasid n.n. "attraction boys", kes mõõtsid maakera külgetõmbe jõudu. Gravimeeter on niisugune aparaat, millega on võimalik mõõta gravitatsiooni jõu muutust jalapikkustes kõrgusvahedes. Näiteks gravimeeter teeb hästi vahet, kui seda tõsta põrandalt lauale. Kuna aga gravitatsiooni jõud on väga tundelik erikaalu vahedele jalge all, kasutatakse gravimeetrit tihti maapõuevarade otsimisel. Meie aga kasutasime seda jääliustiku kontuuride määritlemiseks ja saime nõndaviisi kahekordse kontrolli sügavuste määramisel.

Suurim osa me ajast tuli aga pühendada maamõõtmiseks, sest kõik punktid tulid siduda relatiivselt üldvõrku, mis kattis suurema osa liustiku pinnast ja üldvõrk omakorda tuli siduda Aljaska-Kanaada piiripostidega, mille täpsed asukohad on varem astronoomiliselt peilitud.

Peale nende kolme suurema programmi olid veel mõned teised väiksemad. Näiteks mõõtsime lume sulamiskiirust, mis mõnel päeval juulis oli tõesti fenomenaalne: kuni 10 tolli päevas ja see ei ole mitte tuhklumi, vaid väga tihedalt pakitud. Juuni esimestel päevadel oli lume paksus ca. 25 jalga ning juuli keskel oli see kõik läinud. Sellejuures oli öö-päeva keskmine temperatuur umbes 38° F., niisiis mitte palju üle sulamispunkti, kuid päikese käes muutus lumi peagu pudruks, milles oli isegi suuskadega liikuda ülimalt raske. Teine narr lugu oli selle sulava lumega, et pidime oma telkide asukohta muutma iga paari päeva järele, sest muidu tekkis telgi alla kõrge alus. Telk nimelt varjas lund päikse kiirte eest ja lumi kadus ümberringi kohutava kiirusega.

Sellest suvisest seiklusest võiks veel väga palju kirjutada, näiteks seda, kuidas me jääpraost käisime vana jääd toomas, või sellest, kuidas karud konserve söövad. Seekord on mul aga käsk mitte väga pikka juttu teha. Sellel suvel sõidame arktikasse, ca. 500 miili

põhjanabast ja kui keegi on huvitatud, võib ka sellest reisust tulevikus mõned sõnad paberile panna.

H.Sandström.
Rot!

Ameerikat avastamas.

Äsja lugemud rootsi kirjaniku V.Mobergi "Invandrare" (sisserändajad), asusin 1956 a. septembri alul teatud rahutustundega ookeani ületama. Moberg kirjutab nimelt tohututest tormidest ja vintsutustest mitmekuulisel reisil, kusjuures vähemalt kümnendik reisijatest ei jõudnud pärale elavatena. Võisin konstateerida, et areng reisitingimustes on viimase 100 aasta kestel olnud tohutu. Kümnepäevane reis Bergenist New Yorki oli kõike muud kui vintsutav.

Olgugi et tullakse Euroopa kõige kõrgema elustandardiga maalt, on esimene päev New Yorkis kõige raskem. Võrreldes sellega kust ollakse tulnud, on olude erinevus selles nõiakatlas niivõrd suur, et tunned end reast välja lööduna. Hiljem kui oled esimesest šokist ülesaanud, asud omapead New Yorki avastama. Selleks retkeks on tarvis esimene hädavajalik pilt maa-alusest raudteevõrgust. Liikudes piki linna elusoont, Broadwayd, tutvutakse enamiku vaatamisväärsustega, nagu Wall Street, Times Square, Central Park jne. Kui tsentraalne osa on selge, tuleb järg teiste, vähe eemal asuvate vaatamisväärsuste kätte, nagu Rockefeller Center, Empire State Building, Waldorf Astoria, UN-i hoone jne. Kaasvendade juhtimisel järgnevad reisid väljaspoole Manhattani. Bronxis, hiiglasliku Yankee Stadiumi läheduses elab vil! Heikki Leesment. Reis viib ka Queen'si (confr! H.Grabbi), Manhattani saare põhjaossa (vil! vil! E.Leetaru, V.Kõressaar) ja Long Islandi (vil! V.Raidal). Linna tundmine suureneb ja samuti ka enesetunne. Avastad nii valgust kui ka varju selles imponeerivas rahvusvahelises metropolis. Ei sünnita erilisi raskusi ülesleida äsjaüüritud konvendi korterit 18-dal tänaval Broadway lähedal.

Konvendi korter ei kannata loomulikult välja võrdlust Tartu omaga. Seda muidugi ei saa niipea lootagi. Konvendi korter on üks suur ruum pööningu korral. Minu seal olles oli ruum võrdlemisi lage ja vähe möbleeritud. Virgad Rotalia daamide käed olid aga töös ruumi ilustamiseks.

Rohkem kui ruum ise, köitis tähelepanu konvendi koosseis. Stockholmis on noored vähemuses, siin aga enamuses. Terve rivi noori mehiseid nägusid, kellele sobib hästi värvitekkel. Konvendi enamuse moodustavad tehnika mehed, kelle jutuaine keerleb elektroonide, megatonide, isotoopide, juhitavate rakettide jne. ümber. On tunda suure tehnikaimede maa hõngu ja mõju. Humaniste on vähe, kuid need on väga agarad (confr! confr! H.Grabbi ja H.Ambros j.t.). Humanistidega sobib jutt kergesti ja kontakt tekib kiiresti. Rotalia noored USA-s on väga edukad, paljud on juba lõpetanud oma õpingud ja kogenud, et see maa on nooruse päralt. Vaatamata lühikesele ajale, mis oldud sellel maal, on mehi juba rühkinud õppejõududeks, juhtivatele kohtadele ettevõtetes jne. Meeleolu on noortel hea, optimism suur, elustandard kõrge. Vaatamata ameerikalikule elutempole leidub neil isegi aega elada tudengielu, mis hakkab mõnel juhul kadunud Tartu aegu meelde tuletama. Konvendi tegevust juhivad noored suure asjalikkuse ja tõsidusega. Side vilistlaskoguga hoitakse tihe. On terve rida väga aktiivseid vilistlasi eesotsas asutajaliikme Paul Mägiga ja konvendi vanema Heikki Leesmentiga.

Liigutavad ja meeldejäävad olid kohtamised Tartuaegsete kaasvendadega. Oli rõõmustav kogeda kuivõrd paljud vanad kallid mälestused seovad, kuivõrd näod hakkavad särama, kui kohtatakse üle kümneaastase

lahusoleku järele. Tunned, et oled kaasaodatud külaline, ükskõik kuhu perre sisse astud. Aeg kipub kujunema lühikeseks mälestuslõnga heietamisel ja lahkudes kõlavad kõrvus ausalt mõeldud: tule jälle! Aastad, arvatavasi need, mis möödusid Saksa põgenikelaagreis, on sõprade näkku tekitanud nii mõnegi kortsu ja mõni hall juukski on näha. Sellest on ka suuri erandeid. On neid, keda nähes küsid, kas see oli eile, mil Sind viimati nägin. Aastad on möödunud ilma väliseid märke näitamata. Vanadegi sõprade tuju on hea ja elustandard kõrge. On olemas omad majad, maitsekad mööblid, auto. Teatud alatoon kostab siiski jutus, sest paljudel pole olnud võimalik jatkata oma Eestis õpitud kutsetööd ja on tulnud leppida lihtsama tegevusega. Sissetulek on aga kõigil rahuldav ja võimaldab hea elatistaseme.

Kui ollakse juba kohanenud suurlinna New Yorkiga, ei valmista reisimine teistes USA osades enam suuri kohanemisraskusi. Koged, kui tohutu suur on USA ja kui erinevad on olud, maastik ja kliima. Kui Wisconsinis, North Dakotas ja Montanas hakkas külm pigistama, tuli siirduda üle Rocky Mountaini ja Cascadide läänerannikule, kus valitses paras kevadkliima üleval Washingtonis ja Oregonis ning täielik rootsi suvi Los Angelesis. Samal ajal kui kõrgetes mägedes tuli maadelda sügava lume ja lumetormidega, oli Arizona ja New Mexico kõrbedes kuumus küllaltki suur. Kui ärasõit enne jõulupühi oli lähenemas ja kraadiklaas juba isegi New Yorkis langenud alla 0^{0} (Celsius), siis oli Floridas veel 25^{0} C. sooja ja sai soojades Golfi hoovuse lainetes supelda. Need suured erinevused kliimas, maastikus ja olukordades, annavad USA-le tema suure võlu, millest nii pea ei vabane. Eriti kliima osas peab tunnistama, et suures osas USA-s on tunduvalt enam päikesepaistet kui Rootsis, mis mõjub soodustavalt tujule ja heaolule. Õnneks ei kogenud seda tülikat kuumust, mis kõikide USA elanikkude üksmeelse jutustamise järgi pidavat valitsema suvekuudel suuremas osas selle maa piirides.

Rotaluseid kohtasin reas teistes USA linnades ja Kanaada, nagu Baltimores, Wilmingtonis, Los Angelesis, Torontos ja Londonis. Kõikjal oli vastuvõtt südamlik ja sõbralik. Toronto konvendist sain kahjuks ainult põgusa pildi, kuid seegi vähe on väga soodne. Torontost on veel meelde jäänud vil! Timmase "burgatoorium" ja vil! Bachi joviaalsus. Baltimores on tugev Rotalia üksus. Tugevad nimed seal on vilistlased Sööt, Mandre ja Ise. Wilmingtoni mehed eesotsas confratres Kaupi ja Horniga on suured laulumehed, kellel jatkub laule tundide viisi, üks hoogsam kui teine.

Mul oli ka kohtamisi eestlastega väljaspool Rotaliat, nii "uute" kui "vanade" ameerika eestlastega. Peab tähendama, et eriti uutel on rahvuslik aktiivsus suur. Eriti märkimisväärne saavutus on Miami 150 ulatuval eestlaste perel, kes on ehitanud omale Eesti Maja. Samuti on umbes 400 pealine eestlaskond Los Angelesis muretsenud omale Eesti Maja. Eesti kogudusi, seltse, ühinguid ja täienduskoole on kõikjal kus leidub eestlasi ja osavõtt üritustest on elav. Eesti noorsugu abiellub omavahel. Suurem osa eesti noortest räägib väga head eesti keelt. Vanaeestlased räägivad samuti head eesti keelt, kuid nende lapsed harvem ja siis on see võrdlemisi "broken".

Kogu reis oli suur elamus päale USA hiiglaslikkuse, grandioosse looduse, kliimaliste eeliste jne., veel selle sõbralikkuse ja vastutulelikkuse tõttu, mida näidati üles "ehtsate" ameeriklaste poolt, olgu see siis ülikoolide juures, ettevõtetes või tööstustes mida külastasin.

Lõpetades neid enamvähem väheseotuid mälestuspilte minu elu suurimast reisist, on mul tõsine heameel allakriipsutada tõsiasja, et Rotalia elab ja on võimeline vastuvõtma ja toetama igat oma liiget, vaatamata maale või mandrile. Tänumeeles tagasimõeldes USA ja Kanaada kaasvendade sõbralikule abile, loodan, et ka sealt tuleb kaasvendi Rootsi, et saame

vaatamata globaalsele laialipillutusele saavutada isiklikke kontakte ja uuendada vanu sõprus- ja vennasidemeid.

Kr.Joost.
Rot! vil!

Varsinaissuomalainen Osakunta ja korp! Rotalia vaheline sõprusliit.

Tahtes omaltpoolt kasvatada Soome ja Eesti akadeemilist noorsugu vennasrahva, selle maa ja kultuuri tundmisele, tutvustada omi liikmeid liiduorganisatsiooni ja selle liikmetega, võimaldada oma liikmetele sõprussidemete sõlmimist vennasrahva üliõpilasnoorsooga ning jätkata ja süvendada seda vastastikust lähenemist, mis nende hõimurahvaste üliõpilaste meelest on kumbagi rahva kultuuri ja õnneliku tuleviku eeltingimus, on

Helsingi Ülikooli Varsinaissuomalainen Osakunta
ja
Tartu Ülikooli Korporatsioon Rotalia

elavest hõimutundest inmustatuna sõlminud käesoleva sõprusliidu järgneva lepingu alusel.

1. Lepingu sõlmijad püüavad võimalustmööda levitada teadmisi vennasmaast, selle üliõpilaselust ja vennasorganisatsioonist.

2. Et õppida lähemalt tundma üksteise elu ja tegevust ning üksikuid liikmeid, lepingu pooled kutsuvad üksteise esindajaid oma pidustustele, korraldavad külaskäike ja üliõpilaste vahetust.

3. Kumbagi lepingupoole liikmetel on õigus võtta osa vennasorganisatsiooni elust ja tegevusest. Nende lähemaid õigusi ja kohuseid vennasorganisatsioonis määrab asjaomane organisatsioon eraldi. Võimalikud arusaamatused lahendatakse selle organisatsiooni kommete järele, kus juhtumus on aset leidnud.

4. Vennasorganisatsiooni liikmed võivad kanda teise organisatsiooni värvipaela kui vastav organisatsioon on neile annud õiguse värvipaela kandmiseks. Sel juhul aga tuleb mõlema organisatsiooni värvipaela kanda üheskoos.

5. Lepingu sõlmijad saadavad üksteisele oma põhikirja, määrused ja igal semestril liikmete nimekirja ning vahetavad omavahel väljaandeid.

6. Kumbki lepingupool omavahelises kirjavahetuses tarvitab oma emakeelt.

7. Sellesse lepingusse esitatud muudatus või lisandus astub jõusse kohe, kui kumbki organisatsioon on teatanud selle heakskiitmisest.

8. See leping astub jõusse kohe selle järele, kui kumbki lepingupool on selle allakirjutanud.

9. Kui üks sõpruslepingu sõlmijaist põhjendatult üles ütleb selle liidulepingu, siis see kaotab maksvuse kohe kui vastaspool on saanud ülesütlemise teadaande.

10. See sõprusleping on koostatud kahes eksemplaris, üks kumbagile lepingu poolele. Mõlemad lepingu eksemplarid sisaldavad nii soomekui eestikeelset teksti, millised mõlemad loetakse algupärasteks.

Tartus, novembri kuu 12 päeval 1933.

Korporatsioon Rotalia

Karl Hallik
S/a esimees.

Joh.Petermann
Rot! Old!

Endel Toiger
S/a laekur.

Aleksander Pals
S/a kirjatoimetaja.

Varsinaissuomalainen Osakunta

Voitto Kunnas

Elvi Amberla

Cur. Bock

Outeri Kallioniemi.

See on sõprusliidu tekst meie hõimudega, mis sõlmiti - kirjutati alla Tartus korp! Rotalia omas kodus ligi 25 aastat tagasi.

Sellele lepingule tugenes hõimuharrastus kahe liidulepinglase vahel kuni korp! Rotalia tegevuse vägivaldse lakkamiseni kodumaal.

Seda tegevust on liidulepinglased taas jätkamas tänapäeval - vabas maailmas.

Möödunud ajad on olnud traagilised eesti rahvale ja samaaegselt ka korp! Rotaliale. Ka meie sõprusliitlased on elanud üle raskeid aegu ja kannud suuri vereohvreid. Neile on aga õnn osaks saanud jääda püsima oma maa kamarale. Nende möödunud aegade keerises on mõlemad pooled kaotanud palju. On kergem mainida seda, mida meie ja meie hõimud on suutnud päästa ja säilitada. See on - korporatsioon Rotalia paguluses ja Varsinaissuomalainen Osakunta vaba Soome pinnal ja nendevaheline side - sõprusliit - mis on endisekujuliselt hõimude ühendajaks.

Uues muutunud olukorras, kus meie sõprusliitlaste vägev naaber iga hinna eest üritab sidemete taastamist Vana Soome ja Uue Nõukogude Eesti vahel, seda eriti akadeemilise nooruse kaudu sihiga, et lülitada välja vabas maailmas - paguluses asuvaid eestlasi nende vanadest sidemetest, on sellel sõprusliidu püsivusel veel seda suurem tähtsus ja väärtus.

Möödunud aasta kevadel viibis rotalusi rohkearvuliselt VSO 50 aasta juubeli pidustustel. Sealt toodi kaasa meie sõprusliitlastelt uut kinnitust ja usku meie rahva tulevikku. Targu ei mainita siinkohal üksikasju. Toodi aga ka kaasa kutse ühele meie pere liikmele stipendiaadina meie sõprusliitlaste keskel viibimiseks. See on tõendiks sellest, et VSO-s pealekasvanud uus põlv suhtub sama sügavuse ja arusaamisega meie sõprusliitu, nagu nende eelkäijad sügaval rahu ajal. See on see tugev alus, millele on püstitatud meie sõprusliit ja meie kohuseks on seda veelgi süvendada, et "vana vaim" meie hõimude akadeemilise pere keskelt ei kaoks. See pole ainuüksi kasuks meile - korp! Rotaliale, vaid on kasuks kogu meie vabadusevõitlusele. Sarnase "vana vaimu" edasi püsimist ja meie sõprusliitlaste hoiakut tuleb lugeda üheks tugevamaks aluseks meie sõprusliidu tarvidusele tänapäeval.

Nüüd, kus meie hõimud kutsuvad üht meie esindajat enda keskele vabas maailmas asuvate rotaluste keskelt, on sellel kutsel palju kordi suurem tähendus, kui oli see seda siis, kui allakirjutaja stipendiaadina Soomes viibis.

A.Pals, Vil! Rot!

Rotalia vapist.

Rotalia vapi täiendamise või lõpetamise küsimus on ilmselt muutunud õige akuutseks. Seda tõendavad sõnavõtud "Meie Sideme" veergudel ning New Yorgi konvendi poolt selles suhtes ette võetud sammud, nagu näiteks vapikomisjoni moodustamine. "Meie Side" no.3 (1956) on vil! Karl Mölder puudutanud seda küsimust, tuues oma artikli illustratsioonina ära ka vapikavandi. Vil! Mölderi kavand on uudne sellepoolest, et see näeb ette pääle vapi täiendamise, s.t. kaski ja kaskiehise lisamise ka veel kilbikandjate tarvitusele võtmist. Kandjaina on tal ette nähtud kuldsed rebased, mis iseendast on väga omapärane idee, kuna rebased ei ole mitte tavalised heraldilised figuurid,,kuid teiselt poolt pole nad ka mitte keelatud. Kandjate küsimus vajab aga kahtlemata veel sõelumist ja kaalumist, enne kui selles suhtes kindlale seisukohale saab jõuda.

Vil! Mölder on kilbi pääle asetanud kiivri, otsevaates ja kinnise, mida ta nimetab kodanlikuks. Võibolla on see nii Rootsi heraldika reeglite järgi. Siin Ühendriiges oleme me rohkem kodus Inglise ja üldiselt Briti heraldika reeglitega ja see teatavasti ei tunne mingeid kodanlikke vappe Euroopa mandri mõistes, kuna igaüks, kes on saanud kuninga volinikelt (Inglismaal College of Arms, Šotimaal Lord Lyon King of Arms, Iirivabariigis nüüd Chief Herald of Ireland) vapikandmise õiguse, n.n. grant of arms, on ipso facto armiger ja kuulub seega n.n. gentry'sse ehk alamaadlisse. Muide ei tohi me siin unustada, et aadli mõiste on Inglismaal väga erinev Euroopa mandri omast, nobility ehk aadli kitsamas mõistes moodustavad ainult peerid, kõik nende lapsed, ka siis kui nad kannavad n.n. viisakustiitleid "titles of Courtesy", on seaduse ees "commoner'id", seega kodanlased. Kuid see on tegelikult tähtsusetu kuidas me seda kinnist kaski nimetame, oluline on, et ta vastab heraldika reeglile, s.t., et ta ei ole mitte mõne heeroldi fantaasia sünnitus, vaid kujutab üht keskajal kantud kiivritüüpi. Briti heraldika reeglite üheks puuduseks on, et vastavalt vapikandja seisusele, kas peer, baronet, rüütel või lihtne esquire, asetatakse kask kilbile kord otse-, kord põikvaates, hoolimata sellest, et kilp ise on kujutatud otsevaates. Ma ühinen täielikult vil! Mölderi soovitusega, asetada kask kilbile otsevaates, kuna meie oma vapikilpi alati kujutame otsevaates. Briti paremate heraldikute seisukohtade järgi käies näeksin mina aga kaski suuremana, nii et kaski, kaskiehise ja kilbi suhe oleks 1:1:1, nii nagu ta oli elava heraldika perioodil, s.t. neil sajandeil, kui kiivrit ja kilpi veel kanti.

Vil! Mölder näeb kaskiehisena ette kahte ristipandud rapiiri. See lahendus on võimalik, kuid minu arvates mitte eriti õnnestunud. Nagu me teame, on ristipandud rapiirid korporatiivse üliõpilasorganisatsiooni teatavaks üldtunnuseks ja üldmärgiks. Ameti- ja autunnuseid asetab aga heraldika üldreegli järgi kilbi taha. Kui neid sümboleid on üks, siis püsti - näiteks piiskopi karjasesau, kui kaks, siis risti - näiteks marssalikepid või suuradmirali ristipandud ankrud. Seepärast jätaksin mina meie vapil rapiirid sinna kus nad juba on, s.o. kilbi taha risti asetatult, pidemed üleval. Kaskimantlit on vil! Mölder kujutamud n.n. gootilise mantlina, mis oli eriti moes 19. sajandil. Isiklikult pooldaksin mantlina lihtsat, sirget mantlit, ilma ülepakutud lõhestusteta. Kaski juurde kuulub ka vanik, eriti kui kaski pääl leidub kaskiehis. Üldise tava järgi on see vanik punutud kahest värvist, kilbil esimestena mainitud metallist ja värvist, meie kilbi juures oleks see vanik seega punutud sinisest ja hõbedast.

Kui me rapiirid asetame kilbi taha, on meil vaja midagi muud kaskiehiseks. Me saaksime kilbilt võtta selleks kas kuldse tähe või kuldse viljavihu, kui me võime võtta ka midagi muud. Minu ettepanek,

mille ma esitan diskussiooni algatamiseks, on võtta kaskiehiseks Rotalia geograafilise nimekaimu Läänemaa vapifiguur - hõbedane kotkas kuldse ausäraga ümber pää. Kuna meie tarvitame ainult oma vappi ja mitte maakonna vappi, millelt oleme saanud oma nime (muide Varsinais-Soome Osakonna vapiks on Päris-Soome maakonna vapp), siis oleks väga sobiv ja kohane anda Läänemaa vapifiguurile koht meie täisvapil kaskiehisena. Läänemaa hõbedane kotkas tuleb Saare-Lääne piiskopkonna vapist, mida mul siin New Yorgis ei ole olnud võimalik leida. Läänemaa ametlikul vapil on see kotkas hõbedane, aga kuna Haapsalu linna vapil esineb (punase linnusega poolitatud) must kotkas, siis pole võimata, et Saare-Lääne piiskopkonna vapil kotkas algupäraselt ei olnud mitte hõbedane, vaid mõnes muus tinktuuris, mida võiks siis tarvitada meie kaskiehise värvina hõbeda asemel.

Täisvapi kujundamisel kilbi, kaski ja kaskiehisega, oleks võimalik teatavaid muudatusi ka ette võtta meie kilbil. Mina isiklikult olen kilbi jätmise poolt nagu ta on, sest tema looja või loojad olid kas vaistuliselt või teadlikult õigel teel, andes talle lihtsa ja terve heraldilise vormi. Ent just seepärast, et meie vapp on heraldiliselt õnnestunud kui tervik, oleks vale mainimata jätta need paar iludusviga, mis temal leiduvad 19. sajandi esimese poole heraldika kaugete mõjutistena. Selleks veaks on tähtede A K J Ü asetamine teisele ja daatumi 10.XI.1913 paigutamine kolmandale veerandikule. Sellest oleks kerge üle saada täisvapi juures, kui me korporatsiooni deviisi ja asutamisdaatumi asetaksime ülemisele deviisipaelale päälpool kaskiehist, nii nagu see on tavaliseks kombeks äoti heraldikas, kus kaks motot, või moto ja sõjahüüd esinevad väga sageli.

Meie vapi väljakujundamine on tõsine küsimus, ning seda tuleb teha teadlikult ja ettevaatlikult. Seepärast on ka käesoleva kirjutise eesmärgiks mitte välja tulla kindlate ettepanekutega, vaid ainult soovitada mõningaid lahendusviise ja sellega ergutada teisi confratereid ja kaasvilistlasi oma seisukohti avaldama ja uusi ettepanekuid ja kavandeid tegema.

Viktor Kõressaar.
Rot! Vil!

Heitlusse veskitega!

"Meie Side" sisu on ettenähtud meie organisatsiooni elu ja sündmuste kirjeldamiseks, kuid selles artiklite kogus paljude aastate kestel võime näha, et suur osa artikleid pole piirdunud ainult kirjeldusega, vaid on olnud suunavad. Nii pole käesolev kirjutis mitte esimene sellelaadiline, mis tõstab probleemi esile, analüüsib, kritiseerib ja juhatab. Kirjutajale on teada, et sarnaste artiklite autorite saatus on sageli kuri, kui nad on puudutanud mõnda ebameeldivat asja. Kuid kirjutaja vaagib oma impulsse hea-kurja kaaludel ning vastavalt oma iseloomule otsustab siis kas kõik mahasalata või rünnata. Paratamatult meenub siinjuures üllas Hispaania rüütel, keda peaaegu kõik - väljaarvatud ta looja, alla 7-aasta vanused lapsed ja jenoveevad - peavad lõbusaks lolliks.
Järgneva pisikese arutluse ülestõstja loodab armulisemale saatusele, kuigi kirjutaja ajuriks on olnud täiesti samasugused motiivid kui klassilise teose sangaril:

kindel teadmine, et hädaoht on kasvanud väljakannatamatuks ja rüütlikohus sunnib teda mõõka tõstma hädaliste kaitseks, arvestamata sellega, et tema jõud võiks osutuda liiga väikeseks et võita, hoolimata sellest, mis sünnib temaga hiljem. Ta isegi paljastab ülbelt oma rinna vaenulikele mõõkadele: " Mul pole sedagi vabandust, et käesolev oleks kirjutatud tellimise peale!"
Kirjelduses käsitatakse järgnevat kava: Kurja eluloo jälgimine, kurja kirjeldus, kurja tavalised elupaigad, mida ta sööb et ta on nii visa, kes teda söödavad ja kuidas kurja äratappa.

Meie kultuuri sünnipaik olla kaugel idas, kust osa aarialasi on rännanud kaugele läände üle maade ja ookeanide, kaasa kandes oma kultuurpärandit. Tuhandete aastate kestvusel, sellel pikal teekonnal on osa sellest kandamist kaotatud ja osa on juurdevõetud kohalikelt elanikelt. On tekkinud palju ümberkujunenud ja omapärastunud rahvusgruppe ja rahvuskultuure oma hiivede ja pahedega, kuid kõik on siiski toimunud ühe suure katuse varjus, mille nimetuseks on nüüd läänemaine kultuurkond. Pääle ürgajaloolise algupäralise erinevuse on veel teisi väga mõjuvõimsaid tegureid, mis kujunemis- ja moondumisprotsessides kalluvat osa on etendanud, nagu usk, looduslikud tingimused, sotsiaalsed kastid, haridus jne. Need tegurid üksikult kujundavad igas rahvusgrupis omaette kultuurilisi nüansse, kuid mitte suuri ja sügavaid erinevusi. Aeg töötab enamasti ühtlustamise suunas ja on tavaline, et kõrgema sotsiaalse kasti kombed ja tõed on selleks eesmärgiks, kuhu poole kõik teised grupid püüavad.

Aadliseisusetus ühiskonnas on akadeemiline pere ja üliõpilaskond selleks grupiks, mis annab suuna, on selleks "õigeks ajaks", mille järele kõik teised kellad oma ettekäimist ja mahajäämist hindavad. See positsioon selletõttu sisaldab ka kohustuse ja eeldab vastutustunnet palju laiemas ulatuses kui just ainult enese või oma organisatsiooni ulatuses.

Kombed on üks kultuuri osa. See on termomeeter nullpunkti ja pluss-miinus poolega, see on kaalud pahema ja parema vaekausiga, see on hea ja kurja tundmise mõõdupuu. Tähelepanuväärt on, et eraldusjoon on terav, et on ainult must või valge ja pole määramatut halli, kuigi esineb valkjat musta ja mustjasvalget. On imepärane, kuivõrd suur kirjutamatu koodeks omas peenemais detailides ühes kohtunikuga on kantud eraldi igas üksikus inimeses, ning miljoneis ülimalt ühtlasena ja standardiseerituna. Muidugi on see ideaalkujund, mis omab kõik head kombed ja on täiesti vaba pahedest ja seda peame teatavaks võtma.

Igaüks meist teab, et sarnaseid ideaale ei või olla kooselus lihase kehaga, sest liha on nõder. Praktilises elus siis ka lepime pahedega teatava piirini, ning püüame ennast õigustada ja vabandada. Kõik need tuntud laused, tuhanded, mida joomar oma äravabandamiseks hiljem tarvitab, on kõik tõenditeks, et meie sisemine kohtunik hästi teab, mis on õige ja mis on vale.

On palju tarkust selles, et inimene vajab täiuslikuks eluks palju ja mitmekujulisi kogemusi, nii häid kui halbu. Seega on ka arusaadav kasvavate noorte osasaamine ja nende läbijuhtimine populaarsetest pahedest. Kuid õpetajad peavad jääma valvele, et noored aspirandid ei juhitaks teele, kust nad enam omal jõul tagasi tulla ei suuda, ning ühiskonnast välja heidetakse.

Käesoleva kirjutise ülesandeks pole mitte võidelda joomise või joomakommete vastu. Eelolev on toodud näiteks, et pahedega opereerimine on teataval määral mäng tulega. Selle kirjutise teemaks on ühe teise pahe luubi alla võtmine, mis kirjutaja arvates on palju lagastavam mo-

raalile, inetum ja mõttetum kui eelmainitud pahe. Liigjoomine ruineerib üksiku isiku ja ei sunni teisi temaga kaasa jooma, sest iga mees võib oma suu joomiseks kinni hoida ja ikkagi kõigist organisatsiooni koosolekutest, koosviibimistest, perekonnaõhtutest ja väljasõitudest osa võtta ning kõigest sellest rõõmu tunda. Kuid oma kõrvu kinni hoida kogu aeg on võimatu. Pahe, millest siin kirjutatakse, on ropendamine. Muidugi, ainuke pääsetee neile, kellele ropendamine ei meeldi, on põgenemine ja eemalehoidmine. Kuid mõne isiku, kuigi ka üsna paljude, eemalejäämine ei väldiks seda hinge labastavat, häbistavat ja kuritegelikku tööd, mida tehtakse organisatsioonis, mille poole rahva enamik vaatab üles kui oma ideaali poole. Kahjuks pean siinjuures ka ütlema, et see pahe ei ole meie organisatsiooniga piiratud, vaid on arenenud ka teistes korporatsioonides kahjetusväärsele kõrgusele, naisorganisatsioonid kaasa arvatud.

Nagu eelpool oli nimetatud, noored peavad tutvuma ka pahedega, nii olgu ka siinjuures arusaadud, et seegi pahe on vajalik, nagu koosjoomine ja pidutsemine läbielada, vajalik juba kas või selleparast, et saavutada seda tihedat likkmetevahelist kitti, mida intiimorganisatsioon vajab, ning mille väärtus nii mõnegi valkjasmusta pahe üleskaalub. Kuid seda ei tohi mitte lasta areneda igapäiseks rutiiniks, vaid tuleb käsitada kui õppeainet. Nii on meie kodukord selle targasti ette määranud: aeg, koht ja tingimused.

Mul pole otseseid andmeid, kuid iga mees teab oma kogemustest, et lai ropendamine tekib suurtes metsa-, põllutöö, sõjaväe või põgenike laagrites, kõikjal, kus kitsale pinnale on kokkusurutud palju samast soost inimesi, ebaloomulikesse elutingimustesse. Ropendamise tarve tekib pakitsevaist impulssidest, igavusest, ühetoonsusest - kuid elu otsib erutusi ja uut. Kuid ropendamisel on laviini omadused - ta peab kasvama ja kasvama. Kui laagrielanikud lähevad elama tavalistesse tingimustesse, normaalsesse ellu, siis muidugi üldine ropendamine lõpeb, sest põhjus on langenud ära. Kuid nad on saanud lõdeva keele ja rumalate väljendite bagaasi, milline alati valmis kasutamiseks, Peaaegu kõik, või väga suur osa meie meestest ja naistest on läbi käinud mitmed sarnased hullud ja halvemad laagrikoolid, ning pole midagi imestada, et pikkade aastate vältel sealt ka paratamatult midagi õpiti, midagi sisse juurdus. Meie laagrite aeg on jäänud kaugele minevikku, kuid on veel neid, kes ennast kontrollida ei suuda, ei taha, või pole mitte selgeks mõtelnud, millist mürki nad levitavad ja millist kahju teevad. Joodiku pahe on individuaalne ja väga tihti kritiseeritakse teda heatahtliku muigega, kuid ropendaja on massmõrvar. Üksainus sõna võib tappa kogu seltskonna meeleolu, kogu õhtu ja mitmed eelolevad. See üks sõna võib panna idanema noortes, kes on idealistid, oma rahvuse ja vanade vihkamise. See üks sõna määrab kindlaks organisatsiooni taseme.

Meie elutingimused on normaalsed, meie haridustase on üle keskmise, meie sotsiaalne kast on kõrge ja meie oleme vastutavad tulevase põlve paremiku kujundamisel. Peale eelkirjutatu lugemist ei saa keegi vabandada, et neile probleemidele pole mõeldud. Ja kaks pudelit õlut, või ka kakskümmend, ei saa olla vabanduseks ropendamisele ebaõigel ajal, ebaõiges kohas ja daamide või noorte juureolekul.

Eesti keel on karske keel. Eesti jutt on kaine ja korrektne. Keele kõla on ilusamaid ja Eesti luule ja laul on kõlav. Kuid vandesõnade poolest oleme vaesed, üks vaesemaid kogu maailma rahvaste peres. See on tuhandete aastate ja meie esiisade pärandus meile. Kes on need, kes võibolla kadedusest meie idanaabri mahlaka (!) keele pärast, või meie keele kuivuse pärast, oma keelt ja kõnet ruttavad täiendama ja parandama? Mahlastama samase virtsaveega!

Eesti korporatsioonide noored, ükskõik kus mandril teie asute, ärge hetkekski unustage, et teie olete meie rahva tulev ülikute kogu ja meie rahva lootus! Ärge unustage, et teie kombed, hüved ja pahed on eeskujuks kogu meie rahvale! Ja olge rõõmsad sellepärast, et korporatsiooni kodukord on annud teile relvad võitlemiseks nende veskitega, kes jahvatavad mürgist tolmu oma pooltühjades koludes.

H.Riga.
Rot! Vil!

Toronto Konvendi tegevusest.

Vironus vil! N.Virro EKL-i esindajana tervitab rotalusi uues Toronto kodus.

Koos vil! F.Krabi uues tööstushoone lõpule jõudmisega aasta alul, sai valmis ka konvendi uus ning avar C!Q!. Selle hoone pliiatsi ning lükati töö sooritas tolleaegne old! Lembit Maimets, kes arvatavasti oli siis kindel oma arvestustes. Enne kolimist aga paistis, et confr! Maimets kahtleb mõne koma õiges asukohas, sest ta siirdus konvendist vil! kogusse.

Kolimine uude C!Q!-sse toimus 26. jaanuaril s.a. ning sellele järgnes paar nädalat palavikulist sisustamist. Sisustamise vaikseimatel päevadel peeti üks K!K!K! (1.veebruaril) ja ka Rotalia daamide kella-viie-tee (10. veebruaril). Viimase ürituse edukus ning harmoonia leidis avaldust Rotalia daamide kingituses konvendile - klaver. Üllatus oli tõesti ehtne. Sellele järgnes pehme nurk vil! kogult, maalid kunstnikult hr. A.Leelt ja vil! O.Timmaselt ning aknakardinad vil! daamide perest annetaja poolt, kes soovib jääda anonüümseks. Konvent muretses vahepeal raamaturiiuli, riietenagid ja värvis olemasolevat mööblit. See üksmeelne tahe ning pingutus C!Q! küsimuses peegeldus end

selgesti järgmisel üritusel avaldunud koduses õhkkonnas.

Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine ja C!Q! õnnistamine toimus 24. veebruaril. Sellest võtsid külalistena osa kõikide Toronto EKL-i perre kuuluvate korporatsioonide esindajad, nais korp! esindajad ja EÜS-i ning NEÜS-i esindajad. Vaimuliku talituse pidas õpetaja O.Pello, millele järgnesid tervitused ning vil! A.Käbina peokõne. Tervitades korp! Rotaliat EKL-i nimel, andis EKL-i esimees, vironus N.Virro ka üle kingituse.

Ametlikule osale järgnes koosviibimine kohvilauas, mis lõppes külaliste ja rotaluste hoogsate cantuste vaikides õige hilistel tundidel.

Viimane K!K!K! toimus 15. märtsil, millele järgnes referaat-koosolek, kus refereeris L!L! V.Loit.

Kohe pääle kevadsemestri jõukatsumist professorite ja rotaluste vahel, nimelt 27. aprillil s.a., peetakse kommerś ja perekonna-õhtu.

Mugav nurgake C!Q!-s.

Külalisi ja Rotalia daame C!Q! õnnistamisel.

Sellele järgnevatel päevadel kaotab konvent suure osa oma koosseisust, kuid ainult sügiseni. Nad tulevad kõik lehtede langemise ajal tagasi, "kui on jõudnud sügise, ..." hmultel.

Montreal - lahkuvate rotaluste linn.

Lisaks confr! A.Romman'ile, kes aasta tagasi siirdus Montrealist Torontosse ja sealt Vancouveri, lahkus okt. lõpus 1956 Montrealist confr! B.Auksmann - sihtkohaks samuti Vancouver ja novembris 1956 vil! A.Tarendi - New Yorki. Kuna peale nende kolme "väljaränanud" rotaluse elunevad Montreali osakonna liikmetest pidevalt väljaspool confr! confr! L.Jänes - New Foundlandis ja Ülo Ojamaa - Labradoris ning vil! A.Jomm viibib samuti peagu pidevalt ürgmetsas üleval põhjas - on enam kui kolmandik nimekirjas-olevaist konvendielule n.ö. kadunud. Ka vil! T.Leete tuleb "kadunute" lahtrisse panna - tema viimaste aastate üliharva osavõtu alusel. Nii jääb Montreali pere tegelikult 10. liikmeliseks ja suuremate ürituste läbiviimine osutub majandusele küllaltki keerukaks finantsiliseks ülesandeks. Vaatamata kõigile "väljaränd amistele" ja muidu kadumistele, Montreali osakond vaatab lootusrikkalt tulevikku. Juurekasvu probleem on lahendatud peamiselt n.n. "loomuliku juurekasvu" meetodil (s.t. vil! pojad rebasteks!) ja kuna õige mitmel vil! ja confr! on pojad juba olemas (ja mõned veel tulemas), siis lähema 20. aasta kestel on mõningal määral juurekasv kindlustatud. Nende lähema 20. aasta kestel loodame ka oma C!Q! kätte saada. See on lubatud. Selle eest on tänatud ette (nagu K!K!K! protokollist nähtub), kuid tegelikult on konvent seda kasutada saanud ainult korp! Leola külaskäigu puhul 1956 jaanuaris, umbes veerand õhtu jooksul. Aga eks seegi ole rohkem, kui mitte midagi. Stockholmist, näiteks, oleme ikkagi ees veerand õhtu võrra. Olgu see meile lohutuseks - ja Stockholmile kah.

F.Laansoo.
Rot!

Avaldame Mtl. osakonna nimekirja, kuna senised "Meie Sides" avaldatud aadressid on enamuses muutunud.

Montreali osak. liikmete nimekiri (10. apr. 57).

1. ARRO, Endel, arch. - ..... 1487 Mountain St., Apt. 15, Montreal HA-6827.
2. HABICHT, Hans, agr. ..... 1833 Blvd. St. Germain Ville St.Laurent, P.Q. RI-7-7381.
3. JOMM, Al-der, ing. ..... 12087 Somerset, Cartierville P.Q. RI-8-7638.
4. JOMM, Enn, med. ..... do do
5. JÄNES, Lembit, agr. ..... 32 Empire Ave., St.Johns, New-Foundland.
6. KASAK, Arnold, ing. ..... 4816 Wilson Ave., Montreal DE-8845.
7. KIVESTU, Juhan, ing. ..... 588 Westluke Ave., Montreal DE-0685.
8. LAANSOO, Felix, rer. sec. ..... 2727 Maplewood Ave., Montreal RE-3-6889.
9. LEETE, Taimo, iur. ..... 310 9th Ave., Ville la Salle, P.Q. PO-6-9156.

10. LUNIN, Paul, ing. ..... 1400 Ouimet, Apt. 12, Ville St. Laurent, P.Q. RI-7-3098.
11. MÜÜRSOO, Jüri, ing. ..... 1817 Dorchester St. W., Montreal WE-2827.
12. NÕMM, Oskar, ing. ..... 4525 Trenholme Ave., Montreal WA-3666.
13. OJAMAA, Ülo, iur. ..... Q.N.S. & L. Rly. Co., Seven Islands, Que.
14. RAITARE, Lembit, ing. ..... 31 10th Ave., Roxboro, P.Q. 31-32 St. Genevieve.
15. URVANDI, Paul, iur. ..... 4865 Cumberland Ave., Montreal EL-9450.

Rotalia Vancouveri osakond.

Mõte - üritada midagi ära teha Vancouveris - tekkis mõnede "montrealuste" peas varsti peale confr! A.Romman'i asumist Vancouveri. Temapoolsed informatsioonid olid üsna julgustavad. Juulis 1956, kui tolleaegne Mtl. osak. senior confr! J.Kivestu ulatus oma puhkusreisil Vancouveri, peeti confr! Romman'i kodus esimene n.n. "külalisõhtu" kolme külalisega. Kui samal sügisel selgus, et confr! B.Auksmann "asub ümber" Vancouveri, hakati Montrealis juba üsna tõsiselt asjasse uskuma. Peakoosolekul 4. okt. 1956 valiti confr! B.Auksmann old! a.t. ülesannetesse, et tulevasel Vancouveri osakonnal oleks juba old! valmis.

Kuid laseme asjaoselisel endal pajatada. Confr! A.Romman kirjutab (6. veebr. 57) Vancouverist:

"Osakonna loomise mõttega hakkasin juba varakevadel 1956, kui siia jõudsin, ringi käima. Juunis olid mõned organiseerimisest huvitatud mehed juba üles leitud, kuid üksi ei saanud kedagi vastu võtta ja varsti võttis "naaber" (Fr.Estica) need mehed ära. Samuti väitsid naabrimehed (esticused) jaanipäeval 1956, et Rotalial ei tule osakonna loomisest Vancouveris kunagi midagi välja. See ennustus muidugi kedagi ei kohutanud. Kui Boris Auksmann 1. nov. siia saabus, muutus asi kohe paremaks. Pidasime nüüd juba kahekesi paar külalisõhtut. Alguse siinsele osakonnale panime 4. dets. 1956, kui võtsime vastu 2 noorliiget (reb! Olaf Klasen'i ja l!l! Toivo Laanemäe). Järgmine koosolek oli 20. dets., kus tegevuskava osas otsustasime esialgselt pidada vähemalt üks koosolek iga kuu ning iga koosoleku kavas alati 1 referaat. Detsembris pidasime ka 2 õlleõhtut. 23. jaan. 57 koosolekul oli referaat minult ja enne koosolekut võtsime vastu reb! Ivar Keddis'e.

Veebruari kuu koosolekul on referaat confr! B.Auksmann'ilt. Järgnevatel koosolekutel on referaadid rebastelt.

Kontakt ja kirjavahetus on loodud USA-s - Seattles - confr! L.Kosenkranius'ega, kes käis Vancouveris 1. dets. 56 korraldatud E.V. Tartu Ülikooli aastapäeva ballil. Confr! Kosenkranius üritab kontakti loomist teiste U.S.A. Pacific'u kaldal elunevate rotalustega ja tahame pidada ühise suvepäeva 4 - 6. juuli paiku U.S.A.-s - Portlandis, Washingtoni osariigis.

Vancouveri, praegu 5. liikmelisel, perel on tuleviku kavas pidada esimene kommerš aprilli lõpus - mai alul siin Vancouveris (U.S.A.-st osavõtjad teretulemast!). Samuti kavatseme vastuvõtta veel mõned uued noorliikmed."

Järelmärkus teadmiseks kõigile rotalustele.

Confr! confr! Romman ja Auksmann on mõlemad Montrealis vastu võetud rebasteks, siin värvid saanud ja siin oma "konvendi elu" elanud, kommeršid - perekonnaõhtud, suvepäevad, K!K!K!-d kaasa teinud, nii et

pole imestada, kui "montrealused" sisemise heameelega vaatavad nende kahe mehe rahmeldamist läänerannikul. Kogu aeg on oldud tihedas sidemes: saadetud kodukord, EKL. auasjade kord - vastatud küsimustele, nõu antud, jne. jne. Usun, et koos Montrealiga tunneb rõõmu kogu Rotalia pere üle terve maakera: kuskil on jälle midagi tegemisel, korraldamisel, organiseerimisel, noorusliku vaimustusega ja innuga.

Täiendavalt kuuleme Vancouverist:

Vancouveri värske osakonna I kommerš peetakse 11. mail confr! Romman'i maja keldris - mis, nagu asjaosalised ise mainisid, "hakkab pisitasa kujunema C!Q!-ks". Edasi loeme confr! Romman'i Vancouverist saabunud kirjast: " teen praegu ca 3'x8' massivset lauda, millele saaks edaspidi rahuliku südamega rapiiriga peksta ja õllemärjukest peale ajada, ilma et see kellegi südant vaevaks. Perekonnaõhtu asja veel täpselt ei tea. Väljas teha läheb neetult kulukaks (sest kõik kulud tuleb meil, kahel tegevliikmel, kanda ja 12 inimese puhul on kulud üsnagi korralikud). Küll me midagi ikka välja kombineerime, kui muud nõu ei ole, teeme jälle samas C!Q!-s."

F.Laansoo.
Rot!

Mõni sõna Austraaliast.

Olen tõesti kahevahel, kas seekord üldse tasubki kirjutada "Meie Sidele", sest midagi erutavat pole siinpool maakera juhtunud viimase mõne kuu jooksul. Elu läheb oma igapäevast rada. Inimestel on omad askeldused, mured, rõõmud, ent see kõik on ju nii tavaline! Kas või lõpeta sõnadega "meie rindel muutuseta".

Või õige märkida, et confr! Klettenberg ostis omale hiljuti maja väga kaunis Sydney eeslinnas ja maksis selle eest ...., kuid ei, see on tema eraasi!

Või et neli meie buršidest jälle kord tegid väljasõidu Sinimägedesse, Katoombasse, kus vil! Kalpuse suvilas veetsid nädalalõpu poissmehelikus miljöös? Kuid keda see huvitab?

Ainukeseks tõepoolest märkimisväärseks sündmuseks tundub olevat vaid vil! Uusna külaskäik Sydneysse kaugest Perthist. Tal on Perthis kena elamine ja kõrge ametkoht valitsuse teenistuses, tunnustab oma "bossiks" vaid ministrit. Juhtus siis nii, et ametasjus oli vaja lennata Sydneysse, kus viibis nädala päevad. Enesest mõistetavalt võttis siis osa ka koondise kokkutulekust vil! O.Karlovi kodus. EKK.'-l võttis elavalt sõna ja oli kõigest huvitatud ning hiljem tõendas kõigile väga praktilisel viisil, et buršivaimu on tal veel küll ja küll, rohkem võibolla kui mõnel nooremalgi mehel.

Järgmisel päeval viibis koos oma kauni tütrega (kes muide õpib Perthi ülikoolis hambaarstiks, lootes lõpetada õige pea) vil! V.Jaasoni juures kitsamas ringis.

See on ka kõik, mis oskan pajatada. Kui läheb kavade kohaselt, siis järgmine kord ehk saate terve "Meie Side" numbri Austraaliast.

Valter Põder.
Rot! Vil!

Vil! Kogu juhatuse teateid.

1. Kokkuleppel korp! Rotalia vastavate organitega, "Meie Side" ilmub käesoleval aastal järgmiselt:
1. juulil nr. 3 - Austraalias, toimetaja V.Põder, aadress: 29 Alma Rd., Padstor, Australia.
1. oktoobril nr.4 - Rootsis, toimetaja Kr.Joost.
1 dets. nr.5 - USA-s.

2. Võtta teadmiseks, et Rootsi koondise Göteborgi osak. esindajana kuulub "Meie Side" toimetusse confr! Avo Andrekson, aadress: Abäcksgat 3, Mölndal 2, Sweden.

3. Lugeda korp! Rotalia vil! kogust põhjusega omal soovil lahkunuks vil! Jaan Kelmet (endise niega: Perman). Alus: Jaan Kelmeti avaldus korp! Rotalia Austraalia koondisele 18.10.53, Austraalia koondise vastav otsus 8.2.54 ja esildis vil! kogu juhatusele.

4. "Meie Side" nr. 5-ga New Yorkis, 1. dets., ilmub koos korp! Rotalia nimekiri. Palume korp!-i kõiki organeid kontrollida läinud aastal ilmunud nimekiri ja kõrvaldada seal leiduvad vead ning viia 1957.a. nimekiri ä jour'i. Nimekiri tuleb avaldamisele koos aadressidega ja telefoni numbritega. Nimekirja koostamisel tuleb käia meie uususe järgi ja nime järele märkida eriala. Trükivalmis nimekirjad peavad olema confr! Tõnis Kelderil käes hiljemalt 8. novembril 1957.

AADRESSIDE MUUTUSED:

USA-s.
vil! Edgar Mathiesen, 200 Claremont Ave., Montclaire, N.J.
t!l! Virko Keder, 107 Gales Dr., Apt.A, New Providence, N.J. Tel.CR.3-4325.
t!l! Hans Korn, 1508 Delaware Ave., Wilmington, Del.
t!l! Koit Paadre, 707 West 171 Str., Apt. 4.F., New York, N.Y.
t!l! Atso Savisaar, 74 Demarest PC., Maywood, N.Y.
reb! Valdmar Heitur, 1000 West Illinois St., Urbana, Ill.

Austraalias.
t!l! E.Raimet, 30 Grozier Ave., Daw Park, S.A.
t!l! J.Reiljan, Purches St., Mitcham, Vic.
vil! V.Siska, 11 Grantley Ave., Daw Park, S.A.
vil! Dr. ing. S.Uusma, 94 Rawlins St., Glendalough, Mt. Hawthorn, W.A.
vil! Dr. jur. I.Tammelo, (ajutine aadress - kuni augusti kuuni):
c/o. International Law Studies, Harvard Law School, Cambridge 38, Mass., USA.

Veelkord: Rotalused üle maailma, käesolev "Meie Side" on seega jõudnud oma lõpulehekülgeni.

Vil! Valter Põder'il järgmise "Meie Side" tegevtoimetajana seisab ees vastutusrikas ülesanne, anda välja järgmine number 1. juuliks s.a., Austraalias.

Kus iganes me ka ei ole, teeme talle selle töö meeldivalt kergeks, nagu see oli käesoleva numbri väljaandmisel ja saadame talle oma kaastöö hiljemalt 10. juuniks s.a.

ÄRGU KATKEGU SIDE! O. Ristmäe, Rot! Vil!

KORP ! ROTALIA AJAKIRI

Meie Side

№ 3 SYDNEY 1957

Meie Side

Nr. 3. VII aastakäik Sydney, 1. VII 1957.

CONFRATRES!

23. augustil 1953.a. toimus kolme rotaluse koosolek, mis otsustas ellu kutsuda korp! Rotalia Koondise Sydneys. Kui paljudel on see sündmus vajunud unustuse hõlma! Kuid minule on see tähtpaev ainulaadse tähendusega. Saavutas ju meid siduv sõpruse vaim järjekordse suurvõidu korp! Rotalia ridade koondamisega siin võõraste tähtede all.

Oleme võidelnud raskuste ja apaatsusega ning oleme jõudnud edasi, kuigi on kahju, et siin, kui ka mujal, veel leidub neid, kes ei näe rotaluseks olemises mingit kasu. Võib olla homme needsamad ei leia enam mõtet olla eestlasedki.

Ent sellele vaatamata on meie võitlus kandnud head vilja, me oleme juurde saanud seesmist tugevust ja ka meie read on kahekordistunud.

Käesoleva "Meie Side" numbri väljaandmisega astume ühe tähtsa sammu edasi, tõendades, et oleme oma arengus jõudnud momendini, mil saame anda oma panuse Rotalia ühisele asjale. Nüüd pikeneb ka Austraalia kontinendile see sild, mis ühendab Rotalia laialipaisatud peret terves vabas maailmas.

Oskar Karlov
vil! Rot!
Austraalia Koondise Senior.

HARALD TAGEPERA
IN MEMORIAM.

22. mail sai autoõnnetusel Taanis surma vil! Harald Tagepera.

Harald Tagepera sündis 1. mail, 1909.a. Kambjas, Tartumaal. Lõpetanud Tartu Kommertsgümnaasiumi, siirdus ta Tallinna Tehnika Ülikooli õppima ehitustehnikat, jatkates õpinguid hiljem Saksamaal, Berliini ja Karlsruhe tehnikaülikoolides. Sõja tõttu aga pidi ta katkestama oma stuudiumi ja tuli tagasi kodumaale. Põgenedes 1944.a. kodumaalt Soome ja sealt Rootsi, alustas ta siin oma karjääri vabrikus tekstiiltöölisena. Peagi õnnestus tal siiski saada teenistust oma kutse alal konstruktorina suures HBS arhitektuur-kontoris, jatkates samal ajal töö kõrval oma pooleli jäänud stuudiumi Stockholmi Kuninglikus Tehnika Ülikoolis, mille lõpetas tsiviil-insenerina vesiehituse ja sildade alal. Teenis selle järel mõned aastad Kuninglikus Veejõudude-valitsuses (Vattenfallis) tegeliku insenerina, kust lahkus 1955 aasta sügisel, et alustada tööd omal käel vabakutselise konsulteeriva insenerina, milleks rajas Stockholmis inseneri-büroo. Ühtlasi ta omas mitmesuguseid välisesindusi, mille tõttu viibis sagedastel välismaa reisidel, nagu ka õnnetusmomendil. Kavas olid mitmed uued algatused ja ettevõtted. Nüüd on see kõik lõppenud kõige kurvemaga.

Kui inimene ja sõber oli Harald Tagepera oma tagasihoidliku eluviisi ja iseloomu tõttu suurepärane, otsitud ja oodatud. Ta oli üks neid haruldasi, kel kunagi ei olnud kellegiga mingisuguseid vastuolusid ei varaliste ega ilmavaateliste asjade pärast. Kunagi ei otsinud ta au ega uhkust. Rahuliku vaatlejana ja loogilise mõtlejana jättis ta kinnise mulje, kuid kui sattusid temaga mõttevahetusse, siis alles selgus kui tugev põhi oli tal ka sellistes küsimustes, mis otseselt ei kuulunud tema eriala valdkonda.

Harald Tagepera isikus on Rootsi eestlaskond kaotanud ühe lootustandva rahvuskaaslase, sõbrad oma parima ja ustavama kaasvenna ja leinama jäänud abikaasa, Helmi, oma hea mehe ning armastatud eluseltsilise. Eriti valusalt on Harald Tagepera õnnetu ja ootamatu lahkumine tabanud korp! Rotalia peret. Jälle on üks vendadest lahkunud siit ilmast,... mees, kelle püüdlus on alati olnud elada kasuks oma rahvale ja kodumaale.

Armas Harald Tagepera! Sind leinavad rotalused üle maailma ja avaldavad Sulle oma austust Su viimasel puhkepaigal. Puhka rahus, mälestus Sinust ei kustu!

Stockholmis, 26.V 57.a. August Ots, vil! Rot!

KORP! ROTALIA TÄNAPÄEVAL

Vil! kogu juhatus, vaadeldes tänapaevaks kujunenud korp! Rotalia organisatsiooni, kaaludes selle mõjuvõimu võimalikku ulatust, ning arutades ülesandeid, mis tulenevad eriti praegustest oludest, otsustas muu hulgas ära märkida ja avaldada "Meie Sides" järgmist:

Vil! kogu juhatus konstateerib, et tänapaevaks korp! Rotalia organisatsioon on üle-maailmselt kujunenud alljärgnevaks: 1) kaks vennaskonventi (New-Yorgis ja Torontos), kusjuures faktiliselt on tekkinud ka Kanada osakond Vancouveris B.C.. 2) kaks korp! Rotalia koondist konvendi kohustuste ja õigustega: Rootsis (Stockholm), osakondadega Göteburgis ja Lundis, ning Austraalias, Sydneys; 3) kaks korp! Rotalia vil! koondist - USA-s ja Kanadas, viimane osakonnaga Montrealis, millisele on delegeeritud õigused vastu võtta l!l! ja reb! ning pidada oma juhatuse koosseisus oldermani ametit; 4) vil! kogu juhatus. Kolmes maailmajaos tegutsevad seega kümme korp! Rotalia eriorganit ja üheteistkumnendana vil! kogu juhatus, liikmetega kahes maailmajaos, kolmes riigis.

Neid korp! Rotalia organeid juhivad vastavalt valitud praesiidiumid või juhatused, ning nendesse juhtivatesse organitesse on valitud kokku 34 rotalust. Korp! Rotalia sideorgani "Meie Side" toimetusse on valitud 11 rotalust. Seega 45 rotalust on iga päev tegevad Rotalia elu juhtimisel ning omavahelisel sidepidamisel.

Korp!Rotalial on kindlad ideoloogilised põhimõtted, uusused ja traditsioonid, mis kanduvad ajast aega ning mis on aluspõhjaks meie korp'i laialdase organisatsiooni ühtsusele, tervikluse ja tema liikmete ühistundele.

Korp!Rotalia lipukiri -"Eestimaa mu isamaa"- on meile käsuks teenida oma rahvast ja maad. Korp!Rotalia iga organ peab suutma otsustada, mil viisil ühes või teises kohas või juhul ta saab seda teha kõige paremini. Edasi minev aeg aga esitab järjest uusi ülesandeid korp! Rotaliale ka kui tervikule.

Vil! kogu juhatus arvab, et praegusel ajal kõik korp'i organid, kui ka iga üksik rotalus noorimast vanimani, peaksid läbi mõtlema alljärgnevaid küsimusi ja peaksid püüdma esitatud põhimõtteid rakendada tegelikus olukorras.

1) Tuleb teha intensiivset selgitustööd, kõnes kui ka kirjas, et eestlased igalpool oma tahte ja jõu rakendaksid eesti lastele ja noortele hariduse lõppsihina kõrgema akadeemilise hariduse andmiseks. Meie siht olgu töötada, muule lisaks selleks, et igal pool maailmas, kus on eestlasi, kujuneks arvukas, vaimselt tugev, kõrgema haridusega eesti intelligents. Selles seisab eesti rahva jõud tulevikus ja see on kõige kindlam rahvusliku kapitali ning jõuvarade investeerimise viis. Selle küsimuse liikuma panemiseks kasutada isiklikke tutvusi, kõnekoosolekuid, ning mõjutada eesti ajalehti, et ilmuks sellesisulisi kirjutisi.

2) Kasutada oma mõjuvõimu selleks, et eesti üliõpilaste laenu abistamise fondid leiaksid eesti seltskonna poolt senisest suuremat toetamist.

3)Korp!Rotalia organitel luua ja alles hoida tihedaid sidemeid eesti üliõpilaskondadega vastavates maades. On loomulik,rotalusi kuulub üliõpilaskondade juhatustesse.Kuid ka vilistlastel ja vil! kogu organitel on soovitav luua sidemeid üliõpilaskondadega, näiteks kutsudes korp!ile külla kas üliõpilaskondade juhatusi või kogu kohaliku üliõpilaskonna.

4)Korp!Rotalia organid ja kõik rotalused kasutagu oma mõjuvõimu, et kõik eesti rahvusest üliõpilased organiseeruksid eesti akadeemilistes organisatsioonides.Eeskätt,loomulikult, tuleb hoolitseda selle eest,et ülikooli astunuist võimalikult paljud liituksid Rotaliaga. Selleks tuleb juba aegsasti selgusele jõuda,kes eestlastest lõpetavad keskkooli ja kuhu ülikooli nad astuvad.Vendega otsida viivitamatult kontakti. Kui kellegile on Rotaliasse astumine vastuvõtmatu,siis soovitada temal astuda mõnda teise eesti akadeemilisse organisatsiooni, mitte aga jääda organiseerimatuks või ainult organiseerunuks kohaliku maa üliõpilasorganisatsioonides.

Vil!kogu juhatus on veendunud,et kui ka mitmed praegu tegutsevad eesti organisatsioonid võibolla juba lähemas tulevikus väsivad ja mõnedki nendest aastate möödudes on unustatud,siis Rotalia ja mõned teised eesti akad.organisatsioonid ikka veel jatkavad oma tegevust aktiivselt.Rotalia on ja jääb eesti rahvuslikuks kantsliks, ta on ja jääb kindlaks eestluse säilitamise võitluses,kuid ühtlasi: ta valmistab ette juhtkonda eesti rahva ja maa õiguste eest võitlemiseks tulevikus. Selles osas iga rotalus leiab omale koha,olgu siis avangardis või arjergardis,olgu rindel või staabis.Lähtudes neist põhimõtetest on meil õigus ja kohus asuda seisukohale, et iga eesti rahvusest üliõpilane kuulugu eesti akadeemilisse organisatsiooni.

5)Lähtudes ülal käsitletust,vil!kogu juhatus avaldab lootust,et kõigi rotaluste ühisel ettevõtmisel korp! Rotaliasse sisseastujate arv eeloleval sügisel kujuneb meid kõiki ülimalt rahuldavaks.

6) Vil! kogu juhatus peab oma kohuseks eriti rõhutada kui vast kunagi varem Rotalia peaaegu poolesajandilises ajaloos on just praegusel ajal tarvis teha kõik Rotalia tugevana ja elupõlisena hoidmiseks,sest meie tänapäeva töö tulemused ulatuvad ette tulevikku,eesti rahva kriitilistesse aegadesse.On ekslik ja absurdne mõtelda,nagu oleks korp!Rotalia mingi intern klubi lõbusaks aja veetmiseks,millest elu voolab mööda, ning kus need maksku, kes seda klubi külastavad. E.Vabariigi Ülikoolide seadus nägi ette üliõpilaskonventidele kindla koha ja ülesanded ülikoolide struktuuris.Nende ülesannete tähtsus on tänapäeval mitmekordistunud ja laienend,ning juurde on tulnud väga rasked ülesanded eestluse säilitamise võitluses ning juhtkonna ettevalmistamise osas võitluse jaoks eesti maa ja rahva tuleviku eest.Nende ülesannete täitmiseks on tarvilik iga rotaluse osavõtt korporatsiooni elust ja vilistlaste osas eriti majanduslik toetamine.Vil!kogu liikmete maksud on

Austraalia Koondise aastäpaeva kommerss 1956. Seisavad vasakult:confr!K.Ükskülll,vil!V.Põder,Lati korp!-de esindaja vil! P.Briedis,confr!L.Klettenberg,vil!V.Jaason,vil!O.Karlov,vil! R.Kalpus,confr!L.Orav,confr!J.Tünder.Istuvad:confr!G.Karlov, vil!I.Tammelo,confr!G.Juurik.

praegu igal pool suhteliselt madalamad kui olid omal ajal kodumaal,kusjuures korp'i ülesanded on praegu palju raskemad ja olulisemad.

7) Vil!kogu juhatus arvab,et oma ülesannete saavutamiseks ei ole vaja revideerida ega muuta korporatsiooni kasvatuse meetodeid:ranget distsipliini nõutakse iga vastutava ülesande täitjalt,viisakust ja seltskondlikku käitumist nõutakse igas ühiskonnas ja seltskonnas, juhtimise ning omavalitsuse kooli peavad andma korp'i organid,eriti konvendid,nagunii. Norutamist ja halisemist ei tohi Rotalias tekkida kunagi ega kusagil! Rotalias ollakse rõõmsad ja julged ning raskused on ainult selleks, et neid ületada.

8) Korp! Rotalia organisatsioon on tänapaevaks kujunenud territoriaalselt nii laialdaseks kui ei kunagi varem.Eeldused on olemas selle organisatsiooni veelgi süvenemiseks.Konvendi osakond Vancouveris on juba faktiliselt olemas,millest tulevikus võiks kujuneda vennaskonvent Ameerika mandri lääneranikul. Rootsi koondises tema osakondadega ei tarvitse olla saavutatud viimane võimalik staadium organiseerimisel.

Korp! Rotalia laialdane organisatsioon annab võimalusi oma mõjuvõimu rakendamiseks ka sama laialdaselt olemas olevates eesti kolooniates, eriti aga eesti üliõpilaskondades. Vil! kogu juhatus avaldab lootust, et rotalustel selleks jatkub tahet ja kohusetunnet.

A.Käbin,vil!Rot! vil!kogu esimees

H.Kukkur,vil!Rot! vil!kogu esimehe aset.

A.Kulgma,vil!Rot! vil!kogu kirjat.

VEIDI STATISTIKAT.

Enne 1944.a. suurt lahkumist kodumaalt oli välismaal 4 rotalust.

1944.a. ja enne põgenesid kodumaalt või viidi sõjaväega välismaale: Rootsi 83, Saksamaale 109, kokku 192 rotalust.

Juurdekasv vabas maailmas 1945.a. praeguseni: Rootsis 66 Saksamaal 36, USA-s 57, Kanadas 36, Austraalias 6, kokku: 201 rotalust.

Kõik kokku: 4 - 192 - 201 = 397 meest.

Surnud (kaasaarvatud ka Saksamaal sõjas langenud): Saksamaal 12, Rootsis 3, USA-s 2, Kanadas 2, Austraalias 2, Brasiilias 1, Prantsusmaal 1, kokku 23 rotalust.

Korporatsioonist lahkunud (nimekirjast kustutatud ja välja heidetud): Saksamaal 4, Rootsis 6, USA-s 13, Kanadas 2, kokku 25 meest.

Kõik kokku 23 + 25 = 48 meest.

Seega on praegu paguluses 397 - 48 = 349 korp! Rotalia liiget.

Nendest asub: USA-s 129, Rootsis 94, Kanadas 90, Austraalias 22, Saksamaal 4, Argentiinas 4, Inglismaal 3, Norras 1, Soomes 1, Ida Afrikas 1.

Paul Mägi
vil! Rot!

KORP! KALJOLA ÜHINEMINE KORP! ROTALIAGA

Korp! Kaljola asutati Tallinna Tehnikumi üliõpilaste poolt 1921.a. ning registreeriti 1922.a. Värvideks valiti roheline, sinine, valge. Korp! Kaljola kodukord sai maha kirjutatud korp! Rotalia algupärasest kodukorrast. Nimelt oli üks Rotalia liige Peterburgi päevadelt jätnud kodukorra endale mälestuseks. Eestis ta jäi Rotaliast eemale ja kodukord jäi kadunuks, nagu ma hiljem kuulsin Rotalia liikmena.

Kui mina astusin korp! Kaljolasse, 1924.a. sügisel, siis polnud meil veel õiget C!Q!-d ja koos käidi ühes tornitoas Tallinna Tehnikumi Narva maanteel asuvas majas. Liikmeid ei olnud palju üle kümne.

Kuid Kaljola kasvas kiiresti. Õige pea paranes ka majanduslik olukord ja võimaldus C!Q!-ks üürida kesklinna korralik korter. Liikmete arv ulatus 130-ni. Sõprus ja vendlus sidusid pere tihedaks tervikuks. Kümnest Tallinna Tehnikumi üliõpilasorganisatsioonist oli korp! Kaljola üks suuremaid ja võimsamaid ning andis terve rea üliõpilaskonna tegelasi.

Miks siis pidi korp! Kaljola otsima ühinemist teise organisatsiooniga, olles ise kindlal majanduslikul alusel ja seesmiselt tugev? Vastuse sellele küsimusele leiame tolleaegses hariduspoliitikas. Nimelt otsustas haridusministee-

rium, mitmesugustel põhjustel ja majandusliku kokkuhoiu ettekäändel, likvideerida Tallinna Tehnikum ning Tartu ülikooli juurde avada tehnika teaduskond.

Et otsus oli vale, see ilmnes kohe alguses. Sellepärast, juba paari aasta möödudes, oldi sunnitud tehnika teaduskonda jälle eraldama Tartu ülikoolist ja tooma ta Tallinna tagasi. Nüüd juba Tehnika Instituudi ja aasta hiljem Tehnika Ülikooli nime all.

Selle manöövri tagajärjel kannatas üliõpilaskond, kuid seda ei arvestatud.

Tallinna Tehnikumi likvideerimisega kerkis päevakorrale ka üliõpilasorganisatsioonide tuleviku probleem. Kas lõpetada tegevus või avada konvent Tartus, registreerides Tartu ülikooli juures? Korp! Kaljolal oli jäänud vaid neli liiget, kes jatkasid õpinguid. Konvendi üleviimisel Tartusse oleksid need neli pidanud ohverdama oma aja organiseerimiseks ja oleksid võibolla aastaks pidanud loobuma oma ülikooli tööst. Teisest küljest oli korp! Kaljola pere aastate jooksul loonud tihedad omavahelised sõprussidemed ja oli kahju lihtsalt laiali minna. Sellepärast kerkis ülesse küsimus, kas ei oleks mõnda teed ühinemiseks mõne Tartu korporatsiooniga, et vähemalt selle ridades organiseeritult edasi elada. Et korp! Kaljola liikmeskonda moodustasid peamiselt tehnika ala mehed, siis loomulikult oli soov liituda sellise organisatsiooniga, mille liikmete hulgas samuti leidus rohkesti insenere. Otsus langes korp! Rotalia ja veel ühe teise peale, mille nime ma jätan siinkohal mainimata.

Olles tol korral vil! Kogu asjaajajaks, asusin sondeerima pinda ühinemiseks korp! Rotaliaga vil! P. Mägi kaudu. Keegi teine pidas läbiraakimisi eelnimetatud teise organisatsiooniga. Esimesel kohtumisel vil! P. Mägi'ga, suvel 1935.a. asus viimane pooldavale seisukohale, kuid midagi konkreetset ei saanud öelda, lubades ühinemise küsimust arutada korp! Rotalia "Mussoliniga" (Prof. J. Uluots). Mõni aeg hiljem P. Mägi telefoneeris minule, teatades, et põhimõttelikult korp! Rotalia on ühinemisega nõus. Üksikasjade korraldamiseks moodustati komisjon.

Esimeseks sammuks oli ühine õlleohtu korp! Kaljola C!Q!-s, millest võttis osa kummagist organisatsioonist 35 - 40 inimest. Istuti õllelauas võrdlemisi sõbralikus meeleolus, lüües laulu hilise tunnini. Õhtu lõppes ühegi väljakutseta, kuigi väikesed nägelemised kestsid kogu aeg üksikute meeste vahel.

Õlleõhtule järgnesid läbirääkimised ühinemise üksikasjade väljatöötamiseks, millest võtsid osa korp! Rotalia poolt vil! J. Uluots ja vil! P. Mägi ja korp! Kaljola poolt vil! J. Pajur, vil! S. Uusna ja mina. Läbirääkimiste kohaks oli "Kuld Lõvi".

Vilistlaste üleminek korp! Rotaliasse ei tekitanud komisjonile mingeid raskusi. Ka nelja üliõpilase suhtes lepiti kokku, et nad algavad Rotalias 1!1!-na, kuigi nad olid värvikandjad. Raskeks aga kujunes b! vil!-te kusimus. Läbirääkimised olid tasavägised ja pidid juba peagu katkema, kui viimaks leiti ka sellele küsimusele lahendus 1! vil! insti-

Vilistlased O. Karlov ja V. Jaason.

tuudi loomisega. Seega lõppesid läbirääkimised mõlema vil! kogu vahel kindlakujulise kokkuleppega, mis aga nõudis ratifitseerimist konventide poolt. Ühinemise tähtpäevaks määrati korp! Rotalia aastapäev 1935.a.

Mäletan selgesti korp! Kaljola E!K!K!-d, kus ühinemise leping tuli kinnitamisele. Oli palju õiendamist ja pahandamist, küll b! vil!-te, küll t!l!-te poolt. Lõpuks häälteenamusega viidi otsus läbi, et ühinemine saaks teoks. Mõned lubasid küll eemale jääda ja väljaastuda, kuid need ähvardused jäid ähvardusteks ja korp! Kaljola läks üle in corpore.

Lepingu ratifitseerimine korp! Rotalia konvendi poolt oli veelgi keerulisem ja koosolek kestis mitu ja mitu tundi,ning ainult kadunud prof. Uluots oma mõjuga suutis lepingu läbi suruda.

Vahepeal oli korp! Kaljola liikmeskond jõudnud korp! Rotalia C!Q!-sse, kuid pidi ootama paar tundi, kuni koosolek lõppes. Siis ei teadnud meie veel arvatagi, et meie saatust alles otsustati.

Järgnes korp! Kaljola liikmete pääde katmine korp!Rotalia värvidega kodukorra kohaselt ja pärast seda vennastuspidu ja kommerss. Usun, et korp! Rotalia ajaloos pole olnud nii tüliderikast kommerssi. Nägelemised, tülid, väljakutsed ja nende lahendamised kestsid terve öö. Selle järele mindi koju ja alles vähehaaval toimus kokkusulamise protsess. Järgnisel vennastuspeol tunti juba ühise perena.

Nüüd, kus me kõik oleme laiali paisatud üle maailma, on huvitav märkida, et endised korp! Kaljola liikmeid võib igal

pool näha aktiivsetena ja kaasa sammumas rotaluste esiridades. Liitumisest on kasu saanud mitte ainult korp! Kaljola liikmed, vaid kasu on saanud ka korp! Rotalia. Seda nägid ette vil! J. Uluots ja vil! P. Mägi, kui nad ühinemise läbiviimiseks kasutasid oma autoriteeti.

V. Jaason
vil! Rot!

MÄLESTUSI

Üliõpilaspõlves oli kombeks õhtuti koguneda Hotel Du-Nord'i ruumidesse, et pudeli olle juures lõbusas meeleolus veidi aega viita. Nii oli see kestnud juba hulk aega, kui järsku tuli põhjalik muudatus.

Ühel laupäevasel õhtul oli ettenähtud "Du Nord'is" jälle suurem koosviibimine, kust pidi osa võtma terve meie koosseis. Osavõtt oligi peagu loo%, väljaarvatud nende ridade kirjutaja, kes ettetulnud äparduse tõttu ei saanud sellest õhtust osa võtta. Järgmise päevapäeva varahommikul külastas mind ksv! Felix Mühlberg. Olin veel voodis, kui ta mu tuppa tuli, isevärki ärevus näol. Ei saanud esialgu midagi mõistatada ta näost, kuid kahtlus tekkis kohe, et midagi on juhtunud. Tal tundus raske olevat alustada, ja alles siis kui ma teda oma küsimustega rahule ei jätnud, hakkas asi hargnema. Selgus, et nad olid terves koosseisus olnud öö läbi niinimetatud "pogris". Siis oli kohtunik, kes neile oli väga kaasa tundnud (arvatavasti mõne korp! vil!), neid karistanud ainult minimaalse trahviga, vist 3 Ekr. isikult. Kõik olevat rahad suure klappimise peale ära maksnud ja olnud siis jälle vabad mehed.

Tüürides juttu sellele peapõhjusele, selgus et ega nemad polnudki seal midagi paha teinud. Oli olnud korralik laud, õlut külluses jne. Olid siis loonud ka tubli üliõpilaslaulu valla. Kuid peale neid laule need pahandused algasidki. Kõrval lauas keegi vanem härra oli laulu kohta maininud midagi halvustavat, millepeale meie kaks pikemat ja energilisemat ksv! - üks neist viibib praegu veel Seabrook'is, aga teise kohta pole andmeid - olid selle vanahärra üldsaalist väljatalutanud ja uksest väljavisanud. Ja sama lugu oli juhtunud veel teistega; nii et meie "kangelastel" oleks seda töod jatkunud hulgaks ajaks, kui see seaduse silm poleks kohale ilmunud ja veto peale pannud.

Asi oli halb, suur skandaal, kuidas on lugu ajalehega, pärisin. Kas pannakse see vahejuhtum järsku lehte, ja missuguse seisukoha võtab siis õppeasutus? Felix kinnitas, et kõik olevat kõige paremas korras, midagi ei lähe ajalehte, seda olevat nende hea kohtunik öelnud. Kuna Felix oli igatpidi korralik ksv! ja mitte suur õllejooja, siis uskusin teda ja sain peagi oma rahu tagasi. Ja nii ka oli, midagi ei juhtunud edaspidi, ainult, et meie ei läinud enam Du Nordisse.

Aeg läks. Kevad oli tulemas. Otsustasime maipidustuse pidada "Kuld Lõvis". Saime selle jaoks kaks suurt omavahel ühendatud kabinetti. Selleagne "Kuld Lõvi" omanik sümpatiseeris meie korp! Kaljolale ja aitas isiklikult kaasa peo korraldamisel. Kõik ksv! olid kohal täpselt, akadeemilise veerandita; kuna osa õllevaatidel polnud veel kraanid ette pandud ja laudade katmine oli alles käsil, siis ma soovitasin ksv! minna väheks ajaks "Du Nord'i" külastama. Ma lubasin neile järgi minna, kui "Kuld Lõvis" on kõik valmis. Nii nad ka tegid.

"Du Nord'is" võeti neid vastu hästi. Kelnerid panid lauad välkkiirelt kokku, nii et palju ruumi ei jäänudki enam teistele külalistele. Alles siis kui meie umbes 40-ne liikmeline pere tellis ainult kaks pudelit limonaadi, olid kelnerite vurrud vajunud korraks sorri. Kui ma neile järgi läksin, avanes päris huvitav pilt. Istusid kõik lauas vaikselt nagu surnumatjad, ja ega neil mõnus tunne ei võinudki olla, igal klaasis vaid paar tilka limonaadi. Niisugust vaikust pole vist kunagi varem "Du Nordis" olnud. See oli siis väike protesti avaldus "Du Nordi" vastu, selle seaduse silma kutsumise pärast.

"Kuld Lõvis" läks siis päris mai vastuvõtmine lahti. Omanik tõi kogu orkestri meie ruumidesse, mis veel omakorda tuju tõstis, ja viibis ka ise meie seltsis kuni hommikuni. Kuid toitu ja õlut oli veel palju järel, nii et kangematele meestele jatkus veel isegi järgmiseks päevaks.

Augustin Lepp
vil! Rot!

ROTALIA MATUSEKASSA

"Meie Sides" Nr. 2,1956.a. ilmus vil! Heino Riga artikkel rotaluste matuste korraldamise kohta. Esitatud mõtteid tuleb täielikult pooldada ja nende teostamiseks tuleb midagi konkreetset ette võtta kiiremas korras.

Et aga juba üle aasta pole sellest enam midagi kuulnud, siis praegune sõnavõtt tahab veelkord rõhutada kõnesoleva küsimuse tähtsust.

Nagu vil! H. Riga ütleb, võib tihtipeale juhtuda, et manalasse varisenud rotaluse omaksed leiavad end väga raskes olukorras nii muidugi hingeliselt kui ka majanduslikult. Sel puhul on kaasvendadel püha kohus ulatada neile oma abistavad käed ja võtta neilt üle paratamatult kurvad toimetused ja vähemalt osa küllaltki kõrgetest matusekuludest.

Usun, et maades, kus neid rotaluseid eluneb suurimal arvul, see talitus teostub väärikalt igas suhtes. Paraku raskemaks osutub rotaluse kohase matuse korraldamine mail, kus meie inimesi on vähe ja kus needki on teineteisest lahutatud suurte kaugustega. Niisuguses olukorras on mingi ühtluslikum, kogu Rotaliat holmav skeem eriti vajalik.

Esitaksin meeleldi alljärgneva ettepaneku seisukoha võtmiseks ja mõtete avaldamiseks.

Arvan, et tuleks asutada Rotalia omavaheline matusekassa, esindusega igas Rotalia keskuses. Algkapitali võiks soetada esialgsete igakuiste maksudega (näit. 6 kuu jooksul). Edaspidine kontributsioon võiks aga olla ühekordne ja tasutav kaasvenna surmateate saamise korral, ning selles ulatuses nagu olukord seda nõuab. Fondi asutamise puhul peaks näit. Austraalias esialgselt laekuma A£ 2o (igalt liikmelt ütleme A£ 1 (= USA $ 2.24 kuus), mis moodustaks osa kogu Rotalia matusekassa põhikapitalist.

Kui nüüd kusagil maal tuleb teostada matus, siis selle kulude kandmisest võtaksid osa kõik matusekassa osakonnad proportsionaalselt oma liikmete arvule, kusjuures summad kantaks üle vastavale maale (valuuta kitsendused ei tohiks olla ületamatud). Seejärel muidugi tuleks põhikapitali viia jälle endisele tasemele ühekordse kontributsiooni abil igalt liikmelt. See ei tohiks ka kellegile kujuneda koormaks, kui arvestada, et ühe matuse kulud (£8o - £1oo Austraalias) seega jaguneksid ca. 35o-le isikule.

Kui matusekassa juba on saanud teoks ja funktsioneerib korrapäraselt, siis võiks soovikorral kaaluda isegi perekonnaliikmete matusekulude osalist kandmist.

Igal juhul, millist kuju Rotalia matusekassa organisatsioon tegelikkuses ka ei võtaks, on päris selge, et see on meile väga vajalik ja et see tuleb luua kõige lähemal ajal.

Frombold Reiljan
Rot!

EKL! AUSTRAALIAS

Ainult väga väikene osa eesti akadeemilisest perest asub Austraalias. Elades laialipaisatuina üle selle suure kontinendi, ei puutunud inimesed alguses kuigi palju kokku, mille tõttu korporatsioonide tegevuse organiseerimine siin maal on nõudnud küllaltki palju aega, ja alles 1954.a. alustas tegevust Sydneys ka EKL!

Presideerinud on seni järgmised korporatsioonid: 1954.a. korp! Sakala, 1955.a. korp! Ugala, 1956.a. korp! Rotalia ja kaesoleval aastal korp! Revelia. Liikmeskonna vähesuse tõttu keeldusid presideerimast korp! Fr. Estica ja korp! Fr. Liviensis. Kahjuks pean mainima, et korp! Vironia - seni lõplikult selgumata põhjusil - on eemale hoidnud EKL!-u ametlikust tegevusest, eelistades siinloodud "katusorganisatsiooni" Eesti Akadeemilist Koondist. Üksikud korp! Vironia liikmed on siiski mõningaist EKL!-u üritustest osa võtnud ja võib loota, et tulevikus korp! Vironia ka kui tervik oma seisukoha EKL!-u suhtes muudab ja kaasatöötab nagu teistes maades.

Üritusi on olnud mitmesuguseid. Nii alustas korp! Sakala [illegible] EKL!-u õlleõhtuga. Korp! Ugala õlule langesid juubeli-

EKL!-u õlleõhtu koos lätlastega 1956.a. Vasakul ääres confr! L. Klettenberg, paremal confr! L. Orav.

aasta pidustused:aktus ja kommerss,mis väga hästi onnestusid.

Möödunud aastal, kui presideeris korp! Rotalia, toimus esimene ühine õlleõhtu koos Läti Korporatsioonide Liidu liikmetega. See oli ka esimeseks aktiivseks sammuks sidemete tihendamisel meie naaberrahva akadeemilise perega, kellega jagame sama pagulassaatust. Tuju oli ülev ja distsipliin eeskujulik. Osavotjaid: 4o lätlast ja 38 EKL!-u liiget. EKL!-u kella 5-e tee, 25. augustil m.a., onnestus samuti hästi. Külalisteks olid Läti Korporatsioonide Liidu presiidium koos abikaasadega, korp! Indla, korp! Filiae Patriea ja Eesti Üliõpilaskond Sydneys. Osavõtjaid ca 125.

Nimetaksin veel korp! Rotalia presiidiumi osavottu Läti Korporatsioonide Liidu kommerssist 3o. septembril ja Läti Korporatsioonide Liidu seniori Beveronus P. Briedis'e osavõttu koos abikaasaga Rotalia Koondise aastapäevakommerssist ja perekonnaõhtust.

Käesoleva aasta aprillis korraldati korp! Revelia presideerimisel uus EKL!-u õlleõntu koos lätlastega, kus osavotjaid oli ca 5o. Kavas on veel EKL!-u kommerss 7.septembril.

See oleks siis lühikene kokkuvõte EKL!-u senisest tegevusest Austraalias.

Loodan, et tulevikus EKL!- oma pere kasvades, veelgi innukamalt tegutseb, moodustades eesti rahvusliku eliitvoitlusüksuse, mille liikmed on alati vennaks vennale ja valmis teenima eesti rahvast ja maad.

Lembit Klettenberg
Rot!

EKL! MONTREALIS

Praegune arvuline koosseis on järgmine: korp! Vironia 17, korp! Fr. Estica 28, korp! Sakala 15, korp! Ugala 10, korp! Rotalia 11, corp! Revelia 1, korp! Fr.Liviensis 6, korp! Fr. Tartuensis -, korp! Tehnola -, korp! Väinla 11, korp! Leola 8. Kokku 107.

Tegevusaasta jooksul (apr.1956 kuni apr.1957.a.) on peetud 5 EKL! seeniorite koosolekut, 2 õlleõhtut ja EKL!-u perekonnaõhtu; on kaasa töötatud Tartu Ülikooli aastapäeva aktuse korraldamisel ja on osa võetud teeõhtust, mis peeti Eesti Üliõpilasseltside algatusel.

Tartu Ülikooli aastapäeva aktus oli ühisüritus koos Eesti Üliõpilasseltsidega ja Montreali Eesti Üliõpilaskonnaga. Aktuse avakõne pidas vil! K. Raudsepp (Ugala), lõppsõna - ksv! H. Niilend (Leola). Osavõtt - 150.

Oktoobris 1956.a. korraldati õlleõhtu ühiselt Montreali Läti korporatsioonidega. Osavõtjaid oli kokku 79 - lätlasi 22, EKL!-ust 57 (nendest 9 rotalust). Kõnelesid vil! H. Kompus teemil "Vironia tekkimisest Riias" ja vil! N. Zoldners (Lettonia) teemil "Läti korporatsioonide tekkimisest Tartus".

1. veebr. 1957.a. peetud õlleõhtul kõneles vil! V.E. Saks (Vironia) "Muinas-Eesti välissuhetest". Osavotjaid 42 (nendest rotaluseid 6).

23. märtsil, s.a. tähistati EKL!-u 42 aastapäeva perekonnaõhtuga (Rotalia ettepanek - pidada ka kommerss - jäi vähemusse).Osavõtjaid 80 (nendest rotaluseid koos daamidega 13). Külaliste hulgas oli ka Läti korporatsioonide esindaja.

Tegevusaasta kassaaruanne on tasakaalus $ 1010.88.

EKL!-u 1!m! Montrealis on $ 1.- aastas,pluss $ 1.- igalt EKL!-u liikmelt eesti noorsoo organisatsioonide ja noorte tegevuse toetamiseks.

EKL!-u maja (või ruumide) soetamise komisjon pidas ühe koosoleku. Majanduslikel kaalutlustel on küsimus jäänud lahtiseks.

12. aprillil, s.a. toimus presideerimise üleandmine korp! Frat.Esticalt (vil!E. Soomet) korp! Sakalale (vil!H.Liivak).

Feliks Laansoo
Rot!

TEATEID KODUMAALT

Torontos ilmuv ajaleht "Vaba Eestlane" Nr.34, 4. maist 1957.a. avaldab artikli "Tartu tudeng punaste käpa all". Selles artiklis leidub järgmine lõige:

"Peamised ajaviited toimuvad parteireshiimi all Tähe tänaval endises korp! Rotalia majas asuvas TRU klubis, mille

eesotsas seisab K. Luts, ja Pedagoogilise kooli ruumides. Klubi korraldab aegajalt nn. puhkeõhtuid "mõnesuguse kavaga ja sellele järgneva tantsuga TRU tantsuorkestri saatel". (TRU = Tartu ülikooli ajaleht).

See on meile, rotalustele, hea teade. Esiteks ilmneb sellest et Rotalia konvendi maja on alles ja vist kasutamiskõlbuline ja teiseks, et Rotalia maja täidab oma ülesannet, milleks ta ehitati - seista eesti üliõpilaste teenistuses.

Rotalia C!Q! on tummaks tunnistajaks ajast,kus eesti üliõpilane oli vaba, ja vahest ta meenutab praegustele orjastatud eesti üliõpilastele seda vaba üliõpilaste-korporantide elu, mis nendes ruumides kord publitses.

Paul Mägi
vil! Rot!

MULJEID AMEERIKAST

Kõnelda oma muljetest Ameerikast ei tähenda anda mingit objektiivset hinnangut sellest maailmajaost. Ühendriigid on suur maa oma pindalalt ja võrratu oma mitmekülgsuselt. Oma mõnekuulise siinviibimise kestel pole mul olnud võimalust teda põhjalikult tundma õppida isegi mitte selles suhtes mis mind otseselt huvitab.

Tulles looduslikult kaunist suvisest Sydneyst, pakkus Ameerika maastik mulle esialgu teatava pettumuse. Mul on olnud võimalus näha talvist San Franciscot, St. Pauli, Buffalot, Chicagot ja Bostoni ning kevadist Bostoni, New-Yorki, Washingtoni, Detroiti ja Buffalot koos nende kõikide linnade ümbrusega nii maapinnalt kui ka õhust vaadatuna. Ükski neist kohtadest ei tundunud nii imposantsena kui neid eeldasin olevat filmidest ja kriminaalromaanidest saadud muljete põhjal. Pean aga tunnustama, et siin praegu maikuus võlub mind mulle Austraalias nägematu puude ja murude rohelus.

Võrreldes Austraaliaga on Ühendriikide fassaad suurepärane. Washingtoni riigiasutiste ehitised, New-Yorgi pilvelõhkujad ja saja miili pikkused parkteed autodele väärivad ülistust. Sellevastu Ameerika tagahoov jääb Austraalia tagahoovist alla. Majad, kus lihtrahvas elab on üldiselt näotud. Kindlusetaolised kivimajade blokid New Yorgi osas, mille nimeks on Bronx, on sünged harjumatule silmale. Bostonis domineerib majatüüp, mis on loo või enam aastat vana. Uutes eeslinnades on majad karbitaolise välimusega: koik ühe lõike järgi kiirelt ja odavalt toodetud masskaup. Vanad majad jätavad mugavuses palju soovida. Uued majad, ilusad või inetud välimuselt, on aga oma sisemuselt seda, mida ameerika tsivilisatsioon pakub eriti köökide ja vannitubade sisustamiseks.

Kui lahkusin Sydneyst, oli seal suvekuumus. Kui saabusin mõni päev hiljem St. Pauli, oli seal südatalv tugeva pakasega. Et muretsesin kohe sooja talvepalitu ja jalanõud, ei teinud külm kunagi liiga. Kannatasin talvel aga kuumuse all

tubades,mida ameeriklased kalduvad üle kütma. Klimaatiliselt soodne paik elamiseks on vist San Francisco,kus nii suvi kui ka talv olevat mõõduka temperatuuriga. Chicagos, Bostonis ja New Yorgis olevat talv kõle, suvi aga ebameeldivalt palav.

Ameerika inimene on mulle senini jätnud hea mulje. Paistavad olevat sooja südamega ja avara vaimuga.On väga töökad. Ainult autod ja muud tsivilisatsiooni hüved näivad liiga domineerivat nende mõtteid. Ettekannetel, mida olen pidanud õigusteooria ja filosoofia teemadel on mul alati olnud tänulik ja intelligentne kuulajaskond, kellega kontakti saavutamine on olnud kerge. Tundub, et siin üldiselt puudub üleolev suhtumine välismaalastesse või uustulnukatesse.

Mu muljed Harvardi Ülikoolist on omaette peatükk. Teda peetakse Ameerika parimaks ülikooliks. Mul pole põhjust protesteerida, kui väidetaks, et ta on maailma parim ülikool. Suurte majanduslikkude võimaluste tõttu on ülikool oma õppeainete rohkuselt, oma ruumidelt, oma raamatukogudelt, oma õppejõudude kvaliteedilt ja muudelt akadeemilist tööd puutuvatelt külgedelt tõesti suurepärane. Siia koonduvad, ajutiselt või püsivalt maailma parimad päad kõikidelt vabadelt maadelt. Inimesed, kes siin töötavad, on väga virgad. On tavaline nähe, et töötatakse seitse päeva nädalas. Õigusteaduskonna tööruumid on sissepääsetavad öö läbi. Suurem osa õigusteaduskonna raamatukogust on juurdepääsetav ka öösi. Paljud töötavad siin öö läbi või hilisööni, et jõuda valmis oma teadusliku töö programmidega. Eestlasi õpib Harvardis kümne ümber. Väljapaistaimad neist on frater Esticus Jaan Puhvel, vanade keelte eriteadlane ja rotalus Olaf Millert, sotsiaalpsühholoog. Kuigi pole vist kolmkümmendki veel, Puhvel on juba õppeülesannetes siin. Teda ootab varsti professuur kuski ameerika ülikoolis. Millert on doktoreerumas sotsiaalpsühholoogia alal. Järgmisel aastal hakkab töötama Harvardis instruktorina ja ühtlasi assistendina Professor Gordon W. Allporti juures, kes on väljapaistvamaid sotsiaalpsühholooge Ameerikas.

Eestlased, keda olen siin kohanud, on, kuigi uustulnukad jõudnud majanduslikult heale järjele. Omavad majasid ja autosid. On maa ja elutingimustega üldiselt rahul. Huvitav on aga märkida, et kaks eestlast, kes mõni aeg tagasi saabusid siia Austraaliast, ütlevad, et tunnevad kojuigatsust Austraalia järele. Seda ütlevad muidugi ka siinsed austraalased. Seda ütlen ka mina. Kuidagi tekkis kodune tunne, kui asusin Kanada pinnale Winsoris ja Torontos. Millega seda seletada, ei tea. Võibolla kaheksa aastat Austraalias viibimine on teinud inglise rahvaste pere maad südamelähedamaks; võibolla on Austraalia, eriti Sydney loodusel siiski mingi sarm, mida sealolles nagu ei märka ega tunnusta. Võibolla on eluvõitlus ja elukarmus, mida seal oleme kogenud, pannud meid liibuma selle maa külge.

Mitmed neist eestlastest, kes siin on saavutanud hea elujärje, eriti majandusliku kindluse, on mulle kurtnud, et nad tunnevad elu tühjust ja tühisust ja pole õnnelikud. Ei julge väita, et see tunne tuleneks kuidagi Ameerika maast ja

Piibumees vil! Ilmar Tammelo.

rahvast. Selline tunne kaldub meid vist küll kõikjal valdama, kui elu enam ei paku pinget ega nõua võitlust. Mult on küsitud nõu õnne leidmise kohta. Seda ma pole suutnud anda. Elu tühjuse ja tühisuse probleem pole mulle olnud isiklikuks probleemiks ning mu isiklik elu pole mult nõudnud selle küsimusega tegelemist. Teadlase elu jätab vähe võimalust hinge tühimikkude tekkimiseks. Töösurve on teadlasele püsiv ja tunduv ja ta võitlus teaduse sihtide saavutamiseks ei lakka kunagi.

Postscriptum: Kui lõpetasin need read, sain kutse Jaan Puhvelilt külastada teda, sest ta kavatses pidada koos oma venna frater Esticus Martin Puhveliga Fraternitas Estica 50. aastapäeva kommerssi. Pidasimegi selle hoogsalt tema korteris, kus viibisid veel kaasrotalus Millert ja sakalanus Paul Reets. Millerti saatel tulin öösel koju läbi Cambridge'i Rotalia teklis. Kõik koosviibijad olid õnnelikud. Igaüks meist on visalt rühkimas teaduse alal. Tühimikke meie kellegi hinges ei paistnud olevat. Eriti mitte sel roomsal ööl.

Harvardi Ülikoolis,
19. mail, 1957.a.

Ilmar Tammelo
vil! Rot!

ROTALIA ESIMENE KOMMERSS VANCOUVERIS

17. mail toimus siin Vaikse ookeani rannikul meie korporatsiooni esimene kommerss. C!Q!, confr! Rommani mugavas kodus, pakkus külalislahkust neljale värvikandjale korp! Rotaliast, kolmele külalisele EKL!-u juurest ja kolmele mustamütsikandjale. Õhtut nautisid külalistena sakalanus vil! Artur Jung USA-st, vironus vil! Elmar Tambek ja frater esticus vil! Juhan Eilau;oma perest: confr! Aimar Romman, Boris Auksman, Lembit Kosekranius (USA), Toivo Laanemäe ja noorliikmed Olaf Klasen, Ivar Keddis ja allakirjutanu.

Peale jõulist Gaudeamus't algas tähtpaev senior confr! Auksmann'i kõnega, milles tema esile tõstis paralleele korporatsiooni kunagise asutamise ja Vancouveri uue osakonna sünni vahel ning alla-kriipsutas tõika, et meie siin oleme võrratult paremas olukorras selles suhtes, et võime, asutajate ideedele ja Rotalia 44 aasta kogemustele ja tööle toetudes, rakendada oma uue osakonna sihte organisatsiooni põhimõtete ja tõekspidamiste taotlemisel.

Värske värvikandja confr! Laanemäe pidas sütitava kõne isamaale, mida järgnevalt kinnitasime lipulauluga. Kõne vilistlastele oli confr! Auksmann'ilt, millele järgnes hoogne "Oo burši elu hiilgus endine". Vaikselt mälestati surma läbi lahkunuid lauluga "On vendadest üks lahkunud".

Tervituste osas loeti ette väga mõteterikas kiri korp! Sakala asutaja liikmelt vil! Artur Jung'ilt, kes hiljem meid austas oma isikliku kohalejõudmisega. Tervituseks võtsid sõna korp! Vironia nimel vil! Tambek ja korp! Frat! Estica õnnitlused tõi meile vil! J. Eilau. Rotalased üle maailma pidasid meid meeles rohkearvuliste telegrammide ja kirjadega, mis kõigiti tähistasid ja alla kriipsutasid õhtu värvikõllust ja tähtsust. Vandevanema, confr! Kosenkraniuse ja abi, confr! Laanemäe juhtimisel toimus hoogne ja meeldejääv Juramentum.

Rõhutades ja selgitades organisatsiooni deviisi "Ausus, kindlus, iseteadvus ja ühistunne", olderman confr! Romman lõpetas kommerssi ametliku osa asjaliku kõnega, millele kohe jargnes värvide laul.

Seltskondlik osa esindas põimikut hoogsatest lauludest, mida külalised hindasid oma imetlusega ja tujukõllasest "istumisest", kus Montreali osakonna kingitud karikas ohtrat kasutamist leidis. Markimisväärne oli Rotalia proosade Rommani ja Auksmanni,kaasaaitamine õhtu eduks maitsvate toitude ja suupistete näol,mida osavõtjad tunnustasid oma agara isuga. Terve õhtu jäädvustati piltidele,värvifilmile ning helilindile, mis jääb ilusaks mälestuseks noorele osakonnale, kuid kindlasti valmistab headmeelt teistelegi rotalustele, kellel avaneb võimalus filmi näha või helilinti kuulata.

Maldus Marits
1!1!

NÄDALALÕPP KATOOMBAS

Üheks populaarsemaks jõudeaja möödasaatmise ja meelelahutuse viisiks on Sydney rotalustele kujunenud väljasõit Katoombasse, kus vil! Kalpusel on väike, mugav "villa"!

Katoomba on palju-külastatud suvituskoht looduslikult haruldaselt ilusas ümbruses - Austraalia Sinimägedes, umbes 80 miili Sydneyst.

Suurimaks vaatamisväärsuseks on seal n.n. Echo Point, kus ka juuresolev pilt on üles võetud. (Pildil vasakult paremale vil! O. Karlov, vil! R. Kalpus, confr! K. Ukskull, confr! G. Juurik.) Järsu, paarisaja meetri kõrgusele mäeservale on ehitatud platvorm, millest avaneb suurepärane vaade sügavale orule ja eemalasuvatele mägedele.

Peale suurlinna kära ja alalist askeldust mõjub siinne segamatu vaikus väga rahustavalt. Kõrva puutub vaid puude tasane kahin. Õhk on värske ja karge. Vaade on avar ja kaugemad mäed upuvad sinisesse uttu.

Umbes poole miili kaugusel Echo Pointist on kolm ühes reas lähestikku kaljutippu, milledele on pandud omapärane nimi "Te Three Sisters".

Meeldejaav on nn. Scenic Railway. See on paari vaguniga väike rong, mis liigub mööda mäekülge alla umbes kolm -neli sada meetrit. Kunagi olevat sellega veetud sütt alt üllesse, nüüd on ta aga ainult turistide kasutusel. Suurema osa teest läheb "rong" peagu otse alla, isegi läbi ühe tunneli. Häda-

oht sellega sõita igavikku tundub olevat suur, sest see on köisraudtee ja kui köis peaks rebenema, siis..., kuid seda muidugi ei juhtu.

Kui külastame Katoombat, siis viibime suurema osa ajast väljas, kaunis looduses. Vil! Kalpuse majakest kasutame aga ainult ööbimiseks. Selles valmistame ise endale ka toitu. Õhtul istume veel koos, joome paar pudelit õlut, filosofeerime maast ja ilmast ja teeme kantust kah,kuni päevane väsimus loob rahu ka meie ringi.

Järgmise päeva õhtupoolikul jätame Katoomba seljataha ja viime argipäevasesse Sydneysse endaga kaasa ilusa mälestuse ühest toredast nädalalõpust.

Georg Juurik
Rot!

MONTREALI OSAKONNA SUVEPÄEVAD 1956

Tundub veidi hilisena alles praegu avaldada möödunud aasta suvepäevade aruannet. Ent lähtume seisukohast, et tähtsaid ajaloolisi fakte tuleb tõetruult registreerida, et aga midagi ei läheks kaduma järeltulevatele põlvedele.

Toim.

Suvepäevad peeti 8.ja 9. septembril - "Blue Lake'is", umbes 45 miili Montrealist põhja pool asuvatel vil! Kasaka ja Urvandi päriskruntidel. Osavõtt - peagu loo%: 13 rotalust, koos abikaasade ja perekonnaliikmetega - kokku 33 osavõtjat. Kogunemine toimus kavakohaselt 8. septembril kella 12-14-ni. Esimesena saabus burš Nõmm abikaasaga; lastiks sen! confr! Kivestu koos kolmeliikmelise perega. Teise koha päris confr! Auksmann abikaasaga; lastiks-pr. Pringi, confratres Müürsoo ja Arro, ning gitarr. Kolmandaks tuli vil! Jomm - abikaasaga ja tütrega. Edasi - confr! Lunin abikaasa ja tütrega, vil! Tarendi - abikaasa ja pojaga.. Viimastena saabusid - lähim naaber - confr! Habicht abikaasaga ja kaugeim osavõtja, Labradori esindaja burš Ojamaa abikaasaga,koos vil! Leete perega. Osavõtjad jagunesid nagu iseenesest kahte peamisse gruppi daamid - vil! Urvandi moodsajoonelisse (n.n. "kiboski" - stiilis - vil! Tarendi suu!- vigvamisse, meespere - vil! Kasaka suvila ruumikasse (ja pika baarileti ga varustatud) elutuppa. Osalt sellesinatse baarileti (mille konstruktsioonilist kui ka praktilist külge katsetati), osalt aga ootamatu hoovihma tõttu jäi kavas olnud suvepäeva avamine lipuheiskamisega hilisemaks,kuna oli kätte jõudnud ajatabelis ettenähtud lõunasöögi aeg "Lac Bleu" hotellis. Nii suunduski sinimust-roheliste teklite rivi koos daamide ja peenikese perega hotelli suunas. Sen! Kivestu avasõnale järgnes confr! Habichtilt ülevaade Montreali Osakonna rotaluste tähtsamaist tegudest möödunud aasta kestel.Peale lõunat oligi ilm selginud, ning lipp heisati hümni lauldes. Osavõtjad siirdusid - vastavalt erialadele - kes seltskondlikke mänge mängima

(võrkpall, bridge), kes vaimu teritama (Kasaka baarilett). Päeva tähtsaimaks sündmuseks oli aga vihtlemise võistlus. Sauna läks esimene vahetus: Arro, Auksmann, Habicht, Jomm, Kasak, Ojamaa, kaasas värsked vihad ja muud vajalikud vedelikud. Selgitamata on, kas peitus viga kütjas (burgch Nõmm), liiga tihedas järves-käimises, või Quebec'i lahjas õlles,aga vihtlemisvõistluse katkestas -peale kolme ja poole tunnilist kestvust - naispere ultimaatum:"mehed saunast välja!" Teist vahetust mehi enam sauna ei lasta - (arvestades suvepäevade ainult-kahepäevalist kestvust).Pooleli jäänud võistluse tulemusena kuulutatakse saunaliste ühisel otsusel - psühholoogiliselt, praktiliselt, taktikaliselt, teoreetiliselt ja retoriaalselt - parimaks ja esimese auhinna vääriliseks confr! Auksmann (vil! Kasak vihtles väljaspool võistlust). Teist ja kolmandat auhinda välja ei anta. Õhetavate nägudega saunalised siirduvad alt järve äärest kõrgel asuvasse Kasaka residentsi, ning pole põhjust kahetseda pooleli jäänud saunatamist: viinivorstid, kohv, ning rida pudeleid baariletil võimaldavad igaühel valida, mida organism kõige hädapärasemalt nõuab. Bursch Nõmm jõuab väga kiiresti " silentiumitamise " staadiumi, ning peab vähemalt kolm "isamaa kõnet" Rotaliale. Võibolla rohkemgi, sest vahepeal siirdutakse õue, kuhu skaudipoisid on teinud lõkke. Küpsetatakse tulel vorste, õunu , kartuleid, ning lastakse hingelegi tulepaistet. Rõdult esitab gitarri saatel "Härjavõitleja laulu" confr! Auksmann; saab tubli applausi. On jõutud juba uue päeva esimestesse tundidesse, kui võib märgata osa lõkkeliste juures vaikset "diplomaatilist surveavaldust" (varukate tõmbamise ja kõrva sosistamise näol) "tagasitõmbamise suunas".

Varajaste lahkujate juures on silmatorkav peale suunamuutuse (nüüd on suund Montreal'i poole), ka muudatus "juhtkonnas" : Kui saabumisel istus roolis peremees, siis nüüd on roolid õrnemate poolte kindlates kätes. Ning härrad seisusekohaselt - tagaistmel.

Üleöö-jääjad lähevad aga päevakorras edasi: Teine vahetus saunalisi kaob järve suunas. Esimene vahetus mõnuleb Kasaka suures elutoas. Klaas käib usinalt ringi. Kes rüüpab, see kiidab: esivihtleja patent - kuum rumm sulavõiga - leiab laialdast tarvitamist, kuni daamide "veto" peo lõpetab. Kuid "vaikiv ajajärk" ei saa kaua kesta. Juba kell 8 hakkab noorpere sagima, raadio laulma, poissmehed (ainuke esindaja - confr! Müürsoo) habet ajama, ning virgemad daamid kohvijoomist plaanitsema. Burš Nõmm - ilmselt suurest kõnepidamisest väga väsinud - pistab pea ukse vahelt välja ning käratab - vaikust! Aga kui laulukoor tema ukse taga äratuslaulu ... (...miks magad sa nii kaua, ei tõuse ülesse...) ära laulab, tuleb temagi välja.

Kavas olnud kalapüük jääb hiliseks,kuna selgub,et selleks varutud paat on salapäraselt kadunud - koos filmimees Müür - soo ning mõne filmidiivaga. Päeva kestel püütakse siiski 2 pisikest kala. Ka saadakse kätte kadunud paat koos sisuga.

Sügisene päev kaldub õhtule. Läbi on taas seekordsed Montreali Rotalia suvepäevad. Aitäh, prouadele Kasak ja Urvandi - suure vaeva nägemise ja suurepärase kostitamise eest. Palju tänu vil! vil! Kasak ja Urvandi - tubli sauna ja kõige muu eest!

Juhan Kivestu
Rot!

KORP! SARCOFAAG

Rännates mälestusis tagasi kuldsele noorusmaale, olen jälle koolipoiss Tartu Poeglastegümnaasiumis. Meie, Tartu koolipoisid, kes kavatsesid õpinguid jatkata ülikoolis, olid enamikus ja niiöelda maast madalast haaratud korporatiivsest vaimust. Või oleks õigem rääkida korporatsiooni müstikast sest üliõpilaste intiimorganisatsioonide siseelu oli meile põnevaks saladuseks. Muidugi oli ka neid, kes vaatasid seltside poole, sest et nende vennad või sugulased kuulusid vastavatesse organisatsioonidesse. Ühenduses sellega oli meil arutlusi ja päris ägedaid sõnahahinguid ühe või teise organisatsioonitüübi eeliste üle. Seltsi mehed muidugi lasksid paista, nagu oleksid nemad asjast üle. Korporatsioonid olevat ajast maha jäänud ja kulunud traditsioonide kammitsas. Nüüd, tagant järgi, tahaksin neile ütelda, et just traditsioonide kadumine ongi meie õnnetu kahekümnenda sajandi suuremaid nuhtlusi. Ja ma arvan, et inimene, muutudes iga päevaga targemaks ja vägevamaks, hüljates vanad traditsioonid kui mõõdunud põlvede saasta, millel ei ole ruumi modernses ajas, on õnnetum kui enne.

Jah, meie koolipoiste unistuseks oli päev, millal saame kooli vormimütsi vahetada rebase musta tekli vastu, et siis, läbi käinud rebasepõlve raskeist katsumusist, võida kord auga kanda korporatsiooni värve.

Tartu üliõpilaselu vajutas oma pitseri ka koolipoiste üritusile. Meie rühm Poika poisse asutas oma koolipoiste korporatsiooni.

Mu klassivenna Voldemar Vaaro vend, Elmar Vaaro, oli tollal juba Rotalia värvikandja. Ta oli meile hea nõuga abiks ja kui vähegi saime, püüdsime temalt õigeid tudengikombeid välja uurida.

Meie Korporatsioon Sarcofaag oli väga salapärane. Pidigi olema, et kooliõpetajad ja vanemad sellest ei kuuleks. Mu sõber ja tulevane concoeter Rotalias, Voldemar Vaaro, ning ta vend elasid meie kooliteenija juures, kelle korter oli koolimajast eemal Kastani tänavas. Too kooliteenija oli väga mõistlik mees, kes ei seganud ennast noorte ettevõtteisse, ega läinud ka nendest kellelegi rääkima. Korp! Sarcofaagi korteriks sai Vaarode tuba ja ka korteriperemehe poeg oli hiljem meie noorliige.

Meie värvitekliks oli koolimüts. Palju peamurdmist oli aga värvilindiga. Poes müüdavad siidist juuksepaelad olid

kõik kas ühevärvilised,või kirju mustriga. Lõpuks otsustasid asutajad liikmed korporatsiooni värvilindiks valida punase juuksepaela, mida oli saada igal pool ja ka õiges laiuses, nagu päris värvilint. Meile sümboliseeris punane noorust ja elutuld.

Korporatsiooni deviisi leidmiseks uurisime leksikone, kuni leidsime tsitaadi Horatiuselt: "Nil admirari". Ei ole vist iseteadlikumaid, targemaid ja elukogenenumaid inimesi kui gümnaasiumi vanemate klasside õpilased. Nii oleksime vaevalt võinud leida sobivama deviisi. Oleks Horatius veel elanud, me oleksime ta nende sõnade eest valinud korp! Sarcofaagi auvilistlaseks.

Meie vapp kombineeris koolimütsi ja värvilindi kollase-sinise-punase taustana, millel seisid kaks suurt tähte "NA", asutamise daatum ja kuuenurksed kuldtähed sümboliseerides asutajaid liikmeid.

Tahtes olla omamoodi algupärased, ei nimetanud me oma noorliikmeid rebasteks. Korp! Sarcofaagi noorliige oli "jube". Konvendi senior kandis ametinimetust "imperaator" ja korrapidajat rebast hüüti "cerberuseks". Muidu aga oli meil olderman, majordomus, laekur ja scriba. Konvendi koosolekud olid ka meil EKK! ja KKK!

Auväärsed asutajad liikmed olid muidugi kõik täieõiguslikud sarcofaagused. UUte liikmete, noorte jubedate kasvatus oli oldermani hoole all väga põhjalik. Kõige selle juures ei olnud meil mingisugust vanade ja noorte probleemi, kuigi jubedate drill oli konvendi õlleõhtutel päris karm. Häda jubedale, kui ta ei olnud nobe süütama sarcofaaguse sigaretti, või küllalt hoolas täitma õlleklaase. Sisseandmine toimus kindla tseremoonia järgi ja enamasti lauluga: "Siin maa peal palju pahandust teeb vanakuri meile, nüüd on ka selle jubeda meil viinud eksiteele..."

Iga jube oli kohustatud esitama ühe referaadi ja kaitsma seda kahe oponendi vastu. Mulle ei ole meelde jäänud ükski referaat, mis käsitles mõnd teaduslikku küsimust. Küll aga mäletan ma väga hästi jubeda T. põhjalikku ettekannet nii elulähedasel teemal kui pükstepressimise õige tehnika. Referent rõhutas,et üks olulisemaid punkte selle toimingu juures on pressitud viigist auru väljakloppimine riideharja seljaga, kuna muidu ei ole viikidel pikka iga.

Jube pidi oskama laulu juhatada, olgu ta ise kas või päris konsonant. Viimase tuleproovina aga, enne kui jube võis loota, et teda esitatakse värvide saamiseks, tuli tal suu juurest võtmata ära juua pudel õlut ja kohe selle järele suitsetada kolm sigaretti. Pärast seda ei olnud muidugi kellelegi kohustuseks, et ta peaks vastu tahtmist jooma või suitsetajaks hakkama. Küll näitavad need katsed, et meie organisatsioon, püüdes noorte kasvatamisel täita kooli poolt jäetud lünka. Meie tutvustasime noortele asju, millega meil elus on tulnud tegemist kõigil, ühel suuremal, teisel vähemal määral.

Vastuvõetud sarcofaaguseks, kandis meie korp!i liige konvendi ruumides, s.o. Vaarode toas, värvilinti ja kooli vor-

mimütsi.. Jube, kes ei tohtinud värvilinti puudutada, pidi konventi tulekul oma koolimütsi ara peitma.

Loomulikult ei jäänud sarcofaagus Vaarâl sellises olukorras, kus tema toas peeti koosolekuid ja õileohtuid, palju aega üle õppimiseks. Ometi oli ta üks meie klassi primuseid. Peale tema kuulus korp! Sarcofaagi liikmeskonda teisigi meie lennu paremaid õpilasi, kes kooli lõpetamisel, 1937.a. kevadel said igaüks direktori pühendusega iluköites "Kalevipoja".

Sama aasta sügisel mõned uhked sarcofaagused, kes olid jubedate elu põrguks teinud, leidsid end korp! Rotalia värskete rebastena.. Tempora mutantur! Aga see oli ju aeg, mida olime nii suure igatsusega oodanud. Ja ma usun, et endised sarcofaagused olid tublid rebased.

Voldemar Siska
vil! Rot!

INFORMATSIOON

GÖTEBÜRG.

1o.. mail astus meile rebaseks Veiko Nelberg. Reb! V. Nelberg on sündinud 6. nov. 1931.a. Algharidusega alustas Riiklikus Inglise Kolledžis Tallinnas ning jatkas õpinguid Angby gümnaasiumis Stockholmis,kus sooritas üliõpilaseksami 1952.a. Sama aasta sügisel astus Chalmersi Tehnika Ülikooli Göteborgis, kus õpib laevaehituse osakonnas.

11.. mail võtsime vastu tegevliikmeteks: Mart Avatare, Vaabo Lumila, Ivar Derrik, Kalle Norrand ja Ülo Riiner. Pärast seda oli meil kohviõhtu koos daamidega. Tuju oli kõigil hea ja kahetsusväärse nähtena võib vaid märkida, et meie noored confr!! oma daame endaga kaasa ei võta.

Avo Andrekson
Rot!

MONTREAL.

Viimane teade Montreali osakonnast "Meie Sides" lõppes 14.5.56. Kuna vahepealne informatsioon on ilmselt kaduma läinud, siis jatkan taas sellest tähtpaevast.

12. mail 1956 peetud KKK!-l (vil! Nõmme korteris) l!l! E. Arro kandis ette referaadi "Mcgill'i Ülikoolist Montreal'is", mis tunnistati vastuvõetavaks. Järgnenud EKK! otsustas l!l! Endel Arro vastu võtta korp! Rotalia tegevliikmeks. Samas järgnes kevadkommerss 14 rotaluse osavõtul (nendest rõõmustavalt 4 külalist Torontost - 2 l!l! ja 2 reb!). Peale ametliku osa lõppu sõideti koos daamidega Montreali külje all asuvasse Roxboro'sse - confr! L. Raitare uut maja "sisseõnnistama". 3o-pealine pere tundis ennast väga hästi - mille tõttu "õnnistamine" kestis järgmise hommikuni.

Sügissemestri avataktiks kujunes osakonna suvepäev 8.ja 9. septembril 1956.a.Lac Bleu's - vil!!A. Kasaka ja P. Urvandi maalal - umbes 45 miili Montrealist põhjas - mägedes. Osavõtjaid kokku 33 rotalust ja külalist. Suvepäev õnnestus

igati hästi.

4. okt. 1956.a. KKK!-l toimus uue praesiidiumi valimine. Sen! confr! J. Kivestu möödunud tegevus-aasta aruanne kinnitati. Samuti kinnitati laekuri kassa-aruanne ning võeti vastu uus eelarve. 1956/57 tegevusaastaks valiti uus praesiidium@ Rot! x confr! H. Habicht, Rot! xx confr! J.Müürsoo Rot! xxx confr! P. Lunin,Rot! old! vil! O. Nõmm, May! col! confr! J. Kivestu, Mag! ref! vil! A. Kasak, Mag! cant! vil! P. Perandi, Arhivaar confr! E. Laansoo (raamatukogu ja fotoarhiivi korraldamine).

L!m! määratakse $ 18.- (mille sees LAF $ 3.- Montreali E. Täienduskooli toetuseks $ 1.-; EKL! l!m! $ 1.- vil! Pringi poegade jõulukingiks $ 1.-) l!m!ülikoolis õppivale confr!! $ 1.-; l!l! ja reb! maksust vabad.

lo. okt. 56.a. peeti külalisõhtu vil! Nõmme korteris. Kohal 12 rotalust ja 4 külalist. Vil! A. Jomm pidas päevakohase ettekande korporatsioonidest, andes ülevaate arengust maailma algusest pihta kuni tänapäeva korporatsioonideni. Võeti vastu reb! Enn Jomm.

22. okt. 56.a. peetud EKL!-u õlleõhtust (esmakordselt koos läti korporatsioonidega) võttis osa 7 rotalust, kes õlleõhtu lõppedes siirdusid kõik koos confr!Auksmann'i "Vancouverisse ärasaatmise" tseremoonia läbiviimisele. Tseremoonia õnnestumist kinnitab asjaolu, et ärasaadetav alustas reisi alles päev hiljem, kui kavatsetud.

17.nov.56.a. peeti KKK! ja aastapäeva kommerss sen!confr! H. Habichti korteris. Osavõtjaid 12. Järgnevast perekonnaõhtust Barclay Reception Hall'is oli osavõtjaid koos daamidega 21.. Perekonnaõhtu õnnestus kõigiti hästi (väljaarvatud majanduslikult).

18. nov. 56.a. peetud väiksest kaatripäevast võttis osa 8 rotalust.

12. dets. 56.a. peeti KKK! confr! Habicht'i korteris 7-me osavõtjaga.

27. dets.56.a.mälestati vaikselt lahkunud tublit. rotalust Fred Tomings't confr! Habicht'i korteris 5 rotaluse poolt.

29. dets. 56.a. peeti vil! A. Komm'i uues majas külalisõhtu. Osavõtjaid lo rotalust ja 1 külaline.

13. jaan. 57.a. KKK! sen! confr! Habicht'i korteris. Osavõtjaid 12.

7. märtsil 57.a. KKK! sen! confr! Habicht'i juures. Osavõtjaid 9. Kommerssi laulude helilindistamiseks sisselaulmine Vancouverile.

3. mail 57.a. KKK! sen! confr! Habicht'i juures 8 osavõtjaga. Arutati kommerssi päevakava ning määrati kommerssi referandid.

Montreali osakonna perekondlikke uudiseid.

18. martsil 1957.a. sündis confr! Lembit Raitare'le ja abikaasale nende esimene võsu - poeg Robert Jaan.

Felix Laansoo
Rot!

NEW YORK.

Vil! kogu USA Koondise koosolekul 16.5.57 valiti Koondise laekuriks vil! Paul Leemets, isiklikkudel põhjustel tagasiastunud vil! S. Kesderi asemel.

16. märtsil pidas mag! kant! confr! Felix Link cantus: tundi C!Q!-1. Kohal oli umbes kümme rotalust.

28. märtsil võeti vastu kaks uut rebast: reb! Peeter E. Rätsep Wilmingtonist ja reb! Jon V. Sherwood-Upsi Connecticutist. Samal päeval valis KKK! mag! pauc! confr! Aksel Kiiss'i;K! vanemaks vil! Edmund Leetaru.

12.aprillil KKK! valis oldermanniks confr! Kalju Villota, vil! Kuusleri tagasiastumise tõttu.Suur tänu vil! Kuuslerile tehtud töö eest!

2o. aprillil pidasid kolm rotalust sünnipäevi C!Q!-1. Palju õnne sünnipaevaks confr! Rein Grabbi, Vello Ebrok ja Jaan Kuuskvere! Pidu kestis vara hommikuni.

17. mail pidas vil!Kogu Koondis NY'gis koosoleku, millest võttis osa ka mitu tegevliiget. Referendi haiguse tõttu jäi kavas ettenähtud referaat ära.

13. juunil kell 2.15 p.l. sõidab vil! Laantee Argentiinasse missionäri tööle. (Argentiinas olevat palju ilusaid naisi, keda saaks ära kosida) Head reisu vil! Laantee ja ära liiga palju naisi endale kosi!

15. juunil on New Yorgis Kevad Kommerss Eesti Majas algusega kell 5.oo. Loota on hulgalist osavõttu. Selle kohta lugege järgnevast "Meie Side" numbrist.

Vil! Leetaru juhatusel on tehtud 121 visiiti 3o vilistlase ja kahe vanema confrateri kodudesse. Keskmine visiidil olijate arv oli 4 rotalust. Suur tänu korraldajatele.

Täname vil! Kornevi, Saksamaal, kättesaadud uute rapiiride eest. Need viimaks New Yorki jõudnud, kuigi ainult meie armastatud seniori kätte (keegi peale tema pole neid seni veel näinud).

Tõnis Kelder
Rot!

STOCKHOLM.

Rootsi Koondis on oma tegevust jatkanud kuuliste kokkutulekute kaudu, kus algosas peame KKK! ja sellele järgnevalt istume tassi tee ja klaasi veini juures, elustades ja meenutades vanu kombeid ning arutledes tavalisi päevamuresid. Tihti mitmekesistame seda teist osa õhtust referaatidega eri teemidel, kantustega ning "korkmeistrid" püüavad omalt poolt kaasa aidata tuju tõstmisele.

EKK! lo. aprillil 1957.a. anti 1!1! Anton Kão'le värvid. Noor tegevliige on kutselt insener ning erialalt telliskivide tootja. Lähemad andmed tema kohta pidid ilmuma juba varajasemas MS numbris, mida ootame peatselt saabuvat kätte kõigile.

Varsinaissuomalainen Osakunta pidas oma 51. aastapäeva pidustused tänavu 26. märtsil Helsingis. Sellest võttis osa korp! Rotalia esindajana Rootsi Koondise III senior! confr! Sven Hansson, kes noorema põlve generatsiooniga sai luua lä-

heda kontakti, kasuks meie hõimusõprusele ning rahvale. Üheaegselt pidustustega toimus Helsingis kaks eesti raamatunäitust - üks vabade eestlaste ja teine Nõukogude-Eesti funktsionääride korraldatuna. Vabade eestlaste raamatunäitus korraldati Helsingi Ülikooli avaratesraamatukogu ruumides ja ajakirjanduse artiklite järgi ületas oma väärtuselt tublisti N.Eesti näituse. Selle suure vabade eestlaste vaimsete jõudude demonstratsiooni õnnelikuks lahenduseks aitas väga tõhusa panusega kaasa VSO vilistlane mag.Kaarlo Lausti, aidates hankida ruumid ning korraldada muud küsimused seoses näitusega. Vabade eestlaste poolsest osast võttis tegeliku kaaskorraldajana energiliselt osa asutaja liikme vil! Mihkel Luht'i tütar Aime, kes praegu ennast täiendab Helsingi ülikoolis. Meie hõimusõprus on järjekordselt näidanud, millist väärtuslikku panust see võimaldab rahvuslikus võitluses ning selle edasine viljelemine on meie ühine ja terve Rotalia huvi.

Aastavahetusel teatas Varsinaissuomalainen-Osakunta, et nad on loonud ühele rotalusele stipendiumi 4 kuuks kas kevad või sügis semestril 1957.a. õppimiseks Helsingi ülikoolis. Stipendiumi suurus on 3mk. 12000.- kuus ja tasuta majutamine. Sellest võimalusest informeerisime vastavalt ka USA ja Kanada konvente, paludes sobivuse korral esitada oma kandidaadid stipendiumi kasutamiseks. Rootsi koondise poolt esitati kandidaadiks sügissemestriks 1957.a. confr. Jaan Teär, kes lõpetas Lundi ülikooli mat. loodusteaduskonna. Kahtlematult on selle stipendiumi loomine toonud palju kasu sõpruslepinglase vahekordade tihendamiseks ning meie hõimusõpruse arendamiseks. Praegu korraldab stipendiaatide vahetamist Soomega ka ENSV ja seepärast on vaba akadeemilise nooruse esindaja lähetamine Soome rahvusliku võitluse seisukohast väga suure väärtusega.

Koondise abistamise tegevust on märgatavalt kaasa aidanud üksikud rotalused. On põhjust esile tuua vil! J. Toomes'e kaasabil korraldatud perioodilist toetust vil! O. Tief'i perekonnale.

Rootsi "Pro Patria" medaliga dekoreeriti siin hiljuti vil! Juhan Toomes tema 25 aastase teenistusjuubeli puhul Shell Company juures. See on haruldane juhus, kus välismaalast dekoreeritakse Rootsi asutise poolt eeskujuliku teenistuse eest, millest tegelikult vaid 12 aastat on olnud Rootsis. Arvesse võeti tema panused ja teenistus Eestis.

Korp!Frat! Estica 50.a. juubelipidustused toimusid Stockholmis alates 9. maist, mil peeti jumalateenistus kaasvil! Tõldsepa poolt Stefani kirikus. Laupäeval 11. mail toimus pidulik aktus NMKÜ suures saalis ja õhtul perekonnaõhtu restoran Tattersalli ruumes ning vennastuspidu järgmisel päeval Gota Gille ruumes. Aktusel jäi Rotalia tervitus korraldajate eksituse tõttu suuliselt üleandmata.Meie esindajatena võttis perekonna õhtust osa senior vil! A. Mägi koos abikaasaga ja vennastuspeost III senior confr! Sven Hansson.EKL!-u poolt kingiti juubilarile hõbekapp, mis sümboolselt asendas samalaadset kinki 25.a. juubeli puhul Tartus.

Vaatamata sellele, et Rootsi Koondise Stockholmi pere on mitmel korral kaotanud oma noored hulgaliste ümberasumiste

tõttu ülemeremaadele ning nende siirdumise tõttu teistesse linnadesse edasiõppimise otstarbeks, püüame siiski täie jaksuga osa võtta kevadisest rebaste jahist. Kuna tänavu on gümnaasiumi lõpetamas ka mitmed oma vilistlaste pojad, siis on lootus olemas uueks juuretiseks.

Uue liikmena tutvustab koondis 1.1.! Anton Kão - sünd.7.4. 1895 Pihtla vallas Saaremaal. Lõpetas Tallinna Kolledzi 1929 ning jatkas õpinguid kõrgemas Tallinna Tehnikumis, hilisemas Tehnika Ülikoolis, kus lõpetas ehitusosakonna 1938.a. Paguluses olles konstrueeris Sundsvikis, Rootsis 1945-47.a.moodsa telliskivi tehase ja alates 1948.a. on töötanud AB Malardalens Tegelbruk'is konstruktorina ja ehitustööde juhatajana. Korp! Rotalia lihtliikmeks vastu võetud 8.11.56.a. Akadeemiline isa vil! Arved Mägi.

Koondise tegevust juhib 1956/7 tegevusaastal presiidium, koosseisus Rot! x vil! Arved Mägi, subsenior vil! Henno Arro Rot! xx confr! Richard Tedro, Rot! xxx confr! Sven Hansson, Olderman confr! Artur Eistrat.

Hiljuti pühitses vil! E. Vilval oma 50.a. sünnipaeva ja vil! J. Velitar sai 60. aastaseks. Kaasvendade siiramad õnnitlused juubilaridele nende veergude kaudu!

Rootsi Koondise postiaadress on muudetud järgmiselt: c/o A. Mägi,Ehrenstrahlsvägen 3, Stockholm-Bromma, telef.378256, mida tähelepanna ametliku kirjavahetuse puhul.

Kristjan Joost
vil! Rot!

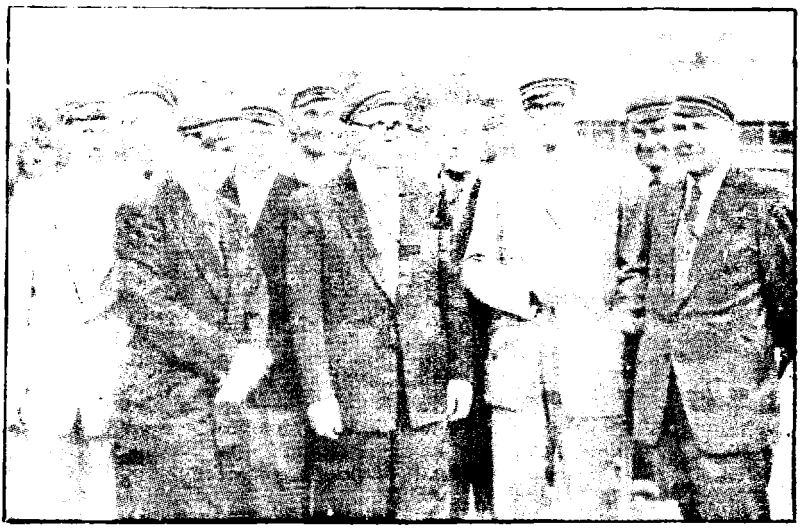
SYDNEY.

Kuigi mõte, koondada Austraalias elunevaid rotalusi, tekkis juba palju varem, teostus see alles mai kuul 1953.a. Korp! Rotalia 40. aastapäeval. Seega astub Koondis nüüd juba 5-dasse tegevusaastasse. Selle aja jooksul on ilmud palju aktiivsust,eriti Sydneys elavate rotaluste seas, kes on koos käinud korrapäraselt. On võetud juurde 6 uut liiget (1 vil!, 1 end. reb! ja 4 uut rebast), on peetud igal aastal kombekohaselt kommerssi, kokku 19 EKK!-d ja 12 KKK!-d, peale selle praes! koosolekuid, mitmeid valjasõite, suvepäevi, referaat- ja külalisõhtuid. EKL!-u presideerimisel 1956.a. korraldas Koondis õlleõhtu, millest võtsid osa ka Läti korp!-ide esindajad, ja kella 5-e tee. Neist üritusist räägiti veel kaua kui hästi õnnestunuist. Praes! võttis samal päeval osa Läti korporatsioonide ühisest kommerssist, ja meie üksikud esindajad on külastanud teiste eesti korp.-ide aastapäevade pidustusi. Rotalused on olnud mitu aastat Sydney Akadeemilise Koondise ja üliõpilaskonna juhatustes.

Praesiidiumi 4 a. jooksul on ametite jarjekorras olnud jargmised: 1953.- 1955.a. vil! V. Jaason, vil! O. Karlov,vil! V. Põder, vil! I. Tammelo, 1956.a. confr! L. Kletšenberg, confr! L. Orav, vil! V. Põder, vil! I. Tammelo, 1957.a. vil! O. Karlov, confr! H. Johanson, confr! L. Orav,vil! V. Jaason.

Teada olevate rotaluste arv Austraalias on 2o, neist 12 (5 vil!, 7 confr!) Sydneys, 8 (4 vil!, 4 confr!) mujal Austraalias. Surma läbi on lahkunud 2 (confr! H.Künnapuu ja vil! V. Kopli), Rotaliast välja astunud 1 (vil! J. Kalmet), Austraaliast lahkunud 2 (confr! H. Karell ja confr! H. Rükkel), tegevusest eemale jäänud 2(confr! J.Arak ja confr!G.Klemmer).

Louis Orav
Rot!

Rotalused Sydneys.Vasakult paremale: confr! G. Juurik,confr! G. Karlov, confr! K. Üksküll, vil!. R. Kalpus, confr. L.Klettenberg, vil! O. Karlov, vil! S. Üusna, vil! V. Põder,confr! L. Orav ja vil! V. Jaason.

VANCOUVER.

Korp! Rotalia osakonna Vancouverisse asutamise mõte kerkis akuutselt esile Montrealis kui confr! A. Romman Toronto tolmu jalgelt raputas ja Vancouverisse siirdus. Mõõdunud suvel külastas Vancouverit ka confr! J. Kivestu ja koos confr! Rommaniga tutvustasid nad siin lääneranniku Rotaliat esmakordselt.Kahjuks oli aeg sel korral liiga lühike, et tutvustamisest tegeliku organiseerimiseni jõuda.

Mõõdunud oktoobris avanes aga organiseerimiseks soodsam võimalus. Tulles tagasi Vancouverisse, olid mul kaasas Montreali abiseniorina volitused koos confr! Rommaniga siin korp! Rotaliale uute liikmete värbamiseks. Toronto konvendiga lepiti kokku, et sidepidamine jääb Montraali osakonna hooleks, eriülesandena confr! J. Kivestule.

Esimene külalisõhtu peeti 4. dets. 1956.a., kus võeti vastu ka esimesed uued liikmed, reb! Olaf Klasen ja l!l! Toivo Laanemäe traditsioonide ja kommete kohaselt. Montreali osakonna confr! J. Kivestu'lt oli värske osakonna asutamiseks kasutada antud korp! Rotalia vapp; värvirapiir sai valmis tehtud kohapeal.

2o. dets. 1956.a. peeti esimene KKK!, millele järgnes külalisõhtu. Pärast seda on KKK! peetud vähemalt üks kord kuus, väljaarvatud aprillis, kus eksamipalaviku tõttu tuli koosolek edasi lükata 3-dale maile.

Esimesel KKK!-l otsustati ka iga kuu pidada vähemalt üks referaat, normaalselt enne või parast igakuise koosoleku ametlikku osa. Senini on peetud järgmised referaadid: confr! A. Romman- "Väliseestlaste ja pagulaste küsimus", confr! B. Auksmann - "Marie Under ja tema looming", reb! J. Keddis - "Sportautod" ja l!l! T. Laanemäe - "Enesekasvatusest "Toastmasterite" klubi raames". Viimane referaat helilindistati ja saadeti Montreali osakonnale. Referaatide helilindistamine on kavas ka edaspidi.

Osakonna loomisele ja tegevusele on aidanud otsustaval kaasa confr! Rommani keldris asuva ruumi umber-ehitamine ja sisustamine C!Q!-ks.

Õlleõhtuid on peetud viis, neist mõned peale igakuist KKK!-d. Peale selle on peetud ka kolm kantuse tundi kommerssi laulude õppimiseks. Siinjuures tänu Montreali osakonna liikmetele, kes aitasid palju kaasa kommerssi laulude helilindi saatmisega.

17. mail peeti KKK! ja EKK!, kus võeti t!l! vastu l!l! Toivo Laanemäe. Sellele järgnes esimene kommerss ja koosviibimine, mille kohta lähemalt l!l! M. Marits'a sulest, kelle ülesandeks oli kommerssi protokollimine. Järgmisel hommikul peeti kaatripäeva - ja millist....!! Oli ka põhjust, sest kommerssile järgneval koosviibimisel oli kõige muu kõrval pühitsetud ka confr! Laanemäe viimast poissmehe õhtut.

Korp! Rotalia Lääneranniku osakonna nimel tahaksin kõiki osakondi ja rotalusi meile kommerssi puhul saadetud tervituste eest. Eriti tahaksin nimetada Kanada vil! kogu esimeest vil! A. Käbin'it ja Montreali osakonna vil! Lix Laansoo'd, kes olid peale tervituste ka põhimõttelisi küsimusi oma kirjades esile tõstnud; need eriti kuluvad marjaks ära, sest puuduvad ju siin vanemad vilistlased, kellelt nõu saaks küsida, kui meil noortel kogemustest puudu tuleb.

Meeldivaks üllatuseks oli kõigile Montreali osakonnalt kingituseks saadetud veinikarikas, mis mõni päev enne kommerssi kohale jõudis.

Majanduslikest muredest on värskel osakonnal praegu esikohal korp! värviesemete soetamine ja täiendamine, aga sellest loodame varsti üle saada.

Tuleviku kavatsuste hulgas on kavas korraldada suvine väljasoit - n.n. "rannapidu" ja kogu Laaneranniku ja Kesk-Kanada rotaluste kokkutulek; viimane toimuks samaaegselt Portlandis (USA-s) korraldatavate eesti suvepäevadega.

Lääneranniku osakonna lühiuudiseid-kroonikat.

25. okt. 1956.a. sündis confr! A. Romman'ile ja abikaasale tütar KERSTI-MAIRE perekonna esimese võsuna.

15. veebr. 1957.a. sündis l!l! Maldus Marits'ale ja Sale-Katrin Marits'ale poeg KARL-MALDUS.

18. mail 1957.a. abiellusid confr! Toivo Laanemäe ja mag. Erna Vaitmaa. Laulatustalituse, mis toimus ilusas Islandi Ev.-Luteriusu koguduse kirikus, pidas praost M. Heinmm. Isameheks oli confr! B. Auksmann ja üheks peiupoisiks confr.' L.. Kosenkranius Seattle'ist. Montreali osakonnalt oli pruudile lillekimp,mida kaunistas traditsiooniline korp! Rotalia värvilint. Laulatustalitusele järgnes tujukullas pulmapidu, kus oli koos umbes 18o külalist, ja mida jätkati C!Q!-l kitsamas ringis, kui pruutpaar oli juba ära "kadunud".

Boris Auksmann
Rot!

UUED AADRESSID.

Austraalia.
confr! Klettenberg, Lembit - Lot 5, Duke Str., Forrstville, N.S.W.

Kanada.
reb! Keddis, Ivar - 3o45W., 11 Ave., Vancouver, B.C.
reb! Klasen, Olaf - 2o28W., 2nd Ave., Vancouver, B.C.
l!l! Marits, Maldus - 1o39 Burnaby Str., Vancouver, B.C.
vil! Vaher, Arved - 73 Cajuga Ave., Toronto, Ont.

Rootsi.
confr! Derrik, Ivar - Dybeckgat. 1o, Goteborg.
reb! Nelberg, Veiko - c/o Lind,Syster Emmas gata 1o,Goteborg.

Saksamaa.
confr! Kiss, August - Reinhauser Str. 3, Altlussheim a/Rh.

U.S.A.
vil! Aasmaa, Ilmar - 151 Valley View Dr. Rockway Tnsp., NY. tel. RO9-1666T.
reb! Heitur, Valdmar - 1ooo W. Illinois St., Urbana, Ill.
vil! Hõlpus, Ilo - 119 Avoca Ave., Massapequa Pk., NY., tel. LJ1-3795.
confr! Keder, Virko - 1o7 Gales Dr. Apt. A, New Providence, NY., tel. CR3-4325.
vil! Kelder, Sulev - 2o-62 Crescent St., Apt.26, Astoria,Ll, NY., tel. AS4-95o5.
confr! Kelder, Tõnis - sama aadress.
confr! Kosenkranius - 4737 6th Ave., NE Seattle, Wash.
vil! Laupa, Harald - 129 Harrisson St., Franklin Tnp, New-Brunswick, NY., tel. CH9-874o.
confr! Mathiesen, Edgar -68 E 97 St.,Apt.3o,New York 29, NY.
reb! Rätsep, Peeter - 221o Jessup St., Wilmington, Del.
reb! Sherwood-Upsi, Jon-V. - 5 Meadow Dr., Cos Cob, Conn.
confr! Ööpik, Tõnis - 34 Karen St., West Babylon, Ll, NY.

TÄHELEPANU!

Toimetus palub tungivalt kõiki Rotalia liikmeid, kes oma aadressi on muutnud või muudavad, kohe sellest teatada mõnele "Meie Side" toimetuse liikmele (vt. M.S. nr. 1, 1957, lk. 27). Vale aadress või aadressi puudumine ei võimalda temale "Meie Side" kätte saatmist.

Kunagised "värsked" värvikandjad confr!-id Ükskülll ja Orav old! vil! Tammeloga.

Läti Korp!ide liidu esimees Rotalia kommerssil confr!-te Klettenbergi ja Ükskülliga.

"Meie Side" toimetus: A. Andrekson, Kr. Joost, A. Kalmet, T. Kelder, F. Koop, A. Käbin, F. Laansoo, P. Mägi, V. Põder, O. Ristmäe.

Nr. 3, 1957 on väljaantud Austraalia Koondise poolt, Sydneys, 1. VII 1957.a.

Tegevtoimetaja: V. Põder.

Tehniline toimkond: H. Johanson (trükk), V. Jaason (kaas) O. Karlov (pealkirjad), L. Orav (fotod), R. Kalpus.

Nr. 4, 1957, ilmub Stockholmis, 1. X 1957.a., vil! Kr. Joosti toimetusel. Kaastöö saata aadressil c/o L. Karupää, Brunnsgat. 18 nb, Stockholm C, Sweden, Rootsi osas hiljemalt 1. sept. ja väljaspoolt hiljemalt 15. aug. s.a.

LÕPUKS...

"Meie Side" toimetamise ja väljaandmise küsimust on ajakirja veergudel sõelutud palju ja põhjalikult. Selle tulemusena ja tänu ühistele püüdlustele oleme nüüd välja jõudnud korralduseni, mis tõotab kujuneda otstarbekohaseks ja püsivaks. Leian, et on küllalt põhjust kasutusel olevat süsteemi pooldada täiel määral. Mõelda tuleks veelkord detailidele.

Omalt poolt arvan, et "Meie Sidel" oleks vaja peatoimetajat, kes juhiks ja suunaks tegevtoimetajate kolleegiumi tööd ja annaks üldlaadilisi korraldusi. Selleks võiks olla üks tegevtoimetajatest, kellel on kogemusi ajakirjanduslikul alal ja kellel on andumust ja indu selle vastutusrikka ülesande täitmiseks.

Teiseks, toimetuse kolleegium peaks tingimata olema alaline, niipalju kui see on võimalik, ja selle koosseisus ei tohiks olla liiga noori ja kogenematuid liikmeid, kes toimetuse tööle vaataksid ainult kui ebameeldivale lisakohustusele, mida nemad peavad kandma vanemate confraterite ja vilistlaste mugavuse ja "ajapuuduse" tõttu.

Kolmandaks, "Meie Side" välimusele ja kaastöö keelelisele küljele tuleks panna senisest rohkem rõhku.

x x x

Käesoleva numbri ilmumise puhul tahaksin öelda palju tänu kõigile, kes on lahkelt ja rikkalikult saatnud kaastööd ja kes on sellega meeldivalt kergendanud minu ülesannet. Mureks on olnud vaid see, et kasutada olev ruum on 32 lehekülge ja mitte enam. Lähtudes seisukohast, et esitatav materjal olgu võimalust mööda mitmekesine, koosnedes pigemini lühematest kirjutistest, kuid selle eest suurema arvu autorite sulest, olen paratamatult pidanud mitmeid artikleid lühendama. Ajakirja huvides olen ka kasutanud omavoli artiklite "lihvimisel". Loodan, et mulle seda pahaks ei panda. Samuti usun, et need artiklid, mis ruumi puudusel olin sunnitud sellest numbrist välja jätma, ilmuvad järgmises numbris.

"Meie Side" uus number läheb nüüd teele ja koos temaga lähevad teele rotaluste kodudesse üle terve vaba maailma ka meie südamlikud tervitused ja head soovid Austraaliast.

Valter Põder
vil! Rot!
Tegevtoimetaja.

S i s u k o r d .

1.	Confratres	O. Karlov	1
2.	Harald Tagepera in memoriam	A. Ots	2
3.	Korp! Rotalia tänapäeval	A. Käbin jt.	3
4.	Veidi statistikat	P. Mägi	6
5.	Korp! Kaljola ühinemine korp! Rotaliaga	V. Jaason	6
6.	Mälestusi	A. Lepp	9
7.	Rotalia matusekassa	F. Reiljan	1o
8.	EKL! Austraalias	L. Klettenberg	11
9.	EKL! Montrealis	F. Laansoo	13
1o.	Teateid kodumaalt	P. Mägi	13
11.	Muljeid Ameerikast	I. Tammelo	14
12.	Rotalia esimene kommerss Vancouveris	M. Marits	17
13.	Nädalalõpp Katoombas	G. Juurik	18
14.	Montreali osakonna suvepäevad 1956	J. Kivestu	19
15.	Korp! Sarcofaag	V. Siska	21
	Informatsioon		23
16.	Göteborg	A. Andrekson	23
17.	Montreal	F. Laansoo	23
18.	New York	T. Kelder	25
19.	Stockholm	K. Joost	25
2o.	Sydney	L. Orav	27
21.	Vancouver	B. Auksmann	28
22.	Uued aadressid		3o
23.	Tähelepanu		31
24.	Lopuks	V. Põder	32

Printed by
Photo-Type Press Pty. Ltd., "Civic House", 165 Princes Highway, Sutherland. LB 2936.

KORP! ROTALIA AJAKIRI

Meie Side

NO 4 STOCKHOLM 1957

S I S U K O R D.

1. Saateks..... Kr.Joost.....1
2. Mõtisklus maailmaprobleemist.....I.Tammelo.....2
3. Rotalia tulevik.....V.Klauren.....3
4. P.Ameerika Läääneranniku rotalusi külastamas..J.Kivestu.....4
5. Elukutse valikust.....H.Pödersoo.....6
6. Kiri oldermanile..... .....V.Siska.....7
7. Promilled ja mina..... .....M.Luht.....9
8. 25 aastat sõpruslepingust V.S.O.-ga, I osa...E.Toiger..... 11

Rotaluselt rotalustele.

9. Auhinnatöö..... .....R.Ubakivi.....12
10. Avalik küsimus Göteborgi rotalustele.....P.Mägi.....12
11. Kaasvil.H.Riga "Heitlusse veskitega"puhul....R.Ubakivi.....13
12. Korp.Rotalia vapp ja heraldika.....J.Toomes.....14
13. "Pojad"..... .... J.Toomes.....14
14. "Poegade" puhul vastulauseks.....L.Karupää.....15

Rotalused vaba maailma ülikoolides.

15. Stockholm.....S.Hansson.....16
16. Göteborg..... .....A.Andrekson.....16
17. New York..... .....T.Kelder.....17
18. Vancouver.....O.Klasen.....17
19. Montreal..... ....E.Arro ja E.Jomm.....18

Informatsioon.

20. Vil.Richard Uritam surnud.....S.Kelder.....20
21. Rootsi Koondise tegevusest.....A.Mägi.....20
22. Göteborgi Osakond.....J.Adila... 22
23. Austraaliast..... ....P.Mägi.....23
24. Inglismaalt..... 23
25. Vancouverist..... ..... A.Romman.....23
26. USA-st.....T.Kelder ja H.Grabbi..23
27. Uusi aadresse..... ... .25
28. Lõpetades käesolevat numbrit.....M.S.nr.4-da toimetus..25

Käesoleva numbri toimetus: Tegevtoimetaja vil. Kr. Joost, sekretär vil. Leo Karupää, tehniline osa confr. Artur Eistrat, kaan ja pealkirjad vil. Erik Jüri Uluots.

Kaanel: Osa külalisõhtust 12 juunil osavõtjaid. Paremalt: asutajaliige vil. Mihkel Luht, Rootsi koondise senior vil. Arved Mägi, confr. Evald Järv, vil. Ants Truusööt ja ksv Koit Jaik.

Meie Side

Nr.4. VII aastakäik Stockholm, 1.10.1957 a.

Toimetus: Tõnis Kelder, Felix Koop, Kristjan Joost, Avo Andrekson, Alfred Kalmet, Valter Pöder, Paul Mägi, Oskar Ristmäe, Felix Laansoo, Abel Käbin.

S A A T E K S.

Väsimatute USA rotaluste algatusel ellukutsutud MEIE SIDE on ilmunud juba seitsmendat aastat. Algatajad vedasid paar esimest aastat koormat üksinda,varustades tasuta ajakirjaga kaasvendi üle terve maailma. Tagasivaadates sellele ei saa muud konstateerida,kui olime imponeeritud,selle ohvrimeelse panuse üle kogu Rotalia heaks.

Teised Rotalia üksused asusid siiski appi USA rotalustele MEIE SIDE toimetamisel ja väljaandmisel. Käesoleva numbriga saab pühitseda viieaastast tähtpäeva esimese MEIE SIDE numbri väljaandmisest väljaspool USA-d. MEIE SIDE on nüüd kujunenud kõikide vabas maailmas asuvate Rotalia koondiste ühisürituseks ja muutunud institutsiooniks,millel on suur tähtsus Rotalia ühtluse säilitamiseks erimaadel.

Nimetatud areng on võtnud aega aastaid. See küpsemise ja valmimise periood MEIE Side osas on nüüd suurelt osalt lõpustaadiumis. Eriti käesoleval aastal on löödud viimased tähtsad naelad MEIE SIDE hoone valmistamisel. Ülemaailmne toimetus on komplekteeritud ja näidanud end teguvõimsana. Ajakirja väljaandmine erimaades toimub kindla kava kohaselt. Kõige rõõmustavamaks eduks võib siiski lugeda kaastöö rohkust. Kui mõni aasta tagasi oli põhjust kaasvendi ülesse kutsuda kaastöö tegemisele,on nüüd tõsine probleem,kuidas kõike kaastööd saab ära mahutada. Seejuures on kaastöö vahendus kujunenud elavaks. Erimaadel väljaantud MEIE SIDE numbrid ei kujune mitte vastava maa erinumbriteks,vaid sisaldavad artikleid kõikidest Rotalia üksustest. Ka käesolev number ei ole selles osas erandiks. Võib konstateerida,et selles numbris artiklid Rootsi koondisest on vähemuses. Nii palju kui võimalik on püütud artiklid koondada koondpealkirjade alla ja igale artiklile on alles jäetud nende algupärane stiil ja kirjaviis.

Kogu MEIE SIDE kujunemisjärgu kestel on tehtud püüdlusi,et ajakiri saaks,vaatamata sellele,et see toimetatakse erimaades,ühtase välimuse. Käesoleva numbriga alates on ka Rootsi koondis otsustanud hakata kasutama sama paljundamisviisi ajakirjale,mis kasutatakse USA ja Kanada koondiste poolt. Ka see tohiks olla üks samm edasi meie ühise sihi poole - elav,võimukas,nägus ja hästitoimetatud MEIE SIDE.

Kr. Joost
Rot:vil:

MÖTISKLUS MAAILMAPROBLEEMIST.

Füüsilised rännakud võivad viia meid kaugele,kuid siiski vaid piiratud arvu kohtadesse: maapinnalt saame eemalduda veel ainult väikestesse kõrgustesse. Mõtterännakutel pole sellist piiratust. Millest pole inimene mõtisklenud: Iseendast,kohast ja ühiskonnast,kuhu ta kuulub,enda ja oma rahva minevikust ja tulevikust,inimkonnast: kuid ka teistest maailmadest,absoluutsest tõest ja õiglusest,lõpmatusest,igavikust,kõiksusest. Nendel mõtterännakutel on olnud vähemalt kaudne mõte: nad on teeninud,kui mitte muud,siis mõtiskleja enda hingeülendamise sihti: viinud teda valgustatumatele arusaamadele ja aidanud teda leida sügavamat rahu ning väärikamat õnne kui need oleksid olnud saavutatavad mõtte viibides maa kütkes.

Mõtisklemine maailmast,kus elame,varematel aegadel teenis neid kaudseid sihte,kui ta polnud päris asjatu,päris jõude. Otsest tähtsust maailma- ja inimkonnaprobleemidega tegelemisel polnud. Maailma ei suutnud lõpuks keegi parandada,keegi ei suutnud teha ajalugu oma tahte kohaselt. Maailm oli see,mis ta oli ja mis ta inimest transtsentreeruvate ajaloojõudude läbi kujunes. Midagi olulist uut on toimunud ses suhtes tänapäeval.

Tsivilisatsiooni areng on kaasa toonud selle hävitamisvõimaluste kohutava arengu,milletõttu maailm ja inimkond on mõtlevatele inimestele saanud tõeliseks mure- ja hooleobjektiks. Kui inimkonna hävitamine või selle tulevate põlvede geneetiliste aluste hävitamine pole võimalik juba praegu,siis võib see varsti nii olla mõne vastutustundetu suurvaimu või mõne geniaalse hullu mõttesähvatusest kulgeva arengu läbi.

Inimese enda keha ja vaimu puutuvate teaduste areng viitab sellele, et võib peatselt saabuda aeg,kus inimene ise saab kaugeleminevalt võimeliseks suunama enese ja teiste mõtte- ja tundeelu protsesse,nii et ta teeb end selleks,kes ta soovib olla. Kuid kas inimene teab praegu,kes tal on väärt soovida olla? Inimesel lasub kohustus olla - nagu seda väljendab üks moodsas filosoofias käibiv fraas - olemise karjaseks ja hooldajaks. Kui kas inimene,nagu ta on tänapäeval,suudab täita seda kohustust? Suutvana või mittesuutvana inimesel ei jää muud üle kui võtta üle funktsioone,mis omal ajal omistati Jumalale,saatusele ja ajaloojõududele maailma hoidmisel ja kaitsmisel. Kaasaegse tsivilisatsiooni murettekitavalt kiire areng näitab üha selgemalt,et Jumal on maailma nagu maha jätnud: mõtlen selline Jumal, keda ollakse harjunud kujutlema hooldava isana. Et tõelist Meie Jumalat taas leida vajame oma mõtte ja hinge suuri ümberhinnanguid ja ümberorienteerumisi. Vajame uusi viise selle meie Tõelise Jumala teenimiseks,milledeks on püsiv ühine koordineeritud töö,püsiv hool ja mure maailma ja inimkonna saatuse teadlikuks kujundamiseks.

See teadlik kujundamine eeldab ühiskonnateaduste kõrget arengutaset. Nende tase jätab aga palju soovida. Teadlaste mõtteselgust ja mõttesiivsust häirivad siin poliitilist,kõlbelist ja usulist laadi eelarvamused. Eelarvamuste kütkes on nad võimetud küllaldase otsustavusega taotlema tõde ja teisi väärtusi,millede teenimiseta maailmaprobleemi lahendamine pole mõeldav. Selle probleemi lahendamine tähendab eelkõige maailma organiseerimise probleemi lahendamist,nii et hävitusvõimalustele,mida on annud loodusteadused,vastaksid nende hävitusvõimaluste ohjeldamise võimalused õiguslikkude ja eetiliste printsiipide läbi,mis on rakendavad ja effektiivsed antud oludes.

Maailma ja inimkonna saatuse probleemi lahenduslootus nõuab niisiis ühiskonnateaduste puuduste otsustavat kõrvaldamist,nõuab nende kaugeleulatuvat tõhustamist. On eelkõige vaja taastada võimalus,et teadlased mitmetelt ühiskonnateaduste aladelt üksteisega,ja sama ühiskonnateaduse ala teadlased omavahel,oleksid suutelised viljakalt mõtteid vahetama. Maailm ja inimteadused on muutunud nii komplitseerituks,et ükski individuaalne inimvaim pole suuteline neid lahtimõtestama ja mõtteliselt haarama. See võib toimuda ainult teadlaste laitmatu tööjaotuse,nende püüdluste sümbioosi läbi. Teadlaste tööjaotuse probleem,nende kommunikatsiooniprobleem ja nende sümbioosi probleem on seega maailmaprobleemi olulised eelprobleemid. Nende eelprobleemide ühiseks eelduseks on aga inimese enese paremini tundmaõppimine,kui seda teadus ja filosoofia on näidanud seni. Meil on usaldusväärseid teadmusi maapinna sügavuste ja taevalaotuste kõrguste suhtes. Kuid inimhinge sügavused on vaid alglikult sondeeritud. Meie usk,lootus,armastus ja kõik, mida on väärt soovida ning ihaldada,võrsuvad raskesti juurdepääsetavatest inimhinge sügavkihtidest,kuhu juurdepääs aga tõde tõeliselt otsivale moodsale teadlasele siiski ei tohiks olla teostamatu.

Ilmar Tammelo

Rot. vil.

ROTALIA TULEVIK.

Tuleviku kohta prognoose teha on tänamatu ülesanne. Sellejuures satud nii paljudele tundmata teguritele ja "kuidele",et enamasti jääb kõik rippuma oletustele. Kui isegi meteroloogid eksivad homsepäeva ilma ennustamises,kuigi neil on tegemist niisuguste möödetavate suurustega nagu tuulte suunad,temperatuur,kõrg- ja madalröhkondade liikumine jne.,saati siis ei või eksida see,kes satub nii kõikuvale pinnale,kui seda on organisatsiooni tuleviku kujunemise vaatlemine,kus peafaktoriks on inimesed oma tungide ja püüdlustega ning maailmasündmused. Neid suurusi ei saa kuidagi mööta. Kuigi palju on niisiis üsna ebamäärast,meist olenematut,on siiski ka mõningaid olulise tähtsusega tegureid,mis teataval määral olenevad meist,mida saame mõjutada ja suunata.

Üks kõige olulisem tegur on liikmeskond ise. Rotalia kasv,areng ja tulevik oleneb esmajoones uute liikmete,s.o.noorte üliõpilaste juuretulekust. Et seda saada või soodustada,selleks peab olema kontakt noorte tudengitega. Kõige tihedam kontakt on aga noortel noortega. Niisiis üks olulisemaid tegureid Rotalia tuleviku suhtes on ta noorte kaader,selle huvi oma organisatsiooni vastu ja energia ning oskus sobivaid kaasüliõpilasi oma organisatsiooni värvata. Niisugune huvi asja vastu oleneb suurel määral võimalusest ise tegutseda ja kohast,kus seda isetegevust saab avaldada,s.o.konvendist ja selle korterist. Seepärast on oluline,et seal,kus vähegi võimalik,loodaks need eeldused tuleviku arenguks. Kus see on sündinud,on ka tegevus elavam. Vilistlastel tuleb siin abiks olla ja oma pung avada igalühel oma helduse ja jõukuse kohaselt. Kontaktist kaasüliõpilastega üksi on ikkagi vähe ja ülalloetletud voorustest ei piisa siiski veel pealekasvu kindlustamiseks, vaid lisaks neile tuleb imponeerida ka oma käitumisega,eduga õppetöös ja kutsealal. Kui kõik need ilusad ja elulised nõuded leiaksid head või rahuldavat täitmist,siis peaks Rotalia tulevik olema kindlustatud üsna pikaks ajaks. Vähemalt nii kauaks,kuni püsib meie rahvakild maapaos ega ole sulanud teistesse. Sulamisprotsess ise võtab üsna palju aega,pealegi kui Rotalia ise oma jõudumööda aitab seda pidurdada. Oletada võib,et vähemalt viiste poegi astub oma isa organisatsiooni ka veel siis,kui muu juurdevool on kuivanud. Pealegi pole nii oluline,et juurekasv oleks eriti suur,kui et see oleks pidev ja parajasti nii suur,et konvendid suudaksid seda hästi endasse sulatada. Vastasel korral jääb omavaheline side nõrgaks ja pärastine äralangemine on seda suurem. Äralangemist tuleb igal juhul arvestada,eriti kui konventide majanduslikud nõuded suurenevad.

Niisugune võiks olla Rotalia tulevik ja niisugused oleksid lühidalt need inimlikud tegurid,millest see tulevik oleneb. Seda sel juhul,kui maailmas püsib praegune "külma sõja olukord" või kui suurriigid lõplikult kokku lepivad rahuliku kooselu ja praeguste mõjusfääride suhtes. Viimasel juhtumil tuleks meie lootused vabast kodumaast pikaks ajaks maha matta. Ka Rotalia edasisele tegevusele mõjuks niisugune asjade pööre suuresti pidurdavalt. Nagu olukorrad aga praegu on,on niisugune kokkulepe vähe usutav. Võimalikum on juba see,et kaugemas või lähemas tulevikus muutub külm sõda kuumaks. Igatahes tuleb ka seda võimalust arvestada tulevikku prognoosides.

Sõda halvaks kindlast Rotalia praegust tegevust ja tulevik oleneks sellest,kuidas sõda lõpeb. Keegi ei oska ette näha,kui kaua sõda või selle paratamatud järellainetused võiksid kesta ja mis jääb lõpuks järele suurest hävitusest. Loodame aga,et tules ja pommirahes hukkub esmajoones diktatuurne mõtteviis,et Eesti saab jälle iseseisvaks,et inimlikud vabadused tõusevad jälle ausse ja et üliõpilased kodumaal võivad jälle vabalt organisatsioone asutada või enda jaoks valida.

Olgu sõjaga või sõjata,kui optimistlikult oletame,et Eesti vabaneb kord võõrast võimust ja et üliõpilasorganisatsioonidel avaneb võimalus oma tegevust jätkata kodumaa ülikoolide juures,siis seisaks Rotalia just niisamasuguste olukordade ja probleemide ees kui 1922 - 1923. Selle vahega vaid,et nüüd oleksid kõik organisatsioonid samas seisukorras. Niisugusel juhul oleneks kõik sellest,kui palju confratreid läheks tagasi kodumaale oma õpinguid jätkama. Või isegi sellest - äärmisel juhul -,kas ja kui palju leiduks neid tegevliikmeid või isegi vilistlasi,kes laseksid ennast immatrikuleerida kas või ainult selleks,et tutvustada Rotaliat ja katsuda ajada sellele jälle jalad alla kodumaal. Mitmeti sarnane ka olukorraga maapao alguses.

Repatrieerimine on hell probleem ja suuresti tunnetega seotud. Asjalik olles tuleb aga arvestada seda,et inimesed püüavad sinna,kus on paremad elutingimused. Nõnda et tagasipöördujate arv kodumaale oleneb sellest,missugused elutingimused kuskil on ja mida suudab kodumaa pakkuda sel ajal,kui kord tagasipöördumine tõesti aktuaalseks peaks muutuma. Seks ajaks võivad olukorrad olla suurest muutunud võrreldes praegustega. Arvestada tuleb ka neid idealiste,kes oma tõekspidamiste pärast ja üldsuse huvides on valmis vahetama lihapotte kuiva leivakannika vastu. Ja need viimased ongi alati olnud need,kes asja edasi viivad ja teisi kaasa kisuvad. Suur tähtsus on muidugi

ka sellel,kuidas kodumaa üliõpilaskond suhtub oma endistesse organisatsioonidesse. Nagu viimased teated kodumaalt könelevad,pole nad senini siiski veel unustanud vanu üliõpilasorganisatsioone ega vaba üliõpilaselu. Ses suhtes tohiks siis loota soodsat pinda.

Olen meelega jätnud kalkulatsioonid välja ühe hoopis tundmata suuruse, millel võib aga olla määrav tähtsus Rotalia tuleviku tegevuse suhtes kodumaal, - meie liikmed raudeesriide taga. Kodumaal tegevuse alustamine ei lõpeta muidugi seniste konventide tegevust. Need jäävad esialgu edasitöötama päris iseseisvatena.

See konspektiivne arutelu Rotalia tulevikust on muidugi lünklik ja selles on palju oletuslikku. Teisiti pole see võimalikki. Kõiki olukordi ei oska keegi ette näha. Kes oleks näinud,näiteks 1913 a. ette näha neid neid keerdkäike,mida Rotalial on tulnud teha oma suhteliselt lühikese kestvuse puhul? Kuigi ka inimene oma pürgimustega ja mõjutatavusega pole mingi kindel tegur,siiski tuleb meil,kokkuvõttes,Rotalia tulevik rajada lootusele ta liikmete tublidusele,tahtele oma organisatsiooni kasuks töötada, et ka tulevikus leidub tulihingelisi idealiste,kes suure osa oma energiast pühendavad Rotalia kasuks. Neid on meil tänini olnud ja loodame,et on ka tulevikus.

Vambola Klauren
Rot.' vil.'

P.AMEERIKA LÄÄNERANNIKU ROTALUSEID KÜLASTAMAS.

Oma teistkordsele Vancouveri-reisile asudes Montrealist,oli mulle antud kindel korraldus seal se oldermanni confr.' Aimar Rommani poolt,et pean kohal olema 26 juunil s.a. kell 8 õhtul,mil pidi toimuma KKK. Päevakorras polevat küll midagi erilist,kuid on hea võimalus näha ja kuulda Vancouveri Rotalia peret täies koosseisus.

Mul vedaski hästi ja olin C.Q.'l määratud ajal. Teatavasti asub C.Q. oldermanni maja keldrikorral. Ruum pole küll suur,kuid küllaldane Vancouveri praegusele perele. Massiivne laud,spetsiaalselt C.Q. jaoks tehtud conf Rommani poolt - võtab oma alla keskmise osa ruumist. Senal Rotalia suur lipp ja sellel vapi-kilp. Väikeses kõrvalruumis möned kapid kirjavahetuse, kirjutusmaterjali,värviesemete,klaaside ja isegi õlle jaoks. Laual vapi all seniori B.Auksmanni poolt valmistatud värvirapiir. Suurem osa perest oli juba koos ja kõva askeldamine käimas. Mustade ja värviteklite segust ma eraldasin siiski ühe katmata pea. Vanasti võis C.Q.-l ainult külaline niimoodi istuda. Nii see oli siingi. Külaliseks osutus ksv.' Voldemar Tamm,kes mu eelmisel aastal Vancouverit külastades oli Vancouveri Eesti Seltsi esimeheks olnud. Ei läinudki kaua aega,kui külalise pähe oli siginenud must tekkel. Värske l.l.' on lõpetanud Chalmersi Göteborgis. Juba kajavad rapiirilöögid ja senior teatab KKK algusest. Scriba confr.' T.Laanemäe loeb ette eelmise KKK protokolli,sissetulnud kirjadest jäi mulle meelde vil.' H.Suursööti ringkiri,milles soovitakse P.Ameerika Läänerannniku Rotalia Koondise organiseerimist - Los Angeles,San Francisco,Seattle ja Vancouver - ühiste kokkutulekute korraldamist ja ühiste kommerssside pidamist. Sõnavõtud on asjalikud ja huvitavad.

Järgnevalt valitakse larkuriks l.l.' Olaf Klasen. Otsustatakse sisseseada inventaari raamat. Selle vastutusrikka ülesande saab l.l.' Kaljo Põhjakas. KKK lõppedes käib jälle kibe askeldus ja juba teatab senior EKK algusest. Sellele järgnevalt võime näha,et l.l.' Olaf Klasen on muutunud värskeks värvikandjaks. Lauale siginevad õlleklaasid ja tekkis tunne,et nüüd saab kord igamees vabalt rääkima hakata ja mehise "proosit" hüüda,kuid võta näpust,senioril on veel midagi tagataskus. Senior täidab ka mag.referendi ülesandeid. Kui on mehi vähe,tuleb mõnelgi mitu koormat kanda. Siin ei tundu see mitte raskusena,sest seda tehakse röömuga ja suure kohusetundega. Sõna saab referant l.l.' M.Marits. Referaadi teemaks "Toitlustamine". M.Marits õpib Briti Columbia ülikooli arstiteaduskonna viimasel kursusel. Et anda väikest pilti, olgu mainitud,et referent on oma 6 jalga pikk,sirge ja sihvakas,sorava jutuga ja Võrumaalt pärit. Sissejuhatuseks referent märgib,et ettekandeks on antud talle maximum 25 minutit ja sellele vastavalt ta käsitab antud teemi. Referaadi ettekandmise jooksul sai meile igale selgeks,et antud aeg on liiga lühike sellise laiaulatusliku teema selgitamiseks ja ettekandmiseks ning pidurdab ilmselt referenti,kes pidi tegema suuri kärpimisi oma referaadis. Kes meist ei tahaks kuulata eriteadlase näpunäiteid,kuidas hoiduda kehakaalu suurenemisest,millest tekivad südamehäired jne., ja kuidas need on seoses toiduga,mida me igapäevase leivana tarvitame. On tõsiselt kahju - kui hästi ettevalmistatud ettekanne ainult väikesele kuulajaskonnale kättesaadav on,

ja kui ajapuudus ei luba eriteadlasel vabalt rääkida. Sellest saadi väga hästi aru ja järgnevate referaatide jaoks pidi tulevikus varutama terve õhtu. On heameel äramärkida,et referaadi arvustamine on läbiviidud kindla korra ja kava järgi:1)Sisu, 2)Ettekandmise viis, 3)Referendi käitumine ettekandmisel, 4)Eesti-keele oskus.

Mag.ref. küsitleb igat kuulajat avaldama oma arvamist. Siin ei saa kasu mitte ainult kuulajad,vaid referent võib kuulda auditooriumi kriitikat ja õppida tehtud vääratustest. Referaati sõeluti hoolega. Märgiti kohe ära,et referent oli poetanud sõna "rasev" - eestikeeles olevat "rasv". Minu kui võrukese kõrvale tundus see muusikana,et Maldus pole unustanud oma kodunurga keelt ja on väriline ja tubli järglane Vastse-Antslast pärinevaile esivanemaile. Leiti ka mõned võõrkeelsed terminid,mida vabalt saanuks asendada eestikeelsete vastetega. Kell oli kesköö lähedal,kui lõpetati arutelu ning referaat tunnistati üksmeelselt vastuvõetavaks.

Tahtsin procvida Vancouveri rebaste mehisust ja pikendada hoogsat koosviibimist. Reb. Ivar Keddis oli parajasti käepärast. Andsin rebasele mõista,et üks pudel konjakit võiks veel lisaks olla ja kas Vancouveris on võimalik saada sellist jooki nii hilisel tunnil. Kui 8 minutit hiljem pudel Hennesseyd lauale pandi,oli mulle selge,et nii lihtsate asjadega siin rebast "püüda" ei maksa.

Vaatamata hilisele ajale ja et järgmine päev oli tööpäev,polnud kellelgi kojuminekuga kiiret. Viimasteks jäid siiski värske värvikandja,old. ja l.l. Maldus Marits. Umbes kella 3 paiku jätsime C.Q. ja liikusime edasi Olafi juure kohvile - muidugi oli ka sinna juure kuuluvat,millega meid hoolega kostitati. Võttis aega kuni kella 5-ni,kui taipasime,et aeg oleks ära minna. Praeguseni mul on ikka veel süütunne pr.Klaseni ees,kelle öörahu meie häirisime.

Järgmisel õhtul otse peale rahvatantsu-harjutust (ka sellest jõuavad sealsed rotalused osavõtta - confr. Laanemäe ja Auksmann abikaasaga) oli ettenähtud soome saun - koos esivihtleja confr. Auksmanniga. Ja Vancouveri Soome saun on meisterteos,mille sarnast ei leidu ei Stockholmis ega Göteborgis,ka Montrealis mitte.

Reede õhtul olid confr. Auksmann ja Laanemäe abikaasadega taas tegevuses - seekord näidendi proovil. Kuid kõigele vaatamata leidus meil siiski ka aega maha istumiseks ja vestluseks tassi kohvi juures. Kellelgi polnud kiiret oma suvilasse või asuniku-tallu sõitmisega - nagu on tavaline Montrealis või Torontos nädalalõppudel. Vancouveris pole vist sellist vajadust, kuna linn ise pakub kõike,mida mõnusaks nädalalõpuks vajatakse: Liivased supelrannad suurepärase Vaikse Ookeani veega ulatavad linna sisse ja on mõne minuti jalutuskäigu kaugusel. Kes soovib nautida mägede vilu,näit Rommani kodust tunnise automatka järele võid olla 3500 jalga kõrgel "St. Seymouri mäe tipus. Peenikesele perele ja endalegi on nauditav "Stanley Park" otse linna sees - loomade,lindude,totem -polide ja avarate muruplatsidega.

Esmaspäeval 1 juulil teen väikese kõrvalhüppe Seattlesse USA-s. 160 miilise vahemaa katab lennuk lühikese ajaga. Kiire kontakt sealse ainsa rot. confr. L.Kosenkranіusega,kes töötab sealseis Boeingi lennuki tehaseis ja vabal ajal organiseerib sealsete eestlaste ühisüritusi. Järgmisel hommikul jätan Seattle. Ilus ja vaikne linnake - umbes Stockholmi suurune. Teda peetaksegi P.Ameerikas samaks,mis Stockholm Vanas Maailmas. Vancouveri plussiks aga on mäed,mis Seattlest eemale nihkuvad - paistavad ainult paar kõrgemat lumist tippu.

Tagasi Vancouveris. Ikka lähemale nihkub ärasõidu aeg. Vancouveri rahvas valmistub sõiduks Portlandi eestlaste suvepäevadele. Veel visiit Maritsa perre - siis confr. Romman abikaasaga toovad mu lennuväljale. Palju tänu pr. Auksmann ja Boris - nende valge auto kadus just nurga taha. Toivot ei saa kätte,on läinud tööle. Suur aitäh pr.Laanemäe. Enam kui nädal olen olnud teie katuse all. Kahju on lahkuda headest sõpradest. Palju tänu kogu Rotalia perele Vancouveris.

P.S. Tagantjärele kokkuvõtet tehes kõigest läbielatust - tundub otse uskumatuna kui võrdlen praegust oma eelmise külaskäiguga 10 kuud tagasi. Tollal oli confr. A.Romman ainuke rotalus Vancouveris. Kui tollal ühel hilisõhtul - peale pingutavat Vancouveri vaatamist ja mõnusat suplemist,Aimariga vaikselt klaasikesto taga istusime ja kui mina enam Vancouveri kiitmiseks küllalt superlatiive ei leidnud,arvas Aimar,et elu on natuke igav:"Mitte - et poleks küllaldaselt meelelahutust linnas, või puudu kaasmaalastest (neid oli juba tollal 1000 ringis). Kuid ei ole nii,nagu oli Montrealis või Torontos. Seal oli Rotalia. Olid koosolekud,kommersid,suvepäevad,perekonnaõhtud. Oli igal ajal võimalus külastada oma kaasvendi - olid kõikjal teretulnud."
Tookord oli olukorra muutmiseks 2 võimalust: 1) Kas tuleb Vancouveri tuua rotaluseid,või 2)tuleb Vancouveri luua "Rotalia". Mõlemad võimalused tundusid ühtviisi võimatutena. Töösaamine Läänerannikul on palju raskem kui idas,kuigi kliima parem,linn ilusam,elutempo rahulikum.

Teine võimalus - samuti lootusetu ihuüksinda,kuigi noori siin leiduks.Seekord Aimar jäigi selle lahendamata probleemiga üksi.

NÜÜD 10 kuud hiljem on Rotalia Vancouveris tõsiasi - nimekirjas juba 8 alaliselt kohal viibijat. Oma C.Q, ja mis peaasi - valitseb terve ja elujõuline Rotalia "vaim" - täis noorustuld ning teotsemis-indu. See on kõige tähtsam.

Juhan Kivestu
Rot.' vil.'

ELUKUTSE VALIKUST.

Mainitud teemile sattusin kahel põhjusel: 1)"MEIE SIDES" no.2 ilmunud intervjuu intervjueerija kuuenda küsimuse "missugustele aladele on nöudmine Kanaada tööturul ja missuguseid alasid peaksid meie noored omale ülikoolis valima?" ning 2) enese veendumuse tõttu,et elukutse valikul on määratu suur tähtsus kogu edaspidises elus,mispärast tähelepanu juhtimine sellele küsimusele ei oleks ülearune.

Kuna olen tegutsenud õige mitmel kutsealal,Eestis agronoomina ja talupidajana,Saksamaal algkooli ja gümnaasiumi õpetajana,siin Tanganyikas joonestajana,maamöödu- ja loodimistöödel ning lõpuks peale aastaid kestnud enesetäiendamist tegutsedes iseseisvalt arhitekti ja ehitusinseneri ülesannetes,siis usun,et olen õigustatud avaldama oma arvamist elukutse valiku üle puht oma isiklike kogemuste põhjal.

Suurema osa omast elust kulutame oma kutseala õppimiseks ning hiljem õpitud alal töötades,mispärast pole sugugi ükskõik,kas meie tulevane tööala pakub meile rahuldust või valmistab see pettumuse. Eksimust hiljem parandada pole enam nii kerge ja see nöuab aega ning lisa kulusid. Seepärast tuleks kaaluda põhjalikult enne,kui langetatakse otsus oma kutseala valikul.

Tavaliselt lähtutakse kutseala valikul kahest seisukohast,nimelt huvi ning teenistuse võimalustest. Viimane lähtepunkt mängib üldiselt suuremat osa eriti nende juures,kelledel puudub kindel väljakujunenud huviala. Siin seisabki see punkt,millest tahaksin kõnelda. Ei ole sugugi õige uurida ainult "turu konjuktuuri" ning puht selle järele langetada oma otsus elukutse valikul,targem on enesele selgeks teha,kui see pole veel selge,milline ala võiks kõige enam huvi pakkuda,tutvudes üksikasjaliselt nende aladega,milliste suhtes võiks olla enam-vähem huvi ning alles selle järele langetada lõppotsus. Arvamine,et paremini tasutavad elukutsed võivad tuua igal juhul majanduslikku kasu,pole alati õige. Kui valime näiteks ala puht "turu konjuktuuri" järele,kuid enesel puudub valitud ala vastu huvi ja anne (huvi ja anne on üksteisega lähedalt seotud),siis võime küll kaua oodata haljale oksale tõusmisest. Valides aga enesele huvi kohase töö,siis on meie võimed sel alal palju suuremad ning edasi jõudmine kindlustatud,millele kaasub koos positsiooni tõusule ka sissetuleku tõus. Teiseks,tegutsedes ja töötades alal,mis pakub enesele huvi,ei tekki töö vastu tüdimust ega tunnet,et see mille kallal me tegutseme on vaid "tühi töö ja vaimu närimine". Vastuoksa,kui meie tööala ei paku meile mingit huvi ning me oleme sunnitud töötama ainult selleks,et elu ülalpidamist hankida, siis sarnane olukord viib töötaja tüdimusele mitte üksi töö suhtes,vaid võib mõjustada negatiivselt isiku ellusuhtumist üldiselt. Näiteid selle kohta võib küllalt leida meie pagulas-haritlaskonnas. Haritlaskond on sattunud paguluses palju raskemasse olukorda,kui mitteharitlased,sest ümberasumisega võõrsile on tulnud paljudel unustada oma elukutse ning asuda ülalpidamist teenima tihti füüsilise jõuga,kaotades selle aja ja vaeva,mis kulutatud oma kutseala omamisel. Enamasti on tulnud neil vastu võtta töö,mida pakkus turu konjuktuur,arvestamata sellega,kas see ala pakkus huvi või mitte. Ka mina olen üks neist,kellel tuli siia maale asudes haarata kinni "ölekörrest" ning vastu võtta koht valikuta. Õnneks aga sattusin alale,mis äratas minus erilist huvi ning ma kahetsen kibedasti,et ma ei asunud seda ala õppima kohe peale gümnaasiumi lõpetamist: see ala on arhitektuur,millega ma ka praegu tegelen,ja milline on väga vaheldusrikas loov töö,mis mis valmistab rõõmu ning pakub rahuldust,kui töö on valminud ja õnnestunud. Kuid mitte üksi arhitektuur,vaid igasugune loov töö peaks valmistama selle tegijale rõõmu,kui selle vastu tuntakse huvi. Nii näiteks eluneb samas linnas üks šveitslane,kes on õppinud ehitusasjandust ja tegeleb ka sellel alal,kuid ei küllalt kahetseda,et ta pole õppinud filosoofiat,kuna õpitud ala teda üldse ei huvita.

Ka tööalad,mida ei saa otseselt nimetada loovateks,kuid millised pakuvad oma tegevuses vaheldust või võimaldavad avastada uusi ning paremaid töövõtteid või leiutisi,ei saa muutuda tüütuks,kui ala vastu tuntakse huvi.

Raskem on leida huvi šabloonilises büroo töös ja üldse töös,mis käib kindla rutiini järele ja seepärast sarnast liiki töö võib muutuda aja jooksul tüütuks neile,kes loodavad töös leida vaheldust ning elavust. Seda liiki töö sobib neile,kes armastavad töötada vaikselt kusagil laua taga, täites oma päevast-päeva korduva šabloonilises rütmis ning on õnnelikud, et ei tarvitse oma pääd murda igasuguste keeruliste probleemide lahendamisel.

Tööalad,mis võimaldavad tegutsemist iseseisvalt,s.o. ise oma peremehena,on kindlasti eelistatavamad. Esiteks vabanetakse siis köikidest "bossidest" ja tüütutest ning siduvatest büroo tundidest,olles ise oma tööaja ja töö suuna määrajaks,mis juba omaette on suureks väärtuseks,teiseks on see ka enamasti majanduslikult palju tulutoovam ja peaaegu ainukeseks teeks "haljale oksale" jõudmiseks. Iseseisvalt tegutsemine on küll seotud riisikuga,mispärast ettevaatus on siin paratamatult vajalik ning igal ühel tuleks ise otsustada,kas ning millal on saabunud moment alustada tegevust ise oma peremehena.

Kokkuvõttes tahaksin veel rõhutada,et huvi on olulisem tegur kutseala valikul. Kuna igal isikul on erinevad huvid ja vastavalt sellele ka erinev hinnang ühele ja samale alale,siis ei ole ka ühtki ametiala,mis sobiks mustrina kõigile,vaid igaüks valigu omale ala vastavalt sellele mille vastu ta tunneb huvi ja milleks ta on "kutsutud". Kui talitame selle põhimõtte järele,siis ei too me sellega omas tulevases tegevuses rahuldust mitte üksi enesele,vaid suudame pakkuda oma tegevusega ka paremaid resultaate kogu inimkonnale. Kui on eksitud oma esialgses fakulteedi valikus ning ollakse hiljem pettunud,siis pole põhjust kahtlemiseks,vaid tuleks kohe valida uus ala,mis pakuks huvi ja tooks südamerahu,käies vanasõna järele: "Parem hilja kui mitte kunagi".

Harry Pödersoo
Rot. vil.

KIRI OLDERMANILE.

Kallis Olderman. Värvilindile,mille sain Sinult,on kirjutatud: "Tublile rebasele... Oldermanilt -25.IV 38." Ma tean,et valmistasin Sulle küllaltki palju muret,võibolla rohkem,kui mõni teine meie hulgast.Sul oli nii mõnigi kord põhjust mind isalikult noomida. Aga kõigest sellest on juba nii palju aega mööda ja ma usun,et Sa ei tahagi,kui neid pahandusi Sulle meelde tuletan. Sina olid need unustanud juba tol korral,kui Sa mu värvide saamiseks esitasid. Nagu unustab isa oma poja nooruse palangus tehtud rumalused.

Kirjutan Sulle pigem rebasepõlve rõõmsatest päevadest meie kallis Taaralinnas. Meie ohjeldamatu noorusind laskis meil pidutseda nii mõnegi öö,kuni uus päev leidis meid õllekannuga konvendi korteris kamina ees. Või naasnud C.Q.-le mõne vilistlase sünnipäevalt kibekülma talvehommiku varastel tundidel,jatkus meie pidu köögis. Siin tegime tule pliidi alla ja kogunesime toolidega pliidi peale.

Kas meil ka loenguteks aega üle jäi? Tublidel rebastel küll mitte palju. Aga me olime noored ja teadsime,et meil pole tarvis rutata. Enne lõbu,siis töö.

Kuigi mu värvitekkel ja lindid,sini-must roheline,näivad veel nii värsketena,on sellest päevast,kui ma nad sain,ometi nii palju aega möödunud. Nii palju,et mälestused rebasepõlvest,mis lõppes õhtuga,kui Sa mu värvide vastuvõtmiseks suurde saali viisid,on vaid rida üksikuid pilte. Aga kirjutan Sulle nendest,nagu nad mulle üksteise järele vaimusilma eest mööda libisevad.

Oli ükskord tublisti üle südaöö,kui Sa märkasid,et rebane P. oli ära kadunud. Mõned rebased,nende hulgas ka mina,said Sinult käsu kadunud lammas üles otsida ja tagasi tuua. Sest niisugust kommet ei ole,et keegi ilma luba küsimata ära läheb,olgu ta nii väsinud kui tahes.

Rebane P. ei elanud konvendist kaugel. Korteri uks aga oli lukustatud. Koputamisele ei tulnud mingit vastust. Läksime siis tagumise toa akna manu ja kuulatasime. Mees magas mis norinal. Kloppisime aknale,põrutasime rusikatega vastu seina. Ei mingit tagajärge. Kui olime veidi nõu pidanud,märkasime kõrvalhoone seina najal redelit. Võtsime selle mitmekesi kätte nagu muistsete sõdalaste müürirammija. Kui nüüd sellega vastu puuseina tormi joosta,peaks kaasrebane ometi üles ärkama. Tegelikult saime oma sõjariista ainult üks kord kasutada,sest unest ülesehmatatud majaelanikud tulid akendele ja ustele ning tõstsid kisa. Meil ei jäänud muud üle,kui kiiresti jalga lasta. Kallis kaasrebane aga magas rahulikult edasi. Tagasi C.Q.-l saatsid Sa meid alla kööki vett tooma,mis meil tuli laulu saatel sisse võtta. Me ei olnud Su käsku täitnud.

Kui ma nüüd kujutelmas uitan konvendi ruumides,rebeneb unustuse hämar loor siin ja seal,lastes mönd detaili paista nii selgena,nagu oleks see käegakatsutav reaalsus. Ma seisatun suures saalis ja imetlen taotud rauast suuri kroonlühtreid,mille valguskehad on nagu klaaspokaalid punase veiniga. Siin,suure vapi all andsin ma oma pühaliku töotuse olla ustav Rotalus. Siia saali kaeti rikkalikud peolauad,mis ulatasid edasi väiksemasse saali,kus tavaliselt peeti konvendi kooolekuid. Siis kõlasid võimsad kommersilaulud vennastuspeoks kogunenud meeste suust. "O,burshi hiilgus endine","Kui söpre ringis röömsalt istun," Vandelaul. Ma pole enam kunagi kuulnud lauldavat nii meeliköitvalt ja vägevalt: "Laul teeb rinna röömsaks" kui Tartus Rotalia kommersil. Ja üle kõige sätendasid kroonlühtrite veinipokaalid.

Vaene rebane aga,kui tal lubati löpuks koju puhkama minna,ei saanud uinuda,sest pidukära kõmises tal körvus ja ikka ning jälle nagu oleks keegi hüüdnud: " R e b a n e!"

Ma käin ka teisel korral. Vasakut kätt on väiksem vaikne tuba,mida kasutati peamiselt,kui keegi töi majja mõne tagasihoidliku külalise. Mäletan,et ühel Öhtul oli meil siin külas üliöpilane Saksamaalt. Too jutustas, et neil olevat floretikäsitus väga körgel tasemel. Nii florett,kui vastase takelaash olevat ühenduses vooluallikaga. Floreti puudutades vastase takelaashi on vooluring ühendatud ja elektripirn kontrolltahvlil läheb põlema, registreerides tabamust. Seepääle käskis confr! M. mul välja tuua meie atribuudid,et võiksime külalisele demonstreerida rapiirikäsitlust. Minul kui rebasel tuli vastu võtta confr! M. pealelöögid ja ma kinnitasin külalisele, et kuigi meil ei ole elektrilist registreerimist,võin ma hiljem köik schmissid oma ölalt ära lugeda.

Paremat kätt,mööudes presiidiumi ruumist,jõuame lugemistuppa. Siin toimusid ka paukimistunnid. Hiljem võis läbipeksetud rebane kodus peegli ees uurida oma kibedat ölga lugedes siniseid rapiirivorpe,mis sinna oli läbi takelaashi löönud mag!paucandi confr! H.Hindrekuse valus rapiir. Järgnevatel päevadel,enne ärakadumist,muutsid need vorbid veel mitu korda värvi. Nii kandis ka rebane värve. Ainult ta ei tihanud neid kellelegi näidata. Ja ma ei saa muidu,kui pean puhtast südamest ütlema: need olid toredad ajad!

Mingem nüüd alla purgatooriumi,kus rebased pidasid oma koosolekuid, kui EKK esimesel korral koos istus. Meie ettevötete hingeks oli rebaste senior kaasreb! Villu Karupää. Siin arutasime rebaste asju ja pidasime söjanöu confraterite vastu vastu,teades ometi,et värvide saamisel meie köik,üks varem teine hiljem,oma vastaste leeri üle läheme.

Nood karikatuurid purgatooriumi seintel. Mulle,samuti kui võiksin öelda igale meie pere liikmele,kes on purgatooriumis käinud,on eriti meelde jäänud pilt,mille juures seisis salm: "See võim,mis mul Rotalias. On sulgi seal Itaalias." Ma pole ka unustanud väga öpetlikke sönu,mis seisid ühe teise pildi juures: "Der grösste Feind des Menschenswohl, Das ist und bleibt der Alkohol. Doch in der Bibel steht's geschrieben: Du sollst auch deine Feinde lieben."

Mäletan,et ükskord istusime purgatooriumis: kümmekond rebast ja ainult üks noorem confrater. Ühel confrateril polnud sugugi lihtne üksi niisuguse hulga rebastega toime tulla. Sest kuigi rebased austasid vanuseprintsiipi ja täitsid käske vastuvaidlemata,püüdsid nad ometi,kui vähegi said,confrateritele vingerpusse mängida. Tookord jõime ölut Tartu kombe kohaselt suurest savischoppenist. Üks kaasrebastest pidi mingi pahanduse pärast sisse võtma. Confrater laskis seda teha öllega ja ütles seepeale: "Nagelprobe." Rebane valas talle kolmveerand schoppenit ölut varrukast sisse.

Tulid jõulud. Jõulukuuse oleks võinud osta turult,kuid konvent otsustas,et selle peavad rebased tooma vil! H.Pödersoo talust.Vastavasse ekspeditsiooni määrati reb! reb! Vaaro,Karupää,Pödersoo ja mina. Selle vastutusrikka ülesande eduka läbiviimise kindlustamiseks määras konvent ka raha söidukulude katteks ja ühtlasi vedela proviandi muretsemiseks.

Mäletan nii selgesti,nagu oleks see olnud eila,kuidas me ühel varajasel külmal talvehommikul sammusime lume krudisedes jalgade all Tartu jaama poole,et Petseri rongiga vil! Pödersoo tallu söita.

Kohale jõudnud,hakkasime kõigepäält keha kinnitama eesti talu rikkalikult laualt. Et saada öiget inspiratsiooni kuuse valikuks,pruukisime ohtralt märjukest kaasavõetud pudeleist. Seal oli ka üks niisugune jook,millel oli kõrs sees ja pudelisildil pulli pilt. Löpuks leidsime,et on viimane aeg metsa minna. Sumasime pölvini pehmes lumes ja meie inspiratsioon oli nii hea,et iga kuusk oli ikka ilusam kui teine,võta kas või terve mets maha. Aga meie ei jätnud enne,kui olime köige uhkema puu välja valinud.

Kava kohaselt pidime koos kuusega Pödersoo hobustega konventi tagasi söitma. Enne seda pikka reesöitu tuli aga veel külmarohtu võtta. Peale teiste jookide oli meil veel alles oma tubli pool pudelit toda körrega märjukest,Subrovka oli ta nimi. Tulemus oli,et subrovka murdis minu. Teistel ei jäänud muud üle,kui oodata minu toibumist,sest kuna oli vördlemisi külm ilm, ei usaldanud nad "laibaga" teele asuda. (Metafoor külmast ilmast ja laibast on vist natuke vildak,aga olgu peale) Igatahes ei olnud ka teised pikast

reesõidust väga vaimustatud. Niisiis anti sulasele käsk kätte kuusk Tartu viia. Tal tuli minna Riiamäe restoraani õue,kust siis meie ise edasi konventi sõidame.

Õhtupoole tuli mulle jälle eluvaim sisse,nii et võisime rongiga Tartu tagasi sõita. Õhtuks jõudis ka kuusk kohale. Nüüd väherdasime lumes,et jätta muljet,nagu oleks meil väga raske teekond koos lumetormiga seljataga, asusime ree peale ja kihutasime konvendi ette.

Sinu korraldusel oli suure vaevanägijate jaoks kaetud purgatooriumis laud kuumade viinivorstide,hapukapsa ja valge viinaga. Pärast,kui kuuske hakati üles seadma,leidsid Sa,et kuramuse poisid olid vist purjus olnud, sest puu oli ühe küljega. Aga sellest ei olnud lõpuks väga viga,kuna lagedam pool jäi vastu seina. Peaasi,et kuusk oli oma vilistlase talust ja oma rebaste poolt toodud. Mis puutub subrovkasse,siis hakkas mu süda liveldama veel aastaid hiljem,kui keegi vaid mainis seda nime.

Minu rebasepõlve kestel,ja minu teada ka hiljem,ei korraldatud enam rebaste lendu. Kui ma veel päris noor rebane olin,tohtisime confrateritelt õlut näpata. Kahjuks ei mäleta ma enam,mis oli vastav terminus technicus. Näiteks,kui mõni confrater saatis rebase tooma tosinat õlut ja ei pannud tähele,et ta tegelikult sai ainult üksteist või veel vähem,oli asi kõigiti korras. See ilus komme aga kaotati,sest noort inimest ei tohtivat varastama õpetada. Naljakas,mis oli sel vargusega tegemist.

Esimesel mail olin ma noor värvikandja.Tagasi vaadates rebasepõlvele pean ütlema,et see oli kõige ilusam aeg. Mõnikord oli küll raske ja võis juhtuda sedagi,et sulle tehti ülekohut. Ometi olid sa suure organisatsiooni hoole all ja kui sul oleks tõsiselt tarvis olnud.oleks sul võimalus olnud kaitset ja nõu otsida oldermanilt või oma akadeemiliselt isalt. Tegelikult sai aga iga õige rebane ise oma asjadega hakkama. Ja kui ta tundiski,et talle oleks nagu ülekohut tehtud,siis oli see noore inimese veel väga nurgeline mina,mis vajas tahumist. Mitte kellelegi meist,ei rebasepõlves ega ka noor värvikandja olles,ei tulnud päha nõuda,et meie eelkäijate poolt loodud ja edasikantud kodukord ning traditsioonid tuleksid nüüd järsku meie hetkeliste soovide kohaselt ümber korraldada,nii et meie noored võiksime olla sama tähtsad kui vanad. Tollal tunnustas igaüks,et kana on igal juhul targem kui muna. Ja meil oli aega oodata,kuni ise vanaks saame.

Kallis Olderman,mul on nüüd natuke imelik,et kirjutan Sulle kõigest sellest. Ma tean,et Sina saad minust aru. Aga kirjaga on alati nii,et see võib sattuda ka mõne teise kätte ja.kes siis jõuaks seda hurjutamist kuulata. Et näe,niisugused nad olid,muudkui pidutsesid ja purjutasid. Sest ega igaüks või teada,et meie arvates oli kange mees alles see,kes peale muud tegi ka tõhusat tööd ja õppis. Kõige parem on siiski,kallis Olderman,kui Sa seda kirja kellelegi ei näita.

Muide,kas Sa oled lugenud Arthur Koestleri memuaare "Arrov in the Blue"? Seal on peatükk "A Bunch of Cosy Cannibals", mis käsitleb Viini üliõpilasorganisatsioone. Kus on meie Arthur Koestler,kes oskaks samuti kirjutada Tartust ja selle korporatsioonidest?

Ent Koestler ütleb: "If I seem to romanticise my memories of that intellectually absurd,emotionally very satisfactory association,it must be due to an echo of its warm camaraderie. It is certainly a paradox that these extremely conservative,fossilised,braggning and duelling Burschenschaften were psychologically healthier than any closed community or clique that I have come across since."

Ma ei tahaks hästi nõustuda,et see on vaid paradoks. Kui see aga tõesti nii on,siis pean tunnistama - ma armastan paradokse.

Tervitades Sinu

Volli Siska
Rot.vil.

PROMILLED JA MINA.

Kangeid jooke tunti ja valmistati juba igivanal ajal. Varasemad kirjapandud "dokumendid" teatavad kuidas Noal tekkis tutvus viinamarja mahlaga Ararati mäe jalal. Olympose viinamarja aedades kumardati joodikute jumalust Bacchust. Ning laulikud punusid riime veini kiituseks.

Kadedusest ja puritaani agarusest tekkisid karskelased ja teevad maha aastatuhandete harjumisi. Kuhu jääb siis tõde? Seniajani ei leidu objektiivset teadusliku kirjeldust,kuidas avaldub inimesele oma mõju mõistlik lonksu võtmine. Liialduste tagajärjed on saanud suuremat tähelepanu.

Lonksu järgi kordub sama protsess umbes samade kaasnähetega,et võib kõnelda alkoholi mõju faasist,kraadist või astmest. Arstimite kogu ja selle mõju vanel on kindel side,teadlased annavad kirjeldusi ja eeskirju. Olgugi et teadlased on omal nahal tunda saanud alkoholi mõju ja käiku,ei ole neil seni pähetulnud anda kirjeldust,kuidas mõjub ühekordne annus,selle kasutamise viis ja doosi ülemmäär.

Võhikutele jääb ainult üle teha isiklikku tutvust lonksuga ja teha järeldusi kogemuste najal. Leiame uudishimuliku isiku,kes on valmis olema katsejäneseks. Valime selle operatsiooni kohaks sõbraliku ja nähete valvamisjõulise seltskonna. Tarvitame cgs - mõõdustikku.

Meie sõber neelab esimese pitsitäie. Selle maht 20 cm^3 = 20 grammi, alkoholi sisaldus 50%. Annuses leidub seega 10 gr.alkoholi. Jook läheb makku. Selle seinte kaudu pääseb alkohol kohe verre. Üleminek kestab t_o minutit. Vere hulk inimkehas on ca 5000 cm^3. Selles koguses lahustub 10 gr alkoholi. Lahuse kangus on sellega $\frac{10}{5000}\ \frac{gr}{1000\ cm^3}$ = 2 pro mille. Süda teeb minutis 60 löögi (puls on 60). Südame kambri maht on 50 cm^3. Järjelikult läbib südant minuti jooksul 50 korda 60 = 3000 cm^3. Kogu veri läbib sellega südame ühekordses ringvoolus

$$t_k \text{ (minuti jooksul)} = \frac{5000}{3000} = 1{,}7 \text{ min.}$$

Selle aja jooksul pääsevad promilled igasse elundisse,peaajusse (kogu keha valitsev elund),kopsudesse(jäätmete ja võörolluste põletamine),neerudesse (jääkainete kõrvaldamine kehast). Keha elundid,olles attakeeritud alkoholi poolt,alustavad võitlust võörolluse kõrvaldamiseks kehast,mis vajab vähemalt t_v minutit aega. Järjelikult alkoholi sissevõtmisest kuni selle kõrvaldamiseni kehast on vaja aega $T_{minutit} = t_o + t_k + t_v$. Võib koostada diagrammi mille pikkuse skaalal märgime aja skaalat t_x $(0 < t_x \leq T)$ ja püstordinaadil vastav Yx (pro milled). Et meie ei lepi ainsa lonksuga,nende kordamisel saab Yx oma lisa. Diagrammil näitab promillede arv alguses järsumalt tõusvat kurvi,kuna alkoholi kehast tõrjumine võtab enam aega ja sellepärast on kurve langemine aeglasem.

Promillede arvu suurusest ja lonksude kordumiste tõttu katseisiku reageerimine ja tema eluavaldused on seotud järgmiselt. Kui vaadelda järjekorras kasvavaid $Y_1 < Y_2 < Y_3$ ..... (promilled),siis võib tähelepanna et nendele vastavad avaldused võib määritella kuuluvatena mürgitusastmele (kraadile) I,II,III..... Siinjuures piirdume üldkirjutusega,millises järjekorras esinevad mõned avaldused.

Algstaadiumis,kus saab märgata esimeste promillede mõju,paneme tähele et katsealune muutub elavamaks,näiliselt lõbusamaks,jutukamaks,ta tunneb end vabamana,ta silmadesse tekib erevuse läige. Promillede kasvamisega lisanduvad eelmistele nähetele põhjendamatud naerupursked. Kui on tehtud teine, kolmas ja järgmised napsud,siis kasvab kuraaz,laulutuju,hääle valjus,nagu see tingitud promillede juurdekasvust. Edaspidi tekkib depressioon. Katseisiku enesetunne muutub ebamugavaks. Peaaju väänleb ja protesteerib suure Yx promillede olemasolu vastu. Tulevad sapilised,hooplevad märkused ja riiakus pääseb valla. Suured promilled halvavad aju tegevust (et valitseda käte üle),käed ilma juhita ja ka teised jäsemed ilma peremeheta,muutuvad vabamaks ja nõtkemaks. Tasakaalu pidamine ja orienteerimine on takistatud. Lõbusalt olengult tagasitulijat tunneme ära ta nõrkadest põlvedest ja tuge otsivast kätest."Grad aus dem Wirtshaus da komm ich heraus".

Kui olemine kestab veel kauemini,tõuseb ka promillede arv tunduvalt, katseisikut valdab pöörane väsimus,uni tikub ligi ja ta kukub ära. Ta vajab nüüd tõsiselt nästi ärateenitud puhkust,kosutavat und: seda nõuab loodus.

Ärkamisel bummelungi ja pohmeluse unest ei saa katsealune tagasi puhanud olekut: temasse jääb roidumus ja kaater - piinav kassiahastus.

Olengud ei ole täielikud,kui pitside vahele ei pakuta süüa. Ka sel korral ei peeta lugu mõõdukusest. Magu,ülekoormatud joogi ja söögiga,reageerib ägedalt üle jõu käiva koormamise vastu - ja tegevusse astub loomulik kaitseventiil.

Kirjeldus tugineb isiklikel kogemustel. Aga tarvilik oleks promillede arvud - missugustele vastaksid faasid,kraadid, - kuhu jõutakse. Nähtus on üldtuntud,kuid nende asjatundlik konstateerimine vajab arvulist materjali. Tuleks teostada laboratoorsed katsed,mis võimaldaksid diagrammi koostamist, mis näitaks sidet Yx promillede ja nendest määritlevate nähete faaside ja avalduste vahel. Pole näit teada surmav alkoholi doos Ymax promille,Pole ka norme inimese vastupanu võimele,et võiks seada ülesse piiritulpa.

Enamik bummelunge lõpeb harilikult puhkusega ja kindlasti isikliku kaatriga. Kuni puuduvad teaduslikud andmed on veel võimalik omaalgatuslik ja vabatahtlik uurimine. Ainus miinus selle juures on,et katsealune ja tulemuste kontrollija on üks ja sama isik.

Pitsi tõstja t:t:b:

alias Mihkel Luht
Rot: vil:

25 AASTAT SÖPRUSSUHTEID V.S.O.-GA.

Käesoleval aastal täitub veerand-sada aastat esimestest kokkupuudetest ja tegelikkudest suhete algusest Pärissoome Osakonnaga,kuigi ametliku sõpruslepingu juubeli-aastaks on tulevane aasta.

Nende ridade kirjutaja oli sõprussuhete tekkimisel kaasatöötajaks kõigis selle astmetes,mille tõttu pean tarvilikuks asjast nüüd,25 aasta möödumisel MEIE SIDE veergudel anda üksikasjalise ülevaate. Samast asjast olen varem kirjutanud Üliõpilaslehe Rotalia 25-aasta juubeli erinumbris,kuid see kirjutis oli mõeldud laiemale lugejaskonnale,milles internsema iseloomuga asja käiku ei sobinud avaldada. Käesolevaga püüan täita neid lünki,ühtlasi parandada mõnede teiste poolt tehtud eksitusi sõpruslepingu ajaloo käsitamisel. Minu varasemat kirjutist on mõnedel juhtudel kasutatud allikana.näit. V.S.O. albumites Lännatar nr.4 ja 5,kust omakorda A.Pals on laenanud andmeid oma kirjutisse MEIE SIDES.

Esimese algatuse sõpruslepingu saamiseks soome üliõpilastega tegi confr. Paul Etrok (end.Varvas) 1929 või 1930 aastal.Kuigi ta õppis Helsingi Tehnilises Ülikoolis,olid tal lähemad sidemed ka Helsingi Ülikooli Viiburi Osakonnaga. P.Etroki poolt peetud läbirääkimiste tulemusena Viiburi Osakond oli valmis Rotaliaga sõpruslepingut sõlmima,kuid vastava ettepaneku konvent lükkas mingil põhjusel tagasi. Varsti selle järele Viiburi Osakond sõlmis sõpruslepingu korp. Reveliaga. Kui mina paar-kolm aastat hiljem sõpruslepingu kavast soomlastega P.Etrokiga rääkisin,laitis ta mõtte maha. Saades vast õigel ajal hoiatuse,hakkasin omakorda üritama sihile pääsemist kaudsemaid teid kaudu,millest lähemalt allpool.

Tegelikult meie ei olnud viimased sõpruslepingu sõlmijad,kuis A.Pals väidab (Sama viga Lännetär nr 4-des). Peale meid sõlmisid sõpruslepinguid korporatsioonid Frat.Liviensis ja Frat.Tartuensis,kuid uute osakondadega,mis alles asutati selle järele,kui meil esimesed kontaktid V.S.O.-ga olid saavutatud. Ei ole mainitud ühte sõprus-suhet,Satakunna Osakond ja Ü.S.Veljesto, kelledel küll allakirjutatud leping puudus,kuid nad pidasid end sõprus,liitlasteks. Mõnevõrra ülehinnatud on ka Akadeemilise Karjala Seltsi osatähtsus esimeste sõpruslepingute tekkimisel. Need tegelikult kasvasid välja Eesti--Soome üliõpilaspäevadel saadud kontaktidest. Kuigi A.K.S.-i liikmete hulgas oli palju Eesti sõpru,tegelikult A.K.S. kui organisatsioon tegeles teiselaadilise hõimutööga,mille all mõeldi suhtlemist soomlaste lähemate hõimudega -- karjalastega,ingerlastega ja Rootsi ja Norra aladel elavate soomlastega ning Suur-Soome idee propageerimine. Hõimutöö Eestiga oli A.K.S.-i programmis kõrvalise tähtsusega. Eestlasi A.K.S.-i liikmeks ei võetud (ainult üks,Ilmar Tönisson E.Ü.S.-st end.riigivanem Jaan Tönissoni poeg,oli pääsenud umbes 1930 a. Helsingis stipendiaadina A.K.S-i liikmeks,mida hiljem peeti suureks eksituseks).

Kuni 1932 aastani hõimutöö ei olnud Rotalias väga populaarne. Mida põhjustasid konvendi hiljutine tegevuse algus Tartus,mispärast oldi sunnitud päätähelepanu pöörama sisemisele organiseerimisele. Eesti-Soome üliõpilaspäevadel ja Soome-Eesti-Läti-Leedu (lüh.SELL) kongressidel olime rohkem pealvaatajate osas. Vähemal määral aidati kaasa nende külaliste majutamisele, kelledel Tartus sõprusliitlased puudusid. Kuid ka V.S.O. liikmed ei võtnud neist päevadest nimetamisväärselt osa,mäletan ainult üht naisüliõpilast ühel juhul.

Ühel osal Rotalia liikmetel,nimelt põllumajandust õppivatel,oli Akadeemilise Põllumajandus Seltsi (APS) ja Soome Põllumajanduse Seltsi (Sampsa) sõpruslepingu tõttu suhteid sama ala õppivate Soome üliõpilastega. Rotalias oli sel ajal palju agronoomiat õpoivaid liikmeid,neist enamik APS-i liikmeid,kusjuures APS-i esimeheks oli meie vil.prof.Peeter Köpp. 1932 a oli umbes 25-liikmeline APS-i ekskursioon Soomes "Sampsa" külalisena. Sellest võttis osa kolm Rotalia liiget vil.P.Köpp,confr. H.Hansson ja allakirjutanu. Ekskursiooni pea-siht oli ülesoomelise põllumajandusliku näituse külastamine Viiburis.

Üheks meie juhiks"Sampsa"poolt oli üliõpilane (nüüd prof.dr.agr.) Pellervo Saarinen,V.S.O. liige ja hilisem esimees"Sampsas"(milline muuseas "Lännetäris" nr 5 ei ole mainitud,kuigi teisi V.S.O. liikmeid ühenduses "Sampsaga"on märgitud). P.Saarinen käis hiljem "Sampsa" esindajana mitmel korral Tartus ja külastas ka Rotaliat. Viiburi lähedal jaanitulel käies (paarkümmet klm sõitu Saima kanalit pidi) sain lähemalt tuttavaks P.Saarisega,kellega tagasi tulles Viiburi jalutasime mitu tundi,kusjuures pea-kõneaineks oli sõprussuhete sõlmimise arutamine V.S.O. ja Rotalia vahel. Mul oli juba varem teada,et V.S.O. oli ainuke sõpruslepinguta Osakond (arvestamata kahte hiljem asutatud osakonda),kuid see oli esimene võimalus tutvuda lähemalt ühe V.S.O. liikmega. Kuigi edaspidisel asjade käigul see juhus ei olnud määrava tähtsusega,andis see siiski kaudset tõuget edaspidisteks asjade arenguks.

(Järgneb)

Endel Toiger
Rot.vil.

ROTALUSELT ROTALUSTELE !

AUHINNATÖÖ.

Soovides süvendada vaimset sidet kaasvendade vahel ja püüdes saada võimalikult dimensioonirikast portreed ülemaailmse levikuga olevusest,keda üldiselt tuntakse r o t a l u s e nime all,annetan 50 dollarit auhinnatöö võitjale,mille teemaks oleks

"R o t a l u s"

Kuna läänemaailmas on omaks võetud vaade,et kogu meie hariduslik süsteem kuulub ümberkujundamisele,mille tõttu on karta uute tehnikate rakendamise võimaluste kujunemist ülemaailmses ulatuses,soovime olla informeeritud mitmete generatsioonide arengut seljataha jätvaist hüpetest meie noorte poolt. Omalt poolt tahame neid toetada teadmisega,et ei rikastanud elu ega vabadus üksinda ei kindlusta inimestele õnne. Üha keerulisemaks muutuva ehitusega ühiskonnas ei saa ükski inimene elada eraldatud saarekesena. Inimesi köidavad üksteise külge majandusliku jõukuse saavutamise iha,vajadus ühiskondlikeks kokkupuuteks,hirm vööraste hädaohtude ees,tung teaduslikeks saavutusteks ja avastusteks kui ka igatsus kunstiküpse loomingu järele. Eks kuluta meie ju kõik oma päevade väärtuslikumad tunnid ja oma elu ilusamad aastad eelloetletude saavutamiseks. Ja siiski - neist kõigist ei jätku meie õnne saavutamiseks. Ilma vaimse sisuta muutuvad kõik saavutised mõttetuks. Inimesed saavutavad palju ühisel jõul; vaid vaimseid väärtusi loome üksinda. Rotalia olles indiviidide taimelava,on huvitatud endas kätkevate ideede sõnastusest ja sõnastuse rakendamisest.

Mõtteilmad millistes elame ja töötame ning õpime on vägagi erinevad. Isiklikke kokkupuuteid on vähe ja piiratud ulatuses,seepärast laskem kirjasõnal end aidata ja teenida. Selles.vaimus palub võistlustöö väljakuulutaja järgmisi tingimusi aktsepteerida.

1. Jurysse palutakse kõikide koondiste juhatusi ja presiidiume.
2. Võistlustöid võivad esitada kõik rotalused märgusõna all,lisades kinnises ümbrikus oma nime koos märgusõnaga. Ärakirjad palutakse saata võimalikult samaaegselt kõigile jury liikmetele,s.o. juhatustele eri maades.
3. Võistlustööde esitamise viimaseks tähtpäevaks on 15.sept.1958.a.
4. Võistluste tulemused tehakse teatavaks Rotalia aastapäeval 1958. Auhind antakse üle,pärast töö ettelugemist autori poolt.

Roman Ubakivi
Rot.vil.

AVALIK KÜSIMUS GÖTEBORGI ROTALUSTELE.

Üldtunnustatud tendentsiks Rotalia sisemises organisatsioonis on olnud püüe tagasi jõuda kodukorrakohase struktuuri juurde,s.t. elimineerida ajutised pagulusaegsed Rotalia koondised ja korraldada korp. elu konvendi ja vilistlaskogu raamides. See ümberkorraldus on edukalt läbiviidud USA-s ja Kanadas,kus tegutsevad New Yorgi ja Toronto konvendid,lisaks sellele on tekkinud uus korp. konvendi osakond Vancouveri. Selle ümberkorraldamisega on saavutatud täielik rahulolu,nii t.l. kui vil. keskel. MEIE SIDE mitmetes numbrites on rootsi noorte poolt avaldatud mõtteid,et senistes koondiste piirides noored saavad mängida ainult passiivset osa,ega ei saa ennast küllalt avaldada. Enamuses on ju vilistlased ja nemad otsustavad kõik küsimused. See näitab,et ka Rootsis tuntakse vajadust oma konvendi järele,kes kogub enese ümber kõik tegevliikmed ja burśvilistlased ning rebased. Minu informatsiooni järele on Rootsis Rotalia t.l. ja reb. koondunud peaasjalikult kolme piirkonda: Stockholm - Uppsala, Göteborg ja Lund. Arvukam nendest ja vist ka kõige kompaktsem peaks olema Göteborgi grupp,kuhu kuulub üle 12 tegevliikme,seega küllaltki suur kogu,et asutada konvent ja seda edukalt juhtida. Rotalia minevikus on olnud küllaltki nähteid,kus sarnased väikesed grupid on vägagi edukalt suutnud tegutseda. Peteburi asutajaid liikmeid oli ainult 10,Berliini konvent sisaldas ka ainult 10 aktiivset meest,Varssavis oli 7 - 8 meest,Helsingis veel vähem. Nii peaks Göteborgis oma 12 mehelise grupiga küllalt võimeline olema asja liikuma panna. Kui võtta arvesse veel seda,et Rootsi koondises on ca 45 b.vil.,t.l.ja reb. ,

siis oleks konvendi arvuline koosseis küllaltki soliidne. Me oleme ka sellest informeeritud,et praegu tegelik Göteborgi osakonna juhtimine seisab täiesti noorte käes. Seega on olemas vilumus asjaajamiseks. Ja siin tekibki küsimus,miks seni ei ole loodud Göteborgi Rotalia vennaskonvent?

Ma olen kindel,et väljapoole Rootsit kõik rotalused (noored ja vanad) 100% pooldavad konvendi tekkimist. Vil. kogu juhatus pooldab täiel määral seda asja ja ka Rootsi koondise valdav enamus vilistlasi suhtub pooldavalt. Seega oleks Rotalia "avalik arvamine" kindlasti konvendi asutamise poolt Göteborgis. Göteborgis on koha peal tubli kogu vilistlasi, kes kindlasti igatpidi asjale abiks oleks. Kui üksikud hääled siit ja sealt on skeptilised ja suhtuvad eitavalt,siis ei saa seda ometi takistavaks teguriks lugeda. Meil on alati olnud dissideerivaid hääli ja see ei tohiks iial takistuseks olla vajalikude asjade läbiviimiseks,seega: tubli,kompaktne,arvuliselt küllaldane koosseis t.l.on olemas; om olemas kogemustega ja teatava vilumusega juhte ametkohtade täitmiseks;on olemas suurem hulk liikmeid,kes automaatselt kuuluvad konvendi koosseisu,kuigi nad laialipillatuna elavad üle Rootsi(täpselt sarnane nähe on ka USA-s ja Kanadas); on olemas täielik vilistlaskonna pooldav suhtumine ja kindlasti ka selle majanduslik toetus; kogu selle taga seisab kogu Rotalia 45 aastane minevik ja edukas tegevus.

Niisiis,kas ainsaks takistuseks on siis majanduslik olukord? Kui 1913 a 10 meest Rotalia asutasid,ei olnud neil seljataga ühtki ainust vilistlast,ei mingit moraalset tuge. Liikmete majanduslik olukord oli kehvem,kui praegustel üliõpilastel. Siiski ei kohutanud kedagit majanduslised raskused. Mehed pidid ise maksma korp. heaks 6 - 10% oma kuu tuludest. Ja asi edenes. Oleks siis kardetud majanduslisi raskusi,mis paistsid ülepääsematudena,siis oleks Rotalia jäänud asutamata. Mulle on öeldud,et noor konvent ei jõuaks oma C.Q-d muretseda. Ei olnud Varssavis,Helsingis,Augsburgis ega 6 aastat New Yorgis oma konvendi korterit ja ometi tegutseti edukalt. Hea ju on,kui on olemas oma C.Q.,kuid see pole primäärne küsimus. Kui organisatsioon on loodud,kui liikmeskond kasvab,kui on tubli vaim konvendis,küllab siis saab varsti ka C.Q. Ja muud kulud? Värvivara,asja-ajamis kulu - need ei tohiks ju ülepeasmata olema,neid muretsetakse kuidas jõud kannab.

Võibolla väidetakse,et kui t.l. osa koondise tuludest laekuks ainult konvendi hääks,kas siis mitte Rootsi koondise (tulevane Rootsi vil. kogu koondis) tegevus ei saa takistatud,sest koondisel on hulk kulusid,mida teistel koondistel ei ole,soomlastega kontakti hoidmine,toetused fondidesse,seltskondlistele org -nidele jne.,võibolla tuleb need kulud veidi piirata,sest minu arvates on Rotalia seisukohalt konvendi loomine ja tegutsemine tähtsam kui kõik muu seltskondlik tegevus. Ja kui esialgne Rootsi vilistlaskond ei suuda konventi majanduslikult aidata,siis peaks siiski t.l.,b.vil. ja reb. suutelised olema minimaalsed kulud ise kandma. On raskusi,kuid nendest saab kindlasti üle. Noortel peaks küllalt initsiatiivi ja energiat olema,et iseseisvalt tegutseda vennaskonventide kõrval.

Üks paralleel. Vancouveris,Kanadas,asutasid 2 (loe kaks.) noort rotalust konvendi osakonna. Neil on juba 4 - 5 rebast ja 1.l.,neil on oma värvivara soetatud,neil on intensiivne sisemine tegevus,nad isegi pidasid oma eksternse kommersi ära. Ja ometi polnud neil ühtki vilistlast juures, nad olid tuhandeid kilomeetreid Rotalia keskustest eemal. Ja nad tegutsevad edukalt.

Miks ei oleks see siis Göteborgis võimalik? Mul oleks tõsine häämeel, kui Göteborgi noored mulle nendele küsimustele avalikult vastaks. Kui on raskusi,kui on takistusi,püüame neist ühiselt jagu saada.

Paul Mägi
Rot.vil.

KAASVIL. H.RIGA "HEITLUSSE VESKITEGA" PUHUL.

Nõustun autori seisukohaga (M.S.Nr.2,1957),et ropendamise eest ei pääse põgenemise ega eemalhoidmisega vaid pigem heitlusega. Kuna iga ettevõtte edukaks läbiviimiseks aitab kaasa olude igakülgne tundmine,seepärast püüdkem mõista ropendamise olemust.

Arstide arvates on pidurdamatult ropendavad inimesed ohtlikult haiged. On vana,tuntud tõik,et tõkestamatu vandumine ja ropendamine,eriti kui sellega kaasub tahtetu lihaste tõmblemine,on täielikule vaimusegadusele või vaimuhäirusele eelnev faas,mille sümptoonide kirjelduse andis prantuse arst Gilles de la Tourette juba 1885 aastal.

Dr. Richard P. Michael kirjeldab äsja Londonis ilmunud "British Medical Journalis" 28 aastase mehe haiguselugu,millise kohaselt patsient hakanud 7 aastaselt kännatama närvilise lihaste tõmbluse käes ja juba 13

aastaselt suutis esineda ületamatult meisterliku ropendaja ja vandujana, vajamata erilist tõukejõudu või pingutust oma labasuste laviini vallandamiseks. 18 aastaselt sõjaväeteenistusse siirdudes lakkas ta möistatuslikul kombel vandumast,millele vaatamata suutis siiski tõusta allohvitseriks.

Kuid sõjaväest vabanenult hakkas ta 22 aastaselt kodus taas lihaste tömblemise käes kannatama ning aktiviseeris oma vande- ja roppude sönade tagavara,pruukides neid 10 - 40 tunnis. Niihästi öde kui ka ema keeldusid temaga end väljaspool kodu näitamast. Kui psühhoteraapia ei annud tulemusi Dr.Michael laskis patsienti närvikava tegevuse aeglustamiseks sisse hingata süsihapugaasi. 30 menetluse järele vabastati patsient haiglast. Lihastetömlusteta ja "süütu" keelega ex-patsient on nüüd ühe Inglise firma müügiagendiks.

Roman Ubakivi

Rot! vil!

KORP! ROTALIA VAPP JA HERALDIKA.

Möödunud 68 semestri vältel,mil olen kuulunud Rotaliasse,on mitmeid kordi esile kerkinud meie korp! vapi täiendamise küsimus heraldika seadustes ettenähtud esemete või loomadega. On peetud ägedaid vaieluskoosolekuid, on lastud kavandata heraldika nöuetele vastavaid vappe tulemusega aga,et on jäädud siiski meie praeguse vapi ja selle dekoreerimise juurde meie värvilipudega ja rapiiridega,mis on üks ilusamaid ja maitsekamaid vapi kaunistamise viise. On võimalusi olnud nii paljugi kõigi heraldika seadustele ja nöuetele vastavaid vappe näha,kuid mulle ei ole ükski nimetatud vappidest jätnud nii meeldivat muljet,kui meie vapp omas lihtsuses,milles on aga siiski nii palju elavust ja värvide küllust. Heraldika nöuetele vastavad vapid oma loomade ja teiste n.n. heraldiliste esemetega jätavad aga elutu ja isegi surnud mulje.

Kui öieti mäletan,siis ei ole alates aastast 1937/38 meil vapi küsimust köne all olnud,väljaarvatud möödunud aastal selle küsimuse üles töstmine MEIE SIDES. Mulle on kogu aeg jäänud arusaamatuks,miks see küsimus korduvalt päevakorrale kerkib. Kas ainult seepärast,et meie s.o. Rotalia vapp ei vasta heraldika nöuetele? Kas seepärast,et kõikide teiste Eesti jne korporatsioonide vapid on varustatud heraldiliste esemete ja loomadega? Kui see nönda on,siis on ju see ka põhjendus,kuid mitte küllaldane. Ma tean,et mulle vaieldakse vastu,kui väidan: korp! Rotalia on leidnud ilusama ja omapärasema lahenduse vapile - kilp Rotalia värvide ja embleemidega pluss elav ja värvikülias ning ilus kaunistus Rotalia lippude ja rapiiridega. Jäägem selle juurde,loobugem kõikidest heraldika esemetest ja loomadest. Need viimased on ju täiesti vöörad ja "import kaup" eestlastele. Eestlus ei tunne heraldikat ja köike seda,mis on ühenduses heraldikaga. On öige,et vanad pölised eesti talud omasid öue märke,kuid need ei olnud kunagi ümbritsetud mingisuguste heraldika esemete ja loomadega jne. Need lihtsad öuemärgid olid maitsekad omas lihtsuses. Nagu juba eelpool öeldud,on heraldika "import kaup" ja miks peame meie seda kasutama,eriti paguluses,kus meie kohus on säilitada nii palju eesti omapära,kui see vähegi võimalik. Miks peame oma Rotalia noortele esitama vappi,mis on koostatud-valmistatud-tehtud kas saksa,shoti või inglise,või mõne muu rahva heraldika seaduste ja nöuetele vastavalt? Rotalia on püsinud üle neljakümne aasta,kasvanud ja vörsunud meie praeguse heraldika loomadeta ja esemeteta vapi all. See vapp on meile selle praegusel kujul,kalliks ja pühaks saanud,on kujunenud tavaks ja traditsiooniks ja minu arvates ei ole meil ühtegi põhjust seda varustama hakata vöörapäraste esemetega.

Öeldakse ehk,et köikidel teistel korporatsioonidel on ju heraldika loomade ja esemetega vapid. Ka see põhjus ja põhjendus ei pea paika. Meil ei ole ühtegi vajadust kopeerida teisi. Vastupidi aga austada seda omapära, mis meil on ja mis meile on kalliks ja armsaks saanud.

Niisiis jäägem oma praeguse vapi juurde!

Juhan Toomes

Rot! vil!

"POJAD".

Lugedes MEIE SIDEST Rotalia juurekasvust kas rebaste,liht- ehk tegevliikmete näol,leiad imestades,et Rotalia juurekasv koosneb ainult "poegadest" aga mitte enam eesti noormeestest. Rotalia Rootsi koondis on küll viimasel kohal "poegade" vastuvötmise suhtes. Viimasel ajal on aga see "poegade haigus" nakatanud ka viimati nimetatud koondist. Meie loeme MEIE SIDEST Nr.4, 1956 a mitme ja mitme "poja" vastvötmisest. Kõige parema tahtmise juures

ei taipa,millest on tingitud see "poegade" loetlus. Ei ole kuulda olnud,et 20-dal sajandil oleks siia maailma mõni saabunud nii öelda puhast vaimust ja sellega tekitanud vajaduse loomulikul teel sündinuid äramärkida poegadena. Igaüks meist on ju kellegi poeg,see on iseenesest mõistetav ja meil ei ole kombeks ega tavaks alla kriipsutada ega nentida seda,mis on iseenesest mõistetav.

Kodukorra järele ei ole vahetegemist ühegi liikme suhtes. Kodukorra järele on kõik tegev- ja lihtliikmed ning rebased üheõiguslised vastavalt kodukorra sättetele. Kui meie nüüd oleme alanud kasutama "poegade süsteemi" siis asetame mõnegi noore moraalselt-psühholoogiliselt teise või kolmandasse järku: kõigepealt vilistlaste ja teiste rotaluste pojad,siis need "õnnelikud pojad",kes on kas arstide või mõne teise akadeemilist kraadi omava isa pojad ja siis muud lihtsamad ja harilikud surelikud. Meie kodukord ja senine Rotalia vaim ei tunne mingit seisuste ja päritolu järele uute liigete vastuvõtmist, vaid igaüks võetakse vastu selle järele,kas ta väärib vastuvõttu Rotaliasse, või ei vääri ja seetõttu ei ole "poegade" loetelu kooskõlas Rotalia tavade ja uusustega,seepärast tuleks sellest küll edaspidi loobuda. Ka iga normaalselt arenenud vilistlase ehk tegevliikme poeg tahab oma ette isiksuseks kujuneda,iseseisvaks meheks saada ja seetõttu ei peaks temale eriti meeldiv olema,kui ta ainult "pojana" figureerib MEIE SIDES ja teistes Rotalia aktides. Korp! Rotalia üks peaülesannetest on kasvatada tublisid ja iseseisvaid Eesti mehi ja üks kasvatuse vahendeid on: kohelda kõiki võrdselt,arendada nende isikupära ja mitte vahet teha selle järele,kes kellegi poeg on. Ei jää ka saladuseks noortele see MEIE SIDE "poegade" süsteem ja mõnigi tubli Eesti noor,kes näitena on "ainult" tõölise poeg,tuleb otsusele,et ta õige koht ei ole Rotalia vilistlaste ja tegevliikmete,ning teiste "kõrgelt sündinud" poegade hulgas.

Arvan,et on õigem ja kasulikum igasugustele "poegadele",kui nad ise näitavad mida nad suudavad ja mida nad väärt on ja et nad ise suudavad areneda ja kasvada tublideks Eesti meesteks,kui see,et neid juba vastuvõtmisel Rotaliasse asetada mingisugusesse poegade liiki. Kui 1923 aastal mu Rotaliasse astumisel oleks olnud praegused "poegade"liigid,siis oleks ma küll kaua mõtelnud enne sisse astumist,küigi ma kogu oma eluaeg olen tunnud sügavamat austust ja lugupidamist oma küüditatud ja kadunud isa vastu. Kuid see viimane on peatükk oma ette ja ei oma midagi ühist Rotaliasse astumisega.

On kindlasti palju tiivustavam ja ergutavam noortele,kui MEIE SIDE ja Rotalia ringkirjad avaldaks noorte vastuvõtmisel noorte saavutused,olgu need siis isiklikud või eesti rahvusliku võitluse alal. See huvitaks ka vanu rotalusi palju rohkem,kui senine noorte jagamine mitmesse "poegade" liiki.

Juhan Toomes

Rot! vil!

"POEGADE" PUHUL VASTULAUSEKS.

Kui kaasvil! J.Toomese esimese sõnavõtu "Korp! Rotalia vapp ja heraldika" puhul allakirjutanu kätt südamele asetades võib öelda,et ta on tabanud täiel määral ka minu ja arvatavasti veel paljude rotaluste südamehääle,siis teise n.n. "Pojad'e" juures on vast kaasvil! siiski läinud vähe kaugele,oma oletavate süüdistuste lanseerimises osa meie kaasvendade vastu,kes nagu oleks tahtnud meie noorliikmeid jagada mitmesse sünniliiki.

Küigi allakirjutanu ei saa mööta oma konvendi vanadust kaasvil! J.Toomese konvendi vanadusega,siiski on pikk rida aastaid kooskäidud Eestis kui paguluses,mis lubavad teha teatuid järeldusi mitmesuguste probleemide kohta Rotalia elus.

Rotalias pole kunagi olnud probleemi - kes oli Sinu isa? Minu teel Rotalias,mis nooruses kulges läbi burgatooriumi lõbusa Õhkkonna,kus sõna oli vabam ja kus rohkem võis kuulda tött kaasvendade suhtes,kui ka mujal kaines sõbralikus olukordades kus olime koos,edasi hiljem Eestis ja siin paguluses,ei ole ma iialgi kuulnud ühegi oma kaasvenna suust üleskerkivat probleemi - kes oli kellegi isa,et siis langetada arvamine kaasvennast sellest olenevalt. Sellel teekonnal ei ole ma iial näinud märki,et kunagi Rotalias oleks juhtivatele kohtadele valitud mehi sündimise järele. Sarnaseid näiteid võiks tuhandeid tuua.

Mis puutub noorliikmete eluloodesse MEIE SIDES. Siis siin on käidud tavaliste elulooliste andmete andmise reeglite järele,mis on ühtlased kõikidele entsüklopeediatele ülemaailma. Meist ükski pole iialgi kuulnud,et mõni vabas maailmas elav kuulus riigimees või teadlane oleks oma eluloos häbenenud oma isa elukutset,küll on see teisiti Nõukogude Liidus. Meie noored on tublid Eesti noored,ilma sarnaste kaasvil! J.Toomese poolt kunstlikult nendele külge poogitud kompleksiteta. Nende austus kuulub nende isadele,samuti austab ja hindab korp! Rotalia nende vanemaid.

Leo Karupää
Rot!vil!

ROTALUSED VABA MAAILMA ÜLIKOOLIDES

STOCKHOLM.

Stockholm on asukohaks mitmele kõrgemale teaduslikule institutsioonile,kuid vaatamata sellele ei saa seda linna veel nimetada ülikoolilinnaks, nagu Upsalat või Lundi. Põhjuseks on,et siin puudub täisõiguslik universiteet. Rootsis on nimelt kahte liiki ülikoole,nimelt n.n. universiteedid (vähemalt 4 teaduskonda) ja n,n. högskolad (vähem kui 4 teaduskonda). Högskolad on harilikult eriõppeasutused. Ülikooli rektorite konvent moodustab küll Stockholmi universiteedi,kuid tegelikult on kõik ülikoolid selles linnas högskolad,mis on detsentraliseeritud ja puudub tihedam kontakt eri ülikoolide üliõpilaste vahel.

Suurim ülikoolidest on Stockholmi Ülikool,millel on juriidiline ja filosoofiline teaduskond. Teised kõrgemad õppeasutised on tehnika,kaubanduse,hambaarstiteaduse,loomaarstiteaduse,metsanduse ja õpetajate ülikoolid, arstiteaduse,rohuteaduse,sotsiaal ja kehakasvatuse instituudid,muusikaakadeemia ja kõrgem kunstikool.

Väljaarvatud Stockholmi ülikoolis,põhjeneb õppeviis teistes kõrgemates õppeasutsustes koolisüsteemile. Õpitakse mitu ainet korraga. Eksamite vaheaegadel toimuvad väikesed kontrolltööd. Praktiseeritakse ka "istuma jätmist." Nii ei saa näiteks tehnikaülikooli kolmandat aastakursust alustada enne kui kahe esimese aasta eksamid sooritatud. Kuna aga kursused on väga suure ulatusega,siis kulub normaalselt kolm aastat kahe esimese aasta kursuse eksamite ôiendamiseks.

Stockholmi ülikoolis on nagu omal ajal Tartu ülikoolis kasutusele vaba õppimise süsteem. Tavaliselt jälgitakse loenguid ühes aines,tehakse selle aine eksam ja alles siis hakatakse järgmist ainet õppima. Filoloogia (fil. cand) kraadi omandamine võtab selles ülikoolis keskmiselt 4 aastat aega.

Õppeaeg teistes kõrgemates õppeasutustes on varieeruv. Tehnikaülikoolis peetakse normaalajaks 5 aastat,arstiteaduskonnas 7 - 8 aastat,kaubandus ülikoolis 3 aastat jne. Aasta jooksul esineb ülikoolides 6 eksamiperioodi (kolm kevad ja kolm sügissemestril). Tavaliselt tuleb samas aines teha nii kirjalik kui suuline eksam. Näiteks tuleb matemaatika eksamil lahendada 8 ülesannet. Kui need rahuldavalt lahendatud pääseb suulisele eksamile.

Ülikoolides on õppemaks väga väike või ei esine üldse. Tasuda tuleb aga üliõpilaskonna maks (Stockholmi ülikoolis 30 kr semestris). Stockholmis kulub üliõpilasel õppimiseks ca 300 - 500 krooni kuus (60 - 100 $). See hõlmab toa üüri,söögi ning õppematerjalid. Teenistustingimused on üliõpilastele soodsad. Kuna aga õppimine on üldiselt väga pingerikas,siis pole tavaliselt võimalust õpingute kõrval tööd teha. Küll pühendatakse selleks koolivaheajad. Võimalused töö tegemiseks on neil üliõpilastel,kes käivad Stockholmi ülikoolis siiski harvemad,sest õppimine on vabam. Käiakse poolepäeva töödel,antakse eratunde,edukamad üliõpilased saavad tööd assistentidena ülikooli juures jne.

Kuna ainult vähesed rootsi üliõpilased saavad vanematelt majanduslikku abi ja stipendiumi saamise võimalused on kasinad,on nad sunnitud võtma õppelaenu. Laenu võimalused on head ning soodasad ka eestlastele. Mõningad eestlased on saanud stipendiume Free Europe kaudu. Praegusel hetkel on neid stipendiaate Stockholmis ainult kolm.

Stockholmi ülikoolides õpib praegu neli üliõpilast korp.! Rotaliast, nimelt confr.!E.Kartus keemiat,confr.! S.Hansson matemaatikat,reb.!Hein Kool arstiteadust ja reb.! Ülo Kool masinaehitust.

Sven Hansson
Rot.!

GÖTEBORG.

Kõik praegu Göteborgis õppivad rotalused käivad Chalmersi tehnikaülikoolis (vt.M.S. nr.2,1955). Neist õpivad viis elektrotehnikat (Kuldassaar, Aro,Lumila,Derrik,Avatare),neli laevaehitust (Kain,Nuudi,Norrand,Nelberg), Kolm masinaehitust (Vikman,Puna,Malm),kaks ehitustehnikat (Reinson,Andrekson),üks arhitektuuri (Tedro) ja üks keemiat (Riiner).

Chalmersis õppemaksu ei ole,väljaarvatud maks kohalikule üliõpilaskonnale (ca 80 - 100 krooni aastas). Nendel kel puudub Rootsi kodakondsus ei/ole võimalust stipendiumi saamiseks. Rotalused,kes õppivad Chalmersi juures on siiski juba peaaegu pooled Rootsi kodakondsuses. 4/5 protsendilist laenu on siiski võimalik saada kõigil,kusjuures laenu suurus aastas on mak-

simaalselt 4000 krooni. Suurem osa meist käivad suvevaheaegadel tööl,osalt majanduslikkudel põhjustel,osalt selleks et omandada praktikat erialal.

Kuna õppeajast tuleb alati puudus,on Chalmersis õppetöö kõrval õppeaasta jooksul peaaegu võimata tööga raha teenida. Õppevahendid ei ole eriti kallid,100 - 300 krooni aastas. Söök ja korter (tuba) on kõige suuremad majanduslikud probleemid. Toa üür on keskmiselt 100 - 150 krooni kuus,kuna söögile kulub ca 170 krooni.

A.Andrekson
Rot.

NEW YORK.

Ülikooli päevad algasid sellega,et saime kätte programmi plaanilehed, kursuste nimed ja ajad. Pidime ise omale koostama uue programmi. Selle koostamine on tähtis. Kui on õnne koostamisega,saad hea kava ja head õppejõud. Kui on aga ebaõnn võid saada programmi,mis kestab kella kaheksast hommikul kuni kella kuueni õhtul kõige halvemate õppejõududega ülikoolis.

Peale registreerimist lähed edasi paari tosina komisjoni ette,kui lähed vale komisjoni ette,võid end lõpuks leida ameerika armees.

Kui esimesed peavalud möödas,siis hakkab õppejõudude vahetamine. Sellel kohal peab oma pead kasutama. Peaaegu iga vahetamise juures peab olema väga hää vabandus. Mina olen nelja semestri jooksul neli korda klasse vahetanud. Kaks korda vabandasin end sellega,et ei kuule õpetajat,ükskord seetõttu,et oli liiga palju punkte ja ükskord kasutasin põhjusena programmi muutmist.

Vabade tundide arv nädalas näitab mehe intelligentsi. Mida rohkem vabu tunde,seda rumalam ta on... Minul isiklikult oli esimesel semestril 21 vaba tundi nädalas. Praegu olen ma juba juure õppinud - on ainult kaks vaba tundi nädalas.

Kodutöö suhtes algab semester esimesest päevast. Kõik mehed loevad päevi semestri lõpuni ja minuteid loengu lõpuni. Kui õppejõud ei jõua loengusaali esimese kümne minuti jooksul,leiab ta tühja klassi eest. Puududa võib klassist ainult ühe nädala semestris. Seda nädalat hoitakse semestri viimase veerandini,mil mehed hakkavad oma "puudumisnormi" täitma.

Õppejõudude elu pole alati kerge. Minul oli hiljuti keemia eksam - või pigemini pidi olema. Kuna terve klass streikis sel päeval,ei saanud õpetaja midagi eksami suhtes teha.

Huvitav on vaadelda tööde hindamist. Meie oleme ühte ja samat inglise-keele tööd juba paljud tarvitanud. Esimene üliõpilane sai selle eest A,mina C ja üks meie rebastest B. Samuti käivad kodutööd enne õpetöö algust ringi, et kõik saaksid oma vastused korda seada. Semestri lõpul on suur jagelemine hinnete pärast. Üks õppejõud õpetas meid,et kui tahad saada hinnet A,tuleb palumislehe ette sajadollariline panna. Meil pole kahjuks nii rikkaid mehi ja seepärast on ainult üks või kaks üliõpilast,kelle keskmine hinne on A. Ka need pole seda saanud rikkuse tõttu,vaid harukordse töö läbi.

Ülikooli nimi,kus õpin on City College of New York. Esimesel semestril kukkuvad pooled meestest läbi. Ülejäänutest langeb pool välja järgmisel semestril jne. Kes edasi ei saa läheb paariks aastaks ülikoolist ära sõjaväeteenistusse ja proovib seejärele oma õnne ülikoolis uuesti. City College on ainuke ülikool USA-s,kus puudub IBM masin,mis teeks registreerimise töö meestele ära, kuid selle vastutasuks saavad üliõpilased ise omale õppejõude valida.

Praegu õpivad City Colleges kaks Rotalia tegevliiget ja kolm rebast. Mitmed rotalused on selle ülikooli juba lõpetanud.

Tõnis D. Kelder
Rot.

VANCOUVER.

Õppetöö Briti Columbia ülikoolis toimub loengute seeriana,mis kestavad septembri kolmandast nädalast kuni aprilli lõpuni. Enne jõule on esimese poolaasta eksamid. Nende tähtsus on suhteliselt väike ja on mõeldud üliõpilaste enda huvides,et need võiksid saada andmeid oma edukusest. Aasta lõpueksamid toimuvad aprilli keskel,kestvusega umbes kaks nädalat. Eksamid on enamikus kirjalikud ja kestavad 3 tundi. Erandiks on arstiteaduskond,kus õppetöö algab septembri alul,kestab aprilli lõpuni ja eksamid mai kuus.

Tavaline filosoofia teaduskonna kursus koosneb 18 punktist. Iga aine, mida loetakse kolm korda nädalas ja mis kestab sügisest kuni kevadeni annab kolm punkti. Lisaks sellele on praktikumid või kirjalikud tööd ettenähtud teemadel. Nõuetav on,et üliõpilane võtaks osa vähemalt 6/7 loengutest. Harilikult siiski mingit kontrolli loengutest osavõtu üle ei tehta ja seepärast jääb üliõpilase oma otsustada kui tihti ta loengutel käib. On ainult tähtis, et ettekirjutatud töö oleks korralikult tehtud ja eksamid rahuldavalt öiendatud.

Õppemaks on kõigile sunduslik ja peab maksetama kahes osas,nimelt 60%

õppeaasta alul ja 40% teise semestri alul. Õppemaks on erinev teaduskondades. Näiteks on see filosoofiateaduskonnas 240 dollarit,inseneri teaduskonnas 290 dollarit ja arstiteaduskonnas 445 dollarit aastas.

Üliõpilastel on võimalik elada ülikooli juures asuvas "Campuses",kus tuba ja söök maksab ca 400 dollarit õppeaasta jooksul. Neil,kes tahavad elada väljaspool ülikooli piirkonda,on võimalik elada kas omaette korteris või pansionaadis. Korralik möbleeritud tuba ühes söögiga maksab ca 70 - 90 dollarit kuus. Tuba üksikult võib üürida ca 25 - 45 dollari eest kuus ja toit,kui ise teha,maksab ca 40 dollarit kuus. Seega terve õppeaasta eest umbes 900 dollarit. See lubab võrdlemisi viisaka tudengi elamise ühes nädala-lõpu-õlle ja muu meelelahutusega.

Ülikooli juures asub riigi tööamet,mille kohuseks on leida üliõpilastele tööd suvevaheajaks ja ajutist või kindlat töökohta neile,kes ülikooli lõpetavad. Suvevaheaeg,mis on ligi 5 kuud pikk,annab hea võimaluse raha teenimiseks. Tavaline üliõpilane peaks olema võimeline koguma suvel ca 1000 dollarit puhast raha. Keskmine kuupalk Vancouveris on umbes 275 - 325 doll. kuus. Linnast väljaminnes saab paremat palka,kusjuures on tavaliselt korter ja toit prii,ehk minimaalse tasu eest. Praegused palgad on umbes järgmised: puusepa tunnitasu 2.35,maamöötja teenib 350 - 450 kuus pluss elamiskulud,lihttööline 1.78 tunnis,ülikooli lõpetanud insener (ilma praktikata) 350 ja enam jne. Iga isik kelle aasta sissetulek on üle 1000 doll. peab tasuma tulumaksu,mille suurus on ca 16% üle 1000 dollari teenitud summast.

Ülikooli campuses on võimalik õppetöö kõrval töötada osalise tööjõuga. Tunnitasu on 1.36 ja töö piiratud 10 tunnile nädalas. Peale selle on võimalik töötada praktikandina oma erialal teaduskonna juures,mis nõuab umbes 10 - 15 tööd nädalas ja mille tasu on 350 - 700 doll. aastas. Suur osa üliõpilasi töötab laupäeviti,mil loengud lõpevad keskpäeval ja paljudel loenguid üldse pole.

Vancouver on saanud eestlastele mõnusaks ja vastuvõetavaks uueks kodupaigaks. Vahel nurisetatakse,et päikest on vähe ja vihma sajab rohkem kui vaja. See arvamine muutub aga ühes ilma muutumisega ja lõpuks ollakse ikkagi ühisel arvamisel,et peale Eesti on järgmine koht Vancouver Briti Columbias. Rahvas elab siin hästi,tööd ja leiba on leida kui otsid. Loodus on ilus ja muust maailma murest ja hädast asume eemal.

Eestlaste koguarv oli 1956/57 õppeaasta jooksul ülikooli nimekirjas 12 ja nendest on järgmisedneli rotalused: Valmar Tamm,dipl.ehitusinsener, kes töötab magistrikraadi saavutamiseks oma erialal,Maldus Marits,viimase aasta arstiteadlane,Ivar Keddis,õppinud 3 a.inseneriteaduskonnas ja Olaf Klasen,õppinud 4 a.filosoofia teaduskonnas.

Ülikooli on lõpetanud juba rotalustest B.Auksman ja A.Romman inseneridena,T.Laanemäe majandusteadlasena ja K.Põhjakas põllumajandusinsenerina. Kõik nimetatud on leidnud endale töökohad Vancouveris.

Võrreldes teiste ülikoolidega on kohalik ülikool saavutanud endale samaväärse nime ja standardi kui teised selle kontinendi silmapaistvamad haridustemplid. Eriti on tunnustust saavutanud füüsika teaduskond,mille praegune juhataja prof.Schrum on nimekamaid aatomiuurimise eriteadlasi.

Üliõpilaste koguarv ülikoolis on praegu ca 7500. Kuna on arvata,et see arv lähemate aastate jooksul kiiresti kasvab on kavatsus ülikooli laiendada. Ülikool ise on ainult 42 aastat vana,seetõttu on üllatus igale uustulnukale suur kui õpitakse ülikooli lähemalt tundma ja mõistetakse,et kõik edu ja areng on toimunud vähem kui poolesaja aasta jooksul.

Olaf Klasen
Rot.

MONTREAL.

Mc Gill University Montrealis,asutatud aastal 1821,on vanemaid ülikoole Kanaadas. Asutajaks oli šhotlasest suurkaupmees James Mc Gill. Esimesena asus tööle arstiteaduskond,mis praegugi on Kanaada kuulsaim. Mc Gilli arstiteaduskond,on tuntud nimi kogu Põhja- ja Lõuna Ameerikas ja võibolla isegi Euroopas. Teised teaduskonnad on vähe nooremad. Nii asutati näiteks inseneri teaduskond alles 1857. Raamatukogule ja muuseumile pandi alus 1860.

Tänapäeval katab Mc Gilli ülikool oma mitmesuguste ehitustega laialdase maaala Mont Royali mäe jalal ning kasvab ühа. Nii valmis 1951 Physical Science Building ja 1953 oearaamatukogu hoone,mis mahutab ca 750.000 raamatut,üldise lugemissaali tudengitele ja muid ruume.

Üliõpilaste arv on üle 6500 ning koos "õhtu ülikooliga" ca 10.000. Esitatud on rahvused pea igast ilmakaarest. Eriti arvukailt leidub tudengeid Inglise asumailt,nagu Lääne-Indiast,Aafrikast ja mujalt. Arvukalt on neid ka USA-st ja Lõuna-Ameerikast. Silmatorkavalt palju õpib ülikoolis juudisoost tudengeid. Eestlasi on Mc Gillis umbes 40 ümber,neist õpib

enamik inseneri teaduskonnas. Naistudengid väljaspoolt Montreali on kohustatud elama ühiselamus n.n. dormitorys.

Praegu on võimalik õppida järgmistes teaduskondades: filosoofia,arsti, hambaarsti,inseneri (mehaanika,elektri ja mäeasjandus),õigus,muusika,usu ja põllumajandusteaduskondades. Peale nende n.n. fakulteetide on veel rida "schoole" näiteks arhitektuuri,kaubanduse,kehakasvatuse,sotsiaalasjanduse ja muu tarvis. Normaalne õppeaeg on 4 aastat,inseneridel aga 5 aastat, arhitektidel 6 ning arstidel isegi 9 aastat.

Eksamid on pea kõigis teaduskondades kirjalikud. Eksamiperioode on igal õppeaastal 2 - üks jaanuari alul ja teine aprilli lõpul. Kõik sama kursuse tudengid kirjutavad eksami samaaegselt. Kui tudeng kukub läbi kahes aines,peab ta kordama terve aasta kursuse. Ainult ühes aines läbikukkumise korral on võimalus selles aines järeleksam kirjutada,kui selleks vastav professor oma nõusoleku annab.

Loengutest osavõtt on kohustuslik. Puududa võib 1/8 loengute üldarvust. Rohkema puudumise korral kustutakse nimekirjast. Kuigi vanemakursuste tudengite puudumist ei kontrollita,on osavõtt loengutest eriti inseneriteaduskonnas täisarvuline. Praktilistest töödest (laboratooriumitest) osavõtt on 100% nõuetav.

Ülikooli lõpetamise kraad on Bachelor,näiteks "Bachelor of Civil Eugineer" jne. Järgmine kraad on "Master" ja sellele järgneb "Doctor". Arstiteaduskonna lõpetajad saavad aga kohe "Doctor of Medicine" kraadi. Ülikooli lõpetamise tseremoonia igal kevadel on väga pidulik ja meeldejääv toiming.

Üldiselt on professorid eranditult kõikide tudengite vastu väga sõbralikud ning abivalmid. Küsimusi loengute ajal ei panda pahaks ja professorid ei häbene mitte ütelda,kui nad mõnda küsimust ei oska vastata. Kuid alati teavad nad sel puhul soovitada vastavat kirjandust kõnesoleva küsimuse selgitamiseks. Kirjeldavate ja praktilist laadi õppeainete puhul kasutatakse õige tihti filmi.

Õppemaksud on kaunis kõrged ja erisugused eri teaduskondades.Filosoofiateaduskonnas on see $ 495:-,inseneriteaduskonnas ca $ 500:-,arstiteaduskonnas üle $ 600:- aastas. Peale selle tulevad muud kulud,nagu raamatud,laboratooriumi varustus j.m. Keskmiselt võib tudengi aastakuludeks arvestada $ 1500:-ümber. Rõhuv enamus õpib vanemate kulul. Pagulastudengid moodustavad erandi ja on peamiselt enda kulul õppijad.

Ülikooli raames võib tudeng oma vaba aega kasutada väga mitmeti. Esimestel nädalatel pääle sügisese õppetöö algust meelitavad mitmesugused seltsid ja klubid endale noorliikmeid. "Keilimine" käib kohati Tartu viisil. Tavaliselt iga klubi või selts korraldab ühel või teisel nädalalõpul ülikooli klubiruumides mõne seltskondliku õhtu,balli või tantsuõhtu. Väga huvitavad on lõunamaalaste klubid ja nende vastavad peod või ballid.

Peale selle korraldatakse üldiseid ülikooli pidusid,talveti jääkarnevaale,kus tudengid kogu Mc Gilli maaalal hiigelsuuri jääskulptuure püstitavad jne. Neist pidudest osavõtt on kõigile tudengitele vaba.

Enamvähem vastavad meie korporatsioonidele on "frater nityd",mille nimedeks on tavaliselt kreeka tähtede kombinatsioonid,näit: "Delta-Kappa-Epsilon","Delta-Sigma-Phi"jne. Sääraseid erinevaid gruppe on meestudengitel 18 ja naistel 8.

Eurooplase silmale võõrana tundub meestudengite lohakas riietus ning "vaba"käitumine. Naistudengite riietus ja käitumine on palju parem.

Kokkuvõttes võib öelda,et Mc Gillis tuleb teha tugevat tööd,et edasi jõuda. Siiski pannakse rõhku ka sellele,et tudeng ei muutuks tuupijaks ning eluvõõraks. Siht näib olevat kasvatada kvalifitseeritud oma eriala tundjaid, kes oleks juhid ja ühtlasi ka "rahvamehed",mitte aga eluvõõrad raamatukoid.

Endel Arro
Rot.

Enn Jomm
Reb.

INFORMATSIOON

Vil: RICHARD URITAM SURNUD

24 juuli hommikul kell 8.30 suri New Yorgi haiglas vil: Richard Uritam. Kadunu puusärki panemine toimus 26 juulil Walter Cooke matuse büroos ja samast ärasaatmine kalmistule 27 juulil.

Puusärgi juures traditsiooniline korp: Rotalia auvalve. Richard Uritami matusetalitust korraldas suurest murest hoolimata tema abikaasa. Matusetalitusest võttis osa rohkearvuline sõprade pere. Vaimuliku talituse pidas praost A.Hinno. Korp: Rotalia nimel ütles järelhüüde vil: kogu abiesimees vil: Paul Leemets.

R.Uritam sündis 16 mail 1892 a. Pärnumaal Tõstamaa vallas,köster--koolimeistri pojana,kus ta ka oma vendade-õdede keskel üles kasvas ja alghariduse sai. Keskhariduse omandas Pärnu gümnaasiumis ja kõrgema majandusteadusliku hariduse Moskva Kaubanduse Instituudis. Ülikoolis käies teenis raha edasiõppimiseks suveti,andes tunde lastele vene aristokraatide perekondades.

Lõpetades Moskva Kaubanduse Instituudi,tuli tal paratamatult. I-sse maailmasõtta siirduda. Sealt tuli ta välja ohvitserina,et edasi teenida Eesti Rahvaväes ja võidelda Vabadussõja lõpuni. Vabadussõjas teenis ta ohvitserina mitmel kohal,tõustes selle viimasel poolel 2-se Ratsa Polgu ülemaks. Ta ülendati kolonel-leitnandiks ja temale annetati 1 liigi 3 järgu Vabadusrist ja autasu maa.

Pärast Vabadussõda töötas R.Uritam peaasjalikult ühistegelikul ja põllumajanduse kaubandusalal. Oli juhatusliige Põllum. Keskühisus Estonias, Estonia Eksporttapamajades, Põllum. Ühis. Revisjoniliidus, Põllumeeste Keskpangas, o/ü Tallinna Külmetushooned ning kaastegev paljudes teistes ettevõtetes juhtivatel kohtadel.

Enamlaste eest asus R.Uritam Saksamaale ja elas seal mitmel pagulasaastal kuni USA-sse siirdumiseni. New Yorgis ohverdas ta palju aega ja hoolt Eesti Abi kaudu - Saksamaale jäänud kaasmaalaste toetamiseks.

Omas ligemas sõprade ringis olid Sa Richard alati röömus,abivalmis,huumorikullane,otsekohene ja truu sõber: Sa olid truu eestlane ja hää rotalus: Kuid nüüd ei ole Sind enam meie keskel: Olgu Sinu vaimule tähtedetagune ilm ilus ja maisele olemusele võõramaa muld kerge:

Sulev Kelder
Rot: vil:

ROOTSI KOONDISE TEGEVUSEST.

Kaua aja järele oli jälle võimalus viimases Austraalias ilmunud M.S.nr.3-1957 saada informatsiooni Rotalia eriüksuste tegevusest üle maailma. Kuigi tee Austraaliasse on pikk,ei läinud saadetud informatsiooni kaotsi,ega jõudnud hilja pärale. Oli tunne lugedes,nagu oleks kõik rotalused üle maailma jälle korra koos istunud ja omast tegevusest pajatanud. Ning tundub,et meil on kokku palju jutustada ja et meie kokku moodustame suure ja väärika kogu,kelle tegevuses on intensiivsust ja sihikindlat edukust.

Meenutame mõne reaga alguses Rootsi koondise tegevusest seda osa, mille kohta M.S. veergudel senini informatsiooni pole ilmunud,hiljem ülemiinnes hilisematele sündmustele.

1956 a aastapäeva kommersist võttis osa 25 rotalust ja Varsinais-Suomalainen Osakunta esindajana stud.agr. K.J.Väättänen. Tuju oli hoogne, enne seda tuletati meelde kadunud kaasvendi ja avaldati austust võitlevale kangelaslikule Ungari rahvale. Samas pandi kokku võitlevate Ungari akadeemiliste ringkondade toetuseks Kr.600:-,mis koos teiste EKL konventide panustega Austria Punase Risti kaudu saadeti otseselt sihtkohta. Samas leidis päev varem aset perekonna-õhtu 52 inimese osavõtul. VSO esindaja külastas peale selle mitmeid vilistlasi nende kodudes ja võttis osa E.Punase Risti

Ühisabi poolt korraldatud konsert-aktusest Konserthuseti suures saalis söjavangide ja invaliidide abistamiseks,kus muuseas avaldati austust vaba Ungari lipule ungarlaste esindajate juuresolekul.

Aktuaalsest välispoliitikast diskuteerisime 21 novembril Margaretha kooli klubiruumides tassi kohvi juures. Sissejuhatav sönavött vil: A.Ots.

Vil: E.Vilvali 50.a.sünnipäeva pühitsesime 3 dets. tema külalistena koondise kasutamisel olevates ruumides Norr-Mälarstrandis. Söprade poolt Rootsi koondises annetati talle vastava pühendusega ja värvikilbiga varustatud höbedane karikas.

E.V. aastapäeva pühitsesime 24 veebruaril pidulikul koosviibimisel tee- ja tantsuga 40 inimese osavötul,neist 6 külalist. Rotalustest skaudid tegid edukalt hääd muusikat ettekandeiks ja tantsuks,vaheldamisi humoristlike vestetega aktuaalseil teemadel. Rotaluste panused Rootsis skautlikel aladel on tähelepanuväärsed. Oleme pidevalt toetanud Kalevi lippkonda perioodiliste annetustega,olles lippkonnale nagu vaderiks. Oleme annud skaudijuhte ka Ameerikale. Nii siirdusid sinna varem vennad Toomesed ja nüüd lisaks neile seltsiks reb: Kint. Ning vist ei puudu palju,kui Rotalia saab sinna oma noorima osakonna.(Atlanta osakond)

Peale KKK 7 märtsil esines l:l: A.Käo ametliku referaadiga teemal; "Probleeme seoses standardiseerimisega",mis oma filosoofilise aine käsitlusviisi tõttu kutsus esile huvitava debati,mis lõppes üksmeelse otsusega - - referaat lugeda eeskujulikuks ja hääks kiita.

Klubiõhtul 20 märtsil näitas confr: E.Järv värvifilmi USA-st ning jutustas palju huvitavat sealsest elust-olust Rootsi-eestlase silma läbi nähtuna. Väljastpoolt Stockholmi oli kohal vil: P.Jalakas Ulricehamnist. See idülliline linnake asub 400 klm lõunapool Stockholmi,ning seal on vil: P.Jalakas loonud endale kudumistööstuse,varustades turiste, laplasi ja Rootsi söjaväge kinnaste ja suusasokkidega. Vahepeal tegi väikese vaheaja ja ristis oma noore poja Heikki uhkelt Stadshotellis. Õhtu oli väga elav, kantused kõlasid kaua üle keskööja kui perenaine juhtis tähelepanu sellele, et see on siiski Rootsi riigiprokurör,kes elab ülalkorral,suhtuti sellesse üksmeelses arusaamas,et ta võiks seal siiski edasi elada.

Autoönnetusel Taanis 22 mail surma saanud vil: H.Tagepera matused toimusid 5 juunil Stockholmi Põhjakalmistul suure arvu leinaliste osavötul meie traditsiooni kohase auvalvega ja lipu esinemisega. Leinatalituse pidas vil: K.Kool ja mälestusköne kaasvendade poolt senior vil: A.Mägi. Peale leinatalitust kogunesid kadunu lese kutsel rotalused abikaasadega leinamajja, kuhu kokku kogunes 43 inimest. Kuna kogunenud olid vaid rotalused abikaasadega,korraldasime samas kadunule traditsioonilise mälestusõhtu. Peale seniori sissejuhatuse kandis olderman confr: A.Eistrat ette kadunu eluloolised andmed. Mälestusköne pidas vil: A.Ots.

Suvise kokkutulekuna korraldasime suvepäeva 25 augustil Stockholmist ca 40 klm eemal asuval Gålö poolsaarel. Osavötjaid 34 inimest. Kaugelt tulnud külalistena olid kohal New Yorgist confr: confr: H.Ainso ja H.Horn. Hommikune külm ja vihmane ilm peletas palju osavötjaid,kuid päevane soojus, seente ja marjade rikkus metsa all tasus vaeva osavötjaile. Ühine lõuna söödi kohapealse turistide kodu peoruumis hubase kaminalökke juures. Peale seniori vil: A.Mägi sissejuhatavat "teretulemast" osavötjatele ja eriti kaugetele külalistele,andis konvendi poolt New Yorgis tervitused üle soojade sönadega confr: H.Ainso ning laulusönades confr: H.Horn. See viimane põhjustas omakorda pikema humoristliku sönavötu kaua "vaikivas olukorras" viibinud vil: A.Kelleri poolt ning kuhjaga saadeti tagasi tervitusi konvendile ja paljudele,paljudele üksikutele kaasvendadele. Sportlike võimeid ja osavust näitasime noolte viskamises,võrkpallis,badmintonis ja võidujooksus,kus ka vil: M.Luht edukalt viis alustatud jooksu lõpuni. Suvepäeva jätkati veel mitmel pool linna jõudes hilisõhtuni või oli see koguni varavalgeni.

Seoses "ameeriklaste" külaskäiguga võime konstateerida,kui ütlemata suureks kasuks on see Rotaliale,kui saame aegajalt käia üksteisel külas. Need muljed mida "rootslased" jt. on saanud Ameerika mandril asuvaid üksusi külastades ja siin seda meiega jaganud või mida "ameeriklased" meile kaasa toonud,need on väärtuslikud üksteise tundma õppimiseks,noorte tutvumiseks vanadega,uute muljete saamiseks ja vanade mälestuste elustamiseks. Tõsiselt on kahju,et vil: R.Ubakivi kokkupuuted rotalustega siin piirdusid ainult jutuajamisega ühe vilistlasega ning ebaõnnestunud katsetega telefonil,mis pörkusid tagasi kuivale kommentaarile selges keeles: "You have wrong number" Rootsist saatsime USA-sse 9 aug. veel meie siinsest elust tutvustama confr: E.Järve,kellele läks verre ameerika elu ja lubas nüüd alaliselt jääda Kaliforniasse,ning seal asutada uue Rotalia osakonna. Omalt poolt lubasime saata siit esindaja esimesele pidulikule kommersile. Vastutasuks ühele ümberasunule saime jätta ühe "ameeriklase" siia,nimelt confr: H.Horni,kes esialgu lahkelt lubas vähemalt paariks aastaks siia jääda. Et tuliuus taevasinine Ford V-8 meie aktsiaid siin tõstab,selles pole kahtlust. Teise keda siia tahtsime jätta,oli confr: H.Ainso,keda huvitasime VSO stipendiumist Helsingi ülikooli juures,mis seekord siiski kahjuks jäi katki.

Sügishooaja avasime KKK-ga kesknädalal 11 septembril,millest osavött oli väga rohkearvuline,nende hulgas Göteborgi senior confr: E.Äro ja USA

külalisena reb.' A.Leemets. Ennem päevakorra juurde asumist mälestasime kadunud kaasvendi,vil.' Otto Org,surn.1947 Tallinnas, vil.' August Otema, surn. 1957 a Tallinnas ja vil.' Richard Uritam,surn.1957 New Yorgis. Peale seniori sissejuhatuse pidas mälestusköne vil.' vil.' O.Orgile ja A.Otemale vil.' J.Toomes ja R.Uritamile confr.' A.Eistrat.

Sellel koosolekul võtsime vastu ka otsuse,et anname M.S. välja Rootsis samas trükivormis kui see sünnib USA-s ja Kanadas,kuigi ta siin läheb tunduvalt kallimaks kui seal.

VSO stipendiaadiks määratud confr.' Jaan Teär ei saanud ametalalistel põhjustel minna tänavu sügisel Helsingi ja tema asemele määrati stipendiaadiks confr.' Oole Kint,kes on juba kohal. Nagi aja töttu polnud sellest võimalik kõiki Rotalia üksusi informeerida,kuid eeldame et määramine leiab kõikjal üksmeelset heakskiitu,sest Rotalia huvides seisis stipendiumi kohene ja väärikas kasutamine. On soovitav võimalike edasiste stipendiumite suhtes varakult hankida Rootsi koondiselt informatsiooni soovida tahtjal vastavaks ettevalmistusteks.

3 oktoobril pühitseb oma 50-dat sünnipäeva Stockholmis vil.' Karl Kool. Omaaegset Tartu konvendi seniori ja oldermani. Vilistlast kelle jutlused on saatnud Rotaliat ja rotalusi,nii pidupäevadel kui ka leina hetketel,nii Eestis kui paguluses önnitleb kogu Rotalia pere. Jätkugu Sinul eluaastaid, et veel kaua kõlaks Sinu võimukas hääl ja südamlikud kõigile arusaadavad sõnad ,töstes üles meid kõigest maisest ja igapäevasusest,sisendades kaasvendlust ja armastust - kõike seda mis teeb elu ilusaks ja väärikaks.

Tagasitulles mandritevaheliste külaskäikude juurde võiks mainida,et Ameerika elust ja olust ning sellel mandril asuvate Rotalia üksuste pulbitsevast elust maalis meile värvika pildi omas referaadis peale 16 jaan. KKK-d vil.' Kr.Joost. Kuna vil.' Kr.Joost viibis pikemat aega teadusliku stipendiaadina USA-s ja Kanadas,siis oli huvitav jälgida tema tähelepanekuid ja erinevusi meie üritustes ja mentaliteedis.

Külalisõhtuid ja koosviibimisi oleme käesoleval tegevusaastal pidanud rohkesti,mis ka juba tulemusi on annud kolme rebase näol. Alamal tutvustame omi uusi noorliikmeid.

Arved Mägi
Rot.'vil.'

Reb.' Rein Kool - sünd. 23.12.1934.a. Tartus vil.' Karl Kooli pojana. Keskhariduse sai Södra Latinis,Stockholmis. Õpib arstiteadust Karolinska Instituudis Stockholmis. Aktiivselt tegev Eesti Üliõpilaskond Rootsis juhatuses. Reb.' vastuvõetud 27.5.1957.a.

Reb.' Ülo Kool - sünd.9.6.1933.a. Tihemetsas abi-metsaülem P.Kooli pojana. Keskhariduse omandas Strängnäsi gümnaasiumis. Õpib masinaehitust Stockholmi Tehnika Ülikoolis. Reb.' vastuvõetud 27.5.1957.a.

Reb.' Aarne Tönis Kint - sünd. 2.11.1932.a. Tallinnas vil.' Tönis Kinti pojana. Keskhariduse omandas Stockholmi Eesti gümnaasiumis,enne seda oli lõpetanud juba Tehnilise Instituudi Stockholmis. Praegu õpib elektrotehnikat Georgia Ülikoolis Atlantas. Aktiivselt tegev skautjuhina. Reb.' vastu võetud 9.7.1957.a.

GÖTEBORGI OSAKOND.

11 mail 1957 a. Göteborgis peetud EKK-l võeti tegevliikmeteks vastu: Vaabo Lumila, Mart Avatare, Ivar Derrik ja Kalle Norrand.

Peale koosolekut jätkus koosviibimine kohvi ja veiniga,kestes hiliste öötundideni. Osavõtjaid oli Göteborgi kohta rekordiliselt - 50 isikut. Hiljem võis järeldada,et nii vilistlastele kui ka noortele confrateritele meeldib koosviibimistel enam muusika saatel tantsu keerutada ning tantsu vaheajal tass kohvi või pisut veini konsumeerida,kui et Tartu kombe kohaselt hommikuni lauas istudes ja napsu võtta kaloriterikka söögi kõrvale.

Confr.' Avo Andrekson viibis suvel õppereisul Saksamaal,Austrias,Schveitsis ja Itaalias.

Vil.' Hans Adila kolib 1 nov. Jönköpingist Sandvikeni,asudes sealse Jernverks A-B,teenistusse. Aadress: Hantverkarbacken 7, Sandviken.

Confr.' V.Kuldassaar lõpetas Chalmersi tehnikaülikooli elektrotehnilise osakonna. Praegu töötab sama ülikooli füüsika instituudi assistendina.

Tähtsamaks sündmuseks on Göteborgi peres siiski confr.' Vaino Kuldassaare laulatus preili Maria Oad'iga 11 septembril St.Pauli kirikus. Göteborgi rotaluste perega ühinevad kõik laias maailmas asuvad kaasvennad ja soovivad pruutpaarile palju önne eluteel.

Jüri Adila
Rot.'vil.'

AUSTRAALIAST.

24 juulil lahkus Sidneys siit ilmast pika raske haiguse järele vil. Voldemar Posti abikaasa proua Ellen Post. Sidney rotalused austasid lahkunut lillede asetamisega tema pörmule.

Pr E.Post oli Tallinnas alati sooja südamega kaasa elanud Rotalia üritustele,ka Austraalias oli ta kontaktis sealsete kaasvendadega. Kõigile, kes teda tundsid,jääb temast mälestus,kui heast,sõbralikust Rotalia pere liikmest.

P.Mägi
Rot.vil.

INGLISMAALT.

5 oktoobril pühitseb Inglismaal oma 80-dat sünnipäeva korp. Rotalia esimene vilistlane ja auvärvipaela kandja vil. Artur Lossman. Kirjutis sünnipäevalapsest ja juubelist ilmub meie ajakirja järmises numbris.

MEIE SIDE ja kogu Rotalia maailma pere poolt südamlikumad õnnitlused ja parimad soovid tulevikuks.

VANCOUVERIST.

Uued noorliikmed:

L.l. Kaljo Põhjakas - sünd. 12.8.1923 Tallinnas. Lõpetas Gustav-Adolfi gümnaasiumi. Käis Balti Ülikoolis Hamburgis ja Briti Columbia Ülikoolis Vancouveris,mille lõpetas 1951 a. põllumajandusmasinate insenerina.

L.l. Valmar Tamm - sünd. 31.12.1928 a Pärnus. Lõpetas 1946 a Sigtuna Eesti gümnaasiumi Rootsis ja 1952 a. Chalmersi Tehnika Ülikooli Göteborgis vee- ja teedeehitus insenerina. Praegu õpingud pooleli kohalikus Ülikoolis mag. kraadi saavutamiseks.

Meie esimene kommerss mai kuus läks väga hästi ja võiks öelda,vast võimsaltki korda. Praegu on meie nimekirjas 8 meest: 4 värvikandjat ja 4 reb. või l.l.

Juuli alul üsna mitmed Vancouveri rotalused käisid Portlandis USA-s läänerannniku eestlaste suvepäevadel,kus väike koosolek sai peetud USA läänerannniku kohale ilmunud rotalustega. Kohal olid Vancouverist: confratres J.Romman,B.Auksmann,T.Laanemäe ja reb. J.Keddis. Seattlest confr. L. Kosenkranius ja San-Franciscost confr. J.Kukk.

Ida-Kanadast käis tänavu suvel Vancouveris külastus ja puhkusreisil confr. J.Kivestu perekonnaga,kellele läänerannik ilmselt väga hea mulje on jätnud,kuna kavatseb päriselt siia kanti ümber asuda.

Palun tervita ja täna minu eest confr. Vasurit värviesemete siiasaatmise eest. Samuti suur aitäh confr. Eitratile nende muretsemise kaasaaitamisel.

A.Romman
Rot.

USA-st.

7 juunil refereeris l.l. H.O. Raudsepp teemal "Miks vaikivad relvad". Oponendid vil. Ubakivi ja reb. Upsi. Pärast pikemaid sõnavõtte kiideti referaat heaks.

14 juuni EKK-l võeti tegevliikmeks vastu l.l. H.O. Raudsepp

Juunis abiellus confr. A.Laev preili Lusiga. Palju õnne.

15 juunil toimus kevad kommerss New Yorgi Eesti Majas algusega kell 6 õhtul. Õnnistati uued rapiirid. Kommerss õnnestus väga hästi. Osavõtjaid üle poolesaja.

16 juunil kell 11 oli C.Q.-l kaater frühstück. Suurepärase laua oli katnud vil. Pitea. Osavõtjaid palju.

Vil. Aleksander Köpp ostis maja Chicagos.

Confr. Lembit Kosenkranius on lõpetanud Seattles Ülikooli ja töötab praegu insenerina samas Boeningi lennukitehastes.

Korp.Rotalia suvepäevad USA-s 17 ja 18 aug.1957 a peeti Long Islandil NY Eesti Haridusseltsi lastesuvikodus. Osavõtjaid kokku 67,neist 35 rotalust (13 vil.,17 confr. 5 reb.),18 daami,12 vil. perekonnavõsu ja 2 külalistudengit. Ööbimine algas laup. 17 aug. pealelõunal,mida kasutati suplemiseks ja pallimänguks. Kell 17 õhtul koguneti rikkaliku õhtusöögilauda,mille kulinaarsed meistritööd,nagu terve toitlustamine päevade kestel,oli valmistanud vil. Pitea. Peale senior Ambrose avasõna lasti toidul ja joogil hea maitsta. Lauaköne pidas vil. Kuuskvere. Järgnesid ühislaulud ja algas tants taperecorderilt tuleva mõnusa muusika saatel. Ühist koosviibimist rikastas pr. H. Leesment lauluettekannetega.Kui pimedus oli juba täielikult katnud nii suvi-

kodu kui ka seda ümbritseva looduse siirduti lõkketulele,mille eest olid hoolitsenud confr. Tarvo ja reb. Juhan Toomesed. Lauldi ühislaule ja kuulati reb. Jüri Saimre virtuooslikku akkordeonimängu.Confr. Tarvo Toomese juhatusel oli korraldatud ka lõkkeõhtu eeskava,kus nii mitmetki kohalolijad said oma talenti või huumorit demostreerida. Peale eeskava lõppu jäid vanemad (kui hingelt noored) inimesed leegitseva lõkke äärde mõnulema,kuna nooremad siirdusid tagasi suvikodusse (mis asus ainult 25 meetri kaugusel),kus muusikat tantsuks alustas rebaste jazz-band,koosseisus Arno Kallaste ja Jüri Saimre,kes mõlemad kasutasid vaheldumisi nii klaverit,akkordeoni kui gitarri. Seega kaks meest,aga kolm pilli. Peo arenedes suurenes orkester veelgi bongotrummide näol,sest nii rütm,hea meeleolu,kui ärajoodud vägijoogid meelitasid mitmeid kohalolijaid pudeleid,toolipõhju jne. lõõkinstrumentidena kasutama. Äraväsinud siirdusid (mõned viidi,kas abikaasade poolt käest tõmmatuna,või konvendikaaslaste poolt toetatuna) puhkama,kuna avant-garde jätkas oma tegevust valguse saabumiseni. Hommikul oli küll daamide poolt veidi nurinat,et "poisid tegid palju lärmi,ei saanud magada",kuid nagu hiljem "järeluurimisel" tõestus,olid nende "poiste" hulgas ka mitmed auväärsed vilistlased väga aktiivsed olnud. Hommikusöögi valmistamisel tabas vil. Pitead kurb üllatus - - öösel olid salapäraselt kõik maksa- ja muud vorstid kapist "aktivistide" poolt ära hävitatud,nii et tuli piirduda heeringa võileibadega,mis aga kohvi ja peaparanduse saatel head maitsesid. Lõunasöök tehti seepärast varakult ja peale selle osa hakkas juba kodu poole sõitma,kuna osa sõitsid veel lähedasse ookeaniranda suplema. Nii et pühapäeva õhtupoolikul jõudsidki lõbusad päevad lõpule.

Erilist tunnustust peab avaldama vil. Piteale,kes vaatamata kõigile raskustele toitis kahe päeva jooksul nii suure arvu inimesi (lõpus tabas teda jällegi üks "õnnetus",nimelt kaasvend,kelle autoga ta pidi koju sõitma, keelas oma autos suitsetamise,mille järele ta demonstratiivselt lahkus ja jäi ootama suitsetajate autot). Majutamist korraldas confr. Felix Tamm,üldkorraldus lasus old. confr. Villota õlgadel. Kahjuks väljaspoolt New Yorki ei olnud saabunud kuigi paljuid. Siin tuleks kiitust avaldada kõige kaugemailt tulijaile,kelleks olid confr. Gusten Lutter ja reb. Saimre Delaware osariigist ja confr. Hans Raudsepp Baltimorest. Eriti rõõmustav oli aga näha suurel arvul noori lapsukesi ja ka järelkasvavat kaardiväge vil. vil. Adovi, Lauritsa,Leetaru,Leesmenti ja Tarendi juba meheikka jõudvate poegade näol. Jääme ootama järgmise aasta suvepäevi.

Reb. Uve Kapsi saabus tagasi sõjaväest Saksamaalt ja abiellus prl. Jeanne Beckiga,kes sünnikoha järele on viinlanna. Pulmad peeti Lincoln, Nebraskas ja reb. Kapsi siirdub lähemal ajal elama Seattlesse,olles nimetatud ühe firma kaubanduslikuks esindajaks Põhja-Lääne osariikides.

Sõjaväest Saksamaalt saabus samuti tagasi confr. Arvi Jalajas,asudes oma abikaasa Nancy ja kahe väikese poja Eriku ja Stewartiga elama East Orange,N.J.

Confr. Henno Sork pühitseb pulmi prl. Helve Tammega 14 septembril Lexingtoni Ave Eesti kirikus ja restoraan Finland Houses. Best man'iks pulmas on confr. Rein Grabbi. Rotalia tervituse annab pulmapeol edasi senior Heini Ambros.

Confr. Heino Ainso saabus tagasi pikemalt Euroopa reisult,mille kõrgpunktideks tema enda jutu järgi olid olnud Rotalia suvepäevad Rootsis ja ühe vanema Saksa korporatsiooni,Corps Borussia,Stiftungsfestist osavõtmine Kölnis. Sellelt poolt saabus ka kirjalik tervitus Rotalia New Yorgi konvendile Borrussia senior +++ ja Corps Hansea ühe liikme allkirjaga.

Confr. Virko Keder viibis suvereisul Kuubas,kuid kahjuks tal ei õnnestunud kontakti saada Kuuba revolutsioonilliste üliõpilaste juhi Fidel Castroga.

Confr. Vello Ebrok on asutanud eletrokeemia töökoja,mille tegevus areneb jõudsalt.

Reb. Arno Kallaste ja reb. Udo Vaher lõpetasid Mississipi State College inseneridena ja asusid tööle lennukiehitus firmade juures Long Islandil.

VIII Eesti Üliõpilaspäevad USA-s peeti New Yorgis septembri algul ja neid juhatas üliõpilaskonna esimehena confr. Arved Laev,kes pälvis oma möödunud aastase energilise tegevuse eest üliõpilaskonna eesotsas koosolijate suure heakskiidu. Eelmises üliõpilaskonna juhatuses töötasid liikmetena kaasa ka confr. Aksel Kiiss ja confr. Rein Grabbi. Uude üliõpilaskonna juhatusse valiti confr. Heino Ainso ja confr. Olaf Millert,kes on dotsendiks ja doktorandiks Harvardi ülikooli juures,pidas üliõpilaspäevade peoköne ja referaadi.

Vil. Uno Ots lõpetas University of Connecticuti B.S kraadiga geoloogias.

Reb. Andres Männik komandeeriti Army koosseisus Prantsusmaale,kus juba Air Force koosseisus viibib reb. Ako Vainu.

Confr. Heino Ambros kihlus prl. Lilo Grishakoviga ja pulmi võib oodata peatselt.

Tõnis Kelder
Rot.

Hellar Grabbi
Rot.

UUSI AADRESSE.

Argentiina.

Vil: Karl Laantee - Cuenca 3285,villa del Parque, Buenos Aires.

Kanada.

Confr:Toivi Laanemäe - 2016 W 1th,Ave.Ap.1, Vancouver B.C.

Rootsi.

Vil:A.Mägi - Ehrenstrahlsvägen 3, Stockholm-Bromma
" A.Pets - Myre,Ervalla
" H.Plikk - Kungsladugården,Box 5013, Nyköping 1
Confr: A.Eistrat - Nissanstigen 5-1½, Stockholm-Johanneshov
" H.Horn - Rämensvägen 45, Stockholm-Johanneshov
" E.Aartus - Grimstagatan 87, Stockholm-Vällingby
" J.Teär - Sörgårdsvägen 39, Åkesberga
" A.Käo - Hästholmsvägen 17-I, Stockholm Sö
Reb: R.Kool - Vinstvägen 1-I, Stockholm-Hägersten
" U.Kool - " " " "

USA

Vil: Aleksander Köpp - 507 N.Lawler,Chicago.Ill,tel.ES -8-9222
Confr:Bruno Laan - 6500 Beck Ave,North Hollywood,Cal.
" Evald Järv - 11785 Laurelwood Dr.Apt.1,Studio City,Cal.
" Lembit Kosenkranius - 4737 6th, Ave,N.E. Seattle 5,Wash.
" Aaljo Lüll - 1544 Gillespie Ave,Apt 60,New York 61 N.Y.
" Aado Perandi - 2342 W.11th,Str. Brooklyn 23,New York
Reb:Aarne Kint - Georgia Tech.,Pob 3837,Atlanta,Ga.

LÕPETADES KÄESOLEVAT NUMBRIT

MEIE SIDE nr.4 toimetus tänab kõiki kaasvendi,kes nii rohkelt varustasid käesolevat numbrit oma kaastööga. Artiklid mida ruumi puudusel ei saanud avaldada,on edasi saadetud järgmise MEIE SIDE toimetuse käsutusse.

MEIE SIDE nr.4 toimetuse kindel tahe oli avaldada niipalju sissetulnud materjali kui võimalik ja teiseks anda käesolev number välja ühtlasena USA ja Kanada numbritele. Kuna offcettrükk Rootsis maksab 75 krooni 4 lehekülge pluss 10 - 15 krooni pilt ja 50 - 60 krooni köitmine,seega numbri kulu kokku 600 krooni (120 dollarit),millist summat vastavalt KKK otsusele mitte ületada ei võinud. Siis kulude kokkuhoidmiseks toimetuse liikmed sooritasid masinakirjutamise töö ise,mispärast kui mitte masinkirja spetsid palume vabandust,kui kiri pole just kõige ühtlasem. Lehekülje maht käesolevas numbris on ca 4900 trükilööki,seega ligi 1/3 suurem kui varem ilmunud MEIE SIDE offcettrükis numbrites.

Eelpoolantud kalkulatsioon ja et USA ja Kanada andmetel sarnane paljundamine seal ainult ca 400 krooni maksab,tõstab tõsiselt üles MEIE SIDE trükkimise tsentraliseerimise - et saada ülemaailma täiesti ühtlast hästitoimetatud,kuid meie majanduslikule kandepinnale vastavat MEIE SIDET.

Nagu saateks toimetaja juba märkinud,on igale autorile alles jäetud tema isiklik stiil ja õigekirjutuse viis. Toimetus ei pidanud end kompetentseks otsustama,näit; kas on õigem Kanada - Kanaada, olderman - oldermann, kommerś - kommers - kommerss jne. Samuti pole kärpeid peaaegu üldse tehtud.

Järgmise numbri annab välja New Yorgi konvent 1 detsembriks 1957 a, tegevtoimetaja confr: Tõnis D. Kelder. Võttes arvesse kogemusi käesoleva numbri toimetamisel,palume tungivalt kõiki kaasvendi üle maailma saata kaastöö temale hiljemalt 1 novembriks. Kuu aega varemalt peab kaastöö toimetaja laual olema,see peaks muutuma mõisteks MEIE SIDE kaastöö sissesaatmisel - muidu ei suuda ka kõige paremal tahtmisel ka kõige tublim toimetaja kuidagi numbriga tähtajaks valmis saada.·

ÄRGU KATKEGU SIDE!

M.S.nr.4 toimetus.

KORP! ROTALIA AJAKIRI

Meie Side

NO. 1 TORONTO 1958

S I S U K O R D .

1. Meenutades Jüri Uluotsa - Toimetaja 2
2. Eesti Vabariigi aastapäevaks - A.Käbin 3
3. Organisatsioon ja ta vaimne sisu - J.Kaup 4
4. Meie päritolu küsimus vajab noori teadusmehi - H.Mähe 6
5. VSO-stipendiaadina Soomes - O.Kint 8
6. Mõtisklusi - A.Lepp 11
7. Jutuajamine confr! Helmut Sandström'iga - J.Läte 12
8. Aadressid, tiitlid ja teaduslikud kraadid - P.Mägi 15
9. Rotalia Koondiste tegevusest .....16 - 22
10. Aadresside muudatused, parandused 22

...

Kaanel: Professor Jüri ULUOTS.

Meie Side

Nr.1 VIII aastakäik Toronto, 15.II.1958

T o i m e t u s : Tõnis Kelder, Kristjan Joost, Ivar Derrik, Alfred Kalmet, Valter Põder, Paul Mägi, Oskar Ristmäe, Ülo Saar, Felix Laansoo, Aimar Romman, Abel Käbin.
Käesoleva nr-i tegevtoimetaja: Oskar Ristmäe, Kanada.

Käesoleva aasta 24. veebruaril pühitseb Eesti Vabariik oma 40.-dat juubeli sünnipäeva. Eestlased vabas maailmas lähevad aga juubeliaktusele mõnevõrra segaste tunnetega ja tasakaalutus olekus, kuna sünnipäeva laps ise, Eesti Vabariik, omas praeguses struktuuris on raskelt määritlev mõiste. Riigi olemasoluks on tarvilik maa, rahvas ja autoritaarne riiklik võim. Vabad eestlased vabas maailmas, kätt südamele pannes, peavad kibedusega tunnistama: kõik need eesti riiklikud põhialused on viimase maailmasõja sündmused ära pühkinud ja Eesti Vabariik ei eksisteeri enam tegelikult. Maa on jäänud,- kodueestlastel puudub enesemääramise õigus, pagulased on väikeste killukestena paisatud laia maailma. Riigivõimu teostamine niisuguses olukorras on utoopiline küsimus.

Siiski mingisugusel seletamatul ajel eestlased vabas maailmas demonstratiivselt meenutavad oma vabariiki, külastavad vastavaid aktusi, kus see võimalik või pühitsevad väärikalt tähtsat päeva kitsamas ringis. Järjekordselt koputatakse maailma südametunnistusele ja nõutakse oma õigust, olgugi et käegakatsutavad võimalused peatseks vabariigi uuestisünniks on tuhmumas. Sellest järeldus: ühele eestlasele kaasasündinud vaimuomadusele oleme uhked, see on sitkus ja visadus. Eesti on ikestatud, vaim ja idee on siiski jäänud püsima, visalt ja sitkelt kinninaelutatuna meie hinge.

Rotalia on sündinud paguluses, elas, õitses ja kandis parimat vilja vabas Eestis ja tegutseb jälle paguluses, aga mitte sellepärast, et olla traditsiooni vang, vaid et kanda oma liikmete kaudu edasi eestlastele eestluse vaimu, kes on väsimas.

Andku Kõigevägevam jõudu, et oleme vennad omavahel, aga ka võitlejad ja vaimukandjad! Kellele on antud rohkem, sellelt nõutakse rohkem, sest eeskätt meie, rotalused, ei taha, et alates aasta arvuga 1940 jääks Eesti vaikivaks lehekülgeks ajaloo raamatus.

Parimaid tervitusi kõikidele rotalustele vabariigi juubeli puhul!

O.Ristmäe.
Rot! Vil!

Torontos, veebr. 1958.

Meenutades Jüri Uluotsa.

(13. I 1890 - 9. I 1945)

Eestlase arusaamise järgi on iga inimene Jumalast ja loodusest määratud tervik, vaimne ja kehaline, jaotamatu ja lagundamatu sündimisest surmani. Seetõttu iga inimese sünd on suur ja rõõmus sündmus, tema surm on raske kaotus. Igal inimesel on õigus tervisele ja elule.

Eesti arusaamise järgi "seadus on vanem kui inimene", s.o. õiguse reeglid on ürgsed ja läbistavad kogu maailmakorra ning inimesed peavad neile alistuma. Vastavalt sellele eesti arusaamisele ka riik on õiguse korraldus, rajanedes "õiglusele, seadusele ja vabadusele". Ka riigivõim pole muud kui õiguste kogu, mis teostatakse seaduste alusel. Seetõttu keegi pole õigustatud võimu kasutama väljaspool seadust. Nõnda avaldub kogu elus õiguse võim. "Õigus jääb ega lase end alla suruda, tema ees peavad taanduma kõik kurjad teod."

Eesti arusaamise järgi taevalaotuses, taime- ja loomariigis on suured, väikesed ja imetillukesed kehad ning igaühel neist on oma ülesanne ja põhjus targas maailmakorras olemiseks, "õigus elule". Ka rahvaid on suuremaid, vähemaid ja väikesi, aga kõik nad on looduslikud ühikud, mis vastavail maa-aladel ajaloolises eluprotsessis on orgaaniliselt kujunenud. Nagu oleks mõttetus taotella, et taevalaotuses, taime- või loomariigis püsiksid ainult suured, ainult väikesed või ainult imetillukesed kehad, nõndasamuti oleks maailmakorras avalduva tarkuse vastane nõuda ja püüda, et inimsoos esineksid ainult väikesed, ainult keskmised või ainult suured rahvad või liiatigi ainult üks suur rahvas. Seetõttu eestlase arusaamise järgi on igal rahval - olgu ta suur, keskmine või väike - õigus oma iseseisvale elule.

...

Need on ainult mõningad mõtted Eesti viimase peaministri ja presidendi kohusetäitja, professor Jüri Uluotsa viimasest artiklist, tema n.n. poliitilisest testamendist, enne põgeniku teekonda Rootsi.

Jüri Uluotsast kõnelevad tema kaasaegsed sõbrad kui ka poliitiliselt teisiti mõtlejad, vastased, nagu ühe suu läbi: ta oli oma väljaastumises sirgjooneline ja õiglane, ka oma vastast mõistev ja salliv, kui see püsis rahvuslike ning demokraatlike õiguste piirides ja joonel. Siis leidis ta alati tee, kuidas kokkuleppe korras tüliküsimusest üle saada.

Temast, kui ühest Rotalia asutajaist liikmeist, rotalusest, teavad tema kaasvennad jutustada järgmist:

"ta oli noorte sõber ja kasvataja. Ta põhimõte oli noori juhtida ja kasvatada mitte võimuga vaid vaimuga. Ikka ja jälle leidis tema, ehkki seotud oma ulatusrikkas töös, aega Rotaliale. Meil, rotalustel, on põhjus uhke olla, et me oleme tundnud seda ammutamatut ja kustumatut elurõõmsat, heatahtlikku otsekohesuse vaimu, mis hoovas Jüri Uluots'ast."

Rotalused, ärgem unustagem Jüri Uluots'a viimaseid surivoodil öeldud optimistlikke sõnu:

"Läbi raskeimate raskuste saavutame uuesti oma isamaa! "

Toimetaja.

Eesti Vabariigi aastapäevaks.

Rotalustel on kombeks koguneda Eesti Vabariigi aastapäeval oma konvendi kooskäimise paigas. Tullakse kokku mitte pidutsemiseks, vaid tõsiseks austuse avaldamiseks ning ustavuse kinnitamiseks kodumaale.

Kus rotalused on koos, seal on tükikene eksterritoriaalset Eesti pinda: Rotalia on lahutamatu osa Eestist.

Eesti Vabariigi 40-dal aastapäeval näib, nagu oleks eeldused kodumaa vabanemiseks väga tumenenud. Kummatagi: elu ise õpetab, et sageli lootusetu olukord kannab endas lahenduse algust.

Maailm on jäänud tänapäevaks väga väikeseks. Ruum jääb liiga kitsaks kahele lepitamatule maailmakorrale rööbiti eksisteerimiseks. Inimene pole enam võimeline hoidma oma meelevalla all olukorda, mille ta ise loonud. Kas selles olukorras endas ei peitugi lahenduse algus?

Pinge tõuseb kogu aeg rahvaste vahelises elus. See tähendab, et meid, eriti meie kasvavat generatsiooni on ootamas ajad, mil toimub terav võitlus inimvabaduste, ideede ja kristliku maailmavaate eest maailmas.

Ses võitluses otsustatakse kord ka kodumaa saatus.

Rotalused on kutsutud ja seatud igas maailma kaares kaasa tegema eelolevat võitlust inimvabaduste, ideede ja humaansuse eest pealetungiva materialismi ja kommunismi vastu, sellega teenib rotalus oma kodumaad ja rahvast.

Kõrgem akadeemiline haridus pole mitte selleks, et isiklikult paremat ära-elamist saavutada; rotaluse seisukohalt see olgu ka selleks, et kõrgema hariduse kaudu saavutada parem positsioon oma ideede eest välja astumiseks ümbritsevas ühiskonnas. Rotalia kohus on anda jõude eesti organisatsioonidele, aga rotalused ei pea hoiduma lülitumast ka kohalike maade ja rahvaste organisatsioonidesse, kui need on sellised, kus meie saame töötada oma ideede levitamiseks.

Rotalia iseendast pole mitte eesmärk, pole seda oma ajaloos kunagi olnud, vaid on abinõu - abinõu eesmärgi saavutamiseks. Rotaluse silmapiiri pole kunagi varjutanud tema värvimüts, vaid rotalus on ikka vaadanud kaugemale, tema silmapiir on olnud ulatuslik.

Rotalial on praegu jälle täita palju samaloomulisi ülesandeid, mis oli asutamisaegadel Peterburis. Arvestagem sellega, et Rotalial tuleb jääda veel paljudeks aastateks Välis-Eesti korporatsiooniks, nagu ta sündis sellena. Selle kohaselt peame ka seadma oma sisemise elu.

Eesti Vabariigi 40-dal aastapäeval mõtetes ja südamega viibime kodumaal ja koos nendega, kes meile seal lähedased. Paljud kaasvendadest on oma parimad nooruse või mehe-ea aastad kasutanud kas kodumaa vabastamiseks, tema kaitsmiseks või vaba kodumaa ülesehitamiseks. Paljud, võibolla, ei näe kodumaad enam kunagi. Tehtud töö ja mehe-teod pole aga olnud asjatud: tagajärjed jäävad ajast aega.

Pealekasvavale rotaluste generatsioonile on saatus määranud samad ülesanded, mis tulevad küll täita teistes paikades, teissugustes oludes ja teha teiste meetoditega.

Kodumaa ootab jälle mehe tööd.

A.Käbin.

Vil! Kogu esimees.

Organisatsioon ja ta vaimne sisu.

Selle väljaande veergudel juba varemalt mitmel korral arutluse all olnud eesti organiseeritud akadeemilise nooruse ajaloolise ja rahvusliku missiooni üle järele mõteldes kerkivad nii organisatsiooni siseelu ja vaimse leegitsemise kui ka üldise olundi raames ikka jälle esile samad probleemid - probleemid meie tõelistest rahvuslikest ülesannetest, nende organiseerimisest ja vaimlis-enesekasvatuslikust tööst.

On ülearune peatuda veel kord pikemalt nende eesti noorte tegevusülesannete ja rahvusliku osatähtsuse lähemal vaatlemisel, kes tegid pingutusi ja kandsid ohvreid korporatsioonide Vironia (mitte ära segada praegu tegutseva samanimelise, aastal 1900 Riias loodud korporatsiooniga) ja Frat. Viliensise loomisel. Nende tegevussaavutused seisavad kuldtähtedes meie läinud sajandi 60-ndate - 80-ndate aastate ajaloos ja resulteerusid riikliku iseseisvuse sünnis. Küll tuleb aga küsida, kas meie tänaste akadeemiliste organisatsioonide kandjatena ja nendele sisu andjatena oleme teinud tõeliselt kõik, et ajaloo traditsiooni organisatsiooni mõtte rakendamisel edasi kanda. Nagu teada, sisaldub see traditsioon eeskätt rahvuslik-vaimsete väärtuste viljelemises oma liikmeskonnas ja sellest tingitud avalikus tegevuses ühiskondlik-hariduslikel aladel. Rotalia kodukord annab nende ülesannete täitmiseks selgesõnalisi kohustusi: "(Par.2) Korpi! ülesandeks on ... kasvatada oma liikmeid nii v a i m l i s e l t ... aidates neid oma e d a s i h a r i m i s e s, kasvatades neid tublide ... E e s t i p o e g a d e n a ..." ja "(Par.163) Mag.ref! ülesandeks on k! liikmeskonna vaimse tasapinna ja s i l m a r i n g i l a i e n d a m i s e eest hoolitsemine. Selleks korraldab ta referaat-koosolekuid, teaduslikke ettekandeid, loenguid, ekskursioone j n e . (sõrendused autorilt)."

Ei tule unustada, et need kodukorra nõuded on vormuleeritud sääraste sätetena olundis, mis oma välismaisuse ja vaimsete tingimustega osutusid mitmeti väga lähedasteks tänastega. Kui korporatsiooni edasisel jõulisrahvuslikul tegutsemisel vaba kodumaa olundis organisatsiooni alustes nood sätted muutmatuiks jäid, siis märgistab see tõsiasi ainult nende vastuvaidlematut ja muutumatut tähtsust.

Liikmeskonna v a i m n e e d a s i h a r i m i n e t u b l i d e E e s t i p o e g a d e n a ja s i l m a r i n g i l a i e n d a m i n e tarvitseb tsiteeritud paragraafide põhjal toimuda ainult otseselt kohustatud moodustel. Lisades sõna "j n e" on kodukord ühelt poolt mag! referendi muutmud üheks tähtsaimaks ametmeheks organisatsiooni juhatuse käsutuses ja teiselt poolt seadnud talle väga kõrge kvalifikatsiooni. Noorliikmete (resp. reb! ja l!l!) sundreferaadid moodustavad selles ülesannete ahelas ainult väga tagasihoidliku kohustusosa, mis langeb talle alles par.15 sättest. On loomulik, et noorliikmete sundreferaat ei moodusta mag! referendi ülesannete täitmise kandvat osa par.2 ja par.163. mõttes, vaid on par.15-ndast tulenevalt ainult kohustuslik noorliikme vaimse sobivuse katse, mille mag! referendi on kohustatud vastava kogu ees läbi viima. Seevastu par.par.139 (subseniori juhtnöörid rahalise ja majandusliku tegevuse kohta) ja 187 ning 188 (raamatukogu-hoidja ülesanded (a) raamatukogu täiendamisel ja koostöö mag! referendiga sel alal) eeldavad mag! referendi põhjalikku süvenemist oma ülesannete ulatusse ja nende ettevalmistamist koostöös teiste ametmeestega laial rindel.

Need sätted ei piira kuski ega kuidagi mag! referendi tegevuse ulatust ega laadi, vaid annavad kohustuse tegutsemiseks ja vihjavad selle suunda paaris sektoris, lisandades kaugeulatusliku "jne". Seepärast on ühe konvendi juhtkonda kuuluva conf!-i hiljutine vihje nende ridade kirjutajale, nagu oleks konvendi või korporatsiooni aktiivne osavõtt meie

rahvuskultuurilisest propagandast (konkreetselt oma liikmeskonna kaudu kaasaaitamine rahvusliku kirjanduse levitamisel ja eeskätt hoolitsemine selle eest, et liikmed ise meie rahvuslikku kirjandust omaksid ja konvendil see raamatukogu näol olemas oleks) oma "ärilise iseloomu tõttu" kodukorra mõtte vastane, sisuliselt meie kehtiva kodukorra vaimus täiesti valel alusel seisev väide.

Ülal vihjatud paragraafid teevad mag! referendi vastutavaks liikmeskonna vaimse kasvatuse eest ja kohustavad teda vastavateks üritusteks ning koostööks raamatukogu-hoidjaga, jättes tema initsiatiivi laias skaalas täiesti vabaks. Kuna teiselt poolt raamatukogu-hoidja esitab oma kulude eelarve majandusseniorile, siis teostub selle sammu kaudu ka mag! referendi ettepanekute esitamine ja kinnitamine. Ühegi vastutava ametisiku ülesanded ja kohustused ei piirdu aga mitte ainult kulutamisega, vaid nad sisaldavad samal ajal õigusi ettepanekuteks sissetulekute hankimisel, millele muide kodukord üheski oma sättes piire ette ei sea.

Ajaleht "Meie Elu" nr.38(392), 19.sept.1957 avaldab kokkuvõtte Toronto skaudijuhtide nädalalõpu-laagris toimunud arutluskoosolekust, kus konstateeriti nooruse allamäge suundumist ja rõhutati, et "eesti keelest, kommetest ja eesti seltskonnast võõrdumine ei ole mitte ainult rahvuslik kaotus. Nende kaotamisega koos kaovad ka moraalinormid ja käitumisreeglid, mis kuuluvad meie rahva, kultuuri ja traditsioonide juurde." Sama väljaanne avaldab ka USA-s toimunud Eesti üliõpilaspäevade avamisel 7. sept.1957 confr! A.Laeva poolt tehtud konstateeringu, et "noorema generatsiooni hulgas on märgata rahvusliku iseteadvuse ja eesti kultuurilise mõju kahanemist", mille vast saab "kõige paremini võidelda rahvuslike kultuurivarade edasikandmisega ja levitamisega, mis muidugi eeldab noorema generatsiooni enda sihiteadlikku tööd selles osas. Rahvusliku võitluse raskuspunkt välismaal peaks olema kultuurpoliitiline." Ja lõpuks seisab seal must-valgel avaldatuna koosolekul vastuvõetud resolutsioon: "Eesti Üliõpilaskond USA-s üldkoosolek peab vajalikuks oma liikmeskonnal toetada meie kultuurilis-kirjanduslikke ja ideoloogilis-mõttelisi väljendeid ning ettevõtteid nende tellimise ja aktiivse osavõtu kaudu. Meie rahvusliku olemasolu aluseks on eesti kultuur ja kirjandus. Enam vaimsust!"

Enam vaimsust kõigepealt kõikides akadeemilistes organisatsioonides sisemiselt, sest organisatsioon peab tänases mitmeti muutunud olundis asendama tihtipeale eeskätt puuduvat kodu ja andma ka vaimse kasvatuse alal seda, mida andis kord normaalne eesti rahvuslik kodu ja kõige laiem rahvuslik ühiskond.

Allakirjutajale tundub, et sääraste mõtete ja resolutsioonide lihtsalt "teadmiseks võtmise" aeg on jäägitult möödas. Silmapilk nõuab tegusid. Isetegevus, mis Tartu ülikoolis toimus üle 50 akadeemilise ühingu kaudu (vt."Eesti entsüklopeedia" 1, veerud 244 ja 245, Kirj.Estonia, Stokholm, 1957), peab nüüd koonduma ja lööma leegitsema eeskätt organisatsioonides enestes ja alles sealt edasi üliõpilaskonna raamidesse kanduma. Vaba eesti akadeemilise nooruse kasvamine uhkeks rahvuslikuks kasumetsaks ei ole teisiti võimalik. Rohtaed on ainult siis kaunis ja väärtuslik, kui ta moodustab hoolikalt kultiveeritud taimla. Rohkem vaimsust! Aga eeskätt rohkem pingutavat kultuurilist isetegevust rahvuslike teaduste tundmaõppimisel, viljelemisel ja edasikandmisel - vaimsuse teadlikul viljelemisel, et väärikana eelmiste akadeemiliste põlvede kõrval seista.

Johannes Kaup, Rot!

Meie päritolu küsimus vajab noori teadusmehi.

Teaduse arenguga ja arheoloogiliste leidudega on meie päritolu küsimus üles kerkimas teises valguses, kui see seni on olnud. Siin on aga vaja andekaid ja julgeid eesti või soome keele teadlasi, kes teeks selle ajaloolise pöördepunkti mõne teadusliku tööga sel alal.

Soome-Ugri algkoduks peetakse soomlaste poolt 19. sajandi algul loodud teooria järgi Kirde-Euroopat, Uurali ümbrust ja rahvast ning keelt mongoolidega sugulaseks. Hiljem muudeti seda teooriat. Jäeti välja sugulus mongoolidega. Keeleliselt kuulume aga praegugi veel selle teooria järgi Ugri-Altai keeltegruppi. Sellest teooriast on arenenud välja Soome-Ugri keeleteadus.

On tehtud tohutut tööd ja kirjutatud pakse raamatuid täis tuletusi ja keelelisi muudatusi soome-sugu keelte arenemisest Soome-Ugri algkeelest. Kogu sellel teoorial pole aga ühtki kirjalikku tõendit ega märkmeid oma vanast algkeelest. Kõik on rajatud ainult oletustele olemasolevast keelest ja siis keeleteaduses välja kujunenud teaduslike meetotidega loodud keelearenemise teooria. Lääne maailma vastavas kirjanduses oleme ikkagi veel sugulased mongoolidega.

Eesti entsüklopeedia järgi on pikapealisi 6,9%, keskpealisi 45,4%, lühipealisi 47,7% ja mongooli tunnustega 2,4%. On teada, et Hageri kihelkonda, Harjumaal, on jäänud elama 700 shermetjevi ratsanikku, kelle seas oli palju mongoole ja kes on nüüd eestlased. Üksikuid segunemisi on iga rahva seas, eriti kust sõjad üle käinud, kuid see ei muuda rahva rassilist kuju (Hunnid Ungaris).

Põhja-Euroopa muinasteadlased prof. Indrekuga eesotsas on muinasleidude põhjal algusest peale tõendanud risti vastu soome-ugri keeleteadlastele. Meie kuulume muinaskultuurilt Lõuna-Euroopasse või Alpi piirkonda, mitte kunagi aga Kirde-Euroopasse või Aasiasse. Nii on arheoloogiliste leidude järgi Soome-Ugri muinaskultuuri leviku suund põhja-ida suunas kuni Uuraliteni välja, mitte aga vastupidi.

19. sajandi lõpul loodi võrdleva keeleteadlaste poolt Indo-Germaani keelte grupp. Indo-Germaani keelteks nimetati vana sanskriti keele sarnaseid keeli. Sellesse keelte gruppi kuulus: india, kreeka, rooma, germaani, tentooni, slaavi ja kelti keel. Välja jäid Euroopa keeltest: leedu, läti, soome-ugri ja baskide keel. Hiljem tõendas Leedust päritolev prof. Franz Popp, et ka leedulased ja lätlased kuuluvad sellesse keelte gruppi, mida aga esialgu välja naerdi. Franz Popp aga tõendas oma väite teadusliku tööga, mida ka teadusmaailm tunnustas.

Umbes 2000 a. e.Kr. tulid Indo-Germaani rahvad põhja poolt Indiasse ja vallutasid sumerisugu rahva, dravianid ja selle keele segu kutsuti sanskriti keeleks. Nad ise kutsusid ennast arianideks, mis tuleb nende sõnast ariama, s.o. maaharijad ja teised olid nomaadid - mittemaaharijad. Sanskriti keeles on umbes 800 sõna, mis on eesti keelega ühised. Nagu: ma - maa, meri - meri, dyans, dayvas - taevas, sata - sada jne. Sellepärast mõned keeleteadlased, nagu rootslane prof. Björn Collinger ja taanlane Holger Petersen, arvavad soomesugu rahvaid isegi sugulaseks indogermaanidega.

19. sajandi keskpaiku leiti Väike-Aasias savitahvlitel kirjutatud kiilkiri, mida teadlastel läks korda lugema õppida. See on umbes 6000 a. tagasi kirjutatud sumeri keel. Prantsuse professorid Oppert ja Lenomant ning inglased Smith ja Sayce, kes esimestena kiilkirja lugema õppisid, leidsid, et see keel on sarnane soome - eesti keelega. Sama tõendi andis neile ka soome ajaloolane Yrjo Koskinen. Pikemad kirjutised sel alal on tehtud prof. Lenomanti poolt. Siis aga astus välja semisugu keelte prof. Bachlevy (kes katsus igati tõendada, et heebrea keel ja kultuur on vanim

maailmas) mõjutusel prantsuse prof. Alvey ja sakslane Paul Haupt, sanskriti keele eriteadlased ja väitsid, et sumeri keel on kunstlik keel ja seega ei ole sugulane soome-ugri keeltega. Sinna paika see asi jäigi. Hiljem kui selgus, et see väide pole õige, prof. Delitz ja Sayce jäid oma arvamuse juurde, et see keel on sugulane ugri keeltega. Väljakaevamised Väike-Aasias ja Indias (1938-40) on näidanud, et see on maailma vanim kultuurrahvas, kelle leiutatud on kirjakeel, esiteks pildikirjas, mis Egiptuses arenes hiljem hirogliifideks ja Sumeris kiilkirjaks. Nende kirjutatud on maailma vanim eepos "Gilgames" ja müüdid maailma loomisest, veeuputus Jobi raamat jne., mida me juutide poolt ümbertehtult leiame vanast testamendist. Sugemeid Gilgames'ist leidub Rigvedas, Odysseus'es ja ka Kalevipojas (põrguskäik).

Prof. Chester W. New ja Charles E. Philip oma töös "A World History" Toronto, 1953, lhk.11, ütleb: valge rass jagatakse jämedates joontes keeleliselt 3. gruppi. 1) Sumerlased, vanemad asukad Väike-Aasias, Euroopas ja Vahemere saartel, piiblis tuntud vilistlaste nime all. 2) Semisugurahvad Araabia kõrbest ja 3) indo-germaanid. Tähendab meie kuulume ka ühte neisse keeltegruppi ja see on sumeri keeltegrupp.

Sumeri riik ja rahvas hävitati umbes 2300 a. e.Kr. semisugu rahva akkadlaste kuninga Sargon I. poolt nii, et "ka lindudel polnud kohta kuhu pesa ehitada." Rahvas tapeti ja põgenes.

Eestisse ja Soome ilmub 2000 - 1800 e.Kr. rahvas Dnjepri jõe orust n.n. venekirve kultuuri nime all (venekujuline kirves), kes matsid oma surnuid, nagu tegid seda sumerisugu rahvad. Selle vastu indo-germaanlased ja ka leedulased ja lätlased põletasid oma surnuid.

Eesti keel on sumeri keelega grammatiliselt kui ka ligi 2000 sõnaga sarnane. Sumeri isa on ad ka at - eesti ätt. Ama, eme on ema. Nanna, nin on naine. Mes on mees ja ka poeg. Lu on kõva ja ka mees. Ki on kivi ja ka maa. An (taevan) on taevas. Ma on maa ja meri on meri. Sanga, sa, isag on sangar, isand, preester jne. Sumeri asesõnad: ma - mina, sa - sina, na - nad, te - teie, nene - need. Sumeri keele puudub sugu (der, die, das). Numbrid: id - üks (üts), kas - kaks, sa - viis, as - kuus, sesma - seitse ja sata - sada. Sumerlane ütles : ana kati mullu - anna mulle käsi. Nanna ma ansi - naine andis jne.

Sumerlased austasid loodusjõude ja neil oli ligi 100 jumalat. Jumalate nimed on enamasti loodusjõudude nimed. Jumalad elasid taeva kambris Dukus. Peajumal oli ATAR - (isa Taara), päikesejumal - Utu (udu), lõikuse ja tarkuse jumal - Ea (hea), riietusjumal - Uttu (utt), tuulejumal - Enlil (tuulehiil), tormijumal - Maru, iludusjumalanna - Inanna (ilus naine) jne. Allmaailma vürst oli Nergal ja deemon - Kur ka kurra (pergal ja kurat), mägi oli kur (kõrge). Allmaailm asus mäe all. Kui taeva-jumal An lahutas taeva maast ja tuulejumal Enlil kandis ära maa, visati koletis "Kur" taevast välja.

Sumeri keelte sugulust soome-ugri keeltega on sumeri keeleteadlased sumeri keele avastamisest saadik tõendanud. Eestlaste ja soomlaste seas pole ühtegi sumeri keeleteadlast. Selle ajaloolise töö tegemiseks on vaja noori eestlasi, kes on huvitatud vanadest keeltest. Tuhanded savitahvlid ootavad muuseumis lugejaid. Kuulsamad sumeriloogid Arno Poebel ja Samuel Noah Kramer asuvad USA-s ja seal vast oleks selle keele õppimine ja töö tegemine kõige hõlpsam. Selle töö tegemine vajab julget, Franz Poppi sarnast meest, sest sellel tööl on oodata tugevat vastuseisu soome-ugri keeleteadlastelt. Selle murranguga kogu soome-ugri keeleteadus jääks õhku rippuma ja neil tuleks alata uuesti otsast pääle.

See ala pole vast eriti tasuv, tuleb arvestada mõne õppejõu kohaga, kuid see ala vajab eestlast. Ka meie rahva enesetunde säilitamisel oleks see suureks abiks kui see töö saaks tehtud lähemas tulevikus.

Noored õppivad rotalused, aidake lükata ümber meie pärinevus mongoolidest ja võtke algatus enda kätte!

Soovitaksin seda ala õppida Saksamaa või USA ülikoolides, kus vastava kirjanduse ja materjalide saamine kõige kättesaadavam.

Heino Mähe.
Rot!

VSO-stipendiaadina Soomes.

Töötasin Lõuna-Rootsis, kus juhatasin süstemaatilisi puurimisi Skövde - Falköpingu piirkonnas lademete uraanisisaldavuse määramiseks, kui sain teate, et mul on võimalus VSO-stipendiaadina Soome minna ja sel juhul seal siis geoloogiat õppida. Selleks tuli kiiresti sissesõiduluba Soome ja tagasipöördumiseluba Rootsi muretseda. Enne kui viimast oli võimalik saada, pidin andma allkirja, et võtan kõik riisikod, mis ühenduses reisiga Soome ja viibimisel seal, enda kanda. Sissesõiduloa Soome sain taotletud 4 kuu asemel 30-neks päevaks.

Tööde likvideerimine ei läinud nii kiiresti kui alul arvestasin ja lahkusin Rootsist alles 20. septembril. Soomes oli vastuvõtt tore. Mind paigutati elama Domus Academica'sse, kus jagasin tuba ühe soome üliõpilasega, kes kuulus Savo osakonda ja õppis arstiteadust. Ta oli varem Rootsis viibinud ja rääkis hääd rootsi keelt, mis kujunes saatuslikuks minu soome keele õppimisele.

Domus Academica koosneb kolmest majast, kus elab ca 700 üliõpilast. Seal asub ka uus ja moodne üliõpilaskonna rikkalikult varustatud raamatukogu koos lehtede ja ajakirjade lugemis-saalidega, mis paistsid isegi rohkem külastatud olevat kui ülikooli-biblioteegi omad, mis pole nii moodsad ja mugavad.

VSO korter asub tsentraalselt kesklinnas osakondade majas. Seal asuvad veel ESO (Eteläsuomalainen O.), ViO (Viipurilainen O.), SavO (Savolainen O.) ja Kymenlakson Osakunta. Ühte majakorda jaotavad VSO ja Kymenlakson O. Mõlemad kuuluvad 11-st soome keelt rääkivast osakonnast kolme kõige väiksema hulka. VSO inimesed Helsingis õpivad peamiselt õigusteadust, kuna juriidiline fakulteet puudub Turu ülikooli juures, kuhu enamuses Varsinaissuomi inimesi siirduvad. Turku (Abo) on ju Varsinaissuomi päälinnaks.

Osakonnad jagunevad peamiselt maakondade kaupa, kuid jaotus pole nii rangelt läbi viidud kui Rootsis. Üldse kõik võrdlused mis siin teen, jäävad võrdlusteks Rootsi ja Soome olukorra, peamiselt siis Uppsala ja Helsingi ülikoolide vaheliseks.

VSO töö ja struktuur sarnaneb väga rootsi nationide omadega, on aga nendest hubasem. Nii näiteks toimub osakonna koondus igal teisel teisipäeval (Uppsalas tavaliselt 2 korda semestris). Seda juhatas osakonna inspektor prof. A.R.Heikonen kuraatori kaasabil, kus siis kõiksugu päevaprobleeme sai arutatud võrdlemisi intiimses, aga siiski distsiplineeritud vaimus. Peale ametliku osa toimus teejoomine. Osavõtjate arv oli tavaliselt 20 ümber, enamasti alati samad isikud. Üks tudeng teadis seletada, et paljud selle tee pärast sinna tulevatki. Osakonna tööd juhib kuraator, praegu Matti Ilmanen, osakonna valitsusega eesotsas ja koos võrdlemisi suure funktsionääride staabiga. Vanemaid liikmeid oli väga harva näha. Senioritel (vilistlastel) toimus kord kokkutulek, enne aastakoosolek ja siis supé. See oli tegelikult ainus kord, kus vanemaid liikmeid sai näha. Need olid enamuses professorid ja doktorid oma abi-

kaasadega. Oodati ka, et äsjakukutatud peaminister V.J.Sukselainen tuleb, aga tal oli nähtavasti teisi suuremaid muresid. Avaldasin seal ka tänu võimaluse eest esimese stipendiaadina VSO külalislahkust nautida ja palusin neid vastu võtta tervitused korp! Rotalia poolt. Rääkisin eesti keeles ja prof. L.Posti soomestas kohe. Muide Soomes on praegu kõige hullem olla venelane, sellele järgneb olla rootslane või rääkida rootsi keelt. Paljudel soomlastel on printsiibiks Soomes mitte rootsi keelt rääkida, olgugi et nad valdavad seda hästi.

Passi pikenduseks sain VSO'lt tunnistusi ja siseministeeriumis, mille alla välismaalased kuuluvad, asju ajades hakkas minuga sulaselges eesti keeles juttu ajama üks ametnik, keda hüüti magister Svenssoniks, kes varem olnud VSO liige ja nüüd abielus eestlannaga. Ta andis mulle viisumi nõutud 2 kuu asemel kuueks kuuks, öeldes, et maksvat sama palju.

Võtsin osa peaaegu igast osakonna koondusest, pealeselle mitmest erisugusest pidustusest ja viibisin külas mitmel korral inspektori, kuraatori ning teiste pool. Kuna elasin Domus Academica's, siis kujunes läbikäimine võrdlemisi elavaks ka teistesse osakondadesse kuuluvate isikutega. Niisiis viibisin ka ühel Savo peoõhtul.

Ülikooli sissekirjutamine on palju tseremooniarikkam kui näiteks Rootsis. Nii pidas ülikooli rektor väikese kõne nendele, kes seisid järjekorras, tavaliselt ca 15 üliõpilast päevas, et tema käest kätte saada oma ülikooli sissekirjutamise paberid. Kui rektor E.Linkomies, endine "sõjasüüdlane", pidas grupile, kuhu ka mina kuulusin, kõnet ja jagas manitsusi, eriti toonitades vahet õppimisvõimaluste vahel demokraatlikes ja mittedemokraatlikes maades, peatudes pikemalt sellel probleemistikul, tundus, nagu oleks see kõne eriti minule olnud suunatud. Helsingis on ülikooli juures praegu üle 10.000. üliõpilase, koos polytehnikumi ja kaubandusülikoolide üliõpilaskondadega 14.000. ümber. Helsingi elanikkonnast hääletavad ca 25% kommunistidele, terve maa kohta on neile hääletajaid ca 20%. Üliõpilaskonna esindajate valimisel, kes omakorda moodustavad üliõpilaskonna valitsuse, jäid kommunistid sel aastal ilma esindajata. Ei saanud tundlikel poliitilistel teemadel osakonnas palju vestelda. Kuraator küll ei uskunud, et VSO's kommuniste leiduks, aga kindluse mõttes soovitas ta mind olla ettevaatlik. Igatahes enne millegi ettevõtmist küsisin tihti nõu kuraatorilt sobivuse suhtes jne.

Helsingisse saabudes paistsid silma vene "Pobeda" märki sõiduautod, ca 90% taxidest koosnes neist. Esimesil päevil torkasid ka venelased silma oma tüüpiliste pikkade tumesiniste mantlitega ja laiade kaabudega. Kui juhtus nägema mõnda meest tuliuues pikas palitus, mille käistest vaevalt käsi näha, siis võis olla kindel, et isik oli Suurelt Laialt maalt. Muide on ka Helsingis palju venelasi - valgeid, kes sinna jäänud esimese maailmasõja keeristes. Kui need näiteks tahavad anda oma lastele venekeelset õpetust ja kasvatust, siis ei jää neil muud üle, kui panna nad kommunistlikku algkooli, mis praegu olemas ca 200 liikmelisele saatkonna kolooniale.

Käisin ka vene filmi vaatamas. See oli banaalse tiitliga "Tüdruk ja Vang", aga igatpidi väga hää film, üks parimatest mida üldse olen näinud, olgugi et sinna sisse oli sokutatud palju propagandamaterjali. Huvitav ja paljastav oli ka eelfilm, reklaam sputnikule. Vene professoritel ja teadlastel paistis obligatoorseks riietuseks olevat pressimata riided, hästi närused ja kõverad särgikrae otsad ning pooles mastis lips. Filmikaamera, näidates rahvahulka, kes kuulamas üht teadlast, peatus eriti kaua ühe räpase vanamehe juures, kel teatrikiiker. Nii et, vaadake, meil on kah!

Soome 40 a. iseseisvuspäeva pühitseti väärikalt. Muuseas marssisid üliõpilased, peale külaskäiku kangelaskalmistule ja vaikset minutit seal,

tõrvikutega läbi linna Senatiturule, kuulates seal kõnet. Marssisin VSO ridades Rotalia Värvides koos ühe saksa korporatsiooni esindajaga Freie Deutsche Universität'i juurest Berliinis, kes oli üheks Helsingi üliõpilaskonna külaliseks neil päevil.

Ühe otsuse järgi osakonnakoondusel jäi Erkki Mali (mees, kes oli Stockholmis sügiskommersil) hoolde Malm'i kalmistul asuvate eesti sõdurite haudadel küünlate süütamine jõululaupäeval. Siiasaabunud teateil on ta ka selle ilusasti läbiviinud.

Juttu ajades teiste üliõpilastega selgus, et väga paljudel olid isad sõjas langenud. Seetõttu oli ka selge, miks paljud nooremad ei tahtnud minevikust rääkida, ega tegeleda sellega mis puutus minevikku.

Mulle tundub, et eestlased Rootsis üldiselt (miljöö tagajärjel) nagu rootslased, on hakanud soomlaste peale natuke alla vaatama või on influeeritud sellest. Soomest tuleb Rootsi võrdlemisi palju inimesi ja nende seas on muidugi protsentuaalselt seiklejate arv kõrgem kui tavaliselt. Kui midagi juhtub, siis puhuvad rootsi lehed asja ülesse ja pikapääle on tekkinud assotsiatsioon: soomlane - viin - puss jne. Kuid see allavaatamine rootslaste eeskujul, pole mingil moel õigustatud. See on pikapääle Rootsi-Soome vaheliste vahekordade väljakristalliseerunud produkt, mis peab kaduma ja ongi kadumas.

Kui juttu alustasin mõne tavalise soomlasega ja välja tuli, et olen eestlane, siis juhtus, et ta reflektsioon oli: "ah so, sa oled selle Georg Otsa maalt!" "Kes on Georg Ots?" küsivad kindlasti paljud. Ta on üks laulja Nõukogude Eestist, kes laulab schlaagerit "Saaremaa Valss", mis oli möödunud kevadsuvel ja ka siis veel kui Soomes viibisin, üks populaarsematest. See "Saaremaa Valss" koos Georg Otsaga on praegu Nõukogude Eesti õnnestuimaks propagandatrikiks Soomes. Kuid kui G.Ots laulab "Mu pruut on kolhoosi parim lehmalüpsja", siis ei saa ka soomlased hästi naeru pidada.

Kus vanemate inimestega tegemist oli ja tuli välja, et olen eestlane, siis peaaegu igaüks hakkas seletama, et tema on ka kunagi Tallinnas, Pärnus, Narvas või Tartus viibinud ja vastuvõtt ning kohtlemine oli alati igati lahke.

Võrreldes Rootsiga oli Soomes "service" ükskõik mis alal palju parem. Üldse imponeeris see vastutulelikkus ja viisakus (eriti kui rootsi keelt ei rääkinud) millist Rootsis ei leidu, välja arvatud võibolla Rootsi põhja- ja lõunapoolsemad osad. Rootsi keele ebapopulaarsuse tõttu sain hea treeningu saksa ja inglise keeles. Soomlased on väga vastuvõtlikud sellele, mis seoses eestlastega ja Eestiga, seepärast tuleks rohkem tähelepanu pöörata meie poolt sinna, sest muidu võib Soome tähelepanu pöörduda liiga palju Nõukogude Eesti poole ja sattuda sealt tuleva propaganda mõju alla. See oht on juba praegu suur noorsoo hulgas.

Elamine Soomes on praegu kallis. Tegelik rahaväärtus on 1 kr. = 100-120 marka ametliku 62 marga asemel. Töö on odavam Soomes. Elamise stiil on konservatiivsem kui Rootsis. Pole "folkhem'i" nagu Rootsis, vaid kõik on enam differentseeritud. Niipalju kui minul oli tegemist ja võrrelda sai isesuguste ametialade standardeid, siis hambaarstide teadmised ja oskused ei sisendanud küll suuremat usaldust. Rootsi keelt räägivad vähesed, olgugi et see õppeaineks koolides. Soomlased teevad kõvasti tööd ja elavad tulevikule, lootes, et kui uus sõda juhtub puhkema, et siis suudavad neutraliteeti säilitada, või vähemalt, et pääsevad valel poolel kaasa sõdimast.

Helsingis jatkasin oma õpinguid geoloogias ja liikusin ka väga palju ringi raamatukogudes. Tuli välja, et vist kõige rikkalikumalt Eestisse puutuva materjaliga on varustatud "Suomalaisen Kirjallisuuden Seura", Hallituskatu 1, Helsinki. Vanemat tsaariaegset kirjandust leidub ka palju ülikooli raamatukogus, Unionkatu 36 ja natuke igasugust materjali Yliopiston Ylioppilaskunnan Kirjasto's, Leppäsuonkatu 9, Helsinki, mis

aga tegelikult üliõpilaste poolt kõige rohkem külastatud. Kahjuks esines aga igal pool võrdlemisi suuri lünke paguluses väljaantud trükiste seas.

Muide on Soome saanud viimaseil aastail kingituseks USA poolt, USA sõbralikuse avaldusena, väga palju õpperaamatuid kõiksugu teadusaladelt.

Soomest lahkusin 20. detsembril. Sõidul laevaga Helsingist Stockholmi hilines laev 50%, s.o. 9 tundi, tugeva tormi tõttu. Enne ärasõitu oli osakonnas jõulupühitsemine "puurojuhla", seal oli ka "joulupukki", kes jagas kingitusi. Hiljem korraldati minu ärasaatmise õhtu ühes erakorteris, kus peoperenaiseks oli Mirja Siirala. Pidasin seal ühe pikema kõne ja sain ka VSO värvid. Sai muuseas ka palju lauldud. Muide on vist "Bibesko" kõige levinenuim laul eestikeelseist lauludest Helsingi osa - kondade laulikutes. Eestikeelsed laulud on moes. Nii näiteks said Savo osakonna rebased just Bibeskot treenida. Mis rebaste kasvatusse puutub, siis neile korraldatakse loenguid "fuksiloento'si", millele järgneb rebaste häbistamine "fuksiaiset" ja selle järele tuleb rebaste "kiitosjuhla", kus rebased tänavad ja tasuvad kätte. Võrdluseks võib öelda, et Uppland'i nation'is ja ka teistes nationides Uppsalas praktiliselt mingit "recentiorite" kasvatust ja juhatust ei toimu, vaid ainult "skändning" - häbistamine.

Soome rahva mentalileet on hoopis erinev rootslaste omast ja meile palju lähedasem, seetõttu meeldis mulle ka Soomes olek väga. Et seda nii meeldivaks teha kui võimalik, ei lasknud VSO kuraator mingit juhust mööduda. Olgu tema ja kõik teised siin veelkord tänatud selle ilusa aja eest Soomes. Loodan mõnda neist siin Uppsalas kevadel näha, sest VSO'l on ka sõprusleping Östgöta nationiga Uppsalas ja siis olevat alati paar külalist VSO poolt siin.

Oole Kint.
Rot!

M õ t i s k l u s i .

Sellest on nüüd juba väga palju aega möödunud, kui ühel sügisesel õhtul istusime konvendis küdeva ashju ees ja arutasime omavahel päevakorras olevaid probleeme. Ei mäleta enam, kes seal sel korral koos olid, kuid ega see pole nii väga olulinegi, olime siis kõik üks pere ja vähemalt korp! puutuvad mured olid kõigil ühtlaselt südamel.

Sel ajal oli tõesti palju raskusi. Kõige suurema kaalu andsime sel korral korp! ellu puutuvaile küsimustele. Organisatsioon oli siis veel noor ja vajas palju head tahet ja tööd, et viia teda ajanõuete kõrgusele. Siis tulid õppimise mured ja lõpuks teenistuse küsimus, sest sel ajal paljud pidid ka teenistuses olema, et ülalpidamist saada.

Seal meie siis istusime ja arutasime kuni hilisõhtuni, kuid ei leidnud midagi reaalset, vaid lõpuks ainult lohutust, et kui oleme kord vanad, siis on kõik mured ületatud. Korp! on siis vana ja seisab teistega auväärses kõrguses. Meie ise oleme õppimise lõpetamud, oleme hallpäised vilistlased kõrgetel kohtadel. Istume siis juba uhkes konvendis kamina ees ja tuletame vast täna-õhtust istumist ja arutlust meelde. Läksime siis selle lohutusega laiali ja seegi andis uut jõudu töötamiseks ja edasiõppimiseks.

Oleme nüüd selle igatsetud vanuseni jõudnud, on halli juba juustes. Paljud on ka vil!, kuid kui põhjalikult on kõik muutunud. Ei ole enam isegi kodumaad, seda kõige tähtsamat ja kallimat vara. Oleme kõik laiali

paisatud mööda maailma ja palju meie kaasvendi vaevlevad raskes orjuses. Istun tihti õhtuti üksinda leegitseva kamina ees ja pea alati meenub mulle see õhtu meie konvendis - kui kiirelt on kõik kadunud, kus on kõik need kaasvennad, kellel oli alati südamel korp! eest töötamine ja hoolitsemine?

Kas on nüüd kõik mured ületatud? Vist veel mitte!

Augustin Lepp.
Rot! Vil!

Jutuajamine confr! Helmut Sandström'iga.

Confr.' Sandström, põhjanabale kõige lähemale jõudnud eestlane.

Tere H e l m u t !

1. Linna pääl on lai jutt, et Sina möödunud aasta suvel oled käinud põhjanaba uurimas ja säält ka terve nahaga tagasi jõudnud. Kas vastab see kuuldus tõele ja mis on Sul sellest meile rääkida, nagu: kliima, majutamine, toit, tegevus, loomad jne.

Tõtt on natukene venitatud, sest täitsa põhjanabale ma ju ei jõudnud. Kuid reisu suund on õige küll. Sihiks meil oli Ellesmere saar, mis juhtub olema kõige põhjapoolsem Kanada poolsaartest. Pikki selle saare põhjarannikut kulgeb mäeahelik, mis on kaetud igavese jääga ja meie ülesandeks oli uurida säälset jääd ja loodust.

Maastiku suhtes võiksin öelda, et kõrgemad alad on kaetud jääga, mi' mööda orge valgub laiali umbes nii, nagu leivataigen pandud lamedale alusele. Kõrgematel aladel ei sula lumi isegi suvel ja selletõttu toimub sääl alaline lumest jääks muutumise protsess ja jää ärajooks on võimaldatud jääjõgede ehk kletserite kaudu. Üks taolistest oligi meie suvine kodu. Elamine sääl oli seotud väga mitmete hüvedega, sest puudusid paljud kunstlikud nõuded ja viisakused, mis tsivilisatsioon meile peale surub. Jäid ära habemeajamised, näopesemised, ärkamine äratuskellaga ja palju teisi toimetusi, milleta inimene palju lõbusamalt saab elada. Ka polnud meil kunagi karta, et toit halvaks läheb, sest loomulik külmetus oli jalge all. Muide toit ja kõik varustus viidi kevadel sinna ja suvel ei olnud meil välisilmaga muud ühendust, kui lühilaine saatja -vastuvõtja kaudu.

Kõige rohkem on minult küsitud, milline oli sääl kliima, taimestik ja loomastik.

Ma võin vastata ainult suviste olukordade kohta ja see jutt kehtib muidugi alade kohta, mis jääga kaetud ei ole.

Suve kestvus on sääl keskmiselt kaks kuud (juuli-august), kuid selle tulek on ülimalt järsk. Suvi on võrdlemisi soe (maks. 15 C. mõõdetud) ja soojus püsib 24 tundi päevas, sest ka päike on üleval 24 tundi. Taevas on pilvitu kuni sügise alguseni, sest meri ümberringi püsib kaua jääs ja

terve aasta sademed tulevad maha septembri ja oktoobri kuus, siis kui meri on enamvähem vaba.

Üldiselt taimestik on madal ja kängus ja esindatud on mitmesugused ronitaimed ja samblad.

Sellisest taimestikust elatavad ennast mitmesugused loomad. Kohtasime sääl muskushärgi, polaarhunte, polaarrebaseid, jäneseid ja lemminguid, kes on hiire taolised väikesed loomakesed. Lindudest oli sääl näha parti, hane, kajakat, tiiru ja hulga teisi, kellele ma aga ei oska nime anda. Tagasisõidul nägime meres ka hülgeid.

2. Kaua see reis kestis ja kes seda finantseeris ningmis otstarbeks?

Isiklikult sõitsin Torontost 20-dal mail ja jõudsin tagasi septembri alul, niisiis umbes kolm kuud.

Ekspeditsioon oli üks osa Kanada IGY programmist (IGY - International Geophysical Year, mis algas 1. juulil 1957 ja lõpeb 31.dets. 1958 ja mille alusel teadlased üle maailma intensiivselt uurivad maakera ja selle lähemat ümbrust) ja oli finantseeritud föderaal valitsuse poolt kaitseministeeriumi summade kaudu.

3. Mis rahvusest olid osavõtjad ja kuidas koostöö arenes?

Kokku oli meid kaheksa meest, kellest kolm olid inglased, neli kanadalast ja mina. Üldiselt oli läbisaamine suurepärane. Mulle esiteks mõjus natukene kummalisena asjaolu, et vahekord kõikidega oli algusest peale hüüdnimede alusel, olgugi et kaks meie grupist olid ülikooli professorid. Kuid see on siinsel mandril väga loomulik ja ajajooksul hakkasin ka võtma seda olukorda kui normaalset. Kontaktid, mida ma suvel sain luua, on ka tulevikus kestvad ja võibolla ka kasuks.

4. Kui ma ei eksi, siis oled Sina esimene meie rahvusest pärineja, kes sarnase reisuga on hakkama saanud ja nii kaugele välja jõudnud?

See on arvatavasti tõsi, kuigi vanduda selle peale ma ei julge. Ma ei ole küll kuulnud, et keegi meie kaasmaalastest varem oleks põhjanaba vastu erilist huvi tundnud.

5. Kas Toronto tundus kuumana pääle nii toredat talvitamist?

Seda ma otseselt ei saa ütelda, küll aga sain mõned päevad hiljem nohu, mida mul suvel sugugi karta ei olnud. Nimelt puuduvad säälses kliimas batsillid, mis haigusi levitaksid. See on ka üks põhjustest, miks valgeid inimesi ei lasta eskimodega läbi käia, sest haigused võivad importeeritud batsillidega kaasuda. Muide Ellesmere saarel eskimod enam ei ela, sest see on isegi nende jaoks liiga kaugel põhjas. Kuid mitte külm ei ole põhjuseks, vaid pikad ja pimedad talved.

6. Missugust liiklusvahendit kasutasid sinna minnes ja sääl olles? Kas sooviksid sinna veel kord tagasi minna?

Sinna minnes lendasime terve tee, kuid sügisel oli lennukitel sääl võimatu maanduda ja sellepärast tuli meile üks USA rannakaitse jäälõhkujatest järele. Jäälõhkujale sõidutati meid helikopteritega. Thule lennubaasist Gröönimaal aga lendasime tagasi Torontosse. Jääoludest sääl vast saab selgema pildi, kui ma ütlen, et sügisel tagasi tulles jäälõhkujal murdus üks propelleritest jää surve all, kuid õnneks olime laeval, millel oli kaks propellerit.

Sääl olles kasutasime koeri koormavedajatena ja ise muidugi suuski. Koerad olid meil laenatud taanlaste käest Gröönimaal ja need viisime sügisel tagasi intressiga. Nimelt oli ainukesel emasel õnnelik sündmus keset suve, nii et kevadise 20. koera asemel viisime tagasi 28.

Kavatsetud on ekspeditsiooni korrata eeloleval suvel ja kuna mul sääl väga meeldis, siis kavatsen kaasa minna ka sellel korral. Peale koerte kavatseme suvel kasutada ka veel mootorkelke, mis teevad liiklemise hulga hõlpsamaks.

...

7. Nagu ma tean, oled Sina vahepääl Toronto Ülikooli füüsika teaduskonna I järgu kiituskirjaga lõpetanud. Mind huvitab nüüd: kas jäid sellele loorberilehele mõnulema või on Sul midagi põnevamat ees?

Erilist põhjust veel puhkama jääda ei ole. Neli aastat ülikoolis ei ole küllalt pikk aeg suuremate teadmiste omandamiseks, just eriti tänapäeva teaduse arenemise ajal ja sellepärast võtsin nõuks edasi õppida, püüdes esimeses järjekorras saavutada magistri kraadi.

8. Mis on Sinu mag. töö teemaks ja palju see aega võtab?

Enda magistri-tööks lahendan mitmesuguseid probleeme füüsikas, mis kerkisid üles just kooskõlas meie suvise tööga, nii nagu: hääle kiiruse muutumine jää sügavusega, temperatuuri ja surve mõju jää viskositeedile jne. Loodan väitekirja kevadeks valmis saada, kuid see vist ei kindlusta mulle mag. kraadi. Peale väitekirja nõuab füüsika osakond osavõttu kahest kursusest, milles mõlemis tuleb sooritada eksamid, kuid loodan ka need kevadeks lahendada.

9. Missuguseid hüvesid sarnane teaduslik kraad siin kätte annab ja kuidas mõtled neid ära kasutada?

Hüvesid taolise teadusliku kraadiga võiks vast jaotada kahte laia klassi: majanduslikud ja akadeemilised. Esimesed nendest ei ole eriti suured, sest aeg, mis on kasutatud koolis, on kadunud saavutamata "seniority" näol, millel tihti on väga suur kaal edutamiste ning palga tõstmise juures. Akadeemilised hüved on aga hoopis tähtsamad. Enda seisukohalt vaadates on magistrikraadi saavutamine üks samm edaspidises uurimistöös, andes hea võimaluse tutvuneda meetoditega ja isiksustega teaduslikul alal.

10. Kas Sinu teada veel mõni meie kaasvendadest praegu Toronto Ülik. juures teaduslikku kraadi taotleb?

Minu teada taotlevad magistri kraadi tehnilistel aladel confr! confr! Karuks, Koop, Saar ja vil! Maimets. Viimased kaks võtavad kursusi n.ö. enda leivateenimise kõrvalt ja ei ole vist veel hakanud tööd tegema väitekirja jaoks.

11. Missuguse juhtmõtte Sina annaksid meie noortele, et nemad oma õpingud suudaksid lõpule viia sama edukalt kui Sina seda tegid?

Raske on enda kogemusi teisi teenima panna, sest inimeste edu põhjused on väga erinevad, kuid ma usun, et järgnev seisukoht on mind kõige rohkem teeninud:

Leia tasakaal õpingute ja muu tegevuse vahel! Mõlemad nendest on hädavajalikud.

H.Sandström. Rot!

Tänan Sind kõigi "Meie Side" lugejate nimel eelneva huvitava ülevaate eest!

Juhan Läte.
Rot! Vil!

Aadressid, tiitlid ja teaduslikud kraadid.

Kui eelmises Meie Side nr.-s ilmus Rotalia liikmete nimestik ühes aadressidega, siis sai märgitud ka iga liikme juurde tema fakulteet. Seda tehti juba Eestis ja see on vajalik, sest tuleb ette, et on olemas liikmeid, kel on ühesugune nimi ja eesnimi, kuid fakulteedid erinevad; tihti tuleb ka ette, et eesnimi on meelest läinud ja siis sagedasti korduvate nimede (Tamm, Kask, Saar jne.) juures annab fakulteedi mainimine võimaluse meest identifitseerida. Fakulteetide nimetamine annab võimalust teha ka statistilisi võrdlusi.

Enne aadress-nimekirja koostamist oli mitmelt poolt kuulda arvamist, et tuleks nimekirjas märkida ka iga liikme teaduslik kraad. Üldpildi saamiseks oleks see ju väga huvitav, kuid tegelikkuses põrkab siin rea raskustele:

1) Kõikide järelpärimiste peale vaatamata puuduvad meil andmed paljude liikmete tead. kraadidest. Terve rida liikmeid pole isegi heaks arvanud teatada, kas nad ülikooli on lõpetanud.

2) Meie liikmeskond on õppinud kokku 14. riigis ja ligi 70. ülikoolis. Igas riigis on oma teaduslikud kraadid ja vastavad nimetused, nii et ühesuguse teadusliku ettevalmistusega inimesed kannavad hoopis erinevaid tiitleid. Toome mõned näited: a) insenerid - juba erialaliselt on siin rida nimetusi: ehitus ins., elektri ins., masinaeh. ins., agronoomia ins. jne. jne. Siin on igasugused erinevad tiitlid eri maades: Venemaal oli mees lihtsalt insener, samuti Eestis, Saksamaal dipl. ins., Rootsis civ. ins., USA-s - B.A. ins. alal jne. b) Arstid: tavaline nimetus Dr. loob ainult teatavat segadust, sest tavaline arst-Dr. ei ole ju võrreldav Dr. ing. ehk Dr. jur.-ga. Mis puutub Dr. med. - siis on siin jällegi erimaadel oma kvalifikatsioon, Venes ja Eestis oli Dr. med. seotud kaunis raskete väitekirjadega, Saksas Dr. med. oli kergemini saavutatav ja siin USA-s on iga ülikooli lõpetanu kohe Dr. med. Raskusi tekitab meil Rotalias ka lihtsalt see, et pole andmeid, kes on Dr. ja kes on Dr. med.

3) Juristid: Venes lõpetajad olid cand. jur., Eestis - õigusteadlased, Saksas dipl. jur. jne. (Vahemärkus. Saksas tehn. ülik. viimase kursuse üliõpilased olid cand. ing.)

4) Majandusteadlased: jällegi kas cand. rer. merc., majandusteadlane, Dipl. Kaufmann, B.A. jne. Ja nii pea igal teadusealal.

5) Mis puutub teadusliku kraadi ja tiitli tarvitamisesse, siis on ju Saksamaa ja Rootsi "tiitlihaiged" - inimesel pole väärtust, kui tal tiitlit ehk kraadi pole! Meil Eestis ja siin USA-s tarvitatakse tiitleid ja tead. kraade väga harva ja ainult avalikus elus. Eestis ei nimetanud keegi: Majandusminister cand. rer. merc. NN, vaid lihtsalt Maj. min. NN. Samuti USA-s: kõik valitsuse liikmed on ülikooli haridusega, kuid kunagi ei mainita nende teaduslikke kraade. Mulle tundub, et meie peaksime siiski eelistama omi eesti traditsioone.

6) Rotalia siseelus ei ole olnud kunagi kombeks nimetada kedagi tiitlite ja kraadide järele. Omavahel ei nimetatud: Vil! prof. dr. agr. NN, confr! mag. phil. NN. ehk reb! Dr. chem. NN. Siseelus oleme kõik võrdsed, on ainult olemas vanaduse astmed. vil!, confr! ja reb! - lll!. Omavahel pole doktoreid, magistreid, kandidaate, B.A.-sid jne. olemas.

7) Normaalsetes oludes ei omaks ju valdav enamus t!l!, reb! ja l!l! teaduslikke kraade. Kui ta ülikooli lõpetas, viidi ta kohe üle vilistlaskokku. Siin paguluses on aga olukord hoopis teine: õige suur % nooremaid liikmeid on ülikooli lõpetanud (seega tegelikult vilistlased) ja teaduslikke kraade omandanud. Teisest küljest on aga vilistlasi, kes pole ülikooli lõpetanud, seega ei oma teaduslikku kraadi.

Kõigil neil põhjustel ei oleks vajalik nimestikes toonitada tead. kraade, ilma et tekitataks segadust, arusaamatust ja mõnikord ka pahandust, kui juhtub mõne mehe tead. kraadi ära jätma ehk vähendama, seda enam, nagu nimetasin, andmed sel alal on meil väga puudulikud.

Aadress-nimestik on korp! intern asi, kus tiitlid ja aukraadid ei mängi olulist osa. Kui üht kirja saata, siis jõuab kiri ikka kätte, kas adresseerida: hra dr. phil. NN-le ehk lihtsalt hra NN-le - ja see on peasi!

Kui ma need read kirja panen, siis tõesti mitte tahtega meie liikmete teaduslikke saavutusi kuidagi allahinnata ehk ignoreerida, vaid et ärahoida eksitusi, segadusi ja arusaamatusi ning kinni pidada Rotalia traditsioonidest. Olen kindel, et meie kaasvennad vaatavad asjale ka praktilisest küljest ning ei tunne oma eneseväärtust olevat riivatud, kui nende auga saavutatud teaduslik kvalifikatsioon ei leia äramärkimist meie aadress-nimestikus.

Paul Mägi.
Rot! Vil!

Toronto Konvent - Sügissemester 1957.

Sügis-semestri algusega asus konvent järjekordselt korp! Rotalia tutvustamisega noorte teadushimuliste tudengite hulgas. Viimane külalisõhtu toimus 15. nov., kus astusid rebastena sisse Jaan Kruus, Peeter Kruus ja Toomas Karm.

Kommerss toimus 16. nov. C!Q!'s, millest võtsid osa Rotalia New-Yorki konvendist confr! confr! Feliks Tamm, Rein Grabbi, Virko Keder ja Aksel Kiis koos oma daamidega. Täname veelkord oma konventi New Yorkist nende külaskäigu eest. Kommerssil viibis EKL'i esindajana kaasvõitleja Paavo Loosberg, Frat! Estica, kes oma kõnes rõhutas eesti noorte organiseerimise tähtsust ja avaldas tunnustust Rotaliale tehtud töö eest sel alal. Samal õhtul toimus perekonnaõhtu "Pickfair Inn" restorani ruumes, mis kujunes üheks suurimaks Toronto konvendi ürituseks Torontos. Kohal oli 71 osavõtjat ning hoogne perekonnaõhtu lõppes C!Q!'s varajastel hommikutundidel New Yorki kaasvendade külakosti "imetledes".

Järgnevalt sellele toimus novembri lõpul muusikaõhtu koos korp! Sakala kaasvõitlejatega meie C!Q!'s. Selle õhtu hingeks ja tegelikuks läbiviijaks oli old! confr! Karuks. Detsembri alul. kandsid confr! confr! Suurmann, Soosaar ja kaasvõitleja Niitenberg ette oma mehaanika teaduskonnale esitatavad diplomitööd, mis oli esimeseks selle-laadseks C!Q!'s.

Detsembri alul käis konvent külas Toronto EÜS tegevkonvendil, mille suurus on praegu üle kümne liikme. Kaastudengid olid ette valmistanud suurepärase õhtu, kus loodusrahvaste filosoofiast ettekantud referaat EÜS'i poolt pani aluse hoogsale keskustelule.

Vana-aasta õhtul avas korp! Rotalia oma uksed kõigile tudengeile ja nii võttis vana-aasta ärasaatmisest pääle rotaaluste ka osa arvukalt kaasvõitlejaid ja tudengeid Toronto Ülikoolist, kokku 45.

Möödunud K!K!K!l 31. jaanuaril valiti uus preas! järgmises koossei-

sus: Jüri Kraav Rot!x, Heino Mähe Rot!xx ja Jaan Soosaar Rot!xxx. Raamatukogu otsustati laiendada ning vil! kogu esimees vil! Artur Laaman, kes seni on isiklikult annetanud rea raamatuid meie raamatukogule, lubas selleks ka vil! kogu majandusliku toetuse. Raamatukogu otsustati eraldada maja-vanema kompetentsist tema töö kergendamiseks ning raamatukogu hoidjaks valiti reb! Peeter Kruus. Samal õhtul prooviti ka konvendi poolt muretsetud hi-fi grammafoni ja leiti, et confr! Koop ja confr! Kivi väärivad siira kiituse tehtud töö eest selle ehitamisel.

Eesti Vabariigi aastapäeva pühitsemine toimub 22. veeb. C!Q!'s koos daamidega, ning confr! ja vil! kogunevad jälle C!Q!'sse 24. veeb. õhtul sama aastapäeva tähistamiseks.

Ülo Saar.
Rot!

Pääle K!K!K!-d Toronto C.Q.-s nov. 1957.

Torontos vastu võetud uued liikmed:

Jaan Kruus, sünd. 23. juulil 1936.a. Tallinnas, omandas keskhariduse Torontos ja õpib praegu Toronto Ülikooli Eng. Physics osakonnas (III a.); reb! vastu võetud 15. nov. 1957.a.

Peeter Kruus, sünd. 8. juulil 1936.a., Tallinnas, omandas keskhariduse Torontos ja õpib praegu Toronto Ülikooli Eng. Physics osakonnas (I a.); reb! vastu võetud 15. nov. 1957.a.

Toomas Kärm, sünd. 17. juulil 1939.a., Tartus, omandas keskhariduse Torontos ja õpib praegu Toronto Ülikooli Ehitustehnika osakonnas (I a.); reb! vastu võetud 15. nov. 1957.a.

Torontos 16. nov. 1957.a. vastu võetud tegevliikmed:

Sigismund Suurmann, Sulev Kaunismaa, Heino Mähe.

Suvepäevad 16. aug. 1957 vil! Riga talus. Praes! ja uued tegevliikmed.

M o n t r e a l i s t .

Montreali Osakonna aastapäeva-kommerss peeti sen! A.Jomm'i majas laup., 16. nov. 1957. Koos 12 rotalust (13-st). Kommersi avasõna ütles senior. Kõne isamaale - vil! J.Kivestu, - kõne vil! vil! auks - confr! E.Arro, - kõne lahkunud kaasvendade mälestamiseks - confr! F.Laansoo. Peale juramentumit istuti koos sõbralikus vaimus: laulumehed tegid cantust, kes oli kakofon - see üritas kõnepidamist.

Järgmisel päeval kogunes 8 rotalust kaatripäevale - samas, kust osa kaasvendi õhtul edasi sõitsid vil! Kasak'u sauna (umbes 45 miili Montrealist põhjas),

EKL ja KKM (Läti Korp! Liit) ühine õlleõhtu (järjekordselt teine Montrealis) peeti 22. nov. 1957 Town of Mount Royal'i City Hall'is - seekord lätlaste korraldatuna. Osavõtt kasinam kui 1956, koos 50 korporanti - lätlasi 24, eestlasi 26 (neist 6 rotalust). Õlleõhtu avas KKM sen! vil! Osis ingliskeelse tervitusega, millele järgnes Gaudeamus. EKL sen! sakalanus Vahtrik ütles meiepoolsed tervitused. Õhtu kavas oli 2 sõnavõttu - lätlaste poolt esitatuna "Läti korporatsioonid eksiilis" (vil! O.Krabdzin$'ilt, Frat! Vesthardiana) ja meie poolt "Eesti korporatsioonid eksiilis" (Frat! esticus J.Köhler'ilt). Selle järele istuti ühises õllelauas, vaheldumisi cantusi tehes, hilisööni.

11. jaan. 58 peeti järjekordne K!K!K! sen! A.Jomm'i majas. Koos 8 rotalust. Otsustati pidada külalisõhtu veebruari alul, kohe peale jaa-

nuari eksami-perioodi lõppu.

Peale K!K!K!-d vil! Jomm'i ettekanne "Lööklauludest Eestis 1910 - 1917." Küllaltki omapärase teemi käsitlemise aluseks oli referendi enda kooliaegne käsitsikirjutatud "laulik".

...

Muud informatsiooni:

Confr! Jüri Müürsoo on E.Skautide "Kalevi" lipp-konna juht.

Vil! Al-der Jomm on Montreali "Tehnika Koondise" esimees 1957/58.

Vil! Juhan Kivestu valiti jaanuaris 1958, Montreali Eesti Ev. Luth. Usu Jaani Koguduse Nõukogu esimeheks.

F.Laansoo.
Rot!

.V a n c o u v e r i s t .

Peale viimaste teadete väljasaatmist on meie pere kasvanud ühe mehe võrra: 17. nov. 1957 võtsime vastu 1!1! K.M.Gorshkow'i, kes elab Seattles. Uus 1!1! on lõpetanud Viljandi Poeglaste Gümnaasiumi ning Tartu Ülikooli Kehalise Kasvatuse Instituudi 1944.a. Peale selle on 1!1! Gorshkow õppinud edasi University of Washington'is, kus omandas Master of Science kraadi 1955.a.

Teatava üllatuse valmistas Toronto konvent käesoleva aast alguses meile teatades, et "kinnitavad" konvendi loomist Vancouveris. Vast oleks siiski pidanud meiega siin kirjavahetuse teel läbi rääkima, enne kui see otsus tehti. Mitte, et midagi eriti katki oleks, kuid põhimõtteliselt, kui midagi kinnitatakse, siis enne peaks olema sooviavaldus, mida kinnitada. Võibolla meie pere pole veel küllalt ettevalmistatud, et konvendi kohuseid täita ja mitte ka küllalt arvukas. Tegevliikmete vähesuse tõttu Vancouveris tuli näit. senior valida Seattlest, mis asub siit ca 150 miili eemal. Kui teised praesiidiumi liikmed väga suure innukuse ja energiaga konvendi tööst osa võtaksid, poleks ju olukorral väga viga, aga asjal ongi ses suhtes siiski "aber" juures. Kuid, kui tagaselja otsus on tehtud, küll saame hakkama ka.

Võikski ehk teha mõningaid tähelepanekuid meie uue osakonna tegevusest. Üldmulje veidi üle aasta kestnud osakonna elust ja ettevõtetest on hea. Peale seniori ja oldermani on teised liikmed kõik kohapeal organiseerunud. Kui, siis vast ainult üksikud neist on varem teistes korporatsioonides külas käinud, välja arvatud kohalikus korp! Fr. Estica osakonnas, mis aga on ka võrdlemisi väike. Võiks sellepärast siis oletada, et huvi või otsust organiseerumiseks ei mõjutanud varem oma silmaga nähtud korp! tegevus, tavad või kombed, vaid meelsamini organiseeruti põhjusel, et kas asutajad liikmed olid juba varem head sõbrad ja umbes samaealised või peeti korporatsiooni elujõulisemaks kui teisi eesti rahvuslikke organisatsioone. Viimast on paar meest põhjusena nimetanud ja ka et osavõtt korporatsiooni tegevusest mõjub ennastarendavalt referaatide j diskussioonide pidamisega, millele ka suurema osa oma tegevuse ajast olemegi pühendanud. Muidugi me pole ka mitte just "inglid" - õllemärjukest on ka üsna mõnusalt voolanud.

Kuni 1957.a sügiseni oli osakonnas ainult 2 maksumaksjat liiget

(asutajad) ja ka nüüd kui neid rohkem on, oleme katsunud maksud hoida minimaalsed. Möödunud võrdlemisi edukas tegevus on näidanud, et vähese rahaga saab vägagi hästi tegutseda, peaasi, et igalühel on palju head tahet ühte kuuluda, midagi teha või tegevusest osa võtta. Võibolla, et see on aga võimalik ainult niisuguse hea kliimaga linnas kui Vancouver.

Kasutan käesolevat, et tänada New-Yorgi konventi ja Rootsi koondist siiasaadetud ringkirjade eest.

A.Romman.
Rot!

Rootsi Koondise tegevusest.

Esimest korda Rootsi Koondise tegevuse ajaloos peeti aastakoosolek mitte seoses aastapäeva kommersiga ja seda puht praktilistel kaalutlustel. Aastakoosolekul 30.okt.1957.a. valiti Rootsi Koondise presiidium 1957/58 tegevusaastaks järgmises koosseisus: senior confr! Artur Eistrat, abisenior vil! Ants Truusööt, laekur confr! Richard Tedro, abi confr! August Kärsten, kirjatoimetaja confr! Anton Käo, abi reb! Rein Kool, olderman confr! Sven Hanson. Ametnikud. mag! cant! vil! Kristjan Joost, mag! col! confr! Endel Vasur, mag! ref! vil! Leo Karupää. Majandus confr! August Kärsten, abi reb! Ülo Kool. Rev. komisjon: vil! Henno Arro, vil! Oskar Tammisoo ja confr! Arvo End. Koondise kohus: esimees vil! Ernst Vilval, liikmed vil! vil! Aleksander Onno, Eduard Pajuste, Arved Mägi ja Tõnis Kint. Prof. Jüri Uluotsa nim. Fondi esindajaks vil! Martin Jüris.

Liikmemaksu suuruseks määrati Stockholmis ja Göteborgis kr.60:-, Lundis ja mujal kr.30:-. Ülikoolis õppivatele tegevliikmetele kr.5:-. KKK repart maksumaksjatele liikmetele Stockholmis ja Göteborgis kr.3:50. MEIE SIDE repart kr.10:- (alammäär). Matusefond kr.10:- (sunduslik). Toetusfondi ja matusefondi summad tulevad tasuda Rootsi Koondise laekurile.

Eelnenud EKK-l otsustati, et rotalused, kes omi makse korrapäraselt ei õienda või ei reagee ri presiidiumi vastavatele ettepanekutele liikmemaksude ja võlgade korraldamiseks, kantakse juhtserite nimekirja ja peale üheaastast nimekirjas seismist esitatakse nimekirjast kustutamiseks.

Samal koosolekul tehti järgmine ajalooline otsus: Kinnitada konvendi loomine Göteborgis kodukorra kohaste õigustega kuuluvusega korp! Rotalia Rootsis Koondise Göteborgi Osakonna juure kuni edaspidiseni, nimetusega "Korp! Rotalia Konvent Göteborgis". Korp! Rotalia Konvent Göteborgis liikmeteks on Rootsi Koondise Göteborgi Osakonna tegev- ja noorliikmed. Korp! Rotalia Rootsi Koondise, Göteborgi Osakonna ja Konvent Göteborgis vahekorrad ja kaastöö lahendatakse omavahelisel kokkuleppel.

Göteborgi Konvendi presiidium käesoleval semestril on: Rot!x confr! A.Andrekson, rot!xx confr! R.Nuudi ja rot!xxx confr! F.Malm.

Rootsi Koondise kommers ja perekonnaõhtu peeti 9. novembril Stockholmis, 31 resp.37 osavõtjaga. Varsinais-Suomalainen Osakunta esindajana oli kohal stud.jur. Erkki Mali, kes kommersil andis üle VSO tervitused, eriti allakriipsutades värskete hõimutuulte puhanguid VSO-s, ühenduses meie stipendiaat confr! Oole Kinti Soome jõudmisega. Tuju kommersil ja perekonnaõhtul oli ülev ja lõpp saabus seepärast väga hilja. Soome esindajale tutvustati järgmisel päeval päris põhjalikult Stockholmi ja saatjate andmeil oli ta viimud siit kaasa parimad mälestused.

Aastapäevaks jõudsid kohale ka kauaoodatud uued värvirapiirid Heidelbergist. Väärib märkimist, et ka kuus rotalust muretsesid omale isiklikud rapiirid, üks isegi kaks.

1956/57.a. kassaaruanne oli tasakaalus kr.7.173:59 krooniga. Üksiku-

test kulupostidest võiks mainida, et toetused Toetusfondist tegid aasta jooksul välja 1.796:70 krooni. Heldemad annetajad fondi olid vil! vil! E.Vilval ja A.Mägi 185:- resp 120:- krooniga. Kassa ülejäägist määrati kr.600:- korporatsiooni 50-a juubelifondi, mis eelmise aasta panusega kokku on nüüd kr.900:-. Hambarahaks Göteborgi konvendile määrati kr.300:-.

20.dets. võeti rebaseks vastu Manfred Bode. Sündinud Püssi vallas 22.jaan.1930.a. Lõpetas Stockholmi Eesti gümnaasiumi 1957.a. ja õpib praegu Stockholmi Kuninglikus Tehnika Ülikoolis ehitustehnikat. MEIE SIDE toimetuse õnnitlused uuele rebasele. Loodame, et leiad meie peres omale häid ja püsivaid sõpru.

Chalmersi Tehnika Ülikooli lõpetasid civ. inseneridena confr! Väino Kuldasaar ja confr! Enn Äro. Viimane töötab praegu E.M.Ericsoni juures Stockholmis elektri insenerina. Õnnitleme edu puhul!

Vil! Arved Mägi abikaasal Lindal sündis tütar 23.12.57.a. Meie südamlikud õnnesoovid väikesele Anna-Leenale ja tema õnnelikkudele vanematele!

Vil! vil! Kr.Joost ja H.Horn käisid jõulu ajal Alpides suusatamas.

Kr.Joost.
Rot! Vil!

Juubeleid Rootsis.

Vil! Karl Kooli 50-dal sünnipäeval olid rotalused koos abikaasadega palutud juubilari kodusse. Kõne sünnipäevalapsele pidas Vil! kogu juhatuse liige vil! E.Vilval, andes ühtlasi üle kingitusena kristallvaasi vastava graveeritud tekstiga. Õnnitlustelegramme oli üle 80-ne.

Vil! Alfred Ventsel tähistas oma 50-dat sünnipäeva koos rotalia perega 20.dets. 1957.a. Osavõtjaid 31 rotalust. Kõne juubilarile pidas senior A.Eistrat, andes kingitusena üle kunstnik Talviku maali. Veel kõnelesid vil! vil! A.Keller, M.Luht j.t.

Vil! Aleksander Onno pühitses oma 60-dat sünnipäeva koos rotalia perega 16.jaan.1958.a. See näib kujunevat siin Stockholmis päris traditsiooniks. Koos 32 rotalust. Rotalia nimel tervitas ja andis kingitusena üle värvirapiiri hõbeplaadiga senior confr! A.Eistrat. Samuti tervitasid juubilari veel kõnedega vil! vil! T.Kint, M.Luht ja juubilari emakeeles (Võru keeles) kaasvõrumaalane vil! A.Keller.

...

A u s t r a a l i a s t .

Rotalia Austraalia Koondise juhatus on valitud 1958. aastaks järgmises koosseisus:

Rot!x - vil! V.Põder, Rot!xx - confr! L.Orav, Rot!xxx - confr! G.Karlov. Olderman - vil! V.Jaason.

...

Vil! Kogu USA Koondise tegevusest.

Koondise juhatusse kuuluvad 1957/58.aastal vilistlased: J.Pajur - esimees, V.Kõresaar - abiesimees, P.Leemets - laekur ja J.Tiivel - kirjatoimetaja.

Juhatus on järjekindlalt 1 kord kuus koos käinud.

Viimase aja üritustest on olnud:

7. dets. 1957 korraldati C!Q!-l klubi õhtu, mis oli mõeldud peaasjalikult selleks, et vilistlastel luua võimalus kokku tulla ja mõnusalt aega

viita. Muidugi olid teretulnud ka konvendi liikmed. Istuti mõnusalt koos kohvi ja konjaki juures. Vahepeal vil! M.Uriko jutuajamise korras tuletas meelde E.V. aegse maanteede asjanduse, mille kohta elavalt sõna võeti. Hiljem satuti õige hoogsasse laulutujusse, kus siis kõlasid õige vanad buršilaulud, mida aastakümneid polnud enam kuulnud. Istuti koos varahommikuni. Oli kena koosviibimine.

4. jaanuaril 1958 peeti Balti Majas Rotalia traditsiooniline perekondlik jõulupuu. Osavõtjaid oli 50 ümber, nendest õige tugevasti olid esindatud mudilased. Oli muidugi jõulupuu, jõululaulud, jõuluvana, kingitused, salmid - ja lõpuks kohvi ja maiustused. Tuju, iseäranis lastel, oli ülev.

Veebruari alul on kavatsetud pidada järjekordne vil! koondise peakoosolek, peaasjalikult jooksvate küsimuste arutamiseks.

Kavatsusel on korraldada 24. veebr. ümber C!Q!-s E.Vab päeva koosviibimine.

1 1958

P.Mägi.
Rot! Vil!

A 52775

228804

Aadresside muudatused:

vil! vil!
TAMMELO, Ilmar, jur. - The Nook North Parade Ave., Oxford, E
LUHT, Mihkel, ing. - Vällingby-vägen 105 nb., Vällingby, Sweden.
REBASOO, Herbert, mat. - 406 Mound Decorah, Iova, USA.
LINDORG, Neeme, ing. - Ulvsbygatan 33 III, Karlstad, Sweden.

t!l! t!l!
ADAMSON, Jüri, ing. - 3261 Lucerne St., New York 61, N.Y., USA.
KOSENKRANIUS, Lembit, ing. - 4750 39th Ave South, Seattle 18, Wash. USA.
MARITS, Maldus, med. - 1112 Broughton St., Vancouver B.C., CANADA.
Tel.:PA 9888.

Eelmises MEIE SIDE numbris (nr.5, New York 1957) ilmunud üldnimestikus ettetulnud trükivead, mida palume lahkelt parandada:

PÕDER, Valter, mitte SA, vaid NSW.
ERLEMAN, Viktor, - Ottava.
KASAK, Arnold, - mitte London, vaid Montreal, Que.
ADILA, Jüri, - Dr. Sydovs gata.
KULDASAAR, Väino, - mitte Kuldsaar.
KELLER, Artur, - Rotebro, mitte Roteboro.
DANIEL, Aleksander, - Södergatan 15,mitte Söndergatan.
MÄGI, Arved, - Ehrenstrahlsvägen.

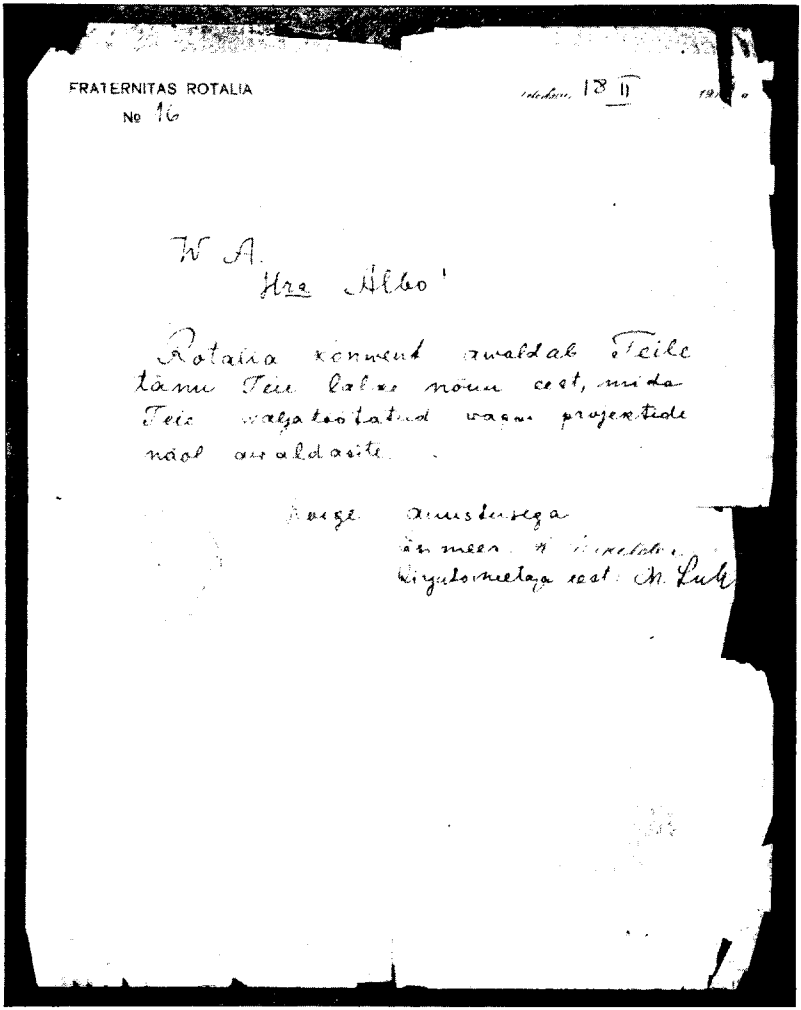
...

Järgnev MEIE SIDE number antakse välja USA Koondise poolt 1. juuliks. Toimetajad: vil! P.Mägi ja confr! T.Kelder, aadressid endised. Selle numbri jaoks määratud igasugune kaastöö saata otseselt New Yorki, toimetajate aadressil.

KORP! ROTALIA AJAKIRI

NO. 2 NEW YORK 1958

FRATERNITAS ROTALIA
№ 16

W. A.
Hra Albo!

Rotalia kõnnumid annaldab Teile
täna Teie laksu nõnu eest, mida
Teie valgatoitatud vagu projektide
näol annaldasite.

Kuigi ärnustusega
ärmeen. [illegible]
kirjutamata jäi. A. Luik

Ajalooline ürik Korp! Rotalia (Selleagne Fraternitas Rotalia) esimese vapikavandi saamiseloost.

Meie Side

Võidu sümbol

Iga aasta 23. juuni õhtul süütas Vabariigi President Tallinnas Võidutule. Sellest tulest süüdati tõrvikud, mis kanti kaitseliitlaste poolt mootorratastel laiali üle kogu maa, et neist süüdata võidutuled igal pool. Sellega algas Võidupüha pühitsemine Võnnu lahingu mälestamiseks, kus Eesti sõjaväägi purustas Eestile kallale tunginud Landeswehri väed. Võidutuli oli eestlaste igivana traditsiooni – jaanitule – modifikatsioon. Kui jaanituli oli valguse võidu sümboliks pimeduse üle, sest seda põletati aasta kõige pikema päeva – 24. juuni – ööl, mil Hämarik kohtus Koiduga, siis oli võidutuli eestlaste vabadusvõitluste lõpptulemuse – võidu sümboliks.

Eesti rahva vabadusvõitluses on võidud vaheldunud kaotustega, nagu valgus vaheldub pimedusega, pikad päevad lühikestega, lühikesed ööd pikkadega. Eesti rahva võidud Iseseisva Vana Eesti perioodil – Sigtuna hävitamine ja Pihkva vallutamine – kandusid rahva mälestuses edasi põlvest põlve kuni vabadusvõitlust kroonis võit Võnnu lahingus ja idarindel. Eesti rahvas kannab võidutule sümbolit oma südames edasi põlvest põlve jutustades seda oma lastele ja lastelastele nii kaua kui eesti rahvast jälle kroonib võit – iseseisva Eesti uuestisünd. Tung vabadusele ja iseseisvusele, mis on eesti rahva vabadusvõitluse aluseks, on osa eesti rahva mõttemaailmast, mis sõltub rahva antropoloogilisist omadusist, geograafilisest asendist ja ajaloolisest elukäigust. Jüri Uluots kirjutab: "... eestlase arusaamise järgi on igal rahval – olgu ta suur, keskmine või väike – õigus oma iseseisvale elule...".

Kui vanad Rotalia veteraanid valisid asutatava korporatsiooni nimeks Iseseisva Vana Eesti ühe maakonna nimetuse, siis on see sümboliks, et iga rotalus võtab omaks eesti rahva mõttemaailmast veende, et eesti rahval on õigus oma iseseisvale elule ja kohustus selle eest võidelda. Selle sümbolina kannab iga rotalus võidutuld oma südames kuni praegu kestev vabadusvõitlus jälle lõpeb võiduga.

Adolf Perandi
Vil! Rot!

Rotalia vapi kavandist

Ligikauda aasta päevad tagasi moodustas Korp! Rotalia New Yorgi konvent komisjoni, kellele tehti ülesandeks töötada välja kavand Rotalia vapi lõplikuks kujundamiseks. Komisjoni valiti confr! Arved Laev ja vil! vil! Viktor Kõressaar ja Roman Ubakivi; ex officio kuulus komisjoni confr! Virko Keder mag! colorumina.

Asudes oma töö juurde võttis komisjon vastu seisukoha, et päärõhk tuleb asetada n. n. "suurvapi" (full achievement) väljakujundamisele, kuna see seni puudus, ning vapikilbis teha ainult hädavajalisi muudatusi, sest üldjoonis vastab see hää heraldika nõudeile. Komisjoni töövilja tulemus esineb käesoleva Meie Side kaanel. Enne kui asuda vapi üksikasjalisele kirjeldamisele ja arutamisele, toome ära selle heraldilise kirjelduse. Uus suurvapp koosneb kolmest osast: kilp, vapiehis ja kandjad.

I. Kilp: nelitatud: esimene veerand: kolmeti põikjaostatud, sinine, must, roheline; teine veerand: roheline, hõbedase Rotalia tsirkliga; kolmas veerand: sinine, kümne kuldse tähega; neljas veerand: must, kahe hõbedase põikristi asetatud rapiiriga, rapiiride korvid sini-must-rohelised.

II. Ehis: Kilbi kohal, hoides Rotalia deviisi kandvat linti, hõbedane kotkas kuldse noka ja küüntega; pää ümber kuldne nimbuse rõngas.

III. Kandjad: Seistes rohelisel maapinnal, kannavad vapikilpi paremal kuldne ja vasemal must rebane. Vapi all lindil Rotalia lipukiri: Eestimaa mu isamaa.

Isikuvappide juures koosneb vapp ilma kandjateta teatavasti kolmest osast: kilbist, kiivrist ja ehisest. Organisatsioonide ning institutsioonide ning muude mittepersonaalsete vappide juures jääb aga tavaliselt kiiver ära. Seepärast saigi komisjon kiivriprobleemist kiiresti üle, kuigi see varemalt on olnud suureks komistuskiviks vapi väljakujundamisega seoses olnud arutluste ja sõnavõttude juures.

Loobudes kiivrist otsustas komisjon aga siiski varustada meie vappi kilbiehisega ja nimelt kolmel kaalutlusel: 1) kandjatega varustatud vapil, millel puudub ehis, kaldub strukturaalne

rõhk tsentrumilt (kilbilt) külgedele ja on seega ebasoovitav, 2) pretsedendid institutsioonide ja korporatsioonide vappide näol on olemas (näiteks avatud raamat ehisena ühe Briti ülikooli vapil), 3) paljukõneleva ajaloolise sümboolika sissetoomise vajaduse tõttu: vapiehisena tarvitatud hõbedane kotkas ei ole midagi muud kui Läänemaa vapi kotkas. Ning see Läänemaa vapi kotkas tuleb otseselt Saare-Lääne piiskopkonna vapist, ning muistne Saare-Lääne piiskopkond hõlmas niihästi Saaremaad kui ka Rotaliat. Mis värvi see kotkas algupäraselt oli, ei ole absoluutselt kindel, kuid Eesti Vabariigi Lääne maakonna vapil on ta hõbedane ja seetõttu võeti ta ka hõbedasena üle Rotalia vapiehisena. See Saare-Lääne piiskopkonna kotkas on muide Püha Johannese sümbol keskaegses kristlikus sümboolikas ja sellena võeti ta ka piiskopkonna vapikujuks. Siinkohal võiks märkida, et Soome üliõpilasnatsioonid—osakonnad, mis kõik kannavad maakondade nimesid, ei evi omi vappe, vaid kasutavad oma vappidena Soome muistsete maakondade vappe.

Nagu eelpooltoodud kirjeldusest ning lisatud joonisest selgub, on komisjon Rotalia vapikilbil teostanud mõningaid muudatusi ja ümberpaigutusi. See kõik toimus heraldika reeglite range rakendamise seisukohalt ning oli kantud soovist käia nende jälgedes, kes Rotalia esimese vapi muutsid praeguse kujuliseks ja sellega astusid edasi suure sammu paremuse suunas. Uurides Rotalia praegust vapikilpi asus komisjon kõigepäält seisukohale, et töötades suurvapi kujundamise kallal võib ja peab komisjon *kilbilt* kõrvaldama kõik, mis heraldilise tava järgi sinna ei kuulu ja mille jaoks nüüd leidub kohta mujal. Esmajoones oli siinjuures tegu kirjatähtede ja kuupäevade kõrvaldamisega kilbilt, kuna nüüd leidub nende jaoks koht lintidel vapi all ja pääl. Teiseks on Rotalia värvid praeguse kilbi esimesel veerandil paigutatud *vasemalt* põikjaostatult, ning kuna nad on veel asetatud *kolmeti* põikjaostatult, siis võib keskmist värvi käsitada (küll ebaõigelt) kui põikpalki *vasakult*, vasak põikpalk oli aga keskajal bastarduse tunnuseks. (Hilisemal ajal kujunes muide bastarduse tunnuseks vasak põikkepp (baton sinistre), või teatav eriline kilbiservis, ning on küllaltki tuntud sugukondi, kelle vapis esineb põikpalk vasemalt nagu näiteks inglise kunstnik Burne-Jones'i kilbil, ja samuti esineb see Bonaparte'ide algupärases perekonnavapis!)

Kuid kõigest sellest hoolimata on heraldikas üldreegliks, et tuleb võimalikult vältida niihästi vasakut põikpalki kui ka põikjaostamist vasakult. Neist seisukohtadest lähtudes—ning soovides vältida kõiki võimalikke kommentaare heraldikat vaid puudulikult tundvate isikute poolt—otsustas komisjon muuta meie värvide asendit kilbi esimesel veerandil, paigutades nad

paremalt vasemale, s.t. põikjaostatult ent ilma kvalifikatsioonita "vasemalt".

Selle sammu tagajärjel aga langesid sinised väljad esimesel ja teisel kilbiveerandil kokku lõhkudes kilbi tasakaalu ja rikkudes heraldilist tava. Ainuke väljapääs sellest ummikust oli avatud kilbi üksikute veerandite ümberasetamise teel, nagu see on näidatud lisatud joonisel. Selle lahenduse juures ei lange sama värv erinevail veerandeil kuskil kokku. Samuti otsustati paigutada korporatsiooni tsirkel mõnele teisele veerandile, kuna esimesel veerandil oleks ta õieti pidanud asetama mustale palgile, see oleks teda aga sundinud põiki asendisse, mida komisjon tahtis igati vältida.

Nagu ülalpool märgitud tuli esimese veerandi sinise kolmandiku kõrvale asetada roheline väli. Soovides anda tsirklile aukohta (teine veerand on auväärsem kui kolmas või neljas) otsustas komisjon paigutada tsirkli teisele veerandile (praegu on rohelisel kilbiveerandil viljavihk ja sirp).

Kolmas väli on sinine kümne kuldse tähega sõõris. See väli on põhiliselt seega muutmatu, väljaarvatud kirjatähtede kui ebaheraldiliste märkide kõrvaldamine. Komisjon otsustas meie korporatsiooni deviisi asetada vapi kohale lindile ning mitte lühendatult, vaid täielikult väljakirjutatuna.

Neljas veerand on must hõbedaste rapiiridega, seega on ka see väli jäänud põhiliselt muutmata, ainult daatum, mis ei kuulu vapi juure hääs heraldikas, on ära jäetud.

Sellane on komisjoni poolt väljatöötatud kilbi kavand. Kõigepäält, mis puutub daatumisse, siis võib seda asetada lindile vapi kohal, s.t. deviisi lindile. Teiselt poolt on aga komisjon kavandis pidanud välja jätma viljavihu ja sirbi, kuna nende jaoks polnud enam ruumi, ning halvim, mida võib üldse kujutella, on ülekoormatud vapikilp. Muide, mis puutub sirbisse, siis otsustas komisjon selle oma kavandist igal juhul kõrvaldada. Esimesele veerandile ei saa viljavihku asetada samul põhjusil, mis on kehtivad tsirkli sellelt kilbilt ärajätmise kohta toodud motiivide all. Teisel veerandil ei ole viljavihu jaoks ruumi, samuti mitte neljandal. Kui tungivalt tahetakse viljavihku vapile tagasi tuua, siis leiduks sellele kohta kolmandal kilbil—kümne tähe poolt moodustatud sõõri keskel. Ent komisjon oma kavandil on pidanud sobivaks seda võimalust vähemalt esialgu mitte kasutada.

Kilbi kandjaiks on komisjoni kavandil ette nähtud kuldne (paremal) ja must (vasemal) rebane. Ühel koosolekul New Yorgis, kus vapi kavandi üle mõtteid vahetati ja seisukohti avaldati, näis enamus kalduvat arvamusele, et rebaste asemel tuleks kasutada mõnda teist vapikandjat, näiteks kahte karu.

Lisatud kavandil on toodud rebased, nagu nad olid komisjoni lõplikul kavandil, kuid selles suhtes on igasugused ettepanekud muudatuseks teretulnud ja võimalikud. Praegune kavand igatahes annab selge ülevaate vapist koos kandjatega, olgu nad siis rebased, karud või isegi lõvid. Vil! Daniel on oma kavandis näinud kandjaina ette laeva või viikingilaeva. Laev kandjana on tarvitusel heraldikas väga harva, komisjonil oma töö vältel õnnestus leida ainult ühte juhtu ja nimelt shoti heraldikas, kus laev (või galeer) esines vapikandjana. Kuna laev kandjana on erandlik ja üldeffektilt küsitav, otsustas komisjon jääda traditsioonilise viisi juurde ja kasutada kahte kandjat kilbi külgedel.

Vapi all leidub korporatsiooni lipukiri: Eestimaa mu isamaa, ning vapi kohal lindil korporatsiooni deviis: Ausus, Kindlus, Iseteadvus, Ühistunne. Olgu muide märgitud, et originaalsel Saare-Lääne piiskopkonna vapil hoiab kotkas oma küünte vahel samuti pärgamendirulli.

Kahe lindi kasutamine vapi juures ei kujuta endast muide mingit uuendust, vaid on täiesti tavaline näiteks shoti heraldikas, kus moto ehk deviisi kõrval esineb peagu alati ka n.n. sõjahüüd (war cry). Praegusel kavandil on lindi tekstid kirjutatud gooti kirjas, kuid komisjon asus seisukohale, et kuna on tegemist uue vapiga tuleks need õieti kirjutada ladina kirjas, mis on ka esteetiliselt vastuvõetavam. Muide võib deviisi lindile lisandada–kui seda vajalikuks peetakse–ka korporatsiooni asutamisdaatum, sääl oleks ta omal kohal.

Eksitavaks veaks praegusel kavandil on ristikujulised tähed kolmandal veerandil, see on puhttehniline viga, need tähed peavad olema kas viie- või kuueharalised, sest neljaharaline täht ei ole mitte täht vaid rist.

Komisjon võttis ette vapikavandi väljatöötamise selles teadmises, et ilma konkreetsete ettepanekute tegemiseta ja viimisteletud kavandi väljatöötamiseta ei nihku see küsimus kunagi paigalt. Nüüd on meil kavand olemas, ning seega on olemas võimalus selle kritiseerimiseks, parandamiseks ja uute ettepanekute tegemiseks.

Viktor Kõressaar
Vil! Rot!

Soovime palju õnne vil! Peeter Kõpp'ule Chicagos tema 70-daks tähtpäevaks. Palju aastaid ja siiramaid õnnesoove vil! Ignas Tõrmakülale Torontos hiljutise 50-da aasta tähisel.

Uue vapi kavandi saamisest ja edasi . . .

Dokument, mis esitab Vapi Komisjoni tööd, on komisjoni istungi protokoll 23. nov. 1957. Selles on antud põhimõtted, mida vapp peab sisaldama. Protokollist tegeliku jooniseni on tükk maad ja palju *karjutamist*. Möödunud aasta lõpul asus joonistaja vapi kavandi skitside väljatöötamisele. Vapi kilbi osas peale kõikide kombinatsioonide proovimist selgus, et üksikute kilbi väljade ümberpaigutamine on möödapääsematu. 4. jaan. s.a. oli Vil! Kogu Koondise juhatuse koosolek, kus Vapi Komisjon esitas saadud vapi skitsi, mille juhatus pidas vastuvõetavaks ja astus samme selleks, et vapi kavand saaks esitatud skitsi järgi välja joonistatud. Ühtlasi soovis juhatus, et vapi joonis saaks esitatud Vil! Kogu Koondise üldkoosolekule 31. jaan. või 7. veebr. 1958, olenevalt sellest, missugusel kuupäeval nimetatud koosolek peetakse. Sellega oli antud 4 nädalat aega, mis on küllaltki lühike aeg. Kavandi joonistusega jõuti siiski nii kaugele, et juba 31. jaan. s.a. alates ehib New Yorgi konvendi seina teiste piltide hulgas sisseraamituna klaasi all uue vapi kavand. Vapi kavand töötati välja värvides 22 x 27 cm suuruselt 30 x 40 cm paberile. Samaaegselt said valmis ka vähendused värvides välja töötatult, arvult nii palju, et neid jätkuks saatmiseks Vil! Kogu juhatuse kaudu igale koondisele ja selle osakonnale. Vähendused tehti 9 x 11 cm suuruselt 11 x 14 paberile. Nii kui eelpool nimetasin, antud nelja-nädalane tähtoli lühike, aja puudus tuli kätte, mispärast nii üht kui teist pole kooskõlas käesolevas numbris mujal toodud vapi kirjelduse ja kaanel asuva vapi kavandi kujutuses. Nii näiteks vapi kirjelduses öeldakse, et vasakul all kvadrandis asuvad kümme tähte on viisnurgad kuna kaanel on need toodud nelinurksetena. Peale selle on tsirkeljoonistaja käes oleval originaalil paremini välja töötatud kui kaanepildil. Need pisiasjad pole nii olulised, sest vapi kavand tervikuna on täiesti vastuvõetav selleks, et koondised võiksid omi seisukohti avaldada. 7. veebr. s.a. oli Vil! Kogu Koondise üldkoosolek, kus otsustati esitatud vapi kavandi vähendused Vil! Kogu juhatuse kaudu edasi saata kõigile koondistele ja nende osakondadele seisukoha võtmiseks.

Ma ei tea kuidas Vil! Kogu juhatus mõtleb seda küsimust lahendada, kuid omalt poolt pean soovitavaks, et Vil! Kogu juhatus arvestaks ainult koondiste seisukohtadega, sest pole ju mõeldav, et Vil! Kogu juhatus hakkaks üksikute arvustajatega kirjavahetust pidama ja nende poolt ettepandud muudatustega, täiendustega või koguni uute ettepanekutega arvestama. See nõuaks suurt tööd ja pikaaegset kirjavahetust ja tulemusi nii kui nii pole ette näha.

Omalt poolt annan nõu koondistele käesolevat vapi kavandit arutada kahes osas. Esiteks võtta arutusele vapi kilp ja teiseks kilbi ümbrus, s.t. alus, hoidjad ja ilustused. Kumbki oma ette. Kui arutamisel selgub, et koondis soovib mõnd vähemat muudatust või täiendust esitatud kavandil, siis toogu see koondis must-valgel ette põhjendused ja esitagu need Vil! Kogu juhatusele ühes joonisega. Jooniseta pole mõeldav, kuna kirjeldusest võidakse mitmet moodi aru saada. Kui aga koondis esitab täiesti uue kavandi, siis soovitan seda välja töötada samasuguses suuruses kui käesolev, mille mõõdud antud eespool. Kui joonistada väiksemana, siis võib edaspidi vapi detailsel väljatõõtamisel ette tulla raskusi, kuna vapp tervikuna tuleb umbes 170 cm kõrge. Kilbi kõrguse ja laiuse vahekorra olen ette näinud 125:100. Iga uue ettepaneku juurde kuuluksid vähendused umbkaudu eelpool toodud mõõtudes. Vähendused on mõeldud edasisaatmiseks koigile koondistele ja nende osakondadele. Asjata on vast nimetada, et vapi kavandid ja vähendused tuleksid välja töötada värvides.

Kui kõik koondised võtavad vapi küsimust kiireiseloomulisena, siis on mõeldav, et juba 45. aastapäeva tähistame uue vapi all. Juhul kui käesolev vapi kavand heakskiitmist leiab, siis ühes lähemas "Meie Side" numbris annan vapi tehnilise joonise–tööjoonise kõigi vajalikkude mõõtudega, et iga koondis ja osakond saaks endale muretseda vapi või vähemalt vapi kilbi ja et need oleksid üle maailma kõik sarnased.

Kuuldub hääli, et olemasolev vapi kilp on küllalt hää ja ilus ja on meile armsaks saanud ja et kas on mõtet seda muuta. Kehtiva vapi kilbist nähtub, et selle looja ei olnud küllaldaselt teadlik heraldika nõuetest. Kilbi ümbrus aga jäi tegemata lootuses seda kunagi tulevikus teha. Nüüd on tulevik saanud olevikuks. Kui juba vapi küsimust arutame, siis on soodne juhus ka vapi kilbi parandustest või täiendustest rääkida ja seda niivõrd muuta, et see rahuldaks heraldika nõudeid.

On ka muud, millega oleme pikkade aastate jooksul harjunud ja mis meile on omaseks saanud. Siin mõtlen ma värvide laulu. Kaasvil! Jüri Mandre USA-s lõi sellele uue meloodia. Kui meie leiame, et see on parem kui olemasolev viis, siis miks meie ei peaks uue meloodia omaks võtma. Pealegi on see komponeeritud rotaluse poolt ja Rotaliale. Sentimentaalsuse pärast ei ole mõtet olemasolevast vapi kilbist ja värvide laulu meloodiast kramplikult kinni pidada.

Paul Leemets, Vil! Rot!

VEELKORD ROTALIA VAPP

Ei saa kuidagi nõustuda kaasvil! J. Toomese seisukohaga meie vapi ilustamise küsimuses (Meie Side 4, Stockholm 57).

Et ma ise komisjoni tööst osa võtsin, mis pidi välja töötama vapi lõpliku kuju, tõstan siinkohal häält!

Varsti pärast seda kui saime oma maja Tähe tänaval ja konvendi korteri sisustamisega valmis oldi, kerkis esile Rotalia vapi kaunistamine.

Osa pooldas traditsioonilise rüütlikiivri sissevõtmist vapi heraldikasse, kuna suurem osa oleks parema meelega näinud rahvapärasemat lahendust. Vapi kaunistamise vastu ei olnud aga minu teada ühtegi sõnavõttu.

Valiti komisjon, kes pidi hoolitsema vastavate kavandite valmistamise eest ja esinema kalkulatsioonidega.

Pöördusime kujur Starkopfi poole, kes oli ka nõus nii kavandite kui ka vapi valmistamisega. Hind oli aga kaunis soolane (midagi 500–600 EKr. ümber). See oli vist Vil! kogu esimees Jüri Uluots, kes soovitas asja edasi lükata, kuna vilistlastel oli küllalt suuri väljaminekuid konvendi korteri sisustamisega. Konvendi enda kassa aga ei olnud nii kandevõimeline. Nii ei ole me, vähemalt Tartus, kunagi jõudnud "lasta kavandada heraldika nõuetele vastavaid vappe", nagu artiklis seisab.

Kaasvil! J. Toomes imestab, miks see küsimus korduvalt päevakorda kerkib.

Just sellepärast, et meie vapp praegusel kujul *ei ole valmis*, ta mõjub nagu maal ilma raamita!

Et vapi kaunistamine lippude ja rapiiridega oleks eriti "omapärane", on vaieldav. Lipud on igal pool traditsiooniliseks vapi kaunistamise vahendiks, ei moodusta aga vapiga mingit tervikut. See, et meil C. Q.-s asetati kaks rapiiri kilbi ülemisele äärele, oli puhtal kujul "hädaabinõuks" ja näitab ainult, et vapi paljas äär nõudis mingisugust dekoratsiooni, muidu mõjus ta kuidagi "peata". Ei saa ka öelda, et see rapiiride asetus oleks väga õnnelik olnud, sest kui juba tarvitada rapiire kaunistamiseks, siis peaks rapiiri tähtsam osa – tera – nähtav olema, mitte aga kilbi taha peidetuna.

Säärast vapi kaunistamist võisime tarvitada küll Tartus, suures esinduslikus saalis, mitte aga nüüd, kus meil on enamasti juhuslikud kooskäimise ruumid, pealegi veel väikesed.

Kas ei mõju praeguse aja fotodel meie miniatüürvapp asetatud seinale ilma kaunistuseta kuidagi mahajäetuna ja paljana?

Kaasvil! Toomese arvates on heraldika "importkaup ja võõras eestlastele, vanad õuemärgid olid maitsekad oma lihtsuses ja neil ei esinenud heraldika loomi ega esemeid," – kuid kindlasti ka mitte rapiire! Mis on "import kaup" ja mis mitte – ja seda küsimust nagu ei tahaks puudutada.

Ei saa nõustuda ka väitega nagu eestlased ei oleks tarvitanud loomi ornamentides. Mõelgem ainult stiliseeritud hobusepeadest väravatel, sarikalaudadel ja laevaninadel. Eesti Vabariigi ja Tallinna linna vapis esineb tervelt 3 lõvi, Narva linna vapis 2 kala, Haapsalu vapis ½ kukke j.n.e.

Miks kaasvil! J! Toomes kardab nii väga heraldika "loomi ja esemeid"? On ka teisi võimalusi vapi kaunistamiseks. Meil on küllalt ilusaid ornamente mis võib lugeda rahvapäraseiks. Meil on viikingite embleemid, mis on rahvapäraseiks saanud ja just viikingi ornamentika sobiks Rotaliale hästi, vaadake Rotalia minevikku või olevikku!

Kogu küsimus ei seisa ju mitte vapi muutmises "heraldika seaduste ja nõuete kohaselt" vaid meie ilusa *kilbi esiletõstmises sobiva kaunistuse taustal!*

Kui ma paari aasta eest vapi küsimust Meie Side veergudel üles võtsin, mõtlesin ma just noortele kellel oleks võimalus kavandite näol aktiivselt osa võtta meile kõigile armsaks saanud vapi valmisehitamisest!

Usun, et need 10 kaasvenda kes kord Rotalia asutasid ja vapi välja töötasid kavatsesid talle kindlasti edaspidi lõplikku kuju anda, et see senini teostamata jäi oleneb olukordadest, või mis ütlevad selle kohta Rotalia vanad alussambad Paul Mägi, Mihkel Luht j.t.?

Niisiis liigutagem ajude kunstiosa kuni leiame sobiva lahenduse.

A. Daniel, vil! Rot!

MEIE VAPI OMAPÄRAST

Olen väga edev ja uhke meie korporatsioonile. Nõndaks siis juhtuski et hiljutisel külaskäigul oma vanima ameeriklasest sõbra poole kandsin meie värvide ja vapiga kellaripatsit (Made in Sweden), mida ankurdas mu püksitaskus eakalt ajalooline "Elgin". Viimase numbriplaati ja osuteid pole viimase kolme generatsiooni poolt enam raatsitud kasutada tavaliseks ajamõõt-

miseks. Isiklikult sikutan toda eelmisest sajandist pärinevat hammasrataste kogu päevavalgele vaid harva ja eranditult vaid mõnele strateegilisele probleemile kõige otstarbekohasema lahenduse leidmiseks.

Külaliskond oli kirjuvõitu nii ealt kui päritolult. Ainukese eurooplasena esines äsja surnud Norra pankuri tütar ja temakese kõrval ainukese kodanliku päritoluga olevustena minu abikaasa minuga. Ameeriklastest kohalviibijad põlvenesid inglise, prantsuse ja itaalia vappe kandnud perekondadest. Ülimalt mitmekesiste erihuvidega grupp.

Üldise jutlemise avapauguks kujunes tänapäeva nooruse mittemõistmise üle kurvastumine. Kõige süngemaks süüdistuseks nooruse vastu kujunes ridade vahelt mõistetav alateema, et meist keegi enam õieti nende hulka ei kuulunud. Võimalike põhjuste üle päid ja piike murdes veeres jutt inimsoo üldajaloo filosoofilisele pinnale. Ühinesime vaidlusteta arvamusega, et inimkonna arengus on toimunud vaid kaks põhilise tähtsusega muudatust ja momendil elame kolmanda ulatusliku ja suundamuutva perioodi pöörises.

Esimeseks põhiliselt kultuuri loovaks saavutuseks pidasime esivanemate poolt tööriistade, tule ja keele tarvitusele võtmist, kuna umbes kuus- kuni seitsetuhat aastat tagasi alustatud karjakasvatamise ja põlluharimise kaela ajasime järgmise kultuuriastme tõusu, milline omakorda põhjustas tervet rida sotsioloogilisi ja tehnoloogilisi edusamme. Sellastena nimetati metallide sulatamist ja töötlemist, ratta ekspluateerimist, kangastelgi, atra ning teisigi põhilisi mehhanisme kirjutamise oskuse tekkimise kõrval, milliste inimvõimetega paratamatult kaasusid linlus, kuningriigid ja alalised sõjaväed. Ülimalt hämmaldavana tundus tõik, et esimese tuhande aasta jooksul teise kultuurastme võimalused aretati tasemele millisel nad püsisid ca A.D. 1800.

Mällu sööbus käesoleva ajastu analüüsis väide, et elame tormakalt muutuvas ühiskonnas ja lihtsalt ei suuda küllalt kiiresti kohaneda uudustega. Pean rõhutama, et selles faasis meie arutlustele midagi ei lisanud, jälgides mõttekäikude arengut "dp-stunud" kuulajatena. Väiteid ja arvamusi esitasid vaid hästi kohanenud ja paiksed ameeriklased euroopalikest mõttemõlgutustest segamatuina.

Praeguse, ehk kolmanda kultuurifaasi tekkimises peeti vastutavaks peamiselt kaht tegurit: soojusest jõu ammendamise ja rakendamise oskust ning teadusliku meetodi avastaimst. Kuna seltskonnas puudusid insenerid ja shotlased, ent esines külluses elegantselt jutukaid prantslaste järglasi, võitis rambivalguses säravaima koha Henri Poincaré teadusliku meetodi isana.

Vanad kreeklased, kellede loogikale praegu allakäiv õhtumaa rajatud, ei olevat tavatsenud rakendada praktikas omi filosoofilisi teadmisi. Ja võibolla õnneks nii, kuna loogilised tulemused, vastavalt loogika enda reeglitele, pole kaugeltki alati õiged tulemused. Praegu on toimumas põhjalik väärtuste ümberhinnang teadusliku meetodi rakendamisel saavutatud katsetus-tulemuste alustel. Teadusliku meetodi rangelt järelvalvatud katsed on püstitamas vastselt avastatud teadmiste killukestest uute väärtuste maailmavaatelist mosaiiki. Viimasest pole meie ilukirjanikud suutnud veel pakkuda Jules Verne'le võrdselt head ennustuslikku kokkuvõtet. (Verne ei rünnanud kaasaegsete teadlaste tuletusliku mõtlemise baase, vaid unistas soojuse jõuallikate rakenduslikest seiklustest.) Kahtlematult jõuavad teadusliku meetodi jüngrid väga kaugele maailma palge muutmises, kuna nad on täiesti teadlikud faktist, et katsetaja võib alateadlikult mõjustada katse tulemusi "soodsalt" ehk vastavalt oma teooria nõuetele, kui pole jalamaid võimalik asetada vaadeltavat nähtust teaduslikule tasemele, s.o. selgitada kuidas igaüks kellel algkooli lõpetamiseks vaimseid võimeid, saab samu ehk soovitud nähteid esile manada.

Libistunult kõnelema teadusliku meetodi võimalikust arengu suunast, jõudsime arvamusele et rahu jätkudes saaksid toimuda suuremad pingutused arusaamise tõstmiseks inimolendite vaimsusest kui nende hävitusvahendite viimistlemiseks. Nautisime hetkeks tolle ilutseva ja väeti humanistliku mõttemõlgutuse tärkamist vabas õhkkonnas, millised nii erakordselt haruldased maailma ajaloos. Tõstsime klaasid terviseks kõikidele tugevatele indiviididele, kes alati suutnud kohaneda ka kõige keerulisemates olukordades.

Ilutseva pausi pihustas märkus, et lehed kubisevad vesinikupommi hävitusvõime tõstmise katseist, ent kusagilt ei taba silm uue tehnika avastuse püüdlusigi hästi kohanenud ja nurisematult rahulolevate rahvastike soetamiseks.

Jalamaid koorus koosviibijate vaimusilma ees lahti Ameerika demokraatia soovunelmate lihavaima õiena vastuseks ilmselt ajakohatule vaatlusele. Järgnev arutlus rahvusvahelistest kogemustest jõuka antropoloogi poolt aga püstitas põhjendatult vaateet ajaloos on valitsenud otsene suhe valitseva klike despotismi ja sõjatehnika vahel. Nõndaks on kas vaimselt või füüsiliselt ühesilmaga mehed olnud valitsejateks pimedate hulgas ja Ameerika demokraatia oli võimas vaid 1776, mil jahipüss kamina kohal oli suuteline peletama koondrivi taktikat harrastavat kuninga-väge koos isevalitseja despotismiga. Tänapäeval ei aitaks aga Ameerikas ka tank iga mehe garaazhis tulumaksu ametnikke majast eemale peletada, kuna nood võimu esindajad seiravad

siin igatüht haudagi. Pilt muutuks vast siis, kui pereemad õpivad ajaviiteks koogitaigna kõrval ka sinepi-ivakese suurusi aatomreaktsiooni alustajaid kokku rullima.

Seega oligi meie ees lahti rullunud küsimus: "Quo vadis, U. S. A.?". Vastuse leidmiseks tsiteeriti vaid kaht allikat. Kansase Ülikooli professor Raymond H. Wheeleri poolt kujundatud Rahvusvaheliste Sõdade Indeks, millise aastasadandeid katva töö väärtust ennustusvahendina saavad paar järgnevat aastat hindama, viitab rahvusvaheliste konfliktide maksimaalsele pingele 1960. a. Muide, seda puht statistilist võimalust julgustab toetama maailma parim välispoliitika ekspert, Kenneth de Courcy, juhtides tähelepanu Nõukogude Liidu sõjavalmidusele: 1959. a. suveks on bolshevikel küllaldaselt toodetud kontinentidevahelisi rakette U. S. A. täielikuks halvamiseks. Juba käesoleva aasta algul alustati vastavate baaside ehitamist Leedus ja Valge-Venes. Moskva välispoliitika pole jätnud vähematki kahtlust et nad taotlevad läänemaailma tingimusteta alistumist. Teiseks võimaluseks on aatom-sõda. Kolmas võimalus on kergeusklike paralüseerimiseks, manööverdades neid "valget laeva ootama", seega neid töö- ja teotsemisprotsessidest kõrvaldades vaid "hea sõnaga".

Teise allikana leidis sõelumist Edward A. Lewin'i poolt möödunud aasta novembris avaldatud U.S.A. ajaloo analüüs. Vaatlus rakendas tsüklite teooriat, rullides kasvukõverat lahti aritmeetilises progressioonis: 1-ne tsükkel algas 13. mail 1607. a. esimese alalise asunduse loomisega Jamestown, Va.

2-ne tsükkel algas 4. juulil 1776. a. iseseisvuse väljakuulutamisega (esimese tsükli pikkus 169 a.).

3-as tsükkel algas 4. veebruaril 1861. a. – Kodusõda lõuna osariikide lahkulöömise tõttu; (teise tsükli pikkus pool 169 a.).

4-as tsükkel algas 6. aprillil 1917. a. U.S.A. sekkus Euroopa sõtta. (Tsükli pikkus üks-kolmandik 169 a.).

5-es tsükkel algas 16. juulil 1945. a. Aatom-ajastu algus esimese aatom-rünnakuga (tsükli pikkus üks-kuuendik 169 a.).

6-es tsükkel algab augustis 1959. a. Järgmise ajastu algus USA-s. Tsükli pikkus üks kaheteistkümnendik 169 a. pikkusest põhilisest tsüklist.

Esitatud külm statistika oli meeleolu nii üles kütnud, et otsustati kuued seljast heita. Perenaine, olles otsustanud suunata jutulõnga iga hinna eest meeldivasse ja naeratavasse olevikku, nähes minu kellaripatsit, haaras sellest kui õlekõrrest hüüatades: "Oo, Romps, kui kaunis ripats!" Järsku aga kangestus temakese käsi, mis oli sirutunud ripatsi silmile lähendamiseks, ja kohkunult ta kogeles: "Sohilapse põikpalk, must värdja põikpalk isa kilbil!" Vajudes rabatuna lähimale istmele kammitses ta ikka veel mu ripatsit tarretanud pilguga.

Peremees oli välkkiirelt mu kõrval. Õõnsal häälel ja pingutatud ilmel meenutas nagu endale rääkides, et olen ju mina "junior".

Mis maa ja ajastu, kui ka kelle vapiga on tegemist, sooviti teada. Norralannagi vangutas peakest, et sinist, musta ja valget ta tunneb küll Eesti värvidena, kuid roheline tolle musta värdjapalgi all näis tallegi võõrastavana. Seletus, et polnud tegemist minu isikliku vapiga, vaid eesti üliõpilasorganisatsiooni omaga, vaevu toibutas kombekaid virgiinlasi, kes olid surmani kohkunud võimalusest, et nad olid veetnud õhtut neegri sohilapse järglasega.

Kuna on karta, et ei confr! Kauni teos meie riigilipu arengust ega "Meie Side" selgitused meie vapi kohendamiseks ei suuda laiemat avalikkust niipea küllaldaselt valgustada kõigist meie poolt vapile omistatud voorustest, tõttan siinkohal kiirustama ja toetama ettepanekut meie vapi korrastamiseks kõige suurema kiirusega. Peaks olema pikemata selge, et meie vapi kujundamisel on otstarbekohane arvestada rahvusvaheliselt kindlaks kujunenud heraldika nõudeid kõikides maades, kus rotalused asuvad või asuda kavatsevad.

Vanal, armsakssaanud ja tuttaval kujul meie vapikilbi esimene väli vihjab "vasakkäelisele abielule" või sohilapse päritolule. Muide, Balti aadli hulgas esines rohkesti vasakkäelisi abielusid, kus alamast seisusest või seisuseta mehed kosisid aadlikest noorikuid, kandes seejärele nooriku perekonnavappi kujul nagu meie vapi esimene ja tähtsaim väli konstrueeritud. Samuti on lubatud mõnedel eriti kõrgest soost isast pärinevatele meessoost vallaslastele perekonnavappi kanda stiilis nagu meie kilbil esimene ja viimane väli välja töödeldud. Eriti vähendatud kujul torkab praegusel kilbil viljavihk silma "baton sinister'ina" või "bendlet sinister'ina", seega lisamata midagi positiivset, vaid tõstatades põhjendamata kahtlustusi.

Suhtugem olukorda konstruktiivselt ja viigem läbi positiivsed reformid edumeelselt, seega aidates tõsta sõbralikku ja usaldavat suhtumist meie organisatsiooni kõikjal kultuur-maailmas.

Roman Ubakivi
Vil! Rot!

Hiljutised tegevliikmeks vastuvõtmised New Yorgi konvendis on reb! read hõrendanud punktini, kus momendil ainult kolm noorliiget on confr! confr! ja vil! vil! igivanu prerogatiive täitmas.

Lühike heraldilise kirjanduse bibliograafia

Et võimaldada asjasthuvitatuil ise lähemalt tutvuda kaasaegse heraldilise kirjandusega, on allpool toodud mõningad bibliograafilised viited.

Ennekõike tuleks märkida kolme teost, mis kokku katavad täielikult ning moodsalt teaduslikult vaatepunktilt heraldika kolm põhiaspekti: ajaloolise, juriidilise ja tehnilise:

1) Rémi Mathieu. *Le système héraldique francais.* Paris, 1946, annab vapiõigusliku tagapõhja selgituse.
2) Donald Lindsay Galbreath. *Le Manuel du blason.* Lausanne 1942, tutvustab tehniliste probleemidega. See raamat on kättesaadav ka saksakeelses väljaandes:
   Donald Lindsay Galbreath. *Handbüchlein der Heraldik.* 2 Aufl. Lausanne, 1948,
3) Robert Chabanne. *Le Regime juridique des armoires.* Lyon, 1954, annab ajaloolise ja juriidilise põhjenduse ja selgituse tehnilistele ja juriidilistele probleemidele, nagu nad on leidnud käsitlemist kahes esimeses teoses.

Kuna prantsusekeelsed tekstid ei ole käepärast paljudele asjast huvitatuile, lisan veel valiku muist teoseist, mida võib samuti edukalt kasutada, kuid seejuures ei tohi unustada, et nad sageli duplitseerivad üksteist.

J.S. Milbourne. *Heraldry.* London, 1951.

E. E. Reynolds. *Introduction to heraldry.* London, 1940.

Boutell's Heraldry, Rev. by C. W. Scott-Giles. London & New York, 1950, tuntud inglise käsiraamat heraldika alal.

C. Wilfrid Scott-Giles. *Romance of Heraldry.* New York, 1929.

Anthony Richard Wagner. *Heralds and heraldry in the Middle ages.* 2nd ed. London, 1956.

Anthony Richard Wagner. *Heraldry in England.* Penguin Press, 1949.

Sir Thomas Innes of Learney. *Scots Heraldry.* Edinburgh 1953.

Ottfried Neubecker. *Wie finde ich ein Familienwappen.* Berlin, 1956.

Heraldika eriküsimusi käsitlevad järgmised teosed:

Juriidiliste isikute (corporate bodies) nagu linnade, ülikoolide jne heraldikat katab:

C. Wilfrid Scott-Giles. *Civic Heraldry.* London, 1953.

Kiriklikku heraldikat käsitleb:

Bruno Bernhard Heim. *Wappenbuch und Wappenrecht in der Kirche.* Olten, 1947.

Tunnuslauseid, motosid ja erimärke käsitleb:

Mrs. Bury Paliser. *Historic devices, badges, and war-cries.* London, 1870.

Parim heraldiline polüglott sõnastik on alljärgnev, mis annab vasted kuues keeles: prantsuse, inglise, saksa, hispaania, itaalia ja hollandi keeles.

Academie internationale d'héraldique. *Vocabulaire atlas heraldique.* Paris, 1952.

Veel väärivad märkimist kaks õhukest suurekaustalist publikatsiooni, kus lühike, ent vägagi ülevaatlik pilt on antud heraldika süsteemist selgete graafiliste näidete varal:

Pierre Joubert. *Les Lys et les Lions.* Paris, 1947.

Arvid Berghman. *Heraldisk bilderbok.* Stockholm, 1951.

Õhtumaa, maailmatsivilisatsioon ja Eesti

Kui keegi minu sisse ei jää, see heidetakse välja kui viinapuu oks, ning kuivab ära; ja nad kogutakse kokku ja heidetakse tulesse ja põletatakse ära.

Joh. 15.6.

Tsivilisatsiooni peadpööritavalt kiire areng ja levik viimaste aastakümnete jooksul on endaga kaasa toonud sügavaid muudatusi kultuuride elus. Tänapäeva olukorda iseloomustab erakordne labiilsus ja sellest johtuv üldine väärtuste konflikt. Selle konflikti olemust püüame alljärgnevalt vaadelda tema kriitilisimas sektoris: Euroopa kultuuri kängumine moodsa tsivilisatsiooni pealetungi ees. Üldisse väärtuste konflikti on haaratud ka Eesti ja sellepärast püüame valgustada eraldi Eesti seisundit selles heitluses.

I. Kultuur ja väärtustik

Kultuure on defineeritud mitmeti, lähtudes kas idealistlikust, evolutsioonilisest, funktsionaalsest või mõnest muust seisukohast. Ilma et püüaksime anda uut formaalset definitsiooni, lähtume arusaamast, et kultuuride – nii nagu nad ajaloo aastatuhandete jooksul on tekkinud ja enamuses ka hääbunud – põhiprintsiibiks on mitmesugused väärtused, mille teatavale

kultuurile eriomast kombinatsiooni nimetame *väärtustikuks.* Kultuuri *sisuks* on spetsiifiline väärtuslooming inimese poolt, samuti kui ühiskondlikud eluavaldused üldse. Kultuuri *vorm* on see tüüpiline kuju, milles eriomane kultuurilooming ja ühiskondlik elu ennast väljendavad. Näitena võib tuua ühe õhtumaise kultuurielemendi: kirik. Olgu ta ehitatud romaani, gooti või barokkstiilis, kiriku väline kuju reedab meile, et tegemist on elemendiga õhtumaisest kultuurist. Kui valime välja ühe sellise õhtumaise kiriku, näiteks Münsteri toomkiriku, siis see kirik kui väärtuslooming inimese poolt on osaks õhtumaise kultuuri sisust, samuti need jumalateenistused, mida seal on aastasadade jooksul peetud. Kiriku ehitamist, stiili kui ka jumalateenistusi on aga hingestanud kristlik religioon Läänele omasel kujul – Õhtumaa kultuuri põhiväärtus.

On tarvilik eristada kultuuri vormi ja väärtustikku, sest need ei esine sugugi alati koos. Tänapäeval näeme selgesti, kuidas Õhtumaa kultuur on mitmel pool tuntav veel vaid kivistunud vormist, kuna selle vormi loonud väärtusteadvus on asendunud hoopis uuega. Selline saab olla muidugi ainult üleminekuajajärk, sest lõpuks kaob ka endine vorm ja asemele astub uus, mis on loodud uue väärtusteadvuse poolt.

Väärtustike kujunemine sõltub mitmesuguseist asjaoludest; tihti saavad nad tõuke silmapaistvate üksikisikute õpetusest. Sellisteks isiksusteks võivad olla usundirajajad, filosoofid jne. Kord välja kujunenud, alluvad kultuuriväärtustikud ajaloo käigule ja seega tegureile, nagu tehnoloogiline areng, sõjaline konflikt jne. Väärtustikud ei saa muidugi kujuneda vaakumis – kõneleme ju kultuuriväärtustest – vaid neid kannavad ühiskonnad. Ühiskonna ja kultuuriväärtustiku suhted leiavad käsitlemist allpool.

Kultuuride arenguga – nende nooruse, täisea ja hilisajaga – tegelenud mitmete ajaloofilosoofide tööd. Autoreile ei ole jäänud tähele panemata, et kultuuride hilisajal esineb kõikjal nn. *tsivilisatsioon,* mille eriliste tunnuste hulka kuuluvad tehnika areng, üldine jänu mugavuste järele ja kultuuri originaalse loominguvõime kängumine. Tänapäeval ei saa keegi selles enam kahelda, et kristlik kultuur on jõudnud tsivilisatsiooni ikka. Jälgides moodsa tsivilisatsiooni arengutendentsi märkame, et ta ähvardab lämmatada selle, mida tunneme õhtumaise kultuurina kitsamas mõttes. Mitte üksnes seda: Õhtumaa päritoluga tsivilisatsioon on nüüd levimas üle kogu maailma, kus ta põhjustab suuri ühiskondlikke ja kultuurilisi käärimisi teiste kultuuride aladel. Õhtumaa tsivilisatsioon on saanud *maailmatsivilisatsiooniks.* Sellepärast võib tänapäeva tsivilisatsiooni vaadelda ka sirgjoonelise arenguna, mille ennenähtamatu jõud peitub tema

kumulatiivsuses ja n.ö. geomeetrilises progressioonis. See tsivilisatsioon viib ühiskonna radikaalsele ümberkujundamisele ja lämmatab traditsioonilise kultuuri.

Meie huvi paelub käesoleval juhul Õhtumaa kultuuri saatus. Siin seisavad vastamisi ühelt poolt Euroopa kultuuri loonud traditsiooniline väärtustik ja teiselt poolt Euroopa kultuuri sünnitusena ratsionalistlik väärtustik, mis nüüd on kujunenud tsivilisatsiooni kandjaks. Rtasionalistlik väärtustik võib esineda mitmel erikujul, kuid oleks vale sellepärast mööda vaadata nende erikujude põhilisest samasusest. Olles küll sündinud Euroopas, ei ole ratsionalistlik väärtustik Euroopat veel täiesti enese valdusse saanud. Seevastu domineerivad ratsionalistlikud väärtustikud Põhja-Ameerikas ja Nõukogude Liidus, kus tänapäeva tsivilisatsioon on algsed kultuurid suurel määral juba hävitanud. Väikese Eesti saatust ei saa seejuures isoleerida üldisest arengutendentsist, kus isegi suured riigid ja rahvad jäävad tsivilisatsiooni kodarate vahele, tulgu see läänest, idast või ka autohtoonse arenguna.

II. Euroopa traditsiooniline väärtustik

Euroopa traditsioonilises väärtustikus on keskne koht kristlikul usundil. Ülimaks väärtuseks on seega transtsendentne taevariik, milleni jõuda on iga indiviidi elu lõppsiht – kuningast kerjuseni. Ka oma eetilised väärtused on Õhtumaa kultuur ammutanud suurelt osalt Kristuse õpetusest.

Euroopa traditsiooniline väärtustik on tihedasti seotud seisusliku ühiskonnakorraldusega. Oma klassilisel kujul esineb see keskajal, kus ülemklassi moodustavad aadel, kleerus ja patriitslus ning alamateks seisusteks on linnakodanlus ja talupoegkond. Need kõik on omakorda mitmeti kihitatud. Selle ühiskondliku süsteemi raames arenevad eri seisuskultuurid, kusjuures tooniandvaks on ülemklass. Säärane seisusühiskond on Kristliku Õhtumaa idee väljendus. Ühiskondliku hierarhia üle valitseb transtsendentne jumalus, kelle ees kummardavad nii ilmalikud kui ka vaimulikud ülimused. Viimaste privileegid on rajatud kohusetundele ja teenimisele: *noblesse oblige*. Sama kohuse ja teenimise põhimõte valitseb ka teiste seisuste juures. Nii näeme, et igal kihil on oma kindel roll: üksikisik kuulub ühiskonda alles oma seisuse kaudu. See kitsendab liikuvust üksikute ühiskonnakihtide vahel, loob aga stabiilse korra, kus saab areneda õiglus ja traditsioon ning kus üksikisikul on tugev kuuluvusetunne ja respekt teiste seisuste vastu. Kogu süsteemi hoiab koos kristlik usk. Eri rahvused kui Jumala looming elavad koos vennalikult kristlikus impeeriumis–idee, mille juured leiame Uuest Testamendist.

Kui keskaegse ühiskonna seob spirituaalseks tervikuks kristlus, siis kultuurilise seose annab talle antiikkultuuri pärandus. Kleerus on keskaegse *humanismi* kandjaks, mis loob silla antiigi pärimuste ja kristliku kultuuri vahel.

Edasi on ühendavaks jõuks feodaalsüsteemi iseloomustav *rüütlus*, mis ühendab eneses kristlikud ja germaani sõdalase ideaalid. Rüütellik elutunnetus haarab endasse mitmed väärtused, nagu enesedistsipliin, mõõdukus, au, truudus, julgus, ausus jne. Olles esmajoones omane Euroopa aadlist ülemklassi kultuurile, kandub rüütlud aga alamatessegi rahvakihtidesse, kes püüavad tema väärtusi ja eluviise jäljendada.

Neile ühendavaile jõududele ülemklassi kultuuris on vastukaaluks alamklassi robustsed talupojakultuurid ehk nn. rahvakultuurid, milliseid Euroopas leidub suur hulk. Need kirevad ja omapärased *rahvakultuurid* arenevad küll eraldi ülemklassi poolt loodud kõrgkultuurist, kuid on-sellega siiski pidevas seoses, mida on eriti märgata uusaja saabudes: kõrgkultuur annab neile osa oma loomingust (näit. rahvariided), kuna rahvakultuur kõrgkultuurile annab teatava erilaadse tagapõhja (näit. rahvakeel, rahvamuusika).

Nii aadli ja kleeruse kui ka talupoegkonna kultuuridest eraldi areneb linnakultuur: patriitslus ja linnakodanlus. Linnakodanluse tõus keskaja lõpul kuulutab ette selle sotsiaalse kihi tulevast rolli Euroopa ajaloos.

Euroopa keskaegset ühiskonda iseloomustavad individuaalsus ja vabadus totaalsest, autoritaarsest või kollektiivsest survest. Inimene ei ole siin mitte animaalne-sotsiaalne kreatuur, vaid Jumala looming.

Kristliku impeeriumi idee kõrval areneb Euroopas suveräänse rahvusriigi idee. 16. sajandist alates hakkavad humanismi viljastusel arenema rahvuslikud kultuurid ja absolutismi ajastul näeme juba Prantsusmaa tõusu esikohale Euroopa literaarses ja aristokraatlikus kultuuris. Keskaegne seisusühiskond on taandunud moodsa rahvusriigi idee ees, kus kandvat rolli hakkab mändima kodanlus. Siinkohal tuleks märkida, et *rahvusliku kultuuri* all mõtleme ühe rahva kultuuri sel määral kui see kehastab endas kõrgkultuuri väärtusi sellele rahvale eriomasel kujul. Seega ei ole rahvuslik kultuur mitte identne rahvakultuuriga, kuigi temas leidub viimase sugemeid; rahvakultuur, nagu juba märkisime, kujutab endast talupojakultuuri.

Kui Cervantes'e Don Quijote endast ka "viimset rüütlit" kujutab, siis ometi ei ole *rüütluse* väärtused Euroopa väärtustikus kunagi hääbunud, vaid uusajal võime keskaegsele rüütliideaalile kõrvutada džentlmeni-ideaali: mõlemad on ühe ja sama

elutunnetuse väljendus. Seega võime ütelda, et rüütellikud ideaalid kuuluvad õhtumaise kultuuri põhiliste väärtuste hulka. Sama võime väita *humanismi* kohta. Keskaegse kleeruse on renessanss-humanismi kandjana asendanud kodanlus, õpetlased jne. Itaalia humanismi on tugevasti mõjustanud Cicero õpetus literaarsest stuudiumist kui parimast vahendist õilsa inimese kultiveerimiseks. Antiikkultuuri vaimsete, eetiliste ja esteetiliste paleuste viljakast seosest õhtumaise kristlusega kasvab välja humanistlik kasvatusideaal sihiga kujundada harmoonilist autonoomset isiksust. Humanistlikud ideaalid, mis hiljem löövad veelkord erilisele õitsele saksa klassikas (Goethe, Winckelmann jt.), moodustavad rüütellike väärtuste kõrval teise suure Õhtumaale eriomase väärtusgrupi.

Absoluutse monarhia tulek tähistab suure murrangu algust Euroopa ühiskondlikus struktuuris, kus keskaegse vaba seisusühiskonna asemele astub riik bürokraatliku ametnikkonna ja alalise sõjaväega. Vaimne murrang valgustusajastu näol on aga veelgi sügavam. Traditsioonilise väärtustiku keskpunkt – kristlik usund – asendatakse siin *mõistusega*. Nii näeb Rousseau riigis mitte enam Jumala poolt seatud korda, vaid inimestevahelist ühiskondlikku lepingut. Ratsionalistlike ideede ja eluviiside kandjaks saab kodanlus.

Niisiis toimub nüüd Euroopa traditsioonilise väärtustiku aeglane lagunemisprotsess. Selle esimeseks suureks kulminatsiooniks on Prantsuse Revolutsioon, mis toob võimule *kolmanda seisuse*, s.t. kodanluse. Suurkodanluse tõus juhtivale positsioonile koos kapitalismiga 19. sajandil tähistab liberalismi ja demokraatia võitu Euroopa traditsiooniliste väärtuste üle. Seejuures on huvitav tähele panna, et suurkodanlus ise püüab oma eluviisides ja maitsetes tihti aadlit matkida. Kahekümnendal sajandil ei kuule me enam palju aadlist; nüüd on peamiseks konservatiivseks jõuks kodanlus, kelle käest võimu püüab haarata *neljas seisus* ehk töölisklass. Siiski ei tohi me unustada, et isegi tänapäeval on traditsioonilised väärtused Euroopas suurel määral veel säilinud rahva südames ja põhilistes arusaamades; ühiskond ei ole nii kiiresti minetanud sajandite jooksul kujunenud väärtusi kui formaalne riigikord.

III. Ratsionalistlik väärtustik

Kui Euroopa traditsiooniline väärtustik põhines usul transtsendentsesse Jumalasse ja kristlikul eetikal, siis ratsionalistlik väärtustik on oma iseloomult sekulaarne: tema aluseks on nn. teaduslik maailmapilt. Selle järgi on kõik nähtused mõistusepäraselt seletatavad ja inimene kui mõistuslik olend on võimeline

oma õnne ise saavutama sihikindla ratsionaalse tegutsemise teel, ilma et tal oleks vaja enda lunastamiseks jumalust appi kutsuda. Kui veel alguses püütakse Jumala olemasolu ratsionaalselt põhjendada, siis peatselt koondub tähelepanu ühiskondlikele küsimustele. Täppisteadustel põhineva tehnoloogia arengu kõrval on nüüd tähelepandav ühiskonnateaduste väljaarendamine. Luuakse ka mitmesuguseid abstraktseid ühiskonnateooriaid, milles peegeldub usk inimkonna pidevasse progressi mõistuse rakendamise kaudu (sotsialism, kommunism jt.) ja mille kõrval empiiriline ühiskonnastuudium jääb tihti varju.

Ühiskondlike küsimuste esiplaanile tulekuga kaasub paratamatult utilitaristkik vaatlusviis. Kui Jumalat ei ole – või kui vähemalt ei ole oodata tema sekkumist maailma asjadesse – on Inimene ise looduse kõrgeim isand ja inimese eetiline siht on nüüd nii talitada, et see aitaks kaasa ühiskonna või koguni inimkonna hüvanguks. Nõnda on Bentham'i utilitaarse eetika põhimõtteks *hea on see, mis on kasulik.* Tunnetusteoorias vastab sellele pragmatism, mis rakendab tõe tagajärjeka aktsiooni teenistusse.

Euroopas on ratsionalistliku väärtustiku omaks võtnud mitmesugused viimase saja aasta jooksul tekkinud sotsialistlikud, kommunistlikud jt. vasakpoolsed poliitilised rühmitused, kuid maskeeritud kujul kummardab ka kapitalistlikku majandussüsteemi kandev suurkodanlus ratsionalistlikku eetikat. Kui mitte kaasa arvata Ida-Euroopa kommunistlikke riike, on see areng võibolla kõige kaugemale läinud Rootsis. Teisest küljest on ratsionalistlikul väärtustikul tänapäeva Euroopas suhteliselt kõige vähem mõju Hispaanias ja Portugalis. Ameerika Ühendriikides oli pöördepunktiks kodusõda, mille läbi lõunariikide individualistlik süsteem tegelikult hävis; ratsionalistlik väärtustik hakkas sellest peale siin üha laialdasemalt levima. Venemaal oli otsustavaks sündmuseks bolshevistlik Oktoobrirevolutsioon ja siin talitati järgnevatel aastakümnetel kõige radikaalsemalt mitte üksnes aadli vaid ka kodanluse hävitamisega.

Ratsionalistliku väärtustiku levik Euroopas on endaga kaasa toonud usu mõju tunduva kahanemise. Ameerika Ühendriikides on usund suurel määral kaotanud oma transtsendentse sihi, olles muutunud sotsiaalseks: ateism on siin antisotsiaalne! Seda ärapöördumist igavesest ja absoluutsest ühiskonna seltskondlikuks teenindamiseks süvendab lõpmatuseni killustatud lahkusulisus ja kõikesalliv relativistlik maailmavaade. Ka Nõukogude Liidus on usund praegu seal maksva väärtustiku teenistuses, mitte selle aluseks.

Niisiis saab usund ratsionalistlikus väärtustikus eksisteerida vaid tänu sekulaarsete printsiipide suuremeelsusele. Need ilmalikud põhimõtted asendavad ka kristliku eetika ja nad põhinevad veendumusel, et inimene on esmajoones sotsiaalne aatom või majanduslik olend. Primaarsuselt asendab selles süsteemis transtsendentse jumaluse otsingu majanduslike hüviste tootmine: inimese lõplikuks sihiks on majanduslik heaolu. Suurima arvu inimeste suurima õnne võtmeks on tootmise-tarbimise valem. Traditsiooniliselt kujunenud või omaksvõetud õigus- ja õiglusmõistete asemele astuvad ratsionalistlikus väärtustikus konstitutsioonis, manifestides jne. fikseeritud põhiõiguste deklaratsioonid. Neid deklaratsioone vaatleb selline väärtustik religioonina: kui nad ka tegelikkuses üldse mitte või puudulikult on rakendatud, usutakse nende headusse ja ainuõigusse otse pateetilise emotsionaalsusega.

Seesugustes põhiõiguste deklaratsioones on rõhk kõigi inimeste üheõiguslusel. Siin rõhutatakse vabadusi ja õigusi, kuid mitte kohustusi. Seega on kõrvale heidetud Euroopa traditsioonilise väärtustiku üks põhilisi printsiipe, nimelt et igale privileegile vastab sinna juurde kuuluv kohustus ja vastutus. Ratsionalistlikus süsteemis kohustus ja vastutus on anonüümsed ja neid on peaaegu võimatu siduda konkreetsete ühiskonnagruppide või indiviididegagi. Plebistsitaarse demokraatia salajastel valimistel on igal kodanikul õigus valida, kuid riigi poliitika eest tema ei vastuta; ka valitud rahvaesindaja ei vastuta selle eest isiklikult, sest ta on vaid anonüümse, statistiliselt väljaarvestatud rahvatahte esindaja.

Ratsionalistlikus väärtustikus ei saa ka selline väärtus nagu rüütellikkus eksisteerida, sest rüütellikkus eeldab sotsiaalselt küllaldaselt diferentseerunud ühiskonda ja kasumotiivi allutamist kõrgemakspeetud motiividele. Ühiskond ratsionalistliku väärtustiku kandjana on aga labiilne ja traditsioonideta ning seal on tendents ühe-klassi-ühiskonna suunas. Sellises ühiskonnas ei tunta enam ausaid mängureegleid, vaid väiklane kasumotiiv poeb sisse kõikjale; sõjas aga domineerib nüüd ennenägematu julmus ja isegi kaabaklus. Samadel põhjustel ei saa ratsionalistlikus väärtustikus eksisteerida humanistlik inimeseideaal.

Sotsiaalne labiilsus koos majanduslike väärtuste esiletõstmisega tingivad säärases ühiskonnas ülemklassi kõrgkultuuriväärtuste asendamise proletaarlike või väikekodanlike väärtustega. Nõukogude Liidu massikultuur on seni rõhutanud proletaarlikke väärtusi, ent praegune tendents on U.S.A.-le järelejõudmise suunas ja nagu teada, iseloomustavad U.S.A. massikultuuri väikekodanlikud väärtused. Näib, et moodsa teaduse,

massihariduse ja massproduktsiooni abil on võimalik tööstusproletariaati tõsta väikekodanlikule tasemele. See saab aga sündida ainult kõrgkultuuriväärtuste mahakiskumise arvel. Kuna traditsioonilises Euroopa ühiskonnas tööstusproletariaati ei eksisteerigi, viimase olles alles kapitalistliku majandussüsteemi kaasnähtuseks, siis võime küll nentida, et kapitalistlikus süsteemis eneses on algusest peale peitunud Trooja hobune.

Kuna traditsioonilised humanitaarteadused ei sobi ratsionalistlikku väärtustikku, püütakse neid funktsionaliseerida ehk sotsialiseerida ja U.S.A.-s ongi nad järjest loovutamas oma *humanitaarteaduse* rolli ning astumas nn. *sotsiaalteaduste* hulka, mis tuletab meelde Comte'i positivistlikku õpetust. Sotsiaalteadused omakorda võtavad üle täppisteaduste meetodid. Nõukogude Liidus on humanitaarteadused samuti kui sotsiaalteadused kivinenud marksistliku sotsiaaldogma teenimisele. Selliste kõrgkultuuriväärtustega tegelemine, nagu õilsad kunstid, filosoofia jne., saab ratsionalistlikus väärtustikus olla vaid üksikute erandlike indiviidide antisotsiaalseks eralõbuks, nende asemele on astunud massitsivilisatsioon kaugenägemise, raadio ja massimaitsele kirjutatud *best-selleritega*. Sealt, kus lõplikult on domineerima pääsnud ratsionalistlik väärtustik, ei või oodata enam ühtegi suurt kunstiteost ja pikema aja möödudes leidub seal vaevalt veel inimesi, kes suurt kunsti üldse mõistaksidki.

Sellise nivelleeriva ja individuaalset omapära eitava väärtustiku juures ei ole imekspandav, et rahvus lakkab olemast funktsionaalne osis ja et temast saab vaid dekoratsioon. Nõukogude Liidus rõhutatakse rahvariideid, rahvamuusikat jne. põhimõttel *sisult sotsialistlik, vormilt rahvuslik;* Ameerika Ühendriikides on iirlus, juutlus, shotlus jne. vaid dekoratiivne ja sentimentaalse tähendusega. Seega eitatakse rahvust selles süsteemis sisuliselt: ratsionalistlikku väärtustikku kuulub indiviid kodakondsuse kaudu.

Kuna ratsionalistlikus väärtustikus inimene ei ole mitte Jumalat otsiv indiviid, vaid sotsiaalne aatom, on siin märgata indiviidi tegelike vabaduste ja valikuvõimaluste tunduvat vähenemist. Sellega näib kaasas käivat tendents territooriumi hiiglaslikkusele ja rahvaarvu tohutule kasvule.

Ühiskond, mis ratsionalistliku väärtustiku täielikult omaks võtab, seisab varsti paradoksi ees. Sotsiaalsed teooriad, olles tegelikkuses rakendatud, muutuvad kiiresti sotsiaalseiks dogmadeks: mõistus on ju nüüd juba "lõpliku tõe" avastanud ja selle vastu häält tõsta on kodanikule sama hädaohtlik kui oli kahtlemine kiriklikus dogmas inkvisitsiooniajal. Sotsiaalne konformism egalitaarses ühiskonnas ei moodusta enam mõistuse-

pärast eluvaadet, vaid hävitab igasuguse originaalse mõtlemise juba idus. Seega toimub siin ratsionalistliku väärtustiku transformatsioon hoopis irratsionaalseks väärtustikuks – loova mõistuse kängumine utoopilises sipelgapesas.

Ratsionalistlik väärtustik tema mitmesugustes eri varjundites on tänapäeval võitmas järjest laiemat pinda, kuna Euroopa traditsiooniline väärtustik on pidanud võtma kaitseseisundi, olles juba laialdaselt taanduma sunnitud. II Maailmasõja otsustavad lahingud löödi utopistlike süsteemide vahel; õhtumaine kultuur oli vaid tallermaaks ja traditsioonuline vaartustik

olles juba laialdaselt taanduma sunnitud. II Maailmasõja otsustavad lahingud löödi utopistlike süsteemide vahel; õhtumaine kultuur oli vaid tallermaaks ja traditsiooniline väärtustik peamiseks kannatajaks. (Ka rahvusotsialism Saksamaal oli utoopiline antikristlik liikumine, mille mitmed sarnandjooned ratsionalistlike väärtustega on silmapaistvad.) Pärast II Maailmasõda on Ühinenud Rahvaste Organisatsioon saanud ratsionalistliku väärtustiku ja utoopilis-radikaalse maailmavaate kõige mõjuvamaks levitajaks ja isegi kaudsel teel pealesundijaks.

IV. Eesti rahvuslik väärtustik

Kui õhtumaise kultuuri põhiprintsiibiks on Euroopa traditsiooniline väärtustik ja tänapäeva maailmatsivilisatsiooni aluseks ratsionalistlik väärtustik, siis kannab rahvuslikku kultuuri rahvuslik väärtustik. Täisikka jõudnud Euroopa kõrgkultuur diferentseerub rahvuslikeks kultuurideks, mis kujunevad rahvuslike väärtustike alusel. See faas Euroopa ajaloos ulatub üle mitme sajandi, jõudes Eestisse alles 20. sajandi alguses.

Moodsa rahvusriigi idee rajaneb rahvaste enesemääramise õigusele, mis konkreetse kuju sai Prantsuse revolutsiooni ajal: siin ühinevad rahvuslus ja ratsionalistlikud inimkonnaideaalid. Nagu nägime, on sel ajal Euroopa traditsioonilise väärtustiku lagunemisprotsess juba oma esimese kulminatsioonipunkti saavutanud. Rahvusriik kujuneb selleks väliseks vormiks, milles ratsionalistlik väärtustik oma rünnakut traditsioonilistele institutsioonidele ja tõekspidamistele saab ette valmistada. Rahvuslus ise on kaugel ratsionalismist: kui ta ka abstraktsele enesemääramise õigusele toetub, on ta oma olemuselt romantiline ja individualistlik. Seega ei ole rahvuslus kui idee seesuguses teravas vastuolus Euroopa traditsioonilise väärtustikuga nagu ratsionalism: ta rõhutab vaid erisust ühisuse arvel ja tema efektiks on partikularism, tihti küll sekulaarne – seega eemaldumine Kristliku Õhtumaa ideaalist. Kodanlus rahvusriigi kandjana püüab Euroopa traditsioonilisi väärtusi konserveerida sel määral

kui need on ühendatavad tema põhiliselt liberaalse elufilosoofiaga.

Rahvusliku partikularismi mõju hinnates peame ühelt poolt konstateerima, et see on aidanud Euroopa kultuuriloomingut mitmekesistada ja rikastada, kuid on samal ajal olnud hukatusliku tendentsiga: rahvuslike väärtustike omavahelised konfliktid on tihti vallandanud sõdasid, mis tehnoloogia kiire arengu tõttu on muutunud üha katastroofilisemaks. II Maailmasõja kohutavad tagajärjed on nüüd sundinud Lääne-Euroopa rahvusriike järele mõtlema natsionalismi hukutava iseloomu üle ning – olles surutud kahe hiigelvõimu vahele – üksmeelsemalt tegutsema kui seni. Küsimus, kas olla esmajoones eurooplane või rahvuslane, on teoreetiliselt akuutne kõigi Euroopa rahvaste juures; tegelikkuses nõuab riik eurooplust allutamist rahvuslusele. Selle vastuolu võiks aja jooksul kõrvaldada vaid vaba liitumise alusel moodustatud Euroopa riikide konföderatsioon, mis uuesti tooks Euroopa rahvaste teadvusse õhtumaise kultuuri uhised väärtused; areng näibki kulgevat selles suunas.

Tulles nüüd Eesti olukorra juurde leiame, et siin suutis Euroopa traditsiooniline väärtustik suhteliselt kauem vastu pidada kui Euroopa kontinendi paljudes läänepoolsemates osades. Selle põhjuseks on üheksateistkümnenda sajandi teise pooleni kestnud feodaalühiskonna traditsioon, milles eksisteerisid paralleelselt balti-saksa aadli ülemklassi ja linnakodanluse kultuurid ning eesti alamklassi rahvakultuur. Balti-sakslus ei moodustanud seejuures mingisugust eriilmelist regionaalset kultuuri, vaid vaatles end saksa rahvusliku kultuuri sõsarkultuurina. Lääne-Euroopas esilekerkinud ratsionalistlikud ideed, mis jõudsid Vene tsaaririigi Balti provintsidesse tunduva hilinemisega, andsid siingi lõpuks tõuke eesti rahvusliku kultuuri tekkimiseks. Möödunud sajandi lõpul näemegi juba eesti soost linnakodanluse kiiret tõusu ja sellega kaasas rahvusliku väärtustiku kujunemist. Konflikt siin on aga teravam kui Lääne-Euroopa maades, kus kõik ühiskonnaklassid kuuluvad samasse rahvusse; ei tohi ka unustada, et tegelik riigivõim kuulus kolmandale jõutegurile Vene tsaaririigi näol.

Eesti rahvusliku väärtustiku põhiväärtuseks on sekulaarne rahvuslus. Eestlus kasvas välja põhimõttest, et eestlastel on õigus elada oma elu segamatult omal maal iseseisva rahvusena. Sellepärast asetab eestlus rahvuse esikohale oma väärtustikus. Eestluse maailmapildis figureerib rahvuslus kõrgeima väärtusena sel määral, et eestlane kogu maailma näeb rahvuste enesemääramise ja iseseisvustaotluste vaatevinklist. Selline sekulaarne rahvuslus ei ole sugugi enesestmõistetav rahvusliku väärtustiku põhialusena, sest näiteks katoliiklikel mail on usul rahvusluse kõrval väga suur mõju.

Rahvuslus kui väärtus avaldub väga mitmetes aspektides Eesti elus, kuid suurima tähtsusega siin on küll eesti keele väljaarendamine: ennenähtamatu südikuse ja radikaalsusega on meie keelt uuendatud ja puhastatud, et temast saaks moodne Euroopa kultuurkeel. Eesti väljapaistvamate literaatide ja keeleteadlaste väsimatu töö tulemusena on see siht ka suurel määral saavutatud, mis on seda tähelepanuväärsem, et ainult vähesed rahvad evivad valjaarenenud kirjakeelt.

Eesti rahvuslik liikumine enne iseseisvust oli radikaalne. Kuigi ta langes oma haripunktil ajaliselt ühte radikaalse revolutsioonilise liikumisega Venemaal, võttis ta siiski eri suuna ja selle tulemuseks oli Eesti rahvuslik revolutsioon: iseseisvumine ja balti-saksa aadli privileegide kaotamine ning maaomandi sundvõõrandamine. Vabariigi esimesel dekaadil oli Eesti rahvuslikus väärtustikus radikaalne ja ratsionalistlik element eriti tuntav.

Eesti kodanlik riik arenes aga tuntud rada mööda: kodanlus tüdineb pärast revolutsiooni kiiresti radikaalsusest ja hakkab endale mugavamat ning kindlamat positsiooni looma. Nii hakkas kolmekümnendatel aastatel äsjatekkinud suurkodanlus endale aegamööda nõutama ülemklassi rolli. Vabariigi teisel kümnendil on märgata tendentsi Eesti integreerumise suunas Euroopa rahvusriikide süsteemi. Luuakse mitmesuguseid institutsioone, mille sihiks on stabiilne ühiskond; viimane on eelduseks Euroopa traditsiooniliste väärtuste taaselustamisele ja säilitamisele. Iseseisvusaeg oli selleks aga liiga lühike, et Eestis saanuks tekkida ülemklass euroopalikus mõttes, s.t. kes oleks olnud võimeline üle võtma balti-saksa aadli vaimset pärandit sel määral kui see oli euroopalik ja seda Eesti rahvusliku kultuuri vormis edasi kandma. Suur osa Eesti ülemkihiks pretendeerijaist ilmutas end tõusiku peenutseva, ent põhimõttevaese maski all. Ka paguluses on märgata seda edvistavat, ent moraalselt lagedat ja selgroolt lõtva "seltskonda" jälle oma väljamängimata jäänud rolliga esile tükkimas.

Eesti quasi-ülemklass enamasti lihtsalt ignoreeris kõrgkultuuriväärtusi, sest ta ei mõistnud neid. Kui elati gootika ja baroki keskel, ei oldud selles teadlik; Euroopa kirjandusliku traditsiooniga kodunemist takistas Lääne-Euroopa kultuurkeelte mittetundmine; tõsisemat muusikat pidi helikunstnik esitama tihti elegantses kontsertsaalis haigutavale tühjusele. Eestis suutis vaid piiratud hulk individualistlikke vaimuaristokraate ja teisi erandlikke isiksusi sisse elada Euroopa kõrgkultuuri väärtustesse. Eesti quasi-ülemklassi kitsarinnalised, tihti koguni nihilistlikud arusaamad kõrgkultuuriväärtustest ei aidanud just kaasa Eesti kujuneva rahvusliku kultuuri upitamiseks euroopalikule tasemele.

Selle kõrval oli Eesti n.ö. loomulik aristokraatia arvuliselt kindlasti palju väiksem, ent seda väärtuslikum. Selline võib ühest talupojarahvast äkki esile kerkida ja oma rahvast iseteadliku kultuurrahva luua. Selle loomuliku aristokraatia hulka kuulusid mitmed meie riigimeestest, sõjaväelistest juhtidest, loovaist vaimuinimesist, teadlasist, vaimulikest jne. ja kindlasti veel palju tundmatuks jäänud inimesi, kellele ajalugu ei andnud võimalust. Oli ju Eesti riik ise loodud suurelt osalt selliste tundmata sangarite poolt. Balti-saksa aadlile tuli eesti soost loomuliku aristokraatia esilekerkimine täieliku üllatusena ja kui toimunud murrangusse ei suhtutud sümpaatiaga, siis ometi äratas see imetlust sellises euroopalikus vaimus nagu krahv Hermann v. Keyserling, kes hiljem kirjutas, et ta oli tunnistajaks ühe rahva sünni juures.

Niisiis jäi Eesti rahvusliku kultuuri kujunemine seisma, enne kui lõppsiht saavutati. Pärastsõjaaegses Eestis on areng võtnud hoopis teise suuna: Eesti on lülitatud Nõukogude Liidu ratsionalistlikku väärtustikku ning sellega on kaasas käinud rahvuslike väärtuste sihikindel hävitamine. Eesti on nüüd Nõukogude tsivilisatsiooni osaks saanud, seega Euroopa mõjusfäärist hoopis eemale nihkunud.

Mis puutub pagulastesse, siis enamik on kohanenud oma asukohamaadel hästi, kuna nende maade tsivilisatsioon ei nõua ega soovigi sügavalt Euroopa rahvuslikesse väärtustikesse takerdunud sisserändajaid. Võrreldes paljude teiste rahvustega on eestlane kergesti assimileeruv tsivilisatsiooni – tihti seda ise mõistmata – just sellepärast, et eestluse lülitumine Euroopa kõrgkultuuri Eesti rahvusliku väärtustiku kaudu õieti kunagi teoks ei ole saanud. Eestis on assimileerumine nõukogude tsivilisatsiooni palju vähem edukas olnud ainult selle tõttu, et see on esmajoones sovjettvenelaste tsivilisatsioon, kelle eluviisidele omane korralagedus, räpasus ja allaheitlikkus idamaisele türanlikule autoriteedile eestlastes põlgust äratab; et ta tehnoloogiliselt Eestile varem tuntud läänetsivilisatsioonist üldiselt kaugele maha jääb, ning et seda assimilatsiooni on püütud saavutada terrori ja Eesti institutsioonide vägivaldse hävitamise teel.

Paguluse tee valinud Eesti vaimne eliit aga ei assimileeru läänetsivilisatsiooni. Ühe rahva eliiti iseloomustab alati iseteadvus ja kohusetunne; vaevalt on olnud aega eesti rahvusliku kultuuri ajaloos, mis rahva loova geeniuse suurema ülesande ette oleks seadnud kui praegune. Eestluse traagika seisneb selles, et kultuuriloov osa pagulaskonnast eraldub aegamööda nii kodumaast kui ka kaaspagulastest, kelle järelekasvav generatsioon enam ei kuulu eestlusele; kodumaal aga on loov vaim

summutatud ja kontákt Euroopaga minimaalne. Sellises dilemmas asub praegu kogu eesti kultuurilooming ja ainult aeg võib näidata, kuhu see lõpuks suubub – kas tsivilisatsiooni lõpmatusse merre või tagasi kõrgkultuuri juurde.

Confr! Arnold Laev

U.S.A. VIL! KOGU KOONDISE TEGEVUSEST

7. veebruaril s. a. pidas koondis oma järjekordse koosoleku, kus arutusel oli meie uue värvide laulu küsimus, milleks valiti 3-liikmeline toimkond, kes seda küsimust kaalub ja vastavad ettepanekud esitab. Omal ajal valitud korp! Rotalia vapi komisjon esitas uue vapi kavandi, mille joonistas Vil! P. Leemetsa abikaasa pr. Leemets ja milline kavand otsustati teistele koondistele tutvumiseks saata mõtte algatusena, koos rea siseellu puutuvate küsimustega.

22. veebruaril s. a. tähistas USA Vil! Kogu koondis koos konvendiga Eesti Vabariigi 40. aastapäeva konvendi ruumes, osa võttis 36 rotalust. Kõnelesid Vil! W. Tomingas – Eesti Vabadussõjast, Vil! R. Ubakivi – Teisest Maailmasõjast, milliseid ettekandeid huviga kuulati ja millised huvitavad ettekanded meid mõttes tagasi viisid aegadesse, mil need sündmused aset leidsid. Sõdades langenute mälestuseks kõneles õpetaja Vil! E. Kuusler ja seda südamest tulevate sõnadega. Ettekannetele järgnes koosviibimine Vil! H. Pitea hoolitseval korraldusel. Tähistamise õhtut võib kõigiti õnnestunuks lugeda.

12. aprillil s. a. tähistas Vil! Ilmar Aasma oma 35-aastast sünnipäeva. Ühtlasi toimus ka perek. Aasmade uue maja õnnistamine, mida tegi Vil! E. Kuusler. Perek. Aasmade maja on suuremalt osalt nende oma kätetöö, kuhu on rakendatud kõik nende kogemused. Nii maja õnnistamisest kui ka sünnipäevast võttis osa hulk rotalusi ja laul White Meadow Lakes kestis hommikutundideni. Südamlikud õnnitlused Vil! Ilmar Aasmaale sünnipäeva puhul ja palju õnne perek. Aasmadele nendes uues kodus.

Juhan Pajur
Vil! Rot!

Arutlus ülemaisest

Inimene oma maisel matkal näib vajavat pinda, millel sammuda või seista, näib vajavat radu, mis viivad teda sinna, kus ennem teda on oldud. Pinnatus, rajatus ja sihitus on, mis täidavad meie hinge ängistusega: näib et võime lubada endile hõljuvust vaid puhuti, kuid mitte kestvat olemist ei siin ega seal. Ent liikumine kindlal, tuntul ja omasel on püsivalt võimalik vahest ainult paigaltammujale. Kes rühib egasi, kohtab paratamatult kõikuvat pinda, kui ei kaota vahetevahel maad jalgade alt koguni. Kes ei käi ringis, sattub radadele, mis on võõrad, mis paistavad suubuvat eikuhugi. Kes vaatab ümber, ei näe kuski lõplikke sihte; ta näeb üksnes kõike sihte ümbritsevaid taanduvaid horisonte. Niiviisi rahu, mida loodame leida saabununa, kuhu oleme taotlenud jõuda, osutub vaid hetkeliseks või petlikuks rahuks: loodetud rahu pole seal, kus kunagi oleme—see rahu ja meie loodetud õnn on ikka seal, kus meie veel pole.

Meie rahutus saavutamatu rahu järele, meie hõllandus taanduva õnne järele, viib mõndagi mõtisklema võimalustest, mida elutegelikkus meist püsivalt hoiab kauguses. Olles maise kütkes, oleme nagu mingis piiriseisundis—seisundis, millest pole väljapääsu—piiriseisundis, mida iseloomustab piiridetus. Mõtiskledes ülemaisest püüame ületada kõike meie piire; nii arutleme igaviku võimalusest ja Jumala kui kõige alguse ja ja kõige lõpu võimalikkusest ja olemusest, ning võimalikkusest ja võimalusest kuuluda igavikku ja osaleda jumalusest.

Vaimne koht, milles igaviku ja Jumala probleemid on leidnud asetust, on religioon ja filosoofia. Kuid kumbki probleem pole leidnud kummaski rahuldavat vastust. Religioonid on vaid rahustanud inimesi. Nende ilmutatud tõed on vaid tõotused rajatud Jumala olemuse avanematule müsteeriale—Jumala, kelle kõigeväelisus ja lõpmatu headus on lubanud inimese pattulangemist, süütu karistamist pattude eest, mida on teinud keegi teine, vabadust inimesel muutuda ta enda vaenlaseks, ja õeluse ning ärateenimata kannatuse võimutsemist maailmas. Kes suudab omaks võtta tõdedena religioonide tõotustes pakutut, võib leida vastavas usundis unustusele rajanevat rahu, kuid mitte rahu, mida toob tõeline vaimne valgus ja selgus. Filosoofia on vaid tekitanud vaimset unepuudust ning takistanud tuhmumast otsisklevat vaimset pilku; ta pole annud lõplikku vastust sellele, mida inimene on filosoofilistes küsitlustes küsinud. Iga selgus, mida filosoofia on toonud, on avanud uusi selgitust vajavaid perspektiive.

Religioonile on filosoofia

lõppkokkuvõttes olnud ebaandunud teener. Ta on näidanud kõikide Jumala olemasolu tõestuste ümberlükatavust, paikapidamatust, ehkki samaaegselt ta on osutanud ka, et Jumala olemasolu eitus pole absoluutselt tõestatav. Religioonis ilmutatud jumalasõna on meile olnud nagu langev täht. Kohta, millest see täht on kulgenud, me ei näe. Jumalasõna langev täht laseb meid vaid aimata, et meie taotlused viimati toovad, mida nad on väärt. Kuid ta valgus ei tee selgeks meie tee ega näita maailma valguses, mis lubaks meid mõista, miks on tarvilik ja milleks on hea kannatuse, kurjuse ja absurdsuse salgamatud tõigad.

Loodu krüptogramm, mida loeme, ei ilmuta meile otseselt Loojat, kes oleks osanud või suutnud luua mõeldavatest maailmadest parima maailma. Selles salakirjas on raske leida isegi, mis viitaks sellele, et Looja on annud loodule alguse ja tõuke, mis puuduliku viib täiuslikule, mis kurjuse viib kaduma headusse ja kõike, millele kuulub meie kategooriline "Ei", vajuma lõppeks eitamatu "Jaa" absoluutsuse merre. Üksiku inimelu saatuse piires pole sugugi alati nii, et hea, mida ta teeb, kannab talle head vilja: vankumatult hoidudes kurjast ja vääramatult tehes head ta loob olukordi, mis on otsesteks põhjusteks ta kannatustele, isegi ta hukule. Nii on tõelise sangarlikkuse tavaliseks palgaks surm ja sangarite armee peamine osa on surmariigis. Rahvaste saatuse piires näib, et Ajalookohus mitte ainult ei venita otsuste tegemisel, vaid on paremal juhul püsival istungil: et ta jagab õiglasi otsusi, seda loodavad vaid kohtlased või seda mõtlevad vaid eelarvamustest täidetud pead.

Et pääseda välja meeleheitest, mida maisega tegelemine meile toob, vajame ülemaiset ruumi, kuhu võiksime asetada oma soovide ja lootuste täitumise võimalust. Vaadeldes maise reaalsust ainult ettevalmistava faasina ulemaises toimuvale realiseerumisele, suudame käsitada, et inimlik tragöödia pole jumalik komöödia, vaid on vaatus kosmilises draamas. Ülemaine, mis oleks kosmilise draama väärikaks järg- ja lõppvaatuseks, pole aga meile midagi kindlana antut, kindlana tajutavat. Ta on eelkõige ideaal, mille kujundamisel meil on etendada osa. Maa kütkes viibivat inimest on siingi varitsemas kõigest maisest õhkuva tühisuse, absurdsuse oht. Et hoiduda omamast ülemaist puutuvaid mõttekujundeid, mil puudub tõeline väärtus, on oluline, et taotleksime leida meie tundeid, tahtlust ja mõtteid integreerivat ning suundavat Autentset Mina. Selle leidmiseks on meile antud kitsas tee, mida on tuntud ja tundmatud suurvaimud ehitanud aastatuhandete vältel, avardades ja süvendades filosoofiat, arendades teadust ja viies usundeid kõrgemale vaimsusele.

Meie Autentse Mina leidmisel, teadus annab meile orienteerumiseks teadusliku meetodi põhimõtted; filosoofia annab selleks radikaalse kahtluse ja eimiskitsäästva kriitika põhimõtted. Religioon annab selleks Lõpmatu Jumala idee ja sellest ideest tuleneva keelu: "Sina ei pea mitte ebajumalaid kummardama". See keeld ütleb, et meil tuleb hoiduda ebajumalaist, mis on meeltele tajutavana tehtud puust, kivist või kullast. Kuid miski ei piira seda keeldu ulatumast ka ebajumalaile, mis on püstitatud kindlat kuju omavate mõttekujutelmadena, milledesse Saatan on ajaloo kestel hiilinud, nagu ta on hiilinud kuldvasikatesse. Need mõttekujunditena eksisteerivad idoolid on tekitanud seal, kus religioon on tardunud ümberlükmatatutesse dogmadesse ja kus poliitilised või eetilised vaadendid on panetunud vankumatuteks. Millised ka meie ebajumalad poleks, nende kõikide ülbes pilgus on olnud inimesele alati midagi lummavat, mis on takistanud teda suunama oma silmi tõeliselt üllale, kõikehaarava horisontide horisondi taga olevale Viimasele Jaale, Varjatud Jumalale, kes näib olevat loonud meid oluliselt olema meie õnne sepad, meie endi hooldajad ja kujunema Tema kaaslasteks, et teha suurt tööd, mis seisneb jumalikkuse osa suurendamises meie maailmas.

Ilmar Tammelo
Vil! Rot!

EESTI ISESEISVUSE SÜND

Eesti iseseisvuse sünnilugu koosneb mitmest olulisest komponendist. Põhilise tähtsusega meie iseseisvuse saavutamisel olid: Vene 1917. a. veebruari revolutsioon, meie rahva tahe oma elu vabalt määrata, rahrahvuslikkude väeosade asutamine kevadel 1917, Iseseisvuse Manifest, Eesti Vabadussõda, Eesti–Vene rahuleping ja lõppeks–hea õnn, mis meid raskustes saatis. Mingil kombel ei ole meie oma iseseisvust saanud kellegi käest kingina või kokkuleppe tulemusena vastastikusel kauplemisel. Selle eest tuli pikka aega võidelda, isegi veel Tartu rahukonverentsi ajal.

Jättes põhjalikud viimistletud ettekanded meie riigi tekkimise üle teiste asjaks, tahaksin vaid käsitleda neid sündmusi veebruaris 1918, mis leidsid aset minu silma all. Seda mälestuste jagamisena minusuguste hallpeadega ja, võib olla, lisa-ergutusena noorematele, kel seisab ees meie iseseisvuse taas-saavutamine.

Veebruaris 1918 teenisin mereväe lendurina Pirita lennujaamas Tallinna külje all. Enamlaste oktoobri revolutsiooni keerises leidsid aset hulgalised mereväe ohvitseride tapmised Helsingis, Kroonlinnas, Tallinnas, Sevastopolis. Meie lennujaamas tapmisi ette ei

tulnud. Küll aga esitas meie madruste komitee ohvitseridele nõudmise, et nad lennujaamast lahkuda ei tohi ilma linnaluba palumata komitee käest. Kuna meie luba palumisest keeldusime, pandi meid alalise püssimeeste valve alla meie elumajas, mida nimetati kajut-kompaaniaks. Nii elasime seal täiesti isoleerituna linnast.

10. veebr. õhtul tuli mind vaatama minu sõber leitn. Jüri Ots. Lukustades end temaga oma tuppa kuulsin palju uudiseid. Sama päeva hommikul oli Eestimaa Täidesaatev Komitee Viktor Kingissepaga eesotsas dekreediga käima pannud "kogu aadliseisuse üheaegse ja ülemaalise vangistamise", samuti kuulutanud kogu aadli lindpriiks. Vangistatuid, ka naisi ja lapsi, veeti kinni sadama elevaatorisse. Samal päeval oli kindluse staap saanud telegrammi, et vene saatkond Leo Trotskiga eesotsas oli lahkunud Brest-Litovski rahukonverentsilt deklaratsiooniga, et Venemaa loeb omalt poolt Saksa-Vene sõja lõppenuks, aga keeldub temale esitatud rahulepingule alla kirjutamast. Jüri Otsal oli olnud nõupidamine Juhan Pitkaga ja teiste Omakaitse juhtidega, kus jõuti arvamisele, et Saksamaa reageerib Leo Trotski deklaratsioonile üldpealetungiga kogu vene rindel.

Tallinna Omakaitse Nõukogu asutati 1. oktoobril 1917 ja sinna kuulusid—eestlasi neli, sakslasi 2, venelasi 2, juute 1. Omakaitse mehed kandsid tunnusena käelinti, mis oli valge, siniste triipudega ja millele oli trükitud mustaga ladina number linna jaoskondade järgi ühest kuni kuueni. Tallinna Sõjarevolutsioonilise Komitee otsusega saadeti Omakaitse laiali 24. nov. 1917, kuid nagu minul oli teada ja selgus Jüri Otsa jutust, tegutses Omakaitse põranda all edasi. Saksa esindajad Omakaitse Nõukogus olid teatanud, et Kingissepa barbaarse dekreedi vastu võitlemiseks olla delegaadid saadetud Saaremaale saksa sõjaväelist abi paluma. Eestlastest Omakaitse Nõukogu liikmed olid omavahel salaja nõu pidanud, et hea oleks linna oma alla võtta enne sakslaste tulekut. Mehi oli Omakaitsel registreeritud umbes 3000 ümber, kindlasti oli loota ka veel eesti ohvitseride ja osa II eesti polgu sõdurite kaasalöömisele. Ka taheti ühendusse astuda kol. Põderiga, I eesti polgu juhiga Haapsalus. Kuid kibe puudus oli sõjariistadest. Seepärast oligi Ots tulnud, et plaani pidada, kas ei saaks välklöögiga Pirita lennujaama relvaladu tühjaks teha. Selleks lubas Ots omalt poolt kaasa tuua 10 kindlat meest. Olin noorem mees kui praegu, seepärast nõustusin silmapilk Jüri Otsa avantüüriga, kuid ütlesin, et seda ei saa teha ilma lennujaama ohvitseride kaasatõmbamiseta. Lennujaama koosseisu kuulusid umbes kakssada madrust ja paarkümmend ohvitseri. Madrused elasid Kalevi spordimajas ja kahes barakis. Relvaladu oli omaette

barakis, võtmed komitee esimehe madrus Burljuki käes. Kuigi meie, ohvitserid, üksteist usaldasime täiel määral, ei julgenud ma asjaga välja tulla terve kogu ees, vaid kõnelesin enne nelja silma all lennujaama ülema, kapten Lishin'iga. Tema laitis mu plaani ära. Esiteks, madrused ei ole maamehed, kes esimese paugu juures laiali jooksevad. Teiseks, vene ohvitseridel on vaid üks huvi—siit, kommunismi keerisest võimalikult kähku kodumaale saada, seal mundrid maha panna ja, kui peaks vaja olema, siis *seal* punaste vastu võidelda Vene asja eest, mitte aga siin seigelda koos eesti valgekaartlastega. Nii jäigi see lugu meie oma vahele.

Siis aga juhtus asi, mis andis tõuke edaspidistele sündmustele. 19. veebr. õhtul istusime kajut-kompaanias ja mängisime kaarte. Südaöö paiku hakkas meie baraki ette autosid vurama. Sisse astusid 12. armee komissar, merekindluse komissar, meie lennudiviisi komissar, Burljuk meie komiteest ja veel teisi punaseid ülemusi. Lennudiviisi komissar pidas kõne, millest selgus, et sakslased on hommiku vara alustanud üldpealetungiga ja et nende löögirühmad mitme rügemendi ja ratturpataljoni suuruses on liikumas üle jää Saaremaalt Haapsalu suunas. Kapitalistide poolt pimestatud saksa sõdureid tuleb peatada ja selleks on komissarid kaasa toonud puntrad valmis trükitud lendlehti. Nende pildumiseks saksa väeosadele merel tuleb hommiku vara meie lennujaamast välja saata lennuk. Kes ohvitseridest lendab vabatahtlikult üles näitama suurt teenet Venemaa proletariaadile? Olime vait ja vaatasime meie ülemusele, kapten Lishinile, kes, muide, oli Georgi risti kavaler. See vastas lühidalt, et meie lennata ei saa. Seepärast, et Burljuk oli paar nädalat tagasi ära keelanud igasugused lennud, ka harjutuslennud. Selle keelu tõttu ei ole aparaadid korras. Vaieldi veel sinna ja tänna ligikaudu tund ja komissarid lahkusidki õlgu kehitades. Varsti pärast seda tuli aga tagasi meie komissar Burljuk ja nõudis, et kõik ohvitserid tulgu viibimata madruste üldmiitingule. Olles miitingu juhataja, esitas ta meile küsimuse, mikspärast ohvitserid keelduvad lendamast ja seega saboteerivad proletariaadi asja. Kui siis jälle Lishin tahtis kõikide eest vastata, nõudis Burljuk, et iga ohvitser vastaku isiklikult oma eest järjekorras. Ohvitserid kordasid lühidalt seda, mida Lishin juba oli oli ütelnud ja see tekitas seltsimeeste seas järjest kasvavat vaenulikku ärevust. Kui kõige nooremal mehel oli minu järjekord viimane ja see andis mulle aega mõtlemiseks. Järjakorrani jõudes ütlesin, et lendan ja usun, et oma aparaadi hommikuks ka ära proovida jõuan. Kuid ühe tingimusega. Komissar Burljuk peab minuga lendama kaasa, et isiklikult neid nii tähtsaks peeta-

vaid lendlehti visata sinna kuhu vaja. Kui ma peaks üksinda lendama, kes keelab mulle paar tiiru Naissaare taga teha, seal puntratest lahti saada ja tagasi tulles raporteerida, et olen lendlehed viinud kas või saksa dessant-diviisi peakorterisse Kuresaares. See jutt meeldis madrustele väga, seda enam, kui nad märkasid, et teised ohvitserid minule kõõrdi hakkasid vaatama. Nii kui ma kalkuleerisin juhtuski. Burljuk hakkas seletama, et tema kuidagi kaasa tulla ei saa, kuna tema viibimine Pirital on proletariaadi asjale äärmiselt tähtis. Miiting manitses teda, hurjutas, seletas, et ilma temata saab ka toime. Olles vastu seina surutud, varises Burljuk kokku, hakkas halisema, et tal on naine ja lapsed... Seltsimeestel tekkis piinlik olukord ja nii lubati meil, ohvitseridel miitingult lahkuda.

Järgmisel hommikul saabus Piritale merekindluse komissar kirjaliku käsuga asuda viibimata lennujaama evakueerimisele kuhu juurde käis korraldus et evakueerimise juhiks on kapten Lishin, ilma et madruste komiteel õigus oleks tema tegevusse end kuidagi segada. Kasutasin juhust komissariga koos linna sõita. Seal sepitsesime koos vanemkirjutaja pootsman Jüri Saalistega paberi kindluse komandandi allkirjaga, mis oli võlts, aga pitsatiga, mis oli ehtne. Paber sisaldas Pirita lennujaama relvalao viibimatuks evakueerimiseks kindluse staabi garaashi, staabi personaali kaitseks. Garaashis teenisid pool tosinat eestlast, kellest Saaliste teadis ütelda, et küllap nemad juba relvadel silma peal peavad. Kui ma tolle paberiga oma ülemuse Lishini juurde tagasi tulin, vilksatas ta küll mulle otsa vaadata, aga tegi siiski korralduse minule ja mitte kellegile muule relvade transporteerimiseks paberil määratud kohta. Hankisin Pirita maameestelt hobuseid ja regesid, lubades neile vaat bensiini ree pealt ja vedasin lao tühjaks. Relvi ja moona sai üle kolmekümne koorma. Veel mõni sada püssi ja paarkümmend Lews'i kuulipildujat läksid meile hiljem magusaks marjaks.

Saabudes merekindluse staapi Narva maanteel, leidsin seal eest peata oleku ja paanilise evakueerimise. Ööd ja päevad kestnud töö järel oli pühapäeva hommikuks, 22. veebr., jaam evakueeritud. Madrused võtsid meid, ohvitsere, endi vahele ja nii alustati jalgsi marssi Piritalt Tallinna sadamasse. Jõudes seal transport Pallada pardale, kohtasin Freddy Olbrei'd, kes oli ka äsja saabunud oma väeosa evakueerimisel. Kõik ohvitserid lukustati kajutitesse alumisel dekil. Saime nii teha, et sattusime ühte kongi Olbreiga. Püssimehed olid koridoris, süüa ei saanud, tuju oli halb. Hakkasime Olbreiga nõu pidama, kuidas saaks põgeneda. Minu üllatuseks ei olnud tema teadlik Omakaitse plaanidest. Ega minagi neist kuigi palju ei tead-

nud. Omades kaugelt enam sõjamehe iseloomu ja tasakaalu, kui mina, suhtus ta skeptiliselt põgenemise plaanidesse, samuti ka suure mürtsu kordaminekusse, nagu mina Jüri Otsa poolt kuuldud linna vallutamise plaani nimetasin. Arutasime endamisi asja kogu päeva. Kui meid pimeda tulekul talutati väljakäigu kohta püssimehe saatel, nägin koridoris tuttavat eestlast-madrust, kah püss seljas. Hakkasin temaga ja oma püssimehega vaidlema, et lastagu meid ometi kas või veerand tunniks ülemisele tekile, et õhku hingata. Samuti tahaksime süüa, kuna hing hakkab seest välja kippuma. Väikese kõhklemise järele lasksid nad meid minna, hoiatades, et laevalt ei pääse põgenema ükski hiir ja et meie olgu ilusasti tagasi hiljemalt poole tunni pärast. Tekile jõudes nägime, et meestel oli õigus. Ainukene trepp, mis laevalt kaile oli pandud, oli valgustatud proshektoritega. Seal seisid püssimehed, kes hoolega kontrollisid tulijate ja minejate pabereid. Suure laeva tekk kubises inimestest ja igasugusest kraamist. Laeva pära oli aga pime ja tühjavõitu. Sinna me end poetasimegi. Seal avastasime käevarre jämeduse köie, millega teki pollar oli kinnitatud kai pollarile. Sedamp̈pda ronisimegi alla, elegantselt nagu penid plangu otsas. Hiilisime lauavirnade varjus, piki plankusid ja pimedaid kohti tollimaja ja elektrijaama suunas sadamast välja.

Meie esimene käik oli Pitka poole, kel oli Patarei tänaval maja ja paadiehituse töökoda. Ei tahtnud oma kõrvu uskuda kui kuulsin, et Pitkal ei olnud aimu relvalaost staabi garaashis Narva maanteel. Ega muud kui võtsime Pitka kaass ja kõndisime kolmekesi kiires korras kohale. Kuigi oli juba hilja, kell võis olla 10. paiku, saime Saaliste staabis kätte. Jah, relvad on samas kindlas kohas, aga temale, Saalistele, olevat Jüri Ots ja Konrad Rotschild ütelnud, et ta sellest kellegile ei hingaks, kuna püssid ja muu värk olevat määratud ohvitseride põrandaalusele organisatsioonile ja need härrad ei olevat veel asjadele järele tulnud. Kes Pitkat tunneb, võib ette kujutada, kuidas ta vihastas. Saaliste muretses ustavaid mehi juurde, tõrjusime paar unist, üksluiset vene madrust välja, et oleks vähem tüli, ja hakkasime kaste lahti võtma. Joh. Pitka saatis sõna abimeeste järgi ja kui need jõudsid pärale, hakati relvi laiali vedama. Meie Olbreiga avastasime heas korras oleva masina, ladusime sellele paar kannu bensiini, võtsime kaks Lewis'i ja moona ja panime tulema. Sõitsime kõige pealt Rotschildi korterisse Kaupmehe tänaval. Rotschild, kes hiljem oli II diviisi staabiülemaks ja ülemjuhataja staabi kantselei ülemaks, tahtis kui kindlarstaabler väga tark olla ja kukkus meid noomima, et kogu värk olevat Pitka poolt käima pandud liiga vara ja et see võib nurjuda. Võtsime ta kaasa ja sõitsime Otsa juurde. Siis hak-

kasime majast majja sõitma Rotschildi hea mälu järgi ohvitsere mobiliseerima, nagu Rotschild seda oma kuivas keeles nimetas. Nii kestis see vara hommikuni. Kella 6 paiku veeretasime oma vankri Massoprodukti hoovi, Olbrei kodupaika, ja läksime mõneks tunniks magama.

Esmaspäeval, 23. veebr., linna minnes kuulsin Pitka staabis Brokusmäel, et relvad kindlatesse kohtadesse toimetatud, et kogu öö on olnud üksikuid kokkupõrkeid, aga et tänaseks päevaks on mehed käsutatud ettevaatlikud olla, kuna ennem tuleb koguda rohkem jõudusid üldiseks väljaastumiseks. Staabis nägin ka Rotschildi, kes mind kutsus õhtuks enda poole. Sinna jõudes selgus, et käimas oli nõupidamine. Eraisikutest olid kohal Pitka ja Aleksander Weiler. Weileri käest kuulsin esmakordselt teateid Päästekomiteest. Samuti ka, et sakslased olid 21. veebr. jõudnud Haapsalu ja et nad olid sõlminud kol. Põderiga kirjaliku lepingu. Kuna Maanõukogu juhatus ühes Vanemate Koguga oli 19. veebr. kinnitanud iseseisvuse manifesti teksti ja selle väljakuulutamiseks nimetanud Päästekomitee, siis luges Weiler sakslaste lepingu suure õhinaga ette ja nimetas seda eesti iseseisvuse esimeseks tunnustamiseks. Ei tahtnud hästi uskuda kas see nii oli, kuna ei Põder ise ega ka sakslased Eesti iseseisvusest veel midagi teada ei võinud. Siin on lepingu tekst:

Der Kommandör und die Offiziere des ersten estnischen Regiments verpflichten sich, dass zwischen den heute in Hapsal und Umgegend einrückenden deutschen Truppen in keiner weise Uneinigkeiten vorkommen werden. Der Kommandör der deutschen Truppen ist damit einverstanden, dass das erste estnische Regiment seine Waffen behält und in seinen bisherigen Quartieren bis auf Weiteres verbleibt.
Der 21. Februar 1918.
Oberst Põdder
Al. Polkovnik Seiman
Kapten Johannes Puskar
Major Steffens

Samuti kuulsime Weiler'ilt, et Maanõukogu juhatus oli 31. jaan. otsustanud välismaale saata erilise välisdelegatsiooni koosseisuga Ants Piip, Kaarel Pusta, Jaan Tõnisson, Karl Menning, Eduard Virgo—läänеriikidesse ja Johannes Seljamaa ja al. polkovnik Joh. Laidoneri Petrogradi. See kõik õhutas meid, nooremaid, nõudma, et järgmisel päeval välja tuldakse kõikide jõududega, mis olemas. Eriti veel kui telefonil üksikud teated hakkasid tulema, et nõukogude asutused on asunud evakueerimisele hirmu all sakslaste eest, kelle rinnet järgmiseks päevaks arvati välja jõudvat Tallinnani. Ka teadis Weiler meile kinnitada, et sakslased saavad olema meie poolt, kuna Päästekomitee olevat astunud samme läbirääkimisteks saksa väeosade juhatusega.

Teisipäeva, 24. veebruari hommikuks kell 9 olid Konrad Rotschildi, Jaan Otsa ja Juhan Pitka löögirühmad käsutatud

kogunema Realkooli aeda. Mõistagi olime ka meie Olbreiga kohal oma vankriga. Realkoolist lähtudes sai oma alla võetud üle puiestee asuvad Riigipanga ja Saksa Krediitpanga hooned. Keskpäeva paiku ilmusid kohale Konstantin Päts, Karl Konik ja Juhan Vilms, Päästekomitee liikmed. Rahvast oli vahepeal kogunenud juba palju, käimas oli meeste registreerimine, relvade jagamine ja gruppide saatmine üksikutesse tulipunktidesse. Päts nimetas Rotschildi linna komandandiks, kusjuures tal oli kõva vaidlus Aleksander Hellatiga, kes seda kohta endale tahtis kui 1917. a. Tallinna miilitsa ülem. Kuulsin veel, et taheti manifesti trükkima minna ja selleks hangiti Aleksander Weilerile kaitsegruppi. Meie aga ei läbenud Olbreiga enam kohal olla ja sõitsime oma masinaga, mille täis laadisime meestega, Narva maantee äärde, Viljandi raudteejaama, kus oli lahing käimas sadamat kaitsvate madrustega. Õhtupoolikuks selgus front meie ja punaste vahel: alates Kadriorust piki Narva maanteed, üle Merepuiestee, mööda Patarei tänavat kuni Patarei kasarmuteni (hiljem Keskvangla), mis olid ka juba meie käes. Suuremad löömised olidki elektrijaama juures ja Patarei vallutamisel, kus meie kaotused olid kaunis suured. Öö kestel saime oma kätte kogu linna, väljaarvatud kitsas sadama rajoon, kuhu punased olid kaitseks kokku tõmbunud ja mida meie ei söandanudki tõsiselt rünnata. Ilm oli käredalt külm, kuigi tuuletu. Meie lonkisime oma autoga linnas ringi, küll vahest püssi lastes siin ja seal, küll aeg-ajalt Rotschildi juurde Riigipanka minnes end soojendama ja uudiseid kuulma ja sinna-tänna korraldusi laiali vedama. Nii möödus kogu teisipäeva öö 24. veebruaril ja järgmise päeva hommik. Siis, 25. veebruari lõuna paiku nägime esimesi sakslasi. Olime parajasti tasasel sõidul Kadrioru poolt tulemas kui meile Narva maanteel, umbes merekindluse staabi kohal, pikkamisi vastu sõitis saksa sõdurite rivi. Üks hanerida rattureid ühel kõnniteel, teine rida teisel kõnniteel, ohvitser, samuti rattal, keset tänavat. Ohvitser peatas meie auto ja sõnas heatujulisel toonil: "Kinder, der Krieg ist aus. Gibt ihre Spielzeuge her." Nii jäime ilma ka oma sõidukist, mida olime kaitsnud kui lõvid küll Pitka, Rotschildi, Vilmsi ja teiste ülemuste ees. Siis alles, kõmpides jalgsi linna poole, nägime Kompassi tänava nurgale kleebituna esmakordselt iseseisvuse manifesti. Ja siis läksime kodu sööma ja magama.

Järgmisel päeval, 26. veebr., oli tänavatele välja pandud kurikuulus sakslaste määrus, mis oli trükitud kahes kolonnis. Ühe pealkirjaks oli "Ich befehle", teise pealkirjaks "Ich verbiete". Määrus kandis saksa väeosade käsuandja kindral-leitnant Frei herr Arnim

von Seckendorf'i allkirja. See määrus rabas meid kõiki kui kapatäis külma vett. Enne Seckendorfi määrust oli aga siiski jõutud moodustada Eesti valitsus järgmises koosseisus.

Konstantin Päts	Pea- ja Siseminister
Jüri Vilms	Kohtuminister
Juhan Kukk	Rahaminister
Jaan Poska	Välisminister
Ferdinand Peterson	Põllutööminister
Jaan Raamot	Teedeminister
Peeter Põld	Haridusminister
Villem Maasik	Töö- ja Hoolekandeminister
Al. polk. Andres Larka	Sõjaminister

Nendest on Ferdinand Peterson praegu elus ja elab New Yorgi külje all. Villem Maasik osutus hiljem enamlaseks ja saadeti vabadussõja ajal siseminister Aleksander Hellat'i korraldusel koos mõnekümne teise enamlasega läbi frondi Venemaale. Jüri Vilms ühes kahe kaaslasega (Arnold Jürgens ja Karl Peistik) võeti veidi hiljem matkal üle jää Soome sakslaste poolt kinni.

Märtsi alul sakslased vangistasid Pätsi ja saatsid Poolasse vangilaagrisse, kust ta kodumaale tagasi jõudis alles 20. nov. 1918. Teised valitsuse liikmed pugesid põranda alla. Aprilli kuul likvideerisid sakslased ka eesti diviisi. Diviisi ülem, al. polkovnik Larka oli staabi ruumidesse Narva tänaval kokku käsutanud kõik diviisi ohvitserid. Seal pidas ta ohvitseridele kõne ja teatas sakslaste määrusest diviisi likvideerimise kohta. Ta lõpetas oma sõnavõtu teadaandega, et iga ohvitser andku Larka nimele raport, milles ta oma enda südametunnistuse järgi võib end kõrgemasse aukraadi kirjutada. Palus seda kohe samas paigas teha ja lubas kõik esitatud aukraadid läbi kanda oma viimases päevakäsus. Ja siis istusidki mehed kirjutama. Terve rida minu lähimaid sõpru, lipnikke, kirjutasid end kapteniteks jne. jne. Tõsiasi on aga see, et peale vabadussõja lõppu, kui ohvitseride aukraadide klaarimiseks loodi erikomisjon polk. Steinbergiga eesotsas, tunnistas see komisjon kõik need omaalgatusel tehtud aukraadid seaduslikult maksvaks.

Diviisi likvideerimisega algas kõikidele sõjaväelastele, nagu teistelegi kodanikkudele, kibe okupatsiooni aeg. See lõppes saksa revolutsiooniga ja sõja kaotusega 9. novembril 1918.

Tahaksin lõpetada märkusega, et 10. nov. 1918 õhtul pidas korporatsioon Rotalia kommerssi Kadriorus. Vana kombe kohaselt tehti vara hommikul üks hanemarss. Marsiti linna rangelt distsiplineeritud hanerivis, värvides ja rapiiri kandva mehega eesotsas. Raekoja platsil, ohvitseride kasiino hoone ees, kuhu pidi oma katkestatud töö jätkamisele asuma ajutine valitsus, lauldi üks vägev

Vivat et respublica
Et qui illam regit ...

See demonstratsioon oli küllaltki paika pidav, kuna sel

hetkel oli veel kogu Eesti saksa võimude ja saksa sõdurite nõukogude käes. Minu teada oli see esimene avalik poolehoiu avaldus meie valitsusele ja julge trotsimise väljendus võõra võimu vastu.

William Tomingas
Vil! Rot!

Vil! Ralf Adams cantust tegemas Berliinis meie C! Q!-s 1921. a., osaliselt varjates Olbreid. Istumas esireas paremalt vasakule: vil! vil! Sõber, Liiband, Toomes. Vil! Liibandi selja tagant kergitab nina "veike" Grasberg, kelle taga pahvib suitsu kunstnik August Albo, meie praeguse vapi konsultant. Tagareas värvideklis vil! Peekman.

Elukutse valik

Iga keskkooli lõpetanud noormees, kes tahab kõrgemat haridust taotleda, seisab otsekohe küsimuse ees, missuguse elukutse ta peab omale valima ja ühes sellega, missugusesse ülikooli ja fakulteeti tal tuleb sisse astuda.

See valik on tingitud mitmest asjaolust:

1) Kui noorel inimesel on juba välja kujunenud oma kindel huvi teatava eriala vastu, siis on valik kerge—minnakse sinna ülikooli ja fakulteeti, mis annab sel alal vajaliku hariduse, eeldades muidugi, et majanduslik olukord seda võimaldab. Muidugi püüab igaüks valida siis parima kuulsusega ülikooli.

2) Tihti aga ei ole noorel aspirandil mingisuguseid erilisi väljakujunenud erihuvisid. Siis valitakse tavaliselt seesugune ala, mis tõotab elus anda võimalikult tulutoova positsiooni.

Kuid tihti on siin kaastegevad ka teised tegurid ja mõjutused, nagu isa elukutse ("kingsepp jäägu oma liistude juurde"), vanemate ja sugulaste soovid, sõprade eeskujud jne. Inimene on ju harjumuse loom ja ta kohaneb tihti isa töö juures, kuigi tal ei tarvitse selle vastu erilist huvi olla.

3) Kui aga noorel teaduse jüngril on kehv majanduslik olukord, siis on valik veidi riivatud. Tuleb astuda sellesse ülikooli, mis on kodukohale kõige lähem, kus õppimine odavam ja, kui ollakse teenistuses ehk tööl, siis säärasel alal, mis võimaldab õppimist ka oma igapäevase töö kõrval.

Need tegurid on olnud mõõduandvad fakulteedi valimisel.

Olgugi, et seesugune olukord valitses kodumaal rahu ajal, peab meie pagulusnoorus üldiselt arvestama samade teguritega, olgugi, et igal maal ja mandril on oma erakordsed olukorrad ja tingimused. Kindlasti ka okupeeritud kodumaal.

On huvitav võrrelda noorte elukutse valikut viimastel aastatel Vabas Eestis ja olukorraga praegu paguluses. (Kahjuks Kodu-Eesti kohta valitseb suur ?.) Mul pole käepärast andmeid eesti üliõpilaskonna kohta üldiselt, ma saaksin ette tuua võrdlust ainult Rotalia piirides. See ei ole muidugi pilt, mida saaks üldistada kogu eesti üliõpilaskonna peale sest igal korp! ja üliõp! organisatsioonil on oma eriolukorrad. Jättes välja neid korp!, kes ennast komplekteerivad ehk on ennast minevikus toetunud ainult ühe fakulteedi meestele, nagu Väinla, Tehnola, Leola, kuhu kuulusid ainult tehnika ala õppijad, Frat. Liviensis oma rohuteadlaste kaadriga, Frat. Tartuensis loomaarstide meestega—on meie suuremad korp! ja ü. seltsid siiski ruumi andnud kõikide fakulteetide meestele, kuigi igal erijuhul teatava fakulteedi mehed siin ehk seal domineerivad. Rotalias on esindatud pea kõik teadusharud (iseäranis vilistlaskonnas), kuid siiski oli kodumaal alati ülekaalus humanitaarteaduslik sektsioon, kuigi selle kõrval õige tugevasti olid esindatud insenerid, agronomid, arstid ja metsateadlased.

Aga laskem arvudel kõnelda.

1939. aasta II semestril oli Rotalia koosseisus teg! liikmeid, b! vil!, reb! ja l! l!

Õigusteadlasi	91	(35,5%)	Loomaarsti teadl.	1
majandusteadlasi	62	(24,2%)	arhitekte	1
inseneri teadl.	43	(16,7%)	keeleteadlasi	1
põllumajand. teadl.	25	(9,7%)	ajalooteadl.	1
metsateadlasi	10	(3,9%)	loodusteadl.	1
matemaatikuid	6		kehakasv. teadl.	1
keemikuid	5		rohuteadlasi	1
arstiteadlasi	4			
usuteadlasi	2		Kokku	256 meest

Seega olid juristid ja majandusmehed suures ülekaalus, mis oli tingitud peaasjalikult sellest, et 1) need alad võimaldasid Eestis õppimist töö kõrvalt, ei olnud vaja elada ülikoolilinnas ja 2) oma kursuse ulatuse poolest ja õppekavalt olid need vahest lühemad, kui teised fakulteedid, kus nõuti peale teoreetilise osa ka veel praktikume, laboratoorset ja kliinilist tööd, sundusliikku suvepraktikat jne.

Nüüd aga andmed, mis illustreerivad meie olukorda paguluses:

Rotaliasse on sisse astunud 1! 1! ja rebastena aastatel 1945–1957

Fakulteet	Rootsis	USA-s	Saksamaal	Kanadas	Austraalias	Kokku	
ing.	36	30	7	26	–	99	51,4%
med.	5	7	7	3	–	22	11,4%
rer. oec.	2	5	5	3	1	16	8,3%
chem.	6	4	1	1	1	13	6,9%
arch.	4	2	2	1	–	9	4,7%
phil.	3	4	2	–	–	9	
iur.	1	1	–	–	2	4	
rer. for.	2	–	1	1	–	4	
agr.	3	–	1	–	–	4	
geol.	2	1	–	–	–	3	
theol.	–	–	3	–	–	3	
phys.	–	1	–	1	–	2	
math.	1	1	–	–	–	2	
rer. nat.	–	–	1	–	–	1	
med. vet.	1	–	–	–	–	1	
gymn.	–	1	–	–	–	1	
Kokku	66	57	30	36	4	193 meest	

Pilt on võrreldes 1939. a. tabeliga hoopis muutunud: domineerivad on tehnika-ala mehed ja arstid, kuigi ka majandusteadlased on esimese kolme rühma hulgas. Eesti noorus on haaranud neid alasid, mis tõotavad olla kõige tulutoovamad tulevikus, ja ka kus keeletundmine pole mitte primaarse tähtsusega (nagu juristidel, õpetajatel, teoloogidel jne.). Muidugi võivad siin ka teised tegurid mõõduandvad olla.

Kui meie noored on sunnitud või ise tahavad eluks ajaks võõrsile jääda, siis on nende poolt valitud kurss õige, olgugi, et igakord ka valitud elukutse ei osutu tulevikus südamelähedaseks, kuid kindlasti toidab ta inimese ära.

Teine küsimus on aga nendega, kes, kui võimalus kord avaneb, tahavad ennast vabal kodumaal tööle rakendada. Nii palju kui praegu kodumaalt kuulda on, on seal suur põud hu-

manitaaralade teaduste õppijatest. See tähendab, et juristide, majandusteadlaste, usuteadlaste, kooliõpetajate jne. juurdekasv on äärmiselt väike. Teisest küljest aga paneb Nõukogude Venemaa suurt rõhku tehnikaalaste inimeste väljaarendamiseks. Ja siis võib tekkida olukord, kui kogu sealne ühiskondlik ja riiklik struktuur tuleb jälle normaliseerida, et kibe vajadus on just humanitaarala lõpetajate järele. Piltlikult öeldes jääksid näit. pooled kirikuõpetajate kantslid täitmata, pole küllalt juriste, et täita riigi administratiiv aparaat, kohtud, advokatuur jne., sest neid on Eestis liiga vähe juurde tulnud ja vana kaader sureb järjest välja. Ka paguluse juurdekasv annab liiga vähe selle ala mehi. Kas kõik insenerid kodumaal tööd leiavad, seda ei tea. Kodu-Eesti on siiski väga vähesel määral industrialiseeritud, ja vaevalt leidub ka kapitali, et uusi tööstusi luua, suuri ehitusi ette võtta jne. Kas ei teki seal siis tehniliste jõudude üleproduktsioon?

Need ja sarnased mõtted tekkivad tahtmata, kui püüda tungida tulevikku!

Aga elu läheb oma rada ja sellega tuleb leppida. Siin ei tea ega tohi keegi nõu anda, kuidas oleks õigem talitada ja mida ette võtta, sest otsustaja on ikkagi noorus ise, missugust elukutset ta endale valida tahab. Ja elu ise peab reguleerima vahekordi Eesti ühiskonna liikmete vahel, peaasi et igaüks endale korraliku ülalpidamise leiab, oma huvide johaselt töötada saab ja kasulik saaks olla eesti ühiskonnale paguluses või kodumaal.

P. Mägi
Vil! Rot!

Seisame kindlasti

Behold the mighty dinosaur
the creature which had two brains
so it could reason a priori
as well as a posteriori...

Nii kõlab esimesest ülikooliaastast meelde jäänud värsikild. Selle luuletuse täpset teksti ei ole praegu kahjuks käepärast. Juttu on seal igatahes juba ammu maakeralt kadunud elukatest, kellede luukerede uurimise järele mõned teadlased on jõudnud otsusele, et nendel olevat olnud kaks aju. Sellest arvamusest on luuletaja fantaasia edasi arendanud mõtet, et dinosauruse kaks aju olevat olnud alalises vaidluses üksteisega ja et kõik ettejuhtuvad probleemid olevat sel kombel muinaseluka poolt "eest ja tagant" läbi arutatud kuni see otsustusvõimetu loom viimaks maa pealt hoopis olevat kadunud.

Jätame dinosauruste kadumise põhjuse vastava ala eriteadlaste hooleks. Esitatud mõte on igatahes ilmne. Tegevusetu ja pikaleveniv arutelu ei vii sihile. Siiski toimub meie oma organisatsioonis, või vähemalt New Yorgi konvendis, mille tegevusega ma olen tuttav, pahatihti lausa "dinosauruslikke" KKK!-sid ja muid koosolekuid, mis venivad tõeliselt "ühest päevast teise". Koosolekute peamiseks tulemuseks on aluse panemine teiste samasuguste koosolekute pidamisele. Korporatsiooni peategevus on tegevuse arutamine! Absurdne? Ja, kuid tõsi!

Siinkohal meenub jutt idamaisest kooliõpetajast, kes oma õpilastele seletab, et Maa on lame nagu taldrik ja teda kannab hiigelkilpkonn. "Mis kannab kilpkonna?", küsivad õpilased. "Kilpkonn on nelja valge elevandi seljas", kõlab vastus. "Aga mille peal seisavad elevandid?"—"Elevandid seisavad suurte kivide peal."—"Aga mille peal seisavad kivid?"—"Narr, eks sa näe, et kivid on kõvad ja seisavad kindlalt maa peal!", vastab õpetaja vihaselt.

Tihti on lugu ka meiega nii: arutame ringiratast ja seisame kindlasti—paigal. Kuid mida peaksime siis tegema? Korporatsioonide üldised tekkeideed on ju kõigile teada. Inimene sotsiaalse olevusena liitub loomulikult kogukondadesse, olgu nendeks siis metsikud suguharud, uulitsapoiste kambad, skautsalgad, spordiseltsid või üliõpilaste korporatsioonid. Kõigi nende kogukondade põhiliseks ühendavaks jõuks on nendesse kuulumisest tulenev ühis- ja julgeolekutunne. Meil on korp! Rotalia näol ilmselt olemas vastav kogukond, mille liikmed tunnevad või on kunagi tundnud vajadust sinna kuulumiseks. Korporatsiooni algideeks on "salaselts" (secret society) milliseid leiame juba primitiivsete suguharude juures. Sinna kuulumiseks on harilikult vaja erikvalifikatsioone, mis kandidaadi teataval määral välja tõstavad üldise rahvamassi hulgast ja ja sinna pääseb pärast vastavate tingimuste täitmist ja erirituaali läbitegemist. Seltside otstarve on mitmesugune ja nende piirides jätkub enamal või vähemal määral ritualistlik tegevus, saades mõningail juhtumeil seltsi peategevuseks. Paraku on moodsa aja ratsionalistlik mõttelaad kõrvale tõrjumas ritualismi võlu. Hämarad ruumid põlevate küünaldega, tõotused mõõgateral ja vennastus mõjuvad tänapäeva noorele enam naljana kui pühaliku tõotusena. Seetõttu on nende organisatsioonide elus nagu näiteks vabamüürlased, milliste kogu olemus põhineb rituaalil, tekkinud moodsal ajal tagasilööke. Kuna korporatsioon on oma olemuselt ainult semirituaalne, siis on aeglane üleminek enam ratsionaalsele pinnale kergelt teostatav. Referaatõhtud, laulutunnid, peod, väljasõidud, külaskäigud ja sport on kõik

teretulnud tegevus. Omamoodi tüütavaks rituaaliks on aga kujunenud pikad KKK!-d, millega Korp!-i peategevuseks, nagu juba mainitud, on kujunenud selle sama "tegevuse" arutamine. Ometi oleks meil teha paljugi olulisemat ja huvitavamat. Praeguses olukorras seisavad meil pidevalt kaks vaenlast väravate ees. Meie isamaa on võõra võimu all ja ootab vabanemist. Korporatsioonide organiseeritud jõud oleks teretulnud abiväeks meie välisvõitluse rindel; peaksime üles näitama senisest palju suuremat aktiivsust sellel alal. Teise vaenlasena seisab meie ees ümberrahvustumine välismaal. Korporatsioonid võivad koos täienduskoolidega ja skautidega kujuneda eriti tõhusaks vahendiks selle ohu vastu. Kui täienduskoolid ja skaudid annavad meie noortele rahvusliku alghariduse, siis jääb korporatsioonide ülesandeks olla meie rahvuslikuks kesk- ja ülikooliks. Kui praegu konvendi moodustavad enamikus paguluses eestikeelse gümnaasiumi lõpetanud noored, kelle keeleoskus ja rahvustunne on võrdne või parem kui vanema generatsiooni oma, siis on tulevaste rebaste hulgas peagi oodata suurt muudatust, kui organisatsiooni astuvad võõrkeelsest keskkoolist võrsunud noored. Selleks peame juba praegu tegema ettevalmistusi, et oma rahvuskultuurilise programmiga neid endale võita. Vajame palju enam kirjanduse ja kultuuriüritusi. Peame koos teiste organisatsioonidega looma tiheda liidu, mis hõlmaks kõiki väliseestlasi hällist läbi lasteaia, täienduskooli, noorteorganisatsioonide, korporatsioonide ja vilistlaskogude kuni hauani.

Ärgem loksutagem dinosauruse kombel viljatult mõtteid ühest ajust teise koosolekuil, kuni kaome. SEISAME KINDLASTI—mitte paigal, vaid OMA RAHVA TEENISTUSES!

William Salmre
Rot!

Rahvusvahelisest pangandusest

Kas on võimalik luua ülemaailmset panganduslikku organisatsiooni kõikide maade rotalusi kaasa tõmmates?

Seni on loodud kaks korda rahvusvaheline pank ülemaailmses ulatuses, peale esimest ja peale teist maailmasõda.

Rahvusvaheline Maksuõiendamise Pank–Bank for International Settlement (lüh. BIS) Baselis asutati 1930. a. kapitaliga 500 milj. Schw. Fr., esialgu selle mõttega, et peale esimest maailma sõda kaotanud riikidele kergendada kahjutasu maksmist. See pank oli mõeldud ka ühtlasi riigi emissiooni pankade keskpangaks. Eesti emissiooni pank–Eesti Pank, Tallinnas, võttis ka selle panga tegevusest osa.

Panga aktiivne tegevus lõppes mõne aasta pärast, kui lõpetati rahvusvahelised kahjutasu maksmised ning suurem osa riike, eesotsas Inglismaaga (sept. 1931), lahkusid oma vääringu sidumisest kulla-alusega, nende hulgas ka Eesti (juuni 1933). Pank kaotas siis suurema osa oma tähtsusest.

Praegu töötab pank jälle mõningal määral, võttes keskpankadelt kulda ja välisraha hoiule ning finantseerides keskpankasid. Mõnelgi praegu okupeeritud riigil on seal "kinnikülmunud" kulla tagavarasid.

Peale teist maailmasõda tekkis mõte uuesti luua keskus rahvusvahelise rahanduse korraldamiseks. Vastavalt Bretton Woods'i kokkuleppele loodi ühendatud rahvaste organisatsiooni (United Nations) kuuluva 45 osavõtja riigi poolt Atlandi Charta baasil 1944. a. Valuuta Stabiliseerimise Fond (The International Monetary Fund) ning Rahvusvaheline Ülesehitamise Pank (The Internationsl Bank for Reconstruction and Development). Viimast kutsutakse ka "maailma pangaks". Selle panga põhikapitaliks oli ette nähtud kuni 10.000 milj. doll., mida pidid sisse maksma osavõtjad riigid, sellest USA üle 40%.

"Maailma Pank" algas tegevust 1. märtsil 1947. a. Washingtonis, D. C. (seal asub ka Monetary Fund), ning tema ülesandeks on koordineerida rahvusvahelist valuuta probleemide lahendamist ning toetada laenudega sõjas kannatanud riikide, samuti majanduslikult vähemarenenud maade tööstuslikku ülesehitamist.

Eriti viimastel aastatel on "Maailma Pank", kui ka "Fond"

aktiivselt tegutsenud. Laenusid on mõlemate poolt antud mitmekümnele riigile kokku umbes 7.000 milj. doll. "Maailma Panga" liikmeks on praegu 68 riiki.

Meie muidugi ei saa nii suures ulatuses pangadusorganit luua. See kõik oli ja on ainult riikide vahel.

Kuid rotalused koondasid juba enne teist maailmasõda omad isiklikud, kui ka nende juhtimisel olevate ettevõtete rahalised operatsioonid (hoiusummad kui ka laenud), neisse pankadesse, kus rotalused olid juhtivateks tegelasteks. Neid panku oli Eestis viimastel aastatel mitmeid ja terve rida rotalusi teenisid neis ametnikkudena, samuti ka juhtival kohal.

Luua aga nüüd rotalustele-põgenikkudele ning mitme maa kodanikkudele – oma pank ülemaailmses ulatuses, see on raskesti teostatav. Raskuseks on kaugused ja riikide vahelised valuuta kitsendused. See küsimus tuleb sellepärast edasi lükata paremate aegade saabumisele.

Kuid igas üksikus riigis, kus rotalused asuvad, võivad rotalused, juba kodumaal ülesse seatud põhimõtte järgi, võimalust mööda opereerida nende pankadega, kus rotalused on teenistust leidnud.

Praegu on kriisi ja mõnel pool ka inflatsiooni hädaohu aeg. Kuidas toimida, et kasulikumalt ja kergemini neist ajajärkudest üle saada?

Vana tõde on, et kriisi algusel ja selle kestvusel langevad toorainete ning üldse mitmes. varade hinnad. Majandusalal on seega depressioon.

Siis on parem omada vabu summasid, kui olla võlgnik pankadele või muudele ettevõtetele. Raha on sel perioodil raske saada. Tööpuudus suureneb ning kaupasid on raskem müüa. Seega samuti on raske võlgasid ja nende protsente tasuda. Sularahaga on aga võimalik hindade stabiliseerimisel või hindade tõusu algusel väärtusi (kinnisvarad jne.) odavamalt osta, kui majanduse kõrgkonjunktuuri ajal.

Inflatsioon toob kaasa rahaväärtuse – selle ostujõu – languse. Inflatsiooni tähtsamaks tundemärgiks on – riigi rahapress teeb n.ö. "ületunde" – täh. käibel oleva paberiraha hulk kasvab järjekindlalt. Siis on see võitja, kellel rohkem reaalväärtusi (kinnisvarad, akubad jne.), ning rohkem võlgasid, mida on hiljem kergem tasuda. Hoiusumma omanik on siin kaotajaks pooleks.

Martin Köstner
Vil! Rot!

"Aga mina ja minu pere..."

Vill G. Kuuskvere poolt suvepäeval Long Islandil
EESTI LASTEKODU ruumides 17. aug. 1957 peetud kõne

Juba konvendi presiidiumi poolt kätte saadetud ringkirjast nägite, et ma pean kõnelema. Nüüd siin kohal on ka teatatud, et mul on sõna ja siis tuleb alustada. Üks lühemaid kavas ette nähtud kõnesid on minu kuulmist mööda peetud ühe Valga tuntud arsti poolt sealse tuletõrje ühingu juubelil. Kui kava kohaselt oli ette nähtud kõne, siis sammus arst kõnetooli ja kõneles: "töö on tehtud, vaev on nähtud, hurraa!" ja kõne oligi otsas. Võib olla, et ka täna tuleks kõne osas nii teha, kuid et see – mu sissejuhatus on juba pikem, kui see arsti kõne, siis lubatagu mul veel mõni sõna ütelda.

See algul minu poolt öeldud lause on võetud piiblist, nimelt Joosua raamatu viimasest, s.o. 24-ndast peatükist, 15. salmist. Piiblis on üldse palju elutarkust ja eeskuju, mida on jätkunud möödunud aegadeks ja jätkub ka tänapäeval ning tulevikus. Minu vanemate kodus, mis nüüd lagedaks tehtud, oli perekonna piibel, mis oli kingitud mu vanematele pulmapäevaks. Selle piibli esilehel oli olemas see lause – "aga mina ja minu pere, meie tahame Jehoovat teenida." Kui ma seda sealt omal ajal lugesin, siis ma sain sellest nii aru, et see on harilik perekonna isa väljendus ja rõhutus kristliku perekonna jaoks ja ma ei mõtelnudki selle üle rohkem. Nüüd, just paguluses, sattusin ma sellele lausele uuesti ja lugesin siis kogu selle 24. peatüki läbi ja siis avastus mulle, et see lause on hoopis suurema ulatusega ja tähendusega, kui see oli mulle paistnud selle lause lapseeas lugemisel. Nimelt olid juudalased või Iisraeli rahvas Palestiina vallutamisel sattunud kokku selle maa endiste elanikkudega. Ega nad neid endiseid elanikke kõiki ei hävitanud, vaid neid jäi sinna edasi elama ja juutidel tuli hakata paratamata ka nendega suhtlema. Siis aga tutvusid juudid ka sealse maa kommetega ja nende usu ning jumalatega. Tekkis tõsine oht, et juudid võivad maha jätta oma vanemate usu ja hakata kummardama ja teenima väärjumalaid. Aga mis oli siis usu kaotamine ja seda eriti tol ajal. See oli kogu juudi rahvuse kaotamine ja paganaiks muutumine. Joosua nägi ja tajus seda

ohtu. Ta kutsus siis kokku kõik suguharude vanemad, kohtumõistjad ja üldse kõik, kellel oli mingit mõju ja ülesannet ja manitses neid ja kutsus üles truuks jääma oma vanemate usule ja jumalale. Ja siis lõpuks ta ütles, et kui ka teie peaksite unustama Jehoova, kes teile teinud seda ja seda head nii palju ja palju, siis tehke seda, aga mina ja minu pere, meie tahame Jehoovat teenida. Siis aga kinnitasid kõik, kes seal koos olid, et ka nemad tahavad Jehoovat teenida ja tahavad kõik olla ise selle tunnistajateks, et nad seda teevad.

Meid – eestlasi on tänapäeval laiali pillatud üle maailma. Meie oleme võõraste kommete ja mõjude keskel. Meie oleme ka võõraste õpetuste ja uute "evangeeliumide" kuulajad. Need võõrad mõjud ja kombed ning "õpetused" kutsuvad ja meelitavad eestkätt meie noori, seda kõige väärtuslikumat osa meist, endiga kaasa tulema. Teiselt poolt igasugused ismid katsuvad meid mõjutada ja suigutada loobuma oma senistest tõekspidamistest ja sellest, mis meile senini on olnud armas. Ma mõtlen siin eestkätt kommunismi, missugune õpetus ajab ja punub võrke iga maa noorte keskel ja seda nii Rootsis, siin Ameerikas ja igal pool mujal. Vahest mäletate ja panite tähele, kui siin maal mõnedes ülikoolides eemaldati õppejõude nende kuulumise pärast kommunistlikku parteisse või kommunistliku korra ülistamise pärast. Kes siis tõstsid häält ja olid selle aktsiooni vastu? Üliõpilased just. Sellega nimelt need, keda taheti kaitsta kommunismi mürgituse eest administratsiooni poolt astutud sammudega.

Kui möödunud sajandi keskel ja teisel poolel meie kodumaal üksikud eesti noored jõudsid ülikooli läveni, siis, voib olla enamikule neist, tähendas see seda, et nad polnud sealtpeale enam eestlased. Häbeneti oma päritolu ja taheti olla saks või sakslane. Nüüd nii mõnigi tahab olla eht ameeriklane, kanadalane jne. Ma ei tea kedagi niisugust õnneks Rotalia perest. Vähemalt ei ole minuni ulatunud kellegi kohta säärast kuuldust. Ja ma arvan, et Rotalial on ses mõttes ka oma teene, et ta pere liikmed on jäänud eestlasteks. On olnud huvitav lugeda üksikuid märkmeid Rotalia tekkimise- ja sünniajast ja ma pean siinkohal tähendama, et väärtuslikud on ses mõttes kaasvil! ja asutaja liikme Mihkel Luhti märkmed. Siis oli Peterburis marksism oma kommunistliku kallakuga eriti ülikooli noori oma rüppe võlumas. Iga korra loomise katse tembeldati tagurlikuks ja reaktsioonilíseks ja igas niisuguses katses nähti midagi kurja ja otse kurja korporatsiooni loomise katses ning mõnitati neid, kes tahtsid kindlat korda. Sellele vaatamata eraldus seal grupp eesti üliõpilasi, kes asutasid Rotalia. Nad tahtsid luua ja jõid kindla korraga organisatsiooni, mis tahtis olla, oli ja jäi rahvuslikuks

ja on ka seda tänapäeval.

Just meie rahva poegade ja tütarde eesti rahvusele säilitamine on tänapäeval EESTI ÜLIÕPILASORGANISATSIOONIDE esimeseks ja pühamaks ülesandeks. Muidugi peab üliõpilasorganisatsioon kasvatama oma liikmeid ka seltskondlikult ja seda kasvatust ei tohi ja ei või meie ka unustada ühekski hetkeks.

Muidugi peame meie teadma kus meie asume ja mis on võimalik ja ses mõttes peame meie ka kohastuma.

Kui Rooma väepealik ja pärastine Rooma keiser Tiitus juutide mässu mahasurumisel septembri kuus 70-ndal aastal pärast Kristust Jeruusalema vallutas, siis ta karistas juute väga raskelt ja poos neid massiliselt risti. Mul on meeles ühe mu õpetaja ütelus, et Jeruusalema ümber oli siis ristilöödute mets. Ellujäänud juudid paiskas ta üle Rooma riigi laiali. Sellele vaatamata ei surnud välja juudi rahvas, vaid ellujäänud pidasid kinni Joosuale antud tõotusest, et ka nemad tahavad Jehoovat teenida ja olid ise selle tunnistajateks, et nad seda tegid. Ja tänapäeval on jälle juutidel oma riik ja juutide mõju maailmas on vahest suurem, kui ühelgi teisel rahvusel, eriti kui arvestada nende mõju nende arvuga võrreldes suurrahvastega.

Kui meie jääme eestlasteks, siis on meie väärtus ja meie tulevane mõju kahtlemata palju suurem võrreldes sellega, kui meie üksikult kaome võõrasse ümbrusse ja võõra rahva sekka, nagu tundmata hauda maetuna. Eestlasteks jäädes täidame meie seda ülesannet, milleks Looja meid loonud igaühte üksikult eestlasena ja eesti rahva tervikult. Meie täidame seda ülesannet siis õieti ja ausalt. Meie hoiame ja kanname siis rahvana loomulikku elujõudu. Selleks peame kinni pidama meie vanemate tõekspidamisest ja nende austamisest. Kord juutidele antud neljas käsk: "austa oma isa ja ema, et su käsi hästi käib ja sa kaua elad maa peal", on käsk ka meile igaühele.

Meie ei tea, kaua kestab veel praegune lõhestatud olukord maailmas. Meie loodame, et see ei kesta tuhandeid või sadu aastaid.

Vahemärkuseks olgu tähendatud, et kui Khrushchev räägib rahust ja selle kindlustamisest, siis meie ei saa seda uskuda, sest kommunistid on seda valetanud alati ja räägivad ka rahu suhtes ainult selleks, et sellega teha propagandat endi salajastele tulevastele kavadele. Kui sama Khrushchev nüüd natukene aega tagasi oli Ida-Saksamaale tulnud, siis ta kinnitas, et Nõukogude Liit pole ühelegi teisele kallale tunginud. Ta peab aga inimeste mälu liiga nõrgaks, kui ta seda öeldes mõtleb, et teda usutakse, sest meie teame väga hästi, mis ta tegi 1939. a. novembri lõpul Soomele kallaletungimisega. Nõukogude Liit

tungib kallale igale teisele, kui ta tunneb, et ta jõud on sellest üle ja kui ta teab, et teised ei saa selles teda takistada. Kui kord peaks tulema suur võitlus, siis meie loodame ja usume, et võidab Vaba Maailm, mis toob vabaduse ka meie rahvale.

Kui meie pagulaspõlv peaks kestma kaua ja kauem, kui oleme arvestanud varem, siis meie teame ja see on kindel, et kui meie kodumaalt lahkusime, siis kandsime meie kõik südames tunnet ja tõotust, et lahkume ainult ajutiseks, et meie oleme eestlased ja jääme selleks ja tuleme tagasi oma isade maale. Olgem siis ka meie ise selle tunnistajateks, et meie seda tunnet ja tõotust täidame.

G. Kuuskvere
Vil! Rot!

Üks vendadest on lahkunud...

16. aprillil suri Saksamaal, Neussis Vil! Prof. Dr. Ing. Vladimir Paavel südame rabandusse.

Vil! V. Paavel sündis 19. veebr. 1900. a. Pihkva kubermangus. Keskhariduse omandas Tartu reaalkoolis ning selle järele astus Karlsruhe Tehnika Ülikooli, mille lõpetas ehitusinsenerina vesiehituste alal. Lõpetamise järele astus teenistusse ühte Saksa ehitusettevõttesse, kus töötas rida aastaid ja millise aja kestel teostas suuri vesiehitustöid, mitte üksi Saksamaal, vaid ka mujal maades.

Omades suuri kogemusi vesiehituste alal, kutsuti V. Paavel Tallinna Tehnika Ülikooli professoriks sellele alale, millisel kohal töötas Nõukogude Vene okupatsioonini, olles viimasel ajal Ülikooli ehitusteaduskonna dekaaniks.

1941. a. märtsis asus jällegi Saksamaale, kus töötas mitmes suuremas ettevõttes, samal ajal aga sooritas seal Dr. Ing.kraadi.

Viimased aastad elas prof. V. Paavel Neussis, Rheini ääres, kus temal oli oma inseneri büroo, töötades paljude suurte tööde ettevalmistuseks ja nende läbiviimisel, olles aga samal ajal nõuandjaks inseneriks välismaal läbiviidavate tööde teostamisel, nagu Türgis, Pärsias jne. Pärsias võttis tema osa teadlaste komisjonist, kus kaalumisel oli suureulatusega kõrvealade nii-

sutussüsteemi läbiviimine. Avaldas mitmeid teaduslikke artikleid mitmes välismaa vastavas ajakirjas. Peale nende oli temal väljaandmisel kellegiga koos teaduslik töö vesiehituste alal.

Kadunu põdes 1956. a. läbi raske seedimisrikete haiguse, kuid paranes sellest, kuid surma põhjustas südametegevuse ülesütlemine. Paranedes seedimisrikete haigusest, asus tema täie energiaga oma otsesele kutse tööle, kuid võib olla oli just ülepingutus peale rasket haigust surma põhjuseks.

Vil! V- Paavelit tundsid Tallinnas elunevad rotalused hästi, ja teda tunti mitte üksi kui teadlast, vaid kui alati heatujulist ja alati naeratavat inimest ja rotalust. Kaas-rotalustesse suhtus tema alati sõbralikult ja abivalmina ja andis oma osa Rotaliale niivõrd, kui lubas seda tema suur töökoormus. V. Paavelit jäid leinama tema perekond Saksamaal.

Armas kaasvend, Sinu sõbrad üle kogu maailma soovivad Sinule rahulist puhkamist. Sinu surmaga kaotas eesti rahvas ühe suure eestlase, suure teadlase, aga Rotalia ühe kaasvenna. Eriti on Sinu surm suureks kaotuseks Rotaliale, kuhu Sina oma hingega kuulusid ja kus Sinu koht alaliselt tühjaks jääb. Olgu võõras muld Sulle kerge, aga Sina puhkad mullas, millel Sina palju aastaid astusid.

Juhan Pajur
Vil! Rot!

Prof. dr. agr. Peeter Kõpp 70. aastane

Aprillikuul s.a. tähistas Vil! P. Kõpp Chicagos oma 70-dat sünnipäeva.

Vilistlane P. Kõpp sündis 3. aprillil 1888. a., Kärsna vallas Viljandimaal, metsavahi pojana. Õppis Viljandi linnakoolis ning sooritas 1907. a. Peterburis linnakooli õpetaja kutseeksami. Sellele järgnevalt oli kooliõpetajaks lühikest aega Viljandis ja 1909–12 Otepää progümnaasiumis. Edasipüüdleva noormehena jätkas õppimist ja omandas eksternina Moskvas küpsustunnistuse ning astus Königsbergi ülikooli põllumajanduse osakonda, mille lõpetas 1914. a.

Ülikooli lõpetamise järele töötas 1914–19 E. Aleksandri põllutöökoolis, Kõo mõisas Pilistveres õpetajana, ühtlasi oma

igapäevase töö kõrval agaralt osa võttes kohapealsest seltskondlikust elust, tegutsedes ühingutes nõuandjana-revideerijana, Pilistvere haridusseltsi esimehena ja Viljandi maanõukogu liikmena ning esimehena. Õpetaja töö kõrval toimetas ka põllumajanduse tasuvuse uurimist, mille tulemusena kirjutas töö: "Väike põllumajanduse tasuvus Pilistveres". Mainitud uurimustöö alusel õiendas 1921. a. Helsingi ülikooli juures litsensiaadi eksami.

Eesti Vabariigi loomisel tuli Vil! Kõpul etendada silmapaistvat osa meie kõrgema põllumajandusliku hariduse korraldamisel ning juhtimisel, kuna haridusministri poolt määrati tema ülikooli kuraator P. Põld'i ettepanekul ülikooli põllumajanduse teaduskonna organiseerijaks ja dekaaniks. Nii alustas 1919. a. septembris põllumajanduse teaduskond iseseisva teaduskonnana ülikooli juures Vil! Kõpu juhtimisel tegevust, kusjuures nimetatu määrati ülikooli nõukogu poolt sama teaduskonna agraarökonoomia dotsendiks.

Juubilari töö leidis üldist tunnustust ja ta valiti 1924. a. erakorraliseks ning 1928. a. korraliseks agraarökonoomia professoriks. Samuti valiti ta teaduskonnakogu poolt põllumajandusteaduskonna dekaaniks teistkordselt 1925. a. ja kolmandat korda 1936. a.

Oma töö kõrval omandas vilistlane P. Kõpp 1926. a. ka doctor agr. kraadi.

Olgu märgitud, et viljaka kõrgema põllumajandusliku hariduse organiseerimise, juhtimise ja õppetöö kõrval on Vil! Kõpul jätkunud aega ning tahet paljuks muuks. Ta sulest on ilmunud palju ridu, tal on jätkunud aega kaasa töötamiseks paljudes organisatsioonides ning asutustes, ühtlasi olles tegev ka poliitilisel kui ka kultuurpoliitilisel alal.

Nii töötas tema ülikooli mõisade ülemvalitsejana ja ülikooli Maarjamõisa valitsejana. Oli Akadeemilise Põllumajandusliku Seltsi organiseerijaks ja seltsi esimeheks. Töötas Konjunktuuriinstituudis põllumajandussektsiooni esimehena. Samuti oli tema Põllumajandusliku Raamatupidamistalituse nõukogu esimeheks, milline asutus arendas üleriigiliselt taluraamatupidamise levikut, kusjuures raamatupidamise tulemusi kasutati Eesti põllumajanduse tasuvuse, tootmiskulude jne. uurimusteks. Ei saa ka märkimata jätta tema innukat tegevust ühistegevuse alal, kuna ta oli 1927–1940 juhtival kohal kindlustusselts Eestis, oli Eesti Ühistegelise Liidu nõukogu esimeheks 13. a. jooksul ning kutsekodade ellurakendamisel Ühistegevuskoja asutajaid. Samuti oli tema Agronoomide koja asutajaid-elluviijaid.

Riiklike ja omavalitsusasutiste ülesannete osas oli Vil! Kõpp tegev riigivanem K. Pätsi määramisel Riigimajandusnõu-

kogu liikmena kogu selle kestvusel, samuti oli tema Eesti Haridus- ja Kultuurnõukogu ning Rahvuskogu liige.

Ka pagulasena pole tema hoidnud käsi rüpes, vaid töötas Saksamaal kaasa nii rahvuskomiteedes, Eesti Punase Risti Keskkomitees, Geislingeni Eesti põllumeeste seltsis ning agronoomide koondises. Ümberasumisel 1950. a. USA-sse, on tema aktiivselt osa võtnud Chicago Eesti seltsi tegevusest.

Ülaltoodust nähtub, et Vil! Kõpp on olnud üks eesvõitlejaid ja juhtijaid Eesti põllu- ja rahvamajanduse arendamisel, on olnud tubli teadusmees, tasakaalukas poliitik, kuid kõige juures heatahtlik ning sõbralik.

Rotalia konventi kuuluvad liikmed ja vilistlased, eriti aga endised agronoomid soovivad Vil! P. Kõpule pikka iga ning edu edaspidiseks!

Nikolai Viilup
Vil! Rot!

Armas Peeter!

Luba endale soovida palju, palju õnne ja tervist oma elu "talveikka" jõudmisel. Ära kurvasta selle üle! Pea alati meeles, et meie, põhjamaalased ja looduse ligidased oma elukutseilt, oleme ilusalt hele-valgelt talvelt leidnud alati suurt rõõmu ja energiaküllust, mis tihti paistnud meie lõkendavatelt nägudelt kas suusatamisel, uisutamisel, lumememme ehitamisel, või muidu lumes rühklemisel.

Mulle meenub siin juures meie ühine, väga ilus elu-kevade pildike, mida Sa ju ei keela meelde tuletamast.

See oli Nuustakul, umbes 50 aastat tagasi. Ühel ilusal päikese-küllasel sügispäeval sisenes meie klassi direktori saatel noor, kauni välimusega, rõõmsa ja mehise näoga õpetaja, keda meile tutvustati matemaatika õpetaja Peeter Kõpuna. Oli meil ju siis Otepääl ellu kutsutud esimene emakeelne progümnaasium, kus õpetajad rääkisid õpilastega puhast eesti keelt ja õppimine toimus emakeeles. Ja sellest päevast pääle olid meil iga päev algebra ja geomeetria tunnid Peeter Sinu õpetamisel ja juhtimisel. Need olid meil alati oodatud, kuid kiiresti mööduvad tunnid. Neist ammutasime meie esimese lennu õpilased (12 poissi) suure innuga esimesed laiemad matemaatika teadmised, milliseid Sina nii osavalt oskasid oma õpilastesse istutada. Kuid ega Su õpetamine ei piirdunud ainult matemaatikaga. Sa õpetasid

ju meile ka laulmist kolmel häälel. Muu hulgas ka mitte kunagi ununeva "Gaudeamuse"! Sa moodustasid oma õpilastest viiuli mängu harrastajate grupi, sest Sa käsitasid viiulit osavalt ja mängisid ise hästi. Ja veel palju, palju kasulikku ja ilusat õpetasid Sa tookord maile, eriti eesti kirjanduse alal.

Jah, seekord olime ju kõik noored ja kevad kordus väga tihti. Ja need imeilusad Otepää mäed, orud, ojad, järved, metsad... kuis rõkkasid nad kevadeti lindude laulust ja kuis õitsesid seal toomingad, sirelid ja igasugu lilled nagu: kullerkupud, pääsusilmad, maikellukesed, kannikesed jne. Ja missugust ilu andsid ümbrusele Pühajärv, Nüplijärv Munamäe veerul ja paljud teised.

Ja kui meie, õpilased, astusime tihti Luksepa raamatukauplusse, kuhu meil ju alati asja oli, siis... jah siis olid ka Sina, Peeter, tihti seal! Aga see oli ju nooruses, see oli ju ka Sinu elukevadel, kus kõik põllud ja aasad, orud ja mäed rõkkasid rõõmust ja laulust! Kus kõik kasvas ja õitses! Kus ka meie armsa Eesti elus tekkis esimesi ilusaid õisi, eriti hariduse alal!

Ja kauni Nüplijärve kaldal asuvast Luksepa talust – peale järvel kalastamist – murtud sirelite ilu ja lõhn tulevad veel praegu värskelt meelde! Kuid Otepää gümnaasiumi 50. aasta juubelil ei olnud ühtegi tolleaja õpetajaist ega esimeste lendude õpilastest – "kõik ilma merel laiali"!

Ammuta jõudu ilusatest mälestustest!

Palju, palju õnnelikke aastaid ja tervist Sinule ja Su kallile kaasale Veerale

soovivad Sulev Kelder
ja Rotalia pere

Vil! Artur Keller 60 aastat

Artur Keller tähistab 11. juunil 1958. a. oma 60. sünnipäeva. Ta võib tagasi vaadata rikkale ja viljakale tegevusele küll eesti noorsooliikumises, eriti aga Eesti Vabariigi majanduselu korraldamisel.

A. Keller on Tartu Ülikooli majandusteaduskonnast võrsunud majandusteadlane. Olles aktiivselt tegev eesti noorsooorganisatsioonides, alustab ta oma ühiskondlikku tegevust juba 1925. a. Võrus ajalehe toimetajana, siirdudes siit peatselt Tallinna riigiteenistusse. Töötab alul majandusministeeriumis kaubandu-

se inspektorina. 1930. a. rasketel majanduskriisi aastatel, kui riik ja põllumehed tõsiseid pingutusi tegid raskustest ülesaasaamiseks, näeme A. Kellerit majandusministeeriumis toiduteravilja sisekaubanduse organiseerijana. 1931. a. määratakse A. Keller vastloodud Eesti Riikliku Teraviljamonopoli juhatajaks. Siit kutsutakse A. Keller varsti uuesti majandusministeeriumi koosseisu finantseksperdina, töötades alul rahanduse osakonna direktorina ja 1934. a. alates majandusministri abina.

1944. a. põgeneb A. Keller koos perekonnaga Rootsi. Põgenikeaastatel on A. Keller elavalt ja aktiivselt osa võtnud meie rahvusliku tegevuse organiseerimisest, kuuludes keskorganisatsioonide ERN ja ERF aktiivsete kaastööliste hulka, samuti osa võttes mitmete teiste organisatsioonide tegevusest. Poliitilisest tegevusest on ta osa võtnud Põllumeeste Kogude erakonna juhtivais organites. Soovime juubilarile kestvat edu ja õnne!

Peto verbum!

A! toimetaja!

Oleksin Sulle tänulik, kui leiaksid võimaluse alljärgnevate ridade avaldamiseks läbirääkimiste korras.

MS nr 3/57 on praeguse vil! kogu juhatuse nimel avaldatud ülevaade org'i kujunemisest ja ta ülesannetest paguluses, pealkirja all "Korp! Rotalia tänapäeval." See, võiks öelda "mixtum compositum", on avaldatud läbimõtlemiseks ja rakendamiseks, näiliselt lähtudes seisukohast "Dictum sapienti sat est". Samas artiklis aga kinnitatakse, et kõik see, mis on moodustanud org'i aluspõhja, kandub ajast aega ja seega peaks ka maksev olema paguluses tekkinud org'i kohta. Küsimuse "kas ettekantu kohta sõna soovitakse" ärajätmine ei ole seega kooskõlas selle kinnitusega. Selle ärajätmine ei näi ka lähemalt selgitamata õigustatud olevat.

Juhatuse nimel avaldatud seisukohtadele ja konstateeringule on alla kirjutanud 3 ühel ja samal maal asuvat juhatuse liiget. Teistes maades asuvad juhatuse liikmed ei näi olevat asjasse pühendatud. Vähemalt nii näib see olevat Rootsis asuva juhatuse liikmega. Sellest tingituna puudus ka võimalus avaldatu kombe- ja korrakohaseks ventileerimiseks org'i Rootsi sektoris. Mõttekäik, et kuub, mis oivaliselt sobib org'i Kanaadas arenenud kehale, peaks, ilma kääride ja nõela abita, sobima ka org'i

Rootsi omale, ei saa ilma proovita pidada tõestatuks. Kahelda isegi tuleb, kas seesuguse mõtteviisi kohane toiming aitab kaasa liikmete ühistunde kõvenemisele ja peegeldab org'i ühtlust ning terviklust.

Küsimus on seda delikaatsem, et avaldatud ülevaates on asju, eriliselt puudutavad Rootsi sektorit. Kas või näiteks see, mida intern klubi kohta öeldakse. See ei ole Stockholmis enam ainult ekslik ja absurdne mõtlemine, vaid tegevus on juba aastate jooksul sellekohaselt arendatud. Kas ja kuidas see tegevus on kooskõlas selle osaga artiklist, mis räägib lipukirja ettekirjutusest, jääb nende ära seletada, kes võivad end selle tegevussuuna algatajaiks pidada.

Edasi märgitakse, et Rootsi koondises tema osakondadega ei tarvitse olla saavutatud viimane võimalik staadium organiseerimisel. Mis selle all mõeldakse, see selgub asjasse mitte pühendatule alles peale vil! P. Mägi avaliku küsimuse läbilugemist, avaldatud MS nr 4/57.

Pikale viiks, käesoleva artikli raames, avaliku küsimuse sisu analüüsimine ja samuti ka org'i organite avaliku küsimuse korras väljalülitamise otstarbekohasuse käsitamine. Mööda ei saa aga siiski minna asjaolust, et selle avaldamisega on küsimusmärgi alla seatud Rootsi sektoris asuvate liikmete võime otsustada hea ja kurja üle omas sektoris. Teiste sektorite siseasjades seesugusel viisil kaasalöömine on uudsus, samuti nagu küsimuse esitamise kord ise. Kas ja kuidas need saavad kaasa aitama org'i sihi saavutamisele ja ülesannete täitmisele, on praegu selgusetu. Et see võiks olla väljakutsutud Rootsi sektoris asuvate liikmete passiivsusest aktuaalses küsimuses, ei ole põhjendatud. Seda võivad kõige paremini tõendada end. Rootsi ja praegused Kanaada sektoris asuvad liikmed Jomm ja Timmas. Palju aastaid tagasi kutsus küsimus Rootsi sektoris kui mitte just tõsise lainetuse, siis ometi suuremas skaalas virvenduse esile. Küsimus ei ole sellest peale sugugi ei teadlikult kalevi alla asetatud, ega ka tähelepanematuse või hooletuse tõttu unustushõlma langenud. See on ikka ühel või teisel kujul korduvalt, lühemate või pikemate vaheaegade järele, Rootsi sektoris kõne all olnud.

Et Rootsi sektoris valitsev olukord oleks kuidagi halvavalt mõjunud org'i arengule Rootsis või mujal, ei näi samuti põhjendusena olevat kasutatav. Kui avaliku küsimuse esitaja andmeid aluseks võtta, avaldatud MS nr 3/57 – Veidi statistikat – siis ei näi Rootsi sektoris asuvail liikmeil põhjust olevat silmade mahalöömiseks. Seda muidugi juhul, kui lähtutakse vil! kogu juhatuse artiklis silmatorkavalt esile tõstetud peataotlusest – uute liikmete värbamisest.

Kui avaliku küsimuse esitaja ei ole lähtunud seisukohast "Epistula non erubescit", siis on vajalik küll ära näidata, et tegemist on tõelise igakülgselt läbi mõeldud pretsedendi loomise katsega ja selle järele on praeguses olukorras vajadus. Selle ilmumiseni asub aga allakirjutanu seisukohal, et praegune org'i geograafiline laialipillatus nõuab rohkem, kui kunagi varem, suurt taktitunnet ja üksteise respekteerimist vastastikkusel suhtlemisel. Hoidumist kõigest seesugusest, mida võidaks madallöögiks teiste ja upitamiseks enda suhtes pidada.

Uudsuste sissetoomine võib toimuda ainult selleks ettenähtud korras ja kõigi liikmete kaastegevusel. Üleskerkivate ja algatatavate küsimuste ning probleemide põhjalikuks sõelumiseks peab korra ja org'i vaimu kohaselt kõigile liikmeile võimalus antama. Liikmete ühistunnet, org'i ühtlust ja terviklust ei saa ülal- ega alalhoida ainult paljaste sõnadega, ükskõik, kas need on siis avaldatud manitsuse või üleskutse vormis, kuid küll aga tegudega. Eriti kui need tuginevad praktikas oma häid külgi näidanud ja äraproovitud meetoditele, missugused kodukorras ühes või teises kohas ja kujul kirja pandud.

Mihkel Truusööt
Vil! Rot!

Veel akadeemilistest kraadidest

Stockholm, 16. veebruar 1958

Meie Side toimetusele
New York, U.S.A.

Kallid kaasvennad.

Meie Side Nr. 5 (New York) 1957, lk. 26, eelviimane lõige alt poolt arvates, loeme:

> "Värske arhitekt alustas oma õpinguid Stockholmi Tehnilises Instituudis 1947, mille masinaehituse fakulteedi lõpetas 1951..."

Nagu teada mõistetakse "fakulteedi" all ainult ülikoolide ehk neile vastavate õppeasutuste osakondi – teaduskondi, siis võib eeltoodust lausest järeldada, nagu oleks Stockholmi Tehniline Instituut mingi ülikool ehk sellele vastav õppeasutus, ning sellega saada täiesti vale ettekujutuse, sest Stockholmi Tehniline Instituut on ainult kutsekool, kuhu võib isegi algkooli haridusega sisse pääseda. Nimetatud Tehnilise Instituudi lõpetamine ei anna Rootsis õigust ülikooli vastu võetud saada ilma

vastavate täienduseksamiteta. Nimetatud Instituudi lõpetamine ei ole siin maal võrdne gümnaasiumi, ka tehnikagümnaasiumi lõpetamisele. Nagu teada nimetatakse siinse gümnaasiumi lõpetamise eksamit "student-examen'iks". Võrdseks "student-examen'ile" loetakse küll siinsete Tehnika gümnaasiumide lõpueksameid, mitte aga eelpool nimetatud Tehnilise Instituudi lõpetamist. Minul olevatel andmetel ei ole ühtegi *ainult* Stockholmi Tehnilise Instituudi lõpetajat Eesti akadeemilistesse org-idesse vastu võetud. Võib olla eksin?

Kõne all oleva Tehnilise Instituudi lõpetajad saavad küll "inseneri" kraadi, kuid nagu teada, vabas maailmas ei ole ainult "insener" veel mitte ülikooli lõpetanud, vaid see tähendab ja väljendab ainult vastava kutsekooli lõpetamist. Nii on see Saksamaal, Skandinaavias ja igal pool mujal vabas maailmas. Teate ju isegi, mida mõistetakse "Engineer'i" all inglise keelt kõnelevates maades. Ainult vanas ja, kui ei eksi, siis ka praeguses Venes tähendab "insener" ülikooli haridusega tehnilist jõudu. Miks Rotalia ainukese akadeemilise org-ina sellest vene nimetusest kinni peab, ei tea mina. Kui kätte võtame viimase vabas Eestis välja antud EKL-i nimestiku, siis ainult Rotalias on "ing-id", tei stes korp-ides aga omavad tehnilise haridusega liikmed neid kraade, millised nad on omandanud ülikoolide lõpetamisel. Rotalia peab ka ainukesena kinni sellest "tavast" paguluses. Tegelikus elus on mul mitmeid juhuseid olnud, mil soovitajana on vajadust olnud andmeid anda kaasvendade kohta ja mil nende andmete aluseks on olnud meie nimestikud ehk siis EKL-i nimestik. Et meil Rotalias aga ainult "ing-d" on, siis on selle tulemusena raskusi andmete andmisel, millise tehnilise hariduse vastav kaasvend omab jne., jne., eriti kui küsimus puutub neisse kaasvendadesse, kellega ei ole lähemalt kokku puutunud. Kui ka Rotalia tarvitaks nimestikus neid kraade, milliseid iga kaasvend on ülikooli lõpetamisel omandanud, siis oleks otsekohe selge, kus kohas ja millise hariduse vastav kaasvend on omandanud.

Kaasvendliku tervitusega

I. Toomes
Vil! Rot!

Kolmandal mail kõnelesid Balti Üliõpilaste Föderatsiooni kõnekoosolekul Balti Majas confr! confr! Villiam Salmre ja Jaan Upsi. Viimane, muuseas, võitis esimese auhinna üle USA peetavail ajakirjandus-võistlusil oma artiklitega pedagoogilistel teemadel, millised ilmusid 1957. a. ajalehes tiraazhiga 50,000 või vähem.

Inglismaalt kirjutab

Sa tahad M.S. jaoks Briti saarte oleviku ja tuleviku analüüsi Lord Russelli j.t. mürtsude ajajärgul? Ja kas see noobel lord soovib vene kodakondsust? Selle peale võiks kirjutada niipalju: ma pole veel kohanud inimest (normaalses olukorras) kes tahaks H-pommile lähemal kui paar miili olla, seepärast Russellil on kindlasti palju nõusolijaid – nii siin kui muudel maadel. Inglismaa eriti, kus elu voolab pisut vaiksemalt, n.ö. haljaste aasade vahel, leidub üsna palju inimesi, kes igapäevase töö kõrval võtavad oma hobby'ks ka kaugete (näit. Lõuna-Aafrika rassipoliitika, Austraalia või Malai pärismaalased), või õilsate (nagu maltalaste usuvabadus jne.) või ilusate (nagu George II kuju ümberpaigutamine) või südantlõhestavate (nagu kiirituse geneetiline mõju) asjadega tegelemise. Seal pole midagi parata, ja kohapealseid olusid tundjad ei tahagi seal midagi muuta. Kui kirjeldati rongikäiku – või ristikäiku – aatomrelvade uurimisjaama, siis kirjutati umbes nii: "...Seal oli naistudengeid ühes käes plakat H-pommi hirmsast geneetilisest järelmõjust, aga teises käes veelgi tugevamini – meestudeng (eelistatavalt habemega). Seda kirjutas Times, kes tavaliselt ei ole ülemeelik.

Mitmesugused tegurid mõjuvad kaasa, et tugevajõulisi pomme vastumeelseks muuta. Tõsi on ka see, et kommunistidele on korraldus tehtud seda liikumist toetada ja õhutada, kuid – tähelepandavalt – korraldus on partei liikmetel mitte esiplaanile tulla. On tõsi, et valitsuse – ja ka opositsiooni juhtide näod üksvahe tõsiseks muutusid, kuid on vist ka tõsi, et praeguseks on hädaoht mööda. Moralistid ja kommunistid kahe peale kokku paratamatult takerduvad. Kommunistid vajavad ülespuhutud dramaatilist esinemist, et muljet jätta oma võimsusest, mida vaja teiste poliitiliste nõudmiste ettenihutamiseks. Moralist aga samas rüüs ilmneb naeruväärsena, ja nad kaotavad oma mõju poliitilise jõuna. Mis on juhtunud on see, et 618 teadlast kirjutasid alla paberile, milles laskuti faktilise arutelu asemel poliitilisesse igapäevasusse – ala, kus teadlane ja prügivedaja on ühevägised – kuid mis veel halvem – lord Russell saatis selle edasi peaministrile omapoolse kaaskirjaga, mis erines. Ühes oli juttu rahvusvahelisest leppest lõpetada pommikatsed, teises oli juttu, et Briti lõpetaks omapoolsed katsetused. Keegi ei julge Russelli süüdistada loogikavaesuses või lohakas kirjutamises. Kas just vene kodakondsust soovis? Vaevalt küll. Pole vist kusagil õige – eriti mitte Inglismaal – püüda inimesi

eraldada ainult kahte gruppi – kommunistid ja "kodanlased". Oleks tõesti raske oma elu nii korraldada, et Kremlil kunagi ei oleks põhjust head meelt tunda. Ei ole ka kasuks meie vabaduspüüetele, kui me igaühe, kes meie eest sõtta ei tõtta, varustame sirbi ja vasara kaelarihmaga ja kardina taha lükkame. Igapäev me süüdistame teisi, et nad ei tunne kommunismi – mitte ainult NKVD-d (ja järeltulijaid), sõjaväge ja viletsust – vaid ka kommunismi loomust ja sisemist loogikat, mis viib ebainimlikkustele nagu seda ollakse kogetud Baltimere ja Kamtschatka vahel. Aga ise 1939–41 vahel ootasime paranemist, ja kuuldavasti mitmed kirjutavad kodumaale – ja saavad kirju sealt samas stiilis – üsna avameelselt väljendudes. Kas poleks õigem omaks võtta, et inimloom on optimist, võib olla kergemeelne, isegi hädaohtlik – kuid mitte igakord kuritahtlik. Kui nii, kas poleks meil enam lootust taotledes "sõjaga ähvardamisest" poliitikat kui sõjakuulutamisest? Just nagu Kreml teeb nüüd.

Kuna siinse inimrivi iga 10 km peale tuleb üks eestlane, siis ei saa selles kirjas mööda minna ka eestlaste elust Inglismaal, eriti Londonis.

Esiteks, EKL-u kommerss peeti ära Eesti majas tosina osavõtul – vil! Lossmani presideerides. Rahalisest ülejäägist peeti väike Mai vastuvõtt.

Eesti organisatsioonide elus on aasta esimene pool olnud aruannete ja valimiste tähe all: Londoni Eesti Selts, Abistamisekomitee, Luterlik kirik jne. Ainuke põnevust tekitav asi oli Eesti Klubi – s.o. Eesti Maja elukorraldaja – mille peakoosolek kokku tõi 90 liiget! Ja esimene kord üle hulga aja polnud vaja käia kaugelt ja mesimagusalt otsimas juhatuse kandidaate: neid oli "kahest leerist" iga ametkoha jaoks. Tulemuseks oli, et kirik sai enamvähem keset küla: Lossman jäi edasi esimeheks. Aruande juures oli pikemaks – peagu ainukeseks kõneaineks, kas pudelist peab välja tulema 33, 32 või 30 napsi. Juhatus arvas, et 32 oleks küllalt; "rahvas" aga arvas, et kui üle 30 välja tuleb, siis ei ole kärbestel ruumi sissekukkumiseks ja ja baaripidajal esindussummasid... Tegelik aruanne näitas, et umbes iga kaheksas naps oli lörri läinud – asjaolu, mis ei meeldinud juhatusele, kuid näis päris vastuvõetav olevat "rahvale". Vaatame, kas uus baarimees on sama lahke – ja jään tervitades

Sinu,

E. Aruja
Vil! Rot!

Mõttemõlgutuse korras

Olles laialipillatud rakukestena maailma erinevatesse osadesse, eraldatud mitmetuhandemiiliste vahemaadega, on meie ainukesteks ühendusjõududeks rahvustunne, Rotalia deviisid ning meie kodukord. Ainult erandjuhtumitel on meie liikmetel võimalik tutvuda isiklikult teiste konventide tegevuse ning nende päevaprobleemidega. Paratamatult, tingituna kohalikest oludest, kujunevad tegevussuunad, kombed ning tegevuse nüandis erisuundades. Nende põhiliselt üksteisest pöördumist takistab ainult kodukord ning iga konvendi juures tegutsev vilistlaskond – isikud, kes on oma algkasvatuse Rotalias saanud ühiselt, kas siis Tartu või Tallinna konventides. Oleme õnnelikud, et meil on võimalus nendelt saada näpunäiteid kodumaal kehtinud kommetest ning oma tegevust nende järgi suunata.

Kahjuks on meie kodukord koostatud meie kodumaal eksisteerinud konventidele, arvestades kehtinud olukordi ja nende päevaprobleeme. Püüdes seda sõnasõnalt rakendada paguluskonventide eriolukordades, satume tihti ületamatute raskuste ette – raskused, milledest ülesaamine on võimalik ainult kodukorra liberaalsemal tõlgendusel. Näitena võib tuua kodukorra paragrahvi, mille kohaselt E!K!K! on otsustamisvõimeline ainult 2/3 ülikoolilinnas viibivate confr! confr! osavõtul. Püüdes seda rakendada New Yorgi konvendis, peaksime esmakorras defineerima ülikoolilinna piirid, sest New Yorgi ümbruskonnas elunevad kaasvennad on immatrikuleerunud mitmes ülikoolis, paljud nendest elavad väljaspool New Yorki. Võttes aluseks ainult New Yorgi suurlinna, jätaksime palju confr! confr! ametlikult välja oma tegevusest, laiendades definitsiooni New Yorgi ümbruskonnale, muutuksid enamik E!K!K! otsuseid mittesiduvaiks, sest koosolekuid, kus kohal on 2/3 New Yorgis ja ümbruskonnas elavaid confr! confr!, on vähe. Vastandnäitena sellele võib tuua Toronto konvendi, kus enamik üliõpilasi õpib Toronto Ülikoolis ning konvendi tegevust on võimalik lähendada kodumaal maksnud korrale.

Teise paradoksina võib tuua b! vil! küsimuse. Kodumaal oli enamik b! vil! sunnitud oma õppetöö katkestama majanduslikel põhjustel ning kodukord näeb ette nende kasuks teatavaid soodustusi nende majanduslikes kohustustes konvendi vastu. Siin on see aga kujunenud sootuks vastupidiseks. Enamik konvendi liikmeid, kes kuuluksid b! vil! kategooriasse, on oma õpingud katkestanud sõjaoludest või muudest põhjustest tingituna ning pole aastate möödudes õpingutega uuesti alustanud. Majandus-

likult on nad üpris paremas olukorras kui tegevüluõpilased ning nendele soodustuste tegemine tundub naiivsena.

Need oleks paar näidet, kuid kindlasti leidub neid rohkem kodukorras. Nende ülalavaldatud mõtete sihiks pole asuda mingisugusele kodukorra revolutsioonilisele ümbertöötamise teele või isegi selle kui dokumendi kõrvaleheitmisele, vaid vastupidiselt teatavate sätete aja- ja kohalikele olukordadele kohastamisele. Selleks pole tarvis muuta kodukorda kui tervikut, vaid ainult teatavaid paragrahve kohandada kohapealsetele tingimustele kodukorra täiendusena. Kodukorra muutmise paragrahvide põhjal pole seda õigust teha ühelgi kohalikul konvendil vaid selleks peab olema Rotalia kui terviku otsus. Oleks aeg peale nii pikki aastaid sellele tõsisemalt mõtelda. Kergendaksime sellega praesidiumi tööd nende otsuste legaliseerimisel ja konventide otsuste rakendamisel praesidiumide poolt.

Aksel Kiiss
Rot! x (N.Y.)

NEW YORGI KONVENDIST KUULEME

Vastu võeti värvikandjaks confr! Jüri Tint, Ants Leemets ja EKL-u komerssi eel "liikuval lindil" confr! confr! Jaan Pennar, Jaan Upsi, Ado Uriko ja Riho Vahtel. Tseremoonia toimus 22. märtsil C! Q! ruumes kenal pealelõunal enne 27 liikmelise rotaluste pere siirdumist EKL-u komerssile Eesti Majja New Yorgis, kus istuti linnulauluni, varavalge hommikuni.

Mag! referendi pajatab tõsiasja, et lahemas tulevikus esitavad kolm järelejäänud reb! reb! referaadid, millele arvatavasti järgneb tõsine operatsioon "rebase jaht". Reb! Väino Ader ja I! I! Rudolf Hämar on referaadi nõude juba täitnud, kuna reb! Vaher alles poleerib oma ettekannet.

Confr! Arved Laeva perekonna jahimaja ostuleping on sõlmitud. Üheteisttoalise hoone juurde kuulub samal krundil ka metsavahimajakene. Greenwood Lake'i kosutav looduslik ilu peegeldub loodetavasti meie noore filosoofi sagenevates ja teretulnud avalikkudes sõnavõttudes. Kas jahipüssid on puhtad ja õlitatud?

Confr! Olaf Millert, Harvard University toekamaid õpilasjõude, sõidab juuni keskel Euroopa reisile. Pariis, võib-olla, või Akropolise marmorsambad?

"Liederkranz wie shön bist du am Abend ein-zudroppen..." kella-viie tee (ilma allegriita) peeti kolmandal mail 30-ne rotaluse ja palutud külalise poolt Central Park'i lähedases intiimses klubis. Tants, kohvi kookidega. Peale kohtumist siirduti en masse Ida Loo-Talvari kontserdile. Rootsist saabunud prl. Talvari võlus kuuldavasti mitmedki rotalused oma kuldse häälega...

Indianapolises nais confr! Arvo Lõoke prl. Maimo Leetmaa. Kutsutud külaliste hulgas Aksel Kiiss, Rot! x, confr! A. Lehtmäe ja reb! Valfried Blumfeld.

Kahjuks peame teatama, et confr! Heino Ambros pole juba tükk aega varastel hommikutundidel nautinud unekest. Tegelevat piimapudelite ja luttidega ja laulvat trios varahommikusi serenaade. Põhjuseks on New Yorgi kõige kuulsamad kaksikud, kelle kurg tõi hiljuti linnutiivul Ambroste perekonda. Tütar ja poeg.

Vil! A. Sikk kavatseb juunis üle kolida Saksamaalt Rootsi. Dr. phil. kavatseb tegutsema hakata Rootsis pedagoogilisel alal. Seega jääb Saksamaale ainult kaks rotalust.

Värsketeks värvikandjateks on confr! Väino Ader ja confr! Rudolf Hämar, kes pühitsesid oma esimest komerssi värvideklites 6. juunil s. a. Eesti Majas. Chicagost tõi isiklikult tervitused kohale vil! H. Kõpp. Samal ajal ja samas kohas debüteeris l! l! Kuno Laren mustas deklis, tõstes meie kevadkomerssist osavõtjate arvu 45-le. L! l! Kuno Laren on Tallinna poisse, lõpetanud New Yorgi Ülikooli majandusteaduskonna magistri kraadiga panganduse alal. Töötab väärtpaberite analistina Wall Streedil. Akadeemiliseks isaks ta valis vil! Roman Ubakivi.

New Yorgi konvendi kevadkomerss oli hoogne, ent distsiplineeritud ja kandus järgmisel hommikul (8. juunil) C! Q!-sse kaatripäeva pidamisele.

15. mai 1958. a. Vaba Eesti Sõnast loeme: "New Yorgi Pauluse koguduses kihlusid Tarvo Toomes ja Inga Pajur. Peigmees elab praegu Rootsis, kuid asub elama Kanadasse, kuna pruudi alaline elukoht on New Yorgis." Omalt poolt soovime värskele pruutpaarile uljaid pulmi ja palju lusti. Eriti hea meel on meil konstateerida, et Tommy on elukoha kaugusest hoolimata kõigist New Yorgi konvendi üritustest käesoleval semestril osa võtnud.

Jaan Upsi-Sherwood
Rot!

Uued aadressid ja eksitavate trükivigade õiendusi,
mis ilmusid "Meie Sides" nr. 5, 1957. a.
USA osas

Vilistlased

Ojamaa, Voldemar	1206 State Rd. Seabrook, N. J.
Kelder Sulev	20-62 Crescent St., LIC 5, N. Y.
Kõpp, Peeter	507 N. Lawler St., Chicago 44, Ill.
Rebassoo, Herbert	406 Mound St., De Corah, Iowa
Suursööt, Helmut	2061 North Vermont Ave., Los Angeles 27, California
Klaus, Rein	816 Eastern Ave., Schenectady, N. Y.

Confratres

Ambros, Heino	1068 Gerard Ave., Apt. 1A, Bronx, N. Y.
Laan, Bruno	1289 West 22 St., Los Angeles 7, California
Kukk, Jaak	1159 N. Fuller Ave., Apt. A, West Hollywood, California
Soobert, Avo	2106 Barr Rd., Delpark Manor, Wilmington 8, Delaware
Himma, Einar	Capt. Einar Himma, 37—A Wherry Apts., Fort Campbel, Kentucky
Künnap, Boris	RR5. Quincy, Illinois
Kosenkranius, Lembit	4750 39 Ave., South Seattle 18, Wash.
Kooba, Eino	Dr. Eino Kooba, Bridgeport General Hospital, Bridgeport, Conn.
Raudsepp, Hans	857 S 15 St., Newark, N. J.
Mägis, Olaf	Reverend Olaf Mägis, Polson, Montana
Seitam, Dr. Arnold	7501 Cermac Rd., Berwyn, Illinois
Lõoke, Arvo	2382 Westwood Dr., Columbus, Ohio
Pennar, Jaan	900 W 190 St., New York 40, N. Y. — Tel. LO 8-8118
Perandi, Aado	Tel. CO 6-9144

Lihtliikmed ja rebased

Hämar, Rudolf	824 A Berkley St., New Milford, N. J.
Vainu, Ako	Rd. No. 1, Box 249, Jamesburg, N. J.
Kilgast, Helmut	George St. and North Ave., Melrose, Illinois
Kapsi, Uve	500 W 60 St., Seattle, Wash.
Kallaste, Arno	1071 Rochester Road, Royal Oak 3, Mich.

Vil! Liband, John	mitte aga Liibant, Johannes
Vil! Park, Erich	mitte aga Priks, Erich

Järgmine Meie Side (nr. 3) ilmub Korp! Rotalia 45. aastapäeva numbrina 1. oktoobriks vil! Alfred Kalmeti toimetamisel. Palume saata kaastööd võimalikult aegsasti toimetajale aadressil: St. Södergatan 59 IV, Lund, Sweden.

Käesoleva numbri toimetajad, vil! Ubakivi ja confr! Upsi-Sherwood, avaldavad oma isiklikku tänu kõikidele virkadele sulerüütlitele meie ridades, kes innukalt oma kaasvendlust demonstreerisid pakkudes aegsasti ja kõhklematult kaastööd. Oleme veendunud, et säärane ja avaramgi kaas- ja koostöö levib pidevalt ja imbub kõigisse meie eluavaldusisse.

Pilt väljendavat enam kui sõnad – toimetaja vil! Ubakivi on selle M. S.-ga enam rahul kui all oleval "sailfish'i" saba peal jalutamisel Acapulcos.

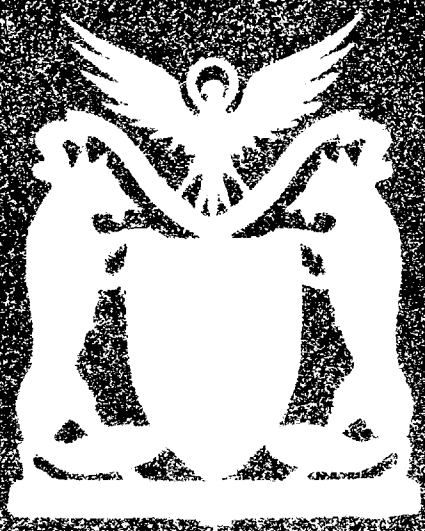
S I S U K O R D

Võidu sümbol – *vil! Adolf Perandi* 1
Rotalia vapi kavandist – *vil! Viktor Kõressaar* 2
Uue vapi kavandi saamisest ja edasi . . . – *vil! Paul Leemets* 6
Veelkord Rotalia vapp – *vil! A. Daniel* 8
Meie vapi omapärast – *vil! Roman Ubakivi* 9
Lühike heraldilise kirjanduse bibliograafia 14
Õhtumaa, maailmatsivilisatsioon ja Eesti –
confr! Arnold Laev 15
U.S.A. Vil! Kogu koondise tegevusest – *vil! Juhan Pajur* 27
Arutlus ülemaisest – *vil! Ilmar Tammelo* 28
Eesti iseseisvuse sünd – *vil! William Tomingas* 30
Elukutse valik – *vil! P. Mägi* 38
Seisame kindlasti – *confr! William Salmre* 41
Rahvusvahelisest pangandusest – *vil! Martin Köstner* 44
"Aga mina ja minu pere . . . " – *vil! G. Kuuskvere* 46
Üks vendadest on lahkunud – *vil! Juhan Pajur* 49
Prof. dr. agr. Peeter Kõpp 70. aastane – *vil! Nikolai Viilup*.. 50
Armas Peeter! – *vil! Sulev Kelder* 52
Vil! Artur Keller 60 aastat 53
Peto verbum – *vil! Mihkel Truusööt* 54
Veel akadeemilistest kraadidest – *vil! I. Toomes* 56
Inglismaalt kirjutab – *vil! E. Aruja* 58
Mõttemõlgutuse korras – *confr! Aksel Kiiss* 60
New Yorgi konvendist kuuleme – *confr! Jaan Upsi-Sherwood* 61
Aadresside muudatused 63
Toimetuse märkus 64

Korp! Rotalia ajakiri – Meie Side No. 2, New York, Juuni 1958.

LITHO IN U.S.A. BY PTG. SERVICE CO.

KORP! ROTALIA AJAKIRI

1913 1958

MEIE SIDE

NO 3 LUND 1958

S I S U K O R D

Saateks	Alfred Kalmet	1
Aastapäevaks	Abel Käbin	2
Möttemõlgutusi sünnipäevaks	Vambola Klauren	3
Kohtumine Rotaliaga	Jakob Welitar	4
Eesti ja Saksa korporatsioonidest Tartu Ülikooli juures 1918 - 1940	Johannes Pedak	5
Kindlus	Roman Ubakivi	11
Tervituseks Varsinaissuomalainen Osakunta'le	Aleksander Pals	15
Rotalia suvipäevad Mulgil	S c r i b a	16
Lund	Aadu Toomes	17
Mõtteid suurest haamrist ja naelapeast	Ignas Tõrmaküla	18
Prof. Jüri Uluots'a nimeline stipendiumifond 10.aastane	Martin Jüris	19
Auvilli Paul Mägi sünnipäevaks	Maks Uriko	20
Rahvusliku kasvatuse päevamured	Tarvo Toomes	21
Maale soolaks ja maailmale valguseks	Elmar Kuusler	22
Korp! Rotalia Rootsi koondise presiidium Stockholmis - 1958		24
10.11.1913 - 10.11.1958	Artur Eistrat	24
Üht-teist vapi kavandist	Aleksander Daniel	25
Uus vapp	Vambola Klauren	25
I n f o r m a t s i o o n		26

Käesolev MEIE SIDE nr.3 -1958 on toimetatud Korp! Rotalia L u n d i osakonna MEIE SIDE toimetuse liikme poolt ja paljundatud ning talitatud Stockholmis.

Meie Side

Nr. 3 IX aastakäik Lund, 1.10.1958 a.

Toimetus: Tõnis Kelder, Felix Koop, Kristjan Joost, Ivar Derrik, Alfred Kalmet, Valter Pöder, Paul Mägi, Oskar Ristmäe, Felix Laansoo, Abel Käbin, Helmut Sandström.

S A A T E K S

M E I E S I D E

45-dal aastapäeval tervitab kõiki kaasvendi lähedal ja kaugel!

Mõtleme tänutundes meie asutajaile liikmeile, kes novembris 1913 Peterburis panid aluse meie akadeemilisele kodule selles teadmises, et ühisel jõul suudavad eesti akadeemilised noored kantuina üniseist aateist, midagi suuremat saavutada oma isiklike kui ka rahvuslike paleuste taotlemisel. Ünistunne - milles on leidunud palju õilist tahet ja teovõimet, nooruse - vaimustust ja elutuld - on õpetanud meid kergemini ületama eluraskusi.

45-e aasta kestel oleme osa võtnud vaba Eesti riigi rajamisest. Oleme näinud oma iseseisvuse õitsengut ja nautinud kosutavat rahu, siis aga ka sõda, hävingut ja leina.

Paljud meist on lõpetanud oma meise rännaku ja mitmed on suikunud rikkale unele võõrasse mulda. Teised on valgunud laiali mööda maailma otsides õiget kuhu luua oma uut kodu.

Korp! Rotalia on saanud globaalse mõiste ja ta püüab ka paguluses käia neid radu ja silmas pidada tähiseid, mis tema asutajate poolt on ülesseatud.

Kuri saatus on annud meie kellile kodumaale valusaid hoope, millle all peaksime kokkuvarisenud olema. Seda pole aga sündinud. Küll leidub siin Kuninglikus Rootsis kui ka kõikjal üle merede võitlejaid ühise lipu all, kellede südames on igatsus sinise kodumaa taeva järele ja palav armastus selle musta pinna ja roheliselt haljendavate aasade ja niitude vastu, ja hinges tuline võitlushimu toore väkivalla ja ülekohtu vastu. Loodame, et õigus pääseb võidule ja uus koit paistab meie kodumaale.

Sellepärast ei tohi anduda apaatsusele ega jääda vaid mineviku ilude ja varjude meenutamisele, vaid teadkem, et ausus, kindlus ja iseteadvus - seda vajame nüüd ja tulevikuski! Meie paljukannatanud kodumaa vajab oma vabadusekoidikul Maarjamaa poegi, kes ühismeeles ja sõpruses asuvad - ülesehitustööle.

Korp! Rotalia pere liikmeil paguluses on eriti suur ülesanne. Meie peame edasi kandma ja andma oma noorliikmeile seda vaimu, mis valitses kodumaal Rotalias. Ärgem laskem end ümbervormida võõrastest oludest ja võõrast vaimust - pidagem vankumatult kinni meie rahvuslikest tõekspidamistest!

Teadmine, et ka ookeanitagustes kaugustes leidub meie ühispere kilde, mis vormitud samast vaimust - see andku meile jõudu nüüd ja tulevikus !

Siinkohal avaldan sügavat tänu kaasvendadele kõigil mandreil sõbraliku kaastöö eest MEIE SIDE nr.3. toimetamisel.

Pean kahetsusega mainima, et palju häid artikleid on tulnud ruumipuudusel välja jätta. Need aga ilmuvad kindlasti MEIE SIDE nr.4, New Yorgis.

Eriti avaldan tänu kaasvill Aleksander Daniel'ile kunstikauni kaane valmistamise eest!

Alfred Kalmet
vil! Rot!
MEIE SIDE nr.3-da toimetaja

Lundis 1.okt.1958.

AASTAPÄEVAKS

Viimastel aastatel on korp! Rotalia organisatsioon arenenud kahes suunas: on kohanenud kodukorra alustele, seega asudes oma püsivale struktuurile,ning teiseks, on tekkinud uusi organeid, seega sidunud rotalusi tihedamalt omavahel ning loonud uusi eeldusi järelkasvuks. Nii on läinud aastal Rootsis, Göteborgis rakendunud Rotalia konvent. Teame, et Rootsis konvendi rakendamise küsimus on olnud arutusel ka varematel aastatel, kuid edasi lükatud olnud, sest eeldused polnud veel küllalt küpsed. Läinud aastal Rootsi koondises pea ühel häälel - ainult kahe erapooletuks jäämisel - tehtud otsus konvendi rakendamiseks Göteborgis näitab, et eeldused olid seks olemas.

Pea samal ajal, kui Rootsis otsustati konvendi rakendamine Göteborgis,otsustati Kanadas konvendi osakonna kinnitamine Vancouveris, B.C. Nimelt kinnitamine, sest seks ajaks oli osakond end korraldanud ja omale organid valinud. Kahele confr! Toronto konvendi poolt antud volituste alusel ,B.C. ülikooli juures l!l! vastu võtta ja osakonda organiseerida, umbes aasta jooksul kujunes konvendi osakond.

Rotalia organisatsiooni kujunemisele ongi iseloomustav, et enne, kui üks organ, kui niisugune, rakendub ja oma õigustesse ning kohustesse astub,käib selle eel pinna ettevalmistamine. See tagab uuele organile püsivama aluse.

Läinud aastal asusid rotallased Ühendriikide Lääneranniku organiseeruma. Läbirääkimised ja kirjavahetus ellukutsutava osakonna, USA vil! koondise ning konvendi vahel New-York'is kestsid kuni selle suveni. Praegu juba tegutseb vil! koondise osakond Lääneranniku, kellel New-Yorki konvendilt volitused võtta vastu l!l! ja anda nendele konvendi kasvatus.Lääneranniku on eesti rahvusest üliõpilasi. Eeldused Rotaliale sealt järelkasvu leidmiseks on olemas. Peaasi aga on, et seal juba elunevad rotalused kujundavad kohapeal Rotalia organi.

Näib, et tänapäevaks on Rotalia organisatsioon ulatuselt kujunenud juba selliseks, et see seob rotalused igal pool, kus neid sel arvul lähestikku elamas, et korp'i organi loomine on võimalik. See tähendab aga seda, et kui võime pisut hinge tagasi tõmmata meie korporatsiooni organisatsiooni arendamisest horisontaalselt, siis seda enam tööd on organisatsiooni kujundamisel vertikaalselt, süvendamise sihis.

Eestkätt on vajalik võimalikult tihe läbikäimine - olgugi ka ainult kirjavahetuse teel - üksikute Rotalia organite vahel. Seegi on tõhus vahend üksteise hästi mõistmiseks. Vil! kogu juhatus praeguses koosseisus ei või teha kellegile etteheiteid, nagu ta poleks küllalt informeeritud Rotalia organite tegevusest maailmas. Ka pole lahkuminevaid seisukohti meie korporatsioonis põhilistes küsimustes, olgu otseselt korp'i ellu puutuvates küsimustes või laiemale pinnale ulatavates ideoloogilistes seisukohtades. Olgu ka ära märgitud, et vil! kogu juhatuse üksi ettepanek pole vil! koondistes jäänud kinnitamata. Ettepanekud ja otsused protokollide näol on ametlikud asjad, aga selle kõrval on olnud ka koostöö vil! kogu juhatuse ja vil!koondiste juhatuste vahel kõigiti hääs arusaamises ja kooskõlaline.

Päevakorras püsib endiselt pealekasvava eesti akadeemilise haritlaskonna küsimus. Praegu on üle terve maailma umb. üks tuhat eesti rahvusest üliõpilast.Tõeliselt on vist pisut rohkemgi. Elu hakkab aga näitama, et pärast ülikooli lõpetamist organiseerumata lõpetajatest suur arv kaob jäljetult eesti rahvuslikult rindelt. Kaob ka organiseeritutest, kuid palju vähem.

Kahjuks puuduvad andmed, kui suur arv tuhandest eesti üliõpilasest kuuluvad eesti akadeemilistesse organisatsioonidesse. On ainult teada, et Toronto ülikoolis immatrikuleeritud eesti rahvusest meesüliõpilastest 1958 I sem. kuulusid Rotaliasse 24,6%. Seda protsentarvu ei saa aga võtta ülemaailmses ulatuses ei Rotaliasse kuulumise ega ka organiseerumise mõõdupuuna.

Kuidas tekitada huvi ja usku keskkoolidest tulevatel ja ülikoolidesse astuvatel eesti poistel eesti akadeemiliste organisatsioonide vastu, kusjuures need noored mehed mõningalgi juhul ei valda enam kuigi ladusalt eesti keeltki - see on probleem , millele ei saa anda üldist lahendust.

Kahekaateistkümmend aastat tagasi ühel augusti kuu õhtul kuulutati Nõmme miilitsajaoskonnas Rotalia vil! kogu sulgemise otsus.

Kuni elab veel rotalusi, pole Rotalia suletud ega surnud. Sulgemisele järgnenud neli aastat elas Rotalia põranda-all ja tema organid ning volinikud tegutsesid salaja. Oma neljakümneviiendale aastapäevale läheb Rotalia hoopis uuelt, kuid vanadel ära proovitud alustel kujundatud organisatsioonina. Märkamatult nagu on peale kasvanud juba uus generatsioon rotalusigi. Kes on seda teinud, kes on selle nõnda kõik korraldanud ? Noorimast rotaluseet vanimani on iga üks kannud hääd tahet ning tegusid Rotalia vara-aita. Koasvamad on küll kaugel, ookeaanide taga, aga kui rotalused on nad ime-lähedal,nagu koos ühel õuel. N i n g ü k s m e e l e s j a i s e t e a d v a l t i s t u m e 45.a a s t a p ä e v a l k o m m e r s i l a u a j u u r d e.

A.Käbin

Vil! kogu esimees

MÖTTEMÖLGUTUSI SÜNNIPÄEVAL.

Aastad aina kaovad! Juba saab Rotalia 45-aastaseks. See pole just eriti kõrge vanus ega ka päris poisikeseiga praegusel rahutul ja sündmuste rohkel ajajärgul, kus organisatsioone on surnud enne veel, kui nad oleksid suutnud õieti jalgu alla saadagi. Need on olnud imelikud aastad. Nimeliselt on neid küll 45, aga lähemal vaatlusel leiame, et tõesti produktiivset aega, kus on võidud rahulikult töötada, koguda ja kosuda, on olnud ainult 15 aastat: 1924 - 1939. 30 aastat on olnud aina uuesti otsast algamine, oludega kohanemine ja uute eluvormide otsimine. See kohanemine,kujunemine ja muganemine kestab praegugi edasi. Kui mõni arvab, et nüüd oleme jõudnud kindla vormini, kus pole enam mingeid suuremaid muudatusi oodata, siis oleks see samasugune enda petmine nagu Hitleri omaaegne unistus 1000-aastasest Suur-Saksamaast või selle unistuse purustajate vaga soov maailma ja selle varade jaotamisest oma vahel. Kõik on senini läinud hoopis teisiti, kui on ette plaanitsetud. Paistab, et elu ja sündmused käivad kõrgemate seaduste järgi kui riigimeeste soovid ja kokkulepped.

Aastate kestel on ka Rotalia struktuur ja siseelu läbi teinud suuri muudatusi. Nii mõnigi asi on läinud hoopis teisiti, kui vanad tõsised büršid oleksid soovinud. Kas need muudatused on olnud head või halvad, seda küsimust ei saa õieti üles tõstagi, sest need on olnud paratamatud ja oludest tingitud. Rotalia kasvu seisukohast on olnud kasuks, et seda arengut pole püütud vägisi takistada. Olulised kasvatuslikud eesmärgid on jäänud endiseks ja erilist rõhutamist on leidnud vöörsil kasvava akadeemilise nooruse tutvustamine eesti kultuuriga ja eesti rahvuslikkude taotlustega, et neid virgutada ja rakendada nende püüdluste jätkamiseks.

Oma tegevuse edukaks arendamiseks vajab iga organisatsioon teatavaid eeldusi. Üks olulisemaid on, et oleks koht, kus saaks segamatult oma tööd teha ja asju ajada, s.o. oma maja või korter. Eriti oluline on see korporatsiooni-taolisele intiimorganisatsioonile, kus peamine tegevus seisab omavahelises tihedas läbikäimises ja sisemises kasvatustöös. Seepärast on ka Rotalia iga uuesti algamise perioodi esimeseks ja suurimaks mureks olnud leida sobiv ja majanduslikule kandejõule vastav korter. Nii oli see Peterburis, Berliinis ja Tartus. Mäletan, kuidas Tartus murti pead aastaid selle probleemi kallal, otsiti, arutleti ja sondeeriti pinda majanduslikkude eelduste kohta. Võttis mitu head aastat, enne kui jõuti kõike korraldada ja endale mugav kodu luua. See nõudis üsna suurt majanduslikku ohvrimeelsust kõigilt. Ometi oli see õigesti ja ettenägelikult tehtud. Nii sai Rotalia endale tugeva aluse kasvuks ja konvent toreda kodu tegevuseks. Kui seda poleks tehtud ja neid majanduslikke ohvreid kantud, siis poleks Rotalial olnud seda positsiooni, mis tal kodumaal viimati oli, ega oleks olnud ka neid eeldusi, millele võis paguluses organisatsiooni uuesti jõudsasti üles ehitada. Nõnda et need, kes olid oma raha selleks ettevõtteks andnud, olid kapitali õigesti paigutanud, sest raha muutus mõne aja pärast väärtusetuks ja ka isiklikud varad, mis selle eest oleks võidud muretseda, läksid kaduma.

Varsti on Rotalia olnud maapaos niisama kaua kui iseseisval kodumaal. Igal mandril ja maal on meil olnud sama mure ja vajadus - korter konvendile. Oma maja peale ei julge praegu keegi tõsiselt mõteldagi. Asja teeb raskeks see, et jõud ja võimalused on killustatud mitme maa peale. Igatahes on Kanada ja Ühendriigid oma konventide ulualuse küsimuse lahendanud. Olgu need siis head või halvad, nad on siiski omad, kus võib segamatult olla, tulla ja minna. Paistab, et sealne tegevus on ka edukam.

Rootsis on korteriküsimus senini lahendamata. Mõne aja eest astusid meie Göteborgi liikmed julge sammu ja asutasid konvendi. Neile oleks oma ruume hädasti vaja. Kui tahame, et sealne tegevus oleks viljakas ega suikuks aegamööda varjusurma, siis tuleks meil selle eest hoolitseda, et nad saaksid endale sobivad ruumid. Kuidas oleks, kui katsuksime luua majandusliku aluse ja kindlustuse selleks, et Rotalia Euroopa ainuke konvent võiks soetada endale sobiva ulualuse? On tõsi, et meie vilistlaspere suure osa majanduslik olukord siin maal pole just hiilgav, ühe osa oma pole aga ka mitte halvem kui kodumaal. Hea tahtmise juures tuleksime ehk selle ülesandega toime. Igatahes on asi tõsise kaalumise väärt. Kui tahame, et Rotalia Rootsis pikapeale välja ei sure, siis tuleb meil korteriküsimus jaatavalt otsustada. Mõtelgem ka sellele, et krooni kurss langeb pidevalt!

Vambola Klauren
vil! Rot!

KOHTUMINE ROTALIAGA.

Rahvuslise ja kodanlise ilmavaatega Akadeemilise seltskonna otsimisel kohtusime Rotaliaga.

Konservatiivsetest Eesti taludest võrsunud ja oma keskharidus lõpplihvi saanud Vene revolutsiooni, Saksa okupatsiooni ja Eesti Vabariigi kujundamise ajal, otsisime nii individuaalselt kui ka grupina kontakti Eesti haritlaskonnaga Tartus 1920-23. See ei olnud sugugi kerge ülesanne, kuna selleaegne õppiv noorsugu oli küllalt kirju niihästi mentalideedilt, kui ka ilmavaatelt.

Revolutsiooni läbiteinud rahvas on tavaliselt antikodanline ja nii oli ka meie rahvas seda suures enamuses: Asutava Kogu valimisel saadi tugev antikodanline majoriteet.

Teiseks moodsaks jooneks sel ajal oli boheemsus, mis ei piirdunud mitte üksi kirjanikkude ja luuletajate seltskonnaga, vaid ajas oma juuri ka noorsukku.

Kolmandaks Eesti vaimule vööraks nähtuseks oli selleaegselt Balti saksluselt ja Vene aadlilt eeskujuks võetud nobbism laiutamine ja ülespuhutud esinemine.

Otsisime tõsist haritud Eesti seltskonda. Käisime ka "proovipeal", kus meie kui maapoisid proovijatele suurt imposantsust ei saanud pakkuda ja ise eksamineerijaid alahindasime.

Oli piinlik seisukord: kauem ei sündinud olla organiseerimatu. Selleaegses Akadeemilises Põllumajanduslikus Seltsis arutas grupp põllumajanduse üliõpilasi koos prof. P.Köppuga olukorda ja viimase kaudu saadi kontakt Tallinna põllumajanduse tegelastega ja poliitikutega. Sealtpoolt oldi huvitatud, et Tartus tekiks üks värskem ja Eesti maavaimule rohkem rajanev üliõpilaste organisatsioon. Kas see pidi tulema korporatsioon, selts või klubi, polnud alguses tähtis - tähtis oli homogeensus ja vaim. Lubati ka ainelist toetust, kuna uue organisatsiooni käimapanemine vana vaimuga Tartus polnud mitte nii lihtne ja uustulnukad polnud alati teretulnud. Sellepärast pidi esinemine algusest peale olema jõuline ja soliidne.

Aeg venis ja pealetulev pealesõjaaegne majanduskriis tõmbas mitmestki kavatsusest kriipsu läbi.

Umbes samal ajal algasid Tallinna Rotalia vilistlased otsima võimalusi Tartus konvendi avamiseks.

Prof. Köpp oli astunud kontakti Rotaliaga ja ka meie püüdsime hankida andmeid Rotalia kohta. Teadsin sel ajal William Toomingast kui Eesti Päästekomitee liiget, Paul Mägi ja prof. Uluotsa, kes oli meile Eestimaa agraarõiguse ajaloo ettelugejaks.

Kui siis Maarja mõisas prof. Köppu juures Rotaalia vilistlaste ja meie grupi üliõpilaste esindaja poolt informatsiooni koosolekul vastuvõetud seisukohad teatavaks said, siis oli ka otsus Rotaliaga ühinemiseks tehtud.

Esimestena võeti Tartus Rotaliasse vastu prof. Köpp ja üliõpilased Voldemar Ojamaa, August Eslas, Gleb Jakobson, Abel Käbin, Peeter Kint, Jaan Rebane, Enn Terasmäe, Jakob Welitar ja Nikolai Viilup. Mitmed meie gruppi kuulunud üliõpilased jäid siiski eemale, kuna nad ei pooldanud korporatiivset korda. Tõnis Kint ja Aleksander Onno tulid üle Virooniast. Tallinnast koopteerusid mitmed vanemad tegelased, nagu Jaan Teemant ja mitmed kõrgemad sõjaväelased.

Rotalia start Tartus oli jõuline ja see töi sinna palju värsket eesti vaimu ja aitas tuulutada ja väljapuhastada meile enne revolutsiooni aega päranduseks jäänud võõrarahvuslisi kombeid ja mentaliteeti. Tänu vilistlaste Köppu ja Uluotsa energilisele tegevusele oli uute liikmete juurdetulek suur, nii et Rotalia end Eesti iseseisvuse aja lõpuks suuremaks korporatsiooniks võis pidada.

See oli Eesti vaim, mis kandis ja tiivustas Rotaliat ja see oli Rotaalia vaim mis hiljem Eesti omariiklusele andis palju tugevaid müürikive.

Kestku see Rotalia vaim ka eksiilis ja ärgaku sama spontaansusega kord Uues Eestis, nagu ta tõusis omal ajal Tartus.

Jakob Welitar
vil! Rot!

EESTI JA SAKSA KORPORATSIOONIDEST TARTU ÜLIKOOLI JUURES 1918 - 1940

Eesti Maapäeva kuulutamine kõrgemaks võimuks Eestis - 28 novembril 1917 aastal oli põhjapaneva tähtsusega riiklikuks aktiks iseseisva Eesti Vabariigi rajamisel. Eesti üliõpilaskond nägi ette tuleviku Vaba Eesti kujunemist ja enese kohustavat osa Eesti iseseisvuse kindlustamisel. Neil päevil eesti akadeemilise noorsoo organiseerimine süvenes ja tihenes. Korporatsioonidesse organiseerunud eesti üliõpilased olid asutanud Eesti Korporatsioonide Liidu 1915 aastal ja sellega loonud autoriteetse keskuse oma elu korraldamiseks ja üldiseks suunamiseks. Eesti Korporatsioonide Liit - EKL - tegutses koostöös Eesti üliõpilaste keskse organiga - Eesti Üliõpilaste Lehe Asemikkude Koguga, milline oli asutatud Tartus 1913 aastal.

Eesti Korporatsioonide Liitu kulusid tol ajal kõik Vene riigi piires olemasolevad eesti korporatsioonid, arvult viis - Vironia (Riia), Fraternitas Estica, Sakala, Ugala (Tartu) ja Rotalia (Peterburi). Uue eesti rahvusliku korporatsioonina asutati 28 jaanuaril 1918 aastal Tartu Ülikoolis rohuteadust õppivate üliõpilaste ja ülikooli lõpetanud rohuteadlaste poolt Fraternitas Liviensis. Värvidega - violett, roheline, valge - astus Fraternitas Liviensis avalikkuse ette.

Eesti Vabariigi väljakuulutamine 23 ja 24 veebruaril 1918 aastal ja sellele vahetult järgnenud Saksa okupatsioon märgivad uue ajajärgu algust Eestis. Saksa okupatsiooni ajal seisid Eestis administratiivsete ühikute eesotsas Saksa kindralkomando poolt nimetatud isikud. Valju poliitilise survega tõkestati eestlaste poliitilist eneseavaldust. Koolipoliitikas ja hariduse alal rõhutati kaugeleulatuvaid saksastamistendentse. Tartu Ülikool korraldati saksakeelseks, saksarahvusest õppejõududega. Kõik see toimus erapooletu Eesti Vabariigi territooriumil ja ei olnud kooskõlas Eesti rahva ega tema juhtkonna soovidega. Rahvuslikult mõtlev eesti üliõpilaskond ei olnud sellega nõus.

Eesti üliõpilasorganisatsioonid asusid Tartus Saksa okupatsioonivõimude poolt avatud ülikooli suhtes eitavale seisukohale, ei võtnud osa ülikooli pidulikust avamisetalitusest ega registreerinud endid ka uuesti avatud Tartu Saksa Ülikooli juures. Eesti üliõpilased ei ilmunud õppetööle, väljaarvatud üksikud erandjuhud ja Fraternitas Estica.

Eesti Vabadussõda, mis algas novembrikuul 1918 aastal, haaras enesega kaasa eesti akadeemilise noorsoo. Eesti üliõpilasorganisatsioonide esinduskogu tegi otsuseks, et üliõpilased astuvad Eesti rahvaväkke vabatahtlikult. Vastavasisuline kohustav resolutsioon võeti vastu 26 novembril 1918 aastal. See otsus leidis teostamist. Riias tegutsenud korporatsioon Vironia liikmeskond astus vabadussõtta ja suur osa nendest võitles soomusrongide koosseisus. Korporatsioon Ugala otsustas astuda Vabadussõtta in corpore. Sõjategevusest võtsid osa ka Peterburist Tallinna asunud Rotalia liikmed ja kõikide eesti korporatsioonide liikmete rõhuv enamik. Ka Tartu Saksa korporatsioonide liikmeid ja vilistlasi võttis Eesti Vabadussõjast osa ja nemad võitlesid peamiselt Balti pataljoni koosseisus.

Eesti Ülikooli avamine toimus Tartus 1 detsembril 1919 aastal. Eesti Vabadussõja võidukas lõpp 1920 aastal ja oma - eesti õppekeelega Tartu Ülikool - töid üliõpilasellu suuri muudatusi. Üliõpilaskonna moodustavad tollest ajast alates oma rõhuvas enamikus eestlased. Sõjategevusest vabanenud üliõpilased võisid jatkata oma poolelijäänud õpinguid. Sõjapäevil soikunud üliõpilaselu ja organisatsiooniline tegevus elavnes ning näitas suurt arengut. Väljaspool Tartut tegutsenud eesti üliõpilaste korporatsioone asus Tartusse. Riias tegutsenud Vironia registreeris end Tartu Ülikooli juures 1920 aastal. Tema vilistlaskogu ostis korporatsioonile maja Tartu südalinna, Lai tänav nr. 30. Detsembrikuu kolmandal päeval 1920 aastal asutati uue eesti rahvusliku korporatsioonina Revelia, välismärkidega müts ja lint värvides - roheline, must, valge. Revelia asutajaiks oli grupp Sakalast välja astunud rebaseid. Asutajate hulgas oli ka dr. med. Herbert Normann, kes oli olnud Frat. Academica liige. Ta oli hiljem Tartu Ülikoolis professoriks. Rotalia, milline oli tegutsenud Peterburis ja tegutses peale Esimese Maailmasõja lõppemist Berliinis, asus Tartusse 1924 aastal. Tema ajutine korter asus Narva tänavas, vastu Peetri kirikut, kust kolis algava sügissemestri eel end. Fraternitas Rigensise korterisse, Lille tän. nr.3, südalinna vaiksesse kõrvaltänavasse. Põlised Tartu korporatsioonid, Fraternitas Estica, Sakala ja Ugala jatkasid endiselt oma tegevust. Eesti üliõpilaste arv suurenes Tartu Ülikoolis iga aastaga. Noori üliõpilasi organiseerus korporatsioonidesse ja need paisusid oma liikmete arvult enneolematult suureks. Intensiivselt tegutsesid Eesti Korporatsioonide Liit, mille koosseisu kuulusid noil päevil selle asutajad - Vironia, Frat. Estica, Sakala, Ugala ja Rotalia. Fraternitas Liviensis kui "rikaste apteekrite" poolt asutatud korporatsioon, sai koheselt enesele hea majandusliku aluse ja tegutses võrdlemisi suure liikmeskonnaga väljaspool EKL'u, kuid oli sellega kartell-lepingus. Sinna voeti vastu ainult rohuteadust õppivaid üliõpilasi. Alles hiljem muutis Frat.Liviensis oma põhikirja ning hakkas vastuvõtma ka teiste teaduskondade üli-

õpilasi? EKL-ga oli kartell-lepingus ka Revelia, milline oma liikmete arvult pidevalt kasvas.

Iseseisvate Eesti,Läti,Leedu ja Poola riikide tekkimisega asusid tegevusse nendes maades ka omad rahvuslikud ülikoolid. Selle tõttu lahkus Tartu Ülikoolist oma kodumaale edasiõppima hulgaliselt teistest rahvustest üliõpilasi. Balti sakslasi siirdus Saksamaale, venelasi oli läinud Venemaale, lätlasi, leedulasi ja poolakaid oma kodumaa ülikoolidesse. Riias tegevust alustanud Läti Ülikool koondas sinna lätlasi ja Läti aladelt pärinenud balti-sakslasi. Koos nendega lõpetasid oma tegevuse Tartus mitmed üliõpilaste korporatsioonid. Kõige vanem nendest, Curonia, registreerus Riia Ülikooli juures ja jatkas oma tegevust Riias, samuti Frat. Rigensis. Vanadest Tartu Saksa korporatsioonidest jatkasid oma tegevust Tartus Estonia, Livonia, Neobaltia ja Fraternitas Academica, millised kuulusid Ch!C!-sse. Estonia oli peale Curonia asumist Riiga, Tartus kõige vanemaks üliõpilasorganisatsiooniks. Tema konvendi korter asus Vallikraavi tänavas nr.9 oma vilistlaskogule kuuluvas majas,mille taga asus ka väike aed. Asukoht oli looduslikult ilusas kohas, Toomemäe jalal Tähetorni juures. Korporatsioon Estonia oli esimene üliõpilasorganisatsioon, milline ehitas omale maja Tartusse, korporatsiooni nõuetele sobiva plaani järele. Tol ajal ehitati maja Tartu linna servale, Karlova mõisa väljakule, suurele ja avarale krundile. Maja ümber istutati park ja rajati iluaed ühes muruväljakuga ja ringsõidu-teega maja ette. Tartu linna kasvamisega ja linna piiride laienemisega jäi maja varsti linna piiridesse ja paiknes Täbe tänavas nr.29. Esimese Maailmasõja ajal võeti maja Vene tsaariarmee valdusesse ja oli sõjaväe kasutuses ka Eesti Vabadussõja ajal. Eesti Vabariigi ajal Estonia enam ei kasutanud seda suurt maja, kuna liikmeskond oli jäänud väikesearvuliseks. Maja üüriti välja ning seal asus Eesti Vabariigi algpäevil Karlova Korralduse Selts ning hiljem Tartu Eesti Majaomanike Selts. Estonia endises suures saalis peeti pidusid, koosolekuid, kuna väikeses saalis ja endises sõögitoas, tegutses alaliselt restoran. Suvel korraldati seal aiapidusid. Sageli korraldati ka maadlusvõistlusi, kus käisid maadlemas ja pomme tõstmas meie elukutselised kui ka asjaarmastajad raskejõustiku atleedid. Noil päevil on seal maadlejana esinenud ka meie praegune vilistlane, dipl. majandusteadlane Eduard Lampson.

Livonial oli oma maja Tartus Veski tänavas nr. 13 Katoliku kiriku lähedal. See maja oli ehitatud samas stiilis nagu Estonia majagi, kuid ajaliselt hiljem ja oli tunduvalt väiksem. Ehitajaks oli olnud sama arhitekt, kes oli ehitanud Estonia maja. Livonia liikmeskond oli väga väikesearvuline, palju väiksem Estonia omast. Põhjuseks oli, et Livonia vilistlaste enamik oli pärit Lõuna Eesti ja Põhja Läti aladelt ja Livonia vilistlaste poegi õppis Riia ülikoolis. Livonia vilistlasi oli väga palju siirdunud Saksamaale.

Neobaltia konvent asus ka omas majas. Tartus Kastani tänavas nr. 1. Liikmete arv oli suurem Livonia omast, kuid enam vähem võrdne Estonia liikmete arvuga.

Fraternitas Academica oli omas majas Tartus, Veski tänavas, Livonia lähedal. Tema liikmete arv oli, võrreldes teiste Saksa korporatsioonidega kõige suurem. Alates 1922 aastast tegutses Frat. Academical osakond Berliinis. Neid võis näha ka rohkem osa võtmas üliõpilaskondlikust tegevusest ja liikumas seltskonnas. Estonias, veel enam Livonias, oli esindatud balti aadlit kaunis arvuliselt. Neobaltias oli aadlitiitleid kandvate liikmete arv võrdlemisi väike ja veelgi väiksem oli see Frat. Academicas.

Need neli korporatsiooni moodustasid Tartu Saksa Chargierter Convent'i (Dorpater Deutscher Ch!C!), mida ametlikult eesti ülikoolis registreeritud organisatsioonide liiduna nimetati Tartu Saksa Korporatsioonide Esindajate Konvent. See liit märkis oma ametliku asutamisajana 3.okt.1834 (mõningate allikate järele 1832). Juhtivaks organiks oli eestseisuste kogu(Ch!C!), mis koosnes kolmest liikmest. Presideerib vanuse järjekorras iga korporatsioon üks semester. Nendel oli omavaheline üliõpilaskohus (Burschen Gericht), mis arutas ja karistas korrarikkumisi. Tartu Saksa Korporatsioonide Esindajate Konvent (D.D.Ch.C.) seisis kartell-lepingus (vastastikune teine-teise tunnustamise ja auasjade ajamise leping), Tartus asuva korporatsioon Fraternitas Pharmaceutica Dorpatensis'ega ja Riias asuva Saksa Korporatsioonide Esindajate Konvendiga "C!C!) ja Tartus tegutseva end. Riia eesti korporatsiooni Virooniaga.

Tartus tegutsevatest Saksa korporatsioonidest seisis väljaspool Ch!C!-d Fraternitas Pharmaceutica Dorpatensis. See korporatsioon oli asutatud Tartu Ülikoolis rohuteadust õppivate üliõpilaste poolt 24 märtsil 1872 aastal kui "Verein studierender Pharmazeuten zu Dorpat". Aastal 1910 muudeti see organisatsioon korporatsiooniks. Temal oli Riias osakond korporatsioon "Cottonia" nime all. Frat. Pharmaceutica Dorpatensis'e liikmeskond ei olnud suur, kuid korporatsioon seisis majanduslikult heal järjel. Nendel oli oma,kahekordne, võrdlemisi suur maja ilusa aiaga Tartus Lille tänavas nr.16. Eesti Vabariigi päevil muudeti põhikirja, võeti nimeks korporatsioon Baltonia ja liikmeteks võisid olla ka teiste teaduskondade üliõpilased.

Väljaspool Ch!C!-d seisid veel Fraternitas Normannia ja Fraternitas Dorpatensis. Fraternitas Normannia oli asutatud 1909 aastal Peterburis. Asus

Tartusse ja registreerus E.V.Tartu Ülikooli juures 1920 aastal. Konvent asus Emajõe ääres, ülevalpool Vabadussilda asuvas Saksa Söudeklubi Dorpater Ruderklub) maja teisel korral. Fraternitas Dorpatensis oli asutatud Tartus aastal 1854, Veterinaarinstituudis loomaarstiteadust õppivate üliõpilaste poolt. Enne Tartu Eesti Ülkooli ellu kutsumist s.o. Vene ajal, oli Loomaarstiteaduse Instituut iseseisev kõrgem õppeasutus. E.V.Tartu Ülikooli loomisel aga liideti Veterinaar Instituut Tartu Ülikooliga ja nimetati loomaarstiteaduskonnaks. Sellest ajast arvates registreeriti ka korporatsioon Frat. Dorpatensis Tartu Ülikooli juures tegutseva korporatsioonina. Ainult loomaarstidest ja loomaarstiteadust õppivatest üliõpilastest koosnev Frat. Dorpatensis muutis Eesti Vabariigi päevil oma põhikirja ning asus vastu võtma ka teistes teaduskondades õppivaid üliõpilasi. Kuni 1929 aastani valitses Frat. Dorpatensises asjaajamiskeelena saksa keel. Siis muudeti kodukorda ja võeti tarvidusele koos saksa keelega asjaajamiskeelena ka eesti keel. Frat. Dorpatensise liikmeskonda kuulus palju eestlasi, loomaarste, loomaarstiteaduskonna õppejõude ja professoreid.

Kunagine kõikvõimas Tartu Saksa Korporatsioonide Esindajate Konvent (ChIC!) ei omanud E.V.Tartu Ülikooli päevil mingit tähtsust teiste korporatsioonide suhtes ega üliõpilaskonna tegevuse alal. Ta tegutses puht Saksa korporatsioonide asju korraldava organisatsioonina. ChIC! ei taotlenud EKL-uga kartell-lepingu sõlmimist ja seda ei taotlenud ka EKL. Endise Riias tegutsenud CIC! liikmena Tartus tegutsev Vironia oli kartell-lepingus ka Tartu ChIC!-ga ja Vironial oli ametlik läbikäimine Tartu Saksa korporatsioonidega. See lepingus olek ei meeldinud aga teistele EKL-u kuuluvatele korporatsioonidele ja EKL-u soovil Vironia hiljem lõpetaski lepingu Tartu Saksa ChIC!-ga.

Eesti korporatsioonid kasvasid oma liikmete arvult jõudsasti. Kiiremini kui teised aga kasvas Rotalia. Konvendiruumid Lille tänavas nr 3 olid hea jaotusega, suure saaliga, millel oli hea tammeparkett põrand, millist eriti tantsuhuvilised ja daamid väga kiitsid. Saali otsas asus lava, milline oli piiratud klassikaliste Korinthi sammastega. Perekonnaõhtutel ja koosviibimistel mängis laval tantsuorkester, kommersile järgnenud koosviibimisel aga kutsuti seda paika "Kamtschatkaks" ja seal istusid ja tõstsid klaasi kõige vägevamad napsuvennad, kes tavaliselt ka kõige suuremat lärmi tegid. Need ruumid jäid arvukale liikmeskonnale peagi kitsaiks ja olukord sundis vaatama uusi. Meile, alaliselt Tartus elunevaile langes uute konvendi ruumide otsimine nagu iseenesest. Arutasime 1931 aasta suvel confr. Karl Hallik'uga ruumide probleemi ja hakkasime uurima Tartu Majaomanike Seltsi valduses oleva maja küsimust. Omal algatusel, ilma kellelegi teatamata, tegime visiidi Estonia vilistlaskogu volinikule vandeadvokaat Schmidt'ile, kes elas Tartus Lossi tänavas, Muusikakooli kõrval asuvas majas. Tutvustasime ennast ja palusime lähemat informatsiooni korporatsioon Estonia maja kohta Tartus Tähe tän. nr 29. Küsisime, kas Estonia vilistlaskogu on nõus seda maja meie korporatsioonile üürima või ka müüma. Advokaat Schmidt oli kõrgetes eluaastates, lahke ja jutukas härra. Ta võttis meid oma kabinetis väga sõbralikult vastu. Kabineti seinal rippus vana värvitekkel, mille põhi oli tunnistajaks Schmidt'i poolt kaasa tehtud kommersside rohkusele. Seintel oli suuri ülesvõtteid Estonia liikmeskonnast värvides ja lippudega, millised tehtud kokkutulekute puhul. Schmidt tõi välja Estonia maja plaanid ja dokumendid. Rullis need lahti ja andis meile pika ja ülevaatliku seletuse Estonia maja saamiseloost, ehitusest. Ta näitas majaplaanil igat üksikut konvendi ruumi ja kõneles mis otstarbeks üks või teine ruum oli ette nähtud ja kuidas neid oli kasutanud Estonia. Lubas meie ettepaneku üle kõnelda Estonia vilistlaskogu juhatusega ja arvas, et nemad tõenäoliselt on nõus seda maja müüma, või välja üürima Rotaliale, kui lõpeb Tartu Majaomanike Seltsiga sõlmitud üürileping, mille lõputähtaeg on järgmisel aastal. Schmidt seletas veel, et nemad on selle maja ehitanud üliõpilastele teiseks koduks. Nende korporatsioon on nüüd jäänud väikesearvuliseks, kuna paljud vilistlased on siirdunud Saksamaale ja uusi juuretulijaid ei ole enam nõnda palju kui varemalt. Lubasime advokaat Schmidt'i poolt antud informatsioonid edasi anda oma vilistlaskogu esimehele prof. dr. Jüri Uluotsale ja lahkusime. Meie jutuajamine oli kestnud ligi kaks tundi. Olime oma visiidi tulemustest ja nähtust ning kuuldust vaimustatud. Omavahel asja arutades kippus meie optimistlikke tulevikukavatsusi segama kahtlus, et mis siis saab, kui vilistlased ei ole nõus seda ilusat, kuid küllalt kallist maja üürima, rääkimata ostmisest. Tahtsime korraldada oma konvendi asju ja elutingimusi kõigiti esinduslikult, paremini või vähemalt võrdselt teiste Tartu korporatsioonidega võrreldes. Ilus oma maja oli meie tookordseks unistuseks. Otsustasime asja tasa ja targu edasi ajada olles kantud mõttest, et järjekindlus viib sihile. Kõnelesin meie käigust confr. Aksel Tomasson'ile, kes oli minu hea sõber. Käisime siis temaga koos Estonia maja vaatamas, nii seest kui ka väljast. Sealses restoranis tegime mõned napsid. Tegin visiidi vil. Uluotsale ja kõnelesin temale meie korteri puudustest ning Estonia majast ja käigust advokaat Schmidt'i juure informatsiooni saamise eesmärgil. Paistis, et Uluotsale meeldis meie algatus ja idee.

Tasa ja targu könelesime seda asja ka teistele vilistlastele, Puusepp'ale, kes oli vilkogu laekur, Teder'ile, kes oli kirjatoimetaja, Peeter Köpp'ule ja aja jooksul köikidele, kellega kokku puutusime. Konvendi liikmetele oli asja selgeks tegemine lihtne ja need haarasid möttest kohe kinni. Estonia maja meeldis köikidele. Nüüd võis sageli kohata meie mehi Majaomanikkude Seltsi restoranis. Ennem ei käinud seal nendest keegi. Asi arenes ja 1932 aasta suvel kolis Rotalia üürilisena endisesse Estonia majja. Ümberkolimist aitas kiirendada ka meie valduses oleva Lille tän.nr. 3 asuva maja müügile minek. Selle ostis ära dr. Bernakoff, kes asus maja ümber ehitama oma soovikohaselt.

Avarad ilusad ruumid löid siin eriti head eeldused Rotalia edaspidiseks arenguks. Hiljem, 1935 aasta sügisel, sölmiti ostu leping ja Rotalia vilistlaskogu oli saanud ilusa, korporatsiooni nõuetele vastavalt ehitatud maja omapikuks Tartus.

Uha suurenev üliõpilaste arv Tartu Ülikoolis, ning vabad ja lahedad tegutsemisvõimalused tiivustasid üliõpilasi oma ideede rakendamiseks asutama uusi organisatsioone. Asutati korporatsioone ja seltse. Uue organisatsioonitüübina - tõenäoliselt Soomest või Rootsist võetud eeskuju järele - maakondlikke kogusid. Ei tundu ugutavana, et maakondlikkude kogude asutamisel oleks töukejõuks olnud Vene Ülikooli päevil tegutsenud vene üliõpilaste "semljatschestvod". Need ei omanud oma tegutsemise päevil kuigi head kuulsust ja eesti üliõpilased olid häälestatud rahvuslikult, suunaga Lääne Euroopasse, ning kõik mis omas Vene maiku, oli nendele vastumeelne.

Uue eesti korporatsioonina asutati 1924 aasta varakevadel "Kungla". Värvidega - must, violett, valge, astus Kungla ühel varakevadisel pilvisel ilmal avalikkuse ette, tehes ringsõidu lahtistel kahe- ja ühehobuse voorimeestel läbi Tartu. Kungla värvimütsi pöhi oli valmistatud mustast sametist, millele oli välja ömmeldud valge rosett. Olin tol ajal koolipoiss Tartu Treffneri Gümnaasiumis ja jälgisin huviga seda ringsõitu. Kungla mehi oli palju. Asutajaiks olid vanemad üliõpilased, nende hulgas kolm Hugo Treffneri gümnaasiumi õpetajat - ajaloolane ja stud.jur. August Krooni, füüsikaõpetaja ja stud. rer.nat. Jaan Verendel ja muusikaõpetaja Pedosson. Kungla asutajate pere oli võrdlemisi suurearvuline ja uute üliõpilaste juuretulekuga korporatsioon kasvas kiiresti. Näis, et areneb elujõuliseks organisatsiooniks. 1926 aasta sügisel aga tekkis Kungla liikmetel tüli korporatsioon Ugala liikmetega. Tartus, Tähe tänavas arenes see tüli ühel hilisöö tunnil löömingukspmillest palju mehi osa võttis. Sellel kakelusel, nagu sellest kirjutas Tartus ilmunud "Postimees", olid Kungla mehed ühte Ugala meest tahtnud juuresoleva maja iluaeda piirava teraviku otsa "vardasse ajada". Seda toimingut selgitas öige piltlikult karikaturist oma joonisega ajalehes. Kakeluse tagajärjel tuli mõnel mehel viibida esimese abi saamiseks lühemat aega haiglas. Asi läks politsei kätte, sattus ajakirjandusse ja oli arutusel Ülikooli valitsuses. Kungla mehi leiti süüdi olevat vägivalla tarvitamises Ugala meeste kallal ja kogu selle pahanduse tagajärjel suleti korporatsioon Kungla Tartu Ülikooli Valitsuse otsusega. Tol ajal olin Hugo Treffneri Gümnaasiumi viimase klassi õpilane. Kungla liikmeskonda kuulus endiseid Treffneri gümnaasiumi lõpetajaid. Eelmise aasta lennust olid mitmed koolivennad astunud Kunglasse rebasteks. Nõnda oli tutvuste kaudu olemas teatud kontakt Kungla meestega. Meie õpetajate hulgas oli üks Ugala vilistlane - Hugo Treial, kes õpetas kodanikuteadust ja majandusteadust. Ta oli hea pedagoog ja väga lugupeetud ning hinnatud mees õpilaste poolt. Ajaloo õpetajaks oli Kungla vilistlane August Krooni,kes oli samuti suur autoriteet ja väga hinnatud pedagoog. Ta oli olnud meile ajaloo õpetajaks Treffneri Gümnaasiumis juba algkooli viimasest klassist 1922 a. alates. Küsisime klassis tunni ajal mõlemalt asja kohta lähemat seletust. Nii Treial kui Krooni andsid meile ülevaate asjakäigust. Treial rääkis üldjoontes sama, mida olime lugenud "Postimehest". Ta könelesime ka teistest, varem aset leidnud üliõpilaste kakelustest, millised olid oma möötmetelt olnud veelgi suuremad, nagu Ugala ja Fraternitas Estica vaheline kakelus, milline algas "Vanemuise" einelauas kandus sealt välja ooteruumi, sealt laiade treppide kaudu ülesse, teisel korral asuvasse jalutussaali, ning kus kakelusse sekkusid ka "abiväed", millised telefoni teel kohale kutsuti oma konventidest. See kakelus oli aset leidnud peale Vabadussõda. Arvas, et ega see öige pole, et asi leiab arutlust ajalehes ja politseivõimude kaudu, kuna varemate kakeluste puhul on alati suudetud asi üliõpilaste organite kaudu ära klaarida. Meele jäi iseloomustavana mõnda, mida rääkis Krooni. - "Asi olnuks akadeemilise kombe kohaselt lahendatav aukohtute kaudu. Ugala mehed aga juhtisid asja ajakirjandusse. Seda oli nendel kerge teha, kuna nende vilistlane,advokaat Viik, on "Postimehe" toimetuse liige. Süüdi selles tülis on nii Ugala kui ka Kungla mehed. Algatajaiks olid aga Ugala mehed. Ajalehes on loetletud terve rida Kungla meeste nimesid ning märgitud neid kaklejaina. Tegelikult on kõik need rahulikud inimesed ja ainult üks nendest võiks enam vähem kuuluda löömameeste mõiste alla. Pealegi pole Feliks Peterson kellegi kakleja, vaid üsna väike ja tagasihoidlik poiss". ,Peterson lõpetas Treffneri gümnaasiumi 1926 aasta kevadel ja oli noor õigusteaduse üliõpilane ning Kungla rebane. Ta oli hiljem E.V.politsei teenistuses vastutaval ametkohal. Tema nimi oli koos teistega "Postimehes" kaklejana nimetatud). "Halb on ainult, et min-

di käsitsi kokku. Ka ei avaldanud "Postimees" Kungla-poolseid seletusi.Nõnda valitseb laiemates ringkondades ühepoolne hinnang asjakäigu kohta, kuna audiatur et altera pars - kuuldagu ka teist poolt - puudub".

1924 aastal, 2 mail asutati korporatsioon Rajala. Värvideks oli- must, violett, helesinine. Värvidekli põhi oli tehtud mustast sametist ja sellele oli välja õmmeldud helesinine rosett. Rajala oli tunduvalt väiksemaarvulisem Kunglast. Kungla-Ugala tüli saigi alguse siis, kui Kungla mehed tulid Rajalast külast ja puutusid kokku Tähe tänaval Ugala meestega, kelle konvendi korter asus Tähe tänavas. Rajala konvendi korter asus Lootuse tänavas, Tähe tänava lähedal. Rajala liikmete arv ei näidanud nimetamisväärset juurdekasvu. Tema liikmeid võis näha värvitekleis liikumas aastail 1924 - 1928. Rajala ei arendanud EKL-uga ega ka teiste organisatsioonidega nimetamisväärset läbikäimist. Tema liikmeid ei nähtud hiljem enam kuskil liikumas, ega osa võtmas üliõpilaskonna tegevusest. Läks vaikselt hingusele.

Eesti korporatsioonina asutati Tartu Ülikooli juures 8.mail 1925 aastal "Harjola". Värvideks olid Harjolal violett, must, kollane. Värvidekli põhi oli violett ja selle põhjal kollane rosett. Harjola asutajate hulgas olid ka mõned Rotaliast lahkunud rebased, nende hulgas stud.rer.oec. Egon Lomper ja stud.rer.oec. Ernst Olev.

Aastal 1926 asutati korporatsioon Fraternitas Leholensis. Tema värvideks olid violett, must,heleroheline. Uute üliõpilaste juurdetulek Harjolasse ei olnud küllaldane. Sama põhjuse all kannatas ka Fraternitas Leholensis. Mõlemad korporatsioonid liitusid 1928 aasta kevadtalvel, võttes nimeks "Harjola" ja värvideks end."Leholensise" värvid - violett, must, heleroheline. Peale ühinemist oli Harjola võrdlemisi arvulise liikmeskonnaga korporatsioon. Samal kevadel, s.o. 1928 aastal pidas Harjola aastapäeva kommerrsi.Kommersipäevale järgnenud kaatripäevaks palus Harjola kõiki EKL-u kuuluvaid korporatsioone omale külla. Seesugust kaatripäeva nimetati korporatsioonide peres lahtiseks kaatripäevaks. Olin tol ajal Rotalias kõige nooremaks rebaseks (organiseerusin 25.veebruaril 1928 a.) Läksin koos confr. Fred Tomingaga, Johannes Sprengiga ja mitme teise värvikandjaga ning meiega kaasas oli veel ligi kümmekond rebast. Harjolasse tuli ka suurem grupp Sakala mehi - värvikandjaid ja mõned rebased. Harjola konvendi korter asus siis Filosofi tänavas. Läksime peale lõunat, kella viie ajal ja viibisime seal kuni kella 12-ni. Oli haasimisi ja ilusat tudengilaulu. Rebastel oli palju tegemist, kuna tol ajal olid õllepudelid suletud pikkade korkidega, millised tuli korgivinnaga kõrvaldada nõnda, et korgi äratõmbamisel ei tekkiks pauku, ega pudeneks korgitükikesi pudelisse. Ka tuli vastavalt värvikandjate käsule teha kantust ja olla muidu tähelepanelik ja kiire reageerimisega. Koosviibimine oli üldiselt sõbralik ja meeldiv. Hiljem võis mõnel laupäeva hilisõhtul näha Harjola liikmeid ka Rotalia konvendi korteris, kuid väga harva. Harjola liikmete enamik lõpetas ülikooli või siirdus Tartust eemale. Uusi ei tulnud küllaldasel arvul juurde ja Harjola likvideerus 1935 aastal. Korp! Harjola tegevliikmeid astus Rotaliasse lihtliikmeiks, vilistlaskogu aga inkorporeerus Sakalasse, nende hulgas ka end. Rotalia rebased majandusteadlased E.Lomper, E.Olev ja pastor Karl Kiisk, kes kõik praegu asuvad USA-s ja kellega olen ka korduvalt hiljem kokku puutunud.

Aastal 1927, kevadtalvel, asutati uue korporatsioonina Tartu Ülikooli juurde "Vigilia". Tema asutajaiks olid peamiselt endised Kungla mehed, kellega oli liitunud ka uusi. Vigilia võttis oma värvideks - tumesinine, violett, heleroheline. Värvidekli põhi oli tumesinine ja sellel heleroheline rosett. Vigilia oli kaunis arvuka liikmeskonnaga korporatsioon. Nagu kõik uued organisatsioonid, nõnda ka Vigilia kannatas uute juurdetulijate vähesuse all. Vigilia liitus hiljem, 1929 aastal üliõpilaskoguga, mis kandis nimetust "Societas Studiosorum Narvensium Vicinia". Selle organisatsiooni värvideks oli sinine, hõbe, violett. Ühendatud uus korporatsioon võttis omale nimeks Vicinia, ja vällismärgina end. Vigilia värvid. Ühinemine tegi need organisatsioonid tugevaks küll vilistlaskogult ja ka majanduslikult, kuid korp! Vicinia kannatas endiselt, nagu kõik uued organisatsioonid, uute juurdetulijate vähesuse all. Korporatsioon Vicinia liikmed olid tagasihoidlikud, hea käitumisega, viisakad mehed, kes ülikoolis õppisid korralikult. Vilistlaste peres oli ülikooli õppejõude ja ühiskondlikul alal väljapaistvaid mehi. Nad nägid peagi, et edasi tegutsemine ei paku tulevikus küllaldasi väljavaateid ja 1931 aastal astusid kontakti Rotaliaga selle vilistlaskogu juhatuseliikmete kaudu. Samal aastal, veebruari, märtsi ja aprilli kuudel oli õige mitmel korral võimalus kohata Vicinia vilistlasi, tegevliikmeid ja mõnda rebast meie Lille tänava konvendi korteris üheskoos meie vilistlaskogu esimehe prof. dr Jüri Uluotsaga, riigikohtunik Peeter Puusepp'aga, dr Richard Tederiga, prof. Peeter Kõpp'uga ja teistega. Tõstsime õllekannu, lõime laulu ja ajasime juttu. Kui aga teravmeelsuse proovimiseks läks, muutus vil! Uluotsa nägu üsna pilviseks ja sealtpoolt tuli siis ka varsti mõni korraldus, mis "hambamehe" viis teiste ülesannete juurde. Uluots püüdis vältida aasimisi ja sellest tulenevaid ebamugavusi külalistele. Vilistlaskogu juhatus oli koos presiidiumiliikmetega viibinud külalisena ka Vicinias. Vicinia likvideerus 1931 aasta kevadel. Tema liikmete enamus astus Rotaliasse lihtliikmeiks

1931 aasta mais. Vicinia vilistlaskogu liikmete enamik aga võeti vastu Rotalia vilistlaskokku sama aasta novembrikuul toimunud aastapäevakommersi koosolekul.

1929 aasta kevadel, 27 märtsil, asutati uue korporatsioonina Fraternitas Tartuensis. Tema värvideks on roheline, valge, violett. Rohelisel mütsipõhjal on valge rosett. Frat. Tartuensise asutajaiks olid eesti rahvusest loomaarsititeaduskonna üliõpilased ja vilistlased. Enamik nendest olid endised Fraternitas Dorpatensise liikmed. Asutajate hulgas oli Tartu Ülikooli Loomaarstiteaduskonna õppejõudusid ja professoreid. Frat. Tartuensise esimene konvendi korter asus Puiestee tänavas. Sealt kolisid nemad varsti Narva tänavasse ja sealt hiljem Suurel Turul (Raekoja Plats) asuvasse Brunhofi apteegi (end. Kaart ja Pedel) maja teisele korrale, südalinna.

Uued korporatsioonid seisid EKL-ust eemal. Nemad arendasid mõnel määral läbikäimist EKL-u korporatsioonidega. Uutena ja kogemusteta organisatsioonidena esines nende liikmeil siin seal ebaõnnestumisi, mis ei tulnud kasuks nende korporatsioonile. EKL-u perre kuuluvatel korporatsioonidel olid arvukad vilistlaskogud ja hästi välja kasvatatud liikmeskond, mis omakorda tagasid head suhted seltskonnaga. Tugeva distsipliini abil teostatud ja kindlale süsteemile rajatud kasvatus tegi tema liikme seltskonnas vastuvõetavaks ja üliõpilaskonna tegevuses paistsid EKL-u liikmeskorporatsioonide värvikandjad kõikjal positiivselt silma. Väikesearvulised, väljaspool EKL-u seisvad korporatsioonid kannatasid vajalikkude seltskondlikkude sidemete puudumise tõttu uute juurdetulijate vähesuse all samal ajal, kui EKL-u kuuluvatesse korporatsioonidesse oli sisse astuda soovijate arv sedavõrd suur, et sageli paljud soovijaist tuli jätta vastu võtmata. See asjaolu omakorda võimaldas välja valida sooviavalduse esitanuist paremiku. Väljaspool EKL-u tegutsenud korporatsioonidest on olnud eriolukorras need, millised rajati ühe teaduskonna alusele. Nõnda kasvas elujõuliseks selle asutamisest alates ka Fraternitas Liviensis ja Fraternitas Tartuensis.

Eesti Korporatsioonide Liitu kuulus tema asutamisest alates viis eesti korporatsiooni. Kuigi vahepeal oli asutatud Tartu Ülikooli juure mitmeid uusi eesti korporatsioone, oli EKL väga ettevaatlik nendega suhete loomisel ning oma liikmeks vastu võtmisel. Oldi seisukohal, et uus asutatud korporatsioon peab näitama oma elujõulisust, akadeemilist taset ja korporatiivset väärikust oma tegevuses, auasjade ajamisel ja ühiskondlikus töös enne, kui võib kõne alla tulla temaga kartell-lepingu sõlmimine ja alles selle järele EKL-u liikmeks vastu võtmine. EKL-uga seisid kartell-lepingus Revelia ja Fraternitas Liviensis. Alles EKL-u kolmeteistkümnendal tegevusaastal suurenes EKL-u pere, kuna sellekohase otsuse kohaselt võeti vastu EKL-u liikmeks kauaaegne kartell-lepinglane korporatsioon Revelia. Vastuvõtmine toimus märtsi kuul 1928 aastal ja viidi läbi Rotalia konvendi ruumes Tartus Lille tän.3 ajal, kui Rotalia oli EKL-u presideerivaks korporatsiooniks ja EKL-u esimeheks oli Rotalia senior stud. phil. Vambola Klauren. Vastuvõtmisele järgnes koosviibimine Rotalias, kust siirduti õhtul Reveliasse. Novembrikuul 1930 aastal, toimus Frat. Liviensise vastuvõtmine EKL-u koosseisu. Ka see teostus ajal, kui Rotalia järjekordselt presideeris EKL-u ja Vambola Klauren oli EKL-u esimeheks. Fraternitas Tartuensise vastuvõtmine EKL-u koosseisu toimus 29 mail 1937 aastal. Ka siis oli Rotalia EKL-u presideerivaks korporatsiooniks. Olin tol korral Rotalia ja EKL-u esimeheks. Fraternitas Tartuensise vastuvõtmine kujunes pidulikuks sündmuseks. Meie suures saalis Tähe tän.29, toimus aktus, kus kirjutati kõikide aktusekülaliste juuresolekul vastavale lepingule alla. Saal oli tulvil EKL-u korporatsioonide vilistlastest, tegevliikmetest ja rebastest. Peale aktust toimus ühine, vana aja kommet meenutav ringsõit Tartu linnas, millest võttis osa kogu EKL, eesotsas oma vilistlaskogude juhatustega ja konventide presiidiumitega. Sellele järgnes ühine õhtueine Rotalia ruumes aktusest osavõtnuile ja ametlikele esindajaile. Oli laupäeva õhtupoolik. Järgmise pühapäeva varahommikul siirduti Fraternitas Tartuensise konvendi korterisse hommikueinele. Seal kestis koosviibimine kogu järgmise pühapäeva. Meeleolu oli ülev ja hea oli istuda sõbralikus seltskonnas hästi kaetud laudade juures. Ilus kevadeilm aitas süvendada head meeleolu ja mitme päeva vältel koos istunud suurearvuline, nüüd juba kaheksaast korporatsioonist koosnev värviküllane EKL-u pere tundis end ühise tugeva organisatsioonina. Tülisid ega pahandusi ei esinenud. "Postimees" tõi oma veergudel sellest sündmusest kirjelduse. Seda tegid ka teised suuremad ajalehed.

Fraternitas Tartuensise vastu võtmisega oli EKL-u kuuluvate korporatsioonide arv tõusnud kaheksale ja 1937 aasta kevadsemestri lõpul võis EKL oma koosolekul konstateerida, et kõik Tartu Ülikooli juures tegutsevad eesti korporatsioonid on koondunud Eesti Korporatsioonide Liitu.

1.septembril 1939 a. alganud Teine Maailmasõda avaldas juba sõja algusest peale suurt mõju ka Eestile. Saksa-N.Vene kokkuleppe põhjal ette nähtud salaklausliga määrati kindlaks huvipiirkonnad ja Eesti, Läti ja Leedu loovutati N.Venele. Oktoobris-novembris 1939 aastal teostati suure kiirusega baltisakslaste ümberasustamine Eestist Saksamaale. Eestis tegutsenud balti-

saksiaste organisatsioonid likvideerusid, nende hulgas ka Tartu Ülikooli juures tegutsenud põlised korporatsioonid - Estonia, Livonia, Neobaltia, Frat. Academica ja Baltonia ja Tartu Sakse korporatsioonide Esindajate Konvent (D.D.Ch.C.) ning Frat. Normannia. Likvideerus ka Frat. Dorpatensise vilistlaskogu, kuna korporatsioon oli juba varemalt Tartu Ülikooli juures oma tegevuse lõpetanud. Vähemusrahvusest üliõpilaste korporatsioonidest jatkasid oma tegevust Tartu Ülikooli juures veel Vene korporatsioonid Frat. Aeterna (värvid - must,valge, orange) ja Frat. Ruthenia (värvid punane, must, kuld), ning juudi korporatsioon Limuvia (värvid - tumesinine, valge, kuld), millised oma väikese liikmetearvuga ja üldiselt isoleeritud tegevusega ei lisanud Tartu üliõpilaskonna üldpilti midagi olulist.

Eesti üliõpilaskond ja Eesti korporatsioonid jatkasid endiselt oma hoogsat tegevust. Eesti korporatsioonid olid oma liikmete arvult kasvanud suurorganisatsioonideks. Mitmel nendest olid osakonnad Tallinna Tehnika Ülikooli juures. Rotalial tegutsesid osakonnad Varssavis (alates 1934) ja Tallinnas (alates 1936). Oma maja oli olemas Sakalal, Vironial, Frat. Estical,Rotalial, Ugalal ja Frat. Liviensisel. "Loetelu on tehtud majade muretsemise järjekorras). Need olid ilusad ja avarad ehitused, sedadega ja konvendi tegevusele vastavate ruumidega ja saalidega, kallid ja hästi sisustatud kinnisvarad. Eesti Korporatsioonide Liit pidas 1940 aastal kevadel oma 25 a. tegevusjuubelit Tartu Vanemuise kontsertsaalis esindusliku aktusega ja suurejoonelise kommerssiga. See oli aga ka viimaseks sellesarnaseks. Juba juunis 1940 tungis N.Vene punaarmee Eesti Vabariigi territooriumile, okupeeris selle. N.Vene punaarmee abil seati ametisse uus, kommunismisõbralik valitsus, Eesti liideti vägivaldselt N.Liidu süsteemi ja sisemine, vaba demokraatlik kord asendati N.Vene terrorisüsteemiga. Varandused riigistati ja organisatsioonide tegevus keelustati ning lõpetati. Nii lõpetati vastava korraldusega ka kõikide Eesti korporatsioonide, kui rahvuslike eesti organisatsioonide tegevus ja suleti EKL. Korporatsioonide varandused võeti riigi poolt üle. Algas juhtkonna arreteerimine ja jälitamine. Brutaalselt lõpetas N.Vene kommunistlik võim vaba üliõpilase kujunemise ja eluavaldused Tartus ja kõikjal Eestis. Vägivallaga lõpetati küll eesti haritlaskonna ja üliõpilasnoorsoo välised eneseavaldused, kuid ideed ja selle kandjad elavad edasi, samuti nende korporatsioonid, olles rajatud samadele äraproovitud põhimõtetele, aususele, rahvuslikule kokkukuuluvusele, Vaba Eesti teenimisele, isikuliste, ühiskondlike ning akadeemiliste väärtuste hindamisele, kuni kord jälle avaneb võimalus oma riikliku vabaduse kättevõitmiseks ja akadeemilise noorsoo eneseavalduste legaaliseks rakendamiseks oma põlisel kodumaal.

Johannes Pedak

vil! Rotl Baltimore

K I N D L U S

Eesti meeste korporatsioon Rotalia oma neljakümne viiendal aastapäeval seisab võimete tipul, valmis ületama raskusi ja tõkkeid eluröömsa naeratuse ja mängleva kergusega - nagu ainusobiv bursile. Ettenägelikkuse, elujõulise hoo ja kohase plaanitsemisega kindlustame oma organisatsiooni tuleviku nagu isiklikku õnnegi. Vilistlaskond võib vaadata uhkuse ja heameelega möödunud aastate saavutustele. Tegevliikmed on peamiselt huvitatud tulevikust, ja põhjendatult, kuna neil enamik oma elupäevist tuleb veeta kogemusi ja trofeesid kuhjates eeloleval sajandi poolel. Kuid ka noorimalgi meist võib kujuneda olukordi, millistes tunnetatakse, et ainult mineviku kogemused koos tuleviku lootustega muudavad oleviku talutavaks - kas või rebasepõlveski!

Erilist headmeelt valmistab tõiga nentimine, et meie ülekaalukate vaenlaste läbimõeldud ja viimistletud strateegiad pole suutnud meid lõhestada, hävitamisest rääkimatagi. Milline õnn, et eestlust ja meie riiki ajaloost kustutada püüdev bolshevism, nagu rahvus-sotsialismgi, pillutas eestlaskonna mõtleva nooruse üle maailma laialt, sel teel meie rahvust ja keeltki kõige paremini kaitstes moodsate relvade hävitusjõu vastu! Meil endil on nüüd suhteliselt kerge olukordadele kohaneda ja mitmeti mugav ning meeldivgi edu arendada kõigiti soodsamates ja stimuleerivamates oludes kui õppival noorsool kodumaal.

Korporatsioon Rotalia eesmärk on kasvatada edukat eestimeelset, kõrgeimat haridust omavat juhtkonda moodsates, erikeelelistes ühiskondades, kasutades omavahelises asjaajamises eesti keelt. Seega oleme üllmalt spetsialiseerunud ettevõtte osanikud ainult üht laadi toormaterjaliga: ajukad maakeeles mõtlevad ja jutlevad noormehed. Kuna meie ei soovi elada ega tegutseda praegu kodumaad okupeerivas ideoloogias - kuhu füüsiline sissepääs on teatavasti vaba, s.o. "sissesõit prii, ja kohalejõudnult kohtlemine eesrindlikult põhjalik" -

peame kujundama ja rakendama vahendeid millised taas vabastavad meie isade maa võõra võimu kütkest. Eesmärgi saavutamiseks vajame kõigepealt rünnakröömsat vaimu ja üleolevat strateegiat - eriti viimast.

Järelikult tuleb meil koondada ja rakendada süstemaatilist mõtlemist ja kõiki oma teadmisi põhiliste rahvuslikkude probleemide lahendamiseks. Võrdluseks pilku heites avalikkuse tähelepanu kütkestanud sputnikute tekkeloosse näeme kõrgetasemelisi teaduslikke ja tehnoloogilisi saavutisi tolle n.n. teadusliku triki taga. Ja nood saavutised omakorda vihjavad ühiskondlikule korraldusele milline oma varem püstitatud eesmärgile vastavalt on motiveerinud valitsetavaid rahvuseid ja pidevalt organiseerib neid pingutuma, enamasti valikuvabadust jätmata, püstitatud eesmärgi saavutamiseks kõige tähtsamatel suundadel. Näiliselt õhukindel süsteem maailma vallutamiseks, ja kõigi poolharitlaste poolt imetletud, kuna ainult kogenenud vaatlejad suudavad avastada ohtlikke roostemõrasid sovjettide moodsas sotsioloogilises soomusrüüs.

Meie eesmärgi saavutamise võimalusi vaagides peame mõõnma et moodsa ühiskondliku struktuuri kõige põhilisemaks ja veenvamaks aluseks on raha. Raha tarvitusele võtmine on võimaldanud kõrgkultuuride tekkimist. Kuid vähe selle institutsiooni avastamisest: raha ei majanda end ise, vaid vajab oskuslikku käsitamist. Raha majandamise alal kehtivat tohutut ignorantsust illustreerib paremini Nõukogude süsteemi suurim nõrkus ehk verise revolutsiooni seni säilunud "saavutus": kullaga tagatud rahandusele toetuva eramajanduse asendamine riikliku orjapidamise süsteemiga. Püüdlus võrdne ajalooratta tagasipööramisele tuhandeid aastaid! Jahmatama paneb nende kaasaegsete haritlaste pinnalisus ja eluvõõrus, kes igatsevad või isegi soandavad näha Nõukogude korras arenenud demokraatiat ja edumeelsust ainult tolle süsteemi range ja hoolimatult rakendatud plaanimajanduse tõttu. Viimane on kahtlematult aidanud tõsta N.S.V.L. sõjalist võimsust tasemele, millisel relvastatud kokkupõrge humanistliku ja bolshevistliku ideoloogia vahel on vältimatuks muutunud. Johtuvast kaosest saame meie endid päästa vaid ajakohase tegutsemisega. Selleks vajame ettenägelikkuse ja teotahte kõrval veel tugevamat organisatsiooni kui senine.

Õnneks pole 45.aastane Rotalia vanadusest paralüseeritud. Vanadusnõrkusesse haigestunud organisatsiooni iseloomustavad "prof. C. N. Parkinsoni*) hinnangul järgmised sümptoomid : "Kõrgeimad ametkandjad on tuimad tuupijad ja pugejad ehk tüüpilised ametnikud; järgmisel juhtkonna tasemel tegutsejad on aktiivsed ainult üksteise vastu intrigeerimises, ja noorimad liikmeskonnas on kas pettunud nurisejad või lihtsalt kergemeelsed tuuletallajad. Uritusi on vähe. Saavutusi õieti ei mingisuguseid. Sarnane tõbi on enamasti enda sugereeritud. Seesinane tõbi on ülikergelt diagnoositav, kuid raviks retsepti pole. Kuid teame et kõige tavalisemaks tõve põhjuseks on kõrgeim võimalik kadeduse ja võhikluse kontsentratsioon." (Lk. 79 j.j.)

Viimase olukorra kohta pajatas oma autoriteetsete kogemuste alusel USA eelmine kaitseminister, General Motor'i Charles Wilson: "Ukski plaan ei suuda vältida mõne tobukese sattumist vastutavale kohale, kuid hea plaan peab vältima ignorantsete isikute kuhjumise kujunemist." Ehk Parkinsoni seaduse sõnastuses (lk. 81) :"Kui organisatsiooni juht on teisejärguline jõud, ta valib oma lähimad kaastöölised ilmtingimata kolmanda järgu jõudude hulgast, kes omakorda kasutavad kõige piinlikumaid ettevaatuse abinõusid, et neile alluvate hulka ei sattuks ühtegi nendegi tasemeni küündivat isikut, s.o. nopivad kokku neljanda järgu jõudude kollektsiooni. Loodud õhkkonnas tekib peatselt terav võistlus lollustes, kus inimesed ülimalt pingutuvad et näida isegi ajutumatena kui nad on sünnipäraselt ja tegelikult."

Eeltoodu põhjal on teoreetiliselt võimalik, et kirjeldatud süsteemi kõige puhtakujulisemal rakendamisel mõne rahvuse n.n. kõige valitumate haritlaste kogu seab endale eesmärgiks kord jõuda nii kaugele et oma vaimse suurloomingu tähe all välja anda mõnekümne leheküljelist koguteost "Tibukese A,B,C Raamatu" ehk maakeeles äraseletatult kuke-aabitsa nime all! (Loomulikult tuleb töö tegelikuks läbi viimiseks ajud ja muu tööjõud palgata väljastpoolt organisatsiooni.) Prof. Parkinsoni hinnangul on kirjeldatud "arenguastmest" paranemisjuhud erakordsed haruldused, kuna vähemalt näiliselt on viimanegi intelligentsi säde kogu grupis edukalt lämmatatud ja institutsioon on praktiliselt surnud. Ometi on kirjeldatud lootusetust olukorrast mõningad organisatsioonid üle saanud. Kuni alljärgneva prof. Parkinsoni autoriteetsest sulest tilkunud seletuseni (lk. 81 - 82) seisis teadus punnsilmselt tummas, ehmunud aukartuses sarnase surnust ülestõusmise ime ees.

"Võib näida võimatu, et paarkümmend aastat surmakangestuses viibinud institutsioon ilma erilise ravita taas elustuks. Suur enamik neist laguneb ja haihtub vaikselt. Erandite vaatlus tõestab, et taas-elustumise protsess on sarnane elavate organismide immuunsuse arendamisele surmavate mürkide vastu. Võrdlus toetub oletuslikule analoogiale kus kogu organismi järjekindlalt

*) "Parkinson's Law and Other Studies in Administration" - The Riverside Press, Cambridge, Massachusetts, U.S.A., 1957, 112 lk. $ 3.00

pritsitakse kangelma mürgiga, mis garanteeritult hävitab kõik ettevõtlikkuse ja võimed. Aastate vältel saavutatakse pritsimisega soovitud tulemusi. Kuid mõningad indiviidid muutuvad vahest immuunseks. Nad peidavad oma tegelikud võimed nõdraarulise hüva-huumori maski taha. Tulemuseks on et funktsionäärid, kelle ülesandeks on organisatsioonist võimetega isikute ee alhoidmine ja väljarookimine, ei oska eraldada määratud ohvreid neid kohates. Ja nii juhtubki, et mõni võimekas indiviid immitseb läbi valiku sõela ja paratamatult alustab oma teed ülespoole. Loomulikult logeleb ta alguses organisatsioonis sihitult ringi, mulisedes nalju ja itsitades lollakalt, kaotades dokumente ja unustades nimesid - sarnanedes täielikult teistele valitud õnnelikkudele. Alles mõnele vastutavale kohale jõudnult loobub ta lolluse maskist. Masendunud kohkumisega avastavad ta kaas-juhid võimekuse otse endi keskel ! Kuid on juba liiga hilja enam midagi ette võtta. Pahandus on tehtud, surmakangestus hakkab haihtuma ja täielik paranemine on võimalik järgmise kümne aasta jooksul."

Pole kahtlust, et niikaua kui elab korporatsioon Rotalia säilitatakse eestlus välismail ja jätkub meie rahvuslike väärtuste talletamisest võrsuv areng. Seega on meile pühaks kohustuseks organiseeruda otstarbekohaselt ja mõjuvalt. Organisatsiooni ajakohastamine ja ülima tõhususe saavutamine on lõpmatu probleem, millist tuleb lahendada igal generatsioonil omaette, kuid delikaatses koostöös ja südamlikus arusaamises vanemate ja nooremate generatsioonidega. Kuid doktriin ja strateegia peavad olema ühised; ainult taktikas võib ja peab iga keskuse juhatus kui ka magistergi oma suva ja leidlikkust demonstreerima.

Meie probleem pole ainulaadne, vaid üldinimlik, meile ainuomaste isiklikkude nüanssidega. Mida erinevamana ja ainulaadsemana püüame Rotaliat näha, seda lihtsamaks lahenduse leidmine muutub. Taolisi olukordi on edukalt lahendanud muude hulgas nii Vatikan kui ka juuda rahvas oma ajaloo vältel korduvalt. Uks nende viimaseaegseid ühiseid üritusi pälvib märkimist Argentiinas: "Movimiento de Confraternidad Judeo-Christian".

Meie seisukohalt tuleb populaarse analoogia mõttes eriti huvitavaks pidada Iisraeli ajalugu. Pääle praeguse Iisraeli riigi taasrajamist ajaloolisel maaalal on zionism lakanud olemast juute käivitav ideoloogia ja jõuline mõiste. Püstitatud eesmärk - juutide koondamine Iisraeli - on saavutatud. Tõsi küll, kommunistlikelt mailt ei pääse juudid välja, ja Uhendriikidest ei soovi juudid ümber asuda Iisraeli, vaid eelistavad Kesk- ja Ladina-Ameerikat immigreerumiseks strateegiliselt ohustatud aladelt, kaasa arvatud Iisrael. Viimasel tuleb lahendada hulgaliselt majanduslikke ja strateegilisi probleeme. Lahendusekava on originaalne ja teostatav rahvastiku kvaliteedi tõttu. On otsustatud taotleda territoriaalse ekspansiooni asemel teaduslikku, asendades sõdurid teadlastega. Nii paberil. Tegelikult pole Iisrael suutnud tänaseni elada sõdurita. Elu vihatud naabrina neid 20:1 ületavate araablaste vahel on juutidel olnud võimalik ainult toetudes nii naabrite valusatele laning-mälestustele, kuid eriti oma pidevalt tõusvale sõjalisele üleolekule naabreist. Iisraelil on eeldusi kujuneda esimeseks riigiks maailmas mis lahendab tülika tööpuuduse ja üleproduktsiooni tsüklite probleemid oma relvastussüsteemi pideva ja põhjaliku uuendamisega, nii võibolla tõustes Sveitsi, Kaanada ja Prantsusmaa järele seitsmendaks aatomjõuks maailmas. Selleks annab juutidele parimad eeldused distsiplineeritud, kõrge intelligentsiga rahvastik arvukate teadlaste, poliitikute, strateegide, finantseeride ja mitmekülgsete tehniliste jõududega nende hulgas ja maailmapoliitiline olukordade kujunemine näib neid isegi kohustavat. Võibolla ongi aeg juba napiks jäänud neil vajalikkude ettevalmistuste läbi viimiseks omal käel, sest Moskva järgmiseks märkimisväärsemaks sammuks näib kujunevat Araabia riikide juhtimine ja varustamine Iisraeli kaardilt pühkimiseks. Kahjuks pole tõenõoline et läänemaailmal jätkuks ettenägelikkust ja tahtejõudu Iisraeli kaitsmise nimel teotleda punase bolshevistliku aju "blondeerimist" ulatusliku vesiniku reaktsiooniga.

Kui soovitakse piltlikult näha staatilise rahvapärimuste säilitamise tulemusi, kaasa arvatud keele tarretamine esivanemate tasemele, vaadelgem Ameerika indiaanlasi nende reservatsioonides. Kord nii vaprast, uhkest ja tegevõimsast rahvast on säilunud vaid kibestunud hingelised ja füüsilised ahervarred. Paari aasta eest Mexicos puhkusel viibides kogesin et San Cristobel de Las Casas räägitakse kuutkümmet eri keelt tühise suurusega maaalal.Sääl elav taani keeleteadlane Franz Bloom võiks pajatada palju omapärast keele säilitamise mõjudest rahva väljasuremisele.

Kas julgeme asetada rõhku arendamisele ja selleks vabastada energiat "säilitamise" kammitsast? Areng ja arengu kiirus olenevad majanduslikust tugevusest ja vaimsest valmisolekust. Viimast meil jätkub, kuid väidet et oleme põgenenud bolshevismi eest ja järelikult eksisteerime kapitalismi märtritena, pole mele veel tõhusalt töendanud. On ülim aeg rakendada või vähemalt uurida kõige viimistletud meetodeid milliseid meie poolt eelistatud süsteem pakub. Argem unustagem hetkekski, et ükski ühiskond ei saa areneda ega õitseda majandusliku edu ja jõukuseta.

Rida iseseisvaid poliitilisi kääbuseid, nagu Madalmaad, Sveits,Lebanon,

jne. on välja arendanud erilaadsed rahvusvahelised pangandussüsteemid,millised on niivõrd jõuliselt kütkestanud suurvõimude ristuvaid huvisid, et nood sõjaliselt abitud, tihti naeruväärsed maaalad on püsinud iseseisvatena. Kuid ka näiliselt vaid ideoloogiatele toetuvad eakad rahvusvahelised institutsioonid, nagu juutlus ja Rooma katoliiklus, on rajatud põhiliselt hästi mõistetud ja otstarbekohaselt rakendatud rahandusele ehk finants-süsteemidele, nagu selgitatud juba Moosese poolt. Ajalugu kubiseb näidetest väikeste ent tihedalt liitunud ühiskondade õitsenguist nii territoriaalsel alusel või selleta.

Korporatsioon Rotalia evib kõiki eeldusi edukate katsevagude kündmiseks meie taas-iseseisvumise söödistuval põllul.Oleme ju võimelised nii vaatlema kui ka lahendama igakujulisi probleeme meie koosseisu hariduste ja ettevalmistuste summat valitud raskuspunktidesse suunates. Meie deviis seab väärtuste skaalas kõrgeimale kohale kõik mis avardab inimlikkude võimete ulatust, ehk teiste sõnadega : meile on väärtuslik kõik mis aitab eestlasi saavutada rohkem kui nad enda arvates võimelised saavutama.

Eesti keelele tuleviku kindlustamiseks peame leidma talle tulusa rakenduse, mis tagaks "maa-keele" arengut kui ka levikut. Selle eesmärgi saavutamiseks näib olevat kõige otstarbekohasem organiseerida ühistegelikku liikumist investeerimise panganduse alal. Eeldused eestlaste edukaks organiseerimiseks rahvusvahelisse investeerimise pangarduse võrku on head. Õnnestumise eelduste hulka loen meie kokkuhoidlikkuse, visaduse ja püüdlikkude kõrval suurt vajadust,millele lisandub meie väljapaistev kalduvus uurimistöiks ehk analüüsideks ning ülemaailmne asetus mitmekeelse keelte oskusega. Sarnane ühistegelik organisatsioon võimaldaks ja õigustaks eesti keele arendamist välismail ja muudaks selle oskuse ihaldatavaks tulusaima pangandusvormi sifrina.

Eesti üldrahvuslikkude probleemide lahendamisele saab Rotalia kõige mõjuvamalt kaasa aidata oma tegevuse voolujoonestamisega. Meil pole puudu voorustest. Kuid ärgem iialgi libistugem nende arvel komplimente öngitsema kaasmaalastelt. Sarnane käitumine reedaks lubamatut võhiklust oma rahvuse põhiliste iseloomujoonte tundmises. Vasn kutsu sabast manitseb meid sisemiselt süvendama ühistunnet ausalt ja avardama iseteadvust kindlalt! Niisiis suunakem vahelduseks kogu vaimuenergia ja teotahe Rotalia ettevõtete toetamiseks ja teostamiseks ning lakakem enda kulutamast ja piinamast "põhjuste" leiutamise ja sõnastamisega miks meie ei tule toime oma ideoloogiliste eesmärkide ja ideede teostamisega.

Tähtpäevil on kohane arutleda tehtut, olevikku ja tulevikkugi. Pilku tulevikku suunates muutuvad eakamadki vilistlased loovaiks. Paraku noorimate aastakäikude kõige viljakamadki pead on jäetud aga enam-vähem aegutava õuduse ette: neid soovitakse näha loovaina küll, kuid suunale vihjamata.

Televisiooni ja raadio kaudu tutvustatavad vestlused demonstreerivad kujukalt kuidas ülimalt loovad ajudki kõige igapäevasematelegi, ent usutlevate reporterite poolt sensatsiooniahnelt pingestatud küsimustele vastata pobisevad tihti abituid, kui mitte lausa andetuid lihtsameelsusi. Arvestagem ja rakendagem üldtuntud tähelepanekut, et kõige loomisvõimsamgi vaim ei "liiguta lillekestki" kui talle pole aegsasti selge või ta pole otsustanud mida ja kuidas luua.

Otsuste tegemine on inimkonnale alati osutunud üheks kõvemaks pähkliks. Seniseks lahenduseks on olnud elukutseliste otsuste tegijate ehk juhtkondade kasvatamine - töö millisele Rotaliagi pühendatud. Praegune elutempo kiirenemine dikteerib kiirust ja täpsust nõudvate otsuste tegemisel inimese asendamist "elektrooniliste ajude" ehk masinatega vähemalt seniks kuni inimene, või temast arenev olevus, viitsib taas saavutada kõrgemat effektiivsust enda poolt ehitatud automaatidest. Kuid ka aladele, kus masinad ületavad inimlikke võimeid, vajatakse omakorda inimesest algatajat, kontrollijat. Isegi inimese täielikult kunstlikuks seemendamiseks - protsess mis lubab ühel ainsal laborandil sünnitada arvukat rahvastikku soovitud pärivuslikkude omaduste ja kalduvustega - vajame veel inimest.otsustajana, leidurina, juhina.

Traditsiooniliselt on vähemalt kolm võimalust igaks sündmuseks, seega ka Rotalia tuleviku kujundamiseks.

Idee, et tulevik on täpselt ette määratud, selgesti vinjab võimalusele et juba enne maailma loomist oli Sulle, armas kaasvend, käesolevate ridade lugemine ette nähtud just praegusel momendil, täpselt selles kohas ja kindlasti ka praeguses asendis ehk poosis! Muidugi mõista ei eita arutletav idee Sinu valiku võimalust, kuid olgu Sulle sõbra mehe poolest öeldud, et Sinu valik oli kah ette määratud. Tõestuseks leiad tuge aatom-teooriast, mis lubab Sul silma all olevat naha koosnevana biljonetst ja biljonetst aatomeist, millistest iga üksik on omaette "päikese süsteem", koosnedes päikesele vastavast südamikust ja elektroonid planeetidena keerlemas ta ümber. Iga "planeedi" asukoht on täpselt ette määratav soovitud ajaks, kuna kõik nood seoses olevad süsteemid liiguvad koos ja on paremini sünkroniseeritult kui Sina ja mina Rotalias.Aeja lihtsuse ja selguse huvides oletagem, et anti-mateeriast koos-

nevad süsteemid ehk erinevat teklit kandvad institutsioonid vähemalt käesoleva vaatluse raamides ei eksisteeri. Aga kui nad siiski eksisteerivad, ei tarvitse meil ulpida sihitult nagu kompassita päästepaat! Ka ei õigusta sarnane maailmavaade meid kaitse järele ahastades sünnieelsesse poosi kägardama või lömitama oma reisuvalmis kohvrite otsas eri maailma nurkades ajal, mil teised pingutuvad tuleviku probleemidele vastuste leidmiseks.

Teine üldtuntud tulevikku piilumise idee on pisut lohakam, mainides tõenäolist tuleviku sündmuste laadi üksikjuhtude protsentuaalse ulatuse määramisega, Sinu auväärset isikut otseselt mainimata. Tuntud näitena mainigem kindlustusseltside statistikat.

Kolmas võimalus kuulub alati ja täielikult vaimselt kõige nooremale generatsioonile, s.o.: tulevik on meie enda teha - ta rullub lahti just nii ja sääl kus meie soovime!

Rotalused, nagu kõik teisedki vastutusvõimelised tegutsejad, ei saa endale lubada luksust et valivad ja arvestavad ainult meeldivaid tõsiasju. Peame olema valmis kõikidest olukordadest auga jagu saamiseks, ignoreerimata ühtki tõsiasja. Seepärast arvestagem ka alati sõjaga, olgu ta siis "külm" või vesiniku leegiga "kõrvetav", kui keskse faktiga meie kõikide elus usu, lootuse ja armastuse õnne igatsuste kõrval.

Kinkigem Rotaliale tema käesolevaks aastapäevaks avaram ja täpsustatum tuleviku soov kui traditsiooniliselt lühikene " Vivat, crescat, floreat corp! Rotalia in aeternum! " Koostagem konkreetne voolujooneline kava meie detsentraliseeritud organisatsiooni ilutulestikuna käratseva energia rakendamiseks. Suunakem Rotalia kõrgemale, kaugemale ja kiiremini seniste saavutuste tempost!

Rotalia tegutsemise kandvaks eesmärgiks on liikmete taotlus võimalikult täiuslikku isiksust arendada eestluse raamides. Kõigile elujõulistele inimestele omased igatsused, ihad ja tungid mõjustavad rotalustegi otsuseid ja kujunemist. Nagu igas elujõulises grupis esineb meilgi endasse tõmbunud müstikuid kui ka teise äärmusse kalduvaid ekstrorseid isiksusi. Eitamata kumbagi äärmuse väärtusi või nõrkusi, püüdkem leida kuldset keskteed, meenutades ja mõistes et suurimat edu saavutatakse kogu energia juhtimisega valitud eesmärgi suunas. Meeli alaliselt piitsutavad pidevad muudatused kogu meid ümbritsevas ilmas rõhutavad kaht põhilist tõde: liikumatu ja tardunu on kas surnud või suremas; elu jätkavad intelligentsemalt kohanevad ja uusi vorme loovad ajud.

Ennasthävitavaks inimlikuks nõrkuseks on kaldumine äärmustesse. Massi meeleolud pendelduvad pidevalt ühest äärmusest teise, kuna vaimne arenematus, laiskus ja ebaausus ei võimalda neil püstitada ega kaitsta keskseid seisukohti ja ideid. Kommunismi harrastaval idapoolkeral on negatiivse ellusuhtumise aktsepteerimine hävitanud inimvabadused koos individualismiga. Ja positiivsusest pakitaval pragmatismi kodumaal haihtub tänapäeval läänelist tsivilisatsiooni ülesehitanud individualism hullumajade survel nobedamini kui Kremli keldrites harrastatavas kuklalaskude verepulmas. Looja igavene vaim näib olevat otsustanud oma igaviku säästmiseks hävitada tardumust ja paigaltammujaid, jättes negatiivse ellusuhtumise suuremeelselt enesetapjate "eneseteostamiseks".

Edutagem Rotalia kosumist ja kasvamist põhjalikult plaanitsetud ja tasakaalustatud tegevusega. Meie organisatsioonil on ees võimsalt õitsev tulevik, kuna neljakümne viie noorusnõdra aasta vältel on ta jõuliselt arenenud, trotsides kõiki negatiivsusi milliseid talle kadeda hävitustahtega kaela paisatud vaenlaste poolt või millised juhuslikult sisemiselt vesivõsutsenud.

Soovin edu ja õnne kõigile praegustele ja tulevastele rotalustele,kelledele kõikidele vana armas korporatsioon Rotalia on alati elusuuruseks inspireerivaks peegelpildiks!

Roman Ubakivi

vill Rot!

TERVITUSEKS VARSINAISSUOMALAINEN OSAKUNTA'LE

"Sündmused kogu maailmas tõendavad, et rahvaste heitlus olemise eest muutub aina tõsisemaks.

Rahvaste elus on üliõpilasorganisatsioonidel ikka olnud täita tähtis ülesanne. Nad on ühendanud ja kasvatanud akadeemilist noorsugu, kes hiljem juhib rahvaid ja korraldab nende elu ..."

Need on korp!Rotalia Vilistlaskogu esimehe prof. Jüri Uluotsa sõnad meie sõpruslepinglastele nende 30 aastapäevaks (Ylioppilaslehti nr.5ª. 26.3.36). Neid Jüri Uluotsa sõnu on meil põhjust tuletada meele 12 nov. 1958, päeval mil sõpruslilit Varsinaissuomalainen Osakunta ja korp! Rotalia vahel tähistab oma 25 aastast olemasolu.

Meie oleme ajutiseks kaotanud oma kodumaa. Oleme jäänud kaotajaiks oma

olemise eest heitluses. Kui akadeemilise pere liikmed on meile asetatud suuremaid kohustusi kui teistele meie keskelt oma rahva elu juhtimisel - temale temalt vägivallaga röövitud vabaduse taas tagasi võitmiseks. Seda võitlust ei suuda meie kanda kui seisame väikesearvuliselt ja üksinda rahvaste suures peres. Saatus on olnud armulisem meie lähidasemale hõimule, meie sõpruslepinglastele. Kuigi meie ehitasime oma sõprusliidu üle Soome lahe, et omalt poolt kasvatada Soome ja Eesti akadeemilist noorsugu vennasrahva, selle maa ja kultuuri tundmisele ja silmapilgul see liit üle Soome lahe katkend on, on see liitmujale suunatud suunades jäänud siiski püsima. See on akadeemiline side vaba rahva ja ühe hõimurahva vaba killu vahel, kes vabaduses võitleb oma rahva vabastamise eest. Meie kohuseks on samaaegselt selgitada, eriti meie sõprus-liitlaste nooremale generatsioonile, et Soome lahe lõuna kaldal puudub akadeemiline noorus selle sõna tähenduse õiges mõistes seni, kuni see rahvas asub vööra võimu-, vägivalla-, surve- ja rõhumise all. Oleme veendunud selles, et samal arvamisel on ka meie sõprusliitlased nii nagu paljud suurrahvad, kes jätkuvalt ei tunnusta vöörast võimu ja vägivalda meie kodumaal. Nende rahvaste poolt ei ole jäetud meid üksi meie suures võitluses, mis lõpeb kord kindlasti Soome lahe lõunakalda vööra võimu alt vabastamisega ja hõimusilla üleviimisega tema õigele kohale.

Päeval mil korp! Rotalia pühitseb oma 45 aastapäeva on möödunud 25 aastat sõpruslepingu sünnist. Sel puhul ütleb südamlikult kogu korp! Rotalia pere kõikjalt kus leidub rotalusi - igast ilmakaarest vanal Tartu kombel:

Vivat, crescat, floreat Varsinaissuomalainen Osakunta in aeternum!

A. Pals

vil! Rotl

ROTALIA SUVIPÄEVAD MULGIL

Rotalia suvipäevad Uhendriikide ja Kanada vaheliselt tulid toime sel suvel ksvil! G. Palootsa Mulgi talus, Delhi lähedal 30, 31 aug. ja 1.sept. Rotaluste pere kogunes Mulgile proua G.Palootsa lahkel kutsel, mis oli üle antud juba läinud talvel. Mulgi talu on rotaluste kokkutulekuks nagu loodud - kahel põhjusel: 1) proua Palootsa ja ksvil! Palootsa südamlikkus ning siiras külalislahkus loovad otsekohe koduselt vallutava õhkkonna ning 2) talu on eraldatud ümbruse taludest looduse poolt nõnda, et oma-ette oleku tunne on täiuslik.

Laupäeva hommikul jõudsid juba esimesed rotalused pärale ning päeva jooksul kogunes arvukas pere rotalusi koos abikaasade, lastega ja külalistega Mulgile. Loeti 120 osavõtjat, lapsed peale selle. Alul oli ülekaal Uhendriikidest tulnutel, hiljem see kaldus Kanadale - Torontole koos Montrealiga.

Laupäeval kell 5 p.l. astusid mõlema vennaskonvendi seniorid heisatud Eesti Vabariigi lipu alla ning Toronto konvendi senior, tervitanud kõiki kokkutulnuid, avas ametlikult suvipäevad. New York'i konvendi senior konstateeris, et see on Rotalia vaim, mis on toonud kokku kaasvendi ja nende perekondi nii kaugete maade tagant. Kokkutulnuid tervitasid Uhendriikide vil! koondise esimees ja vil! kogu esimees. Selle järgi köneles vil! Enn Terasmäe, konstateerides, et Rotalia saatus on seotud Eesti saatusega, kuid et Eestile võib koita jälle uus päev, millesse meie usku peab jätkuma.

Ning siis algas see, mida mõistetakse suvepäeva all. Kaasvennad kohtusid jälle kaasvendadega, keda polnud nähtud enam kui kümne aasta jooksul. Esmakordselt elus nägid noored rotalused mõningaidki vanemaid vilistlasi, ning ümberpöördult. Oli palju-palju kõnelda, oli aegagi selleks, aga ikkagi mitte k"llalt.

Õhtusöök - (Mulgi talu kapsastest Mulgikapsad) - läks juba konvendi kehtiva korra järgi. Pärast õhtusööki koguneti talu metsa alla loitva tule juurde. Oli suurepärane soe õhtu kerge pilvitusega ning sooja, kerge tuulega, mis hoidis lõkke loitvil. Miljöö pisut müstiline. Confr! Tarvo Toomes toimis seal loitsijana - juhatas laulu, korraldas rebaste kõnevõistluse, Mulgikapsa rahvuslikust toimest ja siis urvaplaastrist - kole pikk ja keeruline teema, mille lõpp moraal reb! Hanseni formuleerituna oli, et kui mõnigi vil! oleks õigel ajal urvaplaastrit ravimiks saanud, oleks neist ehk täitsamehed saanud. Käidi Tarvo juhtimisel mingi põlevate silmadega eluka jahil, pandi selle eest plehku, raiuti ning saeti puid, langetatigi, aga ükski puu ei langenud. Külalised korp! Filiae Patriae'st esinesid lauluettekannetega - ilus see oli - ning siis confr! Toomes pani - uskuge või mitte -vennaskonventide seniorid vägikaigast vedama! Muidugi oli see esmakordne juhtum Rotalia ajalcos, et kaks Rotalia seniori südaööl,loitva tule juures panevad päkad vastakuti ning sikutavad vägikaigast!. Tehti seal igat - lauldi, tantsiti, mängiti viist ringmängugi, ainult üle tule ei hüpatud! Palootsa puude leek oli liialt pikk ja kõrge. Nii kõrge ja kuum, et vorsti röstimine varda otsas

oli umbes nagu käik Vana Testamendi tulisesse ahju.

Järgmine päev - millal see algas, seda keegi ei tea - muutus juba ametlikuks. Mõlema vennaskonvendi presiidiumid astusid kokku ühiseks koosolekuks. Samal ajal pidas vil! kogu juhatus oma koosoleku. Sellele järgnes K!K!K! - ühine mõlemile konvendile. Arutati vapi uut kavandit. Jäi mulje, et tuleb vist mitmeid ettepanekuid veel selle kavandi suhtes. Järgnevalt vil! kogu esimees andis ülevaate korp! Rotalia organisatsiooni kujunemisest ülemaailmses ulatuses ning eelolevatest ülesannetest korp!i töös ja tegevuses. Sellele järgnesid elavad läbirääkimised, mis haarasid juba rahvusliku kasvatuse ja rahvuse ning eesti keele säilitamise probleeme.

Järgnenud E!K!K! võttis vastu kolm reb! t! liikmeteks: Junan Hanseni, Aarne Tõnis Kint'i ja Mart Lepik'u. Tegevliikmete vastuvõtmine toimus raske äikese mürina ja sähviva pikse saatel: just koosolekute ajal tuli raske äikese vihmavalang! Mis koosoleku lõpuks jälle möödus.

Kas on maailm jäänud väikeseks või on Rotalia kasvanud suureks? Selline küsimus tekkis, kui New-Yorki konvendi presiidium esitas t!l! vastuvõtmiseks reb! T.Kint'i: vastu võetud Rotalia rebaseks 1957 Rootsis, kuulunud New-Yorki konvendi koosseisu USA-s, oma kohustusliku reb! referaadi esitanud ja kaitsenud Kanadas Toronto konvendi ees t!l! vastuvõtmine New-York - Toronto konventide ühisel EKK!-l - N.Y. konvendi presiidiumi poolt täide viiduna Kanadas. - Uhed arvasid, et Maailm on väikeseks jäänud. Teised jälle arvasid, et Rotalia on kasvanud liiga suureks selle maailma jaoks. Mõnel teisel planeedil vennaskonvendi rakendamise küsimust siiski ei algatatud.

Koosolekud lõppenud, lõunasöök läbi, ning pere hakkas hõrenema. Ega suvipäevad veel ei lõppenud. Kohale jäädi veel esmaspäevanigi. Kuid see oli juba intiimsem osa.

Olid hoolikalt ettevalmistatud suvipäevad. Täitsid ka oma ülesande. Kinnitasid, et Rotalia on üksmeelne tervik. Oli ilus pilt, kui konvendi koosolekutel istusid vapi all vennaskonventide seniorid kõrvuti, mõlema presiidiumi liikmed oma ametikohtadel presiidiumi lauas. Ning seeniorid toimisid vaheldumisi oma ametiülesannetes, nõnda nagu küsimus pärines ühest või teisest vennaskonvendist. Tõsi! sel korral puudus küll veel kolmanda vennaskonvendi presiidium ühiselt koosolekult, kuid kui nad oleks kohal olnud, oleks kõik läinud sama sujuvalt üksmeelselt. Ning küllap tuleb peagi suvepäev või mõni aastapäev, kus kolme vennaskonvendi seniorid istuvad koos vapi all. Rotalia jaoks maailm pole tõesti enam kuigi suur!

Scriba

L U N D

Kuna käesolev MEIE SIDE number näeb ilmavalgust Lundis, siis arvan, et ei oleks mitte ülekohtune lugejate vastu, kui kirjutaks ühe episoodi selle linna vanemast ajaloost kui kultuurihällist, millel on kultuuris ja ajaloos oma kindel positsioon - ja millest paljudel meist nagu "möödaminnes" oleme ühteist kuulnud. Juba meie ajaloo koidikul - ümarguselt 900 aastat tagasi - oli Lund kultuuri, õigem küll, ristiusu juhtiv keskus, mis ka meie kodumaa ajaloosse oma jäljed jättis.

9-sajandist on säilinud Rootsis rahva seas rahvajutustus, legend, et viikingid on sellel sajandil teinud suure röövimisretke Lundi - see on esimeseks viiteks Lundi linna (asula) olemasolu kohta. Sõna "lund" eestikeelses tõlkes tähendab "hiis" ja selleaegsest ohvri-hiiest sai linn omale nime.

1060 aastal esineb Lund piiskopilinnana ja alates 1170 aastast sai Lund peapiiskopi (ärkebiskop , archbishop) asukohaks ja juba 1238 aastast loeme, et Lundis oli 27 kirikut ja kuna selajal kultuuriline elu koondus ja arenes kiriku ümber, siis saame ettekujutuse Lundist kui selleaegse vaimse elu tsentrumist Lõuna-Rootsis.

Lundi peapiiskopi kiriklikku võimupiirkonda kuulus 12.sajandil ka Eestimaa. Nii on säilunud Lundi peapiiskopi Andreas Sunesson'i (oli Lundis peapiiskopiks 1201 - 1222) kiri Lindanäsi (näs - eestikeeles neem) preestrile Nikolaus'ele - kes oli eestlane, kuid saanud preestri ettevalmistuse -, kus teda kutsutakse Lundi peapiiskopi juurde aruandma ja juhtnööre saama misjonitöö üle Eestimaal. Samadest allikatest selgub, et Lindanäs (alias Lyndanise, Lindanisse, Lindanisa) oli juba selajal tuntud suurem asula ja Hansa kaubanduse tsentrum Eestimaal ja seda kutsuti kohaliku rahva seas Rävälä'ks. Seega selgub, et Tallinn (Reval) ei asutatud mitte Taani kuninga Valdemari poolt aastal 1219 - mil ta tegi vallutussõjakäigu Eestimaale - vaid kindlus ja kaubandustsentrum Rävälä oli juba ammu enne seda olemas. Kuna meie maa varasema ajaloo andmed baseeruvad peamiselt Läti Hendriku kroonikale, siis on arusaadav, et Tallinna asutajaks peeti Taani kuningat Valdemari, kuna nimetatud kroonikas esineb esimest korda Reval'i nimi aastal 1219 seoses kuningas Valdemari sõjakäiguga Põhja-Eestisse, ja veel rohkem seepärast, et aas-

tal 1219 ehitati kuningas Valdemari käsul Rävälä'sse loss, mis kandis Reval'i nime.

Võrreldes Lundi linna ajalugu ja arenemist meie vanema linna Tartuga, leiame palju sarnasust. Nii asutati Tartu 1030 aastal ja sai piiskopi-linnaks 1224. Niisama kui Lund kujunes vaimuelu ja hariduse keskuseks Lõuna-Rootsis, kujunes Tartu välja meie Haridushälliks Eestis. Tartu Academia Gustaviana asutati Gustav II Adolfi poolt 1632 ja Lundi Academia Carolina Karl XI poolt 1666 aastal. Kuigi Tartu oma kasvus jõudis ette Lundist - Lundis elab praegu 40.000 inimese ümber - on sarnasus nende kahe linna vahel niivõrt silmatorkav, et kutsub esile isegi assotsiatsioone Toomemäest ja Emajõest, millised muidugi siin kahjuks puuduvad. Ajameelsetest professoritest ja lõbusatest tudengitest ei olnud puudust Tartus ja ei ole ka mitte siin Lundis.

Eesti teadusmeeste panus Lundi ülikooli juures on silmatorkav ja hinnatud. Lundi Eesti Üliõpilaskond katsub teha oma parima eesti haritlaskonna juurdekasvus ja ka seltskondlikus elus, kuid aeg vajutab sellele oma pitseri - tempora mutantur !

A.Toomes

vil! Rot!

MÕTTEID SUUREST HAAMRIST JA NAELAPEAST

Inimene on väga egotsentriline. Ta mõtleb peamiselt iseendale, - saagu teistest, mis saab. "Mina" ja "oma" on ta elu kaks nõia-sõna, mis panevad ta käed ja jalad liikuma ja suu rääkima, vaidlema ning targutama nagu imeväel.

Maailma Looja seisukohalt üksikisik pole kaugeltki nii tähtis kui see isik ise mõtleb. Inimese elu on väga lühike: kuuskümmend, seitsekümmend või kaheksakümmend aastat. Selle aja jooksul inimene sooritab imekspanu-väärt suure hulga rumalusi, tallab tühja tuult ja laseb tihti märgist mööda. Siiski nii mõnedki inimese teod "lähevad täie ette". Neid sooritades inimene ületab iseenda. Ta loob midagi, mis on tähtsam kui ta ise. Inimkonna kultuur ja tsivilisatsioon on nõnda ülesehitatud surelikkude, ekslikkude ja enda tähtsust liialdavate inimeste poolt. Selles seisab inimese tähtsus ja ta olemasolu õigustus. Hoolimata üksikisiku nõrkustest ja puudustest suured inimmassid, generatsioon generatsiooni järele, ehitavad ja loovad kultuuri. Kultuur kasvab ja areneb sel viisil ühtelugu edasi ja muutub täielikumaks. See on suurim areng ja looming, mida tunneme.

Maailma Looja ja Ehitaja seisukohalt inimene on sulane ja tööriist, sellest hoolimata kas ta seda ise teab või usub. Oma vaba tahte liikumisruumis inimene võib muuta end paremaks sulaseks ja paremaks tööriistaks millegi suurema ja tähtsama heaks, mis asub väljaspool ta isiklikku tibatillukest egotsentrilist sööri. See nõuab inimeselt suurt pingutust purustada oma nõrga jõuga seestpoolt oma isiklikkude huvide munakoor ja ronida välja sellest koorest vankuvate jalgadega Universumi heleda valguse alla. Aga kui ta võtab ette selle vaeva, tasu ei jää tulemata. Tasakaal on tähtsamaid seadusi looduses. See maksab kõikjal ja ulatub lõpmatuse ühest äärest otsatuse teise äärde. Tasuon tasakaalu seaduse praktiline resultaat. Kes külvab, see lõikab. Kes ei külva, see jääb "puha ilma". Tasu on see vedru, mis paneb liikuma egotsentrilise inimese ja teeb temast kahetuhande aastase kultuuri edasiehitaja. Nõnda nagu õnnetunne valdab pealaest jalatallani põllumeest, kes oma käega lõikab viilu omal põllul kasvanud viljast küpsetatud uudseleivast, nõnda läbistab õnnetunne inimese, kes oma isiklikke huvisid salates või oma elu kaalule pannes satub liikuma suurte asjade rütmis ja sooritab tegusid Maailma Looja ja Ehitaja plaanide teostamiseks, võideldes töe ja õiguse eest, leevendades kaasinimeste kannatusi ja armastab oma ligemist nagu iseennast.

Mõned usuvad, et akadeemilise organisatsiooni eesmärgiks on aidata oma liikmeid nende isiklikkudes ambitsioonides. Kui see oleks akadeemilise organisatsiooni ainuke eesmärk, siis ei seisaks see organisatsioon millegi poolest kõrgemal linakaupmeeste vastastikusest krediitühisusest, ükskõik kui peened on selle akadeemilise organisatsiooni liikmete maneerid. Akadeemiline organisatsioon võib aga tõusta äraarvamata kõrgele, kui ta generatsioon generatsiooni järele kasvatab juhtkonda kultuuri ja tsivilisatsiooni edasiehitamise töös, kasvatab eestvedajaid, mitte kupjaid. Et kasvatada juhti ja eestvedajat, selleks kasvatatav peab muutuma ja arenema seespidi. Mõned usuvad, et inimene astub kõrgemasse arenemisastmesse, kui ta ostab endale auto ja sõidab sellega. Autoga võib tõepoolest sõita väga kaugele. Sellega võib sõita isegi siit maailmast teise maailma. Aga oma nahast ei saa keegi autoga välja kihutada. Et tõeliselt kõrgemasse arenemisastmesse jõuda, selleks peab seespidi muutuma ja arenema. Siinsamas ja just sellel kohal on naelapea. Kui me seda ei märka, siis võime suure haamriga vehkida mitukümmend aastat ja see kõik oleks tühja tuule tallamine. Mis me suudame teha kultuuri edasiehitami-

seks ja oma rahva ning kaasinimeste neaks, selle järgi möödetakse meie ja meie organisatsiooni väärtust. Kõik muu on kolmanda järgu tähtsusega.

Ignas Törmaküla

vil! Rot!

PROF. JURI ULUOTSA NIMELINE STIPENDIUMIFOND

10.AASTANE

Prof. Jüri Uluotsa nimeline Stipendiumifond asutati 1948 a. Rootsis asuvate eesti akadeemiliste organisatsioonide poolt prof. Jüri Uluotsa mälestuse jäädvustamiseks ja kaasaaitamiseks õppimisvõimaluste toetamisel eesti üliõpilastele. Fondi asukohaks on Stockholm. Fondile võidakse luua osakondi eestlaste keskusis väljaspool Rootsit.

Fondi alusvaraks on Peaminister Prof.J.Uluotsa Mälestuskomitee poolt raamatu "Prof. Uluotsa mälestusraamat" ülejäägina fondile ülekantud summa Kr. 400:-. Fondi alusvara on puutumatu.

Fondi tuludeks on:

1. Üliõpilasorganisatsioonide perioodilised sissemaksud.
2. Sissemaksud, milleks kohustuse endale võtavad üksikisikud ja organisatsioonid.
3. Annetused ja muud kulud.

Fondi kõrgemaks organiks on üldkogu. Üldkogu koosolekud peetakse vähemalt kaks korda aastas. Need on otsusvõimelised, kui on koos vähemalt 1/3 Stockholmis olevaist üldkogu liikmeist. Otsused tehakse lint nääleenamusega. Koosoleku kutsub kokku juhatus. Fondi tegelikuks valitsemiseks ning üldkogu otsuste täideviimiseks valib üldkogu fondi juhatuse ühe aasta peale.Juhatuse liikmete arvu määrab üldkogu.

Fondi majanduslikku tegevust revideerib kolmeliikmeline revisjoni komisjon, missugune valitakse üldkogu poolt ka üheks aastaks. Fondi tulud kasutatakse stipendiumite või pikaajalise laenu andmise näol.

Esimene juhatus oli kolmeliikmeline. Permanentse liikmena kuulub juhatusse ex ipso pr. A.Uluots-Wernstedt. Esimene juhatuse esimees oli vil! Kr. Joost.

Esimese aasta tulud seisnesid järgmiste liikmeorganisatsioonide perioodilistest sissemaksudest Kr. 1.319:- suuruses; ENUS, EUS, korp!Korp! Filiae Patriae, Frat. Estica, Rotalia, Sakala, Ugala, Indla, seltsid Liivika, Põhjala, Ühendus, Eesti Akadeemiline Klubi ja Agronoomide Selts.

Järgneva kahe aasta jooksul näitab fondi summade laekumine kasvavat tendentsi. Fondi toetajate ring suureneb ja 1951 a. on saavutatud summade laekumise kulminatsioon. Summa ületas 2000 krooni.

Tihedama kontakti loomise võimaldamiseks juhatuse ja liikmeorganisatsioonide vahel suurendatakse juhatusliikmete arvu esimees Kr. Joosti ettepanekul 7-le. Kuid järgnevad aastad kriipsutavad siiski tagasiminekut fondi tegevuses. 1957 a. kassa aruande kohaselt laekus ainult ca Kr.550:-

Et fondi toetussummade laekumine näitas kahanemistendentsi katsuti juba 1954 a. juhatuse koosolekul mitmesuguste paranduste ettepanekutega muuta põhikirja nii, et suuremate summade toetajad üliõpilasorganisatsioonid saaksid suhteliselt suuremaid toetusi oma liikmetele, samaaegselt kaaluti ka fondi likvideerimise küsimust. Samalaastal võetakse vastu otsus esimees vil! E.Pajuste ettepanekul jagada fondi summad laenu kujul, kusjuures määrati kindlaks laenu tagasimaksmise kohustus 2.a. pääle ülikooli lõpetamist. Nimetatud otsus rakendati ellu 1955 aastal.

Juhtiva organisatsioonina fondi tegevuses on olnud korp! Rotalia, kes on annud fondile selle loomisest kuni 1956 a. esimehed järgnevalt: 1948-52 a. vil! Kr.Joost, 1952 a. vil! A.Ventsel, 1953-54 a. vil! E.Pajuste, 1955-56 a. vil! K.Kool. Kahe viimase aasta jooksul on esimehe ülesanded olnud O.Aule - (korp! Vironia) ja V.Soo -(korp! Ugala) kätes. Praegu on korp! Rotalia esindatud vil! M.Jürise kui abiesimehe kaudu.

Fondi tegevus praegusel kujul ei täida mingil viisil temale pandud lootusi. Üldiselt võib märgata liikmesorganisatsioonides (neid on vähe ja paljudel on oma tähtsamate vilistlaste nimelised fondid) huvi puudust, õigemini loidust fondi ülesannete ja sihtide taotlemisel.

Üksikud veel järele jäänud liikmesorganisatsioonid täidavad omale võetud kohustusi vaid rutiinikohaselt. Summad laekuvad hilinenult ja eeldavad korduvaid meeldetuletusi. Laekuvad summad ei suuda leevendada õppiva noorsoo vajadusi 100 - 200 krooniliste toetussummade näol. Rootsi elustandardi juures on fondi tähtsus vaid illusoorne õppivale noorele ja on profaneeriv suure riigi- ja teadusmehe nimele.

Et anda fondi tegevusele tegelikku effekti, oleks vaja koondada fondi seljataha laiemaid ringkondi, ka tööstus- ja äriringkondi, sellise teadus- ja riigimehe formaadis oleva mehe kui prof. Uluotsa nime säilitamiseks ja tema nime kaudu õppiva noorsoo abistamiseks. Ma ei tahaks isegi põrkuda tagasi asukoha maa vastavate ringkondade kaasatõmbamiseks.

Kas kõik ühele kaardile või likvideerida fond sellisel kujul ja teha ta korp! Rotalia siseasjaks. Sisefondi kaudu on meil võimalus tõhusaks abistamiseks ja käesirutamiseks just neile, kes seda abi vajavad ja just selles suuruses, kui vajalik.

Martin Jüris
vil! Rot!

AUVIL! PAUL MÄGI SÜNNIPÄEVAKS

16 oktoobril 1958 tähistame Paul Mägi 65 aastast sünnipäeva.

See aeg kui vil! Paul Mägi oma õpinguid sooritas Peterburi Mäe Instituudis, oli Eesti seltskonnal tõsine venestamise hädaoht. Selleaegsetes üliõpilaste seltsides "Põhjalas" ja "Peterburgi Eesti Üliõpilaste Seltsis" oli palju sarnast elementi, kelle lipukirjaks oli: "Ubi bene ibi patria". Nendest kaunis pahempoolse hoiakuga seltsidest tuli ka terve rida tähtsamaid Eesti kommuniste nagu Valner, Anvelt j.n.e.

On vist kõigile selge, et sarnast olukorda ei suutnud ärksamad Eesti üliõpilased taluda. Siin oli vaja tegutseda, et päästa eestlust ja kasvatada tublisid eesti noori, teguvõimsaid eesti haritlasi.

Noore energilise üliõpilasena asub Paul Mägi teiste oma mõttekaaslastega looma organisatsiooni, milline oleks võimeline kasvatama eesti noori nii rahvuslikult kui ka seltskondlikult distsiplineeritud eestlastena.

Selle organisatsiooni nimeks valiti Lääne Maakonna ladinakeelne nimetus "Rotalia". Uue organisatsiooni täielik nimi oli "Fraternitas Rotalia".

Sõja ja enamlise revolutsiooni sunnil tuli konvent Peterburis likvideerida ja suurem osa liikmeid, nende hulgas ka Paul Mägi, asusid Eestisse.

Vabadussõja algul näeme Paul Mägi ehitamas soomusronge ja hiljem sõjaliinil soomusrongide insenerina.

Et konvendi pädevust säilitada, algab konvent tegevust Tallinnas. Esialgul on kooskäimise kohaks üks tuba ohvitseride kasiinos Harju tänaval, kuna pärast poole saab konvent võrdlemisi korraliku ruumi Datši tänavale (Köhleri tän.) ühe confr! korteris. Vaatamata sellele, et oli sõda, tegutses konvent kodukorra paukimise, cantuse j.n.e. tundidega ja väga tugeva distsipliiniga. Tihti peale tulid mehed sõjaliinilt otse konventi, et kaasvendadega teha üks ühine cantus ja juua mõni õlu. Nii tugevalt distsiplineeritud meestekogu ma ei ole peale Tallinna konventi näinud. See oli veel Peterburi konvendi kasvatus, Peterburi konvendi vaim. Kadunud Fred Tomingas ei eraldunud seal palju teistest. Vil! Paul Mägi oli see aeg palju karmim kui teda kunagi pärastpoole olen näinud. Kirjutatud kodukord oli kaduma läinud, kuid selleks polnud suurt vajadust, see oli tegevliikmetel peas.

Et ellukutsuda Berliini konventi, selleks oli aga hädavajalik kirjutatud kodukord, s.o. must valge peal. Olin Berliinis ainukene Rotalia värvikandja. Siin tuli Paul Mägi abiks. Saatis mulle kirjade näol terve Rotalia kodukorra. See materjal oli minu kui tegevliikme käes hoiul. Kodukorra paragrahvidesse panemine sündis järgmiselt. Liibant ja mina harilikult redigeerisime ja suuremalt osalt J.Toomes kirjutas raamatusse. Kui midagi selguseta oli, siis pöördusin kirja teel P.Mägi poole, kes viivitamata vastas. Kadunud Karl Martin õppis sel ajal Darmstadtis. Pärast poole, kui Berliini konvent juba töötas, oli ta paar korda läbisõidul Berliinis, kus ta peatus meie konvendi vööraste-toas ca 2-3 päeva ja võttis meie koosviibimistest osa. Peaaskus küsimuste konsulteerimisel lasus vil! Paul Mägi õlgadel.

Sellega oli meie armas juubilar tegev eestluse eelpostide loomisel nii Idas kui ka Läänes.

Kadunud vil! J.Uluots omas kõnes Rotalia 25.a. juubeli aktusel Vanemuises nimetas Peterburi ja Berliini konvente eestluse eelpostideks idas ja läänes.

1924 aastal konvendi ületoomisel Tartu oli jällegi Vil! P.Mägi tegev kui organiseerija ja nõuandja.

Tartus, kodulinnas, Rotalia kasvab kiirelt üheks suuremaks Eesti korporatsiooniks. 1936 aastal algab tegevust Tallinna tehnika ülikooli juures Rotalia konvendi osakond. Siin inkorporeerub Tehnika ülikooli korp! Kaljula ühiseks Rotalia pereks.

Korp. Rotalia on andnud Eestile palju distsiplineerituid,teguvõimsaid, tublisid haritlasi ja eriteadlasi, kelledest paljud on olnud juhtivatel kohtadel.

1940 aastal haarab rahvusvaheline kommunismi koletis Eesti. Kõnts ujub peale. Korralikkude kodanikkude mõrvamine ja küüditamine muutub igapäevaseks nähteks. Siit algab tumedam aeg Rotalia ja rotalaste elus.

Et vil! Paul Mägi vabas maailmas viibib on tänu sellele, et ta oma elukohta vanetas asudes Kohtla kaevanduse juhataja kohale, kus ta oli kommunistidele asendamatu tööjõud.

Saksamaa ja USA koondiste loomisel on ta jällegi algataja ja väsimatu kaastööline. Et üle ilma laialipillatud rotallusi koondada ning hoida ühise kompaktse perena on ta üks MEIE SIDE nurgakivi panijaid.

Peale Vabadussõda asub juubilar ametisse Võru Maavalitsusse.Esialgul Maakonna tehnilise jõuna,hiljem aga Teedeosakonna juhatajana.Sealt asub ta Harju Maavalitsuse juhataja kohale.Siis töötab Kohtla Põlevkivi-tööstuse kaevanduse juhatajana. Sealt ta asub Maanteede Valitsuse abidirektori kohale,kust pögeneb enamlaste eest 1944 a. Saksamaale.

Armas Paulus! Soomesilla ehitamisel ei ole Sa ka unustanud oma panust,aidates luua häid suhteid meie vennasrahva— Soome üliõpilastega, mille tulemuseks oli Varsanaisuomelaisen osakonnaga sõpruslepingu allakirjutamine.

Osavõttes teede konverentsidest Lätis ja Leedus E.V.delegatsiooni liikmena, olid Sa ka seal sillaehitajaks nende rahvaste ja Eesti vahel. Kuid Eesti, samuti kui ülaltähendatud rahvad magasid oma Vabadussõdade loorbereil,ega osanud hinnata seda jõudu mis seisab rahvaste ühinemisel.

Ei ole vist ühtegi tähsamat üritust olnud korp! Rotalia ajaloos, kus ei ole kaastegev või koguni algataja olnud meie armas vil! Paul Mägi. Sinu panus Rotaliale ja sellega eestlusele on võrratu. Kuid juubilar võib uhkusega oma tehtud tööle tagasi vaadata.Need ivad mis tema on külvanud ei ole sattunud kaljule. Olgugi, et Rotalia on igasse ilmakaarde laiali paisatud, ühendavad meid ühised traditsioonid,usused ,Rotalia vaim, mida ei hävita ükski võim.

Meie kõikide rotaluste soov on,et Sul veel kauaks jätkuks sarnast haaravat energiat samas sihis edasi töötada meie rahva ja Rotalia hüvanguks. Selleks palju,palju tervist, õnne ja jõudu! "Möllavad tormid küll tumedal taeval, seisame kindlasti"

vil! Rot! Maks Uriko, New-Yorgis

RAHVUSLIKU KASVATUSE PÄEVAMURED

Palju on räägitud ja kirjutatud üliõpilasorganisatsioonidele paguluses langenud rahvusliku kasvatuse ülesannetest. Et need ülesanded on suuremad kui vabas Eestis, on kindlasti kõigile selge ja selle juures ei ole mõtet pikemalt peatuda. Hulga huvitavamad küsimused on: kes, kui suurel määral ja kuidas seda rahvuslikku kasvatust läbi viia. Nendes probleemides ei ole mõttevahetus küllalt elav olnud, kuigi just siin kogu ainestiku tuumik peitub.

Enne kui esitatud küsimustele vastust püüan anda, vaatlen meie pagulasnoorust olevikus ja katsun ka tulevikku pilku heita.

Rootsis toimus hiljuti eesti noorte loendus. Selle läbi selgus, et umbes pooled eesti noortest Rootsis 5 - 20 aasta vanuses ei kuulu ühtegi eesti organisatsiooni ega käi eesti koolis. Oletus, et see osa noori on eestlusele kaduma läinud on liiga pessimistlik, kuid esiletoodud faktid on küllaltki tõsised, et Rootsis asuva eesti pagulaskonna rahvusliku vastutustundega liikmeid sügavalt olukorra üle järele mõtlema panna.

USA ja Kanada eestlaskonnad ei ole jõudnud noorteloenduseni. Minu mulje on et olukord neis maades on tõsisem kui Rootsis, sest neis puudub aegade jooksul kujunenud ühtlastele traditsioonidele rajatud rahvuslik ühiskond, mis nii kergesti võõraid killukesi omaks ei võta. On väljaspool kahtlust, et assimileerumisprotsess on palju kiirem USA-s ja Kanadas, kui Rootsis. Toon järgmise näite. Kui ma veel aastavahetusel 1955-56 Rootsis olin, esines vaid osa 12 - 13 aastaste skautide seas seda, et omavahel rootsi keelt räägiti, kui mõni juht nähtaval ei olnud. Nooremategа oli olukord halvem. Sel ajal oli aga läbilõike eestlane Rootsis 11½ aastat veetnud. Pilt, mille sain eesti skautidest USA-s, 1956 ja 1957 aasta suvel Lakewoodi laagris viibides, oli kurvem. Kui eesti lipp laagri lõpetamisel viimast korda alla tõmmati, algas ka poistel omavahel inglise keele rääkimine, sellele vaatamata, kas mõni juht pealt kuulas või mitte. Paraku on ülaltoodu maksev isegi enamiku 15 - 16 aastaste poiste suhtes, nooremates rääkimata. 1958 aasta jaanipäeval olin Ontario eestlaste suvepäeval Kanadas. Sealt jäi mulje, et ainult üksikud alla 20 aasta vanused noored omavahel eesti keelt rääkisid. Juhtus ka seda, et mõni vanem inimene nooremaga rääkides sai kõik vastused inglise keeles. Suurlaager Muskokas 1958 aasta augustis näitas, et kümne päeva jooksul ei suudetud kõikidest skautlealistest poistest inglise keelt välja rookida. Siinjuures tuleb meeles pidada, et läbilõike eestlane on USA-s ja Kanadas praegu kahekse aastat veetnud.

Eesti keele mittetarvitamine noorte hulgas on üsna heaks mõõdupuuks meie rahvusgruppi varitsevate hädaohtude hindamisel. Ülaltoodud näite juures tuleb meeles pidada, et väljaarvatud Ontario eestlaste suvepäevad, oli tegemist eesti skautlusesse organiseerunud noorusega, mis laseb oletada, et enamik pärineb eestimeelsematest perekondadest. Olukorda ei tule aga mõista selliselt, et eesti keelt omavahel mitterääkiv noorus eesti keelt ei oskaks. Väljaarvatud üksikud erandid oskavad kõik eesti keelt üsna ladusalt, vähemalt suusõnal. Võõrkeeles ammutatava koolitarkusega kaasuv suurem sõnavara ja tahe ümbruskonnast mitte erineda omavahel eesti keele rääkimisega muudavad võõrkeele tarvitamise ladusamaks. Noortele endile ei ole seepärast õige ettepeiteid teha.

On selge, et iga aastaga mis möödub, eestikeelne ja meelne pagulaskond üha rohkem kokku kuivab. Praegustest noortest, kes omavahel võõrkeelt räägivad, pöördub osa vanemaks saades tagasi eesti keele juurde, kui tal on kodust kaa-

sas küllalt tugev alus ja ta eesti ühiskonna mõjupiirkonnast välja ei satu.Seda on kogemused näidanud. Sellele vaatamata võib paarikümne aasta pärast olukord tekkida, kus eesti organisatsioonide asju hakatakse ajama kohapealses võõrkeeles, kuna eesti keele kirjasõna oskajaid ei leidu, või nad jäävad vähemusse. Sel juhul kerkib kindlasti päevakorrale küsimus, miks üldse enam eesti organisatsioone säilitada, kui nendest on kadunud eesti keel.

Meie oleme võimelised seda meile negatiivset arengut pidurdama. Kui palju - see oleneb igast üksikust eestlasest, kes paguluses viibib, eriti aga nendest, kes peamiselt omavad potentsiaali rahva juhtimiseks - meie akadeemilisest perest.

Akadeemiliste organisatsioonide rahvusliku kasvatuse tööpõld ei tohi enam alata rebastele lihvi andmisega, sest siis kui rebaseks astub noormees,kellel puuduvad kõige algelisemad teadmised Eestist ja kelle eesti keel on puudulik, on juba hilja, et temast eestlast teha. Kasvatustöö sel juhul oleks nagu vilja külvamine asfaldile.

Meie rahvusgrupp suudab säiluda paguluses ainult senikaua, kui leidub eesti kodusid, kus noorele luuakse eestimeelne ja eesti keelne alus, millele pärast eesti täienduskool, noorteorganisatsioon ja akadeemiline intiimorganisatsioon kas üksikult või koos peale ehitavad. Seepärast olgu eesti kodu meie huvi fookuses! Mitte ainult meie endi kodud vaid ka söprade, naabrite ja tuttavate kodud! See on muidugi väga delikaatne probleem, hakata teistele õpetama, kuidas oma lapsi kasvatada. Otsene õpetamine pole vajalik, aitab sellest, kui me suudame eestimeelsuses "vaakuvatele" kaasmaalastele sisendada meis endis peituvat kindlat isamaalisust. Seda teeme neid oma söprusringiga liites, eesti organisatsioonidega liituma meelitades ja vestlusteemat eesti ainetele juhtides. Iga rotalus peaks olema võimeline kahtlejaid veenma eesti kultuurivaramu väärtustes. Pingutame ainult oma tahet!

Pagulaspõlv on küllalt pikk olnud selleks et me kõik oleme majanduslikult kui mitte haljale oksale jõudnud, siis vähemalt jalad kindlalt alla saanud. Olgem senisest heldemad eesti meelsust arendavate organisatsioonide ja ürituste toetamisel!

Kui Rotalia liikmeskonna teadmised ja kogemused kokku panna, saame aukartustäratava kogu vaimset potentsiaali. Kutsun üles kõiki rotalusi mõtteid avaldama rahvusliku ideoloogia loomiseks, mis moodustaks selgroo meie rahvuspoliitikale paguluses ja oleks meie võõrsil võrsunud noorusele teenäitajaks eestlusele! Keskseks probleemiks oleks: "Miks olla eestlane"? (vajaduse või soovi korral "Kas olla eestlane"? Kui oleme seda küsimust analüüsinud psühholoogilisest, majanduslikust, usulisest, ajaloolisest, sotsioloogilisest,filosoofilisest, tehnoloogilisest ja veel mõnest muust vaatevinklist ja selle taustal püüdnud heita pilku tulevikku, peaksime olema jõudnud suure sammu edasi.

Niisiis iga rotalus on aktiivne rahvuspoliitiline võitleja, esmajoones individuaalselt ja siis Rotalia kaudu, kes assimileerumislahingus lööb kaasa nõu, jõu ja rahakotiga. Üks võimalus selle võitluse pidamiseks on esitatud käesolevas artiklis. See pole loomulikult ainuke, kuid me peame alati valmis olema uute võimaluste leidmiseks, nagu seda taotleb ülal esitatud küsimus. Kui meie ei tee praegu eesti nooruse säilitamist eestlusele oma südameasjaks, hääbub eestlus paguluses ja ühes sellega Rotalia.

vill Rot! Tarvo Toomes
Toronto

MAALE SOOLAKS JA MAAILMALE VALGUSEKS

Tuuled ja tormid, mis käisid üle meie isamaa ja rahva, hajutasid meid laialt igasse ilmakaarde, ka meie kohta kehtivad eesti lauliku sõnad:"Me lapsed nagu eksind linnud, kõik ilmalaanes laialt". Ei ole võimalik tervitada kõiki kaasvendi suusõnal ja kättpidi, kaugused on liiga suured ja inimkäsi liiga lühike, tuleb kasutada selleks kirjasõna. Olgem siis tervitatud, kallid kaasvennad ligidal ja kaugel, Issanda Jeesuse Kristuse sõnadega:

Teie olete maa sool.
Teie olete maailma valgus.
Matt.ev.5, 13.14.

Need Jeesuse Kristuse sõnad olid suunatud tema jüngritele. Ei suutnud Issanda jüngrid ära hoida ja seisma panna kõiki lagunemise ja laostumise protsesse tolleaja maailma ja inimeste elus, ega kogu maailmas ööd muuta päevaks, ei suuda seda meiegi. Ei olnud see jüngrite ülesanne ega Issanda sõnade mõte. Aga oma rahvakaaslaste hulgas või teiste rahvaste keskel, kellega koos tuli rännata ühisel elumaanteel, seal - selles maailmas pidid jüngrid olema maale soolaks ja maailmale valguseks, peame olema seda meiegi. Oleme meie seda? See on küsimus, mille ette meid, kallid kaasvennad, seavad Jeesuse Kristuse sõnad.

Meie ühine ema- korporatsioon Rotalia - on meile ellu kaasa andnud varad ja väärtused, mille läbi ja mille abil meie seda suudame ja võime, need on: auasus, kindlus, iseteadvus ja ühistunne. Need on varad ja väärtused, mida kõrgelt ei hinnata maailma börsidel ja turgudel. Aga need on varad ja väärtu-

sed, mida meie ei või vahetada kõliseva kulla või heliseva hõbeda vastu. Kui teeme seda, siis müüme kergel käel maha Rotalia sisu ja tuuma, siis muutub Rotalia ja muutume ise tuimaks soolaks, mille kohta kehtivad Issanda sõnad, et ta ei kõlba milleksi muuks: "Kui välja visata ja inimeste tallata".

Kas ei ole just oleviku maailm, rahvad ja inimesed vaesed neist varadest ja väärtustest, Kas ei ole just tänapäeva rahvad ja inimesed sageli kergel käel loovutanud oma parimad tõekspidamised või maha müünud oma õilsamad aated ja ideaalid? Ausus - kas ei ole just sellest suur puudujääk riikide, rahvaste ja üksik inimeste elus? Riigid ja rahvad sõlmivad lepinguid ja liite, mille eest hiljem keegi ei ole nõus maksma paberi hinda, millele nad kirjutatud. Inimesed annavad täna tõotusi ja lubadusi, et neid homme juba murda. Kindlus - kas ei ole just tänapäeva rahvad ja inimesed nagu tuulelipud või pillirood, mida tuul pöörab või õõtsutab siia ja sinna. Vaadelgem ainult ajaloo pildiraamatu viimaseid lehekülgi või lahtiste silmadega elu ja inimesi eneste ümber, siis on see meile kõigile käega katsutavalt ja ilma pikema seletustega selge. Edasi iseteadvus, see ei tähenda mitte upsakust ja lugupidamatust teiste rahvaste ja inimeste vastu, vaid lugupidamist enese tõekspidamistest, neist varadest ja väärtustest, mida pühaks ja kalliks on pidanud meie esivanemad põlvest põlve. Kas ei ole viimastel võõrastel okupatsiooni aegadel ja pagulusaastatel küllalt roomatud võõraste võimude ja tegelaste ees, on kõrgeks kiidetud seda, mis võõras, ja nii vähe hinnatud seda, mis oma, on sageli puudunud eesti mehe sirge ja julge hoiak. Eesti haritlaskonnal on sageli puudunud see usuisa Martin Lutherile nii iseloomulik joon, kes usuteaduse doktorina julgesti tunnistas: Ma olen talupoja poeg, minu isa, vanaisa ja esiisad olid talupojad". Meie akadeemilised inimesed on sageli häbenenud oma rahva eelmisi põlvi - talupoegi, kes mitte ainult vabaks ei ostnud, vaid ka vabaks võitlesid oma isade maa. Ja viimasena ühistunne, see ei tähenda mitte seda, et meie kõigiga peame kaasa minema, kõigele oma jasõna ütlema. Seal, kus võideldakse õilsate aadete ja ideaalide eest, seal, armsad kaasvennad, pangem käes külge, võidelgem kaasa kõigi nende annetega, mis meile antud, kõigi nende teadmistega ja oskustega, mida olema kogunud ja omandanud. Sealt, kus ühiskonna ja rahva huvid tehakse omakasu ja isiklike huvide tallermaaks, sealt hoidugem eemale, selle vastu võidelgem kui kurja katku vastu, seal õelgem oma julge ja kindel ei. Ainult nõnda võime olla maale soolaks ja maailmale valguseks.

Ausus,kindlus, iseteadvus ja ühistunne - on hea, et need kümme meest,kes 45-e aasta eest Peterburis, tolleaegses Venemaa pealinnas, aluse panid eesti üliõpilas korporatsioonile, just need neli sõna valisid oma deviisiks. Sellele alusele on meie vendade pere ehitanud möödunud aastate jooksul. Aeg ja aastad on näidanud, et need neli sõna on olnud neli tugevat, kõige paremast terasest taotud kandetala kogu ehituses. Meie ei või ühtegi neist kandetaladest välja kangutada ilma, et varisemise hädaohtu sattuks hoone, mida eesti üliõpilaskonna ja eesti rahva ajalugu tunneb korporatsioon Rotalia nime all.

45-e aasta jooksul on korporatsioon Rotalia eesti üliõpilaskonna ja eesti rahva ellu jätnud jäljed, mida kinni ajada ei suuda korporatsioonide kui üliõpilasorganisatsioonide vaenlaste või eriliselt Rotalia vastaste laimu tuiskliiv. Kes tõde ja õigust austab, see peab andma oma tunnustuse sellele tööle ja tegevusele, mida Rotalia organisatsioonina või tema pojad eesti elu põldudel on teinud.

Armsad kaasvennad, ärge kirjutagem seda kõike ainult eneste arvele, vaid pangem Rotalia 45-al sünnipäeval käsi tänupalveks kokku, tänagem kõigeväelist Isa selle eest, et ta oma õnnistuse ja abiga on olnud meiega, et ta meile selleks kõigeks tervist, jõudu ja aastaid on andnud.

Olles heitnud pilgu minevikku küsigem, mida meilt nõuab olevik ja tulevik? Maailm vajab tänapäeval enam kui kunagi varem võitlejaid maailma eest, kus inimene ei ole inimesele hundiks, kus valel ja vägivallal ei ole voli ega võimu,kus tõde ja õigus valitsevad, kus igal rahval on õigus elada ja töötada vabana Jumala päikese all oma isade maal ja mullal. See on kohustus ja ülesanne, mis meie õlgadele pannakse ja mille ette meid akadeemiliste meestena seatakse. Seda võitlust võideldes täidame kristlastena, eestlastena ja rotalustena kohustuse ja ülesande, mida meilt nõuavad Issanda sõnad:" Teie olete maa sool. Teie olete maailma valgus".

Korporatsioon Rotaliat võiks võrrelda hää eest emaga, ta on 45-e aasta jooksul tahtnud kasvatada ja kasvatanud isamaale ja rahvale truid ja ustavaid poegi ja teeb seda vaatamata raskustele truult ja ustavalt ka pagulasmäevil. Ta on pagulane, nagu paljud teised eesti emad. Mitmed ta poegadest puhkavad juba mulla all väsinud rändurí und. Teised viibivad kannataval kodumaal või vaevlevad laiadel Siberi lagendikkudel. Neist paljudest ta ei tea, kas nad veel viibivad elavate hulgas, või on juba lõppenud nende maine elumatk. Kolmandad on ajaloo tuuled laiali kandnud igasse maailma nurka.

Kui täna temalt küsida, mis oleks tema soov oma poegadele, siis ütleks ta:"Võidelgem, armsadpojad, selle maa ja mulla eest, mis on joonud eesti higi, pisaraid ja verd aastasadade jooksul. Võidelgem oma rahva koduõiguse ja vabaduse eest". Seda ootab ja loodab oma poegadelt korporatsioon Rotalia.

Ka meie kohta kehtivad sõnad, mis olid kirjutatud vanadele mõõkadele:"Kui puhkan ma, siis roostetan ma; kui võitlen ma, siis hiilgan ma". Armsad vanemad kaasvennad, meie ei taha olla ainult vanad härrad, kes kokku tulevad,et sorida tudengiaja mälestustes. Armsad nooremad kaasvennad, meie ei taha muutuda inimesteks ilma isamaata ja rahvata. Vaid meie tahame olla võitlejad - võitlejad parema maailma ja oma isamaa ja rahva parema tuleviku eest.

Üks kuulus väejuht ütles kord: "Võit jääb parematele pataljonidele". Olgem, kallid kaasvennad, üheks selliseks paremaks pataljoniks eesti pagulaskonna hulgas ja maal, kus pagulastena viibime, siis on ka korporatsioon Rotalia "linnaks, mis asetseb mäe otsas ja ei saa jääda varjule", siis kroonib meiegi võitlust võit - uue ja vaba Eesti näol.

Elmar Kuusler, vil! Rot!
New-York

Korp! Rotalia Rootsi koondise presiidum,
Stockholmis, 1958.
Istuvad vasakult: vil! H.Truusööt - abisenior, vil! Artur Eistrat - senior.
Seisavad vasakult: vil! Käo - kirjatoimetaja, vil! Tedro - laekur ja Sven Hansen - olderman.

10.11.1913 - 10.11.1958

10.november 1913 on kuupäev, mida iga rotalus teab. Sama hästi teab ta ka, et meie korporatsioon saab 10.novembril s.a. 45-aastaseks. Samal ajal täitub 25 aastat sõpruslepingu allakirjutamisest V.S.O.-ga.

45 aastapäeva tähistamine toimub Rotalia organiseeritud üksustes geograafiliselt ulatuslikumalt kui kunagi varem Rotalia ajaloos.

Sest koondatuna kõik ühiselt oma C.a.-leoleksime suutelised olnud seda päeva tähistama palju mõjuvamalt, esinema suure ja väärika organisatsioonina omas ühiskonnas, uuendama ja kövendama omavahelisi sõprussidemeid, elustama vanu mälestusi kohates nii palju kaasvendi mitmest ajajärgust ja paljudelt tegevusaladelt.

Oleme siiski õnnelikud, et meie vabas ühiskonnas viibijad saame 45.aastapäeval kartmatult kokku tulla ja traditsioonide kohaselt oma pidupäeva pidada. Meie ei kahtle ka, et meie kaasvennad ikestatud kodumaal või mujal sundolukorras olles seda päeva eriliste tunnetega kaasa elavad, ehkki neil puudub võimalus pidutseda vabalt, kartmatult ja meie traditsioonide kohaselt.

Mõttes aga kogume sel päeval kõik sini-must-rohelise värvide alla - vaatamata kaugustele ja olukordadele moodustame ühise rotalia pere, kel lootus rinnas, et paremail ajul õitseb meie kodumaa.

A. Eistrat
Rot! x
Rootsi koondis,Stockholmis

ÜHT-TEIST VAPI KAVANDIST.

Suure huviga tutvuned New-Yorgi konvendi poolt moodustatud vapikomisjoni töötulemustega (M.S.nr.2,1958).

Peab sellele komisjonile au andma, ta on oma ülesannet tõsiselt võtnud ja heraldika küsimusi põhjalikult uurinud. Kaasvil! V.Köressaar omas artiklis annab head ülevaadet heraldika seaduste üle ja näitab vigu mis esineb meie vapi juures.

Vaadeldes aga esitatud vapi kavandit, ei saa lahti muljest, et komisjon on kramplikult kinni pidanud heraldika nõudeist, selle juures aga unustanud sisule küllalt tähelepanu omistada.

Algan sellest mis kõige enam silma torkab - rebased vapikandjatena.Ammust ajast on rebane tuntud kavaluse ja ebaaususe sümboolina.

Meie vapp on aga põhijoonelt lihtne, solliidne ja sirgjooneline.Kunstiliselt ei pääse rebased ka mõjule, eriti veel erineva värvi pärast(kuld ja must). Kavandit domineerivad nad täielikult.

Läänemaa kotkas vapienisena täidab küll kiivri ärajätmise tõttu tühjaks jaanud kohta, tema olemasolu ei ole aga küllalt põhjendatud. Et Rotalia kuulus omal ajal Saare-Lääne piiskopkonna alla, ei õigusta veel piiskopkonna embleemil täita nii tähtsat osa kogu Rotalia vapil.

Vapikilbi muutmine on osaliselt põhjendatud. Nii võiksid tähed K.A.I.U.väga hästi asetseda lindil, nagu kavandis ettenähtud, selle vastu kaotavad aga rapiirid oma mõtte kui kõrvaldada asutamise kuupäeva. Et sirp välja jääks ei kahjusta, minu arvates,vihk on aga paigutatud vapile viljakuse sümboolina ja teda ei tohiks kergekäeliselt kõrvaldada. Nagu vil! Köressaar ise tähendab, on meie trikolori musta värvi käsitamine vasaku põikpalgina s.o. bastardsuse tunnusena - ebaõige, kas on siis tõesti vajalik muuta kogu kilbi jaotust et ärahöida valetõlgitsemist mõne võhiku poolt? Võib olla on see küsimus U.S.A-s tõesti nii tähtis!

Üksikute veerandite ümberpaigutamine on tõesti vajalik kui põikjaotust esimesel veerandil muuta parempoolseks, selle juures läheb aga värvide loogiline järjekord kaduma.

Kas tsirkli ümberpaigutemine on vajalik? Ta praegune asetus ei ole, minu arvates, heraldika reeglite vastu asub ju metall värvi peal ja mõne kuju paigutamine põigiti üle põikjaostatud vapi veerandi esineb sageli,näiteks lõvi teisel ja kolmandal veerandil Rootsi suurel riigivapil.

Jääks tsirkel oma kohale, oleks ruumi viljavihule roheliisel veerandil,see on ka ainukene väli kuhu ta sobib.

Vapikomisjoni töö ei ole aga sugugi asjata olnud, meil on nüüd rohkem teadmisi heraldika küsimustes ja neid tuleb silmaspidada kavandite valmistamisel. Et kohe esimene, heraldiliselt õige, kava sajaprotsendiliselt ei rahulda, on ju üsna loomulik, tahaks näha rohkem kavandeid võrdluseks.

Isiklikult arvan, et viikingiembleemid sobiksid eriti hästi meie vapi kaunistamiseks. Põhjatäht oleks efektne vapiehis. Tarvis on aga leida head kombinatsiooni. Et viikingilaev esineb heraldikas harva, on ju ainult plussiks.

New-Yorgi konvendi vapikomisjon, kes on nüüd kaunis kompetentne vapi küsimustes, peaks väljakuulutama kavandite võistluse. MEIE SIDE oleks õige koht paremate kavandite ja nende üle kriitika avaldamiseks.

A.Daniel
vil! Rot!

UUS VAPP

Nii kaua kui mina mäletan, on meil vapiküsimus olnud alaliseks murelapseks. Eriti aktuaalseks muutus see, kui asusime oma majja ja oli vaja saali suuremat vappi. Olude sunnil (rahapuudus ja ajanappus) telliti siis vana vapp suurendatud kujul ja katsuti seda kõigiti katta ja ehtida lippude ja rapiiridega. See oli kõik ajutine lahendus ega suutnud vapi puudusi varjata. Nagu mäletan, olid kõik üksmeelesselles, et uus heraldika nõuetele vastav vapp on hädavajalik.

Nüüd on viimaks nii kaugele saadud, et vapikomisjon on esitanud uue vapi kavandi. Seletuskiri kavandi juurde on selge ja kokkuvõtlik, ettepanekud asjalikult põhjendatud. Komisjon väärib tõsist tänu tubli töö eest!

Ma pole asjatundja heraldika alal, usun komisjoni põhjendusi. Vapp näib olevat nägus - pole seda värvides näinud ega tea, kuidas need harmoneerivad - ega ühtu vist ka mitte teiste üliõpilasorganisatsioonide vappidega. Arvan, et rebased vapi kandjatena on rohkem põhjendatud kui karud või lõvid. Õige on ka see, et vapikilbilt on kõik ülearune kõrvaldatud. Minu arvates tuleks-ki viljavihk koos sirbiga välja jätta. Praegusel vapil meenutab see rohkem vorsti kui viljavihku. Mäletan, et ütlesin seda kord ka kadunud Fred Tomingale, kui ta oldermanina andis meile seletust vapi kohta. Asutamiskuupäev võiks paigutada ülemise lindi vasakule kaardunud otsale ja aasta paremale.

Oleks küll kena, kui viimaks lahenduks see nii kaua aega - õieti asutamisest saadik - päevakorral olnud küsimus ja Rotalia saaks korraliku vapi.Murrangulistel aegadel on mõnd asja võimalik siiski otsustada kergemini kui tavalisesa olukorras.

V.Klauren
vil! Rot!

INFORMATSIOON

VIL! KOGU JUHATUSE TEATEID

Vil! kogu juhatuse valimiste asjus: Korp! Rotalia esimehe ja vil! kogu juhatusliikmete volitused lõpevad 31.dets.1958.

Vil! koondiste vahelise kehtiva kokkuleppe kohaselt tuleb valida järjekordselt, volitustega alates 1 jaan.1959 kuni 31 dets.1960, vil! kogu esimees ja kaks juh! liiget korp! Rotalia vil! koondise USA-s koosseisust, üks juh! liige - vil! koondise Kanadas koosseisust ja üks juh!liige - vil! koondise Rootsis koosseisust.

Igal korp! Rotalia vilistlasel kui ka vil! kogu organil on õigus esitada kandidaate vil! kogu esimehe või juh! liikmete kohtadele, kusjuures aga kujunenud tava kohaselt vil! kogu juhatuse liikmete kandidaatide esitamine on jäetud vastavalt iga vil! koondise asjaks ning esitatud kandidaadid on vil! koondised aktseptinud.

Igal korp. Rotalia vilistlasel on õigus osa võtta vil! kogu esimehe,resp. juh! liikmete valimiseet, hääletades kas vil! koondise koosolekul, või andes oma hääle edasi mõnele koosolekust osavõtvale vilistlasele, või saates oma hääle vil! koondise juhatusele posti teel.

Vil!kogu juhatus palub kõiki vil! koondisi või nende osakondi võtta koosoleku päevakorda vil! kogu esimehe ja juh! liikmete valimised enne 20 novembrit 1958. Seks ajaks peavad olema lähetatud ka posti teel saadetavad hääled. Hääletamise tulemused teatada otsekohe vil! kogu esimehele, A.Käbin'ile, 425 Fourth Line, Oakville, Ont., Canada, et oleks võimalik avaldada vil! kogu juhatuse uus koosseis MEIE SIDE selle aasta viimases nr-is.

Senini on esitatud üks kandidaat vil! kogu esimehe kohale - vil! koondise USA-s üldkoosoleku poolt - vil! Ralf Adams.

Korp! Rotalia vil! kogu koosseisu küsimuses:

Vil!. kogu koosseisust on kustutatud Hugo Veem, eluk. Argentiinas (protok.25, 1958 - otsus jõustunud 20 märtsil 1958).

Vil! kogu koosseisu viidud (vil! kogu juh! protok. 25, jõustunud 20 märtsil 1958) vil! koondises tehtud tarviliku häälteenamusega otsustega: Enn Avara, Artur Eistrat, Arvo End, Mart Kurol, Anton Käo, August Kärsten, Martin Lepik, Richard Tedro, Ain Treufeldt, Endel Vasur.

Vil! kogu juhatuse vastavalt otsustega viidud üle vil! kogu koosseisu ülikooli lõpetanud confr!: Enn Aro (tsivil-ing.,Chalmers,Göteborg), Väino Kuldassaar (elektrotehnika, Chalmers, Göteborg), Endel Arro (Bachelor of Architecture, Mc Gill, Montreal), Hans Johanson (majandusteadlusk., Sydney ülik., Austraalia), Heino Ambros (Texas Christian University, BA-international affairs), Hellar Grabbi (William Jewell kolledze- B.A. ja Columbia ülik. - Master of Science), Eino Kooba (Dr med., Zürich), Edgar Mathiesen (Justus Liebig - Hochschule für Bodenkultur u. Veterinärmedicine zu Giessen - põllumajandusteadusk.), Arnold Seitam (Göttingeni ülik. - arstiteaduskond), Kaljo Villota (Bachelor of Mechanical Engineering, City College of N.Y.), Olaf Millert (Magister phil.), August Sikk (Dr phil., Heidelberg), Viktor Puskar (M.S., Columbia ülikool).

Korp! Rotalia organisatsiooni asjus:USA Läänerannikul on asutatud ja tegutseb korp! Rotalia USA vil! koondise Lääne-Ameerika osakond, tegevuspiirkonnaga Washington, Oregon, California, Montana, Nevada, Idaho, Utah, Colorado, Arizona ja NeW Mexico, Osakonna juh! asukoht - Los Angeles'is. Osak. s/a esimees - H.Suursööt, kirjatoim. G.Härm. - Parimad soovid ning jõudu tööle vil! kogu uuele organile !

Korp! Rotalia ajaloo asjus: Vil! kogu juhatus on kutsunud Rotalia ajaloo peatoimetajaks kaasvil! dr phil. Viktor Köresaar'e, kes on nõustunud seda rasket tööd tegema. Vil! kogu juhatus palub kõiki kaasvendi kaasvil! V.Köresaarele olla kõigiti abiks tema töös materjalide ja andmete saatmisega, mis temalt palutud. Peame meeles pidama, et see on täiesti erilises olukorras töö, kus puuduvad igasugused allikmaterjalid ning peatoimetajal tuleb kogutud mälestused kontrollida ning tervikuks kujundada.

Vil! kogu juhatuse protokoll nr 24 asjus: Vil! kogu juhatus on saanud kõikidelt korp'i organitelt vastused nr 24 tehtud ettepanekute asjus. Ettepanekud on kinnitatud kõigis korp'i organites - kõik hääled pro.

USA vil! kogu tegevusest.

USA vil! kogu koondis pidas oma kevadise korralise koosoleku 23 mail s.a., millisel koosolekul tenti alljärgnevad otsused.

1.Kinnitati koondise poolt lõplikult korp. Rotalia Lääne Amerika Osakond, millise osakonna territooriumiks oleks: Washington, Oregon, California, Idaho, Nevada, Arizona, Utah, Montana, Wyoming, Colorado ja New Mexico osarii-

gid.Värske koondise piirkonnas elab kümmekond rotalust kelledelt loodame energilist tegevust. Koondise algatajaks oli vil! H.Suursööt, kes mitte kaua tagasi asus Kanadast USA'sse.
2.Koosolek kinnitas vil! J.Mandre poolt loodud värvide laulu viisi, kuid sõnaline osa anti tagasi värvide laulu komisjonile veelkordseks läbivaatamiseks.
3.Kuna 1959-1960 aastaks annab ülemaailmlise vil! kogu juhatuse USA koondis, siis seadis koondis selle esimehe kandidaadiks vil! Ralf Adamsi.
4.Koosolek tegi koondise juhatusele ülesandeks saata laiali kõigile koondistele ja konventidele USA konvendi poolt valitud komisjoni väljatöötatud Rotalia vapi kavandi. Nimetatud kavand on üks ettepanek ja koondis loodab, et kõik Rotalia osakonnad ülemaailma ka omapoolsed kavandid esitavad.

Kuna suvise aja tõttu ei saa nimetada erilist tegevust, kuid sügise saabumisega algab jällegi normaalne tegevus ja seda uue koondise juhatuse juhtimisel, milline valitakse oktoobri kuul.

New Yorgi konvendi uudiseid

Kuna suvel perioodilisi koosviibimisi C!Q!-l ei peeta, siis üldise tegevuse osas lisaks eelmises MEIE SIDE's ilmunule ei ole palju midagi juurde lisada. On peetud kaks referaati: mai kuu lõpul reb! Udo Vaher rääkis probleemidest seoses inimese peatse kavatsetava sõiduga kuu peale, oponeerisid confr! Ebrok ja confr! R.Grabbi. Augusti alguses pidas referaadi reb! Jüri Saimre, kõneledes paberi ajaloost ja paberi valmistamisest - oponeerisid confr! Jalajas ja confr! Link. Mõlemad referaadid kinnitati. 16 augustil, üheaegselt USA Eesti Üliõpilaskonna suvise väljasõiduga, toimus ka konvendi väljasõit samasse kohta - Lakewoodi.

Sügissemestri avaõhtu peeti külalisõhtuna 12 septembril ja see kujunes tuleva tegevusperioodi suhtes heaendeliseks hoogsa tegevuse ettekuulutajaks - kohal oli 32 rotalust ja 3 külalist. Sõnavõtuga, milles ta eriliselt puudutas üliõpilaste praegusi probleeme Eestis, esines vil! Perandi.

Lühiteateid:Uus värvikandja - confr! Arne Tõnis Kint
Uus rebane - Tõnis Leetaru. Reb! Leetaru, sünd.1940, õpib esimest semestrit Rutgersi ülikoolis geoloogiat.
Vil! kokku ülekantud - Heino Ambros, Hellar Grabbi, Eino Kooba, Edgar Mathiesen, Olaf Millert, Viktor Puskar, Arnold Seitam, Kalju Villota.

Möödunud semestril juhatas NY k! tegevust praesidium koosseisus:Rot! x - confr! Aksel Kiiss, rot! xx - confr! Tõnis Kelder, rot! xxx - confr! Felix Link, rot! old! - confr! Rein Grabbi. Uus praesidium tuleb valimisele peakoosolekul 19. septembril.

Los Angelesis on asutatud Rotalia osakond, mille tegevust juhatab vil! Suursööt. On vastu võetud ka juba esimene rebane - Heiti Marendi. Los Angelesi Eesti Seltsi esimeheks on confr! Jaak Kukk.

New Yorgi k! koosseisust on Vancouveri osakonna koosseisu üle kantud Uve Kapsi, kes võeti kevadkommersil Vancouveris vastu tegevliikmeks.

New Yorgis 6-7 septembril toimunud Üliõpilaspäevadel valiti USA Eesti Üliõpilaskonna abiesimeheks confr! Jaan Upsi, Üliõpilaste Toetusfondi esimeheks confr! Rudolf Hämar.

Perekondlikke teateid: Kihlunud: confr! Heino Ainso - prl. Ive Patrason (Filiae Patriae)
confr! Aksel Kiiss - prl Helle Siirak (korp! Indla)
confr! Feliks Tamm - prl. Mare Nigul
Juurdekasv: Heikki-Aare Paadre, Koit'i ja Erika poeg Indrek Grabbi, Hellari ja Irja poeg.

Toronto konvendist.

Varsti pärast kevadkommerssi ja perekonnaõhtut, millised peeti 10 mail, asusid akadeemilise kraadi - "bachelor'i" saamisega "ametmeeste" hulka seitse confr!! Toronto konvendist: confr!! Rein Mägi ja Ernest Õunapuu - ehitustehnika, confr!! Sigismund Suurman, Jaan Soosaar ja Ulo Jaason - masinaehitus, confr! Sulev Kaunismaa - elektrotehnika ja confr! Agu Peters - arstiteadus,M. D. Väljaarvatud confr! Kaunismaa, kes siirdus Montreali ja confr! Peters,kes asub Londonis (Ontario), asusid kõik värsked lõpetajad töökohtadele Torontos.

10 juunil käis k! külas naiskorp! Filia Patria, kes oli esindatud 12 liikmega. Erilliseks üllatuseks oli confr!!-le kaasvõitlejate oletatav vanus - umbes 21 aastat.

KKK!-d peeti suvel iga kuu esimese teisipäeva õhtul ning referaat koosolekud iga kuu kolmanda teisipäeva õhtul. Referaate oli arvult seitse, millistest osa äratasid sellist huvi, et kohalolejad leidsid, et rohkearvuline vil!! ehk ka teiste kaasvõitlejate osavõtt oleks tulevikus soovitav.

Suurimaks k! ürituseks olid suvipäevad, mis toimusid 30 ja 31 augustil Vil! Gustav Palootsa talus mis asub Delhi, Ontario lähedal. Pühapäeval 31/8. toimunud KKK-l diskuteeriti Rotalia vapiga seoses olevaid küsimusi ja vil! Abel Käbin andis ülevaate korp! Rotalia tegevusest maailma ulatuses. Vil! Käbin rõhutas oma sõnavõtus meie tegevuse sisu ning selle tähtsust tulevikus

eestluse säilitamisel vabas maailmas. Suvepäevadel võeti tegevliikmeteks vastu reb! Arne Kint NY.k!-st ja reb! Juhan Hansen ja Mart Lepik Toronto k!-st.

Koos külaliste ja rotalluste nooremate võsudega oli osavõtjate arv suvepäevadest 101 inimest, nendest 2 vil!! ja 13 confr!! New Yorkist, 1 vil! ja 2 confr!! Montrealist ja 14 vil!! ja 13 confr!! Torontost. Konvent avaldab südamlikku tänu vil! Palootsale ja tema perekonnale nende piiritu külalislahkuse eest, ja tänu vil! Heinrich Karule tema kaasabi eest Rotalia suvepäevade heaks kordaminekuks.

1958 a. sügissemester algas KKK-ga 9 sept., kus valiti uus praes! järgmises koosseisus:

confr! Ergo Karuks Rot! x
confr! Uli Jaason Rot! xx
confr! Jaan Kruus Rot! xxx
confr! Ylo Saar Rot! Old!

MEIE SIDE Toronto k! toimetajaks valiti confr! Helmut Sandström. Sügiskommerss koos perekonnaõhtuga otsustati pidada laupäeval 15.novembril. K! määras kindlaks ka järgmiste KKK!-de ajad, mis on iga kuu esimesel reedel kell 8.00 õhtul, ning samuti ametlikud tunnid, mis toimuvad iga kuu kolmandal pühapäeval kell 11.00 hommikul. KKK! kinnitas praes! poolt esitatud tegevuskava järgmiseks semestriks.

M o n t r e a l

Aprillis, Jüripäeval, annetas korp! Rotalia Montrealist eesti skautidele nende metsatare ja sauna ehitamiseks $ 220:-. Suuremad annetajad olid: senior Jomm -$ 50:-, samuti tegid ka vil! Oskar Nõmm. Kaasvend Kasak annetas ka midagi, kuid ei lubanud sellest laekuril avalikult rääkida. Teised piirdusid 10:- annetamisega.

23 aprillil 1958 asus pikemale Euroopa-reisule confr! Endel Arro. Kas see on arhitektuuri nautimine või pruudi otsimine ei ole veel selge. Prantsuse fiffit ta kaasa ei võtnud. Algas Portugalist üle Madridi - Pariisi - Zürichi - Viini. Viimane teade tuli Helsingist ja nüüd ta peaks olema Stockholmis või Uopsalas.

10 mail 1958 peeti kommerss ja perekonna õhtu Jommi talus. Osavõtsid kõik peale kaasvend Kivistu.

14 juulil 1958 käis Montrealis värske magister B.Auksmann oma noorikuga. Sügisel läheb tema California tehnika ülikooli tagasi ja hakkab doktorit tegema. Proua Auksmann istutas sellel pidulikul külaskäigul senior Jommi talu aeda roosipõõsaste taha murulaugu põõsa.Jommisid polnud kodus. Olid vist kalal. Alma Pringi oli tunnistajaks.

Victoria, B.C. kaasvend Laansoo, 326 John St., Victoria, B.C. Canada - tervitab "kuldsulgi" - Ilo Käbin'at, Aadu Toomes't, Aleksander Daniel'i ja teisi Lundi rotallusi-kaasvendi. Ilo'lt ootab tema kirjapanemist Soomes oldud aja kohta 50.aasta juubelialbumi kaastöö jaoks.

Vancouverist, kuuleme....

Kuna Kaljumägede taha Vancouverisse MEIE SIDE't pole pikemat aega juba jõudnud, ei teagi kuhu meil reporteerimise kord pidama jäi. (Viimase kontrollimise ja otsimise põhjal on viimane siia jõudnud - number nr.5 , New York, 1957).

Peamised uudised Vancouverist:

Meil on uus värvikandja: Uve J.Kapsi, elukohaga Seattle'is, juba juuni kuust saadik. Teiseks rõõmustavaks uudiseks on confr! Lix Laansoo siirdumine Briti Kolumbia pealinna (õieti Vancouveri algul küll) Victoriasse, kus ta on alustanud ehitusettevõtmist omal käel ja NHA kulu ja kirjadega.(Väljaspool Kanadat selgituseks: NHA ei ole mitte keemiline vormel raha tegemiseks, vaid National Housing Act mille alusel tulevaste majaomanikkude laen antakse praegustele ehitajatele). Eriti on meil Vancouveris heameel, et jälle üks "ida-kanadalasest" vend Briti Kolumbiat nägi ja enam üle mägede tagasi sõita ei julgenud). Kolmandaks rõõmustavaks uudiseks on, et meil nüüd omast käest arst võtta on: Confr! Maldus Marits lõpetas maikuus U.B.C. doktorikraadiga.

Tulevikulootused on meil ka head: Confr! Hans Johanson, majandusteadlane-kooliõpetaja-seltskonnategelane, ajuti ajakirjanik ja plekksepp on teatanud, et jõuab Vancouveri 24 oktoobril s.a. Sydney'st Austraalias. Meie lootus on, et ta siia jääb. Confr! Lembit Kosenkranius on endale lenduripaberid muretsenud ja kuuldavasti ühe lennukiosa kah, nii pole imestada kui me kõik kord siin,kord seal maailmanurgas esile kerkima hakkame. (Muidugi, kui me tema lendamist juba usaldama hakkame).

Vancouveri suvi on tänavu, olnud ilma vihmata, kuum sisemaa suvi. Küll vist sellepärast oli külalisi kõrgest põhjast: Vil! Jaan Raud abikaasaga külastas Vancouverit eraviisiliselt oma puhkuse ajal.Alaline Vancouveri külastaja Montrealist vil! Juhan Kivestu olevat preeriasse tänavu suvel eksinud ning meie lootused teda siin näha ei täitunud.

Osakonna tegevus oli suvehooajal küllaltki elav: oli kavatsetud huligaanide ehk tindikala püük merest, mitmed rannapeod, ühine väljasõit paadiga romantilisele saarele ja palju muud huvitavat. Kavatsetud .... Korda ei saa-

nud midagi viia, sest suvi oli nii soe ja ilus ...

Osakonna nimel palju tänu kõigile ringkirjade eest - sel moel oleme me olnud kontaktis teie kõigiga üle maailma. Imelikul kombel need jõuavad kõik kohale, kuid meie side MEIE SIDE, on sama harva kohale jõudev kui Vancouveri osakonna ringkirjad ... nad on nii harvad kui ingerlase rukis - kolm taime seitsmes reas.

Stockholm

Stockholmi rotalused on 1958 kevadsemestril jatkanud oma tegevust endisel-viisil, s.o. kokkutulekutega üks kord kuus. Osavõtt nendest on olnud elav (20 - 30 osavõtjad iga kord).

Rootsi Koondise üheks peaülesandeks on sidemete alalhoidmine ja tihendamine meie Soome sõpruslepinglase Varsinaisesuomalainen Osakuntaga (VSO).

VSO stipendiaadina Soomes (Helsingis) viibinud confr! Oole Kint on Rootsis tagasi ja pidas veebruaris ettekande oma Soome muljetest. Need muljed on igati head, soome üliõpilaste suhtumine meie stipendiaadisse on olnud sõbralik. Peale 20 aastast vaheaega oli see esimene võimalus, kus Rotalia esindaja jälle sai sõpruslepinglaste stipendiaadina Soome üliõpilastega koos akadeemilist tööd teha.

VSO aastapäeval 26 märtsil Helsingis esindas Rotaliat vil! Ain Treufeldt, kes sai kolme päevase külastuse jooksul vennasrahva suure külalislahkuse osaliseks. Aprilli kokkutulekul refereeris vil! Treufeldt oma reisist, tõstes esile VSO liikmete südamlikku suhtumist rotalustesse.

Omal käel ehitas "Soome silda" ka vil! Hans Horn, kes Soomes ametireisil viibides (vil! Horn on Du Pont'i tehniline "adviser" Skandinaavia riikides) esindas Rotaliat Helsingis Soome üliõpilaskonna ja VSO traditsioonilisel 1 mai pidustustel. Kuuldavasti on eriti õrnem sugu esindajaga väga rahule jäänud.

Kohustuslikkude referaatide sarjas pidas reb! Rein Kool referaadi vitamiinidest. Päikesevaeses Rootsis on vitamiinide küsimus väga aktuaalne. Reb! Ülo Kool pidas samas sarjas referaadi üliõpilastraditsioonidest Stockholmi Kuningliku Tehnikaülikooli juures. Rootsi üliõpilastraditsioonid erinevad suuresti meie omadest.

Kogu Stockholmi rotaluste pere osavõtul pühitseti juunis vil! A.Kelleri 60 aastast sünnipäeva. Samasugusel ühisel viisil korraldatakse 13 septembril senior A.Eistrati 50 aastase tähtpäeva pühitsemist. Kaugel põhjas (Umeås) sai vil! H.Luik juulis 50 aastat vanaks.

30 mail võeti tegevliikmeteks vastu reb!reb! Rein Kool ja Ülo Kool. Palju õnne ja edu noortele värvikandjatele. Rotalial on Stockholmis nüüd ainult üks rebane, nimelt reb! Manfred Bode, kes on aga ise hoolitsenud coetuse suurendamise eest, saades abikaasalt juunis kingituseks poja.

Vilistlaskogu Rootsis asuv juhatusliige vil! E.Vilval on muretsenud endale seisusekohase villa.

Koondiste vaheline side hakkab tihenema. Möödunud suvel käis terve rida rotalustest "dollarturiste" Stockholmis. Esimesena tuli confr! Bruno Laan abikaasaga Los Angelesist, seejärele vil! T.Leete abikaasaga ja confr! A.Arro Montrealist, edasi teadusemehed confr!confr! O.Millert Harvardist ja Pennar New-Yorkist. Londonist, Kanaadas, oli Stockholmis pr. Tanja Hansen. Eesti Ajakirjandus Rootsis ja tähelepanuga jälginud rotaluste reise. Nii ilmus "Stockholms-Tidningen Eestlastele" pikad usutluskirjeldused ühes piltidega confr! confr! Laanist, Millertist ja Pennarist. Samuti märgiti ära küllalt pikalt pr.Hanseni reis Euroopasse.

Confr! August Sikk saabus 15 juunil Saksamaalt Stockholmi ja kavatseb elama asuda Rootsi. Teretulemast Rootsi Koondise koosseisu.

Stockholmi rotalused on jõukohaselt osavõtnud EKL-i tegevusest. See tegevus kahjuks piirdus kevadsemestril ainult ühe õlleõhtu korraldamisega korp! Frat. Estica ruumides.

Uudiseid G ö t e b o r g i st.

3 augustil 1958 aastal pühitses confrater Toivo Ennok Göteborgis oma 50-ne aastast juubelit. Rotaluste pere ja Göteborgi konvendi nimel käisid sünnipäevalast tervitamas ning traditsioonilist laulalippu üle andmas senior confr! Avo Andrekson, olderman confr! Sven Tedro ja confr! Vambola Kain.

Confrater Avo Andrekson lõpetas Chalmersi Tehnikaülikooli ehitusosakonna.

Göteborgis 14 augustil 1958 a. korraldatud külalisõhtul võeti vastu kaks uut rebast:

Wello Sepp, stud. phil., sündinud 4 märtsil 1938 a. Saaremaal Kihelkonnal, 1958 a. kevadel lõpetas Alingsåsi gümnaasiumi ja jätkab õppinguid Göteborgi Ülikoolis.

Olev Krämer, stud. phil., sündinud 17 oktoobril 1937 a. Rakveres, 1958 a. kevadel lõpetas Göteborgis Hvitfeldtska gümnaasiumi ja jätkab oma õpinguid Uppsala Ülikoolis.

U u d i s e i d Lundist

15 juunil s.a. toimus esimest korda korp! Rotalia Lundi osakonna suvepäev vil! Aleksander Daniel'i suvekodus - Stockamöllas - looduslikult imekaunis kohas, algusega kell 12 ennelõunat. Kuna ilm oli väga ilus siis oli kogunenud

A
52775
228804

pea kõik Lundi osakonna kaasvennad koos abikaasadega ning lastega (arvult 27 isikut). Suvepäeval harrastati: paadisõitu (mootor) ja kalapüüdmist,vaba looduses jalutamist.Suvepäeva keskpunktiks oli Aleksander Danieli poolt korraldatud laskevõistlused. Kus võitjaks ki Toomes ja Marianne Daniel, korraldaja-majaisa poolt jagati välj aplausi saatel. Oli pererahva poolt korraldatud suurepäraline lõur kõik ülirahule jäid,kiites majaproua Katja Danieli heade roogade eest. ... laskevõistlust toimus ka jalgpalli võistlus millest läbisegamini kõik peaaegu osa võtsid suure naerulagina saatel (võistlesid ka daamid). Enne lahkumist pakuti kohvi koos rikkalikkude ja maitsvate võileibadega. Kohvijoomine kestis pikemat aega, kuni päike hakkas juba alla vajuma ning andes märku, et nüüd tuleb koju poole sõitma hakata...

Kauni suvepäeva eest on Lundi osakonna liikmed korraldajale väga tänulikud ja see kaunis päev jääb meelde mitmeks aastaks.

Lundis asuvad käesoleval silmapilgul 3 rotalust:vil!A.Toomes,vil! A.Kalmet ja confr! J.Rämmal.Teised kaasvennad elavad laiali mööda Skåne põllumaastikku 150 klm sööris. Vil!J.Welitar - Fjälkingis,vil! M.Kurol - Ängelholmis, vil! I. Käbin - Landskronas ja vil! A.Daniel - Eslövis. Omavaheline läbisaamine on kõigiti hea ja sõbralik.Teisi E.K.Liidu liikmeid on Lundis peamiselt korp! Fr. Esticast ja korp! Sakalast.

Mitmed aastad tagasi asutati EKLiidu L.-Rootsi osakond.Viimasel on väga sõbralik vahekord Eesti Ülikõpilasseltsi (EUS) L.-Rootsi koondisega. Kolm õlleõhtut on vastastikku korraldatud Lundi akadeemilises õhkkonnas.Õlleõhtud on möödunud väga sõbralikus miljöös - ja kesvamärjukest on maitstud ühes hoogsa cantuse saatel hommikutundideni,tuletades elavalt meelde endiseid kuldseid aegu Tartus Emajõe kaldal.EKLiidu korp! Sakala presideerimisel korraldati 15. märtsil kella 5 tee koos perekonnaliikmetega,mis õnnestus kõigiti hästi. EKL L.-Rootsi järgmine õlleõhtu on ettenähtud 27.9. Lundis.Kombeks on saanud,et neist võtavad osa ka Tartu saksa korp! Neobaltia ja Fr.Dorpatensise liikmed, kes elavad L.-Rootsis.

Täiendavalt N e w - Y o r g i s t .saadud 27.9.1958

19.sept. aset leidnud semestri alguse peakoosolek tõi kokku 33 rotalust, neist 23 tegevliiget,EKK andis värvid ja võttis vastu tegevliikmeks Jüri Saimre.Kuna vil! Leetaru, peale kauaaegset ametis olemist,pani maha konvendi vanema ülesanded, siis valiti uueks konvendi vanemaks vil! Elmar Kuusler. Konvent hindas vil! Leetaru tööd temale hõbedast õllekapa annetamisega.

Uus praesidium ja k! ametkandjad valiti järgmises koosseisus:

Rot! x-Rein Grabbi	mag! cant! - Riho Vahtel
Rot! xx - Ado Uriko	majavanem - Jüri Tint
Rot! xxx - Ants Leemets	majanduseestseisja - Väino Ader
Rot! old! - Virko Keder	arhivaar - Enn Karell
mag! ref! - Rudolf Hämar	Revisjoni komisjon: Tõnis Kelder, Aksel Kiiss, Felix Link
mag! col! - Henno Sork	
mag! pauc! - Hans Raudsep	

Uusi a a d r e s s e Rootsis:

Vilistlased:
Kuldassaar, Vaino, civ.ing., Blåsvädersgatan 20, Göteborg H,tel.53-26-17

Tegevliikmed:
Horn, Hans, dr.chem.,Örnhuvudsgatan 7, Göteborg, tel. 20-57-95
Mäsak, Helmar, stud.rer.merc.,Hägåkersgatan 9 A, Mölndal,tel.Gbg 27-30-60
Norrand, Kalle, stud.ing., Örgryte Stommgatan 24, Göteborg S.
Tedro, Sven, stud.ing., Oåvägen 1, Göteborg S.

Rebased:
Krämer, Olev, stud.phil., Galoppvägen 9 B, Partille, tel.Gbg 44-11-29
Uppsalas: Sysslomannagatan 51
Sepp, Wello, stud.phil., Lerum, Box 3186

Aadressimuudatusi USA's,L.Saksamaal ja Rootsis.

Vil! Paul Leemets,270 Van Siclen Ave,apt 5D, Brooklyn 7, N.Y. Telef:EV 5-7730
Confr! Ants Leemets, sama aadress
Confr! Henno Sork, 2329 Hudson Terrace, Coytesville, New Jersey, Telef.: Windsor 4-5786
Confr! Koit Paadre, 94-02,46-th Ave, Elmhurst 73,N.Y.Telef.: IL 8-5952
1!1! Kuno Laren, 55-19 Van Horn St., Elmhurst 73, N.Y.Tel.: IL 7-1574
reb! Andres Männik, US 51403463, USA ORD SUB Depot,Fontenet, APO 259,N.Y.NY.
reb! Udo Vaher,c/o Arno Kallaste, 1071 Rochester Rd, Royal Oak 3, Michigan
confr! August Kiss, Kaiserlautern 2, Schlissfach 317, W.Germany
vil! Mihkel Luht Borrvägen 20 II, Hägersten, Sweden

J ä r g m i n e MEIE SIDE nr.4 ilmub New-Yorgis 1.I.1959.

Kõik kaastöö palume saata kaasvil! Roman Ubakivi nimele: E.F.Bigoney & Co, 14 Wall Street, New-York 5, N.Y. USA.

KORP! ROTALIA AJAKIRI

MEIE SIDE

NO. 4 NEW YORK 1958

Eesti Üliõpilaste Korporatsioon Rotalia Vilistlaskogu

Võlakohustis nr. 175 *

EESTI ÜLIÕPILASTE KORPORATSIOON ROTALIA VILISTLASKOGU
tõendab sellega, et ta on saanud konvendimaja ostmiseks

Paul [illegible]

võlana

Kr. [illegible]

[illegible] krooni

See võlg kannab 5 % aastas ning protsendid loetakse makstuks igal aastal liikmemaksu arvel. Seda võlga võib üles öelda igal aastal kuni 1. aprillini ja sel puhul võlg kuulub tasumisele hiljemalt järgneva aasta 1. aprilliks.

Seda võlakohustist saab pantida või üle anda ainult Eesti Üliõpilaste Korporatsioon Rotalia Vilistlaskogu juhatuse nõusolekul.

Tartus, „ [illegible] 193 [illegible] a

Vilistlaskogu juhatus [illegible]

[illegible]

Aakala Trükikoda, Viljandis

Nr.4 IX aastakäik New York, 1.dets. 1958.

Toimetus: Roman Ubakivi, Jaan Upsi, Feliks Koop, Ivar Derrik, Kristjan Joost, Alfred Kalmet, Valter Pöder, Oskar Ristmäe, Feliks Laansoo, Abel Käbin, Helm.Sandström.

Saateks

Söbralik rahupühade vaim embab edasirühkivaid rotalusi. Meid köitva vendluse ja sõpruse enamik tugevaid kiude on põimitud helgeist mälestusist. Alles mälestusi loovatele ja koguvatele kaasvendadele on meenutused kõigest ülevast, vaprast ja vabast meie ühiselt eduka tuleviku pandiks. Uljate eesti noorte isetegevuse arendamiseks on otsustatud rajada Rotalia Maja vaba maailma pealinna Manhattani.

USA Koondise üldkoosolekul 7. dets. 1951. a. võeti vastu hääletamisel vil! Adolf Perandi ettepanek kasutada senist Abistamisfondi 50% Majafondina. (Protokolli raamat, lhk. 96). Edasi otsustati, et rotalused paigutavad Majafondi ühe tunnitasu kuus. Lisaks kuulutati Majafondi kuuluvaks: üle - jäägid, kapitali kasumid, pärandused, kingitused j.m. võimalikud tulud. (Ibidem, 99).

Tsiteeritud ajaloolisele hääletusele järgnenud otsuste rea kohaselt avasid järgmised kaasvennad Rotalia Maja Fondi investeerimise arve: Vil! Ilo Käbin, allakirjutanu, confrs! Rein Grabbi, Hans O. Raudsepp, Ants Leemets, Aksel Kiiss, Aksel Lehtmäe ja William Salmre. Eesmärgiks on koguda isemajandava hoone sissemaksuks vajalikku summat, kusjuures 200.- dollarit annab investeerijaile ühe hääle. Kaasarääkimiseks saada vähemalt 50.- dollariline tsekk või rahakaart Chase Manhattan Bank Rotalia, Inc.,a/c 5415100 nimele adressil:

The Chase Manhattan Bank
Trust Department
40 Wall Street
New York 15, N.Y..

Rotalia, Inc. nimele raha panka saatmisest teata samaaegselt confr! Aksel Lehtmäele, 108 Paulison Ave, Ridgefield Park, N.J., meie raamatupidamise hõlbustamiseks ja kontrolliks. Ole meheks!

Rõõmsaid jõulu pühi ja saavutusrikast uut aastat kaasvendadele ja perekonna liikmetele soovib toimetuse nimel

Roman Ubakivi
Vil! Rot!

Tänuavaldus

Palun kogu Rotalia peret vastuvõtta minu südamlikum tänu ettepaneku toetamise ja läbiviimise eest millega mulle annetati aupael Rotalia värvides.

Kaasvendliku tervitusega

Mihkel Luht.
Vil! Rot!

Rotalus.

Käesolev kirjutis saabus C!Q! pääle võistlustöö esitamise tähtpäeva möödumist ja seepärast ei esitatud züriile hindamiseks. Esitatud mõtted aitavad meie noorema generatsiooni püüdlusi ja vaateid tundma õppida ja sellastena väärivad kinni naelutamist "Meie Side" veergudel.

Toimetus.

Igal hommikul silmi avades näen oma voodi kohal seinal rippuvat deklit ja kümmet värvi-paela. Kohe meenub:Olen rotalus! Tollegi pärast pean ennast aga sureliku moodi maast lahti rebima ja habet ajama töttama. Peeglist vaatab mulle vastu paar unist ja küsivat silma.Gilettiga kaapimise edenedes hakkab selguma tuttavaid nöojooni. Pole kahtlust - tegemist on tõesti rotalusega! Kuid missugused on need tuttavad nöojooned mis kehastavad rotalust? Mis tähendab olla rotalus?

Kui uni silmist kadunud ja veri kiiremini ringlema hakanud,hargnebki sõnastus mu otsivatele küsimustele.

Mulle on rotalus samatähenduslik ehk sugulus-mõiste positiivse isiksuse ja mõjuva juhtimisega. Rotaluses näen inimest kes alati liigub kindla eesmärgi poole õnnestunud saavutistega. Niisugust inimest iseloomustab alaline tegevusküllus ja teoröörn. Säärane isik sageli pahandab ja isegi ärritab erapooletuid või negatiivseid kaasinimesi. Rotalus liigub kindla eesmärgi poole iseteadvalt ja tulemustega, võttes enesele vastutust vabatahtlikult ja meelsasti,nii erinedes automaatselt massist.

Rotalus saadab korda tegusid ja inspireerib tegutsemist. Ta väärtuste valikud otsustavad kas temast saab hea või halb juht, ent nii või teisiti - iga tegutsev inimene on juht.Rotalusi leiame igal tööpõllul. Ta liigub oma otsuse kohaselt,kindluse ja täpsusega mis näitavad selgesti, et tal on teotsemise plaan tööd juhtimas. Ta vaimsed ja füüsilised üritused on suhteliselt seotud mitmesuguste sammudega. Kui köik sammud on hästi läbi möeldud,plaanitsetud ja öige-aegselt teostatud, õnnestub kahtlematult iga ettevöte.

Vaadelgem mõningaid põhilisi rotaluse iseloomujooni lähemalt.

1. ROTALUS TEEB SIRGJOONELISI OTSUSEID,MÄÄRATES TÄPSELT KUHU TA TAHAB MINNA. Tal on eesmärgid:pika-ja lühi-ajalised. Need on kas üles kirjutatud või siis niivõrd selgelt meeles, et ta võib neid igal ajal paberile panna. On tavaline nähe, et inimesed kes saavad juhtideks on olnud kindlalt veendunud töö laadis millist nad on tahtnud teha.Nad ei kasuta lihtsalt esimest head juhust ja ei vali just kõige kergemat teed. Rotalusel on alati vähemalt üks eesmärk, milline võib tihti vaheldduda.Igapäevaseid otsuseid ta teeb lõppeesmärki silmas pidades.

2. ROTALUS MÄÄRAB TEGUTSEMIS SUUNA VÕI MUUDAB SEDA OMA EESMÄRGI SAAVUTAMISEKS. Ta õpib huviga strateegiat ja tunneb hästi käitumise reegleid ning psühholoogiat. Hea näide ja treening eelnevaks on igivana söja-mäng male, kus peab ette nägema mitu käiku ja sageli muutma oma plaane vastase käikude vastu töötamiseks. Eesmärgi saavutamine nõuab kindlat tegutsemise plaani, isegi kui plaan järjest muutuvaks osutub. Kui lendur söidab New Yorgist Londoni, tal on lennu plaan. Tormid võivad teda teel mõjutada suunda muutma, aga ta vähemalt algab millegiga mida ta muudab oludele vastavalt. See on midagi muud kui alustada ilma millegita ja siis töötada välja plaan koha peal.

3. ROTALUS ARVESTAB ETTE MIS TUUPI JA KUI PALJU ABINÕUSID TA VAJAB OMA EESMÄRGI SAAVITAMISEKS. Ta hindab ligikaudselt kui palju ja missugust materjali ta vajab tulevikus kindlatel ajavahemikkudel. Ta on teadlik sellest mis tüüpi organisatsiooni ta vajab, milliste võimetega inimesi on vaja teostama mitmesuguseid töid; peamised füüsilised jõud ülesande teostamiseks; vajalikud toormaterjalid ja majanduslikud vahendid ilma milleta ettevõte ei saa eksisteerida. See ei ole mitte ainult nii suurte organisatsioonidega, vaid tolle põhimõtte kasutamine algab indiviidi endaga. Mõni indiviid kes on täielikult iseendasse tõmbunud ja eraldub köikidest teistest inimestest kui ka vendadest konvendis võib olla küll köike muud aga mitte rotalus! Seepärast jätkem ta välja praegusest arutlusest. Indiviid kellest räägime ei saa elada eraldatud elu teistest. Ta peab igas asjas võtma arvesse teisi inimesi ja enda suhteid nendega. Ainult eremiidi elu pole sõltuv teistest inimestest, materjalidest ja rahadest. Ehk Benjamin Franklini sõnastuses:"Hoidkem kokku, või vastasel korral olgem valmis rippuma koos - võllas!"

4. ROTALUS SEAB SISSE TÄPSE KONTROLL-SUSTEEMI,MIS TEDA ALALISELT INFORMEERIB PLAANI JA TEGELIKU EDASIJÕUDMISE VAHELISEST SUHTEST. Ta seab üles standardid ja pole kitsi delegeerimast õigust tegutsemiseks otsustavates tulipunktides. Rotalusele meeldib purjetada korrastatud laeval, kus igal asjal on oma otstarbe ja iga eesmärk õigustatud.

5. ROTALUS MOTIVEERIB INIMESI TEGUTSEMA. Tema inspireerimisel ja juhtimisel inimesed saavutavad rohkem, kui nad

enda arvates on suutelised tegema. Ta on võimeline andma tööks motiive ja ka suurt inimlikku rahuldust tehtud tööst.

Rotalus on inimene kes teab kuhu ta läheb, kuidas sinna jõuda ja kuidas selleks värvata teiste inimeste abi. Väga harva leiame niisugust inimest otsimas endale isiklikke kasusid või isiklikku tunnustust. Ta värbab teisi ühiseks ettevõtteks millest on köikidele kasu kui kord eesmärk saavutatud. Ta on harilikult sügavate töekspidamistega ja usub oma eesmärgisse. Seejuures ta arvamused ja töekspidamised ei ole mitte kivistunud vaid on küllalt elastsed, et nooremate generatsioonide ideesid vastu võtta ja neid asjatundlikult kaaluda. Rotalus on eestkätt realist.

Ei leidu suuremat jõudu kui inimesel, kellel on kindel eesmärk ja oskus seda saavutada. Mõlemaid, eesmärki ja oskust on võimalik arendada. Eesmärgi püstitamine nõuab arusaamist, et rotaluse elu koosneb otsuste tegemisest. Ta teeb otsuseid eesmärki silmas pidades. Rotalus ei ole harjumuse ori ega traditsiooni sulane vaid ta analüüsib oma elukombeid ja eesmärke oma edu-teelt takistuste kõrvaldamiseks.

"Väino! Tule juba ometi kord kohvi jooma", kõlas ema hääl, katkestades mu mõttelönga. Kohvilauas polnud aeg ega koht ega jook sobivaks hüüdeks: "Prosit, rotalused!", seepärast lõpetasin oma mõtiskelu vaikse sooviga "Vivat, crescat, floreat corp! Rotalia in aeternum!"

Väino Ader, confr!
New York.

Mõni sõna ühistundest

Vil! Artur Lossman lõpetas kord ühe oma tervituskirja järgmiselt:

"Orjastamine ei või olla jäädav. Võitlus käib edasi ja see nõuab meilt kõigilt kindlat meelt, ühistunnet ja raudset tahtejõudu. Vabaduse eest tuleb võidelda, seda ei kingita ühelegi rahvale. Olen kindel, et kõik rotalused annavad oma parima panuse kodumaa vabastamiseks, ja loodan, et Rotalia oma 50. aasta juubelit pühitseb vabal Eesti pinnal."

See on väga paljuütlev ja julgustav läkitus ning positiivne suhtumine tulevikku. Ulaltoodus kriipsutan siiski alla sõnale või öogemini mõistele ÜHISTUNNE. Kuivõrd tähtis on selle omamine ja mida see korda võib saata peaks olema köigile selge. Tagasi vaadates minevikku pesitses see ühtekuuluvustunne vabaduse ja teiste universaalsete inimõiguste saavutamiseks nii Eesti vabadusvõitlejais kui korporatsioon Rotalia asutajais.

Ei teeks paha kui iga rotalus, eriti aga meie noore-

mad liikmed, küsiks endalt: Miks astusin korp! Rotaliasse? Teiseks, mida olen talle annud ja mida olen talt saanud? Isiklikele kogemustele toetudes ütleksin, et kas ei olnud põhjuseks Rotaliasse astumisel tahe kuuluda ühte Eesti intiimorganisatsiooni, leida omasuguste noorte keskel sõpru ja kuuluda organisatsiooni, mis oleks tiivustatud nii ühest minevikust kui ühistest sihtidest?

Ma pean kahetsusega nentima, et vaatamata vabale, piiramata, aktiivsele tegevusele on mitmed meist meile nii tähtsast ühistundest hoopis võõrdunud. Meie mõiste järgi ei eksisteeri ühistunne vanemate ja nooremate seas eraldi, vaid ka vilistlase ja tegevliikmete omavahelises läbikäimises. Olgugi, et tegevliikmed aeg-ajalt vil! kogusse üle läheb, on aastate suhtes vahe vil! ja confr! vahel kaunis suur. Kuna suurem osa noori on alles kas Saksamaal, Rootsis, Kanadas, USA-s või mujal koolis käies üles kasvanud, on vaimse tagapõhja vahe veelgi suurem. Seega raskus seisab siin "ühise keele" leidmises, mis on raskendatud väga mitmesugustest meist olenematuist asjaoludest. Kas on ühistunde hääbumise üheks põhjuseks see või midagi muud, on teadmata, kuid mulle paistab, et põhiliseks teguriks on lihtsalt võimetus üksteist mõista, üksteisest arusaada. Kui seda küsimust veelgi keerulisemaks teha, võiks küsida, kas ei ole siin ka teataval määral tegemist ignoreerimisega.

Meie suures peres on tihti ka suuri eriarvamusi. Neid esineb nii vilistlaste kui ka tegevliikmete seas eraldi. Eriarvamused on vajalikud, ja ma ütleks isegi asendamatuks arengu edutajaks igas vitaalselt ja progressiivselt häälestatud korporatsioonis. See juures tuleb avaldada kõiki eriarvamusi ja võtta informatsiooni korras ja mitte pealesurutud doktriinina. Nii ühe kui teise seisukoha kritiseerimine, mahategemise või maeruvääristamise näol on väiklane. Just vastupidi, isesugust seisukohta tuleb respekteerida, sest ta näitab siiski ühe meie kaasvenna isiklikku seisukohta. Nõnda ratsionaliseerides eitohiks meist keegi haavuda ega isiklikult riivatuna tunda isegi siis kui mõned meist propageerivad näiteks tuleviku ultra moodsa Eesti ühiskonna struktuuri rüütlite ja parunite poolt valitsetuna või Eesti viimist Euroopa ühendriikide perre. Nii utoopilised kui need ideed mõnegi kaasvenna arusaamise järgi ka ei ole, ei pälvi nad siiski söjakat hoiakut ega tasakaalu kaotust. Olgu öeldud, et siinkohal on parimaks arstimiks sallivus, et oma kaasvennast ühistunde huvides paremini aru saada, ja nii teda ennast kui ka tema seisukohti tunnustada.

Meie oleme kõik üheväärsed korp! Rotalia liikmed - ja seda uhkusega - sest nagu vil! H. Leesment seda ühel koosolekul peetud sõnavõtus alla kriipsutas, oleme kõik saanud rotalusteks selektsiooni läbi. Teiste sõnadega, me oleme valitud mehed, ja kui sellised, meie vahel peaks valitsema täielik vend-vennavaheline usaldus - austus vahekord. See peaks nähtuma igas meie korporatsiooni eluavalduses, kuid kõige rohkem

vast siis kui oleme täitmas meie peale pandud kohustusi kas esimehena, seniorina, magistrina või mõnes teises kapatsiteedis. Et me ühistunne ei asetse just mitte kõige tugevamal pinnal,tuleb see ilmsiks tihti siis kui usutakse teisi - ja veel korporatsioonist väljaspool olevaid allikaid, selleasemel,et avaldada usaldust Rotalia deklit kandvale liikmele. Vend vennavaheline usaldus - austusvahekord peaks avaldama kohusetunde, respekti ja lojaalsuse näol igasuguses omavahelises läbikäimises. Ükskõik, kas puudutab see siis teatavat probleemi, otsust, käitumisviisi mõne meie liikme või ametmehe poolt.

Uheks ühistunde suurimaks vaenlaseks on apaatsus.Nagu juba mainisin, astusime Rotaliasse mõttega, et olla sõprade seas ja leida uusi, väärtuslikke sidemeid, sõlmida vennalikku ühendust, ja ,et kasvada endavääriliste seas tublideks, ausateks kodanikeks ning eesti meesteks. Paraku,ja siiamaani seletamatuil põhjusil, on eemaldumine ning kõrvalejäämine (sihilik või mitte) nagu kirjutamata tavaks. Konvendis näeb värskeid värvikandjaid harvemini kui neid oli näha rebasena, vanu värvikandjaid veel vähem ning vil! kogusse üleläinud rotalusi peaaegu üldse mitte. Kommersist osaosavõtjate suhtes võib päris kindel olla,kes sinna tulevad ja kes mitte. Kui muidu ei tea arvata, siis aitab, et heita pilk möödunud kommerssidest võetud fotodele. Näod on ikka ja alati needsamad. Puudumiste peamiseks põhjusteks loetellakse õpinguid ja perekonnaseisu muudatusi, s.t. on teada nii palju nende poolt, kes võtavad vaevaks kas siis telefoni või kirja teel sellest teatada. Kuid kas on see nii? Kas me ei kasuta neid ettekäändeid lihtsalt vabandusseks? Ja kas see ei ole juba vana töde, et mugavus ja laiskus on kui kaksikud, ning "liiga hea elu" ja kohusetunde puudus kui öde ja vend?

On aeg, et näitaksime korp! Rotalia vastu üleüldiselt suuremat huvi. On aeg, et vilistlased süvendaksid püüet noortest paremaks arusaamiseks, ja,et noored näitaks rohkem lugupidamist ning austust vilistlaste vastu kasutades ja arendades selliseid voorusi kui diskreetsus ja kompromiss. Ühistundes ju seisab üks meie pere tugevusi ja kui meie seda aegajalt ei uuenda ega sellele tähelepanu ei pööra, on võimalik,et vöördume sest hoopiski.

Heino Ambros.
Vil! Rot!

Koondis versus osakond.

Seoses Montreali osakonna asutamisega vastuvõetud Vil! Kogu juhatuse otsus, et ühe ja sama maa (resp. riigi) piirides oleks üks koondis (resp! Vil!koondis) osakondadega eri

paikkondades. Vastavalt konventide võrgu väljakujunemisega on see olukord koondiste suhtes tuntavalt muutunud ja seepärast oleks ülim aeg sellise otsuse revideerimesele võtmiseks. See ainult üksi ei aitaks kaasa organisatoorsete puuduste kõrvaldamisele vaid samal ajal sammuks edasi kodukorra sätetele vastava struktuuri loomisele.

Vastavalt kodukorra (edaspidi KK)§ 221-le "Vil! kogu liikmed, olles oma elukohtade järele laiali üle maa, moodustavad kohapeal vil! kogu koondised ..." ja seda seal kus vähemalt 4 vil! kogu liiget elab. Tekstist võib järeldada, et see koondiste moodustamine on kohustuslik kuna tekstis on märgitud moodustavad aga mitte võivad moodustada.

Algatuse kohustus (mitte võivad algatada vaid algatavad) kohapealsed vilistlased, vil! kogu juhatus või peakoosolek. Vil! kogu juhatuse ülesandeks on koondiste tegelik ellukutsumine.

Konventide tekkimisega seoses on ajutiselt eriõigustega varustatud koondised ja osakonnad oma ülesande täitnud ja asunud tegutsema KK kohaste Vil! kogu koondistena. See on toiminud New Yorgis , Torontos ja Göteborgis. Seega on langenud ära igasugused muud vajadused ja takistused nende tagasipöördumiseks oma õigete ülesannete juurde ja seda kõiki vastavalt KK § 221 - 232 sätetele.

Tegeliku elu ja Rotalia struktuuri väljaarenemine viimastel aastatel on tinginud KK nõuetele suurema respekti andmiseks. Seega on langenud ülalmainitud Vil! kogu juhatuse otsuse järele vajadus ära, kuna elu on kujundanud sootuks suuremad eeldused osakondade ja konventide arendamiseks. Tagasi minnes KK kohasele korrale ja vastavatele koondiste struktuurile,langeb sootuks ära vajadus,et igal maal oleks tegemist vaid ühe vil! kogu koondisega. Vastupidi, võib ja peabki neid tekkima igas ümbruskonnas kus on vähemalt 4 vil! kogu liiget.

Eriolukorra moodustavad Stockholm ja Austraalia, seal vilistlased jätkavad tegevliigete ülesannete täitmist. Selleks oli algul hädavajadus ja vormiliste aluste puudumisel usurpeeriti selline võim ja tõlgendati KK vabamalt. Stockholm ja Austraalia on veel alles n.n. koondiste ajajärgus, kus hädaolukord tingis vilistlaste konvendi tööst osavõtmist. Seoses Rotalia levikuga üle maailma tekkisid ka nendele koondistele omad osakonnad, millised jällegi olid tegutsemas konvendi ülesannetes. Nüüdse struktuuri kujunemisel ei tohiks olla takistusi, et igas konvendi asukoha maal need segakoondised või õigemini koondiste osakonnad muutuksid vastavate konventide osakondadeks. Tegelikult need osakonnad täidavad kõik suuremal määral puht konventide ülesandeid. Seal on vaid väikeseks erandiks vilistlaste osa, kes vaikival kokkuleppel omavad tegevliikme õigused. Vilistlaskogu ülesannete täitmine on sellistes olukordades väga piiratud ja enamikul juhtumitel piirdub vaid Vil! kogu juhatuse valimisega.

Ülaltoodust järeldub, et on tegemist päris selgepiirilise erinevusega koondiste ja koondiste vahel ning samuti osakondadega,mis ainult konvendi ülesandeis tegutsevad.

Aegade kestel areng on läinud konsolideerimise suunas ja on KK kohased koondised ja osakonnad olemas New Yorgis, Torontos ja Göteborgis. Kõik teised koondised ja osakonnad tegutsevad konvendi ülesannetes ja seal on vilistlastel tegevliikme õigused; seega on need koondised ja osakonnad sootuks lähedalt seotud konvendiga (resp. konventidega) ja moodustavad selle organilise osa. Hädaolukorras usurpeeritud õigus kaasalöömiseks tegevliikmena tuleks legaliseerida vastate konventide otsustega, et volitatakse nendel hääletada kaasa konvendi asjus. See oleks igati KK kohane ja annaks vaid seniste mitteloogiliste koondiste asemele terve hulga konvendi osakondi, millised on struktuuri lihtsuse ja järjekindluse möttes otstarbekamad senisest olukorrast. Eriti on segav kui arvestada Vil! kogu koondisi New Yorgis, Torontos ja Göteborgis, milliste ülesanded ja õigused on KK kaudu redutseeritud õige miinimumini. Samal ajal ei ole loogiline samade piiratud õigustega Vil! kogu koondiste allorganid osakondade näol. Viimased on orgaaniliseks osaks konvendile.Osakondade koosseisude allutamine administratiivselt vil! kogu koondistele ei ole kuidagi kasulik struktuuri ühtluse ja kodukorra nöuete ja järjekindla kodukorra põhimötete rakendamisele. Senine olukord oleks vööras, kus vilistlase koondis juhib ja korraldab osakondade elu, milline peaks saama vajaduse puhul administratiivselt sõltuv konventidest. Konventide moodustamise loomulikuks järelduseks pidanuks olema koondise osakondade muutmine automaatselt konvendi osakonnaks ehk kui seal liikmeks ainult vilistlased, siis koondis pidanuks muutuma automaatselt kohalikuks vil! kogu koondiseks.

Seega peaks järgmised osakonnad kohe peale vastava Vil! kogu otsuse muutmist nimetama ümber konventide osakondadeks: Montreal, Vancouver, Chicago, Lääne Ameerika osakonnad. Stockholm ja Lund moodustavad koos Austraaliaga veidi raskepärasema olukorra, nendel maadel puuduvad konvendid. Göteborgi konvent loob eelduse, et Stockholm ja Lund moodustavad vastavad osakonnad. Lund ehk lepib selle olulorraga aga raskem on Stockholmi olukord, vaevalt nemad lepivad osakonna staatusega. Ainuke võimalus, et nemad hakkavad mötlema tõsiselt Stockholmi konvendi asutamisele.

Konvendi osakondade peamiseks ja üheks tähtsamaks ülesandeks peaks kujunema leida küllaldaselt noori elu jätkamiseks et vilistlased saaksid siirduda koondistesse ja noored kannaksid edasi konvendi elu. Rotalia on põhiolemuselt noorte organisatsioon ja seepärast tuleks noorendamise protsessi suunas kogu oma energia kulutada.

Helmut Suursööt.
Vil! Rot!

"FUCHS" JA "BURSCH".

"Rebane" kui korporatsiooni liige ja samuti nimetus "Rebane" on oma ajaloolise arengu läbi teinud. See nimetus ilmneb esmakordselt 1660 - 1670 a. Rostockis, Saksamaal, s.o. ajajärgul kui olid veel "Landmannschaft"id ja nende liikmed kandsid värve kübara ja mantli küljes. "Landmannschaft"ides üksikud liikmed liitusid intiimseteks ringideks, n.n. "Kränzchen", mis ongi korporatsiooni algkuju. Nende ringide liikmed oma vanuse järele olid: "Fuchs", "Bursch", "Alter Bursch" ja "Cemostes Haupt". Rebaseks vastuvõtmine sündis üldkujul praeguste kommete kohaselt. Noorele liikmele õpetati seltskondlikku käitumist, esitleti teda teistele üliõpilastele ning kuulutati avalikult rebaseks. Viimasest toimingust alates on ta ametlikult "rebane" ning kannab seda nimetust üks aasta ja üks päev. Selle aja esimesel poolel nimetati teda "Goldfuchs"iks kuna tal oli veel kodust kaasa toodud raha, kuid teisel poolel nimetati teda "Brandfuchs"iks (oli juba oma rahadega läbi põlenud). On see rebase aeg, ühtlasi katseaeg, möödunud, siis õnnitluste saatel pesti tal silmi, kuna rebase põlves peeti teda pimedaks. 1.juunil 1806.a. "Giesener Burschen Konvent"i moodustamisel määratakse kindlaks burschi vanusus: "Fuchs"- esimene semester, "Brander"- teine semester ja määratakse kindlaks,et Jena, Halle, Leipzigi, Wittenbergi, Vilna, Tartu, Moskva, Rostocki, Göttingeni, Würzburgi, Marburgi, Heidelbergi, Landshuti, Tübingeni, Erlangeni, Frankfurt O.ä. ülikoolide üliõpilased on "Bursch"id, kuna köikide vähem tähtsamate ülikoolide üliõpilased on "Fuchs"id. Mis puutub nende privigileeritud ülikoolide üliõpilasorganisatsioonidesse, siis jämedates joontes olid nad järgmise struktuuriga: P ä r i s l i i k m e d ja n.n. "Renoncen"id, kus juures viimastest n.n."eri Renoncen"id moodustavad korporatsiooni järelkasvu ja 1820.a. nad saavad erilised värvid. Ülejäänud "Renoncen"id ei olnud lähemas kontaktis organisatsiooniga, kuid said viimase poolt vajaduse korral toetust ning võtsid ühistest ettevõtetest osa. Aegamööda hakkavad väljakujunema praeguse aja korporatsiooni põhimõtted, mis tol ajal leidsid väljendust korporatsioonide põhikirjades. Põhialusteks olid vabaduse ja iseseisvuse põhimõtted, teiste sõnadega, et ainult väikses heade sõprade ringis, mis omab kindla kuju,saab väljakujundada kindla iseloomuga isikut ja tema tegevust. Korporatsiooni (Corp) määrused on kehtivad ainult korporatsiooni enese suhtes, korporatsioon laiemas ulatuses s.o. Landmannschaft ja Renoncen'id on lodevalt, sageli fokseeritud tingimustega, seoses korporatsiooniga (Corp).

Nikolai Kornev.
Rot! Vil!

Narva üliõpilased korporatsiooni loomas

Universitas Tartuensis avas 1.detsembril 1919.a. uksed kõigile teadusjänulistele eestlastele. Üliõpilasi voolas kokku kogu Eestist, linnadest ja maalt. Eriti tõusis üliõpilaste arv peale kahuriköne vaikimist, vaatamata sellele, et ülikool oli ise alles loomisel ning uued oludekohased instituudid ja asutised alles kujunemisel.

Uus Eesti üliõpilaskond, kes kogunes vana Alma Materi tiiva alla oli läbielanud esimese maailmasõja, vene revolutsiooni, saksa okupatsiooni ja eesti tuliristsed. Paljud olid neist ise osa võtnud. Osa oli oma akadeemilist õpingut alustanud mujal, enamikus Petrogradis. Osa oli oludest tingituna eemalseisnud õpingutest, suurim osa aga tuli koolipingilt. Kõigile aga oli ühine uhkustunne Tartus 1920.a. allakirjutatud akti üle.

Tartusse tõi noor üliõpilane kaasa peale oma kohvri veel tegutsemise iha, lootuse ja ka palju unistusi ning õhulosse. Eesleiduvad eesti üliõpilasorganisatsioonid olid uute, äkki juurdevoolavate üliõpilaste vastuvõtmiseks ettevalmistamata ning ei suutnud seda suurt noorte energiahulka ärakasutada. Uutel üliõpilastel tekkis rahuldamatuse tunne.

Sageli kohtusid ülikooli kella all koolipõlve sõbrad ja tuttavad,kelles küpses otsus ise käed külge panna ja luua oma organisatsioonid. Sarnaselt tekkis esimesil aastail terve rida maakondlikke kogusid, seltse ja korporatsioone.

Tartusse tulid ka üliõpilased Narvast, kus oli alanud hoogne rahvuslik tõusuajajärk. Kuni 12. aprillini 1917.a. mil Vene ajutine valitsus kinnitas Ajutise Eesti maaomavalitsuse seaduse, millega eestlaste etnograafiline elamisala liideti ühiseks administratiivseks ühikuks, kuulus administratiivselt Narva südalinn Petrogradi kubermangu, kuna eeslinnad nagu Kreenholm, Paemurru j.t. asusid Eestimaa kubermangus. Suurvene ekspansioon oli läände tsaristliku vallutamispoliitika abil rajanud Narva jõe vasakule kaldale oma venestamise sillapea.

Tegelikult oli kuni saksa okupatsioonini 1918.a. Narva südalinn suurel määral veneline. Paljud kinnisvarad kuulusid venelastele, ning kesklinna kaubanduses oli neil tähtis osa. On arusaadav, et sarnases olukorras oli linna juhtimine venelaste käes, eesotsas nende kindralist linnapeaga. Linna bürokraatia valdas ainult vene keelt. Seltskondlik elu takerdus venelisuse kammitsais, ehkki kogu Narva elanikkonna koos eeslinnadega moodustasid suures enamuses eestlased. Kui mujal tuli omavalitsustel maadelda järelvalve asutistega,siis Narvas pidid eestlased võitlema linna omavalitsusega. Isegi Eesti iseseisvuse manifestis 24.veebruaril 1918.a. peeti tarviliikuks Narva linna Eestile kuuluvust allakriipsutada.

Saksa okupatsiooni võim kõrvaldas venelased juhtivatelt kohtadelt asendades need sakslastega. Okupatsiooni võimu kokku varisemisel puhkes Vabadussõda. Kui 18. jaanuaril 1919.a.linn uuesti vabastati tuli kõik uuesti luua, milliseks suureks ülesandeks Narvas eestimeelset intelligentsi ei piisanud. Üliõpilased ja abituriendid olid oludest tingitud studiumi vaheajal, enne Tartusse siirdumist hoogsalt, vaimustusega kaasategevad eesti Narva ülesehitamisel.

1921.a. sügisel oli Tartus juba kaunike kogu üliõpilasi Narvast ja Virumaalt, eriti Alutaguselt, kes oma küpsustunnistuse olid saanud Narvas.

Mõned vanemad üliõpilased hankisid ülikooli valitsuselt loa ja ühel ilusal varasügisesel pühapäeva pealelõunal kogunes Narva mälestusi kandvaid nais- ja meesüliõpilasi ülikooli neljandasse auditooriumi oma organisatsiooni asutama. Kokkutulnute seas oli korporante, seltside liikmeid ja organiseerimatuid.

Sel koosolekul pandi alus sega organisatsioonile, mille ülesandeks pidi olema koguda Narvaga ühenduses olevaid üliõpilasi, alal hoida ja süvendada kontakti Narvaga, korraldada omavahelist seltskondlikku läbikäimist ja pakkuda oma liikmetele vaimset ning majanduslikku tuge. Põhimõtteliselt pidi see kujunema neutraalseks organisatsiooniks, mis võimaldaks juba organiseerunuil sellest osa võtta. Hellitati lootust, et uus loodav organisatsioon võiks Narva eestistamisele tuntavalt kaasa aidata, millele vastutasuks loodeti linnalt vaimset ja majanduslikku tuge. Uue organisatsiooni nimeks sai Societas Studiosorum Narvensium, lühendatult SSN.

Järgnevail töökoosolekuil, mis peeti auditoriumis koostati põhikiri, milles taotleti juba kindlama organisatsiooni vormi. Otsiti eeskuju selleaegses soome vaimustuses soome osakondadest, kui ka Tartu korporatsioonidest ja seltsidest ning vene semljatsestvost.

Varsti oli loomisajajärk möödas. SSN oli seega organisatsioon . Tal oli Narva vapi värvidest tuletatud lipp: sinine,hõbe,sinine (Vapil hõbedased kalad sinisel põhjal). Liikmed kandsid eraldusmärgina samavärves linti üle vasaku õla,rõhutades sellega, et lint ei pärine mõõgarihmast, vaid on ainult eraldusmärk. SSN-il oli veel neljakandiline ca 2x2 cm rinnamärk, mis kujutas alusele toetuvat teaduse püramiidi, mille külgedelt võrsuvad stiliseeritud teaduse kasvud. Püramiidi keskel asus sümboolselt pimeduselt äravõidetud teadust valgustav põleva tulega kreeka lamp. Alusel olid tähed SSN. Pitser oli laiaksvenitatud kaheksakandiline, laineliste joonte vahel ringiva nimetusega Societas Studiosorum Narvensium. Pitseri keskel oli neljakandilisel pinnal SSN-i märgi kujutus.

Tegelikult lipuga ei esinetud, küll aga kanti juba 1921 a. värvilinti ning üksikuid rinnamärke. Värvilinti kandsid ka korporandid koos oma värvipaelaga. Märke leidus ka portsiga-

ridel ning kellaripatsitel.

Erilise institutsioonina fikseeriti põhikirjas "Abiandmise kassa", mille ülesandeks oli oma liikmetele toetuste ja laenude andmine. Ehkki ülikooli rektor prof. H. Koppel selle teostavuses kahtles, registreeriti põhikiri ülikooli valitsuse poolt.

Järgnev tegevus koondatigi Abiandmise kassa alusepanemisele. Jõuluvaheajal korraldati Narvas hästiõnnestunud pidu mille ülejäägiga alustas kassa oma tegevuse. Tegelikult piirduski kassa tegevus selle kapitali valitsemise ja vähemate lühiajaliste laenude andmisega, kuna uusi märkimisväärseid summasid, peale üksikute annetuste enam juurde ei tulnud.

Enese laiematele ringkondadele tutvustamise otstarbel korraldati Narvas uue aasta vastuvõtmise rongikäik törvikutega raekoja ette, kus linnapea tervitustelvastas. Kuna tänapäeva mõistekohaseid törvikuid Narvas saada ei olnud, laenati need Narva linna- ja Peetri tuletõrje seltsidelt. Törvikud täideti petrooleumiga, ning need suitsetasid osavõtjad töelisteks neegriteks. Teade rongkäigust seisis ajalehis ning suurearvuline rahvahulk oli kogunenud seda jälgima, sellega oli effekt saavutatud.

Järgneval semestril kavatseti väljatulla millegi ulatuslikumaga. Tartus tegutses Aug. Viira nimeline teatri trupp. Otsustati korraldada trupi vöörusetendus. Varuti kevadpühadeks Narvas karskusselts Võitleja ruumid ja sõlmiti trupiga leping. Narvas käisid hoogsad eeltööd, kuulutustulpadele ilmusid paarimeetri laiused vöörusetenduse kuulutused. Oodati põnevusega etenduse tulemust, määratud ajal aga puudus publik. Sissepääsu hinnad olid Narva olude kohta kõrged ning etendused jäid ära. Suure vaevaga suudeti kokkukraapida trupi tagasisõidu raha.

Saadud õppetund jahutas seltskonnategevuse tungi. Edespidine tegevus suunati suurel määral sisemisele tööle. Säältpääle arenebki SSN-i, kui intiimorganisatsiooni väljakujunemine.

Vahepeal tõmbusid tagasi naisüliõpilased, sellega muutus SSN iseenesest meesorganisatsiooniks. Mitmed lõdvemalt seotud liikmed jäid kõrvale ning langesid välja. Koosseis kahanes tunduvalt. Alalejäänute omavaheline kontakt muutus aga elavamaks ning õpiti paremini üksteist tundma. Suvevaheajal Narvas süvenes omavaheline läbikäimine veelgi. Suvel kohtuti tihti Pimeaia õhtukontsertidel ning korraldati ühiseid väljasõite.

Järgneval sügisel kohtuti Tartus juba kokkukasvanud tervikuna. Soetati omad ruumid, mis võimaldas sagedamini kokku tulla. Esimene societase korter asus Aia ja Kastani tänava nurgal, mida hiljem vahetati mitmel korral,pere kasvades.

Algas intensiivne sisemine töö, mis kestis semestreid. Algul määratud neutraalne pind jäi iseenesest kõrvale. Asuti väljatöötama kodukorda, fikseeriti väljakujunenud uusused.

Määrati kindlaks tegev- ja noorliikmete ning vilistlaste statuut. Lähtuti põhimõttest, et liikmete arv ei tohi nii suureks kasvada, et see kahjustavalt võiks mõjuda ühtehoidmisele. Koopteeriti esimene vilistlane. Praesidiumi kõrvale seati ametikandjad. Erilist rõhku pandi kasvatustööle. Oldi teadlikud enda lihvimatuses ning nurgelisuses, asuti end vastastikku poleerima. Esineti referaatidega ning kontrolliti üksteise ülesastumist.

Õhtuid läbi istuti koos. Peeti koosolekuid, ametkandjate tunde, harrastati üliõpilaslaulu või arutati päevasündmusi. Societase korter muutus liikmetele teiseks koduks. Majavanem korraldas puhvetit, kus alati leidus õlu ning pikemaajalise alahoiduvusega toiduaineid nagu konservid, juust jne. Igaüks võis neid aineid säält võtta ja tasuda juuresolevasse kassasse. Sagedasti korraldati teeõhtuid, pühitseti üksteise tähtpäivi või muid sündmusi. Societase eluavaldused, kooskäimised ja korteri külastused tava kohaselt kanti lühikestes lausetes oma nime kõrvale päevaraamatusse "Baromeeter". Nagu vastav aparaat näitab õhusurve tõusu või langust, jäädvustas siin igaüks oma tähelepaneku, millest loeti tõusu ja mööna societase tegevuses.

Mõne semestri möödudes oli algus soome osakondade struktuurist inspireeritud lahtine societas muutunud kindla kodukorraga kitsaks, suletuks, kokkukasvanud liikmete ringiks. Uusi liikmeid tuli juurde, kuid ka vanu langes burschvilistlasteks. Mitmed vanemad liikmed seisid oma studiumi lõpetamise eel.

Üliõpilaskonna parlamendis - edustuses - seisis pikemat aega päevakorras üliõpilaskonna üldmütsi küsimus, mis viimaks otsustati. Üldmütsisks sai soome eeskujul valge põhja ja sinise äärega müts, mida kanti aasta läbi. SSN kandis seda mütsi paar semestrit. Kuna üldmütsi kandmisel väärnähteid esines, mis nende kandjaid alati kõige paremast küljest ei valgustanud, võeti peale pikemaid kaalutlusi tarvitusele oma värvides sinine,-höbe,-sinine müts.

Otsimiskäigul oli jõutud teelahkmele. Tugevad sidemed ühendasid Narvaga, kus mitmed SSN-lased olid rakendunud juhtivalt tegevusse seltskondlikkudes organisatsioonides. Uusi sidemeid oli loodud mujal väljaspool, kuhu asus SSN-lasi. Nimetus Societas ei vastanud enam sisule. Oldi nagu midagi vahepealset, ei korporatsioon ega selts. Pärast põhjalikku kaalumist valiti 1924.a. edespidiseks tegevuse vormiks korporatsioon. Paljud liikmed olid väljaspoolt Narvat, mispärast ei peetud otstarbekohaseks maaalaga seotud korporatsiooni nime, vaid uueks nimeks sai Korp! Vicinia. Värvideks võeti violett,- höbe,- sinine, ning värvipaela kanti juba üle parema öla.

Nagu teada lõpetas Korp! Vicinia 1931.a. oma tegevuse. Suurim osa Vicinia vilistlastest ja tegevliikmetest astus Rotaliasse. Üksikuid vilistlasi ja tegevliikmeid, kes Rota-

liasse üle ei tulnud ning köik burschvilistlased kaotasid oma organisatsiooni.

Korp! Vicinia värviesemed, nagu lipp, rapiirid jne. ning arhiiv koos SSN-i arhiiviga viidi Narva, kus need teatud aja möödudes oleks üleantud Narva linna muuseumile. Teise maailmasöja keerises hävinesid need koos ajaloolise linnaga.

F. Malm.
Vil! Rot!

Johannes Pedak 50 aastane

Laupäeval, 25. oktoobril jöudis vilistlane Johannes Pedak oma 50. aasta eluverstaposti juurde. Meil on hea meel tervitada juubilari sellel tähtsal päeval ja hüüda Rotalia mitmekordsele oldermannile ja seniorile plurimus annuus!

J. Pedak sündis Tartus äriomaniku pojana 25. okt. 1908. aastal. Lõpetanud Hugo Treffneri gümnaasiumi ja Tartu Ülikooli arstiteaduskonna Rohuteaduse osakonna, jatkus töö apteekides. Tundes huvi pedagoogilise tegevuse vastu, tegutses koolides õpetajana ja sooritas õpetaja kutseeksamid. Lõpetas E.V.Söjakooli a spirantide klassi suurtükiväe alal ning tegutses kaitseliidus. Teine maailmasöda viis juubilari söjaväkke - kodumaa ja vabaduse kaitseks! 1944.a. veebruaris näeme J.Pedak'it Tartu Tagavararügemendi adjutandina töörohketes ülesannetes. Suurtükiväe ohvitserina kutsuti teda eesti suurtükiväe rügemendi formeerimisstaapi ja varsti näeme juubilari juba kibedates lahingutes Eesti Diviisiga Narva rindel - Sininömmel, Sinimägedes, Krivasoo koti lõunaserval ja mujal, kuni 18. septembri varahommikul saabunud käsk sunnib teda oma patareiga asuma uutele positsioonidele. Järgneb lahingukorras taandumise-teekond läbi Eesti, Läti - Saksamaale. Berliinist tulnud korraldusega viidi J.Pedak 1944. aasta oktoobrikuu lõpul üle oma erialale Söjaväe keemia ja farmaatsia osakonda. Määrati jaanuarikuu algul 1954. aastal Garmisch-Partenkirchenis asuvate söjaväelaatsarettide peaapteegi juhataja vastutusrikkale kohale. Eeskujuliku teenistuse ja algatusvõime hinnanguna järgnes kõrgendus auastmes. Söja lõpu järele leiame juubilari 1945. aasta suvel Bad Kohlgrubi külakeses Oberammergau lähedal Baieri alpides, organiseerimas Garmisch-Partenkircheni Eesti komiteed, kuhu koondas selles piirkonnas elunevad eestlased. Siirdus elama Augsburgi ja korraldas köikide Garmischi piirkonna eestlaste ületuleku Augsburgis asuvasse Hochfeldi Balti pögenikelaagrisse 1945. aasta hilissuvel .

Augsburgis jätkus tegevus alul laagri administratsioonis. Samal aastal asus üheskoos end. E.V.Tervishoiu Peavalitsuse farmaatsiaala juhatajaga Rodolf Wallner'iga koondama

eesti rohuteadlasi ja farmatseutilist personaali, mille tulemusena kutsuti ellu Eesti Rohuteadlaste Koondis, kus juubilar on olnud sekretäriks selle asutamisest peale. Oli Augsburgi eesti apteegi a sutajaid ja selle abijuhataja ja hiljem juhatajaks-omanikuks. Oli Ulesaksamaaliste I, II ja III Eesti Rohuteadlaste Päeva de organiseerijaid ja referent. Kutsuti 1947. aasta algul Augsburgi Eesti Gümnaasiumi keemia õpetajaks ning valiti 1949. aastal sama gümnaasiumi direktoriks.Rohuteadusliku ja pedagoogilise tegevuse kõrval tegutses 1946 - 1951.a. Augsburgi Eesti Rahvaülikooli lektorina ja juhatajana.

J.Pedak oli korduvalt Augsburgi Eesti Rahvuskomitee esimeheks, Eestlaste Keskesinduse liikmeks ja abiesimeheks 1948 - 1951, Eesti Rahvusfond Saksamaal abiesimees ja esimees, I.R.O. A.C.Hochfeldi viceadministraator, Eesti sideohvitser I.R.O. juures, Rahvusvahelise Põgenike Pressiliidu asepresident, ajaleht "Eesti Rada" toimetuseliige ja "Teadus,Tehnika, Tervishoid" toimetaja ning alates 1949.a. sügisest "Eesti Raja" vastutav toimetaja ja litsentsiaat. Genfi kõrgemas põgenike komisjonis ning I.R.O ja USA komisjonides tuli J.Pedakil kaitsta ja selgitada eesti söjaväelaste osavõtuküsimust Saksa söjaväes ja teises maailmasõjas, ning taotleda endistele sõduritele ja kaasmaalastele I.R.O hoolduse ja emigratsiooniõiguste tagasi saamist. Haridusalal läks J.Pedak'il korda selgitada eesti, läti ja leedu koolide tarvilikkust Saksamaal, ning I.R.O. palgalt kustutatud õpetajad võeti 1950.a. uuesti palgale, kusjuures rahvuslikud gümnaasiumid ja algkoolid võisid oma tegevust jätkata. Juubilar oli üks eesti söjameesteorganiseerimise eestvõitlejaid ja Eesti Võitlejate Ühingu juhatusliige selle asutamisest peale kuni emigreerumiseni Saksamaalt USA-sse 1951.a. sügisel. Saabunud USA-sse, kutsuti Baltimore Eesti Seltsi haridus - ja kultuurtoimkonda ja valiti B.E.Seltsi juhatusse, kus oli mitme aasta jooksul abisekretäriks, abiesimeheks ning hariduse ja kultuurala korraldajaks. Kutsus 1951.a. kokku õpetajad ja lastevanemad ja asutas Baltimore Eesti Täienduskooli ja seisab selle juhtimisel ka praegu. Kutsus 1952.a. veebruaris eesti söjaveteranid ja oli Baltimore Eesti Võitlejate Uhingu asutajaid ja mitme aasta jooksul selle abiesimees. On Eesti Vabadusvõitlejate Liidu asutajaid ja on olnud selle nõukogu ja revisjonikomisjoni liige. Suur on nende könede ja loengute arv, mida juubilaril on tulnud pidada, samuti on suur koosolekute hulk mida tal on tulnud juhatada. Ja kui nüüdki New Yorgis, Lakewoodis või teistes keskustes on toimunud söjameeste, rahvusorganisatsioonide või haridustegelaste kongresse või kirikumeeste sinodeid, oleme näinud J.Pedak'it tihti juhatuse laua taga kongressi juhatajana või sekretärina nönda, nagu omal ajal Eestis ja ka Saksamaal, alati valmis tegutsemiseks, kui on vaja midagi ülesehitada või tasakaalukalt juhtida ja lahendada.

Rotalusena on J.Pedak olnud üks aktiivsemaid. Ta on olnud korduvalt mag! cant!, mag! ref!, olderman, senior, EKL-u esimees,Liidukohtu liige ja esimees ja esindanud Rotaliat kui

ka eesti üliõpilaskonda nii kodu- kui ka välismaal. Eriti väärib aga hindamist J.Pedak'i tegevus Rotalia konvendi organiseerimisel ja väljaarendamisel Saksamaa perioodil.

Söjale järgnenud rahuaeg juhtis J.Pedak'i 1946. aastal rahulikku abielusadamasse. Tema naiseks sai bakterioloog Osvald ja Dr. Claire Jakobsoni tütar Leelo, kes tol ajal õppis Müncheni Ulikoolis rohuteadust. Nüüd võime kohata juubilari tema koduses hubasuses oma arvurikka lastepere keskel alati heatujulisena, täis paremaid lootusi tulevikku.

Jüri Hinno.
Vil! Rot!.

"MEIE SIDE" ja üksikliikmed

Üksikult elavatele Rotalia liikmetele, kaugel korporatsiooni mitmesuguseid nimetusi kandvatest suurematest või vähematest keskustest (konvent, koondis, osakond jne.) on "MEIE SIDE" ilmumine palju suurema tähtsusega, kui neile, kes elavad keskustes või keskuste lähedal. Viimastel on võimalik tihe kooskäimine ja korporatsiooni elust aktiivne osavõtt. Seevastu üksikult suurte kauguste taga elavatel Rotalia liikmetel õieti ainsaks kontaktiks korp!-iga on "Meie Side" kaudu.

Meist klass omaette on Harry Pödersoo, üksi kogu"mustal mandril". Aga ka mujal on mönikümmend Rotalia liiget, kes on töelised üksikud "hundid", nende seas allakirjutanu. Minu lähemateks naabriteks on: Idas - Joh. Vallner, läänes - Paul Herzman, lõunas - Herbert Rebassoo, köigini umbes 500 miili (800 km.) Lähim Rotalia keskus - Toronto- on ca 1000 miili kaugusel. Viimase alla ma ametlikult kuulun, mis tähendab seda, et aastas saadetakse möni paljundatud koosoleku kutse ja sinna tuleb tasuda liikme maks - see ongi köik. Mis seal tehakse, seda saab kuulda "Meie Sidest", kuid selle kaudu on samasugune, sageli parem informatsioon teistest Rotalia keskustest. "Meie Side" saadetakse ka Toronto kaudu, kuid tavaliselt see jõuab siia "metsa nurka" kuni poole aastase hilinemisega, kui üldse saadetakse sest mitu numbrit on jäänud saamata.

Arvestades sellega, et kaugel üksikult elavatel liikmetel isiklik kontakt ja aktiivse tegevuse võimalused puuduvad vastava keskustega, mille liikmeiks neid on arvatud, minu arvates oleks öigem, et sellistele liikmetele antaks öigus lahkuda koondisest ja kuuluda otseselt ülemaailmlise Rotalia vilistlaskogu juurde, kuhu ka liikme maksu maksaks. Laekuv raha siis läheks kogu Rotalia kasuks, mitte ühe koondise huvides, kes sinust nii kui nii rohkem ei hooli, kui, et liikme maksud kui-

dagi kätte saaks. Selliste üksikliikmete maksudest võiks peamiselt tugeda "Meie Sidet", see oleks kogu Rotalia huvides, millest ka meiesugustel oleks kõige suurem "kasu". Kui seda võimalust ei anta, siis vähemalt peaks jääma vaba valiku võimalus koondiste vahel (sama maa piires või mujal), sümpaatiate, lähemate söprussidemete v.m. kaalutlustel. Igal juhul peaks "Meie Side" välja saatmine sündima otse toimetusest, kes selleks soovi avaldavad. Senine kord, kus "Meie Side" saadetakse koondisele, sealt saadetakse juhuslikult edasi, vahest ei saadetagi, vahest saab 2 - 3 numbrit korraga. Nii see ainukenegi side Rotaliaga lonkab kahe jalaga.

"Meie Side" välimus, kaust ja trüki- või paljundustehniline külg jätab soovida. Eri koondiste poolt väljaantud numbrid on mitmes formaadis, mis nende korraliku säilitamist segab ja aasta käike pole võimalik kokku köita. Kõige parem oleks "Meie Side" toimetada ühest keskusest, sobivaim New Yorgis, ainult abitoimetajad erimaades. Või kui jäädakse toimetamise suhtes senise korra juurde, siis vähemalt trükkida alati ühes kohas ühtlases kausta suuruses.

"Meie Side" senist sisu võib heaks pidada. Üksikud pikad teaduslikud, ajaloolised, filosoofilised j.m. üldsisulised artiklid võiks vabalt väljagi jätta, selle asemele aga anda rohkem ruumi ülikoolidest, eesti üliõpilaskondade tegevusest ja muust akadeemilisest elust, eriti on seni puudulikult käsitatud Eesti Korporatsioonide Liitu. Minu teadmised E.K.L.-ust lõpevad 1940. aastaga, kui Liidus oli 8 korporatsiooni ja üks kartellis (Väinla). Möningatest lühematest märkmetest "Meie Sides" näib E.K.L.-u korporatsioonide arv olevat kasvanud tosinale neist üks nime järele varem täiesti tundmatu.

(Saksamaal asutatud korp! Fr. Ucuensis esitas E.K.L.-u sisseastumise sooviavalduse kuid see on veel otsustamata. Toimetuse märkus). Võib olla konventide tegevliikmed on asjaga kurssis, kuid ka meile vanematele tegelastele võiks lähemalt tutvustada uusi E.K.L.-u vastuvõetud korporatsioone - millal ja kus asutatud, millal E.K.L.-u vastuvõetud, värvid jne. Praegusest tegevusest võiks anda ülevaade kõigi E.K.L.-u korporatsioonide kohta (kus ja kuidas tegutsevad jne.)

Uute konventi vastuvõetud liikmete tutvustamine on väga soovitav. Möned osakonnad on seda teinud, teised mitte. Vähemalt 5 - 6 reaga peaks ikkagi uus liige olema tutvustatud. Kes on kelle poeg - ka see on omal kohal. "Seisustesse jagamise" jutud ei pea paika. Kuid on huvitav kuulda kui möne oma kaasaegse poeg on jõudnud konventi, samuti möne tuttava poeg, ilma, et neid "kõrgemasse klassi" keegi jagaks. Kui kardetakse möne noore rebase juures "komplekse",siis võib ju "kardetavad" andmed välja jätta ja muud positiivset lisada - seega on "hundid söönud ja lambad terved". Aga vaevalt nüüdne rebaste pölv on nii väga "örna hingega", kuis möned arvavad.

Liikmete nimekirja võiks "Meie Sidest" välja jätta ja avaldada eraldi "Meie Side" kaasandena. Nii oleks praktilisem

kasutamise mõttes. Ka teaduslikud kraadid, kellel neid on, peaksid olema märgitud.Praegu ei ole nimekirjas ainustki magistrit ega doktorit, kuigi neid on pikk rida tegelikult olemas. Teaduslikud kraadid peaksid nii olema näidatud, kuis neid vastav ülikool on annud, kusjuures selguse mõttes võiks, kas või sulgudes olla märgitud teadusala, sest "teaduse magistri" ja "filosoofia doktori" kraade annavad Ameerika ülikoolid suuremale osale aladele agronoomidest juristideni.

Ei ole midagi kuulnud E.K.L.-u nimekirjast. Kui sellist on ilmunud või ilmumas, siis peaks saatma kõigile liikmetele. Kui ilmunud ei ole, siis võiks Rotalia teha algatuse. Huvitav oleks näha, kuidas "naabrid" on arenenud ja kes vanadest teistes korporatsioonides olevatest sõpradest vabasse maailma pääsenud. Igal aastal vaevalt seda nimekirja jõutakse välja anda, kuis Tartus tehti, aga iga 2 - 4 aasta järele see peaks olema võimaluste piirides.

Kirjutiste kärpimise juures pidada silmas, et seda tehtaks sisu ühtlust rikkumata. Minu kirjutisse (Meie Side nr.4 ja 5, 1957.) oli kärpimise tõttu jäänud mõtte "auke" ja lõpp oli nagu noaga maha lõigatud. Sellistel puhkudel on parem käsikiri saata autorile tagasi vastavate kärpimiste, muudatuste või paranduste tegemiseks.

Olen püüdnud käesolevas anda enda mõtteid peamiselt "Meie Side" osas ühe üksikult elava Rotalia liikme vaatevinklist. Loodan, et selles asjas veel sõna võetakse, eriti teiste samasuguste "üksikute huntide" poolt, et meie nõrka häält kuuldaks. Üks on aga kindel, "Meie Side" on praegu ainuke vahend, millega maailma kõigisse kolgastesse laialipaisatud rotalused suudavad ennast koos hoida ühise Rotalia perena.

Endel Toiger.
Vil! Rot!.

ENESELE ÜLIÕPILAS-INTIIMORGANISATSIOONI OTSIMAS 1921. a. SÜGISSEMESTRIL

Kui ma 1921.a. sügisel astusin Tartu Ülikooli majandusteadust õppima, siis vaatasin koha ka ringi, kas leian sobiva ja meelepärase üliõpilasorganisatsiooni, kuhu liikmeks astuda. Olin ette teadlik, et selle soovi teostamine ei olnud mulle tol ajal kaugeltki mitte kerge. Esiteks seepärast, et minu keskkooli tee oli olnud väga hüppeline ja katkendlik, läbi mitmete koolide, kusjuures ainult kaks viimast aastat Hugo Treffneri gümnaasiumis Tartus olid normaalsed - igati kindlad ja meeldivad. Seetõttu ei kujunenud minu lähemate sõprade ring keskkooli ajast kuigi suureks ja kaks viimast aastat "Treffonias" ei olnud küllaldased, et 44. õpilasest koosneva lennu hulgast saada enesele püsivaid sõpru ülikooli ajajärguks, veel

vähem edaspidiseks - peale astumist tegelikku ellu. Mul polnud seega niisuguseid kaaslasi, kellega ühiselt valida sobivat üliõpilasorganisatsiooni. Et pääseda parematesse üliõpilasorganisatsioonidesse ja seal soovitavalt kiirelt "läbilüüa" tegevliikme seisundisse, selleks olid minu eeldused tol korral napid. Olin siis n.ü. liialt "villane".

Teiseks oli minu rahakott tol ajal liialt "kõhn", et viimati nimetatud "viga ja puudust" soovitavalt ruttu parandada. Mu sümpaatia kuulus algusest peale korporatsioonidele, mitte nende ilusate värvideklite ja värvilintide pärast, vaid seda seisukohta mõjutas ning vormis teadmine, et korporatsioonides valitseb palju kindlam kord ja distsipliin kui teistes üliõpilasorganisatsioonides. Ka olin saanud mõnevõrra andmeid ja töendeid, et korporatsioonides pannakse suuremat rõhku seltskondlikule kasvatusele ning aidatakse noorliigetele mitmeti kaasa, et nad ei langeks tõsistele eestlastele kahjulike ja väärate õpetuste ning ideoloogiate ohvriks.

Ja lõpuks - minu jaoks töötas rahuldavaks ja viljakaks kujuneda üksi niisugune üliõpilasorganisatsioon, kus peale eelpoolnimetatud väärtuste saavutamist võis loota, et leian enesele tõsiseid sõpru, kes jäävad selleks kuni elu lõpuni. Saada sõpru ja sõprust, mida ei suuda kõigutada mingisugused sündmused ja asjaolud. Seda minu suhtumist sõpradesse ja sõprusse oli mõnevõrra mõjutanud ka üks sündmus mu gümnaasiumi algaastail. Olin nimelt olnud gümnaasiumi kolmanda klassi õpilasena ühe põrandaaluse salaorganisatsiooni liikmeks mille peamiseks ülesandeks oli võidelda Vene Tsaaririigi politsei surve vastu ja inimõiguste ning vabaduste laiendamise eest. Liikmeks astumisel võeti minult söjamehelikult karm vandetöotus, et ma iialgi ei reeda meie salaseltsi ja selle liikmeid, ka siis mitte, kui möni õnnetu juhus peaks mind viima tsaaripolitsei nuhkide kätte ja mind ähvardatakse vangistamise või isegi surmaga. Tolles vandeseltsis ei juhtunud kunagi mingit reetmist ja peale tsaaririigi kokkuvarisemist võisime selle likvideerida.

Töin tolle mineviku juhtumi siin ette selleks, et näidata, missuguste mõtete ja ootustega asusin otsima enesele sobivat üliõpilasorganisatsiooni. Nüüd ei olnud ju kõnes keelatud salaorganisatsioonid, kuid mõisted vastastikkusest usaldusest ja ustavusest ning vankumatult kindlast kokkuhoidmisest jäid mulle imperatiiviks.

Nagu eelpool märkisin, kuulus minu sümpaatia korporatsioonidele, nagu see on jäänud selleks tänaseni. Kuid mul ei olnud nendes pea ühtegi kindlat sõpra ees, kes mind oleks soovitanud ja toetanud vastuvõtmise otstarbel. Ja kuna ma tahtsin ka ise veenduda, kas vastavad mingil määral töele tolleaegsed jutud, et korporatsioonides "tarvitatakse alkoholi liiast palju ja tehakse ülikoolis õppimisega tegemist liiast vähe", siis algasin oma tutvunemiskäike ühe kõige vanema ja kõige suurema üliõpilasseltsiga. Seda hõlbustas asjaolu, et just seal oli

mul tuttavaid ees, nende hulgas kaks minu sõpra ja koolivenda kihelkonnakooli ajast ja pärinevusega koduvallast. Käisin seal kahel -kolmel korral, kuid mulle sealne vaim ja kombed ei "istunud". Võimalik, et seda muljet suurendas asjaolu, et igal korral kohtasin seal kõige enam üliõpilasi, keda nad ise kutsusid "igavesteks" ja kelledest ma ka ise mitmeid sain hiljem tundma sellistena. Ja alkoholi tarvitamine nende poolt oli sama ohter, kui vaeste noorliikmete hoolimatu malteerimine. Ei tahtnud uskuda, et korporatsioonides selliseid "kangeid kombeid" veelgi ületada võidaks, samuti kui nende "ülivaba" käitumist ka külaliste vastu.

Siis tuli järjekord astuda vaatama korporatsiooni elu ja olemist. Leidsin, et tookord võis minu jaoks kõnesse tulla kolm korporatsiooni, nende hulgas kõige vanem eesti korporatsioon. Viimasesse tahtsingi liikmeks astuda, kuid selgus, et soovitajatest ja rahast oli ülesaamatult suur puudujääk. Olnuks mul kogemusi ja tolles korporatsioonis ees mõni kaalukas vilistlane, siis oleksin raha vajaduse saanud kergesti lahendada, kuid puudus üks kui teine. Ent sagedasti pole halba ilma heata - sain lõpetada siiski ülikooli ja astuda tegelikku ellu ilma end võlgadega koormata. Paremuselt teises nendest kolmest korporatsioonist tekkisid umbes samad raskused kui esimeses ja kolmanda praakisin ise välja.

Nii jäin oma esimesel ülikooli - aastal "metsikuks". 1922.a. kevadsemestril hakkas üks grupp Võrumaalt pärinevaid ja esialgselt metsikuks jäänud üliõpilasi, nende hulgas ka mina,"hauduma" plaane asutada endi jaoks üks uus, meie poolt seatud nõudmistele vastav korporatsioon ja tulemuseks oli Korp! R a j a l a asutamine. Asutajaist liikmeist oli enamik Võrumaa üliõpilased ja teisel kohal Tartumaa mehed; alade järele oli kõige rohkem õigusteaduse üliõpilasi, järgnedes arvult majandusteaduse ja agronoomia üliõpilastega. Startisime suure innukusega, saavutades lühikese ajaga vajalikud teadmised konvendi korra ja kommete osas. Ka ajutise kodukorra koostasime juba korporatsiooni esimesel tegevussemestril. Kuid Rajala eluiga ei kujunenud kuigi pikaks. Asutajad liikmed suutsid küll panna üsna soliidse aluse, kuid kui need ülikooli lõpetamise järele lahkusid Tartust, siirdudes tegelikku ellu, ei suutnud kasin noorte juurdekasv korporatsiooni püsivust kindlustada ja see tuli 1928.a. likvideerida.

Tollest ajajärgust olgu veel märkida, et sama 1922.a. sügissemestril tegime veelgi ühe eksperimendi, nimelt ühe täiesti uuetüübilise üliõpilasorganisatsiooni asutamisega. Nimelt oli siis väga akuutselt üles kerkinud üliõpilaste organiseerimine maakondade järgi, nagu see oli teostatud Soomes. Pärnumaa ja Võrumaa üliõpilased olid pioneerideks. Loodi siis Võrumaa- ja Pärnumaa üliõpilaskogud ja hiljem järgisid neile Harjumaa ja Virumaa üliõpilased oma üliõpilaskogude asutamisega.

Võrumaa Üliõpilaste Kogu asutamise koosolek peeti

mäletavasti 1922.a. oktoobrikuul Liivimaa vöörastemaja peosaalis - ootamatult elava osavõtuga . Meie korporatsioon Rajala liikmed ei leidnud mingisugust takistust olla üheaegselt ka nimetatud maakondlise - n.ü. ühisorganisatsiooni liikmed. Ka teistest korporatsioonidest ja üliõpilasorganisatsioonidest sai Võrumaa Üliõpilaskogu liikmeid. Asutamisekoosolekule järgnes samas hoones hoogne tudengite pidu laulu, tantsude ja üliõpilasnaljade saatel. Ütlemata hästi õnnestus sellel Üliõpilaskogul 1923.a. juunis Võrumaa Uliõpilaste Suvepäeva korraldamine Võrus. Ootamatult elav osavõtt, igati õnnestunud üliõpilasball Kandle seltsi saalis, väljasõit Võru lähedal asuvasse Väimela põllutöökooli ja selle mõisasse ning rohkesti huvitavaid üliõpilasnalju - kõik see jättis osavõtjaisse suurepärase mulje. Kõrge hinnangu andsid sellele üritusele ka külalistena osavõtnud Võru avalikuelu tegelased.

Mäletan, et ka teiste maakondlike üliõpilaskogude tevust kandsid meeldivad ja lootusrikkad kevadtuuled. Seega ilmnes eesti üliõpilaste keskel tookord vägagi elav tahe ja poolehoid organiseerumiseks maakondade järgi. Kuid kui märksa hiljem tehti kaunis laialdast vaenukampaaniat meie vanade ja tegeliku elujõudu näidanud üliõpilasorganisatsioonide - korporatsioonide ja seltside vastu, soovitades organiseerumist Soome eeskujul maakondade järgi, siis oli jõutud juba täiesti unustada, et sellise maakondliku organiseerimise moodusega oli varem väga pooldavalt ja püüdlikult katsetatud. Kuid kujunes tõsiasjaks, et maakondlised üliõpilaskogud ei suutnud tõestada oma elujõudu ja surid kõik üsna ruttu välja. Julgen rõhutada, et surid välja endi jõuetuse tõttu, sest nad polnud suutelised looma tihedat ja püsivat sidet ning kokkuhoidmist oma liikmete vahel.

Ka veel paguluseski on mõned auväärsed eesti akadeemilised inimesed üles soendanud toda kodumaal esinenud vaenu eesti vanade ja äraproovitud üliõpilasorganisatsioonide vastu Need auväärsed, hallipäised akadeemikud on nähtavasti sootuks unustanud, milliseid ülisuuri teeneid nende endi vanad üliõpilasorganisatsioonid on osutanud eesti ülikooli nooruse kasvatamisel ja arendamisel tüsedateks ühiskonna, kultuurielu ja riigi juhtivateks tegelasteks ning headeks ja ustavateks isamaalasteks. Kas ei tule selles näha ka looduse seadusi: vöörsilt toodud taimed väga sagedasti ei kasva soovitavalt kodupinnas, ega näita elujõudu ja püsimist.

Nii siis olin organiseerunud vaid lühemat aega Korp! Rajalas ja veelgi lühemat aega Võrumaa Üliõpilaste Kogus,mille järele uuesti muutusin "metsikuks".Ent viimane seisund muutus mulle mõne aasta järele igavaks. Tekkis uuesti igatsus muretu ja lustiröömsa akadeemilise üliõpilasnooruse seltskonna ja miljöö järele. See igatsus leidis soovitavalt meeldiva lahenduse, kui mind 1932.a. hilissügisel koopteerimise korras vastu võeti Korp! R o t a l i a vilistlaseks. Vastuvõtu pühaliku tseremoonia teostas Rotalia suurmees, kadunud vil! Jü-

ri Uluots Tartus. Kuidas ma Rotalias leidsin oma üliõpilasorganisatsiooni ideaali ja mis ma selles näinud, kuulnud ja tundnud järgnenud 26. aasta jooksul, sellest lubatagu mul kirjutada "Meie Side" järgmises numbris.

A. Keller.
Vil! Rot!

MÄLESTUSI

"Meie Side" palus minult kaastöö minu mälestustest. Kirjutan oma lapsepõlve ja koolipoisi ajast meie algkoolides 70 - 80 aastat tagasi. See aeg ühtub eesti koolide venestamise algusega, mis võib meile, eriti noorpõlvele, teatavat huvi pakkuda. Kirjutan oma mälu järele kuna mul allikad puuduvad, sellepärast palun vabandada, kui mõned ebatäpsused, eriti aasta arvudes ette tulevad.

Sündisin 5. oktoobril 1877.a.Vändra kihelkonnas, Viluveres, kus minu isa metsniku ametit pidas. 1880.a. ostis ta Vana Vändra vallast Aluste Vanaõue ja Lehtmetsa talud. Paljudes valdades ei olnud vahekorrad mõisniku ja talupoegade vahel mitte head, aga Vändras ei jätnud see midagi soovida, tänu mõisaomaniku A.von Dittmari vastutulelikkusele ja suuremeelsusele. Et Vändra Eesti valdade esirinda tõusis oli ka osalt mõisniku teene,kes müüs kohad talupoegadele soodsatel tingimustel ja neile igatpidi kaasa aitas. Näiteks,kui isa Vanaõue talu ostis, siis pakkus Dittmar temale ka Lehtmetsa talu, 60 hektari suur ja enamasti metsa all, müüa. Kui isa ütles, et raha ei ole, siis vastas Dittmar,et sa oled edasipüüdja mees , maksa 100 rubla sisse ja muu öiendame edaspidi. Kuid sa pead Vanaõue koha peale, mis suure tee ääres, ilusa maja ehitama. Isa müüs poole Lehtmetsa talu metsast ära ja siis oligi talu väljamaksetud. Vanaõue koha peale ehitas isa esimese kahekordse talumaja Vändras. Maja Dittmarile meeldis ja ta saatis isale autasuks 25 rubla raha ja ühe tõuvasika. Kui asutati Vändras Põllumeeste Selts siis kinkis Dittmar Seltsile maja ühes näituse väljakuga, kus peeti igal aastal põllumajanduslikke näitusi. V.Dittmar suri Riias aga Vändra mehed kandsid Dittmari kirstu Tori piirist kuni Vändra kirikuni, see on 12 kilomeetrit, oma kätel.

Minu lapsepõlv möödus nagu igal talulapsel - 6.-10. aastani lammaste ja sigade karjas ja 10. - 14. aastani veiste karjapoisina. Kõige raskem oli kariloomade karjapoisi elu. Kari käis ligi kilomeeter eemal karjamaal. Kell 6 hommikul läks kari ja jäi välja kuni kella 8. õhtul karjamaale. Kui mätta või kännu otsas istusid siis tuli vägisi uni peale. Magama ei tohtinud jääda sest karjamaa naabruses olid vilja põllud. Kõige halvem oli see, et pühapäevad vabad ei olnud nagu

teistel. Ainult esimesel suviste pühal ja ka mõnel teisel pühapäeval ei pruukinud minna karja. Siis võisin ka mina ühes teistega söita kiriku. Iga karjapoiss soovis võimalikult vara karjapoisi seisusest välja jõuda ja hakata tööpoisiks, siis olid pühapäevad vabad ja enesetunne palju parem. Jakobsoni lugemisraamatus esimeses jaos leidub laul:" Karjapoiss on kuningas, suure valla valitseja..." mis ülendab karjapoisi seisust. Ju ka sellel elul oma võlud olid...

Talvel istuti ema või vanema õe voki kõrval, õpiti tähti tundma ja lugema ning tuubiti käske pähe. Peale selle oli minu kohuseks peergude süütamine, sest sel ajal veel töötati peerutule valgusel. Lampe kasutati teistes tubades. Elektri valgustust ei olnud tol ajal isegi Eesti linnades. Lugemine ja käskude õppimine läks minul kergesti. Tol ajal pidid lapsed kes koolieelised ei olnud sügiseti minema katsele kohalikku koolimajja, seda toimetasid kirikuõpetaja ja köster. Seal lasti lugeda, küsiti käske ja Meie Isa palvet. Esimest korda läksin katsele 6. aastasena. Möistsin lugeda, teadsin 10 käsku ja Meie Isa palvet. Minu teadmised meeldisid õpetaja Sokolovskile ja sain kingituseks lasteraamatu. Naabri poisil, kes minust vanem oli ei läinud katse nii libedasti. Ta luges tähti veerides ega teadnud käske. Kui õpetaja Sokolovski küsis temalt kolmandat käsku, siis hakkas ta suure põrinaga peale ja ütles käsu ära kuid peale "Mis see on?" jäi vait, kohe aga lisas: "Lits läks sitta!" Ka teistkordne katse ebaõnnestus ning lõppes samade sõnadega. Nüüd Sokolovski vihastas ja küsis:" Armasch Toomasch, miks sa nii rumalasti räägid, kas sul kodus ka niimoodi räägitakse?" Selle peale vastas Toomas, et tema kodus räägivad niimocdi kõik.

Mõni sõna kauaaegsest ja populaarsest Vändra kirikuõpetajast Ernst Sokolovskist, minu ristiisast. Sokolovski esivanemad graf Falkenhayn'id elasid Austrias. Tema isa oli lutheri usku üle läinud ja pidi sellepärast katoliiksest Austriast Poolasse emigreeruma, kus ta oma nimeks võttis Sokolovski. Poeg Ernst õppis Tartus usuteadust ja valiti peale M.Körleri Vändra õpetajaks. Julge, energilise ja lojaalse õpetajana võitis ta Vändra rahva poolehoiu. Kevade kui teed halvad ja läbipääsmatud, söitis ta ratsa mööda kihelkonda kiriklikke talitusi nii kui ristimisi, haigete külastamisi jne. toimetamas. Tol ajal tehti valitsuse poolt soodustusi neile kes üleläksid kreeka katoliku, rahva keeles vene, usku. Selle tagajärjel ka väga paljud vahetasid oma usku. (Soodustuste andmine üksikisikutele üleminekul kreeka katoliku usku oli vaid propoganda võte. Tegelikult ei antud mingisuguseid soodustusi ei kellegile.Hiljem kui see selgus siis väga paljud tahtsid oma endisesse usku jälle tagasi pöörata, kuid maksvate seaduste järele oli see võimatu. Vaata Hans Kruus - Ajaloo lugemik, III. Toim. märkus). Sokolovski astus liiga tuliselt ja energiliselt sellele vastu, sattudes võimudega seepärast vastollu ja pidi Vändrast lahkuma. Ta sai koha Paldiskisse kus ta mõne aasta pärast suri. Ta maeti Vändrasse suurte auavaldustega.

9 - 10 aastaselt mindi vallakooli, mis oli kohustuslik ja tasuta. Igaüks kes edasi kihelkonna kooli ei läinud pidi kolm talvet vallakoolis käima. Vallakooli õppeained olid: Usuõpetus - piiblilugu ja katekismus, eesti keel - lugemine ja kirjutamine, rehkendamine, maadeteadus, laulmine ja vene keel. Viimast õpetati ainult lugema sest õpetaja ei olnud selle ainega väga kodus. Koolimaja asus viis km minu kodust eemal, nii, et mind viidi igal esmapäeva hommikul leivakotiga kooli ja laupäiviti tulin jala koju. Leivakotis oli leib, vahel ka saia, suurem karp sea lihaga, väiksem- võiga, vahel ka soola silku. Toobrist joodi vett peale. Häda oli talvel kui leib kooli eeskoja riiulil ära külmas, nii, et seda tuli kirvega raiuda. Koolis oli kaks suuremat tuba; üks klassituba, kus ka poisid magasid ja teine tütarlaste magamistuba. Peale selle veel kaks väiksemat tuba kooliõpetajale. Õhtul lükkasid poisid pikad klassilauad kokku, põrandale laotati õlgedega topitud magamise kotid ja nii magati. Ahjude kütmine ja ruumide koristamine oli koolipoiste kohustuseks. Muidugi ei või tolleaegseid kooliolusid hügieenilisteks nimetada, kuid teiselt poolt tänapäeva hügieenilistes oludes inimese organism kohaneb neile mugavatele tingimustele ja kaotab vastupanu võime haigustele ja taudidele. Surevus oli vanasti suurem, sest arstiabi oli kaugel ja maarahvale kallis ja paljud arstimise viisid ja arstimise vahendid tundmatud. Näiteks, diphteeria seerumid tol ajal ei tarvatatud ja väga palju lapsi suri sellesse haigusesse.

Vallakoolis käisin ma ainult ühe aasta, sest katsed ja minu edasijõudmine näitasid, et võisin kihelkonnakooli üle minna. Kihelkonnakoolis olid ruumid palju avaramad. Kaks suurt klassituba, poiste magamistuba, kuhu igaüks oma voodi kodust kaasa töi, magamistuba tütarlastele, üks tuba kus võimeldi ja peale selle korterid kahele kooliõpetajale. Õpilaste arv minu ajal oli saja ümber. Kooli majandusliku külje eest hoolitses kihelkonna konvent, mille liikmeteks olivad kohalikud möisnikud, valdade saadikud, kirikuõpetaja ja kooliõpetajad. Õpperaha 10 rubla aastas. Ruumide puhastamine ja ahjude kütmine teostati õpilaste poolt. Toitlustamine toimus samuti kui vallakoolis kus igaüks tuli kooli oma toidumoonaga. Kooliõpetajaid oli kolm: Koolijuhataja Anton Jürgenstein, Ernst Peterson (hiljem Särgava), mölemad Vändras sündinud. Peale selle köster Rossmann, kes usuõpetust ja laulmist andis. Anton Jürgenstein oli lõpetanud Valga seminari, mis andis omal ajal palju tuntuid eesti ja läti kooliõpetajaid. Seminari direktor lätlane Zimse oli hea pedagoog ja muusikamees. Möned tema laulud nagu: "Kui ma kallist isatalu, jumalaga jätsin ma..." olid omal ajal eestis väga populaarsed. Õpetus Valga seminaris toimis saksa keeles, kuid õpetati ka eesti, vene ja läti keelt. Jürgenstein kui kirjanik ja peamiselt kui hea kirjanduse kriitik läks peale minu kooliaega Tartu "Postimehe" toimetuse liikmeks. Hiljem valiti Jürgenstein põhja liivimaa poolt Venemaa Duuma (rah-

vaesinduse, parlamendi) liikmeks, kus ta mõnikord esines kõnelejana. Teine õpetaja Ernst Särgava, tuntud kirjanik, oli pärast Vändra kooli minu õpetajaks Põltsamaa Aleksandri Koolis. Tema suri hiljuti mõni päev enne 90. aastaseks saamist. Õpetus kihelkonna koolis kestis kolm aastat ja oli eestikeelne. Soovijatele andis Jürgenstein saksa keele tunde. Õpeained olid: Usuõpetus (õpperaamatuteks - Piiblilugu ja katekismus), ajalugu (õpperaamatuteks - Bergmann, Vana-,Kesk- ja Uusaeg), looduslugu (Kunder - Elajate taimede ja kivide riik), maadeteadus (raamatut ei mäleta), aritmeetika (Kurrik - Arvude vald), geomeetria (sama autori raamat),vene keel (Russkaja retsch), eesti keel (Jakobson - Lugemisraamat II jagu), saksa keel soovijaile (Grenstein - Saksa keele õpperaamat), joonistamine, laulmine, võimlemine poistele ja käsitöö tütarlastele mida õpetas pr. Jürgenstein. Õppetöö algas kell 8 homm. ja kestis kella 2. Peale lõunat mõni päev poistele võimlemist ja tütarlastele käsitööd. Kella 6 - 8 oli nõnda nimetatud "vaikne tund",kus õpilased oma ülesandeid järgmiseks päevaks ettevalmistasid. Kell 10 pidid kõik õpilased olema voodis Võimlemist andis hra Mett, endine kaardiväe allohvitser. See toimus talvel ruumis riistadel ja suvel väljas. Vanem klass tegi ka riviõppust puust püssidega. Peale selle andis hr.Mett mõni nädal enne söjaväe teenistusse minekut n.n. "liisupoistele" riviõppust (utschinad) vene keelsete käsklustega, kuna poiste venekeele oskus oli vilets ja nad saadeti enamasti "aega teenima" Poolasse.

Üldiselt peab ütlema, et tolle aegsed kihelkonnakoolid andsid enne venestamise ajajärku oma õpilastele hea ja mitmekülgse hariduse.Paljud õpilased kes oma talusse tagasi ei läinud, endid veel mõnevõrra teadmistes täiendasid, said teenistuskohad kantseleidesse ehk andes II järgu vabatahtliku eksamid astusid söjaväe teenistusse ja pärast ohvitseride kooli jne. Suurt rõhku pandi koolis ilusa ja selge käekirja peale, kuna tol ajal ei olnud veel kirjutusmasinaid ja hea käekiri tähendas teenistuse saamisel väga palju.

Koolide venestamine algas 80. aasta lõpul. Nimetati igasse maakonda rahvakoolide inspektorid, kes koole revideerides panid pearöhku vene keele õpetamisele. Nende ülemateks olid rahvakoolide direktorid Tallinnas ja Tartus. Vanemad kooliõpetajad kelle vene keele oskus oli puudulik pidid teenistusest lahkuma ehk minema vene keele täienduskursustele. Kooliõpetajate ametisse määramine toimus nüüd rahvakoolide inspektori kaudu kuna varem vallavolikogu või kihelkonna konvent seda tegi. Õppeainete koosseis muutus. Kihelkonnakooli õppekavast jäid välja üldajalugu, looduslugu, geomeetria ja füüsika. Vene ajalugu, aritmeetikat ja maadeteadust õpetati vene keeles. Minu viimasel kihelkonnakooli aastal tuli kooli revideerima meie esimene rahvakoolide inspektor, venestanud sakslane von Möves, kes oskas ka vähe eesti keelt. Talvel klassi astudes viskas ta oma suure kasuka ja nahkkindad kooli lauale ja hakkas õpilasi katsuma. Õpilased

olid alguses kohmetanud kuid vastasid korralikult.Mõnest inspektori küsimusest oli raske aru saada. Näiteks minu naabrile esitas küsimuse;"Kak kalad atmen?" Sellest õpilased ei saanud aru ja Jürgenstein selgitas, et inspektori härra tahab teada kuidas kalad hingavad. Järgmiseks inspektoriks oli Pärnumaalt pärit Erikson. Kuid peale teda nimetati inspektoriteks ainult umbkeelseid venelasi. Pea venestajaks oli Püha Sinoodi Ülemprokurör Pobedonostsev keda vene üliõpilased hakkasid Bedonostseviks hüüdma. (Pobeda tõlkes võit ja Beda tõlkes häda. Toim. märkus). Temal kui keiser Aleksander III kasvatajal oli viimase peale suur mõju. Pobedonostsevi algatusel viidi Tartu muulaste koolides ja Tartu Ülikoolis kaugele ulatuvad venestamise reformid läbi. Tartu Ülikooli rektoriks nimetati maruvenelane Wiskovatov. Endised saksa professorid, kes ei saanud venekeeles loenguid pidada, peale üksikute asendati venelastega. Kooliõpetajaid valmistati ette Tartu Kooliõpetajate Seminaris, kus peagu kõik õpetajad olid venelased ja aineid õpetati vene keeles. Kihelkonna koolide vastanditeks asutati ministeeriumikoolid, et kiriku ja kohaliku rahva mõju koolidest hoida eemale. Ministeeriumikoolid olid haridusministeeriumi ülalpidamisel. Kooliõpetajaid nimetati rahvakoolide inspektorite poolt,nii et kohalikul rahval ei olnud enam midagi ütelda. Kõik see aga ei annud loodetavaid tagajärgi. Kooliõpetajad olid enamuses eestlased, nii sama ka õpilased. Et kohaliku rahvaga läbisaamine oleks hää pidi kooliõpetaja olema seltskonna tegelane, pidi seltside tegevusest osa võtma, laulukoori juhatama jne.

Ka muudel aladel oli venestamise mõju suur. Näiteks kodumaal ei nimetatud eestlasi kõrgemate kohtadele riigiteenistuses, kubermangu valitsuses, politseis jne. vaatamata soovija haridusele ja kogemustele. Siia toodi umbkeelseid venelasi. Eestlased võisid küll paremaid kohti saada ja oma tublidusega edasi jõuda kaugel sise-venemaal.

Kihelkonna kooli lõpetamisega pidi ka minu kooliskäimisel olema lõpp. Vanem vend abiellus ja tahtis iseseisvaks saada ja temale anti Vanaõue talu. Meie vanematega kolisime Lehtmetsa tallu. Keskmine vend kes Tartu Seminari lõpetas valiti Kursi kihelkonna kooliõpetajaks. Isa oli vana ja temale oli abi vaja ja nii pidin mina koju jääma. Minu põllumehe amet kestis kolm aastat. Talvel olin oma õemehe juures vallakoolis õpetaja abiks ja muul ajal töötasin talus.Tol ajal taludes rehepeksu- ja muid põlutöömasinaid ei olnud. Rukki rehesid kuivatati parsil, pekseti käsitsi vihkusid rabades ja kootidega tagudes. Suivilja kuivatati samuti parsil ja tallati hobustega üks teise sappa seotult. Vilja puhastati sarjadega tuulates. Rukkis löigati sirbiga ja heina ja suivilju niideti käsivikatiga. Hiljem tulid müügile niiduja löikusmasinad. Töö kestis suvel päikese tõusust päikese looja minekuni, 1½ tunniliste vaheaegadega keskhommikul ja lõuna ajal. Üheks tähtsaks põllutöö haruks oli Vändras lina kasvatamine,kus savipõhjaga maad hea saagi andsid ja talude-

le pea rahaliseks tuluallikaks. Keskmine talu külvas kuni 10 riiavakamaad lina millest saadi umbes 10 kaalu linakiudu. (Üks kaal = lo puuda = 20 leisikat . (1 puud umbes 40 naela. Toim. märkus). Lina kaalu hind oli enam-vähem stabiilne ja köikus 50 rubla ümber.Lina seemneid müüdi ölivabritule. Mäletan selgesti üht juhust, kus mind olles 15. aastane enne jõule lina koormatega Pärnu saadeti, et neid linakaupmeestele ära anda ja raha vastu võtta. Andsin linad ära ja sain möni-sada rubla raha. Enne kodus ema hoiatas mind, et rahaga hoolsasti ümberkäia ja mitte ära kaotada Õhtul trahteri taga toas magama heites panin rahakoti padja alla. Hommikul üles tõustes unustasin selle sinna ja alles möne aja pärast tuli rahakott mulle meelde. Suure hirmuga ruttasin trahteri tagasi. Õnneks ei olnud veel voodi ülestehtud ja rahakoti sain kätte tervelt. Tol ajal oli Pärnu peaasjalikult lina väljaveo sadamaks.Sügisel ja kevadel vara tulid sinna inglise laevad lina ja linaseemneid laadima.Linad tulid kokku Pärnumaalt, peamiselt Vändra, Halliste ja Karksi kihelkondadest, Viljandimaalt ja Lätimaalt Ruhja ümbrusest. Linade eest raha saades oli linnas palju elu, eriti Riia tänava trahterites kus tehti lina liikusid. Tihti läks seal sönelemiseks eestlaste ja lätlaste vahel, kus viimased lätikeelset sõna "mulkis" s.o. tola tarvitasid. Iseseisvuse ajal Estonia valges saalis mulgipeol kindral Sootsiga kokku saades , seletas see, et sõna "mulk" on persia keelest võetud ja tähendavat "suursugune".

Kui ma vanemas eas sain autasuks Valtu möisa südame siis aitasid noorepõlve põllumajanduslikud kogemused palju kaasa, et muuta oma asundustalu eeskujulikuks põllumajapidamiseks.

Artur Lossman.
Vil! Rot!.

USA SÕDURINA PUHKUSEL ROOTSIS

Kusagilt Euroopast kirjutab esimese klassi vahva sõdur reb! Andres Männik, et juulikuu algul ta võttis välja köik oma võimaliku saada oleva puhkuse ja sõitis Stockholmi.

Rootsit juba vaadatagi andis puhkuse meeleolu. Loodus ei röögata vastu nii kui dzunglis ja kusagil ei ole näha suuri kontraste. Isegi raudteejaamad on vaikses nii kui kirikud. Igasugune ümbrusest tingitud pinge kaob nagu iseenesest.

Rotalia meestega ma kahjuks Stockholmis kokku ei saanud. Helistasin vil! Joostile paar korda.

Tagasiteel pühitsesin Pariisis Bastille päeva - 14 juuli. Kolm päeva järjest oli igal tänava nurgal hommikuni tants

ja joobumiseks polnud tarvilik juua. Peeti ka suurim paraad mis söja lõpust saadik on olnud. Nii mönigi halli habemega araablane ja neeger nägi riigi kulul esmakordselt Pariisi. Löbu ja tsirkust oli laialt kuid siiski annab De Gaullile mötlemine mulle köhedustunde. Ta räägib vaid Prantsusmaa au ja söjaväe uhkuse taastamisest. Uue pöhiseaduse kavand näib tüürivat korporatiivse riigi poole. Praegu on Prantsusmaa küll sama maa mis ta aasta eestki oli, ainult,et valitsuse propoganda ministeeriumi ja osalt ka ajakirjanduse vaatevinkel on muutunud. Pöhiprobleemid on jäänud. Prantslastel on ikka veel see hea omadus,et ta sildist "Verboten" lugu ei pea ja oma äranägemise järele talitab. Gendarmerie end asjasse ei sega - päeval mängivad"vöimud"kaarte ja öösel magavad.

Rootsi eestlaskond tundus mulle vaimselt kindlamana kui USA oma. Vöib olla on aga vanemad Rootsi pagulased küll naiivsemad. Tuldi vaid paarsada kilomeetrit Tallinnast ja saadi kodu jälle elu rahulikus oludes organiseerima hakata, selle asemel,et laagrites istuda või ringi rännata.

Puhkuselt jöudsin parajasti "söja" alguseks tagasi.Ei ole aga ette näha,et mind sinna saadetakse.Ei usu ka,et seal laskmist saab olema. Välisministeerium näib vaid püüdvat halbade vahenditega halba olukorda parandada. Loodan vaid,et USA end Liibanonis samasse situatsiooni ei aseta kui see milles Prantsuse armee praegu Alžeerias on.

Igastahes loodan jaanuarikuul söjaväest vabaneda.

SOTSIAALKINDLUSTUSEST ARGENTIINAS

... Lisan juurde möned read sotsiaalkindlustuse (jubilacioni) ja pensioni kohta **Argentiinast:**

Argentiinas on köik töötajad ja isegi tööandjad sunduslikult kindlustuskassade liikmed, vastavalt oma tööaladele liigitatult:

Tööstuse teenistujad ja töölised
Kaubanduse teenistujad ja töölised
Pöllumajanduse teenistujad ja töölised
Omavalitsuse ja riigi teenistujad ja töölised
Linnavalitsuse teenistujad ja töölised
Iseseisvad töötajad ja kutselised (ettevötete omanikud jne.)

Neid alaliigitusi tööalade järgi on väga palju ja otstarbetu on neid köiki loetleda.

Jubilacioni seadus muudeti käesoleval aastal ja praegu on täisjubilacion 82% sellest mis sama töötaja teeniks tööl olles ja liikuv s.o. kui töötajate palgad tösevad siis ka tösevad vastavalt pensionid.

Pension mis makstakse jubileeritud isiku surma puhul tema lesele ja lastele kuni täisealiseks saamiseni, on samane.

Täisjubilacioni vanuseks naistel	50 a.	töötanud	27 a.
Vähendatud vanuseks	45 a.	"	27 a.
Vabatahtlik tööst loobumine	50 a.	"	10 a.

Täisjubilacioni vanuseks meestel 55 a. " 30 a.
Vähendatud vanuseks 50 a. " 30 a.
Vabatahtlik tööst loobumine 55 a. " 10 a.

Tööjõuetud võivad jubileerida vaatamata ajale mis nad töötasid. Vähendatud vanuse puhul tervislikku olukorda arvesse võttes makstakse täis jubilacion. Omal soovil tööst loobudes on jubilacion vähendatud 60% ja töuseb iga aastaga, mis töötaja töötab peale 55. a. vanust 5%, see maksab nende kohta kes omal pikal eluajal on vähe jubilacioni kassa makse maksnud ja tahavad jubilacioni tösta töötades möne aasta peale 55. aastaseks saamist.

Jubilacioni kassale maksavad tööstus- ja kaubandusettevötete töötajad 10%, mida ettevötja on kohustatud kinni pidama palgast ja omalt poolt 15 % juurde lisama, nii, et 25% töötaja sissetulekust läheb jubilacioni kassasse, see on suur summa ja jubilacioni kassad on väga jõukad (Kui president neist pole laenu teinud).

Jubilacioni kassast saab liige hüpoteek laenu maja ehitamiseks või ostmiseks 100% 50 aasta peale 4,5% aastas; ka abiellumise puhul on võimalik samast kassast laenu saada.

On möned kassad kus liikmed ei maksa nii körget liikmemaksu,näiteks isesseisvad töötajad ja ettevötjad maksavad 12%, kuid jubilacioni vanus on 60 a., samuti on pöllumajanduses ja majapidamises töötajate jubilacioni kassa liikmemaksud madalamad.

Sotsiaal hoolekande alal võiks nimetada veel vanade- ja lastekodusid, mis aga pole riiklikud vaid ühiskonna ja kirikute ülal pidada. Eriti suur on katoliku kiriku otsene ja kaudne abi nimetatud kodude ülalpidamisel.

Vastastikused haiguse- ja arstiabi ühingud töötavad klubide pöhimöttel , kus iga liige maksab väikese kuu maksu,mille eest on võimalik haiguse korral saada odavat arstiabi haiglas kui ka arstide juures, viimastel on nimetatud ühinguga lepingu vahekord. Surma puhul nimetatud ühingud maksavad soliidsed summad ühekordselt liikme perekonnale, milleks ühingul kindlustus seltsidega vastavad kindlustused tehtud. Mainitud ühinguid on palju ja nad on grupeerunud enamasti rahvuste järgi nagu itaalaste, hispaanlaste, sakslaste vastastikune abistamisühing, mille liikmeks võivad olla ka iga teise rahvuse liige.

Muuseas on huvitav märkida, et kui riigi kassas pole raha, siis pöördutakse jubilacioni kassade poole ja Peroni valitsus oli nad päris tühjaks teinud, nii tuleb ette viivitusi jubilacioni andmisel milline asjaajamine kestab mönel juhul väga kaua ja makstakse tagant järele sellest ajast mil liige jubileeris 2 - 5 aasta jubilacion korraga (kui liige vahepeal nälga ära ei surnud).

Confraterlike tervitustega

Erich Jaago.

ALEKSANDER LEINJÄRV saab 1. jaanuaril 60 aastat vanaks. Rotalia pere õnnitleb vilistlast Aleksander Leinjärve tema 60. aasta juubeli puhul 1. jaan. 1959.

TÄIENDAVALT KUULEME

USA Vilistlaskogu koondise peakoosolekul 10. okt. s.a. valiti eelolevaks tegevusaastaks 1958/1959 koondise juhatusse järgmised vilistlased:

Viktor Köressaar	-	esimees
Paul Kölvik	-	abiesimees
Ilmar Aasmaa	-	laekur
Edgar Mathiesen	-	kirjatoimetaja

Revisjonikomisjon moodustati järgmises koosseisus:

Sulev Kelder
Gustav Kuuskvere
Nikolai Viilup

Ülemaailmse vilistlaskogu juhatuse kanditaatidena on koondis valimise teel üles seadnud järgmised vilistlased:

Ralf Adams	-	esimees
Maximilian Uriko	-	juhatuse liige
Villibald Allik	-	juhatuse liige

Uus ülemaailmne vilistlaskogu juhatus võtab presideerimise üle praeguselt (Kanadas) 1959. a. jaanuaris niipea kui köik koondised üle maailma on valimised läbi viinud.

Rootsi Koondis pidas Stockholmis 45. aastapäeva kommerssi 9. nov. s.a. 51 kaasvenna osavõtul. Oli hoogne vennastuspidu.

Lundis järgnes 22. nov. peetud hoogsale kommerssile perekonnaõhtu, millest osavõtjaid 14.

Sääl võeti ka rebaseks vastu Peeter Aavik, 22 a. vana kes praegu öpib hambaarstiks Malmö Hambaarstide Ülikoolis.

-oOo-

veebruari kuul 1959. a.

Köik kaastöö palume saata hiljemalt 1. veebruariks 1959. a. vil! Oskar Ristmäe nimele ja adressil:
129 Sunnyside Ave, Toronto, Ont., Canada.

"Meie Side" nr. 2 ilmub juuni- või juulikuul Austraalias.
Nr. 3 - meie aastapäevaks Rootsis ja
nr. 4 - jõuludeks 1958 USA-s.

Toimetus palub kaasvendi heatahtlikult vabandada köiki trükivigu ja komistusi, millised on paratamatult teksti libisenud.

LÕUNA AAFRIKAST PAJATAB

Siin maal ma ei tegutsenud omal õpitud erialal,agronoomina, vaid töötasin ühe arhitekti juures,algul joonestajana ning hiljem, arhitektuuri ja inseneri teadustele lähemale tungides (iseõppimise teel kodus), sama arhitekti "parema käena", tehes kogu arhitektoonilise ja ehitus inseneri töö tema juures. Möödunud aastal hakkasin ka omal käel eratöid võtma ning nii tegutsesin umbes aasta.Töötades tolle arhitekti juures ning teatud päevadel nädalas,ka pühapäevadel, omas kodus. Ma sain järjest töid juurde ning alates veebruarist ütlesin oma šeffile "good-bye" ning jäin täiel jõul omal käel töötama.Töid oli kuhjunud rohkesti,nii,et ka nüüd ei saa veel kristlase viisi pühapäeva pühitseda,vaid pean veel kõvasti pingutama enne kui ehk tööga järele jõuan. Ma teen arhitekti ja ehitusinseneri tööd,s.t. teen majade plaane,teen staatilisi arvestusi,detailjooniseid jne.,annan ehitused ettevõtjale välja ja teostan järelvalvet. Arhitektina tegutsemiseks siin linnas vastavat diploomi ei nõuta, kuid ehitusinseneri töid võib seaduse järele vaid linnavalitsuse poolt tunnustatud ehitusinsener või arhitekt teha.Möödunud aastal koostas linnavalitsus tunnustatud arhitektide ja ehitusinseneride nimestiku, kelledel on õigus staatilisi arvestusi teha ning pani ka minu nime kirja. Seega mul takistusi iseseisvalt tegutsemiseks ei ole. Tööd on esialgu küllalt ja loodan,et tulevikus,kui rahvas enam minust kuuleb,tuleb töid juurde. Kui hästi läheb siis püüan siin paar aastat iseseisvalt töötada,kuid igaveseks ei tahaks siia maale jääda. Kus see "unistuste maa" asub kuhu tahaks minna, seda veel ei tea,kuid kavatsus on kõva,et seda maad leida. Esialgu olen silmad heitnud kahele maale mis on: Lõuna Afrika ja USA. Lõuna Afrikasse ümberasumine on muidugi palju lihtsam ja kulud vähemad.Kas USA-sse ümberasumiseks üldse luba saab seda ma ei tea kuid arvan,et ega see päris lihtne küll ei ole.Lõuna Afrika on rikas maa,kuid sealne raassipolitika valmistab vähe muret. Kavatsen aga tuleva aasta alul sinna saata"ekspeditsiooni" oma naise ja vanema poja nõol (viimane lõpetab jõuluks high schooli),kes siis uuriks sealseid olusid lähemalt. Ise ma kahjuks ei saa kauemaks ajaks siit eemale jääda,kuna pean pidevalt ehituste üle järelevalvet teostama ning ka üldse töötama. Kui Lõuna Afrika meeldib siis ehk kolime sinna,kui ei siis tuleb hakata uurima võimalusi USA-sse "purjetamiseks".

Miks ma siit ära tahan on see,et see maa pole sobiv valgele raassile eluks ajaks siia jäämiseks. Tanganyika kuulub UNO usaldusvalitsuse alla ja administratsioon on inglaste käes. Aja jooksul antakse see maa üle neegritele,kes juba praegu ihaldavad iseseisvust. Eurooplasi on siin tohutul maa-alal vaid mõned kümned tuhanded. Peale neegrite eluneb siin rohkesti indialasi, kes siginevad nagu kodujänesed,nii,et mõne generatsiooni järele võib neid siin olla neegritega pooli-

ti. Ka araablasi leidub siin rohkesti. Eurooplaste enamus on inglased,kes teenivad siin peaasjalikult valitsuse ametnikkudena. Siis tulevad kreeklased, itallased, sveitslased, hollandlased, sakslased, poolakad jne. Kuigi inglase käes on "jäme ots" valitsemise alal,siis rahad on teiste meeste käes ja kahjuks mitte õigetes kätes ja selles on süüdi siinne administratsioon. See maa kuulus enne esimest maailma söda sakslastele, ning langes peale seda inglaste valdusse. Sakslased aeti maalt välja, nende varad ja maad omandasid paljasjalgsed indialased ja kreeklased võileiva raha eest. Sama lugu kordus viimase söja ajal. Sellepärast suuremad varandused, eriti suured möisad, on peamiselt väheste indialaste ja kreeklaste käes, kes oskasid söjaolukorda kasutada ja eneste jalgealust kindlustada. Meil Eestis tunti juute sellise rahvana kes oskasid teiste"nahka koorida". Siin maal juute vaevalt leidub ja kui küsid miks, siis kölab vastus: "Ega juut sinna ei tule kus indialane või kreeklane ees on, sest need tömbavad ka juudil naha üle körvade". Üldiselt kui mass elab siin köige paremini eurooplane,kellele järgneb indialane ja viimasena maa pärisrahvas,neeger. Ametlikult liigitakse siin rahvas kolme kategooriasse: 1) European, 2) Asian ja 3) African. Eurooplastele maksetakse köige körgemad palka, temale järgneb aasialane ja köige odavama palgaline on neeger. Koha otsimise ja pakkumise kuulutustes ajalehis on alati märgitud ka raass ja sageli ka rahvus. Ka raassid pole täpselt ühe väärilised. Nii näiteks goanid,kes on algeliselt indialased (Goa asub Indias ja kuulub Portugaalile), kuuluvad paremasse liiki, kui teised indialased. Kreeklasi peetakse köige alamaks Euroopa rahvuseks, ning sageli ei nimetata neid üldse european, vaid lihtsalt greek (eriti teevad seda neegrid ise). Nii nagu töö suhtes jagunevad inimesed klassidesse, valitseb klassitamine ka seltskonnas ja veel teravamal kujul. Eurooplasel passib seltskondlikult läbikäia vaid eurooplastega. Eurooplane enda poole indialast ei kutsu, kuid ümberpöördud juhte esineb,kus jöukad indialased kutsuvadsuurtele olemistele ka eurooplasi.

Ka hotellid ja restoraanid on enamasti eri raassidele Majades kus töötavad köik raassid koos (ärid, bürood jne.), paistab raasside eraldamine silma eriti W.C. kasutamisel. Nii on kategooriliseks nöudeks, et eurooplasel on omaette W.C., asiaadil omaette ja afriklasel jälle eraldi. See on tingitud sellest, et seda"tähtsat toimingut" ei kölba koos ajada ja teiseks sellest, et iga raass on harjunud eriviisiliselt "oma asju ajama". Nii armastab eurooplane selle toimingu ajal mugavalt istuda ja tarvitab paberit. Asiaat tahab aga kükitada (selleks ka madal tüüpi W.C.) ja peseb end puhtaks veega,mis on usuline nöue. Afriklane kükitab ka kuid ta ei tarvita ei paberit ega vett. Nende nöuetega peab siin arhitekt arvestama ja vastavalt W.C. ehitama ja sisustama.

Teenijaskond nii avalikes asutistes kui ka kodudes koosneb meessoost neegritest, keda kutsume üldiselt boy'deks. Tavaliselt on perekonnas mitu boyd sest nende tööjöudlus on

väike. Nii näiteks on mul kolm boyd - üks on kokk, teine toapoiss ja kolmas pesu peal, kes ühtlasi peseb ka auto; seega tuleb mul 1½ boy'd inimese kohta, kuna oleme kodus enamasti naisega kahekesi, sest lapsed on kaugel koolis ja tulevad koju ainult kooli vaheaegadel.

Üldiselt on neegrid laisad ja vastutustundetud ja väga vähe arenenud primitiivne rahvas. Elavad savionnides, söövad primitiivselt ja peavad kinni vanadest kommetest. Nii on jäänud kombeks ka naise ostmine. Kui neegripoiss tahab abielluda siis peab ta naise ostma, mis pole sugugi kerge neegri viletsa palga juures. Naiste hinnad üldises elukalliduses on kõvasti tõusnud ja suhteliselt palju enam kui palgad. Seitse aastat tagasi, kui tulin siia, siis naised maksid shs. 100/- tükk, kuid nüüd nõutakse juba kuni shs. 300/-, olenedes vanusest ja ilust. Ka mõned eurooplased, eriti poissmehed maal elades, peavad enestel kodus musti naisi, keda nad omale ostnud kasutamiseks. Neegri silmis on see loomulik nähe, ning enamus neist arvab kindlasti, et ka meil eurooplastel on tulnud oma naiste eest maksta ränka raha.

Teine suurem raass siin - indialased - elavad üldiselt ka kaunis lihtsalt ja on elamiselt mustad ning üldse ebameeldiv rahvas. Nehru, India peaminister, kellest kindlasti olete ka seal Ameerikas kuulnud, on üks tüübiline indialane, kes oma nina topib teiste asjadesse ning armastab seal tuhnida, mis ei kuulu temale; valetajad, petised ning trügivad igale poole rinnaga. Kuna nad väga sigivad, siis tulevikus muutub "kollane hädaoht", millest meil Eestis omal ajal köneldi, kindlasti sama kardetavaks kui kommunism.

Lõpetan sedapuhku oma "missjonitöö" pimedast Afrikast, kuna aega pikemaks analüüsimiseks on kahjuks vähe võitu. Loodan, et õige väikese ülevaate suutsin siiski anda siinseist oludest.

KORPORATSIONI 45. AASTÄPAEVA TÄHISTAMNE NEW YORGIS JA TORONTOS

45. aastapäeva tähistamine New Yorgis kujunes kolmepäevaseks ürituseks. Neljapäeval, 6. novembril kogunes osa korp! liikmeid C!Q!-sse, et traditsioonokohaselt kommersipäeva vastu võtta. Istuti koos veel kaua pärast seda kui kesköösl sisse toodi korp! lipp ja seniori suust kõlas "Dies commerssii incipit". Samal õhtul võeti ka rotaluste ridade täiendamiseks vastu rebaseks ksv! Eduard Tarien.

Pidulik kommerss peeti järgmisel päeval klubi "Liederkranz" majas ja sellest võttis osa 56 rotalust ning EKL-u esindajana korp! Tehnola esimees vil! Toom. Ei saa jätta mainimata, et

juba kasvõi ainult noobli, avara ja hästi sisustatud peegelsaali töttu, milles kommerss aset leidis, kujunes see kõige esinduslikumaks seni USA pinnal peetuist. Suurest kohalviibijate arvust, esinduslikust ruumist ja heast saksa öllest tekkinud pidulikult ülevat meeleolu tõstsid veelgi hoogsad ja hästi ette valmistatud köned: Seniori köne - confr! Rein Grabbi, köne isamaale - vil! William Tomingas, köne vilistlastele - confr! Rudolf Hämar, köne lahkunud kaasvendadele - confr! Aksel Lehtmäe, oldermanni köne - confr! Virko Keder. Tervitasid peale EKL-u esindaja veel Toronto senior confr! Ergo Karuks ja Montreali osakonna esindaja vil! Oskar Nõmm, kes seks puhuks kohale olid söitnud. Umbes keskõö paiku siirdus enamik kommersil viibinuist edasi C!Q!-sse mis sõna tõsises mõttes ähvardas lõhki minna, sest poolesaja mehele on C!Q! kitsas.

Laupäeval järgnes aastapäeva pidu Eesti Majas, millest osavõtjaid koos daamidega oli 82, enamikus nooremad rotalused. Kuna repart oli sellele õhtule võrdlemisi kõrge (mis võis ka põhjustada oodatust vähemat osavõtjate arvu) siis sellele vastavalt olid söögid head ning valget viina ja konjakit jatkus piiramatul määral. Kuna esmakordselt oli peaaegu 00%-liselt igal korp! liikmel daam kaasas, siis jäi kitsaks tantsupõrand ja seda õige tükiks ajaks, sest enamik pidulisi lahkus alles hommikul kella 4. paiku. Sõnavõtuga kohalolijate poole pöördus USA vil! kogu koondise esimees vil! Viktor Köressaar ning hommikupoole tuli veel mitmeidki teisi sõnavõtte, millede rohkuse poolest vil! Nõmm eriti silma paistis. Tuleks mainida ka sellel õhtul ilmnenud häid sõprussidemeid korp! Filiae Patriaega, kelle värve kandvaid noori daame oli peol õige rohkesti. Uhesõnaga asetleidnud pidu oli elav, lõbus ja nooruslik, seda tänu kohalolnutele ja heale korraldusele konvendi praesidiumi poolt.

Mõlemates keskustes, nii New Yorgis kui ka Torontos, presideerisid aastapäeva tähistamisel vennaskonventide seniorid kõrvuti. Too vendlust kinnitav ja ülistav samm osutus teostatavaks seetõttu, et põhjapoolne konvent pidutses nädal hiljem.

Nii tujult, osavõtjate arvult kui ka könede tuumalt olid sündmused võrdselt edukad. Üldkokkuvõttes rõhus kaalukeele Toronto konvendi kasuks avaramatesse oma ja üüritud ruumidesse mahutatud üksmeelne pere väljapaistva endadistsipliini ja vaikse huumorimeelega.

Loomulikult aitas sündmuse esinduslikkuse ja pidulikkuse rõhutamisele kaasa vil! Abel Käbinale aupaela andmise tseremoonia Torontos. Selleks puhuks New Yorgist kohale söitnud rotaluste trios oli ka asutaja liige vil! Paul Mägi.

TEATEID

USA Rotalusi reisi peal...

Confr! Olaf Millert pidas meeles kaasvendi Inari Turistide Kodus, Lapimaal - 320 km põhjapool polaar piiri. Kiitis laplaste kui ka põhjapõtrade külalislahkust. Kui Bostonis lapsed laulavad, et "Nägin ema suudlemas jõuluvana..." vähemalt rotalused teavad kellest juttu...

L!l! Kuno Laren tundis Manhattani järele koduigatsust juba esimesel Stockholmis taas-veedetud tunnil, kuna kuningriigi asjad ei meeldinud talle enam veeranditki nii hästi kui 14 a. tagasi. Ka ei pakkunud küllaldaselt vaheldust ja lohutust fakt, et seal kõik asjad, välja arvatud sigareti suitsetamine, toimuvad vasakul käel.

Vil! Herbert Rebassoo katsetas rheuma vastu võidelda selle eest kiire ja sikk-sakk kursil jalga laskmisega. Reisis üle 4000 miili ja on üliheas vormis. Nimelt tema poolt õpetatavatest ainetest on kolm nii uudsed, et puuduvad õpperaamatudki ja vil! Rebassoo peab ise kogu oma jutu välja mõtlema. Aga mõnus jutumees on ta ju alati olnud - õpivad sel viisil amidki meie huumorit tundma!

Vil! A. Raidal on lükanud kõik reisimised mõneks ajaks edasi - armuline proua on käima peal. Sassigi kõrvu olid kostnud New Yorgist ohked, et pere ei kasva ja rebaseid pole. Asjaka mehena võttis kõik probleemid ise lahendada, ja vaat' - käes , ära otsi!

-oOo-

Oktoobrikuul jõudis täismehe ikka s.o. pühitses 50.a. sünnipäeva vil! Endel Toiger. Kanada lagendikudel tegutsevale pärispõllumehest kaasvennale soovib õnne, jõudu ja tervist kogu korp! Rotalia pere!

-oOo-

Confr! Tarvo Toomese laulatus prl. Inga Pajuriga toimub 20. dets. 1958. a. kell 18.00 Lynbrooki Luterlikus kirikus. Rotalia pere hüüab: "Höissa pulmad!"

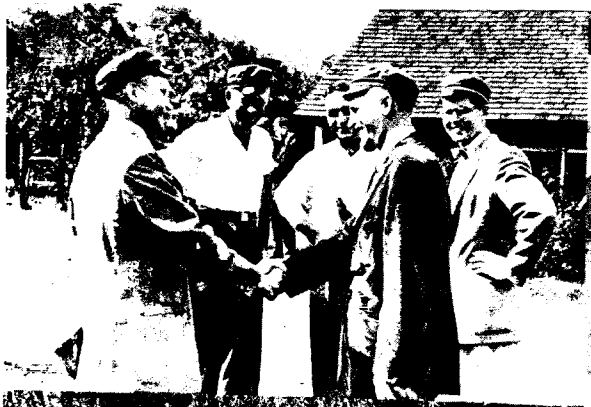
-oOo-

New Yorgi konvent tutvustab uut rebast:
Eduard Tarien, sünd. 15. aprillil 1928.a. Tuhalaane vallas, Viljandimaal. Keskhariduse omandanud Pärnu I Gümnaasiumis ja Oldenburgi Eesti Gümnaasiumis Saksamaal. Praegu õpib Columbia Ülikoolis, New Yorgis, keemiat viimasel kursusel.Rebaseks vastu võetud 6. novembril 1958. a.

-oOo-

Stockholmist purjetas New Yorki kommerssile pr. Helmi Tagepera, lennates siit edasi Californiasse külla confr! Evald Järve perekonnale.

Tere tulemast ja edu ning õnne USA-as.

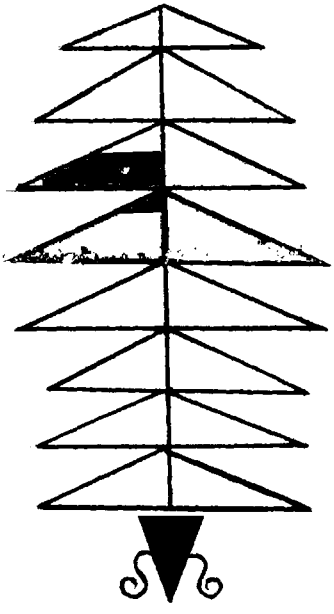

1538

A
52775

228804

Meie Side

S I S U K O R D :

1. Saateks ..... O.Ristmäe ..... 1.

2. Märkmeid Rotalia struktuurist ..... E.Toiger ..... 2.

3. Ka vapi kavandist pisut ..... P.Leemets ..... 3.

4. Mis kasu on minul Rotaliast? ..... F.Krabi ..... 5.

5. Meie ja maa ..... E.Kuris ..... 7.

6. Teemandi ja Suursõõdiga teraviljamonopoli asju klaarimas ..... A.Keller ..... 8.

7. Kanada kiltmaa ..... A.Jomm ..... 11.

8. Suuskadel suvitamas ..... H.Sandström ... 13.

9. Vill Abel Käbin 60. aastane ..... J.Läte ..... 15.

10. Toronto Konvendi tegevusest ..... 17.

11. Uudiseid Göteborgist ..... J.Adila ..... 20.

12. Uudiseid Stockholmist ..... Kr.Joost ..... 22.

13. Uudiseid Austraaliast ..... G.Karlov ..... 24.

14. Korp! Rotalia Kanada Koondise nimekiri ..... 24.

15. Teated .....

---oOo---

Kaas: vill O.Timmas'elt.

Nr.1 X aastakäik. Torontos, märtsis 1959.

Toimetus: Roman Ubakivi, Jaan Upsi, Ivar Derrik, Kristjan Joost, Alfred Kalmet, Valter Põder, Oskar Ristmäe, Feliks Laansoo, Helm. Sandström.

S A A T E K S .

Rotalused, käesoleva numbriga astub Meie Side teatavas mõttes juubeli aastakäiku, sest 10 aastat on ümargune arv.

Eelmine U.S.A.-s ilmunud M.S. jäi mingisugustel põhjustel ilmumisega ajaliselt plaanist maha ja toimetaja saatesõna tõi meile jõulu- ja uueaasta meeleolu veelkordselt koju kätte. Sellest pole ühtegi häda, et nimetatud sündmustest oli möödunud paari kuu ümber. Vaimsuse, suure hääduse, vastastikuse mõistmise ja kokkukuuluvuse tunnet on meil tarvis terveks aastaks. Sellepärast ärme oleme eelmisele toimetajale sugugi pahased. Ärge pahandage ka minu üle, kui Vabadusepäeva tervitused jõuavad teile kätte Võidupäevaks (hiljemalt!), sest ka isamaalist tunnet on vaja säilitada muul ajal, kui ainult pidulikkudel aktustel.

Üks on aga kindel, et peame pidevalt tegema inventuuri selle üle ka aastal 1959, et meie deviisis äratoodud kõrged juhtmõtted leiaksid rakendamist tegelikus elus.

Ühistunde rakenduslik osa on puudulik, kui ainult paar korda aastas oma kohaleilmumisega austame kommerssi ja siis jätame kauni elamuse uinuma konvendi seinte vahele kuni järgmise traditsioonilise kokkutulekuni. Niisugusel korral jääks tühimik Rotalia pidupäevadel avaldatud proklamatsioonide ja tegeliku elu vahele, mida pole võimalik millegagi täita.

Nagu ikka, Meie Side soovib ülalnimetatud puuduse vältimiseks, et hoiaksite sidet oma vahel, kui ka kõikide teiste eestlastega ja nende ettevõtmistega igal ajal.

Ühiskondlikkudes ringkondades heidetakse sageli ette, et akadeemilised ja võimetega mehed on jäänud passiivseks eestluse ühisrindel. Ühes käesoleva numbri artiklis vihjatakse samuti, "vähe on sellest, kui ainult räägitakse." Loodame, et sel puhul pole juttu rotalustest. Meie asendame sõna teoga!

Siiski, Rotalia vapist on tõesti palju räägitud, aga vähe tehtud. Üks meie kaasvendadest lükkas õnneks ka selle teooria ümber. Tema vapivisandit kasutan kaane kaunistuseks.

Rotalused, asetage nüüd vapile uusi loomi, kavalamaid või kurjemaid, võtke mõned ära või seadke teise järjekorda. Peaasi, et midagi liigub ja midagi tehakse.

Jõudu tööle!

Toimetuse nimel

O.Ristmäe,
Vil! Rot!

Märkmeid Rotalia struktuurist.

Kodukorra rakendamise ja Rotalia struktuuri küsimustes on viimaste aastate jooksul "Meie Side" veergudel rohkesti sõna võetud, kuid siiani on need küsimused lõpulikult lahendamata. Ksvil! H.Suursööt omas kirjutises ("Meie Side" nr.4, 1958) tõi rohkesti olukorda tervendavaid mõtteid, ainult konventide süsteemiga, igal maal oma konvent ja osakonnad, ei saaks nõus olla.

Kodukorra järele on ainult üks Rotalia, ühe konvendiga ja ühe Vil!-koguga. Konvent võib vajaduse järele avada osakondi, mis sisuliselt on autonoomsed kõigi konvendi funktsioonidega, ainult ametikandjate nimetuse järele "at." (asetäitja) märge (Rot!x - Rot!x at., Mag! Cant! - Mag! Cant! at. jne.). Ei ole mõeldav, et ühel organisatsioonil oleks mitu samavõrdset juhatust, loogiliselt oleks siis tegemist mitme sama nime kandva organisatsiooniga. Kuid et Rotalia on üks organisatsioon, selle vastu vaevalt saaks vaidlust tekkida.

Minu arvates meie ei tarvitse riikide piiridega üldse mitte arvestada. Meie Kodukord, mis oli mõeldud Eesti Vabariigi piirides tegutsevale Rotaliale (erandina oli siiski Poolas Varssavi osakond), tuleks ainult rakendada ülemaailmsele Rotaliale, ilma selle juures Kodukorda muutmata. Tuleks valida üks senistest konventidest Rotalia Konvendiks ja kõik teised muutuksid konvendi autonoomseteks osakondadeks, ükskõik kus maal need asuvad. Sisuliselt midagi ei muutuks, kuid juriidiliselt oleksid Kodukorra nõuded täidetud. Ainsad "rivaalid" konvendi nimetusele saaksid olla Toronto ja New York, teised selleks on liiga väikese liikmete arvuga ja nõrga juurdekasvu võimalustega. Kui vabatahtlikku kokkulepet ei saavutata, kumb neist konvendi staatuse saab, siis võiks küsimus panna üldisele hääletusele, andes võimalust kirjalikult hääletada kõigile Rotalia liikmetele (tegevliikmetele ja vilistlastele) üle maailma. Selline "rahvahääletus" oleks siis juba siduv kõigile.

Vilistlaskogu tuleks re-organiseerida umbes selliselt, kuis H.Suursööt soovitab. Oleks ainult üks Vilistlaskogu (ülemaailmne) kohalikkude koondistega, kus lähestikku 4 või rohkem vilistlast elab. Mõiste "lähestikku" võiks täpsemalt fikseerida miilides või kilomeetrites, kui selleks tarvidust leitakse. Üksikult asuvad vilistlased ei kuuluks ühtegi koondisse, vaid otseselt Vilistlaskogusse. Piki USA - Kanada piiri ookeanist ookeanini oleks siis eeldusi koondiste (isegi konvendi osakondade) tekkimiseks mõlema maa vilistlastest, kes seni sunduslikult kuulusid vastava maa koondistesse.

Senine segamoodus - Vil!-kogu koondiste osakonnad - peaks kaduma. Need "koondiste osakonnad", kus on tarvilik hulk üliõpilasi-tegevliikmeid, moodustaksid lahus konvendi osakonna ja Vil!-kogu koondise. Kui aga tegevliikmeid on liiga vähe, kuid konvendi tegevust tahetakse edasi arendada, neis võiks äärmise erandina vilistlased arvata tegevliikme õiguste ja kohustustega osakonna liikmeteks. Sellisel juhul nad kas üldse ei kuuluks Vil!-kogusse, või oleksid ainult nimeliselt "arvele võetud" (ilma õiguste-kohustusteta). Kui aga mõnes keskuses on ainult paar-kolm üliõpi-

last-tegevliiget või rebast, siis ei ole alust osakonna moodustamiseks, need võiksid juba kuuluda lähema konvendi (osakonna) liikmeskonda, kuigi kohapealse Vil!-kogu koondise tegevusest osa võtavad.

Loodetavasti käesoleva "Meie Side" nr.-i ilmumise ajaks on Stockholmi olukord muutunud ja seal konvent asutatud. Sellega on liiga kaua viivitatud ja nii noorte juurdetuleku osas hulk võimalusi "maha mängitud". Kuuldavasti rida teisi organisatsioone, nende seas vähemalt kolm E.K.L.-i kuuluvat korporatsiooni, on saavutanud sellega, et õigel ajal noortele juhtimise üle andsid, nii suure edumaa, millele on raske, kui mitte võimatu, järele jõuda. Seevastu USA-s (New Yorgis) ja Kanadas (Torontos) on Rotalia kõige populaarsemaks ja suurima noorte juurdekasvuga üliõpilaste org-iks, tänu konventide asutamisele. Rotalia vilistlaste arv aga kõigis neis kolmes maas (Rootsi, USA, KANADA) on praktiliselt sama suur.

Siin juures ei saa mööda minna ka märkusest, et meie sõprusliitlase V.S.O. juures Soomes Rotaliat esindavad vilistlased, mis on otseselt sõpruslepingu mõtte vastu. Leping oli sõlmitud Rotalia konvendi ja V.S.O. (puhtakujuline üliõpilaste org.) vahel akadeemilise noorsoo vastastikkuseks tundmaõppimiseks jne. Ei ole loomulik, et meie poolt esindajaiks saadetakse keskikka jõudnud vilistlasi "noorsoo" nimel. Seega vastavalt lepingule Rotalia konvent saadab esindajad (üliõpilased) ja kui Stockholmi veel konventi asutatud ei ole, siis esinduse ülesanded normaalselt läheksid üle Göteborgi konvendile (osakonnale).

Käesolevas toodud mõtete kohaselt sening Rotalia kodukord annab täielikult kohandada ülemaailmse Rotalia struktuurile, välja arvatud üksikud vähemad kõrvalekalded. Vilistlaskogu enda koondistega ja konvent ühes osakondadega tulevad pidada lahus. Vilistlastel on peale majandusliku toetamise võimalusi aidata konventi (resp. konvente või osakondi) kasvatuslikkudes, ideoloogilistes ja traditsioonide edasikandmise küsimustes ilma, et otseselt noori juhtima mindaks. Lisaks on iga konvendi (resp. osakonna) juures Vilistlaskogu ametlikuks esindajaks ja vahemeheks konvendivanem - sellest aitab.

Endel Toiger.
Vil! Rot!

Ka vapi kavandist pisut.

7. veebruaril s.a. sai aasta täis, kui vapi komisjon oma töö tulemuse - vapi kavandi - USA vil! kogu üldkoosolekule esitas. Osalt vabandavatel ja osalt täiesti mittevabandavatel põhjustal jõudis vapi kavand ühes kirjeldusega "M.S." nr.2 - 1958 veergudel Kanadasse alles septembri keskel ja Rootsi veel hiljem, ehkki see "M.S." number oli väljasaate valmis juba 5. juulil 1958.

Esitatud kavandi kohta on sõnavõtte väljapool USA-d olnud õige vähe. Kaks kirjutist ilmusid "M.S." nr.3 - 1958 ja kolmas jäi vist ruumi puudusel järgmisest "M.S." numbrist välja. Kõik

sõnavõtud olid Rootsi koondise kaasvendadelt, mis on komplimendiks Rootsi koondisele ja näitab "rootslaste" erilist huvi asja vastu.

"M.S." on õige koht, kus tuleb vapi kavandite kohta oma seisukohti avaldada ja neid analüüsida. Kuid kas "M.S." veergude kaudu ka edasi jõuame, on küsimus omaette. "M.S." ilmub praegu 4 numbrit aastas ja jaanuari kuul oli USA-s kuulda hääli, et seda alla viia 3-le numbrile aastas. Siis küll "M.S." oma kasina lehekülgede arvuga ja 3 - 4 kuise ilmumise vaheaegadega ja paari kirjutisega igas numbris, võtab väga palju aega asja selgitamiseks ja arutamiseks. Ja kui väga paljud meist tahavad "M.S." veergudel selles asjas sõna võtta, siis lihtne, väike aritmeetika näitab, et kui kõikide sõnavõtud on trükimusta näinud, on juba teine 45 aastat möödas ja et aastal 2005 oleme sama kaugel kui 90 aastat varem.

Tähtis on, et koondised vapi kavandite küsimusi tõsiselt võtaks ja seda arutaks ja siis omi seisukohti avaldaks. Sellepärast aja kokkuhoiu mõttes, kui kellelgi on midagi vapi kavandite kohta ütelda, tehku seda oma koondise koosolekul. Kui isiklikult pole võimalik koosolekust osavõtta, siis ütelgu seda kirjalikult, et koondis saaks seisukohta võtta.

Seni kui koondised oma seisukohti ei avalda, ei liigu vapi küsimus ja meie seisame kindlasti ... paigal.

Kaasvil! Danieli sõnavõtust nähtub, et tema ei poolda rebaseid vapil. Ta ütleb, et rebane on ammust ajast tuntud, kui kavaluse ja ebaaususe sümbol. Et rebane on kõrgema intelligentsiga loom, kui paljud teised loomad, selles meie ei kahtle. Kui kaval või ebaaus ta on, ma ei saa kaasa rääkida, kuna mul puudub vastav skaala. Ja et temale nii väga kanaliha maitseb, seda ei saa temale süüks panna. Küll aga on süüdi see taluperemees, kes oma kanu ei oska hoida ja sellepärast ilmsüütut rebast, kelle kõht on tühi ja kes teda mõistusega ületab, omast kurjast südamest kanavargaks nimetab. Alatus selle taluperemehe poolt! Et rebane oleks kavaluse ja ebaaususe sümbol, seda kuulen kaasvil! Danieli käest esmakordselt.

Kui sirvida kirjandust heraldika kohta, näeme, et vappidel kasutatakse igasuguseid loomi ja linde, kaasa arvatud ka okassiga. Et igale loomale ja linnule vastav sümbol juurde pookida, on vist liiga julge samm. Pigemini näeme loomas või linnus teatud sidet kohaliku loodusega. Ka mitte alati - näiteks lõvid Eesti Vabariigi vapil.

Pealegi mulle näib, et kaasvil! Daniel hakkab ilma parandama mitte just õigest otsast. Ta asub meie kõige värskemat punga opereerima. Tuleks ikkagi hakata tüvest peale! Kõigepealt tuleks tüvi puhtaks teha rebastest ja kuldrebastest, siis ei tuleks kellelgi mõttessegi panna rebaseid vapile. Kardan, et see liiga ühemõtteline väljendus võib meie rebastelt ja kuldrebastelt massiliste väljakutsetega kaasvil! Danielile suurt tüli teha.

Kui nii väga ollakse sümbolite küljes kinni, siis küsiksin, et mida kujutab lõvi, keda väga sageli vappidel näeme? Rahvasuu nimetab teda loomade kuningaks. Teame ju kõik, et lõvi pole ei kellegi poolt armastatud ega austatud kuningas. Tema on oma positsiooni võitnud hammastega ja küünтega, s.t. relvadega ja samadega hoiab ta oma tiitlit. Ei, parem jätame sümboolika!

Meie peame oma vappi nii palju kui võimalik siduma oma kodukorraga ja kodumaaga. Rebased ja kuldrebased on meile antud kodu-

korrast ja rebane on ka tükike kodumaad. Seega on rebast vapil püsimine kahekordselt õigustatud.

Edasi kaasvil! Daniel paneb ette, et USA vapi komisjon kuulutaks välja vapi kavandite võistluse. Kas vapi komisjon on õigustatud seda tegema, ma ei tea, kuid viimane tegi esimese käigu sel teel ja palus ka teisi koondisi oma kavandeid esitada. Et seni ükski koondis pole midagi esitanud, on küll väga kahju. Kaasvil! Daniel räägib midagi vikingi laevadest ja põhja tähest... See võib ju väga kena ja ilus olla, kuid sellest on ikkagi vähe, kui sellest ainult räägitakse. Ei ole maailmas veel keegi ühtki vapi kavandit sulepeast või kirjutusmasinast välja meelitanud. Selleks on ikkagi tarvis muretseda kolm väga tarvilikku eset: 1. paberit, 2. pliiatsit ja 3. värvi. Kui need väikesed ostud on tehtud, siis hakkab vapi küsimus alles liikuma meile soovitud suunas.

Lõpuks kasutan juhust ja ütlen kaasvil! Mölder'ile suurima tänu rebaste vapile asetamise idee eest. Kaasvil! Mölder tahaks küll näha kaht kuldrebast, kuid nähtavasti vapi komisjon pidas paremaks, kui ühe ikkagi üle tõrveks, et paistaks mustana.

Kaasvil! Mölder'i esialgne skits ilmus "M.S." nr.4 - 1956.

Paul Leemets.
Vil! Rot!

Mis kasu on minul Rotaliast?

Puudutan mõnda teist mõtet, mis on tekkinud koos "Meie Side'ga" ilmunud samanimelise artikliga. Mu kirjutis kaldub küll mõneti teemast kõrvale, kuid mina näen üht või teist asja teisest vaatevinklist ja üks asi seob teist.

On kurb tõsiasi, et leidub Vil. Kogu nimekirjas isikuid, kes oma kohustusi Rotalia vastu ei ole õiendanud. Õnneks on see % väike, siiski ei saa olukorda pidada normaalseks.

Ma küsiksin kohustusi mitteõiendanutelt, mispärast nad siis omalajal Rotaliasse astusid? Eestis olid Rotalia maksud praeguste maksudega võrreldes väga suured. Praegune Rotalia maksukoorem moodustab ainult väikese osa Eestis makstud maksudest. Rotalia kohustused on nüüd aga palju suuremad: tuleb võimaldada õppivale noorsoole kooskäimist mitmes linnas, mis kulusid märgatavalt tõstab. Ma arvan, et ka mittemaksjad ei vaidle vastu noorsoo tähtsusele ja sellele, et eestlased ka eesti vaimus kasvaksid. Euroopa riikide küsimus ei ole enam üksi eestlaste mureküsimus, vaid siin leiavad eestlased endale abi kõigilt rahvastelt, kes on Euroopas kommunismi all kannatada saanud ja - Jumal tänatud - neid ei ole mitte vähe. Kanadasse ja USA-sse on sisse pääsemud sadu tuhandeid immigrante. Siin leidub küllalt elavat jõudu, mida võiks panna liikuma. Ma loodan, et meie noored on kord selles asjas eestvedajaiks ja võibolla see oleneb ka meie noortest, millise tähtpäeva nad venelastele vabatahtlikuks või sunniviisiliseks 1959.a. piiridesse tagasi tõmbumiseks ette kirjutavad. Noortesse tuleb süvendada ainult usku ja enesekindlust.

On teatavas mõttes õnneks, et Euroopast tulnud rahvad on paisatud laiali üle maailma. Kommunismivastase aktsiooniga võib alus-

tada igalt poolt ja toetust sellele leiab maa pärisrahvastelt. Eesti üliõpilastel tuleb leida sõpru sama mõtet pooldavate teiste rahvaste hulgast. Euroopa ühendriigid ei tohiks jääda ainult tuleviku unelmaks. Jääb soovida, et noored igale kommunismisõbralikule liigutusele aktiivselt vastu astuvad ja kirjas ja sõnas tõe esile toovad. See ei tohi ainult ühe märgukirjaga piirduda, mis jääks hüüdjaks hääleks kõrbes. Märgukirju, ajalehe artikleid ja muud tuleb saata massiliselt. Pole küllalt jõudu sellel, kui Välisvõitluse Nõukogu saadab ühe märgukirja, sellele vastab märgukirja saaja viisaka kirjaga ja märgukiri lendab paberikorvi. Siin on tehtud viga, mida noortel tuleks parandada, kuna nad siinset mentaliteeti rohkem tunnevad. Sellega ühenduses esitaksin mõtlemiseks küsimuse: kas Eesti Vabariik oleks sellisel kujul saanud tekkida, kui eestlased Petrogradis I. maailmasõja ajal ei oleks 15.000 inimest demonstratsioonil tänavale toodud, nii et Vene valitsusvõimudel ei olnud võimalust viivitamiseks ja oldi sunnitud Asutava Kogu valimisi lubama.

Praegu on U.S.A. ettevõtlikumad ringkonnad ja Liitunud Rahvad Venemaa suhtes küllaltki informeeritud. Tegutsemise võimalusi oleks mitmesuguseid, kui vaid tahetakse.

Siinsetel ükskõiksetel rahvuskaaslastel ja ka kohustusi mittetäitvatel rotalustel võiks korraks peast läbi käia mõte, et nende pääsemine 1944.a. või varem võis väga noateral olla ja võinuks minna nii, et oleks tulnud olla Siberis või mujal sunnitööl, nagu paljud meie kaasvennad, kelle lootused suunduvad ikka veel vabasse maailma pääsenud eestlaste poole. Kas siin ei võiks asjale nii vaadata, et kuigi elatakse laialipaisatult maakeral, peavad kõik pagulasorganisatsioonid kõige kiuste siiski edasi töötama täie pingega ja saagima Nõukogude riigi alussambaid. Siiasaadik on ainult viilitud.

Mõne aja eest kirjutas U.S. Göteborgist, et meil ei ole noortele enam pakkuda neid võimalusi, mis meil olid Eestis, pole enam ministri-kohti. Minu arvates mõnegi eestlase elukogemused kaaluvad üles mitme ministri kohad . Neid kogemusi on meil sajandeid edasi pärandatud. Kui Rotalia asutati, kus need ministri-kohad siis olid? Need tekkisid kõik hiljem. Meie noortele, kes poliitika alale siirduvad, on ministri-kohad samuti lahti. Poleks halb, kui mõne U.S.A. või Rootsi ministri niiditõmbajaks ja nõuandjaks oleks eestlane, mis on täiesti võimalik. Samuti võib tulevikus ministriks otse eestlane olla.

Siiani on Vil. Kogu juhatus Rotalia elust eemalseisjaid ja kohustuste mittetäitjaid teatavas mõttes sametkinnastega paitanud. Kuigi täiskasvanud inimeste ümberasumine on kui elujõulise puu ümberistutamine: ta põeb kaua ja täit elujõulist temast kunagi ei saagi, kuid kuidagiviisi ta siiski ümber juurdub. Nüüd peaks virisemiste aeg olema möödas, juured juba maas ja mõeldagu sellel, et ega Rotalia selles süüdi pole, mis 1939.a. juhtus.

Felix Krabi.
Vil! Rot!

Meie ja maa.

Eestlastel on olnud alati janu oma maalapi järele, tung iseenda peremeheks saada ja vaba olla. Meie rahvas on vastu vaidlematult tõestanud, et eluterve ja tugev inimene ning ühiskond peab olema tihedalt loodusega seotud, moodustama ühe osa sellest. Maarahvas on olnud meie tervisealikas, rahvusomapära säilitaja ja rahvusluse kandja. Teame ajaloost, et need, kellel talu omandamine mitmesugustel põhjustel kodumaal võimalik ei olnud, asusid seda isegi vanasti otsima võõrsilt, nii tekkisid eesti külad Peipsi taha, Kanadasse jm.

Tsaaririigi varemeilt tõusnud VABA EESTI põllumajandus oli laastatud ja feodaalse mõisapidamise kammitsais. Kiire ja eduka organiseerimise ning maareformi tulemusena, põllumajanduse toodang tõusis ja enamik EESTI RAHVAST sõltus otseselt või kaudselt maast ja maa elukutsetest. Vabal kodumaal sirgunud haritlaskond põlvenes maalt. Kui mitte meie ema ja isa ei olnud sündinud maal, siis vanaema ja vanaisa olid kindlasti maalt pärit.

Rotalia liikmeskonnas olid inseneride, õigus- ja majandusteadlaste järele neljandal kohal põllumajandusteadlased, kellele järgnesid metsateadlased jt. Paguluses on rotalused suures enamuses koondunud suurlinnadesse. Samuti on meie liikmeskond suurenenud tehniliste teaduste osas. Põllumajandus- ja metsateadlaste juurdekasv on olnud väga väike, kuna nende akadeemiliste elukutsete palgad on suhteliselt madalamad.

Kas oleme kaotamas sidet maaga? Kas on meie huvi maa ja maaelu kui sellise vastu kadumas?

Kanadas meie perre kuuluvatest põllumajandusteadlastest töötavad ligi 50% oma erialal ja on otseselt või kaudselt seotud maaeluga. Tegelikke taluomanikke nende hulgas on kaks, s.o. vil! vil! G.Paloots ja E.Toiger. Teistest elukutsetest (keemikud, majandusteadlased jne.) on üsna mitmed ostnud talud või suuremad maatükid, kuigi ise töötavad suurlinnades. Siin olgu nimetatud vil! vil! E.Kuutma, H.Riga, F.Krabi, E.Maldre jt. Suvituskruntide omanikke on rohkesti. Kui taluomanike hulka kuuluvad peamiselt meie vanemad vilistlased, siis suvituskruntide omanike hulgas esineb vast ülikooli lõpetanuid, nagu vil! vil! U.Luksepp, L.Maimets jt. Kuuldavasti on teistes maades asuvate rotaluste huvi maa vastu ka umbes vastav.

Kuigi meie juurdekasv tänapäeval ei tule maaga seotud elukutsetest ja elame enamikus suurlinnades, siiski on jäänud püsima teataval määral eestlastele omane tung maa suunas ja huvi maa vastu. Töötades linna ängistavas õhkkonnas, veedetakse nädalalõpud maal looduse keskel, kus tuntakse end vabana.

Aastate jooksul, kodumaal maa traditsioonides ja maaga seotud miljööstikus sirgunud vilistlased peavad oma vanuse tõttu ruumi andma pealekasvavale generatsioonile. Tulevase VABA EESTI ja eestluse säilitamise huvides paguluses on oluline, et meie noored siiski valiks ka maaga seotud akadeemilisi elukutseid ja et ka teiste akadeemiliste elukutsete juures püsiks huvi maaelu vastu. Siin on meie praeguse vanema ja keskmise põlve ülesandeks selgitada noortele maaelu hüvesid ja väärtusi, tekitada huvi maa vas-

tu, sest pole ju elukutse valikul ainult aluseks rahalised väärtused, vaid ka noore huvi.

Linnad on alati saanud värsket verd ja täiendust maalt. Nii nagu puud, põõsad ja lilled pole võimelised normaalselt kasvama ega arenema linna õhustikus, nii ka linna elanikkond põleb läbi ja hävib generatsioonide jooksul. Maa on kodumaal säilitanud eestlust sajandeid, maa loob ka siin paguluses teatavad eeldused eestluse säilitamiseks.

Eino Kuris.
Vil! Rot!

Teemandi ja Suursöödiga teraviljamonopoli asju klaarimas.

Juba 1929.a. lõpul hakkas maailma majanduselu kohale tõusma kriisi pilvi ja alates 1930.a. levis üldine majanduslik depressioon üle kogu maailma. Kõige raskemini tabas tookordne kriis põllumajandust. Loomulikult ei jäänud sellest puudutamata ka Eesti rahvamajandus, eelkõige põllumajandus. Asuti siis otsima abinõusid kriisi raskuste pehmendamiseks. Üheks kaitseabinõuks kriisi vastu kujunes Eesti põllumajanduse osas Teravilja kaitseseadus. See seadus võeti Riigikogu poolt vastu 1930.a. alul - O.Strandmani valitsuse ettepanekul, pärast pikki ja ägedaid vaidlusi. Seaduse järgi anti toiduteravilja (rukki ja nisu) sisse- ja väljavedu riigi ainuõiguseks. Selle seaduse elluviimise määruse põhjal võttis riik endale kohustuse osta ära põllumeestelt kogu rukki- ja nisu toodangu selle osa, mis ületas põllumajapidamiste omatarvituse.

Teravilja kaitseseaduse elluviimine pandi Majandusministeeriumi Kaubandus-Tööstuse Peavalitsusele. Mina olin tollal nimetatud Peavalitsuses kaubanduse peainspektoriks ja minu peale pandi Teraviljaasjade juhataja ülesanded, kusjuures ma jäin oma endise ametnimetuse ja ka endise palga juurde. Sain nii siis juurde vaid "avvu", ent mitte palgatõusu. Hiljem hakati teravilja kaitseseaduse läbi loodud korraldust nimetama rahvapäraselt Riigi teraviljamonopoliks ja mind Teraviljamonopoli juhatajaks, kuigi ei seaduses ega määruses, samuti mitte ka Valitsuse otsustes niisugust nimetust kunagi ei esinenud.

Rukki ja nisu esimene kokkuost riigi poolt toimus 1930.a. lõikusest. Kuna erakaupmehed teraviljakaubanduse alal, eriti aga era-suurveskid olid n.ü. käte ja jalgadega riigi viljamonopoli vastu, siis saadi neilt võrdlemisi vähe abi vilja kokkuostmiseks ja sedagi pikkade kauplemiste ja tingimistega. Erandi sellest hoiakust osutas Eesti Tarvitajateühisuste Keskühisus, kelle suhtumine asjasse oli positiivne. Seepärast tuli riigil enesel luua nii vilja kokkuostu organisatsioon, kui ka muretseda üle maa laod kokkuostetava vilja paigutamiseks.

Vilja kokkuost linnade lähikonnast oli kergemini lahendatav, kuid mujalt tuli vili vastu võtta raudtee jaamades, mida teostasid selleks moodustatud liikuvad ostutoimkonnad. Kokkuostetud vili püüti paigutada ladudesse vastavalt sellele, kuidas võidi eeldada

vilja tarvidust kohtadel, suurem osa linnadesse, Tallinnaga eesotsas. Mina juhtisin rukki ja nisu kokkuostu 1930. ja 1931.a. Nii vilja kokkuostmine kui ka ladudesse paigutamine ja vilja heas seisukorras hoidmine õnnestus riigi teraviljamonopolil kõigiti hästi. Ei juhtunud ühtegi äpardust, vastupidiselt era-suurveskite ja teiste era-viljakaupmeeste suurele "hirmu- ja õudsuse" juttude kampaaniale vilja kopitamisest ja mädanemisest riigi viljaladudes, **mis pidi kaljukindlalt järgnema, kui riik** hakkab viljakaupmeheks. Opositsiooni tehti teraviljamonopolile ka mitmetest teistest ringkondades ja kuna ladude soetamine üle riigi nii kiires korras oli väga raske ülesanne, siis vaatasid ka selle üritause pooldajad asjale teatud murega.

Kui 19/2 1932.a. astus ametisse Jaan Teemanti neljas valitsus (ta oli olnud enne seda juba kolmel korral valitsuse juhiks), siis oli riigi poolt juba kahe aasta lõikusest kokku ostetud ja ladudesse paigutatud c:a 45.000 tonni rukist ja nisu. Ja just siis olid erakaupmeeste läbi levitatud jutud vilja kopitamisest ja mädanemisest riigi ladudes jõudnud oma haripunkti. See leidis vastukõla ka Riigikogus ja ajakirjanduses. Jaan Teemanti tunti kui meest, kes igal pool"korra sisse lööb", ega pane paljuks seda teha vajaduse korral ka hilistel õhtu- või öötundidelgi. Seda "korra sisselöömist" sai tol korral tunda ka Majandusminister Oskar Suursööt, käesolevate ridade kirjutaja teraviljamonopoli juhatajana ja kõik juhtivamad kaastöölised riigi teraviljakaubanduse alal.

Nimetatud 1932.a. kevadpühade laupäeval - 10 minutit enne tööaja lõppu, ilmus Riigivanem Teemant Majandusministeeriumi ja nõudis minister Suursöödilt teraviljamonopoli asjameeste kohest kokkukäsutamist, et siis alata Tallinnas kõigi riigi teraviljaladude kontrollimist. Minister Suursöödi katsed rääkida Riigivanemale "auk pähe", et ta lükkaks selle **kontrollringsõidu edasi pühadele järgnevale** esimesele argipäevale, ei annud mingeid tulemusi. Ei aitanud ka selline "tõsine vastuväide", kui minister kinnitas, et tal pole pühadeks **kodus tilkagi viina.** Riigivanem suvatses selle kaaluva vastuväite kindlalt tagasi lükata, mainides: "Ah Sa arvad, et Sinu tühise viina pärast peab vili riigi ladudes edasi kopitama ja mädanema." Minister Suursööt oli oma iseloomult suurepärane inimene, alati elurõõmus ja löögivalmis. Ta tuli siis ise minu tööruumi, kus me parajasti kahe kaastöölisega arutasime kiireid küsimusi, mis pidid lahendust leidma enne, kui võisime teha sissejuhatust kevadpühade pidamisega.

"Pojad, ei aita ussi- ega püssirohi, peame minema koos Riigivanemaga kohe riigi viljaladusid kontrollima", lausus minister Suursööt muheledes. See silmapilk seal Toompeal, eriti hiüe p o j a d , on nagu raiutud mu mällu minister Oskar Suursöödi ülimeeldivast olemusest. Jah, ega siis polnudki parata, **läksime.** Riigivanem, minister Suursööt ja mina istusime Riigivanema autosse, minu kaastöölised Majandusministeeriumi autosse ja sõit läks lahti. Teel esimeste ladude juurde Tallina sadama piirkonnas, pidas Riigivanem korduvalt vajalikuks kuulutada: "ma ütlen, häda teile kõigile, kui kas või osakenegi **sellest vastab tõele, mida** Riigikogus, ajakirjanduses ja rahva hulgas räägitakse vilja kopitamisest ja mädanemisest riigi ladudes." Ja see ähvardus plahva-

taski, vastavalt Teemandi temperamendile, niipea kui avasime esimese viljalao uksed.

"Noh, ongi nii nagu rahvas räägib! Vili selles laos ju Jumala märg. Seda näeb ju kohe isegi iga poolpime inimene, nippea kui ta heidab pilgu laos olevale viljale." Seletuseks olgu märgitud, et meie paigutasime vilja riigi ladudes nõnda, et viljaga täidetud kottidega moodustasime parjäärid lao jaotamiseks salvedeks, jättes salvede vahele vabad vahekäigud, et pääseks salvedele igalt poolt juurde ja et oleks võimalik vilja ümberkühveldada, kui peaks juhtuma, et mõnes salves vili läheb soojaks. Kulude kokkuhoiu sihiga ostsime parjääride moodustamiseks tarvitatud kotte. Ligi kahe aastase seismise järele laos olid kotid kattunud tolmuga ja jätsid vaatajale tõesti mulje, nagu oleks tegemist märja kaubaga. Julgesin siis lausuda Riigivanemale, et ei või olla märja vilja ei selles ega teisteski riigi ladudes, sest alles kaks päeva tagasi kontrollisime põhjalikult läbi kõik riigi viljalaod Tallinnas ja kusagil ei leidunud märga vilja. Sellele viskas Riigivanem vastu nagu "äkiline välk": "mis tähendab - ei või olla? Kas teie, riigiametnik, tahate olla targem, kui mina, vana põllumees? Ja vaadake ometi ka ise korralikult, siis näete, et vili puha märg, puha märg!" Ja siis me vaatasimegi ühisel jõul. Käsutasin paar juurdekutsutud aidameest tööle, et tõmbaksid kotid parjäärist põrandale, võtaksid kotist vilja ja annaksid Riigivanemale proovida, kas vili on kuiv või märg. Aidamehed täitsidki käsu suure innukusega, nii et vili jooksis pahinal salvest põrandale laiali. Selle eest saime Riigivanemalt jälle "prõmmida", et "mis te hullud vaimud sedasi pillate vilja laiali, seda proovimist saab ju ka korralikult teha!" Aga kes lahingus hoolib pisiasjadest ja eks toimunud siin ju teataval määral lahing riigi esimese kodaniku ja riigi teraviljamonopoli "sulaste" vahel. Riigivanem sai aga nii esimesest kui ka paljudest teistest kottidest proovid hamba all katsumiseks, surus ka ise käe sügavale koti sisemusse, et ei oleks võimalik mingi "sohi tegemine". Kottidest Riigivanem aga märga vilja ei leidnud, terad praksusid priskelt hamba all. Siis käsutati mehed tooma proove salvedest ja kõrgemalt poolt käsutati aina, et prooviora tuleb suruda salve põhjani, sest seal põhjas see vili just märg ongi. Aga ka sealt võetud proovidest ei leidnud Riigivanem märga vilja. Aga ega Riigivanem leppinud nii "pealiskaudse" kontrolliga. Ronis ka ise üles viljakihile ja aitas meestel prooviora keerata. Ja kui Riigivanema kamassid läksid vilja täis, siis võeti need jalast ära, ulatati adjutandi kätte ja proovide võtmine ning katsumine hamba all jätkus sokkide väel. Ent tulemus oli siiski niisugune, et Riigivanem ei leidnud tolles esimeses kontrollimisele võetud laos märga vilja ja ei leidnud seda ka teistes riigi ladudes. Algasime kontrollkäiku halvemate ladudega ja läksime siis järjest paremateste ladudesse seda asja järele vaatama. Tulemus oli, et ka Riigivanema tuju "paranes" sedamööda, kuidas tulime järjest paremate ladude juurde. Kui lõpuks jõudsime Kopli poolsaarel asuvate viljaladude juurde, mis olid paigutatud end. Kopli laevaehitustehaste sadu meetreid pikkadesse, klaasist katustega hoonetesse ja kus vili oli paigutatud nöörsirgelt säätud kottide parjäärist moodustatud salvedesse kolme meet-

rilise kihi kõrguselt, siis läks hallipäine Riigivanem, põllumees ja advokaat Jaan Teemant üles viljakihile ja jalutas seal kaua ja mõnuledes viljaharjale paigutatud laudteerada mööda. Oli tunne, et Riigivanem viibib pühakojas, nautides hardumuses toda suurepärast vaatepilti. Sellega see kevadpühade laupäevane kontroll-ringkäik lõppeski. Kell oli jõudnud edasi kuni kuuenda õhtutunnini.

Teel Kopli viljaladude juurest Toompeale, lausus Riigivanem Teemant: "ei ole sel riigi viljaasjandusel viga midagi. Mis puutub kopitamisesse, siis tõesti kopitab, aga mitte riigi viljaladudes, vaid mitmel pool mujal. Ma kahtlustasin tänaseni seda "kopitamist" esinevat nii mõnegi Riigikogu inimese ajudes, ajalehtede joone peal ja joone all jne., kuid nüüd nägin oma silmaga, et "kopitab" mujalgi."

Toompeale jõudes tegi Riigivanem oma adjutandile ja minu abilisele-spetsialistile ladude alal, sõjaväeametnik K a u s i l e, korralduse, et kõikidest teraviljaladudest võetud proovid pitseeritaks ja saadetaks Riigi Katsekotta. "Kui saan need "ametlikud tõendid" vilja seisukorrast riigi ladudes ja kui siis keegi tuleb veel oma "kopitamise" juttudega, siis ma neile näitan, kellel ja kus kopitab." Nende sõnadega lõpetas Riigivanem meie tookordse kontrollringkäigu.

Minister Suursöödile ja minule laskis Riigivanem anda oma viinakeldrist "paraja" arvu pühade napsu pudeleid, et asetada seda, mille ostmise meie endi poolt ta oli teinud võimatuks.

A.Keller.
Vil! Rot!

Kanada kiltmaa.

See oli aastal 1534. Prantsuse sadamalinnast St. Malo purjetas välja Jacques Cartier lääne suunas, et leida otsest läbipääsu Indiasse. Tema eelkäijatel Columbusest saadik ei olnud selle tee leidmine õnnestunud ja nüüd otsustas tema oma õnne proovida. Kolm nädalat hiljem ta nägi esmakordselt uuesti maad, mis tänapäeval kannab nime - Newfoundland. Purjetades läbi Labradori ja Newfoundlandi vahel asuva väina ja maandudes mitmes paigas, tema mulje sellest maast, millel sel ajal ei olnud veel nime ega mille ulatusest kellegil polnud ettekujutust, oli halb. Ta kirjutab: kogu põhja kaldal ma ei näinud ühte kärutäit mulda ja ometi ma maandusin mitmes kohas. Seal ei ole midagi muud kui sammal ja madal võsa. Ma kaldun uskuma, et see on see maa, mis Jumal andis Kainile."

Meil ei ole põhjust öelda, et Jacques Cartier'il ei olnud õigus. Igaüks, kes on näinud seda mandri osa, ütleks samuti. Aga siiski see on ühtepidi õigus ja teistpidi täiesti vale. Mulda ei leidu seal tõesti palju, kuid selle eest muud: metsa, veejõudu ja mineraale.

Kallas, mida Jacques Cartier oma esimesel reisil nägi, moodustab ühe osa tohutust n.n. Kanada kiltmaast. Kogu Kanada pindalast (3.845.744 ruut miili) on ligi kaks kolmandikku (c:a 2,500.000 ruut miili) selle kiltmaa piires.

Kanada kiltmaa on pre Cambriumi aegne (enam kui 500.000.000 aastat) formatsioon. Kõrgemad mägede tipud on jää-aegade poolt maha hõõrutud ja järele on jäämud ümmargused ja paljad mäed ning künkad. Mägedevahelised orud on täidetud morään kruusa, savi ja suurte kividega. Kogu maa-ala on kaetud metsa, soode ja rabadega ja täis tikitud lugematu arvu suuremate ja väiksemate järvede ja jõgedega ning ojadega.

Kanada kiltmaa väärtus seisab eestkätt maakides, mida see maa-ala sisaldab. Need maagid annavad pea kõiki metalle, mida inimsugu kasutab ja kui palju neid seal on, seda ei tea keegi. Kuid juba praegu annab kiltmaa kogu Kanada nikli, raadiumi, plaatina ja coobaldi, 95% vasest, 92% kullast ja üle 50% hõbedast. Rauamulla lade Labradoris - praegu teada ja kasutamisel - on üle 400 miili pikk ja üle 50 miili lai, raua sisaldavusega 60 - 65%. Uued lademed samas piirkonnas on avastatud, maakide hulgad veel teadmata. Lawson'is, Ontarios, avastati hõbeda soon maapinnal, mis annab 12.000 ountsi hõbedat ühest tonnis kaljust. Eldorado kaevandused Suure Orja järvede piirkonnas annavad kogu Kanada uraniumi. Ja nii see nimestik jatkub. Inimene on alustanud sissetungi Kanada kiltmaale ja senised avastused, kuigi ainult kiltmaa servadel, on tagatiseks, et ta on leidnud ühe murdosa sellest, mida sel maa-alal tegelikult leidub ja seegi murdosa on tohutu suur.

Kanada kiltmaal leiduvaid loodusvarasid ei saanud kasutada enne käesolevat sajandit. Need olid kättesaamatud inimesele niikaua,kui ei olnud lennukeid ja bensiini mootoreid. Need saadused ei olnud ümbertöötatavad niikaua,kui ei olnud võimalik juhtida elektri jõudu pikemate maade taha. See on nõudmid kogu käesoleva sajandi esimese poole, et arendada varustust sellise astmeni, mis võimaldab selle maa-ala vallutamist. Euroopas 19. sajandi lõpul aset leidnud tööstuslik revolutsioon ei olnud rakendatav Kanada kiltmaal - oli vaja astuda veel samm edasi. Ja et täies ulatuses kasutamisele võtta seda, mida sel maa-alal leidub, on vaja astuda üks samm tänapäevasest tehnilisest arengust. Midagi uut, niihästi tehniliselt kui ka sotsiaalselt, on vajalik selleks, et inimene võiks end nimetada Kanada kiltmaa isandaks. Võib arvata, et see samm astutakse peatselt ja just sellepärast, et nõudmine saaduste järele, mida see maa-ala sisaldab, kasvab ja Põhja Ameerika mandri muudes osades nende saaduste toorained vähenevad väga kiiresti.

Kanada "Külmunud põhi" on niihästi fraas, kui ka fakt. "Suund põhja", on kanadlaste vankumatu otsus, vallutada maailmale ja endale kõike, mida see maa sisaldab. See otsus ei puuduta ainult neid, kes sellest aktsioonist otseselt osa võtavad. See puudutab ühel või teisel viisil kõiki kanadlasi ja hiljem või varem ka uus-kanadlasi. Keskmine immigrant Euroopast tavaliselt ei ole huvitatud Kanada külmunud põhja avastamisest. Tema on eestkätt huvitatud töökoha leidmisest, kus võiks rakendada oma teadmisi ja elada sellejuures võimalikult euroopalikult. Ta jääb tavaliselt peatuma mõnda linna, ostab omale varsti auto ja televisiooni aparaadi ja vaatab Kanadat auto aknast või TV-st. Jõudnud niikaugele, on ta varsti maal, kus on Kaljumägestik, Mac Kenzie jõgi, Ungava ja koos sellega kogu ta elu muutub. Asudes maal, kus võitlus füü-

silise expansiooni ja valitsemise eest jatkub ja kus võitlejad on tema oma uued kaasmaalased, mehed ja naised, ei pääse ta selle võitluse mõjust ja tema elu uuel maal on lugematutel viisidel varsti erinev elust Euroopas.

Kuid on ka kaasmaalasi, kes peale siia maale saabumist on võtnud kohe suuna põhja. Sarnase sammu peamiseks motiiviks on asjaolu, et uue elu alustamine ääremaal on kergem ja töö paremini tasutav. Expansioon põhja on viimasel aastakümnel pakkunud tuhandeid töövõimalusi, eriti tehnilise ala inimestele ja neid võimalusi on kasutanud paljud uus-kanadlased ja ka meie kaasmaalased. Uute maanteede, raudteede, jõujaamade, radarjaamade, jne. ehitamisel - kõikjal võib neid leida. Oma enam kui kuue aastase töötamise kogemuste põhjal nendel aladel, võin öelda, et see on hea algamise koht inimestele, kes ei ole väga hellitatud, kes ei otsi Euroopasse mahajäänud kultuuri, kes tunnevad, et nad suudavad taluda üksluiset elu ja kes on valmis ohverdama mõned aastad oma elust. Vastutasuks nende loovutuste eest on dollar, mida saab külmunud põhjas rohkem ja mis peaasi, raha kulutamise võimalusi pole sääl palju. Minu arvamise järele on töö põhjas eriti sobiv meie õppivatele noortele. Kolme- kuni neljakuulise ülikooli õppevaheaja jooksul teenisid noored sääl 700 - 1.300 dollarit, olenevalt nende oskustest. See oli samal ajal nende suvine sääst, sest pääle korteri on ka toit kõikides laagrites tasuta.

Pääle teenitud ja säästetud dollarite on töötamisel nendel tühimaadel veel üks hää omadus - sääl õpib tundma inimesi. Elades ja töötades pikemat aega koos samade inimestega, kuuled nendelt üksikasju uue maa kohta, nende kombeid, kuidas siin oli varem ja kuidas on siin nende arvates praegu. Need on paremad lood, kui neid leiad ühestki raamatust, need on lood igapäevasest elust ja ümbruskonnast, kuhu ise oled olude sunnil elama asunud.

Aga ma ütlesin varem: see on hea koht elu algamiseks uuel maal. Eluks ajaks aga ei taha kuigi paljud sinna jääda, vähemalt mitte praegu veel. Võibolla edaspidi, võibolla järgmine generatsioon. See ei ole halb maa, sealsed inimesed pole halvad ega upsakad, aga niikaua kui meis elab vana n.n. Euroopa vaim, meie võime olla küll Kanada kiltmaal pioneerid, aga mitte asunikud.

A.Jomm.
Vil! Rot!

Suuskadel suvitamas.

Möödunud suvi oli mul järjekordselt kolmas, mille mööda saatsin igavese jää ja lume piirkonnas.

Olles eemal olnud linnast mitu suvekuud ja kohates taas sõpru ja tuttavaid, esitatakse mulle esimeseks peaaegu alati küsimus: "kus sa oma suve veetsid?" ja kui ma vastan, et olin endaga üsna põhjas ja pikema pärimise peale nimetan paiga nime ja teen katse tuua küsijale silme ette pildi selle paiga asendist maakaardil, siis pean tunnistama, et sageli jääb küsija ja vastaja vahele, teatud arusaamatus. Kuid ega ei ole põhjust imestada, sest sellest

ei ole veel nii palju aega tagasi, mil kaugeltjuhitavad mürsud ja kunstlikud kuud olid alles plaanitsemisjärgus, mil siinse mandri elanikkond ei tunnud kuigi suurt huvi põhjaalade vastu ja isegi maakaardid tihti hõlmasid ainult alasid lõuna pool 70-75 põhja laiuskraadi. Põhja pool seda vööd oli ju ka midagi, kuid mis sääl õieti oli, sellest teadsid vast rääkida üksikud misjonär-jesuiidid ehk siis kapralid RCMP-st, kelle ülesandeks oli väheste eskimode juures esindada Tema Majesteedi võimu ja kes peale lõuna poole tagasitulekut ülendati seersantideks.

Viimased kümme aastat on aga asetanud strateegilise tähtsuse Kanada arktilistele saartele, sest need asuvad lühimal teel USA-Kanada ja Vene tööstuskeskuste vahel. Selletõttu ehitati ka kahekordne radarjaamade võrk, mis kahe vööndina läbib Kanada merestmereni ja mille ülesandeks on hoiatada meid saabuva hädaohu eest. Põhjapoolne kahest vööndist on n.n. DEW (Distant Early Warning) Line umbes 70-dal põhja laiuskraadil ja hulk maad sellest lõuna pool on PINE TREE ehk MID-CANADA Line.

Dew Line on paljudel juhtudel inimestele põhjapoolsemate ettekujutuste piiriks ja kui ma siis juhtun nimetama, et Kanada ulatub säält veel umbes 1.000 inglise miili põhja poole (s.o. kogu Rootsi kuningriigi pikkus ehk tee Torontost Tampasse Floridas) ja et mu tee viis mind enam-vähem nii kaugele, siis järgmine väga hämmastunud küsimus on tihti, et mida põrgut ma säält otsisin?

See küsimus viib meid geograafilisest maailmast tagasi n.ö. isiklikku vahekorda ja võin hakata seletama, miks ma üldse sinna, kus eskimodki ei taha enam elada, läksin. Laskem aga mind, enne kui vastan küsimusele - miks?, selgitada natuke pikemalt veel küsimust - kus?

Vaadates P.Ameerika kaarti, näeme, et kontinent, mis lõunas on kompaktne, hakkab põhjaservas lagunema ja saari, nii suuri kui ka väikseid, on täis terve Põhja Jäämeri, kuni umbes 85-da põhja laiuskraadini. Umbes 75-da laiuskraadi ümbruses on lai ja üsna sirge väin (M'Clure Strait - Viscount Melville Sound, Barrow Strait - Lancaster Sound), mis on põhjapoolsemaks mereteeks idast läände. Sellest väinast põhjapool, umbes kolmnurga kujuliselt, asub grupp saari, millest põhjapoolseim ja suurim on Ellesmere Saar (pindalalt umbes sama suur kui Eesti - Läti - Leedu). Saare põhjapoolseim osa on vähem kui 500 miili Põhjanabast ja umbes 1.000 miili Euraasia kontinendist. See on koht, kus Admiral Peary valmistas ette viimast osa oma sõidul Põhjanabale, kuhu ta esimesena jõudis aastal 1909. Vaadates veelkord kaardile, kajastub meile teistegi nii õnnetute kui õnnestunute ekspeditsioonide ajalugu kohanimedes, sest kohtame nimesid, nagu Baffin Bay, Sverdrup Island, Nansen Sound ja Grealy Fjord.

Nagu juba ühes varasemas "Meie Side" numbris küsimuste peale vastasin, oli meie seekordnegi ekspeditsioon varemate traditsioonide jatkamine sellega, et peamine ülesanne oli koguda niipalju uut informatsiooni kui võimalik aladel, nagu: geoloogia, meteoroloogia, glatsioloogia, zooloogia, bioloogia, geograafia, arheoloogia, jne. Ekspeditsiooni liikmeteks olid eriteadlased ülalnimetatud aladelt, kokku 17 meest. Isiklikult olin üheks liikmeks kahemehelises grupis, seotud peamiselt glatsioloogilise füüsikaga ja sain selle tõttu väga palju ringi liikuda. Elasime täiesti nomaadi elu. Sellest kõigest aga järgmine kord!

H.Sandström.
Rotl

Vil! Abel K ä b i n 60. aastane.

Vil! Abel Käbin sündis 20. jaan. 1899 , Virumaal, Kohtla vallas, "Kämmelkopli" taluperemehe pojana. Vaatamata visarikkalt

Rst! confr! Ergo Karuks loeb ette auaadressi vil! A.Käbin'ale

haritavale põllupinnale, oli perekonnas 10 last.

Kroomuleiba sai Abel koolipoisina Vabadussõjas, 1918-19.a., viiendast polgust, millise sõja lõppedes astus Tartu Ülikooli põllumajanduse teaduskonda. Juba 1922.a. alates on Abelil jalad oma laua all, teenides meie põllumajandust küll nõuandjana, inspektorina, eriteadlasena, büroojuhatajana, nõuandetalituse juhatajana-asedirektorina, küll Lihaekspordi juhatuse ja Põllumeeste Keskpanga juhatuse esimehena. 1933 kirjutas raamatu - "C.R. Jakobson kui Eesti põllumeeste juht."

Alates 1940 rakendas põllumajanduslikke teadmisi oma Ambla vallas asuvas Koigi talus.

Pagulaspõlves, Saksamaal, võttis osa Ülemaailmse E. Kirjandusseltsi asutamisest ja

Rotalia auväärvipaela üleandmine

oli seltsi esimehe asetäitjaks. Abel Käbin abiellus Liis Martinsoniga, kellest sai meie maanaiste organiseerija ja nende ajakirja "Taluperenaine" juht.

Vaatamata neile paljudele vastutusrikastele tööülesannetele, jäi Abelile veel pulbitsevat energiat meie Rotalia jaoks ja nii leiame teda ikka tulipunktides ja juhi positsioonides. Mul on tunne, et Abel nagu ei soovi, et temast ja tema üle räägitakse. Vaimustame siis iseendid ja räägime temast omavahel. Et Abeli te-

Grupp külalisi ja rotalusi pidupäeval. Vasakult - Asutaja liige, auvärvipaela kandja, vill P. Mägi USA-st, lahkunud vill F. Tomingas'e abikaasa, vill A. Käbin ja teisi külalisi.

---

gevus meie organisatsioonis on nii silmapaistev, märgime vaid tähtsamaid episoode selle "parandamatu korporandi" elutöost kuni tänaseni.

1924-25.a. on Abel Tartu konvendi senioriks. 1940.a. sügisel Vill Kogu likvideerimise ajal on Abel Vill Kogu esimees ja nagu kiuste tuli temal, kes oli oma hinge organisatsioonile annud, sama organisatsiooni surmaotsusele Nõmme miilitsajaoskonnas alla kirjutada.

Niipea kui võimalused avanevad, näeme teda jälle sama organisatsiooni elluäratamisel. 1945 Geislingenis on Abel Rotalia juhatuses ja elustamistöö jatkub.

12. nov. 1949, ühenduses Rotalia 36.a. aastapäeva kokkutulekuga, peeti Kanada Koondise asutamiskoosolek, millest võttis osa 8 rotalust, valiti esimene koondise juhatus, esimeheks Vill Abel Käbin. Rotalia 40.a. albumis kirjutas Vill Abel Käbin: "Praegu Rotalias domineerib ja on esikohal vilistlane. Rotalias peab aga olema esikohal ja domineerima tegevliige, vaimu valvurina tema kõrval vilistlane." Selle idee praktilise teostusena asutatakse 1954 Torontosse konvent. Abel esindab korduvalt Ka-

nada koondist Vil! Kogu juhatuses ja oli kaks viimast aastat Vil! Kogu juhatuse esimeheks.

15. nov. 1958, Rotalia 45.s. aastapäeva pühitsemise naelaks Torontos oli Vil! Käbinale auvärvipaela annetamine, et osaliselt-ki avaldada tänu suure töö eest ja osutada suurimat lugupidamist oma liikme vastu, mida organisatsioon on üldse suuteline tegema.

Järjekordselt on koondis uhke, omades Abeliga ainukese auvärvipaela kandja Kanadas. Piduliku sündmuse puhul oli kohal ja tõi tervitusi asutaja liige, auvärvipaela kandja, Vil! Paul Mägi USA-st.

Abel elab Torontost 25 miili eemal Oakvilles, kus juhib puuvilja farmi, kuid kaugus ei takista teda koondise elust osavõtmast, millest tõde Abeli kohta: kui on küsimuses Rotalia teenimine, ei ole otsustav niivõrd koht kui tahe. Abel on kaasvend, kes kunagi ei kahtle - kas suudame?

Meie rahvas vajab mehi tema kaliibriga, võitluseks oma õiguste eest, võitluseks vale ja vägivalla vastu, võitluseks Eesti Vabariigi taastamise eest.

Andku Kõigevägevam Abelile palju ilusaid aastaid samas vaimus jatkamiseks!

Juhan Läte.
Vil! Rot!
Kanada Koondise esimees.

Toronto Konvendi tegevusest.

Käesolev ülevaade hõlmab konvendi tegevust 1958.a. sügissemestril ja 1959.a. kevadsemestri alguses.

Sügissemestri alguses oli konvendi nimekirjas 18 b!vil!, 9 confr! ja 8 reb!. Seni on nimekirjas toimunud järgmised muudatused:

Vil! Kogusse on kantud üle 6 konvendi lliget, nimelt: b!vil! Raoul Sepp, Ülo Luksep, Feliks Koop, Ago Peters, Felix Evert ja Sulev Kaunismaa.

Tegevliikmeteks on vastu võetud endised rebased: Peeter Kruus, Ants Lübek, Uno Abe, Toomas Kärm, Rein Läte ja Harald Seren.

Noorliikmeteks on vastu võetud: Silver Holmberg, Mati Vooro, Enn Pajur, Henno Sillaste ja Ilmar Wallner.

Seega momendil on konvendi nimekirjas 12 b!vil!, 15 confr! ja 7 reb!

Sügiskommerssist, 15. nov., võttis osa: 22 vil!, 24 confr!, 5 reb! ja külalisena viibis kohal EKL-i esindaja. New Yorgist olid kohale sõitnud: asutaja liige, auvärvipaela kandja vil! P.Mägi, vil! R.Ubakivi ja New Yorgi konvendi senior, confr! R.Grabbi.

Pidulikust koosviibimisest ja perekonnaõhtust, Muirhead restoranis, võttis osa 82 isikut. Vil! P.Mägi kõneles Rotalia 45-nda aastapäeva puhul ja toimus auvärvipaela üleandmine vil! Abel Käbin'ale, mille tõttu ka konvendi praes! ja lipuhoidjad olid frak-

kides, jättes kõigiti toreda mulje (kuid sellest pikemalt teisal).

Perekonnaõhtul valitses vil! H.Karu mag! mensana ja andis oma osava juhatamisega edasi sädeme tujuküllaseks perekonnaõhtuks, mis hiljem kolis Muirhead'ist üle C!Q!-sse ja kestis sääl hommikutundideni.

Pühapäevasel kaatripäeval jatkus pidutsemine hapukapsaste ja viinivorstide söömisega. Ei olnud puudust ka päevakohastest laludest.

Kommerssi puhul kinkisid Rotalia daamid konvendile $75.00 kommerssi karikate muretsemiseks ja selle eest veelkordne suur tänu!

Vil! vil! Lepik, Kulgma, Läte, Kukkur suhtuvad perekonnaõhtusse esialgu veel täie tõsidusega.

Korp! Indla külastas meid 10. veetleva liikmega 14. detsembril. Konvendi au päästis tollel korral üks vilistlane, kuna kohal oli ka ainult 10 konvendi liiget.

Üks grupp rotalusi võttis uut aastat vastu C!Q!-s. Lauldes, tantsides ja lõbutsedes kestis pidu hommikutundideni.

Kevadsemestri praes! ja ametmehed valiti järgmised: Rot!x confr! Ülo

Daamide nägudelt võib märgata juba ootuslikku peomeeleolu

Jaason, Rot!xx confr! Toomas Kärm, Rot!xxx confr! Rein Läte, mag! cant! confr! Tarvo Toomes, mag! ref! confr! Ernst Õunpuu, majavanemaks confr! Ergo Karuks ja M.S. toimetajaks confr! Helmuth Sandström.

Liikmemaksud määrati järgmised: b!vil! Torontos $12.00, b!vil! väljaspool Torontot $8.00, confr! Torontos $8.00, confr! väljaspool Torontot $5.00.

Vabariigi aastapäeva tähistamine toimus C!Q!-s 24. veebruari õhtul ja vil! Abel Käbin pidas sisuka ja meeldejääva kõne.

1. märtsil käisime külas Korp! Filia Patria tegevliikmetel ja rebastel. Vastuvõtt toimus Sakala majas ja nii mõnigi meie liikmetest sobitas uusi tutvusi.

Naisemeeste kilda on astunud confr! confr! Tarvo Toomes, kes abieelus prl. Inga Pajur'iga (vil! Juhan Pajur'i tütar) ja Ülo Saar, kes abiellus prl. Leili Õunpuu'ga. Mõlemad "alistusid" 20. detsembril, Tarvo New Yorgis ja Ülo Torontos.

Confr! Enn Kiilaspea perekond suurenes ühe liikme võrra märtsi alguses.

Kõigile siinjuures konvendi südamlikumad õnnesoovid!

Tutvustades uusi tegevliikmeid ja noorliikmeid:

Tegevliikmed:

Peeter Kruus - sünd. 8. juulil 1936.a. Tallinnas. Omandas keskhariduse Torontos ja õpib momendil Toronto Ülikoolis füüsikat ja keemiat, kuid taotleb sissepääsu meditsiini, et oma õpinguid sääl jatkata. Reb! vastu võetud 15. nov. 1957 ja tegevliikmeks 19. okt. 1958. Ak! isaks on confr! H.Sandström.

Ants Lübek - sünd. 5. märtsil 1925.a. Tartus ja omandas ka sääl oma keskhariduse. Õpib Toronto Ülikoolis metallurgiat ja käib suveti Põhja-Ontarios "rauda tegemas". Reb! vastu võetud 28. sept. 1956 ja tegevliikmeks 19. okt. 1958.

Uno Abe - sünd. 21. okt. 1937.a. Pärnus. Keskhariduse omandanud Torontos ja õpib Toronto Ülikoolis hambaarstiks (II a.). Reb! võetud 24. sept. 1957 ja t!l! 19. okt. 1958.

Toomas Kärm - sünd. 17. juulil 1939.a. Tartus. Keskhariduse omandanud Torontos ja õpib Toronto Ülikooli Filosoofia teaduskonnas. Hea andega joonistaja ja korjab vanu raamatuid. Reb! võetud 15. nov. 1957 ja t!l! 19. okt. 1958.

Rein Läte: - sünd. 20. veebr. 1938.a. Valgas, vil! Juhan Läte pojana. Keskhariduse omandanud Torontos ja õpib Toronto Ülikoolis ehitustehnikat. Reb! võetud 24. sept. 1957 ja t!l! 19. okt. 1958.

Harald Seren - sünd. 5. okt. 1918.a. Tallinnas. Omandas ka keskhariduse Tallinnas ja õppis Stockholmi Tehnilises Instituudis. Õpib praegu Toronto Ülikoolis tehnilist keemiat ja juhatab vabal ajal Kalevi võimlejaid. Reb! võetud 15. märtsil 1957 ja t!l! 19. okt. 1958.

Noorliikmed:

Silver Holmberg - sünd. 1. mail 1939.a. Hiiumaal. Keskhariduse omandanud Torontos ja õpib Toronto Ülikoolis Tehnilises teaduskonnas. Reb! võetud 28. sept. 1958.

Mati Vooro - õpib Toronto Ülikooli tehnilises teaduskonnas.

Enn Pajur - sünd. 27. nov. 1937.a. Tallinnas. Lõpetas Linwell'i Highschool'i Thorold'is, Ontarios. Õpib elektritehnikat Waterloo College'is. Reb! võetud 8. okt. 1958.

Henno Sillaste - sünd. 29. veebr. 1936.a. Tallinnas. Keskhariduse omandanud Hamiltonis, Kanadas. Õpib arhitektuuri Toronto Ülikoolis (IV a.) ja on ka praegu EÜT president. Reb! võetud 14. nov. 1958. Ak! isa confr! H.Sandström.

Ilmar Wallner - sünd. vil! Johannes Wallner'i pojana. Keskhariduse omandanud Sault-Ste-Marie's, Ont. ja õpib University of Manitoba juures. Reb! võetud 31. jaan. 1958.

x.x.x

E.K.L. kommerss.

E.K.L. pidas 14.03.59 korp! Sakala presideerimisel kevadkommerssi Torontos, millest võttis osa 65 meest.

Korp! Revelia jäi oma vilistlase, Paul Põder'i, surma tõttu sellest eemale.

Rotaliast oli osavõtjaid 15.

Confr! Ergo Karuks pidas kõne noorusele.

Tantuse tegemisega hiilgasid meie mehed: Ülo Saar, Helmut Sandström ja Ergo Karuks.

x.x.x

Uudiseid Göteborgist.

Göteborgis on traditsiooniks kujunenud, et külalisõhtud noortele Rotalia tutvustamiseks on peetud rotaluste kodudes. Kodune miljöö võimaldab ka külalistele kiiremini ja paremini pilku heita rotaluste elule ja mõtlemisviisile.

Rotaluste arvu suurenemisega Göteborgis on aga vilistlaste kodud jäänud kitsaks suurematele kokkutulekuteks ning vajadus suurema koosoleku ruumi jaoks väga akuutne.

Göteborgi konvendile oli eelpärast meeldivaks uudiseks semestri esimesel külalisõhtul, 14. aug. 1958, vil! J.Adila juures, confr! Kalle Morrandi teadaanne, et tema vanemad on nõus konvendile koosolekute ja referaatõhtute pidamiseks tasuta kasutada andma nende villas, Göteborgis, Örgryte Stommgatan 24, alumisel korral asuva

ruumi, põrandapinnaga ca 50 m/2. Nimetatud ruumi on ka nüüd kasutatud konvendi koosolekuteks ja ametlikeks tundideks. Loota tuleb ainult, et korporatsiooni liikmed perekond Norrandite lahket vastutulekut õieti hindavad ja et ka tulevikus võime ruumi kasutada.

Siinkohal aga ka Göteborgi rotaluste nimel suurim tänu dr. Norrandile ja tema abikaasale suure abivalmiduse ja külalislahkuse eest!

45-ndast juubelikommerssist ja perekonnaõhtust Stockhomis võttis Göteborgi poolt osa vil! Martin Köstner ja confr! confr! Sven Tedro abikaasaga, Rein H. Nuudi, Hans Horn ja Märt Avatare.

45-nda aastapäeva kommerssi ja perekonnaõhtu peeti Göteborgis, 22. nov. 1958, traditsiooniliselt Chalmersi tehnikaülikooli vanas üliõpilasmajas - "lopphuisetis". Aastapäeva pidustustele oli tulnud Stockholmist Rootsi koondise esimees, vil! Artur Eistrat, kes tervitas konventi ja andis edasi Rootsi koondise õnnitlused. Vandevanemateks ja abideks olid vil! V.Kuldassaar ja vil! V.Saretok ning confr! H.Horn ja confr! V.Nelberg.

Perekonnaõhtust võtsid külalistena osa ka dr. Norrand abikaasaga ja pr. Talveik. Saadeti tervitused aupaela saanud vilistlastele: Mihkel Luht'ile, Peeter Kõpp'ule ja Abel Käbin'ale. Hoogsas meeleolus kadusid tunnid ja oli neid, kes üllatunult koju minnes kohtasid esimesi tõusva päikese kiiri.

Kommerssist võttis osa 27 värvikandjat ja rebast. Perekonnaõhtust osavõtjate arv oli 49.

Senised meile sobivad "lopphuiseti" ruumid on kitsaks jäämas ja kui 1959.a. peaks jällegi Lundi koondisega ühiselt Rotalia aastapäeva pühitsetama Göteborgis, siis tuleb selleks puhuks varuda juba suuremaid ruume.

Göteborgi konvent on tegevliikmeteks vastu võtnud rebased Juhan Aavik'u ja Endel Aring'u.

Chalmersi tehnikaülikooli arhidektuuriosakonna on lõpetanud confr! Sven Tedro. Rotalia pere soovib vastsele ülikoolilõpetanule palju õnne!

Göteborgi Eesti Üliõpilaskonna juhatuse abiesimeheks on confr! Märt Avatare ja kirjatoimetajaks confr! Kalle Norrand.

Vilistlaskogusse ülekandmiseks on avaldanud soovi confr! Hans Horn.

Vil! Vaino Kuldassaar on assistendiks Chalmersi tehnikaülikooli teletehnikaosakonnas.

19. jaan. 59.a. pühitses Lerumis oma 25.a. sünnipäeva confr! Priit Malm, kes kihlus samal päeval prl. Taimi Mägi'ga. Kogu maailmas laialipaisatud rotaluste pere surub vastse pruudi ja peigmehe kätt ning soovib südamest õnne!

30. jaan. 1959.a. refereeris reb! Jüri Aus teemil "Vana Tallinn". Peale rohkeid sõnavõtte võis mag! ref! konstateerida, et referaat on tunnistatud ühel häälel vastuvõetuks.

Peale referaati istuti pr. Norrandi poolt koosolekust osavõtnuile pakutud kohvi ja küpsiste juures ning arutati Rotalia ja eestlaste päevasündmusi.

Göteborgi konvent on kutsunud 17. veebruariks külla korp! Filiae Patriae Göteborgi osakonna. Vastuvõtt leiab aset hotell "Viktor Rybergi" ruumes. Osavõtt kõigil tegevliikmetel ja rebastel kohustuslik.

Külalistõhtul, 26. sept. 1958.a., vil! Vitold Saretok'i juures, võeti vastu uuteks rebasteks:
AUS, Jüri, sünd. Tallinnas, 31. märtsil 1933.a. 1944.a. põgenes koos vanematega Rootsi. Lõpetas Oskarshamni Högre Allmänna Läroverki 1958.a., sama aasta sügisel jätkas oma õpinguid Göteborgi Universiteedi ajaloo teaduskonnas. Ak! isa: vil! V.Kuldassaar.
KANE, Valdar, sünd. 2. dets. 1935.a. Kuressaares, Lõpetanud Karlshamni gümnaasiumi 1957.a. ja alates 1958.a. II sõmestrist, õpib Göteborgi Kaubandusülikoolis.
KANN, Jaan, sünd. 15. mail 1936.a., Kuressaares. Lõpetanud Karlshamni gümnaasiumi ja alates 1958.a. II semestrist, õpib Göteborgi Kaubandusülikoolis.

Aadressi muudatusi:
Kuuleg, Otto, rer.merc. Mölndal, Baazgatan 34, tel. Göteborg 27-61-50.
Nelberg, Veiko, stud.ing., Göteborg, Karl Grimbergsgatan 20, Göteborg.
Tedro, Sven, stud.arch. Höteborg H., Solvädersgatan 38 II, tel. 53-43-84.
Vikman, Sven, stud.ing. Omvägen 1, Göteborg S, tel. 40-31-78.

Jüri Adila.
Vil! Rot!

Uudiseid Stockholmist.

45. aastapäeva kommerssist ja perekonnaõhtust, mis peeti 9. nov. m.a., Stockholmis, võtsid osa 3 esindajat Varsinais, Suomalainen-Osakunta'st. Nendest oli kaks üliõpilaste ja üks vilistlaste esindaja. Vilistlaste esindajaks oli üks Rotalia ja VSO vahelise sõpruslepingu soomepoolseist allakirjutajaist, nimelt Outeri Kallioniemi. Eriti neile rotalustele, kellel oli 1953.a. võimalus viibida sõpruslepingu allakirjutamise juures Tartus, valmistas Kallioniemi külastus meeldiva üllatuse, sest sõprusleping võis samaaegselt pühitseda oma 25. aastast juubelit. Outeri Kallioniemi, kes on praegu õppejõuks Helsingi Kaubandusülikoolis, on osutunud Rotalia ja üldse eestlaste üheks kindlamaks sõbraks. Ta on osa võtnud kõigist Rotalia tähtsamates tähtpäevadest paguluses (35., 40. ja 45. aasta juubelipidustused), võtnud vastu omas kodus Helsingit külastanud rotalusi ja aidanud igati kaasa, et nende külastus Soomes on kujunemud meeldejäävaks. Oma sõprust eestlaste vastu on O.Kallioniemi näidanud muuseas ka veel seega, et tema on jõululaupäeva õhtutel ehtinud Soome sõjas langenud eesti vabatahtlike haudasid Soome kombe kohaselt kalmuküünlatega.

VSO esindajad andsid 45. aasta juubeli puhul üle VSO kingituse Rotaliale. Kuna samal õhtul oli ka O.Kallioniemi sünnipäev (ta on ühevanune Rotaliaga), siis anti temale üle rotaluste poolt kingitusena üks mälestusese.

Aastapäeva pidustused, mis algasid kommerssiga ja lõppesid perekonnaõhtuga, olid hästiõnnestunud ja hoogsad. Neist võttis osa EKL-u esindaja Frater. Est! Ventser. Peost osavõtjate arv oli 51, nende hulgas terve rida vilistlasi ja confr! confr! Göteborgist, keda oli oma limusiinis kohale toonud vil! H.Horn.

Göteborgi konvendi ametlikud tervitused andis üle konvendi senior, confr! Sven Tedro.

Märtsi lõpul, k.a., peetavast VSO 55. aastapäeva pidustustest võtavad Rotalia esindajatena osa vil! V.Kuldasaar ja confr! A.Andrekson, mõlemad Göteborgist.

Rootsi Koondise aastapeakoosolek peeti 10. dets. m.a., kus valiti koondise presiidium järgmises koosseisus:

Rot.x vil! Enn Aro, abisenior confr! Juhan Toomes.
Rot.XX vil! Richard Tedro, abilaekur vil! Martin Lepik.
Rot.xxx confr! Ülo Kool, abisekretär vil! Anton Käo.
Rot! old! vil! Ants Truusööt, old! kt! Upsalasse confr! Oole Kint.
Mag! cant! vil! Bernhard Tiitus, mag! col! confr! Rein Kool.
Mag! ref! vil! Karl Kool, majandus vil! August Kärsten.

Vil! kogu juhatuse liige vil! Ernst Vilval.
Arhivaar (eluaegne) " Alfred Ventsel.
Meie Side esindaja " Kristjan Joost.
Prof. Uluots'a Fondi esindaja vil! Martin Jüris.

50.a. juubeli ettevalmistamise toimkonda valiti vil! vil! Alfred Ventsel, Arved Mägi ja Leo Karupää.

Koondise kohtu esimeheks vil! Artur Keller ja liikmeteks vil! vil! Arved Mägi, Aleks. Onno, Eduard Pajuste ja Karl Lindma.

Liikmemaksuks otsustati määrata Kr.60.- Stockholmis ja Kr.30.- Lundis ning mujal. Ülikoolis õppivaile tegevliikmeile määrati liikmemaksusks Kr.5.-. Peale selle kohustuslikud repardid kõigile, välja arvatud ülikoolis õppijad, nimelt:
Meie Side - Kr.10.-, matusefond - Kr.10.-, juubelifond - Kr.10.-.

Auvilistlane ja asutaja liige, Mihkel Luht, pühitses 5. jaanuaril, k.a., oma 65. sünnipäeva. Kogu Rotalia õnnitlus temale sel tähtpäeval.

Samuti õnnitleme vil! Eduard Pajuste't tema 60. aasta sünnipäeva puhul. Rotalased Stockholmis olid 13. jaanuaril k.a. in corpore kogunenud seda päeva pühitsema vil! Pajuste villas. Hoogsast peost võttis osa ka Stockholmis külaskäigul viibiv VSO vilistlane, tekn. litsentsiaat Niinivaara.

Samuti soovime õnne vil! M.Lepik'ule, kes on astunud üle 50. aasta künnise!

Edu soovime ta uuel vastutusrikkal ametkohal vil! Eugen Justsukk'ile, kes on nimetatud AB Svensk Plywood'i asjaajajaks direktoriks - s.t. "big vossiks".

Aadressi muudatusi: vil! Neeme Lindorg, Ulsbygat. 33, 21 r., Karlstad. Vil! Mihkel Luht, c/o. Tamman, Klubbacken 81, Mälarhöjden - Stockholm.

Vil! Endel Arro lahkus 10. märtsil Stockholmist ja ka Rootsist, sihiga Montreal, kuhu loodab jõuda mai alguseks. Vahepeal külastab ta mitmeid soojemaid maid Vahemere ääres ja muid huvitavaid paiku Vana Ilma mandril. Vil! Arro praktiseeris umbes pool aastat Stockholmis omal erialal (arhitektuur).

Kr.Joost.
Vil! Rot!

Uudiseid Austraaliast.

Pidasime kommerssi 6. detsembril m.a., Katoombas, vil! Kalpuse majas. Katoomba on väikene linnake mägede keskel.

Kohal olid: vil! vil! Kalpus, Karlov, Klettenberg (kes on alles hiljuti võetud vastu vil! kokku), Põder, Tammelo, Vaino, confr! confr! Juurik, Karlov, Orav, Tünder, Ükskülll.

Juhatusse valiti: esimees Orav, laekur Juurik, kirjatoimetaja Karlov, oldermani k.t. vil! Klettenberg.

Meil läheb muidu kõik vana viisi. Igas kuus istume harilikult 4-5 tundi koos. Mõnedel rotalustel, nagu vil! vil! Jaason il, Põder'il ja Tammelo'l, on muidugi pika reisi ja oma isikliku liiklemisvahendi puudumise tõttu raskusi nendest kokkutulekutest osa võtta. Riigi transport on siin aga võrdlemisi vilets.

G.Karlov.
Vil! Rot!

KORP! ROTALIA KANADA KOONDISE NIMEKIRI, MÄRTS, 1959.

vil! vil!

1. AHMAN, Arnold, ing. - 92 Fennel Ave., E.Hamilton, Ont.
2. ALT, Kuno, med. - 17 Lessard Ave., Toronto, Ont. Tel. RO9-8943.
3. BACH, Mihkel, arch. - 51 Kirk Bradden Rd., W.Toronto, Ont. Tel. BEl-7111.
4. ERLEMAN, Viktor, jur. - 108 Empress Ave., Ap.1, O Hawa, Ont.
5. EVERT, Feliks, rer. for. - 59 Mark Ave., apt. 17, Eastview, Ont.
6. HAABNIIT, August, agr. - 424 Davenport Rd., Toronto, Ont. Tel. WA3-3643.
7. HANSEN, Juhan, ing. - 253 Ridgewood, Kensal PO., Ont. Tel. WA3-3643.
8. HANSEN, Juhan, ing. - 253 Ridgewood, Kensal PO., Ont.
9. HANSEN, Jüri, agr. - 422 Bellhaven Rd., SUP. PO. 14, London, Ont.
10. HERZMAN, Paul, arch. - 49 Hazgrave St., Winnipeg, Man.
11. JASKA, Elmar, agr. - 261 Fifth Ave., Ottawa, Ont.
12. JOASAARE, Eerik, rer.oec. - 25 Ravina Cresc., Toronto 9 Ont., Tel. HO5-9586.
13. JOASAARE, Mart, agr. - 192 O.Connor, Toronto 9, Tel. HO 1-0527.
14. JOMM, Aleksander, ing. - 3355 Somerset Rd., Ville St.Laurent, Montreal 9, Que. Tel. RI8-7658.
15. JÜRIMA, Ülo, agr. - 484 Beresford Ave., Toronto, Ont. Tel. RO6-6558.

16. KARU, Heinrich, agr. - 50 Duke St., London, Ont.
17. KASAK, Arnold, ing. - 4816 Wilson Ave., London, Ont. Tel. DE 8845.
18. KAUNISMAA, Sulev, ing. - 4596 Decarie Blvd., Apt.8, Mont.28 P.Q.
19. KIVESTU, Juhan, ing. - 588 Westluke Ave., Ville Cote St.Luc., Montreal 29, Que. Tel. DE 0685.
20. KOOP, Feliks, ing. - 6 Hartham Pl., Apt. 208, Downsville, Ont. Tel. ST 8-6198.
21. KRABI, Feliks, rer.oec. - 513 Christie St., Toronto, Ont. Tel. LE 5-6175.
22. KUKKUR, Hendrik, ing. - 2368 Queen St., Apt.19, E.Toronto, Ont. Tel. OX 4-1558.
23. KULGMA, Artur, ing. - 2368 Queen St., Apt.7, E.Toronto, Ont. Tel. OX 9-0757.
24. KULLANGO, Harras, 57 Tremount Cres., Don Mills, Ont. Tel. HI 4-3774.
25. KURIS, Eino, agr. - 81 Glenmount Pk. Rd., Toronto, Ont. Tel. OX 4-4278.
26. KUUTMA, Eduard, rer oec. - 62 Killdeer Cres., Toronto 17, Ont. Tel. HU 5-0228.
27. KÄBIN, Abel, agr. - Wilton Farm, 425 4th Line, Oakville, Ont. Victor 5-4147.
28. LAMAN, Artur, rer.oec. - 22 Willard Gardens, Toronto, Ont. Tel. RO 6-4996.
29. LEETE, Taimo, jur. - 510 9th Ave., Ville la Salle, Montreal 52, Que. Tel. PO 6-9156.
30. LEPIK, Osvald, agr. - 328 Beresford Ave., Toronto, Ont. Tel. RO 2-7025.
31. LEPSON, Albert, jur. - 67 Gray Ave., Hamilton, Ont.
32. LIIDEMAN, Georg, ing. - 34 55th St., Toronto 14, Ont. Tel. CL 1-9222.
33. LUKSEP, Ülo, ing. - 500 Martin Grove, Islington, Ont. Tel. BE 3-8797.
34. LÄTE, Juhan, jur. - 60 Beaverbrook Ave., Islington, Ont. Tel. BE 3-2545.
35. MAIMETS, Lembit, ing. - 903 Brimorton Dr., Scarboro, Ont. Tel. AT 2-7643.
36. MALDRE, Elmar, chem. - 28 Fairview Blvd., Toronto, Ont. Tel. HO 6-7231.
37. MANDEL, Harald, agr. - 42 Columbine Ave., Toronto, Ont. Tel. OX 9-1628.
38. MÄGI, Raimond, rer.oec. - 87 Pacific Ave., Toronto, Ont. Tel. RO 9-2374.
39. NÕMM, Oskar, ing. - 4525 Trenholme Ave., Montreal 28, Que. Tel. HU 1-3666.
40. OJAMAA, Ülo, jur. - QNS & Labrador Rly Co., Seven Islands, Que.
41. PALOOTS, Gustav, agr. - RR 2, Delhi, Ont.
42. PALS, Ilmar, - ing. - 802 Bowness Rd., Montgomery, Edmonton, Alta.
43. PETERS, Agu, med. - 83 Boulton Dr., Toronto, Ont. Tel. WA 3-6584.
44. RAUD, Jaan, agr. - 11856 St. Albert Rd., Edmonton, Alta. Tel. 556/44.
45. RIGA, Heino, ing. - 167 Chaplin Cres., Toronto, Ont. Tel. HU 5-5437.

46. RISTMÄE, Oskar, rer.for. - 129 Sunnyside Ave., Toronto 3, Ont. Tel. LE 4-7264.
47. RÜKKEL, Helmut, rer.oec. -488 Danforth Ave., Toronto, Ont. Tel. HO 5-9006.
48. SEPP, Raoul, chem. - Barbados, Canada.
49. THOEN, Erik, rer.oec. - 55 Gair Dr., Etobicoke, Ont. Tel. CL 9-1532.
50. TERASMÄE, Enn, agr. - 11 Hales Cres., Guelph, Ont.
51. TERASMÄE, Jaan, geol. - 1292 Kilborn Ave., Ottawa, Ont.
52. TIMMAS, Osvald, rer.oec. - 176 Marlee Ave., Toronto 10, Ont. Tel. RU 3-0526.
53. TOIGER, Endel, agr. - RR N1, Murillo, Ont.
54. TÕIGAST, Helmut, jur. - 176 Fairholme Ave., Toronto, Ont. Tel. RU 1-1429.
55. TÕRMAKÜLA, Ignas, jur. - 424 Davenport Rd., Toronto, Ont. Tel. WA 3-3643.
56. URVANDI, Paul, jur. - 4865 Cumberland Ave., Montreal 29, Que. Tel. EL 9450.
57. VAHER, Arved, ing. - 73 Cayuga Ave., Toronto, Ont. Tel. RO 7-4104.
58. VALLNER, Johannes, rer.for. - 182 Biggins Ave., Sault-Ste-Marie, Ont.

KORP! ROTALIA KONVENT TORONTOS - NIMEKIRI.

Tegevliikmed:

1. ABE, Uno	370	King St. W.	Toronto 2-B	EM 3-1854.
2. HANSEN, Juhan	422	Belhaven Rd.	London, Ont.	
3. JAASON, Ülo	251	Glendonwynne Rd.	Toronto 9	RO 2-2616.
4. KARUKS, Ergo	177	1/2 Bain Ave.	Toronto 6	HO 5-9327.
5. KILLASPEA, Enn	60	Juliana Court	Toronto 9	RO 7-5856.
6. KIVI, Arnold	655	Soudan Ave.	Toronto 7	HU 8-5939.
7. KIVISTIK, Olav	387	Miller Ave., Apt.9	Ottawa	
8. KRAAV, Jüri	593	Castlefield Ave.	Toronto 12	RU 2-9434.
9. KRUUS, Jaan	11	Talwood Dr.	Don Mills,Ont.	HI 7-7895.
10. KRUUS, Peeter	11	Talwood Dr.	Don Mills,Ont.	HI 7-7895.
11. KARM, Toomas	92	Indian Rd. Cres.	Toronto 9	RO 2-5329.
12. LEPIK, Mart	328	Beresford Ave.	Toronto 9	RO 2-7025.
13. LOIT, Valdu	70	Century Dr.	Scarborough Ont.	AM 1-2256.
14. LÄTE, Rein	60	Beaverbrook Dr.	Islington,Ont.	BE 3-2545.
15. LÜBEK, Ants	40	Division St.	Toronto 5	WA 2-3259.
16. MÄGI, Rein	540	Merton St.	Toronto 7	HU 3-8918.
17. MÄHE, Heino	119	Perth Ave.	Toronto 9	LE 3-5804.
18. PAHAPILL, Forselius	241	Bicknell Ave., Apt.4	Toronto 9	RO 9-0718.
19. SAAR, Ylo	25	Pintail Cres.	Don Mills,Ont.	HI 7-3904.
20. SANDSTRÖM, Helmuth	6	Normandy Blvd.	Toronto 8	OX 1-7025.
21. SARNA, Ülo	174	Arundel Ave.	Toronto 6	HO 3-9969.
22. SEREN, Harald	156	Windermere Ave.	Toronto 3	RO 9-0709.
23. SOOSAAR, Jaan	46	Magwood Court	Toronto 9	RO 2-0459.
24. SUURMANN, Sigismund		Ridge Rd., RR.1,	Vinemount Ont.	

25. TERASMÄE, Ilmar			
26. TOOMES, Tarvo	415 Lakeshore Rd., Court 4, Apt.306.	Toronto 14	CL 9-8942.
27. ÕUNPUU, Ernst	300 Winnett Ave., Apt. 205.	Toronto 10	RU 1-7874.

Noorliikmed:

1. HOLMBERG, Silver	22 Durie St.	Toronto 5	RO 9-1676.
2. KIIL, Ain	65 Joseph St.	Toronto 15	CH 4-1488.
3. PAJUR, Enn	108 Dearbourne Ave.	W. Waterloo, Ont.	
	59 Longfellow Ave.	St.Catharines, Ont.	
4. SILLASTE, Henno	86 Abbott Ave.	Toronto 9	RO 6-4251.
5. VIILIK, Harold	307 Mutual St.	Toronto	WA 5-8253.
6. VOORO, Mati	87 Clendenan Ave.	Toronto 9	RO 9-6721.
7. WALLNER, Ilmar	Box 218 (Administration Bldg.) University of Manitoba, Winnipeg, Manitoba.		
	182 Briggins Ave.	Sault Ste. Marie, Ont.	

tiit ja liit VÄLJASPOOL TORONTOT.

1. ARRO, Endel, arch. - 3445 Stanley St., Apt. 15, Montreal 2, Que. Tel. VI 9-4465.
2. HABICHT, Hans, agr. - 1855 St. Germain Blvd., Ville St.Laurent, Montreal 9, Que. Tel. RI 7-7581.
3. JOMM, Enn, med. - 5355 Somerset Rd., Ville St.Laurent, Montreal 9, Que. Tel. RI 8-7638.
4. JÄNES, Lembit, agr. - 32 Empire Ave., St.Johns, Nfdl.
5. KEDDIS, Ivar, ing. - 3045 W 11 Ave., Vancouver B.C. Tel. CE 5286.
6. KLASEN, Olaf, phil. - 2028 W. 2 Ave., Vancouver 8, B.C. Tel. CH 5859.
7. LAANEMÄE, Toivo, rer.oec. - 2016 W. 1 Ave., Vancouver 9, B.C. Tel. BA 7325.
8. LAANSOO, Feliks, rer.oec. - 2727 Maplewood Ave., Montreal 26, Que. Tel. RE 3-6889.
9. LUNIN, Paul, ing. - 4843 Lucerne Ave., Roxboro, Que.
10. MARITS, Maldus, med. - 1112 152 Roughton St., Vancouver, B.C. Tel. PA 9888.
11. MÜÜRSOO, Jüri, ing. - 1817 Dorchester St. W.Montreal 25, Que. Tel. WE 3-2827.
12. PÕHJAKAS, Kaljo, ing. - 1354 E. 54 Ave., Vancouver, B.C. Tel. EL 6027.
13. RAITARE, Lembit, ing. - 51 10th Ave., Roxboro, Que. Tel. St.Geneviewe 5152.
14. ROMMAN, Aimar, ing. - 2861 W. 6 Ave., Vancouver 9, B.C. Tel. CH 1557.
15. SEPP, Raoul, chem. - 3 Bergen St., Cornwall, Ont. Tel. 6118.
16. TAMM, Valmar, ing. - 748 Petts Rd., Richmond, Vancouver, B.C. Tel. BR 7-4684.

x.x.x

KORP! ROTALIA KANADA KOONDISE JUHATUSE KOOSSEIS.

Esimees - vil! LÄTE, Juhan.

Kassapidaja - vil! LEPIK, Osvald.

Kirjatoimetaja - vil! MAIMETS, Lembit.

Kanada Koondise postiaadress: vil! Juhan Läte, 60 Beaverbrook Ave., Islington, Ont. Tel. BE 5-2545.

x.x.x

KORP! ROTALIA VIL! KOGU JUHATUSE KOOSSEIS.
(arvates 1. jaanuarist, 1959.)

Esimees - vil! ADAMS, Ralph.

Juhatuseliikmed: URIKO, Maximilian ja ALLIK, Villibald - USA-st,

VILVAL, Ernst - Rootsist ja LÄTE, Juhan - Kanadast.

x.x.x

Kanada Koondis on avaldanud käesolevas numbris nimekirja kõikidest Kanadas elunevatest rotalustest. Peame väga soovitavaks, et ka kõik teised koondised oma nimekirjad näit. järgmises Meie Sides ära tooks. Kindlasti on igal maal ja mandril olnud palju elukohtade muudatusi. Neid igakord ainult üksikult avaldada, tekitab ainult segadust. Ülevaade puudub, kontrolliniseks tuleb kõik numbrid läbi sorida, mis on väga tülikas.

Koondised, võtke see küsimus kaalumise alla . Austraalia Nr-i toimetaja on kindlasti väga rahul, kui ta nimekirjade näol korraga nii palju kaastööd saab.

Rotalused üle maailma, soovime teile kõigile tervist ja edu !

Jällekuulmiseni Meie Side veergudel, mis järgmisena toimetatakse arvatavasti juulis Austraaliast!

Ärge unustage kaastööd.

Toimetus.

MEIE SIDE

S I S U K O R D .

1. SAATEKS — V. PÕDER — 3
2. VEEL UUEST VAPIST. — P. LEEMETS — 4
3. MÄREMÄRKMEID VAPIKAVANDILE. — V. SISKA — 7
4. VIL. JÜRI MANDRE ABIKAASA „ MÄLESTUSEKS — A. LEINJÄR. — 9
5. MÄLESTUSI — A. LEPP — 10
6. MÕTTEID RASSIPROBLEEMIST. — I. TAMMELO — 15
7. MÄRKMEID AUSTRAALIAST. — L. ORAV — 19
8. AUSTRAALIA KOONDISE NIMEKIRI — 21
9. TEATEID STOCKHOLMIST. — 23
10. TEATEID GÖTEBORGIST. — 25
11. USA KOONDISE NIMEKIRI. — 26

NR. 2. X AASTAKAIK SYDNEYS AUGUST 1959

TOIMETUS: ROMAN UBAKIVI, JAAN UPSI, IVAR DERRIK, KRISTJAN JOOST, ALFRED KALMET, WALTER PÕDER, OSKAR RISTMAE, FELIKS LAANSOO, HELMUT SANDSTROM.

SAATEKS,

TEIST KORDA JÕUAB "MEIE SIDE" ROTALUSTE KODUDESSE AUSTRAALIAST, JA AUSTRAALIA KOONDISEL ON SEL PUHUL HEAMEEL, ET TA ON JÄLLE SUUTNUD MITTE VÕLGU JÄÄDA OMA PANUSE ROTALIA ÜHISES ETTEVÕTTES.

MEIE ESIMESE NUMBRI SISUGA ME JÄIME RAHULE, AGA VÄLINE KÜLG JÄTTIS PALJU SOOVIDA. SEEKORD ON EHK ÜMBERPÖÖRDULT-TEHNILISELT PEAKS NUMBER OLEMA PAREM, KUID SISU OLEKS EHK VÕINUD OLLA MITME-KÜLGSEM. IKKA MIDAGI VIGA !ENT PALUME LEPPIDA, SEST VAID SELLINE ON MEIE VÕIMETE ULATUS.

X X X X X

LUBATAGU MULLE SEL KOHAL AVALDADA KAHJATSUST, ET "MEIE SIDEL" IKKA VEEL EI OLE PEATOIMETAJAT, KEDA AGA OLEKS HÄDASTI VAJA. NÄIB, ET MINU SELLEKOHANE MÕTTEAVALDUS KAKS AASTAT TAGASI, EI OLE LEIDNUD KÕLAPINDA, SEST SÕNAVÕTTE SELLE KOHTA POLE OLNUD. JA OMETI ON SEE VÄGA TÄHTIS KÜSIMUS, MIS VAJAB LAHENDUST, KUI TAHAME, ET "MEIE SIDE" MUUTUKS JÄRJEST PAREMAKS JA EI OLEKS MÄRGATA TAGASIMINEKU TENDENTSI NAGU PRAEGU. ON VAJA PEREMEEST MAJAS.

LEIAN, ET "MEIE SIDE" ON ROTALIA, KUI ÜLEMAAILMSE ULATUSEGA ORGANISATSIOONI, OLULISEMAID ELUAVALDUSI, JA ET SELLEPÄRAST ON TÄHTIS PANNA SUURT RÕHKU TEMA VÄLJAKUJUNDAMISELE, HÄSTI KORRALDATUKS, SUUNA ANDVAKS ORGANIKS. SELLEKS ON AGA VAJA JUHTI-PEA-TOIMETAJAT !

V. PÕDER.

VIL ! ROT ! TEGEVTOIMETAJA.

VEEL UUEST VAPIST.

MEIE VAPIKAVAND, MÕÕTVAHEKORRAS 1:5 SISSE RAAMITUNA JA VÄRVIDES VÄLJA TÕÕTATUNA, ON JUBA LIGI POOLTEIST AASTAT DEEKOREERINUD NEW YORGI KONVENDI SEINA JA SELLE AJA JOOKSUL ON IGAL KONVENDIS VIIBIJAL OLNUD VÕIMALUS SELLEGA LÄHEMALT TUTVUNEDA, SELLESSE SÜVENEDA JA OMA ARVAMUST SELLE KOHTA AVALDADA. LOOMULIK ON, ET MIDA ROHKEM SA SELLESSE SÜVENED SEDA ENAM/LEIAD MIS SELLES OLEKS VÕINUD TEISITI OLLA.

VAPI KOMISJON OMA 19. MAI ISTUNGIL OTSUSTAS SELLES ETTE VÕTTA JÄRGMISI MUUDATUSI:

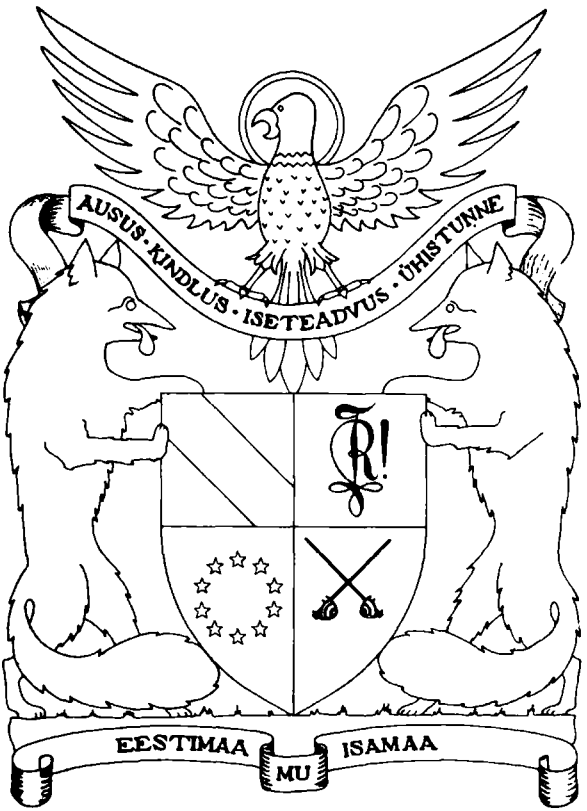
1. KOTKAS TEHA SUUREMAKS, ET SEE ROHKEM MÕJULE PÄÄSEKS.
2. DEVIISI LINT TÕSTA KÕRGEMALE KILBI ÜLEMISEST ÄÄREST JA TEHA LAIEMAKS.
3. LIPUKIRJA LINT ÜMBER PÖÖRATA, ET ANDA SELLELE KUMERUST, JA TEHA LAIEMAKS.
4. REBASTE SABAD SAMUTI VÄLJA TÕÕTADA KUI NENDE KEHAD ON VÄLJA TÕÕTATUD.

VAPI KOMISJON ESITAS ÜLAL TOODUD MUUDATUSETTEPANEKU NEW YORGI K!K!K!- LE 19. MAIL 1959 A., MIL KONVENT SELLE HEAKS KIITIS. VAPI KOMISJON ESITAB SELLE KA JÄRGMISELE USA VIL!KOGU ÜLDKOOSOLEKULE JA POLE KAHTLUST, ET KA VIIMANE SELLE HEAKS KIIDAB.

ESITATUD VAPI KAVANDID TULEB VAADELDA KOOS "MEIE SIDE" NR. 2-1958 A. TOODUD VAPI KAVANDI KIRJELDUSEGA VÕI-IGALE KOONDISELE, OSAKONNALE JA KONVENDILE VAREM VÄLJASAADETUD, VÄRVIDES VÄL JA TÕÕTATUD, VAPI KAVANDI JOONISEGA.

PAUL LEEMETS.

VIL! ROT! NEW YORGIS.

AUSUS · KINDLUS · ISETEADVUS · ÜHISTUNNE
EESTIMAA
MU
ISAMAA

1. NOORED KÜLAS.
2. VIL! G.TIIDEMANN JA CONFR! L.ORAV.
3. E.K.L.'U 1958. A. SÜGISKOMERSS.

ÄÄREMÄRKMEID VAPIKAVANDILE.

VAPIKOMISJONI UUE KILBIKAVANDI EELISEKS ON PAREM VÄRVIDEJAOTUS, MIS VÄLDIB SAMA VÄRVI KOKKUPUUTUMIST KAHEL KÕRVUTIASETSEVAL VEERANDIL (PRAEGUSEL VAPIL TULEB SEEPÄRAST KASUTADA LIISTE, S.O. RISTI, NELJA VÄLJA VAHEL). SAMUTI EI SAAKS KA PALJU VASTU VAIELDA, KUI KILBILT KÕRVALDATAKSE NUMBRID JA TÄHED, MIS VASTAVALT HERALDIKA REEGLITELE SINNA EI KUULU.

MINGIL JUHTUMIL EI SAA AGA NÕUSTUDA SELLEGA, KUI MEIE VAPILT KÕRVALDATAKSE SÜMBOLEID, MIS EI OLE VASTUOLUS HERALDIKA REEGLITEGA. MISPÄRAST OTSUSTAS VAPIKOMISJON SIRBI VÄLJA JÄTTA IGAL JUHUL? KAS SEEPÄRAST, ET MÕNEL POOL KASUTATAKSE SIRPI KOOS VASARAGA? MEIE SÜMBOLITE ÜLEVÕTMISE VASTU TEISTE POOLT EI SAA MIDAGI PARATA, SAMUTI KUI NÄITEKS LÄTI VÕÕKIRJAST EI MÕTLE KEEGI KÕRVALDADA SAGELI ESINEVAT HAAKRISTI MOTIIVI, OLGUGI ET SEDA KASUTAS OMA SÜMBOLINA SAKSAMAA.

VILJAVIHK JA SIRP TULEB VAPI
KILBILE TAGASI TUUA !

SEEPÄRAST ON MINU ETTEPANEK JÄRGMINE: ASETAGEM RAPIIRID KOOS KÜMNE TÄHEGA KOLMANDALE VÄLJALE. SEEJUURES OLEKSID RAPIIRID MITTE TÄIELIKULT RISTI 90 KRAADI ALL, VAID UMBES 45 KRAADI VÕRRA AVATUD KÄÄRIDENA. SELLISELT PAIGUTATUNA OLEKSID RINGIS ASETSEVAD TÄHED: ÜKS ÜLAL KÄÄRITERADE VAHEL, TEINE ALL KÄÄRIPÄRADE VAHEL JA KUMMALGI POOL KÕRVAL NELI TÄHTE.

NELJANDAL VEERANDIL ON MUSTAL VÄLJAL KULDNE VILJAKIMP HÕBEDASE SIRBIGA.

REBASED VAPIKANDJAINA ON KÕIGE ÕNNELIKUM LAHENDUS. SÜMMEETRIA JA VANUSEPRINTSIIBI TOONITAMISE PÄRAST

VÕIKSID MÕLEMAD OLLA KULDREBASED.

SAARE LÄÄNE KOTKAS VAPIEHISENA TUNDUB MULLE KAHJUKS PICASSO RAHUTUVINA JA MA KARDAN, ET ÜKS ÕIGE REBANE EI SAAJÄÄDA RAHULIKULT VAPPI HOIDMA, KUI TAL ON EES SELLINE VÄIKE LINNUPOJUKE. KUI VAPIEHISENA KASUTADA LINDU, SIIS JUBA PÕHJAKOTKAST NAGU NÄITEKS KAITSELIIDU VAPIL.

VAPIKOMISJON MAINIB, ET ORGANISATSIONIDE JA TEISTE MITTEPERSONAALSETE VAPPIDE JUURES JÄÄB KIIVER VAPIEHISENA TAVALISELT ÄRA. KUNA SEE AGA EI OLE RANGE REEGEL, EELISTAKSIN VAPIEHISENA SIISKI KIIVRIT.

MULLE TUNDUB, ET KIRI LINTIDEL GOOTI TÄHTEDES, NII NAGU SEE ESINES KA ESITATUD KAVANDIL, ON PAREM LADINA KIRJAST, MIDA VAPIKOMISJON EELISTAB OMA SELETUSKIRJAS, KUNA OLEVAT TEGEMIST UUE VAPIGA. TAHAKSIN SELLEGA ÜHENDUSES ALLA KRIIPSUTADA, ET MEIE EI TAHA UUT VAPPI JA VAPIKOMISJONI ÜLESANDEKS OLI VAID ROTALIA VAPI LÕPLIK KUJUNDAMINE. SEEPÄRAST KÕNELGEM VAID MÕNINGATEST MUUDATUSTEST JA TÄIENDUSTEST PÕHILISELT VANALE VAPILE.

JA LÕPUKS, ÄRGEM KIIRUSTAGEM. MÕTELGEM ENNE HÄSTI JÄRELE, KUI TÄIENDATUD VAPI HEAKS KIIDAME.

V. SISKA.

VIL ! ROT !

VILISTASE JÜRI MANDRE ABIKAASA,

ELEONORE MANDRE,

MÄLESTUSEKS.

LOODUS VALMISTAB END KEVADELE, ELULE JA ÕITSEMISELE. KA SEE KULDNE SÜDA, KELLE BALTIMORE EESTLASKOND 21. MÄRTSIL 1959 HÕBEDASES PUUSÄRGIS MAAMULDA SÄNGITAS, TAHTIS TERVEKS SAADA, ELADA, LAULDA JA OLLA RÖÖMUS. AGA TALLE EI ANTUD SEDA. KELLEGI TUGEVAM TAHE MÄÄRAS TEISITI.

ELEONORE OLI PÄIKESEPAISTELINE. TEMAST ÕHKUS SOOJUST JA SÕPRUSE VAIMU KOHALIKU SELTSKONDLIKU ELU AVALDUSTESSE, MIILEST TA, ABIKAASA JÜRI KÕRVAL, INNUKALT OSA VÕTTIS. TEMA KULLANE KUJU ELAB EDASI MEIE MÄLESTUSTES. JA TEMA PÄIKESEPAISTE NING HÄÄDUS SOOJENDAVAD KA MEIE, VANEMA PÕLVE JÄRELETULEJATE SÜDAMEID JA HINGI, HOOVATES JÜRI VIISIDEST, KUHU SUUR ARMASTUS SELLE ON TALLETANUD.

SULLE, ARMAS LEINAVALUS VIIBIV JÜRI, EI OSKA MA LOHUTUSEKS MUUD ÜTELDA KUI KORRATA KUNINGAS SALOMONI SÕNU: HÄÄL PÄEVAL OLGU SUL HÄÄ MEEL JA KURJA PÄEVA VAATA: KA SELLE ON JUMAL TEISE KÕRVALE LOONUD."

SEDA TEHA, NIIVIISI TUNDA, ON VÄGA RASKE. AGA NII ON SÜÜTNUD MASENDAVASSE SURMA SUHTUDA HENRIK VISNAPUU, LAULDES OMA LUIGELAULUS:

" MIKS PEAKSIN ELUST LAHKUMA MA
MURES, KUI KÕIK, MIS ÕITSEB, MÖÖ-
DUMATULT SUREB,
EI TEA, MIKS KUST.....

ANDKU SULLE, JÜRI, JA MEILE KÕIGILE JÕUDU SEDA RASKET KAOTUST NII MÕISTA SUUR JUMAL ISE, KELLELE KUULUB KOGU OLEMASOLU MÕTTE JA VIISIDE IGAVENE SALADUS.

BALTIMORE, MD
MÄRTSIS, 1959.

ALEKSANDER J. LEINJÄRV.
VIL! ROT!

MÄLESTUSI

KIRJUTADES JÄLLE KAASTÖÖKS MEENUB MULLE ÜHE LAHKUNUD KAASVÕITLEJA ELUTEE LÕPP SIIN MAA PEAL.

VÄHESED VIST MÄLETAVAD TEDA VEEL, SEST SELLEST ON JUBA 35 AASTAT MÖÖDUNUD, KUI ÜHEL HILISEL TUNNIL HUGO POOMANN LÕPETAS OMA ELU MAHALASKMISE TEEL.

SÕNUM SELLEST LEVIS KIIRELT JÄRGMISEL HOMMIKUL KOGU ÜLIÕPILASKONNAS, JÄTTES JUHTUMISEST IGAÜHELE VÄGA RUSUVA MÕJU.

HUGO POOMANN OLI SEL AJAL KORP! KALJOLA TEGEVLIIGE JA TA ÕPPIS TOLLEAEGSES KÕRGEMAS TALLINNA TEHNIKUMIS KÕIGE KEEMMIAT, TA OLI SUUREPÄRANE KAASVÕITLEJA, ALATI HÄÄS MEELEOLUS JA SUUR MUUSIKA JA LAULUMEES. KUI KÕIK OLID JUBA VÄSINUD LAULUST JA MUUSIKAST, SIIS TULI HUGO OMA MUUSIKAGA VÄLJA JA VÄGA LIHTSALT TA ASETAS LAUALE TERVE HULK ÕLLEKLAASE TÄITES NEID ÕLLEGA MITMESUGUSE KÕRGUSENI NING TIMMIS IGA KLAASI SUURE HOOLEGA, KAVAL ILME NÄOL.

JUBA SEE TOIMING ISE TEGI KRAASVÕITLEJAD ERKSAKS JA TÄNELEPANELIKUKS KUI AGA SIIS HUGO LÕPUKS KÕIK KLAASID HÄÄLDE OLI PANNUD JA UHKE MARSI VÕI VALSI KUULDAVALE TÕI, SIIS EI OLNUD KIITUSEL LÕPPU JA HUGOL TULI JÄRJEST NEID PALASID KORRATA.

KUID MIS VIIS NOORE ANDEKA INIMESE NII KAUGELE ET LÕPETADA ISE ELU, JÄIGI ÜLDSUSELE TEADMATUKS, ARVATI, ET MÕJUTAS SELLEKS KEHV NÄGEMINE, MIS VIIMASEL AJAL NAGU HALVENES. ENT RASKE ON USKUDA, VIIMAST, SIIN PIDI KAASUMA VEEL MÕNI SUUREM JÄRSK HINGEVAPUSTUS, MIS PAISTIS TALLE OLEMA SEL HETKEL ÜLETAMATU.

HUGO VABASURM PANI KOGU ÜLIÕPILASKONNA KIHAMA, ERITI MEIE ORGANISATSIONI. TAHTSIME TEDA MATTA IGATI KORP!-I: KOMMETE KOHASELT. KUNA SEE AGA OLI ESIMENE ENESETAPMISE JUHUS, SIIS TULI MEIL ENNE NEID KOMBEID UURIDA JA SIIS ALLES RAKENDADA.

AUVALVE VAJAS HULK KAASVENDI JA NII OLID KÕIK KIBEDAS TEGEVUSES.

KUNA VABASURMA MINEJAT EI SAANUD KIRIKLIKULT MATTA, SIIS HUGO EMA SUURIM SOOV OLI, ET VÄHEMALT SURNUAIALE ÕPETAJA TULEKS. LÄKSIN SIIS SELLESASJAS EMAGA TEMA KOGUDUSE KIRIKUÕPETAJATE JUURDE, KUID SEE REIS EI OLNUD PALJU KERGEM KOLGATA TEEST. IGAL POOL VÕETI VASTU ÄÄRMISELT KÜLMALT JA EBAVIISAKALT JA VABANDATI AJAPUUDUSEGA. OLIME JUBA KAHE ÕPETAJA JUURES KÄINUD, KUID MINGEID TAGAJÄRGI. EMA OLI MUREST JA ÄRRITUSEST KOKKU VARISEMAS, SEST HUGO OLI TEMA AINUS POEG, TA MEES OLI SURNUD.

LÄKSIME SIIS VIIMASE ÕPETAJA JUURDE. KUID SEAL OLI VASTUVÕTT VEEL KÜLMEM JÄLLE ÄRAÜTLEMINE. EMA JULGES SEAL MAINIDA, ET MILLEKS TA SIIS KOGUDUSES ON OLNUD KUI KELLEGIL POLE AEGA TEMA

AINSA POJA MATMISEKS.SEE JUTT ÄRRITAS ÕPETAJAT NII ET KARGAS ISTMELT ÜLESSE, TEGI UKSE LAHTI JA PALUS MEID LAHKUDA, KUNA TEMAL EI OLEVAT ENAM AEGA.NII SIIS VISATI LIHTSALT VÄLJA JA IGASUGUNE LOOTUS OLI KADUNUD MATMISEKS OMA KOGUDUSE ÕPETAJATE POOLT.

ET EMA KURVASTUST VÄHEGI LAHUTADA,TULI MÕTE PÖÖRATA PÜHAVAIMU KIRIPU ÕPETAJA TALLMEISTRI,KUI ROHKEM VABAMEELSEMA ÕPETAJA,POOLE.TA OLI PARAJASTIRIIGIKOGU KOOSOLEKUL.

VIISIN HUGO EMA KOJU PUHKAMA,KUID MA ISE OLIN KAKUIDAGI VÄSINUD VIST ROHKEM PÕRUTATUD,PÜHAMEESTE KÄITUMISEST.

HÄRRA TALLMEISTER TULIGI VASTU, KUID JÄLLE AJAPUUDUSE TÕTTU SOOVITAS PÖÖRATA PRAOST MOHRFELD' I,KUI TEMA ABI,POOLE.

LÄKSIME SIIS SINNA.VASTUVÕTT OLI HÄÄ JA VIISAKAS KUNI TASUMAKSMISENI, SIIS VANAHÄRRA MUUTUS VÄGA PAHASEKS JA ÜTLES,ET SEE ON AINULT VOORIMEHE RAHA.MAKSIME SIIS JUURDE KUNI AITAS JA LÕPUKS OLI ÕPETAJA SAADUD,OLGUGI, ET TERVE PÄEV OLI MÖÖDUNUD.

JÕUDSIME SIISKI KÕIGEGA ÕIGEKS AJAKS VALMIS JA HUGO VIIMNE TEEKOND KUJUNES SUUREKS DEMONSTRATSIOONIKS.

MATUSE RONGIST VÕTSID OSA KÕIK ÕPPEASUTUSE JUURES REGISTREERITUD ORGANISATSIOONID NAGU KORP!LEOLA, TEHNOLA,UGANDALA,BOETEA,SLAAVIA,SAMUTI KA ÜLIOPILAS-SELTSID VALGMA. E.Ü.S.PÕHJALA J.N.E.SAMUTI OLID VÄLJAS ORGANISEERIMATUD JA SUUREL ARVUL ÕPPEJÕUDUSID JA PROFESSOREID.

ERITI JÄI MULLE PROF.DRAYER'I KAASTUNDE AVALDUS MEIE KORPILE HUGO KAOTUSE PUHUL.

OLI VARAKEVADEL, KUI SEE MATUSE-RONG LIIKUS LÄBI KESKLINNA, PEATUDES HETKEKS PIKKAL TÄNAVAL KANUT GILD'I MAJA EES, KUS OMA ÕPPETÖÖD OLI TEINUD JA KUS ÕPPEASUTUSE DIREKTOR ÜTLES AU OMA VIIMASED SÕNAD LAHKUNULE.

SEALT LAHKUDES LÄBISTASIME HARJU TÄNAVA-JA VABADUSE PLATSI NING SIIRDUSIME RAHUMÄE POOLE. RAHUMÄEL TULI ÕPETAJAT KAUA OODATA KÕIGIL OLI VÄGA KÜLM. LÕPUKS SAABUS TA, KUI HAKKAS JUBA HÄMARDUMA.

PEATSELT OLI SEE MATUSE TALITUS MÖÖDAS JA LAHKUMISE LAUL LAULDUD. SIIS ALGASID JARELHÜÜDED HUGOLE. KORP! KALJOLA POOLT ÜTLESIN MINA LAHKUNULE VIIMASED SÕNAD JA PEAGU IGA ORGANISATSIOONI ESINDAJA POOLT TEHTI SAMUTI. KEEGI HUGO SÕBER PIDAS TEMALE ÕIGUSTAVA KÕNE, ÜLISTADES HUGOT KUI KANGELAST, KES JULGES OMA ELU LÕPETADA.

NEED OLID TUNDERIKKAD MATUSED NOORTE IDEELISTE INIMESTE POOLT, MIS JÄI KAUAKS AJAKS PALJUDELE MEELDE, KUID MA ISIKLIKULT EI SAANUD KAUA TAGASI OMA TASAKAALU, SEST EI OSANUD KUIDAGI SELGUSELE JÕUDA EGA RAHULDAVAT VABANDUSTLEIDA KIRIKUÕPETAJATE KÄITUMISELE. KUI PALJU KURBUST OLI SURMA PUHUL HUGO EMAL. TA POEG OLI TA AINUS UHKUS JA TA EDASPIDINE LOOTUS JA TUGI. MUL ON PRAEGU VEEL MEELES TA SÕNAD KUI MEIE AUVALVES SEISTES, NÄGIME KUIDAS TA SILITAS HUGO JUUKSEID JA ÜTLES:

"MIKS TEGID SA SEDA MULLE.." JA TA OMA KOGUDUSE ÕPETAJATE POOLT-EI MINGIT KAASTUNNET!

HILJEM KUULSIN, ET HUGO EMA OLI LAHKUNUD SELLEST KOGUDUSEST.

. . . . . .

MA OLIN SEL AJAL OMA KIRIKUST EEMALE JÄÄNUD ELU MUUTUSE TÕTTU JA OLIN SELLE PÄRAST TIHTI RAHUTU, KUID PEALE SEDA JUHTUMIT KAOTAS USUELU PALJU MINU SILMIS JA MA NAKKASIN ROHKEM AKTSEPTEERIMA OMA ISA VAATEID, KES OLI KIRIKU LIIGE AINULT MOE PÄRAST (KUNAGI KIRIKUS EI KÄINUD) JA OMA TEGUVIISIL ÕIGUSTAS SELLEGA, ET KUI TAHAD ELADA, SIIS PEAD HUNTIDEGA KOOS ULUMA.

OMA ISALT KUULSIN KA KUIDAS VANASTI MÕISA HÄRRA IGAL PÜHAPÄEVAL LASKIS OMA "MOONAKAID" PLAANU VANKRITEGA KIRIKUSSE SÕIDUTADA, ET ÕPETAJA NEID SEAL PEHMEKS TEEKS SÕNAKUULMISELE JA HOOLSALE TÖÖLE MÕISAS. KIRIKUS OLI VAIKNE, SOE JA ORELI HELID PANID VÄSINUD TÖÖINIMESED TUKKUMA JA MÕNDA LAUSA MAGAMA. ÕPETAJA-HÄRRA, NÄHES, ET SUUREM OSA RAHVAST MAGAB JA TEMA NOOMIMIST EI KUULE, SEADIS OMA JUTLUSE NII ET VAHETE VAHEL PASSIS KOVA HÄÄLEGA HÜÜDA "ÄRKA ÜLES KES SA MAGAD" MOJU OLI ALGUSES SUUR, ALGAS SUUR KÕHIMINE JA NINA NUUSKAMINE, KUID VARSTI VAJUSID SILMAD NEIL JÄLLE KINNI. JA KUI KODUSED KÜSISID HILJEM, ET MIS KIRIKUS KA OLI, SIIS EI TEADNUD MIDAGI.

SEE AEG OLI SIISKI PALJU HUMAANSEM KUI PRAEGUNE, KUS ARENG JA TEADUS ON TÕUSU TEEL, KUID KIRIKUSSE EI SAADETA SIND ENAM JÄRELEMOTLEMISELE, VAID SONAKUULMATUD SAADETAKSE HOOPIS KAUGEMALE JA KANNATUSRIKKAMALE TEELE.

MUL ON KA HÄID MÄLESTUSTI MINU OMA VÄIKESEST, VENE KIRIKUST LAIUSEL, TARTUMAAL, KUS MA LAPSENA PALJU VIIBISIN JA ENNAST SEAL HÄSTI TUNDSIN.

MINU ESIMENE KOOLIMINEK SÜNDIS SEAL KIRIKUKOOLIS, KUS MA OLIN AINULT POOL AASTAT JA KUS USUÕPETUST ANDIS SEALSE KIRIKU PREESTER, PAULUS, PÄRASTINE METROPOLIIT ALEXANDER. TA OLI RAHVA POOLT SIIS JUBA ARMASTATUD JA KIRIK OLI RAHVAST TULVIL.

HILJEM, PAARI AASTA PÄRAST TALLINNAST KOOLIVAHEAJAL SINNA SÕITES, LÄKSIN KA OMA KIRIKUT JA KOOLIMAJA VAATAMA JA EMA SOOVIL VÕTSIN OSA LAUA KIRIKUST. KUNA SEAL TULEB KA PIHTIDA, SIIS OLIN TÄBARAS OLUKORRAS, ET MISSUGUSE PATU MA PEAKSIN VÄÄRIKAKS PIHTIMISEKS. TULIGI KORD MINU KÄTTE. PREESTER AGA EI KÜSINUDKI PATTUSID, VAID KÜSIS MINU ELUST, KUIDAS MUL KOOLIS LÄHEB JA KUIDAS ELAN LINNAS, SIIS, ASETADES PÕLLE MINU PEA PEALE ÕNNISTAS MIND. SEE TOIMING OLI NII ÜLENDAV, ET PRAEGU VEEL NÄEN ENNAST PÕLVITAVAT PREESTRI EES.

HILJEM JÄLGISIN KOGU AEG ERILISE SOOJUSEGA METROPOLIIT ALEXANDRI ELU JA SURMA, KUID KUNAGI ENAM EI KOHTUNUD TEMAGA SIIN MAA PEAL.

A. LEPP,
VIL ! ROT !

MOTTEID RASSIPROBLEEMIST.

UMBSÕLME, MILLESSE MAAILMAPROBLEEMIDE LAHENDAMISKATSED ON PRAEGU SUUBUNUD, KUULUB OLULISENA RASSIPROBLEEM.

ET VÄLTIDA JUBA OLEMASOLEVATE NING VEELGI EDASIARENDATAVATE HÄVITUSRELVADE TOTAALSEID OHTE, ON MÜÜDAPÄÄSEMATU MITTE AINULT MAAILMA ORGANISEERIMINE TERVIKLIKUKS POLIITILISEKS ÜHIKUKS, VAID KA MAAILMAS VALITSEVATE VAENUKIRGEDE VAIGISTAMINE NIIPALJU

KUI SEE ANTUD OLUDES VÕIMALIK.RASSI - DEVAHELIST VAENUAKTI DEKS KUJUNEVAT PINGET POLE SUUTNUD KÕRVALDADA INIMESTE VENDLUSE JA ÜHEVÄÄRSUSE JUTLUSTAMINE EI KANTSLIST EGA MUJALT.

SEE PINGE,SEE VAEN AVALDUB TÄNAPÄEVALGI NEEGRITE LYNCHIMISES,ANTISEMITISMIS JA VÄRVILISTE RASSIDE ÕIGUSLIKUS DISKRIMINEERIMISES.SELLELE ON HILJUTI LISANDUNUD MAU-MAU JA MITTEJUUTIDE DISKRIMINEERIMINE ISRAELIS.

ON ASJAOLUSID,MIS VIIVAD KÜSIMA, KAS RASSIDEVAHELISEL VAENUL POLE BIOLOOGILISI ALUSEID.LOOMARIIGIST VÕIB MÄRGATA,ET SAMASSE LIIKI,KUID ERINEVATESSE RASSIDESSE KUULUVAD LOOMAD ÜKSTEIST EI TALU.ON INIMESI,KES VÄIDAVAD, ET KOKKU PUUTUDES NEIST ERINEVASSE RASSI KUULUVA KAASINIMESEGA,NAD TAJUVAD FÜÜSILIST LAADI VÕIKUST.NII ON VALGEID,KES KOKKU PUUTUDES KOLLASTEGA TAJUVAD VIIMASTE JUURES EBAMEELDIVAT LÕHNA JA ON KOLLASEID,KES SAMA TAJUVAD VALGETE JUURES NING LISAKS SELLELE TAJUVAD ILGENA VALGETE NAHA KAHVATUST. TEISALT ON ASJAOLUSID,MIS VIITAVAD SELLELE,ET RASSIDEVAHELINE EEMALETOUKAVUS ON SIISKI VAID PSÜHHOLOOGILIST LAADI,TULENEV ÜMBRÜSKONNA MÕJUTUSTEST INIMESE HINGELE.ÜLALNIMETATUD"FÜÜSILIST"LAADI VASTIKUSETUNNE POLE NIISIIS MIDAGI MUUD,KUI TEATUD HINGELISTE ELAMUSTE PROJEKTSIOON KEHALE-NENDE SOMATISEERING.VALGED,KES TUNNEVAD NÄITEKS HIINLASTE SUHTES VASTIKUST, SAAVAD SELLEST HARILIKULT ÜLE,KUI ON ASUNUD ELAMA HIINASSE HIINLASTE KESKELE MÕNEKS AJAKS.ISEGI HIINA VÕI JAAPANI FILMI VAATAMINE HIINLASTEST NÄITLEJATEGA VIIB SAGELI ÜLETAMA VASTUMEELSUSE TUNDE NENDE RAHVUSTE VASTU, ÜHE FILMI VAATAMISE KESTEL.KUI LASTE-

AEDA,KUS PEAMISELT ON VALGEST RASSIST LAPSED,ASUB ERANDINA ERINEVA NAHAVÄRVUSEGA RASSIST LAPS,TA ON PIGEM IMETLUSNING HELLITUS-KUI VAENU OBJEKTIKS.

EELDUSEST,ET RASSIDEVAHELINE PINGE JA VAEN ON VAID HINGELINE NÄHTUS,TINGITUD ÜMBRUSKONNA MÕJUTUSTEST,EI TULENE, ET RASSIPROBLEEMI LAHENDAMISEKS ON KÜLLALDANE INIMESTE VENDLUSE JA ÜHEVÄÄRSUSE TUNGIVAMALT KUULATAMINE.SEE POLE KÜLLALDANE ESITEKS SEEPÄRAST,ET MORAALI JUTLUSED ON EBATÕHUSAD VAHENDID SÜGAVALE JUURDUNUD EELARVAMUSTE PELETAMISEKS. TEISEKS POLE SEE KÜLLALDANE SEEPÄRAST, ET POLE ÕIGE,ET INIMESED ON TEGELIKULT ÜHEVÄÄRSED.NAD ON ÜHEVÄÄRSED VAID TEATAVATE IDEAALIDE ALUSEL VÕI NAD ON VAID POTENTSIAALSELT VAHEST ÜHEVÄÄRSED EELDATAVATE SAAVUTUSTE SUHTES,KUI NENDE ARENGUKS ON OLEMAS VÕRDSED TINGIMUSED.POLE MINGIT ALUST VÄITA,ET NEEGRID ON LOODUD ORJEKS JA VALGED ISANDAIKS.ON AGA SALGAMATU TÕIK,ET NEEGRITE ELUTASE JA ELUVIIS ON ÜLDISELT VALGETE OMAST TUNDUVALT MADALAMAD KA SEAL,KUS NEIL ON VALGETEGA SAMAD POLIITILISED ÕIGUSED JA KUS NAD NAUDIVAD PÕHILISELT SAMU MAJANDUSLIKKE HÜVESID.

RASSIPROBLEEM ERITI MAAILMAPROBLEEMINA OMAB ULATUST,MIS TEEB TA LAHENDUSE OTSIMISE DETAILIDES ÜLEJÕUKÄIVAKS IGALE ÜKSIKULE MÕTLEJALE.AINULT MITMETE ERIALADE TEADLASTE ÜHISTÖÖL ON VÕIMALIK SELLELE LAHENDUSE OTSIMINE ÜKSIKASJADES.MIDA KÄESOLEVATE RIDARE KIRJUTAJA JULGEB SIIN ESITADA,ON VAID RASSIPROBLEEMI LAHENDAMISE ÜLDISED SIHTJOONED.NEED OLEKSID JÄRGMISED:

I)ON TARVIS TEHA SELGET VAHET ELUTEGELIKKUSE JA MEIE IDEAALIDE VAHEL.ÜHE RASSI ALAVÄÄRSUS TEISE SUHTES ON TEATUD PIIRIDES TÕDE,KUID SEE POLE MUUTMATU TÕDE JA SELLE TÕE EBATÕEKS TEGE-

MINE ON MEIE MORAALNE KOHUSTUS.

2)RASSIDE SAMAVÄÄRSEKS KUJUNEMINE POLE TEOSTATAV ÜKSNES RASSIDE SAMAVÄÄRSUSE IDEAALI KUULUTAMISE LÄBI,VAID PEAMISELT NENDE LIIKMETE MAJANDUSE-JA KULTUURIOLUDE PARANDAMISE TEEL.

3)NENDE OLUDE PARANDAMINE EI SAA SÜNDIDA AINULT PAREMATES OLUDES ELAVATE RASSIDE JA RAHVASTE HOOLDUSE LÄBI,VAID SEE EELDAS SENI ALAVÄÄRISTATUD RASSIDE JA RAHVASTE ENESTE TUNDUVAT PINGUTUST PÕHIMÕTTE JÄRGI,ET IGAÜKS ON OMA ÕNNE SEPP.

4)KUS RASSIDE DISKRIMINEERIMINE ON INSTITUTSIONALISEERUNUD EBAÕIGLASEKS ÕIGUSEKS,SEE EBAÕIGLUS TULEB KÕRVALDADA, VAJADUSE KORRAL TARVITUSELE VÕTTES RAHVUSVAHELISI SURVEABINÕUSID,MIS VIIB KAS VÕI INTERVENTSIOONILE VASTAVATE RIIKIDE SISEASJADESSE.SELLISED SURVEVAHENDID ON ILMSELT TARVILIKUD LÕUNA-AFRIKA UNIONI APARTHEID'I POLIITIKA KÕRNVALDAMISEKS. ON LOOTA,ET AUSTRAALIA AVALIKU ARVAMUSE REAKTSIOON ON TÕHUS KÜLLALT,ET KÕRVALDADA ÕIGUSLIKKU OLUKORDA,MIS LUBAS UUS GUINEAS ELUNEVA AUSTRAALLASE KARISTAMIST VAID RAHATRAHVIGA,KES SÜÜLISELT SURMAS SEAL PÄRISMAALASE.

5)RASSIDE SEGUNEMISE FORSSERIMINE ON EBATARK POLIITIKA OLUDES,KUS RAHVAS POLE VEEL JÕUDNUD VÄLJA KASVADA INTENSIIVSEST RASSIVAENULIKKUSEST.KUIGI KÕRVALTVAATLEJANA VÕIN EKSIDA,JULGEN ÖELDA,ET ÜHENDRIIKIDE LÕUNA OSARIIKIDES TOIMUV RASSIDE INTEGREERIMINE KOOLIDES ON VIST KÜLL ENNATLIK SAMM.SAMUTI EI SUUDA MA MÕISTA SELLE SAMMU POLIITILIST TARKUST,MIS TÖÖPUUDUSE ALL PÜSIVALT KANNATAVALE INGLISMAALE ON HULGALISELT LUBANUD SIIRDUDA VÄRVILISTE RASSIDE LIIKMEID,NII ET SEAL MAAL ON ASJATULT LÖÖNUD KOHATI LÕKKELE RASSIVAEN.

IMMIGRATSIOONI ÜLDISELT TUNDUV PIIRAMINE TOLLELE ÜLERAHVASTATUD IMMIGRATSIOONIMAALE OLEKS TAKISTANUD OLUKORDADE TEKKIMIST,MIS ON EBAMEELDIVAD MITTE AINULT VAENUAKTIDE OHVRITELE,VAID KA KÕIGILE NEILE TOL MAAL,KES TAOTLEVAD BRITI RAHVASTE PERE HARMOONILIST ÜHTLUST.

ILMAR TAMMELO

VIL! ROT!

MÄRKMEID AUSTRAALIAST.

ELAMUSEKS KÕIGILE EESTLASTELE AUSTRAALIAS OLID AASTAVAHETUSEL ADELAIDES PEETUD EESTI PÄEVAD.ÜLE KOGU AUSTRAALIA OLI KOKKU TULNUD EESTLASI,ET JÄLGIDA SPORDIVÕISTLUSI,KUULDA LAULU JNE.,NING KOHATA SÕPRU KEDA POLNUD KAUA NÄHTUD.

KA ROTALUSED OLID SEOTUD SUURÜRITUSEGA.VIL!V.SISKA OLI ÜKS KORRALDAJAID JA VIL!G.TIIDEMANN AITAS IGATI KAASA.VIL!TAMMELO PIDAS VÄGEVA KÕNE NING TUTVUSTAS FILMI VARAL OMA ÜLEMERE REISI.

SYDNEYST OLID VEEL KOHAL CONFR! JUURIK JA CONFR!ORAV.NIMETATUD ROTALUSED VÄRSKENDASID SÕPRUSSIDEMEID NING MEENUTASID ÜHISELT VEEDETUD AEGU NING OMA JÕUDMIST SIIA MAAILMA KAUGEMASSE NURKA.UUEL AASTAL TÕSTETI KLAASE ADELAIDE EESTI MAJAS KOOS ÜLE 800 EESTLASEGA.

SYDNEY ROTALUSED KÄIVAD ENDISELT KOOS KORD KUUS, JA SUVEL KORRALDAVAD KA VÄLJASÕITE VABASSE LOODUSESSE, KUS UJUTAKSE NING VALMISTATAKSE KEHAKINNITUST EHT "PÄRISMAALASTE" KOMBEL-LAHTISEL TULEKOLDEL. MUIDUGI EI PUUDU KLAAS HEAD JOOKI, SEST VÄRSKE ÕHK EI ANNA VAID ISU, TA ANNAB KA HEAD JANU.

KAVATSETUD JAANIÕHTU PIDI KAHJUKS ÄRA JÄÄMA, SEST SEE ILUS PÄEV LANGEB SIIN KESET TALVE, NING SEL PÄEVAL VALITSES EBASOBIV ILM SELLISEKS ETTEVÕTTEKS.

OOTAME SUVE TULEKUT JA JÄRGMIST KOMERSI.

8. AUG. LAULATATI SYDNEY EESTI EV. KIRIKUS VIL! O. KARLOVI TÜTAR MARIANNE ING. PAUL PIIRAGA. MEELEOLUKAS PULMAPIDU PEETI SYDNEY PARIMAS HOTELLIS "HOTEL AUSTRALIA". KORP! ROTALIA NIMEL TERVITAS NOORPAARI CONFR! L. ORAV.

MEIE PRAEGUSE PRESIIDIUMI KOOSSEIS ON JÄRGMINE :

ROT ! X CONFR! L. ORAV
ROT ! XX CONFR! G. JUURIK
ROT ! XXX CONFR! G. KARLOV
OLDERMAN VIL! L. KLETTENBERG

LOUIS ORAV
ROT !

KORP ! ROTALIA AUSTRAALIA

KOONDISE NIMEKIRI.AUGUST 1959

	VIL !	VIL !
1.JAASON VIKTOR, ING.		2 THE AVENUE,NEWPORT N.S.W. TEL. XX 2688
2.KALPUS RICHARD, ING.		33 PARSLEY RD., VAUCLUSE,N.S.W. TEL. FU 1589
3.KARLOV OSKAR, ING.		7 MELVILLE ST., RYDE,N.S.W. TEL. WY 2467
4.KLETTENBERG LEMBIT, JUR.		40 DUKE ST. FORESTVILLE N.S.W. TEL. 40 8728
5.LEPP AUGUSTIN, ING.		THE STRAND,BEDFORD PK. PERTH,W.A.
6.PÕDER VALTER, MATH.		LOT 5,FLUSHCOMBE RD BLACKTOWN,N.S.W. TEL. B 3331
7.SISKA VOLDEMAR, JUR.		44 GROZIER AVE,COL. LIGHT GARDENS ADELAIDE,S.A.
8.TAMMELO ILMAR, DR.JUR.		63 ABINGDON ST., ROSEVILLE N.S.W. TEL. UM 4961

9. TIIDEMANN GUSTAV, JUR. — 41 THOMAS ST., FORBES
ADELAIDE S.A.

10. UUSNA SERGEI, DR.ING. — 94 RAWLINS ST.,
GLENDALOUGH
MT. HAWTHORN, W.A.
TEL. 24 3943

11. VAINO ERIK, ING. — 37 GLENAYR AVE.,
WEST RYDE, N.S.W.
TEL. WL 4804

CONFR ! CONFR !

1. JUURIK GEORG, JUR. — 10 RIVERDALE AVE.,
MARRICKVILLE, N.S.W.
TEL. LL 3198

2. KARLOV GEORG, JUR. — 24 WHARF RD.,
GLADESVILLE, N.S.W.
TEL. WX 4554

3. KLEMMER GEORG, ING. — 33 MONA RD.,
DARLING POINT, SYDNEY
N.S.W.
TEL. FB 4044

4. ORAV LOUIS, MATH. — 14 SMITH ST.
PARRAMATTA N.S.W.
TEL. YL 9004

5. RAIMET ENN, MED. — 30 GROZIER AVE
COL.LIGHT GARDENS
ADELAIDE S.A.

6)REILJAN FROMHOLD, I CHURINGA AVE.,
RER.OEC. MITCHAM, VIC.

7)TÜNDER JOHANNES, 13 CHASTON ST.
AGR. WAGGA N.S.W.
TEL.WAGGA 8218

8)ÜKSKÜLL KIRILL, 6 THE AVENUE.,
ING. NEWPORT.N.S.W.
TEL. XX 3821

TEATEID STOCKHOLMIST.

ROTALIA KÕIKIDE KOONDISTE OTSUSE KOHASELT ANTI ASUTAJA LIIKMELE VIL ! MIHKEL LUHTILE VIIMASEL SÜGISKOMERSSIL ÜLE AUVÄRVIPAEL.ULEANDMIST TOIMETAS SELLEAEGNE SENIOR A.EISTRAT, KES MÄRKIS, ET ASUTAJA LIIGE M.LUHT ON AUVÄRVIPAELA ÄRA TEENINUD OMA SUURTE TEENETE LÄBI KORP!-I ASUTAMISEL JA SELLE ALGAASTAIL(5 AASTAT JÄRGIMÖÖDA PRESIIDIUMI LIIGE)JA ON KOGU KORPORATSIOONI TEGEVUSE KESTEL SÜDAMEGA OSA VÕTNUD SELLE TEGEVUSEST.

VIL!KARL KOOL ON ALATES 1.JUUNIST 1959 ROOTSI VALITSUSE POOLT KINNITATUD ROOTSI VANTÜRI KOGUDUSE ÕPETAJAKS STOCKHOLMIS.TEMA KOGUDUSE PIIRKONNAS ELAB KA HEA HULK ROTALUSEID.

VIL!H.HORN ON TAGASI ROOTSIS OMA AMETIREISILT USA-SSE.AMETREIS ALGAS TEMA PUHKUSEGA BERMUDAS.

VAATAMATA AINULT ÜHEAASTASELE VIIBIMISELE ROOTSIS ON VIL!AUG.SIKK(DR.PHIL.) JÕUDNUD ROOTSI KEELE ÄRA ÕPPIDA NIIVÕRD PÕHJALIKULT,ET ON SAANUD KESKKOOLI ÕPETAJA KOHA NORRBOTTENIS,ROOTSI PÕHJAPOOLSEIMAS MAAKONNAS.TEMA TÖÖKOHT LOODUSLIKULT ILUSAS KOHAS MITTE VÄGA KAUGEL "NABAPIIRIST".VIL!SIKK ELAS VAREM SAKSAMAAL.

VIL!NIKOLAI KORNEV VIIBIS PAAR NÄDALAT ROOTSIS.19.APRILLIL PÕHITSES PIISKOP JÜRI(JÜRI VÄLBE) STOCKHOLMIS TEMA AP-ÕIGEUSU PREESTRIKS.N.KORNEVI VAIMULIKUKS KUJUNEB LÄÄNE SAKSAMAA MITMEL POOL ERI OSARIIKIDES ELAVATE AP-ÕIGEUSULISTEGA.VIL!KORNEV ON ASUNUD OMA AMETIÜLESANNETE TÄITMISELE.TEMA ALALISEKS ASUKOHAKS ON AUGSBURG.PREESTRIKS PÜHITSEMINE LEIDIS EESTI AJAKIRJANDUSES ROOTSIS SUURELT ÄRAMÄRKIMIST.

ROTALIA STOCKHOLMIS PEAB OMA IGAKUISED KOOSOLEKUD STOCKHOLMI EESTI MAJAS, KUS SERVEERITAKSE KODUMAISEID TOITE JA SEETÕTTU KOOSVIIBIMINE HUBASEM KUI ROOTSLASTELT ÜÜRITUD RUUMIDES.PEALE IGAKUISE KOOSOLEKU KOHTAVAD ROTALUSED SEAL KA KOLMAPÄEVA ÕHTUTI.

23.APRILLIL PIDAS VIL!KARL KOOL REFERAADI "ROOTSI KIRIK" JA 20.MAIL VIL! AUGUST OTS "AKTUAALSETEST VÄLISPOLIITILISTEST PROBLEEMIDEST".

8.MAIL PÜHITSES VIL!ALFRED PETS OMA 60-A SÜNNIPÄEVA.PLURIMUS ANNUS JUUBILARILE KAASVENDADELT.

MEIE SIDE NR.3 TOIMETATAKSE GÖTEBORGIS,KUSJUURES TOIMETAJATEKS ON CONFR! CONFR!OTTO KUULEP JA JÜRI AUS.NENDEST ÕPIB VIIMANE AJAKIRJANDUST GÖTEBORGI UNIVERSITEEDIS.

KRISTJAN JOOST

VIL! ROT!

GÖTEBORGIST

17.VEEBRUARIL 1959 VÕTTIS KONVENT VASTU HOTEL VIKTOR RYDBERGI SAALIS KORPORATSIOON FILIAE PATRIAE GÖTEBORGI OSAKONNA.KORPORATSIOON FILIAE PATRIAE POOLT OLI TULNUD 12 VILISTLAST JA TEGEVLIIGET.ÕHTU MÖÖDUS MUGAVAS ÕHKKONNAS KIIRELT TANTSU JA CANTUSE SAATEL.

CONFR!VAMBOLA KAIN'I PEREKOND ON SUURENENUD POJA PEETRIGA JA CONFR!SVEN VIKMAN'I PEREKOND TÜTRE AGNETAGA.

ROTALUSTE PERE SOOVIB MÕLEMALE PEREKONNALE SÜDAMEST ÕNNE.

GÖTEBORGI PIIRKONNA JÄÄHOCKEY MEISTRIKS TULI CHALMERSI TEHNIKAÜLIKOOLI MEESKOND.MEISTERMEESKONNAS MÄNGISID KAASA CONFR!IVAR DERRIK JA ÜLO RIINER.

VARSINAIS-SUOMALAISE OSAKUNNA AASTAPÄEVA PIDUSTUSTEST 21.JA 22.MÄRTSIL 1959.A.HELSINKS,VÕTSID GÖTEBORGI ESINDAJATENA OSA AAVO ANDREKSON JA VAINO KULDASSAAR.

25.MÄRTSIL PIDAS REB!OLEV KRÄMER REFERAADI UPPSALA ÜLIKOOLIST JA REB ! VELLO SEPP EESTI GEOLOOGIAST.

6 - 8.APRILLINI 1959.A.PEATAS LÄBISÕIDUL GÖTEBORGIS VIL!NIKOLAI KORNEV.

1959.A.I SEMESTRIL ON GÖTEBORGI EESTI ÜLIÕPILASKONNA ESIMEHEKS CONFR! MART AVATARE.

16.APRILLIL 1959.A.ESINES REB ! VALDAR KANE REFERAADIGA"RATSAVÄGI"ROOTSI NOORE RATSAVÄEOHVITSERINA OLI ETTEKANDJA REFERAADI KOOSTANUD VÄGA HUVITAVALT JA PÕHJUSTAS HILJEM REA ASJALIKKE SÕNAVÕTTE.

SAMAL ÕHTUL PIDAS KA REB!JAAN KANN REFERAADI"JALGPALLI AJALOOST"KÕIK 1959. A PEETUD REFERAADID ON TUNNISTATUD VASTUVÕTU VÄÄRILISTEKS.

ÜHENDUSES VAPIKÜSIMUSEGA VALIS K.K. K.16.4.1959.KOMISJONI-KOOS SEISUS:ESIMEES-CONFR!SVEN TEDRO(SENIOR),LIIKMED -VIL !KARL MÜLDER JA JÜRI MILLES.

KOMISJONI ÜLESANDEKS JÄI:ESITADA VASTUETTEPANEKUID NING TÄIENDUSI NEW YORK'I POOLT ESITATUD VAPIKAVANDILE.

KONVENT OTSUSTAS KORRALDADA KOHVIÕHTU 9.MAIL HOTEL VIKTOR RYDBERGI RUUMES.

KORP ! ROTALIA USA KOONDISE

NIMEKIRI. VIL! VIL!

AASMAA ILMAR, ING. 151 VALLEY VIEW DR.
WHITE MEADOW LAKE
ROCKAWAY TNSP.N.J.
TEL. R09 4302

ADAMS RALF, ING. 71-12 163 ST.
FLUSHING 65 L.I.N.Y.
TEL. JA6 3905

ADOV HANS, ING. 102-50 62 RD
NEW YORK 75,N.Y.
TEL. IL9 8540

ADOV HANS, ING.
102-50 62 RD.,
NEW YORK 75,N.Y.
TEL. IL9 8540

ALLIK WILLIBALD, RER.OEC.
576 TIMPSON PL.
NEW YORK 55,N.Y.
TEL. LU5 3734

AMBROS HEINO, JUR.
1068 GERARD AVE.APT 1A,
BRONX,N.Y.

GRABBI HELLAR, PHIL.
20-57 20 ST.L.I.C.5.
N.Y. TEL. RA8 1886

HINNE JÜRI, MED.
730 ASHBERTON AVE.,
LUTH.HOSPITAL,
BALTIMORE 16,MD.

HÄRM GUSTAV, JUR.
6148 AUCKLAND AVE.,
N.HOLLIWOOD.CALIF.

HÖLPUS ILO, JUR.
119 AVOCA AVE.,
MASSAPEQUA PK.
L.I.N.Y.
TEL. LI1 3795

ISE RUDOLF, ING.
2009 HILLENWOOD RD
BALTIMORE 14,MD
TEL. ID5 3890

KALD LEMBIT, ING.
24 SUMMIT AVE.,
MT.VERNON,N.Y.

KELDER SULEV, RER.OEC.
20-62 CRESCENT ST.
L.I.C.5 N.Y.
TEL. AS4 9505

KLAUS REIN, AGR.
816 EASTERN AVE.,
SCHENECTADY,N.Y.

KOOBA EINO, MED. — BRIDGEPORT GENERAL HOSPITAL, BRIDGEPORT, CONN.

KUUSKVERE GUSTAV, JUR. — 10 HAWTHORNE DR., NEW BRUNSWICK, N.J. TEL. CH7 5629

KUUSLER ELMAR, THEOL. — 90 CORTLAND ST. NEW YORK 7, TEL. BA7 4729

KÕLVIK PAUL, AGR. — 735 W 172 ST., NEW YORK 32, N.Y. TEL. WA8 4076

KÖPP ALEKSANDER, RER.OEC. — 507 N.LAWLER ST., CHICAGO 44, ILL. TEL. ES8 9222

KÖPP PEETER, AGR. — 507 N.LAWLER ST., CHICAGO 44, ILL. TEL. ES8 9222

KÖRESSAAR VIKTOR, PHIL. — 27 SICKLES ST. NEW YORK 40, N.Y. TEL. LO7 9181

LAMPSON EDUARD, RER.OEC. — 242 DENTON AVE., LYNBROOK, L.I.N.Y.

LAUPA HARALD, ING. — 129 HARRISON ST. FRANKLIN TWP, NEW BRUNSWICK, N.J. TEL. CH9 8740

LAURITS OSVALD, PHARM. — 177 BAY 8 ST., BROOKLYN 28, N.Y. TEL. TE7 1220

LEEMETS PAUL, ING. 270 VAN SICLEN AVE, APT.5D
BROOKLYN 7, N.Y.
TEL. EV5 7730

LEESMENT HEIKKI, JUR. 964 ANDERSON AVE.,
NEW YORK 52, N.Y.
TEL. CY3 3043

LEETARU EDMUND, MED. 27 SICKLES ST.
NEW YORK 40, N.Y.
TEL. LO9 6369

LEINJÄRV ALEKSANDER, JUR. 3519 PELHAM AVE.,
BALTIMORE 13, MD.
TEL. PE2 3287

LEMMING EDUARD, ING. 147 CANE ST.,
TEANECK, N.J. TE6 7713

LIBAND JOHN, ING. 9 VIKING RD.,
GLENWOOD LANDING
L.I.N.Y. GL4 7509

LUTTER OTT, AGR. R.D.2 KENNETH SQUARE, PA

LÄTE EDUARD, ING. R-1, STURGIS, MICH.

MANDRE JÜRI, AGR. 3905 SHANNON DR.
BALTIMORE 13, MD-EA7 2251

MATHIESEN EDGAR, AGR. 68E 97 ST., APT.30.,
NEW YORK 29, N.Y.

METS EDUARD, JUR. 141-19A 78 RD
KEW GARDEN HILLS L.I.
N.Y.-TEL. OL7 7453

MÄGI PAUL, ING. 2355 MORRIS AVE., APT 4C
NEW YORK 68, N.Y.
TEL. SE3 4143

MÄGI RAGNAR, RER.OEC. 55 LINDEN ST.APT.2
ALLSTON 34, MASS ST2 0457

MILLER OLAF, WIGGLEWORTH HALL D21,
PHIL. HARVARD UNIVERSITY,
CAMBRIDGE 38,MASS.

OJAMAA VOLDEMAR,1206 FIRST ST
AGR. SEABROOK,N.J.

PAJUR JUHAN, 11-51 51 ST.,
ING. BROOKLYN 19,N.Y.UL4 9070

PALS RAIMOND, 328 E.WESTFIELD AVE.,
CHEM. ROSELLE PK.N.J. CHI 1891

PEDAK JOHANNES,2250 LINDEN AVE.,
PHARM. BALTIMORE 17,MD.

PERANDI ADOLF,130 DUFFIELD ST.
JUR. BROOKLYN.N.Y. UL2 2055

PITEA HARAND, 529 E.87 ST.
JUR. NEW YORK 28,N.Y.TR9 7943

PARK ERICH , 22 E.17 ST.ROOM 405,
AGR. NEW YORK 3,N.Y. OR5 0825

PUSKAR VIKTOR,611 S.63 ST.
ING. PHILADELPHIA 43,PA.

RAIDAL ALEKSANDER,51 MADISON ST.,
RER.OEC. E.HARTFORD,CONN.
TEL. JA8 8930

RAIDAL VIKTOR,166 HAMILTON AVE.,
JUR. MASSAPEQUA,N.Y.
TEL. PY8 2610

REBASSOO HERBERT,406 MOUND ST,
MATH. DE CORAH,IOWA.

SEITAM ARNOLD, 7501 CERMAK RD,
MED. BERWYN,ILL.

SIREL AUGUST, 9 OVERPECK AVE.,
AGR. RIDGEFIELD PK.N.J.

SUURSÖÖT HELMUT, 2061 NORTH VERMONT AVE
RER.OEC. LOS ANGELES 27, CALIF.

SÖÖT FERDINAND, 6311 PIONER DR.,
AGR. BALTIMORE 14, MD

TARENDI ALON, 45-38 157 ST.,
ARCH. FLUSHING 55, N.Y.

TIIVEL JAAN, 1320 WEBSTER AVE.,
JUR. NEW YORK 56, N.Y.
TEL. CY3 2014

TIRU AUGUST, 1327E.52 ST. III FL.
JUR. CHICAGO 15, ILL.

TOMINGAS WILLIAM, 327 STERLING PL.
RER.OEC. BROOKLYN 38, N.Y. ST95556

UBAKIVI ROMAN, 82 IRVIN PL. APT.5 C
RER.OEC. NEW YORK 3, N.Y SP74314

URIKO MAXIMILIAN, 64-14 48 AVE.,
ING. WOODSIDE 77 L.I.N.Y. DE58494

VIILUP NIKOLAI, 25 LOCUST PL.,
AGR. COPIAGUE L.I.N.Y.
TEL. AM4 6756

VILLOTA KALJU, 4403 76 ST. HI6 8689
ING. ELMHURST L.I.N.Y.

VOORE NIKOLAI, 1415 SECOND ST.
ING. SEABROOK, N.J.

CONFR ! CONFR!

AINSO HEINO 601W.141 ST. APT.32, NEW
ING. YORK 31, N.Y. TEL. WA6 9823

ADER VÄINO, 334 S. 5 ST., BROOKLYN 11,
ING. N.Y. TEL. ST2 1486

ALTOK ARNOLD, 494 BROWN AVE, HUNTINGTON
ING. VALLEY, PHILADELPHIA, P.O.
PA. TEL. CH3 3405

AUKSMAN BORIS, 849 S.NORMANDIE AVE.APT 106
ING. LOS ANGELES,CALIF.

EBROK VELLO, 80 ASHWOOD AVE.,SUMMIT, N.J.
PHYS. N.J.- TEL. CR7 1560

GRABBI REINN 413 E. 84 ST.
ING. NEW YORK 28 N.Y.RE4 4438

HEITUR VALDMAR,ARCH.

HIMMA EINAR, CAPT.EINAR HIMMA,37-A
MED. WHERRY APT.FORT CAMBEL,K.Y.

HÄMAR RUDOLF, 824 A BERKLEY ST.,
RER.OEC. NEW MILFORD N.J.C01 0478

JALAJAS ARVO, 85 MANOR DR.,APT.45
MATH. NEWARK 6,N.J. ES4 3829

JÄRV EVALD 11785 LAURELWOOD DR.
ARCH. APT.1,STUDIO CITY,CALIF.

KAERAMAA ARTUR,1907 OLIVE ST.,
THEOL. DES MOINES,IOWA.

KAPSI EGON, 706 RIVERSIDE DR.
ING. NEW YORK 31,N.Y. T025259

KARELL ENN, 125 E.90 ST APT.5C
RER.OEC. NEW YORK 28,N.Y.SA2 1630

KAUP JOHANNES, 1208 W.8 ST
RER.NAT. WILMINGTON 6,DEL.-OL82526

KEDER VIRKO, 107 GALES DR.APT.A.
ING. NEW PROVIDENCE N.J.
TEL. CR3 4325

KELDER TÖNIS, 20-62 CRESCENT ST.,
ING. L.I.C.5 N.Y.
TEL. AS4 9505

KIISS AKSEL, 107 GALES DR.APT.A
ING. NEW PROVIDENCE,N.J.
TEL. CR3 4325

KINT AARNE, ING. — GEORGIA TECH., P.O.BOX 3837, ATLANTA, GA.

KUKK JAAK, ARCH. — 1159 N.FULLER AVE., APT.A, HOLLYWOOD 46, CALIF.

KUUSKVERE JAAN, ING. — 10 HAWTHORNE DR., NEW BRUNSWICK, N.J. TEL. CH7 5629

KÄPA KALJO, RER.OEC. — 37 E 6 ST. CLIFTON, N.J. CRI 7420

KÜNNAP BORIS, MED. — 6500 BECK AVE., HOLLYWOOD, CALIF.

LAAN BRUNO, ING. — 1289 W.22 ST., LOS ANGELES 7, CALIF.

LAEV ARVED, PHIL. — 175 CLAREMONT AVE APT.46 NEW YORK 27, N.Y. WN4-7791

LEEMETS ANTS, ING. — 270 VAN SICLEN AVE., APT.5D BROOKLYN 7, N.Y. TEL. EV5 7730

LEHTMÄE AKSEL, RER.OEC. — 108 PAULISON AVE., RIDGEFIELD PK., N.J. TEL. DI3 7761

LINK FELIKS, MED. — 319 E. 73 ST. APT. 16 NEW YORK 21, N.Y. LY6 2460

LUTTER GUSTEN, ING. — 134 BAYARD DR., CLAYMONT, DEL. SY8 6590

LÖÖKE ARVO, ING. — WESTWOOD DR. 2382 COLUMBUS, OHIO

LÜLL KALJO, MED.VET. — 1544 GILLEPSIE AVE, APT.60 NEW YORK 61, N.Y. TEL. TA3 6787

MÄGIS OLAF, THEOL. — REVEREND OLAF MÄGIS, POLSON, MONTANA.

PAADRE KOIT, ING. — 94-02 46 AVE., ELMHURST 73, N.Y.

PERANDI AADO, RER.OEC. — 2342 W. 11 ST. BROOKLYN 23, N.Y. TEL. C06 9144

RAUDSEPP HANS, ING. — 857 S.15 ST. NEWARK.N.J.

REHE ALEKSANDER, ING.

ROOMAN HUGO, ARCH. — 349 PENNINGTON ST ELISABETH, N.J. TEL. EL5 5749

SAIMRE JÜRI, ING. — 2212 WASHINGTON ST., WILMINGTON, DEL. TEL. OL4 8191

SALMRE WILLIAM, CHEM. — 1869 CONEY ISLAND AVE BROOKLYN 30, N.Y. TEL. ES5 5793

SAVISAAR ATSO, ING. — 74 DEMAREST PL., MAYWOOD, N.J. CR3 7871

SOOBERT AAVO, ING. — 2106 BARR ROAD, DELPARK MANOR, -WILMINTON 8, DEL.

SORK HENNO, MED. — 2229 HUDSON TERASSE, COYTESVILLE N.J.

TAMM FELIKS, RER.OEC. — 309W. 105 ST.APT.9 NEW YORK 25, N.Y.

TAMMARU ENN, RER.OEC. — 1327 E. 52 ST. CHICAGO 15, ILL.

E.K.L.'U 1958. A. SŪGISKOMERSS.

SŪGISKOMERSS 1958. a.

TOMUSK AUGUST, MED. — LT.MC.USNR USN HOSPITAL CAMP LEJENNE,N.C.

TOOMES JUHAN, ING. — GEORGIA TECH.P.O.BOX 3837,ATLANTA,GA

TINT JÜRI, ING — 227 E. 178 ST.APT.5D NEW YORK 57,N.Y. TEL. LU7 1645

URIKO AADO ING. — 64-14 48 AVE., WOODSIDE 77 L.I.N.Y. DE5 8494

VAHTEL RIHO, ING. — 31-21 76 ST. JACKSON HTS.N.Y. TEL. DE5 0054

PENNAR JAAN, RER.POL. — 900 W.190ST., NEW YORK 40,N.Y. TEL. LO8 8118

SHERWOOD JON, PHIL. — 5 MEADOW DR.COS COB,CONN TEL. T09 5247

ÖÖPIK TÖNIS, MED. — 34 KAREN ST., W.BABYLON L.I.N.Y. TEL. PY8 7032

L ! L ! JA REB ! !

BLUMFELD VALFRIED,ING.

ISE REIN, ING. — 2009 HILLENWOOD RD BALTIMORE 14,MD TEL. ID5 3890

KALLASTE ARNO ING. — 1071 ROCHESTER RD., ROYAL OAK 3,MICH.

KILGAST HELMUT, ING.

LAREN KUNO, RER.OEC. 55-19 VAN HORN, TEL. ELMHURST, N.Y. IL7 1574

LEETARU TÕNIS, GEOL. 27 SICKLES ST. NEW YORK 40, N.Y. L096369

MÄNNIK ANDRES, JUR. US 514 03463 7850 UAA ORD.DEP.HHS.APO 259 NEW YORK, N.Y.

OTS UNO, GEOL. 84 WINDHAM ST., WILLIMANTIC, CONN.

RÄTSEP PEETER, ING. 2210 JESSUP ST., WILMINGTON, DEL. TEL. OL2 2427

VAHER UDO, ING. C/O KALLASTE, 1071 ROCHESTER RD., ROYAL OAK 3, MICH.

VAINU AKO ING. RD.NR.1.BOX 249 JAMESBURG, N.J.

MÄRKUS: IGASUGUSTEST EBATÄPSUSTEST JA PUUDUSTEST KÄESOLEVAS KORP! NIMEKIRJAS JA SAMUTI EDASPIDISTEST ADRESSI JA TELEFONI MUUDATUSTEST PALUN MIND VIIVITAMATA INFORMEERIDA.

ANTS LEEMETS.ROT!

XXX

LÕPUKS...

TOIMETUS PALUB ALANDLIKULT VABANDUST ET KÄESOLEV NUMBER EI SAANUD TEHNILISTEL PÕHJUSTEL ILMUDA ETTENÄHTUD AJAL.

SYDNEYS, SEPTEMBER 1959.A.

KORP! ROTALIA AJAKIRI

Meie

NO 3 GÖTEBORG 1959

S i s u k o r d .

1.	Saatekꜱ	O.Kuulep	Lhk.	1
2.	Meie vapp	T.Ennok	"	2
3.	Silentium ad cantum	J.Adila	"	4
4.	Seiklus fjällides	J.Aus & V.Lumila	"	6
5.	Prof.dr.ing. V.Paavel- mälestuseks tema surma aastapäeval	J.Pedak	"	11
6.	Eesti lipp	J.Läte	"	15
7.	Vil' G.Liideman 60.aastane	J.Läte	"	16
8.	Vil' E.Thoen 50.aastane	J.Läte	"	16
9.	Informatsioon: Stockholm	K.Joost	"	17
10.	" Göteborg	J.Adila	"	18
11.	" Lund	A.Kalmet	"	20
12.	Konvendi fotode nimekirja täiendus		"	21
13.	Rootsi Koondise nimekiri		"	22

"Meie Side" nr. 3. Göteborg 1959 a.
Toimetus: O.Kuulep, J.Aus, K.Joost, A.Kalmet.
Järgmine "Meie Side" ilmub New Yorgis.

S a a t e k s .

Käesolevas "Meie Side" numbris esitab confr. Toivo Ennok Göteborgist veel ühe uue vapi kavandi vastavate selgitustega. Kavandi valmistajad paluvad kõiki kaasvendi seda tõsiselt uurida ja oma arvamistest ja võimalikkudest muudatusettepanekutest teatada T.Ennokile aadressil: Tredje Långgatan 36, Göteborg C.

Samuti oleks vil. J. Adila väga tänulik arvamiste avaldamise eest tema artiklis puudutatud cantuse küsimuse osas. Võib olla, et teistel maadel ei esine puudusi laulu tegemise osas, sest tema tähelepanekud kehtivad ainuüksi Rootsis asuvate noorte tudengite kohta.

Kasutan juhust siinkohal tänu avaldamiseks köikidele kes on aidanud kaasa numbri toimetamisel - küll hääde nõuannetega, kaastööga ja kaane valmistamisega. Pean aga kahjuks juurde lisama, et "Meie Side" toimetamine ei ole mitte ainult "tants roosidel". Mõned kaasvennad, kellelt ma ootasin kaastööd ja kelledelt ma ka olin saanud "peaaegu" nõusoleku, ei ole kaastööd teps mitte saatnud. On tulnud ette juhus, kus asjaosaline augusti kuul saadetud kirjale vastas novembris, et ta kahjuks kaastööd saata ei saa.

Kahjuks puudub ka informatsioon USA-st ja Kanadast. Tahaks loota, et see ilmub järgmises numbris.

Lõpuks soovin köikidele kaasvendadele ja nende perekondadele häid jõulu pühi ja õnnerikast uut aastat.

Otto Kuulep.
Rot.

M e i e v a p p .

Käesolev vapikavand on esitatud väljaspool igasuguseid vapikomisjone selleks, et elustada diskussiooni vapikavandi üle ja ärahoida liigset kiirustamist vapikavandi vastuvõtmisel.

Käesoleva vapikavandi kavandamisel on silmaspeetud konvendi rahvuslikku omapära, Eesti rakenduskunsti ja heraldika põhinõudeid. On silmaspeetud reljeefika ja voolimistehnika kompositsioone. Kavand on teokssaanud meie tuntud graafiku ja kunstniku Hugo Lepiku ning käesoleva artikli kirjutaja pikaajalisel koostööl.

Selleks, et vappi saada, ei jatku pliiatsist, paberist ja heast tahtest. Peab olema teadmisi heraldikast ja eelkõige - kunstimeelt ja tehnilist väljendamise oskust. Eriti viimane on kogu küsimuse juures otsustav.

Vapi kavandamisel pani kunstnik Lepik iga väiksemagi idee kavandisse. Nii valmistati kümneid kavandeid ja lõpuks jäädi peatuma selle kavandi juurde, mis nüüd "Meie Sides" esitatud.

Heraldika seab üles terve rea nõudeid vapi kujundamisel. Käsitame ainult kolme: vapp-kilp, vapihoidja ja vapikaitsja. Ülejäänud nõudeid võiks tänapäeval lugeda iganenuiks ja meile võõraiks.

Vapp: Vapp jääks muutmatuks. Muuta tuleb vapil tähed ja numbrid nii, et nad sobiksid kokku vapi ümbruse tähtede ja numbritega. Vapi esimesel veerandil asetada värviväljad nii nagu kavandil märgitud. Värvide raskuse pärast vahetada 3. ja 4. veerand. Muidu jääks palju tumedaid värve vapi ühele poolele. Kavandil on need väljad ümber asetamata.

Vapihoidja: Hoidjaks sai pandud küll kavalaid loomi ja linde, linte ja muid ilustusi, kuid ikka tulime tagasi tammepärgade juurde. Ei leidnud midagi ilusamat kui tammepärg. Vapihoidja alla lindile asetasime "Eestimaa mu isamaa".

Vapikaitsja: Peab ütlema, et vapikaitsja kavandamine oli raskemaid probleeme. Lähtusime seisukohast, et vapikaitsja peab olema rahvuspärane. Jäime peatuma järgmise juurde: vapi peal kümme tähte mis kujutavad kümmet asutajat liiget. Tähtede sees reljeefis deviisi esitähed ning soklis deviis tervelt. Selle peal muistne Eesti söjamees võitlusvalmis kaitsmas vappi.

Vapivalmistamist võiks meie konvendi ajaloos lugeda teiseks tähtsamaks küsimuseks meie konvendile majaostmise küsimuse kõrval. Sellepärast oleks väga tähtis, et selle küsimusega ei kiirustataks.

Kõikidest võimalikkudest muudatusettepanekutest oleksin ma väga tänulik.

Toivo Ennok
Rot.

S i l e n t i u m a d c a n t u m .

"Meie Side" numbreist on pidevalt nii noorema kui ka vanema generatsiooni sulest terava joonena ilmnenud, et Rotalia liikmete ühendajaks on tema traditsioonid. Nagu kõik, nii muutuvad ka traditsioonid aegade vältel eri maades ja osa traditsioone asendatakse uuustega. Pisut mõtlema paneb aga asjaolu kui mõnele igivanale traditsioonile mida ei saa kunagi uuustega asendada, hakatakse üha vähem tähelpanu omistama.

"Silentium ad cantum" - see traditsiooniline hüüd on toonud alati elavust nii üliõpilastele kui ka vilistlastele sõpreringis istudes. Üliõpilaslaul on olnud vana traditsioon akadeemilistes organisatsioonides ja hinnatud vahend meeleolu tõstmiseks seltskonnas.

Tänapäeval tundub aga nagu ei omistataks noorte üliõpilaste hulgas laulule seda traditsioonilist tähtsust, mida see tegelikult omab. Põhjuseid võib otsida tänapäeva moodsas elus, kus otsitakse abivahendeid "töö" kergendamiseks. Nii kui bensiinisõiduk viib looduses jalutaja ja võib olla ka laulja kinnisesse auto mürinasse, samuti näib ka, et oma laulu tahetakse grammafoni ja raadioga asendada. Aga mitmeid inimese eluavaldusi, nagu traditsioonilist seltskondlikku laulu, ei saa masinaga asendada. Tänapäeval ollakse ka harjunud vabandama mittelaulmise ja ebamusikaalsusega. Täielikult ebamusikaalseid inimesi on ju haruldaselt vähe ja pole ka usutav, et omal ajal Tartu tudengid olid musikaalsemad tänapäeva akadeemilisest noorusest. Sellega peaks noorte passiivsus cantuse osas olema tingitud muudest asjaoludest. Tõenäoliselt võimaluste puudumisest harjutamiseks ja võib olla ka esinemiseks. Ma usun aga, et tudengid on ka tänapäeval minuga ühel arvamisel, et ilma meeldiva seltskondliku lauluta ühine koosviibimine kaotab palju oma kütkestavusest.

Kas on köikidele üliõpilastele ka nüüd laul stimuleeriv tegur ja kuidas reageerib noor üliõpilane käsklusele: "rebane, tee cantust"? Suuremale osale tudengitele Tartus oli laul stimuleeriv ja polnud probleem rebasele viisi pidamine ega laulu juhtimine. Neid kes sellega hakkama ei saanud, oli ainult mõni üksik erand.

Minu Rotaliasse astumisel 1932. aasta sügisel oli magister cantandiks confrater Johannes Pedak. Cantustunnid olid meil Pedaku juhtimisel "töökad" aga ühtlasi ka sisukad. Ka keskpärane laulja õpetati võimeliseks seltskonnas laulu laustama ja seda juhtima. Ka ebamusikaalsed rebased pidid osa võtma cantustundidest ja "Gaudeamuse" ning teiste, vähemalt ametlike laulusõnade oskamine, ka öösel unest äratatuna, oli obligatoorne.

Küll tundus meile, et cantandi nõudis liigselt laulusõnade tundmist, kuid rebastel tuli alluda konvendi korrale ja ei aidanud muud, kui tuli laulusõnad pähe tuupida. Võib ju olla, et laulutundide läbiviimise kord tol ajal mõjustas

pisut allpool keskmiste lauluvõimetega rebaste, kuhu ka mina kuulusin, hääd läbisaamist magister cantandiga. Aga aastate möödumisega on arvamised muutunud. Nüüd on minusugustel seltskonnas tihti hää meel, et võime vaikselt kaasa laulda õigete sõnadega ja tihti isegi laulu algatajat ja juhtijat abistada õigete sõnade etteütlemisega - ja siis alles hakatakse omaaegset magister cantandit hindama ja isiklikult leian nüüd, et ta oleks võinud lasta noortel rebastel isegi veel rohkem laulusõnu pähe õppida.

Korporatsiooni ametlikel koosviibimistel on tänapäeval olukord kujunenud selliseks, et peamised cantuse tegijad on vilistlased ja vanemad confraterid, kes on saanud lauluõpetust sellistelt cantandidelt nagu seda oli Johannes Pedak. Ma ei eita, et nooremad confraterid ja rebased ka mõnikord cantust teevad, kuid ma olen tähele pannud, et enamus neist hoiavad meelsasti cantuse tegemisest eemale. Sedagi tuleb ette, et noor üliõpilane tahaks teha cantust, kuid sõnu pole meeles. Ka üliõpilaslaulikutest on puudus ja laul jääbki tegemata.

Mõtlema paneb ka olukord hümnide ja teiste pidulikkude laulude juures. Eesti hümn läheb kuidagi, kuid kes ise laulumees pole, sellel võib isegi ette tulla sõnade puudust. Sootuks kurvem on aga lugu "Gaudeamusega". Neid noori, kes seda peast oskaksid, on üpris vähe. Laulumehed laulavad selle siiski laululehelt või üliõpilaslaulikust korralikult maha, kuid paljudele on sõnade tähendus väga udune. Euroopa kontinendil algab või lõpeb aga igasugune tudengite istumine alati "Gaudeamusega". Kui nüüd eesti tudengid sellistest istumistest osa võtavad, ja seda juhtub õnneks kaunis tihti, siis võib jääda välismaa üliõpilastele veider mulje kui meie mehed "Gaudeamuse" juures suudki lahti ei tee.

Märkust vääriks ka värvide laulu ja teiste kommerssi laulude tundmine. Sõnad on neil kõigil eesti keelsed ja viisid tänuväärselt igivanade Euroopa tudengilaulude omad, nii et nende tundmine ei tohiks kellelegi liigne olla.

Olen teadlik, et osal tänapäeva noortel üliõpilastel võib tekkida mingi sisemine trots laulude vastu, eriti kui vanad seda sundimisega rõhutavad. Kahju oleks aga kui Rotalia noori võidakse võrrelda Vern Sneider/ Patricku satiiris "The Teahouse of the August Moon" esinevate U.S.A. ohvitseridega.

Peale teist Maailmasõda Jaapanis asuvate U.S.A. okupatsioonivägede kultuurala korraldavaile ohvitseridele esinesid japaanlased oma kodumaa ilusamate laulude ja ettekannetega. Peale esinemist palusid nad et ka ameeriklased esineksid mingi ettekandega ning kui märkasid, et ameeriklased olid segaduses, tegid oma arvates selle kõige lihtsama ettepaneku, et laulge oma rahvuslaulu. See oli ameeriklastele veelgi rängem palve, ning et kuidagi piinlikust olukorrast vabaneda, laulsid ameeriklased laulu, mida nad oskasid, ja see osutus "Texas cow-boy songiks".

Eesti noored akadeemikud vabas maailmas peaksid siiski alati olema võimelised suud avama ning kaasa laulma oma

hümni ja vähemalt mõnda, aastasadu vana, traditsioonilist tudengilaulu. Ei ole ka palju nõutud, kui isegi keskpäraselt musikaalne tudeng oleks alati võimeline mingit laulu juhtima kui seda olukord temalt nõuab. Selleks lauluks sobiks kõige paremini oma leib-cantus ning seda tuleks valida magister cantandi juhistele, vastavalt võimetele. Samuti ei tohiks kunagi kõne alla tulla mittelaulmise põhjusena üldtuntud laulu sõnade mittetundmine. Primäärseks vajaduseks, et laul võiks kajada rõõmsalt ja vägevalt, on laulusõnade tundmine. Iga tudeng jõuaks ka tänapäeva intensiivse akadeemilise töö kõrval kümmekond tudengilaulu "peaaegu" pähe õppida ja alles siis sarnaneksid meie cantused Tähetänava konvendis tehtud cantustega. Selviisil hoiaksime ka alal tudengilaulu traditsioone Rotalias.

Jüri Adila
Rot. Vil.

S E I K L U S F J Ä L L I D E S .

Confraterid Jüri Aus ja Vaabo Lumila Göteborgi konvendist teostasid möödunud suvel matka Põhja-Rootsi mägedesse. Allpool nimetatud mägestik asub pisut põhjapool 65. laiuskraadi, 70 km Norra piirist. Kuna kirjeldus on koostatud ühiselt, siis on mõlemad nimetanud end eesnimega.

Juba varasuvel küpses otsus, teha autosõit Põhja-Rootsi mägestikku - fjällidesse. Kuna suvevaheajal tuleb paar kuud tööd teha, siis said plaanid teoks alles augusti teisel poolel. Varakult pidi selge olema, mida teekonnale kaasa võtta, et midagi hädavajalikku maha ei ununeks. Kavatsesime elada täiesti n.ö. omal käel, mistarvis sai varutud suur telk, kummimadratsid, magamiskotid, priimus, sööginõud ja esmaabivahendid ning palju muud. Loomulikult ka paksud üliriided, tugevad kummitaldadega kingad ja lõpuks ka paar fotoaparaati.

Algul ei olnud päris selge, millist fjällimassiivi oma reisusihiks võtta. Oli vaid mõte minna kuhugi "metsikusse" ümbrusse, kaugele igasugusest turismi "businessist". Leidsime, et Marsfjället oleks kaunis sobiv, osalt ka selletõttu, et üks rootsi kirjanik on kirjutanud romaani tiitliga "I Marsfjällets skugga" - Marsfjälli varjus - mis käsitleb asunike elu ja võitlust karmi lapi looduse vastu. Kaarti uurides nähtus, et ainus asula lõunapool massiivi on Marsliden, küla mis asub otse ühe järvekese - Marssjöni- kaldal, seega looduslikult kaunis kohas. Ja seepärast langetasime lõpuks otsuse - sõidusuund Marsfjället.

17. augusti varahommikul alustasime reisu. Teekond kulges põhja poole piki Vänerni kallast, läbi linnadest Karlstad ja Filipstad. Õhtupoole möödusime oma ilu poolest kuulsast Siljani järvest, ja mõnekümne kilomeetri järele saabusime Orsasse, üks väiksem keskus, kus otsustasime ööbida. Natuke üle 500 kilomeetri oli juba seljataga. Järgmisel päeval hakkas maastik mägisemaks muutuma, mis küll tempot pidurdas, kuid selle eest jõudsime seda enam nautida maastiku ilu. Päike oli juba kaunis madalal kui läbisime Östersundi linna. Paarkümmend kilomeetrit edasi leidsime metsavahelt hea telgikoha, kus öö veetsime.

Kolmanda päeva lõuna ajal olime Vilhelminas, Lõuna-Lapimaa suuremas keskuses. Sääl täiendasime veel oma varustust ja suundusime läände, fjällide ja Norra piiri poole, kus asulaid üsna vähe on. Juba Vilhelminast väljudes nägime läbi sinise vine kõrgeid mäetippe, mis olid veel 60 - 70 km kaugusel. Varsti möödusime sildist "Odlingsgräns" mis tähendab piiri põlluharimisele. Sellegipoolest on siin-sääl näha üksikuid põllulappe ja heinamaid, kuid saak nendelt on kindlasti küsitav ja oleneb suve pikkusest ja soojusest. Kohati, eriti orgudes on lopsakad ja põlised kuusemetsad, mida lõunapool ei leidu, ja mis oma sammaldanud puutüvedega jätavad peaaegu muinasjutulise mulje. Tee kulges piki suurt kärestikurikast jõge - Ångermanälven - mille kaldad mitmel pool on ehitatud täis suvitusmajakesi, mis oma palkseintega meenutavad eesti saunu. Paiguti käis uute teede rajamine. Huvitavam oli aga sõita vanadel, looklevatel teedel, mis on tihti nii kitsad, et kohtuvad sõidukid vaevalt saavad teineteisest mööduda.

Jõudes teelahkmele, kus sildil seisis Marslide, olime ainult kümme kilomeetrit oma sihtkohast eemal. Aeglaselt pöörasime sisse üsna kitsale teele. Otse ees , üle kauge kuusemetsa, nägime nüüd võimast fjällimassiivi kerkimas. Ligemale jõudes hakkasid mäeküljed eralduma üksteisest, ja nende sinakas-hall värvitoon muutus üha pruunimaks. Tee viis üle maariba, mis jagab Marssjöni kaheks, möödusime veel paarist majakesest ja korraga lõppes tee. Olime päral.

Marslideni külakene koosnebki ainult mõnest majast, ümbritsetud väikese peenramaa ja niiduga. Põlde, kus saaks rukist, nisu või kartulaid kasvatada, ei leidu põhjusel, et mägestiku kliima liialt range on. Nagu hiljem kuulsime, elatavad kohalikud elanikud end peamiselt karjandusest, jahist ja metsatööst, mis Lapimaa piirituis laantes kunagi ei lõpe. Viimasel ajal olevat tööd leida ka suurte jõujaamade ehituste juurest, mida riik rajab kärestikurikastele jõgedele. Peale seda kui umbes 4 aastat tagasi valmis maantee Vilhelminast Marslideni, leidsid sinna teed ka turistid ja töepoolest - juba oligi Marsfjälleti jalale ehitatud väike turisthotell. Toiduaineid ja posti toovad kohale bussid Vilhelminast ja talvel, kui lumetormid teed kinni matavad, peab ühendust heliokopter.

Hotelli me loomulikult magama ei läinud, vaid püstitasime telgi päris Marssjöni äärde. Kätte oli jõudnud õhtu ja

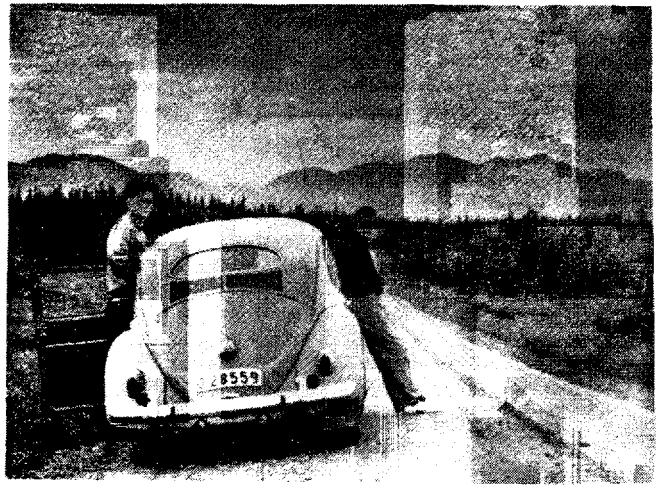
loojuva päikese kiired maalisid mägede lumega kaetud tipud ja fjällide massiivsed küljed sadade värvinüanssidega, mis alatasa vaheldusid. Meile kui vöörastele metsikul Lapimaal oli see vaatepilt kütkestavalt kaunis ja meid kui linnlasi paelus ka absoluutne vaikus. Ainult lehmakellade helinat oli vahetevahel kuulda kusagil kaugel, kuid see nagu ainult kriipsutas alla toda suurt vaikust mis meid ümbritses.

Hiljem nägime ka neid lehmi, mis kuuluvad nn. fjällitõugu. Nad on päris valged möne üksiku tumedama laiguga ja pisut väiksemad kui tavalised lehmad. Mis aga kohe silma torkas ja alul naljakana tundus, oli see, et nendel puuduvad sarved.

Peale päikese loojangut muutus õhk tunduvalt jahedamaks. See oli omast kohast ka väga hea, sest kadusid sääsed, kes meie ümber enne pilvedena olid lennanud. Sääsed on Lapimaa nuhtlus. Nad on tunduvalt suuremad kui sääsed, keda meie oleme harjunud nägema ja ilma vastava sääsekreemi sissemäärimata ei saa üldse liikuda.

Magama minnes oli olukord selline, et sai selga pandud köik riided, mida üldse oli võimalik selga panna. Nii pugesKi Vaabo magamiskotti kuus särki seljas ja jalas kolm paari pükse. Jüri, kes juhtus pool viie ajal hommikul ärkama ja kraadiklaasi vaatama, ehmatas päris ära, kui leidis, et elavhõbe ainult +2°C näitas, hoolimata sellest, et meil tormilatern öö läbi telgis põles.

Ärgates oli päike juba päris kõrgel. Pesemise juures kurvastas meid "lõunamaalasi" väga, et ei saanud ujuda sel lihtsal põhjusel, et vee temperatuur köigest 6 kraadi oli. Kohe peale hommikust kümblust pakiti seljakott ja asusime teele - vallutama Marsfjälleti tippu.

Confr.: Lumila ja Aus. Taamal Marsfjälli massiiv.

Kodust väljudes olime küll katsunud ettenägelikud olla ja võimalikult täieliku varustuse kaasa võtta, kuid selgus et olime unustanud topograafilise kaardi kohaliku ümbruse üle. Ei aidanud midagi muud, kui tuli minna hotelli teed küsima. Sääl seda muidugi tunti ja öeldi, et terve tee olevat märgitud kivihunnikutega. Jalgrada lähtus hotelli puukuuri tagant ja algaski töus kõrgemale ja kõrgemale. Alul läbi tiheda kuusemetsa mis aga peagi hõrenes ja teed andis pöösastele ja kääbuskaskedele. Tagasi vaadates paistis Marssjön kogu oma ulatuses ja näis üsna pisikesena all sügavas orus. Värske tuul sasis juustes ja jahutas meie õhetavaid pöski. Kandsime seljakotti kordamööda ja püüdsime sügavalt ning rahulikult hingata. Siin-sääl läbisime soiseid kõrgmaa lagendikke, mis murakatest päris puna-kollased olid. Kääbuskased olid veel mehe kõrgused, kuid kõrgemale jõudes muutusid need üha väiksemaks, olid lõpuks kanarbiku taolised ja kadusid lõpuks täiesti. Olime jõudnud puupiirini ehk umbes 900 meetri kõrgusele.Lagendik millel kõndisime oli kaunis künklik. Alalõpmata tuli sammuda mõni meeter ülespoole ja samas jälle allapoole. Kuna silmal pole enam mingit tuttavat võrdlusmärki on vilumata inimesel raske kaugust määritleda. Enamus teeb vea, et arvestab vahemaa palju lühemaks kui see tegelikult on. Ka meile tundusid mäed üsna ligidal olevat, kuid aegamööda veendusime, et olime tublisti eksinud. Jõudsime kohta, kus kaks mäekülge V-kujulise soone moodustasid. Pruunikas-roheline fjällikülg kerkis umbes 60° nurga all ja edasi pääsemiseks tuli ronida umbes sada meetrit mööda seda järsku kallakut. Mäe jalal lebasid aastatuhandete jooksul allavarisenud kaljurünkad, milliseid kõigepäält pidime ületama. Kõrgemal käies kasutasime nn. slaalomi tehnikat. Viibisime mäe lõunapoolsel küljel ja allpool tuult. Olles jõudnud umbes 1400 meetri kõrgusele, leidsime ühe nishi kaljus, mis võis olla umbes 5 m lai ja sama sügav. Tee üles oli sääl astmetaoline. Nishi põhjas nirises vesi üle sammaldunud ja libedate rahnude. Seljakoti olime juba varem maha võtnud ja tõstsime seda oma ees edasi. Arvasime, et umbes paarikümne meetri järele peaks meie jõudma tippu. Kuid nüüd tabas meid ebaõnn. Kõigepäält pidi Jüri, kes oli veidi kõrgemal, tasakaalu kaotama, kui ta ühest kaljunurgast kinni hakkas, et ennast üles hiivata. Kaljunurk oli nimelt lahtine ja peasuurune kivi veeres kolinal alla. Ei puudunud palju, et ta ise oleks kivile järgnenud. Samaaegselt muutus Vaabo olukord kriitiliseks, kuna õhuke samblakord niiskel kaljupinnal hakkas libisema, ähvardades teda ühes tõmmata. Ennast kiirelt vastu sammalt surudes suutis ta siiski liikumist pidurdada. Edasipääs hakkas võimatuna tunduma, ja mis veel halvem - ka allaminek oli lahtise kamara tõttu muutunud eluga mängimiseks. Ja siis tajusime korraga suurt üksildust sääl maa ja taeva vahel turnides. Kõle tuul vihises üle mäeharja ja kivirahnud peaaegu püstloodis meie kohal näisid liikuvate pilvede taustal iga hetk tahtvat alla varisema hakata, et meid lõmastada. Lebasime täiesti vaikselt sest iga liigutus võis põhjustada uue libisemise. Lõpuks

otsustasime siiski püüda tagasi minna. Nihutasime endid ettevaatlikult ja pikkamööda allapoole. Kahjatsesime, et meil polnud alpinisti saapaid, kirkat ega köit. Veelkord hakkas sammal meie all liikuma, kuid olukorra päästis väike kalunurk, mis jalale tuge pakkus. Suurima ettevaatusega libistasime end üle libedate kaljuservade. Püksid ja särk said küll märjaks, kuid ei seda olnud aega tähelepanna nüüd, kus iga väiksem vääratus oli väga hädaohtlik. Lõpuks olime jõudnud tagasi sellele kõrgusele, kus enam hädaohtu ei olnud. Ronisime mööda mäekülge loode poole, ilma et just palju kõrgust oleks kaotanud. Kallak vähenes ja võimaldas kiiremat edasipääsu. Tee läks kaares ümber mäe kirde poole ja nähtavale kerkis Marsfjälleti kõrgeim tipp. Olime sunnitud laskuma umbes 1200 meetri kõrgusele tasandikule, mis meid veel eraldas tipust. Umbes kilomeetrilise marssimise järele algas taas tõus, seekord mitte enam nii järsu kallaku all. Aegamööda võitsime uuesti kõrgust ja varsti olime samal nivool kui varem. Meeter meetri järele jõudsime sihile lähemale. Olime päris väsinud, kui lõpuks astusime viimased sammud suure kivihunniku juurde mis tähistas tippu. Olime 1589 meetri kõrgusel. Maastik all nägi välja peaaegu nagu topograafiline kaart, ning lähedalasuvad mäed, mis varem alt nähtuna nii suured olid paistnud, tundusid nüüd naeruväärselt madalaina. Vaade oli tohutult avar. Vähemalt 100 km igale poole. Mäetipp ise oli täiesti paljas. Isegi hallile tundrasamblale on kliima liiga karm. Lund siin ei olnud, kuid mäe põhjapoolsel küljel, mida varem olime püüdnud vallutada, paistis seda olevat. Võtsime mõned pildid, tõstsime paar kivirahnu hunnikule lisaks (traditsiooni kohaselt teeb seda igaüks, kes on jõudnud tippu), võtsime seljakoti uuesti selga ning alustasime allaminekut. Pooletunnilise laskumise järele olime uuesti tasandikul. Reielihastes oli tunda väsimust, ja mõlemad olime jäänud üsna sõnaahtraks. Vahepääl nägime ka põhjapõtru, kes meid märgates päid tõstsid, haistsid ja meid eriliselt kartmata edasi liikusid. Kuulsime ka nende häälitsust, mis sarnanes sea röhkimisele.

Jõudsime lõpuks tagasi turismiühingu sildi juurde, laskusime viimasest järsust kallakust alla ning algas tagasitee üle lagendiku. Esimese oja juures kustutasime piinavat janu ning pesime nöolt higi.Tuju tõusis pisut, sest olime ju vallutanud Marsfjälleti tipu. Paaritunnilise monotoonse käimise järele olime lõpuks uuesti hotelli juures.

Meelsamini oleksime kohe telki puhkama heitnud, kuid kõht nõudis oma osa ja sellepärast sai löke üles tehtud hommikusest veel soojale tuleasemele. Pääle sööki oli suurem väsimus üle läinud. Istusime tule ääres ja vahetasime mõtteid päevasest matkast. Päike oli juba ammu loojunud, fjällid paistsid siluettidena vastu loodetaevast ja teispool järvekaldal heljus kerge udu tuhmilt läikiva vee kohal.

Tulesädemed lendlesid ja tõusid ülespoole heledas Põhjamaa suveöös.

Jüri Aus
Rot.

Vaabo Lumila
Rot.

PROFESSOR DR.ING. VLADIMIR PAAVEL

Rahvusvaheliselt tuntud teadusemees.

Mälestuseks tema surma aastapäeval.

- Johannes Pedak.
Rot.Vil.

Sain neil päevil väljavõtte Saksamaal ilmunud ajakirjast "Das Gas- und Wasserfach", milles kirjutatakse pikemalt pealkirja all - "Professor Paavel zum Gedächtnis".

Kirjutis haarab enda alla kaks suurt leheküIge ja on varustatud prof. V. Paaveli fotoga. Minule saadetud väljavõte on "Sonderdruck aus G.W.F. "Das Gas- und Wasserfach", 99 Jahrgang, Heft 26 (Wasser - Abwasser).

Kirjutise autoriks on E.Bieske sen. ja see on ulatuslikumaid seni trükis ilmunuist. Annan selle siinkohal edasi muutmatult algkeeles.

Das Wasserfach steht, wie schon des öfteren, an der Bahre eines frühvollendeten. Herr Professor Dr.-Ing.Paavel, Neuss (Rhld), ist am 16.April 1958 aus seiner Ingenieur- und Lehrtätigkeit heimrufen worden.

Ein Grenzland-Schicksal tut sich vor unseren Augen auf: Entprossen dem russisch-estnischen Kulturkreis, durch die politische Entwicklung abgedrängt in die engere baltisch-estnische .Wahlheimat und nach abermaligen politischen Wirrnissen als Vertriebener in das Deutsche Reich verpflanzt, kam Paavel erst im letzten Jahrzehnt zur vollen Entfaltung seiner Persönlichkeit als Wissenschaftler und Ingenieur, die alle, die ihn gekannt haben, ihm schon in jüngeren Jahren gewünscht hätten.

Vladimir Paavel ist am 19.Februar 1900 in Riga als Sohn eines Geistlichen geboren. Nach dem Besuch der Oberrealschule in Dorpat, die er 1917 mit dem Reifezeugnis verliess, widmete er sich dem Studium des Baufaches an der Hochschule für Wege- und Verkehrswesen in St. Petersburg, das indes schon 1918 durch die politische Entwicklung ein frühes Ende fand. In den Jahren 1919 und 1920 genügte er seiner militärischen Dienstpflicht in der estnischen Armee und arbeitete praktisch bei der Trassierung und dem Bau von Eisenbahnlinien in Estland. In den folgenden Jahren studierte er an der Technischen Hochschule Karlsruhe und beendete dort Ende 1925 das Studium des Bauingenieurwesens mit der Diplom-Ingenieurprüfung.

Nach längere Tätigkeit als Projekt-Ingenieur und Bauleiter der Firma Johann Keller in Frankfurt a.M. beim Bau von Wasserwerken, bei schwierigen Gründungen und umfangreichen Grundwasserabsenkungen hat er den internationalen Wettbewerb für die Planung des Wasserwerks Carregado bei Lissabon gewonnen und leitete dann für diese Firma den Bau dieses Wasserwerks ein. Später folgte er aber einem Ruf der neuge-

gründeten Technischen Fakultät der Universität Dorpat als Professor für Wasserwirtschaft, an der er von 1935 bis 1936 lehrte. Von 1936 bis 1941 wirkte er als Professor für Wasserwirtschaft und Wasser-bau an der Technischen Universität Reval, wo er 2,5 Jahre das Amt des Prorektors bekleidete.

Im März 1941 siedelte Paavel endgültig in das Deutsche Reich über und erwarb im selben Jahre die deutsche Staatsangehörigkeit.

Er war zunächst als Hydrologe und wissenschaftlicher Mitarbeiter bei der Preussag in Hannover und ihren Zweigstellen tätig. Im Dezember 1947 promovierte er in Braunschweig zum Doktor-Ingenieur. Es folgte eine freiberufliche Tätigkeit als Ingenieur und Hydrologe, während der er an der "Baltischen Universität" für Flüchtlinge in Hamburg wasserwirtschaftliche Vorlesungen hielt. Von 1951 bis 1953 hatte er die Leitung der Zweigniederlassung Neuss der Deutschen Erdöl AG, Abt. Bohr- und Bau GmbH, Hamburg, inne. Seit 1954 ist er als Vielbeschäftiger beratender Ingenieur und Hydrologe in Neuss freiberuflich bis zu seinem Tode tätig gewesen.

Seine erste grössere Arbeit in der deutscher Sprache, seine Promotionsschrift, "Berechnung von Brunnengalerien mit Heberleitungen" erregte Aufsehen. Räumte der Autor doch mit einer Reihe irriger Vorstellungen auf, die sich in die Praxis eingeschlichen hatten und die auch in hydrologischen Abhandlungen immer wieder auftauchten, und wies in klarer Deduktion auf Fehlanschauungen hin.

Paavel kommt zu dem Ergebnis, dass zugunsten der bisher vielfach üblichen Anordnung der Brunnenreihen senkrecht zur Grundwasserstromrichtung keine stichhaltigen Gründe angeführt werden können. Im Gegenteil können Brunnenreihen mit Heberleitungen unter beliebigem Winkel zur Stromrichtung gelegt werden, wobei zwei Gesichtspunkte von Bedeutung sind:
1. Will man die grosstmögliche Fordermenge der Anlage bei einer gegebenen Absenkung im Sammelschaft erreichen, so ist die Brunnenreihe parallel zur Stromrichtung anzuordnen.
2. Wenn man dagegen eine Heberleitung mit wirtschaftlich kleinsten Querschnitten verwenden und zugleich die günstigste Gesamtleistung der Anlage sowie eine gute Verteilung der Leistung auf die einzelnen Brunnen erzielen will, legt man die Brunnenreihe derart in den Grundwasserstrom, dass das Gefälle des ungestörten Grundwasserspiegels entlang der Brunnenreihe dem Verlustgefälle der Heberleitung gleich wird. Paavel empfielt diese Anordnung als normale.

Im übrigen bestimmt die gegenseitige Beeinflussung der Brunnen das Forderbild der Gesamtlage und der einzelnen Brunnen. Ihre Vernachlässigung, die vielfach üblich ist, ist unzulassig. Mehrbrunnenanlagen können daher nur nach Formeln berechnet werden, die diese Beeinflussung zum Ausdruck bringen. Ihre Berechnung mit den bekannten Einbrunnenformeln, wie diese meist geschieht, führt zu übermässig grossen rechnerischen Gesamtfordermengen, die in Wirklichkeit nie auftreten können.

Eine Erweiterung bestehender Brunnenreihen durch neu abgeteufte Brunnen erzielt eine nur unbeteutende Vergrosserung der bisherigen Gesamtfordermenge. Ihr wichtigstes Ergebnis liegt in einer wesentlicher Entlastung der bereits ausgebauten Einzelbrunnen.

Paavel entwickelte für die Praxis brauchbare Formeln zur Berechnung von Mehrbrunnenanlagen. Der Begriff der spezifishen Ergebigkeit verliert bei Mehrbrunnenanlagen an Wert, da diese bei wächsender Brunnenzahl zu einer Veränderlichen wird.

Grosspumpversuche, bei denen mehrere Brunnen, die Teile der späteren Vollanlagesind, längere Zeit abgepumpt werden, ergeben viel zu günstige Leistungzahlen. Richtige Ergebnisse liefert nur der Dauerpumpversuch an der Vollanlage.

Der auch in hydrologischen Publikationen zu findende Vorschlag, die Brunnenabstände in einer Brunnenreihe nicht kleiner zu wahlen, als die Entnahmebreite ausmacht, übersieht, dass die Reicheweite der Brunnen fast immer Grossenmasseannimmt, die unwirtschaftlich lange Brunnenreihen entstehen lassen.

Eine ungewöhnliche mathematische Begabung und die früh entwickelte Fähigkeit, den Ablauf technischer Vorgange in mathematisches Gewnd zu kleiden, ermöglichten es ihm, seine Erkenntnisse mathematisch zu unterbauen.

Dem in der Tagesarbeit stehenden Ingenieur, der sich nicht eingehender mit dem Stoff befassen kann, bereitet darum das Lesen Paavelscher Publikationen gelegentlich Schwierigkeiten.

Nicht allein die Fragen der Beeinflussung der Brunnen, sondern das Gesamtgebiet der Brunnentheorie wurden sein bevorzugtes Arbeitsfeld und sein Lehrgebiet. Dabei ging sein Sinnen durchaus auf eine ingenieurmassig praktische Betätigung, wie seine Arbeiten über die Praxis hydrologischer Pumpversuche, über Brunnenfilterentwicklung, über Bemessung von Grundwasserfassungen in der Veränderlichkeit der Niederschlagshöhen und wichtige Beiträge zur Rohrnetzberechnung zeigen.

Die Bedeutung von Prof. Paavel für das Wasserfach erschöpft sich nicht in seinen hydrologischen Deduktionen und Erkenntnissen. Seine Arbeit als Ingenieur und Sachverständiger auf dem Gesamtgebiet der Wasserwirtschaft führte ihn an grosse Aufgaben heran, u.a. als Berater der Regierungen nach Portugal, der Türkei und dem Iran. Im Inlande wurden ihn eine Reihe von wichtigen Regierungs-Gutachten und Forschungsauftragen übertragen.

Seinen Arbeiten kommt hohe praktisch-witrschaftliche Bedeutung zu. Er wendet sich nicht allein an die entwerfenden Ingenieure, an die Erbauer von Wasserfassungen und Wasserwerken. Seine mehrfach und immer wieder herausgestellten und veröffentlichten Grundsätze führen zu klaren hydrologischen Verhältnissen und vermeiden oft beklagte Fehlinvestierungen bei Gesamtversorgungsanlagen.

Das hiergezeichnete Bild wäre unvollständig ohne ein

Wort über den Menschen Paavel. Wir, die wir ihn kannten, sehen ihn vor uns als einen gültigen, hilfsbereiten Menschen voller Bescheidenheit und Zurückhaltung, der auch zum einfachen Mann ein Verhältnis fand. Hohe Gaben des Verstandes vereinten sich bei ihm mit einer seltenen Tiefe des Gemüts - wohl einem Erbteil seiner von ihm hochverehrten Mutter. Nie darauf bedacht, nach aussen hin zu wirken, verpönte er Vorschläge seiner Bekannten im Anfang seiner freiberuflichen Tätigkeit eine Werbung zu entfalten. Seine Tätigkeit sollte allein wirken. Entscheidend bei der Beurteilung seiner Mitmenschen waren für ihn Leistung und innere Sauberkeit. Bei allen seinen Arbeiten ging er mit grosser Bedachtsamkeit und Gründlichkeit zu Werke. Seine Gründlichkeit hinderte ihn oft daran, eine längst fällige Arbeit abzuschliessen. Persönlich bedürfnislos, war er grosszügig im Geben und Schenken. Zu früh, allzu früh ist er abgerufen worden, ein Ingenieur und Lehrer, der dem Wasserfach noch manche Erkenntnis und manche Arbeit hatte schenken können. Wir werden ihn nicht vergessen.

E. Bieske sen.

Arbeitenverzeichnis von Prof.Dr.-Ing. Vladimir Paavel.

I. In estnischer Sprache: Ingenieurtätigkeit. Ihre Ziele, Eigenarten, Grundlagen und Entwicklungsrichtungen. Antrittvorlesung, gehalten am 1. Februar 1936 an derUniversität in Dorpat. "Acta et Commentationes Universitatis Dorpatensis", Dorpat 1936. - Die hydraulische Rinne der Technischen Hochschule Reval. "Technische Zeitschrift", Reval 1937 nr 8. - Technik, Ingenieur und Studium an technischen Hochschulen. " Der Student", Reval 1938, Heft 11/12. - Wasserbau und Wasserwirtschaft in Estland während der Selbständigkeit. "Die Schatzkammer", Reval 1938, Heft 4. - Grundlagen der Projektierung der Wasserversorgung und der Entwasserung der Städte. "Städte und Gemeinden", Reval 1938, Heft 10. - Vorlesung über Wasserwirtschaft und Wasserbau. Ein Nachschlagewerk für Studierende. Umdruck des Lehrstules für Wasserwirtschaft und Wasserbau der Technischen Hochschule Reval 1939 und 1940.

II. In deutscher Sprache: Berechnung von Brunnengalerien mit Heberleitungen. Dissertation, genehmigt der Technischen Hochschule Braunschweig 1947. Manuskript.
- Berechnung von Brunnenanlagen. Sonderheft des DVGW "Erforschung, Erschliessung und Bewirtschaftung von Wasservorkommen für die Wasserversorgung",1948. - Ein Beitrag zur Frage der gegenseitigen Beeinflussung von Brunnen. Sonderheft des DVGW 1948. - Die Entwicklung der Brunnentheorie. Sonderheft des DVGW "Vorträge und Ansprachen an-

lässlich der Festtagung in Hamburg 28/30. Oktober 1948 - 100 Jahre Hamburger Wasserwerke". - Eine bemerkenswerte Schnellfilterkonstruktion. Sonderheft des DVGW "Die Wasseraufbereitung", 1949. - Aus der Entwicklung der Brunnentheorie. "Apophoreta Tartuensia", Esselte Aktiebolag, Stockholm 1949, S.388/93. - Fragestellungen der Rohrnetzberechnung. Sonderheft des DVGW " Die Wasserverteilung", 1950. - Berechnungen und Messungen bei Brunnenanlagen. Sonderheft des DVGW "Die Wasserversorgung im Rahmen der allgemeinen Wasserwirtschaft", 1951. - Brunnen mit Horizontalbohrungen. Sonderheft des DVGW "Neuere Methoden der Grundwassererschliessung", 1952. - Massgebende Faktoren in der Entwicklung des Brunnenfilters. "Bohrtechnik und Brunnenbau", 1952, Heft 1. - Die Veränderlichkeit der Niederschlagshöhen und die Bemessung der Grundwasserfassungsanlagen."GWF", 96 (1955), Heft 18. - Die Praxis des hydrologischen Pumpversuches. Sonderschrift des DVGW "Wasserbeschaffung", 1955. - Die Bielefelder Pumpversuche. Beitrag zur Tagung der Internationalen Assoziation für Hydrologie im September 1956 in Dijon. - Berechnung von Wasserleitungs-Ringnetzen. "GWF", 98 (1957), H.28, S.701/03.

\- - - - -

E e s t i lipp - sini, must, valge.

Eesti lipu värvid pühitseti Otepääl, 75 aastat tagasi, rahvuslikult innukate üliõpilaste poolt, kes selleks lahtises hobustega veetavas vankris Tartust Otepääle sõitsid. Seda teed tuli sõita umbes 45 kilomeetrit. Pärinedes ise Otepäält, on mul selgelt silmade ees vastavad mälestustahvlid, mis selle sündmuse mälestuseks iseseisvuse ajal Otepää kiriku peaukse kõrvale müürisse raiuti. Need mälestustahvlid on nüüd kommunistide poolt kõrvaldatud.

Värvides sini, must, valge on väärikat rahulikkust, kindlat meelt ja tõsidust. Tõsine on ka meie lipu kõne oma värvide kaudu. Sinine tuletab meelde taevast. Sinna poole vaatasid ka need, kes Eesti lipu värviks omal ajal valisid sinise. Meie auväärne piiskop prof. Juhan Kõpp iseloomustas sinist värvi järgnevate sõnadega: Jumal taevas on meie rahva hoidja ja kaitsja. Sinine värv kutsub meid ustavusele Jumala vastu. Kes on ustav sellele ei keela Jumal oma õnnistust. Kui meie laulame "Su üle Jumal valvaku", siis ärgu olgu see paljaks sõnaks, vaid tõsiseks palveks meie rahva ja maa eest.

Must meenutab meie kodumaa pinda, kus esivanemad on sündinud, külvanud, kannatanud ja võitjaks jäänud. Ka kõige raskeimais olukordades on eestlased oma maale truuks jäänud. Eesti muld ja Eesti süda - kes neid suudaks lahuta!

Valge värv kolmanda lipuvärvina peegeldab meie kodumaa valgete kaskede värvisära. See tähendab aga ka valguse poole püüdmist. Valgus on südamepuhtus. Puhas südametunnis-

tus on suur vara, mida tahab lipp meile meelde tuletada.
Olgu see lipp meil südames ja lehvigu ta alati vaprate Eesti poiste, tüdrukute, meeste ja naiste ees! Jäägem alati truuks sini-must-valge lipule!

Juhan Läte
Vil! Rot!

Vil! Dipl. Ins. Georg Liideman 60 aastane.

29. juulil s.a. tähistas Georg oma 60.a. sünnipäeva ja Kanada Koondise juhatusel oli meeldivaks ülesandeks oma lugupeetud Vil! sel puhul õnnitleda tema mugavas kodus New-Torontos. Ühistegevus ja põllutöömasinad, need on alad, millele Georg on oma teadmised ja võimed pühendanud.
Kodumaal ei klaarinud ETK ennast ilma Georgi juhtimiseta ja sama lugu on Torontos suure põllutöömasinate tehase Massey-Harrisega. N.ö. ajaviiteks asutab Georg ka panku ja kaubanduse ühistuid. Juubeli puhul ütles Georgi vend et: Georgil on see ühistegevuse organiseerimine juba sündimisest saadik veres. Nimelt on Georg juba noore karjapoisina organiseerinud lehmad ühiselt kiini jooksma ja kui sellest pahandust tuli, siis organiseeris karjakuningate ühist pögenemist rukkisse, karistava vitsa eest.
Me kuuleme kindlasti veel oma Georgist! Anna aga pihta, meie parimad soovid saadavad Sind!

Juhan Läte
Vil!Rot!

Vil! Erik Thoen 50 aastane.

Erik astus 31.juulil s.a. täismehe ikka. Sel puhul palus Erik terve Kanada koondise ja Toronto konvendi enda poole, mida ka tegime, kuid ainult sümboolselt - ca 15 inimesega. Kes meist ei mäletaks energilist, punapõselist noortmeest Tartus, Tähe tän. 29, umbes 27 a. tagasi. Erikut jatkus käsipalli mängima ja kaitseliidu drilli tegema, küll söerajal rabama ja kibedalt paukima. Erik aitas korduvalt Rotalia käsipalli meeskonnal Tartu Ülikooli meistriks tulla Praegu valvab Erik Torontos suure Simpsoni kaubamaja varandusi ning sama innuga.
Rotalia pere nii Kanadas kui ka väljaspool ühineb ühiseks tugevaks käepigistuseks jatkuvatele mehetegudele!

Juhan Läte
Vil! Rot!

I N F O R M A T S I O O N .

Stockholmi koondis.

KKK-l mis peeti Stockholmis 26.aug. valiti koondise presiidium 1959/60 järgmises koosseisus:

Rot: x	Vil: Henno Arro
Rot: xx	" Anton Käo
Rot: xxx	Confr: Rein Kool
Rot:old:	" Ülo Kool

Esindajaks Akadeemilisesse Koondisse valiti Vil: August Otsning Prof. Jüri Uluotsa nimelisse Fondi Vil: Martin Jüris. "Meie Side" esindajaks vil: Kr. Joost.

KKK-l 23.septembril valiti järgmised ametnikud:

Magister cantandi	Vil: B.Tiitus
" referendi	" K.Kool
" coelorum	" M.Lepik
Majanduseestseisja	" E.Vasur

Oldermani kt. Uppsalas confr: O.Kint.

Söpruslepinglane Varsinais-Suomalainen Osakunta Helsingis on määranud järjekordse stipendiumi ühele rotalusele kolmeks kuuks Helsingis õppimiseks. Eelmine VSO stipendiaat oli confr: Oole Kint.

Vilistlaskokku on üle kantud confr: Juhan Toomes, olles lõpetanud Tehnika Ülikooli Atlantas, Georgias, Bachelori kraadiga teede ja vesiehituste alal.

24.augustil võeti vastu rebaseks Jüri Vilval. Uus rebane on sündinud 21.mail 1939 a. Tallinnas vil: E.Vilvali pojana. Lõpetas 1958 a. kevadel Nya Elementarskolan Stockholmis. Jatkab õppimist Emory Universitys Atlantas, USA-s. Siirdus 26.augustil Rootsist USA-sse.

Edasiõppimise otstarbel lahkus samal päeval Rootsist vil: Juhan Toomes jr., kes siirdus Torontosse M.Sci. kraadi taotlema.

Vil: Enn Äro on ümberasunud Kanadasse. Vil: Elon Tarendi on aga seevastu ujunud "vastu voolu" ja USA-st tagasi siirdunud Rootsi, kus ta on Stockholmis asunud tööle omale erialale (arhitektuuris).

Confr: Jaan Teär abiellus preili Mai-Liis Truusiga. Confr: Teär viibib praegu ühe Göteborgi firma stipandiaadina Shotimaal.

Confr: E. Kartuse perekond suurenes poja võrra.

Rotaluste pere soovib niihästi noorpaarile kui ka vanematele südamest õnne.

Möödunud suvel külastas Stockholmi pr.Helvi Leesment New-Yorgist, kes viibis siin mõni kuu oma vanematel külas. Stockholmi Rotalia daamid korraldasid temale 3.septembril lahkumisõhtu vil: Mägi villas Brommas.

Samuti viibisid siin külalistena pr.Alma Martin N.Carolinast ja prl. Pille Jaason Sidneyst. Mõlemad võtsid osa Akadeemiliste Naiste Maailmakongressist Helsingis ja

tegid peatuse Rootsis.

29.oktoobril toimus Eesti Majas diskussiooni õhtu teemal "Meie noorte probleemid". Diskussiooni avas sõnavõtuga vil. A. Mägi. Kõige elavamaks kujunesid sõnavõtud oma korteri muretsemise vajadusest rotalustele Stockholmis.

Aastapäeva kommerss ühes perekonnaõhtuga peetakse laupäeval 28. novembril Eesti Majas.

Kr. Joost
Rot. Vil.

G ö t e b o r g i s t .

Erakorralisel Konvendi Koosolekul 9. mail 1959 võeti tegevliikmeteks vastu: Olev Krämer, Jüri Aus, Valdor Kane ja Jaan Kann.

Peale koosolekut oli presiidiumi poolt korraldatud kevadsemestri kohviõhtu hotell Viktor Rybergi ruumes.

17.veebruaril 1959 võttis konvent vastu hotell Viktor Rydbergi saalis korporatsioon Filiae Patriae Göteborgi Osakonna. Siin üleval näete fotot sellelt vastuvõtult.

22.Oktoobril 1959 valiti uus presiidium järgmises koosseisus:

Rot. x	Confr. Kalle Norrand
Rot. xx	" Valdor Kane
Rot. xxx	" Juhan Aavik
Rot. Old.	" Rein Hillar Nuudi

Konvendi ametnikeks valiti:

mag. colorum	Confr. Vaabo Lumila
mag. refenendi	" Ivar Derrik
mag. cantandi	" Väino Kuldassaar

EKK-l 22.oktoobril 1959 võeti tegevliikmeks vastu rebane Vello Sepp. Peale koosolekut pakuti pr.Norrandi poolt osavõtnuile kohvi ja küpsiseid. Rotalused paluvad pr.Norrandit vastu võtta südamlik tänu külalislahkuse eest.

Chalmersi tehnikaülikooli on lõpetanud confr. Erich Puna (masinaehitus), Sven Vikman (masinaehitus) ja Ülo Riiner (keemia).

Chalmersi tehnikaülikoolis töötavad assistentidena confr. Sven Vikman ja Ülo Riiner.

Uppsala Eesti Üliõpilaskonna sekretäriks on confr. Olev Krämer.

Presiidium on otsustanud pidada aastapäeva kommerssi 21.nov.1959 Chalmersi üliõpilaskonna vanas üliõpilasmajas n.n."lopphusetis". Peale kommerssi on perekonnaõhtu.

Jüri Adila
Rot. vil.

Kevadsemestri kohviõhtult Göteborgis.

Kevadsemestri kohviõhtult Göteborgis.

L u n d i osakond.

24.veebruaril 1959 pidas rebane Peeter Aavik oma kohustusliku referaadi vil'. Ilu Käbina kodus, Landskronas. Peale referaati oli hubane koosviibimine. Proua Astrid Käbin oli kaunistanud väga ilusa laua maitsvate roogadega. Koosviibimine kestis kõvasti üle südaöö ja lahkuti ülevas meeleolus, tänades pererahvast kõigest südamest. Loodame, et sarnaseid koosviibimisi veel palju tuleb.

24.aprillil pidas osakond KKK ja EKK vil'. Aleksander Danieli kodus Eslövis. Peale koosolekut korraldas proua Katja Daniel meile ilusa õhtusöögi. Koosviibimine kestis üle südaöötundide.

Samal koosolekul võeti tegevliikmeks vastu rebane Peeter Aavik. Uus tegevliige on sündinud 8.märtsil 1936 a. Kuresaares. Lõpetas 1957 a. Hvitfeldtska gymnaasiumi Göteborgis. Alustas edasiõppimist hambaarstide ülikoolis Malmös 1958 a. ja detsembri kuul samal aastal tegi odont.kand. eksami. Leibcantus: Ma lõbus õllepruulija.

Senior Aadu Toomes tegi suvel automatka Austriasse ja Lõuna Saksamaale. Koondise liikmetest veetsid oma puhkuse Lõuna Rootsi ilusamas suvituskohas Båstadis vil'. Käbin perega ja vil'. A. Kalmet. Vahetevahel külastas neid ka vil'. Jakob Velitar Fjälkingest.

19.septembril 1959 a. korraldas EKL-u Lõuna Rootsi koondis oma korralise õlleõhtu Lundis. Koos oli 25 kaasvenda. Õlleõhtul andis EKL-u Lõuna Rootsi presideerimise senior Aadu Toomes korp.'Rotalialt üle korp'. Fraternitas Liviensisele.

Koosolek avaldas sügavat tänu senior Toomesele tehtud töö eest.

Sügiskommerss peetakse novembri alul vil. Ülo Käbina pool Visslandas, kuhu söidavad kokku kõik kaasvennad üle Löuna Rootsi.

Lundis viibis külas vil. Jaasoni vanem tütar Austraaliast Sidneyst, kes ajutiselt õpib Saksamaal Heidelbergi Ülikoolis. Peatus Lundis vil. Kalmeti juures.

A. Kalmet
Rot. vil.

Inglismaalt teatatakse et vil. A.Lossmann viibis septembri kuul haiglas kus tal kõrvaldatud mingisugune "mass" mis sooltele vajutanud.

Tema memuaarid olla juba masinal ümberkirjutatud ja pääle möningate väiksemate muudatuste ja täienduste tegemist küpsed kirjastustele saatmiseks. Loodame neid peatselt trükituina näha.

Baltimores abiellus reb. Edward Tarien prl. Jutta Olivia Laamaniga. Laulatus toimus St.Markuse kirikus ja sellele järgnes pulmapidu esinduslikus "Southern Hotelli" ballisaalis. Seltskond oli õhturiietuses ja orkester hoolitses muusika eest. Külalisi oli ka New Yorgist ja teistest keskustest. Noorpaar söitis pulmareisule Kanadasse.

Reb. E.Tarien töötab keemikuna Baltimores.

Täienduseks "Meie Sides" nr.4 1956 avaldatud fotode nimestikule.

1. Maja õnnistamine. Pildistatud aias kneiptoa ees. Pildil ca 250 rotalust daamidega. 24 x 18 cm. Hää pilt.
2. 3.4.1936 Kevadkommerssi perekonnaõhtu. 18x12 Hää pilt.
3. 9.11.1935 Perekonnaõhtu-ca 300 inimest 18x12 " "
4. 16.3.1934 Külaskäik Lembelasse 18x12 " "
5. 29.3.1934 S.Maripuu juures(Vilval,Tobre) 14x9 Rahuldav.
6. 24.10.1935 Külaskäik korp.Amiticiasse 18x12 Hää pilt
7. 1936 a. presiidiumi foto. " "
8. 4.4.1936 Kommerss 24x18 " "
9. 20.3.1934 Purgatooriumis pärast värvide andmist. Old.J.Pedak, värsked värvikandjad Vilval ja Hergauk 15x12 " "
10. 7/8.2.1934 Rebaste kommerss.Kneiptoas. " "
11. 1935 a. EKL-u esindus 24x18 " "
12. Auvalve konvendis confr. Friedrich Lille kirstu juures 18x12 " "
13. 25.10.1935 Istumine purgatooriumis Jüri Adila Ülikooli lõpetamise puhul 14x9 " "

Kõik ülalnimetatud fotod on vil. E.Vilvali kogust.

Korp: Rotalia Rootsi Koondis.

Stockholmis ja mujal (väljaarvatud Göteborg ja Lund).

V i l i s t l a s e d .

1. Adila Hans, civ.ing	Hantverkarbacken 7, Sandviken	tel	557 47
2. Arro Henno, agr.	Sänkhagsvägen 5 B, Sollentuna		35 01 20
3. Avara, Enn, ing.	Sirapsväg. 20, Stockholm-Enskede		94 46 83
4. Eistrat Artur, jur.	Nissastigen 5, Stockholm-Johanneshov		48 61 82
5. End Arvo, rer.oec.	Huddingevägen 353, Stockholm-Älvsjö		47 21 73
6. Jalakas Paul, jur.	Sanatoriegatan 19, Ulricehamn		
7. Jams Mihkel, agr.	Box 819, Upplands-Väsby		
8. Joost Kristjan, mag.agr.	Björksundslingan 2 II, Stockholm-Bandhagen		86 19 27
9. Juśtśuk, Eugen, civ.ing.	Trollesundsväg.155, " "		47 76 92
10. Jüris Martin, jur.	Lidköpingsväg. 9, Stockholm-Johanneshov		39 06 25
11. Karupää Leo, agr.	Brunnsgatan 18, Stockholm C		20 82 31
12. Keller Artur, rer.oec.	Tallbacken 2, Rotebro		84 14 85
13. Kint Tönis, agr.	Ymsenvägen 8 V, Stockholm-Johanneshov		59 67 48
14. Klauren Vambola	Karlagatan 36, c/o Ekblom, Karlstad		
15. Konradson Theodor, rer.oec.	Nellingsgatan 7, Norrköping		
16. Kool Karl, theol.	Vinstvägen 1, Stockholm-Hägersten		19 77 53
17. Thorné (Koorits) civ.ing.	Hantverkaregatan 78, Stockholm K		50 13 60
18. Käo Anton, ing.	Hästholmsvägen 17, Stockholm Sö		44 39 25
19. Käresten August, ing.	Inteckningsväg.14, Stockholm-Hägersten		19 67 69
20. Lepik Martin, rer.oec.	Åsvägen 5, Solna		82 50 19
21. Lindma Karl, rer.oec.	Stramljvägen 20, Stockholm-Bromma		26 09 03
22. Lindorg Neeme, ing.	Ulvsbygatan 33, Karlstad		171 31
23. Luht Mihkel, dipl.ing.	Klubbacken 81, c/o Tamman, St.-Mälarhöjden		46 49 50
24. Luik Herman, agr.	Hagmarksvägen 21, Umeå		
25. Mägi Arved, rer.oec.	Ehrenstrahsväg.3, Stockholm-Bromma		37 82 56
26. Onno Aleksander, agr.	Skolvägen 20 B, Lidingö		65 84 28
27. Ots August, jur.	Götaforsvägen 32, Stockholm-Enskede		86 50 92
28. Pajuste Eduard, dipl.ing.	Myrmarksvägen 17, Stockholm-Stuvsta		57 55 48
29. Pals Aleksander, rer.for.	Dellensväg.25, Stockholm-Johanneshov		19 28 98
30. Pets Alfred, rer.oec.	Myre, Ervalla		
31. Plikk Herman, rer.oec.	Kungsladugården, Box 5013, Nyköping I		
32. Rava Gustav, jur.	Essingestråket 9, III, Stockholm K		51 22 64
33. Sikk August, dr.phil.	Kommunala Realskolan, Älvsbyn		
34. Sotter Kalju, rer.for.	Brändströmsgatan 10 B, Gävle		
35. Tammisoo Oskar, dipl.ing.	Lammgatan 10, Älvsjö		
36. Tedro Richard, ing.	Förvaltaregatan 3, Sundbyberg		28 88 57
37. Tiitus Bernhard, agr.	Manhemsgatan 1, Stockholm-Hägersten		18 46 58
38. Toomes Juhan, dipl.ing.	Bolmensvägen 1, " Johanneshov		48 37 87
39. Treufeldt Ain, ing.	Gesällgatan 9, Västerås		
40. Truusööt Ants, civ.ing.	Förskottsvägen 15, Stockholm-Hägersten		45 36 49
41. Truusööt Mihkel, rer.oec.	-do-		
42. Uluots Erik, Jüri, arch.	St.Eriksgatan 81, IV, Stockholm Va		31 99 08
43. Vasur Endel, ing.	Spelviksvägen 18, Stockholm-Älvsjö		47 94 77
44. Vatsel Armand, civ.ing.	Stövelvägen 16, Stockholm-Hägersten		
45. Ventsel Alfred, mag.rer.oec.	Köpmansgatan 7 III, Sundbyberg		
46. Vilval Ernst, rer.oec.	Nockebyvägen 36, Stockholm-Bromma		26 38 89
47. Äro Enn, civ.ing.	Västermovägen 71, c/o Åkerberg, Älvsjö		

B.vil. ja tegevliikmed.

1. Ahman Heino, med.	Provinsialläkare distrikt, Sävar	
2. Gorbatschev Roland, phil.	Egilsgatan 17 A, Uppsala	
3. Hanson Sven, ing.	Glasmålarevägen 5, Stockholm-Enskede	
4. Helmvee Eugen, rer.oec.	Vasalunden 3 B, Ludvika	
5. Hiis Gunnar, med.	Johannesbäcksgatan 32 B, Uppsala	
6. Kaho Arnold, agr.	Kolsvagatan 2 A, Köping	
7. Kartus Einar, chem.	Grimstagatan 87, Stockholm-Vällingby	87 22 03
8. Kint Oole, phil.	Swedenborgsgatan 32 B, Uppsala	
9. Kool Rein, med.cand.	Vinstvägen 1, Stockholm-Hägersten	19 77 53
10. Kool Ulo, ing.	Läggestavägen 11, Stockholm-Bandhagen	47 60 16
11. Kruus Kaarel, agr.	Egilsgatan 17 A, Uppsala	
12. Paas René, med.	Kubbegatan 27, Stockholm-Enskeue	94 27 74
13. Raiend Ulo, phil.	Prästgårdsgatan 3 A, Uppsala	
14. Reinson Otto, ing.	Harpsundsväg.133, Stockholm-Bandhagen	86 32 22
15. Taar Oskar,jur.	Stenlid, Stenkullen	
16. Teär Jaan, phil.cand.	Idungatan 1 A, Stockholm	
17. Tief Jaan, ing.	Tomträttsvägen 28, Stockholm-Hägersten	
18. Toomes Juhan, B.Eng.	Bolmensvägen 1, Stockholm-Johanneshov	48 37 83
19. Uibopuu Hans, ing.chem.	Box 1258, Grythyttan	

L.l. ja reb.

1. Bode Manfred, ing.	Lidköpingsvägen 40, Stockholm-Johanneshov	

G ö t e b o r g i K o n v e n t .

Vilistlased.

1. Aasa Karl, rer.for.	Lammelyckan 17 B, Göteborg	23 90 56
2. Adila Jüri, rer.oec.	Dr.Sydovsgatan 10, Göteborg C	20 64 05
3. Andrekson Avo, civ.ing.	Åbäckgatan 3, Mölndal (ametis)	18 72 27
4. Kuldassaar Väino, civ.ing.	Blåsvädersgatan 20, Göteborg H	53 26 17
5. Köstner Martin, rer.merc.	Kopparmyntsgatan 5, Göteborg V	45 48 73
6. Malm Friedrich, rer.merc.	Villa Klint, Lerum	0302/115 51
7. Milles Jüri, jur.	Hjalm.Selandersg. 2 C, Göteborg Ö	25 30 32
8. Mölder Karl, rer.merc.	Omvägen 9 A, Göteborg S	40 06 14
9. Saretok, Vitold, dipl.ing.	Blidvädersgatan 29, Göteborg H	53 06 56
10. Horn Hans, dr.chem.	Örhuvudsgatan 7, Göteborg	20 57 95

B. vil.

1. Ennok Toivo, rer.merc.	Tredje Långgatan 36, Göteborg C	14 83 66
2. Kuulep Otto, rer.merc.	Baazgatan 34, Mölndal	27 61 50
3. Mäsak Helmar, rer.merc.	Hagåkersgatan 9 A, Mölndal	27 30 60

Tegevliikmed.

1. Aavik Juhan, ing.	Dr.Bex gatan 7 B, Göteborg C	
2. Aring Lembit, rer.merc.	Hotel Heden, Göteborg	
3. Aus Jüri, phil.	Iskällareliden 15 C, Göteborg S	40 59 70

4. Avatare Märt, ing.	Södra Vägen 74, Göteborg S	16 28 02
5. Derrik Ivar, ing.	Vändgatan 3, Göteborg N	
6. Kain Vambola, ing.	Hagevägen 23, Göteborg-Sävedalen	26 48 24
7. Kann Jaan, rer.merc.	Storgatan 21, Göteborg C	
8. Kane Valdur, rer.merc.	Tandåsgatan 2, c/o Nilsson, Göteborg	
9. Krämer Olev, rer.pol.	Galoppvägen 9 B, Partille	44 11 29
10. Lumila Vaabo, ing.	von Utfallsgatan G-27, Göteborg N	
11. Malm Priit, ing.	Villa Klint, Lerum	0302/115 51
12. Nelberg Veiko, ing.	Syster Emmasgat.7,c/o Lind, Göteborg C	20 84 59
13. Norrand Kalle, ing.	Örgryte Stomgata 24, Göteborg S	40 43 63
14. Nuudi Rein, ing.	Västanvindsgatan 12 B, Göteborg H	51 11 50
15. Puna Erich, ing.	Blacksvägen 58, Göteborg	23 67 00
16. Riiner Ülo, ing.	Kullegatan 14 a,c/o Svanquist, Göteborg	18 14 26
17. Tedro Sven, arch.	Solvädersgatan 38, Göteborg H	
18. Vikman Sven, ing.	Omvägen 1, Göteborg S	44 16 75

L.L. ja reb.

1. Sepp Vello, phil.	Box 3186, Lerum	

L u n d i O s a k o n d .

Vilistlased.

1. Daniel Aleksander, med.vet.	Föreningsgatan 1 A, Lund	
2. Kalmet Alfred, rer.oec.	St.Södergatan 59 IV, Lund	156 78
3. Käbin Ilo, med.dr.	Lasarettet, Landskrona	161 60/74
4. Toomes Aadu, med.vet.	Astrakanvägen 9, Lund	220 11
5. Velitar Jakob, agr.	Box 28, Fjälkinge	

B.vil. ja tegevliikmed.

1. Kurol Mart, rer.oec.	Planteringsvägen 46 III, Ängelholm	104 62
2. Rämmal Kaljula, med.	Lagerbringsvägen 2 A, Lund	220 92

L.l. ja reb.

1. Aevik Peeter, med.